L · III · 33

L,
III, 33.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SANCTISSIMI
DOMINI NOSTRI
BENEDICTI
PAPÆ XIV.
BULLARIUM
TOMUS QUARTUS.

IN QUO CONTINENTUR

CONSTITUTIONES, EPISTOLÆ &c.

EDITÆ

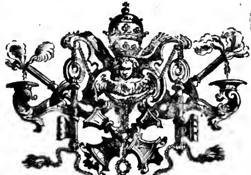
AB INITIO ANNI XIII. PONTIFICATUS

USQUE AD TOTUM

EJUSDEM PONTIFICATUS ANNUM XVII.

CUM APPENDICE.

Addita nunc primum & altera Appendice eorum omnium, quæ in diem uſque Obitus prodierunt, ſummo ſtudio collecta, atque diſpoſita.

ROMÆ,

Excudebat Hieronymus Mainardi.

A 7

Expenſis Bartholomæi Occhi Veneti.

MDCCLVIII.

xxvi

Digitized by Google

INDEX INITIORUM SINGULARUM CONSTITUTIONUM

QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR.

Sacroſancta I. pag. 1.
Pias II. 10.
Ineffabili III. 11.
In Apoſtolicæ IV. 18.
Romana Eccleſia V. 21.
Deteſtabilem VI. 22.
Militantis Eccleſiæ VII. 25.
Securitatem VIII. 26.
Suprema diſpoſitione IX. 28.
Ex ſublimi X. 35.
Ad Audientiam XI. 36.
  Nell' ultima udienza ibidem.
Æternus Dei Filius XII. 44.
Inter illuſtria XIII. 46.
Commendatiſſimum XIV. 54.
Inclytum XV. 56.
Apoſtolicum XVI. 59.
Cum alias XVII. 67
Sinceritas Fidei XVIII. 69.
Sollicita XIX. 71.
Quæ, Ven. Fratres XX. 76.
Tibi præ cæteris XXI. 77.
In ſupereminenti XXII. 80.
Circumſpecta XXIII. 83.
Inter cætera XXIV. 85.
Graviſſimarum XXV. 88.
Ad coercenda XXVI. 96.
Commendatam XXVII. 101.
Circumſpecta XXVIII. 107.
Romanus Pont. XXIX. 111.
Injunctis Nobis XXX. 112.
Inter curas XXXI. 114.
Fidelis XXXII. 116.
Cum Encyclicas XXXIII. 123.
  Avendo Ella ibidem.
Romanum XXXIV. 129.
Cum Religioſi XXXV. 131.
  Eſſendoci ibidem.
Paſtoralis XXXVI. 134.
Quod Provinciale XXXVII. 135.
Ex paſtorali XXXVIII. 136.
Romanus Pont. XXXIX. 138.
Militantis XL. 139.
Apoſtolicæ Sedis XLI. 141.
Romanorum Pont. XLII. 143.
Beatus Andreas XLIII. 144.
  Il Beato Andrea ibidem.
Ad aſſiduas XLIV. 163.
Cum ſemper XLV. 164.
Ad Supremum XLVI. 166.
Allatæ ſunt XLVII. 175.
Quam religionis XLVIII. 194.
Cum, ut recte XLIX. 196.
  Eſſendoſi, com'ella ibidem.
Quam ex ſublimi L. 211.
Etſi Matrimonialis LI. 213.
Præclarum LII. 216.
In ſuperiori LIII. 220.
  Nella penultima udienza ibidem.
Ex quo primum LIV. 225.
Quadam, de more LV. 248.
  In una delle ſolite udienze ibidem.
Super familiam LVI. 255.
Paſtoralis LVII. 257.
Jam inde a primis LVIII. 260.
  Ne' primi anni ibidem.
Regis pacifici LIX. 281.
Non eſt equidem LX. 288.
Quæ ex Apoſtolica LXI. 289.
Ex omnibus LXII. 294.
Saluberrimum LXIII. 296.
In poſtremo LXIV. 298.
  Nell'ultimo Conciſtoro ibidem.
Ad curam LXV. 310
Graviſſimum LXVI. 312.
Cum Venerabilis LXVII. 315.
Ad ſummi LXVIII. 319.
Ad ſacram LXIX. 322.
Quam grave LXX. 329.
Divinarum LXXI. 332
Cum ad nonnullos LXXII. 333.

IN APPENDICE.

Cum nonnulla I. pag. I.
Jam dudum II. II.
E' qualche tempo III. ibidem.
Ex tuis precibus IV. XII.
Peracta a Nobis V. XVII.
Altre volte VI. XXI.
Soror Imelda VII. XXIV.
La Madre Suor Imelda ibidem.
Congregatio VIII. XXVIII.
Die duodecima IX. XXIX.

IN ALTERA APPENDICE.

Æſtae anni I. pag. 3.
  Nell'Eſtate ibidem.
Quamvis a Majoribus II. 21.
Emanavit nuper III. 23.
Expons nobis IV. 24.
Cum ad Congregationem V. 25.
Paucis ab hinc VI. 27.
In Specula ſuprema VII. 32.
Felici exitu VIII. 34.

INDEX
ARGUMENTORUM
EARUNDEM
CONSTITUTIONUM.

ANNO MDCCLII.

PONTIFICATUS ANNO XII.

I. EReƈtio Archiepiſcopalis Metropolitanæ Eccleſiæ Goritiensis, conſtitutis omnibus, quæ Eccleſiam ipſam, Capitulum, utriuſque Menſam, proviſionem vel collationem Beneficiorum, Officiorumque reſpiciunt. 18. *Aprilis*. *pag.* 1.

PONTIFICATUS ANNO XIII.

II. Privilegia & Indulta conceſſa Confraternitati Sanƈtæ Mariæ *de Succurſu contra Infideles* in Civitate Jenuæ ereƈtæ ampliantur, & declarantur. 21. *Auguſti*. 10.

III. Confirmatio Concordiæ inter Epiſcopum Herbipolen., & Abbatem Monaſterii Abbatiæ nuncupati Fulden., Ordinis S. Benediƈti, Nullius Diœceſis Provinciæ Moguntin. ſuper Juriſdiƈtione quaſi Epiſcopali in Clerum, & Populum Ditionis præfati Monaſterii. 1. *Oƈtobris*. 11.

IV. Abbatia Fuldenſis in Epiſcopatum erigitur, cum omnibus juribus, & prærogativis, præſervato tamen ſtatu Regulari; ita ut idem Epiſcopus, & Abbas Fuldenſis ſit, & nuncupetur. 5. *Oƈtobris*. 18.

V. Herbipolenſis Epiſcopus honorificis prægeſtandæ ſibi Crucis, uſuſque Pallii prærogativis honeſtatur, ſub certis modis, ac conditionibus. 5. *Oƈtobris*. 21.

VI. Damnantur, & prohibentur quinque propoſitiones Duellorum abuſui faventes, vetereſque leges adverſus Duellantes editæ innovantur, ac novis ſuperadditis pœnalibus Sanƈtionibus confirmantur. 10. *Novembris*. 22.

VII. Damnatio & prohibitio Libri duobus tomis conſtantis, Gallico idiomate, abſque Auƈtoris nomine, & impreſſionis loco, in lucem editi, cui Titulus. *Apologie de tous les jugemens rendus par les Tribunaux ſeculiers en France contre le ſchiſme: dans la quelle on etablit, 1. L'injuſtice, & l'irregularite des refus de Sepulture, des autres peines, qu'on prononce contre ceux, qui ne ſont pas ſoumis a la Conſtitution* Unigenitus. 2. *La competence des Juges laics pour s'oppoſer a tous ces aƈtes de ſchiſme, Tom. I. & II. En France MDCCLII.* 20. *Novembris*. 25

ANNO MDCCLIII.

VIII. Confirmantur, & declarantur Conſtitutiones Prædeceſſorum Romanorum Pontificum ſuper vetita armorum delatione, retentione, & venditione. 15. *Januarii*. 26.

IX. In Utinenſi Civitate, Collegiata Eccleſia Sanƈtæ Mariæ Majoris nuncupata in Archiepiſcopalem Eccleſiam cum omnibus juribus, præeminentiis, ac privilegiis erigitur. 19. *Januarii*. 28.

X. Indiarum Orientalium Vicariis Apoſtolicis Epiſcopis, non habentibus Epiſcopum Coadjutorem cum futura Succeſſione, nec Vicarium Generalem, injungitur, ut ſibi conſtituant Vicarium Generalem, cui ampliſſimæ facultates in caſu obitus Vicarii Apoſtolici, a Pontifice conceduntur. 26. *Januarii*. 35

XI. Cardinales Epiſcopos Suburbicarios, in propria Cappella ſui Palatii Romæ exiſtentis, non poſſe ſuis ſubditis, præter primam Tonſuram, conferre Majores, vel Minores Ordines, niſi requiſito & præobtento Cardinalis Urbis Vicarii conſenſu. 15. *Februarii*. 36.

XII. Beatificatio Ven. Servi Dei Iosephi a Cupertino Sacerdotis Profeſſi Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci 20. *Februarii*. 44.

XIII. Confirmatio & innovatio Privilegiorum, Gratiarum, & Jurium, Militaris & Hoſpitalis Ordinis Sancti Joannis Jerosolymitani; cum aliquibus declarationibus, & ampliationibus. 12. *Martii*. 46.

XIV. Wilnenſis Collegii, ſeu Seminarii Apoſtolici, a Gregorio XIII. pro Adoleſcentium Ruthenorum & Moſcovitarum educatione & inſtitutione ereƈti, optimo regimini providetur. 5. *Aprilis*. 54.

XV. Monachi S. Baſilii Nationis Ruthenæ ſolvuntur a lege emittendi quartum votum de non acceptandis Epiſcopatibus, vel Archimandriis, abſque aſſenſu ſuorum Superiorum; Abrogatiſque Statutis pœnalibus ſuper hoc editis, Canonicæ Sanƈtiones innovantur, ac inculcantur. 12. *Aprilis*. 56.

XVI. Regulæ obſervandæ in Anglicanis Miſſionibus, ab Apoſtolicis Vicariis, nec non a Sacerdotibus Miſſionariis Sæcularibus, ac Regularibus. 12. *Maji*. 59.

XVII. De Beneficiis, & Officiis Curatis per Indiarum Occidentalium Regiones, Sæcularibus etiam Clericis, ſublato aſſerto Regularium privativo jure, conferendis: Apoſtolicæ Litteræ jam editæ (*quas vide Tom. III. num.* 51. confirmantur, & declarantur. 9. *Junii*. 67.

XVIII. Venetiarum Reipublicæ conceditur Jus nominandi ad Eccleſias Torcellanam, Caprularum, & Clodienſem. 13. *Junii*. 69.

XIX. Methodus præſcribitur in examine, ac proſcriptione librorum a Congregationibus Romanæ Univerſalis Inquiſitionis, & Indicis, ſervanda, certæque Relatoribus ac Conſultoribus proponuntur Regulæ, quas in examine, judicioque ferendo ſequantur. 9. *Julii*. 71.

XX.

Digitized by Google

XX. Venerabilibus Fratribus Metropolitæ, Archiepiſcopis, & Epiſcopis Nationis Ruthenæ in Regno Poloniæ. 14. *Auguſti*. 76.

PONTIFICATUS ANNO XIV.

XXI. Juriſdictio Rectoris Carpentoracten. in Cauſis Civilibus, Criminalibus, & Mixtis, nec non in œconomicis rebus, definitur, ac circumſcribitur. 28. *Auguſti*. 77.

XXII. Exemptio Canonicorum Regularium & Monialium Ordinis Præmonſtratenſis ab omni Superioritate, Juriſdictione, Viſitatione quorumcumque Ordinariorum, per Prædeceſſores Pontifices, & præſertim Alexandrum V. conceſſa, innovatur ac confirmatur. 11. *Septembris*. 80.

XXIII. Oppidum Mathelicæ in Piceno ad primævum Statum Civitatis reintegratur, & quatenus opus ſit, ex integro erigitur, ac inſtituitur, cum omnibus honoribus, juribus & prærogativis, cæteris ditionis Pontificiæ Civitatibus competentibus. 26. *Septembris*. 83.

XXIV. De cultu S. Maronis Epiſtola ad R. P. Nicolaum Lercari a Secretis Congregationis de Propaganda Fide. 28. *Septembris*. 85.

XXV. Juriſdictio Congregationis ſuper Bono Regimine Communitatum Ditionis Eccleſiaſticæ tum in Oeconomicis, tum in Judicialibus negotiis & cauſis cognoſcendis, definitur; eidemque certa methodus in utriſque procedendi præſcribitur. 1. *Octobris*. 88.

XXVI. Tribunali Auditoris Generalis Cameræ Apoſtolicæ adduntur duo Prælati Aſſeſſores in Cauſis Criminalibus definiendis, certaque methodus in hujuſmodi judiciis coram ipſo A. C. inſtituendis, proſequendis, & abſolvendis firmatur. 1. *Octobris*. 96.

XXVII. Terra Sublaci, aliaque Oppida, & loca, intra ditionem Eccleſiaſticam ſita, Monaſterio S. Scholaſticæ Sublacen. antea ſubjecta, a temporali dominio & juriſdictione Monaſterii præfati, & Abbatum eximuntur, & Cameræ Apoſtolicæ, quoad temporalem hujuſmodi juriſdictionem & dominium, applicantur & incorporantur; præſervatis Monaſterio ac Abbatibus juriſdictione ſpirituali, necnon emolumentis a præfata temporali juriſdictione promanantibus. 7. *Novembris*. 101.

Subſequitur declaratio, quænam ſint jura & Emolumenta ex temporali juriſdictione promanantia, quæque onera ex hujuſmodi emolumentis ſint in poſterum ſuſtinenda. *ibid.* 104.

ANNO MDCCLIV.

XXVIII. Congregationis Cameralis Decreta, quibus privilegia liberæ extractionis, & exemptionis a Datiis, aliiſque oneribus, in Ducatu, & Provincia Ferrariæ, prævio accuratiſſimo examine, vel approbata fuerant, vel rejecta, vel ſuper iiſdem moderatio aliqua implorata, iterato confirmantur. 21. *Januarii*. 107.

XXIX. Gregorianum Cantum in Choro, aliiſque functionibus, a Fratribus, vel Monialibus Ordinis Minimorum Sancti Franciſci de Paula peragendis adhiberi præcipitur. 22. *Januarii*. 111.

XXX. Correctoribus tum Generali tum Provincialibus Ordinis Minorum Sancti Franciſci de Paula, conceditur facultas decidendi circa Electiones, vel alia negotia, quæ ad Generale vel Provinciale reſpective Tribunal, ob paria poſt tertium ſcrutinium ſuffragia, devolvuntur. 22. *Januarii*. 112.

XXXI. Ad exercendos, erudiendoſque Picturæ, atque Sculpturæ Tyrones; Gymnaſium publicum, ſeu Academia in Ædibus Capitolinis erigitur, annuo cenſu conſtituto in neceſſarios ſumptus. 17. *Martii*. 114.

XXXII. Baſilica Aſſiſienſis S. Franciſci in Patriarchalem & Cappellam Papalem erigitur: Cum aliis gratiis, privilegiis, & indultis. 25. *Martii*. 116.

XXXIII. Albaniæ Epiſcopis traditur methodus, qua ſatagant, ut a Catholicis illius regionis ſua Eccleſiis bona reſtituantur, vel aliquo modo ſuper illis tranſigatur, & ſi neutrum queat obtineri, facultas fit Epiſcopis derelinquendi fundos, fructuſque Poſſeſſoribus, eoſdemque abſolvendi a cenſuris. 24. *Maji* 123.

XXXIV. Lucenſi Reipublicæ Facultas conceditur nominandi tres Viros Eccleſiaſticos, eoſque Romano Pontifici præſentandi, ut ex iis unum in Archiepiſcopum Lucanum eligere poſſit. 26. *Maji*. 139.

XXXV. Encyclicæ Litteræ ad Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos Italiæ, quibus hortantur, ut veteribus nova ſuperaddant Paſtoralis ſollicitudinis ſtudia, ut Chriſtifideles in rudimentis Fidei inſtituantur & erudiantur. 26. *Junii*. 131

XXXVI. Confirmatur Decretum Congregationis Conſiſtorialis, quo fuit declaratum, ſub Conſtitutione Innocentii PP. XII. ſuper Capitulationibus Sede Vacante initis, comprehendi etiam Monaſteria & Collegia utriuſque ſexus, necnon eadem Conſtitutione prohiberi quaſcumque pactiones, & Capitulationes, etiam per ſe honeſtas & licitas. 15. *Julii*. 134.

XXXVII. Ne Chriſtifideles ſub Turcarum ditione verſantes, ad occultandam Chriſtianæ Religionis profeſſionem, Mahumetana Nomina ſibi imponant, iiſque ſe compellari patiantur. 1. *Auguſti*. 135.

XXXVIII. Eccleſiaſticis omnibus Ritus Slavo Latini præcipitur, ut in Miſſis & Divinis Officiis, Slavum Litterale idioma cum characteribus Hieronymianis retineant, & Miſſalibus, Breviariis &c. utantur, typis Congregationis Propagandæ Fidei editis. 17. *Auguſti*. 136.

PONTIFICATUS ANNO XV.

XXXIX. Quinqueeccleſienſis Epiſcopus, ejuſque Succeſſores, perpetua Pallii uſus, ac prægeſtandæ Crucis conceſſione donantur, ſub certis modis ac conditionibus. 1. *Septembris*. 138.

XL. S. Leoni I. Papæ & Confeſſori, Miſſa, & Officium decernitur ſub Ritu Sanctorum Doctorum. 15. *Octobris*. 139.

XLI. Centum, Inſigne Oppidum, Bononiam inter & Ferrariam, in Civitatem erigitur, cum omnibus Juribus, honoribus, & prærogativis, quibus reliquæ Pontificiæ Ditionis Civitates fruuntur: ita tamen, ut quoad ſpirituale, vel temporale gubernium nihil plane innovetur. 18. *Decembris*. 142.

Digitized by Google

ANNO MDCCLV.

XLII. Abbati Generali Ord. Monachorum S. Hieronymi Congregationis Italicæ indultum conceditur interveniendi Cappellis Pontificiis, loenſque eum aliis Abbatibus Generalibus eidem aſſignatur. 30. *Januarii*. 143.

XLIII. Pueros ante uſum rationis in odium Chriſti occiſos, an canonizari expediat, diſquiritur, & in hanc rem plura de Martyrio horum Puerorum, cultuque publico iiſdem in Eccleſia præſtito; & de Martyrio, cultuque præſertim Beati Andreæ Rinnenſis, cujus inſtituta Canonizationis cauſa conſcribendæ Epiſtole occaſio fuit, diſtinctim adnotantur. 22. *Februar.* 144.

XLIV. Liber Gallice editus, inſcriptuſque; *Principes ſur l'eſſence, la diſtiaction, & les limites des deux puiſſances ſpirituelle, & temporelle, Ouvrage poſthume du Pere la Borde de l'Oratoire*, Decreto Congregationis Univerſalis Inquiſitionis jam damnatus, iterata acriori cenſura proſcribitur, & ſub excommunicationis pœna, legi, aut retineri prohibetur. 4. *Martii*. 163.

XLV. Olivetanæ Congregationis Privilegia a Prædeceſſoribus Pontificibus, & præſertim a Pio II. conceſſa confirmantur, & ampliantur; novumque ſuperadditur, quo ejuſdem Congregationis Abbatibus indulgetur, ut in die feſto S. Franciſcæ Romanæ, Pontificalibus in Miſſa, reliquiſque Officiis intra Eccleſias Conventuales Regularis Obſervantiæ uti poſſint. 1. *Aprilis*. 164.

XLVI. Sanctæ Inquiſitionis Officialium, ſeu Miniſtrorum numerus, deputationis forma, qualitates, onera, privilegia, & exemptiones reales & perſonales, tum in Civilibus Cauſis, tum & Criminalibus, diſtinctim recenſentur, ac perpetua Conſtitutione præcedentis Motus proprii confirmativa, futuris quibuſcunque abuſibus, vetitiſque ampliationibus occurritur. 21. *Julii*. 166.

XLVII. A Syriacis, & Armenis in Latinorum Eccleſiis Sacra peragentibus proprium Ritum ſervari præcipitur: Miſſionariis denegatur facultas diſpenſandi eoſdem Syriacos & Armenos ſuper abſtinentia a Piſcibus jejunii tempore: omnes denique Græcos & Orientales Ritus conſervandos eſſe decernitur; monenturque Miſſionarii, ut in Orientalibus convertendis, eos ab erroribus, & ſchiſmate revocent, non a ſuis approbatis Ritibus avertant. 26 *Julii*. 175.

XLVIII. Confirmatur reſolutio Congregationis deputatæ ſuper correctione librorum Eccleſiæ Orientalis, ſuper abbreviatione Officii, & Miſſæ pro Monachis Ord. S. Baſilii. 17. *Maji*. 194.

XLIX. Ad incendium compeſcendum ad Eccleſiam S. Nicolai in Carcere exortum, minus rite allatam fuiſſe ex Eccleſia Sacram Pyxidem Sanctiſſimum Sacramentum intercludentem, eaque ſuper populum, & ad furentes flammas benedictum, rationibus, pluribuſque allatis Eccleſiaſticis ſanctionibus, demonſtratur: & ne tale quid exinde fiat, opportune ſancitur. 27. *Julii*. 196.

L. Quod Epiſcopis Vicariis Apoſtolicis Indiarum Orientalium injunctum fuit, ut ſi Epiſcopum Coadjutorem, vel Vicarium Generalem non haberent, hunc ſibi adſciſcerent, cui ampliſſimæ tribuebantur facultates in caſu obitus Vicarii Apoſtolici, id cæteris etiam Vicariis Apoſtolicis nunc imperatur: Salva tamen electione Vicarii Capitularis, ubi vel Canonici, vel Parochi eam peragere conſueverunt; in iis vero locis, ubi vel non adſunt, vel convenire nequeunt, conſtitutus jam ab Epiſcopo Vicarius Generalis, ipſe, eodem defuncto, Vicarius etiam Capitularis habeatur. 8. *Auguſti*. 211.

PONTIFICATUS ANNO XVI.

LI. Pontificium Decretum ſuper nullitate Matrimonii Violantis Joſephæ Henriquez de Almada, & Ludovici Franciſci de Aſſis Sanches de Baena editum, Apoſtolica auctoritate per Litteras in forma Brevis expeditas roboratur. 27. *Septembris*. 213.

LII. Quæ, & qualis conveniat exemptio ab Archiepiſcopi Neapolitani juriſdictione, Hoſpitali S. Angeli a Nido nuncupat., ejuſdemque Eccleſiæ, & perſonis, decernitur & declaratur. 4. *Octobris*. 216.

LIII. Celebratio trium Miſſarum Natalitio Chriſti die, præcipuus Latinæ Eccleſiæ Ritus demonſtratur: ideoque univerſim ab Orientalibus, præſertim vero ab Armenis Liburni in Portu commorantibus, non uſurpandus. 29. *Decembris*. 220.

ANNO MDCCLVI.

LIV. Excitantur omnes Græci Ritus Orientales, ut nova Euchologii editione utantur; narratur quoque, quid pro ea perficienda factum fuerit; & quæ eidem novæ editionis Euchologio præpoſita ſunt Monita, latius explicantur. 1. *Martii*. 225.

LV. Facultas tribuitur Jacobo III. Magnæ Britanniæ Regi, ut SS. Euchariſtiam poſſit ſuſcipere, de Spiritualis directoris ſui conſilio, etſi poſt mediam præcedentem noctem jentaculum aliquod, ſic expoſcente valetudine, ſumpſerit. 24. *Martii*. 148.

LVI. Definitur auctoritas tum Metropolitani Nationis Ruthenorum, tum Proto-Archimandritæ Ordinis S. Baſilii Magni ejuſdem Nationis, in Abbates, ſeu Archimandritas Monaſteriorum ipſius Ordinis: aliaque ad hujuſmodi Abbates & Monachos Ruthenos pertinentia opportune ſtatuuntur. 30. *Martii*. 255.

LVII. Spolia Prælatorum Neapolitani Regni, jam pridem ab Innocentio XII. Eccleſiis, quibus iidem præfuerunt, applicata, ut in deſignatos uſus erogentur, novis ſuperadditis cautionibus, providetur. 28. *Aprilis*. 257.

LVIII. Demonſtratur congruentia, ex Sacrorum Canonum præſcripto, iterum inaugurandi Bononienſem Metropolitanam Eccleſiam; munuſque Conſecrationis Pontificio nomine peragendæ Cardinali Archiepiſcopo delegatur. 12. *Maji*. 260.

LIX. Veronenſis Epiſcopi Ordinaria privativa auctoritate in Civitatem univerſamque Diœceſim Veronenſem redintegrata, definitur juriſdictio, quam idem Epiſcopus in Capitulum, ſubjectaſque tum ipſi, tum Monaſterio Sanctæ Mariæ in Organis Veronen., Parochiales, ac ſimplices Eccleſias, & Perſonas earum ſervitio addictas, utatur. 17. *Maji*. 281.

LX. Utioenſi Metropolitanæ Eccleſiæ Miſſa de Spiritu Sancto cum certis Collecta & Orationibus celebranda conceditur in die depoſitionis, ſeu commemorationis B. Bertrandi Aquilejenſis Patriarchæ. 18. *Junii*. 288.

LXI. Privilegia Monaſterii Monialium B. Mariæ Virginis, Ordinis S. Benedicti, prope & extra muros Civitatis Aquilejenſis, opportuna locorum ſubjectorum deſcriptione, ac definitione juriſdictionis Delegati Apoſtolici, appoſita, confirmantur. 30. *Julii*. 289.

LXII. Refractariis Conſtitutioni *Unigenitus* ao, & quando SS. Corporis Chriſti Viaticum denegari debeat, Encyclica hac Epiſtola definitur. 16. *Octobris*. 294.

LXIII. De Jure Metropolitico Archiepiſcopalis Eccleſiæ Moguntinæ in novam Diœceſim Fuldenſem, ejuſque Clerum & Populum. 15. *Septembris*. 296.

LXIV. Conſecratio electi in Epiſcopum, qui fuerat à Pontifice Ordinatus Presbyter, an ab ipſo Pontifice, vel ex ſpeciali ejus delegatione, ſit peragenda 20. *Octobris*. 298.

LXV. Confirmatur Motus Proprius Sancti Pii V., & Conſtitutio Urbani VIII. contra tondentes monetas aureas, & argenteas: nec non Bannimenta & Decreta adverſus falſificantes, alterantes, ac expendentes Cedulas Montis Pietatis, & Menſæ Nummariæ Sancti Spiritus: & pœnæ in illis inflictæ ad omnes Eccleſiaſticas perſonas extenduntur. 31. *Octobris*. 310.

ANNO MDCCLVII.

LXVI. Præſcribitur ratio conſtruendi Proceſſus tum ſuper ſtatu Eccleſiarum in partibus infidelium exiſtentium, & Populum fidelem habentium, quarum proviſiones in Congregatione de Propaganda Fide proponuntur; tum ſuper meritis præficiendorum iiſdem Eccleſiis. 18. *Januarii*. 312.

LXVII. Confirmatur Decretum Congregationis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium univerſali adverſus hæreticam pravitatem Inquiſitioni Præpoſitorum, coram Sanctitate Sua habitæ, pro tollendis, conciliandiſque diſſidiis & controverſiis, inter nonnullos Antiſtites Indiarum Occidentalium, & Miſſionarios Societatis Jeſu, exortis, ſuper conceſſione Diſpenſationum Matrimonialium, juxta facultates ab Apoſtolica Sede utriuſque concedi ſolitas. 27. *Januarii*. 315.

LXVIII. Antiquum Urbis Pantheon, nunc Eccleſia ad Martyres nuncupata, ſub peculiari Romanorum Pontificum tutela ſuſcipitur, ejuſque Fabricæ conſervatio Apoſtolicarum Ædium Præfecto pro tempore committitur, Palatii Apoſtolici ſumptibus procuranda. 18. *Februarii*. 319.

LXIX. Confirmatio Concordiæ inter Archiepiſcopum Moguntinum, S. R. I. Electorem, & Epiſcopum atque Abbatem Fuldenſem initæ, ſuper jure Metropolitico Eccleſiæ Moguntinæ in Epiſcopatum, atque Eccleſiam Fuldenſem; necnon ſuper aliis utriuſque Eccleſiæ controverſiis. 21. *Maji*. 322.

LXX. Miſſam celebrantes, aut Fidelium Confeſſiones excipientes, ad Presbyteratus Ordinem non promoti, quibus pœnis ex Sacrorum Canonum, & Apoſtolicarum Conſtitutionum præſcripto ſubjiciantur; quæ praxis hactenus in Judiciis adverſus hujuſmodi reos ſit ſervata, & quomodo in poſterum ſit providendum. 2. *Auguſti*. 329.

LXXI. Celebrantibus Miſſam, aut Fidelium Confeſſiones excipientibus, ſine Sacerdotali Charactere, ſincera criminis confeſſio facta in primo interrogatorio generali nihil ſuffragatura decernitur, ad evadendam pœnam traditionis brachio ſæculari, indictam in Conſtitutionibus Apoſtolicis. 2. *Auguſti*. 332.

PONTIFICATUS ANNO XVIII.

LXXII. Damnatio, & prohibitio Epiſtolæ manuſcriptæ, quæ directa legitur: *Ampliſſimis S. R. E. Cardinalibus, & clariſſimis Theologis in Urbe Præneſte congregatis poſt pacem Eccleſiæ Gallicanæ reſtitutam, & methodum propediem edituris pro ſtudiis peragendis ab Alumnis Collegii Urbani de Propaganda Fide ad Hæreticos profligandos, ad Gentiles, & Atheos in ſinum Eccleſiæ reducendos*. 5. *Septembris*. 333.

IN APPENDICE.

I. ACTA, & Decreta in Cauſis Beatificationum, & Canonizationum, aliiſque ad Sacrorum Rituum materiam ſpectantibus, addenda ad Tomum VI. Operum Sanctiſſimi Domini Noſtri Romæ editum anno 1751. *pag.* I.

II. Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PP. XIV. Epiſtola ad Capitulum, & Canonicos Metropolitanæ Eccleſiæ Bononienſis data, occaſione, qua S. Proci Martyris Corpus repertum in Sancti Thraſonis Cœmeterio, in eadem Eccleſia collocandum, tranſmittitur. II.

III. Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PP. XIV. Epiſtola prima ad R. P. Engelbertum Abbatem Monaſterii Campidonenſis, de facultate conſecrandi Abbatialem Eccleſiam Campidonenſem. XII.

IV. Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PP. XIV. Epiſtola ſecunda, ad R. P. Engelbertum Abbatem Monaſterii Campidonenſis, de Conſecratione Eccleſiæ S. Appollinaris Romæ a Sanctitate Sua peracta. XVII.

V. Epiſtola Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI Papæ XIV., ad Reverendiſſimum Dominum Vincentium Card. Malvetium Bononienſem Archiepiſcopum, de Sancti Philocali Martyris Corpore. XXIV.

VI. Decretum Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI Papæ XIV. in Cauſa Neapolitana Beatificationis, & Canonizationis Ven. Servi Dei Pauli Boralis S. R. E. Cardinalis de Aretio nuncupati. XXVIII.

VII. Acta Conſiſtorialia pro Conceſſione Pallii Patriarchæ Antiocheno Syro Maronitarum. XXIX.

XVIII. Brevia Sanctiſſimi Domini Noſtri ad Patriarcham, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Proceres Maronitarum. XXXIV.

IN ALTERA APPENDICE.

I. EPiſtola Sanctiſſimi Domini Noſtri Benedicti Papæ XIV. ad Reverendiſſimum Dominum Ignatium Realem primum Pontificiarum Ceremoniarum Magiſtrum de celebratione Miſſæ a ſedente. *pag.* 3.

II. Nummularii, ſeu Campſores Civitatis Ferrarien.; a tertio, ad ſecundum ordinem Conſiliariorum dictæ Civitatis transferuntur. 21.

III. Decretum in Cauſa Limana inter Venerabilem Congregationem Ordinis S. Philippi Nerii Civitatis Limæ, & Reverendum Dominum Promotorem Fiſcalem Curiæ Archiepiſcopalis ejuſdem Civitatis. 23.

IV. Aliud Decretum pro Congregatione Limana S. Philippi Nerii, nec non Valentina, Hiſpalenſi, Biacenſi &c. 24.

V. Damnatio, & Prohibitio Operis, cui Titulus: *Storia del Popolo di Dio, dalla Naſcita del Meſſia, ſino alla fine della Sinagoga &c. Parte Seconda: con Raccolta di Diſſertazioni, & in fine la Diſeſa della medeſima ſeconda parte &c.* 25.

VI. Epiſtola Ad R. P. Antonium Taveira Archiepiſcopum Goanum. 27.

VII. Litteræ in forma Brevis quibus Eminentiſſimus ac Reverendiſſimus D. Franciſcus S. R. E. Diaconus Cardi. de Saldanha motu proprio conſtituitur, & deputatur in Viſitatorem, & Reformatorem Clericorum Regularium Societatis Jeſu in Regnis Portugalliæ & Algarbiorum & in Indiis Orientalibus & Occidentalibus Regi Fedeliſſimo ſubjectis. 32.

VIII. Decretum Sanctiſſimi Domini Noſtri Benedicti Papæ XIV. In Cauſa Neapolitana Beatificationis, & Canonizationis Venerabilis Servi Dei Franciſci De Hieronymo Sacerdotis Profeſſi Societatis Jeſu. Super Dubio: *An conſtet de Virtutibus Theologalibus Fide, Spe, & Charitate in Deum, & Proximum, ac de Cardinalibus Prudentia, Juſtitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu heroico, in caſu, & ad effectum, de quo agitur.* 34.

Digitized by Google

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
BENEDICTI PAPÆ XIV.

E R E C T I O

I. Archiepiſcopalis Metropolitanæ Eccleſiæ Goritiensis, conſtitutis omnibus, quæ Eccleſiam ipſam, Capitulum, utriuſque Menſam, proviſionem vel collationem beneficiorum Officiorumque reſpiciunt.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SACROSANCTÆ Militantis Eccleſiæ gubernacula, quæ copioſus in miſericordia Deus, & in cunctis ſuis glorioſus operibus, ad hoc Nobis, meritis quamvis imparibus, committere, & debilitati noſtræ magnum Apoſtolicæ ſervitutis jugum imponere voluit, ut tanquam de ſummo vertice montis ad hujus mundi infima reflectentes intuitum, quid pro hujuſmodi Eccleſia illuſtranda, ad Fidei Orthodoxæ propagationem, Divinique cultus augmentum conferat, quidque animatum Chriſtifidelium ſaluti quomodolibet conveniat, attentius proſpicere non omittamus, demandata tenentes, & propterea cauſis diſſidiorum, quæ inimicus homo ſuggerit, per ſuppreſſionis, & extinctionis Eccleſiarum, etiam Patriarchalium, fontium & originum diſſidiorum hujuſmodi miniſterium, penitus eliminatis, Apoſtolica auctoritate, qua fungimur in hac parte, earum loco novas Eccleſias Metropolitanas, pro Dominiorum diverſitate, ne Fideles ipſi inibi degentes in recidivæ contentionis ſcopulum relabantur, erigimus, aliaque deſuper diſponimus, prout rationabiles cauſæ, & pia ſublimium Principum vota expoſcunt, temporumque, locorum, & perſonarum qualitatibus & circumſtantiis matura deliberatione penſatis, ad Omnipotentis Dei, ejuſque Glorioſiſſimæ Genitricis Virginis Mariæ laudem & gloriam, ac ejuſdem Militantis Eccleſiæ honorem, conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Juſta cauſa veteres ſupprimendi, novaſque erigendi Cathedrales ſtatuitur, urgens neceſſitas avertendi diſſidia.

§. 1. Sane &c. *Sequitur narratio ſuppreſſionis Patriarchatus Aquilejenſis, ejuſque Diœceſis, & Provinciæ diviſio in duos Archiepiſcopatus; de quibus vide Conſtit. L. Tom. III. pag. 394.*, ac alias prout in Litteris noſtris Apoſtolicis Pontificatus Noſtri anno undecimo deſuper expeditis plenius & uberius continetur. Nos propterea Erectioni Archiepiſcopatus Goritienſis hujuſmodi modum, & formam imponere, eamdemque erectionem per Nos, ut præfertur, factam, Apoſtolica auctoritate præfata confirmare cupientes, quique dudum inter alia voluimus, quod petentes Beneficia Eccleſiaſtica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem, ſecundum communem æſtimationem, tam Beneficii uniendi, quam illius, cui uniri petitur, alioquin unio non valeret, & in unionibus ſemper commiſſio fieret ad Partes, vocatis quorum intereſt; motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, in dicta Civitate Goritienſi valde conſpicua, & in ſui amplitudine circuitus duorum milliarum, & ultra, in qua Civitate Goritienſi, ejuſque ſuburbiis, plures, ut pariter accepimus, reperiuntur Eccleſiæ, videlicet Presbyterorum Regularium Societ. Jeſu cum publico Gymnaſio, ac Fratrum Ordinis Minorum Conventualium Sancti Franciſci, & Cappuccinorum, & Carmelitarum diſcalceatorum nuncupatorum, præter duo Monialium Monaſteria, unum ſub Sanctæ Claræ, alterum vero ſub Sanctæ Urſulæ reſpective Regulis, & tres utriuſque ſexus Chriſtifidelium Confraternitatum Eccleſiæ, ſcilicet Sanctiſſimi Sacramenti, & Sanctorum Angelorum Cuſtodum, & Sancti Joannis Nepomuceni nuncupati, nec non Eccleſia Fratrum Miſericordiæ nuncupatorum, ut jure merito Archiepiſcopalis Civitatis nomine nuncupari valeat, Parochialem Eccleſiam Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti, cum ei annexis altera Parochiali Eccleſia de Salcano nuncupata Goritien., ac perpetuo ſimplici Beneficio Eccleſiaſtico ſub invocatione Sanctæ Annæ in Parochiali, ſeu alia Eccleſia dictæ Civitatis Goritienſis, quæ, ſicut etiam

Spectabiles Urbis Goritienſis qualitates, ob quas Archiepiſcopalis Sedis digna.

Parochialis Eccleſia Exaltationis S. Crucis, & S. Viti una cum aliis ſupprimitur, & extinguitur.

Digitized by Google

iam accepimus, de Jurepatronatus Laicorum Nobilium, & Illuſtrium, videlicet præfatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ, ex ſundatione, vel dotatione exiſtit, & quam quoodam cognominatus Comes Coronini primodictæ Parochialis Eccleſiæ Rector, dum viveret, obtinebat, quæque per obitum dicti cognominati Comitis, qui extra Romanam Curiam diem clauſit extremum, ad præſens vacat, ſive, ut præſertur, ſive alias quovis modo &c. Illiuſque Titulum collativum, ac denominationem, naturam, & eſſentiam Parochialis Eccleſiæ collativæ, ita quod ex nunc illa collativa eſſe deſinat, & de cætero uti talis io Titulum Collativum conferri, aut impetrari non poſſit, & ſi illam deinceps conferri, aut impetrari, vel alias de illa diſpooi contigerit, collationes, impetrationes, aliæque diſpoſitiones hujuſmodi nullæ & invalidæ, nulliuſque roboris, vel momenti exiſtaot, nullique ſuffragentur, nec coloratum titulum poſſidendi cuiquam tribuant, eadem Apoſtolica auctoritate, de conſenſu præfatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ, perpetuo ſupprimimus, & extinguimus: Illiſque ſic ſuppreſſis, & extinctis eamdem Parochialem Eccleſiam Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti, in ſua ſtructura valde elegantem, & ob ejus pulchritudinem, ac præcipue ſeptemdecim marmoreorum Altarium io ea exiſtentium magnificentiam, dignam propterea ut titulo, & honore Archiepiſcopalis Eccleſiæ decoretur, ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, ac Beatæ Virginis Mariæ, & Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, necnon Fidei Catholicæ exaltationem, & totius Eccleſiæ militantis gloriam, in Archiepiſcopalem, & Metropolitanam Eccleſiam Goritienſem nuncupandam, & in ea Archiepiſcopalis, & Metropolitani Præſulis Goritienſis Sedem, & Provinciæ caput, pro uno deinceps Archiepiſcopo Goritienſi, qui Pallii, & Crucis uſum aliorum Archiepiſcoporum more habeat, cum ſuis Capitulo, Sigillo, Area, Menſa Archiepiſcopali, omnibuſque aliis inſigniis Archiepiſcopalibus, nec non privilegiis, honoribus, & prærogativis Archiepiſcopis debitis, & conceſſis, ac juribus, juriſdictionibus, facultatibus, præeminentiis, gratiis, favoribus, & indultis realibus, & perſonalibus, & mixtis, quibus aliæ Metropolitanæ Eccleſiæ, earumque Præſules quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, ſeu ex indulto, aut privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, ſimiliter perpetuo erigimus, & inſtituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiſcopali, & Metropolitano decoramus, necnon pro tempore exiſtentem Eccleſiæ præfatæ Goritienſis Præſulem in Archiepiſcopum declaramus, eique, ut ipſe cætera ſingula, prout Metropolitanis in eorum Civitatibus, Diœceſibus, & Proviociis a Jure indultum exitit, facere, exercere, & adminiſtrare, & exequi poſſit, eadem auctoritate concedimus, & indulgemus.

Eaque erigitur in Eccleſiam Archiepiſcopalem, & Metropolitanam, cum omnibus juribus &c.

Aſſignantur Eccleſiæ

§. 2. Præterea eidem Eccleſiæ Goritienſi Eccleſias Epiſcopales Tridentinam, ac Tergeſtinam, & Petinenſem, necnon Comenſem, Patriarchatus olim Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſi, & exſtincti ſuffraganeas, ac Ven. Fratres Noſtros modernos, ac pro tempore exiſteotes earum reſpective Epiſcopos, pro Archiepiſcopi Goritienſis pro tempore exiſtentis ſuffraganeis, qui tanquam membra Capiti eidem Archiepiſcopo Goritienſi Jure Metropolitico ſubſint: Ita quod Archiepiſcopus Goritien. pro tempore exiſtens præfatus, in Tridentina, ac Tergeſtina, ac Petinenſi, necnon Comenſi Civitatibus, & Diœceſibus, Jus Metropoliticum ſibi vindicet, necoon Tridentina, ac Tergeſtina, & Petinenſis, ac Comenſi Eccleſiæ præfatæ eidem Archiepiſcopo, & Metropolitano Goritien. ad omnia, & ſingula teneantur, & ſint adſtrictæ, ad quæ Suffraganei ſuis Metropoliticis Eccleſiis, & Metropolitanis tenentur, & obligati ſuot, ut judicentur juxta Canonicas Sanctiones; Ac eidem Archiepiſcopo Goritienſi præfatos ſuos Suffraganeos conſecrandi, ad Provinciales Synodos evocandi, ac cum eis etiam Eccleſiaſtica negotia terminandi, & cauſas quarumcumque appellationum, ſive querelas, alias ad eum tamquam Metropolitanum, juxta Decreta Concilii Tridentini devolutas, ac alias juxta Sacrorum Canonum ſtatuta ſpectantes, cognoſcendi, omniaque alia, & ſingula quæcumque, quæ de jure, vel conſuetudine, aut alias quovis modo ad Archiepiſcopos, & Archiepiſcopale munus ſpectare, & pertinere ſolent, & debent, gerendi, faciendi, & exercendi, plenam, & omnimodam auctoritatem concedimus, & facultatem.

ſuffraganeæ, in quas jus Metropoliticum obtineat.

§. 3. Provinciæ quoque Goritienſis Clerum, & Populum univerſum, ac omnia Loca, Eccleſias, & Monaſteria, ac Oratoria, & pia Loca, necnon Confraternitates a parte Imperii exiſtentes olim præfato Aquilejenſi Patriarchatui per Nos, ut præfertur, ſuppreſſo, & extincto ſubjecta, & ſubjectas, pro eorumdem Eccleſiæ, & Archiepiſcopi Goritien. Provincialibus, pariter perpetuo concedimus, & aſſignamus, ac deinceps perpetuis futuris temporibus præfatas Tridentinam, & Tergeſtinam, ac Petinenſem, necnon Comenſem Eccleſias, dictæ Eccleſiæ Goritien. Suffraganeas cenſendas, ac tam eas, quam illarum Civitates, & Diœceſes reſpective univerſas, ſub ipſa Provincia Goritienſi comprehenſas, & nullatenus ab ea exemptas, nec dictæ Sedi Apoſtolicæ immediate, neque ulli alteri, niſi tantum Goritien. Eccleſiæ, & illius Archiepiſcopo præfatis, quoad Archiepiſcopalia, Metropolitica, ac Provincialia Jura, & Juriſdictiones, ſubjectas eſſe, & fore, dicta auctoritate declaramus. Pro reſidentia vero, & habitatione Archiepiſcopi Goritien. pro tempore exiſtentis præfati, in eadem Civitate Goritien. Domum conſpicuam, & mobilibus decenter inſtructam, cum ſuis Cappella, necnon viridario, & vinea propinquis, ſeu annexis, & ad hunc effectum a pia liberalitate quondam tunc in humanis agentis Auguſtini Codelli, dum viveret, donatam, & deſtinatam, concedimus, & aſſignamus.

Alia deſignantur Goritienſis Provinciæ membra.

Et Archiepiſcopales Ædes.

§. 4.

Digitized by Google

Anno 1752. Pont. A. XII.

Capitulum in nova Metropolitana Dignitatibus, & Canonicis conſtitutum, nec non Manſionariæ, aliaque tituli eriguntur.

§. 4. Utque eadem Parochialis Eccleſia Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritienſem, ut præfertur, erecta, ex omni parte perfectior reddatur, condignoque Capitulo, & Canonicorum, & Dignitates in ea obtinentium, ac Manſionariorum numero condecoretur, in ea unam Præpoſituram, quæ inibi poſt Pontificalem major, ac de infraſcripto Jure nominandi Regio ſemper exiſtat, pro uno presbytero dictæ Parochialis Eccleſiæ Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritien., ut præfertur, erectæ Præpoſito, qui illius Capituli, ut infra erigendi, caput exiſtat, & in Choro, Capitulo, Proceſſionibus, cæteriſque functionibus, & Actibus Capitularibus publicis, & privatis dictæ Eccleſiæ, præeminentiam, & primum locum habeat; & unum Decanatum, qui ſecunda, quemque pro tempore obtinens Præpoſitus ad Sanctum Stephanum denominari debeat, attento quod in Gradiſcæ Territorio quædam Eccleſia olim Filialis Eccleſiæ Patriarchalis Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ, & exſtinctæ, titulo Præpoſituræ decorata reperitur, pro uno Clerico, ſeu Presbytero futuro dictæ Eccleſiæ Decano; & unum Primiceriatum, qui Tertia, Dignitates inibi reſpective exiſtant, quemque pro tempore etiam obtinens Abbas Belinge, ſeu de Beliuna, vel Bulegna denominari ſimiliter debeat, attento quod in eodem Gradiſcæ Territorio quædam Eccleſia pariter olim Filialis præfatæ Eccleſiæ Aquilejenſis Titulo Abbatiæ decorata reperitur, pro uno Clerico, ſeu Presbytero futuro dictæ Eccleſiæ Primicerio; ac quinque Canonicatus, totidemque Præbendas, pro totidem Clericis, ſeu Presbyteris futuris in ea Canonicis; ac ſex Manſionariatus, pro ſex Presbyteris futuris in ea Manſionariis; ac unam & alteram perpetuas ſine cura Cappellanias, pro duobus Presbyteris ut infra nominandis, qui tamen in Patriarchali Eccleſia Aquilejenſi, per Nos, ut præfertur, ſuppreſſa & extincta præfata, pro celebratione infraſcriptarum Miſſarum remanere debeant; cum Capitulo, Stallo, Menſa Capitulari, Arca, Burſa, & Sigillo communibus, ac omnibus & ſingulis aliis Capitularibus ſignis & Inſigniis, aliis Metropolitanis Eccleſiis, earumque Capitulis de jure, uſu, conſuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen ex Indulto, ſeu privilegio particulari, competentibus, quique Præpoſitus, ac Decanus, & Primicerius, necnon Canonici præfati, Capitulum inter ſe conſtituant, & tam ipſi, quam Manſionarii præfati apud dictam Eccleſiam perſonaliter reſidere, ac in ea ſingulis diebus, & debitis temporibus Horas Canonicas, ac Miſſam Conventualem ſeu Majorem ſemper pro Benefactoribus applicandam, cæteraque Divina Officia ſolita & conſueta, cum debita mentis attentione, ſervataque Eccleſiaſtica diſciplina, ac infraſcriptis ordine & præcedentia omnino ſervatis,

Ordo præcedendi, incumbentia onera.

videlicet quod Præpoſitus ſemper primum, ac Decanus ſecundum, ac Primicerius tertium locos habeant, deinde juxta antianitatem quinque Canonici, & ſucceſſive etiam juxta antianitatem ſex Manſionarii præfati ſuccedant, qui Manſionarii nunquam de gremio Capituli cenſeri debeant, minuſque vocem, aut votum in Capitulo, ac ſeſſionibus Capitularibus habere valeant, ſed ultra Eccleſiæ ſervitium Ferialibus diebus, Canonicis, ac dignitates in ea obtinentibus, omnes vero Archiepiſcopo Goritienſi pro tempore exiſtenti, prout in Cathedralibus, & Metropolitanis Eccleſiis practicari ſolet, inſervire teneantur, pſallere, decantare, recitare, & reſpective celebrare, & alias dictæ Eccleſiæ in Divinis laudabiliter deſervire debeant & teneantur, dicta Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo erigimus, & inſtituimus. Illiſque ſic erectis & inſtitutis pro Menſarum Archiepiſcopalis, & reſpective Capitularis præfatæ Parochialis Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti Eccleſiæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritienſem ut præfertur erectæ, nec non Archiepiſcopatus, & Præpoſituræ, ac Decanatus, & Primiceriatus, ac quinque Canonicatuum, totidemque Præbendarum, nec non ſex Manſionariatuum, ac unius & alterius Cappellaniarum, ut præfertur, erectorum, & erectarum hujuſmodi, reſpective dote, illumque, ac illos, & illas pro tempore reſpective obtinentium congrua ſuſtentatione, ac onerum eis pro tempore reſpective incumbentium ſupportatione, omnia & ſingula fructus, redditus, proventus, Jura, obventiones, & emolumenta univerſa ex infraſcriptis Monaſterio, ac Parochialibus Eccleſiis, & Beneficiis, ut infra, ſupprimendis & extinguendis, & fundationibus, ſeu legatis piis, etiam ut infra, applicandis; ita tamen, ut Archiepiſcopo Goritienſi ſexmille ſexcenti, ac Præpoſito, præter infraſcriptæ Domus habitationis uſum, mille, & Decano octingenti, ac Primicerio ſexcenti, ſingulis vero ex quinque Canonicis quadringenti & quinquaginta, ac ſingulis ex ſex Manſionariis pro tempore exiſtentibus præfatis, biſcentum, nec non ſingulis ex duobus Cappellanis præfatis centum & quinquaginta floreni monetæ currentis in ditionibus Auſtriacis, annuatim aſſignentur, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo applicamus, & appropriamus; Ita quod liceat futuris Archiepiſcopo Goritienſi, ac Præpoſito, & Decano, ac Primicerio; & quinque Canonicis, nec non Manſionariis præfatæ Eccleſiæ in Archiepiſcopalem, ut præfertur, erectæ pro tempore exiſtentibus, illarum & illorum omnium fructuum, redituum, proventuum, Jurium, obventionum, & emolumentorum hujuſmodi, veram, realem, & actualem poſſeſſionem, per ſe, vel alium, ſeu alios, eorum, ac dictarum Menſarum Archiepiſcopalis, & reſpective Capitularis nominibus, propria auctoritate libere apprehendere, & apprehenſam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque percipere, exigere, levare, ac in eorum, & Menſarum Archiepiſcopalis, & reſpective Capitularis hujuſmodi uſus & utilitatem convertere, cujuſvis licentia deſuper minime requiſita.

Et præbendales redditus unicuique aſſignantur, ac definiuntur.

Diviſio Commendæ Mo-

§. 5. Præterea Monaſterium Abbatiam nuncupatum Sancti Petri de Roſacio Ordinis

Naſterii Sancti Petri de Roſacio nuncupat. in duas Commendas, quæ duobus Archiepiſcopis Goritien. & Utinen., cum ſuis reſpective fructibus perpetuo conceduntur.

nis S. Benedicti olim Aquilejen. Diœceſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ, cujus fructus, redditus, & proventus, ad trecentos trigintatres flotenos auri, cum uno tertio alterius floreni ſimilis in libris Cameræ Apoſtolicæ, ut etiam accepimus, taxati reperiuntur, quodque Dilectus ſimiliter Filius Noſter Angelus Maria præfatæ S. R. E. Cardinalis Quirinus nuncupatus modernus Epiſcopus Brixienſis in Commendam ad ſui vitam ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolicis ad præſens obtinet, ac in ſimilem Commendam ex pari conceſſione Apoſtolica ad vitam obtineri conſuevit, ex nunc prout ex tunc, & cum primum illud per ceſſum, etiam ex cauſa permutationis, vel deceſſum, ſeu privationem, aut quamvis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem dicti Angeli Mariæ Cardinalis & Epiſcopi, aut alias quovis modo ex ejus perſona, Commenda præfata ceſſante, vacare contigerit, etiamſi &c., firmo remanente titulo Commendæ hujuſmodi, in duas partes, ſeu duas deinceps Commendas per Nos ut infra erigendas, quarum una, quæ redditus ex bonis in Auſtriaca ditione conſiſtentibus in ſumma florenorum mille & centum monetæ præfatæ, ut pariter accepimus, ad præſens habet, Goritienſis, altera vero, quæ redditus ex bonis in Veneto dominio exiſtentibus etiam ad præſens habet, Utinenſis reſpective Diœceſis denominari, ac primodicta Goritienſi, ſecundodicta vero Commendæ ut infra erigendæ, Utinenſi Archiepiſcopis pro tempore exiſtentibus, & non aliis perſonis in Commendam Apoſtolica auctoritate præfata concedi, & aſſignari debeant, dividimus, & ſeparamus, & reſpective in unam, & alteram Commendas Ordinis, & Denominationis, ſeu Tituli ejuſdem Monaſterii S. Petri de Roſaccio, ut præfertur, diviſas, & ſeparatas, quæ tamen noviter in libris Cameræ Apoſtolicæ præfatæ, habito reſpectu ad earum reſpective fructus, taxentur, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo erigimus, & inſtituimus.

Utrique Diœceſi aſſignantur Monaſteria, & Commendæ.

§. 6. Declarantes nihilominus unam Abbatiam Belinge, ſeu de Belluna, vel Bileгna, & alteram Præpoſituram Sancti Stephani, reſpective nuncupatas Eccleſias ſupradictas, in præfato territorio Gradiſcæ, ut præfertur, exiſtentes ſub Diœceſi Goritienſi præfata, verſaque vice Monaſterium Abbatiam nuncupatum Sancti Galli de Mozio, ſeu Moſacen. prælati Ordinis Sancti Benedicti, cujus fructus, redditus, & proventus ad trecentos florenos auri ſimiles in libris ejuſdem Cameræ Apoſtolicæ, ut pariter etiam accepimus, taxati reperiuntur, quodque dictus Daniel præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Patriarcha Delfinus nuncupatus, ac Monaſterium, Abbatiam etiam nuncupatum, S. Mariæ de Sexto, præfati Ordinis S. Benedicti, ejuſdem Aquilejenſis reſpective Diœceſis, per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ, ac cujus fructus, redditus, & proventus ad biſcentum ſexaginta florenos auri pares in eiſdem libris præfatæ Cameræ Apoſtolicæ, ut ſimiliter accepimus, taxati reperiuntur, & quod Dilectus pariter Filius Noſter Hieronymus præfatæ S. R. E. Cardinalis Columna nuncupatus, in Commendam, ad eorum reſpective vitam, ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolicis ad præſens reſpective obtinent, quæque in ſimilem Commendam ex pari conceſſione Apoſtolica ad vitam obtineri conſueverunt, ſub Diœceſi Utinenſi deinceps reſpective comprehendi debere; quodque futuri Capitulum, & Canonici Eccleſiæ Utinenſis per alias Noſtras Litteras in Archiepiſcopalem, & Metropolitanam Eccleſiam erigendi, inpoſterum teneantur, & obligati exiſtant, vice ſummæ vigintiſex Ducatorum auri de Camera cum tribus quartis alterius ducati ſimilis, conficientium ſcuta quadragintaſex & obulos octoginta monetæ Romanæ, ſingulis quindenniis, Officialibus Cancellariæ Apoſtolicæ, ratione unionis perpetuæ Parochialis Eccleſiæ S. Pauli de Lovaino olim Aquilejenſis Diœceſis, necnon ratione alterius unionis perpetuæ Theſaurariæ, præfatæ Patriarchalis olim Eccleſiæ Aquilejenſis Dignitatis, inibi non tamen poſt Pontificalem majoris exiſtentis, eidem Patriarchali Eccleſiæ, ſeu illius menſæ Patriarchali, aut Capitulari pariter, per Nos, ut præfertur, ſuppreſſis, & extinctis alias Apoſtolica auctoritate reſpective factarum, ad alteram, ſolutiones ſummæ ſexaginta unius ducatorum auri ſimilium, cum tribus quartis alterius ducati paris, conficientium ſummam centum & octo ſcutorum monetæ præfatæ, & obulorum quinque ejuſdem monetæ, eiſdem Cancellariæ præfatæ Officialibus etiam ſingulis quindenniis reſpective debitorum, reſpective faciendas.

De ſolutione quindenniorum opportune ſtatuitur.

Onera Miſſarum & Anniverſaria in ſuppreſſa Patriarchali relicta, ubi & quomodo adimplenda.

§. 7. Conſiderantes itaque dignum eſſe, quod in præfata Eccleſia Goritienſi, ut præfertur, erecta, uſque ab ejus exordio pro Chriſtifidelium ad eam concurrentium commoditate aliquis major Miſſarum celebrandarum numerus reperiatur; quodque in olim Patriarchali Eccleſia Aquilejenſi per Nos, ut præfertur, ſuppreſſa & extincta, ob exiguum Presbyterorum inibi remanentium numerum, ſolita anniverſaria celebrari nequibunt, decernimus, quod inpoſterum celebrentur, ut prius, ab infraſcriptis Presbyteris, ut infra nominandis, quotannis Miſſæ privatæ quingentæ & ſexaginta, videlicet &c. &c. Sequentia vero Anniverſaria per eoſdem pro tempore exiſtentes Capitulum, & Canonicos præfatæ Eccleſiæ in Archiepiſcopalem Goritienſem, ut præfertur, erectæ, quotannis, ſeu & per præfatos Manſionarios celebranda, ad eam Apoſtolica auctoritate præfata transferimus, videlicet &c. &c.

Parochialis patronata Eccleſia S. Mariæ de Romans ſupprimitur.

§. 8. Præterea Parochialem Eccleſiam, Sanctæ Mariæ de Romans nuncupatam, Goritien., quæ, ſicut ſimiliter accepimus, de eodem Jurepatronatus Laicorum Nobilium & Illuſtrium, videlicet præfatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ, ex fundatione, vel dotatione exiſtit; quæque per obitum quondam Joannis Baptiſtæ Caterini, dum viveret, illius Rectoris, qui extra dictam Curiam diem clauſit extremum, ad præſens vacat, ſive ut præfertur, ſive alias quovis modo &c., illiuſque titulum collativum, ac denominationem, naturam, & eſſentiam

Paro-

Parochialis Eccleſiç collativç, ita quod ex nunc collativa eſſe deſinat, & de cætero uti talis in titulum collativum conferri, aut impetrari non poſſit, & ſi illam deinceps conferri, aut impetrari, vel alias de illa diſponi contigerit, collationes, impetrationes, aliæque diſpoſitiones hujuſmodi, nullæ & invalidæ, nulliuſque roboris vel momenti exiſtant, nullique ſuffragentur, nec coloratum titulum poſſidendi cuiquam tribuant, eadem Apoſtolica auctoritate, de conſenſu prælatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ, etiam perpetuo ſupprimimus, & extinguimus, illamque ſic ſuppreſſam & extinctam, una cum omnibus, & ſingulis ſecundodictæ Parochialis Eccleſiæ bonis, rebus, & proprietatibus, illorumque fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis univerſis, cujuſcumque nominis, naturæ, ſpeciei, qualitatis, & quantitatis exiſtant, eiſdem Menſis Archiepiſcopali, & reſpective Capitulari præſatæ Parochialis Eccleſiæ Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritienſem, ut prælertur, erectæ; ita quod liceat futuris Archiepiſcopo, ac illius Capitulo, & Canonicis, eorum, ac utriuſque Menſæ hujuſmodi reſpective nominibus, omnium, & ſingulorum ſecundodictæ Parochialis Eccleſiæ, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ bonorum, rerum, proprietatum, fructuum &c. poſſeſſionem &c. apprehendere, & apprehenſam perpetuo retinere, dictaque bona, res, proprietates locare, diſlocare, arrendare, illorumque fructus &c. percipere, exigere, levare, ac in eorum, & utriuſque menſæ hujuſmodi uſus, & utilitatem convertere, cujuſvis licentia deſuper minime requiſita; ſupportatis tamen per futuros Archiepiſcopum, ac Capitulum, & Canonicos præfatos, omnibus & ſingulis ſecundodictæ Parochialis Eccleſiæ, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ oneribus, dicta Apoſtolica auctoritate, de ſimili conſenſu prælatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ modernæ & unicæ ſecundodictæ Parochialis Eccleſiæ Patronæ præfatæ, pariter perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus.

Et una cum omnibus fructibus, & proventibus Archiepiſcopali, & Capitulari Menſæ unitur.

Curæ animarum utriuſque Parochiæ, tam ſuppreſſæ, quam in Metropolitanam erectæ cumulate conſulitur.

§. 9. Et inſuper, ne cura animarum dilectorum quoque filiorum Parochianorum tam primodictæ Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritienſem, ut præfertur, erectæ, quam ſecundodictæ, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ Parochialium Eccleſiarum hujuſmodi, aliquod in ejus exercitio, cæteriſque ejuſdem muneribus, oneribus, & obligationibus, patiatur detrimentum, unam in primodicta, ac alteram in ſecundodicta Parochialibus Eccleſiis hujuſmodi Vicarias perpetuas, pro uno, & altero Presbyteris ſæcularibus, futuris primo & ſecundodictarum Parochialium Eccleſiarum hujuſmodi Vicariis perpetuis, per dictam Mariam Thereſiam Reginam, ejuſque Filios, & Deſcendentes nominandis, & ab Ordinario loci ad curam animarum exercendam approbandis, atque in dictis Vicariis ad nominationem hujuſmodi per ipſum Ordinarium inſtituendis, qui Vicarii ſic in illis inſtituti, apud primo & ſecundodictas Parochiales Eccleſias hujuſmodi perſonaliter reſpective reſidere, ac curam animarum Parochianorum præfatorum laudabiliter exercere, eiſque Eccleſiaſtica Sacramenta adminiſtrare, aliaque onera primo & ſecundodictis Parochialibus Eccleſiis hujuſmodi quomodolibet incumbentia, ſubire & adimplere, prout Rectores primo & ſecundodictarum Parochialium Eccleſiarum hujuſmodi pro tempore exiſtentes facere debebant, & tenebantur, ſimiliter, & pariformiter, & abſque ulla prorſus differentia, etiam debeant, & teneantur, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo erigimus & inſtituimus; illiſque ſic erectis & inſtitutis, pro illarum reſpective congrua & competenti dote, illaſque pro tempore obtinentium congrua ſuſtentatione, & onerum illis incumbentium ſupportatione, ex fructibus dictarum menſarum Archiepiſcopalis & Capitularis reſpective, ſummam futuris Vicariis præfatis ab eodem Ordinario loci juxta Sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini præfati Decretorum, nec non Conſtitutiones Pii Papæ V. etiam prædeceſſoris Noſtri, ſuper declaratione aſſignationum Vicariis perpetuis faciendarum editæ diſpoſitionem, quotannis aſſignandam, & per futuros Archiepiſcopum, ac Capitulum, & Canonicos Goritienſes præfatos perſolvendam, Apoſtolica auctoritate præfata, etiam perpetuo applicamus, & appropriamus.

Conſtitutis inibi duobus Vicariis perpetuis cum congrua ad formam Conſtitutionum Apoſtolicarum definienda.

Alia Archiepiſcopalis, & Capitulari Menſæ acceſſio ex ſuppreſſione Beneficii ſimplicis.

§. 10. Et quia, ſicut etiam accepimus, alias, videlicet de anno ejuſdem Domini milleſimo ſexcenteſimo octogeſimo ſexto, quondam tunc in humanis agens Vitus Gullini Presbyter, in ejus poſtremo, ſub quo ab humanis deceſſit, elogio, nonnulla ejus bona, quorum redditus ad præſens ad valorem annuum duorum millium florenorum monetæ illarum partium, ut pariter accepimus, aſcendunt, intuitu erectionis Cathedralis Eccleſiæ Goritienſis reliquit, & deinde de anno præfati Domini milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo quinto, bonæ memoriæ Sebaſtianus Antonius, dum viveret, præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Tanarius nuncupatus, tunc dictæ Sedis Apoſtolicæ Nuncius Viennæ commorans, ex bonis a prælato Vito, ut præfertur, relictis, unum ſimplex, & perſonalem reſidentiam non requirens Beneficium Eccleſiaſticum in Parochiali, ſeu alia Eccleſia Civitatis Goritienſis præfatæ, juxta decretum Congregationis tunc exiſtentium præfatæ S. R. E. Cardinalium Decretorum dicti Concilii Tridentini Interpretum, erexit & fundavit: Nos provide conſiderantes, attenta erectione Archiepiſcopalis Eccleſiæ Goritienſis hujuſmodi per Nos, ut præfertur, facta, piam præfati Viti intentionem, & fundationem ſuum plenarium effectum jam conſequutam eſſe, Beneficium, ut præfertur, ad tempus deſtinatum, erectum, & fundatum hujuſmodi, non obſtante quovis diſſenſu, ſeu obſtaculo moderni illius Titularis, prævia illius tituli collativi, quatenus opus ſit, perpetua ſuppreſſione & extinctione, una cum omnibus & ſingulis illius bonis, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis univerſis, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus,

Digitized by Google

libus, Menſis Archiepiſcopali, & reſpective Capitulari præfatis, ſupportatis tamen per futuros Archiepiſcopum, & Capitulum, & Canonicos Goritienſes omnibus & ſingulis dicti Beneficij, ac præſertim unius Miſſæ privatæ, quam per dictos futuros Capitulum, & Canonicos in ſuffragium animæ præfati Viri quotannis celebrari mandamus, oneribus, pariter perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus.

Dos Archiepiſcopalis Eccleſiæ quanta, & unde conficienda.

§. 11. Inſuper ex præfatis diſmembrationibus, & ſuppreſſionibus, ac reſpective unionibus, & applicationibus, per Nos, ut præfertur, factis, certam, & fixam dotem, tam Archiepiſcopalis, quam Capitularis Goritien. Menſarum hujuſmodi deſtinare intendentes, pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Goritienſi, in computum præfatorum ſex millium ſexcentorum florenorum annuorum pro ejus manutentione, ut præfertur, aſſignatorum, redditus Patriarchalis Eccleſiæ præfatæ Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, ad quatuor mille & quadringentos florenos hujuſmodi annuatim, ut ſimiliter accepimus, aſcendentes; ac ex nunc prout ex tunc, & e contra, poſtquam dictum Monaſterium Sancti Petri de Roſacio ex perſona præfati Angeli Mariæ Cardinalis, & Epiſcopi quovis modo, illius Commenda præfata, ut præfertur, ceſſante, vacare contigerit, ejuſdem Monaſterii S. Petri de Roſacio fructus, redditus, & proventus ex bonis in Auſtriaca Ditione exiſtentibus provenientes, & ad ſummam mille & centum florenorum monetæ illarum partium etiam annuatim, ut pariter accepimus, aſcendentes; ac etiam quibus Patriarchatus Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſus, & extinctus, illiuſque Patriarcha pro tempore exiſtens a parte Imperii fruebatur, in ſumma quadringentorum ſexaginta quatuor florenorum ſimilium annuorum; necnon redditus ſecundodictæ Parochialis Eccleſiæ S. Mariæ de Romans, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, ac etiam, ut præfertur, unitæ, annexæ, & incorporatæ, ad ſexcentos florenos ſimiliter annuatim, ut etiam accepimus, aſcenden., ſimiliter perpetuo concedimus, & aſſignamus. Et quamvis ad complendam integram ſummam dictorum ſex millium & ſexcentorum florenorum monetæ præfatæ pro Congrua Archiepiſcopi Goritienſis pro tempore exiſtentis præfati aſſignatorum, trigintaſex floreni ſimiles annuatim deficiant; nihilominus eadem ſumma, ut præfertur, aſſignata, tamquam integra computari debebit, tum quia bona, ut par eſt, diligenter adminiſtrata, majores producere poterunt redditus, tum etiam quia pro tempore exiſtens Archiepiſcopus Goritienſis præfatus exemptus ſemper erit a ſolutione quindenniorum Sedi Apoſtolicæ præfatæ a Capitulo, & Canonicis Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ antea ſolvi ſolitorum, pro bonis nonnullorum Monaſteriorum illius Menſæ Capitulari alias unitorum, ad quorum ſolutionem Capitulum & Canonici Eccleſiæ Goritienſis, ut præfertur, erectæ pro tempore exiſtentes præfati, ex nunc impoſterum tenebuntur, & obligati exiſtent. Quibus itidem pro eorum particulari dote, onerumque eis pro tempore incumbentium ſupportatione, infraſcriptos redditus, ad ſummam octo millium ducentorum & quatuor florenorum dictæ monetæ annuatim, ut pariter accepimus, aſcendentes, ſcilicet flurenos mille & quingentos ex præfata Parochiali Eccleſia Exaltationis Sanctæ Crucis, & Sancti Viti, ut præfertur, ſuppreſſa & extincta, & in Archiepiſcopalem Eccleſiam Goritienſem, ut præfertur, erecta; ac florenos bismille ex præfato Beneficio pariter, ut præfertur, ſuppreſſo, & extincto; ac florenos quatuormille ex bonis hæreditariis dicti quondam Auguſtini Codelli, licet bona hæreditaria hujuſmodi, ex diſpoſitione præfati Auguſtini, pro erectione Epiſcopatus, ſeu Cathedralis Eccleſiæ Goritienſis relicta fuerint, necnon florenos ſimiles ſeptingentos quatuor ex communibus redditibus Capituli, & Canonicorum olim Eccleſiæ Patriarchalis Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, annuatim reſpective provenien.; & quemcumque alium fundum, quatenus exiſtat, pro dote, & annuo adimplemento Miſſarum, & Anniverſariorum deſtinatum, etiam pariter concedimus & aſſignamus. Cum hoc tamen, quod adminiſtratione omnium bonorum hujuſmodi apud Capitulum, & Canonicos præfatæ Eccleſiæ Goritienſis pro tempore exiſtentes præfatos remanente, teneantur ipſi Capitulum & Canonici, ex illorum redditibus ſubminiſtrare annuatim florenos mille Præpoſito, qui etiam fruatur habitatione domus ab eodem quondam Vito Gulini, ut ſimiliter accepimus, relictæ, ac octingentos Decano, & ſexcentos Primicerio, ac quadringentos quinquaginta cuilibet ex quinque Canonicis præfatis, ac ducentos cuilibet ex ſex Manſionariis hujuſmodi, necnon centum quinquaginta florenos ſimiles cuilibet ex duobus Presbyteris Cappellanis nuncupandis, qui præter Sacriſtam, annuos redditus trecentorum florenorum ſimilium ſeparatim habentem, inſervient, & inſimul Miſſas celebrabunt in antiqua Patriarchali Eccleſia Aquilejenſi per Nos, ut præfertur, ſuppreſſa & extincta, ſemper tamen Sedi Apoſtolicæ præfatæ immediate ſubjecti, & Delegato Apoſtolico, prout ordinatur in præfatis Noſtris Litteris Apoſtolicis incipientibus = *Injuncta Nobis* = Pridie nonas Julii, Pontificatus Noſtri anno undecimo, ut præfertur, expeditis.

Quanta itidem dos Capitularis Menſæ & quomodo inter Dignitates, Canonicos, reliquoſque Manſionarios, ac Cappellanos partienda.

Quæ reliqua eſt ſumma, in quos uſus eroganda.

§. 12. Et quia juxta ſupradictum computum, annuatim ſuperabundare videntur mille ſexcentiquatuor Floreni ſimiles, iſti erogari debebunt in adimplementum onerum Miſſarum, & Anniverſariorum tranſlatorum, & ut ſuperius ordinatorum, inter quas Miſſas una annuatim private celebranda erit in ſuffragium Animæ præfati quondam Viti Gulini, necnon in manutentionem præfatæ Eccleſiæ Aquilejenſis, per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ, ac novæ Eccleſiæ Archiepiſcopalis Goritienſis, pro medietate cum Archiepiſcopo Goritienſe pro tempore exiſtente, & pro ſalariis Miniſtrorum, aut alterius occurrentis ſolutionis,

one-

onerum, & ſimiliter pro prompta, & integra ſatisfactione quindenoiorum præſatæ Sedis Apoſtolicæ debitorum pro præfato Monaſterio de Belinga, ſeu Belluna, vel Bulegna, ac dicta Præpoſitura ad Sanctum Stephanum, præſati Territorii Gradiſcæ in Auſtriaco dominio, menſæ Capitulari præſatæ Eccleſiæ Patriarchalis Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ, alias unitis, videlicet Florenos auri de Camera ſeptuagintaduos, & ſolidos novem pro eodem ſupradicto Monaſterio de Belinga, ſeu Belluna, vel Bulegna, eorumdem Fratrum Noſtrorum præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Collegio, qui ad monetam Romanam reducti conficiunt ſummam centum vigintinovem ſcutorum dictæ monetæ, & obulorum octoginta duorum, ſingulis quindenniis; & Cancellariæ Apoſtolicæ Officialibus ſeptuagintaquinqne Ducatorum auri de Camera hujuſmodi, qui ſunt in moneta Romana præfata ſcuta centumviginti ſeptem, & obuli ſeptuaginta quinque; necnon Cameræ Apoſtolicæ Florenos vigintinovem, qui conficiunt ſummam ſcutorum quinquagintaduorum dictæ monetæ! itaut in totum debeantur in decurſu annorum quindecim ſcuta trecenta novem, & obuli ſeptuagiutaduo cum dimidio alterius obuli paris; & ulterius præfatæ Cancellariæ Apoſtolicæ Officialibus, pro præfata Præpoſitura ad Sanctum Stephanum Gradiſcæ, ut ſupra, unita, ſingulis pariter quindenniis, ducatos auri de Camera ſimiles centum & tres, qui conficiunt ſummam centum octoginta ſcutorum dictæ monetæ, & obulorum vigintiquinque; itaut ambabus dictis partitis computatis, pro tempore exiſtentes Capitulum, & Canonici præfatæ Archiepiſcopalis Eccleſiæ Goritienſis per Nos, ut præfertur, erectæ tenebuntur, & obligati erunt ſolvere ſingulis quindenniis ſcuta quadrigenta octoginta novem, & obulos nonaginta ſeptem præfatæ monetæ, quæ ſingulis annis repartita, quolibet anno conſtituunt ſummam ſcutorum trigintaduorum, & obulorum ſexaginta ſex cum dimidio alterius obuli ſimilis.

Conceditur facultas Capitulo condendi, reformandi, ac corrigendi ſtatuta pro œconomica bonorum adminiſtratione, & Eccleſiæ ſervitio.

§. 13. Præterea eiſdem futuris, & pro tempore exiſtentibus Eccleſiæ Goritienſis Archiepiſcopo, Capitulo, & Canonicis, & Dignitates præfatas obtinentibus, ut ipſi capitulariter congregati pro dictæ Eccleſiæ Goritienſis, ac illius Menſæ Capitularis, Sacriſtiæ, & Fabricæ, earumque rerum, & bonorum tam ſpiritualium, quam temporalium proſpero, feliciqne ſtatu, regimine, gubernio, & directione, ac onerum eis pro tempore reſpective incumbentium ſupportatione, Miſſarum, Horarum Canonicarum diurnarum, & nocturnarum, aliorumque Divinorum Officiorum, Proceſſionum, Funeralium, & Anniverſariorum celebratione, ac de Dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis, ac Manſionariis præfatis, aliiſque Miniſteriis Eccleſiaſticis, inibi pro tempore providendorum receptione, & admiſſione, perſonali reſidentia, diſtributionum etiam quotidianarum, & emolumentorum quorumcumque repartitione, & amiſſione, pœnarum per abſentes a Divinis Officiis, & Functionibus, ſuis loco, tempore non intereſſentes, ſeu onera, & miniſteria eis reſpective incumbentia ſubire negligentes incurrendarum impoſitione, atque incurſu, ſingulorum præſentiis, & abſentiis notandis, Cæremoniis, & Functionibus in præfata Eccleſia, illiuſque Choro, Capitulo, Proceſſionibus, & aliis actibus ſervandis, necnon præfatæ Eccleſiæ Miniſtris deputandis, & amovendis, ſalariis, & ſtipendiis, eorum cuilibet aſſignandis, ac quibuſvis aliis rebus, in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſariis, & opportunis, quæcumque Statuta, Ordinationes, Capitula, & Decreta, licita tamen & honeſta, & ſacris Canonibus, ac præfati Concilii Tridentini Decretis, & Conſtitutionibus Apoſtolicis non contraria, condere, & edere, conditaque, & edita, pro temporum, & rerum varietate & qualitate, mutare, limitare, corrigere, declarare, & interpretari, ac in meliorem formam redigere, ſeu alia de novo etiam ex integro condere, & per eos, ad quos pro tempore ſpectabit, ſub pœnis in contrafacientes ſtatuendis, obſervari facere, libere & licite valeant, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, poteſtatem, & auctoritatem, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo concedimus, & impertimur.

Ac Dignitatibus & Canonicis Cappæ Magnæ, Manſionariis autem Almutiæ uſus.

§. 14. Ulterius futuris præfatæ Eccleſiæ in Archiepiſcopalem, ut præfertur, erectæ Præpoſito, & Decano, ac Primicerio, & quinque Canonicis, necnon ſex Manſionariis præfatis, eorumque in Præpoſitura, & Decanatu, & Primiceriatu, ac ſingulis Canonicatibus, & Præbendis, necnon ſex Manſionariatibus hujuſmodi ſucceſſoribus reſpective pro tempore exiſtentibus, ut ipſi Præpoſitus videlicet, ac Decanus, & Primicerius, ac quinque Canonici præfati, Cappam magnam violacei coloris cum pellibus Armellinis ſubſutam, & Rochettum; Manſionarii vero præfati Almutiam, tam in præfata Eccleſia in Archiepiſcopalem, ut præfertur, erecta, quam extra eam, & tam in Proceſſionibus, quam aliis actibus, & functionibus quibuſcumque publicis, & privatis, etiam extra Civitatem Goritienſem præfatam, ac ubique locorum, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Univerſalibus, Generalibuſque Conciliis, ac etiam in præſentia dictorum Venerabilium Fratrum Noſtrorum præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium de Latere Legatorum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Ordinarii etiam proprii, ac aliorum quorumcumque, ac etiam in ipſius Eccleſiæ Choro, & Capitulo, quibuſvis anni temporibus, & diebus, deferre & geſtare, illiſque reſpective uti libere, & licite valeant, & poſſint.

Univerſa denique jura cæteris Capitulis quomodolibet competentia.

§. 15. Eiſdem quoque Præpoſito, & Decano, ac Primicerio, & quinque Canonicis, necnon ſex Manſionariis pro tempore exiſtentibus præfatis, ut ipſi eorumque Officiales, ac Miniſtri, ac res, bona, proprietates, & jura quæcumque, omnibus & ſingulis tam ſpiritualibus, quam temporalibus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, præeminentiis, antelationibus, conceſſionibus, indultis, favoribus, & gratiis,

qui-

Digitized by Google

Anno 1752.

quibus aliarum ſimilium Archiepiſcopalium, & Metropolitanarum Eccleſiarum illarum Partium Capitula, Dignitates, Canonicatus & Præbendas, ac Manſionariatus in eis obtinentes, eorumque Officiales, & Miniſtri, ac bona, jura, res, & proprietates, de jure, uſu, conſuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, aut ex Indulto, ſeu privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, aut uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, ſimiliter, & pariformiter, ac æque principaliter, & ubique, abſque ulla prorſus differentia, dummodo tamen illa ſint in uſu, & non revocata, nec ſub aliqua revocatione comprehenſa, ſacriſque Canonibus, & præfati Concilii Tridentini Decretis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis non repugnent, uti, frui, potiri, & gaudere libere, & licite etiam poſſint, & valeant, perinde ac ſi eis nominatim, & expreſſe conceſſa fuiſſent, eadem Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, & indulgemus.

Jus nominandi ad Metropolitanam Eccleſiam, Dignitates, Canonicatus Manſionariatus, & Cappellanias, reſervatur favore Reginæ Hungariæ, ejuſque Filiorum, & Deſcendentium.

§. 16. Et inſuper, attentis præfatæ Mariæ Thereſiæ Reginæ peculiaribus meritis, dum ipſa pro erectione novæ Archiepiſcopalis Eccleſiæ Goritien. hujuſmodi, conſenſum præſtitit unioni Beneficiorum aliquot Eccleſiaſticorum de ſuo jure-patronatus exiſtentium, ac conſiderabilibus muneribus, & donativis eidem Archiepiſcopali Eccleſiæ Goritienſi per eam factis, ſperantes etiam quod in poſterum, pro ejus ſingulari liberalitate, alia ſimilia, aut majora facere polit, eidem Mariæ Thereſiæ Reginæ, ejuſque Filiis, & Deſcendentibus, Jus nominandi ad præfatam Archiepiſcopalem Eccleſiam tam hac prima vice, a primæva illius erectione & inſtitutione per Nos, ut præfertur, factis, Paſtoris ſolatio deſtitutam, quam deinceps, quoties eam pro tempore quomodolibet, non tamen per obitum apud Sedem Apoſtolicam præfatam, etiam Paſtoris ſolatio deſtitui contigerit, Perſonam idoneam, per Nos, & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, ad nominationem hujuſmodi, eidem Eccleſiæ Goritienſi in Archiepiſcopum præficiendam, necnon ad Præpoſituram, & Decanatum, & Primiceriatum, & quinque Canonicatus & Præbendas, ac ſex Manſionariatus præfatos, necnon ad unam, & alteram perpetuas Cappellanias in præfata Eccleſia Patriarchali Aquilejenſi per Nos, ut præfertur, ſuppreſſa, & extincta, pro celebratione Miſſarum, & Anniverſariorum præfatorum, inibi per unum & alterum Presbyteros, Cappellanos nuncupandos, obtinendas, deſtinatos, &, ut præfertur, erectos & erectas hujuſmodi, quandocumque, & quotieſcumque illos, & illas de cætero, quibuſvis modis, & ex quorumcumque perſonis, etiam Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ſeu quorumvis præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiam tunc viventium, Familiaribus, & continuis Commenſalibus, ſeu præfatæ Romanæ Eccleſiæ & Curiæ Officialibus, aut alias reſervationem, & affectionem inducentibus, ſeu per liberas, etiam ex cauſa permutationis, reſignationes de illis in Romana Curia præfata, etiam in Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis manibus, vel extra eam quomodolibet, reſpective factas & admiſſas, aut aſſequutionem aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum quavis auctoritate collatorum, ſeu illos & illas pro tempore reſpective obtinentium in aliquo ex menſibus Nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti præfato, ac eidem Sedi Apoſtolicæ reſervatis, non tamen per obitum apud Sedem eamdem, deceſſum, vel quamvis aliam dimiſſionem, amiſſionem, privationem, Religionis ingreſſum, & profeſſionis in ea emiſſionem, Matrimonii contractum, aut alias quomodocumque, & qualitercumque vacare contigerit, perſonas itidem idoneas, in Præpoſitura per Nos, ut præfertur, erecta præfata, quovis modo, & in quibuſvis menſibus pro tempore vacante, per Ordinarium Loci; in Primiceriatu vero, ac ſingulis quinque Canonicatibus, totidemque Præbendis, ac ſex Manſionariatibus, necnon una & altera Cappellaniis per Nos, ut præfertur, erectis hujuſmodi, non tamen in infraſcriptis ſex menſibus pro tempore vacan., neque in dicto Decanatu quovis modo, & in quibuſvis menſibus etiam pro tempore vacante, etiam per eumdem Ordinarium Loci reſpective inſtituendas, ſimili Apoſtolica auctoritate pariter perpetuo reſervamus, concedimus, & aſſignamus; necnon Jus nominandi hujuſmodi tam ad dictam Eccleſiam Goritienſem, quam ad Præpoſituram, & Decanatum, & Primiceriatum, & quinque Canonicatus, totidemque Præbendas, & ſex Manſionariatus, ac unam & alteram Cappellanias per Nos, ut præfertur, erectas & erectos hujuſmodi, Regium exiſtere, eidemque Mariæ Thereſiæ Reginæ, ejuſque Filiis, & Deſcendentibus præfatis, ſemper & perpetuo competere, illudque vim, effectum, naturam, ſubſtantiam, eſſentiam, qualitatem, validitatem, & roboris firmitatem Juris nominandi Regii hujuſmodi obtinere, ac uti tale ſub quacumque derogatione, etiam cum quibuſvis prægnantiſſimis, & efficaciſſimis clauſulis, & decretis, in quacumque diſpoſitione etiam per viam Conſtitutionis, Legis, Regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ, aut alias quomodocumque facta, nullatenus comprehendi, neque illi ullo unquam tempore, & ex quavis cauſa derogari poſſe, neque debere, ac collationes, proviſiones, & quaſvis alias diſpoſitiones de Præpoſitura, & Decanatu, ac Primiceriatu, & quinque Canonicatibus, totidemque Præbendis, ac ſex Manſionariatibus, necnon una & altera Cappellaniis, ut præfertur, erectis hujuſmodi, abſque ipſius Mariæ Thereſiæ Reginæ, ejuſque Filiorum, & Deſcendentium præfatorum conſenſu, ſeu nominatione, pro tempore factas, proceſſuſque deſuper habendos, & inde ſequenda quæcumque, nulla & invalida, nulliuſque roboris, vel momenti fore & eſſe, ac pro nullis & infectis haberi, nec jus, aut coloratum titulum poſſidendi cui-

Pont. A. XII.

cuiquam per illa tribui poſſe decernimus.

Quando expediendæ ſint Litteræ Apoſtolicæ, & cum quibus expreſſionibus.

§. 17. Cum hoc tamen, quod quoties præfatam Eccleſiam Goritienſem Paſtoris ſolatio deſtitui, ac Decanatum præfatum quovis modo, & in quibuſvis menſibus, præfatum vero Primiceriatum, ac quinque Canonicatus, totidemque Præbendas, & ſex Manſionariatus, ac unam & alteram Cappellanias, ut præfertur, erectos & erectas hujuſmodi, in ſex menſibus, ſcilicet Januarii, Martii, Maii, Julii, Septembris, & Novembris, Sedi Apoſtolicæ præfatæ juxta Concordata Germaniæ reſervatis, vacare contigerit, ad illam, & illos, ac illas nominatio hujuſmodi, Nobis, & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus tantum fieri debeat, & ad illos, & illas reſpective, ut præfertur, pro tempore nominati, Litteras Apoſtolicas, cum expreſſione tamen fructuum tam Decanatus, quam Primiceriatus, ac quinque Canonicatuum, totidemque Præbendarum, necnon ſex Manſionsriatuum, & unius, & alterius Cappellaniarum hujuſmodi, in vigintiquatuor ducatis auri de Camera hujuſmodi, juxta ſtylum Germaniæ, expedira teneantur; ad Eccleſiam præfatam vero Goritienſem pro tempore etiam nominati pariter Litteras Apoſtolicas expedire, ac jura præfatæ Cameræ Apoſtolicæ, & aliis propterea debita, juxta taxam, quæ ab eorumdem Cardinalium Collegio præfato, habito reſpectu ad præſentes redditus Menſæ Archiepiſcopalis Goritienſis præfatæ, necnon ad aliam taxam correſpondentem redditibus a præfato Monaſterio Sancti Petri de Roſacio, ut præfertur, diſmembratis, & pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Goritienſi aſſignatis, in ſumma ſeptingentorum florenorum auri hujuſmodi, ſtatuta fuit, & quam in eadem ſumma in Libris Cameræ Apoſtolicæ præfatæ deſcribi volumus; & in qua taxa florenorum ſeptingentorum, comprehendi debeat taxa Communis dicti Monaſterii Sancti Petri de Roſacio Goritienſis Diœceſis, quæ ab Archiepiſcopis Goritienſibus pro tempore, utpota in proviſione Eccleſiæ Archiepiſcopalis ſolvenda, in Litteris Apoſtolicis Commendæ ejuſdem Monaſterii deſuper expeditis perſolvi non debebit, perſolvere ſimiliter teneantur.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 18. Præſentes quoque Litteras ſemper & perpetuo validas, & efficaces eſſe & fore, nec ullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, ſeu invaliditatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, ſeu in jus vel controverſiam vocari, aut adverſus illas quodcumque juris vel facti, aut gratiæ vel juſtitiæ remedium impetrari poſſe, nec illas ſub quibuſvis ſimilium vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam per Nos, & Sedem Apoſtolicam præfatam, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, & ſub quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam conſiſtorialiter, pro tempore factis, & faciendis, comprehendi, vel confundi, ſed tanquam ad Fidei Catholicæ exaltationem, Divinique Cultus incrementum, & animarum ædificationem, & ſolatium, factas, & emanatas, ſemper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, ac plenarie reintegratas, ac de novo etiam ſub quacumque poſteriori data, per futuros, & pro tempore exiſtentes Archiepiſcopum, & Capitulum, ac Canonicos Goritienſes præfatos, ac alios, quorum favorem eædem præſentes Litteræ quomodolibet concernunt, quandocumque eligenda, conceſſas, validaſque fore & eſſe, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere: & ſic ab omnibus cenſeri, & ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, & quoslibet alios quavis prærogativa, & privilegio fungentes, ac honore, & præeminentia fulgentes, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quodam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane Motu pari ſimiliter decernimus &c. &c. &c.

Aliter judicari prohibetur.

Derogatio contrariis.

§ 19. Non obſtantibus priori voluntate Noſtra præfata, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi etiam prædeceſſoris Noſtri de una, & Concilii Generalis de duabus Dietis, dummodo ultra tres Dietas aliquis vigore præſentium ad judicium non trahatur, ac quibuſvis aliis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibuſque Conciliis editis vel edendis, ſpecialibus vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Noſtris & Cancellariæ Apoſtolicæ præfatæ Regulis, de jure quæſito non tollendo, ac de gratiis adinſtar non concedendis, necnon Lateranenſis Concilii noviſſime celebrati, uniones, & applicationes perpetuas, niſi in caſibus a jure permiſſis fieri prohibentis, ac quatenus opus ſit, primodicti Monaſterii, & Ordinis præfati, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis, quibuſvis Superioribus, & Perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam conſiſtorialiter, aut alias quomodolibet, etiam pluries, & iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, approbatis, & innovatis, necnon præfata ultima dicti quondam Auguſtini Codelli voluntate, & diſpoſitione. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac individua, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia etiam exquiſita, & peculiaris forma ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de ver-

bo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, ac inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium & ſingulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe, ac latiſſime & pleniſſime harum quoque ſerie, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus derogamus, contrariis quibuſcumque &c.

Sanctio pœnalis.

§. 20. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, perpetuæ ſuppreſſionis, extinctionis, erectionis, conceſſionis, diſmembrationis, ſeparationis, aſſignationis, unionis, declarationis, applicationis, annexionis, incorporationis, facultatum impartitionis, indulti, juris nominandi, reſervationis, & extenſionis, decreti, mandati, & commiſſionis, collationis, proviſionis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 18. Aprilis 1752.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Quartodecimo Kalendas Maji, Pontificatus Noſtri Anno Duodecimo.

Expedita in Cancellaria Apoſtolica.

II.

PRIVILEGIA

Et Indulta conceſſa Confraternitati Sanctæ Mariæ *de Succurſu contra Infideles* in Civitate Januæ erectæ ampliantur, & declarantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis munificentia in Societates divinum cultum, & proximorum utilitatem promoventes.

Pias Chriſtifidelium Societates Omnipotentis Dei cultum per aſſidna Religionis obſequia, ſimulque Proximorum utilitatem, per impenſa Charitatis officia promoventes, Apoſtolicæ liberalitatis ſavoribus, & gratiis libenter cumulamus, ac etiam Indulta, & Privilegia ſemel ipſis conceſſa ampliamus, & declaramus, prout in Domino ſalubriter expedire conſpicimus.

Indultum Confratribus jam conceſſum veſcendi ovis, & lacticiniis certis Quadrageſimæ diebus.

§. 1. Cum itaque alias a Nobis emanaverint Litteræ in forma Brevis ſub Annulo Piſcatoris, quarum initium eſt = *Attendentes* = favore Confratrum piæ Sodalitatis Beatæ Mariæ Virginis *de Succurſu contra Infideles* nuncupatæ in Civitate Januenſi canonice erectæ, in quibus, inter alia illius Confratribus tunc & pro tempore exiſtentibus conceſſa Privilegia, & Indulta, hoc etiam continetur, quod Confratres prædicti in Januenſi Ditione, & Dominio commorantes, & eleemoſynas juxta Confraternitatis hujuſmodi Statuta prompte contribuentes, ſeu alia pia opera in Statutis ipſis contenta & expreſſa adimplentes, Privilegio veſcendi ovis, & lacticiniis, diebus Dominicis, & quibuſlibet ſecundis, tertiis, & quintis Feriis cujuſlibet Hebdomadæ Quadrageſimæ, exceptis tamen Dominica in Palmis, & Hebdomadæ Majoris reſpective nuncupatis diebus, ac ſervata lege jejunii, & unica comeſtione in die, uti poſſent, & valerent, prout in enunciatis Litteris diſtinctius continetur:

Protenditur ad omnes Quadrageſimæ dies, ſervata tamen lege jejunii.

§. 2. Cumque, ſicut nuper pro parte Dilectorum Filiorum modernorum dictæ Congregationis Confratrum Nobis expoſitum fuit, non tam ipſorum majori ſolatio, quam ipſius Confraternitatis progreſſibus magnopere proficuum fore cenſeatur, ſi Nos privilegium, ſeu Indultum hujuſmodi, ad alios omnes Quadrageſimæ dies ampliare, & extendere dignaremur: Nos, qui ejuſdem Confraternitatis utilitatem, ac etiam augmentum ſinceris deſideramus affectibus, illius Confratres prædictos, eorumque ſingulares perſonas, a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes; ſupplicationibus pro eorum parte Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſupradictum Privilegium, ſeu Indultum, Ovis, & Lacticiniis certis Quadrageſimæ diebus veſcendi, eidem Confraternitati, ejuſque Confratribus, ut præfertur, conceſſum, non ſolum confirmamus, & approbamus; Verum etiam ipſis modernis, & pro tempore exiſtentibus ejuſdem Confraternitatis Confratribus prædictis, in Reipublicæ Januenſis Ditione, & univerſo Dominio tantum commorantibus, non tamen illis, qui Archiepiſcopi, Epiſcopi, & inferiores Prælati, nec non cujuſvis Regularis Ordinis Profeſſores, & quoad Eccleſiaſticos ſæculares, qui ad Sacrum Presbyteratus Ordinem promoti reſpective ſint & fuerint, niſi hujuſmodi Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, aliique Eccleſiaſtici Regulares, & Presbyteri Sæculares, ſexageſimum ætatis annum compleverint, ut ipſi & eorum ſinguli, omnibus tam Dominicis, quam ferialibus diebus Quadrageſimæ, etiam Dominica in Palmis, & per Hebdomadam Majorem nuncupatam, iiſdem Ovis, & Lacticiniis veſci, ſervatis tamen in ſingulis Feriis jejunii legibus, & unica tantum comeſtione in die, libere & licite poſſint & valeant, præſentium tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus.

Privilegium ſeligendi Confeſſarium, qui a Reſervatis S. Sedi abſolvat.

§. 3. Quia vero ad aures Noſtras, non ſine animi noſtri moleſtia, fide dignorum relatione delatum fuit, aliud Indultum, ſeu Privilegium in dictis prioribus Litteris Noſtris contentum, per quod videlicet conceſſum fuit, ut ſinguli dictæ Confraternitatis Confratres Presbyterum quemlibet Confeſſarium ab Ordinario Loci reſpective approbatum eligere poſſint, qui unumquemque eorum a peccatis reſervatis etiam Sedi Apoſtolicæ, bis in ipſorum vita, & in eorumdem mortis articulo abſolvere valeat,

PONT. A. XII.

ita ab aliquibus intelligi & interpretari, uti ſinguli Confratres prædicti, novam ſingulis annis adſcriptionem eidem Confraternitati, juxta illius Statuta, obtinentes, duabus vicibus inter unam, & alteram adſcriptiones hujuſmodi, hoc eſt duabus vicibus in ſingulos annos, abſolutionem a caſibus reſervatis, & quidem non ſolum Sedi Apoſtolicæ prædictæ, ſed etiam Ordinariis Locorum reſpective reſervatis, ſine eorundem Ordinariorum licentia, ſolo dictarum Litterarum Noſtrarum vigore, recipere poſſint: Nos interpretationes hujuſmodi, tam rectæ diſciplinæ pernicioſas, quam etiam Noſtræ menti, ac voluntati contrarias, de medio tollere volentes; Motu proprio, ac certa ſcientia, earundem præſentium tenore edicimus & declaramus, Noſtræ mentis, ac voluntatis nunquam fuiſſe, nec eſſe, ut prædictæ Confraternitatis Confratres, vigore dictarum Littararum Noſtrarum, extra mortis articulum, pluſquam duabus vicibus in toto ipſorum vitæ decurſu, quantumvis pluries eidem Confraternitati ſe adſcripſerint, Privilegio prædicto ſibi conceſſo, eligendi videlicet Confeſſarium, qui eos a caſibus reſervatis abſolvat, uti, aut gaudere; nec etiam, ut Confeſſarii ab iiſdem Confratribus ſic electi, earundem Litterarum Noſtrarum vigore, ipſos a caſibus Ordinariis Locorum reſpective reſervatis, ſine eorundem Ordinariorum licentia, abſolvere poſſint, & valeant; nec unquam hujuſmodi eligendi, & reſpective abſolvendi facultatem, ultra duas vices in toto cujuslibet Confratris vitæ curſu, extra ipſorum mortis articulum, & præterquam in caſibus Nobis, & Sedi Apoſtolicæ dumtaxat, non vero etiam Ordinariis Locorum reſervatis, niſi eorundem Ordinariorum licentia reſpective accedat, per Nos in præcitatis Noſtris Litteris conceſſam fuiſſe; & conſequenter abſolutiones, in vim earundem Litterarum, contra præſentis declarationis Noſtræ tenorem, forſan de præterito impertitas, aut in poſterum impertiendas, nemini ſuffragari potuiſſe, ſive poſſe, decernimus & declaramus; & ita cenſeri volumus, atque præcipimus; rejectis interpretationibus ſuperius enunciatis, quas Nos earundem præſentium tenore, & Apoſtolica auctoritate, reprobamus, & a quolibet cujuſvis ſtatus, gradus, conditionis, & Ordinis, etiam neceſſario forſan exprimendi, teneri, tradi, defendi, aut in praxim deduci prohibemus, & interdicimus; in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Bis tantum in vita eo uti poſſunt Confratres, non obſtantibus iteratis adſcriptionibus Confraternitati.

Nec eo cominetur facultas abſolvendi a reſervatis Ordinario.

§. 4. Ut autem præſentis declarationis Noſtræ, nec non reprobationis, & prohibitionis hujuſmodi tenor, ad eorumdem Confratrum, & quorumcumque Confeſſariorum ab ipſis forſan eligendorum, aliorumque in præmiſſis intereſſe habentium, notitiam certius perducatur; Nos earundem præſentium ſerie, & auctoritate prædicta, Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac Dilectis etiam Filiis Prælatis inferioribus, Locorum Ordinariis, in prædicta Ditione, & univerſo Dominio Reipublicæ Januenſis conſtitutis, committimus & demandamus, ut de vero ſenſu dictarum priorum Litterarum Noſtrarum, & de præſenti voluntate Noſtra, prædictos omnes, in ſuis quique Civitatibus, Diœceſibus, & Territoriis, inſtructos reddant, aliiſque opportunis rationibus animarum ſecuritati, & Apoſtolicorum Decretorum obſervantiæ proſpiciant.

Ordinariis locorum committitur hujuſce declarationis publicatio, & executio.

ANNO 1752.

Quocirca volumus, ut præſentium Litterarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem ubique fides habeatur, quæ ipſis originalibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Fides aſſeritur tranſumptis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Noſtrarum confirmationis, ampliationis, conceſſionis, Indulti, declarationis, prohibitionis, mandati, commiſſionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Sanctio

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, duodecimo Kalendas Septembris, Pontificatus Noſtri Anno XIII.

Dat. 21. Auguſti 1752.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

V I S A

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

CONFIRMATIO

III.

Concordiæ inter Epiſcopum Herbipolen; & Abbatem Monaſterii Abbatiæ nuncupati Fulden. Ordinis S. Benedicti, Nullius Diœceſis Provinciæ Moguntin. ſuper Juriſdictione quaſi Epiſcopali in Clerum, & Populum Ditionis præfati Monaſterii.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

INEFFABILI Dei bonitate in ſupremo Apoſtolatus Solio præſidentes, inter Paſtoralis Officii Noſtri curas, nil magis cordi Nobis eſt, nilque ferventius exoptamus, quam pacem inter Catholicarum Eccleſiarum, præſertim inter ſe vicinos, Antiſtites fovere, augere, illamque perpetuo conſervare, ad hoc ut ipſi Antiſtites, ſemotis a ſe quibuſcumqne animi moleſtiis, poſſint quieta mente, & tranquillo corde, non ſolum doctrina verbi, ſed etiam exemplo boni operis, ſuæ curæ Paſtorali commiſſas oves ad Cœleſtia Regna perducere: Quamobrem ea libenter concedimus, quæ ad pacem ipſam inter eos conſervandam magis apta eſſe dignoſcuntur, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Uberes fructus in animarum ſalutem ex concordia inter Præſules promanantes.

§. 1. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte Venerabilis Fratris Noſtri Caroli Phi-

Ad evellendas lites ſæpe

Anno 1752. — Pont. A. XII.

enaſcentes plures inter Epiſcopos, & Abbates initæ fuerunt tranſactiones.

lippi moderni Epiſcopi Herbipolen. & Dilecti Filii Amandi moderni Abbatis Monaſterii Abbatiæ nuncupati Fulden. Ordinis Sancti Benedicti Nullius Diœceſis Provinciæ Moguntin. ac reſpective Sacri Romani Imperii Principum, petitio continebat, quod cum alias non exigui momenti lites & controverſiæ, inter tunc exiſtentes Epiſcopum Herbipolen. & Abbatem præſati Monaſterii, ex una, & altera Partibus, præſertim ſuper Juriſdictione quaſi Epiſcopali in Clerum, & Populum Ditionis præſati Monaſterii, exortæ viguiſſent: Demum de Anno Domini milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo ſecundo, ad conciliandam inter eos, uti vicinos Principes, eorumque vicinos Principatus, firmam pacem & ſinceram amicitiam, de conſenſu tam Eccleſiæ Herbipolen. Capituli & Canonicorum, quam præſati Monaſterii Conventus & Monachorum tunc exiſtentium, quaſdam litium præſatarum per tot longum tempus agitatarum via amicabili extinctivas conventiones ediderunt. Cupientes modo tam Carolus Philippus Epiſcopus, quam Amandus modernus Abbas præfatus, inter eos, uti vicinos Principes, perfectam conſtantemque pacem, & amicabilem tranquillitatem, novis veteri tranſactioni ſuperadditis ſtipulationibus, ac reſpective modificationibus, novam cum totius & integri præteritarum ſupradictarum Conventionum tenoris inſertione, ac modernorum Capituli, & Canonicorum dictæ Eccleſiæ Herbipolen. ac Conventus & Monachorum præſati Monaſterii reſpective conſenſu, ac inſtituto, & celebrato tam per præfati Caroli Philippi Epiſcopi, quam per Amandi Abbatis præſati, reſpective Deputatos, Legatos, & Conſiliarios, Conventu, habitaque matura deliberatione, Concordiæ Inſtrumentum in quinque Capitibus ſeu Paragraphis conſiſtens confecerunt, cujus Inſtrumenti tenor eſt, qui ſequitur.

Tenor inſtrumenti recentioris tranſactionis quinque capitibus diſtinctæ.

§. 2. Nos Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia Carolus Philippus Epiſcopus Herbipolenſis Sacri Romani Imperii Princeps Franciæ Orientalis Dux &c. = Et Nos gratia eadem Amandus Sacri Romani Imperii Princeps & Abbas Fuldenſis Auguſtiſſimæ Romanorum Imperatricis Archicancellarius per Germaniam & Galliam Primas &c. = Notum facimus per præſentes, earumque tenore declaramus, pro Nobis, noſtriſque Eccleſiis, & Succeſſoribus, quod cum uſque ab anno milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo ſecundo, inter bonæ memoriæ Joannem Philippum Franciſcum Epiſcopum Herbipolenſem, & bonæ memoriæ Conſtantinum Abbatem ac Principem Fuldenſem, Prædeceſſores noſtros, de conſilio, & conſenſu utriuſque Capituli, inita, atque erecta fuerit quædam concordia extinctiva litium a pluribus retro annis inter utramque Eccleſiam ſuper juriſdictione diœceſana vigentium, reſervato quidem, & variis interjectis impedimentis non ſecuto uſque in præſens, Apoſtolicæ Sedis beneplacito; Nos Anteceſſorum noſtrorum veſtigia ſectantes, ac probe perpendentes, quantum rei Catholicæ, hac præſertim difficili & periculoſa temporum conditione, interſit, ut pax & ſincera amicitia foveatur & jugiter conſervetur inter Principes Eccleſiaſticos Imperii Germanici, Territoria contermina habentes; maxime vero etiam excitati paternis, iiſdemque geminatis adhortationibus Sanctiſſimi Domini Benedicti Papæ XIV. feliciſſime & glorioſiſſime regnantis, qui ſane, pro ea, qua eminet, ſumma & admirabili ſapientia, quid ſingulis per orbem Diœceſibus, Fideique, ac Religionis bono magis ſit opportunum, & quid promovendæ animarum ſaluti potiſſimum conducat, unus omnium optime perſpicit; in id curam, animoſque noſtros convertimus, ut dudum agitata inter prædeceſſores noſtros, ſubinde vero intermiſſa pacis, & concordiæ ſtudia, reſumeremus, noviſque veteri tranſactioni ſuperadditis ſtipulationibus, & reſpective modificationibus, ad perfectam Eccleſiarum noſtrarum pacem & tranquillitatem, necnon ad conciliandum inter vicinos Principatus noſtros arctioris conjunctionis, neceſſitudinis, officiorumque vinculum, in eum, qui ſequitur, modum conveniremus. Placuit itaque ante omnia ſupradictam Concordiam anno milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo ſecundo Caroloſtadii inter præfatos prædeceſſores noſtros initam, ejuſdemque ſingula capita, niſi in quantum illis per infraſcriptas novas conventiones derogatum fuerit, in toto ſuo robore permanere; ac proinde totum, atque integrum ejus tenorem hoc loco repetere & inſerere, qui talis eſt =

Vetus tranſactio ſtipulata anno 1722.

§. 3. „ Nos Dei, & Apoſtolicæ Sedis gra-
„ tia Joannes Philippus Franciſcus Epiſco-
„ pus Herbipolenſis, Franciæ Orientalis Dux,
„ Sac. Rom. Imperii Princeps, Eccleſiæ Me-
„ tropolitanæ Moguntinæ Præpoſitus &c. =
„ Et nos gratia eadem Conſtantinus Sacri
„ Romani Imperii Princeps, & Abbas Ec-
„ cleſiæ Fuldenſis, Divæ Auguſtæ Archi-
„ Cancellarius, per Germaniam, & Gal-
„ liam Primas &c. = Notum facimus, &
„ tenore præſentium declaramus, pro nobis,
„ noſtriſque Eccleſiis, & Succeſſoribus, qua-
„ liter cum jam de anno milleſimo ſexcen-
„ teſimo ſexageſimo ſecundo a Venerabili-
„ bus piiſſimæ memoriæ Dominis Prædeceſ-
„ ſoribus noſtris, ſuper prætenſa ab Eccle-
„ ſia Herbipolenſi in certa Loca, ac Ditio-
„ nis Fuldenſis Parochias, ſpirituali juriſdi-
„ ctione, Concordia quædam inita, in Cu-
„ ria autem Romana variis ex cauſis reſciſ-
„ ſa, oneroſæ deinde, ac diuturnæ litis reaſ-
„ ſumendæ occaſio fuerit; inſuper non ſine
„ fundamento timendum ſit, ne idem Pro-
„ ceſſus omni adhibita induſtria adhuc an-
„ nis quamplurimis perſeverare, & inter u-
„ tramque Eccleſiam perpetuos diſcordia-
„ rum fomites alere valeat; unde nos, diſ-
„ ficillimorum temporum pericula, & even-
„ tus præ oculis habentes, iiſque matura
„ utrinque deliberatione perpenſis, judica-
„ vimus nobis, noſtris Succeſſoribus, Ec-
„ cleſiis, & ſubditis, tam in ſpiritualibus,
„ quam temporalibus, conſultum magis ac
„ proſpectum fore, ſi per novam a Sancta
„ Sede Apoſtolica confirmandam Concor-
„ diam, liti huic modus, ac finis impone-
„ retur. Eapropter, tractatibus præviis per
„ Plenipotentiarios noſtros Caroloſtadii de
„ præterito menſe Majo Anni currentis de-

„ ſuper

PONT. A. XII.

„ ſuper habitis, ſpecialiter vero de ſcitu, &
„ conſenſu plurimum Reverendorum, Pe-
„ rilluſtrium, ac nobis Epiſcopo, & Prin-
„ cipi Herbipolenſi Dilectorum & Devoto-
„ rum, Præpoſiti, Decani, & Capituli Ec-
„ cleſiæ noſtræ Cathedralis Herbipolenſis,
„ tum etiam plurimum Reverendorum, Per-
„ illuſtrium, ac nobis Abbati, & Principi
„ Fuldenſi Dilectorum, & Devotorum, De-
„ cani, Præpoſitorum, & Capituli Eccleſiæ
„ Fuldenſis, ad ſtabiliendam veram amici-
„ tiam, & ſinceram vicinitatem, illa, quæ
„ hic ſubnectuntur, tranſegimus, ac ea, qua
„ ſequitur, forma concordavimus =

Territorium ſeparatum cum ampliſſimo jure in Clerum, & Populum aſſeritur Abbati.

§. 4. „ Nos Epiſcopus Herbipolenſis Di-
„ lectioni ſuæ Fuldenſi, ejuſque Succeſſori-
„ bus, ratione ſpiritualis hactenus contro-
„ verſæ juriſdictionis, nullam amplius in fu-
„ turum litem movebimus, ſed illam ex nunc,
„ & in perpetuum, eidem, ejuſque Succeſ-
„ ſoribus, ac Eccleſiæ Fuldenſi libere tali-
„ ter cedimus, ſeu relinquimus, ut Eccle-
„ ſia, & Diœceſis Fuldenſis, ſit maneatque
„ *Nullius*, habeatque ejuſdem Antiſtes in
„ Clerum, & Populum juriſdictionem ordi-
„ nariam privative, qualis de facto Reve-
„ rendiſſimo Fuldenſi, ſive de jure, ſive ex
„ privilegio, ſive ex præſcriptione, aut con-
„ ſuetudine competit; hancque juriſdictio-
„ nem exerceat, ut hactenus exercita eſt,
„ tam in Civilibus, & Matrimonialibus Lai-
„ corum, quam in Beneficialibus, & Cri-
„ minalibus Clericorum, aliiſque Eccleſia-
„ ſticis cauſis, & ordinationibus quibuſcum-
„ que, ſive per ſe, ſive per Vicarium, aut
„ Commiſſarium ſuum, quos conſtituere,
„ aut deſtituere; ſicut & Clerum in omni-
„ bus tam Curatis, quam non Curatis Be-
„ neficiis inſtituere, aut deſtituere, viſitare,
„ Synodum congregare; & alia omnia fa-
„ cere, quæ a juriſdictione quaſi Epiſcopali
„ dependent, ipſi ſemper integrum & libe-
„ rum ſit, ſine ullo ad nos Epiſcopum Her-
„ bipolenſem appellandi jure; & ſalva liber-
„ tate, pro iis, quæ ſunt Ordinis, quæque,
„ ex defectu Gradus, Reverendiſſimo Ful-
„ denſi haud competunt, non tantum Re-
„ gulares, ſed & Clericos ſæculares ſui Ter-
„ ritorii, pro Ordinibus ſacris ſuſcipiendis,
„ mittendi ad quemcumque Antiſtitem, gra-
„ tiam & communionem Sanctæ Sedis Apo-
„ ſtolicæ habentem; ſalva item libertate
„ quemcumque accerſendi Catholicum An-
„ tiſtitem pro Sacramento Confirmationis,
„ conſecrandis Eccleſiis, Altaribus &c. =
„ E contra nos Abbas, & Princeps Fulden-
„ ſis hanc a Dilectione ſua Herbipolenſi vo-
„ luntarie nobis declaratam deſiſtentiam, &
„ ceſſionem, ſive relictionem, perpetua gra-
„ titudine recognoſcentes, conceſſimus &
„ rati habuimus, ut eadem non vigeat, vel
„ duret diutius, quam quouſque Eccleſia,
„ & Principatus Fuldenſis, juxta Fundato-
„ rum mentem, ſub Catholicorum manibus
„ perſtiterit, ſi vero per vim majorem, ſeu
„ aliam quamcumque viam (quod Deus
„ avertat) contigerit Eccleſiam Fuldenſem
„ in Laicales Catholicorum, aut Acatholi-
„ corum manus incidere, tunc Eccleſia Her-
„ bipolenſis prætenſum jus ſuum Epiſcopa-
„ le hoc in caſu libere exerceat, & tandiu
„ manuteneat, donec Eccleſia Fuldenſis in
„ ſtatum priſtinum fuerit redintegrata, ac
„ reſtituta = Ut tamen triſtes hujuſmodi
„ eventus melius arceantur, nos Epiſcopus
„ Herbipolenſis Eccleſiæ Fuldenſi adverſus
„ omnes, & ſingulas hoſtium infeſtationes,
„ atque violentas incurſiones, omnem, quam
„ fida ac ſincera vicinitas exigit, operam,
„ & aſſiſtentiam toties præſtare appromitti-
„ mus, quoties requiſiti deſuper fuerimus,
„ & temporum circumſtantiæ idem poſtula-
„ verint = Ut vero amica hæc concordia,
„ & mutua partium conventio, eo firmius
„ in ſuo vigore conſervetur, quivis Abbas
„ & Princeps Fuldenſis, ad ingreſſum regi-
„ minis ſui, epiſtolam, & quivis Epiſcopus
„ Herbipolenſis reſponſionem tranſmittere
„ teneantur.

ANNO 1752.

Formula epiſtolæ, qua Abbas ſuam electionem nunciat Epiſcopo.

§. 5. *Amica officiorum noſtrorum oblatione prævia, & quidquid alias boni ac grati præſtare poſſumus, Reverendiſſime Princeps, Domine, Amice, & Vicine in primis Dilecte = Dilectionem veſtram pro conſtanti propenſæ viciaitatis confidentia latere nolumus, quod nos, poſt obitum Domini noſtri Anteceſſoris N. Piiſſimæ memoriæ, unanimi perilluſtris Capituli noſtri ſuffragio, in Abbatem & Principem Fuldenſem non ita pridem, & quidem die N., canonice electi fuerimus de facto quoque in actuali, & quieta Abbatiæ, & Principatus noſtri poſſeſſione conſtituti ſimus. Cum autem probe recordemur Concordiæ inter Dilectionem veſtram, (aut veſtræ Dilectionis Dominum Prædeceſſorem Joannem Philippum Franciſcum), ac inter Dominum noſtrum Anteceſſorem Conſtantinum, anno milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo ſecundo, ſuper prætenſa, ac in modo dicto anno nobis in perpetuum ceſſa, ſive relicta Juriſdictione Eccleſiaſtica in aliquibus locis noſtri territorii, initæ, ac conventionis ibidem adjectæ, quatenus pro jugi renovatione perennis amicitiæ per hujuſmodi concordiam ſtabilitæ, mox ab electione confirmatio ſupradictæ concordiæ, ſub aſſecuratione nobis, & noſtræ Eccleſiæ contra quoſcumque pro viribus præſtandæ ad requiſitionem aſſiſtentiæ, ſingulis vicibus per litteras petatur, & viciſſim a Dilectione veſtra nobis per litteras reſponſorias ſine ulla recuſatione concedatur: Hinc Dilectionem veſtram hiſce amice requirimus, ut ad has noſtras Concordiæ ſæpedictæ conformes notificationis, & requiſitionis Litteras, eo ſe viciſſim modo erga nos declaret, prout in eadem Concordia continetur, & de eadem amice confidimus; hoc annexo, quod præmemoratæ Concordiæ nullatenus contraventuri, nec ad perpetuo conſervandam veram amicitiam eo tempore ſtabilitam ullam unquam occaſionem ſimus prætermiſſuri; qui proinde ad exhibenda grata officia ſemper prompti permanemus. Datum &c. = Nos Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia &c. &c. = Dilectionis veſtræ = Officioſiſſimus & Fidelis Amicus, ac Vicinus NN.*

Reſponſionis norma.

§. 6. Reſponſio = *Officiorum noſtrorum amica oblatione prævia, & quidquid alias boni, ac grati præſtare poſſumus, Reverendiſſime Princeps, Domine, Amice & Vicine in primis Dilecte = Litteræ Dilectionis veſtræ, ſub N. ad nos directæ de ejuſdem electione in Abbatem & Principem Fuldenſem fuſius nobis retulerunt, ex quibus inſimul cognovimus id, quod*

Dile-

ANNO 1752.

Dilectio veſtra in vim Concordiæ de anno milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo ſecundo a nobis amice requiſivit; quemadmodum igitur Dilectioni veſtræ ad hujuſmodi adeptam Dignitatem principalem a Deo omnem gratiam, & benedictionem ex corde apprecamur, ita pariter, ſecundum tenorem dictarum litterarum, ceſſionem, ſeu relictionem Eccleſiaſticæ jurisdictionis, dictæ Concordiæ conformem, non ſolum harum vigore confirmamus, ſed inſuper promittimus, quod ubi Dilectionem veſtram, ejuſdem Succeſſores, & Eccleſiam, contra ſpem, a quocumque, præſertim Acatholicis, vel Heterodoxis, vicinis, vel cæteris, in mentionata Jurisdictione Eccleſiaſtica, vel aliis ſuis Juribus præjudicium, aut turbationem pati contigerit, fida tunc aſſiſtentia, pro modo noſtrarum virium, non ſimus defecturi, prout etiam in omnibus aliis occurrentiis Dilectioni veſtræ &c. &c. = Nos Dei, & Apoſtolicæ Sedis Gratia &c. = Dilectionis veſtræ = Officioſiſſimus & Fidelis Amicus ac Vicinus, NN. =

Permutatio quarumdam Eccleſiarum.

§. 7. „ Porro cum ratione Parochiæ in Schondra, ubi temporale dominium Fuldenſi Principatui competit, inter Eccleſias Herbipolenſem, & Fuldenſem ſuper ſpirituali jurisdictione nonnullæ differentiæ exortæ fuerint = Nos Epiſcopus Herbipolenſis, & Nos Abbas Fuldenſis, ad tollendum omnem offenſionis lapidem, ac pro majori utriuſque Eccleſiæ utilitate, & Fidelium ſalute, neceſſarium & opportunum eſſe cenſuimus, ut ab Epiſcopo Herbipolenſi præfata Parochia in Schondra, aliæque Filiales Eccleſiæ, cum alia Parochia, aliiſque juribus ſpiritualibus ad Eccleſiam Fuldenſem pertinentibus, utrinque commutentur; unde prævio pariter maturo cauſæ examine, taliter rem concordavimus, ut Parochia prædicta, cum Jurepatronatus io Schondra, omneſqoe ejuſdem filiales (excepta illa parte loci Ricdenberg, cujus jurisdictio temporalis ad Eccleſiam Herbipolenſem ſpectat) nec non ſex filiales Parochiarum, in Hilters, & Wiiſſenſachſen, ſcilicet Batten, Deuten, Soutſers, Findlas, Blanda, & Molbers, cum omnibus juribus, & appertinentiis, uti & cum oneribus conſuetis, ad liberam Eccleſiæ Fuldenſis proviſionem ac diſpoſitionem impoſterum in perpetuum pertineant = E contra Eccleſia Herbipolenſis, in æquam dictorum jurium compenſationem, Parochiam in Eckvveisbach, & Kleinſaſſen, prout huc uſque conſtituta fuit, cum omnibus filialibus, apperrinentiis, & juribus (excepto jurepatronatus ad Familiam Nobilium de Roſenbach pertinente) prout etiam locum Morleſau filialem Parochiæ in Dippach prope Hammelburg, necnon jus, quod hactenus Abbatiæ Fuldenſi ſine contradictione competebat, nominandi ad Canonicatum quemdam, & Præbendam in Eccleſia Collegiata Sanctorum Petri, & Marcellini in Aſchaffenburg Diœceſis Moguntinæ, toties quoties dictum Canonicatum vacare contigerit, viciſſim in perpetuum recipiat =

Religioſa promiſſio

§. 8. „ His ergo fideliter concordatis, Nos ſupradicti Joanoes Philippus Franciſcus Epiſcopus, & Dux Herbipolenſis &c. &c. = Et Nos Conſtantinus Abbas, & Princeps Fuldenſis &c. &c. = pro Nobis, & noſtris utrinque Succeſſoribus, ſincere promittimus, & data noſtra fide, verboque Principis interpoſito, pollicemur, quod omnes, & ſingulos Articulos in præſenti Concordia contentos, ſimul, & quemlibet ſeparatim, firmiter & irrefragabiliter obſervare, nec cootra eos quidquam in perpetuum attentare, aut permittere velimus, ut contra eoſdem, ulla via, aut medio quocumque excogitabili, aliquid per noſtros unquam attentetur; quemadmodum etiam per hæc ſupra explicata Concordiæ capita, omnes & ſingulos præteritos tractatus, vigore harum, caſſamus, annullamus, & pro irritis declaramus, iiſdem, non minus ac liti in Curia Romana hactenus deſuper agitatæ, per expreſſum in perpetuum renuntiantes. Hanc præterea conventionem a ſummo Pontifice confirmari procurabimus; interim omnia ſuperius conventa, & ſtipulata, ſuum robur utrinque inconcuſſe, & irrevocabiliter obtineant. Si vero, citra ſpem, ante obtentam a Sanctiſſimo confirmationem, nova deſuper oriantur diſſidia, concordia hæc in nullius partis præjudicium queat allegari. In quorum fidem nos principaliter contrahentes, nomine noſtro, & Succeſſorum noſtrorum, manu propria has Concordiæ paginas ſignavimus, & noſtris communiri ſigillis mandavimus. Herbipoli die vigeſima ſecunda Menſis Decembris Anno eodem = Joannes Philippus Franciſcus Epiſcopus Herbipolenſis, Franciæ Orientalis Dux = Conſtantinus = Similiter Nos, Præpoſitus, Decanus, & reliqni Eccleſiæ Cathedralis Herbipolenſis Capitulares; nec non Nos Decanus, ac totum Capitulum Fuldenſe, pro Nobis, ac noſtris utrinqne Succeſſoribus, palam profitemur, quod hæc Coocordia cum conſilio, ſcitu, ac conſenſu noſtro fuerit erecta, prout etiam in eamdem hiſce omni meliori modo conſentimus. In quorum fidem noſtra ſigilla Capitularia ſcienter appendi juſſimus. Actum ut ſupra =

PONT. A. XII.

tur tranſactionis obſervantia.

Primum recentioris tranſactionis caput, quo definitur jus Epiſcopi in Præpoſituram Holtzkircken.

§. 9. Quæ vero ad ſtabiliendam hanc novam Concordiam conducere poſſe videbantur, previe inſtituto Hammelburgi, & celebrato per Deputatos Legatos, & Conſiliarios utrinque noſtros Conventu, habitaque inter ſe matura deliberatione, præ primis vero ex conſilio, & conſenſu utriuſque Capituli Eccleſiarum noſtrarum, ita porro tranſegimus, & concordavimus = *Primo* = Eccleſiæ Herbipolenſi competat Jus Diœceſanum cum omnibus ſuis effectibus in Præpoſituram Holtzkircken, ſalva tamen & reſervata Præpoſito, aliiſque Eccleſiæ Fuldenſis Conventualibus ibidem pro tempore commorantibus, exemptione perſonali, quoad interna, & Regularia, quouſque nimirum in eo loco, ad normam Apoſtolicarum Conſtitutionum, erectus non fuerit verus, & formalis Conventus Regularis; cui quidem, dum aliquando fuerit erectus, plenaria conceditur exemptio paſſiva, quin tamen vel ipſa Fuldenſis Eccleſia, vel præfata Præpo-

ſitura

PONT. A. XII.

ſitura in Holtzkircken ullum territorium ſeparatum, ullumve jus diœceſanum cum qualitate Nullius, aut aliam quamcumque juriſdictionem in Clerum, & Populum, ſibi arrogare, aut vendicare valeant, ſed hoc jus diœceſanum, & juriſdictio, ſit, maneatque per omnia penes Eccleſiam Herbipolenſem. Quapropter donec inſtitutus fuerit verus Conventus Regularis, Parochus loci de Holtzkircken pro tempore exiſtens, jus parochiale, & quæ huic juri annexa ſunt, tam in Perſonas Eccleſiaſticas & Regulares ejus Præpoſituræ, quam in Officiales, Famulos, alioſque Domeſticos Præpoſituram inhabitantes, nec non, & quidem pro quocumque tempore, in Conductorem, ſeu Poſſeſſorem Molendini ſpectantis ad Præpoſituram, non ſecus atque in alios ſuos Parochianos, exerceat.

Secundo capite confirmatur vetus concordia ſuper Præpoſitura in Zell.

§. 10. *Secundo* = Firmas etiam conſiſtere volumus tranſactiones alias inter Eccleſiam Herbipolenſem, & Fuldenſem circa Præpoſituram in Zell prope Fiſchberg a noſtris pariter Prædeceſſoribus Anno milleſimo ſexcenteſimo octogeſimo tertio initas, quibus per hanc novam Concordiam nec quidquam ſit derogatum; unde eas hoc etiam loco verbo tenus inſerendas duximus, ſequentis videlicet tenoris = Cum circa Præpoſituram
„ in Zella ſitam prope Fiſchberg, ratione
„ confirmationis, ac viſitationis Præpoſiti
„ Fuldenſis ibidem exiſtentis, certas quaſ-
„ dam differentias, ac contentiones emer-
„ ſiſſe compertum fuerit, placuit eas ſe-
„ quentem in modum componere, & abo-
„ lere: videlicet, quod ipſa quidem hacte-
„ nus conſueta confirmatio Præpoſiti ab Ec-
„ cleſia Fuldenſi pro tempore præſentandi,
„ ac nominandi, intra terminum juris, &
„ per litteras præſentationis rite conceptas,
„ ab Eccleſia Herbipolenſi, ejuſdemque E-
„ piſcopo pro tempore exiſtente, petenda
„ ſit per Abbatem, & Principem Fulden-
„ ſem pariter pro tempore exiſtentem: Fi-
„ dei tamen Profeſſio nonniſi per Conſilia-
„ rium Eccleſiaſticum Fulden. ſufficienti man-
„ dato inſtructum, coram Epiſcopo emit-
„ tenda, & juramentum ad tramitem Pro-
„ ceſſus Canonici in Neo-præſentati animam
„ præſtandum, ac proinde eidem Præpoſito
„ nuda, & ſola Epiſcopalis confirmatio im-
„ pertienda ſit, juxta formam invariabilem
„ ſequentis tenoris,

Litteræ Confirmationis Præpoſiti in Zell ab Epiſcopo Herbipolen. obtinendæ.

§. 11. *Nos N. N. Epiſcopus Herbipolenſis, Sacri Romani Imperii Princeps, Franciæ Orientalis Dux &c. = Univerſis has litteras inſpecturis, lecturis, ſeu legi audituris, ſalutem in Domino. Vacante jam Præpoſitura Monaſterii in Zella prope Fiſchberg, & nominato, & præſentato Nobis per Reverendiſſimum Principem, ac Dominum Chariſſimum Amicum Noſtrum N. N. Abbatem Fuldenſem Sacri Romani Imperii Principem Divæ Auguſtæ Archi-Cancellarium per Germaniam, & Galliam Primatem &c. in Præpoſitum Devoto Nobis Dilecto N. N. neceſſarium videbatur pro legitime impertienda Confirmatione, citationem proclamatoriam contra omnes & ſingulos in hoc negotio intereſſe habere putantes, & valentes, decernere: decreta iſtiuſmodi citatione, eademque affixa in portis majoris noſtræ Eccleſiæ Herbipolenſis, & debite exequuta, & in termino præfixo reproducta, & nemine comparente, qui nominationem ſeu præſentationem hanc contradiceret, ſeu quidquam contra nominati perſonam, vel nominationem, & præſentationem exciperet; Nos nominationem, ſeu præſentationem de perſona N. N. factam, ratam, & gratam habuimus, ipſumque auctoritate noſtra, per Procuratorem ejus N. N. Conſiliarium Eccleſiaſticum Fuldenſem, in Præpoſitum Monaſterii in Zella prope Fiſchberg præfecimus, eidemque de eadem per præſentes providimus, prout confirmamus, præficimus, & inſtituimus; curam, ac regimen ejuſdem Præpoſituræ in animam ſuam committentes, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen. Præmiſſa tamen prius per dictum Procuratorem, nomine ſui Principalis, pr[illegible]feſſione Fidei, & corporali Juramento, ſub[illegible]enti verborum forma.*

ANNO 1752.

Juramentum procuratorio nomine Præpoſiti præſtandum a Conſiliario Eccleſiaſtico Fuldenſi.

§. 12. *Ego N. N. Conſiliarius Eccleſiaſticus Fuldenſis conſtitutus Procurator admodum Reverendi, & Præ-Nobilis Domini N. N. nominati, & præſentati in Præpoſitum Monaſterii in Zella prope Fiſchberg, bona fide promitto, & juro in animam, & nomine mei Principalis, ex nunc in antea, quandiu Præpoſituram adminiſtravero, ſubmiſſionem, & reverentiam S. Sedi Apoſtolicæ, Celſiſſimo & Reverendiſſimo Principi, ac Domino Domino N. N. Epiſcopo Herbipolenſi Franciæ Orientalis Duci &c. Domino meo Clementiſſimo, & ſuis Succeſſoribus legitime, & canonice intrantibus, me exhibiturum; nec ero in conſilio, nec in facto, ut vitam ſive membrum perdant, vel capiantur mala captione, & conſilium, quod mihi crediderint, per ſe, Nuntios, vel litteras, ad eorum damnum me ſciente nemini pandam; adjutor quoque ero, pro poſſe, & noſſe, ad defendendam, & retinendam Eccleſiam Herbipolenſem in bonis, & juribus ſuis, Præpoſitura mihi commiſſa ſalva; poſſeſſiones vero, & bona, maxime immobilia, & allodia, ad dictam Præpoſituram ſpectantes, & ſpectantia, non vendam, non donabo, non impignorabo, neque de novo infeudabo, nec alio modo alienabo, abſque decreto Celſiſſimi Herbipolenſis. Bona autem dictæ Præpoſituræ inutiliter diſperſa, pro viribus recuperabo, & recuperata conſervabo; & alias in omnibus, & per omnia præfatæ Præpoſituræ adminiſtrationem fideliter geram, & exercebo, uti ſalubrius, & ferventius potero; ſalvo tamen Regulari, & conſueto Juramento Capitulari, Celſiſſimo & Reverendiſſimo Principi ac Domino Domino Abbati meo Fuldenſi N. N. Domino meo Clementiſſimo præſtito; ſic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia, quæ his manibus propriis tango. In quorum omnium Fidem, & Teſtimonium præſentes litteras fieri, Sigillique Officii noſtri Vicariatus, quo ad præſens utimur, juſſimus appenſione communiri. Datum & Actum in Arce dicta Marienberg prope Herbipolim Die & Anno &c.*

§. 13. „ Et quod Præpoſitus, ubi forte
„ ex redditibus, ac proventibus Præpoſituræ
„ Zellenſis, cum ejus notabili detrimento
„ & damno, quidquam auferri contigerit,
„ teneatur id ipſum, ad vindicationem, &
„ manutentionem communi ope præſtandam,
„ & exhibendam, utrique Eccleſiæ, Her-

bipo-

Digitized by Google

Anno 1752.

„ bipolenſi nimirum, ac Fuldenſi, ad te-
„ norem Juramenti religioſe denuntiare. E
„ contra vero Eccleſia, Herbipolenſi in hoc
„ ſolo, & ſimplici jure confirmandi con-
„ quieſcat, & a viſitatione ejus Præpoſi-
„ turæ, necnon Parochi, ac loci de Zell,
„ anno ſuperiori inſtituta, penitus deſiſtat;
„ neque Eccleſiæ Fuldenſi in Viſitatione ejuſ-
„ modi, aut aliis Juribus in ſequelam Vi-
„ ſitationis competentibus, Inſtitutione Pa-
„ rochi, & in Eccleſiaſtica, ac temporali
„ ejus Loci juriſdictione, ullum injiciat im-
„ pedimentum, aut præjudicium aliquod in-
„ ferat; ſed liberum ſit prælato Principi
„ Fuldenſi, prout viſum fuerit, Præpoſitum
„ viſitare, & in prædictum Locum, ac Pa-
„ rochiam, Eccleſiaſtica ac temporalia quæ-
„ cumque Jura, abſque ulla Eccleſiæ Her-
„ bipolenſis turbatione, exercere.

Limites præfiniuntur juriſdictioni Abbatiali.

§. 14 Quo vero magis præcaveantur quæcumque diſſidia, quæ naſci poſſunt in futurum circa limites Juriſdictionis utriuſque Eccleſiæ, & ut appareat, quouſque Jus Diœceſanum Eccleſiæ Fuldenſis, vigore novæ hujus Concordiæ extendatur, atque exerceri poſſit, & debeat, ex ea parte, qua maxime conterminum habet Epiſcopatum Herbipolenſem, placuit = *Tertio* = Sequentes Parochiales Eccleſias, una cum Filialibus ad eas pro nunc ſpectantibus, necnon Præfecturas in extremis Abbatiæ finibus partis cis-amnenſis recenſere, & pro terminis, ac finibus Diœceſis Fuldenſis conſtituere: ſunt autem eæ, quæ ſequuntur, Parochiæ, Warmannſrod, Dippach, Hundsfeld, Hammelburg, Thulba, Gerod, Pfruchkenau, cum parvo Pago Eckards, Motten, Hettenhauſen, Schmulnau, Dittershauſen, Poppenhauſen, Batten, Schvvarzbach, Geuſmar, Schleida, Cranlucken, Præfecturæ Fiſchberg, & Saltzungen, cum ſuis Paræciis ſitis intra earumdem Territorium; porro Parochiæ Welier, Lengsfeld, Satrapia Vacha, cum ſuis itidem Parœciis, inque ejus Territorio ſitis; præterea Parochiæ Mansbach, Oberuſhauſen, Eiterfeld, Buchenau, Neukirchen, Werda, Rothenkirchen, Langenſchwartz.

Itidem & Epiſcopali.

§. 15. *Quarto* = Præfecturæ vero Lichtenberg, & Sondheim, quæ ſunt de proprietate Eccleſiæ Fuldenſis, hodiedum vero, pignoris loco, a Saxoniæ Principibus detinentur, necnon quæcumque alia Feuda Fuldenſia in Territorio Herbipolenſi de facto exiſtentia, & Auguſtanæ Confeſſioni pro nunc addicta, quotieſcumque ea, ſeu illas, eveniente caſu vel reluitionis, vel conſolidationis cum Dominio directo Fuldenſi, ad Fidem Catholicam reverti contigerit, Juriſdictioni Diœceſanæ Herbipolenſis Eccleſiæ perpetuo adſcripta ſint; ſalvo tamen in præfatis locis, ac Præfecturis ſublimi Territoriali, ac Patronatus Jure. Eadem Juriſdictio, ſeu Jus Diœceſanum, pro caſu reverſionis ad Fidem Catholicam, ſit penes Eccleſiam Herbipolenſem in Parochia, & Filialibus, totoque diſtrictu Nobilium de Thann quomodolibet ad eos ſpectantibus, aut ab ipſis huc uſque poſſeſſis; ſimiliter in diſtrictu Nobilium de Weyhers, qui paſſim ſub nomine Parochiæ Geisfeldenſis venire ſolet; cum expreſſa tamen reſervatione Jurium temporalium in duobus hiſce locis Fuldenſi Eccleſiæ competentium. Porro in Præfectura Schvvarzenfels Dominii Haſſo-Caſſelani, quoad Parochias intra eandem ſitas, item in Schluchtern, necnon in his locis, Windheim, Ochſental, Heckmuhl, Volckersleyer, Platz, Wolffsmunſter, & in Zeitlorff, denique in omnibus & ſingulis locis, ac Parœciis Auguſtanæ Confeſſioni pro nunc addictis, & Territorio Fuldenſi partis ciſ-amnenſis circumquaque non incluſis, ſed in confiniis utriuſque Principatus exiſtentibus, quæque ante diſſidia Religionis, ad Diœceſim Herbipolenſem ſpectaſſe aſſeruntur, etiamſi ſint Feuda Fuldenſia, reverſionis ad Fidem Catholicam exiſtente caſu, idem Jus Diœceſanum Herbipolenſi competat Eccleſiæ; iis ſolum locis exceptis, quæ ſupra, in tertia ſtipulatione, intra limites Diœceſis Fuldenſis nomine tenus poſita, & recenſita fuerunt.

Pont. A. XII.

Quintum hoc Caput inferius rapobatur.

§. 16. *Quinto* = Ab undecim Parochiis, ad Capitulum Rurale Caroloſtadianum olim, prout aſſertum eſt, majori ex parte ſpectantibus, earumque Filialibus in Territorio Fuldenſi exiſtentibus, tam quoad Perſonas Eccleſiaſticas, quam Laicales, videlicet a Parochiis Hundsfeld, Eſchenbah, Hammelburg, Dippach, Unter-Erthal, Scondra, Leuchtersbach, Bruekenau, Weyhers, Dittershauſen, & Poppenhauſen, Epiſcopus Herbipolenſis Jure perpetuo ab Apoſtolica Sede ſibi delegaro, & non aliter, facultatem habeat recipiendi appellationes in caſibus de Jure permiſſis, & a ſententiis in quibuſcumque cauſis ad Forum Eccleſiaſticum pertinentibus, in Conſiſtorio, vel alio quocumque Judicio Eccleſiaſtico Fuldenſi, ſuperiori videlicet, non ſubalterno, prolatis: Sic tamen, ut omnino liberum ſit prædictarum Parochialium incolis omnibus & ſingulis, appellare, vel ad Curiam Eccleſiaſticam Herbipolenſem, ut præfertur, vel ad Nuntiaturam Colonienſem, vel, ſi libuerit, nullo interpoſito medio, ad ipſam Sedem Apoſtolicam: Neque fas ſit earumdem Parochiarum Incolas ullatenus impedire, directe, vel indirecte, quominus ad Herbipolenſem Curiam appellationes interponant. Cæterum per ea, quæ ſive de Juribus Patronatibus, ſive Territorialibus, & aliis quibuſcumque temporalibus, in præmiſſis, ex una alterave parte adducta fuerunt, cum ad præſentem concordiam per ſe minime pertineat, nemini quidquam novi conceſſum ſit, neque ademptum.

Reſervatur Beneplacitum Apoſtolicum.

§. 17. Nos itaque Carolus Philippus Epiſcopus Herbipolenſis &c. &c. = Et Nos Amandus Abbas, & Princeps Fuldenſis &c. &c. = Quæ in præmiſſis utraque ax parte maturo conſilio, & plena deliberatione, pro publica Eccleſiarum Noſtrarum utilitate, tranquillitate, & animarum ſalute, inter Nos conventa, & ſtipulata fuerunt, pro Nobis, & Succeſſoribus Noſtris, integerrima fide, verboque Principis interpoſito, quoad omnes & ſingulos articulos, firmiter & religioſiſſime ſervare promittimus, & pollicemur, neque ut iis quacumque via, aut medio per Noſtros quoquomodo contrave-

nia-

niatur, aut contra ea aliquid unquam attentetur, ulla ratione permittemus. Ipſam vero præſentem Concordiam, ut ei debitum robur accedat, etiam a Summo Pontifice confirmari omni, & indilato ſtudio procurabimus. Si vero, citra ſpem, ante obtentam a Sanctiſſimo confirmationem, nova ſuper his diſſidia orirentur, Coucordia hæc in nullius Partis præjudicium in judicio queat allegari = In quorum fidem Nos principaliter contrahentes, nomine Noſtro, & Succeſſorum Noſtrorum, manu propria has Concordiæ paginas ſignavimus, & noſtris communiri ſigillis mandavimus. = Herbipoli die vigeſimo quarto menſis Julii milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo primo = Fuldæ die vigeſimo ſeptimo menſis Julii anno eodem = Carolus Philippus Epiſcopus Herbipolenſis Franciæ Orientalis Dux = Amandus Abbas, & Princeps Fuldenſis = Loco † ſigilli Epiſcopi Herbipolenſis = Loco † ſigilli Abbatis Fuldenſis = Similiter Nos Præpoſitus, Decanus, & reliqui Eccleſiæ Cathedralis Herbipolenſis, necnon Nos Decanus, ac totum Capitulum Fuldenſe, pro Nobis, ac Noſtris utrinque Succeſſoribus, palam confitemur, quod hæc Concordia cum conſilio, ſcitu, ac conſenſu noſtro fuerit erecta, prout etiam in eadem, hiſce omni meliori modo conſentimus. In quorum fidem noſtra ſigilla Capitularia ſcienter apprimi juſſimus. Actum ut ſupra = Loco † ſigilli Capituli Herbipolenſis = Loco † ſigilli Capituli Fuldenſis.

Pacta omnia Auctoritate Apoſtolica firmantur, exceptis quæ quinto Capite continentur.

§. 18. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, ea, quæ a Sede Apoſtolica approbantur, & confirmantur, firmius ſubſiſtere ſoleant; quapropter Carolus Philippus Epiſcopus, ac Amandus modernus Abbas præfati plurimum cupiant Concordiam hujuſmodi, & in eis contenta quæcumque, ad hoc ut illa ſerventur exactius, per Nos & Sedem Apoſtolicam, ut infra, approbari, & confirmari; quare pro parte dicti Caroli Philippi Epiſcopi, & Amandi Abbatis præfati, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus eorum, ac Epiſcopi Herbipolen. necnon Abbatis præfati Monaſterii pro tempore reſpective exiſtentium, quieti & tranquillitati in præmiſſis opportune providere, ipſoſque ſpecialis gratiæ favore proſequi de benignitate Apoſtolica dignaremur; Nos igitur, qui, quantum cum Domino poſſumus, litibus obviare, ac diuturnam pacem, mutuamque amicitiam inter Eccleſiaſticas Perſonas, præſertim Pontificali Dignitate inſignitas, non tantum promovere, ſed & ſtabilire, ſinceris deſideramus affectibus, Carolo Philippo Epiſcopo, ac Amando Abbati præfatis ſpecialem gratiam facere volentes, eoſque, & eorum ſingulares Perſonas a quibuſvis ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Concordiam præfatam, & in ea contenta quæcumque, ac, prout illam concernit, deſuper confectum Inſtrumentum publicum, non tamen illius Quintum Caput, ſeu Quintum Paragraphum in præfato Inſtrumento exaratum, quod Nos nullo modo approbare intendimus, immo ipſum Caput Quintum, ſeu Paragraphum Quintum, præſentium tenore omnino caſſamus, & abolemus, perinde ac ſi nunquam tractatum, nec ſtabilitum, neque in Inſtrumento præfato conſcriptum fuiſſet; Apoſtolica auctoritate, earumdem tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illique perpetuæ, & inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur, vim, & efficaciam adjicimus, omneſque & ſingulos tam juris, quam facti, & ſolemnitatum, alioſve quantumvis ſubſtantiales defectus, ſi qui deſuper quomodolibet intervenerint in eiſdem, ſupplemus; ac Concordiam hujuſmodi ab ipſis modernis, & pro tempore exiſtentibus Epiſcopo Herbipolen. ac Abbate præfati Monaſterii, perpetuo obſervari, nec illam ullo unquam tempore a quoquam quavis auctoritate fungente, ac honore, & præeminentia fulgente, immutari, innovari, aut reformari poſſe vel debere.

Decreta.

§. 19. Præſentes quoque ſemper, & perpetuo validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ſic ab omnibus cenſeri. Et ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuntios, & alios quoslibet, quavis prærogativa, & privilegio fungentes, judicari, & definiri debere; & quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit, attentari, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariis.

§. 20. Non obſtantibus quibuſvis etiam in Synodalibus, provincialibus, univerſalibuſque Conciliis editis, vel edendis, ſpecialibus, vel Generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Eccleſiæ Herbipolenſis, ac Monaſterii, & Ordinis præfatorum, etiam Juramento, Confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, in contrarium præmiſſorum forſan quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, latiſſime, & pleniſſime, ac ſpecialiter, & expreſſe hac vice dumtaxat harum ſerie derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem quod præfatum Quintum Caput, ſeu præfatus Quintus Paragraphus, ejuſdem Concordiæ, non ſolum minime approbatum, ſeu minime approbatus, ſed omnino caſſatum, ſive caſſatus remaneat, & pro non ſcripto habeatur.

Sanctio.

§. 21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, in-

Anno 1752.

tentionis, caſſationis, abolitionis, approbationis, confirmationis, roboris adjectionis, defectuum ſuppletionis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. 1. Octobris 1752.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Kalendis Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo,

Expedita in Cancellaria Apoſtolica.

ABBATIA FULDENSIS

In Epiſcopatum erigitur, cum omnibus juribus, & prærogativis, præſervato tamen ſtatu Regulari; ita ut idem Epiſcopus, & Abbas Fuldenſis ſit, & nuncupetur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Summi Pontificis eſt Sedes Epiſcopales erigere, cum Eccleſiæ dignitas, & divini cultus ratio id poſtulant.

IN Apoſtolicæ Dignitatis apice, Divina ſic diſponente voluntate, cui obediunt omnia, meritis licet imparibus, conſtituti, omnes Dominici Agri partes, quaſi de montis vertice, inſpicimus, ac ſpeculamur, ut quid Eccleſiarum omnium conditioni, decori, & firmamento conveniat, dijudicemus: Eaque propter, Deceſſorum Noſtrorum veſtigiis inhærentes, novas quandoque plantare, atque erigere Epiſcopales Sedes, quandoque vero Monaſteria inſignia, ſervata tamen in eis Regulari obſervantia, Epiſcopali dignitate & honore condecorare opportunum ducimus, ut uberior inde Dominici Agri cultus & meſſis exiſtat, ac Monaſticus Ordo clarius floreſcat, pax ac concordia cum finitimis ſervetur, & quod potiſſimum eſt, Catholicæ Fidei nomen in Civitatibus, in quibus illuſtres Perſonæ reſident, ſplendidius appareat, illarumque Præſules dignioribus titulis illuſtrentur, & condignis favoribus attollantur.

Recenſentur inſignes prærogativæ Abbatiæ Fuldenſis.

§. 1. Cum itaque, ſicut accepimus, Inſigne Monaſterium, Abbatia nuncupatum Fulden. Ordinis Sancti Benedicti, a Sancto Bonifacio in Buconia ſundatum, Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjectum, quod ſuam Civitatem, cum Seminario Alumnorum, ac Accademia Studii Generalis inibi exiſtentibus, ac Territorium ſeparatum, quamplurima Loca, Præpoſituras, & Oppida, cum nonnullis Sæcularibus, & Collegiatis Eccleſiis, ac non exiguo Parochialium Eccleſiarum circumquaque poſitarum numero, ſub ſe continens, habet, & in quo abundantiſſimus Monachorum, ſub una eademque Diſciplina, & Regulari Obſervantia alitur numerus, ex quibus terdeni ad minimum quotidiana Divina officia, tam in Choro, quam intra Eccleſiam ſacra peragendo, laudeſque Deo perſolvendo, peculiari frequentia peragunt, ac decore, & cujus Monaſterii fructus, redditus, & proventus ad tercentum viginti florenos in Libris Cameræ Apoſtolicæ taxati reperiuntur; ejuſdemque Monaſterii Abbatis (qui etiam, ſicut pariter accepimus, Sacri Romani Imperii Princeps, ac Chariſſimæ in Chriſto Filiæ Noſtræ Mariæ Thereſiæ, Hungariæ, & Bohemiæ Reginæ Illuſtris, Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Franciſci Romanorum Regis in Imperatorem electi uxoris, ac etiam pro tempore exiſtentis Romanorum Imperatricis Archicancellarius, ac per Germaniam, & Galliam Primas exiſtit, quique juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, tam in Civitate præfata, quam toto Territorio, aliiſque ſibi ſubjectis Locis, Præpoſituris, & Oppidis præfatis, non tamen in eis, quæ ſunt Ordinis, exercet) electio ad pro tempore exiſtentes quatuordecim ejuſdem Ordinis expreſſe profeſſos Monachos Capitulares tantum, videlicet Decanum, qui etiam Præpoſitus S. Andreæ in Monte novo nuncupatus prope Fuldam, ac prima poſt Abbatialem Dignitas exiſtit, & continuo in Præpoſitura ejuſdem Sancti Andreæ dicti Ordinis eidem Monaſterio contigua reſidet, ac octo Præpoſitos in aliis octo Monaſteriis, ſeu Præpoſituris ejuſdem Ordinis, a primodicto tamen Monaſterio dependentibus, in locis diſſitis extra primodictum principale Monaſterium degentes, eiſque præſidentes, atque in contubernio ſociorum Regularium, præter ſpiritualia Officia, annexam juriſdictionem, nomine atque auctoritate Abbatis Fuldenſis, adminiſtrantes, necnon alios quinque præfati Ordinis reſpective Monachos Capitulares, non tamen Præpoſitos, quorum ex eis unum Regularis Diſciplinæ, ac Chori in Monaſterio primodicto Præſidem Capitularem, ac ſemper apud præfatum Decanum, reliquos vero quatuor Monachos Capitulares, & non Præpoſitos, continuo una cum ipſis Præpoſitis, tanquam eorum ſocios & commenſales, cum debita tamen erga eos reverentia & ſubjectione, reſpective commorantes & permanentes, Concordatis Germaniæ inibi vigentibus, ſpectat & pertinet quam plurimis propterea eximiis gaudebat prærogativis.

Propter quas in Epiſcopatum erigitur, integro tamen manente Regulari ſtatu.

§. 2. Nos igitur attentis tot tantiſque, quibus Monaſterium primodictum eminet meritis, illius Abbatialem Eccleſiam in Cathedralem, & Epiſcopalem, ut infra, erigere cupientes, Motu proprio, non ad alicujus ſuper hoc oblatæ petionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, meraque deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Eccleſiam Abbatialem præfatam, firmis tamen ſemper in ea remanentibus, inibique ſemper vigentibus omni ſtatu, qualitate, denominatione, & omnimoda eſſentia Regularibus; ita ut impoſterum, ut prius, Regularis nunquam eſſe deſinat, in Cathedralem, & Epiſcopalem, quæ ut antea Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjecta, ac Regularis exiſtat, Eccleſiam, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, perpetuo erigimus & inſtituimus, ac nomine, titulo, & honore Epiſcopali decoramus, ac pro tempore exiſtentes primodicti Monaſterii Abbates, in veros Præſules, & Epiſcopos Fulden. declaramus;

nec

Pont. A. XIII.

Digitized by Google

nec non quod pro tempore exiſtens ejuſdem Eccleſiæ per Nos, ut præfertur, in Epiſcopalem erectæ Epiſcopus, ſemper impoſterum non tantum Epiſcopus, & Abbas Fuldenſis denominari, ſed etiam verus ejuſdem Eccleſiæ Epiſcopus cum omnibus inſigniis Epiſcopalibus, privilegiis, honoribus, & prærogativis Epiſcopis debitis, & conceſſis, ac juribus, & juriſdictionibus in Clerum Sæcularem, & Regularem, ac Populum tam Civitatis præfatæ, quam totius Territorii, ac Ditionis, & Diœceſis Fulden. & facultatibus, præeminentiis, gratiis, favoribus, & Indultis realibus, & perſonalibus, ac mixtis, quibus aliæ Eccleſiæ Epiſcopales, eorumque Præſules quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, ſeu ex indulto, aut privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt, veruſque inſimul Abbas Regularis Fuldenſis, cum omnibus ſuis Abbatialibus juribus, honoribus, præeminentiis, prælationibus, & prærogativis univerſis, quibus de præſenti gaudet, vere, realiter, & cum effectu exiſtere, ipſeque in Litteris Apoſtolicis tam gratiam, quam juſtitiam ſeparatim, ſeu utramque mixtim concernendis, impoſterum expediendis, Epiſcopi inſimul & Abbatis Fuldenſis titulo, et nomine decorari, ac vocari, ſicque idem inſcribi; quodque occurrente ejuſdem Eccleſiæ in Epiſcopalem, per Nos, ut præfertur, erectæ, ac Monaſterii primodicti vacatione, futurus illius Epiſcopus, & Abbas, nullo in ejus electione innovato ordine, eodem modo & forma, ut prius, per dictos Decanum, & alios tredecim Monachos Capitulares præfatos, qui tantummodo vocem activam, & paſſivam in electione præfata, ut prius, habere poſſint, eligi;

Nec non eligentium jure, ac electionis forma,

§. 3. Ita tamen, ut ſequuta, ut præfertur, ejus in primodicti Monaſterii Abbatem Canonica Electione, etiam Epiſcopus Fuldenſis electus remaneat, ac propterea Confirmationem electionis præfatæ, ut prius, una cum proviſione Eccleſiæ Epiſcopalis per Nos, ut præfertur, erectæ, ac Monaſterii Fuldenſis, a Sede Apoſtolica petere, & obtinere reſpective debeat, & teneatur: Cum hoc etiam, quod uti Epiſcopus & Abbas Fuldenſis, juriſdictionem ſuam Epiſcopalem inſimul & Abbatialem Diœceſanam in eiſdem Locis, Eccleſiis, & Perſonis, ac præfato Clero tam Seculari, quam Regulari, ad præſens Territorio Fuldenſi ſubjectis, & juxta Concordiam inter Venerabilem Fratrem Noſtrum Carolum Philippum modernum Epiſcopum Herbipolenſem, ac Dilectos Filios Capitulum, & Canonicos Eccleſiæ Herbipolenſis ex una, & Venerabilem etiam Fratrem Noſtrum Amandum Epiſcopum Themiſcirenſem in partibus Infidelium, & modernum primodicti Monaſterii Abbatem, quem propediem ad prælatam Eccleſiam Fuldenſem per Nos in Epiſcopalem, ut præfertur, erectam transferre intendimus, ac Dilectos quoque Filios Capitulum Regulare primodicti Monaſterii ex altera partibus initam, & nuper per Nos Apoſtolica auctoritate præfata approbatam, & confirmatam, ſalva tamen & illæſa ſemper remanente præcedentia, favore præfati moderni, & pro tempore exiſtentis Epiſcopi Herbipolenſis, illiuſque Sedis Epiſcopalis, eis, uti antiquioribus, debita, exercere valeat, ac firma etiam permanente præfata taxa florenorum trecentum viginti in Libris Cameræ Apoſtolicæ, ut præfertur, deſcripta, quam unicam tantum in Litterarum Apoſtolicarum Epiſcopalis, & Abbatialis Eccleſiæ hujuſmodi proviſionis, & confirmationis electionis, deſuper conficienda expeditione, impoſterum perſolvi, illamque nunquam ratione præfatæ erectionis ejuſdem Eccleſiæ in Epiſcopalem per Nos, ut præfertur, factæ augeri poſſe volumus, Motu pari, dicta Apoſtolica auctoritate, earundem tenore præſentium decernimus.

Adeo ut uno electionis actu Fuldenſis Epiſcopus & Fuldenſis Abbas eligatur.

§. 4. Quodque Epiſcopium, pro Epiſcopi, & Abbatis Fuldenſis pro tempore exiſtentis reſidentia, & habitatione, idem exiſtat Monaſterium, aut Palatium, quod uſque num ab Abbate Fuldenſi habitum fuit, & ad præſens inhabitatur, & inhabitari ſolet, Motu ſimili etiam declaramus. Pro Cathedrali vero Eccleſia, ut eadem Principalis primodicti Monaſterii, ſub antiqua SS. Salvatoris Invocatione, Eccleſia habeatur, & in ea Capitulum, nec in minimo immutata ejus Regularitate, & denominatione Capituli Regularis, ſolum ex præfatis quatuordecim, vel quindecim, quatenus alium Monachum ejuſdem Ordinis eidem numero, ut intra, augeri, contigerit, Capitularibus, non autem aliis non Capitularibus, & extra præfatum numerum ejuſdem Ordinis reſpective Monachis, videlicet Decano, cujus Decanatus prima & unica in præfata Eccleſia Dignitas Regularis exiſtat, ac cujus, dum illa pro tempore vacat, electio ad prædictum Abbatem, & reliquos Capitulares tantum Monachos præfatos, ut prius, ſpectare debeat, ac eiſdem octo Præpoſitis, necnon quinque, aut ſex, ſi alium Monachum non Capitularem dicti Ordinis expreſſe profeſſum per pro tempore exiſtentem Epiſcopum, & Abbatem Fuldenſem (ad quem ſemper, ut antea, ſpectet electio tam præfatorum octo Præpoſitorum, quam aliorum quinque, vel ſex Capitularium Monachorum præfatorum) eidem numero Capitulari augeri contigerit; cum hoc tamen, quod tam præfati Decani, quam præfatorum Monachorum Capitularium veſtes Regulares, & Monaſticæ exiſtant, illaſque Decanus, & alii Monachi Capitulares præfati, juxta earum Regularem profeſſionem, geſtare teneantur, componi tantummodo debeat; Quodque Capitulum præfatum, tempore Sedis Epiſcopalis, & Abbatialis vacantis, uſque dum ad electionem novi Epiſcopi & Abbatis deventum fuerit, non tantum de Monaſterio, ſed de tota Civitate, & Diœceſi Fuldenſi Gubernium ſumat, Motu pari etiam decernimus.

Epiſcopium Cathedralis, & Capitulum Regulare deſignatur.

§. 5. Ad hoc autem ut ipſi Eccleſiæ per Nos in Epiſcopalem, ut præfertur, erectæ ſplendidiori decore inſerviatur, ipſarum tenore præſentium mandamus, quod ultra Monachos continuo in primodicto Monaſterio, juxta ejuſdem primodicti Monaſterii regulas, & præcepta, ut prius, recipiendos, inibique habitantes, & reſidentes, qui, ut prius, quo-

Reſidentia per Capitulares quomodo præſtanda.

tidie ejuſdem Eccleſiæ Chori ſervitio, aliiſque arbitrio Epiſcopi & Abbatis Fuldenſis pro tempore exiſtentis præfati functionibus ſacris peragendis obligati exiſtant; Decanus pro tempore exiſtens præfatus, una cum uno ex dictis quinque, aut ſex Capitularibus, non tamen Præpoſitis Monachis, ut antea, continuo apud eandem Præpoſituram S. Andreæ reſidere, octo vero Præpoſiti pro tempora exiſtentes præfati, ultra reſidentiam in præfata Eccleſia in quatuor, & forſan ultra, anni diebus, per eos, ut prius, fieri ſolitam; quinque ex eiſdem octo Præpoſitis præfatis alternatim per integrum menſem quolibet anno; reliqui autem quatuor, vel quinque Monachi Capitulares pro tempore exiſtentes hujuſmodi, etiam alternatim per integros ſex menſes (niſi aliter tam quoad octo Præpoſitos, quam alios Capitulares non Præpoſitos Monachos præfatos, ſuper reſidentia hujuſmodi, ab Apoſtolica Sede diſpoſitum fuerit) eorum reſpective reſidentiam apud eandem Eccleſiam adimplere reſpective teneantur.

Pœnitentiarii & Theologi munus quibuſdam demandandum.

§. 6. Pro Pœnitentiarii vero & Theologi reſpective munere, ad formam Concilii Tridentini, in præfata Eccleſia explendo, ex eo quod nullus ex præfatis octo Præpoſitis, ac reliquis Capitularibus Monachis præfatis, attenta eorum in Præpoſituris præfatis permanentia, munus præfatum adimplere poteſt, ipſarum tenore præſentium volumus, quod pro tempore exiſtens Epiſcopus & Abbas Fuldenſis, duos, non tamen Capitulares, præfati tamen Ordinis expreſſe profeſſos, in primodicto Monaſterio, ac apud eandem Eccleſiam continuo degentes, & reſidentes Preſbyteros Monachos idoneos, quorum unus Pœnitentiarii, alter vero Theologi reſpective munus præfatum, ad formam præfati Concilii, exerceant, deſignare debeant.

Decano, & Præpoſitis conceditur uſus Mitræ, & Annuli dum Epiſcopo Abbati Pontificalia exercenti aſſiſtunt.

§. 7. Ulterius modernis, ac pro tempore exiſtentibus Decano, & octo Præpoſitis tantum (qui una cum aliis præfatis Capitularibus Monachis peculiari Inſigni Aureæ Crucis e collo geſtandæ, ex conceſſione felicis recordationis Clementis Papæ XII. Prædeceſſoris Noſtri, gaudent) ut ipſi Decanus, ac octo Præpoſiti tantum, Mitra, & Annulo, toties quoties pro tempore exiſtenti Epiſcopo, & Abbati Fuldenſis præfato Pontificalia exercenti aſſiſtentiam præſtabunt, uti, frui, potiri, & gaudere libere, & licite poſſint, & valeant, eadem Apoſtolica auctoritate, earumdem tenore præſentium, etiam perpetuo concedimus & indulgemus.

Clauſulæ, & Decreta.

§. 8. Præſentis quoque Litteras ſemper & perpetuo validas & efficaces eſſe & fore, nec ullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, ſeu invaliditatis vitio, vel intentionis Noſtræ, aut alio quovis defectu, notari, impugnari, invalidari, ſeu in Jus val controverſiam vocari, aut adverſus illas quodcumque Juris, vel facti, aut gratiæ, vel juſtitiæ remedium impetrari poſſe, nec illas ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam per Nos, & Sedem Apoſtolicam præſatam, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam Motu ſimili, etiam conſiſtorialiter, pro tempore factis, vel faciendis, comprehendi, vel confundi, ſed ſemper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam ſub quacumque poſteriori data, quandocumque eligenda, conceſſas, validaſque fore & eſſe, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere; & ſic ab omnibus cenſeri, & ita per quoſcumque Judices, Ordinarios, vel Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Noſtri Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, & quoslibet alios quavis prærogativa, & privilegio fungentes, ac honore, & præeminentia fulgentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri dabera, & quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane Motu pari ſimiliter decernimus,

Derogatur contrariis.

§. 9. Non obſtantibus quibuſvis etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibuſque Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac primodicti Monaſterii, & Ordinis præfati, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, quibuſvis Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam Derogatoriarum Derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis Clauſulis, irritantibuſque, & aliis Decretis, etiam Motu ſimili, ac etiam conſiſtorialiter, ac alias etiam quomodolibet, etiam pluries conceſſis, confirmatis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent eiſdem præſentibus, pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium, & ſingulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe, ac latiſſime, & pleniſſime, Motu pari derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumqua

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtrarum erectionis, inſtitutionis, declarationis, decreti, conceſſionis, mandati, voluntatis, ac indulti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 5. Octobris 1752.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, tertio Nonas Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

Expedita in Cancellaria Apoſtolica.

HER-

V.

HERBIPOLENSIS

Epiſcopus honorificis prægeſtandæ ſibi Crucia, uſuſque Pallii prærogativis honeſtatur, ſub certis modis, ac conditionibus,

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

Prooemium. Provida S. Sedis in Juriſdictione, & honoribus diſtribuendis adminiſtratio.

ROMANA Eccleſia, omnium Eccleſiarum Mater & Magiſtra, conceſſum ſibi a cœleſti ſponſo Jeſu Chriſto ſupremum auctoritatis & dignitatis principatum, ita ſemper in omnes Catholici Orbis Eccleſias obtinuit, ut tamen pro locorum, ac temporum, perſonarumque conditionibus, egregiis earum Paſtoribus, nunc amplioris juriſdictionis ſuæ partem aliquam ſuſtinendam, exercendamque communicaverit, nunc autem eximias honoris prærogativas indulſerit, prout ad Dei gloriam, & fidelium populorum utilitatem promovendam, & ad Catholicæ Religionis integritatem, majeſtatemque tuendam, Romanis Pontificibus ejuſdem Jeſu Chriſti Vicariis, & Beati Petri Apoſtolorum Principis Succeſſoribus, viſum eſt in Domino ſalubriter expedire.

Jus præferendæ Crucis, & Pallii uſus, præcipua honoris Pontificalis inſignia.

§. 1. Porro inter præcipua Sacerdotalis honoris inſignia, quibus diverſæ per Orbem Eccleſiæ, earumque Antiſtites, ab Apoſtolica Sede decorari meruerunt, & Sacri Pallii uſus, & jus præferendi Sanctiſſimæ Crucis ſigni merito numerantur. Illud ſiquidem a Romano Pontifice, vel ex ejus auctoritate dumtaxat, ſolemni ritu benedictum, & prope Corpus Beatiſſimi Apoſtolorum Principis religioſa cura adſervatum, indeque ad enixas poſtulantium Antiſtitum preces deſumptum, ſi cui utendum, induendumque conceditur, peculiare quoddam ſacri fœderis vinculum inter ipſum, & Romanum Pontificem, ejuſdem Beati Petri Succeſſorem, ſpecialis ſacramenti interpoſitione firmatum ſignificat: Cumque ipſum Pallium ex ovium velleribus contextum, ſacri Paſtoris humeris geſtetur, ovis illius ſpeciem repræſentat, quam Dominus aberrantem requiſivit, inventamque humeris ſuis ſuſtulit; ut Epiſcopus, qui Chriſti typum gerit, ejuſque munere fungitur, ipſo etiam habitu illius boni Paſtoris imitatorem ſe exhibeat, qui ovium ſuarum infirmitates, admirando pietatis & miſericordiæ exceſſu, portavit. Crucis autem erectæ delatio, non ſolum Paſtoralis Officii vim auctoritatemque oſtendit, ex illius poteſtate derivatam, qui *crucifixus ex infirmitate, ſed vivens ex virtute Dei*, Miniſtros ſuos contra omnes adverſarias poteſtates invictæ Crucis ſigno armavit; verum etiam ipſo ſui conſpectu Epiſcopalis prædicationis ſummam fidelibus populis ob oculos ponit, ſublatoque ad eorum ſolamen Fidei noſtræ vexillo, æternæ ſalutis ſpem credentibus ingerit.

Ritus ſervari ſolitus in concedendo Pallio, hujuſque myſtica ſignificatio.

Herbipolenſis Eccleſiæ amplitudo, ejuſque Antiſtitum, Capituli, & Cleri decora.

§. 2. Cum itaque Herbipolenſis Eccleſia Provinciæ Moguntinæ in Superioris Germaniæ partibus conſtituta, jam uſque ab octavo Eccleſiæ ſæculo per Sanctum Burchardum Epiſcopum ex auctoritate Apoſtolicæ Sedis fundata & erecta, ſingularibus prærogativis ditata, ampliſſimæque Diœceſi jura dans plurium egregiorum Antiſtitum, aliorumque, ex conſpicuo, ac numeroſo Capitulo, & Clero, inſignium Virorum virtute, admodum illuſtrata fuiſſe dignoſcatur; nunc autem exiſtens Venerabilis Frater Carolus Philippus Herbipolenſis Epiſcopus ſuorum illam ornare pergat præſtantia meritorum, pluribuſque editis erga Nos, & Apoſtolicam Sedem, fidei, & obſervantiæ argumentis, amplioribus Pontificiæ liberalitatis favoribus ſe dignum exhibeat: Nos, attentis præmiſſis, & præſertim quod ipſe Carolus Philippus Epiſcopus, Eccleſiaſticæ pacis ſtudio, plurimum contulit ad extinctionem veterum litium, & controverſiarum, quæ jampridem inter ipſam Herbipolenſem Eccleſiam, & Curiam, ac pro tempore exiſtentes Epiſcopos Herbipolenſes, ex una, & Fuldenſe Monaſterium, Abbatiam alias nuncupatum, in quo Nos hodie Epiſcopalem Dignitatem & Cathedram ereximus & inſtituimus, ejuſque Abbates etiam pro tempore exiſtentes, ex altera, partibus, agitatæ fuerunt, honeſta inter ipſum, & dicti Monaſterii Abbatem Concordia inita, quam Nos per alias Noſtras Literas, cum quibuſdam reſtrictionibus, & moderationibus, approbavimus & confirmavimus: Cumque hujuſmodi reſtrictiones & moderationes, eidem Concordiæ per Nos, juſtis de cauſis, appoſitæ, circa quædam potiſſimum capita verſentur, quæ idem Epiſcopus in favorem Eccleſiæ & Curiæ ſuæ admitti, ac reſpective concedi & firmari exoptaverat, ideoque æquum ſit illas alicujus indulti, & beneficii conceſſione penſari: Motu proprio, & certa ſcientia, eumdem Carolum Philippum Epiſcopum a quibuſvis ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes; eidem Carolo Philippo Epiſcopo, ut Ipſe, & ejus Succeſſores Eccleſiæ Herbipolenſis Præſules pro tempore exiſtentes, de cetero perpetuis futuris temporibus ſacrum Pallium in ſolemnitatibus & functionibus in Pontificali Romano deſcriptis induere, & geſtare, ac etiam Crucem, ad inſtar Archiepiſcoporum, ante ſe elevari & geſtari facere, in dicta Herbipolenſi Civitate & Diœceſi dumtaxat, & in alibi omnino, ſive in alienis Diœceſibus, ſive in Sacri Romani Imperii Comitiis, ſive in quibuſvis aliis locis Epiſcopo præfato non ſubjectis, etiamſi Ordinariorum Locorum licentia ad id accederet, nec etiam in dicta Civitate & Diœceſi Herbipolenſi, in præſentia alicujus ex S. R. E. Cardinalibus, vel Noſtri & ejuſdem Sedis Apoſtolicæ ordinarii aut extraordinarii Legati, ſeu Nuncii, vel Archiepiſcopi Moguntini, niſi de eorum reſpective conſenſu,

Speciale Epiſcopi nunc exiſtentis meritum in concordia cum Abbate Fuldenſi inita.

Hujus capita quædam Herbip. juribus favorabilia, minime confir. mantur.

Epiſcopus ipſe, ejuſque Succeſſores uſu Pallii, & jure præferendæ Crucis donantur, ſub certis conditionibus. & reſervationibus.

ſub

Digitized by Google

Anno 1752.

ſub gratiæ & conceſſionis hujuſmodi nullitate; & dummodo, quoad Pallium prædictum, tam ipſe Carolus Philippus, quam illius Succeſſores Herbipolenſes Epiſcopi pro tempore eligendi, illud ab eadem Apoſtolica Sede, ſervatis de jure, vel conſuetudine ſervandis, poſtulare, & conſueto fidelitatis debitæ ſacramento edito, accipere, aliaque in ſimilibus obſervari ſolita adimplere teneantur; ac denique, ſalvo in omnibus jure Metropolitico Eccleſiæ Moguntinæ, illiuſque Archiepiſcopi pro tempore exiſtentis; & nihil immutato præcedentiæ ordine inter ipſos Epiſcopos Herbipolenſes, alioſque Epiſcopos, ſive ejuſdem, ſive alterius Provinciæ, hactenus de jure, uſu, aut conſuetudine, in quibuſvis functionibus, conſeſſibus, aut Comitiis ſervari ſolito; hujuſmodi Pontificalis honoris Inſigniis uti, libere, & licite poſſint & valeant, de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, tenore præſentium, concedimus & indulgemus.

Præmiſſorum firmitas.

§. 3. Decernentes eaſdem præſentes Litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, nec unquam ſub quibuſvis generalibus ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus comprehenſas, ſed tanquam in præmiſſarum moderationum compenſationem, ut ſupra, conceſſas, ſemper ab illis exceptas eſſe, & fore, ac cenſeri, ac dicto Carolo Pilippo Epiſcopo, ejuſque Succeſſoribus dictæ Herbipolenſis Eccleſiæ Præſulibus pro tempore exiſtentibus, perpetuo ſuffragari, nec non ab ipſis reſpective in omnibus & per omnia obſervari, ſicque, & non alias, per quoſcumque Judices, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuncios, judicari & definiri debere; ac irritum, & inane; ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter judicari, aut reſpective attentari contigerit.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, ſeu dictæ Herbipolenſis, aut alterius cujuſcumque Eccleſiæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam Noſtræ abſolutionis, conceſſionis, indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. anno 13. die 5. Octobris 1752.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, tertio Nonas Octobris, Pontificatus Noſtri Anno XIII. Pont. A. XIII.

D. Card. Paſſioneus,

J. Datarius,

Visa

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi,

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

DAMNANTUR,

Et prohibentur quinque propoſitiones Duellorum abuſui faventes, vetereſque leges adverſus Duellantes editæ innovantur, ac novis ſuperadditis pœnalibus Sanctionibus confirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servos Servorum Dei,

Ad perpetuam rei memoram.

Aſſiduum Romanorum Pontificum ſtudium in eliminando duellorum abuſu.

Detestabilem, ac Divina naturalique Lege damnatum Duellorum abuſum, a barbaris gentibus, atque ſuperſtitioſis, non ſine ingenti corporum, animarumque clade, in Chriſtianam Rempublicam auctore Diabolo invectum, eum ſemper execrata ſit, atque improbarit Eccleſia, tum præcipuo in eam curam ſtudio, vigilantia, ac zelo incubuerunt Romani Pontifices, ut a Fidelium cœtu longiſſime arceretur. Nam, ut antiquiora mittamus Prædeceſſorum Noſtrorum Nicolai I. (*a*), Cœleſtini III. Innocentii II. Eugenii III. Alexandri III. (*b*), Innocentii IV. (*c*) adverſus ſingulares pugnas decreta, extant recentiores Apoſtolicæ Sedis Conſtitutiones, quibus Romani Pontifices Julius II. (*d*), Leo X. (*e*), Clemens VII. (*f*), ac demum Pius IV. (*g*), graviſſimas pœnas antea ſtatutas confirmarunt, aliaſque de novo addiderunt, contra duellantes ex quacumque cauſa, etiam per Sæculares Regionum aut Locorum Leges forſan permiſſa, adjecta infamia, bonorumque proſcriptione, etiam adverſus complices ac participes, & qualemcumque operam iiſdem præbentes.

Pœnæ per Tridentinum indictæ in exhibentes locum ad Monomachiam, Patrinos, & pugnantes.

§. 1. Tridentina vero Synodus (*h*) latam in eos excommunicationem extendit ad Imperatores, & Reges, Duces, ac Principes, cæteroſque Dominos temporales, ſi locum ad Monomachiam in terris ſuis conceſſerint, ac juriſdictione & dominio loci, in quo duellum fieri permiſerint, quem ab Eccleſia obtineant, eo ipſo privatos declaravit. Committentes vero pugnam, eorumque Patrinos, excommunicationis, ac omnium bonorum proſcriptionis, nec non perpetuæ infamiæ pœnam incurrere ſtatuit; &, ſi in ipſo

(a) *Epiſt. L. ad Carolum Calvum.*
(b) *In Concil. Lateranenſi Cap.* 1. *&* 2. de Torneamentis, *ubi trium Prædeceſſorum Decreta citantur.*
(c) *In Epiſt. ad Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque Eccleſiaſticos Regni Franciæ, apud Raynald. ad ann.* 1551. *num.* 31.
(d) *Conſtit. incip.* Regis pacifici.
(e) *Conſtit.* Quam Deo & Hominibus.
(f) *Conſtit.* Conſuevit Romanus Pontifex.
(g) *Conſtit.* Ea, quæ a Prædeceſſoribus.
(h) *Seſſ.* 25. *Cap.* 19. *de Reform.*

PONT. A. XIII.

ANNO 1752.

ipſo conflictu deceſſerint, Eccleſiaſtica ſepultura perpetuo carituros decrevit.

Gregor. XIII. pœnas omnes Sanctiones a ſolemnibus ad privata duella protendit.

§. 2. Cum vero præfatis ſaluberrimis Legibus judicialia dumtaxat, ac ſolemnia duella comprehenſa, ac proſcripta viderentur, piæ memoriæ Prædeceſſor noſter Gregorius Papa XIII. (a) hujuſmodi pœnas adverſus eos omnes extendit, qui nedum publice, ſed etiam privatim ex condicto, ſtatuto tempore, & loco, Monomachiam commiſerint, etiamſi nulli Patrini, ſociive ad id vocati ſuerint, nec loci ſecuritas habita, nullæve provocatoriæ Litteræ, aut denuntiationis Chartulæ præceſſerint.

Et Clemens VIII iiſdem obnoxios effecit omnes conſilium, operam, & indemnitatem præſtantes, etiam pugna non ſecuta.

§. 3. Denique felicis recordationis Clemens Papa VIII. etiam Prædeceſſor Noſter, Apoſtolicas Romanorum ante ſe Pontificum Leges omnes, & pœnas in eis ſtatutas, ſua Conſtitutione, quæ incipit *Illius vices*, Data xvi. Kal. Septembris Anno MDXCII. diſerte complexus, eaſdem extendit ad omnes non ſolum duello certantes, ſed etiam provocantes, ſuadentes, equos, arma, commeatus præbentes, comitantes; Chartulas, Libellos, Manifeſta mittentes, ſcribentes, vel divulgantes; aut quomodolibet circa iſta cooperantes; Socios, Patrinos, de induſtria ſpectatores, fautores, criminis demum participes, illudque permittentes, vel, quantum in ipſis eſt, non prohibentes, ac delinquentibus veniam & impunitatem concedentes, quique ſe prædictis quoquomodo immiſcuerint; etiamſi neque pugnæ effectus, neque acceſſus ad locum ſit ſubſequutus.

Aſſertiones ab Alexandro VII. & Innocentio XI. damnatæ.

§. 4. His tam ſapienter, tam aperte, atque perſpicue ab Eccleſia, & ab Apoſtolica Sede conſtitutis, dubitari jam nullo modo poſſe videbatur, quin duella omnia tam publica, quam privata, & naturali, & Divino, & Eccleſiaſtico jure, prorſus illicita, vetita, atque damnata cenſeri deberent. Sed nonnulli earum Legum interpretes, per benignitatis ſpeciem humanis praviſque cupiditatibus plus æquo faventes, Apoſtolicas Sanctiones ad corrupta hominum judicia inflectentes, ac temperantes, *licere*, docuerunt, (b) *Viro Equeſtri duellum acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat:* (c) *Fas eſſes defenſione occiſiva, vel ipſis Clericis, ac Religioſis, tueri honorem, dum alia declinandæ calumniæ via non ſuppetat,* (d) *propulſare damna, quæ ex iniqua Judicis ſententia certo imminent;* (e) *defendere non ſolum quæ poſſidemus, ſed etiam ea, ad quæ jus inchoatum habemus, dum alia via id aſſequi non valeamus:* Quas quidem aſſertiones duellis faventes, Apoſtolica Sedes cenſura notavit, rejecit, proſcripſit.

Inſtauratæ laxiores opiniones foventes duellorum abuſum.

§. 5. Et nihilominus extiterunt quam proxime recentiores alii, qui etſi duella, vel odii, vel vindictæ, vel honoris tuendi cauſa, vel levioris momenti res fortunaſque ſervandi, fateantur illicita; aliis tamen in circumſtantiis, & caſibus; vel amittendi Officii, & ſuſtentationis, vel denegatæ ſibi a Magiſtratu juſtitiæ, defenſionis innoxiæ titulo, ea licere pronunciant. Laxas, & periculi plenas opiniones hujuſmodi, ex vulgatis eorum Libris ad Nos delatas, ubi primum accepimus, earum examen nonnullis ex Venerabilibus Fratribus Noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & quibuſdam Dilectis Filiis Sacræ Teologiæ Magiſtris ſpecialiter ad id per Nos deputatis, commiſimus; qui re mature diſcuſſa, latis coram Nobis tum voce, tum ſcripto ſuffragiis, infraſcriptas Propoſitiones cenſura, & proſcriptione dignas exiſtimarunt.

PRIMA PROPOSITIO.

Vir Militaris, qui niſi offerat, vel acceptet duellum, tamquam formidoloſus, timidus, abjectus, & ad Officia Militaria ineptus haberetur, indeque officio, quo ſe ſuoſque ſuſtentat, privaretur, vel promotionis, alias ſibi debitæ ac promeritæ, ſpe perpetuo carere deberet, culpa & pœna vacaret, ſive offerat, ſive acceptet Duellum.

I I.

Excuſari poſſunt etiam, honoris tuendi, vel humanæ vilipenſionis vitandæ gratia, Duellum acceptantes, vel ad illud provocantes, quando certo ſciunt pugnam non eſſe ſecuturam, utpote ab aliis impediendam.

I I I.

Non incurrit Eccleſiaſticas pœnas ab Eccleſia contra duellantes latas, Dux, vel Officialis Militiæ, acceptans duellum, ex gravi metu amiſſionis famæ, & officii.

I V.

Licitum eſt, in ſtatu hominis naturali, acceptare, & offerre duellum, ad ſervandas cum honore fortunas, quando alio remedio eorum jactura propulſari nequit.

V.

Aſſerta licentia pro ſtatu naturali, applicari etiam poteſt ſtatui Civitatis male ordinatæ, in qua nimirum, vel negligentia vel malitia Magiſtratus, juſtitia aperte denegatur.

Damnantur, & ſub cenſuris defendi prohibentur.

§. 6. Auditis itaque, ſuper unaquaque earum Propoſitionum, dictorum Cardinalium & Conſultorum judiciis, atque omnibus rite & mature conſideratis, Nos ipſas, præſentium Litterarum tenore, & Apoſtolica Auctoritate, tamquam falſas, ſcandaloſas, ac pernicioſas rejicimus, damnamus, ac prohibemus, itaut quicumque illas aut conjunctim, aut diviſim docuerit, defenderit, ediderit, aut de iis, etiam diſputandi gratia, publice, aut privatim tractaverit, niſi forſan impugnando, ipſo facto incidat in excommunicationem, a qua non poſſit (præterquam in mortis articulo) ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, niſi ab exiſtente pro tempore Romano Pontifice abſolvi.

Necnon in praxim induci.

§. 7. Inſuper ſtricte, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interminatione Divini Judicii, prohibemus omnibus Chriſtifidelibus

cu-

(a) *Conſtit.* Ad tollendum.
(b) 2. *Prop. damnata ab Alexandro VII.*
(c) 17. *Prop. ex damnatis ab eodem.*
(d) 18. *Prop. ab eodem damnata.*
(e) 32. *Prop. ex damnatis ab Innocentio XI.*

Digitized by Google

ANNO 1752.

cujuſcumque conditionis, dignitatis, & ſtatus, etiam ſpeciali & ſpecialiſſima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipſarum, ad praxim deducant.

Conſtitutiones Prædeceſſorum Pontificum de duellis confirmantur.

§. 8. Jam vero ut exitioſam Duellorum licentiam, in Chriſtiana, ac præſertim Militari Republica, non obſtantibus providis Legibus a pleriſque etiam Sæcularibus Principibus & Poteſtatibus ad eamdem extirpandam laudabiliter editis, adhuc gliſcentem, validiore manu coerceamus, graviſſimumque ſcelus Apoſtolicæ diſtrictionis gladio magis magiſque inſequamur, omnes & ſingulas dictorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutiones ſuperius enunciatas, quarum tenores, ac ſi præſentibus de verbo ad verbum inſertæ forent, pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, Apoſtolica auctoritate confirmantes & innovantes, ad hoc ut pœnarum gravitas & ſeveritas majorem perditis hominibus ingerat peccandi metum, Noſtro Motu proprio, ac de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, earumdem præſentium Litterarum ſerie, ſtatuimus atque decernimus, ut ſi quis in duello, ſive publice, ſive privatim indicto, hominem occiderit, ſive hic mortuus fuerit in loco conflictus, ſive extra illum ex vulnere in duello accepto, hujuſmodi homicida, tamquam interficiens proximum ſuum animo præmeditato ac deliberato, ad formam Conſtitutionis felicis recordationis Prædeceſſoris Noſtri Benedicti Papæ XIII., quæ incipit *Ex quo Divinæ*, data VI. Idus Junii Anno Domini MDCCXXV.; ab Eccleſiaſticæ Immunitatis beneficio excluſus & repulſus omnino cenſeatur; ita ut a cujuſcumque Sacri aut Religioſi loci aſylo, ad quod confugerit, ſervatis tamen de jure ſervandis, extrahi, & Judicis competentis Curiæ pro merito puniendus, tradi poſſit & debeat; ſuper quo Nos Epiſcopis, aliiſque Superioribus Antiſtibus, ad quos reſpective pertinet, & pertinebit inpoſterum, neceſſarias & opportunas facultates præſentium quoque tenore impertimur.

Inſuper publico vel privato duello interficiens alterum Aſyli jure privatur.

Quin etiam, vivente adhuc altero in ſingulari certamine graviter vulnerato, ſi percuſſor in locum immunem ſe receperit, ex quo, eveniente illius morte, fugam arripere, & legum ſeveritatem evadere poſſe proſpiciatur; Volumus, & reſpective permittimus, ut, quatenus Periti ad inſpiciendum vulnus acciti, *grave vitæ periculum* adeſſe retulerint, percuſſor ipſe, prævio ſemper Decreto Epiſcopi, & cum aſſiſtentia perſonæ Eccleſiaſticæ ab eodem Epiſcopo deputatæ, ab hujuſmodi loco immuni extractus, ſine mora carceribus mancipetur; ea tamen lege Judicibus indictæ, ut illum Eccleſiæ reſtituere debeant, ſi vulneratus ſuperſtes vivat ultra tempus a legibus, quæ de homicidio ſunt, conſtitutum; alioquin in eaſdem pœnas incidant, quæ in memoratis Benedicti XIII. Litteris conſtitutæ ſunt adverſus illos, qui delinquentem in aliquo ex caſibus ibidem expreſſis, ex indiciis ad id ſufficientibus ſibi traditum, reſtituere recuſent, poſtquam is in ſuis defenſionibus hujuſmodi indicia diluerit.

Vivente adhuc ſaucio, quando, & qua forma percuſſor e loco immuni extrahi debeat.

§. 9. Præterea, ſimili motu & auctoritate decernimus ac declaramus, Sepulturæ ſacræ privationem a ſacroſancta Tridentina Synodo inflictam morientibus in loco duelli & conflictus, incurrendam perpetuo fore, etiam ante Sententiam Judicis, a decedente quoque extra locum conflictus ex vulnere ibidem accepto, ſive duellum publice, ſive privatim indictum fuerit, ac etiamſi vulneratus ante mortem non incerta Pœnitentiæ ſigna dederit, atque a peccatis & cenſuris abſolutionem obtinuerit; ſublata Epiſcopis, & Ordinariis Locorum ſuper hac pœna interpretandi ac diſpenſandi facultate, quo cæteris documentum præbeatur fugiendi ſceleris, ac debitam Eccleſiæ Legibus obedientiam præſtandi.

Interfecto autem ſepultura ſacra denegatur, licet extra locum pugnæ, & præobtenta abſolutione obierit.

PONT. A. XIII.

§. 10. In hujus demum ſollicitudinis noſtræ ſocietatem vocantes Cariſſimos in Chriſto Filios Noſtros, Imperatorem electum, cunctoſque Catholicos Reges, nec non Principes, Magiſtratus, Militiæ Duces, atque Præfectos, eos omnes & ſingulos, pro ſua in Deum Religione, ac pietate, enixe obteſtamur in Domino, ut conjunctis ſtudiis, & animis, exitioſæ duellorum licentiæ, qua Regnorum tranquillitas, populorum ſecuritas atque incolumitas, neque corporum ſolum, ſed, quæ nullo pretio æſtimari, poteſt, æterna animarum vita certo periclitatur, omni niſu & conſtantia vehementer obſiſtant. Neque ſibi, ſuæque in Deum fidei, munerisque rationi feciſſe ſatis intelligant, quod optime conſtitutis Legibus, indictiſque graviſſimis pœnis, horrendum ſcelus proſcriptum ſit; niſi accuratam ipſarum Legum, pœnarumque executionem naviter urgeant, ac promoveant, ſeque inexorabiles Dei vindices in eos, qui talia agunt, diligenter exhibeant. Nam ſi delinquentes aut oſcitanter ferant, aut molliter puniant, alieno ſeſe crimine polluent, omniſque illius ſanguinis reos ſe conſtituent, quem ita crudeliter inultum effundi permiſerint. Vani enim falſique honoris Idolo humanas litari victimas non impune feret ſupremus omnium Judex Deus; rationem ab iis aliquando exacturus, quorum eſt Divina, & humana jura tueri, ſibique creditorum hominum vitam ſervare, pro quibus ſanguinem ipſe ſuum Jeſus Chriſtus effudit.

Hortatio ad Principes, ut in Monomachiam eradicandam efficaciter incumbant.

§. 11. Volumus autem ut præſentium Litterarum Tranſumptis etiam impreſſis, Notarii publici manu ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem ubique, etiam in judicio, fides habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi originaliter forent exhibitæ vel oſtenſæ: Utque eædem præſentes in conſuetis locis publicis hujus Almæ Urbis per Curſores noſtros, ut moris eſt, publicatæ & affixæ, omnes & ſingulos, quos concernunt, ſeu concernent in futurum, perinde afficiant, ac ſi unicuique illorum perſonaliter intimatæ & notificatæ fuiſſent.

Exemplorum auctoritas.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtrarum prohibitionis, damnationis, præcepti, ſtatuti, declarationis, facultatum impertitionis, obteſtationis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Sanctio.

Da-

Digitized by Google

Pont. A. XIII. Dat. 10. Novembris 1752.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLII., quarto Idus Novembris, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 24. menſis Novemb. 1752

VII.

DAMNATIO

Et Prohibitio Libri duobus tomis conſtantis, Gallico idiomate, abſque Auctoris nomine, & impreſſionis loco, in lucem editi, cui Titulus: *Apologie de tous les jugemens rendus par les Tribunaux ſeculiers en France contre le ſchiſme: dans la quelle on etablit. 1. L'injuſtice, & l'irregularite des refus de Sacremens, de Sepulture, & des autres peines, qu'on prononce contre ceux, qui ne ſont pas ſoumis à la Conſtitution* Unigenitus. *2. La competence des Juges laics pour s'oppoſer à tous ces actes de ſchiſme. Tom. I. & II. En France MDCCLII.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Militantis Eccleſiæ regimini ſuperna diſpoſitione præſidentes, Dominici Gregis cuſtodiæ jugiter invigilare, ac Oves Æterni Paſtoris ſanguine redemtas a pernicioſarum doctrinarum venenis, quantum Nobis ex alto conceditur, præſervare tenemur. Quapropter cum, ſicut Nobis innotuit, in lucem prodierit quidam pernicioſus Liber duobus tomis conſtans Gallico idiomate abſque auctoris nomine, & impreſſionis loco, cui Titulus = *Apologie de tous les jugemens rendus par les Tribunaux ſeculiers en France, contre le ſchiſme, dans la quelle on etablit: 1. L'injuſtice, & l'irregularitè des refus de Sacremens, de Sepulture, & des autres peines, qu'on prononce contre ceux, qui ne ſont pas ſoumis a la Conſtitution* Unigenitus. *2. La competence des Juges laics puor s'oppoſer à tous ces actes de ſchiſme. Tom. I. & II. En France MDCCLII.* Nos, auditis deſuper plurium S. R. E. Cardinalium, aliorumque ſacræ Theologiæ Magiſtrorum, quos ad prædicti Libri examen delegimus, ſuffragiis, iiſque plene ac mature diſcuſſis, de memoratorum Cardinalium conſilio, utrumque ſupra relati Libri tomum, tanquam continentem (Cenſura & damnatio libri.) aſſertiones falſas, temerarias, ſcandaloſas, piarum aurium offenſivas, in Romanos Pontifices, Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem, & Epiſcopos injurioſas, Eccleſiaſticæ juriſdictioni derogantes, obedientiæ Conſtitutioni *Unigenitus* ab omnibus ſincere debitæ everſivas, ſchiſmati faventes, ſchiſmaticas, in errorem inducentes, ac erroneas reſpective, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium damnamus, reprobamus, prohibemus, ipſiuſque Libri impreſſionem, deſcriptionem, lectionem, retentionem, & uſum, omnibus & ſingulis Chriſtifidelibus, etiam ſpecifica & individua mentione, & expreſſione dignis, ſub pœna excommunicationis per contrafacientes ipſo facto abſque alia declaratione incurrenda, a qua nemo a quoquam, præter quam a Nobis, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente niſi in mortis articulo conſtitutus, abſolutionis beneficium valeat obtinere, omnino interdicimus. (Imprimentes, tenentes, legentes hujuſmodi librum excommunicantur.) Volentes, & auctoritate Apoſtolica mandantes, ut quicumque Librum præfatum, ſeu aliquam illius partem, ſive Typis impreſſam, ſive manu ſcriptam penes ſe habuerint, vel in futurum quandocumque habebunt, illum, & illam, ſtatim atque præſentes Literæ eis innotuerint, Locorum Ordinariis, vel hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus tradere, atque conſignare teneantur; hi vero exemplaria ſibi ſic tradita illico flammis aboleri curent. In contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Ut autem eædem præſentes Litteræ omnibus facilius innoteſcant, nec quiſquam illarum ignorantiam allegare poſſit, volumus, & auctoritate prædicta decernimus, illas ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, nec non Curiæ Generalis in Monte Citatorio, ac in acie Campi Floræ de Urbe, per aliquem ex Curſoribus noſtris, ut moris eſt, publicari, illarumque exempla ibidem affixa relinqui; itaut ſic publicatæ omnes, & ſingulos, quos concernunt, perinde afficiant, ac ſi unicuique illorum perſonaliter notificatæ, & intimatæ fuiſſent: (Publicationis præceptum, ejuſque effectus.) Ipſarum autem Literarum tranſumtis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem tam in judicio, quam extra illud ubique locorum haberi, quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi exhibitæ forent, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die xx. Novembris MDCCLII. Pontificatus Noſtri Anno decimotertio. (Dat. 20. Novembris 1752.)

D. Cardinalis Paſſioneus.

Publicat. eodem die, menſe, & anno.

Anno 1753.

VIII.

CONFIRMANTUR,

Et declarantur Conſtitutiones Prædeceſſorum Romanorum Pontificum ſuper vetita armorum delatione, retentione, & venditione.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Certi generis arma in publicæ ſecuritatis exitium comparata

SEcuritatem, atque tranquillitatem Populorum & Perſonarum Apoſtolicæ Sedi in temporalibus ſubjectarum tueri & aſſerere volentes Prædeceſſores Noſtri Romani Pontifices, non modo ſeveriſſimas leges adverſus homicidia, & cujuſcumque generis vim ediderunt, verum atiam ad ea ſubmovenda, quæ hujuſmodi delictis facile perpetrandis occaſione & commoditatem præbere poſſent, omnium armorum ad necem clam & doloſe inferendam aptorum delationem, retentionem, & venditionem, graviſſimarum pœnarum interminatione vetuerunt; quemadmodum ex providis felicis recordationis Pii Papæ IV. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo qningenteſimo ſeaageſimo primo, nonis Martii, & Sancti Pii V. pridie Idus Februarii illius Pontificatus Anno ſeptimo, editis Conſtitutionibus, patat.

Proſcripta ſunt a Prædeceſſoribus Pontificibus, & præſertim Pio IV. & S. Pio V.

Horum Sanctiones innovavit Alexander VIII. & vetitorum armorum genera exacte diſtinxit.

§. 1. Quorum veſtigiis inhærens racolendæ memoriæ Prædeceſſor quoque Noſter Alexander Papa VIII. per ſuam Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeacenteſimo nonageſimo, Idibus Auguſti, editam Conſtitutionem, quæ incipit *Etſi cuncta*, prædictnrum ante ſe Pontificum Leges atque Sanctiones confirmans & innovans, decrevit & ſanxit, nemini cujuſeumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ, etiam ſpeciali mentione ſeu nota digno, licere in Alma Urbe, ejuſque Diſtrictu, & in toto Statu Eccleſiaſtico tunc ſibi & dictæ Sedi tam immadiate, quam mediate ſubjecto, comprehenſis etiam quatuor Legationibus, ac Civitatibus Bononienſi, Ferrarienſi, Benaventana, aliiſque Civitatibus, Terris & Locis, etiam ſpecialem & individuam expreſſionem, & nominationem requirentibus, ejuſmodi arma in præmiſſis Conſtitutionibus expraſſe vetita, & alia quæcumque brevioris menſuræ trium Palmorum, illius menſuræ, quæ vulgariter denominatur *Canna Romana* ad uſum Mercatoris, ſub pœnis læſæ Majeſtatis, & rebellionis irremiſibiliter exequendis, (exceptis dumtaxat cultellis aptis ad incidendum panem, qui tamen majoris longitudinis unius palmi eſſe non poſſent, ac ſine cuſpide, & ut vulgo dicitur, *ſpuntati* eſſe deberent; nec non aliis inſtrumentis ad uſum propriæ artis, quam quiſque exercet, neceſſariis, & in actu eaercitii ejuſdem artis, & non alias) deferra, ſeu domi, aut in Apothecis, vel alibi retinere, ſive in ipſum Statum Eccleſiaſticum introducere, fabricare, vendera, permutare, aut aliud contractus genus ſuper ipſis inira.

§. 2. Cumque ſub ſuæ hujuſmodi, ac præcedentium Conſtitutionum cenſura, tam Clericos, quam alias omnes & ſingulas perſonas Eccleſiaſticas etiam quomodolibet eaemptas, Sæculares, & cujuſvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam de neceſſitate ſpecialiter exprimendi, nec non Militiarnm quarumcumque, etiam Hoſpitalis Sancti Joannis Jeroſolymitani, Regulares, vel alias immunitate perſonali quomodolibet gaudentes, comprehendi voluiſſet, & contra tranſgreſſores, ſi qui etiam ex his reperti fuiſſent, per Ordinarios Locorum, alioſque competentes Jndices, ad majorem pœnam, quam Tribunal Eccleſiaſticum pro quocumque graviori, & atroci delicto imponere ſoleat & valeat, irremiſibiliter procedi mandaſſet:

Eccleſiaſticos omnes, alioſque exemptos, iiſdem legibus teneri declaravit.

§. 3. Hoc inſuper decrevit, & declaravit, ut ad eximendos tranſgreſſoras a pœnia præfatis minima ſuffragaretur allegare, quod non conſtaret de dolo, vel mala eorumdem contravenientium qualitate; nec etiam ad hujuſmodi effectum ullæ Familiaritates, Litteræ patentes, & Licentiæ conceſſæ, aut concedendæ, ſeu Privilegia cujuslibet Congregationis, Tribunalis, aut Militiæ, ſeu Judicum, Officialium Militarium, & Miniſtrorum; etiam Juſtitiæ, aut Miniſterii Camealis, Almæ Domus Lauretanæ, & cujuſvis Ordinis etiam Militaris, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, aut quarumvis Perſonarum quacumque Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate fulgentium, quidqnam prodeſſent, aut relevarent; prout latius atque diſtinctius in præcitatis ejuſdem Alexandri Prædeceſſoris Litteris aontinetur.

Statutas pœnas incurri decrevit, licet dolus, & mala qualitas abeſſe dicerentur. Nec ſuffrageri patentes literas aut privilegia quæcumque.

§. 4. Pari juſtitiæ zelo, & publicæ quietis ſtudio incenſus ſanctæ memoriæ immediatna Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XII. per ſuam anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo trigeſimo quarto, Kalendis Fabruarii, Pontificatus ſui Anno quinto, editam Conſtitutionem, cujus initium eſt = *In Supremo juſtitiæ Solio*, inter alia, quæ pro recta Juſtitiæ adminiſtratione, ac delictorum coercitiona provide conſtituit, prædictas Pii IV. Pii V., & Alexandri VIII. aliorumque Anteceſſorum Littaras & Ordinationes, nec non Edictum Kalendis Januarii Anni Domini milleſimi ſeptingenteſimi octavi, de mandato piæ memoriæ Clementis Papæ XI. promulgatum, cæteraque Bannimenta eouſque publicata, quibus eorumdem, ſeu aliorum armorum in Urbe, & Ditione Eccleſiaſtica præfatis delatio, retentio, introductio, aut venditio, ſub diverſis etiam capitalibus pœnis prohibentur, omniaque, & ſingula in ais contenta, ſimiliter approbavit & innovavit; Et ne pœnarum in ipſis adverſus tranſgreſſores ſtatutarum executionem ullo modo impediri contigeret, quibuſcumque Tribunalibus, Magiſtratibus, & Judicibus, tam Urbis præfatæ, quam aliarum Civitatum, Terrarum, & Locorum eidem Apoſtolicæ Sedi immediate, ac etiam mediate ſubjectorum, nec non quibuſvis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus etiam de Latere Legatis, diſtricte prohibuit & interdixit, ne in cauſis delationis ac retentionis hujuſmodi armorum, ulli delinquenti, pœ-

Præfatorum Pontificum leges inſtautavit Clemens XII.

Sublata Judicibus facultate moderandi pœnas,

nas,

nas, quas quomodolibet incurriſſeot, gratioſe remitterent, aut componereot, vel in minima etiam parte moderareotur, ſed ea dumtaxat, quæ ſtricti juris eſſent, juxta præciſam formam & diſpoſitionem Litterarum, Edicti, & Bannimentorum hujuſmodi decernerent & exequerentur.

Seu componendi.

Et reſervata Pontifici cujuslibet gratiæ conceſſione,

§. 5. Quod ſi ex peculiaribus quandoque facti circumſtantiis, vel ex qualitate perſonarum, gratiæ, compoſitiooi, aut pœnæ moderationi locum eſſe, æquitate ita ſuadente, prudenter exiſtimarant; voluit nihilominus, neque tuoc per eoſdem Magiſtratus & Judices ad conceſſionem gratiæ, compoſitionem, aut moderationam pœoæ deveniri poſſe, niſi prævia ſua, ac Romani Pontificis pro tempore exiſtentis expreſſa approbatione; ſub nullitatis geſtorum, ac omnium inde ſequutorum, &, quoad Judices præfatos, ſub pecuniariis, aliiſque etiam corporalibus, ſuo, & ejuſdem Pontificis arbitrio infligendis pœnis; & conſequenter quibuslibet Cardinalium Congregationibus, ac Cardioalibus etiam de Latere Legatis, quamcumque facultatem, quæ ipſis de jure, uſu, vel conſuetudine, ſeu alias quomodolibet competere poſſet, arbitrandi, gratiam impertiendi, & componendi, ac moderandi pœnas hujuſmodi, in dictis cauſis delationis, aut reteotioois armorum, abrogavit, & revocavit.

Innovantur providæ hujuſmodi Sanctiones.

§. 6. Et Nos igitur dictorum Prædeceſſorum conſilium ac prudentiam magnopere commendantes, ejuſque neceſſitatem pro felici Populorum regimine io dies magis magiſque agnoſcentes, præcitatas eorum Conſtitutiones, quarum totos & integros tenores præſentibus pro ioſertis de verbo ad verbum haberi volumus, atque omnes & ſingulas diſpoſitiones, prohibitiones, declarationes, & extenſiones io eis contentas, Noſtris Motu proprio, ac certa ſcientia, per hanc Noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem, Apoſtolica auctoritate approbamus, confirmamus, & innovamus, & ſecundum eas per quoſcumque Judices, ac in omnibus, & ſingulis earumdem Urbis, ac Ditionis Tribunalibus, & Curiis, omnino procedi volumus & mandamus.

Controverſia excitatur ſuper onere probandi bonam, aut malam qualitatem reorum.

§. 7. Verum quia in hujuſmodi cauſarum tractationibus ſæpe contingit, ut pro parte reorum, ab ipſis, aut ab eorum Advocatis & Defenſoribus, allegetur, eorum pravam intentionem, ſeu dolum, in delatione aut reteotione armorum hujuſmodi, & perſonarum malam qualitatem, a Fiſco minime probari; ac deficientibus horum probationibus, contendatur, juſtam & fundatam præſumptionem bonæ qualitatis eiſdem Reis ſemper aſſiſtere; ideoque locum eſſe æquitati, quam præcitata Clementis XII. Conſtitutio inſinuare videtur, ut ſcilicet Supremo Priocipi conſilium detur pro gratia, aut compoſitione, ſeu moderatione pœnæ in præmiſſis Conſtitutionibus, Edictis, & Bannimentis reſpective ſtatutæ; Nos hujuſmodi ratiocinationes, non modo ad reos a promeritis pœnis eximendos, cum præmiſſarum Legum everſione, & publicæ quietis detrimento, tendentes, verum etiam earumdem Alexandri, & Clementis Conſtitutionum litteræ, & ſpiritui adverſantes, de medio tollere, ac debitam earumdem Conſtitutionum obſervantiam, & executionem aſſerere volentes; Simili motu ſcientia, & auctoritate, ac earumdem præſentium tenore, decernimus, & declaramus, nil aliud ooeris Fiſco incumbere ad fundandam actionem ſuam, pro urgenda, obtinendaque condemnatione reorum ad formam dictarum Conſtitutionum, quam ut ipſum contraventionis delictum, videlicet delationem, vel retentionem, ſeu reſpective introductionem, fabricationem, aut venditionem armorum, in ſupradictis Pii IV. Pii V. Alexandri VIII. & Clementis XII. Cooſtitutionibus, aliiſque edictis, & Bannimentis per eoſdem Prædeceſſores confirmatis & innovatis, vetitorum & proſcriptorum, plena & valida probatione conſtare faciat.

Fiſco nil aliud incumbit, quam probare tranſgreſſionem dd. Conſtitutionum.

Reus allegans bonam qualitatem, hanc concludenter probare tenetur.

Quod ſi excipiendo coontendatur, eam eſſe delinquentis qualitatem, vel tales in peculiari facto circumſtantias concurrere, quæ conſulendum Nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti pro gratia, aut compoſitiooe, vel moderatiooe pœoæ, merito ſuadeant; onus erit ipſius Rei, ſeu illius defenſorum, hujuſmodi exceptionis ſubſiſtentiam, concludentibus, & juridicis probationibus demonſtrare, quemadmodum ipſa Clementis XII. Conſtitutio, cum præcedenti Alexandri VIII. Lege collata, ſatis aperte indicat; & ne ſuper hoc in poſterum hæſitari contingat, Nos earumdem tenore præſentium, ejuſmodi probationum adſtruendarum onus in ipſos reos, eorumque defenſores, expreſſe refundimus; eoque non adimpleto, memoratas exceptiones delinquentibus nullatenus ſuffragari volumus, quominus omnibus, & ſingulis pœnis, etiam læſæ Majeſtatis, & rebellionis, in præfatis Prædeceſſorum Sanctionibus conſtitutis, ſubjiciantur, & cum effectu plectantur & puniantur.

Aliter judicari prohibetur

§. 8. Sicque, & ooo aliter in hujuſmodi cauſis cenſeri, atque ita per quoſcumque Judices, Ordinarios & Delegatos, tam in Urbe, quam in univerſo Statu Eccleſiaſtico, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, alioſque quoslibet, quacumque præemineotia, & poteſtate fungentes & functuros, ſublata eis & eorum cuilibet aliter judicandi & interpretandi facultate, adverſus quoſcumque in præmiſſis delinquentes, etiam ſpeciali nota & expreſſione dignos, prout in præcitatis Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutionibus exprimuntur & oominantur, judicari & defioiri debere deceroimus & mandamus.

Derogatio contrariis.

§. 9. Non obſtantibus contrariis quorumcumque Tribuoalium & Judicum reſolutionibus & definitionibus, aut Curiarum uſibus, ſtylis & conſuetudinibus, ſeu inveteratis Doctorum opinionibus & Sententiis, nec noo Urbis præfatæ, aliarumve Civitatum, Terrarum, atque Locorum Statutis, ſeu eorumdem, & quarumcumque Perſonarum, & Uoiverſitatum Privilegiis, Exemptionibus, & Indultis, cæteriſque omnibus, quæ uterque Pius, Alexander, & Clemens Prædeceſſores prædicti ſuarum Conſtitutionum obſervantiæ, & executiooi decreverunt non obſtare,

Fides habenda tranſumptis.

§. 10. Volumus autem, ut præſentium Litterarum exemplis, etiam impreſſis, Notarii publici manu ſubſcriptis, & Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ Sigillo munitis, eadem fides in judicio, & extra, ubicumque opus fuerit, habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi originaliter exhiberentur, ſeu oſtenderentur.

Sanctio.

§. 11. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Noſtrarum approbationis, confirmationis, innovationis, Decreti, declarationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 15. Januarii 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, decimo octavo Kalendas Februarii, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 3. Februarii 1753.

IX. IN UTINENSI CIVITATE

Collegiata Eccleſia Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam cum omnibus juribus, præeminentiis, ac privilegiis erigitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Præcipuæ enumerantur conditiones, ut locus aliquis Pontificalis Sedis honore donetur.

SUPREMA diſpoſitione, cujus inſcrutabili Providentia ordinationem ſuſcipiunt univerſa, in ſupereminenti Apoſtolicæ Dignitatis ſpecula, meritis licet imparibus, conſtituti, illiuſque vices in Terris gerentes, qui glorioſus regnat in Cælis, inter cæteras curas humeris noſtri incumbentes, illam libenter amplectimur, per quam Noſtræ Proviſionis ope inſignes Collegiatæ Eccleſiæ, præſertim in Civitatibus Nobilibus, Populique frequentia conſpicuis, dignioribus titulis, ſcilicet Metropolitanarum Eccleſiarum, illuſtrentur, & condignis favoribus attollantur, cumque id ſtatui, & decori Eccleſiarum ipſarum maxime congruat, & Nos pro Divini cultus augmento, & ſpeciali Chriſtifidelium conſolatione, convenire conſpicimus, in his ſollicitudinis Noſtræ partes favorabiliter interponimus, ac opem, & operam Noſtras impendimus efficaces, ut illæ per Noſtræ vigilantiæ miniſterium, votivis gratulentur eventibus, & felicia in ſpiritualibus ſuſcipiant incrementa. *Sequitur narratio ſuppreſſionis Patriarchatus Aquilejen., & ſtatutæ erectionis duorum Archiepiſcopatuum, de quibus vid. Tom. III. Conſtit. L. pag. 394.*, ac alias, prout in ſupradictis litteris Noſtris Apoſtolicis ſub Datum pridie Nonas Julii Pontificatus Noſtri Anno undecimo deſuper expeditis, plenius & uberius continetur.

Inſigniores Civitatis Utinen. prærogativæ.

§. 1. Nos propterea erectioni Archiepiſcopatus Utinen. hujuſmodi modum & formam imponere, eamdemque erectionem per Nos factam Apoſtolica auctoritate confirmare cupientes, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, in Civitate Utinenſi valde conſpicua, ambitus quinque Milliarium circiter, duplici muro circumdata, ac pluribus ædificiis tam publicis, quam privatis eximie ornata, Populique frequentia celebri, utpote viginti millium circiter habitatorum numero referta, inter quos plurimæ Nobiles Familiæ, ex quibus plures quovis tempore tam antiquæ Militiæ, quam inſignioribus Equeſtribus Ordinibus adſcripti fuerunt, & in qua, uti Gubernator etiam per totam Provinciam, præſidet unus Venetus Patritius, qui una cum duobus Judicibus Prætoriam Curiam efformat; novem itidem inibi, præter infraſcriptam Collegiatam, reperiuntur Parochiales, & aliæ intra muros Sæculares Eccleſiæ, ſeu Cappellæ, ac decem virorum, inter quæ Domus Presbyterorum Miſſionis a prædicto Daniele Cardinale, & Patriarcha propriis expenſis erecta, & fundata, ac duodecim Mulierum Cœnobia, quorum unum, illud videlicet Sanctæ Catharinæ Senenſis nuncupatæ, per eumdem Danielem Cardinalem & Patriarcham a fundamentis extructum; & Conſervatoria, aliaque Loca Pia, Hoſpitalia, & Confraternitatum Oratoria, cum Monte Pietatis, & Seminario: Et in eadem Civitate Utinenſi, in qua Tribunal Inquiſitionis contra Hæreticam pravitatem, & Magiſtratus particulares reperiuntur, convocari ſolent generalia Provinciæ Comitia, ideoque digna, ut juremerito Archiepiſcopalis Civitatis nomine nuncupari valeat; Sæcularem & Collegiatam Eccleſiam Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ, una cum illius Canonicatibus & Præbendis, Apoſtolica auctoritate perpetuo ſupprimimus, & extinguimus, illiſque ſic ſuppreſſis, & extinctis,

Nec non Sæcularis Collegiata Eccleſia S. Mariæ Majoris.

prædictam Collegiatam Eccleſiam, in ſui ſtructura valde magnificam, ac undecim nobiliſſimis Altaribus efformatam, ac ſacris paramentis, & utenſilibus ad divinum cultum neceſſariis, & ad Pontificalia exercenda ſufficienter inſtructam, dignam propterea, ut titulo & honore Archiepiſcopalis Eccleſiæ decoretur, ad laudem & honorem Omnipotentis Dei, ac Beatæ Virginis Mariæ, & Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, necnon Fidei Catholicæ exaltationem, & totius Militantis Eccleſiæ gloriam,

Quapropter Pont. Archiepiſcopalem Sedem & Eccleſiam ibi erigit cum omnibus juribus, & prærogativis.

in Archiepiſcopalem & Metropolitanam Eccleſiam Utinenſem nuncupandam, ſub titulo Annunciationis ejuſdem B. M. V. & in ea Archiepiſcopalis, & Metropolitani Præſulis Utinenſis Sedem, & Provinciæ caput, pro uno deinceps Archiepiſcopo Utinenſe nuncupando, qui Pallii, & Crucis uſum, aliorum Archiepiſcoporum more, necnon ex voluntate, ſeu permiſſione Ducis, & Reipublicæ prædictorum benigne decreta, locum, & vo-

cem

Digitized by Google

cem in Parlamento Generali Fori julii, in prima ſede, ſeu ſeſſione inter Prælatos, habeat, cum ſuis Capitulo, Sigillo, Arca, Menſa Archiepiſcopali, omnibuſque aliis inſigniis Archiepiſcopalibus, necnon privilegiis, honoribus, & prærogativis, aliis Archiepiſcopis debitis, & conceſſis, ac juribus, juriſdictionibus, facultatibus, præeminentiis, gratiis, favoribus, & Indultis realibus, & perſonalibus, ac mixtis, quibus aliæ Metropolitanæ Eccleſiæ, earumque Præſules quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, ſeu ex indulto, aut privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, ſimiliter perpetuo erigimus, & inſtituimus, ac nomine, titulo, & honore Archiepiſcopali & Metropolitano decoramus, necnon pro tempore exiſtentem Eccleſiæ prædictæ Utinenſis Præſulem, in Archiepiſcopum declaramus; eique, ut ipſe cætera ſingula, prout Metropolitanis in eorum Civitatibus, Diœceſibus, & Provinciis a jure indultum exiſtit, facere, exercere, admiuiſtrare, & exequi poſſit, eadem auctoritate concedimus, & indulgemus.

Erectæ Metropoli Suffraganeæ Eccleſiæ aſſignantur.

§. 2. Præterea eidem Eccleſiæ Utinenſi, Epiſcopales Paduanam, & Vicentinam, ac Veronenſem, & Tarviſinenſem, ac Cenetenſem, & Bellunenſem, ac Feltrenſem, & Concordienſem, ac Juſtinopolitanam, & Æmonienſem, ſeu Civitatis novæ, ac Parentinam, necnon Polenſem Eccleſias, Patriarchatus olim Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſi & extincti Suffraganeas, ac Venerabiles Fratres Noſtros modernos, ac pro tempore exiſtentes earum reſpective Epiſcopos, pro Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtente Suffraganeis, qui tamquam membra capiti eidem Archiepiſcopo Utinenſi jure Metropolitico ſubſint, ita quod Archiepiſcopus Utinenſis pro tempore exiſtens prædictus in Paduana, Vicentina, & Veronenſi, ac Tarviſina, & Cenetenſi, ac Bellunenſi, & Feltrenſi, ac Concordienſi, & Juſtinopolitana, & Æmonienſi, ſeu Civitatis novæ, & Parentina, necnon Polenſi Civitatibus, & Diœceſibus, jus Metropoliticum ſibi vindicet, necnon Paduana, ac Vicentina, & Veronenſis, ac Tarviſina, & Cenetenſis, ac Bellunenſis, & Feltrenſis, ac Concordienſis, & Juſtinopolitana, ac Æmonienſis, ſeu Civitatis novæ, & Parentina, necnon Polenſis Eccleſiæ prædictæ, eidem Archiepiſcopo & Metropolitano Utinenſi ad omnia & ſingula teneantur, & ſint adſtrictæ, ad quæ Suffraganei ſuis Metropoliticis Eccleſiis, & Metropolitanis teneotur, & obligati ſunt, & judicentur ſecundum Canonicas Sanctiones, dicta Apoſtolica auctoritate etiam concedimus, & aſſignamus; ac eidem Archiepiſcopo Utinenſi prædictos ſuos Suffraganeos conſecrandi, ad Provinciales Synodos evocandi, ac cum eis etiam publica negotia terminandi; & cauſas quarumcumque appellationum, ſive querelas, alias ad eum tamquam Metropolitanum, juxta Decreta Concilii Tridentini devolutas, ac alias juxta Sacrorum Canonum ſtatuta ſpectantes, cognoſcendi, omniaque alia & ſingula, quæ de jure vel conſuetudine, aut alias quoquomodo ad Archiepiſcopos, & Archiepiſcopale munus ſpectare & pertinere ſolent, & debent, gerendi, faciendi, & exercendi, plenam, liberam, ac omnimodam auctoritatem concedimus & facultatem: Provinciæ quoque Utinenſi Clerum, & Populum univerſum, ac omnia Loca, Eccleſias, & Monaſteria, ac Oratoria, & Pia Loca, necnon Confraternitates, in dominio Veneto exiſten. olim prædicto Aquilejenſi Patriarchatui per Nos, ut præfertur, ſuppreſſo & extincto, ſubjecta & ſubjectas, pro eorumdem Eccleſiæ, & Archiepiſcopi Utinenſis provincialibus, pariter perpetuo concedimus & aſſignamus; ac deinceps perpetuis futuris temporibus prædictas Paduanam, ac Vicentinam, & Veronenſem, ac Tarviſinam, & Cenetenſem, ac Bellunenſem, & Feltrenſem, ac Concordienſem, & Juſtinopolitanam, & Æmonienſem, ſeu Civitatis novæ, ac Parentinam, necnon Polenſem Eccleſias dictæ Eccleſiæ Utinenſis Suffraganeas, ac tam eas, quam illarum Civitates, & Diœceſes reſpective univerſas, ſub ipſa Provincia Utinenſi comprehenſas, & nullatenus ab ea exemptas, nec dictæ Sedi Apoſtolicæ immediate, neque ulli alteri, niſi tantum Utinenſi Eccleſiæ, & illius Archiepiſcopo prædictis, quoad Archiepiſcopalia, Metropolitica, ac Provincialia jura, ac juriſdictiones, ſubjectas eſſe, & fore, dicta auctoritate declaramus.

Omniaque Metropolitica jura,

Archiepiſcopales Ædes.

Pro Reſidentia vero, & habitatione Archiepiſcopi Utinenſi pro tempore exiſtentis prædicti, in eadem Civitate Utinenſi, Palatium cum ei annexis, in quo prædictus Daniel Cardinalis Patriarcha ad præſens commoratur, & ab ipſo multis ædificiis auctum, concedimus, & aſſignamus.

Capitulum in nova Metropolitana ſtatuitur, certuſque Manſionariorum, & Cappellanorum numerus.

§. 3. Utque eadem Collegiata Eccleſia Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erecta, ex omni parte perfectior reddatur, condignoque Capitulo, ac Canonicorum, & Dignitates in ea obtinentium, ac Manſionariorum, & Cappellanorum numero condecoretur; in ea unam Præpoſituram, quæ inibi poſt Pontificalem major exiſtat, pro uno Presbytero in Theologia Magiſtro, vel Decretorum Doctore, aut in eis Licentiato, futuro dictæ Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erectæ Præpoſito, qui illius Capituli Caput exiſtat, & in Choro, Capitulo, Proceſſionibus, cæteriſque functionibus, & actibus Capitularibus publicis & privatis, dictæ Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erectæ præeminentiam, & primum locum habeat; ac unum Decanatum, qui ſecunda, pro uno Clerico, ſeu Presbytero futuro dictæ Eccleſiæ Decano, & unum Primiceriatum, qui tertia, Dignitates inibi reſpective exiſtant, pro uno Clerico, ſeu Presbytero futuro dictæ Eccleſiæ Primicerio, ac viginti quatuor Canonicatus, totidemque Præbendas pro totidem Clericis, ſeu Presbyteris futuris in ea Canonicis, ac duodecim Manſionariatus, pro totidem Presbyteris futuris in ea Manſionariis, necnon octo ſine cura, perſonalem tamen reſidentiam requirentes, Cappellanias,

pro

Digitized by Google

pro totidem Preſbyteris futuris in ea Cappellanis, ut infra, nominandis; cum Capitulo, Stallo, Menſa Capitulari, Arca, Burſa, & Sigillo communibus, ac omnibus & ſingulis aliis Capitularibus ſignis, & inſigniis, aliis Metropolitanis Eccleſiis, earumque Capitulis de jure, uſu, conſuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen ex indulto, ſeu privilegio particulari, competentibus; quique Præpoſitus, ac Decanus, & Primicerius, necnon Canonici prædicti Capitulum inter ſe conſtituant; ac tam ipſi, quam Manſionarii, & Cappellani hujuſmodi apud dictam Eccleſiam perſonaliter reſidere, & in ea ſingulis diebus, ac debitis temporibus, horas Canonicas, ac Majorem, ſeu Conventualem, & alias Miſſas, cæteraque Divina Officia ſolita & conſueta, cum debita mentis attentione, ſervataque Eccleſiaſtica diſciplina; ac infraſcriptis ordine & præcedentia omnino ſervatis, videlicet quod Præpoſitus ſemper primum, Decanus ſecundum, & Primicerius tertium, locos habeant; deinde juxta antianitatem majorem, ſeu priorem electionem, aut nominationem in Canonicos, Manſionarios, & Cappellanos hujuſmodi, viginti quatuor Canonici, & ſucceſſive duodecim Manſionarii, & octo Cappellani prædicti ſuccedant; qui Manſionarii, & Cappellani nunquam de Gremio Capituli cenſeri debeant, minuſque vocem, aut votum in Capitulo, ac Seſſionibus Capitularibus habere valeant; omnes vero Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtenti, prout in aliis Cathedralibus & Metropolitanis Eccleſiis practicari ſolet, inſervire teneantur, pſallere, decantare, recitare, & reſpective celebrare, & alias dictæ Eccleſiæ in Divinis laudabiliter deſervire debeant, & teneantur, dicta Apoſtolica auctoritate, etiam perpetuo erigimus, & inſtituimus.

Ordo præcedendi inter eos.

§. 4. Illis autem ſic erectis, & inſtitutis, pro menſarum Archiepiſcopalis & reſpective Capitularis prædictæ Eccleſiæ, necnon Archiepiſcopatus Utinenſis hujuſmodi, videlicet infraſcriptam ſummam octo millium trecentorum, & ſexdecim Ducatorum monetæ Venetæ, ei ut infra aſſignandam, & Præpoſituræ, ac Decanatus, & Primiceriatus, ac viginti quatuor Canonicatuum, totidemque Præbendarum, & duodecim Manſionariatuum, necnon octo Cappellaniarum, ut præfertur, erectorum, & erectarum, hujuſmodi reſpective dote, illumque, ac illos, & illas pro tempore reſpective obtinentium congrua ſuſtentatione, ac onerum eis pro tempore reſpective incumbentium ſupportatione, omnia & ſingula fructus, redditus, proventus, obventiones, & emolumenta univerſa, tam ad prædictam olim Patriarchalem Aquilejenſem Eccleſiam per Nos, ut præfertur ſuppreſſam, & extinctam, in Dominio Veneto exiſtentia, quam ad prædictam Collegiatam Eccleſiam Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur, erectam quomodolibet ſpectantia, & pertinentia; ita tamen ut Menſæ Archiepiſcopalis Utinenſis redditus annui ſint in octo mille tercentum & ſexdecim Ducatis monetæ Venetæ prædictæ, ad rationem Librarum ſex, & ſolidorum quatuor pro quolibet Ducato hujuſmodi, licet redditus Menſæ Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis prædictæ in ſolis ſeptem millibus quingentis nonaginta ſeptem Ducatis ſimilibus conſiſterent, attento quod prædicti Dux & Reſpublica Venetiarum, ad faciendam Nobis rem gratam, auxerunt redditus prædictæ Menſæ Archiepiſcopalis Utinenſis in ducatis ſeptingentis novendecim ſimilibus, quo intuitu etiam Dux, & Reſpublica prædicti continuabunt favore Sacriſtiæ prædictæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ annuam præſtationem trecentorum & ſexdecim Ducatorum ſimilium, quæ prius præſtabatur Sacriſtiæ prædictæ Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis.

Archiepiſcopali Menſæ reditus aſſignantur.

§. 5. Præpoſito vero ſeptingenti ſexaginta, & Decano ſexcenti quinquaginta, ac Primicerio quingenti ſeptuaginta, ſingulis vero ex viginti quatuor Canonicatibus trecenti quinquaginta quinque, ac ſingulis ex duodecim Manſionariis centum octoginta ſeptem ducati monetæ Venetæ prædictæ, cum dimidio alterius ducati paris, necnon ſingulis ex octo Cappellanis pro tempore exiſtentibus prædictis, octoginta octo ducati ſimiles cum tribus quartis alterius ducati paris annuatim aſſignentur, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo applicamus, & appropriamus; ita quod liceat futuris Archiepiſcopo Utinenſi, ac Præpoſito, & Decano, ac Primicerio, & viginti quatuor Canonicis, ac duodecim Manſionariis, & octo Cappellanis prædictæ Eccleſiæ pro tempore exiſtentibus, illorum omnium fructuum, reddituum, jurium, obventionum, & emolumentorum veram, realem, & actualem poſſeſſionem per ſe, vel alium, ſeu alios, eorum, ac dictarum Menſarum Archiepiſcopalis, & reſpective Capitularis nominibus, propria auctoritate, libere apprehendere, & apprehenſam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus, & proventus hujuſmodi, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque percipere, exigere, levare, ac in eorum, & Menſarum Archiepiſcopalis, & reſpective Capitularis hujuſmodi uſus, & utilitatem convertere, cujuſvis licentia deſuper minime requiſita.

Item cuilibet Præbendæ, Officio, ac Beneficio in Archiepiſcopali Eccleſia erectis.

§. 6. Præterea, attenta diſmembratione, ac ſeparatione fructuum ex Bonis in Veneto Dominio exiſtentibus ad Monaſterium Abbatiam nuncupatum Sancti Petri de Roſacio Ordinis Sancti Benedicti olim Aquilejenſis Diœceſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, quod Dilectus ſimiliter Filius noſter Angelus Maria prædictæ S. R. E. Cardinalis Quirini nuncupatus, modernus Epiſcopus Brixienſis, in Commendam ad ſui vitam ex conceſſione & diſpenſatione Apoſtolicis ad præſens obtinet, quodque in ſimilem Commendam ex pari conceſſione Apoſtolica ad vitam obtineri conſuevit, ſpectantium, & pertinentium, in actu erectionis Eccleſiæ Archiepiſcopalis Goritienſis per Nos, ut præfertur, factis, ex tunc, & eum primum illud per ceſſum, etiam ex cauſa permutationis, vel deceſſum, ſeu privationem, aut quamvis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem dicti Angeli Mariæ Cardinalis & Epiſcopi, aut alio quovis modo ex

Portio redditus Menſæ Archiepiſcopalis percipienda ex perpetua Commenda Monaſterii S. Petri de Roſacio.

va-

Pont. A. XIII.

ejus perſona, Commenda prædicta ceſſante, vacare contigiſſet, firmo remanente Titulo Commendæ; cujus Monaſterii taxa in libris Cameræ Apoſtolicæ deſcripta ad centum octoginta tres Florenos auri, cum uno tertio alterius Floreni ſimilis, pro parte ad Menſam Archiepiſcopalem Utinen. prædictam ſpectante, quæ ab Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtente, utpote in proviſione Eccleſiæ Archiepiſcopalis ſolvenda, in litteris Apoſtolicis Commendæ ejuſdem Monaſterii deſuper expediendis perſolvi non debebit, attento quod taxa Eccleſiæ Utinenſis ad mille Florenos auri, comprehenſis dictis centum octoginta tribus Florenis hujuſmodi cum uno tertio alterius Floreni paris, in prædictis libris, ut accepimus, deſcripta reperitur; quodque Monaſterium, quia redditus ex Bonis in Veneto Dominio exiſtentibus habet, Utinenſis Diœceſis denominari, ac Archiepiſcopis Utinenſibus pro tempore exiſtentibus, & non aliis perſonis, in Commendam, Apoſtolica auctoritate concedi, & aſſignari debeat, cum denominatione, ſeu titulo ejuſdem S. Petri de Roſacio, ut præfertur, etiam factia, quas dicta Apoſtolica auctoritate confirmamus; eaſdem fructus ſic diſmembratos, & ſeparatos, & ad ſummam duorum millium ducatorum ſimilium annuatim aſcendantes, eidem Menſæ Archiepiſc. Utinenſi, cujus favore annuatim ſolventur, ut adimpleatur ſumma octo millium trecentorum, & ſexdecim ducatorum hujuſmodi quotannis Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtenti a publica Capſa Utinenſi, ſeu alia Reipublicæ prædictæ, donec & quouſque tradantur fundi & ſtabilia, quæ ſint dicti annui redditus, nitidi, & liberi ab omnibus expenſis; & quatenus prædictus Daniel Cardinalis & Patriarcha eidem Angelo Mariæ Cardinali & Epiſcopo præmoriatur, tunc Dux, & Reſpublica prædicti ſubminiſtrabunt bis mille Ducatos annuos ſimiles Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtenti, donec tamen & quouſque prædictum Monaſterium per dicti Angeli Mariæ Cardinalis & Epiſcopi ceſſum, vel deceſſum, aut alio quovis modo, ex ejus perſona, Commenda prædicta ceſſante, vacare contigerit.

Proventus Capitularis Menſæ deſignantur, & unde ſint colligendi.

§. 7. Pro Capitulo vero, & omnibus Capitularibus prædictæ Eccleſiæ in Archiepiſcopalem, ut præfertur, erectæ, omnes & ſingulos redditus cujuſcumque generis, & ſpeciei, cum omnibus juribus, & actionibus, ac unionibus Beneficiorum Eccleſiaſticorum, tam Capituli olim Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, quam prædictæ Collegiatæ Eccleſiæ S. Mariæ Majoris in Archiepiſcopalem, ut præfertur, erectæ, ad tredecim mille & quadringentos ducatos ſimiles in totum annuatim aſcendentes, non deductis oneribus, itaut, facta diſtributione inter ſingulos, ut ſupra, ſupereſſe debeant annuatim ſexaginta ducati pares in ſalarium Acolytorum, qui prædictæ Eccleſiæ inſervient, erogandi, Apoſtolica auctoritate prædicta ſimiliter perpetuo applicamus & appropriamus: ad prædictam itidem Eccleſiam in Archiepiſcopalem, ut præfertur erectam, omnia & ſingula Anniverſaria, & onera Miſſarum, ac Officia, habentia fundos, & redditus in ditione Veneta, ſimiliter perpetuo transferimus, in eaque celebrari mandamus.

Anno 1753.

Proviſionalia quædam de Eccleſia Utinenſi, Archiepiſcopo, ejuſque Coadjutore.

§. 8. Inſuper quod ſemper, & quandocumque Archiepiſcopalis Eccleſia Utinenſis per nos, ut præfertur, erecta, Paſtoris ſolatio deſtituta fuerit, ad illam Archiepiſcopus Utinenſis pro tempore, ut infra, nominandus teneatur ad ſolutionem taxæ a Collegio Venerabilium Fratrum Noſtrorum prædictæ S. R. E. Cardinalium ſtatutam, tam ratione prædictæ Eccleſiæ Utinenſis, quam ratione prædicti Monaſterii Sancti Petri de Roſacio, in parte, ut ſupra, Menſæ Archiepiſcopali Utinenſi prædictæ aſſignata, quin teneatur ad utriuſque taxæ ſolutionem prædictus Daniel Cardinalis & Patriarcha, quem Nos, abſque alia de ejus perſona Eccleſiæ Utinenſi prædictæ de novo facienda proviſione, & præfectione, in Archiepiſcopum Utinenſem declaramus, ipſumque eidem Eccleſiæ Utinenſi præfectum fuiſſe & eſſe volumus; & cum in Archiepiſcopum Utinenſem prædictum ſucceſſerit Venerabilis Frater Noſter Bartholomæus Gradenigo modernus Epiſcopus Thiatirenſis in partibus Infidelium, ex nunc pro tunc a Duce & Republica prædictis ad illam nominatus, quatenus tamen in actu, quo ipſe alias prædicto Danieli Cardinali & Patriarchæ Coadjutor perpetuus, & irrevocabilis in regimine & adminiſtratione dictæ olim Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis per Nos, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ, cum futura in illa ſucceſſione, Apoſtolica auctoritate prædicta conſtitutus & deputatus fuit, jura & emolumenta eiſdem Collegio, & Cameræ Apoſtolicæ debita perſolverit, & non alias, quod in actu expeditionis ſuarum novarum Litterarum Apoſtolicarum Coadjutoriæ, teneatur tantum ad ſolutionem taxæ prædicti Monaſterii Sancti Petri de Roſacio, pro qua taxa præſtare debeat prædicto Collegio, & Cancellariæ Apoſtolicæ idoneam cautionem, eadem Apoſtolica auctoritate declaramus.

Capituli Utinenſis facultas condendi ſtatuta, eaque reformandi, ac revocandi.

§. 9. Præterea eiſdem futuris, & pro tempore exiſtentibus Eccleſiæ Utinenſis Archiepiſcopo, Capitulo, & Canonicis, & Dignitates prædictas obtinentibus, ut ipſi capitulariter congregati, pro dictæ Eccleſiæ Utinenſis, ac illius Menſæ Capitularis, Sacriſtiæ, & Fabricæ, earumque rerum, & bonorum, tam ſpiritualium, quam temporalium proſpero, felicique ſtatu, regimine, gubernio, & directione, ac onerum eis pro tempore reſpective incumbentium ſupportatione, Miſſarum, Horarum Canonicarum diurnarum, & nocturnarum, aliorumque Divinorum Officiorum, Proceſſionum, Funeralium, & Anniverſariorum celebratione, ac de Dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis, ac Manſionariis, & Cappellaniis prædictis, aliiſque Miniſteriis Eccleſiaſticis inibi pro tempore providendorum receptione, & admiſſione, perſonali reſidentia, diſtributionum etiam quotidianarum, & emolumentorum quorumcumque repartitione, & adminiſtratione, pœnarum per abſentes, ac Divinis Officiis, & Functionibus ſuis loco & tempore non intereſſentes, ſeu onera, & miniſteria eis reſpective incumbentia ſubire

ne-

negligentes, incurrendarum impoſitionem, atque incurſum, ſingulorum præſentiis & abſentiis notandis, cæremoniis, & ritibus in prædicta Eccleſia, illiuſque Choro, Capitulo, Proceſſionibus, & aliis actibus ſervandis, necnon illius Miniſtris deputandis & amovendis, ſalariis, & ſtipendiis eorum cuilibet aſſignandis, & quibuſvis aliis rebus, in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſariis & opportunis, quæcumque Statuta, Ordinationes, Capitula, & Decreta, licita tamen, & honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, & Conſtitutionibus Apoſtolicis non contraria, condere & edere, conditaque & edita, pro temporum & rerum variatione, & qualitate, mutare, limitare, corrigere, declarare, & interpretari, ac in meliorem formam redigere, ſeu alia de novo etiam ex integro, de conſenſu tamen ſemper Archiepiſcopi Utinenſis pro tempore exiſtentis, condere, & per eos, ad quos pro tempore ſpectabit, ſub pœnis in contrafacientes ſtatuendis, obſervari facere libere & licite valeant, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, poteſtatem, & auctoritatem, eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo concedimus, & impertimur.

Dignitates, Canonici, & Manſionarii peculiaribus inſignibus, & conſuetis juribus, ac privilegiis decorantur.

§. 10. Ulterius futuris prædictæ Eccleſiæ Præpoſito, & Decano, ac Primicerio, & vigintiquatuor Canonicis, necnon duodecim Manſionariis prædictis, eorumque in Præpoſitura, ac Decanatu, & Primiceriatu, & ſingulis Canonicatibus, & Præbendis, necnon Manſionariatibus hujuſmodi ſucceſſuribus reſpective pro tempore exiſtentibus, ut ipſi, Præpoſitus videlicet, ac Decanus, & Primicerius, ac viginti quatuor Canonici prædicti, Cappam magnam violacei coloris, pellibus armellinis ſubſutam, & Rocchettum; Manſionarii vero prædicti Almutiam, tam in prædicta Eccleſia, quam extra eam, & tam in Proceſſionibus, quam aliis actibus, & functionibus quibuſcumque publicis, & privatis, etiam extra Civitatem Utinenſem prædictam, ac ubique locorum, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Univerſalibus, Generalibuſque Conciliis, ac etiam in præſentia dictorum Venerabilium Fratrum Noſtrorum prædictæ S. R. E. Cardinalium, etiam de Latere Legatorum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Ordinarii etiam proprii, ac aliorum quorumcumque, ac etiam in ipſius Eccleſiæ Choro, & Capitulo, quibuſvis anni temporibus, & diebus, deferre & geſtare, illiſque reſpective uti, libere, & licite poſſint, & valeant; eiſdem quoque Præpoſito, & Decano, & Primicerio, & vigintiquatuor Canonicis, necnon duodecim Manſionariis pro tempore exiſtentibus prædictis, ut ipſi, eorumque Officiales, & Miniſtri, ac reſpective bona, proprietates, & jura quæcumque, omnibus & ſingulis, tam ſpiritualibus, quam temporalibus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, præeminentiis, antelationibus, conceſſionibus, indultis, favoribus, & gratiis, quibus aliarum ſimilium Archiepiſcopalium, & Metropolitanarum Eccleſiarum illarum partium, Capitula, Dignitates, Canonicatus & Præbendas, ac Manſionariatus in eis obtinentes, eorumque Officiales, & Miniſtri, ac bona, jura, res, & proprietates, de jure, uſu, conſuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, aut ex indulto, ſeu privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, ſimiliter & pariformiter, ac æque principaliter, & abſque ulla prorſus differentia, dummodo tamen illa ſint in uſu, & non revocata, nec ſub aliqua revocatione comprehenſa, ſacriſque Canonibus, prædicti Concilii Tridentini Decretis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis prædictis non repugnent, uti, frui, potiri, & gaudere libere & licite etiam poſſint, & valeant, perinde ac ſi eis nominatim & expreſſe conceſſa fuiſſent, eadem Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, & indulgemus.

Jus nominandi Archiepiſcopum, Decanum, Primicerium, & duodecim Canonicos, reſervatur Venetæ Reipublicæ.

§. 11. Et inſuper, attentis Ducis & Reipublicæ prædictorum erga Sanctam Sedem particularibus meritis, eiſdem Duci & Reipublicæ jus nominandi ad prædictam Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, quoties eam pro tempore quomodolibet, non tamen per obitum apud Sedem Apoſtolicam prædictam, Paſtoris ſolatio deſtitui contigerit, Perſonam idoneam, per Nos & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, ad nominationem hujuſmodi, eidem Eccleſiæ Utinenſi in Archiepiſcopum præficiendam; necnon ad Decanatum, & Primiceriatum, & duodecim ex dictis vigintiquatuor Canonicatibus & Præbendis, per Nos, ut præfertur, erectis hujuſmodi, certis Sanctorum nominibus, ut infra, deſignandos, quandocumque & quotieſcumque illos & illas de cætero, quibuſvis modis, & ex quorumcumque perſonis, etiam Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ſeu quorumvis prædictæ S. R. E. Cardinalium etiam tunc viventium familiaribus, & continuis Commenſalibus, ſeu Romanæ Curiæ Officialibus, aut alias reſervationem & affectionem inducentibus, ſeu per liberas, etiam ex cauſa permutationis, reſpective reſignationes de illis in Romana Curia prædicta etiam in Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis manibus, vel extra eam quomodolibet reſpective factas & admiſſas, aut aſſequutionem aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum quavis auctoritate collatorum, ſeu illos & illas pro tempore reſpective obtinentium in aliquo ex Menſibus Nobis & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, ac eidem Sedi Apoſtolicæ, reſervatis, deceſſum, aut quamvis aliam dimiſſionem, amiſſionem; privationem, Religionis ingreſſum, & Profeſſionis in ea emiſſionem, Matrimonii contractum, aut alias quomodocumque, & qualitercumque, non tamen per obitum apud Sedem Apoſtolicam prædictam, vacare contigerit, Perſonas itidem idoneas, in Decanatu, ac Primiceriatu, ac duodecim ex dictis viginti quatuor Canonicatibus & Præbendis per Nos, ut præfertur, erectis hujuſmodi, per Ordinarium Loci reſpective inſtituendas, ſimili Apoſtolica auctoritate perpetuo reſervamus, concedimus, & aſſignamus. Necnon Jus nominandi hujuſmodi, tam ad dictam Eccleſiam Utinenſem, quam

ad

Digitized by Google

Pont. A. XIII.

ad Decanatum, & Primiceriatum, ac duodecim ex dictis viginti quatuor Canonicatibus & Præbendis, ut præſertur, erectis hujuſmodi, Regium exiſtere, eiſdemque Duci & Reipublicæ ſemper & perpetuo competere, illudque vim, effectum, naturam, ſubſtantiam eſſentiam, qnalitatem, validitatem, & roboris firmitatem Juris nominandi Regii hujuſmodi, obtinere, ac, uti tale, ſub quacumque derogatione, etiam cum quibuſvia prægnantiſſimis & efficaciſſimis clauſulis, & decretis, in quacumque diſpoſitione, etiam per viam Conſtitutionis, Legis, Regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ, aut alias quomodocumque facta, nullatenus comprehendi, neque illi ullo unquam tempore, & ex quavis cauſa, derogari poſſe, neque debere, ac Collationes, proviſionea, & quaſvis alias diſpoſitiones de Deeanatu & Primiceriatu, ac duodecim ex viginti quatnor Canonicatibus & Præbendis, ut præſertur, erectis hujuſmodi, abſque Ducis & Reipublicæ prædictorum conſeuſu, ſeu nominatione, pro tempore factas, proceſſuſque deſuper habendos, & inde ſequenda quæcumque, nulla, & invalida; nulliuſque roboris vel momenti fore & eſſe, ac pro nullis & infectis haberi, nec jus, aut coloratum titulum poſſidendi cuiquam per illa tribui poſſe, decernimus.

Aliud jus nominandi ad certum Canonicatum, & Præbendam Capitulo reſervatum.

§. 12. Capitulo vero & Canonleis prædictæ Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præſertur, erectæ, Jus nominandi ad Canonicatum, & *Maſolmi* nuncupatam Præbendam, ex dictis vigintiquatuor Canonicatibus & Præbendis per Nos, ut præſertur, erectis, utpote ſemper conſiderandos ex fundatione, vel dotatione, de Jurepatronatus Laicorum, quoties illos quovis modo, & ex cujuſvis perſona, non tamen per obitum apud Sedem prædictam, vacare contigerit, perſonam idoneam ab eiſdem Capitulo & Canonicis in illis inſtituendam, ſimiliter perpetuo reſervamus, concedimus, & aſſignamus.

Proviſio ſeu reſpectiva Inſtitutio in præfatis Dignitatibus, & Canonicatibus Juriſpatronatus Reipublicæ, quomodo moderanda.

§. 13. Sed ne ex prædicta reſervatione Juris nominandi Duci & Reipublicæ, prædictis, ut præfetur, conceſſa, tantum oriatur præjudicium prædictæ Cancellariæ Apoſtolicæ; decernimus & declaramus, quod tam Decanatus, quam Primiceriatus, & duodecim ex vigintiquatuor Canonicatibus & Præbendis, ut præſertur, erectis hujuſmodi, vacationibus extra prædictam Curiam in Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris menſibus quovis modo pro tempore occurrentibus; ad illos & illas a Duce & Republica præfatis nominati, exhibere debeant eorum nominationem in Dataria Apoſtolica, & ſubinde Apoſtolicas Litteras, cum expreſſione fructuum in viginti quatuor Ducatis auri de Camera, in Cancellaria Apoſtolica expedire teneantnr. Vacationibus autem præfatis in aliis ſex, Februarii videlicet, ac Aprilis, & Junii, ac Auguſti, & Octobris, nec non Decembris menſibus occurrentibus, ad illos & illas nominati, Patentalas litteras eorum inſtitutionis ab Archiepiſcopo Utinenſi pro tempore exiſtente reportare debeant. Litteræ autem Apoſtolicæ collationis prædictæ Præpoſitutæ, quæ, utpote Dignitatis, poſt Pontificalem majoris exiſtentis, ſemper ad Sedem Apoſtolicam prædictam pertinebit, cum expreſſione pariter illius fructuum in viginti quatuor ducatis auri de Camera expediantur.

Anno 1753.

Quid de Canonicatibus liberæ collationis.

§. 14. Idemque ſervabitur in litteris Apoſtolicis collationis aliorum undecim Canonicatuum, totidemque Præbendarum, ut præſertur, erectorum & erectarum hujuſmodi, quorum, tamquam liberæ collationis exiſtentium, collatio facienda erit a Nobis, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, vel ab Archiepiſcopo Utimenſi pro tempore exiſtente, ad ſormam Regularum ejuſdem Caneellariæ Apoſtolicæ. Et quoad duodecim Manſionariatus, ac octo Cappellanias, ut præſertur, erectos & erectas hujuſmodi, utpote de ſui natura ad nutum amovibiles, prædictis Capitulo & Canonicis dictæ Eccleſiæ Jus eligendi libere Manſionarios & Cappellanos, quo prius potiebantur Capitulum & Canonici præſatæ Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis per Nos, ut præſertur, ſuppreſſæ & extinctæ, necnon ejuſdem Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præſertur, erectæ juxta antiquam conſuetudinem; quodque cura animarum dilectorum Filiorum Parochianorum ejuſdem Eccleſiæ Utinenſis penes Capitulum & Canonicos præfatæ Eccleſiæ Utinenſis remaneat, exercenda tamen per unum & alterum Vicarios ab eiſdem Capitulo & Canonicis nominandos, & ad eorum nutum amovibiles, ſimiliter reſervamus, concedimus, ac reſpective declaramus.

Deque Manſionariis, & Cappellanis.

Cura animarum actualis, & habitualis penes quos?

Archiepiſcopo, cum conſenſu Capituli, reſervatur diſtinctio Præbendarum in Presbyterales, Diaconales, & Subdiaconales ac deſignatio Theologalis, & Pœnitentiariæ.

§. 15. Denique, quod prædictus Daniel Cardinalis & Patriarcha, necnon pro tempore exiſtens Archiepiſcopus Utinenſis, de Conſilio Capituli, & Canonicorum prædictæ Eccleſiæ Utinenſis, diſtinguere, ſeu declarare debeat Præbendas Canonicales hujuſmodi Presbyterales, Diaconales, & Subdiaconales, necnon, ad præſcriptum Concilii Tridentini prædicti, etiam Theologalem, & Pœnitentiariam Præbendas ejuſdem Eccleſiæ Utinenſis, ut præſertur, erectæ, prævio concurſu conferendas: Quodque cum juſtum non ſit, quod remaneant totaliter expoliati nonnulli ex antiquis Canonicis, Manſionariis, & Cappellanis tam præfatæ Patriarchalis Eccleſiæ Aquilejenſis per Nos, ut præſertur, ſuppreſſæ & extinctæ, quam ejuſdem Collegiatæ Eccleſiæ Santæ Mariæ Major. nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præſertur, erectæ, quibus locus eſſe non poteſt, attento determinato numero Præbendarum in prædicta Archiepiſcopali Eccleſia; onus eſſe debeat ejuſdem Eccleſiæ Utinenſis Capituli & Canonicorum, dictis Presbyteris Congruam præbere, vita eorum naturali durante, vel donec ipſi aliter provideantur, qua ſeſe ſuſtentare valeant, & quatenus aliqua emergeret difficultas ſuper aſſignatione præſatæ Congruæ per Capitulum & Canonicos prædictos, ut præſertur, præſtandæ, quod idem Daniel Cardinalis & Patriarcha illam pro ſuo arbitrio prudenter componere, & concordare; prout etiam decernere quantitatem diſtributionum a ſolis intereſſentibus Choro perſonaliter lucranda-

Indemnitati conſulitur nonnullorum Canonicorum, & Presbyterorum extinctæ Patriarchalis, & Collegiatæ in Metropolitanam erectæ.

Peculiaris diſpoſitio de parte Aquilejenſis Diœceſis, ſita in Veronenſi Civitate & Diœceſi.

rum, valeat; quodque, quoad eam Diœceſis Aquilejenſis partem in Civitate, & Diœceſi Veronenſi exiſtentem, hæc, ut prius, remanere debeat ſubjecta præſato Danieli Cardinali Patriarchæ, vita ejus naturali durante, neque hoc intermedio tempore omittemus omnem opportunam capere providentiam in eo quod reſpiciet futurum tempus; & ſi dictus Daniel Cardinalis & Patriarcha è vivis decederet, quod Deus avertat, antequam capta fuiſſet dicta providentia, exequenda, ut ſupra, poſt obitum præfati Danielis Cardinalis & Patriarchæ, ne Capitulum Veronenſe, ac Monaſterium Sanctæ Mariæ in Organo nuncupatæ Sancti Benedicti, ſeu alterius Ordinis, & aliæ Eccleſiæ in Civitate, & Suburbiis Veronenſibus poſitæ, olim Patriarchatui Aquilejenſi per Nos, ut præfertur, ſuppreſſo & extincto ſubjectæ, nullo unquam tempore ſint ſine capite, & ne via aperiatur inconvenientibus ex cauſa prætenſionum bene notarum Capituli & Canonicorum Eccleſiæ Veronenſis ſuper aliquibus Eccleſiis, & Monaſteriis; ex nunc pro tunc decernimus, Venerabilem Fratrem Noſtrum Epiſcopum Veronenſem, uti Apoſtolicum Delegatum, exercere debere ſuper Capitulo, & Canonicis Eccleſiæ Veronenſis prædictæ, & Monaſterio præfato, aliiſque Eccleſiis prædictis omnem eam juriſdictionem, ſiquam hactenus exercuerunt Patriarchæ Aquilejenſes, uſque dum fuerit examinatum a Sancta Sede totum id, quod opus eſt examinari, ut rectum judicium dari poſſit ſuper prætenſionibus, ne dum Epiſcopi, verum etiam Capituli, & Canonicorum Eccleſiæ Veronenſis prædictorum, ſimiliter declaramus.

Clauſulæ, & Decreta pro præmiſſorum firmitate.

§. 16. Præſentes quoque litteras ſemper & perpetuo validas & efficaces eſſe, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, nec ullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, ſeu invaliditatis vitio, vel intentionis Noſtræ, aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, in jus, vel controverſiam vocari, aut adverſus illas quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ, vel juſtitiæ remedium impetrari poſſe; nec illas ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus etiam per Nos, & Sedem Apoſtolicam prædictam, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam conſiſtorialiter pro tempore factis, & faciendis, comprehendi, vel confundi; ſed tamquam ad Fidei Catholicæ exaltationem, Divinique cultus incrementum, & animarum ædificationem & ſolatium, factas & emanatas, ſemper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenarie reintegratas, ac de novo, etiam ſub quacumque poſteriori data, per futuros, & pro tempore exiſtentes Archiepiſcopum, & Capitulum, & Canonicos Utinenſis prædictos, ac alios, quorum favorem eædem præſentes litteræ quomodolibet concernunt, quandocumque eligenda, conceſſas, validaſque fore & eſſe, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere; & ſic ab omnibus cenſeri; & ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, & quoslibet alios quavis prærogativa & privilegio fungentes, ac honore & præeminentia fulgentes, ſublata eis, ac eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, in quavis, cauſa & inſtantia judicari & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam &c. irritum & inane motu pari ſimiliter decernimus.

Aliter judicari prohibetur.

Ampliſſima derogatio contrariis quibuſcumque.

§. 17. Non obſtantibus &c. quibuſvis etiam in Synodalibus, Provincialibus, Univerſalibus, & Generalibus Conciliis editis vel edendis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Noſtris, & Cancellariæ prædictæ Regulis, de jure quæſito non tollendo, ac de gratiis adinſtar non concedendis, & de exprimendo vero annuo valore, nec non Lateranenſis Concilii noviſſime celebrati, uniones, & applicationes perpetuas, niſi in caſibus a jure permiſſis fieri prohibentis, & quatenus opus ſit, præfatæ Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ in Archiepiſcopalem Eccleſiam Utinenſem, ut præfertur erectæ, etiam juramento &c. roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, quibuſvis Superioribus & Perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque & aliis Decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam conſiſtorialiter, aut alias quomodolibet etiam pluries ac iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia etiam exquiſita & peculiaris forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, ac inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium & ſingulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe, ac latiſſime & pleniſſime, harum quoque ſerie, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus, derogamus, contrariis quibuſcumque. *Et poſt alia.*

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtrarum abſolutionis, ſuppreſſionis, extinctionis, erectionis, inſtitutionis, conceſſionis, diſmembrationis, ſeparationis, aſſignationis, unionum, confirmationis, declarationis, applicationis, annexionis, incorporationis, facultatum impertionis, In-

dul-

Digitized by Google

dulti Juris nominandi, reſervationis, extenſionis, Decreti, mandati &c. & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, &c. incurſurum.

Dat. 19. Januarii Pont. 13

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſecundo, quartodecimo Kalendis Februarii Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

Expedita in Cancellaria Apoſtolica.

X. INDIARUM ORIENTALIUM.

Vicariis Apoſtolicis Epiſcopis, non habentibus Epiſcopum Coadjutorem cum futura Succeſſione, nec Vicarium Generalem, injungitur, ut ſibi conſtituant Vicarium Generalem, cui ampliſſimæ facultates in caſu obitus Vicarii Apoſtolici, a Pontifice conceduntur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontificis ſolicitudo in omnes etiam longe diſſitas Eccleſias.

EX ſublimi hac Sacroſancti Apoſtolatus ſpecula, in qua per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam plane immerentes præſidemus, impoſitam imbecillitati noſtræ omnium Eccleſiarum ſollicitudinem, & omnium animarum Jesu Christi Sanguine redemptarum procurationem aſſidue cogitantes, advigilare, ac providere adnitimur, ut opportunas Apoſtolicæ charitatis poteſtatiſque noſtræ partes, in Regionibus præſertim, & Provinciis ab Europa tam longe diſſitis, quoad Nobis integrum eſt, deſiderari minime patiamur.

§. 1. Quoniam autem non ſine graviſſima Pontificii animi noſtri moleſtia accepimus, ſæpe accidiſſe, aliquem ſcilicet ex Vobis, Venerabiles Fratres, iſtarum Indiarum Orientalium Apoſtolicis Vicariis, Epiſcopali titulo, & charactere inſignitum, ſed ſine Coadjutore cum futura ſucceſſione, viam univerſæ carnis ingreſſum, ad repoſitam in Cœlis coronam apoſtolicis laboribus paratam evolaſſe, ac neminem, qui Ordinariam pro defuncto Vicario Apoſtolico juriſdictionem exerceret, repertum, aut deputatum fuiſſe: Hinc eſt, quod omnibus, & ſingulis Vicariis Apoſtolicis hujuſmodi injungimus, & mandamus, ut qui neque Epiſcopum Coadjutorem cum futura ſucceſſione, neque Vicarium, ex Clero ſive ſæculari, ſive regulari, Generalem habent, ſtatim atque ad unumquemque eorum præſentium noſtrarum litterarum certa notitia pervenerit, deputent Vicarium ex Clero ſive ſæculari, ſive regulari Generalem, habilem tamen, atque idoneum, qui eveniente cujuſvis Apoſtolici Vicarii ſine Coadjutore cum futura ſucceſſione obitu, tanquam Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis Delegatus, teneatur aſſumere, & obire regimen, & gubernium Apoſtolici Vicariatus, uſque ad captam ejuſdem Vicariatus Apoſtolici hujuſmodi poſſeſſionem a novo Vicario Apoſtolico, quem eadem hæc Sancta Sedes conſtituerit, aut uſque ad quamcumque aliam ab ipſa Sancta Sede ineundam ordinationem.

Vicarii Apoſtolici Epiſcopum Coadjutorem non habentes jubentur aſſumere Vicarium Generalem.

Qui ipſis obeuntibus Vicariatus regimen aſſumat.

Ampliſſimæ deſignato Vicario facultates tribuuntur.

§. 2. Porro Vicario Generali hujuſmodi per Apoſtolicum quemque Vicarium ſibi, ut præmittitur, deputando, Nos earumdem præſentium tenore, nunc pro tunc, Apoſtolica auctoritate noſtra concedimus, & tribuimus omnes, & ſingulas facultates perpetuis futuris temporibus valituras, quæ Vicariis Capitularibus cujuſvis Cathedralis Eccleſiæ, Sede vacante, ineſſe, & de jure competere dignoſcuntur. Præterea eidem Vicario Generali, poſt tamen Apoſtolici Vicarii obitum, concedimus, pariterque impertimur uſum, & exercitium earum facultatum, quibus utebatur, & gaudebat, dum viveret, defunctus Apoſtolicus Vicarius Epiſcopus; iis dumtaxat exceptis, quæ requirunt Ordinem, & Characterem Epiſcopalem, vel non ſine Sacrorum Oleorum uſu exercentur. Quandocumque vero neceſſitas urgeat, ſæpedicto Vicario Generali poteſtatem etiam indulgemus & damus, conſecrandi Calices, Patenas, & Altaria portatilia, cum Sacris Oleis omnino ab Epiſcopo benedictis.

Cohortatio ad Apoſtolicos Vicarios.

§. 3. Itaque, Venerabiles Fratres, ex Apoſtolicæ providentiæ auctoritatiſque noſtræ ratione, maxime ad procurandam ſalutem animarum conſentanea, a Nobis ſuſcepta, atque unicuique Veſtrum præcepta, animadvertire, quanta ſit Apoſtolici muneris unicuique Veſtrum injuncta cura: Atque eapropter ſatagite, ut per aſſiduos labores, vigilantiam paſtoralem, ſolicitudinemque contendatis, ne quiſpiam Chriſtifidelium Vobis commiſſorum, & de quibus ratio Supremo Paſtorum Principi Æterno Judici reddenda eſt, pereat; Sed potius, ut omnes æternam ſalutem conſequantur, ut Vobis merces veſtris meritis debita a juſto Remuneratore Deo tribuatur. Nos interim cœleſtis præſidii auſpicem Apoſtolicam Benedictionem, in Populos etiam veſtrarum Diœceſum & Provinciarum redundaturam, Fraternitatibus Veſtris peramanter impertimur.

Exemplorum fides.

§. 4. Volumus autem, ut earumdem præſentium litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, & a Congregationis Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei Præpoſitorum Præfecto, & Secretario pro tempore exiſtentibus ſubſcriptis, & Sigillo ejuſdem Congregationis munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. 26 Januarii 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXVI. Januarii MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimo tertio.

Cajetanus Amatus.

CARDINALES.

XI.

Epiſcopos Suburbicarios, in propria Cappella ſui Palatii Romæ exiſtentis, non poſſe ſuis Subditis, præter primam Tonſuram, conferre Majores, vel Minores Ordines, niſi requiſito & præobtento Cardinalis Urbis Vicarii conſenſu.

Venerabili Fratri Noſtro, Fr. Joanni Antonio Epiſcopo Tuſculano S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, Noſtro in Urbe ejuſque diſtrictu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Quænam fuerit Epiſtolæ conſcribendæ occaſio.

AD audientiam Noſtram nuper admiſſa Fraternitas Tua nobis detulit, in hac ipſa Urbe, ſuperiore anno 1752. impreſſum Typis fuiſſe exiguum Tractatum *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, auctore Religioſo Viro æque pio, ac in Theologia Morali, & Canonica facultate verſato; eoque in Opuſculo fuiſſe affirmatum, licere Epiſcopis Suburbicariis in Sacellis ſuarum Ædium, quas Romæ incolunt, ſubditos ſuos Clericali Tonſura, & Minoribus Ordinibus initiare, non requiſito, aut obtento Fraternitatis Tuæ opportuno aſſenſu, ſeu neceſſaria licentia: Id autem tibi viſum eſſe Officii tui juribus detrahere. Quod quum Nobis etiam tunc viſum fuerit, multo magis in ſententia perſiſtendum duximus, poſtquam perlecto memorati Opuſculi *cap.* 3. *quæſt.* 12. ubi auctor quæſtionem hanc diſcutit, rem ipſam nobiſcum conſideravimus, atque perpendimus.

Conſuetudo hac in re hactenus ſervata, ejuſque efficacia.

§. 1. Porro ad ſententiam noſtram inconcuſſa ſtabilitate firmandam ſufficeret id, quod ex Tabularii tui monumentis eruitur, nimirum Cardinales Suburbicarios, quoties in Sacellis ſuarum Ædium cuiquam ex propriis ſubditis primam Clericalem Tonſuram Minoreſque Ordines conferre voluerunt, toties opportunam ad id licentiam a Cardinalibus Urbis Vicariis pro tempore exiſtentibus quæſiſſe, & obtinuiſſe. Eſt enim in rebus omnibus magna conſuetudinis auctoritas; nec jure & recte plerumque agit, qui novitates inducit, aut inducendas ſuadet.

Tridentini Sanctio quoad Pontificalia in aliena Diœceſi exercenda.

§. 2. Verum rem ipſam penitus inveſtigantibus, occurrit perſpicuum Concilii Tridentini decretum *ſeſſ.* 6. *cap.* 5. *de Reform.* ubi hæc leguntur: *Nulli Epiſcopo liceat cujuſvis privilegii prætextu Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarii loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantum:* indicta in Epiſcopum huic legi contrafacientem pœna Suſpenſionis ab exercitio Pontificalium; in Ordinatum vero Suſpenſionis ab Ordinum ſuſceptorum exercitio, ipſo jure incurrenda.

Traditur genuinus ejuſdem ſenſus.

§. 3. In quo animadvertenda eſt (quod per tranſennam dictum intelligatur) Sacri Con-

CHE AI CARDINALI

Veſcovi Suburbicarj non ſia lecito il conferire oltre la Tonſura anche gli Ordini Minori, o Sacri a' loro Sudditi nella Cappella del proprio Palazzo di Roma, ſenza aver chieſta, ed ottenuta licenza dal Cardinal Vicario di Roma.

XI.

Venerabili Fratri Noſtro, Fr. Joanni Antonio Epiſcopo Tuſculano S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, Noſtro in Urbe ejuſque diſtrictu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Qual foſſe il motivo di ſcrivere la preſente lettera.

NELL'ultima udienza, che le dammo, Ella ci rappreſentò, eſſere ſtato ſtampato in Roma nell' anno paſſato 1752. un piccolo Trattato *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis* da un Religioſo pio, e verſato nelle materie Morali, e Canoniche; ed eſſerſi in eſſo aſſerito, potere i Veſcovi Suburbicarj nelle Cappelle de' ſuoi Palazzi, ne' quali abitano in Roma, conferire alli loro Sudditi la Tonſura, e gli Ordini Minori, ſenza aver chieſto, ed ottenuto da Lei il neceſſario aſſenſo, o ſia la neceſſaria licenza; e creder Ella ciò pregiudiziale al ſuo diritto. Ciò parve ancora a Noi, ed in queſto noſtro ſentimento ci ſiamo confermati, dopo aver letto l' indicato Autore *cap.* 3. *quæſt.* 12. ove tratta la controverſia, e dopo avere anche conſiderata, ed eſaminata la materia.

Di quanta forza ſia l' oſſervanza nella preſente materia.

§. 1. Per iſtabilire queſt' aſſunto, baſterebbe il dire, che, per quanto ſi ricava dalla di Lei Segretaria, ogni volta, che i Cardinali Suburbicarj hanno voluto dare la Tonſura ed i Minori a qualche loro Suddito nelle Cappelle de' loro Palazzi, hanno chieſta dal Cardinali Vicarj di Roma *pro tempore*, ed ottenuta da eſſi l' opportuna licenza, valendo molto in tutte le materie l' oſſervanza, ed avendo torto per lo più chi innova, o conſiglia ad innovare.

Decreto del Concilio di Trento intorno all' eſercizio de' Pontificali.

§. 2. Ma, entrando, come ſuol dirſi, nelle viſcere dell' affare, chiara è la diſpoſizione del Concilio di Trento alla *ſeſſ.* 6. *cap.* 5. *de Reform.*, ove così ſi legge. *Nulli Epiſcopo liceat cujuſvis privilegii pretextu Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarii loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantum*; imponendo *ipſo jure* al Veſcovo contravveniente la Soſpenſione dall' eſercizio de' Pontificali, ed all' Ordinato quella dall' eſecuzione degli Ordini.

Senſo letterale del Decreto.

§. 3. Notabile (e ciò s'intenda detto *per tranſennam*) è il rigore del Sacro Concilio; men-

Digitized by Google

Pont. A.XIII.

mentre ad effetto, che il Veſcovo, che è nella Dioceſi di un' altro, poſſa eſercitare i Pontificali, non ſolo richiede l'eſpreſſa licenza dell'Ordinario del luogo, ma di più non vuole, che poſſa eſercitare i Pontificali, ſe non ſopra le perſone ſuddite dello ſteſſo Ordinario del luogo; *& in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantum*.

Si ſpiega con un eſempio.

§. 4. In tal maniera che, ſtando ſtrettamente alla lettera, e ritrovandoſi per eſempio in Bologna il Veſcovo di Piacenza, potrebbe bensì queſti eſercitare i Pontificali ſopra i Bologneſi, eſſendovi l'eſpreſſa licenza dell'Arciveſcovo di Bologna; ma non potrebbe, anche colla licenza dello ſteſſo Arciveſcovo, eſercitare i Pontificali ſopra un Modeneſe venuto a Bologna colle Dimiſſorie del proprio Veſcovo.

Viene più benignamente interpretato dalla Congregazione del Concilio.

§. 5. Si è detto, che così dovrebbe eſſere, ſtando alla lettera del Concilio: *& in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantum*: Sapendo però ancor Noi, aver creduto, e ſtabilito la Congregrazione del Concilio, interprete dello ſteſſo, potere il Veſcovo, che è nella Dioceſi di un altro, colla di lui eſpreſſa licenza, non ſolo eſercitare i Pontificali ſopra i Sudditi del detto Veſcovo, ma anche, colla ſteſſa licenza, ſopra i Sudditi degli Altri Veſcovi, venuti colle Lettere Dimiſſorie de' loro Ordinarj,

Riſoluzione della ſteſſa.

§. 6. Ecco la riſoluzione *del 1753. nel lib. 1. de' Decreti pag. 85. a tergo: Proſper Vitalinus Episcopus Biſianenſis, requiſitus ab Archiepiſcopo Neapolitano, ut ejus nomine in illa Civitate Ordinationes habeat, & non ſolum eidem Subditos, ſed aliarum quoque Diœceſum, ſi qui forte advenerint, de licentia ſui Ordinarii expoſtulantes, Clericali charactere inſignire velit; ipſe quidem cupit illius morem gerere voluntati, ſed aliquantulum veretur, an id ſibi tuto facere liceat, ex Capite ultimo Seſſionis ſextæ de Reformatione. Sacra &c. cenſuit, licere, ſi illi, qui aliarum Diœceſum erunt, habuerint Litteras Dimiſſorias a ſuis Ordinariis*: il che anche ritroviamo conſermato in una riſoluzione *de. 25: di Giugno 1599. lib. 9. Decretor. pag. 73. a tergo*.

Reſta però fermo, che nell'altrui Dioceſi non poſſono eſercitarſi i Pontificali ſenza l'eſpreſſa licenza dell'Ordinario del luogo.

§. 7. Il rigore poc'anzi riſerito del Concilio di Trento, ancorchè ammollito, e modificato dalle riſoluzioni della Congregazione, e dalla pratica ſuſſeguente, dimoſtra il ſavio contegno preſcritto al Veſcovo, che è nella Dioceſi di un altro, di non poter mai in eſſa eſercitare i Pontificali ſenza l'eſpreſſa licenza dell'Ordinario del luogo, e per conſeguenza ad evidenza comprova, non potere il Cardinal Veſcovo Suburbicario, quando è in Roma, conferire la Tonſura e gli Ordini Minori nella propria Cappella, ſenza licenza del Cardinale Vicario di Roma.

Tre motivi fondamentali dell'aſſunto.

§. 8. Tre coſe ſono neceſſarie per bene ſtabilire l'aſſunto. La prima, che il Cardinale Veſcovo Suburbicario, ſtando in Roma, non ſta nella ſua Dioceſi; e ciò ſembra chiaro, eſſendo Roma nella Dioceſi del Veſcovo di Roma, e non avendo che fare una Dioceſi coll'altra, come chiaramente ſi deduce dalla noſtra Coſtituzione 115. §. 21. *uti noſtra*

ſtra

Anno 1753.

Concilii ſeveritas; dum, ut Epiſcopo in aliena Diœceſi commoranti liceat Pontificalia exercere, non ſolum expreſſam Ordinarii Loci licentiam obtinendam decernit, ſed inſuper vetat, ne is Epiſcopus Pontificalia exerceat, præter quam in ſubditos ejuſdem Loci Ordinarii: *& in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantum*.

Exemplisque illuſtratur.

§. 4. Quare ſi Decreti Litteræ ſtrictius inhæreas, ac proponatur exempli cauſa Epiſcopus Placentinus Bononiæ exiſtens, poſſet hic quidem, accedente expreſſa licentia Archiepiſcopi Bononienſis, Pontificalia exercere in Diœceſanos Bononienſes; ſed minime ipſi liceret, quantumvis eodem aſſentiente Archiepiſcopo, Pontificalia exercere in Mutinenſem quempiam, qui Epiſcopi ſui Dimiſſorialibus Litteris munitus, Bononiam acceſſiſſet.

Mitior interpretatio Congregationis Concilii.

§. 5. Hoc autem procedere dictum eſt, ſi ſtricte ſumantur relata ſuperius Concilii verba: *& in perſonas eidem Ordinario ſubjectas tantum*. Non tamen ignoramus, Congregationem Cardinalium ejuſdem Concilii interpretum cenſuiſſe, ac ſtatuiſſe, Epiſcopum in aliena Diœceſi commorantem poſſe non ſolum, cum Ordinarii localis licentia, in ipſius Ordinarii ſubditos Pontificalia exercere, ſed etiam, eadem accedente licentia, in ſubditos aliorum Epiſcoporum, Dimiſſoriales Litteras ſui Ordinarii afferentes.

Ejuſdem Decretum

§. 6. Extat Reſolutio Congregationis anno 1573. edita, *lib. 1. Decretor. p. 85. a tergo*, tenoris ſequentis: *Proſper Vitalinus Epiſcopus Biſianenſis, requiſitus ab Archiepiſcopo Neapolitano, ut ejus nomine in illa Civitate Ordinationes habeat, & non ſolum eidem ſubditos, ſed aliarum quoque Diœceſum, ſi qui forte advenerint, de licentia ſui Ordinarii expoſtulantes, Clericali charactere inſignire velit; ipſe quidem cupit illius morem gerere voluntati, ſed aliquantulum veretur, an id ſibi tuto facere liceat, ex Capite ultimo Seſſionis ſextæ de Reformatione. Sacra &c. cenſuit, licere, ſi illi, qui aliarum Diœceſum erunt, habuerint Litteras Dimiſſorias a ſuis Ordinariis*. Idque confirmatum invenitur altera reſolutione edita *die 25. Junii 1599. lib. 9. Decret. pag. 73. a tergo*.

Perſtat tamen, ſine licentia Ordinarii loci non poſſe ab alieno Pontificalis exerceri.

§. 7. Verum hujuſmodi Tridentinæ legis rigor, licet adductis Congregationis reſolutionibus, & ſucceſſivi temporis uſu nonnihil mollitus & temperatus, ſatis indicat, quænam Epiſcopo in aliena Diœceſi exiſtenti præſcripta ſit recta agendi ratio; ne ſcilicet inibi unquam Pontificalia exercere valeat, abſque Ordinarii Loci expreſſa licentia: & conſequenter aperte demonſtrat, non poſſe Cardinalem Epiſcopum Suburbicarium, quum in Urbe eſt, in proprio Sacello Tonſuram, & Minores Ordines alicui impertiri, non obtenta ad id Cardinalis ejuſdem Urbis Vicarii licentia.

Tria aſſumptionis firmiſſima fundamenta.

§. 8. Quod ut firmiter ſtatuatur, tria demonſtrari oportet. Primum nempe, Cardinalem Epiſcopum Suburbicarium, dum in urbe moratur, in ſua Diœceſi non eſſe; quod ſatis perſpicuum videtur, quum Romana Urbs ad Epiſcopi Romani Diœceſim pertineat, nec unam Diœceſim cum alia confundi oporteat, veluti aperte evincitur ex noſtra

ſtra

Digitized by Google

Anno 1753.

ſtra Conſtitutione 115. §. 21. *Bullarii noſtri Tom.* 1. Alterum vero, Cardinalem Vicarium Romæ Ordinarium eſſe; idque extra controverſiam omnino eſt, quum ipſe perſonam repræſentet Pontificis, non qua Pontifex eſt, ſed qua Epiſcopus Urbis Romæ: juxta id, quod a Nobis demonſtratum fuit, in noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 1. *&* 2. & latius fortaſſe explanabitur in nova ejuſdem Operis editione, quam, Deo vitam & valetudinem Nobis largiente, pluribus atque proficuis additamentis auctam adornare conſtituimus. Tertium denique, in collatione Tonſuræ & Ordinum Minorum, Pontificalia exerceri; id quod inficiari nemo poteſt, quemadmodum diligenter advertit Theſaurus in ſuo Tractatu *de Pœnis Eccleſiaſticis part.* 2. *verbo Epiſcopus*, *cap.* 4. *num.* 3. ubi recte obſervat, Pontificalium nomine, ad effectum, de quo nunc agimus, venire non modo quorumvis Ordinum, etiam Minorum collationem, ſed etiam conſecrationem Vaſorum Eccleſiæ, ac Virginum, & Criſmatis, necnon Sacramenti Confirmationis miniſtrationem, ac indumentorum, & Corporalium benedictionem: hoc uno interjecto diſcrimine inter collationem Ordinum, & reliquos præmemoratos actus, quod Epiſcopus Ordines conferens extra propriam Diœceſim abſque Ordinarii Loci licentia, ſuſpenſionis pœnam, ut ſupra dictum eſt, ipſo jure incurrit; at reliquos recenſitos actus exercendo, eidem pœnæ nequaquam ſubiicitur, quum lex non adſit, quæ eam ferat; quamvis cæteroquin præmiſſa agens, peccati reus fiat.

Pont. A. XIII.

ſtra *Bollario al Tom. primo*. La ſeconda, che il Cardinale Vicario ſia l'Ordinario di Roma; nè di ciò può muoverſi controverſia, rappreſentando la perſona del Papa, non come Papa, ma come Veſcovo di Roma, giuſta ciò, che da Noi ſi è dimoſtrato nel noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 1. *&* 2., e ſarà forſe ancora più ampiamente poſto in chiaro nella riſtampa, che, ſe Iddio ci darà vita e ſanità, intendiamo di fare della predetta noſtra Opera, con molte rilevanti aggiunte. La terza, che, conferendoſi la Tonſura, e gli Ordini Minori, ſi eſercitano i Pontificali; il che è innegabile, come molto bene avverte il Theſauro nel ſuo Trattato *de Pœnis Eccleſiaſticis part.* 2, *alla parola Epiſcopus cap.* 4. *num.* 3., ove anche ſaviamente riflette, venire, per l'effetto di cui ſi tratta, ſotto il nome di Pontificali, oltre la collazione degli Ordini benchè Minori, anche la conſecrazione de' Vaſi delle Chieſe, delle Vergini, del Criſma; l'amminiſtrazione del Sagramento della Creſima, la benedizione delle Veſti, e de' Corporali; colla ſola differenza fra la collazione degli Ordini, e gli altri atti ſopraddetti, che conferendoſi dal Veſcovo fuori della ſua Dioceſi gli Ordini ſenza la licenza dell'Ordinario del luogo, incorre, come ſi è detto, *ipſo jure* la pena della ſoſpenſione, che non incorre eſercitando gli altri atti ſopraddetti, non eſſendovi legge, che l'imponga; ancorchè, così facendo, commetta peccato.

Paulus IV. Vicariatum Urbis Cardinalium Collegio adnectit.

§. 9. Ex Actis Conſiſtorialibus anni 1558. comperimus, Prædeceſſorum noſtrum Paulum IV. in Conſiſtorio habito die 18. Novembris, Officium Vicarii Urbis S. R. E. Cardinalium Collegio adnexum perpetuo decreviſſe; qua ex re quum magna honoris acceſſio hujuſmodi Officio facta fuerit, minime mirum videri debet, ſi idem munus ſubinde ſingularibus quibuſdam, & inſignioribus prærogativis decoratum fuit. Eas omnes hic recenſere minime nobis propoſitum eſt; ſed ſatis erit de iis ſermonem habere, quæ pertinent ad Ordinum collationem, ſpecialiter vero quoad ſubditos Epiſcoporum Cardinalium, qui Suburbicarii appellantur.

Paolo IV. unì al Collegio de' Cardinali l'Uffizio di Vicario di Roma.

§. 9. Fra gli Atti Conciſtoriali del 1558. Noi ritroviamo, che nel Conciſtoro tenuto *il giorno* 18. *di Novembre* il Pontefice Paolo IV. unì al Sacro Collegio de' Cardinali l'Uffizio di Vicario di Roma; ed eſſendo reſo più illuſtre il detto Uffizio per l'anneſſione predetta, non è maraviglia, ſe l'Uffizio ſia di poi ſtato decorato con alcune particolari, ed illuſtri prerogative. Noi qui non intendiamo di riferirle tutte, dovendo baſtare il fare parola di ciò, che riſguarda la collazione degli Ordini, e ſpecialmente in ordine ai Sudditi de' Veſcovi Suburbicarj.

Decretum Clementis VIII. de Exteris ad Ordines quoſcumque promovendis a Vicario Urbis.

§. 10. Quod ſpectat ad Ordinum collationem in genere, Clemens VIII. Pont. Max. Decretum edidit, quo ſtatuit, omnes exteros in Urbe degentes, qui ad Sacros Ordines, ſive Minores, ſive Majores, promoveri cupiunt, etiamſi dimiſſorias Litteras a ſuis Ordinariis obtinuerint, quarum vigore a quocumque Epiſcopo ordinari poſſent, nihilominus neque his uti, neque Sacros Ordines extra Urbem ſuſcipere poſſe, niſi antea examinati & approbati fuerint ab Examinatoribus Cardinalis Urbis Vicarii, hujuſque licentiam obtinuerint; idque ſub pœna Suſpenſionis, quam porro ſequitur Irregularitas, ſi Ordinatus contra formam Decreti, in ſuſceptis Ordinibus miniſtrare præſumpſerit. Clementis Decretum editum fuit die 24. Novembris anni 1603. deindeque inſtauratum ab Alexandro VII. ſub die 15. Maii 1664. Quum vero poſtmodum nonnullæ ob-

Confirmatum

ortæ

Decreto di Clemente VIII. intorno all'Ordinazione de' Foreſtieri

§. 10. Parlando della collazione degli Ordini in generale, il Pontefice Clemente VIII. publicò un Decreto, in cui ſtabilì, che i Foreſtieri, che abitavano in Roma, volendo ricevere gli Ordini, o Minori, o Sacri, ancorchè aveſſero avute le Dimiſſorie da' ſuoi Ordinarj per potere eſſere ordinati da qualſivoglia Veſcovo, non ſe ne poſſano prevalere, nè ricevere gli Ordini fuori di Roma, ſe non ſono prima ſtati eſaminati, ed approvati dagli Eſaminatori del Cardinale Vicario, ed abbiano ottenuta la licenza del detto Cardinale; e ciò ſotto pena di Soſpenſione, a cui è anneſſa l'Irregolarità, ſe gli Ordinati contro la forma del Decreto, aveſſero l'ardire di eſercitare gli Ordini ricevuti. Il Decreto del detto Pontefice fu fatto *alli* 24. *di Novembre* 1603, e fu rinnovato dal Pontefice Aleſſandro VII. *ai* 15. *di Maggio* 1664. Ed eſſendoſi poi eccitate alcune controverſie

Vien confermato

ſopra

Digitized by Google

Pont. A. XIII.

da Aleſs. VII. ed interpretato da una Congregazione particolare l'anno 1668

ſopra l'intelligenza del predetto Decreto, e ſpecialmente, quali foſſero i Chierici foreſtieri, che potevano dirſi commoranti in Roma, per eſſer compreſi ſotto l'Editto; e ſe ſotto lo ſteſſo Editto ſi doveſſero intendere compreſi quelli, che eſſendo ſtati qualche tempo in Roma, ne partono ſenza eſſere ſtati eſaminati dagli Eſaminatori del Cardinale Vicario, e vanno a ricevere gli Ordini dal proprio Ordinario, o proprio per origine, o per domicilio, o per beneficio, o per ſervizio triennale: fu il tutto riſoluto in una particolare Congregazione tenuta *l'anno* 1668., e le riſoluzioni ſi poſſono vedere regiſtrate *nel Tom.* 2. del diligentiſſimo Rigante *ſopra la Regola 24. di Cancellaria* §. 3. *a num.* 177. *ad* 185.

I Cardinali Veſcovi Suburbicarii devono dare lo Dimiſſorie a loro Sudditi dirette al Cardinal Vicario, quando non hanno Suffraganeo.

§. 11. Alla prerogativa poc'anzi accennata del Cardinale Vicario riſpetto ai Foreſtieri abitanti in Roma, e che ne partono per farſi ordinare fuori di Roma in ſequela delle Lettere Dimiſſorie ricevute dai proprj Ordinarj, ſuccede l'altra, che riſguarda i Sudditi de' Veſcovi Suburbicarj. Alcuni di queſti Veſcovi Suburbicarj hanno il Suffraganeo ed altri non l'hanno. Secondo le regole generali, quelli, che non hanno il Suffraganeo, potrebbero dare ai loro Sudditi le Dimiſſorie per ricevere gli Ordioi da qualſivoglia Veſcovo. Ma il citato Pontefice Aleſſandro VII. nella ſua Coſtituzione, che incomincia: *Apoſtolica ſollicitudo*, e che è *la* 126. *nel Bollario al Tom. VI.* determinò, che dai Cardinali Veſcovi Suburbicarj non ſi daſſero le Dimiſſorie ai loro Sudditi per ricevere gli Ordini o Mioori, o Maggiori, ſe non dirette al Cardinale Vicario di Roma; volendo, che ſiano ordinati in Roma dopo aver fatti gli Eſercizj ſpirituali nella caſa a ciò deſtinata lo ſpazio di dieci giorni per ciaſchedun' Ordine Maggiore. E riſpetto ai Veſcovi Suburbicarj, che hanno i Suffraganei, lo ſteſſo Pontefice nella ſteſſa Coſtituzione, ſotto alcune pene canoniche, impoſte ai contravenienti, ſtabilì, che dai predetti Suffraganei non ſi poteſſe ordinare verun loro ſuddito a verun' Ordine Maggiore, ſe prima non aveſſe fatti in Roma nella Caſa ſopraccennata dieci giorni d'Eſercizj ſpirituali per ciaſchedun Ordine Maggiore.

Stando in Dioceſi però poſſono per ſe ſteſſi o per mezzo d'un Veſcovo, ordinare i loro Sudditi.

§. 12. La Coſtituzione Aleſſandrina è letterale: mentre riſpetto ai Veſcovi Suburbicarj, che non hanno Suffraganei, dice, che i loro Sudditi *ad Minores, vel Sacros Ordines promovendi, cum Litteris Dimiſſoriis ſui Ordinarii, ad memoratum Vicarium, & non ad alium Antiſtitem, directis, ad Urbem accedant, ibique, & non alibi, ordinentur:* e riſpetto ai Veſcovi Suburbicarj, che hanno Suffragaoei preſcrive, che neſſun loro Suddito ſi ordini agli Ordini Maggiori, *niſi prius &c. ad minus per decem dies a dictis Sacerdotibus in Urbe deputatis, in eorum ædibus incluſus, ut ſupra, fuerit eruditus, ac litteras teſtimoniales eorumdem Superiorum ad ipſum Suffraganeum detulerit*; Ed eſſendoſi dopo la Coſtituzione Aleſſandrina eccitato il dubbio, ſe il Cardinale Veſcovo Suburbicario, che non ha Suffraganeo, andando

Anno 1753.

ab Alex. VII Exortaſque de eo controverſias definivit particularis Congregatio anno 1668

ortæ fuerint quæſtiones ſuper Decreti interpretatione, ac præcipue, quinam cenſeri deberent Clerici exteri in Urbe commorantes ſub ipſius Decreti cenſura comprehenſi; & utrum eidem Decreto obnoxii dicendi eſſent ii, qui poſtquam in Urbe per aliquod temporis ſpatium morati fuerint, non examinati a Cardinalis Vicarii Examinatoribus, abſcedunt, ut Sacros Ordines ſuſcipiant a proprio Ordinario, quem ſcilicet proprium agnoſcunt, ſive ratione originis, ſive domicilii, aut Beneficii, aut denique triennalis ſervitii: Hæc omnia opportunis Decretis definita fuerunt in Congregatione particulari habita anno 1668. cujus Reſolutiones videri poſſunt relatæ per accuratiſſimum Rigantium *Tom. II. ad Regulas Cancellariæ Reg.* 24. §. 3. *a num.* 177. *ad* 185.

Epiſcopi Suburbicarii Suffraganeum non habentes, ad ſolum Urbis Vicarium Subditos ſuos Ordinandos dirigere poſſunt, ex Conſt. Alex. VII. 126

§. 11. Speciale hoc jus Cardioalis Urbis Vicarii circa exteros in Urbe degentes, indeque abſcedentes, ut alibi ad Ordines promoveaotur vigore Litterarum Dimiſſorialium a propriis Ordinariis obtentarum, alterum ſubſequitur jus circa ſubditos Epiſcoporum, qui Suburbicarii vocantur. Nonnulli ex his Suburbicariis Epiſcopis Suffraganeum habent, alii non item. Porro, juxta regulas generales, qui Suffraganeum non habent, poſſent ſuis ſubditis Dimiſſorias Litteras dare, ut a quocumque Antiſtite ad Ordines promoverentur. Verum laudatus Prædeceſſor Alexander VII. in ſua Conſtitutione, quæ incipit: *Apoſtolica ſollicitudo*, & impreſſa eſt *Bullarii Tom. VI. num.* 126. decrevit, ne a Cardinalibus Epiſcopis Suburbicariis concederentur ſuis ſubditis Litteræ Dimiſſoriæ ad Ordines ſive Minores, ſive Majores ſuſcipiendos, alteri cuiquam directæ, præter quam Cardinali Urbis Vicario; volens nimirum, ut in Urbe omnino ordinentur, præmiſſis in religioſa domo ad id deſignata, ante cujuslibet Sacri Ordinis ſuſceptionem, ſpiritualibus decem dierum Exercitiis. Quo vero ad illos ex Epiſcopis Suburbicariis, qui Suffraganeum habent, idem Alexander in citata Conſtitutione decrevit, canonicis quibuſdam indictis pœnis in eos, qui contra feciſſent, neminem ex iis Diœceſibus poſſe per hujuſmodi Suffraganeos ad Majorem quemcumque Ordinem promoveri, niſi peractis antea in Urbe, & in præfata domo, Exercitiis ſpiritualibus per decem dies ad unumquemque ex iiſdem Majoribus Ordinibus.

In propriis tamen Diœceſibus manentes non prohibentur per ſe, vel per alium Ordinationes habere.

§. 12. Alexandrinæ Conſtitutionis Littera ſatis perſpicua eſt. Nam quoad Suburbicarios Epiſcopos, qui Suffraganeum non habent, ſtatuit, ut ipſorum ſubditi *ad Minores, vel Sacros Ordines promovendi, cum Litteris Dimiſſoriis ſui Ordinarii, ad memoratum Vicarium, & non ad alium Antiſtitem, directis, ad Urbem accedant, ibique, & non alibi, ordinentur.* Quo vero ad eos, qui Suffraganeos habent, edicit, ne quis ex eorum ſubditis ad Majores Ordines promoveatur, *niſi prius &c. ad minus per decem dies a dictis Sacerdotibus in Urbe deputatis, in eorum ædibus incluſus, ut ſupra, fuerit eruditus, ac litteras teſtimoniales eorumdem Superiorum ad ipſum Suffraganeum detulerit.* Quum autem poſt Conſtitutionem Alexandrinam propoſita fuerit quæſtio, an liceat Cardinali Epiſcopo

Digitized by Google

copo Suburbicario, ex his, qui Suffraganeum non habent, quum ad ſuam Diœceſim ſe confert, Clericorum Ordinationem inibi habere, vel etiam, dum ipſe in ſuo Epiſcopatu ſe continet, alium Epiſcopum advocare, qui Ordinationem hujuſmodi de ipſius Cardinalis licentia perficiat; affirmativum prodiit reſponſum, ut videre eſt apud Rigantium *loc. cit. num.* 175. & apud bon. mem. Card. Petra *Tom. V. pag.* 276. *num.* 79. *& pag.* 371. *num.* 98. ac denique penes Honorantem, qui unus eſt ex actualibus Adminiſtris Secretariæ Cardinalis Vicarii, *in ſua Praxi cap. 6. pag.* 184. *& ſeqq.*

Suffraganeo autem exiſtente quidem ſed Ordinationem non habentes nihilominus ad Urbis Vicarium Litteræ Dimiſſoriæ diriguntur.

§. 13. Sane Religioſus vir, qui edito Tractatu *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, occaſionem Nobis præbuit hujus epiſtolæ ad Fraternitatem Tuam conſcribendæ, omnibus, quæ ſupra dicta ſunt, aſſentitur; eaque etiam, ut ſoler, optime firmat; quemadmodum videre eſt *in cap. 3. quæſt.* 10. Quin immo, quum in præcedenti *quæſtione* 8. dubium illud ſcite propoſuerit, an ſcilicet Cardinales Epiſc. Suburbic. qui Suffraganeum habent ſi ab hujuſmodi Suffragan. non habeatur Ordinatio, teneantur Litteras Dimiſſorias ad Cardin. Urbis Vic. dirigere, an potius valeant eaſdem cuilibet Catholico Antiſtiti directas concedere; quandoquidem Aloxandrina Conſtitutio, quoad promovendos ſubjectos Epiſc. Suburbicariis, qui Suffraganeum habent, nil aliud expreſſe jubet, quam ut ante cujuslibet Sacri Ordinis ſuſceptionem ſpiritualibus exercitiis per decendium in Urbe vacent: pro aſſueta ſibi ingenuitate, admittit, atque fatetur, Cardinales Epiſcopos Suburbicarios, quoties ipſorum Suffraganei Ordinationes non celebrant, teneri Litteras Dimiſſoriales ad Cardinalem Vicarium Urbis tantummodo dirigere; tum quia Alexander Pontifex ideo de hac facti ſpecie in ſua Conſtitutione mentionem non fecit, quia Ordinationes a Suffraganeis habendas fore pro certo habuit; tum quia compertum habens, hoc ſemper Epiſcopis Suburbicariis Suffraganeum habentibus, poſt Alexandrinam Conſtitutionem, in more poſitum fuiſſe, ut eorum Suffraganeis a Clericorum Ordinatione ceſſantibus, Dimiſſorias Litteras ad Cardinalem Vicarium Urbis dirigerent, conſtantem hanc obſervantiam & conſuetudinem magni æſtimandam, & tamquam fidiſſimam Alexandrinæ Conſtitutionis interpretem habendam cenſuit.

Recentioris Auctoris hac de re opinio, ejuſque fundamenta.

§. 14 Quod ſi nihil præterea affirmatum fuiſſet in prælaudato Tractatu *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, nulla cauſa eſſet, cur in aliquo recederetur ab iis, quæ Auctor ibidem docte admodum ſcripſit. Verum quum idem *in quæſt. 12. cap. 3.* dubium hoc propoſuerit = *An idem Epiſcopi*, nempe Suburbicarii *poſſint*, *immediate per ſe ipſos Ordines Minores conſerre ſuis ſubditis in proprio Palatio Romæ exiſtente*; & affirmative reſpondendum cenſuerit = *Cenſeo*, *hos ſex Cardinales Epiſcopos poſſe in propria Cappella intra fines ſui Palatii Romæ exiſtentis*, *& non extra*, *conſerre ſuis Subditis primam Tonſuram*, *& Ordines Minores* = hac ſcilicet allata aſſertionis ratione, quod Ædes, quas Romæ inhabitant Cardinales Epiſcopi Subur-

dando al ſuo Veſcovado, poſſa eſſo ivi fare l'Ordinazione, ed anche, ſtando nel Veſcovado, prevalerſi di un' Veſcovo, che colla ſua licenza la faccia; la riſoluzione è ſtata affermativa, come può vederſi nel Rigante *al luogo citato num.* 175., *nel Tom. V.* della fel. mem. del Card. Petra *pag.* 276. *num.* 79., *e pag.* 371. *num.* 98., e nell'Honorante, Miniſtro attuale della Segretaria del Cardinale Vicario, *nella ſua Pratica al cap. 6. pag.* 184., *e ſeguenti*.

Se poi il Suffraganeo v'è bensì, ma non tiene Ordinazione, devono, come ſopra, le dimiſſorie dirigerſi al Cardinal Vicario.

§. 13. Il Religioſo, che col ſuo Trattato *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis* ci ha data occaſione di ſcrivere a Lei la preſente lettera, concorda con tutto ciò, che poco anzi ſi è detto, e ſecondo il ſuo ſolito, molto bene lo ſtabiliſce, come può vederſi *nel cap. 3. alla queſt.* 10. Anzi avendo con molta accuratezza *nella queſtione ottava precedente* dubitato, ſe i Cardinali Veſcovi Suburbicarj, che hanno i Suffraganei, ſieno obbligati a dirigere le Dimiſſorie, non facendoſi dal Suffraganeo l'Ordinazione, al Cardinale Vicario di Roma, o pure le poſſano indiriszare a qualunque Veſcovo Cattolico, giacchè la Coſtituzione Aleſſandrina non preſcrive, riſpetto agli Ordinandi Sudditi de' Veſcovi Suburbicarj, quali hanno i Suffraganei, che il fare in Roma gli Eſercizj Spirituali per dieci giorni prima di ricevere qualſivoglia Ordine Sacro; colla ſua ſolita ingenuità ammette, e confeſſa, dovere i Cardinali Veſcovi Suburbicarj indirizzare al ſolo Cardinale Vicario di Roma le Lettere Dimiſſoriali, quando i loro Suffraganei non tengono Ordinasione; sì perchè il Pontefice Aleſſandro di ciò non parlò nella ſua Coſtituzione, ſupponendo, che l'Ordinazione ſi teneſſe da i Suffraganei, sì perchè, avendo ſempre i Veſcovi Suburbicarj, che hanno i Suffraganei, indirizzate le Lettere Dimiſſorie dopo la Coſtituzione Aleſſandrina al Cardinale Vicario di Roma, ogni volta che i loro Suffraganei non hanno tenuta Ordinazione, viene queſta uniforme oſſervanza da eſſo riſpettata, e qualificata per interprete della Coſtituzione Aleſſandrina.

Opinione dell'Autore, e ſuoi fondamenti.

§. 14. Se di più non ſi foſſe aſſerito nel citato Trattato *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, non vi ſarebbe veruna occaſione di recedere da quanto ſaviamente l'Autore ha in eſſo ſcritto: ma avendo *nella quæſt. 12. del cap. 3.* propoſto il ſeguente queſito = *An iidem Epiſcopi*, cioè Suburbicarj, *poſſint immediate per ſe ipſos Ordines Minores conſerre ſuis Subditis in proprio Palatio Romæ exiſtente*, ed avendo riſpoſto di sì = *Cenſeo*, *hos ſex Cardinales Epiſcopos poſſe in propria Cappella intra fines ſui Palatii Romæ exiſtentis*, *& non extra*, *conſerre ſuis ſubditis primam Tonſuram*, *& Ordines Minores* = Aſſegnando la ragione, che è la ſeguente, che *per fictionem juris* i Palazzi, ne' quali i Cardinali Suburbicarj abitano in Ro-

Digitized by Google

Pont. A. XIII.

Roma, benchè non ſieno del Veſcovado, debbano averſi per aderenti al Veſcovado, e la Cappella in eſſi eſiſtente, dee conſiderarſi come Chieſa ſoggetta al loro Titolo = *Palatium Romæ exiſtens talium ſex Epiſcoporum, qui Romæ reſidentiam habent, per fictionem juris cenſetur adhærere ſuo Titulo, nempe ſuo Epiſcopatui, qui eſt eorum Titulus, & Cappella ibidem exiſtens intra fines talis Palatii, eſt veluti Eccleſia ſubjecta tali Titulo* = e portando gli eſempj de' Cardinali, che in Roma ne' loro Titoli conferiſcono la prima Tonſura, e gli Ordini Minori, e degli Abbati Regolari, che fanno lo ſteſſo co' i loro Sudditi Regolari; Ciò è quello, che non crediamo baſtare per recedere a pro de' Cardinali Suburbicarj dalla diſpoſizione del Concilio di Trento, e dalla Bolla Aleſſandrina, incontrando Noi difficoltà in ogni parte dell'eſpoſto aſſunto;

Rigettaſi il primo dedotto *Ex fictione juris*.

§. 15. Incontriamo difficoltà *in fictione juris*; Sì perchè, l'indurre *fictionem juris*, e ricavara da eſſa una conſeguenza, ſorpaſſa l'autorità di qualſivoglia Autore, e Dottore privato; eſſendo ciò riſervato all'autorità di chi può far legge; perlochè comune è l'aſſioma, che *fictio legis non habet locum, niſi in caſibus a jure expreſſis*, come ben oſſerva il Fagnano *nel Cap. In præſentia, num.* 23. *de probationibus*; Sì perchè, non potendo avera luogo l'ideata finziona di ragione nel caſo noſtro, ſe non col ſuppoſto, che il Cardinale Suburbicario, che abita in Roma nel ſuo Palazzo, e ſta nalla ſua Cappella, ſi figuri di eſſere nella ſua Dioceſi, giacchà il Palazzo è appendice del ſuo Veſcovado, e la Cappella è una Chieſa dello ſteſſo; ſembra improbabile una ſimile figurazione nel Cardinale Suburbicario, quale ſa, che ſtando in Roma, ſta fuori di reſidenza; ed è perſuaſo di non peccare, non riſedendo, o perchè il Papa ſapendo, e tollerando, e vedendo che, non oſtante l'impiego appreſſo la Santa Sede, può ben governare la Dioceſi Suburbicaria, tacitamente lo diſpenſa; o perchè, atteſe l'eſpoſte circoſtanze, dichiara, non comprendere il precetto Divino di riſedere il caſo di chi, impiegato in Roma, ſe non adempie la reſidenza materiale nella ſua Dioceſi, adempie però la reſidenza formale nella ſteſſa, non meno per mezzo de ſuoi Miniſtri, che della propria perſona, che a tratto a tratto và commodamente a viſitarla; giuſta ciò, che ampiamente diſcorre il Cardinale Brancacci nella ſua Diſſertazione *de Optione ſex Epiſcopatuum*, ed anche molto bene ammette l'Autore *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis, nel capitolo* 4. *del ſuo Trattato*.

Indi il ſecondo preſo dall'eſempio de' Cardi.

§. 16. Incontriamo difficoltà negli Eſempj allegati; non eſſendovene uno, in cui non vi ſia un'eſpreſſo Apoſtolico privilegio, che autorizza la collazione della Tonſura, ed

Anno 1753.

burbicarii, quamvis ad eorum Epiſcopatum non ſpectent, nihilominus *per fictionem juris* perinde haberi debeant, ac ſi Epiſcopatui adhærerent, & Cappella in hujuſmodi ædibus erecta cenſenda ſit tanquam Eccleſia ipſorum Titulo ſubjecta = *Palatium Romæ exiſtens talium ſex Epiſcoporum, qui Romæ reſidentiam habent, per fictionem juris cenſetur adhærere ſuo Titulo, nempe ſuo Epiſcopatui, qui eſt eorum Titulus, & Cappella ibidem exiſtens intra fines talis Palatii, eſt veluti Eccleſia ſubjecta tali Titulo* = adjectiſque exemplis tum Cardinalium, qui Romæ in ſuis Titulis Tonſuram, & Minores Ordines conferunt; tum Abbatum Regularium, qui erga ſuos ſubditos Regulares idipſum præſtant: Hæc ſunt, quæ Nos nequaquam ſufficere judicamus, ut pro hujuſmodi jure Epiſcopis Cardinalibus adſtruendo, a Tridentini Concilii ſanctionibus, & ab Alexandrina Conſtitutione ſit recedendum; quum magnæ Nobis difficultates ſe offerant adverſus unamquamque ejuſmodi aſſumpti partem.

Diluitur primum, nimirum excogitata fictio juris, Romanas Ædes Cardinalis Diœceſi Suburbicariæ attribuens.

§. 15. Nam primo difficultatem offendimus in *fictione juris*; Tum quia, fictionem juris inducere, indeque aliquod veluti conſequens elicere, privati cujuſque auctoris atque doctoria poteſtatem excedit, & in eo dumtaxat admittitur, qui condendarum legum auctoritate pollet; unde vulgatum illud axioma; *Fictio legis non habet locum, niſi in caſibus a jure expreſſis*; ut recte advertit Fagnanus *in Cap. In præſentia, num.* 23. *de Probationibus*. Tum quia excogitata juris fictio in propoſita facti ſpecie locum aliter habere nequit, quam ſi Cardinalis Epiſcopus Suburbicarius, dum in Urbe & in ſuis ædibus commoratur, in propria Cappella reſidens, animo ſibi repræſentet, ſe in ſua Diœceſi exiſtere, quia Palatium Epiſcopatui adhærens, & Cappella veluti Epiſcopatus hujuſmodi Eccleſia, cenſeri debeant. Hæc autem opinio in Cardinale Epiſcopo Suburbicario nimis improbabilis videtur; quum non ignoret, ſe Romæ commorantem, in ſua Diœceſi minime reſidere; & quidem perſuaſum habeat, ſe ideo deſertæ reſidentiæ reatum non incurrere, vel quia Pontifex id ſciens & patiens, ipſumque præterea videns, non obſtantibus muneribus, quibus pro Apoſtolicæ Sedis utilitate occupatur, Suburbicariæ Diœceſis regimen recte gerere poſſe, tacite cum eo diſpenſat; vel quia, ob eaſdem rerum circumſtantias, declarat, præceptum Divinum de reſidentia non comprehendere caſum illius, qui certis muneribus in Urbe addictus, ſi non materialem reſidentiam in Diœceſi præſens adimplet, formali certe ſatisfacit, non ſolum adhibita in id Miniſtrorum opera, ſed propria etiam adjecta præſentia, dum ad ipſam Diœceſim identidem viſitandam percommode ſe confert; juxta ea, quæ fuſe diſcutit Cardinalis Brancaccius in ſua Diſſertatione *De optione ſex Epiſcopatuum*, quæque recte comprobat auctor ipſe Tractatus *De Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis Cap.* 4.

Diluitur alterum deſumptum ab exem

§. 16. Præterea difficultas nobis occurrit in allatis exemplis, ex quibus nullum omnino eſt, in quo non ſtatim ſe offerat Apoſtolicum Privilegium, quod & facultatem tri-

Digitized by Google

Anno 1753. plo Cardinalium, & Abbat. in ſuis Titulis, vel Eccleſiis, Minores Ordines conferentium.

tribuat pro collatione Tonſuræ, Minorumque Ordinum, & locum ſimul, atque perſonas definiat, quo in loco, & quas in perſonas Privilegiatus hujuſmodi conceſſum ſibi Privilegium valeat exercere. Nam ſi de Cardinalibus ſermo ſit, qui Tonſuram & Minores Ordines conferunt in ſuis Titulis, eorum jus deducitur ex Decretali *in Cap. His quæ, de Majorit. & obed.* de qua diſſerit Epiſcopus Fonſeca in ſuo Opere *de Baſilica Sancti Laurentii in Damaſo lib. 2. cap. 9.* cujus Decretalis auctoritate, ſi Sacerdotali charactere ſint inſigniti, putant ſe poſſe in ſua Titulari Eccleſia Tonſuram & Ordines Minores perſonis ejuſdem Eccleſiæ ſervitio addictis conferre; quemadmodum videre eſt in Diſceptatione Cardinalis Albitii *De juriſdictione Cardinalium in ſuis Titulis num. 71. & ſeqq.* Si autem de Abbatibus Regularibus agatur, eorum privilegium conferendi Tonſuram, & Minores Ordines ſuis ſubditis Regularibus in propriis Eccleſiis, deſumitur *ex Can. quoniam, diſt. 69. ex Cap. cum contingat, de ætate & qualit. & Cap. ſtatuimus, de ſupplen. neglig. & ex Cap. Abbates, de privilegiis in 6.* dummodo ſint Sacerdotes, & Benedictionis munus ab Epiſcopo acceperint; vel ſaltem Apoſtolico Privilegio muniti ſint, ad hoc, ut quamvis non benedicti, omnia præſtare valeant, quæ fieri poſſunt ab Abbatibus rite benedictis; ut olim Nos ipſi oſtendimus in quibuſdam adnotationibus per nos exaratis, dum in minoribus exiſtentes munus Secretarii Congregationis Concilii gerebamus, quæ impreſſæ habentur *in Tomo III. Theſauri Reſolutionum pag. 23. & ſeq.* Præclarum quoque ſuppetit exemplum Cardinalis Archipresbyteri Baſilicæ S. Petri in Vaticano, qui, ſi Epiſcopali charactere præditus ſit, per ſe ipſe, in dicta Baſilica, Minores, Majoreſque Ordines confert Canonicis, Beneficiatis, aliiſque ejuſdem Baſilicæ ſervitio addictis, prædicto autem charactere ſi careat, alium aliquem Epiſcopum advocat, qui præfatos Ordines in ipſa Baſilica conferat; idque in vim Apoſtolicorum Privilegiorum, quæ legi poſſunt *Tom. III. Bullarii ejuſdem Baſilicæ nuper impreſſi pagin.* 340. Non ſunt hæ fictiones juris, ſed Privilegia, certis, atque ſtabilibus ſundamentis iunixa. Quare ſi a collatione Ordinum Minorum, quam Cardinales in ſuis Titulis, Abbates, aliique peragunt, argumentum duci velit ad aſſertum jus adſtruendum Cardinalibus Epiſcopis Suburbicariis, neceſſe eſt aut Privilegium oſtendere, quo idipſum Epiſcopis Suburbicariis indulgeatur, aut titulum ſaltem Privilegio æquipollentem proferre. Quum autem alia non extet Apoſtolica Conſtitutio circa Cardinales Epiſcopos Suburbicarios, præter ſæpedictam Alexandri VII. quæ Cardinali Urbis Vicario reſervat jus conferendi Minores Majoreſque Ordines eorum ſubditis: cumque hactenus iidem Cardinales Epiſcopi neminem ad Ordines etiam Minores in Urbe promovere conſueverint, abſque expreſſa Cardinalis Vicarii licentia; nihil prætere a deſiderandum videtur, ad hoc ut auctoris aſſumptum omni fundamento deſtitutum dicatur.

§. 17.

Pont. A. XIII. nali, ed Abbati, i quali per privilegio ne' loro Titoli, a Chieſe conferiſcono la Tonſura, e gli Ordini.

ed Ordini Minori, e prefigge il luogo, e le perſone, in cui, ed a cui il privilegiato, eſercita il privilegio di conferire la prima Tonſura, e gli Ordini Minori. Parlando de' Cardinali ne'loro Titoli, deriva la loro giuriſdizione dalla Decretale *nel Cap. His quæ, de majoritat. & obed.* di cui diſcorre Monſignor Fonſeca nel ſuo Trattato *de Baſilica Sancti Laurentii in Damaſo lib. 2. cap. 9.* in vigore della quale, eſſendo Sacerdoti, pretendono di potere conferire nella loro Chieſa Titolare la Tonſura, ed i Minori agli addetti al ſervigio di eſſa, come può vederſi nella Diſcettazione del Cardinale Albizi *ſopra la giuriſdizione de' Cardinali ne'loro Titoli n. 71. e ſegu.* Parlando degli Abbati Regolari, il loro privilegio di conferire la Tonſura, e gli Ordini Minori a i loro ſudditi Regolari nelle proprie Chieſe, deriva *dal Can. Quoniam diſt. 69. dal Cap. Cum contingat, de ætate & qualitate, dal Cap. Statuimus, de ſupplenda negligentia, dal Cap. Abbates, de privilegiis in 6.* purchè ſieno Sacerdoti, e ſieno ſtati benedetti dal Veſcovo, o abbiano almeno il privilegio Apoſtolico di potere, benchè non benedetti, fare tutto ciò, che poſſono fare gli Abbati benedetti; come da noi fu dimoſtrato in alcune noſtre Annotazioni fatte, quando *in minoribus* eravamo Segretario della Congregazione del Concilio, e che ſono ſtampate *nel tom. 3. del Teſoro delle riſoluzioni pag. 23. e ſeg.* Illuſtre pure è l'eſempio del Cardinale Arciprete della Baſilica Vaticana, che avendo il Carattere Epiſcopale, a dirittura conferiſce gli Ordini Minori, e Maggiori, nella Baſilica, a i Canonici, Beneficiati, ed altri addetti al ſervizio d'eſſa, e non avendo il Carattere Veſcovile, chiama chi l'ha, a fare la collazione degli Ordini predetti nella Baſilica, e ciò in ſequela degli Apoſtolici Privilegj, che poſſono vederſi *nel tom. 3. nel nuovo Bollario della detta Baſilica alla pag.* 340. Non ſono queſti monumenti *fictiones juris*; ma ſono fondamenti reali, e ſuſſiſtenti: e ſe, per iſtabilire l'aſſerto diritto de' Cardinali Veſcovi Suburbicarj, ſi vuole ricavare conſeguenza dalla collazione degli Ordini Minori, che ſi fa dal Cardinali ne' loro Titoli, dagli Abbati, o da altri, è d'uopo, che o ſi eſibiſca il privilegio, che conceda a i Veſcovi Suburbicarj lo ſteſſo, o almeno ſi produca qualche titolo equipollente; e non eſſendovi altra Apoſtolica Coſtituzione riſguardante i Cardinali Veſcovi Suburbicarj, che la più volte nominata di Aleſſandro VII. che riſerva al Cardinale Vicario di Roma la collazione degli Ordini Minori, e Maggiori, da farſi ai Sudditi dei predetti, e non avendo inſino ad ora eſſi fatta la collazione anche de' Minori ſenza l'eſpreſſa licenza del Cardinale Vicario, nulla di più vi vuole per qualificare l'aſſunto per inſuſſiſtente.

§. 17.

Digitized by Google

PONT. A. XIII.

Aſſurdi, che proverebbero dalla pratica della nuova opinione.

§. 17. Per non abbracciara, e molto più per non aſeguire il parere del noſtro Autore, dovrebbe baſtare l'aver detto, che non ha ſuſſiſtenza; ma non è diſpregievole anche il motivo, che quando per impoſſibile l'opinione foſſe ſpeculativamente ſuſſiſtente, in prattica ſarebbe ſempre pericoloſa. L'Autore la reſtringe alla ſola Tonſura, ed Ordini Minori, ma dagli Ordini Minori ſarebbe aſſai facile, ed aperto l'adito agli Ordini Maggiori. L'accurato Autore non ha mancato di prevedere l'inconveniente, ed ha preteſo di ſcanſarlo, col dire; poterſi bensì nella Cappella privata conferire dal Veſcovo Suburbicario la prima Tonſura, e gli Ordini Minori, ma non mai i Maggiori, avendo il Sac. Concilio di Trento alla *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. *de reformat.* ſtabilito, che le Ordinazioni agli Ordini Maggiori, facendoſi nella Città, ſi facciano nella Cattedrale, aſſiſtendovi i Canonici, e facendoſi nella Dioceſi, ſi facciano nella Chieſa più inſigne, alla preſenza del Clero.

Si provano inefficaci le cautela propoſta dall'Autore.

§. 18. Tutto va bene: Ma, ſe il Sacro Concilio parla delle Ordinazioni generali, come molto bene riflettono il *Fagnano nel cap. In Ordinando num. 45. de Simonia*, *il Monacello in Formulario tom. 1. tit. 3. formula 1. num.* 3, ſe poi per un'epicheja univerſalmente ricevuta non è proibito al Veſcovo, concorrendovi una cauſa legitima, di poter fare qualche Ordinazione particolare agli Ordini Maggiori nella ſua Cappalla privata dell'Epiſcopio; e chi ſarà, che poſſa negare al Cardinale Veſcovo Suburbicario, ammeſſo a conferire la Tonſura, ed i Minori al ſuo Suddito, ſenza la previa licenza del Cardinal Vicario di Roma, nella Cappella del ſuo Palazzo, il fare nella ſteſſa Cappella qualche Ordinazione particolare agli Ordini Maggiori, godendo le Cappelle de' Cardinali queſte ſteſſe per lo meno prerogative, che godono quelle de' Veſcovi, come molto bene ha dimoſtrato il *Cardinal Brancacci* nell'altra ſua Diſſertazione *de Cappellis Cardinalitiis*.

Anzi confeſſa anche egli poterſi da' Cardinali Veſcovi darſi gli Ordini maggiori nella detta Cappella privata.

§. 19. Ammette l'Autore nella citata *queſtione* 12. *alla pag.* 50. la forza dell'argomento confeſſando liberamente, che in quei caſi, ne'quali può il Veſcovo dar gli Ordini Maggiori nella Cappella dell'Epiſcopio, li potrà dare ancora il Cardinal Veſcovo Suburbicario nella ſua Cappella: *etiam hi Cardinales idem poſſent*.

Dalla quale opinione ne naſcerebbero gravi inconvenienti.

§. 20. Ma queſto, per vero dire, è un poco troppo: perchè non eſſendo grande il numero de' Promovendi agli Ordini Maggiori ne' Veſcovadi Suburbicarj, gli Ordinandi agli Ordini Maggiori potrebbero, a poco a poco ed uno per volta, venire a Roma; ed in queſto caſo l'Ordinazione, benchè particolare, e riſtretta, darebbe un tracollo all'autorità Ordinaria del Cardinale Vicario di Roma. Nulla giovando il replicare, che per fare l'Ordinazione anche particolare agli Ordini Maggiori nella Cappella, e non nella Chieſa, è d'uopo, che vi concorra una legittima cauſa; imperocchè, ridotto l'affare a queſto pun-

ANNO 1753.

Recenſentur abſurda ex nova opinione facile profluentia.

§. 17. Et quidem ne illius ſententiæ quiſquam adhæreat, multoque magis ne quis eamdem in praxim deducat, ſatis eſſe deberet illius inſubſiſtentiam oſtendiſſe: verum nec illa quoque ſpernenda eſt ratio, quod ſcilicet, admiſſa etiam ſpeculative contra rei veritatem illius ſubſiſtentia, nihilominus in illius praxi plurimum ineſſet periculi. Quamvis enim auctor Tonſuram tantummodo, Minoreſque Ordines, ſententia ſua complectatur, perfacilis tamen apertuſque ab his ad Majores Ordines tranſitus eſſet. Nec præterfugit accurati Auctoris prudentiam futurum hujuſmodi abſurdum; ſed ſatis eidem occurrere ſe reputavit, dum ait, poſſe quidem ab Epiſcopo Suburbicario in privato Sacello conferri primam Tonſuram, & Minores Ordines; nequaquam vero Majores; propterea quod Tridentinum Concilium *ſeſſ.* 23. *cap.* 8. *de reformat.* decreverit, ut Ordinationes ad Majores Ordines, ſi quidem in Civitate fiant, in Cathedrali Eccleſia, aſſiſtentibus Canonicis, celebrentur; ſi autem illas in Diœceſi haberi contingat, inſignior Eccleſia ſeligatur, in qua, præſente Clero loci, peragantur.

Iiſdem ſatis non occurritur per Auctorem.

§. 18. Et hæc quidem recte: At ſi Sancta Synodus de Ordinationibus Generalibus loquitur, uti expendunt Fagnanus *in Cap. In Ordinando, num. 45. de Simonia*, Monacellus *in Formulario Tom. 1. tit. 3. formul. 1. num.* 3. Si præterea, ex mitiori interpretatione apud omnes recepta, non prohibetur Epiſcopus, quin juſta aliqua ſuadente cauſa, poſſit aliquos privatim in Epiſcopii Sacello Majoribus Ordinibus initiare; quis poterit Cardinali Epiſcopo Suburbicario, poſt aſſertam ipſi facultatem conferendi ſuis ſubditis Tonſuram, atque Minores Ordines in Ædium ſuarum Cappella, inconſulto Cardinali Urbis Vicario, alterum illud jus denegare, celebrandi nimirum in eadem Cappella particularem aliquam Ordinationem ad Ordines Sacros; quum præſertim Cardinalium Cappellæ iiſdem, ut minimum, prærogativis gaudeant, quibus fruuntur domeſtica Epiſcoporum Sacella; uti late demonſtravit Cardinalis Brancaccius in altera ex ſuis Diſſertationibus *De Cappellis Cardinalitiis*.

Immo fatetur vel Majores Ordines in Urbanæ Ædis Sacello poſſe a Cardinali Suburbicario conferri.

§. 19. Argumenti vim agnoſcit Auctor *cit. quæſt.* 12. *pag.* 50. apertequa fatetur, quibus in caſibus Epiſcopo licet in ſui Epiſcopii Cappella Majores Ordines alicui conferre, licitum ſimiliter fore Cardinali Epiſcopo Suburbicario idipſum in ſua Cappella peragere: *etiam hi Cardinales idem poſſent*.

Quid exinde conſequeretur incommodi demonſtratur.

§. 20. Id autem, ut vere loquamur, nimis ultra recti fines progreditur. Quum enim in Epiſcopatibus Suburbicariis haud ita magnus ſit numerus promovendorum ad Ordines Majores, poſſent ſinguli, qui his initiandi ſunt, identidem ſe ad Urbem conferre; atque ita, per hujuſmodi particulares paucorum Ordinationes, auctoritas ordinaria Cardinalis Urbis Vicarii penitus concuteretur. Neque proderit replicando ſubjungere, quod ut liceat Ordinationem etiam particularem ad Ordines Majores extra publicam Eccleſiam in privato Sacello peragere, neceſſe eſt, juſtam & legitimam cauſam ad-

Digitized by Google

adeſſe: huc enim redacta negocii difficultate, conclamatum de eo dici poteſt. Neque enim deerit, qui continuo ſuadeat, ſatis juſtam adeſſe cauſam, ne is, qui plurium milliarium iter, & quidem pedibus ſortaſſe confecit, ut Ordinationis munus a proprio Epiſcopo ſuſciperet, ſua ſpe ſruſtratus, nulla ſua culpa aut demerito, ad propria reverti cogatur. *Nos, qui in Foro litibuſque trivimus ætatem, multum malitiæ, quamvis noluerimus, didicimus:* Hæc Nos verba apud Plinium multis ab hinc annis legiſſe meminimus.

punto, l'affare ſi può dire perduto, non eſſendo per mancare, chi ſempre ſuggerirà, eſſer cauſa legittima il non rimandar indietro chi ha fatto un viaggio di molte miglia, e ſorſe anche a piedi, per eſſer ordinato dal proprio Veſcovo, ſenz'aver potuto adempire il ſuo diſegno, e ciò ſenza ſua colpa, e demerito. *Nos qui in Foro, litibuſque trivimus ætatem, multum malitiæ, quamvis noluerimus, didicimus*: ci ſovviene d'aver, tant'anni ſono, lette queſte parole in *Plinio*.

Concluſio Epiſtolæ.

§. 21. Atque hæc ſunt, Venerabilis Frater Noſter, quæ inter plurimas, quibus obruimur, curas, colligere potuimus; non quidem ex ingenii libidine, ut auctorem oppugnaremus magnæ exiſtimationis, atque doctrinæ, & adeo utiliter in tradenda rerum Eccleſiaſticarum praxi a pluribus annis adlaborantem; ſed ne ejuſdem auctoritate ſuffulta invaleſceret opinio, quæ ad ſeveriorem trutinam revocata, contraria invenitur Concilio Tridentino, Conſtitutioni Alexandrinæ, & conſuetudini ad hunc diem retentæ; quæque Ordinariam labeſactaret auctoritatem tuam, quam Nos propugnare, ac tueri debemus. Hanc itaque Epiſtolam noſtram a Fraternitate Tua in Tribunalis iſtius Tabularium illatam ſervari volumus, ut tibi, tuiſque ſucceſſoribus in promptu ſit agendi normam ex ea deſumere.

Concluſione della Lettera.

§. 21. Ed ecco, o Venerabile Noſtro Fratello, quanto fra le molte occupazioni, che ci opprimono, abbiamo potuto raccorre, non già pel cacoete d'impugnare un Autore di molto merito, e di molto ſapere, e che tanto utilmente ha faticato, e fatica nelle materie pratiche, ed Eccleſiaſtiche; ma acciò, col ſuo credito, non prendeſſe piede un'opinione, rigoroſamente contraria al Concilio di Trento, alla Coſtituzione Aleſſandrina, all'oſſervanza finora uſata, e che recherebbe pregiudizio alla voſtra autorità Ordinaria, che da Noi deve eſſer propugnata, e difeſa. Conſervi Ella dunque, come le ordiniamo, queſta Noſtra Lettera negli Atti della ſua Segretaria, acciò ſerva di regola a Lei, ed a' ſuoi Succeſſori.

Si ordina, che ſia cuſtodita; come ſicura norma per regolarſi in appreſſo.

Epiſtola in futurorum eventuum normam penes acta cuſtodiri jubetur.

§. 22. Eidem vero Epiſtolæ jam forte nimis in longum protractæ finem imponentes, monendum te cenſemus, quæ hactenus dicta ſunt, locum ſibi vindicare, quum agitur de Ordinibus Minoribus atque Majoribus; ſecus vero, ubi res eſſet de ſola Clericali Tonſura: quo caſu iidem ipſi auctores noſtri ſuperius citati, Rigantius, Cardinalis Petra, & Honorantes, allegatis etiam nonnullis Reſolutionibus Congregationis Concilii, in eo conſentiunt, ut liceat Cardinalibus Epiſcopis Suburbicariis per ſe ipſos eam ſolam ſuis ſubditis in proprii Palatii Cappella conſerre; ex ea nimirum ratione, quod Alexandrina Conſtitutio de Ordinibus Minoribus, atque Majoribus diſerte caveat; quæſtio autem eſt non adhuc definita, utrum prima Clericalis Tonſura ſit Ordo, nec ne. Denique Fraternitati Tuæ, quam pleno cordis affectu complectimur, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Suburbicariorum Epiſcoporum facultas quoad collationem Primæ Tonſuræ tantum agnoſcitur.

§. 22. Terminiamo queſta Noſtra Lettera ormai troppo lunga, con avvertirla, che il detto in eſſa ha luogo riſpetto agli Ordini Minori, e Maggiori, ma non quando ſi trattaſſe della ſola, e ſemplice Tonſura: nel qual caſo i Noſtri ſteſſi Autori di ſopra citati, il *Rigante*, il *Cardinal Petra*, l'*Honorante*, concordano, in ſequela anche di alcune Riſoluzioni della Congregazione del Concilio, poterſi eſſa ſola conferire a dirittura dai Cardinali Veſcovi Suburbicarj ai loro ſudditi nella Cappella del loro Palazzo; per la ragione, che la Coſtituzione Aleſſandrina parla degli Ordini Minori, e Maggiori; ed è anche vigente la controverſia, ſe la prima Tonſura ſia, o non ſia Ordine. E con pienezza di cuore abbracciandola, le diamo l'Apoſtolica Benedizione.

Si ammette ne' Cardinali ſuddetti la facoltà di dare la prima Tonſura ſolamente.

Dat. 15. Februarii 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die xv. Februarii 1753. Pontificatus Noſtri anno decimotertio.

Data della Lettera alli 15. di Febraio 1752.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 15. Februarii 1753. Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

XII. BEATIFICATIO

Ven. Servi Dei Josephi a Cupertino Sacerdotis Profeſſi Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Æterna Dei Filius, etſi ante Mundi originem, Patri coæqualis, æque ſemper regnaverit, in plenitudine tamen temporum ideo apparuit patefactus in carne, ut juxta Prophetarum vaticinia, collapſa reædificando, & diruta inſtaurando, Regnum ſuum in ultimos uſque Terræ fines contra antiqui hoſtis tyrannidem erigeret, & ſtabiliret. Quicumque igitur in hoc Regno, quod ex omnibus Linguis, & Populis colligendum erat, tamquam Cives adſcribi ſatagunt, illud violenter expugnare, & aſſequi debent; cum hoc perpetuum edictum, & in omnem vitam ipſis promulgatum voluerit Chriſtus Dominus, quod ignem venerit mittere in Terram, & quod nihil aliud peteret, niſi ut accenderetur, & arderet. Hoc ſolo Cœleſti igne mentes hominum un-

de-

Digitized by Google

dequaque inſtaurantur, cum ardore Spiritus Sancti afflatæ & ſuccenſæ, terrenis cupiditatibus compreſſis atque devictis, in Dei amorem rapiuntur, atque in ſimilitudinem, imaginemque ejus conformantur.

Commemorantur virtutes Beati Viri.

§. 1. Divinæ hujus potentiæ locupletiſſimum Teſtem habemus in Venerabili Servo Dei Joseph a Cupertino Ordinis Fratrum Minorum Sancti Franciſci Conventualium nuncupatorum Sacerdote profeſſo, qui, cum in hoc Chriſti Regno ejus ſervituti ſe devoverit, veterem exuit hominem, & novum induit, & Ducem, & Anteſignanum Franciſcum, per altiſſimam paupertatem, per omnimodam ſui abnegationem, per orationis inſtantiam, per Crucis meditationem, per arcta ſilentia, & per longas inedias imitari contendit. Verum cum penitus intellexiſſet, quod etiamſi tradidiſſet corpus ſuum, itaut arderet, nihil illi prodeſſet, niſi charitatem habuiſſet; hic factum eſt, ut in hoc primo, maximo Deum diligendi mandato, cogitationes omnes, omneſque vires enixe conferret. Ex hac intima cum Deo unione adeo cor ejus Divinæ charitatis igne corripiebatur, & incredibili internæ dulcedinis amore totum deflagrabat, ut in ecſtaſes, & raptus aliquando erumperet; & cum Incola teneretur in Terra, præ vehementiſſimo Dei ſui deſiderio, tamquam domeſticus haberetur in Cælis. Quapropter ejus nomen omnium ſermone celebrari cœpit, quod nec inacceſſa loca, nec ſecretiora cubicula, in quibus quandoque moram obediendo traduxit, continere potuerunt; donec relictis Auximi in Piceno die decimanona Septembris anno milleſimo ſexcenteſimo ſexageſimo tertio inter ſodales ſuos mortalitatis exuviis, ad æterna præmia vocatus, ad cæleſtem Patriam commigravit.

Et præſertim ardens in Deum charitas.

Approbatio Virtutum in gradu heroico.

§. 2. Percrebreſcente itaque in dies ejus ſanctimoniæ clariſſima fama, ad Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitorum Cauſa deducta eſt; ubi cum de Virtutibus æſtimandis, juxta Canonicas ſanctiones, quæſtio de more haberetur, ſcl. rec. Clemens PP. XII. Prædeceſſor Noſter decimo octavo Kalendas Septembris anni MDCCXXXV. in gradu heroico conſtitutas eas eſſe pronunciavit. Porro coram Nobis ad univerſalis Eccleſiæ regimen Divina miſeratione vocatis, cum de Miraculis diſceptaretur, non abſque ſupremo conſilio factum eſſe cenſemus, ut ea ipſa die, videlicet die decima nona elapſi Septembris, Generalis Congregatio ſuper hac re coram Nobis cogeretur, qua Venerabilis Dei Servus ſexagenario major, meritis cumulatus, mortalitatem explevit in Terris, & immortalitatem inchoavit in Cælis. Duo ex Miraculis, quæ diſcutienda proponebantur, Conſultorum ſuffragiis, & Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. præfatæ Cardinalium ſententiis conſentientibus, probanda eſſe cenſuimus; & Decretum ſuper eiſdem Noſtrum proferre, & promulgare voluimus die Sancto Franciſco de Aſſiſio ſacra, poſtquam ad ejus Aram provoluti in Baſilica SS. XII. Apoſtolorum de Urbe, Omnipotenti Deo Hoſtiam placationis obtulimus; quam diem eum in finem delegimus, ut Sanctitatem in hac Franciſcana Familia a Seraphico Parente ſuo invectam, uberrimo Eccleſiæ proventu, in ejus Alumnis in dies adoleſcere, novis atque mirificis argumentis conſtaret.

Item Miraculorum.

Beati omnes, cultus, & honores eidem decernuntur.

§. 3. Quapropter precibus tandem Regum, Epiſcoporum, aliorumque Principum, nec non dilectorum Filiorum Fratrum Minorum Conventualium Paterna clementia annuentes, de ejuſdem Cardinalium Congregationis conſilio, & aſſenſu, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium indulgemus, ut idem Dei Servus Joseph a Cupertino in poſterum Beati nomine nuncupetur: ejuſdem Corpus, & Reliquiæ Venerationi Fidelium (non tamen in Proceſſionibus circumferendæ) exponantur; Imagines quoque radiis, ſeu ſplendidoribus exornentur; ac de eo quotannis die decima octava Septembris, quam diem pro ejus Feſtivitate celebranda præſcribimus, ſub ritu duplici minori, recitetur Officium, & Miſſa de Communi Confeſſoris non Pontificis, cum Oratione a Nobis approbata, juxta Rubricas Breviarii, & Miſſalis Romani: Recitationem autem Officii, & Miſſæ celebrationem hujuſmodi fieri concedimus tum in proprio Minorum S. Franciſci Conventualium Ordine, in quo ſolemni emiſſa Profeſſione uſque ad obitum permanſit; tum in Ordine Fratrum Minorum ejuſdem Sancti Franciſci Cappucinorum (inter quos per aliquot annos commoratus eſt); ac de Obſervantia, Reformatorum, Recollectorum, & Excalceatorum, ac Tertii Ordinis nuncupatorum; tum in Oppido Cupertini, in quo Vir Dei in lucem prodivit, ac in tota Diœceſi Neritonenſi: in Noſtris etiam Civitatibus Aſſiſii, illiuſque Diœceſis Feretranæ; Foroſempronii, & illius Diœceſis, quæ loca ſuo incolatu, ac virtutibus illuſtravit; tum denique in tota Diœceſi, & Civitate Auximana, in qua ipſe obdormivit in Domino; tum apud Archiconfraternitatem ſub invocatione S. Antonii Patavini in eadem Baſilica SS. XII. Apoſtolorum de Urbe, & Confraternitatem S. Stephani in Civitate Aſſiſienſi canonice erectas, in quas cooptatus fuit; ab univerſis Chriſtifidelibus tam Regularibus, quam Sæcularibus, qui ad Horas Canonicas tenentur, & quoad Miſſas attinet, etiam ab omnibus Sacerdotibus in Eccleſias, in quibus Feſtum peragetur, confluentibus. Præterea primo dumtaxat anno a datis hiſce Litteris, in Eccleſiis Fratrum Minorum Conventualium, cæterarumque Franciſcanarum Familiarum, Civitatum, Terrarum, Oppidorum, & Diœceſum Archiconfraternitatis, & Confraternitatis hujuſmodi, ſolemnia Beatificationis ipſius Servi Dei cum Officio ſub ritu duplici majori, & Miſſa, die ab Ordinariis reſpective conſtituta, poſtquam in Baſilica Noſtra S. Petri in Vaticano peracta fuerint Solemnia, nempe die vigeſima quarta currentis Menſis, celebrandi facimus poteſtatem.

Clauſulæ.

§. 4. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Decretis de non cultu &c. editis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, ut earum-

rum-

Digitized by Google

rumdem præſentium Litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu Secretarii dictæ Congregationis Cardinalium ſubſcriptis, & ſigillo Præfecti ejuſdem Congregationis munitis, eadem prorſus fides ab omnibus, & ubique locorum, tam in judicio, quam extra illud habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. 20 Februarii 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XX. Februarii MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimotertio.

D. Card. Paſſioneus.

XIII.

CONFIRMATIO

Et innovatio Privilegiorum, Gratiarum, & Jurium, Militaris & Hoſpitalis Ordini Sancti Joannis Jerosolymitani: Cum aliquibus declarationibus, & ampliationibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Ordinis S. Joannis Jeroſolymitani laudes recenſentur.

INTER illuſtria Religioſæ Profeſſionis Inſtituta, quorum concordi varietate circumdata nitet Eccleſia Chriſti, decet Nos Hoſpitalem Militiam Sancti Joannis Jeroſolymitani ſpecialis benevolentiæ affectu complecti, quæ in charitate fundata, virtute roborata, ſub Omnipotentis Dei protectione, adjuvantibus Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, ac Religioſiſſimis Principibus, cunctiſque Populis Chriſtianis omni ope adnitentibus, ad ſummum ſplendoris & gloriæ faſtigium pervenit; dum generoſi illius Fratres, ac Milites, animo ad pietatis officia demiſſo, ad belli munera invicto, Chriſtifidelibus humile hoſpitalitatis miniſterium, ac ſtrenuum defenſionis præſidium pari ſtudio præſtantes, novo & inaudito exemplo, miram declarant vim Religionis Chriſtianæ; quæ pietatem armis ſociat, bellum cum charitate conjungit, ac viros exhibet caſtra ſequentes, Evangelicæ perfectionis diſciplinam, pro militari Sacramento, ſolemni ritu profitentes. Horum operam univerſæ Chriſtianorum Reipublicæ, & Apoſtolicæ Sedi apprime utilem cum ſæpe iidem Prædeceſſores Noſtri agnoverunt, tum etiam Nos ipſi non una in re experti ſumus; adjectis inſuper ex parte Dilectorum Filiorum ejuſdem Militiæ Magni Magiſtri, & Conventus, perſpicuis in Nos obſequii & obſervantiæ argumentis, ac recurrentibus mutuis erga illos amoris Noſtri officiis & ſignificationibus. Cum autem ipſi de perpetua firmitate Privilegiorum & Indultorum jam pridem ab hac eadem Apoſtolica Sede, ac etiam recenter a Nobis ipſis, eidem Militiæ conceſſorum, tam pro eorum Ordinis dignitate & utilitate, quam pro felici & libero injunctorum ſibi munerum exercitio, in commune Chriſtianæ Rei bonum, merito ſolliciti, plurimum optaverint, eadem per Nos recognita & recenſita, novo confirmationis Noſtræ munimine roborari, ac ſicubi opus fuerit, declarari & ampliari; Nos eorumdem ſupplicationibus inclinati, pleraſque Prædeceſſorum Noſtrorum Litteras & Conceſſiones, favore Hoſpitalis ejuſdem Sancti Joannis Jeroſolymitani, atque illius Militiæ & Perſonarum, diverſis temporibus emanatas, Nobis repræſentari juſſimus; ac diligenti præmiſſo examine, eaſdem partim in genere, partim diſtincte & expreſſe, ſub ea forma, quam præſenti temporum conditioni, & ejuſdem Ordinis ac Militiæ ſtatui, magis aptam judicavimus, confirmare, innovare, ſeu reſpective declarare, & ampliare, ac etiam ex integro, ut infra, ſtatuere & indulgere decrevimus.

Preces dicti Ordinis pro generali confirmatione privilegiorum & jurium ei competentium.

Pontifex præmiſſo omnium examine votis dicti Ordinis annuit.

§. 1. Itaque de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, & ex Noſtra certa ſcientia, eoſdem Dilectos Filios prædictæ Hoſpitalis Militiæ Magnum Magiſtrum, nec non Bajulivos, Priores, Caſtellanum Empoſtæ, Præceptores, Milites, Fratres, Cappellanos, Donatos, & Servitores, omneſque & ſingulas dicti Hoſpitalis & Militiæ perſonas, a quibuſvis Excommunicationis, Suſpenſionis, & Interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes; nec non omnium Litterarum, Conceſſionum, atque Declarationum per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, & Sedem Apoſtolicam, ſeu alia quacumque auctoritate, favore ejuſdem Hoſpitalis, ac Militiæ, eorumque Magni Magiſtri, & Conventus, ac perſonarum hujuſmodi, nec non Locorum, bonorum, ac rerum, ſub quacumque forma editarum, tenores & datas præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac etiam inſertis habentes; Omnia & ſingula Privilegia, Immunitates, Exemptiones, Prærogativas, & alias quaſcumque gratias, conceſſiones, facultates, favores, & indulta, terram, mareque concernentia, eidem Hoſpitali, & illius Militiæ, Prioratibus, Caſtellaniæ Empoſtæ, Bajuliviis, Præceptoriis, Domibus, Hoſpitalibus, Adminiſtrationibus, Officiis, Eccleſiis, Cappellis, Oratoriis, Locis, & Membris quibuslibet, ac pro tempore exiſtentibus Magno Magiſtro, & Conventui, dictæque Militiæ Fratribus Militibus, Profeſſis, atque Novitiis, nec non Priori Eccleſiæ, Cappellanis, Donatis Servitoribus, Vaſſallis, atque Colonis, ac dictos Prioratus, Caſtellaniam, Bajulivias, Præceptorias, Domos, Adminiſtrationes, Officia, Eccleſias, Cappellas, & Membra præfata obtinentibus, per eoſdem Prædeceſſores Noſtros Romanos Pontifices, ac dictam Sedem, ſeu per Nos ipſos, uſque in præſentem diem, in genere, vel in ſpecie conceſſa & elargita, ſeu per eoſdem a pro tempore exiſtentibus Imperatore, Regibus, & Principibus, aliiſque Chriſtifidelibus obtenta, quatenus ſint in uſu, nec ſint expreſſe revocata, aut Con-

Confirmatio generalis omnium Privilegiorum &c.

cilii

Digitized by Google

cilii Tridentini Decretis, & dictæ Sedis Apoſtolicæ Conſtitutionibus, nec non aliis Ordinationibus, in quibus de eadem Militia Hoſpitali expreſſa mentio fiat, ſeu præſentium Litterarum Noſtrarum tenori, adverſantia: Indulgentias quoque, & peccatorum remiſſiones, aliaſque ſpirituales gratias, hactenus eis per dictos Prædeceſſores Noſtros, ſeu per Nos ipſos, conceſſas; præſertim Plenariam ſemel in vita, & in mortis articulo, pro eis eorumque Servitoribus, & Miniſtris, contra infideles & Chriſtianæ Reipublicæ hoſtes pugnantibus, a ſel. rec. Prædeceſſore Noſtro Sixto Papa IV. aliaſque Indulgentias pro viſitantibus Domos, Eccleſias, ſeu Cappellas ipſius Hoſpitalis, ab eadem Sede Apoſtolica diverſis temporibus elargitas, ſervatis tamen earumdem conceſſionum temporibus, conditionibus, & formis, ac dummodo non ſint revocatæ, ſeu ſub aliqua generali revocatione comprehenſæ: Præterea fundos, agros, poſſeſſiones, dominia, prædia, jura, decimas, fructus, redditus, proventus, aliaque mobilia, & immobilia bona, ſive in terra, ſive in mari exiſtentia, & ad Hoſpitale, Prioratus, Caſtellaniam, Bajulivias, Præceptorias, aliaque membra hujuſmodi, in genere, vel in ſpecie ſpectantia; Juriſdictiones quoque, etiam ſpiritualem Ordinariam & quaſi Epiſcopalem in Clerum & Populum, ſi quibus in Terris, Locis, atque Diſtrictibus eadem ipſis competere dignoſcitur: Inſuper omnia & ſingula laudabilia ſtabilimenta, ordinationes, & decreta, in Capitulis Generalibus ejuſdem Militiæ, tam ante annum Domini MDLVIII. quam poſt dictum annum uſque in præſens celebratis, condita & edita, quæ ſcilicet in uſu eſſe dignoſcuntur, ac in iis tantum partibus, in quibus prædicti Concilii Tridentini, ejuſdemque Sedis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & præſentium Litterarum tenori, contraria non ſint, illorum omnium tenores præſentibus pariter pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes; nec non ſententias, cenſuras, & pœnas in ipſis adverſus contrafacientes indictas; Earumdem præſentium ſerie approbamus, laudamus, ratificamus, confirmamus, ac etiam de novo concedimus, ac reſpective ſtatuimus; omneſque & ſingulos defectus, ſi qui forte in eis intervenerint, dictæ auctoritatis Noſtræ plenitudine ſupplentes, prædicta omnia & ſingula valida & efficacia exiſtere & fore, perpetuamque roboris firmitatem obtinere, ſuoſque debitos effectus ſortiri, ac pro tempore exiſtentibus Magno Magiſtro, Bajulivis, Prioribus, Caſtellano, Præceptoribus, Commendatariis, Militibus, Priori, Cappellanis, Donatis, Servitoribus, Vaſſallis, atque Colonis prædictis pleniſſime ſuffragari; eoſdemque illis libere perpetuo uti poſſe: Ac omnia & ſingula Privilegia, & indulta hujuſmodi ab univerſis Chriſtifidelibus, tam Clericalis Ordinis, quam temporalis poteſtatis Sæcularibus, ac etiam aliis cujuſcumque Ordinis, & Inſtituti, perſonis Regularibus; prædicta vero ſtabilimenta, ordinationes, & decreta, ab omnibus & ſingulis dictæ Militiæ Fratribus, quacumque dignitate, ac præeminentia fulgentibus, Militibus, Cappellanis, Donatis, Servitoribus, aliiſque perſonis ipſius Hoſpitalis ſubditis, ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis in iis contentis, perpetuo inviolabiliter obſervari, & ſecundum eadem ſtabilimenta & decreta, in cauſis ipſius Militiæ, & Perſonarum ei adſcripturarum, & ſubjectarum, omnino judicari & cenſeri debere, volumus, mandamus, & reſpective decernimus.

Item Indulgentiarum.

Ac bonorum & rerum ad dictum Ordinem pertinentium: ac etiam juriſdictionum.

Stabilimentorum quoque Ordinis tam ante annum 1558 quam poſt dictum annum uſque ad præſens editorum.

§. 2. Ipſumque Hoſpitale, ac illius Prioratus, Caſtellaniam Empoſtæ, Bajulivias, Præceptorias, Domos, Hoſpitalia, Eccleſias, Cappellas, Oratoria, ac Loca & Membra quæcumque, nec non Magiſtrum, Bajulivos, Priores, Caſtellanum Empoſtæ, Præceptores, Milites, Cappellanos, Donatos, & Servitores, nunc & pro tempore exiſtentes, etiam Sæculares Clericos, & Preſbyteros, juxta præſcriptum dicti Concilii Tridentini, eorum Eccleſiis, Cappellis, & Oratoriis quoquomodo deſervientes, quamdiu in eorum obſequiis erunt, & in ipſorum Domibus reſidentes, ſub eorumdem obedientia vivent; ac illorum res, animalia, prædia, domos, & bona quæcumque, quæ obtinent & poſſident, ac in futurum canonice obtinebunt, ac poſſidebunt, ſub Beati Petri, & dictæ Sedis, ac Noſtra immediata protectione confirmamus, ac de novo ſuſcipimus; nec non ab omni juriſdictione, correctione, onere, ſtatutis, bannis, dominio, ſuperioritate, & poteſtate quorumcumque Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Prælatorum, præterquam in caſibus in Apoſtolicis Conſtitutionibus, & dicti Concilii Tridentini Decretis litteraliter expreſſis, aut in ſpecie declaratis, nec non quorumcumque temporalium Dominorum quavis poteſtate, etiam Imperiali, Regali, & Ducali fulgentium, ac Univerſitatum, & illarum Regentium, aliorumque, præterquam dicti Hoſpitalis, Superiorum Ordinariorum, tam ſpiritualium, quam temporalium, ubicumque, tam citra, quam ultra Montes, & Mare conſtitutorum, cujuſcumque Dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locotenentium, & Judicum nunc & pro tempore exiſtentium quorumlibet, eximimus & liberamus.

Nova ſuſceptio Ordinis, & illius Perſonarum ac rerum, ſub immediata Apoſtolicæ Sedis protectione.

Exemptio Ordinis a cujuſvis juriſdictione.

§. 3. Itaut Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices præfati, nullam in eos, vel ea, juriſdictionem, correctionem, viſitationem, ſuperioritatem, dominium, ſeu poteſtatem, præterquam in his, quæ ad animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, aliiſque in caſibus per dictum Concilium, ſeu per Apoſtolicas Conſtitutiones, aliaſque Ordinationes præfatas expreſſis & declaratis, exercere, aut excommunicationis, aliaſve ſententias, cenſuras, & pœnas promulgare, (etiamſi forſan hactenus per abuſum, ſeu alterius Privilegium, aut negligentiam, etiam per longum tempus, taliter obſervatum non fuiſſet, ſeu dicti Hoſpitalis, ejuſque membrorum Eccleſiæ non Parochiales, in quibus Sacramenta Fidelibus non adminiſtrantur, pluries fuiſſent a Prædeceſſoribus Epiſcopis viſi-

Inhibitio ſpecialis contra quoſcumque exemptionem hujuſmodi perturbantes.

Anno 1753.

viſitatæ), nullatenus poſſint, aut valeant, Ipſique Magiſter & Conventus, nec non Prior Eccleſiæ, aliique Priores, Bajulivi, & Præceptores, intra limites ſuarum juriſdictionum & adminiſtrationum, etiamſi nulla forſan in Clerum, & Populum juriſdictione ibidem potiantur, quoad perſonas tamen eiſdem vere ſubditas, & ſub eorumdem obedientia in ipſorum Domibus viventes, Ordinarii Superiores, ſeu Prælati, juxta formam Privilegiorum, & ſtabilimentorum prædictorum, exiſtant & eſſe cenſeantur; neque alii quicumque, cujuſvis Eccleſiaſticæ, vel mundanæ Dignitatis, aut præeminentiæ, ſtatus, vel conditionis exiſtant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna per contrafacientes eo ipſo incurrenda, eos in judicio, vel extra, ſuper præmiſſæ exemptionis uſu, ſeu poſſeſſione, vel quaſi, quacumque etiam longi temporis contraria præſcriptione nihil obſtante; neque demum aliqui Magiſtratus, Rectores, Gubernatores, Præſidentes, Vice-Legati, ac etiam S. R. E. Cardinales de Latere Legati, per Loca, Civitates, atque Provincias Ditionis Noſtræ Eccleſiaſticæ couſtituti, eoſdem Fratres Milites ſuper delatione armorum quorumcumque, pro ſui defenſione, & Hoſtium Sedis Apoſtolicæ offenſione, in quibuſcumque locis Nobis & eidem Apoſtolicæ Sedi mediate vel immediate ſubjectis, ad formam tamen providæ Conſtitutionis per fel. rec. Prædeceſſorem Noſtrum Alexandrum VIII. Anno Incarn. Dom. MDCXC. Idibus Auguſti editæ, quæ incipit = *Et ſi cuncta* = nulla unquam tempore, directe vel indirecte moleſtare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præſumant, debeant, ſeu poſſint, aut valeant.

Privilegium deferendi Arma.

Facultas erigendi novas Domos & Præceptorias Ordinis, aliaque loca cum iiſdem prærogativis

§. 4. Utque etiam in poſterum quibuſvis Chriſtifidelibus in quibuſcumque Civitatibus, Locis, & Diœceſibus, liceat Præceptorias, Domos, & Hoſpitalia, ſub dependentia & ſubjectione dicti Hoſpitalis, per illius Fratres obtinenda, quæ eiſdem exemptionibus, privilegiis, libertatibus, prærogativis, immunitatibus, indulgentiis, conceſſionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hoſpitalis Præceptoriæ, Domus, & Hoſpitalia utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere debeant, aſſignata illis congrua dote, Ordinariorum Locorum, & quorumvis aliorum licentia minime requiſita, & nulla præterea iiſdem Ordinariis juriſdictione in illis, aut oneris imponendi facultate reſervata, fundare, erigere, & conſtrui facere; dictique Magiſter, & Conventus, hujuſmodi fundationes & erectiones, alterius cujuſvis licentia aut conſenſu minime requiſitis, approbare & acceptare, poſſint & valeant, plenam & liberam iiſdem facultatem & auctoritatem concedimus, & impertimur.

Demandatur inſtitutio Presbyterorum, qui per Commendatarios Ordinis ad Beneficia eruut nominati, ſine ulla exactione &c.

§. 5. Presbyteri vero tam ſæculares, quam ejuſdem Hoſpitalis Militiæ Cappellani, & in ea expreſſe Profeſſi, qui per Priores, Caſtellanum, Bajulivos, Præceptores, alioſque Milites Commendatarios, juxta eorum facultates inferius declarandas, ad deſerviendum Parochialibus, & aliis Eccleſiis, Cappellis, & Oratoriis Hoſpitalis hujuſmodi, ac membrorum ejus, tam nunc exiſtentium, quam in poſterum erigendorum, pro tempore deputabuntur, per Locorum Ordinarios, ad nominationem ſeu præſantationem dictorum Priorum, Caſtellani, Bajulivorum, Præceptorum, aliorumque Commendatariorum, præmiſſo dumtaxat examine quoad idoneitatem ad ea, quæ pertinent ad animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, ad formam Decretorum Concilii Tridentini, & Conſtitutionum Apoſtolicarum per Prædeceſſores Noſtros Romanos Pontifices, ac per Nos ipſos deſuper editarum, abſque aliqua exactione, & oneris impoſitione, inſtitui, ac recipi, & admitti volumus, & mandamus.

Pont. A. XIII.

Facultas Fratribus Cappellanis profeſſis ſuſcipiendi Ordines extra tempora ordinationum

§. 6. Ac inſuper eiſdem Fratribus Cappellanis in eadem Militia expreſſe Profeſſis, ut omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines a quocumque maluerint Catholico Antiſtite gratiam & communionem Sedis Apoſtolicæ babente, & in propria Diœceſi reſidente, vel in aliena de Diœceſani Loci conſenſu Pontificalia exercente, etiam extra tempora a jure ſtatuta, annique curriculo minime expectato, & tribus diebus Feſtivis, aliquo temporis ſpatio, arbitrio dicti Antiſtitis definiendo, interpolatis, ſervato tamen fel. rec. Clementis VIII. Prædeceſſoris Noſtri Decreto die XV. Martii Anni MDXCVI. edito, Noſtraque ſuper his edita Conſtitutione, quæ incipit = *Impoſiti Nobis* = data Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI. tertio Kalendas Martii, Pontificatus Noſtri Anno VII. aliiſque de jure ſervandis, recipere poſſint & valeant, earumdem præſentium ſerie concedimus & indulgemus.

Exemptio generalis Bonorum Ordinis a quibuſvis Decimis & impoſitionibus Eccleſiaſticis.

§. 7. Præterea nullus omnino ex prædicti Hoſpitalis Fratribus, Militibus, ſeu Cappellanis, aliiſve perſonis ipſius Hoſpitalis ſubditis, in Prioratibus, Caſtellania Empoſtæ, Bajuliviis, Præceptoriis, Domibus, Membris, Beneficiis, Prædiis, ſive Graneiis quomodocumque a dicto Hoſpitali dependentibus, ubicumque, & infra limites juriſdictionis quorumcumque Patriarcharum, Epiſcoporum, aliorumque Ordinariorum Præſulum, ſive Univerſitatum, Hoſpitalium, aut Rectorum Eccleſiarum conſtitutis, quaſcumque Decimas, taxas, & jura, etiam Synodalia, ſeu Canonicas portiones, aut quartas nuncupatas, Procurationes, ſubſidia etiam charitativa, ſeu alias quaſcumque collectas & contributiones, etiam ratione jucundi adventus nuncupati, aliudve onus perſonale, ſeu mixtum, ab Ordinariis ubicumque, & ex quacumque cauſa impoſitum, vel imponendum, tam ex antiquis eorum culturis, quam recenter cultis novalibus, aliiſque terris, fundis, poſſeſſionibus, & animalibus, etiamſi terræ & poſſeſſiones hujuſmodi ad quantumcumque longum tempus, non tamen in perpetuum feudum, aut Emphyteuſim, conceſſæ fuerint; ſive ex propriis patrimonialibus bonis eorumdem Magni Magiſtri, Priorum, Caſtellani Empoſtæ, Bajulivorum, Præceptorum, aliorumque Fratrum Militum & Cappellanorum, tam acquiſitis, quam in poſterum acquirendis, aut ad eos quovis modo, etiam ex conceſſione Apoſtolica, vel Magiſtrali, pertinentibus,

Digitized by Google

tibus, alicui quovis modo ſolvere teneantur: A quibus omnibus exactiooibus, collectis, contributionibus, oneribus, & impoſitionibus quomodocumque nuncupatis, omnia & ſingula dicti Hoſpitalis loca ac bona, ut præfertur, nec non Eccleſiarum ab ipſo Hoſpitali quomodolibet dependentium ſabricas, ſemper & perpetuo; prædictorum autem patrimonialia bona, a die emiſſæ per ſupradictorum ſingulos Profeſſionis; libera, immunia, & exempta, ſicut per Prædeceſſores Noſtros Rom. Pontifices fuiſſe, ita modo eſſe, & in poſterum ſore declaramus & volumus.

Item ab oneribus Laicalibus.

§. 8. Eademque ipſius Militiæ Hoſpitalis loca, prædia, poſſeſſiones, & booa, ubicumque, etiam ſub noſtra, & Apoſtolicæ Sedis, ſive aliorum quorumcumque Supremorum Principum, Rerumpublicarum, & Univerſitatum Ditione, & juriſdictione conſiſtentia, ab omnibus & ſingulis oneribus, impoſitionibus, & gravaminibus ordinariis & extraordinariis, tam Fiſcalibus, ſeu Cameralibus, quam etiam Communitativis, ſeu pro Communitatum & Univerſitatum Laicalium ordioariis aut extraordinariis uſibus, & indigentiis hactenus impoſitis, & imponendis, niſi ſorſan auctoritate Apoſtolica cum eorumdem bonorum Hoſpitalis prædicti expreſſa comprehenſione, impoſita fuerint, aut imponantur in poſterum, ſeu eadem bona illorum ſolutioni & ſupportationi ſubjecta eſſe aut ſore, etiam expreſſe per dictam Sedem declaratum fuerit; Prædictorum autem Magni Magiſtri, aliorumque Militum Profeſſorum patrimonialia bona, donec in eorumdem peculiari cenſu exiſtent, nec in commune dominium & proprietatem Hoſpitalis prædicti re ipſa translata ſuerint, a Communitativis dumtaxat oneribus & collectis, quæ ſcilicet pro earumdem Communitatum & Univerſitatum Laicalium uſibus & indigentiis primitus impoſita, nequaquam deinde Fiſci & Cameræ juribus applicata fuerint, plenarie ſimiliter exempta, libera, & immunia eſſe & ſore, ſtatuimus, atque decernimus.

Et Bonorum patrimonialium Militum profeſſorum ab oneribus Communitativis Cameræ non applicatis

Revocatio ampliſſima quorumvis Indulſorum exemptionis a ſubjectione Magni Magiſtri & Superiorum Ordinis.

§. 9. Et quooiam præmiſſæ exemptiones non alia de cauſa a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus Hoſpitali prædicto, ejuſque Perſonis, ac rebus conceſſæ, ac pluries confirmatæ, & a Nobis ipſis, ut præfertur, innovatæ fuerunt, quam ut ejuſdem Militiæ ſtatus & ordo ſub ipſius Magni Magiſtri, ac Prælatorum regimine, in publicum Chriſtianæ Reipublicæ bonum feliciter procedat, ſimulque illius bona, ad communes impenſas pro Fidei deſenſione, & Religionis præſidio ſuſtinendas ſufficiant; Ideo Nos eorumdem Prædeceſſorum veſtigiis iuhærenses, omnes & ſingulas exemptiones Priorum, Bajulivorum, aliorumque Fratrum Militum, ſeu Cappellanorum, aliarumque Perſonarum dicti Hoſpitalis ſubditarum, ubicumque, tam citra, quam ultra Montes & Mare, nunc pro tempore conſtitutorum, & commorantium, a ſuperioritate, juriſdictione, obedientia, & correctione Magni Magiſtri & Conventus, prædictorum, ac aliorum Prælatorum ipſius Hoſpitalis, etiam cum eorum receptione in protectionem dictæ Sedis, itaut illi ſolummodo ſint ſubjecti, quodque Magno Magiſtro, & Conventui, & Prælatis præfatis parere, & ad Hoſpitale prædictum accedere non teneantur; quacumque ratione vel cauſa, etiam obſequiorum per eos Fidei, ac Sedi, & Hoſpitali prædictis impenſorum, aut alia conſideratione, etiam cum quibuſvis clauſulis, & derogatoriarum derogatoriis, hactenus forſan conceſſas; quarum quidem exemptionum Indulta, utpote in Regularis diſciplinæ & ſtatus prædictæ Militiæ everſionem, ac etiam forte in damnum & detrimentum totius Chriſtianæ Reipnblicæ tendentia, nunquam in poſterum a Succeſſoribus Noſtris concedenda fore pro certo confidimus; prædicta auctoritatis plenitudine, & earumdem præſentium ſerie, revocamus, caſſamus, abolemus, & annullamus, ac pro infectis & nullis haberi volumus; atque illius, quibus conceſſa fuerint, minime ſuffragari, quominus, iiſdem non obſtantibus, prædicto Magno Magiſtro, ac Coovemtui, & Prælatis præfatis quandocumque liceat plenariam & omnimodam in eos juriſdictionem & ſuperioritatem, in ſtabilimentis Ordinis eiſdem attributam, exercere; ſeu quominus omnes, & ſinguli prædicti iiſdem Magno Magiſtro, Conventui, & Prælatis, tam perſonaliter, quam realiter, omni exceptione ceſſante, perinde ac ſi Indulta exemptionum hujuſmodi nunquam conceſſa fuiſſent, firmiter parere & obedire teneantur; iiſdemque Magno Magiſtro, Conventui, ac Prælatis prædictis, contra Rebelles, ac etiam ſub hujuſmodi Indultorum obtentu, mandatis ſuis non obedientes, ſervatis conſuetis terminis ad docendum ſe paruiſſe & ſatisfeciſſe in loco Conventus Hoſpitalis hujuſmodi, aliiſque de jure, & juxta ſtabilimenta prædicta ſervandis, ad mulctas & pœnas in eiſdem ſtabilimentis præſcriptas procedendi, eaſque re ipſa exequendi, plenam & liberam facultatem & auctoritatem tribuimus & impertimur.

Facultas extrahendi ſubditos delinquentes e Locis immunibus.

§. 10. Pro quorum omnium, aliorumque ſub temporali eorumdem Magni Magiſtri & Conventus juriſdictione in Inſulis Melitæ & Gauli exiſtentium debita coercitione, & expedito juſtitiæ curſu, Nos earumdem præſentium Litterarum tenore, & auctoritate prædicta, Apoſtolicas Conſtitutiones tam Prædeceſſorum Noſtrorum Benedicti Papæ XIII. quæ incipit = *Ex quo Divina* =, datam Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXXV. ſexto Idus Junii, & Clementis Papæ XII. cujus initium eſt = *In ſupremo juſtitiæ ſolio* =, datam ejuſdem Dominicæ Incarnationis Aono MDCCXXXIV. Kalendiis Januarii, pro eo quod pertinet ad immunitatem localem & perſonalem; quam etiam Noſtram Anno ſimiliter Incarnationis Dominicæ MDCCXLIX. Idibus Martii, Pontificatus Noſtri Anno X. editam, quæ incipit = *Officii Noſtri ratio* =, cum omnibus Decretis, Clauſulis, & Derogationibus in eis contentis, quatenus opus ſit, ad ipſam Hoſpitalem Militiam, ejuſque Perſonas ubique conſtitutas, necnon ad dictas Inſulas Melitæ & Gauli, expreſſe extendimus & ampliamus.

Extenſio Conſtitu-

§. 11. Ac inſuper ejuſdem Militiæ laudabilia

Anno 1753.

bilia ſtatuta adverſus Duellorum abuſum edita magnopere comprobantes, noviſſimam quoque Conſtitutionem Noſtram, quæ incipit = *Deteſtabilem* =, datam quartuo Idus Nnvembris proxime elapſi, ipſius quoque Fratres Milites, & Subditos quoſcumque arctare & afficere, ſtatuimus & declaramus.

tionis ſuper Duellorum abuſu ad Milites ejuſdem Ordinis.

Jura & proventus communis Ærarii aſſeruntur.

§. 12. Ad aſſerenda vero communis Ærarii, Theſauri nuncupati, Hoſpitalis prædicti jura, qnum alias ejuſdem Militiæ ſtabilimentis & uſibus, ſeu Privilegiis, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, eiſdem Hoſpitali, ejuſque Magno Magiſtro, & Conventui conceſſis, expreſſe cautum fuerit, quod proviſi, ac proviſiones, commendas, ſeu alias diſpoſitiones de Præceptoriis, aliiſque Beneficiis dicti Hoſpitalis ſibi pro tempore factas proſequentes, certa jura vacantia, ſeu mortuaria, aut alias nuocupata, forſan duplicata, communi Ærario hujuſmodi perſolvere, ac quædam alia ibidem expreſſa onera ſubire tenerentur, quodque de redditibus, fructibus, & proventibus hujuſmodi Præceptoriarum, primo & ſecundo, & forſan aliis annis provenientibus diſponere, ſeu illos percipere minime poſſent, ſed illi dicto Ærario, ac alias in uſum & utilitatem Hoſpitalis, ac illius Militum, ſeu Menſæ applicari, pro illius oeceſſitatibus ſublevandis, ac tuitione Fidei adverſus Chriſtianæ Reipublicæ Hoſtes, aliiſque oneribus Hoſpitali prædicto incumbentibus, impendi deberent; ac inſuper Prioratus, Caſtellaniam Empoſtæ, Bajulivias, Præceptorias, & alia illius Beneficia quæcumque, pro tempore qualitercumque obtinentes, certas reſponſiones, ac ordinarias, & extraordinarias impoſitiones eidem communi Ærarin annis ſingulis ſolvere tenerentur: ipſiſque Prioratibus, Caſtellania, Bajuliviis, Præceptoriis, aliiſque Beneficiis hujuſmodi, per obitum ſeu alias quomodocnmque vacantibus, illornm frnctus, redditus, & proveotns, prout in uno, vel altero anni tempore vacaverint, uſque ad certam reſpective diem eidem Ærario cederent: Volumus in poſterum nullas omnino exemptiones ab hujuſmodi ſolutionibus cuilibet indulgeri, & quatenus concedantur, ex nunc decernimus & declaramus, eaſdem nullius roboris & momenti fore & cenſeri debere; ſed, non nbſtantibus futuris forſan Indultis & gratiis hujuſmodi, etiam quibuſvis clauſulis, & derogationibus muniendis, omnes & ſingulos Prioratns, Bajulivias, Caſtellaniam, Præceptorias, & alia Beneficia hujuſmodi, ſeu illorum membra, & ab illis dependentia obtinentes, & in illis regreſſus, acceſſus, coadjutorias, & alias gratias, quavis etiam Apoſtolica auctoritate conceſſas habentes, ſeu illornm fructus, & proventns, aut alia jura loco penſionis annuæ, vel penſiones ipſas ſuper eorumdem fructibus, redditibus, & proventibus forſan impoſitas, & imponendas percipientes, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, ac etiamſi Cardinalatus honore præfulgeant, pro rata fructunm, & penſionum earumdem, de omnibus & ſingulis annaiis, vacantibus, mortuariis, & aliis quibuſcumque juribus per eos dicto commuoi Ærario quomodolibet debiti ſatisfacere debere: nec etiam vigore Indultorum, gratiarum, & derogationum hujuſmodi, a ſolntione & præſtatione fructuum, cenſuum, paſſagiorum, annatarum, vacantium, & mortuariorum, aut aliorum quorumcumque jurium, ſeu reſponſionnm, aut ordinariarum vel extraordinariarum impoſitionum, dictorum ſtabilimentorum & privilegiorum vigore debitorum, io toto vel in parte ſe eximere, vel liberare, aut alias communi Ærario Hoſpitalis hujuſmodi, ſeu illius juribus in aliquo præjudicare poſſe, ſeu præjudieatum cenſeri; ſed omnes & ſingulos prædictos de cætero, etiam hujnſmodi gratias & derogationes pro tempore habentes, ad exhibiiionem & relaxationem fructuum, ac penſionum hnjuſmodi eidem communi Ærario faciendam, teneri & adſtrictos fore; & ad id etiam per cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, cogi & compelli poſſe.

Pont. A. XIII.

Revocatio alienationum Bonorum Ordinis abſque conſenſu M. Magiſtri & Conventus faciendarum.

§. 13. Bnnorum autem & jurium ejuſdem Hoſpitalis perpetuæ conſervationi tutius conſulere volentes, quaſcumque donationes, conceſſiones, locationes ultra tempns in præfatis ejuſdem Militiæ ſtabilimentis permiſſum, iovеſtituras, & alias alienationes bonorum immobilium, ſeu cenſuum, reddituum, jurium, & juriſdictionum ad Prioratus, Caſtellaniam Empoſtæ, Bajulivias, Domos, Hoſpitalia, Beneficia, & loca Hoſpitalis hujuſmodi pertinentium, in illorum læſionem, jacturam, vel detrimentum, & alias ſine conſenſu & expreſſa licentia Magni Magiſtri & Conventus prædictorum, etiam per perſonas dictæ Religionis faciendas, etiam cum renunciationibus, pactis, juramentis, & pœnis deſuper impoſitis, & adjectis, ac inſtrumentis & Litteris deſuper confectis, quacumque etiam longi temporis præſcriptione, ſeu pacifica poſſeſſione, & detentione non obſtantibus, ipſo jure nullas, nulliuſque robnris vel momenti exiſtere & fore, decernimus & ſtatuimus; ac cenſus, redditus, jura, juriſdictiones, & bona alienata hujuſmodi, ſeu per quoſcumque etiam Sæculares occnpata, uſurpata, & detenta, ad jus & proprietatem dicti Hoſpitalis, ſeu illius Prioratuum, Bajuliviarum, Præceptoriarum, aliorumque Beneficiorum, ac membrorum reducimus, illudque & illa adverſus alienationes, ioveſtituras, occupationes, & detentiones hujuſmodi, in integrum, ac in priſtinum, & eum ſtatnm, in quo antea erant, reſtituimus, reponimus, & plenarie reiotegramus, illarumque detentores, cujuſvis Dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis & conditionis exiſtentes, ad illorum reſtitutionem, dimiſſionem, & relaxationem, per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia, cogi, & compelli poſſe volumus. Similes vero alienationes de cætero, ſine licentia, & beneplacito dictæ Sedis, nunqnam abſque evidentis ipſius Hoſpitalis ntilitatis cogoitione, & expreſſo Magni Magiſtri & Cooventus prædictorum conſenſu concedendis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privatioois Beneficiorum per eos obtentorum pœnis, per contrafacientes eo ipſo abſque aliqua declaratione incurrendis, ac nullitatis omnium aliter geſtorum, ſfieri diſtricte prohibemus.

Prohibitio novarum alienationum abſque dicto conſenſu.

Exemptio Commendarum & Officio

§. 14. Jam vero liberam quorumcumque Officiorum, & Beoficiorum Regularium ipſius

Pont. A. XIII.

ANNO 1753.

Orum Ordinis tamquam non collativorum, a quibuſvis reſervationibus & affectionibus Apoſtolicis.

ſius Militiæ, nec non redditu um & emolumentorum eiſdem adnexornm diſpoſitionem, atque diſpenſationem pro meritis & juſtitia faciendam, eiſdem Magno Magiſtro, & Conventui, ſeu aliis ad quos, juxta ſtatuta, conſuetudines, & privilegia Militiæ hujuſmodi, pertinere dignoſcitur, aſſerere etiam, & confirmare volentes; perpenſis illis, qnæ olim fel. rec. Innocentius Papa VIII. Prædeceſſor quoque Noſter eidem indulſit; ſimili auctoritate, ac præſentium tenore, Prioratus, Caſtellaniam Empoſtæ, Bsjulivias, Præceptorias, Cameras, cæteraque qnomodolibet nuncupata ejuſdem Militiæ Hoſpitalis Officia, Beneficia, & Membra Regularia quæcumque, nunquam de cætero perpetuis futuris temporibus, ſub quibuſvis generalibus vel ſpecialibus reſervationibus Apoſtolicis, etiam per Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ factis, & quas pro tempore fieri contingat, de Beneficiis Eccleſiaſticis etiam apud Sedem prædictam pro tempore vacantibus, nec ſub quibuſvis Litteris dictæ Sedis, aut Legatorum ejus, utpote vere Regularia, & non collativa, ac etiam ad Hoſpitalitatem, & Fidei tuitionem ordinata, nllatenus includi, ſeu incluſa & comprehenſa cenſeri, nec reſervata vel affecta exiſtere, ant hujuſmodi reſervationum, ſeu Regularum, aut Litterarum vigore, per quempiam acceptari, ſeu alicui de illis provideri poſſe, decernimus, & declaramus; ſed quoties per ea obtinentium ceſſum vel deceſſum, ſeu etiam per reſignationem in manibus Noſtris, & Succeſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum factam, Commendæ vel deputationes ipſæ pro tempore qualitercumque ceſſaverint, ſeu vacare dicantur, tam in Romana Curia, quam extra eam; toties per pro tempore exiſtentem Magnum Magiſtrum & Conventum prædictos, ſeu per alios ejuſdem Ordinis ad id facultatem habentes, & non alium, ſeu alios, juxta ſtabilimenta prædicta, ejuſdemque Hoſpitalis conſuetudines, uſus, & naturas, & illi conceſſa Privilegia & Indulta, Fratribus dicti Ordinis, in adminiſtrationem & Commendam, ut moris eſt, itaut nnnquam Beneficiorum collativorum naturam aſſumere, nec ab ea obtinentibus in titulum perpetui Beneficii Eccleſiaſtici retineri, aut, ipſis cedentibus vel decedentibus, ex eorumdem perſonis vacare cenſeantur, de ipſis diſponi, & provideri, volumus, concedimus, & reſpective ſtatuimus: Necnon reſervationes, ac proviſiones, collationes, commendas, deputationes, uniones, & quaſcumque alias ſimiles vel diſſimiles diſpoſitiones, quacumque ratione vel cauſa, etiam motu & ſcientia ſimilibus, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam per Nos, aut Succeſſores Noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, ſeu per dictæ Sedis Legatos, auctoritate Apoſtolica, aut alia quacumque, & qnandocumque faciendas, nullius penitus roboris & momenti exiſtere, & haberi prorſus pro infectis; quaſque per alios, quam per dictos Magnnm Magiſtrum & Conventum, alioſque ipſius Ordinis, ut præfertur ad id facultatem habentes, fieri contingat, illis, quibus ſic fierent, nullum jus, nullumque coloratum titulum poſſidendi tribuere, & eos, quoad omnes effectus, etiam Noſtræ & Csncellariæ prædictæ Conſtitutionis & Regulæ, de triennali poſſeſſore non moleſtando, pro meris Detentoribus ſine titulo haberi & reputari. Nec non omnes & ſingulas expectativas, antianitates, mandata de providendo, ſeu Coadjutorum deputationes, etiam de conſenſu perſonarum eadem pro tempore obtinentium, regreſſus, acceſſus, aliaſque præventivas gratias, facultates, & Litteras Apoſtolicas, ſuper iiſdem Prioratibus, Caſtellsnia Empoſtæ, Bajuliviis, Præceptoriis, Cameris, Commendis, & quibuſvis aliis Beneficiis Regularibus dicti Hoſpitalis vacaturis, in ſsvorem etiam Fratrum Militum dictæ Militiæ, cujuſcumque gradus, & ordinis, ac Eccleſiaſticæ, etiam Cardinalatus, ſeu mundanæ dignitatis, & conditionis fuerint, quomodocumque & qnalitercumque, abſqne Magiſtri & Conventus prædictorum conſenſu, etiam ex quibuſvis juſtiſſimis & urgentiſſimis canſis, quantumvis oneroſis, & quoromcumque meritorum, etiam erga Fidem, ac Sedem, & Militiam præfatas, ſeu damnorum paſſorum intuitu, & quorumcumque, etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, vel aliorum Principum, ſeu Univerſitatum Studiorum conſideratione, aut pro ſedandis litibus, etiam per Nos, & Succeſſores Noſtros Romanos Pontifices pro tempore futuros, Noſtroſque, ſeu eorumdem Succeſſorum Legatos, conceſſas, & conceſſa, ſeu concedendas, & concedenda, etiam quaſcnmque clauſulas illarum ab hujuſmodi revocationibus præſervativas, in ſe continentes & continentia; motn, ſcientia, & poteſtate ſimilibus etiam perpetuo revocamus, caſſamus, & annullamus; & nemini ſuffragari, nec illarum prætextu, etiamſi ex tunc, prout ex diebus vacationum eorumdem, factæ, ſeu facta comperiantur, aliquem ex Prioratibus, Caſtellania, Bajuliviis, Præceptoriis, Cameris, Commendis, aliiſque Beneficiis Hoſpiralis hujuſmodi, acceptari, vel aſſequi, aut jus in re, vel ad rem, cuiquam acquiri potuiſſe ſeu poſſe; ſed, illis non obſtantibus, prædictos Magnum Magiſtrum, & Conventum, alioſque dicti Ordinis ad id facultatem habentes, ut præfertur, conjunctim ſen diviſim, juxta conſuetudines & ſtabilimenta ejuſdem Hoſpitalis, de ipſis Prioratibus, Caſtellania, Bajuliviis, aliiſque præmiſſis, libere diſponere potuiſſe & poſſe, ac ſic judicari debere, & quidqnid ſecus ſuper his attentari contingat, irritum & inane decernimus.

Revocatio gratiarum præventivarum, & Coadjutoriarum, factarum, & faciend. abſque conſenſu M. Magiſtri & Conv.

Facultas M. Magiſtri & Conv. admittendi reſignationes Commendarum & Officior. regular. Ordinis, & Penſiones reſervandi.

§. 15. Prædictis autem Magno Magiſtro, & Conventui dumtaxat, eorumdem Prioratuum, Caſtellaniæ, Bajuliviarum, aliorumque Regularium dicti Hoſpitalis Beneficiorum hnjuſmodi reſignationes admittendi, ac recipiendi, illaque reſignantibus, denominationem, ſeu titulum, ac omnes eorum fructus, ſeu partem, aut ſuper illis quaſcumque penſiones annuas, quæ etiam tranſeant ad ſucceſſores in eis, etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, etiam privationis, in talibus apponi ſolitis, ad vitam, vel ad tempus, reſervandi, concedendi, conſtituendi, & aſſignandi, & quod altero decedente, ſu-

perſtes in Beneficii poſſeſſione ſuccedat, indulgendi, ſeu regreſſum ad illud concedendi, liberam facultatem & auctoritatem, earumdem præſentium tenore concedimus & impertimur.

Prohibitione ſuper Commendis Ordinis Penſiones præterquam in favorem Militum reſervantur.

§. 16. Decernentes nihilominus, ſuper eorumdem Prioratuum, Caſtellaniæ, Bajuliviarum, aliorumque præmiſſorum fructibus, redditibus, & proventibus, nullas penſiones annuas, ſeu eorumdem fructuum, redditiuum, & proventuum portiones, in quarumvis perſonarum ſæcularium, ſeu alterius Ordinis, præterquam dicti Hoſpitalis & Militiæ Regularium, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, nobilitatis, præeminentiæ, vel Eccleſiaſticæ, aut mundanæ dignitatis, aut conditionis fuerint, etiamſi Cardinalatus honore præfulgeant, favorem, commodum, & utilitatem, quavis etiam Supremorum Principum, ut ſupra, vel aliorum conſideratione, & intuitu, ſeu ex quacumque etiam onerosa & meritorum cauſa, per ipſos Magnum Magiſtrum, & Conventum præfatos, ſeu per dictam Sedem, reſervari, conſtitui, & aſſignari ullatenus poſſe; & ſi reſervari, concedi, conſtitui, & aſſignari contigerit, reſervationes, conceſſiones, conſtitutiones, & aſſignationes hujuſmodi factas, & faciendas, pro nullis & irritis haberi, nulliuſque roboris & momenti eſſe & fore, nec ulli ſuffragari, aut jus eaſdem penſiones, ſeu fructus exigendi tribuere, nec quemquam earum vigore ad earumdem penſionum, ſeu fructuum ſolutionem & præſtationem compelli poſſe.

Facultas deputandi Fratres Cappellanos in Eccleſiis dependentibus & annexis, & illos amovendi.

§. 17. Cæterum Magnus Magiſter, & ſinguli Priores, Caſtellanus Empoſtæ, Bajulivi, Præceptores, Milites, & Fratres Hoſpitalis hujuſmodi, tam Parochiales, quam etiam ſine cura Eccleſias, vel earum Vicarias, aut Cappellas, vel Altaria, ſeu alia Beneficia ſimplicia, ad eorum collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem ratione Prioratuum, Caſtellaniæ, Bajuliviarum, Præceptoriarum, etiam Camerarum Magiſtralium nuncupatarum, Hoſpitalium, Domorum, & aliorum Beneficiorum dicti Hoſpitalis per eos pro tempore obtentorum, de jure, ſtatuto, conſuetudine, fundatione, aut privilegio, vel alias quomodolibet ſpectantia, & pertinentia, & ab ipſis Prioratibus, Cappellania, Bajuliviis, Præceptoriis, Domibus, Hoſpitalibus, & aliis Beneficiis Regularibus vere dependentia, & ſubjective annexa, quæ juxta ejuſdem Ordinis Statuta, Fratribus ſaltem Cappellanis ipſius Hoſpitalis concedi ſemper debuiſſent, quamtumvis a longo & forſan longiſſimo tempore, per abuſum, aut ex defectu Fratrum Cappellanorum hujuſmodi ad id idoneorum, Clericis, ſeu Presbyteris Sæcularibus conferri, & per dictos Presbyteros, ſeu Clericos ſæculares obtineri conſueverint, in poſterum etiam Fratribus dicti Ordinis Cappellanis, ſi alias ad id idonei & habiles reperiantur, concedere & aſſignare, eoſque ad illorum curam, regimen, & adminiſtrationem deputare, ac etiam, juſtis concurrentibus cauſis, tam Sæculares Clericos, ſeu Presbyteros, quam Fratres Cappellanos hujuſmodi, ab eorumdem cura, regimine, & adminiſtratione amovere, & alios in illorum loca ſubrogare; ipſique Fratres Cappellani, non ſecus ac Sæculares Clerici, ſeu Presbyteri, eadem recipere & adminiſtrare, non tamen in titulum perpetui Beneficii Eccleſiaſtici retinere, illiſque reſpective deſervire, & animarum curam hujuſmodi Beneficiis forſan annexam exercere libere & licite reſpective poſſint & valeant.

In Cauſis inter Militiam & Milites, ac ſuper receptione ad habitum, duæ Sententiæ conformes vim trium obtinere debent.

§. 18. Denique cauſas, lites, & controverſias quaſcumque, tam inter ipſam Religionem, ſeu Hoſpitalem Militiam, ejuſque Conventum, aut commune Ærarium ex una, & ſingulas perſonas Fratrum Militum ejuſdem Militiæ, cujuſcumque gradus, dignitatis, & præeminentiæ exiſtant, aut Cappellanos, aliaſque dicti Hoſpitalis perſonas ex altera partibus, quam inter ipſos nunc exiſtentes, & futuros Fratres Milites Cappellanos, & perſonas hujuſmodi, hinc inde, ſuper quibuſvis rebus & juribus; ac etiam inter eamdem Militiam, ſeu illius Fratres ex una, & quaſcumque alias Sæculares, aut Regulares perſonas ex altera, ſuper receptione ad habitum ipſius Militiæ, motas & movendas, & coram ejuſdem Militiæ Judicibus, & Tribunalibus Ordinariis, ſeu commiſſariis, jam nunc introductas, atque pendentes, ſeu quandocumque introducendas, & agitandas, celerem & expeditum curſum & finem, prout ad ipſius Militiæ, ejuſque Fratrum tranquillitatem, & utilitatem maxime convenit, ſortiri & obtinere volentes; ſtatuimus atque decernimus, a ſententia in hujuſmodi cauſis lata per Judicem ſecundæ Inſtantiæ, nullam appellationem in ſuſpenſivo admitti, ſeu concedi, niſi quatenus ea ſententia ſit infirmatoria primæ ſententiæ difinitivæ, ſeu vim definitivæ habentis, & in ea parte dumtaxat, quæ hujuſmodi infirmationem importet; Sed, ubi duæ Sententiæ conformes inter ſe eſſe dignoſcantur, eaſdem habere vim trium, & rem facere judicatam; quæ, niſi ſuccumbens intra tres menſes tunc proximos, ſpeciali citatione coram Noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis Auditore expedita, & parti victrici legitime præſentata, illius executionem ſuſpendi obtinuerit, debitæ executioni mandari poſſit, ac etiam debeat: Declarantes nihilominus, ab electione Fratrum Militum, & Præceptorum, ſeu Commendatariorum, in Bajulivos Magnæ Crucis nuncupatos, nullam appellationem ſeu recurſum in ſuſpenſivo recipi, aut admitti, juxta ſtatutum XX. Conſilii generalis dictæ Militiæ, quod per eaſdem præſentes hac in parte expreſſe approbamus & confirmamus. Nullas vero ſententias, reſolutiones, decreta, aut res judicatas quorumcumque Tribunalium, etiam Auditorii Cauſarum Palatii Noſtri Apoſtolici, aliorumque Judicum Romanæ Curiæ, prædictis Magno Magiſtro, & Conventui, ac Militiæ, ejuſque communi Ærario, ſuper Juriſdictione, ac præmiſſorum privilegiorum & jurium civili poſſeſſione, vel quaſi, niſi eadem Militia, citato in actibus ſubſtantialibus illius Procuratore in ea Curia conſtituto, & commorante, ſpecialiter ad cauſam vocata fuerit, ullatenus præjudica-

Niſi infra tres menſes executio rei judicatæ per Auditorem Pontificis ſuſpenſa fuerit.

Nulla appellatio in ſuſpenſivo admittatur ab electione in Bajulivos Magnæ Crucis.

In cauſis in quibus agitur de intereſſe Ordinis, illius Procurator citandus erit.

ca-

Pont. A. XIII. | Anno 1753.

care poſſe, aut ipſis per ea præjudicatum cenſeri; ſed eoſdem ſemper & quandocumque, ſententiis & rebus judicatis hujuſmodi nihil obſtaotibus, ſuper poſſeſſorio agere, ac etiam de ſpolio dare poſſe: Quod ne ab aliquibus in hoc ioterеſſe habentibus, aut habere prætendentibus, ignorari valeat; volumus, hujuſce diſpoſitionis noſtræ tenorem, per Edictum typis impreſſum, & in conſuetis locis publicis hujus Almæ Urbis, aliarumque Curiarum, ubicumque opus fuerit, nec non ad valvas Eccleſiarum Prioratuum, Bajuliviarum, & Præceptoriarum dictæ Militiæ per Orbem conſtitutarum, infra novem Menſes proximos affigendum, ad publicam omnium notitiam deduci debere: Quo facto, diſpoſitio Noſtra hujuſmodi omnes perinde arctet, ac ſi perſonaliter ſingulis intereſſe habentibus, aot habere prætendentibus, intimata fuiſſet.

Diſpoſitio hujuſmodi per Edictum publicum ad omnium notitiam deduci debet.

Facultas deputandi Judices Conſervatores.

§. 19. Ad quorum omnium perpetuam firmitatem, nec non bonorum & jurium ipſius Militiæ indemnitatem magis aſſerendam, ejuſdem nunc & pro tempore exiſtentibus Bajulivis, Prioribus, Caſtellano Empoſtæ, Præceptoribus, & Fratribus Militibus, ut omnes & ſingulos Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, & eorumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicarios, ſeu Officiales, aliaſque perſonas in Dignitate Eccleſiaſtica ubilibet conſtitutas, nec non Canonicos Metropolitanarum & Cathedralium Eccleſiarum, qui in Conciliis Provincialibus, aut Diœceſanis, juxta ſæpedicti Concilii Tridentini Decretum, vel etiam extra hujuſmodi Concilia in caſibus per Apoſtolicas Conſtitutiones permiſſis, Judices electi, ſeu deſignati fuerint, dummodo in eadem Civitate aut Diœceſi ſint conſtituti, ſemper & quandocumqoe opus fuerit, ſervata forma Conſtitutioois a fel. rec. Prædeceſſore Noſtro Gregorio Papa XV. hac ſuper re editæ, in ſuos, & Privilegiorum, bonorum, & jurium hujuſmodi Conſervatores, & Judices eligere poſſiot, qui ipſos adverſus inferentes eis injurias, ſeu gravamina & damna in perſonis, rebus, & bonis, ac juribus hujuſmodi, manutenere, & conſervare, ac ipſi ſic ab eis electi, omnibus privilegiis, facultatibus, & gratiis, quibus aliorum Ordinum non Militarium Conſervatores uti, potiri, & gaudere ſolent, uti ſimiliter, potiri, & gaudere debeant, earumdem præſentium ſerie, & auctoritate prædicta, plenam & liberam facultatem concedimus & indulgemus.

In Cauſis paſſivis, Perſonæ Ordinis coram propriis Judicibus conveniri debeant.

§. 20. Utque præterea in iis locis, in quibus Judices particulares eorumdem Fratrum Militum, & Cappellanorum, ac Inſervientium Hoſpitalis prædicti, per Priores, aut Bajulivos, alioſve ad id facultatem habentes, deputati, Tribunal apertum retinere actu conſueverunt; iidem Fratres Milites & Cappellani, ac Inſervientes; in omnibus Civilibus Cauſis, in quibus ipſi Rei fuerint, coram hujuſmodi Judicibus in prima Inſtantia privative etiam de cætero conveniri debeant, ſalva obſervantia Decreti in eadem Tridentina Synodo Seſſ. VII. Cap. XIV. editi, quoad cauſas mercedum & miſerabilium perſonarum; & ſalvo jure legitimæ Appellationis in ſecunda, & ulterioribus Inſtantiis, ad Nos, & Sedem Apoſtolicam, ſtatuimus etiam, atque decernimus.

Clauſulæ ampliſſimæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 21. Ipſas quoque præſentes Litteras, atque omnia & ſingula in eis contenta & expreſſa, ſeu per eas confirmata & innovata Privilegia & Iodulta ſemper & perpetuo firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, nec unquam ſub generalibus Privilegiorum & Indultorum hujuſmodi revocationibus, aut derogationibus, ſeu contrariis Conſtitutiooibus, Ordinationibus, Legibus, & diſpoſitionibus, in quibuſcumque Apoſtolicæ Sedis Litteris, aut Conciliorum etiam Generalium Decretis, præterquam Concilii Tridentini, cujus Decreta io omnibus & per omnia ſalva, & præſervata eſſe volumus, comprehendi, nec ipſam Hoſpitalem Militiam ex his arctari & affici, niſi de iiſdem Privilegiis & Indultis, ac de ipſa Hoſpitali Militia expreſſa mentio fiat, ac etiam quoad aliqua ex ſuperius expoſitis, illius Magni Magiſtri, & Cooventus prædictorum expreſſus ut præfertur, conſenſus accedat: Et ita, ac non alias, in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores prædictos, ac ejuſdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuntios, & alios quoſcumque, quavis auctoritate, poteſtate, officio, & Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate fungentes, ac prærogativa, privilegio, præeminentia, & hooore fulgentes, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, in quocumque judicio, & in quacumque Curia, & in qualibet inſtantia, judicari & definiri debere decernimus, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam qoavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§. 22. Non obſtantibus Noſtris, & Cancellariæ prædictæ in contrarium præmiſſorum quomodolibet editis vel edendis regulis, & quibuſvis aliis in contrarium eorumdem præmiſſorum, etiam Apoſtolicis, ſeu in Synodalibus, Provincialibus, & Univerſalibus Conciliis editis & edendis ſpecialibus vel generalibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, ac quarumvis Archiepiſcopalium, & Epiſcopalium Eccleſiarum juribus ac conſuetudinibus, etiam longo temporis ſpatio præſcriptis, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, illis, eorumque Præſulibus, aliiſque Perſonis, etiam ſpeciali nota dignis, ac Regnis, Provinciis, Civitatibus, ac Locis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis Decretis in genere vel in ſpecie, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam Conſiſtorialiter, aut alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus, in contrarium præmiſſorum conceſſis, approbatis, confirmatis, & innovatis; etiamſi in eis caveatur expreſſe, quod illis per quaſcumque Litteras Apoſtolicas, etiam motu ſimili, deque pari Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine pro tempore conceſſas, quaſcum-

que

Digitized by Google

Anno 1753.

que etiam derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continentes, derogari non poſſit, neque cenſeatur eis derogatum. Quibus omnibus & ſingulis, quamvis de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio facienda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenores eiſdem præſentibus, perinde ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo hic inſerti forent, pro plene & ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium & ſingulorum validiſſimum effectum, hac vice dumtaxat, latiſſime, & pleniſſime, ac ſpecialiter, & expreſſe, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, earumdem tenore præſentium derogamus, & derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides habenda tranſumptis.

§. 23. Volumus autem, ut earumdem præſentium Tranſumpta, ſive exempla, etiam impreſſa, manu Vicecancellarii ejuſdem Conventus, ſeu alicujus Notarii publici ſubſcripta, & pro tempore exiſtentium ejuſdem Militiæ Magni Magiſtri, vel cujuſvis ex Bajulivis, Prioribus, aut Caſtellano prædictis, ſeu alterius Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ, ſigillo munita, eamdem ubique fidem, & auctoritatem obtineant in judicio & extra, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 24. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Noſtrarum abſolutionis, confirmationis, approbationis, exemptionis, liberationis, conceſſionis, indulti, mandati, facultatum impertitionis, extenſionis, ampliationis, declarationis, ſtatuti, prohibitionis, revocationis, caſſationis, annullationis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. Anno XIII die 12. Martii 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLII. Quarto Idus Martii, Pontificatus Noſtri anno decimotertio.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

V i s a

De Curia J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✝ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Pont. A. XIII.

WILNENSIS COLLEGII,

Seu Seminarii Apoſtolici, a Gregorio XIII. pro Adoleſcentium Ruthenorum, & Moſcovitarum educatione & inſtitutione erecti, optimo regimini providetur.

De hujus Seminarii Alumnis vide infra Conſtit. XIX.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Eximium Gregorii XIII. ſtudium in erigendis & dotandis Collegiis ad Adoleſcentes inſtituendos, & erudiendos.

COmmendatiſſimum ſtudium, & incredibilem Apoſtolicæ ſolicitudinis zelum fel. record. Gregorii Papæ XIII. Prædeceſſoris noſtri, qui ad perenne orthodoxæ religionis præſidium atque incrementum, tot Collegia, Seminaria nuncupata, tam in hac Alma Urbe, pro remotiſſimarum Nationum adoleſcentibus, quam alibi in Germania, Bohemia, Polonia, Tranſylvania, atque in Civitate quoque Wilna Provinciæ Lithuaniæ, a fundamentis erigenda, conſentaneis, legibus munienda, & annuis redditibus pro adoleſcentibus inibi educandis, inſtituendiſque dotanda curavit, ſemper, etiam dum in minoribus eſſemus, admirati, adhuc in ſuprema Sacroſancti Apoſtolatus Cathedra per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam, meritis licet imparibus, conſtituti, ſuſcipimus, & Apoſtolicis laudibus proſequentes, vehementer dolemus, quod propter aſperas temporum rerumque calamitates, æmulari non valeamus.

Eorum fundationis leges conſervare neceſſarium agnoſcit Pontifex.

§. 1. Etſi autem maximi momenti opus eſſe non ambigitur, hujuſmodi Collegia, ſive Seminaria bene conſtituere; non minimi tamen ponderis eſt adlaborare, ut eadem Collegia, ſive Seminaria, juxta intentam primævæ fundationis inſtitutionem, conditaſque provida maturitate regulas, ſarta tectaque ſerventur, & adminiſtrentur. Ab inita ſane ſumma Catholicæ Eccleſiæ procuratione, inter graviſſimas tot negotiorum undique ſeſe oggerentium curas, non omiſimus ſedulam vigilemque operam impendere, ut de omnium ejuſmodi Collegiorum, ſive Seminariorum rationibus, tum ad rectam piorum morum, ſacrarumque doctrinarum diſciplinam, tum ad fidelem bonorum temporalium adminiſtrationem pertinentibus, pleniſſime edoceremur, & Apoſtolicæ providentiæ, auctoritatiſque partes, ubi opus erat, opportune collocaremus.

In Seminarium Vilnenſe pro Ruthenis, & Moſchovitis erectum, loco Moſchovitarum, recipiuntur Alumni Latini Ritus.

§. 2. Quoniam autem, ſicut accepimus, in Pontificium Collegium, ſive Seminarium, quod a laudato Gregorio Prædeceſſore noſtro Wilnæ erectum, & inſtitutum fuit, ut Juvenes ſcholares Rutheni, & Moſchovitæ fidem ipſam catholicam, & doctrinam, ac bonas litteras condiſcerent, optimiſque moribus, & diſciplinis erudirentur, amplius Juvenes Moſchovitæ, fortaſſe ob vitæ pœnam quibuſcumque Moſchovitis catholicam religionem amplectentibus & profitentibus,

juxta

Digitized by Google

juxta ſuas leges, infligendam, non recipiuntur, & admittuntur; inde factum eſſe exiſtimatur, ut pluribus abhinc annis, præter quatuor Monachos Ordinis S. Baſilii Magni ex Natione Ruthena in eodem Collegio, ſive Seminario educari ſolitos, Superiores ipſius Collegii, ſive Seminarii, loco & vice Adoleſcentium Moſchovitarum, alios Latini ritus Juvenes in eodem Collegio, ſive Seminario alendos, inſtituendoſque ſuſcipiant.

Plures tamen cauſæ præferendos ſuadent Ruthenos Græci Ritus.

§. 3. Hujuſmodi vero providentiæ ratio etſi non contemnenda, haud tamen talis eſt, ut expreſſæ tanti Pontificis Fundatoris voluntati, præſcriptæque legi ſuperiores memorati Collegii, ſive Seminarii, pro ſuo arbitrio derogantes, injuncto ſalutari operi ſatisfacere valeant; cum Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem conſulere debuiſſent, & loco, ac vice Adoleſcentium Moſchovitarum non amplius concurrentium, ſubrogari potius debuiſſent totidem Adoleſcentes Nationis Ruthenæ Græci ritus, ea potiſſimum de cauſa, quod & Epiſcopale Seminarium pro Adoleſcentibus ritus Latini Wilnæ, atque alia alibi, erecta inſtructaque reperiantur; nec tanta, quoad ritum Latinum, urgeat neceſſitas, quanta omni procul dubio eſt illa Nationis Ruthenæ. Hæc enim non ſolum plures complectitur Diœceſes, ſed ipſæ etiam Diœceſes tot refertæ ſunt Parochialibus Eccleſiis, ut in ſola Metropolitana Kyovienſi earumdem Parochialium Eccleſiarum numerus ſit millium nongentarum vigintiquinque. Accedit quoque maxima Ruthenorum Antiſtitum inopia, propter quam Collegia, ſive Seminaria Diœceſana ſibi erigere, & inſtruere haud valent. Inſuper ut major inter ipſos Ruthenæ Nationis Eccleſiaſticos Viros, maxime rerum eccleſiaſticarum, ſacrarumque doctrinarum, peritia floreat; cum ampliſſimæ Diœceſes orthodoxis, ſchiſmaticiſque hominibus permixtæ reperiantur.

Præſertim Nationis Ruthenæ neceſſitates.

Pontifex, de Conſilio Congregationis de Propaganda Fide, ſtatuit, ut infra.

§. 4. Porro de hiſce omnibus certiores facti, Venerabilibus Fratribus Noſtri S. R. E. Cardinalibus Congregationi Propagandæ Fidei præpoſitis per duas generales Congregationes accuratiſſime examinanda commiſimus. Hinc factum eſt, ut attentis tot rationum tam a Nobis, quam ab ipſis Cardinalibus diſcuſſarum graviſſimis momentis, de eorumdem Cardinalium pariter conſilio, non obſtantibus quibuſcumque in contrarium facientibus, auctoritate noſtra apoſtolica, tenore præſentium, prout infra, ſtatuamus, & decernamus.

Gregorii XIII. Literas confirmat.

§. 5. Ac primum quidem memoratas Gregorii Prædeceſſoris literas, quoad omnia, & ſingula in ipſis contenta, & ſtatuta, dummodo iis, quæ per eaſdem præſentes noſtras literas, ut infra, ſtatuuntur, & decernuntur, non adverſentur, quatenus opus ſit, confirmamus, & apoſtolicæ firmitatis præſidio munimus.

Ruthenos & Moſcovitas ſolummodo in Collegium recipi deinceps jubet

§. 6. Deinde vero omnibus, & ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentibus ſæpedicti Collegii, ſive Seminarii Pontificii Wilnenſis Superioribus, & Officialibus, diſtrictæ inhibemus, ut deinceps nullum omnino adoleſcentem in ipſum Collegium, ſive Seminarium, niſi Nationis Ruthenæ, & Moſcovitæ (ſi quando aliquem ejuſdem Nationis Moſcovitæ adoleſceutem recipiendum, admittendumque contingeret) recipiant, & admittant.

Rutheni quibus ex Diœceſibus ſint cooptandi

§. 7. Porro Diœceſes Nationis Ruthenæ, ex quibus adoleſcentes in Collegium, ſive Seminarium antedictum deinceps admittendos, recipiendoſque dumtaxat (dummodo ex Natione Moſcovitica non ſit, qui admitti, & recipi petat) eſſe, ſtatuimus & diſtricte mandamus, ſunt Kyovienſis & Halicienſis Metropolitana totius Ruſſiæ, Polocenſis & Vitebſcenſis Archiepiſcopatus, Smoleſcenſis Archiepiſcopatus, Vladimirienſis & Breſtenſis Epiſcopatus, Pinſcenſis & Turovienſis Epiſcopatus, atque Epiſcopatus Chelmenſis. Tres vero Epiſcopatus Luceorienſem, Premislienſem & Samborienſem, ac Leopolienſem, inter Diœceſes ejuſdem Nationis Ruthenæ adſcriptos, ideo excluſos eſſe ſtatuimus & mandamus, quod pro nonnullis uniuſcujuſque eorumdem adoleſcentibus Alumnis ſtatutus ſit locus in Collegio ſive Seminario Leopoli pro Ruthenis & Armenis fundato, cui annuum nec mediocre ab eadem Congregatione Propagandæ Fidei pro dictis Alumnis ſubſidium ſolvitur, unde par æquumque videtur, ut de hiſce tribus Diœceſibus, quæ hujuſmodi commodum habent, nullus admittatur, recipiaturque; ſed de prænodictis ſolummodo Diœceſibus, in quibus major neceſſitas urget.

Alumnorum numerus ad minus vicenarius ſtatuitur.

§. 8. Verum ut deinceps quoad admiſſionem, receptionemque Alumnorum, nulla ſuboriantur diſſidia, & partium ſtudia; cum numerus viginti Alumnorum in laudato Collegio ſive Seminario de præſenti exiſtentium ſit, quamvis de præterito idem numerus, juxta majorem, vel minorem rerum abundantiam, vel inopiam, interdum major, interdum minor fuerit; ipſum viginti Alumnorum numerum, quomodolibet impoſterum ſeſe habeat annona, nunquam minorem, ſed ſi redditus, & proventus augeantur, majorem etiam eſſe volumus, & ſtatuimus: cum œconomiæ ratio poſtulet, ut inopia unius anni ſuppleatur alterius anni abundantia.

Fit Locorum diſtributio, juxta decretum Congreg. de Prop. Fide

§. 9. Ab hoc itaque conſtituto, ut præmittitur, viginti Alumnorum numero, exceptis quatuor Ordinis Sancti Baſilii Magni Monachis in eodem Collegio, ſive Seminario, ut pariter præmittitur, retineri, & educari ſolitis, quos ſemper in futurum ex eodem Ordine, & Congregatione Ruthena admittendos, recipienduſque pari modo & forma volumus, & mandamus, ut Magiſtros, & Præceptores habeant aptos, & idoneos; reliquos ſane ſexdecim Alumnos, qui admittendi, recipiendique ſunt, diſtributos eſſe volumus & mandamus, juxta Decretum ejuſdem Congregationis Propagandæ Fidei, quod eſt tenoris ſequentis =

In Congregatione Generali de Propaganda Fide habita die 12. Februarii 1753. decretum fuit, ut ſequitur: Ad Collegium VVilnenſe, ultra quatuor Monachos Baſilianos, & donec aliter provideatur, eſſe impoſterum admittendos Ruthenos tantum ex infracriptis Diœceſibus; nempe ex Archiepiſcopali Kyovienſi ſex, quorum unus ex Palatinatu VVilnenſi, alter vero ex Pala-

Palatinatu Novogrodenſi, & alter ex Palatinatu Minſcenſi: alii vero tres ex reliqua ejuſdem Diœceſis Kyovienſis parte, & præſertim ex Ukraina. Ex Diœceſi Archiepiſcopali Polocenſi duo, quorum unus ex Palatinatu Polocenſi, alter ex Palatinatu Vitebſcenſi. Ex Diœceſi Archiepiſcopali Smoleſcenſi duo. Ex Diœceſi Epiſcopali Vladimirienſi duo, quorum unus pro Vladimirienſi, ſeu Podlachiæ parte, alter ex Palatinatu Breſtenſi. Ex Diœceſi Chelmenſi duo, quorum unus ex Terra Chelmenſi, alter de Palatinatu Belzenſi. Ex Diœceſi Epiſcopali Pinſcenſi duo ⇉ Diſtributionem autem eorumdem ſexdecim Alumnorum ex qualibet Diœceſi reſpective eligendorum, per præinſertum dictæ Congregationis Decretum, factam, tanquam utilem, & ſalutarem non ſolum approbamus, & apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, confirmamus; verum etiam diſtricte ſervandam eſſe præcipimus, & mandamus.

Alumni quo ordine ſint prima vice recipiendi.

§. 10. Præterea ad omnem penitus e medio tollendam diſſenſionem, confuſionemque, ſtatuimus, & ordinamus, ut diſtributio ita omnino, & non aliter fiat, nimirum, ut, cum quilibet Alumnus ritus latini in ſæpedicto Collegio, ſive Seminario commorans, ſive elapſo tempore, quo inibi educari debet, ſive aliter quomodolibet ex eodem Collegio, ſive Seminario egreſſus fuerit, ſtatim in illud admittatur recipiaturque Alumnus ex Metropolitana Kyovienſi Nationis Ruthenæ, & ſic deinceps uſque ad numerum pro eadem Metropolitana Kyovienſi juxta præintertum Decretum ſupra ſtatutum; deinde ex Diœceſi Archiepiſcopali Polocenſi, atque eodem pacto, & ordine ex aliis Diœceſibus antedictis. Poſtquam vero integrum ſexdecim Alumnorum numerum completum eſſe conſtiterit, cum vacatio cujuſvis Alumnatus evenerit, non admittatur recipiaturque niſi adoleſcens Nationis Ruthenæ ex illa Diœceſi, ex qua Alumnus antecedens locum dedit vacationi.

Exequutores deſignantur.

§. 11. Cæterum ut præſcripta, & præmiſſa omnia debitæ exequutioni demandentur, Venerabili Fratri Ordinario noſtro & Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis in Polonia Nuntio, & Dilecto Filio Regenti ejuſdem Collegii, ſive Seminarii, modernis, & pro tempore exiſtentibus, injugimus, ut, ſalva ſemper dictæ Congregationis Cardinalium Propagandæ Fidei præpoſitorum auctoritate, omnia, & ſingula in hiſce noſtris in forma Brevis literis, quas etiam typis impreſſas in conſpicua dicti Collegii, ſive Seminarii parte, ut ab omnibus legi poſſint, apponi volumus & mandamus, contenta & expreſſa, exacte ſervari faciant & curent.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 12. Decernentes eaſdem præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, & ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari debere: ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Gregorii Prædeceſſoris noſtri litteris, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Derogatio contrariis

Exemplorum fides

§. 13. Volumus autem, ut earumdem præſentium litterarum tranſumtis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. 5 Apr. 1753 Pont. XIII.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die V. Aprilis MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimotertio.

Cajetanus Amatus.

MONACHI S. BASILII.

XV

Nationis Ruthenæ ſolvuntur a lege emittendi quartum votum de non acceptandis Epiſcopatibus, vel Archimandriis, abſque aſſenſu ſuorum Superiorum: Abrogatiſque Statutis pœnalibus ſuper hoc editis, Canonicæ Sanctiones innovantur, ac inculcantur.

Dilectis Filiis, Proto-Archimandritæ, Archimandritis, & Monachis Ordinis S. Baſilii Magni Nationis Ruthenæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontificis ſtudium pro Baſiliani Ordinis utilitatibus, & incrementis.

INclytum quidem Sancti Baſilii Magni Ordinem non minus antiquitate, quam religioſa pietate, ſacra doctrina, diſciplinaque regulari in Catholica Eccleſia commendatiſſimum, ſingulari ſemper, etiam dum in minoribus eſſemus, ſtudio proſequuti, ex quo ad ſublimem Sacroſancti Apoſtolatus Cathedram, meritis licet imparibus, evecti fuimus, non omiſimus quamplurimis Apoſtolicæ auctoritatis benignitatiſque documentis ornare. Congregationem vero veſtram Nationis Ruthenæ, quæ ejuſdem Sancti Doctoris inſtitutum tanta cum laude, præſertim in florentiſſimo Poloniæ Regno, & Lithuaniæ Ducatu, profitetur, paribus Pontificiæ caritatis, ubi opportuna ſeſe dedit occaſio, teſtimoniis complecti ſtuduimus: fore in Domino confiſi, ut veſtra Congregatio majori alacritate & conſtantia, non ſolum ſchiſmaticis ejuſdem Ordinis Baſiliani Monachis ſeſe opponeret, verum etiam eoſdem ad Orthodoxæ Fidei ſinum allicere, ac perducere adniteretur. Quoniam autem veremur, ne ea, in ipſa Congregatione veſtra,

acci-

accidere poſſent, quæ non tam exoptata a Nobis religioſarum virtutum incrementa impedire, quam gravia quoque detrimenta afferre valeant; eapropter haud patimur conſentanea Apoſtolicæ providentiæ, poteſtatiſque officia a vobis deſiderari.

Epiſcopatibus&Archimandriis nationis Ruthenæ ſoli Monachi S. Baſilii præficiuntur.

§. 1. Ac primum quidem Vobis notum eſſe cupimus, Nos, quemadmodum non ignorare conſuetudinem illam in Natione Ruthena vigentem, nimirum vacantibus Cathedralibus Eccleſiis, & Archimandriis ejuſdem Nationis Ruthenæ, non præficiendi Antiſtites, & Archimandritas, niſi ſolos Monachos ex Ordine veſtro profeſſos; ita perſpectum habere, tum ipſas Cathedrales Eccleſias ad Regiam Nominationem conſerri, tum Archimandrias, vel Regiæ Nominationis, vel Juriſpatronatus nobilium perſonarum eſſe, & haberi.

Quartum votum Monachis præſcriptum.

§. 2. Deinde Nobis facile perſuademus, non aliam fortaſſe ob cauſam a Superioribus Congregationis veſtræ quartum tribus aliis Votum fuiſſe additum in ſolenni cujuſque Monachi profeſſione emittendum, ne ſcilicet quiſque Monachorum Epiſcopatus, vel Archimandrias ſibi quomodolibet procuraret, neque ſi ad illos, vel illas quomodolibet etiam nominari, vel promoveri contingeret, niſi prius approbationem, aſſenſumque ſuorum Superiorum impetraſſet, omnino acciperet, quam ut omnis ambitioni occluderetur aditus. Quo firmius præterea ejuſmodi a Superioribus veſtris ſtatuta quartum Votum addendi lex ſubſiſteret, a ſel. rec. Benedicto Papa XIII. Prædeceſſore Noſtro Procurator tunc temporis exiſtens Generalis laudati Ordinis S. Baſilii Magni Apoſtolicas in ſimili forma Brevis litteras die XV. menſis Decembris Anno MDCCXXVIII hac ſuper re dandas curavit, quarum vigore ad Officia, & Dignitates, Monachos omnes memorati Ordinis, qui ſine expreſſa Superioris [illegible] ſeu Proto-Archimandritæ pro tempore exiſtentis, [illegible] Ordinis conſenſu, ſibi Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, Archimandrias, aut quaſcumque alias Dignitates procurarent, eo ipſo ad illas inhabiles eſſe, ac fore declarabatur.

Sanctio pœnalis Benedicti XIII. contra Voti tranſgreſſores.

§. 3. Inſuper eam profecto, quæ ex Statutis, decretiſque antedictis redundatura reputabatur, utilitatem, & regularis diſciplinæ obſervantiam, non ſolum minime proveniſſe, ex certis documentis reſcivimus, verum etiam maximopere dolemus, duas inde non leves, ſed graviſſimas ortum habuiſſe inordinationes.

Ambitus per eam non tollitur, ſed augetur.

Ac prima quidem, quod Monachi ad Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Archimandrias promoveri cupientes, præter illas, quas prius apud eos, qui Jus nominandi habebant, ut nominarentur, adhibebant partes, preces, & officia, novis quoque partibus, precibus, & officiis apud Superiores Ordinis contendunt, ut ab hiſce licentiam nova lege præſcriptam conſequantur.

Querelæ habent. jus nominandi, ſeu præſentandi.

Altera vero inordinatio ex prima omnino exſurgit, quod ii, quibus nominandi, ſive præſentandi Jus ineſſe non ambigitur, merito queruntur, debitum ſibi ejuſmodi Jus, propter novam antedictam legem, plurimum imminutum eſſe, cum ablatam ſibi experiantur priſtinam libertatem nominandi ſive præſentandi ad Archiepiſcopatus; Epiſcopatus, & Archimandrias eos Monachos Ordinis, veſtri profeſſos, quos ſibi in Domino exiſtimant benemeritos, atque idoneos, ſed illos dumtaxat, qui a Superioribus ſuis ſæpedictam licentiam obtinuiſſent.

Sublato proinde Voto, & pœnis Sanctiones reſtituuntur.

§. 4. Eapropter præcipuum Apoſtolici miniſterii noſtri munus eſſe intelligimus, non minorem pro recta diſciplina a Nobis adhibendam eſſe curam, quam ut diſſenſiones maxime omnes auferantur, ut omnia pro æquitate, ac juſtitia procedant, neque ullæ prorſus audiantur querimoniæ. Cum autem per Sacros Catholicæ Eccleſiæ Canones ſatis ſuperque conſultum ſit, ut omnis, quoad conſequendos Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, cæteraſque dignitates Eccleſiaſticas, excludatur ambitus, ſtatutis inflictiſque etiam contra ambitioſos pœnis; cupientes Nos omnia, & ſingula, prout harum præſentium noſtrarum in forma Brevis literarum tenore Apoſtolica auctoritate noſtra reducimus, ad commune Jus, ſanctioneſque Canonicas reducere; proindeque tenore, & auctoritate paribus, nec non motu proprio, ac certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis ſtatutis, & conſuetudinibus antedictis, atque ipſis memoratis Benedicti Prædeceſſoris literis derogantes, & derogatum eſſe declarantes, volumus, & diſtricte mandamus, ut deinceps id omne unice ſervetur, & exacte cuſtodiatur, quod per Sacros Canones præſcriptum, ubique debitæ exequutioni mandatur, nec aliæ pœnæ hac in re locum habeant, quam quæ in ipſis Sacris Canonibus ſtatutæ ſunt.

Firmis tamen manentibus legibus de ambitu pœniſque in iis decretis.

§. 5. Porro Monachis Ordinis veſtri profeſſis notum eſſe volumus, & aperte declaramus (ne ſua illos eapropter falſa decipiat opinio) non eam ſibi per Nos libertatem reſtitui, per quam ipſis liceat ad Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & quaſcumque Dignitates Eccleſiæ, & Ordinis ſui niti, & officiis [illegible] contendere; ſed potius in memoriam illis revocamus, [illegible] ad ſeculares etiam dignitates, & honores, a civilibus legibus prohibetur Laicis, quanto magis ambitus ad Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Dignitates Eccleſiaſticas prohibitus eſſe debeat Clericis, & Religioſis Viris. *Nullus itaque* (verba ſunt *Can. Nullus* 1. q. 1.) *per ambitum ad Epiſcopalem honorem permittatur accedere nam cum hic exceſſus in laica converſatione culpetur, quis putat, quin Religioſis, & Deo ſervientibus ineutiat opprobrium.* Nec ob eorum oculos objicere omittimus præclara exempla Sanctorum Cypriani, Auguſtini, Fulgentii, Cæſarii, Epiphanii, Baſilii, Gregorii Nazianzeni, Theodoreti, & Johannis Chryſoſtomi, ut cæteros prætereamus, qui, quamvis meritis eximiis inſigniti, tamen tantum abeſt, ut ad Epiſcopatum aſſequendum contenderint, quin omnem imo operam, ſtudiumque adhibuerint, ne vel inviti ad Epiſcopatum pertraherentur.

Epiſcopatu indignus eſt, qui illum petit, vel appetit.

§. 6. Neque uniuſquiſque ignorare debet, a peccati culpa immune non eſſe deſiderium ipſum Epiſcopatus, tum quia, quamvis deſiderium aliis juvandi, in his præſertim, quæ ad Deum ſunt, & ſalutem Animarum, laudabile eſt, & maximopere commendatur; tamen

Anno 1753.

cum hoc adjumentum præſtari non valeat ſine ipſa Epiſcopatus ſublimitate, ut plurimum ex vitio inſitæ de ſuis viribus præſumptionis ortum habet; tum quia nemo ſe iis virtutibus, quæ ad Epiſcopatus miniſterium neceſſario requiruntur, ornatom eſſe, ſine peccato exiſtimare poteſt; atque hujuſmodi deſiderium ſemper eſt vitioſum, juxta Angelici Doctoris doctrinoam 2. 2. *quæſt.* 183. *art.* 1. *in corpore*, *in Quodlibet.* 2. *art.* 11. *in corpore*, *in Quodlibet.* 3. *art.* 9. *in corpore*. Atque hæc communis eſt doctrina omnium eorum, quos retulimus io Tractatu noſtro de Canonizatione Sanctorum *lib.* 3. *cap.* 31. *num.* 6. & *ſeqq.* Demum eorumdem oculis exponimus auream S. Baſilii Cæſareæ Epiſcopi inclyti Ordinis veſtri Fundatoris doctrinam, traditam in Conſtitutionibus Monaſticis *cap.* 9. *tom.* 2. editionis Monachi Johannis Garnier = *Cæterum*, inquit Sanctus Doctor, *nequaquam convenit, ut Aſceta cupiat unquam ingredi in Clerum* (ecce Epiſcopatus deſiderium) *aut Fratribus præfici* (ecce deſiderium Archimandriæ): *nam diabolica hæc peſtis eſt, labeſque libidinis dominandi, quæ res ſummæ Diaboli nequitiæ inſigne eſt* = Et poſtquam graviſſima ex hujuſmodi deſiderio provenientia damna explicavit, addit = *Cognito itaque detrimento, hanc abſurdam cupidinem fugiamus* = Denique hoc Capitulum hiſce abſolvit verbis = *Quod ſi Deus aliquando eligat quempiam ad ejuſmodi munera, novit, cum ſit induſtrius ac ſagax, quemadmodum etiam ipſum præſtiturus ſit dignum. Nos autem conſcii eſſe debemus Nobiſmetipſis, nunquam Nos aliquid tale appetiviſſe, neque ullo modo ejuſmodi deſiderium in animo habuiſſe; Nam & hic animæ morbus graviſſimus eſt, & facit, ut a bonis excidamus* =.

Ad Eccleſiaſticas Dignitates, digniores ſunt cooptandi.

§. 7. Tandem cum Apoſtolica hujuſmodi noſtra diſpoſitio, ac Sanctio, eorum quoque Jus reſpiciat, qoi ad Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Archimandrias nominandi, vel præſentandi jus quomodolibet habere dignoſcuntur, iiſdem [illegible] S. Bernardi monitum indicimus, reputandi nimirum Eccleſiaſticis dignitatibus indignum eum, qui vel per ſe ipſum, vel per alios, ad earumdem dignitatum conſequutionem ſeſe commendat = *Alius pro alio, alius forte & pro ſe rogat. Pro quo rogaris, ſit ſuſpectus: qui ipſe rogat pro ſe, jam judicatus eſt* = Verba ſunt ejuſdem Sancti Bernardi *lib.* 4. *de conſiderat. cap.* 4. quibus apprime cooſooant verba Sancti Thomæ Aquinatis 2. 2. *quæſt.* 100. *art.* 5. *ad tertium* = *Si vero aliquis pro ſe rogat, ut obtineat curam animarum, ex ipſa præſumptione redditur indignus* = Poſtremo addere præſtat verba Concilii Tridentini *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 1. = *Omnes vero, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque jus quacumque ratione a Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtant, nihil in iis pro præſenti temporum ratione, innovando, hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem utilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoveri ſtudeant: eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi, quos digniores, & Eccleſiæ magis utiles ipſi* *judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint.* =

Pont. A. XIII.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 8. Hæc ſane ſive ſtatuenda, ſive mandanda, ſive monenda habuimus, decernentes omnia, & ſingula in iiſdem præſentibus noſtris litteris cootenta, ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, & ab aliis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, ioviolabiliter obſervari debere; ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, nec non Sedis Apoſtolicæ Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter cootigerit attentari.

Derogatur contrariis

§. 9. Non obſtantibus præfatis Benedicti Prædeceſſoris Noſtri litteris, & quibuſcumque ſtatutis, & decretis in contrarium præmiſſorum io Coociliis, & Synodis Nationis Ruthenæ forſan editis; & Ordinis Veſtri, etiam juramento, confirmatiooe Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, io contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum, hac vice dumtaxat [illegible], & ex[illegible]amus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Exemplorum auctoritas.

§. 10. Volumus autem, ot earumdem præſentium literarum tranſumtis, ſeu Exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ iiſdem præſcotibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Interim Vobis, Dilecti Filii, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XII. Aprilis MDCCLIII. Pootificatus Noſtri Anno Decimotertio.

Dat. Pont. an. XIII. die 12 Apr. 1753

Cajetanus Amatus.

RE-

XVI. REGULÆ OBSERVANDÆ

In Anglicanis Miſſionibus, ab Apoſtolicis Vicariis, nec non a Sacerdotibus Miſſionariis Sæcularibus, ac Regularibus.

Venerabilibus Fratribus, Epiſcopis Vicariis Apoſtolicis, & Dilectis Filiis, Sacerdotibus tam Sæcularibus, quam cujuſvis Ordinis & Inſtituti, etiam Societatis Jeſu, Regularibus, Miſſionariis Apoſtolicis Anglicanarum Miſſionum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Mutuæ charitatis ſtudium in primis expoſcit Apoſtolicum Miniſterium

APoſtolicum miniſterium, quod vos, Venerabilas Fratres, Dilecti Filii, tanta cum alacritate ſuſcepiſtis, ſatis ſuperque admonere vos, & aſſidue in memoriam revocare non dubitamus, præceptum mandatumque Supremi Paſtorum Principis Jesu-Christi Apoſtolos ſuos edocentis, cujus divina legatione in procuranda æterna Chriſtifidelium ſalute fungimini cooperatores; nimirum, ut mutua voſmetipſi invicem charitate diligentes, opus vobis injunctum conſummare ſatagatis, quo debitam laboribus veſtris mercedem in Cœlis a juſto remuneratore Deo recipere valeatis. Nobis ſane, qui graviſſimas Sacroſancti Apoſtolatus curas, & omnium Eccleſiarum ſollicitudinem gerentes, pene deficimus, nihil accidere poteſt moleſtius, quam cum accipimus ſciſſuras eſſe inter vos, propter quas propagatio Catholicæ Fidei, & Chriſtifidelium ſalus retardatur. Eapropter, ut opportunum, conſentaneumque præcidendis & e medio auferendis diſſidiis, quæ jamdudum inter vos exorta, ſæpe ſæpius emergere, ac magis invaleſcere pleniſſime docti vehementer dolemus, & priſtinæ animorum concordiæ conciliandæ, & in perpetuum confirmandæ remedium afferremus; primum quidem non ſolum exhibita Nobis utriuſque partis rationum momenta per Nos ipſos accurate expendimus; ſed nonnullis etiam Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus negotiis Congregationis Propagandæ Fidei præpoſitis examinanda mandavimus; deinde vero iiſdem Cardinalibus ad Nos accitis, eorumdem ſententiam conſiliumque requiſivimus. Quos poſtquam Nobiſcum convenire, & conſentire comperimus, hæc, quæ ſequuntur, ſtatuimus, decrevimus, & a vobis diſtricte ſervanda proponimus, & mandamus.

Diſſidiorum cauſas examinat Pont. cum conſilio Congreg. de Propag. Fide; ac denique ſtatuit, ut infra.

Quatuor Vicarius Apoſtolicis commendata remaneat Anglicanæ Miſſionis adminiſtratio.

§. 1. Cum ab anno 1688. conſtitutum fuerit, ut Miſſio Anglicana per quatuor Apoſtolicos Vicarios adminiſtretur, qui Epiſcopi in *Partibus* Infidelium exiſtant; cumque ſui limites, & confinia præſcripta ſint, in quibus ipſorum ſinguli ſuo munere perfungantur, nihil omnino immutetur in iis omnibus, quæ pertinent ad eoſdem Vicarios Apoſtolicos, eorumque deputationem, & limites, quos modo indicavimus.

Collegia erecta ad erudiendos pro Anglicanis Miſſionibus Alumnos, optimis legibus firmantur.

§. 2. Cum nonnulla Seminaria, & Collegia inſtituta ſint, ex quibus Miſſionarii Cleri Secularis in Angliam mittuntur, nulla diligentia, & cura prætermittatur, ut Alumni ad Sacras Miſſiones obeundas deſtinati, optimis moribus, pietate, ingenio, doctrina exornentur, & ut periti ſint in exercendis Functionibus Eccleſiaſticis, & Cantu Gregoriano, quantum fieri poterit, imbuti. Præſes Collegii Duacenſis in Belgio, Litteris datis die 15. Januarii, Congregationem de Propaganda Fide ſincere certiorem fecit de ratione, qua Alumni in prædicto Collegio inſtituuntur, Hiſce proinde Litteris perhonorificum reſponſum redditum fuit. Romæ exiſtit Collegium Anglicanum a Sancto Thoma nuncupatum, curæ ac diſciplinæ Patrum Societatis Jeſu commiſſum, cujus viſitationem ſuſceperunt juſſu Prædeceſſoris noſtri Clementis XII. duo Cardinales vita jam functi, Davia ſcilicet, & Riviera, ſuſtinuitque Secretarii munus Cardinalis Monti vitam adhuc agens, qui id temporis munus a Secretis Congregationis de Propaganda Fide gerabat. Itaque plurima ſtatuta fuere, peculiari Decreto Summi Pontificis confirmata, quod die 28. Septembris anno 1739. in lucem emanavit. Sancitum in primis eſt, ut eodem in Collegio duo Præceptores in poſterum commorentur, quorum unus Controverſiis, & Sacris Scripturis explanandis, alter Theologiæ Morali tradendæ incumberet, eorumque Lectiones Anglicanæ Miſſionis utilitati forent maxime accommodatæ. Quamobrem operam ſuam impendat Cardinalis, cujus in fide, & patrocinio Collegium *pro tempore* recipitur, ut executioni mandentur quæ eadem in Viſitatione ſalubriter decreta fuere; atque illud in primis, quod paulo ante innuimus, quippe quod ad finem propoſitum unice conducere videatur. Pariter compertum eſt, Collegium Uliſſippone Anglis recipiendis erectum eſſe; alterum Pariſiis, Hiſpali unum, Valliſoleti alterum. Verumtamen cum eorumdem inſtitutio, atque exiſtentia, nihil præterea, innoteſcat, curæ erit a Secretis Congregationis de Propaganda Fide, conſiliis cum Cardinale primo Pontificiæ ditionis Adminiſtro collatis, ut dentur Litteræ Nunciis Apoſtolicis in Luſitania, Gallia, & Hiſpania commorantibus, ut impenſius de prædictis Collegiis inquiratur, eorumque gubernatio omnino explorata fiat, Neque id eo tendere opinandum eſt, ut quidquam detrahatur auctoritati, vel regimini cujuſcumque, qui legitima ipſorum fruatur poſſeſſione; ſed eo dumtaxat fine, ut inter Nos, eoſdemque pleniſſime conveniat iis in rebus, quæ ad Alumnos ſpectant ex Seminariis in Angliam ad Miſſiones obeundas profecturis.

Regulares idonei in Angliam mittantur ad certa dumtaxat officia exercenda; & ex

§. 3. Quoniam vero verſantur in Anglia Miſſionarii ex Familiis Regularibus, ſcilicet Societatis Jeſu, Sancti Benedicti, S. Dominici, S. Franciſci, Carmelitarum Excalceatorum; cavere omnino debent earum Provinciales, ne in Miſſionarios deligant niſi viros numeris omnibus abſolutos, ſingulari nimirum pietate, ingenii dotibus præditos, quæ ad tantam Provinciam, tamque laborioſam re-

Anno 1753. Pont. A. XIII.

Iis tantum Ordinibus, qui propriæ nationis Cœnobia in Catholicis Regionibus habent.

requiruntur. Quamobrem ne ob immodicum eorum numerum perturbationes, & incommoda oboriantur, ipsis Regularium Provincialibus immutabiliter præſcribitur, ut eos dumtaxat in Angliam mittant, qui vel Sacellis Regiis præfici debeant, aut apud aliquem nobili ſanguine natum verſari, aut in Locis, quæ pro Regularibus fundata, & conſtituta ſunt. Porro a Miſſionibus Anglicanis ſe repelli intelligant Regulares, qui ex propria Natione non obtinent Cœnobium, vel Provinciam in Catholicis Regionibus: iis tamen, qui ibidem in præſentiarum commorantur, revertendi neceſſitas non infertur.

Hiberni Miſſionibus Angliæ non adhibeantur, niſi a Vicariis Apoſt. in ſubſidium vocentur.

Enim vero cum Hiberni Sacerdotes ad ſuſtinendam Inſulæ ejuſdem Miſſionem deputentur, quæ plurimos, ſapienteſque expetit Operarios; cumque in Anglia permulti ſint Sacerdotes Indigenæ tam Seculares, quam Regulares, conſentaneum eſſe arbitramur, ſi iidem ipſi in Patria labores ſuos potiſſimum impendant, & prædicti Hiberni Sacerdotes Miſſionariis Anglis tunc ſolum cooptentur, cum horum paucitas id exigere videatur; ideoque a Vicariis Apoſtolicis Angliæ ad Miſſionem exoptentur, & evocentur.

Vicariorum Apoſtolicor. Ordinaria & delegata auctoritas pro regionis neceſſitate ſufficiens.

§. 4. Sed, ut ad Vicarios Apoſtolicos revertamur, præter eam omnem auctoritatem, quæ ipſis communis eſt in propriis confiniis cum quolibet Ordinario in ſua Civitate, & Diœceſi, Apoſtolica Sancta Sedes facultates *formulæ ſecundæ* ipſis elargitur, cum poteſtate illas ſimplicibus Sacerdotibus, qui idonei videbuntur, communicandi, iis tamen exceptis, quæ vel in Ordinem Epiſcopalem unice ſpectant, vel exerceri ſine Sacrorum Oleorum uſu minime poſſunt. Nihil proinde recenſitis Vicariis deeſt, quod ad ſanum regimen, & directionem tam Regularium, quam Cleri Sæcularis conducat, qui nullas in hanc diem controverſias excitavit, quæ debitam Vicariis Apoſtolicis obedientiam, & ſubordinationem labefactarent.

Regulares ex privil. ab Ordinaria Epiſcopi juriſdict. exempti.

§. 5. Attamen quoniam inter privilegia, quibus gaudent Regulares, cuilibet peculiari Ordini a Summis Pontificibus attributa, illud adnumeratur, per quod Regulares Familiæ ab Epiſcopali, vel Ordinaria auctoritate eximuntur, vel Sanctæ Sedis Juriſdictioni immediate ſubjiciuntur, ne altercationes ea de re in poſterum enaſcantur, quas plurimas elapſis temporibus conſtat extitiſſe, & in dies ſuboriri, neceſſitas poſtulat; ut finis aliquando iis imponatur: quod ita præſtari oportet, quemadmodum inferius exponemus.

Attamen Miſſionarii Regulares in Vicariis Apoſtolicis ſiſtere & teſtimoniales Superiorum exhibere tenentur.

§. 6. Itaque Regulares Miſſionarii cum Provinciam adventaverint, ubi Sacras Miſſiones obire debent, Apoſtolicum Vicarium convenient, uti facere ſemper conſueverunt, in cujus ditione Miniſterium Apoſtolicum ſuſcepturi ſunt. Siquidem inſtitutum Canonicum eſt, Sacri Concilii Chalcedonenſis auctoritate firmatum, nemini Advenæ in Sacris conſtituto licere, Ordinem, quo ſe inſignitum aſſerit, exercere, adeoque Sacrum peragere, ſi Sacerdotem ſe eſſe profiteatur, niſi Litteras authenticas Ordinarii palam faciat, teſtimoniumque exhibeat, ſe nullo ſuſpenſionis, vel irregularitatis vinculo irretiri. Ita *Canon. 7. diſt. 71.*, cui apprime conſentit Sacrum Concilium Tridentinum *ſeſſ. 22. de Sacrificio Miſſæ*; Decreto *de obſervandis, & evitandis in celebratione Miſſæ*, & *cap. 13. Seſſ. 23. de Reform.*: Porro hujuſmodi præſcriptum Regulares etiam reſpicit, quoties extra Diœceſim verſantur, in qua ad Sacros Ordines promoti fuere; proindeque ſuſceptum Ordinem exercere minime poſſunt, præſertim in Eccleſiis, quæ ad propriam Sodalitatem non ſpectant, niſi prius Epiſcopis, aut Vicariis Generalibus, vel Foraneis, Superiorum ſuorum documenta proferant, quibus & obtenti Ordinis teſtimonium, & libertas ab omni Canonico impedimento irregularitatis, vel ſuſpenſionis perſpecta fiat. Quamobrem id etiam eſt in mandatis Regularibus Miſſionariis, ut nimirum Vicariis Apoſtolicis, ea ratione, qua dictum eſt, ſeſe exhibeant, ubi ad Miſſionis locum pervenerint.

Regulares æque ac Sæculares Sacerdotes, ad excipiendas Sæcularium confeſſiones, approbatione indigent Ordinarii loci.

§. 7. Nullus Sæcularis Sacerdos pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrare poteſt, qui actualis Parochus non exiſtat, vel idoneus ad id in præmiſſo examine repertus non fuerit, quod Ordinarius Loci, ubi Confeſſiones excepturus eſt, de eo habere poteſt. Idem & Regularibus Sacerdotibus edicitur, quoties velint Sæcularium Confeſſiones audire, quemadmodum ad literam decernitur a Concilio Tridentino *ſeſſ. 23. cap. 15. de Reform.* quo in loco derogat Sacrum Concilium privilegio cuicumque, & conſuetudini immemorabili, quæ contrarium præſeferret, inquiens: *privilegiis, & conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obſtantibus.* Idque eo vel magis, quod a Summo Pontifice S. Pio V. ea in Conſtitutione, cui initium eſt *Romani Pontificis 133. Bullarii Romani tom. 2.* declaratum eſt, prædictam Concilii Tridentini ſanctionem ad omnes quoſcumque Regulares extendi, vel Mendicantes, vel non Mendicantes; quamvis Lector, atque Magiſter in Sacra Theologia præfulgeat, & poteſtas Secularium Confeſſiones excipiendi illi facta fuerit a ſuis Superioribus Regularibus. Sancto Pio V. omnino conſonat Urbanus VIII. in Conſtitutione, quæ incipit; *Cum ſicut accepimus 92. Bullarii tom. 4.*, per quam ampliſſime reſcidit privilegium quodcumque alias Regularibus attributum, cujus prætextu Sæcularium Confeſſiones exciperent, priuſquam examen ſuſtinuerint, & conſenſum ab Ordinario Diœceſano impetraverint. Ac ne Regularium Familiæ, quæ niſi expreſſe nominentur, ſe minime comprehendi putant, ab eadem Conſtitutione immunes ſe jactarent, eas nominatim, & ſingulas recenſendas optimum duxit. Ultimo tandem S. Pontifex Clemens X. edita Conſtitutione *Superna 7. in Bullario Romano tom. 6. §. 4.* ita firmavit: *Religioſos ab Epiſcopo ad Confeſſiones Sæcularium in ſua Diœceſi audiendas approbatos, non poſſe in alia Diœceſi eas abſque Epiſcopi Diœceſani approbatione audire, quamvis pœnitentes ſubditi ſint ejus Epiſcopi, a quo ipſi Religioſi jam fuerant approbati.*

Qui poteſt utroſque ad examen vocare.

§. 8. Quare ſi inſiſtamus Canonicis inſtitutis, quæ ſuperius numeravimus, nullum afferri poteſt impedimentum Ordinario, quominus examen indicat Sacerdotibus tam Sæcularibus, quam Regularibus, per quos Pœniten-

Digitized by Google

nitentiæ Sacramentum in Locis ipſius Juriſdictioni ſubjectis adminiſtrandum eſt; Regulares inquam, in examen vocare poteſt Ordinarius, ſi velint Sæcularium Confeſſiones excipere. At vero quoniam Miſſionarii, & inprimis Regulares, longa & difficilia ſuſcipiunt itinera, relictis Cœnobiis, in quibus verſantur, ut in Angliam ad obeundas Miſſiones ſe conferant, ne dubietas admiſſionis ad Confeſſiones audiendas in ſubeundo examine, illos ab Apoſtolico munere deterreat, cavebunt inpoſterum; antequam relinquant Monaſteria, in quibus degunt, & in Angliam tendant, cavebunt, inquam, examen ad Confeſſiones Sæcularium audiendas ſubire coram Ordinario, & Examinatoribus Loci, in quo ſitum eſt Monaſterium, & conſequi teſtimonium, quo idonei declarentur; quod inſuper poterit indicari Vicariis Apoſtolicis, in Anglia commorantibus per Litteras Ordinarii, qui ad examen eos excepit, & peritos, idoneoſque judicavit. Quod ſi cuiquam ex Regularibus commodius, atque itineri opportunius videretur Bruxellis ante Apoſtolicum Nuncium propriæ ſcientiæ periculum facere, id erit eorum in libitu; cum utraque ratione duplex auferatur incommodum; unum ſcilicet, ne Regulares animum mentemque dimoveant a Miſſionibus Anglicanis, eo timore, ne a Vicariis Apoſtolicis admittantur ad Sæcularium Confeſſiones excipiendas; alterum vero, ne iidem Vicarii deſtituantur auctoritate adprobandi illos, qui intra limites ſuæ Juriſdictionis Pœnitentiæ Sacramentum velint adminiſtrare. Etenim duos omnino actus complectitur adprobatio, quorum primus ad intellectum, alter ſpectat ad voluntatem. Proprium enim eſt intellectus, debita, ac neceſſaria ſcientia in Examinato deprehenſa, illum Confeſſionis muneri obeundo aptum exiſtimare. At nonniſi voluntatis eſt, facultatem Confeſſionum audiendarum liberam, plenamque facere, ſententiamque de eo proferre, qui Adprobatori ſubjicitur. Primum itaque ab Examinatore præſtatur; cujus fidei, & integritati innititur, atque acquieſcit, qui Confeſſiones audiendi facultatem, in limitibus, & confiniis ſibi aſſignatis, impertitur. Alterum immediate peragitur ab ipſomet Superiore, cujus eſt prædictam facultatem concedere.

Anglicanis tamen Miſſionariis datur ut coram Nuntio Ap. Bruxell. conſtituto, vel coram Epiſcopo loci, ubi ſitum eſt eorum Monaſterium, examinentur

§. 9. His itaque conſtitutis, cum Regularis examinatus jam, & idoneus judicatus, uti diximus, ſeſe offerat Vicariis Apoſtolicis, cumque id perpendi minime debeat tanquam urbanitas aliqua, ſeu cæremonia; cum inſuper Vicarius Apoſtolicus opportunam facultatem elargiri intelligat ad ſuſcipiendas Fidelium Confeſſiones, qui ditione ſua continentur: abſoluta penitus hac ratione controverſia omnis judicari deberet. Cæterum Confeſſarii munus Regularibus deferri poteſt ſine temporis determinatione, vel cum limitatione: quod luculenter conſtat tum ex Brevi a Summo Pontifice Urbano VIII. dato Cardinali de Sandoval anno 1639. inſerto a Cabaſutio in Theoria, & Praxi Juris Canonici *lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 13. tum ex recenſita Conſtitutione Clementis X. *Superna*, *ad* §. 4. Porro hujuſmodi facultates ad præſtitutum tempus collatas, poſt elapſum temporis intervallum, jus competit Ordinario vel abrogandi, vel eas renovando, Sacerdotem ad novum examen compellendi. Facultates vero nulla cum temporis limitatione delatæ, nonniſi cum ipſo officio deſinunt, nec ſuſpendi propterea poſſunt ſine nova cauſa, quæ Confeſſiones directe reſpiciat, quemadmodum patet ex Conſtitutione: *Cum ſicut accepimus*, ab Innocentio X. in lucem edita 32. §. 2. *Bullarii tom.* 4. *An Epiſcopus Regularem pro Confeſſionibus ſemel approbatum, ſine nova cauſa, ſuſpendere poſſit ab ipſis Confeſſionibus audiendis? Reſpondetur, Regulares alias libere ab Epiſcopo, prævio examine, approbatos ad audiendas Confeſſiones Perſonarum Sæcularium; ab eodem Epiſcopo ſuſpendi non poſſe ſine nova cauſa, eaque ad Confeſſiones ipſas pertinente.* Quæ cum ita ſint, ut omni diſſidio aditus occludatur, decernimus, atque ſtatuimus; ut facultas ſuperius expoſita, a Vicariis Apoſtolicis Regulari examinato, & approbato concedenda, ad ſexennium extendatur, atque ad aliud ſexennium ſine prævio examine confirmetur, cum Regulares Miſſionarii, iis peractis, quæ *num.* 20. exponentur; Anglicanæ Miſſionis exercitium denuo ſuſcipient.

Verum facultas audiendi Confeſſiones a Vicariis Apoſtolicis obtinenda.

Sed cum eadem, & indefinite, & cum præfinitione temporis dari poſſit:

Statuitur, ut Miſſionariis ad ſexennium concedatur, & ad aliud ſexennium prorogetur abſque novo examine.

§. 10. In medium igitur proferri minime poteſt tam Breve Summi Pontificis Urbani VIII. quod incipit: *Britanniæ*: vulgatum anno 1631. quam Bulla ejuſdem Pontificis: *Plantata*, edita anno 1633. aut aliud quodcumque documentum ad firmandam Regularium independentiam a Vicariis Apoſtolicis in adminiſtratione Pœnitentiæ Sacramenti, aliorumque Saramentorum. Brevia enim, & hujuſmodi documenta emiſſa fuere, antequam quatuor Vicarii Apoſtolici in Anglia conſtituti forent, cum omni auctoritate, quæ competit cuilibet Ordinario in ſua Civitate, & Diœceſi. Quamobrem ſancito libero, & tranquillo ordinariæ Epiſcoporum auctoritatis exercitio, eo ipſo deſinit Regularium immunitas pro Sacramentis adminiſtrandis, quæ tunc temporis iiſdem conceſſa fuit, cum prædictum liberum exercitium nullatenus permittebatur; quemadmodum Regulares ipſi luculenter agnoverunt, & confeſſi ſunt in celebri diſputatione Pariſiis habita, quæ in Collectione Judiciorum *tom.* 3. *pag.* 45. continetur. Accedit præterea, quod idem prorſus decretum fuit pro ſtatuendo Indiarum Orientalium regimine, nequicquam refragantibus amplis S. Pii V. & Gregorii XIV. privilegiis, ut legere cupienti innoteſcet ex noſtra Conſtitutione: *Quamvis ad confirmandum*, *tom.* 2. *noſtri Bullarii*. Eadem plane ratione cum in præſentiarum conſtitutum ſit regimen Vicariorum Apoſtolicorum, finem habere debet recenſita Regularium Miſſionariorum immunitas, iis delata, antequam prædictis Vicariis Apoſtolicis regimen, & ordinaria auctoritas tribueretur, & ſua cuilibet confinia aſſignarentur. Notæ, & pervulgatæ ſunt controverſiæ agitatæ, & diſcuſſæ in Congregatione de Propaganda Fide anno 1701. & 1702. inter Macai Epiſcopum, Vicarios Apoſtolicos Sinarum, atque Regulares Miſſionarios, qui

Privilegia ſuper hoc ab Urbano VIII. Regularibus conceſſa, præſenti temporum conditioni aptari non poſſunt.

Similia privilegia abrogata fuerunt, quoad Regiones Indiarum, aliaſque, ubi Ordinarii, aut Vicarii Ap. juriſdictionem libere exercent.

Digitized by Google

qui tueri conabantur, ob ſua privilegia licitum ſibi eſſe Sacramenta adminiſtrare, & quolibet Parochiali officio perfungi, quin ab Epiſcopo, & Vicariis Apoſtolicis dependerent. Porro cum ſapienter Congregatio animadvertiſſet, ab Innocentio XII. fel. rec. ſuos præfinitos fuiſſe limites cuilibet Vicario Apoſtolico, decrevit, atque mandavit, ne cuiquam Miſſionario vel Sæculari, vel Regulari inpoſterum liceret Pœnitentiæ Sacramentum Sæcularibus impertiri, vel aliis Parochialibus officiis fungi, quidquid in contrarium præſeferrent privilegia iis conceſſa, quin prius facultatem obtinuiſſet ab Eccleſiaſtico Superiore; ab Epiſcopo nimirum, quoties Sacramenta adminiſtranda eſſent in ejus Diœceſi, vel a Vicario Apoſtolico, ſi in ipſius ditione id foret peragendum. Hæc enim habet decretum vulgatum die 14. Februarii anni 1702. *Miſſionariis autem, ſive Sæcular. ſive Regular. etiam Societatis Jeſu, non liceat etiam vigore ſuorum privilegiorum Sacramenta adminiſtrare, aut alia munia Parochialia obire, niſi de licentia præfatorum Ordinariorum, ſive Vicariorum Apoſtolicorum, in quorum reſpective Provinciis, aut Diœceſibus eoſdem Miſſionarios commorari contigerit.* Hæc profecto luculenter oſtendunt nullatenus eſſe provocandum ad immunitatis privilegia, Anglicanis Miſſionariis conceſſa, antequam in Anglia Vicarii Apoſtolici conſtituerentur. Idque diſcuſſum etiam fuit in peculiari Congregatione de his negotiis habita *die 6. Octobris anno 1695.* cujus Decreta Innocentius XII. Brevi dato *die 5. Octobris anno 1696.* confirmavit. Accedit Decretum emiſſum ab univerſa Congregatione de Propaganda Fide *die 16. Auguſti anno 1645.* quod noſtro Brevi ſub *die 5. Septembris anno 1745.* firmatum fuit.

Facultates pro Angliæ Miſſionibus opportunæ ſolis Vicariis Ap. immediate ab Ap. Sede conceduntur, adjecta facultate ſubdelegandi.

§. 11. Cum ab hac Sancta Sede animadverſum ſit, plurima ſæpe contingere in Regionibus longe diſſitis, quibus ut conſulatur, peculiares diſpenſationes, & privilegia quandoque opportuna; quandoque etiam ad animarum regimen neceſſaria requiruntur; ad quæ obtinenda difficile eſt Romam confugere, eadem Sancta Sedes in more habuit, habetque in præſenti, Epiſcopis in remotioribus Provinciis commorantibus quaſdam facultates impertiri, quibus uti poſſint vel immediate, vel per inferiores Sacerdotes a ſe deſignatos: atque idem plane cum Miſſionum Præfectis, atque Apoſtolicis Vicariis facere conſuevit. Verumtamen, cum nec Epiſcopi, nec Miſſionum Præfecti in Anglia hoc tempore verſentur, ſupervacaneum eſt facultates recenſere, quæ his, vel illis deferuntur. Sedem habent in Anglia Vicarii Apoſtolici, qui ſibi commiſſis Provinciis præſunt, atque iis dumtaxat *Formula ſecunda* facultates tribuuntur; proindeque Regulares Angliæ Miſſionarii iis ſolum Facultatibus perfruuntur, quas obtinent ab Apoſtolicis Vicariis, qui ſunc eas communicare aliis poſſunt, uti ex *Formula ſecunda* manifeſtum eſt: *Prædictas Facultates communicandi, non tamen illas, quæ requirunt Ordinem Epiſcopalem, vel non ſine Sacrorum Oleorum uſu exercentur, Sacerdotibus idoneis, qui in ejus Diœceſi laborabunt.* In recenſitis notatu dignum imprimis eſt vocabulum illud *idoneis*, quo cognitio indicatur, quam Largitor facultatum habere debet de illo, qui ipſas conſequitur, an videlicet idoneus exiſtimetur. Hinc & arbitrium examinis de illo inſtituendi ſubſequitur, quoties ejus ſcientia ad facultatem exercendam aliunde non innoteſcat. Obſervationem illud etiam exigit, quod neceſſitas non infertur Vicario Apoſtolico, ut omnino prædictas facultates communicet; ſed, veluti commodum quoddam, hujuſmodi poteſtas illi delata eſt pro animarum utilitate: quod quidem nunquam non opportunum, ſæpius etiam neceſſarium eſt, cum Superior omnia per ſe præſtare minime valeat. In arbitrio Vicarii Apoſtolici poſitum quoque eſt, vel omnium ſuarum facultatum Sacerdotem participem facere, vel aliquas tantummodo communicare. Nam Vicarius Apoſtolicus, in hoc facultatum genere, ſpecialis Sanctæ Sedis Delegati Perſonam gerit, cui liberum eſt ſubdelegare, nedum ex communi jure, verum etiam ex ſingulari auctoritate illi demandata: cumque in delegantis poteſtate conſtitutum ſit ſuſpendere, vel omnino etiam auferre factam Delegato procurationem, ex his omnibus illud conſequitur, in Anglia ſcilicet, quod jam dictum eſt, eas tantum facultates per Vicarium Apoſtolicum collatas a Miſſionariis exerceri poſſe: Ille ſiquidem cum Apoſtolicus Depoſitarius earumdem exiſtat, communes eas facturus cum Sacerdotibus Sæcularibus, aut Regularibus, jus retinet (quod repetere ſupervacaneum non erit) dignoſcendi, an revera idonei ſint; aliquas tantummodo, non omnes communicandi, ac denique eas ſuſpendendi, penituſve auferendi. Attamen ſummopere commendatur humanitas in examine peragendo; inſuper debita, & prudens cautio in ſuſpendendis, vel adimendis facultatibus, quæ ſemel conceſſæ fuerunt. Nec opus eſt, ut facultates exprimantur, quas Vicarius ſibi reſervare, aut quas Sacerdotibus Sæcularibus, vel Regularibus elargiri debet; quæve uni potius, quam alteri ſint impertiendæ; id enim arbitrio relinquitur Vicarii Apoſtolici, qui, cum in loco conſiſtat, & Perſonas dignoſcat, quibus facultates conceduntur, animarum neceſſitates animadvertat, & caſuum frequentiam, decernere facilius poteſt, quæ magis opportuna, & ſalutaria videantur. Inter cæteras illa adnumeratur facultas, per quam copia fit Sacerdoti bis Sacrum peragendi uno eodemque die, licet id expreſſe prohibeatur *cap. Conſuluiſti, de celebratione Miſſarum*; cui tamen derogatur ob neceſſariam cauſam, videlicet ob Sacerdotum paucitatem; vel cum eorum numerus, qui diebus feſtis tenentur ſacris aſſiſtere, talem exhibeat neceſſitatem, ut, niſi alicui Sacerdoti duas Miſſas eodem die celebrandi poteſtas concedatur, Eccleſiæ mandato plures non ſatisfacerent: quod copioſe declaratum eſt *Conſtitutione 3.* in præſenti noſtro Pontificatu emiſſa, & Oſcenſi Epiſcopo inſcripta *Tom. 2. Bullarii*. Hinc facile apparet abuſio intolerabilis, quæ pateretur, ſi cuiquam Sacerdoti rem divinam faciendi bis in diem facultas tribueretur, cum in finem, ut duplici-

Hinc ante ſubdelegationem Miſſionarios examinare poſſunt atque his facultates magis vel minus amplas conferre, ſuſpendere, & adimere.

Facultas bis celebrandi eodem die, ſola neceſſitatis Populi cauſa concedi debet.

plici eleemoſyna decentius ſe ſuſtentaret, quantoque magis Sacerdos peccaret, ſi Miſſæ Sacrificium bis uno die conficeret ſine opportuna Vicarii Apoſtolici conceſſione; vel ſub Populi neceſſitatis prætextu eam peteret, atque obtineret, licet reipſa plurium eleemoſynarum cupiditate ad id moveretur.

§. 12. Adprobationis neceſſitatem, quam diximus competere cuilibet Vicario Apoſtolico in ſua Provincia, non ſolum quoad Sæculares, ſed etiam quoad Regulares Sacerdotes, qui Sæcularium Confeſſiones ſint excepturi; neceſſitatem pariter ab ipſis accipiendi facultates *Formulæ ſecundæ*, quæ prædictis Vicariis Apoſtolicis a Sancta Sede tribuuntur, una cum poteſtate eas communicandi Sacerdotibus Sæcularibus, & Regularibus, ut illis ſolummodo Miſſionarii utantur, quemadmodum ſuperius expoſuimus, has, inquam, neceſſitates ſubſequitur actualis adminiſtratio curæ Animarum, & Sacramentorum; ac proinde in iis, quæ ad utrumlibet horum capitum ſpectant, nedum Miſſionarii Sæculares, ſed etiam Regulares ſubjiciuntur juriſdictioni, & correctioni Vicariorum Apoſtolicorum. *Perſonæ tam Regulares, quam Sæculares hujuſmodi curam exercentes, ſubſint immediate, in iis, quæ ad eandem curam, & adminiſtrationem Sacramentorum pertinent, juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cujus Diœceſi ſitæ ſunt:* Hæc ferme habet *Concilium Tridentinum ſeſſ.* 25. *de Regularibus cap.* 11.

Vicariorum juriſdictioni & correctioni ſubſunt Miſſionarii etiam Regulares in concernentibus curam Animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem.

§. 13. Quamvis autem in hoc *cap.* 11. non derogetur privilegiis, quæ hanc in rem producere poſſent Regulares, nihilo tamen minus, quia hujuſmodi derogatio apertis verbis exprimitur *cap.* 22. *noviſſimo ipſius ſeſſionis* 25. *de Regularibus*; ideo hæc ipſa complectitur ſingula capita anteriora *ipſius ſeſſionis* 25. *de Regularibus*, ac propterea recenſitum etiam caput undecimum, quemadmodum enunciatum eſt Conſtitutione Innocentii XIII., quæ incipit *Apoſtolici Miniſterii*, confirmata a Benedicto XIII. in altera, quæ incipit; *In ſupremo* data anno 1724. *num.* 23. *Sciant omnes derogationem hujuſmodi non ad ea tantum referri, quæ in prædicto capite* (ideſt 22.) *continentur; ſed etiam ad alia, quæ in ſingulis ſuperioribus* (adeoque etiam in cap. 11.) *ejuſdem ſeſſionis conſtituta ſunt.*

Contrariis Regularium privilegiis derogavit Tridentinum.

§. 14. Superioribus annis ſuſcitata nonnullis fuit infirma omnis controverſia, nempe in dubium revocata fuit prædicta Concilii Tridentini diſpoſitio, & contendebatur eos tantum Regulares affici, qui Parochi exiſtant, alios vero Regulares Sacerdotes, qui licet Parochi non ſint, tamen Sacramentum aliquod Sæcularibus adminiſtrent, vel nullimode comprehendi, vel ſi comprehendantur, id referendum eſſe ad eos ſolummodo, qui rem *de facto* agerent, & ſine prævia Ordinarii facultate; verum Gregorius XV. edita Conſtitutione *Inſcrutabili*, quæ eſt 17. *Bullarii Romani tom.* 3. declaravit Regulares Sacerdotes, qui vel Parochi ſunt, vel tum, *ſive alias Eccleſiaſtica Sacramenta, aut* aliquod adminiſtrant Sacramen*unum ex iis, miniſtrent*, ſive id præſtent *prævia Epiſcopi licentia, & approbatione*, aut agant *de facto abſque ulla auctoritate*, ſubeſſe debere in iis omnibus, quæ curam, vel adminiſtrationem Sacramentorum ſpectant juriſdictioni, & correctioni Ordinarii tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati; *In his, quæ hujuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt, omnimodæ juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, plene in omnibus ſubjiciuntur.* Idem prorſus renovatum eſt in Bulla *Cum ſicut* 34. Innocentii X. §. 4. *in Bullario Romano tom.* 5., tum in Conſtitutione *Firmandis*, 109. §. 3. *Bullarii tom.* 1. in præſenti Pontificatu evulgata.

Idque obtinet ſive Regularis curam Animarum exerceat, ſive plura, vel etiam unum Sacramentum adminiſtret.

§. 15. Jus hujuſmodi in Regulares Sacerdotes delegatum in iis, quæ animarum curam, Sacramentorumque adminiſtrationem concernunt, ceſſare certum eſt, cum eorum quiquam ſui Regularis inſtituti obſervantiam aliquo modo violaret; id enim Ordinarii muneris non eſt, ſed reſpectivi Superioris Regularis: *Cujus quidem agendi rationem in iis, quæ ſpectant ad obſervationem proprii ipſius Regularis Inſtituti*, non eſt Epiſcopi inquirere, cum ad ipſum Superiorem *Regularem privative id pertineat*; Verba ipſa ſunt recenſitæ Conſtitutionis *Firmandis* §. 8. Non ignoramus Sacrum Concilium Tridentinum, *Seſſ. 6. cap. 3. de Reformatione*, nulla admiſſa diſtinctione, decreviſſe, quod Regularis *extra Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis privilegii prætextu, ſi deliquerit, ab Ordinario Loci, tanquam ſuper hoc a Sede Apoſtolica delegato, ſecundum Canonicas Sanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat:* atque hinc factum eſſe, ut dubium a nonnullis proponeretur, utrum commorantes Miſſionarii Regulares apud privatos, atque ut plurimum ſeorſim, ut in Anglia contingit, utrum, inquam, prædicti Regulares, veluti Religioſi extra Monaſteria viventes cenſendi ſint, ac propterea Ordinarii juriſdictioni tanquam Apoſtolici Delegati in omnibus ſubjecti, quod definitum eſt in allata Innocentii X. Conſtitutione 34. *cum ſicut* §. 15. Quandoquidem tamen illud perpendi debet, Regulares ſcilicet Anglicanæ Miſſioni deſtinatos, illuc proficiſci in bonum Sanctæ noſtræ Religionis, eorumque manſionem in privatis domiciliis, non item in Monaſteriis, ex publici regiminis Legibus dimanare, quibus Cœnobia quæcumque prohibentur; æquum profecto eſt, ut recenſeri non debeant adinſtar illorum, qui extra proprium Monaſterium vitam agunt, atque hinc ſubſunt omnimodæ Ordinarii juriſdictioni, quemadmodum ſancitum fuit a Summo Pontifice Clemente VIII. in ſuis Litteris Apoſtolicis in forma Brevis editis anno 1601. quæ incipiunt: *Quorumcumque Religioſorum* recenſitis in Conſtitutione: *Quamvis*; Quæ ordine eſt *prima* præſentis noſtri Pontificatus *tom.* 2. *Bullarii.* Quamobrem cum iis potius procedendum eſt veluti cum Regularibus in propriis Monaſteriis degentibus, qui, ſi aliquod crimen foris patrarent, ſcandalum Populo afferens, inſiſtente Ordinario, ut puniantur, plecti debent a ſuo Superiore Regulari, qui inſuper tenetur inflictam caſtigationem ipſi Ordinario indicare: *Regularis intra Clauſtra Monaſterii degens, ſi extra ea ita notorie deliquerit, ut Populo ſcandalo ſit,*

Regularium exemptio manet in iis, quæ reſpiciunt Regularem obſervantiam.

Niſi habitent extra Clauſtra.

In Anglia tamen Miſſionarii Regulares perinde habendi ac ſi in Clauſtris degerent:

Eorumque correctio, ſi forte deliquerint a Superioribus Regularibus expetenda.

Epi-

Digitized by Google

ANNO 1753.

Epiſcopo inſtante, a ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſevere puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus, a ſuo Superiore officio privetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit: Hæc habet Sacrum Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. de Regularibus cap.* 14. Quibus apprime inſiſtens ipſemet Summus Pontifex Clemens VIII., alteram vulgavit Conſtitutionem, cui initium fecit *Suſcepti muneris 39. Bullarii Romani tom.* 3. ubi accurate animadvertit, atque enunciavit quidquid ad eorum executionem conducere videretur.

Privativa & cumulativa juriſdictio Vicarii Apoſtolici, & Superioris Regularis, definitur.

§. 16. Harum ope regularum, quæ non ad libitum efictæ, nec recentes, ſed juris Canonici, & Sacri Tridentini Concilii auctoritate ſuffultæ, nec non anteriorum Pontificum Conſtitutionibus firmatæ ſunt, dubitandum non eſt, quin perfecta intereſſe debeat conſenſio inter Epiſcopos, & Regulares Miſſionarios, eorumque Superiores, dummodo reipſa in eorum animis vigeat, quod juvat ſperare, verum pacis, & concordiæ deſiderium. Atque ea animorum conjunctio eo vel magis ſperanda, quod ipſorum juri, atque auctoritati certi limites, & confinia præfinita ſint. Siquidem non deeſt Superioribus Regularibus privativum jus in proprios Religioſos, qui ſui Inſtituti obſervationem perfregerint. Quod ſi ab iiſdem quodquam gravioris notæ crimen perpetretur, atque in primis, ſi contra bonos mores deliquerint, non deſtituuntur Superiores eos caſtigandi facultate; nec conquerendi locus Vicario Apoſtolico relinquitur, ſi ab eodem Superiore poſt acceptam facti notionem debita punitio non omittatur: adeout Vicarius Apoſtolicus, quod ſupra indicatum eſt, ſe in eam rem ingerere nullatenus poſſit; niſi forte contingeret, ut Regularis Superior vel nihil præſtaret, vel æquas pœnas a reo minime deſumeret. Habent itidem Vicarii Apoſtolici, utpote Sanctæ Sedis Delegati, poteſtatem ſupra Regulares in iis omnibus, quæ animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt. At vero hujuſmodi jus non ſolum iis competit; verum etiam Regularibus Superioribus, quibus conceſſum eſt ſuos Religioſos animarum regimen, ſive Sacramentorum adminiſtrationem male exercentes punire. Porro Jus Privativum Ordinarii complectitur tantum actus, quos ipſe ratione Miniſterii ſui tenetur peragere in bonum populi diſciplinæ Regularis Parochi demandati.

Norma exercendæ juriſdictionis cumulativæ.

§. 17. Ne autem de jure cumulativo, quod habent tam Vicarii Apoſtolici, quam Regulares Superiores in Regulares, qui vel Parochi exiſtunt, vel qui Sacramenta adminiſtrant, ulla oboriatur diſceptatio, decretum jam eſt, ut diſſidente Ordinario Superiore, vel Epiſcopus ille ſit, ſive Vicarius Apoſtolicus, a Regulari Superiore prioris ſententia alterius præſtet opinioni; itidemque, ut cum velit Superior Regularis, ab animarum regimine, & Sacramentorum adminiſtratione Regularem ſibi ſubditum removere, efficere id poſſit, quin prius Ordinarium de cauſa certiorem faciat: quod viciſſim ab Ordinario fieri poſſe tenendum eſt, ſecluſo debito cauſam patefaciendi Regulari Superiori. Adeatur ſuperius recenſita Conſtitutio *Firmandis* 109. §. 10. & 11. *Bullarii tom.* 1. præſentis noſtri Pontificatus, ubi auctoritate veterum decretorum id fuſius declaratum, & confirmatum eſt. Nec Regularis ab officio ſuſpenſus, vel amotus, ullimode valet appellationis beneficio Mandati executionem impedire, vel protrahere; ſed poſt præſtitam obedientiam, ad proprium tuendum nomen, innocentiamve vindicandam, ſi eam læſam exiſtimaret, reclamationibus unice locus erit, & excuſationibus, ſuo Judici competenti ferendis, uti præſcribitur in ſuperius allata Conſtitutione: *Inſcrutabili*: Gregorii XV. atque in alia poſteriori, cui initium *Ad militantis*, in præſenti noſtro Pontificatu vulgata ſcilicet 18. §. 19. *Bullarii tom.* 1.

PONT. A. XIII.

Regulari ab Officio ſuſpenſo non datur ſuſpenſiva appellatio.

Sæculares Miſſionarii quibus rebus incumbere, & a quibus abſtinere debeant; alioquin a Vicariis ſevere puniendi.

§. 18. Ne felici Britanniæ Miſſionum regimini quicquam deeſſe videatur, ſubſequentes adnectuntur regulæ, quibus prætermiſſis, haud omnino obtineretur, quod vehementer exoptatur. Sedulo igitur incumbant Vicarii Apoſtolici, ut Miſſionarii Sæculares probe, honeſteque in omnibus ſe gerant, quo aliis bono exemplo ſint; & imprimis Sacris Officiis celebrandis, opportuniſque Inſtitutionibus Populo tradendis, atque infirmis opera ſua ſublevandis præſto ſint, ut a publicis otioſorum cœtibus, & cauponis omnimode caveant; addita etiam ſuſpenſionis pœna cuilibet, ſi quis ad eaſdem divertere non vereretur. At potiſſimum ipſimet Vicarii, omni, qua poſſunt ratione, ſevere tamen, illos puniant, qui de publico Regimine cum honore ſermonem non haberent. Quandoquidem illi in Anglia verſantur, non ad rumores, & perturbationes excitandas, ſed Sanctæ Catholicæ Religionis ſervandæ cauſa, eoſque excipiendi, qui Divino Spiritu afflati, & Sanctis Fidei Myſteriis apprime inſtructi, ſe promtos, paratoſque ad eam amplectendam exhibent; cum interim a quibuslibet converſionibus debeant abſtinere, quæ utpote ſine præviis, debitiſque conditionibus peractæ, non modo nullam utilitatem, ſed damna potius, & incommoda plurima ſolent afferre. In iis autem, quæ Miſſionarios Regulares ſpectant, munus ſuum Vicarii Apoſtolici præ oculis ſemper ferant, quo tenentur in eorum actiones intendere ſemper in illis, quæ animarum curam, Sacramentorumque adminiſtrationem reſpiciunt; necnon auctoritatem pariter ſibi delegatam comminiſcantur. Cæteras vero prædictorum Regularium corruptelas, ſi quæ contigerint, ſi nimirum eorum quiſquam cauponas, & cœtus frequentaret, ſeu publico Regimini obloqueretur, ſive denique alienis negotiis ſeſe immiſceret; has, inquam, corruptelas reparare ſtudeant remediis ſuperius expoſitis, atque a Concilio Tridentino deſumptis, quibus Regulares afficiuntur in Monaſteriis degentes, & qui extra Septa ipſius Monaſterii ſcandalum aliquod committunt.

Regulares circa eadem deficientes, quomodo corripiendi.

Horum delectus habendus per Superiores Regulares; ubique

§. 19. In primis curæ ſit Superioribus Regularibus Miſſionarios indiſtincte nequaquaquam mittere, ſed quod dictum jam eſt, eos deligere, qui & vitæ probitate, atque ſufficienti opportunæ doctrinæ copia tales exi-

Digitized by Google

Viſitator cæteris præficiendus.

exiſtant, ut ſibi traditum Miniſterium probe complere valeant: Præterea ſtudeant præficere in Anglia unum ex Religioſis, cui viſitatio ſibi ſubditorum ſingulos in annos obeunda committatur, qui diligenter eorum vivendi rationem ad examen revocet, & congeſtarum eleemoſynarum uſum perſcrutetur. Sic enim fiet, ut quælibet negoziationis ſuſpicio de medio tollatur, incommodis quibuslibet, & malis provide conſulatur; Porro Viſitator ipſe de his, quæ gerenda ſunt, conferat cum Vicariis Apoſtolicis, ut & ipſi auxiliarem manum præbeant, atque ita ſcandalis quibuslibet aditus occludatur.

Poſt ſexennium ad Regiones Catholicas & ad propria Monaſteria ſe recipiant, vacaturi ſpiritualibus exercitiis.

§. 20. Quandoquidem, degentibus Miſſionariis Regularibus in Anglia extra Monaſteria in privatis domiciliis, & ſæculares veſtes adhibentibus, & ea libertate utentibus, qua ſane carerent, ſi in Monaſteriis degerent, inauditum minime eſſet, ſi etiam religioſa corda mundano pulvere ſordeſcerent, ideo edicitur cuilibet Miſſionario, ut poſt ſingula ſexennia ad Catholicas Regiones ſeſe reſtituat, propriæ Familiæ Regularis Clauſtra ſubeat, Religioſum induat habitum, ibique per tres integros menſes commoretur, atque interim Spiritualibus Exercitiis per quindecim dies ſedulo incumbat. Hinc eſt, quod Vicarii Apoſtolici, quorum arbitrio, atque prudentiæ, uti expoſitum eſt, committitur poteſtas communicandi Miſſionariis facultates *formulæ ſecundæ*, ipſam *ultra ſexennium* non debebunt prorogare, ſed impertiri ad ſummum *ad ſexennium, & interim ad libitum*, eamque, ſi conſentaneum judicaverint, ſimili modo reſtituare, cum Regulares abſoluto jam præſcripti ſeceſſus tempore ad Miſſionem revertentur.

Ideo ſtatutum, ut Facultates ad ſexennium tantummodo ipſis delegentur.

Remotiones Miſſionariorum Regularium, quantum fas erit, communi conſenſu fiant, & ſine Miſſionis detrimento.

§. 21. Etſi Regularis Superior, qui ſtatuit aliquem ex ſuis Religioſis a Sacramentis adminiſtrandis, ſive a Miſſionibus exercendis removere, ex ſuperius allatis, non teneatur remotionis cauſam Vicario Apoſtolico ſignificare, & eadem ratione liberum ſit Vicario Apoſtolico, inſciis, atque inconſultis iiſdem Superioribus contra Miſſionarios Regulares, quos delinquentes in Sacramentis adminiſtrandis, vel ineptos, atque rudes, negligenteſve in ſuo munere adimplendo deprehenderit, animadvertere, prout ipſi expedire videbitur, tamen conſentaneum erit, ſi unanimi voluntate, & conſenſu rem gerant, ne Miſſiones Operariis deſtituantur, & uni Miſſionario amoto alter continuo ſubrogetur, qui ejus ſubeat vices; idemque exhibeatur officium a Superioribus Regularibus cum Apoſtolicis Vicariis, ubi velint ſuos in alium Locum transferra, vel eos revocare in Catholicas Regiones, atque uno eodemque tempore ſucceſſores expediant, videlicet ne Miſſio neceſſariis Operariis careat.

Fundationes unicuique requiſitæ, poſſeſſoribus maneant.

§. 22. De Fundationibus nihil omnino innovetur; ſed tam Sæculares, quam Regulares in earum poſſeſſione perſeverent, quas in præſentiarum obtinent; atque adeo Sacramenta, etiam Confeſſionis omnibus indiſcriminatim per eos adminiſtrentur in Urbibus, & Oppidis muro circumdatis, ubi limites præfiniti non ſunt; ea plane ratione, qua in noſtris Civitatibus ad Confeſſionem adprobati ab Epiſcopo ſine ulla Loci, vel peculiaris Eccleſiæ limitatione, in qua Confeſſiones poſſint excipere, in qualibet Urbis Eccleſia Confeſſiones audiunt, debitis tamen officiis cum ipſius Rectore antea perſolutis. Verum Miſſionariis, in Pagis, & apud Ruricolas commorantibus non liceat Sacramenta, nec etiam Pœnitentiæ extra præſcriptos limites adminiſtrare; cum ad Confeſſiones extra confinia excipiendas neceſſaria omnino ſit Vicarii Apoſtolici licentia, cui illa ſubjicitur Provincia. Etenim apud Nos etiam Confeſſarius ab Epiſcopo pro Sæcularibus adprobatus in ſua Diœceſi, extra Diœceſim eam facultatem exercere nequit ſine alterius Epiſcopi adprobatione, in cujus ditione Pœnitentiæ Sacramentum adminiſtratur, etiamſi Pœnitens ſubſit Epiſcopo, qui illum ad Confeſſiones excipiendas adprobavit. Idque conſtat ex Bulla *Superna*, Clementis X. quæ eſt *6. tom. 6. Bullarii Romani* §. 4. ſolus enim Parochus a Moralis Theologiæ Scriptoribus eximitur, qui ſi forte extra Diœceſim verſetur, ſui Parochiani ibi degentis Confeſſiones poteſt audire, quamvis ab Epiſcopo Loci, ubi ſui Parochiani ſe præbet Confeſſarium, adprobationem ad Confeſſiones non obtinuerit. Neceſſaria igitur omnino eſt Vicariorum Apoſtolicorum licentia, ut Miſſionarii in Pagis, vel Agris commorantes, Pœnitentiæ Sacramentum miniſtrent intra limites cuilibet illorum reſpective ſubjectos. Attamen ipſoſmet Vicarios Apoſtolicos hortari non prætermittimus, ut meminerint valde conſentaneum eſſe (niſi aliqua legitima cauſa contrarium perſuaſerit) facultates illis elargiri ſaltem ad Confeſſiones excipiendas. Quandoquidem vero licentiæ adminiſtrandi Sacramenta, quæ conceduntur Miſſionariis Campeſtribus, ut plurimum certis limitibus arctari ſolent, extra quos nulla ipſis miniſtrandi facultas permittitur, quamvis Locus, ubi Sacramenta vellent conferre, intra limites Vicario Apoſtolico ſubjectos contineretur, qui permiſſionem miniſtrandi impertitus eſt, tamen Vicarium Apoſtolicum adhortamur, ut facilem ſe præbeat Miſſionario Campeſtri Sacramenta aliquando conferendi extra limites ipſi præfinitos, niſi forte legitimum aliquod impedimentum id fieri prohibeat.

Sacramenta a Sacerdotibus approbatis in Urbibus & Oppidis ſine limitatione adminiſtrentur. In Pagis & agris nemo deputationis ſuæ limites tranſcendat.

Vicariis Ap. ſuadetur facilitas in delegatione facultatum.

§. 23. Hæc omnia proficuam animarum curam, & pacem, concordiamque inter Miſſionarios; fauſtum denique Vicariorum Apoſtolicorum regimen reſpiciunt. At quoniam a Viris optimis, & fidei dignis indicatum fuit conſentaneum fore, ſi definiatur, utrum Regularibus, qui vel in Regiis Sacellis, vel in Locis pro illis fundatis, ſive apud Nobiles, commorantur, liceat Indulgentias ſuis Ordinibus conceſſas evulgare, ideo, ut omnes moleſtæ tricæ evitentur, ſequens regula proponitur, quæ executioni demandari omnino debet. In bonum Anglicanæ Miſſionis adprobantur quilibet pietatis actus, preces, jejunia, atqua opera meritoria, quæ a Sancta Romana Eccleſia comprobantur. Ad Indulgentias quod ſpectat ipſis operibus adnexas ratione privilegiorum, quæ uni,

De Indulgentiis.

Suſpenduntur in Anglia Indulgentiæ, Regularibus ad communicandum ſive publicand. conceſſæ.

Vicariis Apoſtolicis delegatur largitio Indulgentiæ Plenar. quater in anno.

vel alteri Regularium Ordini a Summis Pontificibus conceſſa fuerunt, ſuſpenduntur, atque, ut Fideles ſpirituali Sanctarum Indulgentiarum emolumento tranquille, & copioſe ſimul perfruantur, cuilibet Vicario Apoſtolico auctoritas in dirione ſui Vicariatus conceditur, ut quater in annum in iis Solemnitatibus, quæ ipſis magis opportunæ videbuntur, Indulgentiam Plenariam impertiantur, quam lucrari poſſint quicumque Pœnitentiæ Sacramento expiari, & Sacra Euchariſtia refecti Sacellum aliquod viſitabunt, ubi Miſſæ Sacrificium celebratur, pacem Eccleſiæ ſuæ a Deo rogabunt, paratique erunt pauperes aliqua eleemoſyna pro ſuis viribus ſublevare, vel Catechiſmo, & Sacris Concionibus frequenter intereſſe, quoties abſque gravi incommodo id fieri liceat, ſive infirmis, aut morti proximis operam ſuam chriſtiana charitate præbere; & quoniam non deerunt, qui vel carcere, aut gravi morbo, ſive alia legitima cauſa impediti, præſcripta pietatis officia minime poterunt adimplere, ſinguli Vicarii Apoſtolici poteſtatem habeant ea commutandi, & alia, quæ perfici valeant, decernendi. Porro ne morientes e vita decedant ſine Benedictione *in articulo mortis*, & ſine Indulgentia ipſi conjuncta, iiſdem Vicariis Apoſtolicis facultas conceditur, ut illam impertiant, atque etiam Sacerdotes alios ſubdelegare poſſint, qui eam morientibus elargiantur, ſervata tamen forma, quæ indicitur in Conſtitutione hujus noſtri Pontificatus tempore in lucem evulgata, quam hiſce regulis ad majorem commoditatem adjungimus.

Et in articulo mortis.

Suadetur Legatis Principum, & Nobilibus Catholicis ne alios in ſuis Sacellis celebrare, & miniſtrar. permittant, niſi a Vicariis Apoſt. approbatos.

§. 24. Ultimo tandem, cum Anglicanæ Miſſionis perduratio Principum Catholicorum Miniſtris, Nobilibus Catholicis, Fundationibuſque jam conſtitutis accepta referri debeat; eos magnopere adhortamur, ut illos tantum Sacerdotes Sæculares, vel Regulares ſuis Sacellis inſervire permittant, qui ſe prius obtulerint Vicariis Apoſtolicis, & obtentas ab illis adprobationes exhibuerint: ſecus enim contingere poſſet, ut præter eorum voluntatem admittatur celebrando Miſſæ Sacrificio in Sacellis, & miniſtrandis Sacramentis, qui vel Sacerdos minime exiſtat vel ſi fuerit Sacerdos, ſuſpenſionis fortaſſe, vel irregularitatis vinculo obſtringatur.

Clauſulæ, & Derogationes.

§. 25. Porro omnia & ſingula hujuſmodi a Nobis, prout præmittitur ſtatuta & decreta, quo firmius ſubſiſtant, & ſerventur exactius, tenore præſentium Apoſtolica auctoritate, quatenus opus ſit, confirmamus, & Apoſtolicæ firmitatis robore communimus & diſtricte ſervanda præcipimus & mandamus, ſalva tamen in præmiſſis noſtra, Succeſſorumque noſtrorum Romanorum Pontificum, & ejuſdem Congregationis Cardinalium Propagandæ Fidei auctoritate. Decernentes eaſdem præſentes Litteras, & in eis contenta quæcumque ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, & a vobis & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari debere; ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & ejuſdem S. R. E. Cardinales, eorumdemque Cardinalium Congregationes, & quoſvis alios quacumque præeminentia & poteſtate fungentes & functuros, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Apoſtolicis ſive ſub Plumbo, ſive in ſimili ſorma Brevis expeditis quorumcumque Prædeceſſorum noſtrorum Litteris, & præſertim felicis recordat. Urbani Papæ VIII. quarum initium eſt: *Britannia non minus &c.* necnon: *Plantata in Agro Dominico &c.*, aliiſque Conſtitutionibus & Ordinationibus, necnon quorumcumque Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum, etiam Societatis Jeſu, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis illorum tenores præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, & derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Pont. A. XIII.

Animorum concordia commendatur Vicariis Ap. & Miſſionariis in Anglia.

§. 26. Cæterum Vos, Venerabiles Fratres Dilecti Filii, per Domini Noſtri Jeſu Chriſti charitatem, qui animas noſtras pretioſo Sanguine redemit, rogamus, & in Domino hortamur, ut non in contentione & æmulatione, ſed induentes eumdem Dominum Noſtrum Jeſum Chriſtum, perficiatis opus veſtrum. Ad cujus proſperi ſucceſſus auſpicium Apoſtolicam Benedictionem ſtudioſæ noſtræ voluntatis pignus Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, peramanter impertimur.

Fides habenda tranſumptis.

§. 27. Volumus autem, ut earumdem præſentium Litterarum tranſumtis ſeu exemplis etiam impreſſis, & ab ejuſdem Congregationis Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum Præfecto, & Secretario pro tempore exiſtentibus ſubſcriptis, ac Sigillo ejuſdem Congregationis munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. Pont. Ann. XIII die 12 Maii 1753

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXX. Maii MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimotertio.

Cajetanus Amatus.

DE

Digitized by Google

DE BENEFICIIS

Et Officiis Curatis per Indiatum Occidentalium Regiones, Sæcularibus etiam Clericis, ſublato aſſerto Regularium privativo jure, conferendis: Apoſtolicæ Litteræ jam editæ (*quas vide Tom. III. num. 51.*) confirmantur, & declarantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Catholici Regis alias propoſita poſitio.

CUm alias nempe de Anno milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo primo ex parte Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Ferdinandi VI. Hiſpaniarum Regis Catholici Nobis repræſentatum fuiſſet, non eas adhuc in Indiarum Occidentalium Regnis, atque Provinciis ipſius Dominio ſubjectis rerum circumſtantias ſubſiſtere, ob quas olim Sanctæ memoriæ Pius V. ad inſtantiam tunc exiſtentis Catholici Hiſpaniarum Regis, aliique deinceps Romani Pontifices Prædeceſſores Noſtri ſtatuerunt, earum Regionum Parochias, Doctrinas, aliaque munia & officia ad Animarum Curam pertinentia, per Regulares Perſonas obtineri, & adminiſtrari debere, quin immo Sæcularem Clerum illarum Partium a multo jam tempora adeo & numero excreviſſe, & moribus, atqua doctrina conſpicuum, proindeque ad obtinenda & gerenda ejuſmodi munia idoneum ſe præbere, ut nihil jam obſtare videretur, quo minus earumdem Parochiarum, Doctrinarum, aliorumque Officiorum proviſio, & diſpoſitio, ad eam, quæ generaliter per Orbem vigera dignoſcitur, Eccleſiaſticæ diſciplinæ formam, prout non ſolum ipſe Ferdinandus Rex, ſed etiam Archiepiſcopi, & Epiſcopi, per eaſdem Indiarum Regiones conſtituti magnopera optabant, revocari poſſet; Nos omnibus mature perpenſis, quum Regiam hanc petitionem non modo generalibus Eccleſiæ Inſtitutis, verum etiam prædicti Sancti Pii, aliorumque Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum menti, ac ſæpe declarato Sedis Apoſtolicæ ſenſui, conformem agnoverimus; per Noſtras ſub Plumbo editas Litteras, quarum initium eſt = *Cum nuper* = datas apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLI. ſexto Idus Novembris; Pontificatus Noſtri Anno XII. decrevimus, atque permiſimus, ut, non obſtantibus dicti Sancti Pii V. prædeceſſoribus Litteris, aliiſque in earum confirmationem ab Apoſtolica Sede emanatis (quibus etiam, quatenus opus eſſet, expreſſe derogavimus) Sæculares etiam Clerici, ſeu Presbyteri quicumque, quos ſcilicet prædicti Archiepiſcopi, & Epiſcopi, aliique locorum Ordinarii in Indiis Occidentalibus conſtituti, prævio examine, juxta ea, quæ in Concilio Tridentino ſtatuta ſunt, idoneos & habilas reperiſſent, ad Parochias, Doctrinas, & alia quæcumque munia, & Officia ad animarum Curam pertinentia, in poſterum admitti & aſſumi, eiſque etiam Parochiales Eccleſiæ hujuſmodi, aliaque Eccleſiaſtica perpetua Beneficia, quibus Animarum cura imminet, in titulum conferri poſſent & valerent; prout in dictis Litteris Noſtris latius continentur.

Pontificis Decreta per Litteras Apoſt. editas anno 1751

Catholici Regis propoſitum ſæcularib. Clericis favorabile

§. 1. Cum autem nuper idem Ferdinandus Rex Nobis exponi fecerit, quod ipſe, cui ex juribus ſuæ Regiæ Coronæ, Jus Patronatus, ac nominandi, & præſentandi ad omnia dictarum Regionum Beneficia Eccleſiaſtica, & Officia Curata hujuſmodi ex fundatione, ſeu dotatione, aut Privilegiis Apoſtolicis actu vigentibus, aliiſque legitimis titulis, competit, in dies magis magiſque agnoſcens ad rectum diſciplinæ Ordinem, & ad promovenda in Clero Sæculari dictarum Partium Sacrarum Doctrinarum ſtudia, alioſque communis utilitatis effectus, magnopere proficuum fore, ſi Sæculares hujuſmodi Clerici, ſeu Presbyteri ad omnia vel pleraque Beneficia & officia prædicta, per ipſum, ejuſque ſucceſſores Catholicos Reges, nominentur, & præſententur, decreverit & conſtituerit, prædictis S. Pii V. aliorumque Romanorum Pontificum Indultis & facultatibus, in favorem Regularium, vel nullo modo, vel ſaltem parciſſime, & in locis & caſibus dumtaxat, in quibus forſan Sæcularium Clericorum defectus reipſa ſubſiſtere dignoſcatur, in poſterum uti; ideoque eaſdem priores litteras Noſtras, novo ac perpetuo confirmationis Noſtræ munimine roboratas, uberius per Nos declarari, &, ut infra, ſuper his provideri deſideret; Nos ejuſdem Ferdinandi Regis ſupplicationibus inclinati, præſentium tenore, & auctoritate ſimili, primodictas Noſtras Apoſtolicas Litteras, cum omnibus & ſingulis decretis & declarationibus in ipſis contentis, & expreſſis, perpetuo confirmamus, ac iterato Apoſtolicæ auctoritatis Noſtræ robore communimus; decernentes, nullum in poſterum jus, nullamque actionem, aut exceptionem, in vim prædictarum Litterarum Sancti Pii Papæ V. aliarumque, ut ſupra, ab aliis Romanis Pontificibus editarum, prædictis Regularibus competere, ut ſive in petitorio judicio, ſive in poſſeſſorio, privativam facultatem obtinendi, & adminiſtrandi Parochias, & Doctrinas ejuſmodi, aliaque Officia Animarum curam concernentia, ſibi, ſuiſque Ordinibus aſſerere, aut ſe in illarum illorumque poſſeſſione confovere poſſint; ſed tam eos, qui nunc Parochias, Doctrinas, & Officia præfata obtinent, quam quibus forſan in poſterum ejuſmodi Curata Beneficia, & officia, ſervatis de jure ſervandis, committi, & demandari contigerit; tamquam ad nutum amovibiles, poſſe tum ab Epiſcopis, aliiſque locorum Ordinariis, tum etiam a propriis Regularibus Superioribus, juſtis concurrentibus cauſis, (ſuper quarum ſubſiſtentia illorum conſcientiam oneramus, ſed nunquam illos ad earum declarationem, aut verificationem compelli poſſe volumus & decernimus), ab earundem Parochialium, Doctrinarum, & Officiorum regimine & exercitio removeri; eveniente autem remotione, liberum fore Catholicis Regibus, a-

Pont. annuendo declarat, nullum jus neque in petitorio, neque in poſſeſſorio, Regularibus competere ad Beneficia & Officia Curata Indiarum Occid. obtinenda, aut retinenda.

lios quoſcumque idoneos Sæculares, aut Regulares Clericos, ſeu Presbyteros, juxta legitima eorum Regii Patronatus jura, ad hujuſmodi Curata Beneficia, & Officia nominare & præſentare, ac reſpective Epiſcopis, aliiſque Locorum Ordinariis, hujuſmodi Clericos, ſeu Presbyteros, prævio examine, aliiſque ſervatis de jure ſervandis ad illa admittere & aſſumere, ſeu, quatenus Sæculares fuerint, ipſis etiam in Titulum eadem conferre, & de iis providere.

Regulares hujuſmodi Parochiis, vel Offic. præpoſiti, quibus in rebus Superiori Regulari privative ſubjiciantur.

§. 2. Volumus autem, ut omnes & ſinguli, cujuſcumque Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam expreſſe nominandi, Regulares, qui hujuſmodi Parochiarum, Doctrinarum, & Officiorum regimine & exercitio retinebuntur, ſeu quos ad eadem in poſterum aſſumi, & admitti contigerit, (juxta ea, quæ tam in citatis Noſtris Litteris incipientibus = *Cum nuper* =, quam in aliis Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo quarto, decimo Kal. Decembris editis, quarum initium eſt = *Firmandis, atque aſſerendis* =, a Nobis decreta & declarata fuerunt) noverint, ſe in iis quidem, quæ concernunt eorum Regularis Inſtituti obſervantiam, Epiſcopis, aliiſque Locorum Ordinariis nullatenus ſubjectos eſſe, ſed a ſuis Superioribus Regularibus quoad hæc privative dependere.

In quibus autem Ordinarii juriſdictioni & correctioni cumulative ſubſint.

In his autem, quæ vel ad ipſum ſpectant exercitium curæ Animarum, vel etiam ad eorum vitam, & mores pertinent, Epiſcopis quoque, aliiſque Ordinariis Locorum Præſulibus ſubjectos eſſe; ideoque ab iiſdem Epiſcopis, & Ordinariis, nec non Vicariis, & Viſitatoribus ab iis deputatis, æque ac a ſuis Regularibus Superioribus in his omnibus judicari, & corrigi poſſe;

Ordinarii prærogativæ, in caſu diſcrepantiæ judicii.

& quidem ea lege, ut quatenus unius & alterius Superiorum hujuſmodi judicia inter ſe non conveniant, Epiſcopalis ſeu Ordinariæ Curæ Proceſſus, atque Sententia, Regularis Prælati judicio & actis omnino prævalere debeant; ac reipſa præferantur, & executioni demandentur.

Superius ſtatuta confirm.

§. 3. Præſentes quoque Litteras, & in eis contenta quæcumque, nulla unqnam ex cauſa, colore & capite, etiam in corpore juris clauſo, etiam ex eo quod quicumque in præmiſſis jus vel intereſſe habentes, aut habere prætendentes, cujuſvis ſtatus, aut Ordinis, Congregationis & Inſtituti, etiam hic de neceſſitate ſpecialiter exprimendi, exiſtant, iiſdem non conſenſerint, nec ad ea vocati, & auditi, neque Cauſæ, propter quas præſentes emanaverint, ſatis adductæ, probatæ, aut verificatæ fuerint, de ſubreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut conſenſus intereſſe habentium, aliove quolibet defectu notari, impugnari, aut in controverſiam, & judicium etiam ad effectum obtinendæ aperitionis oris, aut reſtitutionis in integrum, adduci poſſe: Sed ſemper & perpetuo firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, quorum favorem concernunt, pleniſſime ſuffragari, atque etiam ab omnibus, ad quos reſpective pertinet, & pertinebit in poſterum, inviolabiliter obſervari, volumus & decernimus. Sicque & non aliter in præmiſſis judicari, & cenſeri per quoſcumque Ordinarios, & Delegatos Judices, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, eorumque Congregationes, nec non Apoſtolicæ Sedis Legatos, ſeu Nuncios, alioſque quoslibet quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, ac etiam irritum & inane decernentes, quidquid ab eorum quolibet in contrarium judicari, & decerni, ſeu ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit.

Aliter judicari prohibetur.

Contrariis ampliſſime derogatur.

§. 4. Non obſtantibus prædictis Sancti Pii V., aliiſque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum in eorundem confirmationem etiam in forma ſpecifica, editis Litteris, Noſtraque, & Cancellariæ Apoſtolicæ regula de non tollendo jure quæſito, aliiſque Apoſtolicis, ſeu in univerſalibus, Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis, generalibus aut ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non quarumcumque Eccleſiarum, ſeu Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum, etiam ſpecialiter exprimendorum, quantumvis juramento, Confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, exemptionibus, & Indultis, etiam in corpore juris clauſis, aut ſub quibuſvis formis, & verborum tenoribus, ſeu clauſulis, & decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & irritantibus in genere, vel in ſpecie, etiam motu proprio, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu conſiſtorialiter, aut ad Regum, aliorumque Supremorum Principum inſtantiam, vel peculiarium quorumcumque meritorum intuitu, aliove titulo, etiam oneroſo, quibuſcumque perſonis, Collegiis, Locis, Ordinibus etiam Militaribus, Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, etiam Societatis Jeſu, vel Sancti Joannis Hieroſolymitani, aliiſque quibuslibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, ac pluries confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, eorum tenores, formas, cauſas, & occaſiones præſentibus pro expreſſis, inſertis, & ſpecificatis habentes, pari motu, & Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine ad præmiſſorum effectum pleniſſime derogamus, eaque reſpective, quatenus præſentibus adverſantur, de medio tollimus & abolemus per præſentes.

Tranſumptor. fides.

Quarum Tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eamdem fidem ubique Locorum & gentium, in judicio, & extra, haberi volumus, quæ eiſdem præſentibus haberetur, ſi originaliter exhiberentur.

Sanctio.

§. 5. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Noſtrarum Confirmationis, Declarationum, Decretorum, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Da-

Digitized by Google

Pont. A. XIII. Dat. die 9. Junii 1753 Pont. XIII.

Datum in Arce Gandulfi Albanen. Diœceſis Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, quinto Idus Junii, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo,

Pro D. Card. Paſſioneo
J. Florius Subſtitutus.

J. Datarius.
Viſa
De Curia J. C. Boſchi.
L. Eugenius.

XVIII. VENETIARUM

Reipublicæ conceditur Jus nominandi ad Eccleſias Torcellanam, Caprularum, & Clodienſem.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium

SINCERITAS Fidei, & devotionis affectus, quibus dilecti Filii Nobiles Viri Dux & Reſpublica Venetiarum erga Catholicam Religionem, & Eccleſiam Romanam omni tempore ſe ſe conſpicuos præſtiterunt, quibuſque recentia Zeli ac pietatis ſuæ argumenta, non ſine filialis in Nos obſervantiæ ſignificationibus, addiderunt: Nos quodammodo impellunt, ut ea ipſis favorabiliter concedamus, quæ ab Eccleſiarum utilitate, quemadmodum pro certo confidimus, minime ſejuncta, ad meritum eorundem honoris augmentum pertinere, & publicis eorum votis ſalubriter reſpondere conſpicimus.

Jus nominandi ad Eccleſiam Patriarc. Venetiar. Duci & Reipub. conceſſum a Pio IV.

§. 1. Cum itaque ipſi, quibus ex Apoſtolico ſel. rec. Prædeceſſoris Noſtri Pii Papæ IV. Indulto, cui non eſt hactenus in aliquo derogatum, & ex antiqua conſuetudine, jus competit, ad Patriarchalem Eccleſiam Venetiarum, quoties illam vacare contingat, nominandi & præſentandi Nobis & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti Perſonam idoneam, per Nos, ſeu per Romanum Pontificem hujuſmodi, ad eandem Patriarchalem Eccleſiam pro tempore etiam promovendam, eique præficiendam, Nobis humiliter, & enixe ſupplicari fecerint, ut Indultum etiam nominandi ad tres infraſcriptas Cathedrales Eccleſias, Torcellanam nempe, Caprularum, & Clodienſem, in earum vacationum caſibus futuros illarum reſpective Epiſcopos, ipſis concedere dignaremur.

Indultum hujuſmodi petitur pro tribus Eccleſiis Patriarchæ Suffraganeis. Venetorum Ducum & Reipub. antiqua merita in eaſdem Eccleſias.

§. 2. Nos attendentes, pro eo quod pertinet ad primodictam Torcellanam Eccleſiam, quod olim deſtructa Altinenſi Civitate, ejuſque Epiſcopali Cathedra, & Sede Torcellum translata, nova Cthedralis Eccleſia ibi per bo: mem: Petrum tunc Venetiarum Ducem ædificata, ac etiam Epiſcopo ibidem de congrua habitatione proviſum fuit; alterius vero, Caprularum videlicet, Eccleſiæ initia ex eo derivari, quod olim exiſtens Concordienſis Epiſcopus Joannes nomine a ſua Civitate profugus, propterea quod ſchiſmati adhærere nollet, in eo Oppido exceptus, Epiſcopalis Sedis ibidem ſtatuendæ commodum obtinuerit; ac demum, quod ſpectat ad Clodienſem Eccleſiam, hujus conſtitutionem præcipue acceptam referri bo: mem: Ordelafo Faletrio Venetiarum pariter Duci, cujus favore & auxilio factum eſt, ut, quum Inſula Meramauci, vulgo *Malamocco*, marinis fluctibus ſubmerſa fuerit, illius quondam Epiſcopus in Foſſa Clodia conſiſtere, ibique Epiſcopalem Sedem ſtabilire potuerit.

Anno 1753.

Iidem nuper, inſtanta Pont. Catholicæ Religionis indemnitati in Dalmatia conſuluerunt.

§. 3. Cumque etiam debita conſideratione penſare non omiſerimus, quod paucis abhinc menſibus, quum quidam ſchiſmaticus Papas Simon Conzacovich nuncupatus, a ſchiſmatico Græcorum Pſeudo-Patriarcha in Dalmatiam miſſus fuiſſet, ut ibi Sedem figeret; id quod, ſi forte eveniſſet, in magnam Sanctæ Catholicæ Religionis noſtræ perniciem, & grave Apoſtolicæ Sedis præjudicium, cum intolerabili Latinorum Epiſcoporum perturbatione ceſſiſſet, quemadmodum Nos prædicto Duci & Senatoribus, tum a dilecto Filio Nobili Viro Petro Andrea Cappello Equite ejuſdem Reipublicæ apud Nos & Apoſtolicam Sedem Oratore; tum etiam a Venerabili Fratre Archiepiſcopo Chalcedonenſi, Noſtro & ejuſdem Sedis Nuntio apud ipſam Venetam Rempublicam conſtituto, repræſentari curavimus; publico ac ſolemni Senatus Decreto, eidem ſchiſmatico Pſeudo-Paſtori denunciatum fuit, ut a prædictis Dalmatiæ Regionibus ſine mora abſcederet.

Confirmatur Indultum Pii IV. pro Eccleſia Patriarc. Venet.

§. 4. His omnibus mature perpenſis, ac etiam Paterna Nos impellente affectione, qua eamdem inclytam Venetorum Rempublicam ex animo proſequimur: prædictorum ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis &c. ad effectum &c. cenſentes; præſentium Litterarum tenore, ac de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, non modo præfatum jus nominandi, & præſentandi ad Patriarchalem Venetiarum Eccleſiam pro tempore vacantem, prout alias per dictum Pium IV. Prædeceſſorem eiſdem Duci & Reipublicæ conceſſum fuit, confirmamus & innovamus; verum etiam eiſdem, in ſinceritate Fidei, & dictæ Romanæ Eccleſiæ devotione perſiſtentibus, ut, quando & quoties prædictas tres Eccleſias Torcellanam videlicet, Caprularum, & Clodienſem, ſeu earum quamlibet quocumque vacationis modo, præterquam per obitum cujuslibet earum Epiſcopi in Romana Curia, vacare, ſeu Paſtore ac Præſule orbari contigerit; toties perpetuis futuris temporibus jus habeant nominandi Nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti idoneam Perſonam Eccleſiaſticam ad unamquamque Eccleſiam hujuſmodi reſpective promovendam, eique præficiendam, concedimus & indulgemus, ac nominationes hujuſmodi idonearum Perſonarum Eccleſiaſticarum, per Nos, & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, acceptandas fore, & ad effectum perduci decernimus, ſervatis omnibus ſervari ſolitis, ac mediante propoſitione in Conſiſtorio Secreto, & Litterarum Apoſtolicarum

Et novum conceditur quoad tres prædictas Cathedr. Eccleſiss.

Digitized by Google

ANNO 1753.

rum expeditione in forma conſueta; volentes hujus novi juris exercitium a nominatione ad Eccleſiam Cathedralem Clodienſem, quæ ab aliquo jam tempore Paſtoris ſolatio deſtituta eſt, per eoſdem Ducem, & Rempublicam facienda de idonea Perſona Eccleſiaſtica, ut præſertur, ad ipſam Eccleſiam Clodienſem per Nos promovenda, eique præficienda, initium capere debere.

Venetorum pietas excitatur ad Catholicam Religionem de more defendendam.

§. 5. Porro minus juſtam opinionem habere videremur de egregia ipſius Reipublicæ pietate & orthodoxia, deque perpetuo ejuſdem ſtudio erga Sanctam Apoſtolicam Sedem, ſi iteratis hortationibus etiam, atque etiam ipſi commendaremus aſſiduam, quam ſemper præſtitit, vigilantiam adverſus inſidias, & attentata Græcorum ſchiſmaticorum Dalmatiæ Regionibus imminentium. Attamen, ut aliquam hujus rei mentionem faceremus, duæ Nos graviſſimæ cauſæ coegerunt; una nimirum ex Officii Noſtri debito petita, quo ſcilicet pro tuenda Sanctæ Religionis noſtræ integritate vitam & ſanguinem profundere tenemur; Altera vero ex inſigni ipſius Reipublicæ laude deſumpta, cui jam uſque a ſeptimo Eccleſiæ ſæculo Prædeceſſor Noſter Honorius Papa, propter illius conſtantem cum Romana Eccleſia conjunctionem, invictamque a ſchiſmaticis averſionem, præclarum Chriſtianiſſimæ Reipublicæ nomen attribuit.

Item ad conſulendum ſtatui valde miſero earumdem Eccleſiarum

§. 6. Supervacaneum prætarea videri poteſt eidem Reipublicæ ob oculos ponere ſatis notum miſeriæ ſtatum, ad quem vel omnes, vel ſaltem duæ ex tribus prædictis Cathedralibus Eccleſiis redactæ conſpiciuntur; Siquidem non ſine fundamento ſperare licet, idonea ipſis auxilia a publica liberalitate, opportunis temporibus præſtanda fore, quibus neceſſariæ earundem Præſulum ſuſtentationi ac dignitati, ut par eſt, conſulatur; Quum perſpicua ſcriptorum monumenta teſtentur, quantum ab antiquis ipſius Reipublicæ Patribus, inſtante San. mem. Gregorio Papa VII. Prædeceſſore Noſtro, præſtitum fuerit in Beneficium Patriarchalis Venetiarum Eccleſiæ, ad deplorandam paupertatis conditionem antea redactæ.

Denique iis, qui in electionibus nominandorum ſuffragaturi erunt Canonicæ ſanctiones in memoriam revocantur.

§. 7. Hoc demum; pro Apoſtolici miniſterii Noſtri Officio, omnibus & ſingulis, qui in electionibus perſonarum ad eaſdem Eccleſias quandocumque vacantes pro tempore nominandarum, ſuffragium ferre debebunt, ſtudioſiſſime commendatum volumus, ut Sacroſancti Tridentini Concilii monitum, & reſpective præceptum præ oculis habeant, quod in *ſeſſ. 24. de Reformat. cap.* 1. ſequentibus verbis expreſſum legitur: *Omnes vero & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque jus quacumque ratione a Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtant, hortatur & monet, ut in primis meminerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem utilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoveri ſtudeant; eoſque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis utiles ipſi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint.*

PONT. A. XIII

Clauſulæ de perpetuo Indulti vigore.

§. 8. Præſentes autem litteras, & in eis contenta hujuſmodi nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, ſeu ſubſtantiali, aut ſolemnitatum defectu impugnari, retractari, aut ad terminos juris reduci, ſeu illis ex quavis cauſa derogari poſſe, ſed ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, eiſdemque Duci & Reipublicæ perpetuo ſuffragari; ſicque & non aliter per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac ipſummet Conſiſtorium, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere volumus, & decernimus: irritum quoque & inane quidquam ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogationes generales & ſpeciales.

§. 9. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac quibuſvis reſervatoriis, & revocatoriis, aliiſque Cancellariæ Apoſtolicæ regulis, & clauſulis editis, & edendis, nec non univerſalium, Provincialium, ac Synodalium Conciliorum, generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non dictarum Torcellanæ, Caprularum, & Clodienſis Eccleſiarum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis eiſdem Eccleſiis, eorumque Capitulis, & Cleris ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis; quibus omnibus, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſerti eſſent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, confirmationis, innovationis, conceſſionis, indulti, hortationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. die 13. Junii 1753. Pont. XIII.

Datum in Arce Gandulfi Albanen. Diœceſis Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, Idibus Junii, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

Pro D. Cardinali Paſſioneo
J. Florius Subſtit.

J. Datarius.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

ME-

XIX.

METHODUS

Præſcribitur in examine, ac proſcriptione librorum a Congregationibus Romanæ Univerſalis Inquiſitionis, & Indicis ſervanda, certæque Relatoribus ac Conſultoribus proponuntur Regulæ, quas in examine, judicioque ferendo ſequantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Cura Prædeceſſor. Pontific. in proſcribendis noxiis libris.

SOLLICITA ac provida Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum vigilantia in eam ſemper curam incubuit, ut Chriſtifideles ab eorum Librorum lectione averteret, ex quibus incauti ac ſimplices detrimenti quidpiam capere poſſent, imbuique opinionibus ac doctrinis, quæ vel morum integritati, vel Catholicæ Religionis Dogmatibus adverſantur. Nam, ut vetuſtiſſimum mittamus Sancti Gelaſii I. Decretum, quæque jam pridem a Gregorio IX. aliiſque Pontificibus hac de re ſtatuta fuerunt; ignorare neminem arbitramur, quæ fuerint a Prædeceſſoribus Noſtris Pio IV. Sancto Pio V. & Clemente VIII. diligentiſſime præſtita, ut ſaluberrimum opus a Sacroſanctæ Tridentinæ Synodi Patribus ſuſceptum, mature diſcuſſum, ac pene ad exitum perductum, de vetitæ lectionis Librorum Indice conficiendo, atque vulgando, non abſolverent ſolum atque perficerent, ſed ſapientiſſimis etiam decretis ac regulis communirent. Quod quidem negotium Apoſtolica Sedes continenter urget, ac promovet; ad id deputatis duabus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Congregationibus, quibus onus inquirendi in pravos noxioſque libros impoſitum eſt, cognoſcendique, quibus emendatio, & quibus

Hæc cura delegata eſt tum Congreg. Univ. Inquiſition. tum alteri Indicis a S. Pio V. inſtitutæ.

proſcriptio debeatur. Id muneris Congregationi quidem Romanæ Univerſalis Inquiſitionis a Paulo IV. commiſſum perhibent, idque adhuc ab ea exerceri pergit, ubi de Libris ad certa rerum genera pertinentibus judicandum occurrit. Certum eſt autem, Sanctum Pium V. primum fuiſſe Congregationis Indicis Inſtitutorem, quam ſubſequentes deinde Pontifices Gregorius XIII. Sixtus V. & Clemens VIII. confirmarunt, variiſque privilegiis & facultatibus auxerunt: Ejuſque proprium, ac fere unicum Officium eſt, in examen Libros vocare, de quorum proſcriptione, emendatione, vel permiſſione capienda eſt deliberatio.

Utriuſque Congreg. circumſp. in proſcr. libris.

§. 1. Qua maturitate, conſilio, ac prudentia in Congregatione Univerſalis Inquiſitionis de proſcribendis vel dimittendis Libris deliberetur, cum neminem latere putamus, tum Nos ipſi plane perſpectum, ac diuturna experientia compertum habemus; Nam in minoribus conſtituti, de Libris nonullis in ea cenſuram tulimus, & Conſultoris ejuſdem Congregationis munere diu perfuncti ſumus, poſtremo inter Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales cooptati, Inquiſitoris Generalis locum in ea obtinuimus; ac demum ad Apoſtolicam Sedem, meritis licet imparibus, evecti, non modo cenſorum animadverſiones in Libros nonnullos aliquando legere, ac ponderare, ſed etiam in Congregationibus, quæ ſingulis Feriis quintis coram Nobis habentur, Cardinalium ſententias atque ſuffragia, antequam de iiſdem Libris quid decernatur, audire & excipere conſuevimus. Haud minoris diligentiæ teſtimonium ferre poſſumus, adeoque debemus, pro altera Congregatione Indicis, cui generaliter incumbit, ut ſupra diximus, de quorumvis Librorum proſcriptione decernere. Dum enim in minoribus verſaremur, cum primi, tum ſecundi Cenſoris, ſeu Relatoris Officium in ea Congregatione non ſemel obivimus; ex quo autem Supremum Pontificatum gerimus, nullius Libri proſcriptionem ratam habuimus, niſi audito Congregationis Secretario, qui Libri materiem, Reviſorum cenſuras, Cardinalium judicia & ſuffragia, accurate Nobis exponeret.

Pont. certas ad id Regulas perpetuo ſervandas ſtatuere deliberat.

§. 2. Sed quoniam compertum eſt Nobis, atque exploratum, multas Librorum proſcriptiones, præſertim quorum Auctores Catholici ſunt, publicis aliquando injuſtiſque querelis in reprehenſionem adduci, tanquam ſi temere ac perfunctorie in Tribunalibus Noſtris ea res ageretur; operæ pretium duximus, hac Noſtra perpetuo valitura Conſtitutione, certas firmaſque regulas proponere, juxta quas deinceps Librorum examen judiciumque peragatur; tametſi plane affirmari poſſet, idipſum jampridem, vel eadem prorſus ratione, vel alia æquipollenti, conſtanter actum fuiſſe.

Inquiſit. Congreg. quibus viris conſtet, quibuſve de rebus in ea agatur.

§. 3. Porro Romanæ Univerſalis Inquiſitionis Congregatio ex pluribus conſtat Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus a Summo Pontifice delectis, quorum alii Sacræ Theologiæ, alii Canonici Juris doctrina, alii Eccleſiaſticarum rerum peritia, munerumque Romanæ Curiæ exercitatione, prudentiæ demum, ac probitatis laude, conſpicui habentur. His adjungitur unus ex Romanæ Curiæ Præſulibus, quem Aſſeſſorem vocant; unus etiam ex Ordine Prædicatorum Sacræ Theologiæ Magiſter, quem Commiſſarium appellant; certus præterea Conſultorum numerus, qui ex utroque Clero Sæculari ac Regulari aſſumuntur; alii demum præſtantes doctrina Viri, qui a Congregatione juſſi, de Libris cenſuram inſtaurant, iiſque Qualificatorum nomen tributum eſt. De variis in præfata Congregatione, iiſque graviſſimis rebus agitur, in primis autem de Cauſis Fidei, ac de Perſonis violatæ Religionis reis. At cum Librum aliquem ad eam, tanquam proſcriptione dignum, deferri contigerit; niſi ad Indicis Congregationem, ut fieri plerumque ſolet, judicandum remittat, ſed pro rerum temporumque ratione ſibi de illo cognoſcendum eſſe arbitretur; Nos, inhærentes Decreto lato ab eadem Congregatione Feria quarta Kalendis Julii Anni milleſimi ſeptingenteſimi quinquageſimi, atque a Nobis confirma-

to

ANNO 1753.

to Feria quiota inſequente, hac ratione & methodo judicium inſtitui mandamus.

Methodus a Congregatione Inquiſitionis ſervanda in librorum proſcriptione.

§. 4. Primn nimirum oni ex Qualificatoribus aut Conſultoribus a Congregatione deſignando, Liber tradatur, quem is attento animo legat ac diligenter expendat; tum Cenſuram ſuam ſcriptn conſignet, locis indicatis & paginis, in quibus ootati errores continentur. Mox Liber cum animadverſionibus Reviſoris ad ſingulos Conſultores mittatur, qui in Congregatione pro more habenda ſingulis Feriis ſecundis in Ædibus Sancti Officii, de Libro & Cenſura Sententiam dicant: Ipſa deinde Cenſura, cum Libro, & Conſultorum ſuffragiis, ad Cardinales tranſmittantur, ut hi in Congregatione, quæ Feria quarta haberi ſolet in Fratrum Prædicatorum Cœnobio Sanctæ Mariæ ſupra Minervam nuncupato, de tota re definitive pronuncient. Poſt ab Aſſeſſore Sancti Officii Acta omnia ad Pontificem referantur, cujus arbitrio judicium omne abſolvetur.

Ulteriores cautelæ adhibendæ, ſi de Auctoris Catholici libro agatur.

§. 5. Cum autem ſit veteri inſtitutione receptum, ut Auctoris Catholici Liber non unius tantum Relatoris perſpecta cenſura, illico proſcribatur; ad normam præſati Decreti menſis Julii Anni Milleſimi ſeptingenteſimi quinquageſimi, volumus eam conſuetudinem omnino ſervari, ita ut ſi primus Cenſor Librum proſcribendum eſſe judicet, quamvis Conſultores in eandem ſententiam conveniant, nihilominus alteri Reviſori ab eadem Congregatione electo Liber & Cenſura tradantur; ſuppreſſo primi Ceoſoris nomine, quo alter judicium ſuum liberius exponat. Si autem ſecundus Reviſor primo aſſentiatur, tunc utriuſque animadverſiones ad Cardinales mittantur, ut iis expenſis de Libro decernant: At ſi ſecundus a primo diſſentiat, ac Librum dimittendum exiſtimet, tertius eligatur Cenſor, cui, ſuppreſſo priorum nomine, utraque cenſura communicetur. Hujus autem Relatio, ſi a priore Conſultorum Sententia non abludat, Cardinalibus immediate communicetur, ut ipſi, quod opportunum fuerit, decernant. Sin minus, iterum Conſultores, perſpecta tertia Cenſura ſuffragium feraot; idque una cum omnibus præſatis relationibus, Cardinalibus exhibeatur, qui, re ita mature perpenſa, de controverſia denique pronunciare debebunt. Quotieſcumque autem Pontifex, vel ob rei, de qua in Libro agitur, gravitatem, vel quia id Auctoris merito, aliiſque circumſtantiis tribuendum cenſeat, Libri judicium coram ſe ipſo in Coogregatione Feriæ quintæ habendum decrevit; quod ſæpe a Nobis factum fuit, & quoties ita expedire judicabimus, in poſterum quoque fiet; tunc ſatis fuerit exhibere Pontifici & Cardinalibus Libri cenſuras, & Conſultorum ſuffragia, omiſſo examine Congregationis Feriæ quartæ, ejuſque relatione, quam per Aſſeſſorem Pontifici faciendam diximus: Nam Cardinalium ſuffragiis coram ipſo Pontifice ſereodis, atque hujus definitiva ſententia, vel alio opportuno conſilio in eadem Congregatione capiendo, res abſolvetur.

Indicis Congregatio, certaque ejuſdem munera.

§. 6. Altera quoque Indicis Congregatio plures complectitur Cardinales ipſi a Pontifice adſcriptos, iiſdemque dotibus præditos, quibus S. Officii Cardinales pollere ſolent; quum etiam eorum aliquos in utraque Congregatione locum habere contingat. Ex iis unus ejuſdem Congregationis Præfectus exiſtit; Aſſiſtens vero perpetuus eſt Magiſter Sacri Palatii; Secretarius autem, a prima Congregationis inſtitutione uſque in præſentem diem, ex Ordine Fratrum Prædicatorum a Summo Pootifice pro tempore eligi conſuevit. Sunt præterea ex utroque Clero Sæculari & Regulari ejuſdem Congregationis Conſultores, & Relatores ſelecti; & quidem, ubi aliquis Librorum relationes coram Congregatione ſemel, bis, tertio, laudabiliter peregerit, tum ipſa Congregatio Pontificem rogare ſolet, ut ejus auctoritate in Conſultorum numerum referatur.

PONT. A. XIII.

Iterata Pontificis conſilia de ſtatuendis certis Regulis, quæ in librorum proſcriptione ſerventur.

§. 7. Sub ipſa Pootificatus noſtri primordia, ea Nos ſubiit cogitatio, ut certam aliquam & immutabilem methodum pro examine judicioque Librorum in hac Indicis Congregatione ſervandam ſtatueremus. Qua de re non modo conſilium exquiſivimus dilecti Filii Noſtri Angeli Mariæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Quirini nuncupati ejuſem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarii, & dictæ Congregationis Præfecti, qui pari prudentia & doctrina ſuum Nobis ſenſum ſcripto declaravit; verum etiam antiquiores aliquot ejuſdem Congregationis Conſultores coram dilecto Filio Joſepho Auguſtino Orſi Ordinis Prædicatorum, tunc ipſius Congregationis Secretario, nunc autem Palatii Apoſtolici Magiſtro, convenire juſſimus, ſuamque ſententiam aperire, quæ pariter ſcripto concepta, Nobis jam tunc exhibita fuit. Cumque hæc omoia diligenter apud Nos aſſervata fuerint, nunc demum veterem deliberationem Noſtram reſumentes, quemadmodum ea, quæ ad librorum examen, atque judicium in primodicta Congregatione Sancti Officii peragendum, pertinent, auctoritate Noſtra conſtabilivimus; ita etiam ea, quæ ad Congregationem Indicis, & ejuſdem generis negocia apud eam tractanda facere poſſunt, opportunis Decretis conſtituere volentes, prælaudati Cardinalis Præfecti conſiliis, dictorumque Conſultorum votis inhærendo, hæc deinceps ſervanda decernimus.

Primum ſibi examen inſtituendum a Congregationis Secretario, & duobus deſignatis Conſultoribus cum Relatore ad id aſſumpto.

§. 8. Cum Congregatio Indicis ad Librorum cenſuram unice, ut dictum eſt, inſtituta, non ita crebro convocari ſoleat, ut altera Sancti Officii Congregatio, quæ ob cauſarum & negociorum multitudinem, ſingulis hebdomadis ter haberi conſuevit; illius propterea Secretario peculiare munus & officium recipiendi Librorum denunciationes, ut fieri jam ante conſuevit, committimus & demandamus. Is autem a Libri Relatore percontabitur diligenter, quas ob cauſas illum prohiberi poſtulet; tum Librum ipſum haud perſunctorie pervolvet, ut de propoſitæ accuſationis ſubſiſtentia cognoſcat; duobus etiam in eam rem adhibitis Conſultoribus, ab ipſo, prævia Summi Pontificis, aut Cardinalis Præfecti, vel ejus, qui Præfecti vices ſupplet, approbatione eligendis: Quorum collato conſilio, ſi Liber cenſura & nota dignus videatur, unus aliquis Re-

lator

Pont. A. XIII.

lator ad ferendum de eo judicium idoneus, illius nempe facultstis, de qua in Libro agitur, peritus, eadem, quam nuper innuimus, rstione eligendus erit, qui ſcripto referat animadverſiones ſuas, adnotatis paginis, quibus ſingula ab ipſo reprehenſa continentur. Sed antequam ejus Cenſura ad Cardinalium Congregationem ſeratur, haberi volumus privatam Conſultorum Congregationem, quam olim *Parvam* dixerunt, Nos autem *Præparatoriam* vocabimus, ut Relatoris animadverſionibus ad Librum collatis, de earum pondere judicium fiat. Hujuſmodi Congregatio ſemel omnino ſingulis menſibus, aut etiam ſæpius, ſi oportuerit, ab ipſo Congregationis Secretario convocanda erit, vel in ſuis cubiculis, vel opportuniore, ut ipſi videbitur, loco, intra prædicti Cœnobii Ædes, ubi is commoratur. Eique ſemper intererit Magiſter Sacri Palatii pro tempore exiſtens, una cum ſex aliis e numero Conſultorum, ſingulis vicibus, pro qualitate argumenti & msteriæ, de qua diſputandum erit, ut ſupra de primis duobus Conſultoribus, & de Relatore conſtitutum eſt, a Secretario eligendi; præter Secretarium ipſum, cujus partes erunt in tabulas referre Conſultorum ſententias, quas deinde ad Congregationem Cardinalium mittet, cum Relatoris Cenſura. In generali demum Congregatione omnia illa ſervari debebunt, quæ ſuperius ſtatuta ſunt pro Congregatione Sancti Officii circa Librorum examen. Ac quemadmodum ad Aſſeſſorem Sancti officii pertinet, de actis in Congregatione Summum Pontificem certum reddere; ita ad Secretarium Congregationis Indicis ſpectabit, quoties hæc Librum aliquem proſcribendum, aut emendandum cenſuerit, ejuſdem Pontificis aſſenſum, prævia diligenti actorum omnium relatione, exquirere.

Subſequitur Congreg. præparatoriæ examen.

Quinam huic interſint, & quando, ac ubi convocanda.

Poſtremum Generalis Congreg. Judicium a SecretarioPontifici deferendum

§. 9. Quoniam vero in Congregatione Indicis de ſola Librorum prohibitione agitur, nonnulla hoc loco adjungenda adjudicavimus, eidem Congregationi potiſſimum uſui futura, quæ tamen sb altera etiam Congregatione Sancti Officii, dum in hujus quoque generis cauſis ſe immiſcet, ubi ſimiles rerum circumſtantiæ ſe offerant, æque obſervanda erunt. Quotieſcumque agatur de Libro Auctoris Catholici, qui ſit integræ famæ, & clari nominis, vel ob alios editos Libros, vel forte ob eum ipſum, qui in examen adducitur, & hunc quidem proſcribi oporteat; præ oculis habeatur uſu jamdiu recepta conſuetudo prohibendi Librum, adjecta clauſula = *Donec corrigatur*, ſeu *donec expurgetur*, ſi locum habere poſſit, nec grave quidpiam obſtet, quo minus in caſu, de quo agitur, adhiberi valeat. Hac autem conditione proſcriptioni adjecta, non ſtatim edatur Decretum, ſed ſuſpenſa illius publicstione, res antea cum Auctore, vel quovis altero pro eo agente, & rogante, communicetur, atque ei quid delendum, mutandum, corrigendumve fuerit, indicetur. Quod ſi nemo Auctoris nomine compareat, vel ipſe, aut alter pro eo agens, injunctam correctionem Libri detrectet, congruo definito tempore Decretum edatur. Si vero idem Auctor, ejuſve Procurator, Congregationis juſſa fecerit, hoc eſt novam inſtituerit Libri editionem cum opportunis caſtigationibus, ac mutationibus; tunc ſupprimatur proſcriptionis Decretum; niſi forte prioris editionis exemplaria magno numero diſtracta fuerint; tunc enim ita decretum publicandum erit, ut omnes intelligant, primæ editionis exemplaria dumtaxat interdicta fore, ſecundæ vero jam emendatæ permiſſa.

Clauſula, *donec liber corrigatur* quando proſcript. decreto apponenda.

Anno 1753.

§. 10. Conqueſtos ſcimus aliquando nonnullos, quod Librorum judicia & proſcriptiones, inauditis Auctoribus, fiant, nullo ipſis loco ad defenſionem conceſſo. Huic autem querelæ reſponſum fuiſſe novimus, nihil opus eſſe Auctores in judicium vocare, ubi non quidem de eorum perſonis notandis, aut condemnandis agitur, ſed de conſulendo Fidelium indemnitati, atque avertendo ab ipſis periculo, quod nocua Librorum lectione facile incurritur; Si qua vero ignominiæ labe Auctoris nomen ex eo aſpergi contingat, id non directe, ſed oblique ex Libri damnatione conſequi. Qua ſane ratione minime improbandas cenſemus hujuſmodi Librorum prohibitiones, inauditis Auctoribus, factas; quum præſertim credendum ſit, quidquid pro ſe ipſo, aut pro doctrinæ ſuæ defenſione potuiſſet Auctor afferre, id minime a Cenſoribus, atque Judicibus ignoratum, neglectumve fuiſſe. Nihilo tamen minus, quod ſæpe alias, ſumma æquitatis & prudentiæ ratione, ab eadem Congregatione factum fuiſſe conſtat, hoc etiam in poſterum ab ea ſervari magnopere optamus, ut quando res ſit de Auctore Catholico, aliqua nominis & meritorum fama illuſtri, ejuſque opus, demptis demendis, in publicum prodeſſe poſſe dignoſcatur, vel Auctorem ipſum ſuam cauſam tueri volentem audiat, vel unum ex Conſultoribus deſignet, qui *ex Officio* Operi patrocinium, defenſionemque ſuſcipiat.

Auctor Catholicus libri ad examen delati non neceſſario, ſed recte tamen auditur, vel operisDefenſor ex officio deputatur.

§. 11. Quemadmodum vero, ubi de Congregatione Sancti Officii agebamus, eidem Nos ſemper interfuturos recepimus, quotieſcumque de Libro, cujus materia gravioris momenti ſit, judicium agatur; quod erit Nobis facillimum, quum eadem Congregatio qualibet Feria quinta coram Nobis habeatur; ſic & Indicis Congregationi præſentiam Noſtram impendere parati ſumus, quoties rei gravitas id promereri videbitur. Neque enim id opus eſſe dicendum eſt, quum vel Hæretici hominis Liber denunciatur, in quo Auctor errores Catholico dogmati adverſantes conſulto tradit aut tuetur; vel Opus aliquod in exsmen adducitur, quo rectæ morum regulæ labefactantur, ac vitiis, & corruptelis fomenta præbentur. In his enim caſibus ne illas quidem, quas ſupra ſcripſimus, accuratiores cautelas adhibere neceſſe erit; ſed hæretico dogmate, vel pravo moris incitamento ſemel comperto, proſcriptionis Decretum illico ſanciendum erit, juxta primam, ſecundam, & ſeptimam Indicis Regulas, Sacroſancti Tridentini Concilii juſſu editas, atque vulgatas.

Caſus propon. in quibus licet a datis Regulis nonnihil recedere.

§. 12. Cum in prælaudata Congregatione Sancti Officii ſeveriſſimis legibus cautum ſit

Secretum omnibos in Congr.

ANNO 1753.

Judicis ſententiam ferentibus imponitur, ad inſtar Congreg. S. Officii.

ſit, ne de rebus ejuſdem Congregationis quiſquam cum alio extra illam loquatur; Nos hanc eamdem ſilentii legem a Relatoribus, Conſultoribus, & Cardinalibus Congregationis Indicis religioſe cuſtodiendam præcipimus. Illius tamen Secretario poteſtatem facimus, ut animadverſiones in Libros cenſuræ ſubjectos, eorum Auctoribus, vel aliis illorum nomine agentibus & poſtulantibus, ſub eadem decreti lege communicare queat; ſuppreſſis ſemper Denunciatoris, Cenſoriſque nominibus.

Quales eſſe oporteat Reviſores & Conſult. Congreg.

§. 13. Examinandis, corrigendiſque Libris peropportuna ſunt, quæ decem Regulis Indicis a Patribus Tridentinæ Synodi confectis, atque editis continentur. In Inſtructione autem felicis recordationis Clementis Papæ VIII. ejuſdem Regulis adjecta, *Tit. de correctione Librorum §. V.* Epiſcopis, & Inquiſitoribus cura committitur, ut ad Librorum edendorum examen *ſpectatæ pietatis & doctrinæ Viros adhibeant, de quorum fide & integritate ſibi polliceri queant, nihil eos gratia daturos, nihil odio, ſed omni humano affectu poſthabito, Dei dumtaxat gloriam ſpectaturos, & fidelis populi utilitatem.* His porro virtutibus animique dotibus, ſi non majori, at pari certe de cauſa, præſtare oportet hujus noſtræ Congregationis Reviſores, & Conſultores. Cumque eos omnes, qui nunc hujuſmodi munera obtinent, tales eſſe non ignoremus; optandum ſperandumque eſt, non abſimiles deinceps futuros, qui ad id eligentur; homines nimirum vitæ integros, probatæ doctrinæ, maturo judicio, incorrupto affectu, ab omni partium ſtudio, perſonarumque acceptione alienos; qui æquitatem, libertatemque judicandi, cum prudentia & veritatis zelo conjungant. Cum autem eorum numerus nunc certus & conſtitutus non ſit; ab ejuſdem Congregationis Cardinalibus conſilium expectabimus atque capiemus, num eum pro futuris temporibus definire oporteat, vel expediat: Hoc tamen jam nunc decernentes, quatenus eorum numerus definiatur, ut tam Relatores, quam Conſultores, ex utroque Clero, Sæculari nempe, & Regulari, aſſumantur, alii quidem Theologi, alii utriuſque juris periti, alii ſacra & profana eruditione præſtantes, ut ex eorum cœtu, pro varietate Librorum, qui ad Congregationem deferuntur, idonei viri non deſint ad ferendum de unoquoque judicium.

Eorum numerus indefinitus, ex utroque Clero ſeligendus.

Regulæ in ferendo judicio ab iis ſervandæ.

§. 14. Ipſos autem Relatores, Conſultoreſque, tam nunc exiſtentes, quam in poſterum quandocumque futuros, monemus, ac vehementer hortamur, ut in examine, judicioque Librorum, ſequentes Regulas diligenter inſpiciant, accurateque cuſtodiant.

Ut rectum illud ſit, ac in neutram partem declive.

§. 15. I. Meminerint, non id ſibi muneris oneriſque impoſitum, ut Libri ad examinandum ſibi traditi proſcriptionem modis omnibus curent, atque urgeant; ſed ut diligenti ſtudio, ac ſedato animo ipſum expendentes, fideles obſervationes ſuas, veraſque rationes Congregationi ſuppeditent; ex quibus rectum judicium de illo ferre, ejuſque proſciptionem, emendationem, aut dimiſſionem pro merito decernere valeat.

Ne quis de ſe ſibi

§. 16. II. Tametſi hactenus cautum ſit, cavendumque deinceps non dubitemus, ut ad referendum, & conſulendum in prædicta Congregatione, ii ſolum admittantur, qui ſcientiam rerum, quas Libri delati reſpective continent, diuturno ſtudio acquiſitam poſſideant; decet enim de artibus ſolos artifices judicare; nihilominus ſi forte eveniat, ut alicui per errorem materia aliqua diſcutienda committatur, ab illius peculiaribus ſtudiis aliena, idque a Cenſore aut Conſultore electo, ex ipſa Libri lectione deprehendatur; noverit is, ſe neque apud Deum, neque apud homines culpa vacaturum, niſi quamprimum id Congregationi, aut Secretario aperiat, ſeque ad ferendam de hujuſmodi Libro cenſuram minus aptum profeſſus, alium magis idoneum ad id muneris ſubrogari curet: Quo tantum abeſt, ut exiſtimationis ſuæ diſpendium apud Pontificem & Cardinales paſſurus ſit, ut magnam potius probitatis, & candoris opinionem & laudem ſibi ſit conciliaturus.

PONT. A. XIII.

plene non perſpecta ſententiam ferat.

§. 17. III. De variis opinionibus atque ſententiis in unoquoque Libro contentis, animo a præjudiciis omnibus vacuo, judicandum ſibi eſſe ſciant. Itaque Nationis, Familiæ, Scholæ, inſtituti affectum exentiant; ſtudia partium ſeponant; Eccleſiæ Sanctæ dogmata, & communem Catholicorum doctrinam, quæ Conciliorum Generalium Decretis, Romanorum Pontificum Conſtitutionibus, & Orthodoxorum Patrum atque Doctorum conſenſu continetur, unice præ oculis habeant; hoc de cætero cogitantes, non paucas eſſe opiniones, quæ uni Scholæ, Inſtituto, aut Nationi certo certiores videntur, & nihilominus, ſine ullo Fidei aut Religionis detrimento, ab aliis Catholicis viris rejiciuntur atque impugnantur, oppoſitæque defenduntur, ſciente ac permittente Apoſtolica Sede, quæ unamquamque opinionem hujuſmodi in ſuo probabilitatis gradu relinquit.

Neque ad proprii Inſtituti, ſive Scholæ opinionem, ſed ad Eccleſiæ Dogmata, & communem Catholicorum doctrinam exigatur.

§. 18. IV. Hoc quoque diligenter animadvertendum monemus, haud rectum judicium de vero Auctoris ſenſu fieri poſſe, niſi omni ex parte illius Liber legatur; quæque diverſis in locis poſita & collocata ſunt, inter ſe comparentur; univerſum præterea Auctoris conſilium & inſtitutum attente diſpiciatur; neque vero ex una vel altera propoſitione a ſuo contextu divulſa, vel ſeorſim ab aliis, quæ in eodem Libro continentur, conſiderata & expenſa, de eo pronunciandum eſſe: Sæpe enim accidit, ut quod ab Auctore in aliquo Operis loco perfunctorie, aut ſuboſcure traditum eſt, ita alio in loco diſtincte, copioſe, ac dilucide explicetur, ut offuſæ priori ſententiæ tenebræ, quibus involuta, pravi ſenſus ſpeciem exhibebat, penitus diſpellantur, omniſque labis expers propoſitio dignoſcatur.

Omnibus perſpectis, ac ſimul expenſis, efformetur.

§. 19. V. Quod ſi ambigua quædam exciderint Auctori, qui alioquin Catholicus ſit, & integra Religionis doctrinæque fama, æquitas ipſa poſtulare videtur, ut ejus dicta benigne, quantum licuerit, explicata, in bonam partem accipiantur.

Ambigua dicta Catholici, probatique Auctoris in æquam partem accipiantur.

§. 20. Has porro, ſimileſque regulas, quæ apud optimos Scriptores de his agentes facile occurrent, ſemper animo propoſitas ha-

beant

beant Cenſores & Conſultores; quo valeant, in hoc graviſſimo judicii genere, conſcientiæ ſuæ, Auctorum famæ, Eccleſiæ bono, & Fidelium utilitati conſulere. Duo autem reliqua ſunt in eum finem plane opportuna, quæ hoc loco adjungenda omnino eſſe judicamus.

Quid de librie ſtatuendum, in quibus reprobata dogmata afferuntur, nec refutantur.

§. 21. Prodeunt aliquando Libri, in quibus falſa & reprobata dogmata, aut ſiſtemata, Religioni vel moribus exitioſa, tanquam aliorum inventa & cogitata, exponuntur & referuntur, abſque eo quod Auctor, qui Opus ſuum pravis hujuſmodi mercibus onerare fategit, ea reſutandi curam in ſe recipiat. Putant vero, qui talia agunt, nulli ſeſe reprehenſioni aut cenſuræ obnoxios eſſe, propterea quod de alienis, ut ajunt, opinionibus nihil ipſi affirment, ſed hiſtorice agant. At quidquid ſit de eorum animo & conſilio, deque perſonali in eos animadverſione, de qua viderint, qui in Tribunalibus ad coercenda crimina inſtitntis jus dicunt; dubitari certe non poteſt, magnam ejuſmodi Libris in Chriſtianam Rempublicam labem, ac perniciem inferri; quum incautis Lectoribus venena propinent, nullo exhibito vel parato, quo præſerventur antidoto. Subtiliſſimum hoc humanæ malitiæ inventum, ac novum ſeductionis genus, quo ſimplicium mentes facile implicantur; quam diligentiſſime Reviſores advertant, ac cenſuræ ſubjiciant; ut, vel hujuſmodi Libri, ſi aliqua ex ipſis capi poſſit utilitas, emendentur, vel in vetitorum Indicem omnino referantur.

Jurgia & convicia a diſſidentibus Auctoribus adhibita expungantur.

§. 22. In ea, quam ſuperius laudavimus, Prædeceſſoris Noſtri Clementis Papæ VIII. Inſtructione, *Tit. de Correctione Librer.* §. 2. ſapiantiſſime cautum legitur ut *qua fama proximorum, & præſertim Eccleſiaſticorum, & Principum, detrahunt, boniſque moribus & Chriſtianæ diſeiplinæ ſunt contraria, expungantur.* Et paulo poſt: *Facetiæ etiam, aut dicteria, in perniciem, aut præjudicium famæ, & exiſtimationis aliorum jactata, repudientur.* Utinam vero in aſpectum lucemque hominum Libri ejuſmodi in hac temporum licentia, & pravitate non efferrentur, in quibus diſſidentes Auctores mutuis ſe jurgiis, conviciiſque proſcindunt; aliorum opiniones nondum ab Eccleſia damnatas cenſura perſtringunt, adverſarios, eorumque Scholas, ac Cœtus ſugillant, & pro ridiculis ducunt, magno equidem bonorum ſcandalo, hæreticorum vero contemptu, qui digladiantibus inter ſe Catholicis, ſeque mutuo lacerantibus, plane triumphant. Etſi verò fieri non poſſe intelligamus, ut diſputationes omnes e mundo tollantur, præſertim cum Librorum numerus continenter augeatur = *Faciendi enim plures Libros nullus eſt finis*, ut aſt apud Eccleſiaſten *Cap.* 12.; compertum præterea Nobis ſit, magnam aliquando utilitatem ex iis capi poſſe: modum tamen in defendendis opinionibus, & Chriſtianam in ſcribendo moderationem ſervari merito volumus. *Non inutiliter* (inquit Auguſtinus in Enchirid. cap. 59. prope finem) *exercentur ingenia, ſi adhibeatur diſceptatio moderata, & abſit error opinantium ſe credere, quod neſciunt.* Qui veritatis ſtudium, & purioris doctrinæ zelum, quo ſuarum ſcriptionum mordacitatem excuſent, obtendere ſolent, ii primnm intelligant, non minorem habendam veritatis, quam Evangelicæ manſuetudinis, & Chriſtianæ Charitatis rationem. Charitas autem de corde puro, patiens eſt, benigna eſt, non irritatur, non æmulatur, non agit perperam, (utque addit idem Auguſtinus, Lib. contra Litteras Petiliani Cap. 29. num. 31.) = *Sine ſuperbia de veritate præſumit, ſine ſævitia pro veritate certat* = Hæc magnus ille non veritatis minus, quam charitatis Doctor, & ſcripto & opere præmonſtravit. Nam in ſuis adverſus Manichæos, Pelagianos, Donatiſtas, alioſque tam ſibi, quam Eccleſiæ adverſantes, aſſiduis conflictationibus, id ſemper diligentiſſimè cavit, ne quempiam eorum injuriis, aut conviciis læderet, atque exaſperaret. Qui ſecus ſcribendo, vel diſputando fecerit, is profecto nec veritatem ſibi præcipue cordi eſſe, nec charitatem ſectari ſe oſtendit.

Nec cuiquam liceet ſuas opiniones veluti Eccleſiæ dogmata venditare, alienæ erroris inſimulare.

§. 23. Ii quoque non ſatis idoneam juſtamque excuſationem afferre videntur, qui ob ſingulare, quod profitentur, erga veteres Doctores ſtudium, eam ſibi ſcribendi rationem licere arbitrantur; Nam ſi carpere novos audeant, forte ab lædendis veteribus ſibi minime temperaſſent, ſi in eorum tempora incidiſſent; quod præclare animadverſum eſt ab Auctore Operis imperfecti in Matthæum Homil. 42. = *Cum audieris*, inquit, *aliquem beatificantem antiquos Doctores; proba qualis ſit circa ſuos Doctores: Si enim illos, cum quibus vivit, ſuſtinet, & honorat, ſine dubio illos, ſi cum illis vixiſſet, honoraſſet: Si autem ſuos contemnit, ſi cum illis vixiſſet, & illos contempſiſſet.* Quamobrem firmum ratumque ſit omnibus, qui adverſus aliorum ſententias ſcribunt, ac diſputant, id quod graviter ac ſapienter a Ven. Servo Dei Prædeceſſore Noſtro Innocantio Papa XI. præſcriptum eſt in Decreto edito die ſecunda Martii Anni Milleſimi ſexcenteſimi ſeptuageſimi noni = *Tandem*, inquit, *ut ab injurioſis contentionibus Doctores, ſeu Scholaſtici, aut alii quicumque in poſterum abſtineant, ut paci & charitati conſulatur, idem Sanctiſſimus in virtute Sanctæ Obedientia eis præcipit, ut tam in Libris imprimendis ac manuſcriptis, quam in theſibus, ac prædicationibus, caveant ab omni cenſura & nota, nec non a quibuſcumque conviciis contra eas propoſitiones, quæ adhuc inter Catholicos controvertuntur, donec a Sancta Sede recognita ſint, & ſuper eis judicium proferatur* = Cohibeatur itaque ea Scriptorum licentia, qui, ut ajebat Auguſtinus Lib. 12. Conf. Cap. 25. num. 34. *Sententiam ſuam amantes, non quia vera eſt, ſed quia ſua eſt*, aliorum opiniones non modo improbant, ſed illiberaliter etiam notant, atque traducunt. Non feratur omnino, privatas ſententias, veluti certa ac definita Eccleſiæ Dogmata, a quopiam in Libris obtrudi, oppoſita vero errorie inſimulari; quo turbæ in Eccleſia excitantur, diſſidia inter Doctores aut ſeruntnr, aut foventur, & Chriſtianæ Charitatis vincula perſæpe obrumpuntur.

Angelici Doctoris, exemplum proponitur.

§. 24. Angelicus Scholarum Princeps, Eccleſiæque Doctor, S. Thomas Aquinas, dum tot conſcripſit nunqnam ſatis laudata volumina, varias neceſſario offendit Philoſopho-

K ji rum,

Anno 1753.

rum, Theologorumque opiniones, quas veritate impeliente refellere debuit. Cæterss verò tanti Doctoris laudes id mirabiliter cumulat, quod adverſariorum neminem parvipendere, vellieare, aut traducere viſus ſit, ſed omnes officioſe, ac perhumaniter demereri; Nam ſi quid durius, ambiguum, obſeurumve eorum dictis ſubeſſet, id leniter benigneque interpretando, emolliebat atque explicabat. Si autem Religionis ac Fidei cauſa poſtulabat, ut eorum ſententiam explioderet, ac refutaret, tanta id præſtabat modeſtia, ut non minorem ab iis diſſentiendo, quam Catholicam veritatem aſſerendo, laudem mereretur. Qui tam eximio uti ſolent, ac gloriari Magiſtro (quos magno numero eſſe, pro ſingulari noſtro erga ipſum cultu, ſtudioque, gaudemus) ii ſibi ad æmulandum proponant tanti Doctoris in ſcribendo moderationem, honeſtiſſimamque cum adverſariis agendi diſputandique rationem. Ad hanc cæteri quoque ſeſe componere ſtudeant, qui ab ejus Schola doctrinaque recedunt. Sanctorum enim virtutes omnibus in exemplum ab Eccleſia propoſitæ ſunt: Cumque Angelicus Doctor Sanctorum Albo adſcriptus ſit, quamquam diverſa ab eo ſentire liceat, ei tamen in cootrariam in agendo, ac diſputando rationem inire omninò non licet. Nimium intereſt publicæ tranquillitatis, proximorum ædificationis, & Charitatis, ut e Catholicorum ſcriptis abſit livor, acerbitas, atque ſcurrilitas, a Chriſtiana inſtitutione ac diſciplina, & ab omni honeſtate prorſus aliena. Quamobrem in hujuſmodi Scriptorum licentiam graviter pro munere ſuo cenſuram intendant Reviſores Librorum, eamque Congregationis Cardinalibus cognoſcendam ſubiiciant, ut eam pro zelo ſuo & poteſtate coerceant.

Ediciturque ut nimia coerceatur Scripturum licentia.

Religioſa injungitur præmiſſorum obſervantia.

§. 25. Quæ hactenus a Nobis propoſita ac conſtituta ſunt, Prædeceſſorum Noſtrorum Decretis piane conſona, Congregationum quoque Noſtrarum iegibus & conſuetudinibus comprobata, in Librorum examine ac judicio inſtituendo, Apoſtolica auctoritare deinceps ſervari decernimus; Mandantes univerſis & ſingulis, qui in præſatis Congregationibus locum obtinent, ſeu illis quomodolibet operam ſuam præſtant, ut adverſus præmiſſa ſic a Nobis ſtatuts nihil edicere, innovare, decernere, aut inrentare præſumant, abſque Noſtra, vel Succeſſorum Noſtrorum pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum expreſſa facultate.

Derogatio contrariis.

§. 26. Non obſtantibus contrariis quibuſvis etiam Apoſtolicis Conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon earundem Congregationum, etiam Apoſtoiica auctoritate, ſeu quavis firmitate alia roboratis Decretis, uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque.

Sanctio.

§. 27. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Noſtrorum Decretorum, Mandatorum, Statutorum, voluntatum ac derogationum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, ſeptimo Idus Julii, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

Pont. A. XIII. Dat. die 9. Julii 1753. Pontific. anno XIII.

D. Card. Paſſioneus

J. Datarius.

Visa

De Curia J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.
Publicat. die 23. ejuſdem Menſis & Anni.

VENERABILIBUS

XX.

Fratribus Metropolitæ, Archiepiſcopis, & Epiſcopis Nationis Ruthenæ in Regno Poloniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontificia ſtudium erga Ruthenorum Nationem.

QUæ, Venerabiles Fratres, pro priſtino inclytæ Nationis veſtræ Ruthenæ decore conſervando, confirmanda Catholicæ Religionis adverſus Schiſmaticos conſtantia veſtra, diſſidiis ſive componendis, ſive propulſandis, rationibuſque Diœceſum veſtrarum adaugendis a Nobis, noſtroque nomine a Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum adhibita fuerunt Apoſtolicæ providentiæ remedia, & auctoritatis officia, Nos facile adducunt, ut credamus, vobis ſatis ſuperque comprobaſſe, quanti Nationem veſtram faciamus.

Specialis cura pro Clericorum Ruthenorum educatione in Seminerio VVilnenſi.

§. 1. Verum fore in Domino confidimus, ut incredibilem Pontificiæ caritatis, qua eamdem catholicam Nationem Ruthenam proſequimur, magnitudinem magis magiſque intelligatis ex aliis Apoſtolicis noſtris in ſimili forma Brevis literis die quinta Aprilis MDCCLIII. Pontificatus Noſtri anno decimotertio ad futuram rei memoriam datis, quarum initium eſt: *Commendatiſſimum ſtudium:* & quarum exempla typis ejuſdem Congregationis impreſſa una inſimul hiſce noſtris, typis etiam dictæ Congregationis impreſſis, adiigata ad vos tranſmittenda mandamus. Porro præter eaſdem literas noſtras in mandatis dedimus, ut pro magis conſentaneo Adoleſcentibus veſtræ Nationis in Collegio Wilnenſi juxta ritum veſtrum inſtituendis profecto a laudata Congregatione de Propaganda Fide Conſtitutiones, & Regulæ edantur, quæ ad majorem utilitatem, quemadmodum Nobis in Domino auguramur, profuturæ cenſentur.

Cujus Conſtitutiones & Regula quamprimum edendæ nunciantur.

Epiſcoporum zelus excitatur, ut Cleri Sæcularis præcipuam curam ſuſcipiant.

§. 2. Sed omnia & ſingula a Nobis ſive ſtatuta hujuſmodi, ſive ſtatuenda, timendum eſt, ne exoptatum a Nobis ſortiantur effectum, niſi provida etiam Fraternitatum veſtrarum ſolicitudo, aſſidua vigilantia, & accurata diligentia acceſſerit. Eapropter vos,

Ve-

Digitized by Google

Pont. A. XIII

Venerabiles Fratres, rogamus, & in Domino hortamur, ut primum omnium maximam Cleri ſecularis, in cujus ſubſidium Clerus Regularis vocatus fuit, curam alacriter ſuſcipiatis ſuceptamque ſtrenue urgere ſatagatis.

Clerus in ignorantia torpet ubi Mag. caret, & in Offic. diſtributione negligitur.

§. 3. Vobis ſane præſentibus magis, quam Nobis abſentibus compertum eſt, ac rebus ipſis exploratum, quanta apud vos ſit Cleri ſecularis ignorantia: quam non aliunde ortum, cauſamque habere non ambigimus, quam partim ex Magiſtrorum illos edocentium penuria, partim ex nulla ipſis injuncta rerum gerendarum cura, partim ex nulla erga eoſdem illorum, qui præſunt, diligentia & ſolicitudine, qua ſuaviter fortiterque ad ſtudia capeſſenda, & negotia eccleſiaſtica obeunda oblectentur, & incitentur.

Synodus Zamoſciæ decrevit, ut quilibet Epiſc. Officialem ſecularem haberet.

§. 4. Ad hæc omni procul dubio Venerabiles Fratres veſtros, qui Synodum Zamoſciæ tanta cum Nationis veſtræ laude, atque utilitate celebrarunt, extirpanda mala, & bona ſemina ſpargenda reſpexiſſe, pro certo habemus, cum ſeſſ. 3. tit. 7. *de Officialibus:* ſtatuerunt, ut quilibet Epiſcopus Officialem habeat ſecularem, ſi inter ſeculares quiſpiam ad hoc officium idoneus inveniatur.

Epiſcopi Rutheni non ſine cauſa Regularibus potius utuntur.

§. 5. Quoniam autem in ſua quiſque veſtrum Diœceſi (ſunt tamen, qui plures habent Eccleſias Cathedrales) quamplures retinere debet Miniſtros & Officiales, quorum opera in recta earumdem Diœceſum veſtrarum procuratione, & negotiis uti valeatis, Fraternitates Veſtræ viros Regulares potius, quam Seculares ad miniſteria hujuſmodi ſuſtinenda eligere optatis. Nec Nos, qui æqua lance res expendimus, fallit, Fraternitates veſtras ideo hanc tenere rationem, quod Regulares magis apti, & idonei apud vos reperiantur: nec propterea ſuſceptum conſilium inſtitutumque veſtrum damnamus: imo, ſicut laudamus, ita ob oculos vobis ponere non omittimus, ex neglectu, ut ita dicamus, Cleri ſecularis ejuſdem provenire ignorantiam. Quiſque enim ex Clero ſeculari animum deſpondet, otioque diſſluit, cum cogitat, Regulares potius conſtitui in iis muneribus obeundis, quæ quilibet ſecularis non repente, ſed paulatim ſub Magiſtri & Præceptoris diſciplina inſtructus, & idoneus aliquando exercere poſſit.

At Sæculares negligendo eorum otium & ignorantiam fovebunt.

Itaque ipſis ſuadetur, ut aliqua Ec. Officia demandent Alumnis Seminarii VVilnen.

§. 6. Paſtoralis itaque ſolicitudinis veſtræ partes hac in re adimplendas eſſe in Domino exiſtimamus, ut curam omnem, ſtudiumque veſtrum collocetis, ne Adoleſcentes Alumnos Nationis veſtræ ex memorato Wilnenſi Seminario deinceps, exacto ſtudiorum curriculo, egreſſos, aliqua Eccleſiaſtici Ordinis & Officii procuratione deſtitui patiamini: ſed ſtatim quodcumque opus, quodcumque miniſterium ad eccleſiaſticas res pertinentia illis demandetis oportet, ut injuncto quiſque priori muneri ſatisfacere, deinde ad majora per gradus etiam graviſſima promoveri poſſit officia. Hæc profecto agendi ratio tanquam lucidiſſimum exemplum ab aliis ſpectata unicuique (ducitur enim juventus maxima ſpe gloriæ, & utilitatis) erit incitamento non levi, ut quiſque, dummodo non ſit ingenio malo, pravoque præditus, bellum otio, vitiiſque indicat, & ad labores perferendos, virtuteſque aſſequendas hilari, promptoque animo contendat, & adnitatur. Verum commendationem hanc noſtram, & exhortationem pro Alumnis Collegii Wilnenſis ad Officia, & munera in Curiis veſtris, quoad vobis integrum erit, promovendis non ita accipiendam eſſe volumus, & declaramus, ut iidem Alumni exiſtiment, ſe ad illa officia, & munera dumtaxat eligi debere, ſed in primis teneri, imo, quatenus opus fuerit, cogi etiam ad ſubſtinenda, & adminiſtranda Parochorum onera, & animarum ſalutem procurandam.

Anno 1753.

Qui tamen noverint ſe præcipue ad animarum curam deſtinatos eſſe.

§. 7. Cæterum, Venerabiles Fratres, dum majora nobis a perſpecta ſapientia, prudentia, zeloque veſtro pro certo pollicemur hac in re argumenta, Fraternitatibus veſtris Apoſtolicam Benedictionem ſtudioſæ noſtræ voluntatis pignus peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 14. Auguſti MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimotertio.

Dat. Pont. A. XIII. 14. Auguſti 1753.

Cajetanus Amatus.

JURISDICTIO XXI.

Rectoris Carpentoraten. in Cauſis Civilibus, Criminalibus, & Mixtis, nec non in œconomicis rebus definitur, ac circumſcribitur.

Venerabili Fratri Noſtro Silvio S. R. E. Cardinali Valenti Epiſcopo Sabinenſi, Status noſtri Eccleſiaſtici Secretario, ejuſdem S. R. E. Camerario, & Congregationis Status noſtri Avenionenſis Præfecto.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium

Tibi præ cæteris Venerabilibus Fratribus Noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus Collegis tuis, Venerabilis Frater noſter, quem in cunctis Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis, & Catholicæ Eccleſiæ negotiis ſumma cum fide, ſollicitudine, vigilantia, prudentia, ac zelo obeundis tranſigendiſque magna cum Pontificii animi noſtri voluptate, ac levamine experimur alacrem, & integerrimum Miniſtrum, & Coadjutorem, rebus ipſis, in quarum omnium partem nobiſcum advocaris, magis magiſque compertum exploratumque eſt, quibus in dies Nos urgemur curis, quibus obruimur laboribus, ut præter incredibilem omnium Eccleſiarum ſollicitudinem, omnem operam ſtudiumque in primis collocemus, quo, e medio ſublatis diſſidiis, litibus, & contentionibus Status noſtri Eccleſiaſtici non ſolum Præſides, & Miniſtri, Gubernatores, Rectores, ac Vicelegati iis, quibus decet, obſervantiæ & honoris argumentis inter ſe invicem proſequentes, collata ſibi quiſque munera pro dignitate, pace, ac tranquilli-

tate

Digitized by Google

Anno 1753.

tate exercere valeat; ſed Cives etiam, & Subditi debita ipſis obſequia, & officia deferentes, eoſdem majori cum veneratione ſpectent, adeant, & tanquam patres potius quam ſuperiorea diligant, & honorent.

Controverſiæ inter Vicelegatum Avenion. & Rectorem Carpentoraten. exortæ.

§. 1. Quoniam autem, ſicut jamdudum accepimus, & Fraternitati tuæ perſpectum eſt, variæ, nec contemnendæ controverſiæ, ac diſſenſiones inter dilectos Filios Magiſtrum pro tempore exiſtentem Vicelegatum noſtræ Civitatis, & Status Avenionenſis, ac pro tempore iidem exiſtentem Rectorem noſtræ pariter Civitatis Carpenctoratenſis, & Comitatus Vindaſcini exortæ ſunt, quæ non minus Juriſdictionem civilem, & criminalem ejuſdem Rectoris, quam nonnulla honorificentiæ jura reſpiciunt. Nos ſane, ut juſtam, ſtabilemque hiſce in rebus ſervandam normam, regulamque præſcriberemus, qua fieret, ne futuris temporibus ullæ prorſus hac in parte controverſiæ, & contentiones inter duos Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis Miniſtros, etiam cum non levi publicæ pacis, boni, atque utilitatis præjudicio, ac detrimento, exoriantur, particularem nonnullorum Cardinalium, & Romanæ Curiæ Prælatorum Congregationem deputavimus, apud quam iidem contendentes ſua quiſque rationum momenta controverſaque jura adduxit.

Definiuntur a Pontifice nihil læſis, immo confirmatis Civium privileg.

§. 2. Hiſce vero omnibus accurate diſcuſſis, & expenſis, atque ad Nos relatis, ac per Nos pariter conſideratis; in eam tandem devenimus reſolutionem, determinationem, ac ſententiam, ut infra, aperte tamen declarantes per infra ſtatuendam reſolutionem, determinationem, ac ſententiam ne minimam quidem læſionem, aut præjudicium privilegiis, & exemptionibus a quibuſcumque Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris quocumque tempore dilectis Filiis habitatoribus Comitatus Vindaſcini, & Civibus dictæ Civitatis Carpenctoratenſis quomodolibet conceſſis illatum eſſe, aut fore inferendum; quin imo privilegia, & exemtiones hujuſmodi (dummodo actu ſint in uſu, & viridi obſervantia) tenore præſentium Apoſtolica auctoritate expreſſe confirmamus, & quatenus opus ſit, iterum concedimus.

Rectoris Ordinaria Juriſdict. in Cauſis Civilibus, Criminal. & Mixtis.

§. 3. Itaque motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, & Apoſtolica quoque auctoritate volumus, ſtatuimus, & mandamus, ut modernus, & pro tempore exiſtens Civitatis Carpenctoratenſis, & Comitatus Vindaſcini Rector, quippe qui per Apoſtolicas in ſimili forma Brevis Literas a Romano pro tempore exiſtente Summo Pontifice deputatur, & conſtituitur, eam Juriſdictionem habeat, atque exerceat, quæ eidem præſcripta reperitur in Apoſtolicis ſub plumbo literis anno MD. a fel. rec. Julio Papa II. Prædeceſſore noſtro datis, nimirum ut non ſolum ipſe modernus Rector a Nobis alias deputatus, & conſtitutus, verum etiam alii deinceps a Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus in futurum in Civitate Carpentoractenſi, & Comitatu Vindaſcino deputandi, & conſtituendi ordinariam ſuam tam in Cauſis civilibus, quam criminalibus, ac mixitis Juriſdictionem, ſub infra ſtatuendis tamen modificationibus, omnino exercere poſſint, ac valeant.

Pont. A. XIII.

In Crim. Sentent. & Decreta non exequitur, niſi confirmata ſit a Congreg. Criminali, & Vice-Legato.

§. 4. Ac primum quidem, ut in Cauſis criminalibus, in quibus pœna corporis afflictiva neceſſario infligenda erit, ipſe Rector ſuam ſententiam, ſive Decretum, quamvis inquiſiti ad noſtram Avenionenſem Legationem minime appellent, executioni demandare non valeat, niſi prius Sententia, ſive decretum ejuſmodi fuerit expenſa, vel expenſum, atque confirmata, vel confirmatum a ſolita Congregatione Criminali in eadem Civitate Avenionenſi; & ab ipſo Magiſtro Vice-legato noſtro, a quo in hujuſmodi Juriſdictionis exercitio memoratus Rector dependere debet, ac tenetur.

Qui cauſas Criminales, & Proceſſus confectionem poteſt a Rectore avocare.

§. 5. Deinde, ut idem Rector Cauſas criminales tunc dumtaxat cognoſcat, earumque proceſſus conficiat, cum Magiſter Vice-legatus ſæpedictus cognitionem, confectionemque hujuſmodi ad ſe avocare nolit; ita tamen, ut avocatio cognitionis, confectioniſque præfatæ juſtis de cauſis, facienda minime interdicta cenſeatur Legatis, ſive Vice-legatis Avenionenſibus, juxta reſolutionem ab hac Congregatione noſtra Avenionen. die ix. menſis Septemb. anno MDCCIV. initam, & præceptam.

Quas cauſas civiles cognoſcat Rector in prima inſtantia.

§. 6. Præterea quoad Cauſarum civilium cognitionem, quæ quidem reſpiciunt Cives & habitatores Civitatis, & diſtrictus Carpentoractenſis, debet ipſe Rector tanquam Judex ordinarius in prima Inſtantia procedere, dummodo ad quemlibet litigantium non competat privilegium legis *Unica*, vel aliud legale privilegium, cujus vigore de Jure valeat forum Judicis ordinarii declinare, & immediate ad ſuperiorem Judicem appellare.

Quaſve in ſecunda vel ulteriori.

§. 7. In iis vero Cauſis civilibus, de quibus jam Baronales Judices, aliique Judices, & Tribunalia ſubalterna ſuam protulerunt ſententiam, ad eumdem Rectorem cognitio cauſarum in ſecunda, vel tertia inſtantia competit, ſi Reus, omiſſo medio immediate ad Tribunal Vice-legati appellare nolit.

Carthelli ſive citat. quando neceſſe ſit Vice-Legati manu ſubſcr.

§. 8. Inſuper quod in Cauſis criminalibus tunc dumtaxat neceſſarium ſit Carthellos, ſive Citationes propria manu Vice-legati ſubſcribi debere; cum agi contingit de impedienda, ſive ſuſpendenda proſecutione proceſſus in ſua ordinatoria, quemadmodum in ſua Regula, ſive ordinatione anno MDCLX. propoſita bo. mem. Magiſter Nicolinus præſcripſerat.

Quid ſi agatur de appellatione a Sententia vel Decreto definitivo Rectoris.

§. 9. Secus vero in cæteris caſibus, videlicet cum agitur de Recurſu, ſive appellatione a quolibet Decreto, ſive Sententia definitiva Rectoris ad Vice-legatum faciendo, ſive interponenda, hujuſmodi ſubſcriptio Vicelegati haud neceſſaria reputatur, cum ſatis ſit ſimplex, vel authenticum Decreti, ſive Sententiæ exemplar producere, vel exhibere.

Citationes a Vice-legato, vel a Curia Romana expeditæ non

§. 10. Porro volumus, & mandamus, ut Carthelli, Citationes, & Mandata quæcumque, a Vicelegatione Avenionenſi, multo magis ab hac Romana Curia expedita, in Civitate Carpentoractenſi, & univerſo Comi-

Digitized by Google

Comitatu Vindaſcino, abſque ulla prorſus Rectoris fortaſſe prætendentis *Viſa*, ſive *Exequatur*, debitæ executioni demandari poſſint, & debeant.

Vice-legati aſt tabellas rationum approbare.

§. 11. Ad Vice-legatos ſane pro tempore exiſtentes ſpectat, atque ipſi debent recognoſcere, & approbare tabellas rationum non ſolum ſæpedictæ Civitatis Carpentoractenſis, verum etiam omnium Communitatum Comitatus Vindaſcini; neque ullam de quacumque alia recognitione, & approbatione, a quocumque ſive facta, ſive facienda rationem habere.

Rectores inconſulto Vice-legato Bannimenta non proponunt.

§. 12. Rectores vero pro tempore exiſtentes nequeunt proponere, & publicare, neque bannimenta quæcumque pro Gubernio, etiamſi œconomico Civitatis Carpentoractenſis, neque Bannimenta, neque Edicta generalia, quæ Comitatum Vindaſcinum reſpiciunt, niſi prius Vice-legati, de iiſdem inſtructi, eadem approbaverint.

Quibus titulis & inſignibus utantur.

§. 13. Rectores pariter, neque in publicis Actis, neque in qualibet etiam occaſione debeant ſibi tribuere titulum, ſive denominationem Gubernatoris Comitatus, ſed dumtaxat Rectoris Carpentoractenſis, & Comitatus Vindaſcini; quemadmodum neque debeant prætendere, & uti titulo Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi inſimul, ſed ſolo Illuſtriſſimi; neque uti, & deferre habitum Prælatitium, ſive violaceum, ſive nigrum, cum Rocheto, & Mantelletta, quamvis privilegio Notarii, Prothonotarii nuncupati, inſigniti.

§. 14. Volumus tamen, iis in locis, & caſibus, in quibus de præterito Rectores per abuſum habitum ejuſmodi Prælatitium deferre conſueverant, deinceps nonniſi uti Mantellone violaceo, ad inſtar noſtrorum Cubiculariorum ab honore dictorum.

Salvos conductus concedere nequeunt.

§. 15. Nunquam Rectoribus licitum eſſe volumus, quinimo inhibemus dare quoſcumque *ſalvos conductus*, ſive *conceſſiones Territorii* dictas, iis, qui ſibi perfugium quærunt in Comitatu Vindaſcino; elargimur tamen ipſis facultatem concedendi formulam illam *Pareatis*, vel *Exequatur* in caſibus civilibus tantum, dummodo fuerint requiſiti per ſolitas litteras requiſitoriales a Judicibus, ſive aliis perſonis, diverſo dominio ſubjectis.

Nec ſe immiſcere rebus ſpectantibus ad Cameram Carpentoracten., & Vindaſcinam.

§. 16. Itidem Rectoribus inhibitum eſſe declaramus, ſe ſe in rebus ad Cameram Carpentoractenſis Civitatis, & Comitatus Vindaſcini pertinentibus quomodolibet immiſcendi, & ingerendi; cum negotia hujuſmodi ad Præſidentem Apoſtolicæ Cameræ Carpentoractenſis dumtaxat ſpectent.

In propinis quæ taxa ſervanda.

§. 17. Quoad autem propinas in cauſis a Rectoribus percipiendas, exigendaſque, ſervetur omnino taxa ſtatuti, & taxa quoque clar. mem. Octavii Cardinalis Aquaviva.

Homagia tamen excipiunt nomine S. Sedis.

§. 18. Quoad vero homagia obedientiæ, & fidelitatis a tribus Venerabilibus Fratribus Comitatus Vindaſcini Epiſcopis, & Baronibus, & Feudatariis Feuda in eorum Comitatu poſſidentibus, & a Conſulibus, Magiſtratibus, & Univerſitatibus præſtanda, nomine Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis accipere poſſunt Rectores, ſolo dumtaxat induti habitu prædicto Mantellone, quo utuntur noſtri ab honore Cubicularii.

Quos deputent Juſtitiæ Miniſtros.

§. 19. Porro electio, & deputatio Miniſtrorum Juſtitiæ, aliorumque Officialium Carpentoractenſis Civitatis præter unicos Lictores, Satellites ſive Apparitores, Birri dictos, a Rectoribus eligendos, & deputandos, iiſdem inhibita quoque eſt.

Conſulum Electionis forma præſcribitur.

§. 20. Electionem vero Conſulum ipſius Civitatis Carpentoractenſis, quæ alias ita fieri ſolebat, nimirum, ut ex tribus perſonis per Rectores propoſitis una a Conſilio Carpentoractenſi eligeretur in Conſulem, volumus, & mandamus, ita deinceps habendam eſſe, ut tres perſonæ a Rectoribus proponendæ, prius a Vicelegatis approbatæ eſſe debeant, ac ſint.

Deliberationes Conſilii Civitatis Carpentoracten., & Comitatus Vindaſcini a quibus probandæ.

§. 21. Quamvis demum deliberationes quaſcumque a Conſiliis tam Civitatis Carpentoractenſis, quam omnium Communitatum Comitatus Vidaſcini, etiam ſuper oneribus, ſive impoſitionibus Cenſuum, Tributorum, vulgo Tagliarum, ſive Collectarum, atque aliorum ſimilium antehac ſuſceptas factaſque, Rectores pro tempore exiſtentes approbare, & confirmare ſoliti fuerint; tamen, attentis abuſibus, & inordinationibus, quæ uſque ad hanc diem interceſſerunt, volumus pariter, & mandamus, ut deinceps cum deliberationes hujuſmodi Conſiliorum videantur complecti, & continere conſiderabiles ſumtus, & onera, ſive impoſitiones Cenſuum, novorumque Tributorum, ſive Tagliarum, Collectarumque, dictæ deliberationes expreſſe approbari, & confirmari debeant vel a Vice-legatis, vel ab ipſa Congregatione Avenionenſi; nec unquam ſufficiat approbatio, & confirmatio Rectorum.

Deſignatur Executor cum facultatibus.

§. 22. Quocirca, ut omnia, & ſingula antedicta a nobis declarata, ſtatuta, præſcripta, ac mandata, debitæ executioni demandentur, & ſerventur exactius, Tibi, Venerabilis Frater noſter, committimus, & injungimus, ut pro tua, & noſtra in præmiſſis auctoritate præſentes noſtras literas, poſtquam typis impreſſæ fuerint, in ipſa Civitate noſtra Avenionenſi, & Civitatibus, & locis Carpentoractenſis, & Comitatus Vindaſcini publicari & proponi, exactamque omnium & ſingulorum in ipſis Literis noſtris contentorum diſpoſitionem obſervari facias, cures, & præcipias; contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; Tibi namque, venerabilis Frater noſter, facultates omnes ad hujuſmodi negotium neceſſarias, & opportunas, motu, & poteſtate, & auctoritate ſimilibus impertimur.

Firmantur ſuperius Statuta.

§. 23. Decernentes præſentes Literas, & in eis contenta quæcumque ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari debere; ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & defini-

Anno 1753.

Derogatur contrariis.

definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus noſtra, & Cancellariæ noſtræ Apoſtolicæ regula de Jure quæſito non tollendo, dictarumque Civitatum, & Comitatus etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides exemplis adhibetur.

§. 24. Volumus autem, ut earumdem præſentium Literarum tranſumtis, ſeu exemplis etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in Judicio, & extra adhibeatur, quæ ipſis Præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Interim Fraternitati tuæ Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. Pontificatus anno 14. die 28. Auguſti 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXVIII. Auguſti MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

Cajetanus Amatus.

Loco † Sigili.

XXII.

EXEMPTIO

Canonicorum Regularium & Monialium Ordinis Præmonſtratenſis ab omni Superioritate, Juriſdictione, Viſitatione quorumcumque Ordinariorum per Prædeceſſores Pontifices, & præſertim Alexandrum V. conceſſa, innovatur ac confirmatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

IN supereminenti Apoſtolicæ Dignitatis Solio, Divina diſponente Clementia, meritis licet imparibus conſtituti, illiuſque vices in Terris gerentes, qui glorioſus regnat in Cœlis, ad ea, per quæ Religioſorum Ordinum, præſertim meritorum gloria, & ſanctitatis gratia redolentium quies & tranquillitas procurari jugiter valeat, peculiari affectione libenter intendimus, ac propterea gratias, & exemptionis privilegia eis a Summis Pontificibus conceſſa, quamvis aliqui eadem impugnare forſan contendant, authoritate Apoſtolica, qua fungimur in hac parte, confirmare non dedignamur, ac alias Paſtoralis Officii Noſtri partes favorabiliter interponimus, prout eorumdem Ordinum, eorumque Monaſteriis Præſidentium Perſonarum qualitatibus matura deliberatione penſatis, ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, Ordinum quoque hujuſmodi conſervationem conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Regularium exemptio & privilegia quibus fundamentis innixa.

Pont. A. XIV.

Ampliſſima exemptio Canonicis Prædeceſſoribus Pontificibus præſertim vero ab Alexandro V. conceſſa.

§. 1. Sane pro parte Dilecti Filii *Nicolai Meyers moderni Procuratoris Generalis Canonicorum Regularium Præmonſtratenſium Ordinis Laudunen., aliarumque Civitatum, & Diœceſum* Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias videlicet de Anno Domini Milleſimo quadringenteſimo nono felicis recordationis *Alexander Papa V.* Prædeceſſor Noſter per binas ſuas Literas Apoſtolicas, Monaſterium dicti Ordinis Laudunen. Diœceſis, illiuſque Abbatem, & Conventum, ac univerſum Ordinem hujuſmodi una cum omnibus bonis, & Perſonis etiam utriuſque ſexus ab omni ſuperioritate, dominio, Juriſdictione, ac Viſitatione cujuslibet Ordinarii exemit, & reſpective exemptos declaravit, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjecit, quod etiam alii Romani Pontifices præfati Alexandri Succeſſores, & Prædeceſſores Noſtri, & in Concilio Generali Baſileen. piæ memoriæ Martinus Papa etiam V. Prædeceſſor Noſter reſpective declararunt, quarum quidem literarum præfati Alexandri Prædeceſſoris primo loco editarum tenor eſt, qui ſequitur.

Ejuſdem literæ inſeruntur.

§. 2. „ *Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei*. Ad futuram rei memoriam.
„ Excitat noſtræ mentis arcanum ſpecialis
„ affectio, qua Dilectos Filios Abbatem,
„ & Conventum Monaſterii Præmonſtraten-
„ ſis Laudunen. Diœceſis ſumus hactenus
„ proſequuti, & paterno proſequi ſtudio
„ non ceſſamus, ut circa ſtatum ipſorum,
„ nec non Dilectorum Filiorum Abbatum,
„ Prælatorum, Priorum, Præpoſitorum,
„ Decanorum, Canonicorum, Converſo-
„ rum, Donatorum, ac Dilectarum in Chri-
„ ſto Filiarum Abbatiſſarum, Prioriſſarum,
„ Monialium, Conventuum, & Perſona-
„ rum in humilitatis ſpiritu in Monaſteriis,
„ ſive in Locis ejuſdem Ordinis Domino
„ famulantium attentæ conſiderationis in-
„ tuitum dirigentes, eo circa ipſorum quie-
„ tem ferventius laboramus, ut fœcundius
„ illorum Religio fructum in eis afferat ſa-
„ lutarem, & laudabilibus poſſint in Do-
„ mino proficere incrementis.

Cauſæ indulgendæ exemptionis.

§. 3. „ Hinc eſt, quod Nos nonnullorum
„ Romanorum Pontificum Prædeceſſorum
„ Noſtrorum veſtigiis inhærentes, prædictos
„ Abbates, Priores, Prælatos, Præpoſitos
„ Decanos, Canonicos, Converſos, Dona-
„ tos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales, &
„ Perſonas cum omnibus Membris, Curti-
„ bus, Grangiis, Domibus, Poſſeſſionibus,
„ & Perſonis degentibus in eiſdem, nec non
„ bonis mobilibus, & immobilibus, ac aliis
„ rebus quibuſcumque, quæ in præſentiarum
„ poſſident, ac in futurum, dante Domi-
„ no, poterunt legitime adipiſci, nec non
„ Eccleſias, ac alia loca ab eiſdem Mona-
„ ſteriis dependentia ab omni ſuperioritate,
„ dominio, juriſdictione, nec non viſitatio-
„ ne quorumcumque Patriarcharum, Ar-
„ chiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum
„ quorumlibet Judicum Ordinariorum, &
„ Officialium Eccleſiaſticorum plenarie de
„ ſpecialis dono gratiæ eum moderatione
„ infraſcripta eximimus, & totaliter libera-
„ mus, illaque ad jus, & proprietatem Bea-
„ ti Petri Apoſtoli, & Sedis Apoſtolicæ,
„ ac

Perſonalis, Realis, & Localis exemptio a quibuſcumque Superioribus, & receptio ſub Protectione S. Sedis.

„ ac ſub eorum ſpeciali protectione ſuſcipi-
„ mus, atque noſtra; Decernentes Præmon-
„ ſtratenſe, & alia Monaſteria, nec non
„ Abbates, Prælatos, Priores, Præpoſitos,
„ Decanos, Canonicos, Converſos, Dona-
„ tos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales, Con-
„ ventus, Perſonas cum Membris, Curti-
„ bus, Grangiis, Domibus, Poſſeſſionibus,
„ Bonis, Rebus Eccleſiaſticis, & aliis locis
„ ſupradictis præfatæ Sedi ſoli, & imme-
„ diate ſubjacere, ita quod Patriarchæ, Ar-
„ chiepiſcopi, Epiſcopi, Judices Ordinarii,
„ & Officiales prædicti etiam ratione deli-
„ cti, aut contractus, vel rei, de qua agi
„ contingет, ubicumque committatur deli-
„ ctum, iniatur contractus, aut res ipſa
„ conſiſtat, non poſſint authoritate Ordina-
„ ria in Abbates, Prælatos, Priores, Præ-
„ poſitos, Decanos, Canonicos, Converſos,
„ Donatos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Monia-
„ les, Conventus, Perſonas, Monaſteria,
„ Prioratus, Membra, Eccleſias, aut loca
„ prædicta, utpote prorſus exempta, excom-
„ municationis, ſuſpenſionis, aut interdicti
„ ſententias promulgare, aut poteſtatem,
„ dominium, ſeu juriſdictionem aliquam
„ exercere, felicis recordationis *Innocentii*
„ *Papæ IV.* Prædeceſſoris Noſtri circa exem-
„ ptos edita, quæ incipit *Volentes*, ac aliis
„ Conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium
„ editis non obſtantibus quibuſcumque.

Cujus ratione annuus Cenſus penſitandus.

§. 4. „ Volumus autem, quod Abbas,
„ qui nunc eſt, & Succeſſores ſui Abbates,
„ qui erunt pro tempore dicti Monaſterii
„ Præmonſtratenſis, ac hujuſmodi Conven-
„ tus, ad judicium perceptæ a Nobis hu-
„ juſmodi libertatis ſex florenos auri de Ca-
„ mera in Feſto Beatorum Petri, & Pauli
„ Apoſtolorum annis ſingulis Cameræ Apo-
„ ſtolicæ ſolvere teneantur.

Irrita declarantur, quæcumque contra ſic exemptos contigerit attentari.

§. 5. „ Decernimus inſuper quaslibet ex-
„ communicationum, ſuſpenſionum, & in-
„ terdicti ſententias, ac proceſſus quoſcum-
„ que, quaſvis pœnas, atque ſententias con-
„ tinentes, quos, & quas contra Abbates,
„ Prælatos, Priores, Præpoſitos, Decanos,
„ Canonicos, Converſos, Donatos, Abba-
„ tiſſas, Prioriſſas, Moniales, Conventus,
„ Perſonas præſentes, & poſteros, Mona-
„ ſteria, Prioratus, Membra, Eccleſias, &
„ Loca ſupradicta, contra tenorem exem-
„ ptionis hujuſmodi, quomodolibet promul-
„ gari, & haberi contigerit, irritos & ina-
„ nes, quoque per hujuſmodi exemptionem,

Opportuna exemptionis moderatio.

„ & alia ſupradicta, privilegiis, libertati-
„ bus, immunitatibus, & Indulgentiis, Ab-
„ batibus, Prælatis, Prioribus, Præpoſitis,
„ Decanis, Canonicis, Converſis, Donatis,
„ Abbatiſſis, Prioriſſis, Monialibus, Per-
„ ſonis, Conventibus, Monaſteriis, Prio-
„ ratibus, Membris, Eccleſiis, & Locis præ-
„ dictis conceſſis, & quæ in ſuo robore per-
„ manere volumus, ac quoad procurationes
„ in locis, ſeu Eccleſiis Monaſteriorum, &
„ & Membrorum prædictorum recipi con-
„ ſuetas, & quo ad Juriſdictionem omni-

Præſertim in concernentibus curam animarum.

„ modam, in eiſdem Parochialibus Eccle-
„ ſiis, quantum ad ea, quæ Curam anima-
„ rum concernunt, etiamſi Cura hujuſmo-
„ di per Canonicos dicti Ordinis exerceri
„ conſueverit, Diœceſanis Locorum, ſeu

„ quibuſvis aliis nullum præjudicium gene-
„ retur.

Confirmantur reliqua exemptionum, & privilegiorum indulta a quibuicunque obtenta.

§. 6. „ Præterea omnes libertates, & im-
„ munitates a Prædeceſſoribus Noſtris Ro-
„ manis Pontificibus, nec non Patriarchis,
„ Archiepiſcopis, & Epiſcopis, eiſdem Mo-
„ naſteriis, Prioratibus, Membris, Eccle-
„ ſiis, & Locis conceſſas, nec non liber-
„ tates, & exemptiones Sæcularium exa-
„ ctionum a Regibus, aut Principibus, vel
„ aliis Chriſtifidelibus rationabiliter eiſdem
„ Abbatibus, Prioribus, Prælatis, Præpo-
„ ſitis, Decanis, Canonicis, Converſis,
„ Donatis, Abbatiſſis, Monialibus, & Per-
„ ſonis, nec non Monaſteriis, Prioratibus,
„ Membris, & locis hujuſmodi indulta, ac
„ etiam eorumdem Abbatum, Priorum,
„ Prælatorum, Præpoſitorum, Decanorum,
„ Canonicorum, Converſorum, Donato-
„ rum, Abbatiſſarum, & Perſonarum an-
„ tiquas, & rationabiles conſuetudines, au-
„ thoritate prædicta confirmamus, & præ-
„ ſentis Scripti patrocinio communimus.

§. 7. „ Nulli ergo omnino hominum li-
„ ceat hanc paginam noſtræ exemptionis,
„ liberationis, Conſtitutionis, ſuſceptionis,
„ voluntatis, confirmationis, & communi-
„ tionis infringere, vel ei auſu temerario
„ contraire; Si quis autem hoc attentare
„ præſumpſerit, indignationem Omnipoten-
„ tis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli
„ Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.
„ Datum Piſis ſecundo Kalendas Auguſti
„ Pontificatus Noſtri Anno primo.

Iteratæ Alexand. Litteræ.

§. 8. Aliarum vero Literarum Apoſtoli-
carum ejuſdem Alexandri Prædeceſſoris ſe-
cundo loco editarum tenor etiam ſequitur,
& eſt talis.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum
Dei. Ad futuram rei memoriam.

„ Cum de indultis, & gratiis Apoſtolicis
„ dubitatur, decet, ut dubia hujuſmodi,
„ oraculo Summi Pontificis declarentur.
„ Sane dudum nonnullorum Romanorum
„ Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum ve-
„ ſtigiis inhærentes, Monaſterium Præmon-
„ ſtratenſe Laudunen. Diœceſis, nec non
„ Dilectos Filios Abbates, Priores, Præ-
„ poſitos, Decanos, Canonicos, Converſos,
„ Donatos, & Dilectas in Chriſto Filias
„ Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales, & Con-
„ ventus Monaſteriorum, & Locorum Præ-

Conceſſa in Superioribus Litteris exemptio.

„ monſtratenſis Ordinis, cum omnibus Mem-
„ bris, Curtibus, Grangiis, Domibus, Poſ-
„ ſeſſionibus, & Perſonis degentibus in eiſ-
„ dem, nec non Bonis mobilibus, & im-
„ mobilibus, ac aliis rebus quibuſcumque,
„ quæ tunc poſſidebant, & in futurum,
„ dante Domino, poſſent juſto titulo adi-
„ piſci, nec non Eccleſias, & alia Loca ab
„ eiſdem Monaſteriis dependentia ab omni
„ ſuperioritate, dominio, Juriſdictione, nec
„ non Viſitatione quorumcumque Patriar-
„ charum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum,
„ & aliorum quorumcumque Judicum Or-
„ dinariorum, & Officialium Eccleſiaſtico-
„ rum plenarie cum modificatione infraſcri-
„ pta per alias noſtras Literas eximimus,
„ & totaliter liberavimus; Ita quod Pa-
„ triarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Judi-
„ ces Ordinarii, & Officiales prædicti, etiam

Anno. 1753.

,, ratione delicti, aut contractus, vel rei, ,, de qua agi contingeret, nbicumque com- ,, mitteretur delictum, iniretur contractus, ,, aut res ipſa conſiſteret, non poſſent au- ,, thoritate Ordinaria in Abbates, Præla- ,, tos, Priores, Præpoſitos, Decanos, Ca- ,, nonicos, Converſos, Donatos, Abbatiſ- ,, ſas, Prioriſſas, Moniales, Conventus, ,, Perſonas, Monaſteria, Prioratus, Mem- ,, bra, Eccleſias, & Loca prædicta, utpo- ,, te prorſus exempta excommunicationis, ,, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias pro- ,, mulgare, aut poteſtatem, dominium, ,, ſeu Juriſdictionem aliquam exercere, quod- ,, que per hujuſmodi exemptionem, & alia ,, ſupradicta quoad procurationes in Locis, ,, ſeu Eccleſiis Monaſteriorum, & mem- ,, brorum prædictorum recipi conſuetas, & ,, quoad Juriſdictionem omnimodam in eiſ- ,, dem Parochialibus Eccleſiis quantum ad ,, ea, quæ curam Animarum concernerent, ,, etiamſi Cura hujuſmodi per Canonicos ,, dicti Ordinis exerceri conſueviſſet, Diœ- ,, ceſanis Locorum, ſeu quibuſvis aliis nul- ,, lum præjudicium generaretur, prout in ,, in ipſis Literis plenius continetur.

Ac modesat. commemoratur.

Exortæque de ea controverſiæ opportuna declaratione tolluntur.

§. 9. ,, Cum autem, ſicut accepimus, ,, nonnulli de modificatione hujuſmodi di- ,, ſceptantes, Diœceſanos prædictos nedum ,, in Canonicos Monaſteriorum, ſeu Loco- ,, rum prædictorum, qui pro tempore cu- ,, ram exercent, & Eccleſias, ſeu Loca re- ,, gunt, antedicta ratione Curæ hujuſmodi ,, Juriſdictionem, poteſtatem, & dominium ,, habere; verum etiam Abbates, Priores, ,, Præpoſitos, Decanos, Canonicos, Con- ,, verſos, Donatos, Abbatiſſas, Prioriſſas, ,, Moniales, Conventus, Perſonas, Mona- ,, ſteria, Prioratus, Membra, Eccleſias, & ,, Loca prædicta quoad certas procurationes, ,, & alia juriſdictionalia præſtanda, dicta e- ,, xemptione non obſtante, ipſis Diœceſanis ,, ſubeſſe prætendant: Nos ad omne ambi- ,, guitatis tollendum dubium in præmiſſis, ,, quod ſi Canonici, qui curam exercebunt, ,, & Eccleſias, ſeu loca hujuſmodi regent ,, pro tempore, Diœceſanis, aut aliis loco- ,, rum Ordinariis hujuſmodi, quoad exerci- ,, tium hujuſmodi Curæ Animarum dumta- ,, xat, ſubeſſe, & ratione earumdem Eccle- ,, ſiarum Epiſcopalia jura ſolvere, aliaque ,, ipſarum Eccleſiarum onera ſupportare, & ,, reſpondere teneantur: Abbates tamen, ,, Priores, Præpoſitos, Decanos, alios Ca- ,, nonicos, Converſos, Donatos, Abbatiſſas, ,, Prioriſſas, Moniales, Conventus, perſo- ,, nas, Monaſteria, Prioratus, Membra, Ec- ,, cleſias, & loca præfata a præſtatione pro- ,, curationum, & aliorum Juriſdictionalium ,, quorumcumque, nec non juriſdictione, ,, poteſtate & dominio præfatis, liberos, & ,, immunes exiſtere authoritate Apoſtolica ,, tenore præſentium declaramus. Decernen- ,, tes ex tunc irritum, & inane, ſi ſecus ,, ſuper his a quoquam quavis authoritate ,, ſcienter, vel ignoranter contigerit atten- ,, tari. Nulli ergo omnino hominum liceat ,, hanc paginam noſtræ declarationis, & ,, Conſtitutionis infringere, vel ei auſu te- ,, merario contraire, ſi quis autem hoc at- ,, tentare præſumpſerit, indignationem om- ,, nipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & ,, Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incur- ,, ſurum. Datum Bononiæ Kalendis Martii ,, Pontificatus Noſtri Anno Primo.

Pont. A. XIV.

Excitatis iterum, vel prævisis de eadem exemptione controverſiis.

§. 10. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, nonnulli locorum Ordinarii, non obſtantibus exemptione, & declaratione hujuſmodi, exemptionem præfatam impugnare forſan pretendant, proptereaque dictus Nicolaus plurimum cupiat binas ſupradictas Literas Alexandri Prædeceſſoris præfati ad quaſcumque difficultates, & prætenſiones ſuper exemptione præfata, qua dictum Ordinem ſemper gaviſum fuiſſe, & gaudere Nobis eſt notum, ab eiſdem Ordinariis excitatas tollendas, & pro exemptionis præfatæ majori ſubſiſtentia per Nos, & Sedem Apoſtolicam, ut infra, approbari, & confirmari. Quare pro parte dicti Nicolai Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus ſibi in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui quantum cum Domino poſſumus, ſingulorum Ordinum pacem, & in ſecuritate conſervationem per Privilegiorum eiſdem conceſſorum ſtabilitatem paternis, & ſinceris deſideramus affectibus, eumdem Nicolaum ſpecialibus ſavoribus, & gratiis proſequi volentes, & a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnia a Jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati binas præfatas Literas dicti Alexandri Prædeceſſoris, & in eis contenta quæcumque Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus.

Occurrit Pontifex confirmando ſuperius relatas Alexandrinas Literas.

§. 11. Præſentes quoque Literas Apoſtolicas ſemper, & perpetuo validas, & efficaces eſſe, & fore ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac omnibus, & ſingulis, ad quos quomodolibet nunc ſpectat, & ſpectabit pro tempore in futurum, firmiter, & inviolabiliter obſervari debere, ac nullo unquam tempore, ex quocumque capite, vel qualibet cauſa quantumvis juridica, & legitima, etiam ex eo, quod quicumque locorum Ordinarii, aut alii in præmiſſis, & circa ea quomodolibet, & ex quavis cauſa, ratione, actione, vel occaſione Jus, vel intereſſe habentes, aut habere prætendentes; illis non conſenſerint, nec ad id vocati, citati, & auditi fuerint, & cauſæ, propter quas eædem præſentes Literæ emanaverint, adductæ, verificatæ, & juſtificatæ non fuerint, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, ſeu invaliditatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut Jus, vel intereſſe habentium conſenſus, aut quolibet alio quantumvis magno, ſubſtantiali, ac individuam mentionem, & expreſſionem requir. defectu, aut ex quocumque alio capite notari, impugnari, invalidari, retractari, aut ad viam, & terminos Juris reduci in Judicio, vel extra poſſe, neque ipſas præſentes Literas ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimi-

Clauſulæ & Decreta pro præmiſſorum firmitate.

lium

Pont. A.XIV.

lium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aliiſque contrariis diſpoſitionibus comprehendi, ſed ſemper, & omnino ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam ſub quacumque poſteriori Data per dictum Nicolaum modernum, ac pro tempore exiſtentem primodicti Monaſterii Abbatem, quandocumque eligenda conceſſas eſſe & fore, ſicque & non alias in præmiſſis omnibus, & ſingulis, per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuncios judicari, & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Aliter judicari prohibetur.

Derogatio contrariis.

§. 12. Non obſtantibus quibuſvis etiam in ſynodalibus, provincialibus, univerſalibus, generalibuſque Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac primodicti Monaſterii, & Ordinis præfati etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis quibuſvis Superioribus, & perſonis in genere, vel in ſpecie etiam in contrarium præmiſſorum forſan quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut etiam aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent eiſdem præſentibus, pro pleue, & ſufficienter expreſſis, ac inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat latiſſime, & pleniſſime, ac ſpecialiter, & expreſſe harum quoque ſerie derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, approbationis, confirmationis, roboris, adjectionis, decreti, & derogationis infringero, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. anno 14. 11 Septembr. 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo terrio, Tertio Idus Septembris Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

Ph. Rinaldi.	*Ph. Frigerius.*
F. Prateſi.	*I. Rey.*
I. *Milatus.*	*I. M. Travagli pro Rmo. Correctore.*
Loco † Plumbi.	*I. Roſa.*

Anno 1753.

XXIII.

OPPIDUM MATHELICÆ

In Picæno ad primævum Statum Civitatis reintegratur, & quatenus opus ſit, ex integro erigitur, ac inſtituitur, cum omnibus honoribus, juribus, & prærogativis, cæteris ditionis Pontificiæ Civitatibus competentibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœm.

Circumspecta Romani Pontificis gratiarum Diſpenſatoris providentia devotos, & fideles ſuos, & Temporalis S. R. E. Ditionis Subditos, præſertim illos, qui ſinceræ fidei, & devotionis affectum erga Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem gerere comprobantur, amplioribus honoris, decoris, & honorificentiæ Titulis, nec non ſpecialis benevolentiæ ſavoribus amplecti ſolet, prout Perſonarum, Locorumque qualitatibus, & meritis conſpicit convenire.

Terra Mathelicæ antiquitus titulo, & juribus Civitatis gaviſa fuit.

§. 1. Exponi ſiquidem Nobis nuper feecerunt Dilecti Filii Conſalonerius, & Priores Terræ noſtræ Mathelicæ, repreſentantes etiam dilectos Filios illius Univerſitatem, & Homines, quod Terra prædicta tranſactis temporibus, non ſolum titulo, verum etiam honoribus, & prærogativis, quibus Nobiles, & præcipuæ Civitates, potiſſimum ejuſdem Status Noſtri Eccleſiaſtici gaudere ſolent, ſemper fuerit gaviſa, quod autem dictos honorem, & Titulum Civitatis alias meruerit, manifeſtum apparet tum ob illius ab ultima antiquitate ſundationem, prout Hiſtorici multa eruditione clari; illam nempe poſt ſæculum ab Urbe condita, eveniſſe aſſerunt, tum quia rempore Romanæ Reipublicæ, & Imperatorum inter magis conſpicua, & illuſtriora Picæni Municipia habebatur, propter illius Cives in bello præſtantes, & Incolarum ſrequentiam, ac demum ab initio Catholicæ Eccleſiæ gloria Cathedræ Epiſcopalis claruit, prout teſtantur bon: mem: Æquitius, qui Concilio Romano anno 487. celebrato interſuit, & Florentinus Epiſcopi Mathelicenſes, qui damnationem in Civitate Conſtantinopolitana contra Theodorum Epiſcopum Cœſareæ a ſel. record. Vigilio Romano Pontifice Prædeceſſore Noſtro latam, ſubſcripſit. Poſtmodum vero ob temporum viciſſitudines non ſolum prædictis honore, & gloria Cathedralis Eccleſiæ, quippe quæ Cathedrali Eccleſiæ Camerinenſi canonice unita fuit, verum etiam ejus decore paulatim ſuit privata, itaut a pleriſque Populorum deinde tanquam minime illuſtris, & antiqua Picæni Civitas habita ſuerir: quamvis interea quamplurimi ex ea tum pietatis, & ſanctitatis, tum literarum, & armorum laude illuſtres Viri, Incolæque, & Eccleſiarum Cathedralium Præſules, Romanæque Curiæ Prælati, & S. R. E. præfatæ Cardinales orrum duxerunt.

Vetuſtiſſima fundatione illuſtris

Necnon præſtantium Virorum fama, ac Epiſcopalis Sadis prærogativa.

Recenſentur in-

§. 2. Ipſa vero Terra, uti cæteræ Status Noſtri Eccleſiaſtici Civitates, gubernari, &

Anno 1753.

Pont. A. XIV.

Signiores ejuſdem prærogativæ, quibus vel nunc illuſtratur.

regi pergit, atque in ea Gobernator a Congregatione Venerabilium Fratrum Noſtrorum ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper Conſultationibus Communitatum, & Univerſitatum Status Noſtri Eccleſiaſtici prædicti Depotatorum electus (qui alias ex Signaturæ Referendariis erat) com titulo Jodicis reſidet; plureſque artes, & artificia, & potiſſimum Laoificii, illiuſque Commercium io ea florent. Memoratæ præterea Terræ Magiſtratus ex duplici Perſonarum gradu, Confaloneriis nempe, qui exiſtunt ex Familiis præcipuis ejuſdem Terræ ſanguine coojunctis com aliis quoque Nobilioribus aliarum Status Noſtri præfati Civitatum Familiis, ac Prioribus Civibos conſtituitur. Inſuper in dicta Terra, ejuſque Territorio ſex circiter mille Incolæ, & Habitatores nomerantur, ac antiqua Sæcularis, & Collegiata eum Archipresbytero, prima Dignitate, treſdecim Canonicis, comprehenſis io eis Theologali, & Pœnitentiario, atque una quidem io ipſa Terra, quatuor vero diſtinctæ Parochiales Eccleſiæ io ejos Territorio, ſex itidem Virorum Regularium Cœnobia, uoa Domus Preſbyterorum Congregationis Oratorii S. Philippi Nerii, & duo Monialium Monaſteria, Mons Pietatis, duo pro Infirmis Xenodochia, ſeu Hoſpitalia, Undecim Laicorum Confraternitates ſub nonnullorum Sanctorum Invocationibus, decem ſpecialium Artium Univerſitates, & ſex Montes Frumentarii ad publicum, Pauperumque commodum, & levameo erecti reperiuntur. Ea propter dicti Exponentes pro eorum, ac Terræ hojoſmodi, nec oon illius, ac Territorii præfati Incolarum, Habitatorumque decore Terram prædictam antiquo decore Civitatis nomine ioſigniri, ſive potius reſtitui, atqoe reintegrari plurimum deſideraot; Nobis propterea humiliter ſupplicari fecerunt, ut ſibi in præmiſſis opportune providere, & ut infra indulgere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Ex quibus ad titulum, honores, & jura Civitatis redintegratur.

§. 3. Nos igitur ipſos Exponentes ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares Perſonas a quibuſvis Excommonicationis, Suſpeoſionis, & Interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis Senteotiis, Cenſuris, & pœnis a jure, vel ab Homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſeq. harom ſerie, abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, ſupplicationibus etiam Dilecti Filii Noſtri Hieronymi memoratæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diacooi Cardinalis Columnæ nuncupati, ejuſdem Terræ apud Nos, & dictam Sedem Protectoris, ejuſdemque Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vice-Cancellarii, Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, atque etiam motu proprio, & certa ſcientia, & matura deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Terram Matelicæ veteri Epiſcopali jamdudum dignitate ornatam, tituloque præſtantis Civitatis etiam ditatam, io primævum, & priſtioum Civitatis honorem, eum omnibus, & ſingulis privilegiis, indultis, facultatibus, præemineotiis, gratiis, & immunitatibus ſuis, reſtituimus, & in antiquum ſtatom, & denominationem Civitatis reponimos, & plenarie reintegramus, ac qoatenus opus ſit, Terram Matelicæ præfatam in Civitatem perpetuo erigimus, inſtituimus, & confirmamus, eique Civitatis titulum, ac denomioationem, eum omnibus hoooribus, juribus, prærogativis, ac decorationibus, quæ cæteris omnibus Ditionis Noſtræ Pontificiæ Civitatibus competere dignoſcuntur, nec non Magiſtratui ejuſdem Terræ in Civitatem, ot præmittitur, erectæ conſuetis honoribus, & Inſigniis, quibus aliarum ejuſdem Ditionis Civitatum Magiſtratus de jure, uſu, & conſuetudioe, gaudere, ſeu uti poſſunt, pariformiter, ac pari modo, & abſque ulla differentia gaudere, potiri, & uti, concedimus pariter, & impertimur, ac ejuſdem Terræ incolas, & Habitatores Civium nomine decoramus, ita tamen, ut pro tempore exiſteos Epiſcopus Camerinenſis in dicta Terra per Nos io Civitatem, ſicut præmittitur, per præſentes erecta reſidere minime teoeatur, ſed illa Eccleſiæ Camerinenſi, ut antea, ſubjecta remaneat.

Eccleſiæ tamen Camerinenſi ſubjecta relinquitur, nec in ea Epiſcopus reſidere jubetur.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes Literas, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quicumque in præmiſſis jus, vel intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes illis non conſenſeriot, nec ad ea vocati, citati, & auditi, neque cauſæ, propter quas præſentes emanarint, ſufficienter adductæ, verificatæ, & juſtificatæ fuerint, aot ex alia quantumvis juſta, legitima, & privilegiata cauſa, colore, prætextu, & capite, etiam io corpore juris clauſo, etiam enormis, enormiſſimæ, & totalis læſioois, nllo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut iotereſſe habentium conſenſus, aliove quolibet, etiam quaotumvis magno, & ſubſtantiali, ac incogitato, & inexcogitabili, individuamque expreſſionem requirente defectum notari, impugnari, infringi, retractari, io jus, vel controverſiam revocari, aut ad terminos juris reduci, aut adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, ſeu impetrato, aut etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus conceſſo, vel emanato quempiam in judicio, vel extra, uti, ſeſe juvare poſſe: ſed ipſas præſentes Literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & iotegros effectus ſortiri, & obtioere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempora quandocumque ſpectabit, in omnibos, & per omnia pleniſſime ſoffragari; ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ præfatæ Camerarium, & alios Cardinales etiam de Latere Legatos, & alios quoſcumque quavis præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & ioterpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum, & ioane, ſi ſecus ſuper his a qnoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Aliter judicari prohibetur.

§. 5.

Digitized by Google

Pont. A.XIV. Ampliſſima derogatio contrariis.

§. 5. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, & quatenus opus ſit, dictæ Terræ, aliiſve quibuſvis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis: quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro ſufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, exprimerentur, & insererentur, præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. Pont. anno 14. die 26. Septemb. 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die xxvi. Septembris MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

D. Card. Paſſioneus

Publicat. eodem die, menſe, & anno.

XXIV. DE CULTU S. MARONIS

Epiſtola ad R. P. Nicolaum Lercari a Secretis Congregationis de Propaganda Fide.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem

Attentata adverſus S. Maronis cultum & imagines, exortaq. inde diſſidia recenſentur.

INter cætera ſcripta Nobis exhibita, cum nuper ad Nos acceſſiſti, illud deprehendimus, quod ad cultum Sancti Maronis Abbatis pertinet. Scripſit enim ad Congregationem de Propaganda Fide Dilectus Filius Frater Deſiderius a Caſabaſciana Min. Obſerv.; quem nos Ablegatum Noſtrum miſimus ad Ven. Fratrem Patriarcham Maronitarum, ſcripſit, inquam, Imagines Sancti Maronis Romæ impreſſas, a Ven. Fratre Patriarcha Græco-Melchita Cyrillo diſciſſas fuiſſe, & palam ab ipſo declaratum, Sanctum Maronem inter Sanctos minime numerari, quippe qui hæreticus vixerit, atque obierit, idque gravibus diſſidiis Maronitas inter, & Græco-Melchitas occaſionem præbuiſſe; timendum inſuper, ne hujuſmodi turbæ quotidie magis ingraveſcant, neque tumultum ſedari, & compeſci potuiſſe; tum quia poſt ſuum diſceſſum e Locis, ubi ignem reſtinguere curaverat, non nulli Presbyteri palam dixerant, eum nullam auctoritatem habere quæſtionis definiendæ, utrum Maro Sanctus extiterit, an hæreticus; cum præſertim eorum Patriarcha aſſereret, Maronem, cum inter vivos ageret, & cum e vita deceſſit, hæreſi pollutum fuiſſe: tum quia per Moncalles, ubi reſidet Patriarcha Greco-Melchita, quum iter feciſſet, ut cum eo colloqueretur, ipſum non invenerat, & aliquibus de cauſis permiſſum ſibi non fuerat, ut ulterius ad eum aſſequendum progrederetur.

Anno 1753.

Factum improbat Pontifex.

§. 3. Non ſolum admiratione nos affecit, ſed maxime commovit, quod temere, atque inconſulte factum eſt a Ven. Fratre Patriarcha Cyrillo, qui ut eruditionem fortaſſe oſtentaret, ſua agendi ratione, non dicam reſtaurare, ſed auctoritate ſua controverſiam jam extinctam definire tentavit; quaſi vero ejuſdem conditio, vel meritum nobis, aut Congregationi minime innoteſcant, & quod deterius eſt, Sancti nomine, & cultu eum, quoad potuit, privare, qui a pluribus jam ſæculis cum Apoſtolicæ Sedis approbatione hujuſmodi honore decoratur.

Theodoreti, & Chryſoſtomi Teſtimonia de Maronis ſanctitate,

§. 3. Ut tibi compertum eſt, Sanctus Maro vixit ſub finem ſæculi quarti, & initium quinti. Theodoretus, qui auctor coævus dici poteſt, cum circa dimidium ſæculi quinti floruerit, vitam illius ſcripſit, in qua heroicæ Sancti Maronis virtutes, & inſigniter geſta enarrantur. Theodoretus Cyri Epiſcopus extitit, librum compoſuit *de vitis Patrum*, inſcriptum *Philotheus*, ſive *religioſa hiſtoria*; cujus duæ ſunt latinæ verſiones; quarum una habetur in vitis Patrum, auctore Roſveido, altera Gentiani Herveti in *tom.* 3. Operum ejuſdem Theodoreti, editionis Sirmondi. Porro ſex diſtinctis locis Theodoretus collaudat ſanctitatem Sancti Maronis, quemadmodum videre eſt in editione Roſveidi *de Vitis Patrum cap.* 16. *pag.* 827. & 828. & *cap.* 21. *pag.* 832. & *cap.* 22. *pag.* 838. & *cap.* 24. *pag.* 840. & *cap.* 30. *pag.* 850. Legitur quoque inter epiſtolas Sancti Joannis Chryſoſtomi trigeſima ſexta inſcripta ipſi Abbati Maroni, in qua ipſius virtutes laudibus proſequitur, ejuſque orationibus ſeſe commendat. Porro ut os occludatur quibuſdam non admodum ſanæ cognitionis, qui conati ſunt auctoritatem adimere vitis a Theodoreto conſcriptis, quorum numero adnecti poſſunt Andreas Rivetus in ſuo *lib. Criticus Sacer lib.* 4. *cap.* 21. Robertus Cocus *in ſua Cenſura quorumdam Scriptorum veterum pag.* 390. Fridericus Spanhemius: *In Hiſtoria Chriſtiana ſæculi quinti* §. 10. *col.* 1030. Non defuerunt viri ſublimis doctrinæ, atque accuratæ critices, qui ad ipſius hiſtoriæ integritatem ſartam tectam tuendam, operam ſuam mentemque contulerint, in quorum numero recenſendi ſunt Labbæus in Diſſertatione de Theodoreto in Opere Bellarmini *de Scriptoribus Eccleſiaſticis* editionis Venetæ *anno* 1728. *pag.* 155. Garnerius *in Diſſert.* 2. *de Libris Theodoreti tom.* 5. Operum ipſiuſmet Theodoreti editionis Pariſienſis *anno* 1684. *pag.* 199. Tillemontius *in Vita Theodoreti art.* 48. *tom.* 15. *pag.* 329. Natalis Alexander *in hiſtoria Eccleſiaſtica ſæculi V. cap.* 4. *art.* 28. §. 1. *n.* 2. atque noviſſimus eruditus Ceillier *in hiſtoria Univerſali Auctorum Sacrorum, & Eccleſiaſticorum tom.* 14. *cap.* 14.

Fides & auctoritas Patrum vitis a Theodoreto ſcriptis vindicata.

Digitized by Google

cap. 14. art. 2. §. 6. num. 2. in fine pag. 94.

Et præſertim vitæ S. Maronis, accuratior. Hiſtoric. conſenſu, & Clem. VIII facto comprobatæ.

§. 4. Et quod gravioris momenti eſſe debet, noſtri Scriptores, & Hiſtorici accuratiores, & quidem non admodum creduli, neque ingenti acumine deſtituti, fidem quam maximam præbuerunt vitæ Sancti Maronis a Theodoreto deſcriptæ, cum ipſius virtutes, factaque glorioſa ita ſingillatim referant, quemadmodum a Theodoreto enarrantur, & commendantur. Proinde Sancti Maronis vitæ, quæ a Theodoreto ſcripta eſt, omnimodam adhibent fidem. Adeantur Bollandiſtæ *die* 14. *Februarii tom.* 2. *ejuſdem menſis*, Bailletius *in ſuis vitis Sanctorum eadem die*. Tillemontius *tom.* 12. *ſuæ hiſtoriæ Eccleſiaſticæ in vita prædicti Sancti pag.* 412. *& ſequen.* Neque illud ullo modo conticendum eſt, quod Pontificatum adminiſtrante Clemente VIII. cum Romæ typis conſignatum fuiſſet Miſſale Maronitarum, eum ejus Nationis patrocinium ſuſtineret fel. mem. Gabriel Cardinalis Palæotus, evulgandi facultas a Summo Pontifice ea conditione ſolum obtenta eſt, ut ſub ejuſdem initio poneretur Vita Sancti Maronis deprompta ex Theodoreti hiſtoria, ſicuti diligenter obſervatum fuit, quemadmodum Clariſſimus Cardinalis Jacobus Perronius teſtatus eſt: *Verba feci cum Sanctiſſimo Domino Noſtro de vulgando Miſſali Maronitarum, quod typis jam pridem excuſum eſt, annuitque ſua Sanctitas, ut præfixa hac Præfatione* (quæ eſt vita Sancti Maronis deſumpta ex Theodoreto) *publicaretur.*

Alia teſtimonia de virtutibus & ſanctitate Maronis.

§. 5. Accedit, quod inſigne fuit Cœnobium S. Maronis, ut liquet ex epiſtola Archimandritarum Syriæ ſecundæ ad Horſmidam Pontificem data *anno* 517. in qua ſe in primis ſubſcribit Alexander *Archimandrita*, vel, quod idem eſt, *Abbas Sancti Maronis*, ut apparet *ex tom.* 5. Collectionis Conciliorum Labbæi editionis Venetæ *pag.* 598. ex Annalibus Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 517. *n.* 53. Et in Actis Concilii Conſtantinopolitani habiti *anno* 536. mentio habetur de eodem Cœnobio, ibique ſemper Sancti, vel Beati nomine Maro nuncupatur, ut legenti conſtabit *cit. tom.* 2. *pag.* 967. *pag.* 978. 994. 999. *pag.* 1075. 1083. 1099. 1111. *& pag.* 1223. Inſuper Pagius in Critica ad Annales Cardinalis Baronii *ad annum* 400. *num.* 17. *& ſequen.* poſtquam commemoravit virtutes Sancti Maronis, orationem convertit ad Cœnobium ipſius Sancti Maronis, laudibuſque proſequitur Religionem Catholicam illorum Monachorum, ac veluti firmum quoddam Catholicæ Religionis univerſo in Oriente adverſus hæreſes propugnaculum prædicat; martyrium ſcilicet indicans, quod Imperante Anaſtaſio pro Concilii Chalcedonenſis defenſione tercentum quinquaginta ex illis Monachis ſortiter pertulerunt; eorum quippe mentio habetur in Romano Martyrologio *die* 31. *Julii*, quo in loco extant præterea adnotationes Venerabilis Cardinalis Baronii. Neque prætereundum eſt in Eccleſia Collegii Maronitarum hujus Almæ Urbis imaginem Sancti Maronis in Tabula Majoris Altaris depictam publice coli, ejuſque diem feſtum quotannis celebrari.

Unde illius feſtus dies ſpiritualibus Indultis a Pont. decoratus

§. 6. Hæc omnia mirifice illuſtrant ſanctitatem Sancti Maronis, tum etiam oſtendunt quam recte, atque legitime rogatu Venerabilis Fratris Simeonis Patriarchæ Antiocheni, & exemplo eorum, quæ peracta fuere in Litteris Apoſtolicis Prædeceſſoris Noſtri Clementis XII. oſtendunt, inquam, quam juſte in quodam Brevi a Nobis emiſſo *die* 12. *Auguſti anno* 1744. largiti ſimus Indulgentiam plenariam utriuſque ſexus Chriſtifidelibus, qui Confeſſione, & Sacra Communione, expiati, *die* 9. *Februarii*, quo a Maronitis celebratur Feſtum S. Maronis eorum primarii Patroni, adibunt Sacras Ædes Monachorum, & Monialium Ordinis Sancti Antonii Abbatis, Congregationum tam Montis Libani, quam Sancti Iſaiæ, & concordiam inter Principes Chriſtianos, hæreſis excidium, & Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltationem a Deo enixe rogabunt: Quæ ſingula luculenter pateſaciunt, quam illegitime (ut loquamur remiſſius) Ven. Frater Patriarcha Cyrillus adverſus Sancti Maronis cultum ſe geſſerit.

Occaſio indicatur erroneæ ſententiæ de S. Marone invectæ.

§. 7. Neque erit difficile rationes inveſtigare, quæ Vener. Fratrem Patriarcham Cyrillum eam in rem impulerunt. Affirmant Maronitæ a Sancto Abbate Marone ſe originem ducere, & a Catholica Religione nunquam receſſiſſe, nec ab Eccleſiæ unitate ſe unquam disjunxiſſe; addunt præterea, quod, cum ipſi unionem cum Eccleſia Romana renovaverint, id minime interpretari debet, quaſi Catholicam Religionem aliquando deſeruerint, iterumque ad ipſam reverſi fuerint. At vero alii contrarium ſenſerunt; arbitrati nimirum ſunt, Maronitas de Monotelitarum Schola prodiiſſe, Maronem eorum Caput extitiſſe, eumdemque hæreſi adhæſiſſe, atque ſolummodo *anno* 1182. ab Aimeto tertio Patriarcha Latino Antiocheno Maronitas fuiſſe ad Romanam Eccleſiam revocatos. Hæc omnia videre eſt apud Lexicum univerſale Gallicum & Latinum *tom.* 5. ad verbum *Maronitæ*, & apud magnum Lexicum Morerii editionis Pariſienſis *anno* 1747. *tom.* 6. ad verbum *Maronitæ*.

Veillelmi & Euſtac. narrationes de Monacho nomine Marone hæretico, deque ejus Cœnobio.

§. 8. VVillelmus Archiepiſcopus Tyri *lib.* 22. *Sacri Belli cap.* 8. narrat, ea, quæ paulo ante indicavimus, ab alterius opinionis Sectatoribus produci. Verum, quoniam auctoritas VVillelmi ſatis minime foret ad ſententiam, quæ Maronitis opponitur, roborandam, & fortaſſe ipſe quoque VVillelmus id agnovit, ea de re provocatum eſt *ad tom.* 2. Annalium Eutychii Alexandrini, qui *pag.* 191. ita ſcripſit: *Fuit tempore Mauritii Imperatoris Romanorum Monachus quidam nomine Maron, qui ajebat, duas eſſe Chriſti Domini noſtri naturas, & unam voluntatem, unam operationem, unamque Perſonam &c. Cumque mortuus eſſet Maron, incolæ urbis Hamath (Apameæ) Monaſterium in Hamath excitarunt, quod Dair Marum, id eſt Cœnobium Maronis appellarunt, Fidemque Maroni profeſſi ſunt.*

Minus vera probatur.

§. 9. Negligentiam minime præſetulerunt Scriptores Maronitæ, in exponendis, & palam faciendis erroribus, in quos inciderunt Eutychius Alexandrinus, VVillelmus Archiepiſcopus Tyri, aliique eorum

Se-

Sectatores. Id innoteſcet, ſi legatur Diſſertatio Fauſti Naironis *de origine, nomine, ac religione Maronitarum*, quæque præſtanti eruditione a Dilecto Filio Joſepho Simonio Aſſemano Prælato Noſtro Domeſtico declarata fuere in ſuo *tom. 1. Bibliothecæ Orientalis pag.* 498. quibus accedit Pagius Gallus ſcriptor in ſua Critica ad Annales Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 1182. Atque, ut verum dicamus, quando error unius in Chriſto voluntatis atque operationis exordium habuit, ut omnibus notum eſt, regnante Heraclio; quomodo fieri potuit, ut idem error Mauritii tempore viguerit? qui dici poteſt, quod ait Eutychius, Cœnobium excitatum fuiſſe poſt mortuum illum Maronem, de quo ipſe ſermonem habet, cum ducentis antea annis ædificatum jam deprehendatur, atque dicatum S. Maroni Abbati? quandoquidem ſcribit Procopius Cæſarienſis *lib.* 5. de ædificiis Imperatoris Juſtiniani, ab eo reſtauratum Cœnobium Sancti Maronis; compertumque eſt, a vivis deceſſiſſe Juſtinianum *anno* 565. atque Mauritium mortuum eſſe *anno* 602.

Et quatenus veræ, evincerent, duos extitiſſe Abbates Marones.

§. 10. Paternam Sedis Apoſtolicæ benevolentiam erga Maroniticam Nationem deſiderari non patiemur. Nos quippe in unum congeſſimus laudes noſtrorum Prædeceſſorum, atque etiam noſtras conſociavimus in quadam Allocutione Conſiſtoriali edita in Appendice noſtri Bullarii *tom.* 2. *pag.* 42. At omiſſo in præſentiarum quocumque partium ſtudio erga Maroniticam Gentem; atque eruditis ejus Nationis ſcriptoribus, qui Romæ etiam verſantur, cura remiſſa ab Adverſariorum telis vindicandi perpetuam ſtabilitatem Sanctæ Catholicæ Religionis in ſuis Regionibus, ſi id neceſſitas (quod non credimus) poſtulet, atque Maronitarum originem a S. Abbate Marone propagatam; his, inquam, prætermiſſis, id unum reponimus, quod etſi, etiamſi veritati conſentanea videantur, quæ narrat Eutychius, aliud inde nequit inferri, niſi duos Abbates Marones extitiſſe, Sanctum unum, alterum hæreticum: Porro cum ejuſdem nominis appellatio non evincat, Sanctum fuiſſe hæreticum, aut hæreticum Sanctum, neque etiam cultum exhibitum Sancto, præſtitum etiam, aut præberi hæretico; inde manifeſte conſequitur, Venerabilem Fratrem Patriarcham Cyrillum auferentem Beato Abbati Maroni Cultum, non ſolum ſuæ auctoritatis limites exceſſiſſe, verum etiam ſe irreligioſum præſtitiſſe adverſus hominem, qui tot jam ſæcula inter Sanctos habitus eſt, ad cujus etiam Cultum publicum promovendum non deſtiterunt Romani Pontifices populos allicere, Indulgentias ſuperius commemoratas impertiendo.

Probatur id ex ipſa temporum collatione.

§. 11. Paulo ante dictum eſt, quod, etiamſi concedatur, verum eſſe quod refert Eutychius, aliud exinde non ſequitur, niſi duos Abbates Marones, Sanctum unum, hæreticum alterum extitiſſe. Hæreticus ille erit, de quo ipſe loquitur, quique, ipſo teſte, vixit tempore Mauritii Imperatoris vita functi, quod indicatum jam eſt, *anno DCII.* At Sanctus, ille eſt, qui vixit, Imperium regente Arcadio, qui ab *anno CCC-XCV.* uſque ad *annum CCCCVIII.* principatum obtinuit; atque ejus vitam ſcriptis complexus eſt Theodoretus Scriptor coævus non exiguæ auctoritatis. Affirmavimus ejuſdem nominis appellationem cauſam non eſſe, cur Sanctus hæreticus exiſtat, aut hæreticus Sanctus, vel cur honor Sancto habitus, traditus hæretico intelligatur; atque hæc propoſitio adeo naturæ lumine perſpicua eſt, ut confirmationibus non egeat. Itaque ſolummodo indicabimus, exemplum confuſionis unius, & alterius Abbatis Maronis unicum & ſingulare nequaquam eſſe, cum duo pariter Raymundi Lullii, duo Johannes Cantii extiterint, de quibus prolixius verba fecimus in noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum*. Ex Raymundis unus martyrii fama prædicatur; at non alter, qui infelicem vitam, ac mortem ſortitus eſt. Unus pariter Johannes Cantius Beati nomine inſignitur, & approbatione Apoſtolicæ Sedis publica gaudet veneratione; alter veluti hæreſi inquinatus execratur. Quamobrem manifeſte apparent irreligioſi conatus Ven. Fratris Patriarchæ Cyrilli, qui ſub ſpecie interdicendi Cultum Maroni hæretico, quem nominat Eutychius, revera ademit Maroni Catholico, de quo mentionem facit Theodoretus, quandoquidem Sancta Sedes in ſuis conceſſionibus unice ſemper intellexit colere Beatum illum Abbatem Maronem, de quo ſcribit Theodoretus, idemque ut ab aliis coleretur, præſcripſit. Idque liquido conſtat ex iis, quæ ſuperius a Pontifice Clemente VIII. peracta eſſe commemoravimus. Tuum erit omnia enunciata Congregationi, atque neceſſarias, eaſque opportunas facultates accipere, atque de ejuſdem, noſtroque etiam mandato Litteras dare Ven. Fratri Patriarchæ Cyrillo, ut ea revocet, quæ patravit, neque audeat publica veneratione Beatum Abbatem Maronem privare nec diſcordias ſerere Græco-Melchitas inter, & Maronitas. Quod ſi conſentaneum judicabitur hanc Epiſtolam, quam tibi dedimus, ad ipſum mittere, ut certior fiat de noſtra voluntate, id præſtare liberum tibi erit: Nos interim Apoſtolicam Benedictionem tibi impertimur.

Afferuntur exempla, quibus non ſemel contingit, ut uno nomine & Sanctus & Hæreticus deſignentur.

Nec tamen proinde error ſit in cultu exhibendo confuſio.

Turbatus temere S. Maroni cultus reſtitui jubetur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Septembris 1753. Pontificatus Noſtri Anno Decimo quarto.

Dat. Pontific. Anno 14. die 28. Septembris 1753.

J U-

Digitized by Google

XXV.

J U R I S D I C T I O

Congregationis ſuper Bono Regimine Communitatum Ditionis Eccleſiaſticæ tum in OEconomicis, tum in Judicialibus negotiis & cauſis cognoſcendis, definitur; eidemque certa methodus in utriſque procedendi præſcribitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

GRaviſſimarum ſollicitudinum, quibus in ardua Reipublicæ procuratione quotidie afficimur, non aliud ſolatium habemus, quam quod ſpectata Nobis utilitatis publicæ incrementa ſuppeditant, dum Noſtris curis atque laboribus ſubjectorum populorum commoda promovere, ac providis inſtitutis & legibus in perpetuum quoque tempus communire gaudemus. Quo in genere non modicum Nos beneficium contuliſſe putamus omnibus & ſingulis Civitatibus, Terris, & Locis ſub temporali Noſtro & Apoſtolicæ Sedis Dominio conſtitutis, quum nuper ad œconomicam Communitatum Ditionis Eccleſiaſticæ adminiſtrationem mentis noſtræ oculos intendentes, univerſum ordinem & ſtatum Congregationis Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper Bono earumdem Communitatum Regimine deputatorum, omnemque agendi rationem, quæ in ea ſervatur, diſtincte cognoſcere voluimus, indeque oblatam Nobis occaſionem amplexi ſumus nonnulla ſtatuendi & ordinandi, quæ his Noſtris Litteris perpetuæ legis vim habituris edicere & promulgare deliberavimus, quæque in magnum earumdem Communitatum emolumentum, omniumque adeo & ſingulorum Eccleſiæ Romanæ in temporalibus ſubditorum levamen & utilitatem ceſſura fore certo confidimus.

Pontificis ſtudium de publica ſubditorum utilitate, quo adductus Oeconomicam adminiſtr. Commun. Status Eccleſi. recognoſcere voluit. Ac plura ſuper ea edicere deliberavit.

§. 1. Sane felicis recordationis Prædeceſſor Noſter Clemens Papa VIII., ut ſingularum ejuſdem Ditionis Eccleſiaſticæ Communitatum Bona & redditus, ea, qua decet, fide & cura, utiliter, & provide adminiſtrarentur, pravique abuſus tollerentur, qui in publicum & commune damnum irrepſiſſe tunc temporis agnoſcebantur, per ſuam perpetuo valituram Conſtitutionem datam in Monte Quirinali Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſecundo, Decimooctavo Kalendas Septembris, quæ incipit = *Pro commiſſa*, = complura ſapienter præſcripſit, ab uniuſcujuſque Civitatis, Terræ, Oppidi Caſtri, & Loci Gubernatoribus, Magiſtratibus, & Officialibus, obſervanda, quorum executioni non ſolum ordinarios Apoſtolicæ Sedis Miniſtros, tam in Romana Curia & Urbe, quam in iiſdem Provinciis & Locis juriſdictionem exercentes, advigilare voluit & mandavit; verum etiam peculiarem Congregationem trium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ab ipſo deputatorum præcipuo ſtudio inſtare præcepit; Ad quem effectum, per alias ſuas Litteras in forma Brevis die trigeſima ſequentis Menſis Octobris editas, quarum initium eſt = *Cum per Conſtitutionem* = iiſdem Cardinalibus nonnullas facultates conceſſit, quibus ſuffulti, certas appellationum atque recurſuum Cauſas, necnon Exemptionum ſeu Immunitatum, ac Remiſſionum, ſive Defalcationum, aliaſque hujuſmodi Communitatum & Univerſitatum controverſias activas atque paſſivas, etiam judiciali methodo non ſervata, cognoſcere, ac definire, & ut earumdem credita exigerentur, expeditiſſima ratione providere poſſent; quæ latius in dicta præfati Clementis Prædeceſſoris Conſtitutione, & ſubſequutis hujuſmodi Litteris continentur.

Ordination. editæ a Cl. VIII. & Congregatio trium Card. ab ipſo inſtituta.

§. 2. Poſtmodum vero ſimilis memoriæ Prædeceſſor quoque Noſter Paulus Papa V. per ſuas ſub Annulo Piſcatoris die quarta Junii Anni Milleſimi ſexcenteſimi quinti editas Litteras, duplicato numero Cardinalium pro dictæ Conſtitutionis executione, rectoque & utili earumdem Communitatum regimine deputatorum, eiſdem conceſſit, ut, pro faciliori negociorum ipſis commiſſorum expeditione, aliquos Prælatos, ut alias Perſonas juriſprudentia præditas, a Romano Pontifice pro tempore approbandas, in eorum Conſultores adhibere, necnon aliquem ex illis, ſeu alium idoneum eis beneviſum, in eorum Congregationis Secretarium deputare poſſent; Eiſdemque, ut omnes & quaſcumque dictarum Communitatum Cauſas, tam Civiles, quam Criminales, & Mixtas, per ſe vel alios ab eis ſubdelegandos, audire, diſcutere, & terminare valerent, ampliſſimas facultates impertitu fuit; Quas tamen deinde per alias ſimiles Litteras datas die vigeſima tertia Novembris Anni Milleſimi ſexcenteſimi ſeptimi ita declaravit, & intelligi voluit, ut eas ſolummodo, & non alias Cauſas Civiles, Criminales, & Mixtas, tam active, quam paſſive ad Communitates & Univerſitates hujuſmodi pertinentes, ut præfertur, audire, diſcutere, & expedire, ac etiam a quibuſvis Judicibus reaſſumere & avocare poſſent, quæ ad redditus & proventus (non tamen maleficiorum) ad illas quomodolibet ſpectantes, aut rationum ſeu computorum redditiones, etiam ratione adminiſtrationis Annonæ ſeu Abundantiæ, & quorumcumque aliorum bonorum earumdem Communitatum & Univerſitatum, quomodocumque & qualitercumque pertinerent; decernens, eos omnibus & ſingulis facultatibus in dictis prioribus Litteris, ut præfertur, illis conceſſis, in hujuſmodi Cauſis atque negociis dumtaxat, & circa ea, uti poſſe & valere, atque irritum & inane quidquid ſecus attentari contingeret. Cæterum quum alias Sanctæ Memoriæ Prædeceſſor quoque Noſter Sixtus Papa V. inter alias Cardinalium Congregationes a ſe inſtitutas, unam etiam pro ſublevandis gravaminibus Status Eccleſiaſtici erexiſſet, ac deputaſſet, ſatis opportune factum fuiſſe apparet, ut illius Congregationis munera & facultates recentiori huic Congregationi ſuper Bono Regimine Communitatum ejuſdem Status Eccleſiaſtici deputatæ, adjungerentur, & ab ea exercerentur.

Paulus V. dictam Congreg. quoad Perſonar. numerum & facultates ampliavit.

Eidem unita eſt alia Congregatio a Sixto V. inſtituta pro ſubl. gravaminibus.

§. 3.

Antiquus Congreg. ſtatus immutatus eſt, quoad numerum Cardin. & deputationem Præfecti.

§. 3. Verum primæva hujuſmodi Congregationis forma, labentibus temporibus, non parum immutata eſſe dignoſcitur. Nam & Cardinalium numerum antea definitum, nunc prudenti Romani Pontificis pro tempore exiſtentis arbitrio, augeri & minui ſæpe contingit: Atque inter eos, quum antea nullus Præfecti nomen & officium obtineret, ſed quæ totius Congregationis nomine expediebantur Litteræ, Edicta, atque Mandata, per Cardinalem olim totius Pontificiæ Ditionis generalem Adminiſtrum, deinde vero per Secretarium Status nuncupatum, ſubſcribi & promulgari ſolerent; nunc unus e Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus ejuſdem Congregationis Præfectus a Romano Pontifice eligitur, & conſtituitur, ex quo felicis recordationis Prædeceſſor pariter Noſter Clemens Papa Undecimus Pontificatus ſui primordio, bonæ memoriæ Joſephum Renatum, dum viveret, ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem Imperiali nuncupatum illius Præfectum creavit, compluribus ei attributis facultatibus, quas in Schedula die quarta Maji Anni Milleſimi ſeptingenteſimi primi Chirographo ſuo ſubſcripta diſtincte expreſſit, quaſque deinde ſimilis memoriæ Dominicus etiam dum viveret Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Riviera nuncupatus, illius in Præfectura hujuſmodi ſucceſſor a piæ recordationis Deceſſore Noſtro Clemente Papa Duodecimo electus, obtinuit, & pariter exercuit. Quare complura dictarum Communitatum & Univerſitatum negocia, præſertim œconomica, quæ primitus ab univerſæ dictorum Cardinalium Congregationis judicio pendebant, nunc ab eodem Cardinale Præfecto expediuntur, nonnulla quidem ipſius peculiari providentia, pleraque vero cum conſilio & ſuffragio Prælatorum eidem Congregationi, ut ſupra innuimus, ex Pauli Quinti ordinatione, adjunctorum. Hi autem antea pauciores, nunc ad duodenarium numerum aucti, quum Conſultorum munere initio fungerentur, dum Cauſæ atque negocia in ipſa Congregatione diſcutienda, a Cardinalibus ipſis proponebantur, & privative definiebantur, a multo jam tempore definitivum ſuffragium in omnibus obtinere dignoſcuntur, ipſaſque Cauſas atque negocia, juxta certam inter eos factam Regionum atque Locorum Status Eccleſiaſtici diviſionem, partem ipſi judicant, & expediunt, partim in eadem Congregatione proponunt; unde & *Ponentes* ipſius Congregationis appellantur. Secretarius vero non ea ſolum officia & munera exercet, quæ de ſui natura ſub hujuſmodi denominatione comprehenduntur, ſed præter alia multa ad œconomicum dictarum Communitatum & Univerſitatum regimen pertinentia, Ordinarii Judicis partes exercet in Cauſis, quæ vel in prima, vel in ſecunda Inſtantia, ad ejuſdem Congregationis judicium deferuntur, ac etiam circa earum curſum atque progreſſum opportune decernit, & in reliquis omnibus ad ipſam Congregationem ſpectantibus definitivi ſuffragii jus pariter obtinet. Denique ipſa etiam methodus, pro recta bonorum atque redditurum dictarum Communitatum adminiſtratione & erogatione, in præfata Clementis VIII. Conſtitutione præſcripta, quum lapſu temporis ad intentum finem aſſequendum non undequaque ſufficiens comperta fuerit, in aliam ad id magis idoneam & opportunam commutata fuit.

Item quoad numerum & officia Prælatorum Ponentium & Secret.

Immutata quoque eſt methodus Oeconomici Communit. regiminis.

§. 4. Quæ omnia licet cum magna dictarum Communitatum, atque adeo totius Eccleſiaſtici Status utilitate excogitata fuiſſe, & reipſa exerceri non ambigeremus; quum tamen pleraque ex illis, propterea quod Apoſtolicæ Auctoritatis præſidio munita non eſſent, novis ſubinde mutationibus interverti poſſe proſpiceremus; nonnulla vero, utpote diverſis temporibus, pro rerum & caſuum neceſſitate, in uſum inducta, vel inter ſe minus apte conſtare, vel cum univerſo Reipublicæ ſiſtemate, & præſtituto Judiciorum ordine, nequaquam congruere cenſeremus: Hinc maxime opportunum judicantes de omnibus ad ipſius Congregationis Cardinalium, ejuſque Præfecti, necnon Officialium, ac Miniſtrorum Officia, juriſdictionem, & auctoritatem, earumque exercitium pertinentibus, prout etiam de Fundis atque redditibus illius diſpoſitioni ſubjectis, & de illorum adminiſtratione & erogatione, pleniorem & magis diſtinctam Nobis notitiam comparare; per noſtrum ſpeciale Chirographum die undecima Novembris elapſi Anni Milleſimi ſeptingenteſimi quinquageſimi ſecundi ſubſcriptum, Dilectos Filios Magiſtros Aloyſium Mariam Torregianum Protonotarium Apoſtolicum, alterius Congregationis Cardinalium ſuper Conſultationibus ejuſdem Status Noſtri Eccleſiaſtici Secretarium, & Petrum Paulum de Comitibus Utriuſque Signaturæ Noſtræ Referendarium, ac Secretarium ipſiuſmet Congregationis ſuper Gravaminibus ſublevandis, & Bono Regimine prædicti Status, necnon Alexandrum Belmonte Intimum Cubicularium Noſtrum, de quorum diligentia, experientia, ac zelo, confidendum Nobis eſſe merito cenſuimus, Apoſtolicos Viſitatores deputavimus, ad hoc ut prædictis rebus omnibus diligenter cognitis atque perſpectis, quæcumque ab ipſis animadverſa fuiſſent, quæque aut perpetua Auctoritatis Noſtræ confirmatione ſtabilienda, aut reſpective ad meliorem formam reducenda cenſerent, ad Nos exacte referrent. Cumque hi injuncto ſibi muneri plene & laudabiliter ſatisfecerint; Noſque omnia per eoſdem Nobis expoſita mature perpenderimus, auditis etiam ſuper his aliis doctrina & rerum uſu præſtantibus Viris, nonnulla primum, quæ ad prædictarum Communitatum levamen & utilitatem magni momenti eſſe duximus, ſtatim decernere & effectu complere non omiſimus. Nunc autem univerſum ejuſdem Congregationis ſtatum firmare, ac immutabilem agendi rationem in ea perpetuo cuſtodiendam præſcribere volentes, infraſcriptas Leges & Ordinationes præſentium Litterarum tenore ferimus, ſtatuimus, & Apoſtolica Auctoritate ſancimus.

Horum pleraque Apoſtolica auctoritate roboranda, nonnulla reformanda cenſentur.

Ideo Pont. ſuper dictæ Congreg. juriſdict. ac redditibus & Miniſtror. Officiis viſitationem inſtituit.

Accepta omnium relatione, aliqua ad Communitatum levamen ſtatim exequitur.

Reliqua per præſentes ſtatuere, & decernere intendit.

Confirmat hodiernum Statum Congreg. ejuſque præfecti, & Offic. munera & emolumenta.

§. 5. Primum itaque invaſcerunt jamdudum, ut præfertur, & nunc actu vigentem ejuſdem Congregationis formam, atque conſtitutionem, auctoritate Noſtra, & earumdem præſentium tenore perpetuo confirmamus & ratam habemna; ut ſcilicet ipſa Congregatio ex competenti Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium numero conſtet, quos Romanus Pontifex pro tempore eidem adſcripſerit, & quorum unus ab ipſo Pontifice ſpecialiter electus & deputatus, Præfecti officium & nomen gerat; Ponentes autem ſint numero duodecim, ex ordine Prælatorum Romanæ Curiæ, non ſecus ac ipſius Congregationis Secretarius, ab eodem Pontifice pro tempore eligendi: Utque hi omnes & ſinguli, tam communiter, quam diviſim, ea reſpective officia & munera exerceant, iiſdemque juribus, facultatibus, honoribus, prærogativis, & emolumentis, quibus ad hunc diem uti, frui, & gaudere conſueverunt, præterquam in iis, quæ præſentium Litterarum tenori, Noſtriſque Decretis atque Declarationibus inferius ſubjiciendis adverſari comperta fuerint; in poſterum quoque utantur, fruantur, & gaudeant, perinde ac ſi omnia & ſingula hujuſmodi munera, & jura, aliaque præmiſſa, ex Apoſtolicis Prædeceſſorum Noſtrorum ordinationibus & conceſſionibus obtinuiſſent. Nos enim laudabilibus ejuſdem Congregationis ſtatutis, uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus, quæ ipſis præſentibus non adverſentur, Apoſtolicæ confirmationis Noſtræ robur adjicimus; ac etiam illa immutandi, & nova illorum loco faciendi, condendi, & edendi, quæ tamen Apoſtolicis Conſtitutionibus, & præſentium tenori contraria non ſint, quoties pro meliori rerum ordine, & ad propoſitum publicæ utilitatis fructum certius aſſequendum, ita expedire in Domino judicatum fuerit, plenam & liberam eidem Congregationi facultatem & auctoritatem tribuimus & impertimur.

Confirmat omnes eorum facultates & ſtatuta, quæ præſent. non adv.

Duplex genus rerum ad Congreg. ſpectant. Oeconomicum & judiciale.

§. 6. Quoniam vero duplex eſt rerum genus, in quo Congregationis ejuſdem labores, & ſtudia occupantur; unum videlicet, atque præcipuum, quod pertinet ad œconomicum regimen Communitatum & Univerſitatum prædictæ Ditionis Eccleſiaſticæ; alterum vero, quod ſpectat ad judicialem cognitionem atque definitionem Cauſarum cum eodem Oeconomico regimine connexionem habentium; Nos circa utrumque nonnulla opportune & ex ordine præſcribere volentes; Hoc primo laudamus & approbamus, ut quoniam non omnia œconomica dictarum Communitatum negocia tam gravis momenti eſſe ſolent, ut Generalis Congregationis Cardinalium atque Ponentium judicio ſint neceſſario ſubjicienda, neque id ſemper ſine magno incommodo, ac plurium negociorum hujuſmodi præjudicio, ac dilatione, re ipſa fieri poſſet; idcirco mos ille, qui ab initio currentis ſæculi inductus fuiſſe dignoſcitur, in poſterum quoque retineatur, ut ſingulis Hebdomadis, quibus Generalis Congregatio prædicta in Palatio Pontificio non adunatur, Congregatio Particularis a Prælatis Ponentibus & Secretario habeatur coram ſolo Cardinali Præfecto, ſeu alio illius vices pro tempore obeunte; in eaque omnia & ſingula mere œconomico dictarum Communitatum negocia tunc pendentia, (quæ tamen non ſint de majoribus, quorum cognitionem & reſolutionem prædictæ Congregationi Generali privative, ut infra, reſervatam eſſe volumus, & decernimus,) a ſingulis reſpective Ponentibus referantur, exquiſitiſque omnium intereſſentium ſententiis atque ſuffragiis, diſcutiantur, & prout major illorum pars judicaverit, reſolvantur & expediantur. Nos enim hujuſmodi reſolutiones atque Decreta, quæ circa præmiſſa a Cardinali Præfecto, ſeu alio illius vices obeunte, de hujuſmodi Particularis Congregationis Voto, expedientur, eamdem vim & auctoritatem habere, iiſque perinde obtemperandum fore ſtatuimus, ac ſi in Congregatione Generali captæ & efformatæ, ſen condita & edita fuiſſent. Quin etiam eidem Cardinali Præfecto, in occurrentibus caſibus, qui præſenti indigeant providentia, ſi periculum in mora ſubeſſe dignoſcatur, ut ipſe, (reſervata eidem Congregationi, juxta negocii naturam, ipſius cognitione & definitione) interim auditis ipſius Congregationis Secretario, necnon Ponente illius Civitatis, ſeu Loci, ad quem res pertinet, opportunas quaſcumque ordinationes & providentias, per eumdem Ponentem, aut Secretarium deinde in proxima Generali Congregatione referendas, ejuſdem Congregationis nomine interponere poſſit & valeat, liberam facultatem competere volumus & ſtatuimus.

Facultates Congreg. particularis quoad Oeconomica minoris momenti negocia.

Methodus in eadem ſervanda.

Facultates Card. Præfecti in caſibus urgentib. ſalva auctoritate Congr. Gen.

§. 7. Graviora autem negocia ad œconomicum regimen dictarum Communitatum & Univerſitatum ſpectantia, quæ dictæ Generalis Congregationis examini & judicio privative reſervanda judicavimus, ea primum eſſe & cenſeri decernimus, ſuper quibus Generalia quæcumque Decreta, Edicta, & Ordinationes, in Univerſa Ditione Eccleſiaſtica, ſeu in aliqua ex ipſius Ditionis Provinciis vim habitura, concedere & promulgare opportunum pro tempore viſum fuerit. Quorum videlicet publicationi & executioni quum Noſtra & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis auctoritas accedere neceſſario debeat, Nos tunc aſſenſum Noſtrum opportune præbebimus, quum in prædicta Generali Congregatione rem omnem mature diſcuſſam, & Cardin. ſimul, ac Prælatorum ſententiis comprobatam fuiſſe intelligemus.

Cætera graviora negocia Generalis Congreg. cognitioni reſervantur, cum approbatione Pontif. expedienda.

§. 8. Porro hujuſmodi Generalium Ordinationum, & Decretorum objectum illud præ cæteris, ad rectam Communitatum, & earumque redditTuum adminiſtrationem, graviſſimum haberi volumus, & enixe commendamus, quod pertinet ad rationes dati & accepti; *Tabellas* vulgo nuncupatas, ab earumdem Communitatum Officialibus & Miniſtris exactiſſime conficiendas, & ſtatis temporibus inviolabiliter ad Urbem tranſmittendas, ejuſdemque Congregationis examini ſubjiciendas; ne ſcilicet aliquibus ex iis Communitatibus, quæ di-

Et maxime, quæ pertinent ad exactam Tabellarum confectionem & tranſmiſſionem.

ctæ

Pont. A.XIV.

Anno 1753.

ctæ Congregationi ſubjectæ ſunt, liberum ſit ab hujuſmodi tranſmiſſione ſe eximere, eamve ultra præfinitum tempus indebite differre; neve earum Adminiſtratores ullo modo valeant exactas proventuum atque redditruum ſummas minores vero deſcribere, aut falſas, ſeu majores, qnam ravera fuerint, expenſas in dati Tabulas referre. Quam quidem in rem ipſa Congregatio opportune viderit, quid præſcribendum generaliter ſit, & quæ documenta & probationes, pro dignoſcenda vera redditnum & expenſarum quantitate, aut ſingnlarum Provinciarum, Civitatum, Locorumque Rectoribus exhibenda, aut ad Urbem ipſam cenſeat tranſmittenda.

Necnon ſuperexſtantium pecuniarum erogationem.

§. 9. Hujus antem diligentiæ fructus præcipuus is erit, ut comparatis inter ſe redditruum & expenſarum verioribus ſummis, quidquid apparebit in ſingularum Communitatum & Univerſitatum ærario ſupereſſe debere, ab Exactorum, ſeu Depoſitariorum manibus ſine mora recuperatum, & in aliqno Monte Pietatis, ad ipſius Congregationis diſpoſitionem, (excepta congrua ſumma pro minoribus occurrentibus expenſis in earumdem Communitatum & Univerſitatum uſus relinqui ſolita) integre depoſitum, vel in extinctionem æris alieni ab iiſdem Commnnitatibus antea contracti, vel alias in earumdem Communitatum utilitatem, aut levamen, ſub ejuſdem Congregationis directione, provide erogetur. Neque enim ullas extraordinarias expenſas, præſertim graviores, ut puta Viarum, Aquæductuum, Pontium, aliorumque publicorum Ædificiorum, & generaliter eas, pro qnibus explendis novum debitum contrahendum, aut aliquod impoſitionis, ſeu collectæ genus inſtituendum, vel vetus augendum fuerit, ſine prævio ejuſdem Congregationis Generalis examine & permiſſu, a prædictia Communitatibua & Univerſitatibus ſuſcipi, fierique poſſe, volumus & decernimus. Ubi autem nec æs alienum diſſolvendum adſit, nec utile aliquod, aut neceſſarium opus publico ſumptu conficiendum proponatur, ejuſdem Congregationis officium erit, ex laudati etiam Sixti V. Prædeceſſoris meote, ſublatis opportune collectis, oneribus, & gravaminibus, quibus hujuſmodi Univerſitatum Hominea diverſis rationibus ad contribuendas in publicum pecunias adiguntur, earundem Communitatum levamini, & Populorum felicitati conſulere. Qua in ſe hunc maxime ordinem ſervari æquum erit, ut quæ onera in exactione plus incommodi ſecum afferunt, aut exacta in cauſas minus utiles expenduntur, ea primum omnium aboleaotur, aut minuantur. Et quidem peculiari ſtudio eidem Congregationi Generali hanc curam injungimus, ut ubicumque, & quamprimum id fieri poterit, gravamina illa de medio tollantur, quæ internum axternumque commercium per Provincias, & Loca Ditionis Noſtræ Eccleſiaſticæ quoquo modo præpediunt, aut difficilem reddunt; pedagia nimirum, portoria, aliaque impoſitionum genera, quæ in tranſitu, ingreſſu, aut egreſſu mercium hic illic exiguntur; quibus dum ſingulæ Communitates, earumque Homines, invicem prægravantur, nniverſi demum Status Eccleſiaſtici robur, neceſſario commercio languente, ſenſim interire neceſſe eſt. Neque minori ſtudio eam partem œconomici regiminis dicta Congregatio commendatam ſibi eſſe noverit, quæ ſpectat ad tuendam, augendamque Terrarum culturam, & ad Artes, & Opificia in opportunis Regionibus & Locis excitanda, tuenda, atque amplificanda; ut omnium rerum, quæ ad vitæ ſuſtentationem, & commodum, cultumque pertinent, neceſſaria copia ſuppetat in ipſo Ditionis Eccleſiaſticæ ſinu, cujus Terrarum ubertas, & Incolarum frequeotia, Divinæ largitatis munere, perſpicua eſt, & prope ſingularis; quæ ſane ex recte inſtituta publicorum onerum impoſitione, & diſtributione, plurimnm incrementi capere poſſe non ambigitur.

Extraordinariæ expenſæ abſque licentia Congreg. Generalis non fiant.

Hæc autem Communitatum levamini provide intendat.

Terrarum culturam, Artes, & Opificia promoveat.

Viſitatores Communitatum a Congreg. Generali cum definitis facultatibus deputentur.

§. 10. Quoties autem unius aut plurium Communitatum res poſtulare videantur, ut Prælatus aliquis, ſeu alia idonea perſona, ad illius, earumva viſitationem peragendam mittatur; hujuſmodi Viſitatoris deputatio, dictæ Congragationis Generalis arbitrio, ejuſque ſpeciali Decreto fieri debebit; nec alia eidem Viſitatori auctoritas tribuenda erit, quam ut ſtatum œconomicnm hujuſmodi Communitatum diligentar ſcrutetur, & quidquid circa ipſa cognoverit, & animadverſione dignum cenſuerit, ſcripto adnotatum, & apte digeſtum, ad ipſam Congregationem referat; Hæc autem, omnibus mature perpenſis, opportunas quaſque reſolutiones capiet, eaque Decreta edet, quæ ad earundem Communitatum levamen, & utilitatem, ſeu ad œconomici illarum Regiminis reformationem, magis expedire in Domino judicabit.

Omnia demum majoris momenti a Congr. Gen. arbitrio pendeaot.

§. 11. Denique quidquid majoris momenti, ad providam, rectamque dictarum Communitatum & Univerſitatum, earumque bonorum adminiſtrationem, ſtatuendum pro tempore occurret, omniaque negocia œconomica, quæ juxta communem prudentum æſtimationem, inter graviora recenſeri poſſunt; ejuſdem Congregationis Generalis judicio & auctoritati ſubjicimus & privative reſervamus.

De officio Prælatorum Ponentium.

§. 12. Quæ quoniam præcipua Prælatorum Ponentium opera ac diligentia præparari, & explanari debebunt, ut jam de horum officiis muneribuſque agamua, hoc primum volumus atque ſtatuimns, ut ſublata præſenti, quæ inter ipſos obtinet, Provinciarum, Civitatum, atque Locorum diviſione, nova partitio fiat omnium Ditionis Eccleſiaſticæ Communitatum & Univerſitatum eidem Congregationi ſubjectarum, in duodecim portiones, quarum unaquæque conterminas Civitates & Communitatea contineat unius ejuſdemque Regionis, ſeu Tractus prædictæ Ditionis, ſervata, quantum fieri poterit, civili Provinciarum diviſione, & congrua inter ipſas portiones æqualitate; ſingulæ autem portiones hujuſmodi ſingulis Ponentibus aſſignentur, ut unuſquiſque eorum circa œconomica negocia Civitatum, Terrarum, atque Locorum in deſignata ſibi Provincia ſeu Portione exiſten-

Nova inter eos Provinciarum diviſio fiat.

ſtentium peculiariter occupetur, non ſolum prout hactenus ab ipſis Ponentibus fieri conſuevit, ſed etiam in aliis rebus, quæ Nos per præſentes iiſdem committimus & demandamus.

Reviſio Tabellæ cujuſque Communitatis a Prælato Ponente cum Ratiocinatore Communitatum.

§. 13. Volumus nimirum, ut ſingularum Communitatum Tabellæ, quarum omnium reviſionis onus hucuſque a ſolo prædictæ Congregationis Secretario, una cum ejuſdem Ratiocinatore ſuſtinebatur, in poſterum ab eo Ponente, una cum Ratiocinatore hujuſmodi, revideantur & examinentur, in cujus reſpective Diſtrictu, ſeu Ponentia, aut Diviſione, Communitates ipſæ continebuntur; ita videlicet, ut quæcumque ab ipſis ootatu digna obſervabuntur, quæque Decreta ſuper ipſis efformanda judicabunt, omnia referant ad Congregationem particularem, cujus erit rem rotam communi ſuffragio definire, aut, juxta negocii gravitatem, ad Congregstionis Genetalis judicium deferre. Ut autem ab omnibus & ſingulis Communitatibus Tabellæ hujuſmodi debitis temporibus tranſmittantur, utque Decreta ſuper ipſis condita, aliaque per dictam Congregationem edita & promulgata, debitæ executioni demandentur, in eorumdem Ponentium cura & diligentia præcipue poſitum erit; quibus idcirco injungimus, ut frequentibus Literis ad Civitatum & Locorum Rectores & Magiſtratus, ubi opus fuerit, conſcriptis, de prædictis omnibus certiores fieri curent, & ſiquæ Communitates in Tabellarum tranſmiſſione contumaciter moroſæ fuerint, ſiquæ impedimenta generalium Legum obſervationi, aut peculiarium Decretorum implemento alicubi obſtare, & præſertim ſi Locorum Dominos, ſeu Barones, ab onerum Cameralium, aliorumque ipſis incumbentium ſolutione indebite ſe eximere compererint, hæc omnia, etiam nemine recurrente, & ex officio, ad ejuſdem Congregationis Particularis notitiam perferre, vel ei in memoriam revocare non omittant: Præterea eidem perpendendum exponant ſtatum œconomicum earum Communitatum, quæ vel ære alieno, vel annuis diſpendiis ultra vires premuntur, vel redditibus & proventibus ſupra expenſarum neceſſitatem abundanr, ut illarum reſpective levamini, aut majori utilitati opportune provideri valeat. Cum autem definitivæ reſolutiones quoad complura ex hujuſmodi negociis, in Generali demum Congregatione, ut ſupra ſtatuimus, capiendæ ſint, hinc maxime opportunum cenſemus, ut ſinguli Ponentes prædicti, audita ſuper negociis a ſe propoſitis dictæ Congregarionis Particularis ſententia, eamdem in ſcriptis redigant, & ad Cardinales in proxima Generali Congregatione ſuffragium laturos, pro eorum animi inſtructione, tempeſtive tranſmittant: Super quorum omnium implemento Nos Cardinali pro tempore ejuſdem Congregationis Præfecto diligenter advigilandum injungimus, & expreſſe demandamus.

Decretorum executio a Ponentibus promoveatur

Ceterum redditu-um cura & adminiſtratio confir-

§. 14. Cæterum quum nonnulli redditus, ac proventus, ex diverſis Romanorum Pontificum conceſſionibus, ejuſdem Congregationis adminiſtrationi commiſſi fuerint, iidemque, prout etiam Capitalia quædam ex ipſis comparata, eorumque fructus, ſub prædicti Cardinalis Præfecti directione, partim in emolumenta Officialium & Miniſtrorum ipſius Congregationis pro omnium Communitatum utilitate laborantium, nec non eorum, qui ſingularum Civitatum, Terrarum, atque Locorum *Agentes*, ſeu negociorum Geſtores appellantur, partim in earumdem Communitatum levamen & commoda diligenter & provide impendi conſueverint; Nos eidem Cardinali Præfecto eamdem curam, & directionis auctoritatem confirmamus: Decernentes, hujuſmodi ſummas in eas tantummodo cauſas erogari debere, pro quibus in primæva earum conſtitutione & aſſignatione deſtinatæ fuerunt; niſi aliter a Nobis, & Succeſſoribus Noſtris diſpoſitum, & in ſingulis occurentibus caſibus per ſpecialia Chirographa demandatum fuerit; Officia vero dictorum Agentium, ſeu negociorum Geſtorum, quum primum illa, per ea nunc obtinentium ceſſum, aut deceſſum, vacare contigerit, a ſingulis reſpective Civitatibus, & Communitatibus, eum iiſdem tamen emolumentis, & non aliis, in perſonas ſibi beneviſas conferenda eſſe; Ac demum Taxam ſuper Communitatibus intra diſtrictum Urbis conſiſtentibus impoſitam, pro Satellitum, ſeu *Birruariorum*, ut vocant *utenſilibus*, ad eam iterum quantitatem, prævio ſæpedictæ Congregstionis Generalis examine, reducendam eſſe, quæ ſummam in id annuatim erogari ſolitam magnopere non excedat.

matur Cardin. Præfecto, qui eos in deſtinatos uſus eroget.

Agentes Communitatum earum arbitrio in poſterum eligantur.

Reductio fiat Taxæ pro utenſiliis Satellitum ſuper Communitatibus Diſtrictus Urbis impoſitæ.

De Judiciaria Congregationis poteſtate. Ea limitatur ad Cauſas in Conſtitutionibus Apoſtolicis expreſſas.

§. 15. Reliquum eſt, ut ad judiciariam poteſtatem ejuſdem Congregationis, & ad illius exercendæ methodum, oculos convertamus. Quum enim hujuſmodi auctoritas certis limitibus circumſcripta, jam uſque ab initio per dictum Paulum V. Prædeceſſorem, ut ſuperius etiam innuimus, eidem tributa fuerit, & conſtans ſequentium Pontificum mens fuiſſe dignoſcatur, ut præſtituti limites hujuſmodi ab illa, ſeu a Judicibus ab ea deputatis, minime tranſcenderentur, ut ex Decretis & Reformationibus per felicis recordationis Prædeceſſores noſtros Innocentium XI. & Innocentium XII. & per Nos ipſos editis aperte conſtat: nihilominus ſæpe eveniſſe accepimus, ut vel de conſenſu partium, vel ob prætenſam cauſarum connexionem, aliiſve de cauſis, ipſa Congregatio, ejuſque Cardinalis Præfectus, ac Secretarius, aliique Prælati Ponentes, & Judices ſubdelegati, in controverſiis illius pertinentiam & auctoritatem excedentibus, manus appoſuerint, & in ipſis judicialiter, etiam ad ſententiam, ejuſque executionem proceſſerint. Quod quum in recti ordinis & conſtituti Curiæ Noſtræ ſiſtematis perturbationem vergere dignoſcatur, Nos dicta auctoritate Apoſtolica, & earumdem præſentium tenore, prædictas Pauli V., & Innocentii XI., ac Innocentii XII. Prædeceſſorum, Noſtraſque Conſtitutiones & Reformationes iterum confirmantes & innovantes, eidem Congregationi, ejuſque Præfecto, ac Secretario, & Ponentibus, aliiſque Judicibus, ſi qui ſint ex illius delegatione jus quandocumque & ubicumque dicentibus, diſtricte inhibemus,

ne

Digitized by Google

ne ullas alias cauſas civiles, criminales, aut mixtas, præter eas, quæ in dictis Conſtitutionibus & Reformationibus, ejuſdem Congregationis cognitioni & judicio relinquuntur, quæque diſtinctius præſentibus noſtris Literis mox exprimentur, in prima, aut in qualibet ulteriori inſtantia cognoſcendas aſſumere, ſeu in ipſis judicialiter quomodocumque procedere; etiam de conſenſu partim expreſſo aut tacito; aut prorogatæ juriſdictionis obtentu, ſive ex eo, quod in ipſis agatur de intereſſe dictarum Communitatum activo, aut paſſivo, vel quod arctam connexionem habeant cum aliis cauſis coram ipſa Congregatione, ejuſque Præfecto, aliiſque Judicibus, legitime introductis, & actu pendentibus; multoque minus ſuper earum pertinentia decernere, ullatenus præſumant; Nos enim ex nunc nullum, irritum, & inane decernimus, quidquid in poſterum in hujuſmodi cauſis, contra præſentia Decreti Noſtri tenorem, per illam & illos actum, geſtum, decretum, ac definitum, ſeu mandatum, & executum fuerit. Quocirca omnes & ſingulas hujuſmodi cauſas ſub aliquo capite ex inferius exprimendis non comprehenſas, ſi quæ actu coram dicta Congregatione, ejuſque Secretario, aut aliquo ex Ponentibus, aliiſve Judicibus ab eadem delegatis, etiam de conſenſu partium, ut ſupra, introductæ ſint, & pendere dignoſcantur, quocumque in ſtatu aut terminis (quos hic pro ſatis expreſſis haberi volumus) reperiantur, iiſdem auctoritate & tenore, ab illa & illis avocamus, eaſque Judicibus competentibus reſpective in iiſdem ſtatu & terminis, cognoſcendas, fineque debito terminandas committimus & delegamus.

Cum avocatione aliarum, & remiſſione ad Judices competentes.

Enumerantur genera Cauſarum ad ipſius Congregationis judicium ſpectantium.

§. 16. Cauſæ autem, quas dictæ Congregationi, ac reſpective illius Præfecto, ac Secretario, & Ponentibus, aliiſque Judicibus, ejuſdem auctoritate, aut nomine, diverſimode, ut infra, cognoſcendas, definiendaſque aſſignamus, ſunt quæ ſequuntur, videlicet.

I. Cauſæ ſuper exactionibus onerum Cameralium & Communitativorum in Tabella deſcriptorum.

§. 17. Primo: Illæ, in quibus pro parte quarumvis Communitatum & Univerſitatum eidem Congregationi ſubjectarum, aut Conductorum, & Appaltatorum ab ipſis cauſam habentium, agitur pro ſolutione onerum Cameralium, aut illorum, quæ Communitativa appellantur, in Tabella deſcriptorum, adverſus eorum debitores quoſcumque. Et quoniam ad eos arctandos, & ad proventus hujuſmodi pro parte dictarum Communitatum prompte exigendos, præfatus Clemens VIII. Prædeceſſor eidem Congregationi facultatem indulſit procedendi *Manu Regia*; Nos eamdem facultatem ipſi præſentium tenore confirmantes, volumus & præcipimus, quæcumque Mandata ſub hujuſmodi formula ab eadem Congregatione pro dictorum onerum ſolutionibus expedientur, ſine ulla tergiverſatione, & gratis omnino, a competentibus Judicibus localibus ſubſcribenda eſſe: nimirum a Judice Eccleſiaſtico, ſi contra Eccleſiaſticas perſonas, aut Loca Pia agatur; a Laico autem, ſi contra Laicos conceſſa fuerint; & ad earumdem executionem procedi debere, non obſtante quacumque inhibitione, cujuſvis Judicis, aut Tribunalis, etiam ipſiuſmet Congregationis Boni Regiminis, ejuſve Præfecti, aut Secretarii, niſi ſignata fuerit manu noſtra, ſeu pro tempore exiſtentis Summi Pontificis, ejuſve Auditoris; eidem vero Congregationi, illiuſque Præfecto, aut Secretario dumtaxat licitum fore, hujuſmodi Debitorum recurſus, aut appellationes in devolutivo admittere, poſtquam ab iis reipſa ſolutum fuerit totum id, pro cujus exactione mandatum Manus Regiæ expeditum fuit; decernentes, ſolam Pignorum oblationem, aut captionem, ad hunc effectum minime ſuffragari.

De conceſſione *Manus Regiæ*, ejuſque prompta executione.

Quando allegata exemptionis privilegia executionem ſuſpendere valeant.

§. 18. Quod ſi debitor aliquis Privilegium alleget exemptionis, quo ſe contendat ab alicujus oneris ſolutione immunem eſſe debere; tunc, ſi Communitas in quaſi poſſeſſione reperiatur exigendi onus illud ab hujuſmodi prætenſis Privilegiatis, nihil obſtare volumus, quo minus ſupradicta ratione adverſus eos procedatur ad executionem Manus Regiæ, quacumque inhibitione, appellatione, aut recurſu poſtpoſitis; & reſervata dumtaxat prætenſi Privilegii verificatione, ejuſque relevantiæ diſcuſſione, ad ſuum congruum Judicium Petitorium; quod quidem in prima inſtantia coram dictæ Congregationis Secretario, in gradu autem appellationis coram ipſa plena Congregatione, juxta privativam facultatem ſuper his judicandi, per dictos Clementem VIII. & Paulum V. ipſi tributam, fieri debere decernimus. Si autem exigendi conſuetudo & quaſi poſſeſſio Communitati non aſſiſtat, tunc adverſus allegantem Exemptionis Privilegium nequaquam procedi volumus Manu Regia; ſed ante omnia de Privilegii ſubſiſtentia & viribus coram Secretario dictæ Congregationis, ac etiam ſubinde, quatenus appellatum fuerit, coram eadem Congregatione Generali, ſervatis ſervandis, judicandum & pronunciandum fore decernimus. Et hæc eadem ſervari volumus, quoties ſuper ſolutionibus hujuſmodi onerum in Tabella deſcriptorum, inter Communitatem Loci Feudalis, & Dominum, ſeu Baronem ipſius Loci, controverſia aliqua oriatur.

II. Cauſæ ſuper exactionibus proventuum Communitat. in Tabella etiam deſcript.

§. 19. II. Illas quoque Cauſas ad prædictam Congregationem, ejuſque Præfectum, Secretarium, alioſque Judices ab ea deputandos ſpectare decernimus, in quibus ex parte earumdem Communitatum, & Univerſitatum, ſeu Conductorum, & Appaltatorum ab illis jura ſua deſumentium, agitur adverſus Debitores Canonum, Livellorum, ſeu fructuum Cenſuum, aut Penſionum Domorum, aliorumve Prædiorum Urbanorum, aut Ruſticorum, ac cæterarum omnium reſponſionum, & præſtationum in ſupradicta Tabella deſcriptarum; contra quos pariter, quatenus Communitas in hujuſmodi proventuum exigendorum poſſeſſione, ſeu quaſi, eſſe dignoſcatur, expedienda erit Manus Regia, eaque ſubſcribenda, & exequenda, prout ſupra; non obſtantibus quorumvis Judicum, & Tribunalium, etiam ipſius Congregationis, ſeu illius Præfecti, aut Secretarii, inhibitionibus,

In his etiam proceditur *Manu Regia*, appellatione remo-

Digitized by Google

bus, præter ſignatas a Nobis & Succeſſoribus Noſtris, ſeu Noſtro, & illorum Auditore pro tempore exiſtente; Recurſus autem & Appellationes in devolutivo dumtaxat, poſt expletam ſolutionem, admitti poterunt. At ubi ſuperioris temporis poſſeſſio Commnnitati non ſuffragetur, tunc, ſuſpenſa Manus Regiæ expeditione & executione, petitio Communitatis, ejuſque Appaltatoris in prima inſtantia coram Judice Locali proponenda, & in gradu Appellationis dumtaxat ad præfatam Congregationem, ut inferius declarabimus, deferenda erit. Neque enim congruum reputamus, aut dicti Clementis VIII. Literis & menti conſentaneum, ut pro hujuſmodi cauſis, & levioribus ut plurimum pecuniarum ſummis, ad Urbis Tribunalia in prima Inſtantia recurrere debeant univerſæ Ditionis Eccleſiaſticæ Communitates: Quæ tamen ſi a Judicibus Localibus hnjuſmodi Cauſarum expeditionem intra ſex menſium ſpatium obtinere nequiverint, tunc dictæ Congregationis officium & auctoritatem recte implorabunt; dictique Præfectus, & Secretarius hujuſmodi Cauſas coram præfatis Judicibus pendentes etiam in prima inſtantia reaſſumere, & ad ſe avocatas cognoſcere ac definire libere poterunt.

ta, quando Communitas eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi.

Alias diſceptanda erit Cauſa coram Judice locali in prima inſtantia; & coram Congregatione in ſecunda.

Salva huic auctoritate reaſſumendi Cauſas poſt ſemeſtre pendentes.

Quo in caſu præmiſſa non procedant.

§. 20. Quæ tamen ita in hoc ſecundo Cauſarum genere procedere volumus, & intelligenda eſſe declaramus, quatenus Communitas in Judicio executivo agat adverſus Perſonam & bona ipſius Debitoris, qui ad controverſæ præſtationis ſolutionem proprie tenetur; non autem contra Tertium per ſe non obligatum, quique ante executionem Manus Regiæ, aut in actu ipſius executionis, Inhibitionem aliquam dotalem præſentet, aut ſatis notam alleget *Cauthelam Angeli* nuncupatam; Siquidem in his caſibus, pro eo quod pertinet ad Bona, ſuper quibus intentata erat executio, Judicium Cauſæ non ad Congregationem Boni Regiminis ſpectabit, ſed ad Judicem Inhibitionis, apud quem ſcilicet pro parte Communitatis inſtandum erit pro ipſius Inhibitionis moderatione; quemadmodum alias de anno milleſimo ſeptingenteſimo decimo octavo per Epiſtolam Encyclicam ejuſdem Congregationis declaratum fuit.

III. Cauſæ ſuper natura onerum Communitatibus ſolvendorum.

§. 21. III. Illud etiam Cauſarum genus ad ſæpedictæ Congregationis judicium ſpectare decernimus, quod circa naturam onerum unicuique Communitati ſolvendorum non raro agitari contingit; an ſcilicet Cameralia, an vero Communitativa, ſen mixta ſint, & cenſeri debeant. Quas quidem Cauſas, utpote graviores, & de ſui natura minime executivas, coram Secretario dictæ Congregationis in prima Inſtantia, deinde vero in gradu appellationis apud plenam Congregationem diſceptandas, ac definiendas fore ſtatuimus.

IV. Lites ſuper electionibus Camerariorum, & Exactorum, aliorumque Miniſtrorum Communitatum.

§. 22. IV. Quæcumque Lites, & Controverſiæ inter dictarum Communitatum & Univerſitatum Homines exoriantur ſuper electionibus & deputationibus Camerariorum, ſive Exactorum, aut Depoſitariorum, aliorumque Adminiſtratorum pecuniæ publicæ, ſeu rei Frumentariæ, vel Olei, aut aliorum generum, quæ pro Populi victu, & ſuſtentatione, aliiſque neceſſitatibus, publico ſumptu comparari contingat; Item illæ, quæ in redditionibus rationum hujuſmodi Adminiſtratorum exſurgere poſſunt, ſeu quum adverſus eos agitur pro reſiduis ab eorum manibus recuperandis; Hæ omnes tamquam gravioris momenti, ad Secretarii prædictæ Congregationis Judicium in prima Inſtantia pertinebunt, in ulterioribus autem, ad plenam ipſam Congregationem. Quæ etiam criminaliter procedere poteſt adverſus præfatos Adminiſtratores, quatenus de dolo, aut frande, vel falſitate, ſufficientibus indiciis concurrentibus, arguantur,

V. Cauſæ ſuper locationibus Bonorum Communitatum, cum earum dependentiis.

§. 23. V. Denique ad eumdem Secretarium in prima Inſtantia, & reſpective ad plenam Congregationem in gradu appellationis, privative deferri debebunt Cauſæ & Lites ſuper Locationibus Bonorum, atque Proventuum dictarum Communitatum, quicumque in præfata Tabella deſcripti habentur, inter Communitates Locatrices ex una, & Conductores, ſeu Appaltatores ex altera partibus, ſeu inter plures Oblatores, aut Conductores hinc inde, pro tempore vertentes; Prout etiam controverſiæ ſuper prætenſis conventarum reſponſionum atque Penſionum remiſſionibus, & defalcationibus, ab iiſdem Conductoribus, & Appaltatoribus promotæ, & promovendæ; ea tamen ſervata lege, ut nulla exceptio defalcationis ex quolibet etiam privilegiato capite prætenſæ, iis ſuffragetur, ad effectum retardandi ſolutionem integræ conventæ ſummæ, & executionem Manus Regiæ, per quam ad hujuſmodi ſolutionem ante omnia compelli debebunt, juxta id, quod in citata Clementis VIII. Conſtitutione præſcriptum legitur.

Præſcribitur ordo & methodus in hujuſmodi Cauſarum curſu ſervanda.

§. 24. Has & non alias Cauſas, Lites, & Controverſias dum a prædicta Congregatione Boni Regiminis, ac reſpetive ab illius Præfecto, Secretario, Ponentibus, aliiſque ab ea deputatis, judicialiter cognoſcendas, definiendaſque decernimus: ordinem quoque ac methodum in iis procedendi opportune ſtatuamus, oportet. Quoties itaque Cauſa aliqua a Judice Locali, per expeditionem & executionem Manus Regiæ, juxta præmiſſa, expedita fuerit, ac Debitor, poſt expletam ſolutionem, ut præfertur, reclamaverit, liberum ei erit ad præfati Secretarii judicium in devolutivo provocare. Qui ſi Judicatum de partibus ſententia ſua confirmaverit, idemque Debitor novam Commiſſionem a Congregatione Generali impetrare cupiat, non aliter audiendus erit, quam ſi a Cardinali Præfecto ſuperſeſſoriam obtinuerit ad effectum adeundi plenam ipſam Congregationem. Hæc autem, quatenus Commiſſionem ſignandam exiſtimet, eam dirigere debebit alicui ex Ponentibus, at ſemper cum clauſula: *Pariro judicato*. Si vero prædictus Secretarius in devolutivo pronuncians, Judicatum de partibus revocet, Communitas autem a poſteriori hujuſmodi ſententia appellationem interponat: tunc abſque ulla ſuperſeſſoriæ conceſſione, Cauſa ipſa principalis, per eum

Pon-

Google

Ponentem, ad quem juxta diviſionem ſuperius præſcriptam pertinebit, in plena Congregatione proponenda erit; & quidquid per hanc ſuper illius meritis judicatum fuerit, id pro finali definitione habendum, ſervandum, & exequendum erit; abſque eo quod ulterior ulla appellatio, aut Cauſæ reviſio, etiam in gradu reſtitutionis in integrum, admitti valeat.

§. 25. In iis autem Cauſis, quas ſupra diximus coram eodem Secretario in prima Inſtantia agitandas eſſe, ſi, poſtquam ab eo pronunciatum fuerit, aliqua ex Partibus appellationem interponendam duxerit, ſuperſeſſoriam prius obtinere debebit a Cardinali Præfecto, ut plenam Congregationem adire poſſit: in qua non quidem de ipſa appellatione admittenda, aut rejicienda, ſeu de Commiſſione ſignanda, agendum erit; ſed ſuper Cauſæ meritis finaliter judicandum, ſublata quacumque ulteriori appellatione, ſeu Cauſæ hujuſmodi reviſione, etiam in gradu reſtitutionis in integrum; Expedit enim in hujus generis Cauſis, quæ ad œconomicum regimen pertineat, breviſſimum, quoad fieri poterit, litibus, & controverſiis terminum præſtituere.

Quomodo concedenda ſit Communitatibus licentia ſuſtinendi & movendi lites.

§. 26. Ne autem hujuſmodi Lites & Controverſiæ, ſive active, ſive paſſive, a Communitatibus, & Univerſitatibus temere ſuſcipiantur, aut cum earum inutili diſpendio ſuſtineantur, Nos ſæpedicto Cardinali Præfecto, ſeu alteri Cardinali illius vices pro tempore obeunti, committimus & mandamus, ut nullas lites hujuſmodi inter quamcumque Communitatem, ſeu Univerſitatem ex una, & alias Communitates, ſive Univerſitates, aut Hominum cœtus, privataſve perſonas, ex altera partibus, in quolibet Tribunali motas, atque movendas, publico ſumptu agitari permittat, ſine expreſſa licentia ſua in ſcriptis concedenda; quam quidem ipſe, pro ſuo prudenti arbitrio, ac de conſilio Secretarii, & Ponentis reſpective, concedet quoad primam Inſtantiam, ac etiam quoad ulteriores, ubi Communitas in prima, vel in proxime ſuperiori Inſtantia, favorabilem ſententiam, ſeu reſolutionem obtinuerit: At ſi Communitas in prima, multoque magis, ſi etiam coram Judice ſecundæ Inſtantiæ, Cauſa ceciderit, tunc eidem, ut litem in gradu ulterioris appellationis proſequi valeat, non aliter licentiam impertiri debebit, quam facta per Homines ejuſdem Communitatis ſolemni obligatione, per quam ipſi, *uti ſinguli*, & *in ſolidum*, ad litis hujuſmodi expenſas, & ad relevandam Communitatem ab omni damno in caſu contrariæ ſortis, ſe valide obſtringant.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 27. Denique præſentes Literas, & in eis contenta quæcumque etiam ex eo, quod quilibet in præmiſſis, ſeu in eorum aliquo jus, vel intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes, etiam ſpecifica & individua mentione, & expreſſione digni, eiſdem non conſenſerint, aut ex alia quantumvis juridica, & privilegiata cauſa, colore, prætextu, & capite, nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel intereſſe habentium conſenſus, alioque quolibet, etiam quantumvis magno, ac formali, & ſubſtantiali defectu, notari, impugnari, infringi, in controverſiam revocari, ad terminos juris reduci, ſeu adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari nullatenus poſſe ſed ſemper, & perpetuo validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, & ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari decernimus.

Aliter judicari prohibetur.

§. 28. Sicque, & non aliter per eamdem Congregationem, ejuſque Præfectum, ac Ponentes, & Secretarium, alioſque Judices Ordinarios, & Delegatos, quavis auctoritate, præeminentia, aut poteſtate fungentes & functuros, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, alioſque S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos; ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere; irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§. 29. Non obſtantibus, quatenus opus ſit, dictorum Sixti V., Clementis VIII., & Pauli V., ſuper unius & alterius Congregationis erectione, & facultatibus, Noſtraque & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula de jure quæſito non tollendo, aliiſque Apoſtolicis Conſtitutionibus & Ordinationibus, necnon quarumcumque Cauſarum & Litium pendentia in quocumque ſtatu & terminis; dictæque Congregationis, etiam confirmatione Apoſtolica, ſeu qualibet firmitate alia roboratis uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus, etiam antiquis, & immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis, eidem Congregationi, ejuſque Præfecto, & Officialibus, necnon cuilibet ex Comunitatibus, & Univerſitatibus Ditionis prædictæ, earumque Hominibus, ſeu peculiaribus Perſonis, ſub quibuſcumque formis & verborum tenoribus, clauſulis, & decretis, in contrarium præmiſſorum forſan conceſſis, ac pluries confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi, pro illorum ſufficienti derogatione, de ipſis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & individua mentio habenda eſſet, tenores hujuſmodi pro præſentibus inſertis habentes, Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine præfatis, hac vice dumtaxat, & ad præmiſſorum effectum, illis alias in ſuo robore permanſuris, ampliſſime derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 30. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc noſtrorum Decretorum, Statutorum, mandatorum, avocationis, remiſſionis, commiſſionis, declarationum, & voluntatum infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, Indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. An. 14. die 1. Oct. 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, Kalen-

Digitized by Google

Anno 1753. Kalendis Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

D. Card. Paſſioneus,

J. Datarius.
Visa
De Curia J. C. Boſchi.
J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 26. Novembris 1753.

XXVI.

TRIBUNALI

Auditoris Generalis Cameræ Apoſtolicæ adduntur duo Prælati Aſſeſſores in Cauſis Criminalibus definiendis, certaque methodus in hujuſmodi judiciis coram ipſo A. C. inſtituendis, proſequendis, & abſolvendis firmatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Juſtitiæ coercitivæ exercitium in omni Gubernio neceſſarium.

AD coercenda delinquentium flagitia Nos ſedulo intendere cogit Supremi Legiſlatoris Officium, quo & temporali Ditioni Apoſtolicæ Sedis Dominio ſubjectæ, & ſpirituali Gubernio Catholicæ Eccleſiæ toto Terrarum Orbe diffuſæ: ex juribus Beati Petri Apoſt. Principis, Dei ordinatione, præſidemus. Quum enim ſperandum non ſit, communis corruptionis vitia, quæque ex iis ſæpe prodeunt facinora & crimina, ab hominum univerſitate penitus tolli poſſe; neceſſe eſt, iis, qui in Leges peccant, ſtatutas Legibus pœnas, ratione duce, ſapienter infligere; ut vel earum ſalubri rigore emendati, (quod magis cupimus,) ad juſtitiæ cultum revocentur; vel ſaltem ulterius delinquendi facultate privati, a perturbando Societatis ordine deſiſtant, & cæteris exemplo ſint, ne ſanctiſſimarum Legum inſtituta violare liberum ſibi putent, aut impune fore confidant. Quam in rem, quum paucis ante annis, ad optimum hujus Almæ Urbis, ejuſque Diſtrictus regimen ſtabiliendum, plura præſcripſerimus in Tribunali Gubernii ejuſdem Urbis obſervanda, quæ primum in Schedula Noſtri Motus proprii lata digeſſimus, deinde vero in Apoſtolica Conſtitutione Noſtra, quæ incipit *Juſtitiæ gladium*, data anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLIX. undecimo Kalendas Junii, per extenſum inſerta ſolemniter confirmavimus; eumque ex eorum obſervatione in eo Tribunali jam conſtituta, perſpicuum recti ordinis & utilitatis publicæ fructum nos collegiſſe gaudeamus: Nunc conſentaneam pariter agendi methodum firmare deliberavimus in Tribunali Auditoris Generalis Cauſarum Curiæ Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ, cujus juriſdictio non ſolum in Civilibus, ſed etiam in Criminalibus Cauſis, latius extenditur: Ne Delinquentes, & Inquiſiti, ad hujus Tribunalis Forum peculiariter pertinentes, ſeu undecumque ad ipſius & Sedis Apoſtolicæ judicium confugientes, in caſibus per Sacros Canones & Apoſtolicas Conſtitutiones ſtatutis atque permiſſis, aut ibi delictorum impunitatem inveniant, unde Juſtitiæ exercendæ normam deſumi, & Eccleſiaſticæ diſciplinæ præſidium, inferioribus autem Judicibus & Tribunalibus auxilium impendi maxime decet; aut adverſus vim & oppreſſiones promptum debitumque remedium, in hoc communi innocentiæ aſylo, fruſtra requirere, vel diutius, quam par eſt, expectare cogantur. Itaque omnibus mature perpenſis, auditiſque ſuper his prudentum virorum conſiliis, infraſcriptas Leges & Ordinationes in dicto Auditoris Generalis Cauſarum Curiæ Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ Tribunali perpetuo ſervandas condidimus, atque complexi ſumus in quadam Schedula Noſtri Motus proprii non ita pridem Chirographo noſtro ſubſcripta; cujus tenor talis eſt, videlicet.

Providentia Pontificis circa Tribunal Gubernii Urbis.

Et nunc extenditur ad Tribunal A. C. in Criminal.

Cui Pont. nonnullas præſcribit leges, ſpeciali Chirographo comprehenſas.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

Tenor dicti Chirographi.

§. 1 „ FRA i molti, e graviſſimi peſi del Noſtro Apoſtolico Miniſtero abbiamo ſempre annoverato quello, che ci obbliga a vegliare inceſſantemente ſopra la retta, e ben ordinata amminiſtrazione della Giuſtizia in ogni ſorta di Cauſe Civili, e Criminali, le quali in grado di appellazione, e tal volta ancora in prima iſtanza, debbono giudicarſi nei Tribunali di queſta Santa Sede. Più d'ogni altro però ci è ſtato ſempre a cuore il Tribunale dell'Uditor Generale della Noſtra Camera, quale da tempo antichiſſimo i Sommi Pontefici Noſtri Predeceſſori hanno coſtituito Giudice Ordinario con ampliſſime facoltà, non ſolo nelle Appellazioni, che nelle Cauſe appartenenti al Foro Eccleſiaſtico, vengono alla Santa Sede da tutte le parti del Mondo Cattolico, ma pur anche in certe cauſe privilegiate di prima iſtanza, e ſpecialmente in quelle Cauſe Criminali, nelle quali l'Inquiſito, ò Reo viene a coſtituirſi ſpontaneamente di perſona a diſpoſizione di eſſa Santa Sede, come appariſce da diverſe noſtre Coſtituzioni, e particolarmente da quella, che incomincia: *Ad Militantis Eccleſiæ*: impreſſa nel primo Tomo del noſtro Bollario Conſtit. XLVIII. nella quale fu da noi providamente ſtabilito, e dichiarato, quando, ed in qual forma foſſe lecito all'Uditore della Camera, ſecondo il preſcritto del Sagro Concilio di Trento, e delle Coſtituzioni Apoſtoliche, ammettere le Appellazioni, inibire gli Ordinarj de' Luoghi, e avocare da eſſi le Cauſe di prima iſtanza.

Deſcribitur juriſdictio Tribun. A. C.

§. 2 „ Ma nondimeno eſſendo l'animo Noſtro ſempre più eccitato dal deſiderio di ridurre all'ultima poſſibile perfezione queſto gran Tribunale del Mondo Cattolico, ci ſiamo determinati, ſull'eſempio di ſimile provvedimento da Noi parimen-

Cauſæ, propter quas Pont. ut infra ſtatuit.

„ te

te dato all'altro Noſtro Tribunale del Governatore di Roma, di renderlo, come in appreſſo, più nobile; decoroſo, e riſpettabile in rapporto alle Cauſe Criminali; provvedendo nel tempo ſteſſo, che gl'Inquiſiti, e Proceſſati nelle Curie dei proprj Ordinarj, trovino bensì in eſſo il giuſto e dovuto aſilo, quando ſono innocenti; ma non mai alcuna impunità, o alcun fomento alla loro diſubbidienza, quando ſono colpevoli.

Confirm. in primis omnem dicti Tribunalis juriſdict.

§. 3. „ Avendo per tanto in queſta Noſtra Cedola per eſpreſſe, e di parola in parola regiſtrate tutte & ſingole, facoltà, Giuriſdizioni, prerogative, e preeminenze, delle quali, per conceſſione de' Noſtri Predeceſſori e Noſtra, gode, e può godere l' Uditore Generale della Noſtra Camera Apoſtolica, e quelli in forma ampliſſima confermando, ed approvando, ſenz'alcuna benchè menoma reſtrizione, o diminuzione: Come pure avendo per eſpreſſo lo ſtato preſente del di lui Tribunale in Criminalibus, il numero degli Offiziali, e Miniſtri, che lo compongono, e di quelli, che hanno luogo e voto nella di lui Congregazione, e finalmente le facoltà, ed incombenze di cadauno di eſſi:

Pro judiciis Crim. duos Prælatos Aſſeſſores conſtituit eiſque locum inter Ponantes Sacr. Conſult. aſſignat.

§. 4. „ Di noſtro Moto proprio, certa ſcienza e pienezza della Noſtra ſuprema, ed Apoſtolica Poteſtà, ad eſempio di quello, che già ordinammo per il detto Tribunale del Governo di Roma nella noſtra Coſtituzione, che incomincia: *juſtitiæ gladium:* pubblicata li 24. Maggio 1749., vogliamo ſimilmente & ordiniamo, che in avvenire, al ſolito & ordinario numero dei Prelati Ponenti di Conſulta ſe ne aggiungano altri due, quali abbiano e debbano godere tutti gli onori, Privilegj, eſenzioni, e preminenze, che godono gli altri Ponenti, di modo che compongano con eſſi uno ſteſſo corpo, o ſia Collegio, ma però in vece di eſſere Ponenti di una delle noſtre Provincie, ſieno, e debbano eſſere ambidue Ponenti, ed Aſſeſſori del Tribunale dell'Uditore Generale della Noſtra Camera, e che debbano intervenire a tutte le Congregazioni Criminali, quali ſi terranno avanti di eſſo: Come pure vogliamo, che alle medeſime Congregazioni Criminali debba intervenire (come prima ſi coſtumava) l'Uditore pro tempore in Civilibus di eſſo Monſignore Uditore della Camera, anch'egli come Aſſeſſore del medeſimo in Criminalibus, dichiarando, che queſto debba ſedere immediatamente dopo li ſuddetti due Ponenti di Conſulta, quali ſederanno immediatamente dopo l'Uditore Generale della Camera, ſecondo l'ordine fra di loro della propria Prelatura o Anzianità.

Eiſdem præcip. munus imponit, ſuffrag. ferendi in Cauſis Criminal. una cum A.C. ejuſque Auditora, & Locumtenente Cri.

§. 5. „ Nella riſoluzione delle Cauſe, che ſi proporranno in detta Congregazione Criminale, avranno voto deciſivo il ſuddetto Monſignor Uditore della Camera pro tempore, coll'arbitrio però di aſteneſi, quante volte così gli piacerà; li tre Aſſeſſori ſuddeti, & il Luogotenente Criminale Generale: Quanto poi alli tre Soſtituti Luogotenenti, ancorchè in paſſato abbiano avuto il voto deciſivo, vogliamo che in avvenire non abbiano ſe non che il ſemplice Voto conſultivo.

Proceſſus a quibus, & quomodo efformandi.

§. 6. „ Li Proceſſi dovranno compilarſi come per lo paſſato, tanto nelle Cauſe di prima iſtanza, quanto anche, quando occorra, nelle Cauſe di Appellazione, dalli tre Soſtituti Luogotenenti, ſecondo il ripartimento che ne faranno fra di loro per Turno di Settimana in Settimana, ſalvo però all'Uditore della Camera, e ſuo Luogotenente Generale, in qualche caſo particolare, il diritto di commettere la Proceſſura fuori di detto Turno, e con eſpreſſa dichiarazione, che li ſuddetti Soſtituti proceſſanti ſiano ſempre tenuti di prendere di mano in mano dal ſuddetto Luogotenente Generale nella formazione de' Proceſſi le opportune iſtruzioni.

Proceſs. compendia, ſeu reſtrictus a quibus fieri, & recognoſci debeant.

§. 7. „ Sarà ancora peſo di eſſi Soſtituti Luogotenenti il formare a ſuo tempo il Riſtretto di ciaſchedun Proceſſo, che dovrà proporſi in Congregazione, con tutta attenzione, e fedeltà; ma queſti Riſtretti non dovranno mandarſi in giro all' Uditore della Camera, nè agli altri tre Aſſeſſori, come ſi dirà in appreſſo, ſe non dopo che ſaranno ſtati firmati, e ſottoſcritti da quel Soſtituto, che gli avrà formati, e ſucceſſivamente riconoſciuti, e confrontati col Proceſſo, dal medeſimo Luogotenente Generale, quale ancor egli dovrà reſtar debitore della integrità e ſincerità de' medeſimi, e perciò ſarà tenuto ancor eſſo ſottoſcriverli, ed approvarli di proprio ſuo pugno.

Decreta circa actus ordinat. fiant a ſolo Locumten. recurſus autem ad ſolum Audit. Sign. Juſt. vel ad Audit. SS. deferantur.

§. 8. „ Gli atti ordinatorj di qualunque Giudizio, ſi faranno tutti, come ſi è coſtumato fin'ora, avanti il Luogotenente Generale, e quando alcuna delle Parti ſi crederà gravata da qualche Decreto del medeſimo, non dovrà citare per la repoſizione avanti lo ſteſſo Uditor della Camera, com'è ſtato di recente introdotto con inutile prolungamento; ma dovrà immediatamente ricorrere o all'Uditore della Segnatura di Giuſtizia, o all'Uditore pro tempore del Papa, in arbitrio de' quali, quando cada nell'ordinatoria alcun grave Articolo, come tal volta cade, farà di rimetterlo alla Deciſione della piena Congregazione: Ben inteſo però, che al ſuddetto Luogotenente Generale non ſia mai lecito, ſotto pena di nullità, pronunciare per Sentenza ſopra Articoli meramente ordinatorj, e che ſimilmente alle Parti non ſia mai lecito di ricorrere in Cauſe Criminali alla piena Segnatura di Giuſtizia; eſſendo ſtato già dichiarato prima da Innocenzo X. Noſtro Predeceſſore, e poi anche da Noi in Segnatura di Grazia, in occaſione di una Cauſa *Alatrina*, che la piena Segnatura di Giuſtizia non può nè deve ingerirſi nelle Cauſe Criminali, nè riſpetto alla pertinenza anche tra il Giudice Civile e Criminale, nè riſpetto alle Commiſſioni.

De tempore adunandi Congreg.

§. 9 „ Ogni quindici giorni almeno, nel giorno di Lunedì, dovrà l'Uditore della Camera adunare avanti di ſe la Congregazio-

Anno 1753. Crim. A. C, & intimandi Cauſarum propoſit. communicandi Scriptur. atque Reſtrictus.

gazione Criminale, a cui, oltre li tre Aſſeſſori ſuddetti, dovranno intervenire tutti quelli, che ſono deſcritti nel pubblico Elenco di eſſa Congregazione, ed al medeſimo Uditore della Camera Capo del Tribunale ſpetterà parimenti deſtinare le Cauſe, che dovranno proporſi in ciaſcheduna Congregazione. Ma quindici giorni prima dovrà la propoſizione di ogni Cauſa intimarſi dal Luogotenente alle parti intereſſate, con intimazione in iſcritto acciò poſſano in detto tempo dedurre sì in ſcritto, che in voce le loro ragioni; e reſpettivamente ciaſcuna di eſſe Parti, tre giorni almeno avanti la Propoſizione, dovranno diſtribuire alli Votanti, e comunicarſi vicendevolmente tra di loro nella Sala di eſſo Monſignor Uditore della Camera, le proprie Scritture, & allegazioni, ſotto la pena, in caſo di contravenzione, di eſſere i reſpettivi Difenſori inabilitati a ſcrivere, e comparire nel Tribunale, ad arbitrio di detta Congregazione.

§. 10. „ Nel decorſo ſimilmente di detti quindici giorni ſaranno tenuti li Soſtituti Luogotenenti, che avranno formati i Riſtretti de' Proceſſi da proporſi in Congregazione firmati e ſottoſcritti, come ſopra, mandare in giro li medeſimi Riſtretti in primo luogo al ſuddetto Monſignor Uditore della Camera, e dappoi di mano in mano a ciaſcuno de' ſuddetti tre Aſſeſſori, l'ultimo de' quali dovrà rimetterli nelle mani de i reſpettivi Soſtituti Luogotenenti, che gli avranno formati, per eſſere da eſſi riferiti in Congregazione.

Confirm. ſuam Conſtitut. de Appellat. & Inhib.

§. 11. „ Affinchè poi il detto Tribunale dell' Uditore della Camera rieſca e ſia, come di ſopra abbiamo detto, e Noi aſſolutamente vogliamo, di giuſto preſidio agl' innocenti, ma non mai di ſutterfugio, e fomento ai colpevoli, in diſpregio de' loro immediati Superiori, e in rilaſſamento della Diſciplina Eccleſiaſtica: Conſiderando, che le Cauſe Criminali vengono all' Uditor della Camera o in grado di appellazione legittimamente interpoſte, o anche in prima iſtanza, quando ſpecialmente gl' Inquiſiti ſi coſtituiſcono perſonalmente nelle Carceri a diſpoſizione della Santa Sede, e per eſſa dell' Uditor della Camera: Perciò, riſpetto alle Cauſe d' appellazione, confermiamo di nuovo la ſuddetta Noſtra Coſtituzione XLVIII. che incomincia; *Ad militantis Eccleſiæ*; incaricando il Medeſimo Uditore della Camera perchè ſia nel ſuo Tribunale pienamente ed eſattamente eſeguita; E ſolamente aggiungiamo, che quante volte avvenga il caſo, come non di rado avviene, che qualcuno appelli dal Decreto, o Giudicato del proprio Ordinario, dopo che in virtù di quello ſteſſo Giudicato, o Decreto, dal quale appella, è ſtato rilaſciato dalle Carceri formali, o da altro qualunque luogo, che prima di eſſo Giudicato o Decreto gli era ſtato aſſegnato in luogo di Carcere; In tal caſo l' Uditor della Camera, e ſuo Luogotenente Generale, non debba ammettere l' appellazione, nè rilaſciare alcuna inibizione, nè ordinare la traſmiſſione degli atti, ſe prima l' Appellante non ſarà ritornato nelle Carceri formali, o in altro luogo aſſegnatogli per Carcere, e che con idonea cauzione non ſiaſi obbligato a reſtarvi ſino all' eſito della Cauſa: Non eſſendo giuſto, che l' Inquiſito, nel tempo ſteſſo che impugna per via d' appellazione il Giudicato del ſuo Ordinario, voglia goderne il beneficio, nella parte, che riguarda il ſuo rilaſcio dalle Carceri.

Eamque ampliando, ſtatuit quod Reus appellans a Decreto cujus vigore relaxatus eſt, non audiatur, niſi ad Carceres ſive in Cuſtodiam redeat.

Quoad *Cauſas primæ inſtantiæ* confirmat Decreta S. M. Bened. XIII.

§. 12. „ Quindi paſſando all'altre ſuddette Cauſe di prima iſtanza, benchè i Noſtri Predeceſſori, e ſpecialmente Benedetto XIII. di felice ricordanza, con ſei Decreti che ſi trovano impreſſi dopo il Concilio Romano *fog.* 207. *e ſeqq.* abbiano dato in queſta parte utiliſſimi provvedimenti; nondimeno per accorrere, in quanto poſſiamo, alla malizia degli Uomini, quali ſempre trovano nuove maniere per contravenire impunemente alle Leggi anche più ſante.

§. 13. „ Approviamo in primo luogo, e confermiamo in tutto e per tutto li primi tre Decreti del prelodato Benedetto XIII., nei quali ſi diſpone come in appreſſo. *I. Recipi poſſint, & dumtaxat in Tribunali Auditoris Cameræ, Conſtituta Reorum in cauſis primæ inſtantiæ, in quibus de pœnis corporalibus agitur, habita ratione ad titulum inquiſitionis; Non vero in Cauſis Cenſurarum, vel ſimplicis mulctæ, vel declarationis irregularitatis, ſive in aliis Cauſis, in quibus dicta pœna corporalis non intrat. II. Regularium Conſtituta nunquam recipiantur. III. Hujuſmodi Conſtituta fieri tantum poſſint coram A. C. in Criminalibus, non vero coram alio Judice Appellationis, neque in Urbe, neque extra eam, nec etiam in Sacra Congregatione negotiis Epiſcoporum, & Regularium Præpoſita.*

Item alia tria Decr. ejuſdem.

§. 14. „ Confermiamo parimente ed approviamo gli altri tre ſuſſeguenti Decreti, nei quali ſi ordina. „ *IV. Conſtitutus Reus coram A. C. debeat ſtatim in carceribus formalibus Urbis detineri; deinde primum expediantur in ejus Tribunali Litteræ inhibitoriales, & compulſoriales (abſque eo quod Conſtitutus juret ſe ſuſpectum habere Ordinarium) pro tranſmiſſione Actorum coram dicto Ordinario, nec poſſit Reus habilitari per Urbem, & extra carceres formales, niſi viſis & diſcuſſis Actis, & quatenus de jure ſit locus dictæ habilitationi, audita Parte offenſa, vel ejus Procuratore, ſi in Curia ſit præſens, necnon Fiſco R. C. A. & quatenus Cauſa ſit cum Procuratore Fiſcali Curiæ Eccleſiaſticæ, audito Promotore Fiſcali Curiarum Epiſcopalium in Urbe, atque inſuper facta deſuper verbo in plena Congregatione Criminali A. C. V. Si Acta vel non incœpta coram Ordinario, vel ſufficienter impinguata non fuerint, non communicentur Rea, ſed eo retento in carceribus formalibus, committatur Ordinario Proceſſus informativi compilatio, vel reſpective impinguatio, facienda expenſis Partis querelantis, vel Fiſci Eccleſiaſtici, ſi ea non adſit. VI.*

Actis

Digitized by Google

Pont. A. XIV.

Actis ſufficienter impinguatis, ſervatis ſervandis, procedatur ad expeditionem Cauſæ prout de jure, audita ſemper Parte offenſa, vel ejus Procuratore, necnon Fiſco R. C. A. & Curiarum Epiſcopalium, ut ſupra, in quolibet actu: Diſtricte injungente Sanctitate Sua, ut coram ſemetipſo A. C. tractari & expediri faciat hujuſmodi Cauſas juxta meritum juſtitiæ, ne Rei inquiſiti, Forum Ordinarii declinantes in prima inſtantia, in Urbe quærant reatuum præſidium.

Ex prava intelligentia tertii & quarti ex dd. Decretis, abuſus invaluit habilitandi Reos ad habendam Urbem loco Carceris extra caſus permiſſos.

§. 15. „ Ma perchè contro il vero ſenſo del terzo, a qnarto de' riferiti Decreti ſi è andato a poco a poço introducendo l' abuſo di accordare il benefizio dell' Abilitazione per Roma anche nei caſi, oei quali de jure non dave accordarſi, col ſolo apparente motivo, che l' Inquiſito prima di coſtituirſi perſonalmente avanti l' A. C. era ſtato ſimilmente abilitato dal proprio Ordinario ad avere il Palazzo o la Città in luogo di earcere; oon ſi ſa diſtinzione fra delitto e delitto; non ſi diſcutono gli atti, anzi per lo più delle volte neppur poſſono vederſi, ed eſaminarſi, perchè erano appena incominciati, quando l' Inquiſito è fuggito a Roma; la Parte offeſa o non vi è, o non ſi cura di comparire; Il Promotore Generale delle Curie Eccleſiaſtiche deputato da Benedetto XIII. poco o nulla operava, e perciò ſi è laſciato di deputarlo; e finalmente il Fiſcale Generale di Roma, e ſuo Soſtituto, benchè ſia citato, ſi contenta di ſare in piè della eitazione nna ſemplice proteſta generale, e queſta ſatta, aggravato da altre incombenze del proprio Uffizio, non ſi prende altra eura: dal ehe avviene ehe gl' Inquiſiti, benchè conſapevoli a loro ſteſſi del delitto, o delitti commeſſi, nondimeno animati da ſorte ſperanza di eſſere abilitati per una Città eosì vaſta, come è Roma, veogono francamente a coſtituirſi avanti l' A. C. e ſi veggono paſſeggiare impunemente, e darſi bel tempo, per tacere altri più gravi diſordini, de' quali non conviene far menziona.

Habilitatio Rei prohibetur, Proceſſu non completo aut non publicato.

§. 16. „ Quindi è, che Noi, volendo reſtringere dentro i termini della ragione, e dell' equità coteſta ſoverchia condiſcendenza; ordiniamo, e eomandiamo, che quante volte nè in Partibus, nè in Curia è ſtato compiuto, e pubblicato il Proceſſo informativo, o ſia fiſcale, non debba mai abilitarſi l' Inquiſito ſuori delle carceri ſormali, benchè prima di coſtituirſi foſs' egli ſtato abilitato dal proprio Ordinario; ma debba onnioamente oſſervarſi ed eſeguirſi il ſuddetto *Quinto* Decreto, nel quale ſi ordina noo ſolo, che quegli atti, che vi ſono, non vengano comunicati al Reo, ma in oltre, che ſi commetta all' Ordinario la compilazione, e reſpettivamente l' impinguazione del Proceſſo informativo, da ſarſi a ſpeſe della Parte Querelante, quando vi ſia, e quando queſta non vi ſia, a ſpeſe del Fiſco Eccleſiaſtico; e che intanto l' Inquiſito ſi ritenga nelle carceri formali: Avvertendo bene, che tal commiſſione ſi dia ſempre all' Ordinario, ancorchè l' Inquiſito dica, e giuri d' averne perorreſcenza; imperciocchè reſtando a lui, dopo pubblicato il Proceſſo informativo, l' arbitrio di ripetere, e ripulſare i Teſtimonj Fiſcali, a di fare le ſue diſeſe, tanto baſta per eſcludere qualunque preteſto di perorreſcenza.

Anno 1753.

Confectio Proceſſus ſemper Ordinario committenda.

Ejuſdem publicatio fieri nequit, antequam Reus conſtituatur

§. 17. „ Ed avvertendo inoltre, che quando mancano alla perfezione di eſſo Proceſſo informativo, come per lo più mancano, gli eſami, e coſtituti degl' Inquiſiti, perchè queſti non poſſono più farſi dall' Ordinario, dopo che quelli ſono partiti dalla Curia loro; debba in tal caſo l' A. C. perſezionarlo in queſta parte, con eſaminare, e coſtitnire l' Inquiſito ſopra gl' indizj acquiſtati nel Proceſſo de Partibus, e debba nelle ſolite forme conteſtargli il delitto, del quale viene imputato; Nè prima di tutto ciò poſſa venirſi alla pubblicazione del Proceſſo, e molto meno alla propoſizione, e riſoluzione della Cauſa.

Completo & publicato Proceſſu Inform. ſi faciendus ſit repetitivus, aut defenſivus tunc habilitari poterit arbitrio Congreg.

§. 18. „ Che ſe all' incontro il Proceſſo informativo ſarà ſtato già compiuto e pubblicato in Partibns, prima che il Reo veniſſe a coſtituirſi, oppur dopo che ſarà compiuto, e pubblicato come ſopra in Roma: In tal caſo, ſe il Reo citato, ſecondo il coſtume, vorrà ripetere i Teſtimonj Fiſcali, ovvero dichiarando di aver qualli *pro rite, & recte examinatis*, vorrà ſare il Proceſſo diſenſivo; allora ſolamente abbia la piena Congregazione la ſacoltà ed arbitrio di eoncedere l' abilitazione, che gli ſarà domandata, ma non mai il ſolo Luogotenente. Con che però la medeſima Congregazione regoli queſt' arbitrio a miſura degl' indizj, e delle prove, che riſultano dal Proceſſo Fiſcale: e purchè inoltre non ſi tratti nè di delitto di earne, nè di aborto, ancorchè ſi dica non animato, nè di omicidio, nè di ſalſità con danno grave, nè di ſurto magno, o ſacrilego, nè finalmente di altro delitto anorme: Volendo Noi, che in queſta ſorta di delitti non ſi accordi mai l' abilitazione fuori delle carceri formali.

Si autem illius defenſio fiet ſine novo Proceſſu, in Carceribus maneat uſque ad exitum Cauſæ.

§. 19. Che ſe l' Inquiſito dopo eſſera ſtato compiuto, e pubblicato, coma ſopra, il Proceſſo informativo in Partibus, o in Roma, non chiederà che ſi faccia altro Proceſſo ripetitivo o diſenſivo, ma ereder à col ſolo informativo poterſi ſpurgare dal preteſo delitto: Siccome in tal caſo ceſſa ogni motivo d' abilitarlo extra carceres, quale tutto conſiſte nella lunghezza del tempo, che ſi richiede per la compilazione di tali Proceſſi, così l' A. C. potrà bensì accelerare la propoſizione della Cauſa, e procedere al Decreto, o Sentenza definitiva, coo ricevere ancora le Fedi de' Teſtimonj, o altri documenti, che piacerà al Reo di prodnrre in ſua diſeſa, conſiderandoli per ſuo lume, come Atti e Teſtimonj eſtragiudizali: Ma non dovrà abilitare il Reo, ſe non quando ad iſtanza del Fiſco, o ſuo adereote, ſi doveſſe procedere alla compul-

Anno 1753.

ſa di detti Arti, a reſpettivamente all' eſame de' Teſtimonj prodotti a diſeſa, giacchè allora ſolamente riſorgerebbe il motivo della lunghezza del tempo neceſſario per la ſuddetta compulſa ed eſame.

Etiamſi habilitetur Inquiſitus per Urbem, non permittatur Miſſam celebrare.

§. 20. ,, In qualunque caſo però ſi creda dalla piena Congregazione eſſer luogo all' arbitrio di abilitare l'Inquiſito per Roma vogliamo e dichiariamo, che non perciò ſia lecito al Reo abilitato il celebrare la Santa Meſſa, o eſercitare in altro modo gli Ordini: eſſendo troppo giuſto, che ne reſti ſoſpeſo fino a che la cauſa Criminale venga del tutto terminata in ſuo favore, e che in tanto, non oſtante l'abilitazione, ſi abbia l'Inquiſito a riputare, come ſe foſſe carcerato nelle carceri formali; Per lo che ſarà cura del Luogotenente Generale, prima ancora, che ſi pubblichi il Decreto d'abilitazione, di mandarne con ſuo Viglietto l'opportuno avviſo alla Curia del Noſtro Reverendiſſimo Cardinal Vicario, o ſuo Viceregente, affinchè reſti eſeguita la ſuddetta ſoſpenſione.

Curia Tribunalis, a qua appellatum eſt, non facile condemnari debet ad damna & expenſas.

§. 21. ,, Ingiungiamo intanto, e ſtrettamente incarichiamo Monſig. Uditore Generale *pro tempore*, che nella diſcuſſione, e riſoluziona delle Cauſe Criminali ſi abbia ſempre dal ſuo Tribunale tutto il riſpetto, che ſi deve a i Veſcovi, ed altri Ordinarj; e che perciò non così facilmente ſi venga a condannare le Curie Eccleſiaſtiche al riſacimento de' danni, e delle ſpeſe; ma quante volte dal Proceſſo informativo riſultino indizj ſufficienti alla Cattnra, la Congregazione ſi aſtenga da ſimili condanne, baſtando tali indizj per eſcIndere nel Giudice quella vera e propria calunnia, che ſi ricerca per condannarlo.

Modus a Defenſoribus in ſcribendo agendoque ſervandus.

§. 22. ,, Molto più deve attendere, che i Diſenſori tanto in ſcritto, quanto in voca, ſi portino con tutta modeſtia non ſolo fra di loro, ma ancora e molto più in rapporto a i Giudicj, ed altri Miniſtri di dette Curie Eccleſiaſtiche; E nel caſo, che alcuno contravenga, a lui ſpecialmente raccomandiamo di punirlo ſeveramente, o con ſoſpenderlo dalla facoltà di attirare, e ſcrivere nel ſuo Tribunale, o anche con procedere alla carcerazione, fattane parola nella piena Congregazione.

Aliæ leges obſervandæ prætereà circa Taxam Judicum & Notariorum.

§. 23. ,, Finalmenta ricordiamo al medeſimo Monſignor Uditore, che inſiſta ed invigili ſopra la puntuale ed eſatta oſſervanza dellj Regolamenti da Noi dati nel Noſtro moto proprio delli 12. Maggio 1749. inſerito e conſermato nella detta Bolla, che incomincia *Juſtitiæ gladium*, e ſpecialmente in quella parte, che riguarda la taſſa degli emolumenti, che poſſono ginſtamente eſigerſi da i Giudici, a Notari per gli Atti Criminali; e che in queſta parte non ſi fidi punto de' Miniſtri, e Notarj del ſuo Tribunale, quali ſi laſciano facilmente ſedurre dall'avidità di maggior lucro, ma di quando in quando ne ſenta ex Officio, e ne interroghi egli ſteſſo i Curiali; e venendo ad iſcoprire, che qualcuno abbia contravenuto, proceda onninamente alle pene comminate in eſſo Moto proprio; eſſendo così mente, a volontà Noſtra eſpreſſa.

Pont. A. XIV.

Clauſulæ Chirographi.

§. 24. ,, Volendo e decretando, che alla preſente Cedola di Moto proprio, benchè non eſibita, nè regiſtrata in Camera, a ne' ſuoi Libri, non poſſa mai darſi nè opporſi di ſurrezzione, orrezione, nè d'alcun'altro vizio, o difetto della Noſtra volontà, ed intenzione, nè che mai ſotto tali, o altri preteſti, quantunque validi, validiſſimi, e giuridichi, anche di Jus queſito, e pregiudizio del Terzo, poſſa eſſere impugnata, moderata a rivocata, ridotta ad viam Juris, o concederſi contro di eſſa l'aperizione Oris, o altro qualunque rimedio: E che così, e non altrimenti debba ſempre, ed in perpetuo giudicarſi, definirſi, ed interpretarſi da qualſiſia Giudice e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de' Reverendiſſimi Cardinali, Camerlengo di Santa Chieſa, Teſoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giuriſdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi ſin d'adeſſo preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciaſcuno di eſſi con qualſivoglia autorità ſcientemente o ignorantemente foſſe in qualunque tempo giudicato, o ſi tentaſſe di giudicare contro la forma e diſpoſizione della preſente Noſtra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba avere ſempre ed in perpetuo il ſuo pieno effetto, eſecuzione, e vigore, colla ſemplice Noſtra ſottoſcrizione, benchè non vi ſieno ſtate chiamate, ſentite, o citate qualſiſiano Perſone, ancorchè privilegiate, e privilegiatiſſime, Eccleſiaſtiche, e Luoghi Pii, che aveſſero, o pretendeſſero avera intereſſa nella preſente Noſtra diſpoſizione, e che per comprenderla foſſe biſogno di ſpecial menzione.

§. 25. ,, Non oſtante la Bolla di Pio IV. Noſtro Predeceſſore *de Regiſtrandis*, la Regola della Noſtra Cancellaria *de Jure quæſito non tollendo*, e non oſtanti ancora tutti, qualſiſieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Coſtituzioni Apoſtoliche Noſtre, e de' Noſtri Predeceſſori, Bandi, & Editti, in virtù d'eſſi, & in qualunque altro modo emanati affiſſi, e pubblicati, Leggi, Statuti, Riſorme, ſtili, uſi, conſuetudini, e qualnnque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario: Alle quali tutte e ſingole, avendone il tenore qui per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e regiſtrato, e ſupplendo colla pienezza della Noſtra Poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque ſoſtanziale, e formale, che vi poteſſe intervenire; per queſta volta ſola, e per la piena e totale eſecuzione di quanto ſi contiene nella preſenta Noſtra Cedola di Moto proprio, amplamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

BE-

Digitized by Google

Subſcriptio Pontificis.

Bulla Chirographum confirmat, & illius obſervantiam præcipit.

§. 26. Cum autem præmiſſa omnia ad augendam dignitatem dicti Tribunalis Auditoris Generalis Cauſarum Curiæ Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ, ſimulque ad rectam io eo juſtitiæ adminiſtrationem futuris temporibus aſſerendam, opportuna & apta fore conſpiciamus; ne eadem ullo nnquam tempore debitis fraudentur effectibus; Nos eandem præinſertam Schedulam, omniaque & ſingula in ea contenta & expreſſa, & a Nobis per eam, ut præfertur, ſancita, volita, & ordinata, Motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine paribus, harum litterarum Noſtrarum tenore confirmamus, & approbamus, eiſque perpetuum & ioviolabile præſentis Noſtræ perpetuo valituræ Sanctionis robur & firmitatem adjicimus; atque iterum & ex integro ea omnia & ſingula, in omnibus & per omnia, juxta præinſertæ Schedulæ ſeriem, continentiam, & tenorem, eadem Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, volumus, & ordinamus; eademque ab iis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit in futurum, perpetuo obſervari & exactiſſime impleri jubemus, atque præeipimus.

§. 27. Mandantes propterea dilectis Filiis, Noſtro, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali Camerario, dictoque Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Auditori Generali, ejuſque Aſſeſſoribus, & Auditoribus, ac Locumtenenti in Criminalibus, pro tempore exiſtentibus & futuris, aliiſque, ad quos pertinet, ſeu pertinebit in poſterum, ut præmiſſa omnia & ſingula obſervent, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & quandocumque ſpectabit, exactiſſime obſervari faciant; inobedientes vero opportunis juris & facti remediis coerceant & compeſcant, tam ex Officio, quam ad inſtantiam Advocati Pauperum, Procuratoris Fiſci, Commiſſarii Cameræ, & Procuratorum Pauperum pro tempore exiſtentium, ſeu Partis querelantis, & aliorum, quorum intereſt; omni & quacumque appellatione, ſive recurſu, adverſus præmiſſorum obſervantiam & executionem forſan interponendis, omnino poſtpoſitis, & remotis.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 28. Ac decernentes præinſertam Schedulam, necnon præſentes Noſtras Litteras, perpetuo validas, firmas, & efficaces eſſe & fore, ac, quibuſcumque juris ſeu facti defectibus, qui adverſus illas quovis modo, ſeu quavis ex cauſa opponi, ſeu objici poſſent, minime refragantibus, ſuos plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere; eaſque propterea, omnibus & ſingulis impedimentis penitus rejectis, ac neutiquam attentis, ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, ſublata præfatis omnibus, aliiſque quibuslibet aliter ſtatuendi & interpretandi facultate, inviolabiliter & inconcuſſe obſervari debere: Ac irritum & inane decernentes, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel igooranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§. 29. Non obſtantibus omnibus iis, quæ in ipſa præinſerta Schedula non obſtare voluimus, & quibuſvis aliis Conſtitntionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ejuſdemque Tribunalis facultatibus, ſtylis, uſibus, & conſuetudinibus etiam immemorabilibos, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 30. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ confirmationis, approbationis, roboris adjectionis, ſanctionis, ordinationis, juſſionis, præcepti, mandati, decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire: Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. Anno 14. die prima Octobris 1753.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, Kalendis Octobris Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

D. Card. Paſſioneus

J. Datarius,

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

J. B. Eugenius,

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

TERRA SUBLACI XXVII.

Aliaque Oppida, & Loca, intra ditionem Eccleſiaſticam ſita, Monaſterio S. Scholaſticæ Sublacen. antea ſubjecta, a temporali dominio & juriſdictione Monaſterii præfati, & Abbatum eximuntur, & Cameræ Apoſtolicæ, quoad temporalem hujuſmodi juriſdictionem & dominium, applicantur & incorporantur; præſervatis Monaſterio ac Abbatibus juriſdictione ſpirituali, necnon emolumentis a præfata temporali juriſdictione promanantibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis cura, ut S. R. E. Subditi in recto ordine, & mutua concordia perſiſtant.

COmmendatam Nobis una eum Suprema Eccleſiæ & Reipublicæ adminiſtratione omnium Populorum Apoſtolicæ Sedis temporali Dominio ſubditorum felicitatem pro viribus promovere cupientes; quum hanc potiſſimum ex eo pendere non ignoremus, nt optima regiminis forma inter illos ſtabiliatur, per quam in mutua animorum concordia, ab omni tumultu, rixa, & perturbatione remoti, & in debita erga eamdem Apoſtolicam Sedem fide ac devotione, contineaotur; nec alias omiſimus, nec unquam omittendum Nobis eſſe cenſemus, ad ſaluberrimum hujuſmodi finem obtinendum, providentiæ Noſtræ ſtudia, & poteſtatis Nobis traditæ plenitudinem interponere, ubicumque rerum neceſſitatem id poſtulare noverimus, & ad propoſitum publicæ utilitatis augmentum opportune expedire.

§. 1. Huic

Peculiaris providentia requiritur pro locis Monaſterio Sublacen. in temporalibus ſubjectis.

§. 1. Huic autem inſtituto Noſtro, & recti regiminis rationi deeſſe Nobis videremur, niſi nunc temporali gubernio Terræ Sublaci, aliarumque Tarrarum, Caſtrorum, & Locorum intra fines temporalis Ditionis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ conſiſtentium, & a Monaſterio, Abbatia nuncupato Sanctæ Scholaſticæ Sublacen. Ordinis Sancti Benedicti, Nullius Diœceſis in Diſtrictu Urbis, dependentium, quod quidem variis perturbationum generibus & ſæpe alias, & Pontificatus etiam Noſtri tempore non ſemel agitatum fuiſſe doluimus, paterna ſollicitudine conſuleremus.

Nec alia magis idonea dignoſcitur quam eorum ſubjectio immediatæ juriſdict. Sedis Ap.

§. 2. Cumque Monaſterium prædictum, quod bonæ memoriæ Joannes Baptiſta, dum viveret, Epiſcopus Albanenſis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Spinola nuncupatus in Commendam ad ſui vitam ex conceſſione & diſpenſatione Apoſtolicis obtinebat, illius Commenda per obitum dicti Joannis Baptiſtæ Epiſcopi & Cardinalis illius ultimi poſſeſſoris Commendatarii ceſſante, vacaverit, & vacet adhuc ad præſens; facile Nobis fuit, hujuſmodi vacatione durante, cognoſcere, dictam Sublaci Terram, cum aliis prædictis Terris, Caſtris, & Locis ab eodem Monaſterio dependentibus, quæ hactenus non ſolum ſpirituali, verum etiam temporali dicti Monaſterii, illiuſque Abbatis ſeu Commendatarii pro tempore exiſtentis, juriſdictioni immediate ſubjectæ atque ſubjecta extiterunt, non alia meliori & magis proficua gubernii forma regi poſſe, nec Hominum ibi degentium tranquillitati & commodis melius proviſum fore, quam ſi eadem Sublaci, & aliæ Terræ, Caſtra, & Loca prædicta, prævia illarum & illorum a dicto Monaſterio, illiuſque Abbate, ſeu Commendatario hujuſmodi, quoad temporalem in illis juriſdictionem, diſmembratione & ſegregatione, immediato Sedis & Cameræ Apoſtolicæ dominio perpetuo ſubjicerentur, & unirentur.

Ideo Pont. ſeparat a dicto Monaſterio temporalem juriſdictionem in Sublaci, aliiſque Terris in ſtatu Eccleſiaſtico exiſt.

§. 3. Habita igitur ſuper his diligenti conſideratione, ac omnibus & ſingulis mature penſatis, Motu proprio & certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictam Terram Sublaci, cum aliis Terris, Caſtris, & Locis hujuſmodi annexis, & a ſæpedicto Monaſterio dependentibus, ut præfertur, intra tamen fines præfatæ Ditionis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſitis, quæcumque hactenus temporali ſimul & ſpirituali juriſdictioni, ac forſan proprietati, directo dominio, & ſuperioritati dicti Monaſterii, illiuſque Abbatis & Commendatarii præfati, ſubjectæ & ſubjecta extiterunt, quarum & quorum omnium & ſingularum ac ſingulorum denominationes & vocabula, cum earum & eorum ſituationibus, Territoriis, eorumque extenſionibus & confinibus, præſentibus pro expreſſis & ſingulariter nominatis & ſpecificatis haberi volumus, (ſalvis tamen integre, & abſque ulla diminutione, ac in perpetuum dicto Monaſterio, illiuſque Abbati, ſeu Commendatario pro tempore exiſtenti Juriſdictione Eccleſiaſtica & ſpirituali ſuper prædicta Sublaci, aliiſque Terris, Caſtris, & Locis annexis & dependentibus prædictis, illarumque & illorum Clero & Populo; ac

Præſervata tamen Juriſdict. Eccleſiaſtica, ac jure venandi, & piſcandi, ac etiam juriſdict. temporali in Locis extra Ditionem Sanctæ Sedis.

ſalvo etiam privilegio & jure privativo tam venandi, quam piſcandi, eodem modo, quo Abbates dicti Monaſterii Commendatarii pro tempore exiſtentes hujuſmodi privilegio ac jure gaviſi ſunt, & gaudere conſueverunt, nec non ſalva juriſdictione ſpirituali ſimul & temporali, ac proprietate, dominio, & ſuperioritate ſuper qualibet alia Terra, ac quolibet alio Caſtro, & Loco, extra Ditionem temporalem ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſita, ac ſito, & ab eodem Monaſterio quomodolibet dependente), ex nunc, & de cætero, ac perpetuis futuris temporibus, quoad temporalem in illis juriſdictionem, ab ejuſdem Monaſterii ejuſque Abbatis, & Commendatarii pro tempore exiſtentis juriſdictione, ipſarum tenore præſentium, ſeparamus, dividimus, & disjungimus; prædictamque Sublaci, aliaſque Terras, Caſtra, & Loca hujuſmodi, quoad dictam temporalem in illis juriſdictionem, ad præfatam Sedem, & Cameram Apoſtolicam, earumdem præſentium vigore, avocamus, eique perpetuo applicamus, appropriamus, & incorporamus, ac cum ſupremo ejuſdem, Sedis & Cameræ dominio, & reliqua illius immediata temporali Ditione conſolidamus.

Ac juriſd. temporal. ſeparatam, cum univerſo S. Sedis immediato temporali dominio conſolidat.

§. 4. Decernentes, omnimodam temporalem juriſdictionem, nec non proprietatem, ſeu directum dominium, ac etiam ſuperioritatem ſuper dicta Sublaci, aliiſque Terris, Caſtris, & Locis, ut præfertur, ſeparatis, diviſis, & disjunctis, deinceps & perpetuo penes Sedem & Cameram prædictam reſidere debere, neque prædictum Monaſterium, ejuſque futuros Abbates, & Commendatarios, aliquod jus & actionem aliquam ſuper illis habere, aut prætendere poſſe; ad quorum effectum omnes & ſingulas utriuſque ſexus Perſonas ex prædicta Sublaci, aliiſque Terris, Caſtris, & Locis hujuſmodi oriundas, & in eis reſpective degentes, præſentes, & futuras ab omni juriſdictione, poteſtate, auctoritate, ſubjectione, dominio, gubernio, & ſuperioritate temporali Abbatis & Commendatarii dicti Monaſterii pro tempore exiſtentis, ejuſque Officialium & Miniſtrorum, ac a qualibet vaſſallagii, clientelæ, fidelitatis, & cujuſcumque alterius ſervitutis, ratione temporalis juriſdictionis tantum debitorum, præſtatione; ita ut Perſonæ, ut præfertur, oriundæ, & inibi degentes, deinceps quoad temporala regimen & gubernium, aliaque præmiſſa, non alium, quam Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, ac Sedem & Cameram prædictam, recognoſcere, eique parere debeant, etiam perpetuo liberamus, eximimus, & abſolvimus.

Bona juriſd. dicti Monaſterii aliis in cenſum conceſſa in caſu devolut. eidem S. Sedi applicat.

§. 5. Et quoniam aliæ quædam intra fines prædictæ Eccleſiaſticæ Ditionis forſan exiſtunt Terræ, ſeu Caſtra, & Loca juriſdictionalia, a proprietate ac directo dominio ſeu ſuperioritate ejuſdem Monaſterii dependentia, quæ ab aliquibus in feudum, vel cenſum, & recognitionem tenentur, & poſſidentur; Si quando illæ & illa, ob non ſolutum canonem, cenſum, aut recognitionem, ſeu ob ſervitia non præſtita, aut pacta non ſervata, vel ob lineam finitam, aut alio quovis titulo & capite, jam nunc de-

voln-

PONT. A. XIV.

voluta eſſe, aut in poſterum devolvi contingat; Nos illas, & illa, quæ ſcilicet intra prædictæ Ditionis fines dumtaxat, ut præfertur, exiſtant, quoad directum dominium & temporalem juriſdictionem hujuſmodi, non amplius ad dictum Monaſterium, ſed ad ipſam Sedem & Cameram Apoſtolicam, ex nunc prout ex tunc, perpetuo devolvi & reverti, & ex tunc prout ex nunc devoluta cenſeri, volumus, ſtatuimus, & declaramus.

Bona vero non juriſd. in ſimili caſu Monaſterio adjudicat.

§. 6. Cætera verò non juriſdictionalia bona, ſeu jura, & prædia ruſtica aut urbana, in dictia Terris, Caſtris, & Locis, quoad temporalem juriſdictionem, ut præfertur, ſeparatis, ac reſpective applicatis, & incorporatis, illorumque Territoriis, exiſtentia, quæ alias a dicti Monaſterii Abbatibus & Commendatariis in emphyteuſim, ſeu livellum, aut locationem, vel alio titulo, aut nomine, quibuſvis Perſonis conceſſa, vel alias ex juribus ejuſdem Monaſterii poſſeſſa dignoſcantur, ſi quandocumque ex quovis capite devolvi contingat, aut etiamſi eadem ob delictum Fiſco ſubjicienda & applicanda forent, volumus & declaramus, eidem Monaſterio, ejuſque Abbati & Commendatario pro tempore exiſtenti; quoad directum & utile dominium, perpetuo reſervata eſſe & cenſeri; adeoque eadem pro tempore ad Monaſterium ipſum, ejuſque Abbatem & Commendatarium, devolvi & reverti ſtatuimus & decernimus.

Bona per Monaſterium originariis concedenda, eiſdem ſed non uti ſubditis Monaſterii, concedi debere declarat.

§. 7. Quod ſi, circa aliqua bona hujuſmodi, ex ſtatutaria forſan diſpoſitione, ſeu ex contractu, aut privilegio, vel alias, id juris obtineat, ut Vaſſallis ejuſdem Monaſterii dumtaxat in emphyteuſim, livellum, aut cenſum concedi, aut locari, vel in favorem eorundem renovari ſoleant, aut debeant: Volumus, & ſtatuimus, ut poſthac eiſdem, non amplius ut Vaſſallis ipſius Monaſterii, ſed tanquam eorundem Terrarum, & Caſtrorum ſeu Locorum originariis, & incolis, Nobis, ac dictæ Sedi, & Cameræ Apoſtolicæ ſubjectis, Noſtriſque, & Succeſſorum Noſtrorum Vaſſallis, ſervata tamen in reliquis omnibus forma in ſimilibus conceſſionibus, locationibus, & renovationibus ſervari ſolita, concedi, locari, & reſpective renovari pergant.

Decernit omnia bona & fructus Mon. non ratione temporalis juriſ. ſpectan. ad illud ut antea pertinere debere.

§. 8. Cæterum omnes, & ſingulos dicti Monaſterii fundos, agros, vineas, domos, palatia, aliaque bona, fructus, redditus, & proventus, flumina, rivos, ac molendina, & Fullonicas, Juraque univerſa, & emolumenta in illis, & ex illis percipi ſolita, canones etiam, cenſus, recognitiones, laudemia, regalias, vectigalia, portoria, decimas, præſtationeſque reales, aut pecuniarias, ſeu perſonales, quæcumque in dictis Terris, Caſtris, & Locis, ab eodem Monaſterio, ut præfertur, ſeparatis, ac reſpective applicatis, & incorporatis, ac etiam ut ſupra devolvendis, conſiſtant, ſeu ex eiſdem, vel ex perſonis ibidem degentibus, non in vim ſolius juriſdictionis temporalis, ejuſque exercitii, ſed vigore ſtatutorum, aut conventionum, vel privilegiorum, ſeu conſuetudinum dicti Monaſterii, percipi, & ſolvi conſueverunt, nullatenus ſub præſenti ſeparatione, diviſione, diſmembratione, ac reſpective applicatione, appropriatione, & incorporatione comprehendi, ſed eidem Monaſterio, futuriſque pro tempore illius Abbatibus, & Commendatariis ſimiliter perpetuo reſervata eſſe, & cenſeri; ita ut prædicti Abbates, & Commendatarii illis omnibus uti, frui, & gaudere, dictoſque fructus, redditus, proventus, præſtationes, & emolumenta quæcumque, & undecumque, præterquam ex dicta temporali juriſdictione, & illius exercitio provenientes, & provenientia, percipere, exigere, & levare, ac in ſuos dictique Monaſterii uſus, & utilitatem convertere, libere, & licite perpetuo poſſint, & valeant, prout alii ejuſdem Monaſterii Abbates, & Commendatarii hactenus potuerunt, ac etiam debuerunt, & fecerunt; earundem præſentium tenore decernimus, & expreſſe declaramus.

ANNO 1753.

Emolum. temporal. juriſd. ſeorſim exprimenda & eorum uſum preſcribend. ſibi reſervat.

§. 9. Ne autem futuris temporibus dubitari aut controverti contingat, quænam ex dictis emolumentis, ſeu præſtationibus, aliiſque proventibus, & redditibus, ex juriſdictione temporali prædicta, ejuſdem exercitio proveniant, & conſequenter ſub præſenti diſmembratione, ſeparatione, & applicatione comprehenſa, vel contra eiſdem Monaſterio, ac Abbatibus, & Commendatariis reſervata ſint, & cenſeri debeant; ſimulque pateat, qua lege ac methodo dictarum Terrarum, Caſtrorum, atque Locorum regimen atque gubernium in temporalibus deinceps procedere & adminiſtrari; & qua ratione occurrentes expenſæ ac ſumptus pro eodem temporali gubernio & regimine, exigi, ſupportari, & erogari debeant; Nos ipſi hæc omnia in peculiari Schedula Noſtri Motus proprii, eadem infraſcripta die Noſtra manu ſignata, latius declaravimus, & opportune præſcripſimus; quam quidem Schedulam, uti partem integralem præſentium, & tanquam iiſdem præſentibus de verbo ad verbum inſertam haberi volumus, & juxta declarationes in eadem expreſſas, quoad præmiſſa, judicari & cenſeri, atque omnia & ſingula in eadem præſcripta & ordinata pleniſſime adimpleri, ac perpetuo obſervari præcipimus & mandamus.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 10. Denique tam præſentes Litteras, quam dictam Schedulam & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quod quicumque in præmiſſis aliquod intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes ad id vocati, citati, & auditi non fuerint, ſeu cauſæ, propter quas eædem præſentes emanaverint, ſatis adductæ & verificatæ non fuerint, aut ex quovis capite & titulo, etiam læſionis, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, in jus vel controverſiam vocari, aut ad terminos juris reduci minime poſſe; Sicque in primiſſis omnibus & ſingulis per quoſcumque Judices, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Cameræ Apoſtolicæ prædictæ Clericos, ac ejuſdem Cameræ Theſaurarium Generalem, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere: Et quid-

quid

Digitized by Google

ANNO 1753.

quid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariis

§. 11. Non obſtantibus præmiſſis, & quatenus opus ſit, ſel. rec. Symmachi, & Pauli Secundi, & aliorum de rebus Eccleſiæ non alienandis, nec non Joannis VII. Gregorii IV. Nicolai I. Joannis X. Benedicti VI. Benedicti VIII. Honorii III. Gregorii IX. Alexandri IV. Bonifacii etiam IX. ac forſan etiam aliorum, ſuper temporali juriſdictione dicti Monaſterii, illiuſque Abbatis, & Commendatarii pro tempore exiſtentis, Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, Conſtitutionibus Apoſtolicis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, generalibuſque Conciliis editis, ac una, de jure quæſito non tollendo, & altera, de diſmembrationibus & applicationibus committendis ad partes, vocatis quorum intereſt, Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, necnon dicti Monaſterii fundatione, & donationibus ei forſan factis, & quorumvis Piorum Teſtatorum diſpoſitionibus, dictique Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis & conſuetudinibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris, quacumque etiam Apoſtolica auctoritate & liberalitate, eidem Monaſterio, illiuſque Abbatibus, Superioribus, Conventui, & Perſonis, ſub quibuſcumqae tenoribus & formis, ac cum quibuſvis derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis, per quoſcumque etiam Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, & Sedem prædictam, etiam ad Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum quorumcumque Principum inſtantiam, ſeu illorum contemplatione & intuitu, etiam motu ſimili, ac conſiſtorialiter, vel alias quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis habentes, ad præmiſſorum effectum, latiſſime, & pleniſſime, ac ſpecialiter & expreſſe harum ſerie derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Pontif. mandat præſentem Conſtit. in Camera Ap. regiſtrari & publicari, ac tranſum. ptis illius fidem haberi.

§. 12. Volumus autem præſentes Noſtras Litteras ad formam Conſtitutionis recol. mem. Pii PP. IV. in Camera Apoſtolica, illiuſque Libris regiſtrari, ac earum exempla ad Valvas Eccleſiæ Sancti Joannis Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, aliiſque Locis ſolitis & conſuetis Urbis, appendi & publicari debere. Ipſarum vero Litterarum exempla, etiam impreſſa, manu alicujus Notarii publici ſubſcripta, & Sigillo cujuſcumque Curiæ eccleſiaſticæ, aut Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ obſignata, eamdemque fidem promereri, quæ ipſis præſentibus præſtaretur, ſi originaliter exhibitæ forent vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omnino Hominum liceat, paginam hanc Noſtrarum ſeparationis, diviſionis, disjunctionis, avocationis, applicationis, appropriationis, incorporationis, conſolidationis, liberationis, exemptionis, declarationis, ſtatuti, præcepti, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

PONT. A. XIV.

Dat. Pont. Anno 14. die 7. Novembris 1753.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, ſeptimo Idus Novembris, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.
V I S A
De Curia J. C. Boſchi.
J. B. Eugenius.
Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 26. Novembris 1753.

SUBSEQUITUR

Declaratio, quænam ſint jura & Emolumenta ex temporali juriſdictione promanantia, quæque onera ex hujuſmodi emolumentis ſint impoſterum ſuſtinenda.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio, &c.

Motu proprio, in cui dichiaraſi, quali ſieno i diritti e rendite della Giuriſdizione temporale.

„ A*Vendo* Noi ſotto queſto medeſimo
„ giorno ſeparati, diviſi, e diſmem-
„ brati dalli due Monaſterj del Sagro ſpeco,
„ a di Santa Scolaſtica di Subiaco, dell'
„ Ordine di S. Benedetto, e dagli Abba-
„ ti Commendatarj pro tempore, il domi-
„ nio, governo, e giuriſdizione temporale
„ della Terra di Subiacò, e de' Caſtelli,
„ e Luoghi Giuriſdizionali da eſſa dipen-
„ denti, con tutti i proventi e rendite, che
„ derivano da detta Giuriſdizione tempora-
„ le, e quelli e queſti appropriati, appli-
„ cati, ed incorporati in perpetuo alla No-
„ ſtra Camera Apoſtolica, ſalva però ſem-
„ pre a' ſuddetti Abbati Commendatarj la
„ Giuriſdizione Eccleſiaſtica e Spirituale,
„ la Privativa della Peſca, e della Caccia,
„ e ſalva ancora qualunque ſorta di ren-
„ dite, ed emolumenti non provenienti dal-
„ la ſola giuriſdizione, e governo temporale,
„ come più largamente appariſce dalle No-
„ ſtre Lettere Apoſtoliche ſopra ciò ſpedi-
„ te *ſub Plumbo*; Ed eſſendoci in dette Let-
„ tere riſervati di dichiarare, mediante la
„ preſente Cedola di Noſtro Moto proprio,
„ quali ſieno li diritti, rendite, e proventi
„ derivanti dalla detta Giuriſdizione tem-
„ porale; come ſi abbiano in avvenire da
„ governare quanto al medeſimo tempora-
„ le le dd. Terre, Caſtelli, e Luoghi dell'
„ Ab-

Digitized by Google

„ Abbazia; e come ſi debba ſupplire alle
„ ſpeſe occorrenti per lo ſteſſo governo tem-
„ porale. Quindi è, che avendo qui per
„ eſpreſſo, e di parola in parola inſerto l'
„ intiero tenore di dette Noſtre Lettere
„ Apoſtoliche, e volendo che queſta No-
„ ſtra Cedola ſi abbia e debba averſi come
„ parte integrante delle medeſime: Di No-
„ ſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pie-
„ nezza della Noſtra Sovrana Poteſtà, de-
„ cretiamo, e dichiariamo, che i diritti,
„ rendite, e proventi derivanti da detta Giu-
„ riſdizione temporale ſono:

Sono ridotti principalmente a cinque capi, e quali ſiano.

„ *In prime luogo*. Il Provento & Affitto
„ della Cancelleria, e Cancellerie Civili e
„ Criminali dei Tribunali Laici; e degli
„ Archivj, che attualmente ſono, o potran-
„ no ſtabilirſi in avvenire in qualunque
„ Terra e Luogo dell' Abbazia.

„ *Secondo*. La facoltà di deputare il Go-
„ vernatore di Subiaco, e i Giudici Su-
„ balterni d'ogni Luogo dell' Abbazia, e
„ di eſigere da eſſi Giudici Subalterni gli
„ emolumenti, ch'erano ſoliti di pagare
„ per la Spedizione delle Patenti; In or-
„ dine a che, trovandoſi preſentemente affit-
„ tato, per l'affitto fattone dal defonto Abbate
„ Commendatario, alla Comunità della Ca-
„ merata il paſcolo della montagna di Cam-
„ poſecco, per annui ſcudi duecento, con
„ la facoltà di nominare il Podeſtà dell'
„ iſteſſa Terra; vogliamo, che ſi detragga
„ dal detto affitto, e che tanto meno corriſ-
„ ponda quella Comunità al futuro Abba-
„ te, quanto importa l'emolumento del-
„ la patente della ſuddetta Podeſteria, mi-
„ ſurandolo, e regolandolo da quello, che
„ per la medeſima è ſtato ſolito altre vol-
„ te di pagarſi.

„ *Terzo*. Le carceri ſituate in mezzo la
„ Terra di Subiaco vicino alla piazza, con
„ l'abitazione anneſſa per uſo dei Birri,
„ con tutti i ſuoi ſtigli, e utenſili, che do-
„ vranno ſervire per il Tribunale del Go-
„ verno laicale; reſtando per uſo e como-
„ do del Tribunale Eccleſiaſtico le carceri
„ eſiſtenti nella Rocca e Palazzo ſpettante
„ all' Abbate Commendatario, al quale pe-
„ rò dovrà darſi liberamente anche l'uſo,
„ e comodo di dd. carceri laicali vicine al-
„ la piazza, fino a tanto che avrà fatto
„ accomodare ed aſſortire degli ſtigli neceſ-
„ ſarj le ſuddette carceri della Rocca.

„ *Quarto*. Il Provento de' danni dati:
„ quale vogliamo, che ſi regoli, tanto riſ-
„ petto all' applicazione delle pene, quanto
„ riſpetto alla cognizione delle Cauſe, a
„ tenore di quanto ſi preſcrive colla No-
„ ſtra Coſtituzione, che incomincia: *Inve-
„ terata Reipublicæ incommoda*: dei 25, Gen-
„ naro 1751., non oſtante che le Comuni-
„ tà dell' Abbazia nulla paghino in Came-
„ ra per il provento delle ſuddette pene.

„ *Quinto*. Finalmente la Poſta delle Let-
„ tere: volendo Noi, che queſta non più
„ cammini, come camminava per lo paſſato,
„ per mezzo d'un Poſtiglione deputato dall'
„ Abbate Commendatario, e ſtipendiato per
la maggior parte da dd. Comunità, me-
„ diante una certa annua contribuzione;
„ ma che reſti, e ſi uniſca con tutte le
„ altre Poſte del Noſtro Stato Eccleſiaſti-
„ co, ſotto l'appalto, e diſpoſizione del
„ Generale delle Noſtre Poſte: Coſicchè le
„ dette Comunità, e ciaſcuna di eſſe, ri-
„ mangano in avvenire affatto libere da
„ detta contribuzione, e ciaſcheduno, che
„ in Roma o in Subiaco vorrà riſcuotere
„ le ſue lettere, debba pagarne il porto,
„ ſecondo la Tariffa ſtabilita tra la Noſtra
„ Camera, e il detto Generale delle Poſte.
„ Vogliamo però e dichiariamo per quiete
„ e indennità degli Abitanti, & Uomini
„ dell' Abbazia, che volendoſi ne' giorni fuo-
„ ri di Poſta mandare da qualunque Par-
„ ticolare Lettere o Pieghi per eſpreſſo, o
„ per mezzo di qualche Vetturale, o di al-
„ tri; niuno poſſa eſſere per ciò moleſta-
„ to, nè dal ſuddetto Generale delle Po-
„ ſte, nè da' ſuoi Subappaltatori o Miniſtri.

Anno 1753.

„ §. 2 Siccome dunque abbiamo ſeparato,
„ e ſepariamo dall' Abbazia tutto quello,
„ ch'è frutto ed emolumento della giuriſ-
„ dizione temporale, così per la dovuta
„ correſpettività vogliamo, che ſieno iſgra-
„ vati, e liberati la medeſima Abbazia e
„ li ſuoi Abbati Commendatarj pro tempo-
„ re, di tutto quello, ch'è peſo dell' iſteſ-
„ ſa giuriſdizione; onde non ſaranno eſſi in
„ avvenire più obbligati a pagare il ſalario
„ del Governatore di Subiaco, del Bargel-
„ lo, e Birri, e degli altri Uffiziali del
„ Tribunale Secolare; ma dovranno uni-
„ camente ſoccombere a quelle ſpeſe, che
„ ſaranno neceſſarie per l'eſercizio della
„ Giuriſdizione Eccleſiaſtica, e ſervizio del
„ loro Tribunale Abbaziale. E perchè que-
„ ſti ſteſſi frutti, ed emolumenti derivanti
„ dalla giuriſdizione temporale, che abbia-
„ mo, come ſopra, ſeparati, e incamerati,
„ li cediamo in perpetuo ed applichiamo
„ fino da ora al Corpo delle Comunità del-
„ la ſuddetta Abbazia; Quindi è che do-
„ vranno penſare in avvenire le Comunità
„ medeſime a ſopportare i peſi dell' iſteſſa
„ giuriſdizione: conſiſtenti nel pagamento
„ di ſcudi cento annui al Governatore di
„ Subiaco; ſcudi trecento al Bargello,
„ con l'obbligo di tenere al ſuo ſervizio
„ dodici Birri, a' quali dovranno ſommini-
„ ſtrarſi i ſoliti utenſili, quando ſono in
„ giro per ſervizio di giuſtizia nei luoghi
„ dell' Abbazia; ſcudi ventiquattro al Procu-
„ ratore de' Poveri, ch'è obbligato a diſen-
„ dere i Carcerati; ſcudi nove e bajocchi
„ ſeſſanta al Mandataro; ſcudi tre e bajoc-
„ chi ſeſſanta per provedere giornalmente i
„ Carcerati di acqua; ſcudi otto bajocchi
„ ſeſſanta per il Cappellano, che deve ce-
„ lebrare in ogni Feſta la Santa Meſſa nel-
„ la Cappella delle Carceri; e ſcudo uno
„ per la cera in ſervizio della ſuddetta Cap-
„ pella, nella iſteſſa guiſa appunto, che ſi
„ è coſtumato fin' ora. Al qual effetto, ſe
„ mai per avventura non corriſpondeſſero
„ li frutti & emolumenti come ſopra inca-
„ merati, e reſpettivamente ceduti, al pie-
„ no dei diviſati peſi, vogliamo, che ſieno
„ tenute a ſupplire con la dovuta propor-
„ zione a tutto quello, che mancherà, le
„ Comunità dell' Abbazia ſuddetta, le qua-
„ li potendo all' incontro ſollevarſi, come

Peſi anneſſi alla Giuriſdizione temporale, da' quali vien ſgravata l'Abbazia.

Ed addoſſati alle Comunità, da ſoſtenerſi con gli Emolumenti ceduti loro.

Con l'obbligo di ſupplire del proprio quando non foſſero ſufficienti.

O ci

Anno 1753.

„ ei è noto, da molti peſi, che ſoffrivano in tempo del governo dei paſſati Abbati Commendatarj, non verranno pereiò a riſentire neſſun aggravio maggiore. Come pure vogliamo, che ſia cura e penſiero delle ſteſſe Comunità, il trovare a ſtabilire la maniera, mediante cui i ſalarj, e proviſioni, come ſopra, aſſagnate agli Ufficiali, e Miniſtri del Tribunale del Governo, ſieno puntualmente pagate di meſe in meſe. Finalmente tutte le Terre, Caſtelli, e luoghi della predetta Abbazia, vogliamo, che in avvenire ſi governino nella maniera, che ſono ſtate governate finora da un Governatore Generale, che riſegga in Subiaco, e da altri Giudici Subalterni, chiamati Podeſtà, che riſeggano in ogni Terra, e Caſtello, quali Giudici Subalterni, però non avranno giuriſdizione maggiore di quella, che hanno avuta per lo paſſato; e vogliamo ancora, che le Noſtre Congregaaioni della Conſulta, e del Buon Governo abbiano ſopra le medaſime Tarre, Caſtelli, e Luoghi quella ſopraintendenza, a ſuperiorità, che hanno, ſecondo le reſpettiva loro incombenze, e ſecondo le Coſtituzioni e Riſorme Apoſtoliche, negli altri Luoghi del Noſtro Stato Eccleſiaſtico immediato: per eſſere così mente e volontà Noſtra eſpreſſa.

Forma da oſſervarſi in avvenire nel governo temporale.

§. 3. Volendo e decretando, che alla „ preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, benchè non eſibita, nè regiſtrata in Camera, a ne' ſuoi libri, non poſſa mai darſi nè opporſi di ſurrezione, orrezione, nè d'alcun altro vizio, o difetto della Noſtra volontà, ed intenzione anzi vogliamo, che vaglia, e debba aver ſempre ed in perpetuo il ſuo effetto, eſecuzione, e vigore, colla ſemplice Noſtra Sottoſcrizione, benchè non vi ſieno ſtati chiamati, ſentiti, o eitati li detti due Monaſterj del Sagro Speco, e di Santa Scolaſtica di Subiaco dell'Ordine di S. Benedetto, e gli Abbati Comendatarj pro tempore, ed altre qualſiſieno perſone, ancorchè privilegiate e privilegiatiſſime, che vi aveſſero o pretendeſſero avervi intereſſe, e che per comprenderle foſſe biſogno di ſpecial menaione: Non oſtanti la Bolla di Pio IV. Noſtro Predeceſſore de regiſtrandis, la regola della Noſtra Cancellaria de jure quæſito non tollendo, a qualſiſieno altre Coſtituzioni, ed Ordinaaioni Apoſtoliche Noſtre, e de Noſtri Predeceſſori, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Uſi, Conſuetudini, e qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſa fara in contrario; alle quali tutte e ſingole, avendone il tenore qui per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e regiſtrato, e ſupplendo colla pienezza della Noſtra Poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque ſoſtanziale, e formale, che vi poteſſe intervenire, per queſta volta ſola, e per la piena a total' eſecuzione di quanto ſi contiena nella preſente Noſtra Cedola di Moto proprio. ampiamente ed eſpreſſamente deroghiamo.

Conferma delle coſe precedenti.

Pont. A. XIV.

Deroghe.

„ Dato dal Noſtro Palazzo Apoſtolico di Monte Cavallo queſto dì 7. Novembre 1753.

Data 7. Novembre 1753. del Pontificato 14.

BENIDICTUS PP. XIV.

CON-

CONGREGATIONIS

Cameralis Decreta, quibus privilegia liberæ extractiooıs, & exemptionis a Datiis, aliiſque ooeribus, io Ducatu, & Provincia Ferrariæ, prævio aceuratiſſimo examine, vel approbata fueraot, vel rejecta, vel ſuper iiſdem moderatio aliqua implorata, iterato confirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Privilegia non temere abroganda, ſed ſuis limitibus coercenda, & ad Reipublicæ Salutem moderanda.

CIRCUMSPECTA Romani Pontificis providentia generales quidem leges publico bono latas atque ſtatutas ita opportune temperare non recuſat, ut peculiaria privilegia io privatorum commodum juſtis de cauſis Apoſtolica liberalitata cooceſſa, in ſuo robore manere permittat: Sed ſimul etiam ſollicite cavere non negligit, ut ſi quod vitiom in hujuſmodi Privilegiorum Titulo adſit, ſi forte eadem in uſu ad perſonas vel bona in ipſis non comprehenſa indebite extendi comperiaotur, ſeu alias præſcripti eorum limites, & conditiones iiſdem adjectæ nequaquam ſerventur, vel denique ſi quid io primæva eorum conceſſione inconſulte largitum fuiſſe dignoſeatur; oıooia quamprimum ad æquitatis & Juſtitiæ terminos redigantur, prout, diligenti & maturo præmiſſo examina, rationi conſentaneum, & ad Reipublicæ ſalutem, & Cameræ Apoſtolicæ indemnitatem expediens fore judicatur.

Commercii libertas ſub certis legibus conceſſa in univerſa Ditione Status Eccleſiaſtici.

§. 1. Cum itaque Nos alias, dum pleriſque Civitatibus atque Provinciis temporali Noſtro & Apoſtolicæ Sedis domioio ſubjectis, perpetuam commercii libertatem, quoad plura rerum genera, ſub certis providis legibus & conditionibus, per Noſtram Conſtitutionem, decimo quioto Kalendas Auguſti anoo milleſimo ſeptiogenteſimo quadrageſimo octavo editam, indulſimus: generales tamen Prædeceſſorum Noſtrorum Cooſtitutiones, earumdem rerum ex ipſo Dominio extractionem vetantes, aliaſque ſuper ſolutionibus vectigalium & onerum, Cameræ Apoſtolicæ, ſeu aliis, in caſibus permiſſæ extractionis, ſeu reſpective pro tranſitu & introductione, debitorum, diverſis temporibus emaoatas, firmas & ratas eſſe voluerimus; facile intelleximus, hujuſmodi Conſtitotionum & Legum implemento, ad communem alioquin utilitatem & æquabile Ditionis Eccleſiaſticæ regimen neceſſario, magna & multiplicia obſtacula opponenda fore, ex parte complurium ſive perſonarum, ſive Societatum, & Corporum, quibus extrahendi licentiæ, ac exemptionum & immunitatum privilegia, variis rationibus, titulis, & formis, a Prædeceſſoribus Noſtris conceſſa aut confirmata aſſerebantur. Itaqoe opportunum, ſeu potius neceſſarium duximus, ſingularum hujuſmodi conceſſionum atque privilegiorum titulos, formas, atque tenores, ad accurati examinis trutinam revocare; factaque juſta titulorum approbandorum atque rejiciendorum diſtinctione, certam præſcribere regulam ac methodum, juxta quam in Congregatione Camerali de eorumdem Privilegiorum ſubſiſtentia, & vigore judiearı deberet. Et quoniam in Ferrarienſi Ducatu & Provincia complura hujuſmodi privilegia a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris antiquitus conceſſa, ſeo confirmata, adeſſe ferebantur, de quorum firmitate, atque etiam amplitudine, aliter a prætenſis Privilegiatis, aliter vero a Miniſtris Cameralibus, aliiſque publicorum onerum Exactoribus & Creditoribus, judieabatur; Idcirco dicta Congregatio Cameralis ad aorum diſcuſſionem præcipuo ſtudio intendens, Noſtriſque ſemper mandatis & ordinationibus inhærens, per quinquenii ſpatium, & ultra, ſuper iiſdem diverſa decreta condidit, quæ ſcilicet, pro ſingulorum natura, partim in Urbe coram eadem Coogregatiooe, partim Ferrariæ coram deſignatis rerum Cameralium Curatoribus, expeoſa, convenire merito cenſuit; prout latius enarratum legitur in Schedula Noſtri Motus proprii ſuper eorumdem Decretorum, approbatione & confirmatione confecta, ac die duodecima elapſi meoſis Decembris Chirographo Noſtro ſubſcripta; Cujus tenor talis eſt, videlicet.

Obtentu Privilegiorum, ultra definitos limites extendi poterat, in damnum Camera

Ideo eorum diſcuſſio, approbatio, & proſcriptio Congregationi Camerali demandata.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

Moto Proprio.

Libertà del Commercio riſtretta ello Stato Eccleſiaſtico.

§. 2. „ COo altra Cedola di Moto proprio inſerita nella Noſtra Coſti-
„ tuzione ſopra il libero Commercio, che
„ principia. *Quo die:* data li 18. Luglio
„ 1748. fu da Noi conceduta a' Noſtri fe-
„ deliſſimi Sudditi la libertà di commercia-
„ re e contrattare grani, marzatelli, ani-
„ mali, ed altri generi dentro lo Stato Ec-
„ cleſiaſtico; a voleodo precludere l'adito
„ alle continue eſtrazioni, che di ſomiglian-
„ ti generi preſſo che lo vuotavano, non
„ ſolo rinovammo l'antiche proibizioni ſo-
„ pra di ciò emanante da Pio IV. Grego-
„ gorio XIII. Clemente VIII. & Urbano
„ VIII. Noſtri Predeceſſori, ma rintraccia-
„ ta l'origine di tal male, proveniente per
„ lo più da' mendicanti privilegj, diſſemi-
„ nati particolarmente nel Noſtro Ducato
„ di Ferrara, prendemmo quindi la gioſta
„ determinazione di moderare detti Privi-
„ legj, e ridurli ſoltanto a quelli conceſſi
„ per titolo varamente oneroſo, o d'effet-
„ tivo pagamento, o d'appalto e contratto
„ Camerale, o di privilegio confermato *in*
„ *actu devolutionis*, con dare alla Congre-
„ gazione Camerale la commiſſione, e le
„ facoltà neceſſarie di riconoſcere il titolo
„ di ciaſcun privilegio, e d'approvare quei
„ ſoli, di cui ſi foſſe verificata la prove-
„ nienza loro da uno de' ſopradetti titoli,
„ e reſpettivamenta dichiarar nulli tutti gli
„ altri, in qualunque modo, e forma con-
„ cedoti per titoli diverſi: ſopra di che fu-

Norma preſcritta alla Congregazione Camerale nell' eſama, ed approvaziona de' Privilegj d'eſtrarre la graſcie.

Anno 1754.

Pont. A. XIV

„ rono da Noi ſucceſſivamente aggiunti altri regolamenti, e provviſioni, in altra Noſtra Cedola ſegnata li 30. Maggio 1749. Dopo aver provveduto colla libertà del Commercio al bene de' Noſtri Sudditi, e moderate le tante irregolari eſtrazioni ſuor di Stato; rivolgemmo le Noſtre mire al maggiori pregiudizj dell'Erario Camerale, cagionati dagl'iſteſſi privilegj, che, oltre il diritto dell'eſtrazione, ſeco portavano eziandio l'altro di mal preteſe eſenzioni dai dazj dovuti alla Noſtra Camera: E a tal oggetto con altra Noſtra Cedola ſegnata li 3. Settembre 1749. commettemmo all'iſteſſa Congregazione Camerale di riconoſcere, ed eſaminare i titoli di dette eſenzioni, citati Monſignor Commiſſario della Noſtra Camera, e i riſpettivi Teſorieri delle Provincie, e con la legge di dichiarare valide, e giuſte ſoltanto quell'Eſenzioni, che proveniſſero da titolo oneroſo come ſopra, o da privilegio dato, o confermato in qualunque tempo dal predetto Clemente VIII. in rapporto al Ducato di Ferrara, oppure dato da altri Noſtri Predeceſſori *in actu devolutionis*.

E di eſenzione da' Dazj Camerali.

§. 3. „ In ſeguito d'ambedue le ſopradette Cedole, fu dalla Congregazione Camerale tutto ciò maturamente eſeguito, in contradittorio di Monſig. Commiſſario della Noſtra Camera, de' Teſorieri, e degli ſteſſi Privilegiati; avendo ella ammeſſo il dritto dell'eſtrazione, e reſpettivamente l'altro dell'Eſenzione da' dazj Camerali, a quei Privilegj, che provenivano da alcuno de' titoli preſcritti in dette Cedole, e rigettati altresì tutti gli altri, che da niuno di detti titoli derivavano. Ma perchè, oltre all'eſame del titolo, vi reſtavano da verificarſi altre condizioni additate ne' reſpettivi privilegj, e conferme di Clemente VIII. perciò quei privilegj di Ferrara, e ſuo Ducato, che detta Congregazione credette validi, a giuſti; per validi e giuſti li dichiarò, ma però colla modificazione = *ad formam privilegiorum, adimpletis conditionibus Brevis Clementini* =, e con ſomiglianti preſerva di condizioni, che, oltre al titolo del privilegio, reſtavano per anco da verificarſi. Fu creduto da Noi, che il fare una tal verificazione qui in Curia ſarebbe riuſcito di grave diſpendio a' Privilegiati nel traſporto delle ſcritture; Onde per ſollevarli da qualunque ſpeſa, ed incomodo, deputammo nella ſteſſa Città di Ferrara per Giudice remiſſoriale il Noſtro Commiſſario colà reſidente, coll'ajuto, e opera del Dottor Carlo Bottoni Canonico della Metropolitana, comunicandogli le facoltà di procedere de bono, & æquo, ſenza minimo aggravio d'aſſi Privilegiati, giuſta le iſtruzioni, che mandate gli ſarebbono da Monſignor Banchieri allora Teſoriere Generale, oggi Cardinale, e Pro-Teſoriere, & ordinandogli, che dopo compiti gli atti della ſuddetta verificazione, doveſſe traſmetterne una eſatta relazione, o riſtretto, per ſottoporlo all'eſame, e giudizio della Congregazione Camerale; riſervato però l'oracolo della Noſtra ulteriore approvazione, e di poter Noi moderare, e ridurre al giuſto, ed oneſto, qualunque eccesſo, o eſorbitanza di privilegio, eziandio approvato dalla detta Congregazione, come più ampiamente s'eſprime nel Noſtro Moto proprio ſegnato li 22. Agoſto 1750.

Alcuni Privilegj vengono rigettati; ed altri approvati.

Ma colla riſerva di verificare le condizioni loro anneſſe.

Al qual fine furono deputati due in Ferrara colle facoltà.

§. 4. „ Nell'Iſtruzione data da detto Reverendiſſimo Cardinale Pro-Teſoriere al Commiſſario di Ferrara, s'avvertiva di verificare tralle altre condizioni, quella dell'identità de' beni, e delle diſcendenze, e diſtinguere quei dazj, dai quali il Privilegiato era eſente, dagli altri, al cui pagamento era tenuto, ſulla ſcorta anco delle Regole generali, fermate nella Congregazione Generale li 16. Decembre 1749. e 7. Aprile 1750. in rapporto alla Macina Ducale, all'altra detta *Urbana*, & all'eſtrazione de' generi venduti, o contrattati. Ed affine di togliere la confuſione, che cagionavano le tante diverſe ſpecie de' privilegj, gli fu parimente ingiunto di ridurli a tre claſſi, per quindi formarne tre cataſtri; Nel primo de' quali ſi doveſſero regiſtrare le conceſſioni fatte *Intuitu Perſonarum*, nè tranſitorie *ad extraneos*; nel ſecondo riportare quelle limitate nel progreſſo loro ad un numero determinato di Succeſſori; e nel terzo deſcrivere tutti i privilegj conceſſi a' beni, e che reali s'appellano. A forma di tal Iſtruzione fu dal ſuddetto Commiſſario di Ferrara, col Canonico Bottoni, riſcontratto ciaſcun privilegio colle ſue condizioni, ſu i documenti eſibitigli da' Privilegiati, ſentiti più volte i loro Procuratori, in contradittorio col Teſoriere della Provincia; e compilati che furono gli Atti, e verificate le condizioni di ciaſcun privilegio, e trall'altre le diſcendenze, e il paſſaggio de' Beni, e loro identità, ſull'eſame delle Note, come ſopra eſibitegli; ne traſmiſe al detto Reverendiſſimo Cardinal Pro-Teſoriere la relazione in tanti brevi Riſtretti, ſottoſcritti da eſſo, e dal preſato Canonico Carlo Bottoni, aſcendenti in tutto al numero di 243.

Regole preſcritta ai Deputati.

Diſtinzione de' Privilegj in perſonali, progreſſivi a certo numero di Generazioni, e reali.

Relazioni o ſia Riſtretti traſmeſſi da' Deputati alla Congregaziona Camerale.

§. 5. „ Una dell'incombenze adempiute dalla detta Congregazione nel corſo di quaſi tre anni, è ſtata quella di dover eſaminare i ſuddetti Riſtretti ſul confronto de' Fatti, che riſultavano da i Sommarj altre volte diſtribuiti dalle Parti ſteſſe: e riconoſciuta la giuſtizia, e l'adempimento delle condizioni, che verificare ſi dovevano, ha in più e diverſe Seſſioni decretata l'eſecuzione, & oſſervanza di detti privilegj, giuſta le relazioni di detto Commiſſario, e relativamente a i di lui Riſtretti formati ſopra ciaſcun privilegio; riſervato però l'ulteriore Noſtra approvazione, ed oracolo: Al qual oggetto nell'eſibirci poi Monſignor Commiſſario della Noſtra Camera l'elenco di tutti li ſuddetti privilegj, ci ha riſcrite parimente le reſpettive riſoluzioni ſopra di eſſi preſe dalla Congregazione Camerale, tanto quelle, che canonizzavano la verificazione del titolo, quanto le

Sono da eſſa dopo diligente diſamina approvati.

„ altre

Digitized by Google

PONT. A. XIV.

Iſtanza del Commiſſario per la riforma d' alcuni privilegi.

altre, che approvavano l' adempimento delle condizioni, a forma de' Riſtretti compilati dal Commiſſario reſidente in Ferrara. E ſiccome tra detti privilegj ve n' erano alcuni, che oltre a' beni acquiſtati *de tempore conceſſi privilegii*, s'eſtendevano eziandio ai Beni, che acquiſtati aveſſero in futuro i diſcendenti maſchi, e femine, e loro diſcendenti in infinito; Così detto Monſignor Commiſſario implorava la Noſtra ſuprema autorità, ſupplicandoci a voler moderare l' eſorbitanza di ſomiglianti privilegj, e aderire in ciò al voto della Congregazione Camerale, la quale li 13. Novembre 1753. aveva reſcritto; *Conſulendum Sanctiſſimo pro moderatione privilegiorum quoad Bona acquirenda in futurum per Privilegiatos.*

Approvazione de privilegj a norma de' riſtretti, e riſoluzioni della Congregazione.

§. 6. „ Sulla ſerie per tanto di queſti fatti, vedendo Noi, che per dar l' ultimo compimento ad un' opera maturata con tanti eſami, e ſollennità, altro non reſta, che premunirla coll' oracolo della Noſtra ſuprema poteſtà, ed approvare tutte le riferite riſoluzioni della Congregazione Camerale, con inſieme i ſuddetti Riſtretti ſteſi dal Commiſſario di Ferrara; Perciò colla preſente Cedola di Moto proprio, in cui abbiamo per eſpreſſe le altre quattro di ſopra enunciate, tutti li privilegj, iſtrumenti, e qualunque ſorta di ſcritture avanti detta Congregazione eſibite, e prodotte, il Breve, e Brevi di Clemente VIII. ſopra la conferma generale, e ſpeciale de' medeſimi privilegj, l' Iſtruzione data al Commiſſario di Ferrara, i di lui Riſtretti come ſopra enunciati in numero di 243. e altrettante riſoluzioni della Congregazione Camerale, ed ogni altra coſa neceſſaria da eſprimerſi; Di Noſtra certa ſcienza, e ſuprema poteſtà, approviamo, e confermiamo tutte, e ſingole ſuddette riſoluzioni preſe in più, e reiterate Seſſioni dalla Congregazione Camerale, regiſtrate nei reſpettivi ſopraddetti Riſtretti, e ſottoſcritte da Monſignor Commiſſario Generale della Noſtra Camera, tanto quelle ſopra la verificazione del titolo di ciaſcun privilegio, quanto l' altre ſopra l' adempimento delle condizioni a norma di detti Riſtretti: e conſecutivamente coll' iſteſſa Noſtra ſuprema autorità approviamo altresì tutti, e ciaſcuno di detti Riſtretti fatti dal Commiſſario reſidente in Ferrara, e ſottoſcritti da eſſo, e dal Canonico Carlo Bottoni, con le ſopradette Note de' beni, e vogliamo, che quelle e quelli s' oſſervino inviolabilmente, come Regole, e Leggi da Noi formate, e come inſerite, e regiſtrate de verbo ad verbum nella preſente Cedola; con obbligo a tutti, e ſingoli Privilegiati di prendere la Bolletta dalla Teſoreria, come ha anco dichiarato la Congregazione Camerale ſotto il primo Settembre 1750.

Colla riforma di quelli, che comprendevano i beni futuri.

§. 7. „ Ed inerendo al d. Voto della Congregazione Camerale circa l' effrenatezza d' alcuni privilegj dati anco per i beni, che s' acquiſtaſſero in futuro, approviamo la moderazione de' medeſimi a forma di detto voto, e dichiariamo, che niuno Indulto, o Privilegio, tuttochè confermato da Clemente VIII. o da altri Noſtri Predeceſſori, o premunito d' altro titolo, anche oneroſo, poſſa mai comprehendere ed eſtenderſi ai beni, che s' acquiſtaſſero in futuro: annullando e caſſando in queſta parte tali privilegj, come eſtorti *ad importunas preces*; ſiccome in queſta parte ſola, ed in rapporto ai beni, che s' acquiſtaſſero in futuro, moderiamo e riformiamo i detti Riſtretti del Commiſſario di Ferrara, e le reſpettive riſoluzioni della Congregazione Camerale fatte ſu i medeſimi.

ANNO 1754.

Si provvede alla perpetua conſervazione delle riſoluzioni e riſtretti, con ordinarne molte copie.

§. 8. „ Vogliamo poi, che quelli e queſte ſi raccolgano tutte in un volume, il quale s' eſibiſca dal d. Monſig. Commiſſario negli Atti del Caſtellani Segretario di Camera; Donde poi ſe n' eſtragga una copia, e quella autenticata, ſi traſmetta a Ferrara, da conſervarſi negli Atti del Notaro Camerale: Della quale, a ſpeſe di Lorenzo Panzacchi e Pietrantonio Odorici Teſoriere di Ferrara, dovranno formarſi tre Cataſtri, col ripartimento de' privilegj in tre Claſſi, diviſato nella ſopradetta Iſtruzione del ſuddetto Reverendiſſimo Cardinal Pro-Teſoriere; con un Regiſtro, e rapporto fedele di tutte le condizioni, dazj, e tutt' altro individuato nelli detti Riſtretti, e decretato nelle Riſoluzioni della Congregazione Camerale: E formati che ſiano detti tre Cataſtri, ordiniamo, che gli originali ſi conſegnino e producano negli Atti del Notaro della Camera in Ferrara, da conſervarſi in perpetuo in quell' Officio, e a tal effetto ſi deſcrivano nell' inventario degl' iſtromenti di eſſo: La copia poi di detti tre originali, da farſi parimente a ſpeſe de' predetti Teſorieri, vogliamo, che reſti preſſo i medeſimi, per norma invariabile dell' eſazione de' dazj e gabelle Camerali; e a tal oggetto dovranno non ſolo conſervarla durante il loro appalto, ma ſaranno parimente tenuti a conſegnarla a' Teſorieri ſucceſſori, e così di ſucceſſore in ſucceſſore; Volendo per fine, che tanto i detti originali, quanto le dette copie, ſiano prima legalizzate dal detto Notaro della Noſtra Camera in Ferrara.

Si ordina la formazione de' Cataſtri.

§ 9. „ Ad oggetto poi, che i medeſimi Cataſtri ſiano formati colla dovuta diſtinzione, e chiarezza, e a norma in tutto dei Riſtretti, e Riſoluzioni della Congregazione Camerale, eleggiamo, e deputiamo il Commiſſario della Camera in Ferrara, acciochè Egli, coll' intervento, ed ajuto del detto Canonico Carlo Bottoni, invigili alla formazione di dd. Cataſtri, uniformemente a i detti Riſtretti, e Riſoluzioni, e a quanto da Noi qui ſi diſpone.

Eſecutori deputati

§. 10. „ E perchè tutto ciò, che ſi contiene nella preſente Cedola, venga eſattamente eſeguito, ne deputiamo Eſecutore Monſignor Teſoriere Generale pro tempore, la Congregazione Camerale, privativamente ad ogn' altro Giudice, comunicandogli per tal' effetto, oltre le

ſue

Digitized by Google

Anno 1754.

„ ſue ſacoltà ordinarie, tutte le altre neceſſarie, e opportune, ancorchè ricercaſſero ſpeciale menzione. Volendo e decretando, che alla preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, benchè non eſibita, nè regiſtrata in Camera, e ne' ſuoi libri, non poſſa mai darſi nè opporſi di ſurrezione, orrezione, nè d' alcun altro vizio, o difetto della Noſtra volontà, ed intenzione: nè che mai ſotto tali o altri preteſti, quantunque validi, validiſſimi, e giuridichi, anche di Jus queſito, e pregiudizio del Terzo, poſſa eſſere impugnata, moderata, e rivocata, ridotta ad viam Juris, o concederſi contro di eſſa l' aperizione oris, o altro qualunque rimedio: E che così, e non altrimenti, debba ſempre ed in perpetuo giudicarſi, definirſi, ed interpretarſi da qualſiſia Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de' Reverendiſſimi Cardinali, Legati a Latere, Vice-Legati, Camerlengo di S. Chieſa, Teſoriere, Rota, Camera, e qualunque altro; togliendo loro ogni ſacoltà e giuriſdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi ſin d' adeſſo preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciaſcuno di eſſi, con qualſivoglia autorità ſcientemente, o ignorantemente, ſoſſe in qualunque tempo giudicato, o ſi tentaſſe di giudicare contro la forma e diſpoſizione della preſente Noſtra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo che vaglia e debba avere ſempre ed in perpetuo il ſuo pieno effetto, eſecuzione, e vigore, colla Noſtra ſemplice ſottoſcrizione, benchè non vi ſieno ſtate chiamate, ſentite, o citate qualſiſieno altre Perſone, ancorchè privilegiate, e privilegiatiſſime, Eccleſiaſtiche, e Luoghi Pii, che aveſſero, o pretendeſſero avere intereſſe nella preſente Noſtra diſpoſizione, e che per comprenderle foſſe biſogno di ſpecial menzione.

Clauſola per la perpetuità delle coſe ſtabilite.

Decreto irritante.

§. 11. „ Non oſtante la Bolla di Pio IV. Noſtro Predeceſſore de *regiſtrandis*, la regola della Noſtra Cancellaria *de Jure queſito non tollendo*, e non oſtanti ancora tutti, e qualſiſieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Coſtituzioni Apoſtoliche Noſtre, e de' Noſtri Predeceſſori, Bandi, ed Editti in virtù di eſſe, & in qualunque altro modo emanati, affiſſi, e publicati, Leggi, Statuti, Riforme, ſtili, uſi, conſuetudini, e qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario: alle quali tutte, e ſingole avendone il tenore qui per eſpreſſo, e di parola in parola inſerito, e regiſtrato, e ſupplendo colla pienezza della Noſtra poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque ſoſtanziale, e formale, che vi poteſſe inintervenire, per queſta volta ſola, e per la piena, e totale eſecuzione di quanto ſi contiene nella preſente Cedola di Moto proprio, ampiamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

Deroga a tutto ciò, che oſtaſte.

„ Dato dal Noſtro Palazzo Apoſtolico di Monte Cavallo queſto dì 12. Decembre 1753.

Data 12. Decemb. 1753.

Pont. A.XIV.

BENEDICTUS PP. VIV.

§. 12. Nunc autem volentes adeo diligentis atque maturi judicii perpetuam firmitatem, ac ſupremæ voluntatis Noſtræ in præinſerta Schedula expreſſæ, aliarumque Ordinationum in ea editarum obſervantiam, magis magiſque aſſerere, iiſdem motu, ſcientia, & poteſtatia plenitudine, per hanc Noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem, omnia & ſingula indulta, & privilegia in predicta Cong. Camerali hactenus, ut præfertur, rejecta & reprobata reiicimus & reprobamus: Quæ vero in eadem admiſſa & approbata fuerunt, Nos etiam, intra eoſdem limites, & cum iiſdem conditionibus, necnon quoad perſonas & bona in prænarratis Summariis ſeu Reſtrictibus deſignata, non tamen quoad illa, quæ in poſterum per Privilegiatos acquiri contigerit, admittimus, approbamus, & reſpective confirmamus ea vero, quæ ad bona etiam de futuro per Privilegiatos acquirenda extendi dicuntur, ſeu etiam aperte dignoſcuntur, de ejuſdem Congregationis conſilio, ut præfertur, hac in parte moderamur, annullamus, atque caſſamus; ac demum cætera omnia & ſingula in præinſerta Schedula per Nos ordinata, volita, atque ſancita, per omes & ſingulos, ad quos pertinet & pertinebit in poſterum, omnimodæ executioni mandari, ac inviolabiliter etiam perpetuo obſervari volumus atque præcipimus.

Iterata ampliſſima præmiſſorum confirmatio.

§. 13. Decernentes, tam præinſertam Schedulam, quam ipſas præſentes Litteras, omniaque & ſingula in ipſis contenta & expreſſa, etiam ex eo, quod aliqui in ipſis intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes, etiam ſpecifica & individua mentione digni, eiſdem non conſenſerint, vel ſe nullatenus ad ea vocatos, aut non ſufficienter auditos aſſerere valeant, ac etiam proteſtari quandocumque auſi fuerint, ſeu ex alia quantumvis juridica & privilegiata cauſa, colore, prætextu, & capite, impugnari, ſeu in jus & controverſiam vocari poſſe; ſed eadem ſemper valida & efficacia exiſtere & fore; & ſecundum ea, & non alias, per quoſcumque Ordinarios, & Delegatos Judices, etiam in præinſerta Schedula expreſſos, ſublata ipſis, & eorum cuilibet aliter judicandi, interpretandi, & decernendi facultate, in quocumque judicio, tam petitorio, quam poſſeſſorio, ac ſummario, & ſummariiſſimo, & in quacumque inſtantia, judicari & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quolibet, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, attentari, ſeu judicari, definiri, & decerni contigerit.

Firmitas conſtitutis aſſeritur.

§. 14. Non obſtantibus contrariis quibuſque Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, & quorumcumque Judicum ac Tribunalium reſolutionibus, & decretis, uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis, tam dictis Ferrarien. Civitati, ac Ducatui, quam quibuſcumque Perſonis, atque Familiis, ſeu Locis Piis, ac etiam Monaſteriis, & Eccleſiis Cathedralibus & Metropolitanis, ac Mendican-

Per ampliſſimam derogationem contrariorum.

Pont. A. XIV.

dicantium, ſeu non Mendicantium Ordinibus, Congregationibus, & Inſtitutis, etiam Societatis Jeſu, necnon Hoſpitalibus, ac Militiis, etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani, aliiſque quibuslibet, quavis etiam Apoſtolica auctoritate, quandocumque, & qualitercumque conceſſis ſeu confirmatis, ac etiam ſæpius innovatis, aliiſque in præinſerta Schedula expreſſis: Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de ipſis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis & individua, non autem per clauſulas generales, expreſſio, ac etiam totalis inſertio, ſeu alia exquiſita forma neceſſario ſervanda dici poſſit; eorum totos & integros tenores, cauſas, & occaſiones præſentibus pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon derogationis formas in ipſis traditas pro plene obſervatis habentes, ad præmiſſorum effectum dumtaxat, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine præfatis, ampliſſime derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Exempl. autoritas.

Volumus autem, ut earumdem præſentium Tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in Judicio, & extra habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtrarum approbationis, & confirmationis, ac reſpectivæ reprobationis, moderationis, annullationis, caſſationis, atque derogationis, mandati, ſtatuti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. 21. Januarii 1754. Pont. XIV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo tertio, duodecimo Kalendas Februarii, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

D. Card. Paſſioneus

J. Card. Pro-datarius.

V I S A
De Curia J. C. Boſchi,
Loco † Plumbi,

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

GREGORIANUM CANTUM

In Choro, aliiſque functionibus a Fratribus, vel Monialibus Ordinis Minimorum Sancti Franciſci de Paula, peragendis, adhiberi præcipitur.

BENEDICTUS PAPA XIV,

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium

ROmanus Pontifex perſonarum Eccleſiaſticarum quarumlibet præſertim Regularium Vota, Divini Cultus, piorumque operum augumentum concernentia, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Anno 1754.

S. Franc. de Paula in prima ſua regula Gregor. Cantum ſuis alumnis permiſit, ſed in ſecunda Cantum ſine notulis præcepit; qui nunc obſervatur.

§. 1. Exponi ſiquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Franciſcus Galindo Zeloſus, ſeu Procurator Generalis Ordinis Fratrum Sancti Franciſci de Paula Minimorum nuncupatorum, quod cum uſus canendi Divinas Laudes frequentiſſimus fuerit ab initio naſcentis Eccleſiæ, tum in Oriente, tum in Occidente, hujuſmodi uſui inhærens dictus Sanctus Franciſcus memorati Ordinis Parens, in prima ſua Regula ſuis Alumnis Cantum Muſicalem, ſeu figuratum, Gregorianum nuncupatum, præmiſit, qui quidem Cantus per aliquod temporis ſpatium apud Fratres memorati Ordinis in uſu fuit. Novis vero ſupervenientibus menti ejuſdem Sancti Franciſci de Paula cauſis, in ſecunda regula, quam ſuis Fratribus obſervandam tradidit, ſtatuit Miſſas Divinumque Officium concinenda eſſe ſine notulis, voce quadrata, & rotunda, quaſi computando, ita ut modus hujuſmodi uſque nunc a Fratribus dicti Ordinis obſervari pergitur.

Plurima incommoda, quæ ex hujuſmodi indecoro cantu derivant, recenſentur

§. 2. Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, & dictus Franciſcus Zeloſus, ſeu Procurator Generalis aſſeruit, ſuccedentibus temporibus experientia compertum ſit talem modum non tantum eſſe difficilem, verum etiam plurima afferre inconvenientia, prout nonnulli docti, zelanteſque dicti Ordinis Viri diverſis temporibus ea adnotaverint, quæ referuntur, nempe = Primo, plurimum laborant dicti Ordinis Fratres, ut cantent uniformiter ſine notulis, & abſque ulla vocis inflatione, præſertim quando Miſſa ſolemnis, Officiumque Divinum altiori voce cantari debent; Secundo, ex hujuſmodi cantus difficultate per univerſum Ordinem prædictum diſſimilis, diverſuſque factus eſt canendi modus, ut non ſolum inter Italos, Germanos, Gallos, & Hiſpanos ejuſdem Ordinis Fratres varius ſit Cantus, verum etiam in eademmet cujuſcumque Nationis Provincia, & fere in unoquoque ejuſdemmet Provinciæ Conventu memorati Ordinis, alio modo, & aliter cani ſoleat, quod quidem alienum eſt uniformitati Deum laudandi, quæ toties a Sacris Conciliis, & Sanctis Patribus commendatur, quæqua a Sancta Univerſali Eccleſia tenetur. Tertio, cum Cantus Gregorianus ubique receptus reperiatur, adeoque a Chriſtifidelibus devote audiatur, accidere ſolet, ut Chriſtifideles ad Eccleſias dicti Ordinis accedentes, cantandi diverſitatem agnoſcant, non raro fit, ut ſcandalizentur, & loco orandi, excitandive ad devotionem, ab illa retrahantur, imo & quandoque Fratres prædictos inconcinniter canentes irrideant. Quarto, plures ſupradicti Ordinis conventus, ex hujus Sanctæ Sedis benignitate Parochiales Eccleſias unitas habent, in quibus neceſſe ſit, Miſſam, Divinaque Officia ſolemni pompa celebrare præcipue in ſolemnioribus anni feſtis diebus, & dictus canendi modus, voce quadrata & rotunda, multum detrahat devotioni, & majeſtati, ubi e contra cantus figuratus cum debita moderatione adhibitus illas augeat. Quinto, plures etiam Conventus prædicti,

quibus

Anno 1754.

quibus Parochiales Eccleſiæ unitæ minime exiſtunt, ſocietatem, concordiamque, & unionem cum aliis Confraternitatibus, Communitatibus, & Parochialibus Eccleſiis habent, in quibus uſus Cantus Gregoriani viget, concurrentibus viciſſim una cum Fratribus prædictis in alienis Eccleſiis ad faciendas Parochorum, vel aliorum Superiorum, & perſonarum ab hac luce migrantium exequias clarius inconvenit diverſitas, quippe qui cum alii Reſponſoria, & Gradualia cum notis in Eccleſiis ejuſdem Ordinis ſolemniter cantent, Fratres Ordinis hujuſmodi non valeant, neque ſciant ad eamdem formam reſpondere, id apud populos inibi intereſſentes & adventantes novitatem non parvam, & admirationem reddit. Demum Fratres ejuſmodi Ordinis, ex tali Cantu voce quata, & rotunda, facile tædio afficiuntur, ut proinde, laudes Deo minus devote perſolvant: Ac propterea dictus Franciſcus Zeloſus, ſeu Procurator Generalis hiſce incommodis obviare cupiens, opportune in præmiſſis a Nobis provideri, & ut infra indulgeri plurimum deſideret.

Gregor. Cantus in Choro, aliiſque functionibus præcipitur.

§. 3. Nos piis dictis Franciſci Zeloſi, ſeu Procuratoris Generalis votis hac in re, quantum cum Domino poſſumus, ſavorabiliter annuere volentes, eumque a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a Jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus ejus nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, attento dilecti Filii Noſtri Alexandri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis Tanari nuncupati, ejuſdem Ordinis apud Nos, & hanc Sanctam Sedem Protectoris voto Nobis facto, non obſtantibus, quod in ſecunda regula dicti Ordinis præſcriptum reperiatur, Miſſas Divinaque Officia per Fratres hujuſmodi canenda eſſe ſine notulis, voce quadrata, & rotunda; nihilominus dilectis Filiis Correctori Generali, ac Correctoribus Provincialibus, nec non Correctoribus Conventuum, ac univerſis Fratribus dicti Ordinis, nec non Correctricibus, & Monialibus Monaſteriorum ejuſdem Ordinis, ſub cura, regimine, gubernio, & adminiſtratione Fratrum dicti Ordinis, nunc, & pro tempore exiſtentibus, ut ipſi, & illæ de cætero Cantum Gregorianum figuratum cum Notulis, in Choro, aliiſque Eccleſiaſticis Functionibus adhibere, & introducere libere, & licite poſſint, & valeant, ac proſequantur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium permittimus, volumus, & mandamus.

Clauſulæ pro firmitate præmiſſorum.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes Litteras ſemper firmas validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, pleniſſime ſuffragari, & ab eis reſpective inviolabiliter obſervari, ſicqua in præmiſſis per quoſcumque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & Conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Pont. A. XIV.

Derogatio contrariis.

Exempl. fides.

§. 5. Volumus autem, quod præſentium Litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu dicti Zeloſi, ſeu Procuratoris Generalis ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem Ordinis munitis, eadem prorſus fides tam in Judicio, quam extra illud adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. 22. Jan. 1754. Pontific. XIV.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXII. Januarii MDCCLIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

D. Card. Paſſioneus.

CORRECTORIBUS XXX.

Tum Generali tum Provincialibus Ordinis Minimorum Sancti Franciſci de Paula, conceditur facultas decidendi circa Electiones, vel alia negotia, quæ ad Generale vel Provinciale reſpective Tribunal, ob paria poſt tertium ſcrutinium ſuffragia, devolvuntur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exord.

INjuncti Nobis per abundantiam Divinæ gratiæ Paſtoralis officii ſollicitudo poſtulat, ut in iis, per quæ Chriſtifidelium ſub ſuavi Religionis jugo Altiſſimo famulantium proſpero ſtatui conſulitur, ejuſdem officii partes ſedulo intendamus, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Dubium in poſtremo Cap. Generali propoſit. circa Electiones ob paria ſuffragia ad Trib. General. aut Prov. devolutas.

§. 1. Exponi ſiquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Franciſcus Galindo Zeloſus, ſeu Procurator Generalis Ordinis Fratrum Sancti Franciſci de Paula, Minimorum nuncupatorum, quod dilectus itidem Filius Julius Malmuſi Frater expreſſe profeſſus, & tunc temporis Zeloſus, ſeu Procurator Generalis dicti Ordinis, Vocalibus pro celebratione Capituli Generalis ejuſdem Ordinis in Civitate Barchinonen. Anno MDCCLII. canonice congregatis, inter cætera, decidendum propoſuit infraſcriptum dubium, nempe, Primo: quomodo reſolvendæ eſſent Electiones devolutæ ad Tribunal Generalitium, vel Provinciale, ſi poſt tertium ſcrutinium ſit paritas votorum; a Vocalibus prædictis, ſive Capitulo Generali nemine diſcrepante ſancitum fuit, Nobis ſupplicandum eſſe

eſſe pro facultate, cujus vigore Correctori Generali pro tempore exiſtenti eſſet facultas hujuſmodi paritates ſuo voto definire. Nobis propterea dictus Franciſcus Zeloſus, ſeu Procurator Generalis humiliter ſupplicari fecit, ut in præmiſſis opportune providere, & ut infra, indulgere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Correctori Generali, in iis, quæ ob paritatem ſuffragiorum ad ſuum Tribunal devolvuntur, facultas decidendi conceditur.

§. 2. Nos igitur, qui Ordinem prædictum paternis amplectimur affectibus, ac felici, proſperoque dicti Ordinis, illiuſque Provinciarum, & Fratrum regimini, & gubernio, atque directioni, quantum cum Domino poſſumus, conſulere, dilectoſque etiam Filios Superiores, & Alumnos Ordinis, Provinciarumque hujuſmodi ſpecialibus favoribus proſequi volentes, ac dicti Franciſci & illorum ſingulares perſonas, a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, audito, perpenſoque prius voto dilecti Filii Noſtri Alexandri S. R. E. Diaconi Cardinalis Tanari nuncupati, dicti Ordinis apud Nos, & Apoſtolicam Sedem Protectoris Nobis facto, licet Capitulum Generale, ſeu Vocales, ſuffragium in Capitulo Generali ultimo loco in Civitate Barchinonen. celebrato habentes, nemine diſcrepante decreverint, quod Nobis ſupplicandum eſſet pro facultate Correctori Generali deciſiva in omnibus Electionibus devolutis tam ad Tribunal Provinciale ſpectantibus, eveniente paritate ſuffragiorum, ſeu votorum, habitis prius per tres vices ſcrutiniis, per Nos concedenda; nihilominus Nos, ne negotia dicti Ordinis propter abſentiam Correctoris Generalis a Provinciis dicti Ordinis inter ſe diſſitis retardentur, & detrimenta patiantur; facultatem deciſivam dilecto Filio moderno, & pro tempore exiſtenti Correctori Generali dicti Ordinis, in omnibus ad Tribunal Generalitium ſpectantibus, juxta votum dictorum Vocalium, peractis debitis ſcrutiniis, ſi paritas votorum acceſſerit, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus & indulgemus.

Eadem tribuitur quoque Correctoribus Provincialibus pro iis negotiis, quæ ad eorum Tribunal ſpectant.

§. 3. Ac inſuper eamdem deciſivam facultatem auctoritatemque modernis, & pro tempore exiſtentibus Correctoribus Provincialibus dicti Ordinis quarumcumque Provinciarum, tam in omnibus Electionibus Correctori Provinciali devolutis, ſeu de jure pertinentibus, quam in aliis cauſis, & rationibus, ad Tribunal Provinciale quomodolibet, juxta dicti Ordinis Statuta, & peculiares, cujuſcumque Provinciæ Conſtitutiones, ſpectantibus & pertinentibus, peracto prius tertio ſcrutinio, & intercedente votorum paritate, auctoritate & tenore prædictis extendimus, & ampliamus, ac de novo concedimus, & impertimur; itaut tam Corrector Generalis, quam Correctores Provinciales, juxta datam ſibi a Domino prudentiam, & juxta rerum qualitates, intra ſuum Tribunal reſpective Generale, vel Provinciale, & non aliter, ad quaſcumque Electiones, factis prius tribus ſcrutiniis, vel a Correctore Generali in ſuo, ſeu a Correctore Provinciali reſpective in ſuo, Tribunalibus, ex quatuor votis compoſitis, interveniente tamen paritate votorum, devenire, ac quaſcumque cauſas quoad Correctores Provinciales cognoſcere, & decidere, aliaque Ordinis, & Provinciarum negotia decernere, & quidquid in omnibus præmiſſis per eum, & illos, ſeu aliquem eorum, ſancitum, decretum, cognitum, actum, geſtumque fuerit, ſuum ſortiri debeat effectum, perinde ac ſi omnium unius cujuſque Tribunalis hujuſmodi ſuffragiorum conſenſu factum fuiſſet.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes Litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & illis, ad quos ſpectat, & in futurum quomodolibet ſpectabit, pleniſſime ſuffragari, & ab eis inviolabiliter obſervari: ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti Ordinis, & illius Provinciarum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & Conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Derogatio contrariis.

Exemplorum fides.

§. 5. Volumus autem, quod præſentium Litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu dicti Zeloſi, ſeu Procuratoris Generalis ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem Ordinis munitis, eadem prorſus fides tam in Judicio, quam extra illud adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXII. Januarii MDCCLIV. Pontificatus Noſtri Anno Decimo quarto.

Dat. 22. Januarii 1754. Pontificat. XIV.

D. Card. Paſſioneus.

XXXI. AD EXERCENDOS,

Erudiendoſque Picturæ, atque Sculpturæ Tyrones, Gymnaſium publicum, ſeu Academia in Ædibus Capitolinis erigitur, annuo cenſu conſtituto in neceſſarios ſumptus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Ingenuarum artium præſtantia.

INTER curas ſupremo Principe dignas, non ultimum locum tenere cenſemus eam, quæ pertinet ad tuendas promovendsſque ingenuas artes, quibus honeſta ingenia excoluntur, & liberaliter occupantur; quæque, dum naturalium rerum pulchritudines imitando exprimunt, propriam humanæ naturæ nobilitatem, atque præſtantiam declarant; nec modo Civium commodis, ſed ſæpe etiam Divino cultui cum dignitate inſervientes, ſocietati ſimul utilitatem afferunt, & ſplendorem.

Urbs Roma quantopere his claruerit.

§. 1. Hanc curam in omni recte conſtituta Civitate nunquam neglectam, Nobis potiſſima quadam ratione ſuſcipiendam eſſe duximus: quibus nimirum, Divinæ providentiæ conſilio, delatum eſt illius Urbis dominium & regimen, quæ olim quidquid ubiqne pretioſum, vel inſigni arte elaboratum extitit, aut ditione & imperio, aut etiam ſinu ſuo complexa, ipſam artium omnium excellentiam ſusm fecit; eamque laudem a ſubjectis Nationibus ad ſe tranſlatam, aliis deinde gentibus, quæ illius omnino expertes erant, invexit; & ab reliquo Terrarum Orbe inſcitiam atque barbariem ſemel atque iterum depulit.

Sine exercitatione facile intereunt.

§. 2. Verum quum artium gloria, ceſſante artificum exercitatione, facile intereat; videbatur illa in hac Urbe Noſtra paulatim imminui poſſe: dum ipſa Urbs, præclaris veterum atque recentium Pictorum, Sculptorumque operibus referta, in eorum poſſeſſione quadam veluti ſecuritate conquieſcit; novoſque earum artium tyrones formare parum ſollicita, futurorum deinde Magiſtrorum ſcholam propemodum extingui ſinit: non ſatis advertens, ad eam ſe aliquando artificum penuriam redigi poſſe, ut quum aliquod opus ad uſum, ad ornatum, ad memoriam inſigne efficiendum occurrat, alienorum operam implorare cogstur, & induſtriæ ſubſidia ab iis expectare, qui olim politioris culturæ, ac ſcientiarum & artium omnium documenta ab ipſa petere conſueverunt.

Cura Pontificis, ut Tyronum induſtriæ & exercitationi nihil deſit.

§. 3. Huic malo quum Nos tempeſtive occurrendum merito judicaverimus; poſtquam plura artis antiquæ monumenta collegimus, plura reſtauravimus, eorumque in publicam utilitatem conſervationi proſpeximus; Capitolinam Pinacothecam, Prædeceſſoris Noſtri Clementis Papæ XII. munificentia collectam, inſtructamque, magna Græcorum, Ægyptiorum, Romanorumque Signorum acceſſione locupletavimus; inſigniumque Pictorum Tabulas magno numero diverſis ex locis conquiſitas, multoque ære comparatas, in eodem Capitolio, laxis a ſolo ædibus ad auſtralem montis crepidinem excitatis, apte decenterque diſpoſitas collocavimus; nunc denique ibidem, ubi tot artis prodigia viſuntur, hominum admirationi, & artificum exemplo propoſita, publicam quoque inſtitutionem ingenuarum Artium Tyronibus conſtituere deliberavimus, eamque ipſis præberi volumus exercitationem, quam omnium opinione idoneam maxime haberi novimus, adeoque aptiſſimam fore confidimus, ad perfectos aliquando futuros Pictores, Sculptoreſque informandos, qui veteris Romanæ Academiæ gloriam renovare, & in omnem poſteritatem propagare queant.

Pingendi fingendique principium in exactiſſima delineatione; hæc in contemplatione naturæ potiſſimum conſtituta.

§. 4. Quum enim recte pingendi atque fingendi principium & fons in exactiſſimæ delineationis peritia ſtatuatur; hæc autem ex ipſa naturæ contemplstione certius, quam ex ſervili priorum artificum imitatione acquiri poſſit: idcirco in prædictarum Ædium a Nobis extructarum corpore capacem Aulam ad id aptari curavimus: ut ibi qnicumque in delineandi arte proficere ſtudent, ad vivi hominis exemplar ſeſe exercentes, certas veraſque ducere lineas addiſcant: Quo ſemel conſtantibus naturæ legibus probe imbuti, & ad earum normam conceptas animo rerum formas exigere & conformare docti, in omni genere liberalis artificii, ad quod ingenium ſtudiumque appulerint, intrepida manu operari valeant. Quod quidem commodum quum alias in Urbe ſtudioſis adoleſcentibus ægre ſuppeteret, ac pretio plerumque, & pecuniarum collatione comparandum eſſet: nihil ipſis jucundius, aut honeſtis artibus promovendis utilins præſtare Nos poſſe putavimus, quam ſi perpetuo liberalitatis Noſtræ munere provideremus, ut omnes ſumptus ad conducendum hominem in delineationum exemplar, ad locum inſtruendum atque illuſtrandum, & ad ipſum opus dirigendum urgendumque neceſſarii, de pnblico præberentur. Hac enim ratione ſperandum fore judicavimus, ut beneficio Noſtro invitati adoleſcentes oblatam ſibi proficiendi occaſionem cupide arripiant, & ad præclaras hujuſmodi artes omni cura excolendas, ac perficiendas, magis magiſque accendantur.

Academia ſeu Gymnaſium publicum, vulgo *del Nudo* in Capitolinis edibus erigitur.

§. 5. Jam vero certam huic operi formam præſcribere, ejuſdemque perpetuam ſtabilitatem aſſerere volentes; Motu proprio, ac certa ſcientia, per hanc noſtram perpetuo manſuram Conſtitutionem, in præfatis Ædibus noſtro juſſu & ſumptu in Capitolio extructis, in inferiori ſcilicet earum Aula ad id deſtinata, Gymnaſium, ſeu Academiam, populari vocabulo *del Nudo* appellandam, in pauperum ſtudioſorum, qui delineandi artem addiſcere curant, beneficium & uſum, erigimus & inſtituimus;

Ejuſdem Præſes, & Protector deſignatur.

cujus quidem Gymnaſii ſeu Academiæ ſic erectæ & inſtitutæ Protectorem & Præſidem, earumdem præſentium Literarum tenore, Venerabilem Fratrem Noſtrum Sylvium

vinni Sabinenſem Epiſcopum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem Valenti nuncupatum, Noſtrum in Status univerſi negociis Seeretarium, dictæque Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarium, qui Nos in hujus rei conſilio ſuſcipiendo, & ad exitum perducendo, pro ſua rerum gerendarum ſolertia, & ſingulari erga bonas artes ſtudio, plurimum juvit, ac deinde illius in Camerariatus hujuſmodi Officio Succeſſores, eligimus & deputamus: Mandantes eidem Sylvio Epiſcopo & Cardinali, ut opportunas Leges, & provida Statuta pro deſtinati operis conſtitutione, & perpetuo regimine, quamprimum condere curet, Noſtroque etiam nomine & auctoritate promulget; ac dantes eidem moderno, ac pro tempore exiſtenti præfatæ Academiæ, ſeu Gymnaſii Præſidi, ac Protectori, neceſſarias omnes & opportunas facultates, ad hoc, ut pro ejuſdem operis executione & progreſſu, quaſcumque utiles & idoneas pro tempore ordinationes facere, atque decreta edere, & tam eorum, quam Legum & Statutorum hujuſmodi obſervantiam injungere, & exigere, ac etiam, quoties ita res ferent, illas & illa revocare, corrigere, & in melius immutare poſſit, & valeat; prout ad ipſius Academiæ, ſeu Gymnaſii utilitatem, & mentis ac voluntatis noſtræ implementum, magis expedire, illius prudentiæ viſum fuerit.

Cui ampliſſima datur auctoritas in Academ.

Certo annuo cenſu Academ. addicto conſulitur neceſſariis expenſis.

§. 6. Pro ejuſdem vero Gymnaſii dote, qua occurrentes expenſæ pro mercede hominis delineantium ſtudio proponendi, aliiſque rebus ad hujuſmodi operis executionem, ac directionem neceſſariis, fieri & ſuſtineri valeant; Nos annuam ſummam trecentorum ſcutorum de juliis decem pro quolibet ſcuto, ex publici Promptuarii, a Nobis etiam in hac Urbe ad aſſervandas, & venales proponendas ſoleas inſtituti, proventibus, (quos quidem Nos ipſi alias per Schedulam noſtri Motus proprii die xxii. Junii Anni MDCCXLVIII. ſignatam, & in Actis dilecti Filii Gregorii de Caſtellanis unius ex Cameræ prædictæ Secretariis & Notariis exiſtentem, in noſtro Monte Pietatis, ad creditum ejuſdem Cameræ, in peculiari tamen computo, & ad liberam dicti Sylvii Epiſcopi & Cardinalis Camerarii, ejuſque in Officio hujuſmodi Succeſſorum diſpoſitionem, ad hoc ut ipſe, ejuſque Succeſſores de illis, prævia participatione Nobis, & Romano pro tempore Pontifici facienda, diſponere valeant, deponi voluimus), percipiendam, ab ejuſdem Cameræ Apoſtolicæ redditibus, motu & ſcientia præfatis, ac de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, per eaſdem præſentes, perpetuo ſeparamus, ſejungimus, & diſmembramus: Eamdemque ſummam annis ſingulis, duabus æqualibus & anticipatis ſolutionibus, in eodem Monte Pietatis, ad Creditum præfatæ Academiæ Capitolinæ *del Nudo* nuncupatæ, & ad dicti Cardinalis moderni & pro tempore exiſtentis illius Protectoris diſpoſitionem, libere deponendam, eidem Gymnaſio ſeu Academiæ, ad prædictos effectus, etiam perpetuo applicamus, concedimus, & aſſignamus: Mandantes eidem Sylvio Epiſcopo & Cardinali, ejuſque Succeſſoribus prædictæ Academiæ Protectoribus & Præſidibus pro tempore futuris, ut ejuſmodi pecuniarum ſummam, pro eorum prudenti arbitrio, in opportunas quaslibet, & ad prædictum opus recte ordinandum & promovendum neceſſarias & ntiles expenſas, abſque ullo reddendæ rationis onere, erogari curent. Nos enim quidquid ab ipſis ea in re provide ſtatutum, ordinatum, & geſtum fuerit, ratum & gratum habebimus, ac etiam faciemus auctoritate noſtra, ab omnibus, ad quos pertinet, appellatione poſtpoſita, inviolabiliter obſervari.

Firmantur Statuta ampliſſimis clauſulis.

§. 7. Ac decernentes has noſtras Literas, quas in dicta Camera Apoſtolica, juxta Conſtitutionem felicis recordationis Pii Papæ IV. Prædeceſſotis noſtri deſuper editam, præſentari, inſinuari, & regiſtrari volumus, præmiſſaque omnia & ſingula, nullo unquam tempore, ex quibuſvis cauſis, de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel quocnmque alio defectu notari, & impugnari, ſeu revocari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, aut in jus, vel controverſiam vocari poſſe: Sed tamquam ad bonarum Artium conſervationem & propagationem, Urbiſque noſtræ decorem factas, ſemper & perpetuo validas & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere debere.

Aliter judicari prohibet.

§. 8. Sicqne, & non alias, per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam prædictæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, nec non Cauſaram Palatii Apoſtolici Auditores, ejuſdemque Cameræ Theſaurarium Generalem, ac Clericos Præſidentes, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere: irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter cnntigerit attentari.

Derogat. generalis.

§. 9. Non obſtantibus contrariis quibuſcumque Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus, ac quatenus opus ſit, promptuarii præfati inſtitutione, ac proventnum inde obvenientium applicatione, ut præfertur, per Nos factis: privilegiis quoque indultis, & Literis Apoſtolicis, eidem Cameræ, ac illius Officialibus & Miniſtris, & qnibuſvis aliis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus clauſulis, ac irritantibus Decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus, etiam Conſiſtorialiter, ac alias quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, ac etiam pluries firmatis, approbatis & innovatis.

Et ſpecialis oppoſitor.

§. 10. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro ſufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium & ſingulorum tenores præſentibus pro plene & ſufficientur expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum ſpecialiter & ex-

Anno 1754. Sanctio pœnalis.

expreſſe ac latiſſime & pleniſſime derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 11. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ erectionis, inſtitutionis, electionis, deputationis, facultatum impertitionis, ſeparationis, ſejunctionis, diſmembrationis; applicationis, conceſſionis, aſſignationis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 17. Martii 1754. Pont. XIV.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ 1753. XVI. Kal. Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

J. Card. Pro. Datar.

D. Card. Paſſioneus.

Visa

De Curia J. C. Boſchi.

Loco ✝ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XXXII. BASILICA ASSISIENSIS

S. Franciſci in Patriarchalem & Cappellam Papalem erigitur: Cum aliis gratiis, privilegiis, & indultis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Præm Divinum eloquium impletur, dum exaltatur in terris humilitas Sancti Franc.

FIdelis Dominus in verbis ſuis, quum ſæpe in Scripturis ſanctis declaraverit, exaltaturum ſe illos, qui voluntariæ demiſſionis affectu humiliarent in terra animas ſuas, non ſolum in cœleſti Regno puſillos Servos, quos Filii ſui humilitati conformes reperit, gloria & honore mirabiliter coronat; ſed etiam, ad mortalium fidem excitandam & roborandam, hoc pro ſua ſapientia diſponit, ut qui viventes in Mundo, Mundi gloriam contempſerunt, eique placere non curarunt, ſplendidioribus poſt mortem honoribus in ipſo conſpectu filiorum hominum extollantur, eorumque memoria in terris decorata fulgeat, & glorioſa clareſcat. Quod quum in pluribus ſanctis Viris ab ipſo Mundi exordio, & maxime poſt conſtitutam Eccleſiam, ſæpiſſime demonſtratum eſt; tum vero in Beati Franciſci Confeſſoris exaltatione, & in omnibus, quæ ad illius Inſtituti amplificationem, & memoriæ celebritatem pertinent, manifeſte impletum conſpicimus. Qui enim vivens, in oculis ſuis, & aliorum vileſcere ſemper ſtuduit, ac opprobriis & vituperationibus delectari conſuevit; jampridem irrefragabili Catholicæ Eccleſiæ judicio, clariſſimoque præconio, inter Amicos Dei cum ipſo in Cœlis regnantes, ubique terrarum honoratur, & colitur: Illius autem Corpus, in quo mortificationem Chriſti ad mortem uſque circumferre non deſtitit, ſingularibus ſignis atque prodigiis de Cœlo illuſtratum, atque certantibus omnium Ordinum ſtudiis, ita Populorum & Principum devotione clarificatum fuit, ut ejuſdem Sepulchrum glorioſum, ſuper ambitioſa potentium ſæculi monumenta, merito celebrari mereatur.

Pont. A. XIV.

Honores, & privil. a Præd. Pontif. collata Eccleſiæ Aſſiſien. ubi Corpus Sancti Franciſci reconditum eſt, enarrantur.

§. 1. Et ſane vix altero ab illius obitu anno decurſo, quum de Servi Dei exuviis decenter collocandis ageretur, eumque in finem opportunus locus & fundus prope Aſſiſienſis Civitatis mœnia, illius Alumnis pro Apoſtolica Sede recipientibus oblatus fuiſſet; ſan. mem. Prædeceſſor Noſter Gregorius Papa IX. dignum exiſtimans & conveniens, illius memoriam, per quem tantus Eccleſiæ Dei fructus provenerat, in eo etiam honorificari, ut Eccleſia, in qua ejus Corpus recondendum erat, nemini, præterquam Romano Pontifici, ſubeſſet; eumdem fundum in jus & proprietatem prædictæ Sedis Apoſtolicæ recepit; ſtatuitque Eccleſiam inibi conſtruendam omnino liberam, ac nulli alii, quam Apoſtolicæ Sedi ſubjectam fore; & ad hujuſmodi libertatis ab Eccleſia Romana perceptæ indicium, unius libræ ceræ cenſum annuatim ſibi, & Succeſſoribus ſuis ab eadem Eccleſia perſolvendum decrevit; Super quibus Apoſtolicas Litteras, quarum initium eſt = *Recolentes* = edidit Reate, XI. Kalendas Novembris Pontificatus ſui anno II. Deinde vero, quum idem Gregorius Prædeceſſor, in ipſa Aſſiſienſi Civitate, glorioſiſſimum Patriarcham Sanctorum Confeſſorum Catalogo rite adſcripſiſſet, ac deſignatam hujuſmodi Eccleſiam in ipſius honorem Omnipotenti Deo dicandam, erigendamque ſtatuiſſet, illius primario lapide ſuis ipſe manibus poſito, per alias ſuas Litteras datas Laterani, X. Kalendas Maji, anno Incarnationis Dominicæ MCCXXX. Pontificatus ſui anno IV. incipientes = *Is, qui Eccleſiam* = non modo conceſſum eidem Eccleſiæ libertatis, & immediatæ Romano Pontifici ſubjectionis privilegium, nova & ſolemniori conceſſione firmavit, ſed etiam Eccleſiam ipſam Ordinis Fratrum Minorum Caput & Matrem ab omnibus habendam, ac in ea per Fratres ejuſdem Ordinis perpetuo ſerviendum fore conſtituit; aliaque ad aſſerendam illius immunitatem, ac dignitatem, & Fratrum in ea deſervientium commoda promovenda, opportune decrevit, quæ latius continentur in præfatis ejuſdem Gregorii Litteris: quas alii deinde Prædeceſſores Noſtri Romani Pontifices, ex quo ipſius Sancti Franciſci Corpus in eamdem memorabili pompa illatum fuit, in primis Innocentius Papa IV., qui poſtea Eccleſiam ipſam ad ſupremum faſtigium perductam, ſuaque jam conſtructione & mole conſpicuam, anno MCCLIII., Dominica ante Feſtum Aſcenſionis Domini, ad honorem Dei, & ejuſdem Beati Franciſci, ſolemni ritu dedicavit, nec non Clemens Papa IV. per ſimiles ſuas Litteras confirmarunt & innovarunt. Nicolaus vero etiam IV. peculiaribus Litteris, datis Reate II. Idus Maji Pontificatus ſui anno II., & incipientibus = *Præclara* = ſtatuit Eccleſiam ipſam, & totum locum ipſius, cum pertinentiis

A fundationis initio S. Sedi immediate ſubjicitur, annuo reſervato cenſu.

Pontific. manu primus lapis Eccleſiæ ponitur.

Caput & Mater Ordinis Minorum conſtituitur, Fratribuſque ejuſdem Ordinis cuſtodienda in perpet. traditur.

Per Rom. Pontific. ſolemni ritu dedicatur.

Vetitum, ne Eccl.

Digitized by Google

interdicto abſque Sanctæ Sedis mandato ſupponatur.

tiis ſuis, Eccleſiaſtico Interdicto, abſque ſpeciali & expreſſo Apoſtolicæ Sedis mandato, ſub certa forma ibidem præſcripta concepto, ſupponi non poſſe.

Magis ſpecialiter addicitur proprietati S. Sedis, utpote decorata Frequenti Pontific. acceſſu. Pontific. Ædibus, & diuturno eorum domicilio Pontific. Archivo. Pontific. ſepultura

§. 2. Porro eidem Eccleſiæ non parum honoris ex eo acceſſit, quod alii ex Prædeceſſoribus Noſtri Romanis Pontificibus non ſolum ad eam, Beati Patriarchæ Tumulum veneraturi, ſæpe ſe contulerunt, ſed in Pontificiis quoque Ædibus prope ipſam extructis ad non exiguum tempus domicilium figere, atque omnis generis Pontificalia Sacra in ea celebrare conſueverunt; Inſuper Apoſtolicæ Sedis ſcrinia, aliaque Eccleſiaſticæ Poteſtatis, & Civilis Imperii inſtrumenta apud eam collocarunt; nonnulli etiam in ea ſepulturam ſui corporis elegerunt; quapropter ejuſdem Eccleſiæ immediata Apoſtolicæ Sedis ſubjectio, quæ ipſi cum aliis pluribus per Orbem Eccleſiis ab inferiorum Præſulum juriſdictione exemptis communis videri poterat, peculiaris cujuſdam Pontificum dominii, & proprietatis induit ſpeciem; eo vel maxime confirmatam, quod quum in unius ſtructuræ altitudine trium revera Eccleſiarum, quarum altera alteri imminet, mira ædificatio conſurgat, in ſuperioris Eccleſiæ Hemicyclo, Pontificia marmorea Cathedra contra Aram Maximam uſque ab initio extructa, ſemper ſtetiſſe dignoſcitur; in ea vero, quæ media eſt, atque ſubjectum venerandi Corporis conditorium propius attingit, a latere Altaris, ubi Pontifices Sacris ſolemnibus operantes Thronum erexiſſe oportuit, aliquot ab hinc annis Pontificius pariter Thronus, ex auctoritate primum ſan. mem. Deceſſoris Noſtri Clementis Papæ XII., atque iterum Nobis annuentibus, erectus, aſſidue retineri conſpicitur; De omnibus autem, quæ ad ipſam Eccleſiam, ejuſque cultum, & ſacras actiones in ea peragendas quoquomodo pertinent, nihil ſive magnum, ſive parvum, ſtatui, aut immutari conſuevit, niſi conſultis prius Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, quorum ſingularis cura, & ſollicitudo, tam pro ejuſdem Eccleſiæ conſervatione, ac decore, quam pro recta omnium in ipſa agendorum ordinatione ſemper enituit.

Duplici Pontific. Cathedra.

Nil in ea immutari conſuevit inconſulto Rom. Pontific.

Ditatur appellatione Baſilicæ, pluribuſq. gratiis Spiritual. & temporalibus.

Quare nil mirum ſi plerique Romani Pontifices Prædeceſſores Noſtri, eamdem Eccleſiam, Baſilicam etiam nuncupatam, compluribus Privilegiis, & Gratiis ſpiritualibus, & temporalibus cumularunt, & Nicolaus Papa V. per ſuas Apoſtolicas Litteras incipientes: *Licet ex debito*: datas Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ MCDL. VIII. Idus Februarii, omnia, & ſingula privilegia & indulta hujuſmodi, tanquam a ſe ipſo conceſſa, perpetuam roboris firmitatem obtinere decrevit; & Sixtus Papa IV. eadem aliaque poſterius impertita, ſimiliter pro ſuis adoptans, novo confirmationis munimine roboravit, per ſuas pariter Litteras ſub Plumbo editas Romæ, apud Sanctum Petrum pridie Idus Novembris anno MCDLXXI., quarum initium eſt: *Ad Ordinem*: & Sixtus Papa V. aliis ſimiliter Litteris datis XIII. Kalendas Decembris anno MDLXXXV. piam Chriſtifidelium utriuſque ſexus, Chordigerorum nuncupatorum, Archiconfraternitatem, in eadem Eccleſia, & ad illius Altare Majus, auctoritate Apoſtolica erexit, compluribus eidem Indulgentiis & gratiis conceſſis, quarum participatione etiamnum, juxta poſteriores Apoſtolicæ Sedis ſanctiones, innumeri Chriſtifideles, aliis hujuſmodi Confraternitatibus per omnes Mundi partes ex ejuſdem Sixti conceſſione erectis, aggregati, ditantur. Utque alia innumera Apoſtolicæ liberalitatis erga eamdem Eccleſiam effuſæ, argumenta prætereamus, fel. rec. Prædeceſſor Noſter Innocentius Papa XII. per ſuas Litteras ſub Annulo Piſcatoris datas die XVIII. Auguſti anno MDCXCVIII. ac perpetuis temporibus valituras, omnibus Chriſtifidelibus, qui illam vere pœnitentes & confeſſi, ac Sac. Communione refecti, in quocumque anni die devote viſitaverint, ibique, ut in ipſis Litteris præſcribitur, oraverint, plenariam omnium peccatorum Indulgentiam, & remiſſionem conceſſit: Deinde etiam per alias ſimiles Litteras die XI. Martii ſequentis anni editas, tres in eadem pro tempore deputandos riteque conſtituendos Pœnitentiarios, Ordinis Fratrum Minorum Conventualium expreſſe profeſſos, ſatis amplis facultatibus pro confluentium Chriſtifidelium abſolutione a peccatis atque cenſuris, & pro votorum commutationibus, Apoſtolica auctoritate inſtructos, perpetuo extare voluit atque conceſſit.

Archic. Chordig. in ipſa erigitur cum facultate aggregandi.

Indulg. plenaria quotidie ibidem in perpet. conced.

Tres in ea Pœnit. Auctorit. Apoſtol. deſignantur.

Pontifex Prædeceſſorum exemplo, & propria devotione erga S. Franc. permotus

§. 3. Tot igitur Venerabilium Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis Nobis propoſitis, eorumque veſtigiis inſiſtentes, Nos etiam ad ejuſdem Eccleſiæ ſplendorem ac decus augendum cumulandumque libenter adducti ſumus. Quod quidem non tam ſingularis obſequii Noſtri affectus erga B. Franciſcum Patriarcham multis jam rebus privatim, & publice declaratus, atque teſtatus; & peculiaris quædam, ac veluti hæreditaria in eumdem Familiæ Noſtræ devotio, Nobis ſuggeſſit; dum animo occurrit, ipſo adhuc Beato Franciſco in vivis agente, primum Bononiæ locum illius Diſcipulis, ad eorum Ordinis Cœnobium fundandum, a Majoribus Noſtris oblatum fuiſſe; illius vero cum Chriſto regnantis Patrocinio, complura in Noſtros beneficia profecta, ipſiuſque Familiæ Noſtræ conſervationem, peſtifera quondam graſſante lue, acceptam referri, grata mente recolimus: Sed ea potiſſimum cogitatio Nobis ſuaſit, quod merito ſperandum duximus, Romanam Eccleſiam, ejuſque Ditionem, in cujus ſinu Beatus Pater & ortum habuit, & ſepulchrum, eo magis illius apud Deum interceſſionibus protegendam, atque ſervandam, quo magis illuſtria, ad illius memoriæ honorem, Apoſtolicæ Sedis judicia extiterint & decreta.

Ac a memoria Gentil. ſuorum, qui locum ejuſdem adhuc viventis fundum Bononiæ obtulerunt pro conſtruendo Cœnobio, & inſigne benefic. acceperunt.

Et ad implorandum præſidium Romanæ Eccleſiæ, & Eccl. Ditioni: Motu proprio confirmat, & innovat Privilegia Eccleſiæ Aſſiſienſi a Predec. conceſſa

§. 4. Itaque motu proprio, ac certa ſcientia, & matura deliberatione Noſtris, per hanc Noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem, omnia & ſingula Privilegia, Prærogativas, Libertates, Exemptiones, & Immunitates, aliaque Indulta ſæpedictæ Eccleſiæ Sancti Franciſci Aſſiſienſis, tam per præfatos Gregorium IX. Innocentium IV. Clementem etiam IV. Nicolaum IV. & V. Sixtum quoque IV. & V. ac Innocentium XII.

quam

quam per alios quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros quandocumque, & qualitercumque conceſſa, ſen confirmata, & innovata, dummodo non ſiut actu revocata, ſeu ſub aliqua generali revocatione comprehenſa, Nos etiam Apoſtolica auctoritata approbamus, confirmamus, & innovamus, eamdemque Eccleſiam ab Ordinarii Loci, ac omnium, & quorumcumque Præſulum, ſen Superiorum, etiam Regularium, tam ordinaria, quam delegata juriſdictione, viſitatione, & auctoritate penitus exemptam, liberam, & immunem, ſub immediata Noſtra, & Succeſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum, & Sedis Apoſtolicæ poteſtate, dominio, & proprietate, confirmamus, & immutabiliter conſtituimus.

Iterum eam eximit eb omni Ordinaria & delegata juriſdict. ſuſcipit ſub immediata S. Sedis poteſtate.

Eccleſiam Aſſiſienſem S. Franc. in Baſilic. Patriarc. & Cappellam Papalem erigit.

§. 5. Præterea ſimili motu, ac ſcientia, prædictam Eccleſiam Noſtram Sancti Franciſci Aſſiſienſis, præſentium Litterarnm tenore, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, in Baſilicam Patriarchalem, & Cappellam Papalem erigimus, ac talem ex nunc in futurum perpetuo eſſe & fore decernimus; Eamque Baſilicam Patriarchalem, & Cappellam Papalem æque & pariformiter nuncupari & haberi volumus, ac aliæ Baſilicæ Patriarchales intra Almam Urbem, & extra illius muros, nec non Cappellæ Papales in Pontificiis Ædibus, & prope eas conſtitutæ appellantur, atque cenſentur; Statuentes nihilominus eamdem Ordinis Fratrum Minorum ejuſdem Sancti Franciſci Caput & Matrem ſemper eſſe, & haberi; necnon, nt hactenus, per Fratres ipſius Ordinis Conventuales nuncupatos in ea perpetuo ſerviendum fore; Ac decernentes antiquum cenſum unius libræ ceræ albæ, qui hucuſque ex parte ejuſdem Baſilicæ quotannis in pervigilio Natalis SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli, in ſignum immediatæ ſubjectionis Apoſtolicæ Sedi, in Camera Apoſtolica perſolvi ſolebat, perpetuis futuris temporibus in memoriam etiam hujus honorificentiſſimi fœderis, quo noviter Baſilica Aſſiſienſis cum Sede Apoſtolica conjuncta eſt, ut antea, præſtari & recipi debere.

Præſervat & confirmat Dignitatem Cap. & Matris Ordinis Minor.

Servitium ut hactenus, per Fratres Min. Convent. præſtandam. Et ann. cenſum Cameræ Apoſtol. ſolvend.

§. 6. Volumus idcirco Pontificium Thronum, ſeu Cathedram, tam eam videlicer, quæ in ſuperiori Eccleſia jam inde ab initio ſtabiliter locata conſpicitur, quam quæ in Eccleſia inferiori poſterius, ut præfertur, erecta ſuit, iiſdem in locis, inqnibus nunc ſunt, pro ſolius Romani Pontificis, & nullius alterius uſu perpetuo retineri. Utrumque autem Altare Majus Baſilicæ hujuſmodi, ex ea tamen parte dumtaxat, qua Thronum Pontificium reſpicit, Altare Pontificium ſeu Papale, ex nunc in poſterum eſſe & ſore declaramus; itaut nemini liceat, abſque ſpeciali Indulto, ſeu extra caſus, ut infra, permiſſos, in uno aut altero eorum Miſſam, ſive privatim, ſive ſolemniter celebrare.

Reſervat privativo uſui Rom. Pontific. utrumque Thronum ſuperioris & infer. Eccleſiæ.

Et utramque Aram Majorem, quæ Thr. Pontific. reſpicit.

§. 7. De ſacris autem Actionibus in eadem Baſilica peragendis, & Cæremonialibus Ritibus ibidem ſervandis, quum Nos multiplices Leges & Regulas in unum colligi juſſerimus, eaſdemque peculiari Inſtructione digeſtas, ac diligenter examinatas, atque probatas, aliis Noſtris Apoſtolicis Litteris in ſorma Brevis cum Cæremonialis hujuſmodi inſertione hac ipſa die expeditis duxerimus confirmandas; nnnc omnia & ſingula in Cæremoniali prædicto ordinata, & contenta, ac præſertim Indulta celebrandi in Præſatis Papalibus Aris, tam Cuſtodi Conventus ejuſdem Sancti Franciſci, quam aliis diverſis Præſulibus, atque Perſonis in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, Sæcularibus, ſeu Regularibus Prælatis, pro ſtatis diebus, ſeu certis reſpective vicibus conceſſa; & alia quæcumque, etiam indulti, & privilegii natnram habentia, tam in ipſius Baſilicæ, quam in Perſonarum quarumvis favorem, ibidem præſcripta atque ſtatnta, præſentium quoque tenore approbamus, ac etiam perpetuo confirmamus: mandantes omnibus & ſingulis, ad quos pertinet, & quandocumque pertinebit in poſterum, etiam ſpecifica mentione & expreſſione dignis, nt omnia & ſingula ibidem, ut præfertur, ordinata & diſpoſita obſervent, ac reſpective iiſdem in omnibus & per omnia ſe conformare ſtudeant, iiſque obſequantur.

Juſſu ſuo exaratum Cæremoniale pro Baſilicæ uſu, & contemporaneis Litteris approb. obſervari mandat.

Indulget Perſonis in Cær. relatis, ut præſcriptis diebus & vicibus Sacrum faciant in Aris Papalibus.

§. 8. Neque vero eamdem Baſilicam comprehenſam eſſe aut cenſeri volumus ſub Prædeceſſoris Noſtri Leonis Papæ X. Lege ab ipſo in Concilio Lateranenſi edita, qua ſcilicet ſub certa pœna vetuit, ne in Sabbato majoris Hebdomadæ, in quibuslibet Sæcularium, aut Regularium etiam Privilegiatorum Eccleſiis, antequam in Cathedralibus, ſen Matricibus Locorum, Campanæ pulſari poſſent; quin immo illam, utpote Papalem, & Patriarchalem Baſilicam, ab hujuſmodi Lege ſpecialiter eximimus per præſentes; ita tamen, nt ſi illius Campanas prædicta die, ante illas Cathedralis Eccleſiæ Aſſiſienſis, pulſari contingat, aliæ in eadem Civitate vel extra eam conſtitutæ Eccleſiæ nequaquam eidem Baſilicæ reſpondere, ſed a prædicta Eccleſia Cathedrali hac in re, ut antea, dependere teneantur.

Eximit a lege expectandi ſignum Campanarum Cath. in Sabbato Sancto.

§. 9. Quod ſi ad implorandam cœleſtis auxilii opem, publicæ preces, oblata Fidelibus Indulgentia, de mandato Apoſtolicæ Sedis, ut identidem fieri ſolet, per Civitates atque Diœceſes ſint indicendæ, ſeu Jubilæi generalis, vel particularis conceſſio, aut extenſio, ab eadem Apoſtolica Sede emanaverit, relicta Locorum Ordinariis facultate deſignandi Eccleſias aliquot, præter Cathedralem uniuſcujuſque Civitatis, in quibus hujuſmodi preces fundendæ, ſeu quæ ad indulgentiam aut Jubilæum conſequendum viſitandæ ſint: quod pertinet ad Aſſiſienſem Civitatem, volumus & decernimus, eamdem Baſilicam S. Franciſci, tamqnam a Nobis, & Romano Pontifice pro tempore exiſtente ad prædictos effectus, una cum ipſius Civitatis Cathedrali Eccleſia, ſingulis vicibus expreſſe deſignatam, ſemper haberi: dictamque facultatem ab Aſſiſienſi Epiſcopo ſen Ordinario, exerceri poſſe dumtaxat in aliarum Eccleſiarnm delectu, ſi forte plures duabus Eccleſiis fuerint deſignandæ. Ceterum ejuſmodi Epiſcopi ſeu Ordinarii edicta, ſententias, mandataque omnia, ſive ad Divinum cultum, ſive ad Cleri Populique ſui regimen quomodocumque ſpectantia, ad valvas ipſius Baſilicæ, ſeu reſpective in illius Sa-

Deſignat illam viſitandam tempore Jubilæi, vel publicarum precum a S. Sede indictar.

Præſervat Ordinario facultatem in ea affigendi Edicta, quæ Divinum cultum,

Sacrario proponi non interdicimus; ejuſdemque ordinationes atque ſtatuta ſuper præmiſſis, alioquin rite condita & lata, ibidem per eos, ad quos pertinet, obſervari volumus & mandamus.

vel Cleri Populiq. regimen concernunt.

Provide ſtatuta circa Proceſſion. Kal. Aug. habend. confirm.

§. 10. Quod autem ad debitam erga glorioſum Beati Franciſci Corpus Fidelium venerationem fovendam, & magis magiſque aſſerendam, fel. rec. Prædeceſſor Noſter Clemens Papa VII. per ſua Litteras ſub Annulo Piſcatoris die XVIII Julii MDXXVI ad tunc exiſtentem Peruſiæ & Umbriæ Vicelegatum datas, quarum initium eſt = *Accepimus* = ſingulis annis in Proceſſione ſolemni die prima Auguſti ab Eccleſia ejuſdem Sancti Franciſci ad aliam Sanctæ Mariæ Angelorum, ſive de Portiuncula, habenda, ſervandum decrevit; atque itidem rec. me. Prædeceſſor quoque Noſter Urbanus Papa VIII. per ſimiles Litteras datas die XXII. Martii anno MDCXLIII. incipientes = *Domini Noſtri Jeſu Chriſti* = perpetuo cuſtodiendum voluit & præcepit; id ipſum Nos quoque earumdem præſentium tenore in poſterum perpetuo ſervandum decernimus & jubemus.

Tres alios Pœnitent. cum facultatib. ab Innoc. XII. conceſſis adjungit.

§. 11. Et quoniam ad venerandum ejuſdem glorioſiſſimi Confeſſoris Tumulum, ejuſque Patrocinii ſuffragia demerenda, atque etiam ut Indulgentiæ quotidianæ compotes fiant, frequentes undique Fideles ad præfatam Baſilicam omni tempore confluere dignoſcuntur; Nos opportuna animarum ſaluti procurandæ ſubſidia augere cupientes, volumus, ut præter tres Pœnitentiarios ibidem ex auctoritate prædicti Innocentii Papæ XII. ut ſupra dictum eſt, conſtitutos, tres alii ejuſdem Ordinis Minorum Conventualium Fratres expreſſe profeſſi, ad hujuſmodi munus idonei, vitaque & moribus conſpicui, per Ordinarium Loci examinati, & approbati, a dilecto Filio moderno, & pro tempore exiſtente Miniſtro Generali Ordinis præfati, in dicta Baſilica Pœnitentiarii etiam pro tempore conſtituantur, & deputentur; qui ſic conſtituti, & deputati, omnibus, & ſingulis facultatibus per dictum Innocentium Prædeceſſorem prioribus tribus Pœnitentiariis, ut præfertur, conceſſis, & elargitis, & in præcitatis ipſius Litteris, quarum initium eſt = *Ex incumbenti* = datis apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XI. Martii MDCXCIX. latius expreſſis, æque & pariformiter, ex conceſſione Noſtra, & præſentium Litterarum vigore, gaudeant & utantur.

Privileg. pro omnibus Defunctis Aræ Maximæ Eccleſiæ inferioris impertitum, confirmat.

§. 12. Præterea Fidelium Defunctorum refrigerio & ſaluti per opportunam ſpiritualis Theſauri diſpenſationi Noſtræ concrediti erogationem amplius conſulere volentes, quum in præfata Baſilica Altare Majus Eccleſiæ inferioris Omnipotenti Deo in honorem S. Franciſci dicatum, a fel. rec. Prædeceſſore Noſtro Gregorio Papa XIII. per Litteras anno Incarnationis Dominicæ MDLXXVII. pridie Idus Octobris ſub Plumbo editas, quarum initium eſt = *Omnium ſaluti* = Privilegio quotidiano ac perpetuo pro Defunctis decoratum exſtiterit; verum experientia compertum fuerit, piis confluentium votis, & eleemoſynarum oblationibus, quæ pro Miſſis ad hujuſmodi Altare celebrandis quotidie deferebantur, minime ſatisfieri poſſe per eum numerum Miſſarum, quæ ſingulis diebus ad illud celebrari valebant; ideoque jampridem a piæ mem. Alexandro PP. VII. conceſſum fuerit, ut quæ Miſſæ ad illud celebrari tunc nequibant, ad alia duo Altaria in Litteris ſuper hoc editis enunciata, pari cum Fidelium Defunctorum ſuffragatione, celebrari poſſent: Nos prædictas Gregorii Prædeceſſoris Litteras præſentium tenore etiam perpetuo confirmantes, ſimili motu, & auctoritate ſtatuimus, atque concedimus, ut Miſſæ, pro quibus ad præfatum Altare celebrandis, eleemoſynas pro tempore offerri contigerit, quæque ad idem Altare re ipſa celebrari nequiverint, ad Altare Majus Eccleſiæ ſuperioris, ex ea videlicet parte, qua illud nequaquam Pontificium Altare eſſe & fore decrevimus, nec non ad tria infraſcripta Altaria in inferiori Eccleſia poſita, nimirum ad Altare Sacrarum Reliquiarum, & ad alterum Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis Immaculatæ, & ad reliquum B. Joſephi a Cupertino Confeſſoris, libere, & licite celebrari poſſint & valeant; itaut earumdem Miſſarum oneri perinde ſatisfiat, & ſatisfactum eſſe cenſeatur, ac ſi Miſſæ hujuſmodi ad præfatum Altare primario Privilegiatum celebratæ forent.

Et in ſupplement. adſignat Aram Majorem non Pap. ſuperioris Eccleſiæ, triaque Altaria inferioris

Privileg. etiam pro Defunctis tribuit Aræ Maxim. Pap. ſuperioris Eccleſiæ, quoties ex Indulto ibidem celebrat.

Prætcrea dictum Altare Majus ſuperioris Eccleſiæ, qua Pontificium eſt, ſimili privilegio decorare volentes, eadem auctoritate Nobis a Domino tradita, concedimus, ut quoties Miſſa ad Altare hujuſmodi, prædictorum Indultorum, aliorumque forſan deinceps ſpecialiter concedendorum vigore, celebrabitur pro Anima cujuſcumque Fidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, Anima ipſa de Theſauro Eccleſiæ Indulgentiam per modum ſuffragii conſequatur, & Domini Noſtri Jeſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis Mariæ, aliorumque omnium Sanctorum meritis ſuffragantibus, a Purgatorii pœnis liberetur.

Prohibet ne Reliquiæ SS. extrahantur, ſub pœna excomm. latæ ſententiæ Romano Pontifici reſervatæ

§. 13. Ut autem inſignis Sacrarum Reliquiarum Theſaurus, qui in dicta Baſilica, ejuſque Sacrario aſſervatur, & magnam Populorum devotionem erga Sanctuarium hujuſmodi merito conciliat, integrum inviolatumque permaneat; reſque & memoriæ, quæ ad Sanctum Patriarcham Franciſcum quoquomodo pertinent, minime diſperdantur, aut pereant; Nos dilectis Filiis Cuſtodi & Fratribus Conventus prædicti S. Franciſci, nec non ipſius Ordinis Minorum Conventualium Superioribus, etiam Miniſtro Generali, pro tempore exiſtentibus, ſub excommunicationis ſententia eo ipſo incurrenda, cujus abſolutionem, præterquam pro iis, qui in mortis articulo conſtituti fuerint, Nobis, & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus reſervamus, nec non remotionis ab eorum reſpective officiis, aliiſque arbitrio Noſtro, & Succeſſorum prædictorum infligendis pœnis, per præſentes expreſſe interdicimus, & prohibemus, ne quavis cauſa & occaſione, abſque Noſtra, & Succeſſorum Noſtrorum prædictorum licentia in ſcriptis tradenda,

par-

ANNO 1754.

particularum aliquam Reliquiarum, ſive ad dictam S. Franciſcum quomodolibet pertinentium, ſive aliarum, quæ in dicta Baſilica, illiuſque Sacrario aſſervantur, extrahere, dividere, & aliis concedere, ac donare, aut pro ſe retinere audeant, ſeu præſumant.

Conceſſiones Juſpatr. & Sepulturę inconſulto Rom. Pont. in Baſilica faciendas irritat.

§. 14. Præterea de ejuſdem Baſilicæ decore, ac libertate plurimum, ut par eſt, ſolliciti, ſimili auctoritate ac tenore, prædictis Cuſtodi ac Fratribus, & aliis quibuſvis etiam Superioribus, & Miniſtro Generali præfatis, præcipimus, & diſtricte prohibemus, ne Juſpatronatus alicujus Altaris aut Cappellæ in eadem Baſilica exiſtentis, neve locum ad Sepulturam ædificandam, ſeu ſcamnum, vel ſedile, aut areæ ſitum ad illud collocandum, aut retinendum intra eamdem Baſilicam, cuilibet Perſonæ, etiam ſpecifica, & individua mentione dignæ, aut Familiæ, ſeu Virorum, aut Mulierum cœtui, Congregationi, aut Univerſitati, inconſulto Romano Pontifice pro tempore exiſtente, nec niſi facultate ab eo in ſcriptis pariter obtenta, in poſterum concedant; & quidquid contra hujus præcepti Noſtri ſamam per eos fieri, aut attentari contigerit, ex nunc irritum, & inane decernimus. Quæ vero ſcamna aut ſedilia jam nunc, ex legitimis juribus, in eadem Baſilica exiſtere, ſeu certis in locis intra eamdem retineri ſolere dignoſcuntur, volumus & jubemus, ut omnia ad æqualem menſuram & formam reducantur, ſublatis gradibus, & ſuppedaneis quibuſcumque, atque ita per Baſilicæ ſpatia collocentur, ut non deformitatem, ſed potius decorem illi afferant, & ornatum. Per hæc autem ullius Perſonæ, Familiæ, aut Univerſitatis aſſerta jura, ſive Patronatus in ejuſdem Baſilicæ Altaria, & Cappellas, ſive habendi Sepulturas intra eamdem, aut ſcamna, aut ſedilia ibidem retinendi, niſi quatenus legitimis, & ſufficientibus titulis, aut conſuetudinibus fulciantur, approbare non intendimus.

Scamna ad æqual: reduci, & recte diſponi mandat.

Privileg. Immunit. localis Areæ ante Baſil. aliisque conceſſum latius extendit.

§. 15. Externas quoque Porticus, & aream præ foribus utriuſque Eccleſiæ tam ſuperioris, quam inferioris, nec non adnexi Conventus, in longum, latumque protenſam uſque ad locum, qui dicitur *la Cordonata*, & ad Foſſam *Sanctæ Margaritæ* nuncupatam, non ſolum ab omni moleſtia, & perturbatione liberas & immunes, pro Noſtra & Apoſtolicæ Sedis reverentia, ſervari volumus, & præcipimus; Verum etiam Eccleſiaſticæ Localis Immunitatis juribus gaudere concedimus, & earumdem præſentium tenore decernimus; Ampliantes quoad fel. rec. Prædeceſſoris Noſtri Benedicti Papæ XIII. conceſſionem, in Schedula Motus proprii die XX. Decembris MDCCXXVI. ab ipſo ſignata, latius expreſſam, eamdemque nihilominus in reliquis ejus partibus confirmantes; Ac decernentes, tam Prædeceſſorum Noſtrorum Gregorii XIV. ejuſdemque Benedicti XIII. ac Clementis XII. Apoſtolicas Conſtitutiones ſuper Immunitate Locali, quam Noſtram anno Incarnationis Dominicæ MDCCXXXXIX. Idibus Martii, Pontificatus Noſtri Anno X. editam, quæ incipit = *Officii Noſtri ratio* = in occurrentibus caſibus ſervandas, & exequendas eſſe. Nos enim Venerabili Fratri moderno, & pro tempore exiſtenti Epiſcopo Aſſiſienſi omnes ad id neceſſarias, & opportunas facultates, iiſdem auctoritate & tenore, perpetuo tribuimus, & elargimur.

Tribuit Epiſcopo facultat. extrah. Reos, obſervata forma Conſtit. Apoſt.

PONT. A. XIV.

Confirm. uniones Monaſt. de Campolongo, & Beneficiorum.

§. 16. Porro quum alias memoratus Prædeceſſor Noſter Sixtus Papa IV. conſervationi ſtructurarum ejuſdem Baſilicæ, & Domus adnexæ, ac etiam augmento Divini cultus, & ſuſtentationi majoris numeri Fratrum ad illud in ea exercendum a prima erectione deputatorum, proſpicere volens, per ſuas Apoſtolicas Litteras ſub Plumbo datas Aſſiſii anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXXVI. octavo Kalendas Septembris, incipientes, = *Venerabilem* =, in Monaſterio olim exiſtente Sancti Nicolai de Campolongo Ordinis Sancti Benedicti Aſſiſienſis Diœceſis, Abbatialem Dignitatem, & Ordinem prædictum, ac nomen ipſum, & Titulum Monaſterii ſuppreſſerit, & extinxerit; illiuſque ſtructuras, ædificia, ac bona omnia, ac etiam deinde per alias ſimiles Litteras datas Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXXVIII. quarto nonas Februarii, quarum initium eſt = *Applicavimus* =, omnia & ſingula Beneficia Eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, olim ad collationem Abbatis dicti ſuppreſſi Monaſterii, cum Conventu ejuſdem Monaſterii, vel ſine, ſpectantia & pertinentia, eorumque fructus, redditus, & proventus, Sacriſtiæ Domus ejuſdem Sancti Franciſci, pro ſupportatione onerum Fabricæ hujuſmodi, & Fratrum in decenti numero ibidem ſuſtentatione, perpetuo applicaverit, appropriaverit, univerit, & incorporaverit, itaut liceret Cuſtodi, & Fratribus prædictæ Domus pro tempore exiſtentibus, hujuſmodi Beneficiis, eorumque Eccleſiis, Cappellis, & Altaribus, per aliquem etiam ejuſdem Ordinis Profeſſorem ad eorum nutum amovibilem, in Divinis deſerviri facere, ac onera ipſis adnexa, & alias Perſonis eadem pro tempore obtinentibus incumbentia, etiam in miniſtratione Sacramentorum, perferre & adimplere; Nos hujuſmodi applicationem & unionem, ad effectum præmiſſum, novæ confirmationis Noſtræ munimine roboramus; Ac inſuper inductam a multo jam tempore, & actu, ut accepimus, vigentem conſuetudinem, ut ſcilicet ad exercitium curæ Animarum in quatuor Parochialibus, videlicet in una Sancti Petri Caſtri Paradiſi nuncupat. ac in alia Sancti Joannis Baptiſtæ Caſtri Podii ſuperioris, ac in altera ejuſdem Sancti Joannis Baptiſtæ Caſtri Plebis, & in reliqua Sancti Laurentii Caſtri Porciani, nec non in Eccleſia Sanctæ Mariæ de Gualdo nuncupat. mox dictæ Parochialis Sancti Laurentii ſubſidiaria, Eccleſiis, olim a prædicto Monaſterio dependentibus, totidem Presbyteri Sæculares in illarum Vicarios Curatos pro tempore a prædictæ Domus Cuſtode & Fratribus amovibiliter deputentur, præſentium tenore approbamus, & in poſterum quoque ſervari concedimus; mandantes, ut omnes & ſinguli Vicarii Curati hujuſmodi, præter aſſi-

Approbat conſuet. deputandi in Paræciis dependentibus Presbyt. ſæculares

Qui, præter obſequia Cathedrali præſtand. interſint ſupplicationi Corporis Chriſti a Baſilica habendæ.

aſſiſtentiam, & obſequium Eccleſiæ Cathedrali Aſſiſienſi in conſuetis Functionibus, & Proceſſionibus ab ipſis præſtandum, Supplicationi etiam in Dominica infra Octavam Solemnitatis Corporis Christi ab eadem Baſilica S. Franciſci quotannis celebrandæ, in loco ipſis in præfato Cæremoniali aſſignato, intereſſe teneantur.

Commendat Cuſtodi & Miniſtro Generali reparationem & cultum Eccleſiarum dependent.

§. 17. Cæterum ſæpedicti Conventus Cuſtodi & Fratribus, ac etiam præfati Ordinis Miniſtro Generali pro tempore exiſtentibus, harum ſerie injungimus, & enixè commendamus, ut ipſi tam prædictarum, ac etiam Sanctæ Margaritæ intra Aſſiſienſem Civitatem Parochialium, quam aliarum ab eodem Conventu quacumque ratione dependentium, videlicet dicti Sancti Nicolai de Campolongo, & Sancti Franciſci Parvuli nuncupati intra Aſſiſium, ac Sanctæ Mariæ Conventus Rivitorti, nec non Sancti Joannis Baptiſtæ prope eumdem Rivumtortum, ejuſdemque Sanctæ Mariæ apud Caſtrum Rocchicciolæ ejuſdem Aſſiſienſis Diœceſis, & alterius Sancti Joannis Baptiſtæ extra muros Caſtri Turris Alfinæ, Diœceſis Urbevetanæ, Eccleſiarum conſervationi, ac in eis ſacrarum Suppellectilium manutentioni, diligenter & ſedulo incumbant.

Quinque Paroch. Eccleſiis, & uni Subſidiariæ concedit Altare Majus certis diebus privileg.

§. 18. Denique iiſdem Cuſtodi, & Fratribus, in iis præſertim, quæ ad Animarum ſalutem referuntur, uberius gratificari, dictaſque Sanctæ Margaritæ in Civitate Aſſiſienſi, & Sancti Petri Caſtri Paradiſi, & Sancti Joannis Baptiſtæ Caſtri Podii ſuperioris, ac aliam ejuſdem S. Joannis Baptiſtæ Caſtri Plebis, nec non S. Laurentii Caſtri Porciani, Parochiales, ac etiam præfatam Sanctæ Mariæ de Gualdo dictæ Aſſiſien. Diœceſis Eccleſias, a præfato Conventu, ratione unionis a dicto Sixto Papa IV. ut præfertur, factæ, dependentes, ſpeciali pro Animabus in Purgatorio exiſtentibus privilegio illuſtrare volentes; Auctoritate Nobis a Domino tradita, ac de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, ut quum die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, ac ſingulis diebus infra illius Octavam, ac Feria ſexta cujuslibet hebdomadæ Sacerdos aliquis Sæcularis, vel cujuſvis Ordinis, Congregationis, ſeu inſtituti Regularis, Miſſam Defunctorum pro Anima cujuſcumque Chriſtifidelis, quæ Deo in Charitate conjuncta ab hac luce migraverit, ad Altare Majus dictarum ſex Eccleſiarum celebrabit, Anima ipſa de Theſauro Eccleſiæ per modum ſuffragii Indulgentiam conſequatur; ita ut ejuſdem Domini Noſtri Jeſu Chriſti, ac Beatiſſimæ Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium meritis ſibi ſuffragantibus, a Purgatorii pœnis liberetur, in perpetuum concedimus, & indulgemus: Cujus quidem conceſſionis in ſingulis Eccleſiis hujuſmodi Monumentum lapideum publico aſpectui apponi volumus & mandamus.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

§. 19. Decernentes præſentes Noſtras Litteras, etiam ex eo, quod quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, vel habere prætendentes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, aut ex alia quavis cauſa, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam poſſe; eaſque omnino ſub quibuſvis contrariis Conſtitutionibus, revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, decretis, vel declarationibus, etiam Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam Conſiſtorialiter, aut alias quandocumque, & quibuſvis de cauſis etiam pro tempore factis, minime comprehendi, ſed ab illis ſemper exceptas; & quoties illæ emanabunt, toties, in priſtinum ſtatum reſtitutas, ac de novo conceſſas, ſemperque & perpetuo validas, firmas, & efficaces eſſe, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit quomodolibet in futurum, perpetuo, & inviolabiliter obſervari, ac prædictæ Baſilicæ & præfati reſpective Conventus Cuſtodi & Fratribus nunc & pro tempore exiſtentibus, ac Eccleſiis prædictis, aliiſque Eccleſiis, & Perſonis, quarum favorem eædem præſentes quomodolibet concernunt, perpetuis futuris temporibus pleniſſime ſuffragari debere: Eoſdemque ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcumque quavis auctoritate quomodolibet moleſtari, perturbari, inquietari, vel impediri, neque ad probationem, ſeu verificationem quorumcumque in eiſdem præſentibus Litteris narratorum, ullatenus unquam teneri, nec ad id in judicio, vel extra cogi, vel compelli poſſe: ſicque in præmiſſis omnibus cenſeri, ac ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputat. Judicum Aſſiſtent. & Executorum.

§. 20. Quocirca Dilectis Filiis Noſtris Henrico Benedicto Mariæ Clementi Baſilicæ Sanctorum Duodecim Apoſtolorum prædictæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbytero Cardinali, Duci Eboracenſi nuncupato, ac Vincentio Tituli Sanctorum Marcellini & Petri, ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ etiam Presbytero Cardinali Malvetio nuncupato, eorumque in Baſilica, & Titulo hujuſmodi Cardinalibus ſucceſſoribus, nec non Dilecto etiam Filio moderno, & pro tempore exiſtenti Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, ipſas præſentes Litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore exiſtentis Cuſtodis dicti Conventus fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eique in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctorita-

te Noſtra, eaſdem, & in eis contenta hujuſmodi, ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari, dictamque Baſilicam, ac ipſius Conventus Cuſtodem, & Fratres, aliaſque Eccleſias prædictas, illis omnibus & ſingulis pacifice frui, & gaudere; non permittentes eos, vel quempiam ex ipſis deſuper per quoſcumque, quomodolibet indebite moleſtari, perturbari, vel inquietari; Contradictores quoslibet & rebelles, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, per ſententias, Cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; ac legitimis ſuper his habendis, ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii Sæcularis.

Derogatio contrariis.

§. 21. Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula, de jure quæſito non tollendo, & Bonifacii Octavi etiam Prædeceſſoris Noſtri, qua cavetur, nequi extra ſuam Civitatem, vel Diœceſim ad judicium evocetur, ſeu ne Judices a Sede Apoſtolica prædicta deputati extra Civitatem vel Diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere audeant vel præſumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad judicium non trahatur, nec non præmiſſis, aliiſque Apoſtolicis aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum pariter Prædeceſſorum Noſtrorum, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, & univerſalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non majoris Eccleſiæ, & Civitatis Aſſiſienſis, dictique Ordinis Minorum Sancti Franciſci, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, quibuſvis Perſonis, Civitatibus, & Locis per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, Sedemque prædictam, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus & aliis Decretis, in genere, vel in ſpecie, etiam Motu, Scientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam iteratis, & multiplicatis vicibus conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda vel aliqua alia forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenores, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad effectum validitatis, & perpetuæ firmitatis præmiſſorum omnium, & ſingulorum, hac vice dumtaxat, harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, aut diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, niſi per Litteras Apoſtolicas facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujuſmodi mentionem.

Fides habenda Tranſumptis.

§. 22. Ad hoc autem, ut præſentes Noſtræ Litteræ amplius innoteſcant, & de eis fides commode fieri poſſit; volumus, quod ipſarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu Cancellarii, ſeu Archiviſtæ dicti Conventus, ſeu cujuſvis Notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo ejuſdem Conventus, vel alicujus Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus ubique fides in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ iiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio Pœnalis.

§. 23. Nulli ergo omnino Hominum liceat, paginam hanc Noſtræ Approbationis, Confirmationis, Conſtitutionis, Erectionis, Interdicti, Prohibitionis, Statuti, Conceſſionis, Indulti, Mandati, Decreti, Derogationis, & Voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. Anno XIV. die 25. Mar. 1754.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, octavo Kalendas Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

D. Card. Paſſioneus

J. Card. Pro-Datarius.

VISA
De Curia J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 6. Aprilis 1754.

ALBA-

ALBANIÆ EPISCOPIS

XXXIII. Traditur methodus, qua ſatagant, ut, a Catholicis illius regionis ſua Eccleſiis bona reſtituantur, vel aliquo modo ſuper illis tranſigatur, & ſi neutrum queat obtineri, facultas ſit Epiſcopis derelinquendi fundos, fructuſque Poſſeſſoribus, eoſdemque abſolvendi a cenſuris.

Venerabili Fratri Nicolao Lercari Archiepiſcopo Rhodienſi Cong. Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Conſulti Albaniæ Epiſcopi de periculo, quod ſubeſſet, ſi ab Eccl. ſua bona vindicati vellent, quæ ab illegitimis poſſeſſoribus detinentur.

CUM Encyclicas litteras, ſicut Nos tibi præcepimus, & Congregationis de Propaganda Fide ſententia fuit, cujus te ipſum præſtas emeritum Secretarium, ad Albaniæ Antiſtites dederis, nempe ad Venerabiles Fratres Archiepiſcopum Antibari, Epiſcopos Scedræ, Sappæ, Liſſi, & Pullariarum, ut ab iis innoteſceret, an propoſita ab Eccleſiis ſuarum Diœceſium vindicatione ſuorum bonorum, exindeque perceptorum fructuum, in detentores, qui illa a Turcis occupata emerunt, vel ab Emptoribus jure hæreditario, aliove titulo ſunt conſecuti, aut in eos, qui eadem bona, quaſi res derelictas, ipſo, ut inquiunt, facto invaſerunt; pertimeſcendum ſit, ne ſi id Turcis compertum fiat, graves exinde concitentur turbæ; perſecutioni, vel alicui graviſſimæ indictioni recludatur aditus; neve aliquis temporalium rerum cupiditate obcæcatus a Sancta Religione Catholica ad Mahumetiſmum deficiat, ut fundis, fructibuſque, eluſa vindicatione, fruatur:

Vide hac de re Litteras editas in Bul. Tom. 3. 452.

Perſecutionis vel Apoſtaſiæ periculum pertimeſcendum eſſe iidem Epiſcopi retulerunt.

§. 2. Cumque omnes recenſiti Præſules, explorato prius ſuarum Diœceſium ſtatu, unanimi conſenſu retulerint, ingens, heu nimis ſubeſſe alterutrius, & nonnunquam utriuſque infortunii periculum, ſuadentes, ut aliquem periclitantibus rebus adhiberemus modum, in quem nos jam animo paratiores noverant, quotieſcunque illo opus eſſe videretur; hinc nos probantes, quod etiam Congregationi Propagandæ Fidei, dum juſtæ affuiſſent cauſæ, probabatur, quodque ſuaſerunt locorum Ordinarii, hunc præ cæteris modum rebus adhibendum exiſtimamus.

Ideo Summus Pont. concedit Epiſcopis, ut ſuper illis tranſigere, vel

§. 3. Erit itaque uniuſcujuſque ex prædictis Epiſcopis, ſua in Diœceſi, vel per ſe, vel per Confeſſarios, & Sacerdotes prudentes, atque expertes, bonis ut inquiunt verbis, atque monitis efficiendi, ut deten-

SI PRESCRIVE

Ai Veſcovi d' Albania come debbano portarſi in procurare, che da' Cattolici ſiano reſtituiti alle Chieſe i loro Beni, o almeno ſi venga a qualche oneſta tranſazione; e nel caſo che ninna di queſte due coſe poſſa ottenerſi, ſi dà loro autorità di rilaſciare a' Poſſeſſori i beni, aſſolvendoli ancora dalle Cenſure. XXXIII.

Venerabili Fratri Nicolao Lercari Archiepiſcopo Rhodienſi Cong. Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

AVENDO Ella, in eſecuzione dei noſtri ordini, e della mente della Congregazione de Propaganda Fide, di cui è degniſſimo Segretario, ſpedita la Lettera circolare ai Prelati dell' Albania, cioè ai Venerabili Fratelli l' Arciveſcovo di Antivari, i Veſcovi di Scutari, Sappa, Aleſſio, e Pulati, per ſapere da eſſi, ſe promovendoſi dalle Chieſe delle loro Dioceſi la giuſta domanda della reſtituzione de' ſuoi beni, e frutti decorſi, contra chi ne è in poſſeſſo, avendoli comprati dai Turchi occupatori, o eſſendo ſucceſſori ed eredi di chi nel detto modo gli ha comprati, o contra quelli, che ſi ſono poſti in poſſeſſo de' beni per via, come ſuol dirſi, di fatto, quaſi che foſſero beni derelitti, poſſa temerſi, che arrivando queſta intrapreſa alla notizia de' Turchi, foſſe per inſorgere qualche grave ſcompiglio, foſſe per aprire la ſtrada a qualche perſecuzione, o a qualche avania; o pure che tal' uno acciecato dalla paſſione del mondano intereſſe, per aſſicurarſi de' capitali, e frutti, ed eſimerſi dalla reſtituzione, foſſe per apoſtatare, facendoſi Turco, ed abbandonando la Santa Cattolica Religione.

Sono ſtati conſultati i Veſcovi d'Albania qual pericolo potrebbe temerſi, ſe dalle Chiaſe ſi voleſſero ricuperare i loro beni illegittimamente poſſeduti. Vedi ſu queſta ſteſſa materia l' altra Lett. nel To. 3. del Bollar. pag 452.

§. 2. Ed avendo tutti i ſopradetti Prelati, dopo aver conſiderato lo ſtato delle loro Dioceſi, concordemente riſpoſto, eſſervi pur troppo un gran pericolo, o dell' uno, o dell' altro de' predetti due infortunj, e qualche volta di tutti, e due; conſigliandoci a prendere qualche temperamento, al quale vedevano eſſere già Noi diſpoſti, ogni qual volta ve ne foſſe ſtato il biſogno. Quindi è, che aderendo Noi a quanto ancora, concorrendo le dovute circoſtanze, aderiva la Congregazione di Propaganda, e a quanto i Prelati locali ci hanno inſinuato, ci appigliamo al ſeguente temperamento.

Riſpoſta de' Veſc. eſſervi pericolo d' una perſecuzione, e dell' Apoſtaſia di molti.

§. 3. Dovrà dunque ciaſcheduno de' predetti Veſcovi nella ſua Dioceſi, o a dirittura, o pel mezzo di Confeſſori e Sacerdoti abili, e prudenti, colle buone, come ſuol dirſi, e per via d' iſtruzione, far compren-

Perciò il Sommo Pontefice dà la facoltà a' Veſcovi di far

Digitized by Google

Anno 1754.

trantazione, ed anche rilaſciar interamente i beni a Poſſeſſori aſſolvendoli dalle cenſure.

dere ai poſſeſſori de' beni l'obbligo, che hanno, di reſtituire i capitali ed i frutti, lo ſtato inſelice, in cui ſi ritrovano, reſtandn illaqueati nelle cenſure ſulminaie dai Sacri Canoni contra gli uſurpatori, e detentori de' beni delle Chieſe; e ritrovandoſi qualcheduno, che reſti per miſericordia di Dio compunto, non ſi deve dal Veſcovo, o da altro ſuo delegato, traſcurare d'inſinuargli la reſtituzione, ſe non di tutti i capitali, almeno di qualche capitale, o la retenzione de' capitali coll'obbligo di pagare qualche coſa ogni anno alla Chieſa, a cui appartengono i beni, de' quali è in poſſeſſo; ed incontrando reſiſtenza nella reſtituzione de' capitali, o nell'altro mezzo termine poc'anzi accennato, ſi paſſi al punto della reſtituzione de' frutti, o in tutto, o in parte; e quando ſi ritrovi chi o per impotenza, o per cattiva volontà nulla vuol fare, non intendendo altro linguaggio, che quello di ſeguitar a ritenere quanto ha ritennto ſin ora, e ricavare in ſuturo dai beni, quanto ne ha ricavato in paſſato, diamo con queſta noſtra ad ogni Veſcovo nella ſua Dioceſi l'autorità, che potrà, come già ſi è detto, ancora ſuddelegare ad altri, di liberare dal peſo della reſtituzione de' capitali, e de' frutti i detentori de' beni delle Chieſe, ſcioglien doli dalle cenſure incorſe; o ſi tratti di quelli, che ſono diſpoſti a reſtituire parte de' capitali, o far contratti ſopra eſſi; o degli altri, che ſono diſpoſti a reſtituire o interamente i ſoli ſrutti, o parte de' ſrutti; o degli altri, che non vogliono reſtituire coſa veruna, nè quanto ai capitali, nè quanto ai frutti credendo ſuperfluo l'avvertire, non doverſi propalare queſta noſtra facilità: non volendnvi molto a comprendere, che quando foſſe propalata, ſarebbe coſa facile, che, ſe non tutti, almeno molti, ſi gettarebbero al partito di nulla voler reſtituire, eſſendo ſicnri dell'aſſoluzione, e dalla reſtituzione e dalle cenſure.

Il Papa come ſupremo diſpenſatore cbe autorità abbia ſopra i beni delle Chieſe?

§. 4. Si appoggia queſta noſtra condiſcendenza all'eſſere Noi, come Sommo Pontefice, ſe non padrone, almeno ſupremo diſpenſatore de' beni temporali delle Chieſe: *Res Eccleſiæ ſunt Papæ, ut principalis diſpenſatoris, non ut domini & poſſeſſoris:* dice San Tommaſo *nella* 2. 2. *queſt.* 100. *art.* 1. *ad ſeptimum*: il che porta ſeco, non già che o per arricchire i parenti, o per cauſe capriccioſe, ci ſia permeſſn ſpogliare le Chieſe de' beni, che hanno, ma bensì, che, concorrendo un rilevante motivo, quale ſenza dubbio è quello d'impedire una pubblica imminente diſgrazia, di chiudere, per quanto a Noi è poſſibile, le porte all'apoſtaſia, e di porre in calma le coſcienze agitate, ci ſia permeſſo il ſare, quanto ora facciamo, imponendo ſilenzio alle pretenſioni benchè giuſte delle Chieſe, e loro ingiungedo il ſagrificar al pubblico bene, al bene della Religione, quelle ſoſtanze, che non hanno, e delle quali ſono ſtate ſpogliate ne' tempi delle pubbliche calamità. Onde il Cardinale Gaetano *ſopra il citato luogo di S. Tommaſo, al notabile* 3. così ſcrive: *Cum poteſtas Papæ, quod res temporales Eccleſiæ, ſit poteſtas,*

Pont. A. XIV.

etiam eadem integre poſſeſſoribus poſſint relinquere, a cenſuris abſolvendo.

tores bonorum mente percipiant ſibi incumbentem rerum, fructuumque reſtituendorum obligationem; illacrimabilem, in quem abrepti ſunt, ſtatum, quippe qui cenſuris irretiantur inflictis per Sacros Canones in invaſores, detentoreſque bonorum Eccleſiæ. Ita vero ſiquem, divina affulgente gratia, ſacti pœniteat, negligere haud debet Epiſcopus, quive ab eo fuerit delegarus, quin illi ſuadeat, niſi univerſæ, rei ſaltem alicujus reſtiturionem; vel etiam, ut fundis ſibi habitis, obligationem ſuſcipiat alicujus annuæ præſtationis Eccleſiæ penſitandæ; ſi autem fundorum reſtitutioni, moxque indicatæ æquitati obſiſtatur, tunc reſtitutio omnium, vel partis fructuum attentetur. Verum quoties nec deſit, qui ex imbecillitate virium, vel ex improba voluntate nil horum præſtare velit, hunc tantummodo pernoſcens ſermonem, habendi nimirum etiam impoſterum, quod hactenus habuit, producendique in futura quoque tempora, quam ſuperioribus obtinuit, univerſorum fructuum perceptionem; hiſce noſtris litteris unicuique Epiſcopo quoad ſuam Diœceſim, impertimur auctoritatem, quam & ipſe aliis, uti monuimus, delegare poterit, eximendi ab onere fundorum fructuumque reſtituendorum detentores bonorum Eccleſiæ, eoſdemque abſolvendi a cenſuris, quibus innodantur; ſive cum iis agatur, qui ſe paratos exhibenr ad partem bonornm aliquam reſtituendam, vel ad tranſigendum de iis; ſive cum aliis, qui univerſos, vel aliquorum ſaltem fructuum partem offerunt; ſive demnm cum cæteris, quibus propoſitum eſt, nihil plane vel rerum ſoli, vel fructuum reſtitnere. Supervacanenm autem arbitramur monere, ne noſtra hæc facilitas evulgetur; haud enim difficile captu eſt, eadem perſpecta, fieri perfacile poſſe, ut niſi omnes, plerique ſaltem nihil plane reſtituendi propnſitum amplectanrur, de abſolutione a reſtituendi onere, & cenſuris, plane certi.

Papa qua ſupremus adminiſtrator quomodo poſſit diſpenſare de bonis Eccleſiæ.

§. 4. Noſtra hæc facilitas exinde eſt, quod Nos, qua Pontifex Summus, niſi domini, ſupremi certe quidem ſimus temporalium bonorum Eccleſiæ diſpenſatores: *Res Eccleſiæ ſunt Papæ, ut principalis diſpenſatoris, non ut domini & poſſeſſoris:* inquit S. Thomas 2. 2. *qu.* 100. *art.* 1. *ad ſeptimum*, ex qun porro ſequitnr, ut non quidem vel ad ditandos conſanguineos, vel ex arbitrariis cauſis, ſas ſit nobis Eccleſias ſuis nudare bonis; ar illud qnidem, ut quoties urgens ſubſit ratio, qualis indubie eſt, removere præſens publicæ calamitatis diſcrimen, oſtium quantnm in nobis eſt Apoſtaſiæ intercludere, & fluctuantibus animis conciliare tranquillitatem, nobis liceat, quod nunc facimus, imperare, ut probata licet Eccleſiarum jura conticeſcanr, utque illæ ipſæ, pro publica incolumitate ac religionis commodo, ſacrificium quaſi faciant ſuorum bonorum, quæ non poſſident, & quæ publici luctus tempore iiſdem fuerunt adempta. Quapropter Card. Cajetanus *in prædicatum locum S. Thomæ notabil.* 13. hæc habet: *Cum poteſtas Papæ quoad res temporales Eccleſiæ ſit poteſtas non domini, ſed*

Digitized by Google

ſed diſpenſatoris, conſequens eſt, ut plenitudo poteſtatis Papalis circa bona Eccleſiæ temporalia non exeat limites poteſtatis diſpenſativæ &c, ac per hoc non poteſt Papa ad libitum donare Res Eccleſiæ, ſed poteſt, tanquam habens apicem diſpenſativæ poteſtatis, multo plus de iiſdem diſpenſare, quam quicunque proximus alicujus Eccleſiæ Prælatus &c. Ex eodem quoque fundamento, quod Papa non eſt dominus, ſed diſpenſator, ſequitur, quod de plenitudine poteſtatis non poſſit bona Eccleſiæ dare, cui voluerit, aut conſanguineis &c. Sed tenetur prudenter diſpenſare. Eſt & illud etiam nobis perſpectiſſimum, communem eſſe Canoniſtarum ſententiam, Romanum Pontificem non diſtributorem, ſed dominum eſſe rerum Eccleſiæ. At nos hujuſmodi diſputationem intactam volumus, cum in rem præſentem vel id ſufficiat, Pontificem ſupremum haberi diſpenſatorem; Theologi quippe cum Canoniſtis conſentiunt, Papam quamvis etiam tantummodo in ſupremum diſtributorem agnoſcatur, poſſe utique ad mox expreſſas facti circumſtantias de Eccleſiarum rebus libere decernere. *Concurrente juſta cauſa, conveniunt omnes tam Canoniſtæ, quam Theologi, Papam uti ſupremum adminiſtratorem, ac diſpenſatorem bonorum Eccleſiaſticorum, poſſe res uni Eccleſiæ auferre, & dare alteri*: ſunt hæc concepta verba, quibus utitur celebris Fagnanus *in Cap. Relatum num. 21. ad 41. & precipue num. 36. Ne clerici vel Monachi &c.* poſtquam jam expenderat quæſtionem illam, an Pontifici ſit ſuprema tantum adminiſtratio, vel potius dominium adjudicandum, & in Canoniſtarum ſententiam inclinaverat.

Canoniſtarum communiori ſuffragio Papa eſt etiam Dominus.

Exempla aſſerunt. Pauli III. & Julii III. qui idem præſtiterunt de bonis Eccleſiæ.

§. 5. Quæ porro a nobis mox ſupra propoſita eſt methodus, ut nimirum bonis verbis pertentetur, an ex poſſeſſoribus, bonorum pars aliqua, vel ſaltem fructuum recuperari poſſit, antequam illorum condonatio, atque cenſurarum relaxatio indulgeatur, non ſolum ratione, ſed & Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis comprobatur. In ſecretiori Vaticano Archivo preces reperimus a Carolo V. Imperatore oblatas Paulo III. Prædeceſſori Noſtro, ut ipſe Legatis, ſiquos in Germaniam ablegandos cenſuiſſet, ampliſſimam faceret auctoritatem tranſigendi cum iis, a quibus invaſa Eccleſiarum bona detinebantur; propterea quod eorum reſtituendorum onus converſiones quam maxime, & reconciliationes cum Romana Eccleſia remoraretur. Ejuſdem quoque conſilii invenimus auctores extitiſſe Cardinales ad Tridentinum Concilium, dum Bononiæ haberetur, Legati, in quo ſeſe exhibuerunt propenſiores in ampliſſimam quamque facultatem abſolvendi a reſtitutione bonorum Eccleſiarum, ea ſpe ducti, fore ut Apoſtolici Miniſtri hujuſmodi indulto ſapienter ac moderate uterentur. Denique nec latuit Nos Pauli III. Conſtitutio lata pridie Kal. Septembris 1548. in qua hic Pontifex ablegans in Germaniam Nuncios Fanenſem, Veronenſem, & Ferentinum Epiſcopos, iiſdem limitatam indulſit facultatem tranſigendi & paciſcendi ſuper fructibus, fundis tamen prius reſtitutis. Verum cum proceſſu temporis expe-

ſtas, non domini, ſed diſpenſatoris, conſequens eſt, ut plenitudo poteſtatis Papalis circa bona Eccleſiæ temporalia non exeat limites poteſtatis diſpenſativæ &c. Ac per hoc non poteſt Papa ad libitum donare res Eccleſiæ, ſed poteſt, tanquam habens apicem diſpenſativæ poteſtatis, multo plus de iiſdem diſpenſare, quam quicunque proximus alicujus Eccleſiæ Prælatus &c. Ex eodem quoque fundamento, quod Papa non eſt dominus, ſed diſpenſator, ſequitur, quod de plenitudine poteſtatis non poſſit bona Eccleſiæ dare, cui voluerit, aut conſanguineis &c. Sed tenetur prudenter diſpenſare, ut recta ratio ſuadet. Sappiamo ancor Noi eſſer comunemente i Canoniſti d'opinione, che il Papa non ſia diſpenſatore, ma padrone aſſoluto degli averi delle Chieſe: ma Noi non vogliamo entrare in queſta controverſia, baſtando per l'effetto, di cui ſi tratta, che il Papa ſia ſupremo diſpenſatore: e concordando i Teologi, ed i Canoniſti nell'aſſerire, che, quand'anche il Papa non ſia che ſupremo diſpenſatore, può ne'termini ſopradetti liberamente diſporre dei beni delle Chieſe: *Concurrente juſta cauſa, conveniunt omnes tam Canoniſtæ, quam Theologi, Papam uti ſupremum adminiſtratorem, ac diſpenſatorem bonorum Eccleſiaſticorum, poſſe res uni Eccleſiæ auferre, & dare alteri*: ſono parole del celebre Fagnano *nel cap. Relatum, num. 21. uſque ad* 41. e perticolarmente *al n. 36. Ne Clerici, vel Monachi &c.*; dopo aver trattata la controverſia, ſe il Papa ſia ſupremo padrone, o amminiſtratore, ed eſſerſi moſtrato favorevole all'opinione de'Canoniſti,

Secondo l'opinione più commune de' Canoniſti il Papa è anche Padrone de' beni delle Chieſe.

§. 5. Il metodo poi da Noi poc'anzi inſinuato, cioè che ſi veda colle buone, ſe ſi può dai poſſeſſori ricavare qualche coſa o in ordine ai capitali, o in ordine a frutti, prima di venire alla condonazione de' beni, e piena aſſoluzione dalle cenſure incorſe, ha il ſuo fondamento non ſolo nella ragione, ma anche ne'fatti de'noſtri Predeceſſori. Nel ſecreto Archivio Vaticano abbiamo ritrovato l'iſtanza dell'Imperadore Carlo V. fatta al noſtro Predeceſſore Paolo III., acciò, ſpedendo Legati in Germania, daſſe loro una piena libertà di concordare con quelli, che ritenevano i beni occupati delle Chieſe: imperocchè il peſo di doverli reſtituire era una potentiſſima remora contro le Converſioni, e la riunione alla Chieſe Romana. Abbiamo ritrovato il conſiglio, che diedero ſopra la predetta iſtanza i Cardinali Legati al Concilio di Trento, nel tempo che il Concilio era in Bologna, in cui ſi moſtrarono molto proclivi ad ogni ampla facoltà per aſſolvere dalla reſtituzione de' beni delle Chieſe, colla ſperanza, che i Miniſtri Apoſtolici ſe ne ſarebbero prevaluti colla dovuta moderazione, e prudenza. Abbiamo finalmente ritrovata la Bolla di Paolo III. dei 31. Agoſto 1548. nella quale il detto Pontefice ſpedendo i Veſcovi di Fano, Verona, e Ferentino, Nunzj in Germania, non conceſſe loro la facoltà, che di concordare, e tranſigere ſopra i frutti, fatta però prima la reſtituzione de'capitali: ma, eſſen-

Paolo III. e Giulio III. tennero lo ſteſſo metodo d'operare nel rilaſcio de'beni Eccleſiaſtici.

eſſendoſi poi nel progreſſo del tempo veduto in atto pratico, che l'intereſſe della Religione eſigeva qualche coſa di più, mentre era grande la moltitudine di quelli, che ricuſavano di convertirſi, ogni qual volta foſſero ſtati aſtretti a laſciare o tutto, o parte di quello, che avevano; non hanno avuta i Pontefici Romani difficoltà di prevalerſi nella Germania della loro autorità, facendo libera condonazione del tutto a chi ritornava al grembo di Santa Chieſa. Lo ſteſſo pure accadde nell'Inghilterra, quando il Cardinal Polo, nel tempo del governo della Regina Maria, travagliava per riſtabilirvi la Religione Cattolica: avendogli il Pontefice Giulio III. data prima la facoltà di concordare e tranſigere coi poſſeſſori intruſi ne'beni Eccleſiaſtici ſopra i frutti malamente percetti, e dipoi l'autorità di concordare ſopra i capitali, dandone anche l'intiera ritenzione, ogni qual volta i poſſeſſori abbandonaſſero l'ereſia, come può vederſi nella noſtra prima Lettera ſcritta a Lei ſopra queſta materia ſotto il giorno 19. di Marzo 1752. *num.* 26. ove anche *al num.* 28. ſono portati gli altri eſempj conſimili: nou volendo tralaſciare quanto, dopo la prima predetta Lettera, abbiamo ritrovato in un manoſcritto del P. Pietro Alagona della Compagnia di Gesù Penitenziere di S. Pietro, atteſtando eſſo, che, eſſendoſi dubitato nel tempo di Clemente VIII. ſe foſſe lecito ai Cattolici *emere ab hæreticis terras, & bona, quæ fuerant Monaſteriorum*, fu dalla Sacra Penitantiaria riſpoſto, *juſtam eſſe cauſam diſpenſandi per Summum Pontificem*: il che da adito ad una rifleſſione, che ſe, concorrendo una giuſta cauſa, può il Sommo Pontefice concedere al Cattolico il comprare i beni di Chieſa dall'Eretico, con ugnale almeno ragione potrà, concorrendo una lagittima cauſa, concedere a chi è Cattolico, l'autorità di ritenere i beni di Chieſa, che ha comprati dagl' infedeli.

E fu approvato ancora da un decreto della Penitenz.

§. 6. E' vero, che gli eſempj de' Noſtri Predeceſſori poc'anzi riferiti riguardano quelli, che, eſſendo fuori del grembo della Chieſa, erano diſpoſti a ritornare fra Noi, nè avevano altro retraente, che quello di dover laſciar i beni delle Chieſe, de'quali erano in poſſeſſo: è ancora vero, che ora ſi tratta di perſone, che ſono fra Noi, delle quali ſi teme, che ſiano per apoſtatare, ſe vengono obbligate a reſtituire i capitali, o i frutti dei beni delle Chieſe, de'quali ſono in poſſeſſo, o per averli comprati dai Turchi, o per averli eſſi occupati ne'tempi delle rivoluzioni, e delle guerre: E finalmente ſottilizzando potrebbe taluno ritrovare qualche differenza fra un caſo e l'altro, il che anche fu da Noi accenuato nella Lettera ſcritta a Lei *al* §. 19. Ma avendo Noi fatte ſopra ciò le dovute ponderazioni, abbiamo creduto, e crediamo, doverſi molto valutare per l'effetto, di cui ſi tratta, il probabile timore dell'apoſtaſia, che pur troppo da molti ſi commetterebbe, ſe ſi voleſſe la reſtituzione de'beni, o de'frutti. Vediamo giornalmente rilaſciarſi il rigore de'Canoni, e farſi luogo all'epicheja, ed alle diſpenſe in alcune materie, e ſpecialmente in quel-

Che non debbaſi far differenza tra il ridurre gli Eretici e impedire la perverſione de' fedeli.

perientia edocuiſſet, magni Religionis intereſſe, ut quid amplius indulgeretur, dum ingens excreverat uumerus eorum, qui hæreſim ejurare detrectabant, quoties omnia, vel ratam detentorum bonorum partem reſtituere fuiſſent adacti, nihil morati ſunt Romani Pontifices, quin ſua auctoritate in Germania utentes, provida liberalitate omnia donarent iis, qui reduces in Sanctæ Eccleſiæ gremium confugiebant. Nec ſecus in Anglia tranſacta res eſt, cum Cardinalis Polus, Regina Maria imperante, ad inſtaurandam inibi Religionem adlaboraret. Namque Julius III. Pontifex primum quidem ipſi facultatem delegavit conveniendi ac tranſigendi cum intruſis in Eccleſiæ bona, ſuper fructibus male perceptis, mox vero auctoritatem tranſigendi de ipſis quoque fundis, eoſdem integre etiam relinquendo poſſeſſoribus, quoties hæreſim ejuraſſent, uti videre eſt ex ſuperioribus noſtris litteris, quas hac ipſa de re dedimus ad te die 19 Menſis Martii 1752. *num.* 26. atque *num.* 28. plura inſuper in iiſdem horum ſimilia exempla colligentes. Nec illud quoque ducimus prætereundum, quod poſt datas proximas litteras offendimus in manuſcripto P. Petri Alagona e Societate Jeſu Vaticanæ Baſilicæ Pœnitentiarii; teſtatur enim ipſe, ſuborta, Clemente VIII. Pontifice Maximo, quæſtione, an liceret Catholicis *emere ab hæreticis terras, & bona, quæ fuerant Monaſteriorum*, Sacram Pœnitentiariam reſcripſiſſe, *juſtam eſſe cauſam diſpenſandi per Summum Pontificem*: Ex quo illa apprime congruit animadverſio, nimirum, ſi juſta propoſita cauſa poteſt Summus Pontifex id dare Catholico, ut Eccleſiaſtica bona emat ab Hæretico, æquo ſaltem jure poterit quoque, quoties juſta ſubſit ratio, facultatem facere Catholico ſibi habendi res Eccleſiarum coemptas ab infidelibus.

Nec non decretum Sacræ Pœnitentiar.

§. 6. Fatemur mox allata Prædeceſſorum exempla ad eos referri, qui ab Eccleſiæ gremio profugi, reditum ad nos moliebantur, nec aliud eos morabatur impedimentum, quam onus reſtituendi, quæ diu obtinuerant, Eccleſiarum bona: Fatemur ſimiliter, rem nunc eſſe de iis, qui licet nobiſcum ſentiant, pertimeſcendum tamen eſt, ne a Religione deficiant, ſi res Eccleſiarum, fructuſque rerum, quas poſſident, vel a Turcis emptas, vel ſævientibus concitationum bellorumque æſtibus a ſe ipſis occupatas reſtituere adigantur: denique poſſet & aliquis ſubtilioribus nixus argumentis inter alteram, & alteram facti ſpeciem diſcrimen aliquod adinvenire, quod ipſi quoque innuimus in litteris ad te datis. §. 19. Attamen cum nos omnia æqua lance libraverimus, cenſuimus, atque cenſemus, in rem præſentem faciendum plurimi timorem Apoſtaſiæ, in quam plures prolaberentur, ſi acrius bonorum fructuumque reſtitutio urgeretur. In dies conſpicimus veluti emolliri rigorem Sacrorum Canonum, fierique epichejæ locum, atque diſpenſationibus, quibuſdam in rebus, ac præſertim in matrimonialibus, quoties qui relaxationem juris expoſtulat, regionem inco-

Parem rationem eſſe demonſtrat inter caſum, quo hæretici revocantur ad fidem, & alterum quo fideles ab impietate removentur

Digitized by Google

Pont. A. XIV.

incolat hæreticis proximam, vel mediis hæreticis obverſetur, propter timorem, ne cæco animi impetu abreptus, a nobis deficiat, & quod inter Catholicos abſque diſpenſatione inire prohibetur matrimonium, ſtudeat contrahendum, ſeſe recipiendo in eum locum ac communionem, ubi nihil de diſpenſatione ſollicitus, genio ſuo valeat indulgere. Accedit, in noſtra hac facti ſpecie, nos non ſola impelli Apoſtaſiæ formidine; torquet nos ea inſuper ſollicitudo, ne ſi Eccleſiarum petitio, quæ ſine turbis proponi haud facile poteſt, Turcis perſpecta fiat, capient exinde ipſi opportunitatem alicujus excitandæ inſectationis, quæ quouſque protendi valeat, haud facile conjectura aſſequi poſſis, in maximum Chriſtifidelium detrimentum, Sanctæ Religionis, ac tot inſontium pauperum, perniciem, qui licet nihil moliti, pro ipſorum libidine divexarentur,

Exemplis idem confirm.

§. 7. Huc autem re perducta, videtur nobis, debere quemlibet facile intelligere, quæcunque a nobis præſtantur, ea optimo jure fieri, quamvis nunc non ſit nobis negotium cum exteris, qui ad Eccleſiam reditum maturent, ſed cum iis, qui licet a nobis ſtent, non levia tamen exhibent defectionis indicia, niſi aſſequantur, quidquid ſubeſt noſtræ auctoritati diſtribuendum. Congruit plane rei noſtræ indultum a Pontifice Martino V. in Synodo Conſtantiæ conceſſum Teutonicæ Nationi, quod affertur ab Harduino *tomo* 8. *Collectionis Conciliorum pag.* 891. *cap.* 6. cujus verba hic ideo non exſcribimus, quod textus plurimum producitur. Univerſam Germaniam Simoniaca Lues jam plene obtinuerat, perplures quippe aderant Catholici Eccleſiaſtici, qui illicitis aperteque Simoniacis artibus, Sacros Ordines, & Eccleſiaſtica Beneficia fuerant conſecuti: Contagioſus morbus pene omnes inceſſerat; obſtringebantur turpiter conſcientiæ; indubius erat in cenſuras, ac in ipſam quoqua irregularitatem lapſus; contendere autem, ut quicunque recenſita methodo Beneficia obtinuerat, eadem dimitteret, dimiſſaque amplius adipiſci non poſſet, ac inſuper fructus omnes eouſque perceptos reſtitueret, nil exinde aliud conſecutum fuiſſet, quam ut eo ardentiori igne Germania conflagraret. Quapropter magnus ille Pontifex perpendens animo, ea jam incidiſſe tempora, quibus ſua auctoritate uteretur, contrariis quibuſcunque abrogatis, ampliorem Confeſſariis poteſtatem indulſit abſolvendi reos a pœnis, quibus erant obnoxii, idoneos eos efficiendo, qui & obtentis frui, & alia quoque Beneficia aſſequi deinceps valerent, ipſamque etiam adimendo obligationem reſtituendi fructus injuſte perceptos, quoties reſtitutio eoſdem ad inopiam adigere, infamia notare, atque offenſionis occaſionem afferre debuiſſet; ſuam autem indulgentiam ad præterita cohibuit, ut pro viribus futura præcaveret incommoda.

Exempla Pontific. auctorit. dum res erat cum Chriſtian. Princip.

§. 8. Fauſta nimis, Venerabilis Frater, extitere illa tempora, quibus, propterea quod res eſſet tranſigenda cum Chriſtianis Principibus, ſubditiſque Eccleſiam ex animo verentibus, Romani Pontifices, magna

ſpe

Anno 1754.

quelle de' Matrimonj, ogniqualvolta chi la domanda, abita in qualche luogo vicino agli eretici, o in mezzo agli eretici, pel timore, che traſportato dalla paſſione ci abbandoni, e vada a contrarre il Matrimonio, che fra' Cattolici non può contrarre ſenza diſpenſa, in quel luogo, ed in quella comunione, dove ſenza diſpenſa può ſoddisfare il ſuo impegno. S'aggiunge, che nelle noſtre circoſtanze non è il ſolo timore dell' apoſtaſia, che ci muove a fare quello, che facciamo: v'è per ſopraccarico un altro timore, che arrivando alla notizia de' Turchi la pretenſione, che non può non eccitare qualche bisbiglio, non prendano eſſi da ciò occaſione di qualche avania, i confini della quale non ſono facili ad indovinarſi, con grave pregiudizio de' Criſtiani, della Santa Religione, e di tanti miſerabili innocenti, che ſenza aver data menoma occaſione, ſarebbero capricciosamente maltrattatſ.

Si prova con la ragione, e cogli eſempj.

§. 7. E ridotto l' affare a queſto ſtato, ci ſembra, che dovrà ciaſcheduno riconoſcere, farſi da Noi giuſtamente, quanto ſi fa, ancorchè non ſi tratti di chi, eſſendo fuori della Chieſa, moſtra pronto ad entrare nella Chieſa, ma di chi eſſendo fra Noi, dà indizio d' abbandonarci, ſe non ottiene, quanto da Noi ſe gli può dare. Fa molto a propoſito di queſto aſſunto l'Indulto del Pontefice Martino V. dato alla Nazione Tedeſca nel Concilio di Coſtanza, riferito dall' Ardoino *nel tomo* 8. *della ſua Collezione de' Concilj pag.* 891. *al cap.* 6. non riferendo Noi qui le parole, perchè il teſto ſarebbe troppo lungo. Aveva la ſimonia nella Germania preſo un piede intollerabile, eſſendovi pur troppo molti e molti Cattolici Eccleſiaſtici, che avevano ricevuti gli Ordini Sacri, ed i Benefizj Eccleſiaſtici, con mezzi illeciti, ed evidentemente ſimoniaci. Il male era univerſale, le coſcienze erano enormemente illaqueate, l' incorſo nelle Cenſure, ed anche nelle irregolarità, era patente; ed il pretendere, che chi nel modo predetto aveva ottenuto i Benefizj, li dimetteſſe, e dimettendoli, non li doveſſe riavere, e che di più doveſſe reſtituire i frutti inſino allora percetti, a nulla avrebbe ſervito, che ad accendere un fuoco maggiore nella Germania: e quel gran Pontefice, conſiderando eſſer giunto il tempo di prevalerſi della ſua autorità, derogando ad ogni coſa, che foſſe in contrario, diede ai Confeſſori un'ampia facoltà d'aſſolvere i delinquenti dalle pene incorſe, abilitandoli alla ritenzione de' Benefizj, ed a poterne conſeguir altri, liberandoli dall'obbligo di reſtituire i frutti malamente percetti, quando la reſtituzione gli aveſſe dovuto impoverire, e cagionar loro infamia, e dar occaſione di ſcandalo, reſtringendo queſta ſua diſpenſa a quanto era ſeguito in paſſato, per ovviare nel modo che poteva, al futuro.

Eſempj della ſuprema autorità del Romano Pontefice quando

§. 8. Felici Monſignor noſtro, ſono ſtati que' tempi, ne' quali trattandoſi di Principi Criſtiani, e di Sudditi pieni di riverenza verſo la Chieſa, potevano i Romani Pontefici, con buone ſperanza di profitto, al-

zar

Digitized by Google

zar la voce, intonando l'eſecuzione de' Canoni. Ciò ſucceſſe al Sommo Pontefice San Niccolò I. nel di cui tempo eſſendo ſtate ſpogliate le Chieſe della Francia, e della Germania de'loro beni, alcuni de'quali erano ſtati dati dai Principi ai laici, ed altri dagli ſteſſi laici erano ſtati a dirittura occupati, non mancò eſſo di ſcrivere la ſua lettera 59 ſtampata *nel tomo 5. della Collezione citata de' Concilj* dell'Arduino *pag. 296 De his quidem rebus, quæ ſemel Deo tributa, atque dicata ſunt, & poſtea ſub occaſione conceſſionis Principum a quibuſdam invaduntur, ſancimus, ut prius conſulto Principe, ad reſecandam tum præſumptivam factionem, cognoſcendum, utrum illius ſit conceſſio, aut invaſionis præſumptia. Quod ſi Principis inordinata largitia, ipſe ſit Princeps pro emendatione redarguendus; ſi autem invaſoris declaretur præſumptia, uſque ad emendationem excommunicationis ſit vindicta coercendus.*

E de' Principi Cattolici piiſſimi.

§. 9. Felici altresì ſono ſtati que' tempi, ne' quali, volendo i Principi aſſicurare le loro coſcienze in ciò, che riſguardava l'occupazione de' beni delle Chieſe, non ſi ſono contentati di non voler nulla ritenere per ſe, di volere ſpendere tutto in opere pie, ma ſono ricorſi ai Romani Pontefici, ai quali è ſtata commeſſa la generale amminiſtrazione de' Beni delle Chieſe inferiorj, per poterſene prevalere più per un' opera pia, che per un'altra, ben ſapendo, che, non oſtante il pio impiego di quanto avevano tolto alle Chieſe, non erano ſalvi in coſcienza, ſe non era l'atto autenticato dalla Pontificia approvazione; giuſta la celebre lettera del Pontefice Aleſſandro III. al Re Enrico d' Inghilterra, appreſſo al Cardinale Baronio *negli Annali del tomo 12. all' anno 1164. Si autem univerſa, quæ in uſus tuos per hujuſmodi angarias de bonis Eccleſiaſticis convertuntur, in refectionem pauperum, vel aliis pietatis operibus expenderes, obſequium non magis Deo gratum efficeres, quam ſi Altari quolibet diſcooperto, aliud cooperires, aut ſi Petrum crucifigeres, ut Paulum a mortis periculo liberares.* Illuſtri in ciò ſono gli eſempj non tanto da noi remoti dei due Duchi di Neoburgo, cioè di Wolfango Willelmo, e di Filippo Willelmo, che nulla vollero ritenere de' beni occupati alle Chieſe, ma coll' Intelligenza ed approvazione de' Romani Pontefici, impiegarono e capitali, e frutti, in varie fondazioni pie, ed opere criſtiane, concertate colla Santa Sede. Di queſto grand' atto ſi è da Noi parlato nella Noſtra precedente Lettera *al num. 27.* e di eſſo abbiamo avuto i ſicuri riſcontri dagli Atti della Congregazione del Sant'Officio tenuta ai 7. di Febbrajo 1657.

I quali vollero non ſolamente reſtituire i beni occupati, ma anche impiegarli con ſubordinazione alla volontà del Papa.

Non poſſono dar norma alla deciſione del preſente caſo; e perchè?

§. 10. Porta la noſtra diſgrazia, che ſiamo obbligati a dover penſare al male, che poſſono fare i Turchi, che ſono i padroni, del paeſe; e che abbiamo alle mani perſone, che ſono rozze, ed oppreſſe dalle miſerie: il che ci pone nella dura neceſſità di dover fare, quanto facciamo, per non far peggio. Ella non laſci colla ſua ſolita diligenza

ſpe ſecundioris exitus ſibi propoſita, poterant elata voce canonicarum ſanctionum executionem indicere. Obtigit id S. Nicolao I. Pontifici Maximo, quo Petri Cathedram obtinent, cum in Gallia & Germania ſuis Eccleſiæ bonis fuiſſent denudatæ, quorum nonnulla per Principes fuerant laicis diſtributa, reliqua vero ab ipſiſmet laicis occupata, non deſtitit, quin ſuam ipſe Epiſtolam daret, num. 59. impreſſam *tom. 5. præcit. Collectionis Conciliorum Harduini pag. 296. De his quidem rebus, quæ ſemel Deo tributæ, atque dicatæ ſunt, & poſtea ſub occaſione conceſſionis Principum a quibuſdam invaduntur, ſancimus, ut prius conſulto Principe, ad reſecandam tam præſumptivam factionem, cognoſcendum, utrum illius ſit conceſſio, aut invaſionis præſumptia? Quod ſi Principis inordinata largitio, ipſe ſit Princeps pro emendatione redarguendus; ſi autem invaſoris declaretur præſumptia, uſque ad emendationem excommunicationis ſit vindicta coercendus.*

Et Cath. Princip. religioſiſſimorum.

§. 9. Fauſta itidem & illa fuere tempora, quibus cum Principes vellent conſcientiæ ſuæ plene conſulere, quod ad occupationem bonorum Eccleſiæ ſpectare videbatur, non ſatis ipſis fuit, nihil ſibi habere, in pia opera velle omnia erogare; ſed Summos Pontificea, quibus concredita eſt univerſalis adminiſtratio bonorum Eccleſiarum inferiorum, adiere, ut per eos ſibi liceret eadem huic potius, quam alteri pio operi addicere; optime ſcientes, quantumvis pie erogaſſent quæcumque Eccleſiis abſtulerant, non propterea ſatis ſibi eſſe conſultum, niſi factum illud, ſuperaddita Pontificia auctoritate, fuiſſet veluti obſignatum: juxta celebres litteras Alexandri III. ad Henricum Angliæ Regem, relatas apud Card. Baronium *in Annalibus tom. 2. ad annum 1164. Si autem univerſa, quæ in uſus tuos per hujuſmodi angarias de bonis Eccleſiaſticis convertuntur, in refectionem pauperum, vel aliis pietatis operibus expenderes, obſequium non magis Deo gratum efficeres, quam ſi Altari quolibet diſcooperto, aliud cooperires, aut ſi Petrum crucifigeres, ut Paulum a mortis periculo liberares.* Præclara extant non adeo vetuſta exempla unius, & alterius ex Ducibus Neoburgi, nimirum Wulfangi Willelmi, & Philippi Willelmi, qui nihil penitus ex occupatis Eccleſiarum bonis retinere voluerunt, ſed Romanorum Pontificum explorata ſententia, præobtentaque approbatione, res, rerumque fructus in ſacram dotem conſtituerunt piis quibuſdam Inſtitutis, ac Religionis operibus, de quibus cum ipſa Sancta Sede jam antea convenerant. Superioribus noſtris litteris *num.* 27. de præclaro hoc facto meminimus, tutiſſima autem ipſius monumenta ſuppeditarunt acta Congregationis Romanæ Univerſalis Inquiſitionis habitæ ſexto Idus Februarii 1657.

Qui & integre bona Eccleſiaſt. reſtituere & in deſignatos a Pontific. uſus pios erogare voluer.

Normam præſenti caſui exhibere nequeunt, & quare?

§. 10. Iniqua fert præſentis cauſæ conditio, ut damna & incommoda, quæ Mahumetani Regionem obtinentes, inferre poſſunt, ſerio expendere debeamus; atque prætcrea cum agreſtibus miſerrimiſque hominibus agendum eſſe conſideremus: exinde enim nobis eſt dura illa neceſſitas efficiendi probandique, quod nunc præſtamus, ne fiat lapſus

Digitized by Google

Pont. A.XIV. | An no 1754.

lapſus in deteriora. Tu interim, qua præ-ſtas ſedulitata, ne prætermittas, ad Cardinalea Congregationis deferre hæc omnia, ipſiſque annuentibus, iteratas dare Encyclicas litteras ad Albaniæ Præſules, ad quos ſicuti ſuperioris Noſtræ ad Te datæ Epiſtolæ die 19. Martii 1752. exemplum tranſmiſiſti, ita dabis & hujuſce ad Te Noſtræ, quam, Apoſtolicam Tibi Benedictionem impertientes, abſolvimus.

Datum Pontific. anno 14. die 24 Maii 1754.

Datum apud S. Mariam Majorem die 24. Maii 1754. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

genza di partecipare il tutto ai Cardinali della Congregazione, e colla loro annuenza di ſcrivere la ſeconda Lettera Circolare ai Prelati dell'Albania, ai quali manderà una Copia di queſta noſtra, che ſcriviamo a Lei, come fece dell'altra, che le ſcrivemmo ſotto li 19. di Marzo 1752. terminando col darle l'Apoſtolica benedizione.

Data a' 24 di Maggio dell'anno 1754. quartod. del Pont.

Datum apud S. Mariam Majorem die 24. Maii 1754. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

XXXIV. LUCENSI REIPUBLICÆ

Facultas conceditur nominandi tres Viros Eccleſiaſticos, eoſque Romano Pontifici præſentandi, ut ex iis unum in Archiepiſcopum Lucanum eligere poſſit.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Dilectis Filiis Nobilibus Viris, Antianis, & Vexillifero Reipublicæ Lucenæ, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Exord.

ROMANUM Pontificem in univerſa Chriſtianæ Reipublicæ procuratione hoc inter omnia maxime convenit, ut quidquid ad Divinum cultum promovendum ſimul, & populorum tranquillitatem conſtabiliandam pertinet, id prudenter, ſtudioſeque curare non prætermittat. Quod quidem Nobis, Divina benignitate in tam illuſtri Pontificatus faſtigio collocatis, ita ſemper cordi fuit, ut quæcumque cum Sanctiſſimæ Religionis dignitate publicam populorum felicitatem conjungerent, ea, ſi a Nobis peterentur, libentiſſime impertiremur.

Pia voluntas Lucani Senatus donandi decem millia nummor. aureorum Menſæ Archiep. ejuſdem civitatis.

§. 1. Sane veſtro Nobis nomine expoſuit Dilectus Filius Philippus Bonamicus Presbyter Civis veſter, & Familiaris noſter, homo in obeundis negotiis veſtris certe diligens, Nobiſque apprime charus & probatus, conſtituiſſe vos offerre & irrevocabiliter dono dare Eccleſiæ Cathedrali Sancti Martini Civitatis veſtræ, illiuſque Menſæ Archiepiſcopali, decem millia nummorum aureorum (qui nummi decem juliis monetæ Romanæ conſtent) ad augendos ejuſdem Menſæ redditus; ſimulque a Nobis humiliter, ac enixe petere, ut habita ratione hujuſce piæ liberalitatis veſtræ, Apoſtolica providentia, atque authoritate præcaveremus mala & incommoda omnia, quæ ab electione Archiepiſcopi vobis minus grati facile invehi poſſent in Rempublicam veſtram.

Non tanti ea oblatio eſt, ut inde acquiri jura Patronat. valeant.

§. 2. Quamvis autem oblatio illa tanti non ſit, ut ex inſtituto Eccleſiaſticæ Diſciplinæ, & Canonicis legibus, idoneam Nobis cauſam ſuppeditare valeat, ut Patronatus jura in eamdem Eccleſiam, (quæ cæteroquin per ſeſe jam ſatis commode dotata eſt) vobis concedere, aut reſervare debeamus; Nos nihilominus, non tam ob recentem hanc oblationem veſtram, quam ob veterem erga Romanam Sedem Reipublicæ veſtræ obſervantiam, & Catholicæ Religionis tuendæ ſtudium conſtans atque perpetuum, quod pulcherrime declaraſtis ſemper, & eo præſertim tempore, quum Majores veſtri ingruentem in Italiam, atque adeo in Civitatem veſtram hæreticæ pravitatis peſtem, pie, fortiterque repreſſerunt, quinimo aliquot familias, licet generis, & opum ſplendore illuſtres, propterea quod minus recte de Catholica Romana Fide ſentiebant, omnino exterminandas, & tamquam vitioſas partes exſecandas per ſe ipſi ſtatuerunt, ne totum corpus Civitatis traherent, atque contaminarent: Et eapropter tunc Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri Rempublicam veſtram maximis, ac veriſſimis laudibus cumularunt: his meritis veſtris, aliiſque plurimis officiis in Nos & Apoſtolicam Sedem, & maxime ſingulari noſtra quadam paterna benevolentia excitati, veſtris annuere precibus, & Reipublicæ veſtræ, quam ſemper ex animo diliximus, quieti, tranquillitatique conſulere decrevimus:

Lucenſis Reipub. Studium pro tuenda Cath. Religione tempore præſert. ingruent. in Italiam hæreſis, commend.

Oblata donatio decem millium aureorum pro Menſe Archiep. Eccleſiæ Lucanæ acceptat.

§. 3. In primis igitur oblationem illam veſtram decem millium nummorum aureorum, quos in tot Locis Montium Cameralium non vacabilium Almæ Urbis noſtræ poſitos aſſe intelleximus, harum authoritate litterarum acceptamus, & Menſæ Archiepiſcopali Eccleſiæ Lucanæ adjungimus, atque cum cæteris illius Bonis incorporamus: Nec non Venerabili Fratri Noſtro Joſepho Palma moderno ejuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus futuris Archiepiſcopis, antedictorum Locorum Montium poſſeſſionem ſtabilem, ac certam tradimus, ita ut ipſe Joſeph Archiepiſcopus eorum redditus, uti cæteros ſuæ Menſæ fructus, ex hoc ipſo tempore jam percipere, atque in ſuos uſus, utilitatem, ac ſuſtentationem convertere omnino poſſit.

Facultas Senatui Lucano tribuitur tres Eccl. viros nominandi, eoſque præſent. Romano Pontifici quoties Sedes Lucana vacaverit.

§. 4. Deinde majoribus Rempublicam veſtram, & amplioribus favoribus & gratiis proſequi volentes, ac vos, veſtraſque ſingulares Perſonas a quibuſvis excommunicationis, interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, a jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati ſitis, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes & abſolutos fore cenſentes; certa ſcientia Noſtra, & de Apoſtolicæ Nobis a Deo traditæ poteſtatis plenitudine, Nobilitatibus veſtris, & Senatui Reipubli-

publicæ Lucanæ, in ſinceritate Catholicæ Fidei, & devota erga Apoſtolicam Sedem obſervantia manentibus, facultatem & jus perpetuum concedimus & indulgemus, ut quotieſcumque contigerit conſequenti tempore Eccleſiam Archiepiſcopalem Lucanam Archiepiſcopo & Paſtore deſtitui, nominetis tres Eccleſiaſticos viros, pietatis & doctrinæ laude inſignes, cæteriſque neceſſariis qualitatibus inſtructos, quos tanto muneri ſuſtinendo maxime idoneos in Domino judicaveritis, eoſque Nobis, & Romanis Pontificibus Succeſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus præſentare poſſitis, ex quo numero Nos & Succeſſores præfati eligemus & eligent unum, in Eccleſiæ Lucanæ Archiepiſcopum & Paſtorem, Apoſtolica authoritate, ut moris eſt, præficiendum.

Hortatio, ut Trid. Synodi decreta in hujuſm. nominat. præ oculis habeant.

§. 5. Vos autem præterea hortamur, & paterne monemus, ut in nominandis antedictis Eccleſiaſticis viris Sacroſanctæ Tridentinæ Synodi Decreta præ oculis habentes, nihil aliud ſpectetis, quam Omnipotentis Dei gloriam, Religionis Catholicæ incrementum, & ſalutem Civium veſtrorum ſempiternam.

Clauſulæ de perpetuo conceſſionis vigore.

§. 6. Præſentes demum litteras, & in eis contenta hujuſmodi, nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, aliove quolibet, etiam quantumvis magno ſeu ſubſtantiali, aut ſolemnitatum defectu, impugnari, retractari, aut ad terminos juris reduci, ſeu illis ex quavis cauſa derogari poſſe, ſed ſemper firmas, validas & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere, vobiſque & Reipublicæ veſtræ perpetuo ſuffragari: Sicque & non aliter per quoſcumque Judices quavis authoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac ipſummet Conſiſtorium, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere volumus. Et irritum quoque decernimus & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat. generales & ſpecial.

§. 7. Non obſtantibus quibuſvis reſervatoriis & revocatoriis, aliiſque Cancellariæ Apoſtolicæ regulis, nec non Univerſalium, Provincialium, ac Synodalium Conciliorum generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, nec non dictæ Eccleſiæ Lucanæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus: Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis eidem Eccleſiæ, illiuſque Capitulo, & Canonicis, ac Clero, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis; quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum inſerti eſſent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes; illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio

§. 8. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ acceptationis, incorporationis, abſolutionis, conceſſionis, Indulti, hortationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Siquis autem &c. incurſurum.

Dat. 26. Maii 1754. Pont. XIV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, ſeptimo Kalendas Junii, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

J. Card. Pro. Datar.

D. Card. Paſſioneus.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

ENCY-

xxxv.

ENCYCLICÆ LITTERÆ

Ad Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos Italiæ, quibus hortantur, ut veteribus nova ſuperaddant paſtoralis ſollicitudinis ſtudia, ut Chriſtifideles in rudimentis Fidei inſtituantur & erudiantur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pont. cura ut inſtruantur, qui in Patriar. Baſilicis pœnit. ſubeunt a Dataria impoſitas.

CUM Religioſi æque, ac divini cultus promovendi Studioſi Viri ad Nos detulerint, optimum fore, ſi Noſtris S. Joannis in Laterano, S. Petri in Vaticano, & S. Mariæ Majoris Patriarchalibus Baſilicis, certi conſtituerentur Miniſtri, ad inſtruendos eos, qui a Dataria Apoſtolica in præfatas tres Baſilicas ablegantur, ut ibi ſeſe exerceant iis ſervilibus operibus, quæ ipſis imponnntur obeunda perficiendaque, antequam iiſdem concedatur matrimonialis impedimenti relaxatio, ad quam conſequendam Romam advenere: eo autem hujuſmodi inſtitutionem dirigendam eſſe, ut rite utiliterque poſſent homines illi Sacramentali Pœnitentia abſtergi, & Altaris Sacramento digne fieri participes, quæ duo, præter Sacram ad ſeptem Eccleſias peregrinationem, Sanctarnmque Scalarum aſcenſum, ab ipſis expoſcit Dataria: Cnmque ea de re opportuna ediderimus mandata, veluti perſpicuum fit ex Noſtris Litteris Encyclicis ad Cardinales præfatarum Baſilicarum Archipresbyteros datis decimoquinto Kalendas Februarii labentis anni; nobiſque exinde certo conſtiterit, quanto zelo nonnulli ex Canonicis, aliiſque Eccleſiaſticis viris præfatarum Baſilicarum, momentoſo operi manum admovere, alacri ſemper animo ſollicitam mandatorum Noſtrorum executionem urgentes; gaudio quodam plane ſingulari perfundi Nos ſenſimus; totoque animo debitas ſummo bonorum omnium Auctori Deo gratias perſolvimus.

Exinde detegitur, nonnullos neceſſaria ad ſalut. ignorare.

§. 1. Haud tamen expleri animus gaudio potuit, cum ſubinde relatum ad Nos fuerit, hujuſmodi homines, dum ſacris inſtructionibus ad Confeſſionem Sacramque Communionem parantur, detegi ſæpe ſæpius Myſteriorum Fidei, atque eorum etiam, quæ *neceſſitate medii* noſcenda ſunt, ignaros, ideoque tales, qui Sacramentorum nequeant fieri participes. Cui quidem maximo malo quamvis memorati Miniſtri opportuna non negligant remedia adhibere aſſiduis inſtitutionibus; exinde tamen non fit, quin præter ſollicitudinem & laborem, quem Evangelici illi Operarii agnoſcunt ſibi neceſſario ſubeundum, quemque lubenti animo perferunt, idipſum mœrore quodam non afficiat diſpenſationem expoſcentes, expectanteſque, qui cum paupertate vexentur, ſuiſque manibus ſibi victum quæritent, quamcitiſſime cupiunt Urbe excedere, in patrias reverti ſuas

xxxv.

LETTERA CIRCOLARE

Scritta al Patriarchi, Arciveſcovi, e Veſcovi d'Italia, affinchè col loro zelo Paſtorale ſempre più efficacemente proccurino, che i Fedeli ſiano iſtruiti nelle coſe della Fede.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Premure ed ordini Pontificj per l'iſtruzione di quelli, che nelle tre Baſil. di Roma fanno la penitenza loro impoſta dalla Dataria.

ESSENDOCI ſtato rappreſentato da Perſone da bene, e zelati dell'onor di Dio, che ſarebbe ſtata coſa ben fatta, qualora nelle noſtre Baſiliche Patriarcali di S. Giovanni in Laterano, di S. Pietro in Vaticano, e di S. Maria Maggiore, ſi foſſero ſtabiliti Miniſtri, che iſtruiſſero i penitenti, che dalla Dataria Apoſtolica ſi ſpediſcono alle dette tre Baſiliche per adempire in eſſe le opere ſervili e laborioſe, che vengono loro preſcritte, e che devono adempire, prima che ad eſſi ſi rilaſci la Diſpenſa Matrimoniale, per ottenere la quale ſi ſono portati a Roma; e che l'iſtruzione ſi riduceſſe a far loro fare una fruttuoſa Confeſſione, ed a ricevere degnamente il Sagramento dell'Altare, il che loro pure viene preſcritto dalla Dataria, oltre la viſita delle ſette Chieſe, e l'aſcendere le Scale Sante: Ed avendo Noi ſopra ciò dati gli ordini opportuni, come ſi raccoglie da una Noſtra Lettera Circolare ſcritta a' Cardinali Arcipreti delle dette tre Baſiliche ſotto il giorno 18. Gennajo di queſto anno corrente; ed avendo avuti ſicuri rincontri del zelo con cui alcuni Canonici, ed altri delle Baſiliche, ſi ſono accinti alla grande opera, travagliando indefeſſamente per l'eſecuzione degli ordini dati; ne abbiamo avuta una ſtraordinaria conſolazione, e ne abbiamo reſe di cuore le dovute grazie al Signor Iddio Autore di ogni bene.

Con ciò ſi ſcopre, che alcuni non ſanno le coſe neceſſarie per ſalvarſi.

§. 1. Non è ſtata però in tutto, e per tutto compiuta la Noſtra conſolazione, eſſendoci ſtato riferito, che nell'occaſione de' Catechiſmi, che ſi vanno facendo per diſporli alla Confeſſione, ſi ritrovano bene ſpeſſo i Diſpenſandi ignari de' Miſterj della Noſtra Santa Religione, parlando anche di quelli, che ſono neceſſarj *neceſſitate Medii*; e però incapaci di eſſere ammeſſi ai Sagramenti. Al qual graviſſimo inconveniente benchè eſſi non manchino di porre gli opportuni rimedj colle neceſſarie iſtruzioni, non è però, che, oltre il travaglio, e la fatica, che gli ſteſſi Miniſtri riconoſcono neceſſaria ed indiſpenſabile, e che ben volentieri ſoffrono, ciò non amareggi i Diſpenſandi, che eſſendo poveretti, e vivendo colle fatiche delle loro mani, non vedono l'ora di partire da Roma, e ritornare alle loro Patrie e contrarre il Matrimonio, che bra- ma-

Anno 1754.

mano, e per cui hanno intrapreſo il viaggio, e ſi ſono ſottopoſti alla pubblica laborioſa penitenza.

Si conviene, che tale ignoranza non debbaſi già attribuire a' Veſcovi, ma bensì a colpa di chi non ha imparato.

§. 2. Nel principio del Noſtro Pontificato ſpedimmo una Lettera Circolare, nella quale eccitammo il zelo de' Noſtri Confratelli ſopra l' inſegnamento della Dottrina Criſtiana nelle loro Dioceſi. Abbiamo veduti i loro Sinodi vecchj, e nuovi, ed abbiamo riconoſciuto, che ſono pieni di eſortazioni, ed iſtruzioni, e che nulla vi manca di quanto è neceſſario per l' opera importantiſſima dell' inſegnamento della Dottrina Criſtiana. Perlocchè con tutta buona fede ci proteſtiamo, di eſſere perſuaſi, che non vi ſia fra loro chi abbia in queſto particocole mancato al ſuo Apoſtolico miniſtero, e che l' ignoranza ritrovata in alcuni de' loro Dioceſani non ſia provenuta, nè provenga da loro colpa, o negligenza; ma bensì o dalla ritroſia de' Sudditi nell'ubbidire agli ordini de' ſuoi Superiori, col non andare alla Dottrina Criſtiana, e poche volte, o forſe mai accoſtarſi a ſentire la parola di Dio; o dall' incapacità di tal'uni di apprendere ciò, che s' inſegna loro; o dall' eſſere ſtati ne' primi anni della loro età alla Dottrina Criſtiana, ſenza più eſſerſi curati di accoſtarſi a quei luoghi, ne' quali avrebbero potuto comodamente, e forſe con maggior profitto, intendere nell' età adulta quanto fu loro detto nella età puerile, in tal maniera che ſi riducono ad uno ſtato in tutto, e per tutto ſimile a quello, in cui ſi ritrovano coloro, che nella età puerile non ſono mai ſtati iſtruiti, nè ſono ſtati mai alla Dottrina Criſtiana: diſordini tutti, che, benchè forſe ſian ſeguiti, e ſieguano, non oſtanti le diligenze de' Noſtri degni Confratelli; non eſentano però Noi dal peſo di dovere con queſta Noſtra Lettera Circolare eccitare di nuovo il loro zelo; nè eſentano Eſſi dal proſeguire, e dall' accreſcere le loro diligenze, in un punto, dal quale dipende l' eterna ſalute delle Anime alla loro cura commeſſe.

Si propone l' Eſempio di S. Carlo Borrom.

§. 3. Niuno forſe vi ſarà fra voi, cariſſimi Noſtri Confratelli, che non ſia pienamente informato di quanto fece il gran S. Carlo Borromeo, non meno nella ſua vaſta Dioceſi di Milano, che in tutta la Provincia, di cui era Metropolitano, per iſtabilire un fruttuoſo inſegnamento della Dottrina Criſtiana; quante, e quali furono le fatiche, che eſſo ſopportò per ben fondare queſto Santo Iſtituto: E quando Eſſo ſi avvide, che le fatiche fatte non avevano conſeguito quel frutto, che Eſſo bramava, non ſi perdette d' animo, ma accrebbe diligenze a diligenze, come ſi deduce dal ſuo quinto Concilio Milaneſe: *Nos multam hactenus diligentiam adhibuimus, ut omnes, & ſinguli Chriſtifideles in Fidei Chriſtianæ rudimentorum inſtitutione erudirentur; ſed cum parum Nos hucuſque profeciſſe tanta in re cognoverimus, negotii, periculique magnitudine adducti, hæc præ-*

terea

Pont. A. XIV.

ſuas, optatoque ſeſe jungere Matrimonio, cujus cauſa iter arripuerunt, publicæque, nec levis pœnitentiæ incommoda non detrectarunt.

Ignoratio hæc non Epiſcop. culpæ ſeu negligentiæ, ſed ipſorummet hominum vitio vertenda dicitur.

§. 2. Pontificatus Noſtri initio, Encyclicas Litteras dedimus, quibus Venerabilium Fratrum Noſtrorum zelo ſtimulos veluti addidimus, ut quæ Chriſtianæ Doctrinæ ſunt rudimenta, & percepta, in ſua quiſque Diœceſi explananda curaret, & addiſcenda. Diœceſanas eorum Synodos legimus vetuſtiores ac recentiores; novimus eas inſtructionibus & adhortationibus plane refertas, nihilque in iis deſiderari, quod ad graviſſimum Chriſtianæ Doctrinæ tradendæ opus perficiendum conducere videatur. Quapropter ex animo affirmamus, perſuaſum nobis eſſe, inter ipſos reperiri plane neminem, qui Apoſtolico ſibi concredito muneri hac in re defuerit, & ignorantiam, in qua verſari nonnullos ex ſuis Diœceſanis compertum eſt, haud quidem ipſis culpæ vel negligentiæ vertendam, ſed repetendam plane vel ex eorumdemmet ſubditorum pervicacia, qua, neglectis Superiorum mandatis, Chriſtianæ Doctrinæ inſtitutiones refugerunt, & ad exaudiendum Dei Verbum pro concione explanatum raro, vel fortaſſe nunquam convenerunt; vel ſaltem ex hebeti nonnullorum ingenio in iis addiſcendis, quæ docentur, vel denique ex quo Chriſtianæ Doctrinæ rudimenta primis ætatis ſuæ annis exceperint, ubi vero ætate illa exceſſere, nihil exinde fuerint ſolliciti ad ea loca accedere, ubi percommode ac fructuoſius fortaſſe etiam potuiſſent obfirmata ætate percipere, quæ ipſis puerulis fuerunt tradita, adeo ut hi paulatim redigantur ad conditionem ei omnino ſimilem, in qua obverſantur quicumque nec prima ætate edocti, nec Chriſtianæ Doctrinæ inſtitutionibus unquam interfuerunt: Incommoda hæc quidem ſunt, quæ quamvis obvenerint, obveniantque fortaſſe, curis omnibus per Venerabiles Fratres Noſtros adhibitis, non exinde tamen Nos levant onere Encyclicis hiſce Litteris eorum zelum iterato excitandi; nec ipſi propterea eximuntur, quin ſtudia ſollicitudineſque eo ſemper majores conferre debeant in id, unde concreditarum ſibi animarum ſempiterna ſalus pendere dignoſcitur.

Affertur Sancti Caroli Borromæi exempl.

§. 3. Neminem fortaſſe reperire erit inter vos, Venerabiles Fratres, cui perſpectum penitus non ſit, quanta peregerit S. Carolus Borromæus tum in ampla ſua Diœceſi Mediolanenſi, tum in univerſa Provincia, cui præerat Metropolitanus, ut proficuam tradendæ Chriſtianæ Doctrinæ methodum conſtitueret; quantoſque pertulerit labores, ut religioſum hoc inſtitutum firmiter conſtabiliret: cumque animadvertiſſet, non eum cepiſſe ex tot laboribus fructum, quem exoptabat, haud deſpondit animum; ſed veteribus novas ſuperaddidit curas & ſollicitudines, quemadmodum deprehenditur ex quinta Mediolanenſi Synodo: *Nos multam hactenus diligentiam adhibuimus, ut omnes, & ſinguli Chriſtifideles in Fidei Chriſtianæ rudimentorum inſtitutione erudirentur; ſed cum parum Nos hucuſque profeciſſe tanta in re cognoverimus, negotii periculique magnitudine*

addu-

Digitized by Google

adducti, hæc prætereà decernimus. Satis namque fuit Sanctiſſimo Præſuli perſpectam fieri vigentem indigentiam, ut iterum manum operi admoveret, coras curis accumulando, parvipenſis omnibus, quæ ſatis multa eouſque peregerat; ad eum plane modum, quo Aſſyriorum Rex ſatis habuit, delatum ad ſe fuiſſe, ignorare gentes præcepta Dei: *Nunciatumque eſt Regi Aſſyriarum, & dictum, gentes, quas tranſtuliſti, & habitare feciſti in Civitatibus Samariæ, ignorant legitima Dei Terræ;* ut ſtatim illo mitteret Sacerdotem, qui gentes illas Dei præcepta edoceret: *Præcepit autem Rex Aſſyriarum dicens: ducite illuc unum de Sacerdotibus, quos inde captivos abduxiſtis, & vadat, & habitet cum eis, & doceat eas legitima Dei Terræ:* quemadmodum legitur *lib. 4. Regum cap. 17.*

Ideoque excitant. Epiſcopi ad iterat. curas adhibendas.

§. 4. Nos itaque S. Caroli Borromæi exemplum præ oculis habentes, quamvis omne hactenus ſtudium impenderitis atque ſedulitatem, hortamur adhuc rogantes vos per Jeſu Chriſti viſcera, ne in tanto opere tradendi Chriſtianæ Fidei rudimenta, animum deſpondeatis. Hoc agite, ut Parochorum quiſque, quæ Sacro Tridentino Concilio, quæ veſtris Synodalibus ſtatutis jubentur, ſedulo exequatur: ut ſtatis diebus Scholarum Magiſtri, & Magiſtræ, Doctrinam tradant Chriſtianam: ut Confeſſarii, quæ muneris ſui ſunt impleant, quoties quiſquam ſe ipſorum Tribunali ſiſtit, ignorans quæ *neceſſitate medii* ſunt ad ſalutem neceſſaria; idipſumque præſtent & Parochi, antequam Sponſos Matrimonio conjungat: Patres familias, atque domorum Heri, ſerio moneantur de impoſita ſibi obligatione erudiendi per ſe, erudiendoſque curandi Chriſtianæ Doctrinæ præceptis filios, ſuoſque familiares: quibuſque in Diœceſibus receptus eſt, ſervetur, cureturque recipiendus, ubi hactenus non obtinuit, uſus, juxta quem, ante, vel poſt Parochialem Miſſam, elata voce, per ipſummet Parochum recitantur Fidei, Spei, & Charitatis actus recte compoſiti, populo interim Parochi verba iterante. Nec etiam negligatur incumbens Parocho onus, quo feſtis diebus, niſi concionem ad populum habere, certe quidem ex Altari Evangelium ei explanare, ipſumque præcipua Sanctæ Religionis Noſtræ Myſteria, Dei præcepta, & Eccleſiæ, ac quidquid demum opus eſt, ut Sacramentorum digne particeps fiat, edocere tenetur. Veſtigia hæc ſectentur quoque Concionatores, quibus ſalutare illud iteretur monitum, ut adhortationibus inſtitutiones adjungant, quandoquidem utriſque indigent Auditores. Deniquo quænam ſit optima methodos in rudibus hominibus Chriſtiana Doctrina erudiendis, indigitatur a S. Auguſtino in libro de *Catechizandis rudibus cap.* 10. ubi inquit, proficuam præ cæteris eam eſſe, quæ poſt explanationem, familiares inſtituantur interrogationes; ex familiari quippe interrogatione compertum ſit, an quæ quiſque audivit, mente perceperit, vel an potius iterata explanatione opus ſit, ut alieno captui res ſubjiciatur: *interrogatione quærendum eſt, utrum is, qui catechizatur, intelligat; & agendum pro ejus reſponſione, ut aut planius, & enodatius loquamur, aut*

Recenſet. complur.

Pro meth. docendi Doctrin. Chriſtian. probatur uſus interrogation. poſt explanat.

terea decernimus: Eſſendo baſtato a quel gran Santo il ſapere, che v'era il biſogno, per dovere operare in avvenire, aggiongendo diligenze a diligenze, nonoſtante quel molto, che inſin all'ora aveva fatto; In quella guiſa, che baſtò al Re degli Aſſirj l'avere avuta notizia, che le genti ignoravano i precetti di Dio: *Nuntiatumque eſt Regi Aſſyriorum, & dictum: gentes, quas tranſtuliſti, & habitare feciſti in Civitatibus Samariæ, ignorant legitima Dei Terræ*; per ſpedirvi ſubito un Sacerdote, che inſegnaſſe a que Popoli i precetti di Dio: *Præcepit autem Rex Aſſyriorum dicens: ducite illuc unum de Sacerdotibus, quos inde captivos adduxiſtis, & habitet cum eis, & doceat eas legitima Dei Terræ:* Come ſi legge *nel lib. 4. de' Re al Cap. 17.*

Col quale ſi eſortano i Veſc. a fare nuove diligenze.

§. 4. Conformandoci Noi a queſto pratico inſegnamento di S Carlo Borromeo, non oſtanti le diligenze in ſin ad ora da voi praticate, vi eſortiamo, pregandovi per le viſcere di Gesù Criſto, a non perdervi d'animo nella grande opera dell'inſegnamento della Dottrina Criſtiana. Fate, che ogni Parroco faccia ciò, che gli vien preſcritto dal Sagro Concilio di Trento, ad anche da' voſtri Sinodi: che s'inſegni ne' giorni determinati la Dottrina Criſtiana da' Maeſtri, e Maeſtre delle Scuole: che i Confeſſori facciano il loro dovere, quando tal'uno ſi accoſta al loro Tribunale ignorando le coſe neceſſarie *neceſſitate Medii* per ſalvarſi, e che lo ſteſſo ſi faccia anche da' Parrochi prima di congiungere in Matrimonio quelli, che vogliono maritarſi. S'inculchi a i Padri di famiglia, e Padroni delle Caſa, l'obbligo d'iſtruire e fare iſtruire i loro Figli, e Famigliari nella Dottrina Criſtiana: E nelle Dioceſi, nelle quali è introdotta la diſciplina, ſi proſiegua, e dove non è introdotta, s'introduca, che prima, o dopo la Meſſa Parrocchiale, ſi dicano ad alta voce, ed adagiatemente, dal Parroco iſteſſo, gli Atti di Fede, Speranza, e Carità, ben compoſti, ripetendo il Popolo le parole del Parroco. Non ſi traſcuri l'adempimento dell'obbligo, che ha il Parroco, ſe non di predicare ne' giorni feſtivi, almeno di eſporre dall'Altare al Popolo l'Evangelio, e d'iſtruirlo de' Miſterj principali della noſtra Santa Religione, de' precetti di Dio, e della Chieſa, e di quanto è neceſſario per degnamente ricevere i Santi Sagramenti. Si battano le ſteſſe pedate da' Predicatori, a'quali ſi dia il ſalutare avvertimento di unire all'eſortazione, l'iſtruzione, avendo gli Uditori biſogno dell'una, e dell'altra. Il metodo finalmente d'inſegnare a i rozzi la Dottrina Criſtiana viene additato da S. Agoſtino nel libro *de Catechizandis rudibus al Cap.* 10. ove dice, eſſere utiliſſimo quello delle famigliari interrogazioni, dopo aver fatta la ſpiegazione; ricavandoſi dalla famigliare interrogazione, ſe chi l'ha udita, l'ha capita, e ſe per farla capire v'è biſogno d'altra ſpiegazione: *Interrogatione quærendum eſt, utrum is, qui catechizatur, intelligat; & agendum, pro ejus reſponſione, ut aut planius, & enodatius loquamur, aut quæ illis nota ſunt, non explicemus latius &c. Quod ſi nimis tardus eſt, miſe-*

Se ne accennano molte.

Nell'inſegnare la Dottrina ſi loda l'uſo d'interrogare dopo la ſpiegaz.

Digitized by Google

Anno 1754.

miſericorditer ſuccurrendus eſt, breviterque ea, quæ maxime neceſſaria ſunt, ipſi potiſſimum inculcanda. Teniamo per certo, che ſi ſarà ſempre da voi più di quello, che con queſta noſtra preſente Lettera Circolare vi additiamo. Ed intanto con pienezza di cuore diamo a voi, Venerabili Fratelli, ed al Gregge alla voſtra cura commeſſo, l'Apoſtolica Benedizione.

Scritta li 26. Giugn. 1754. del Pont. XIV.

Datum ex Arce Caſtri Gandulphi die 26. Junii 1754. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

Pont. A. XIV.

aut quæ illis nota ſunt, non explicamus latius &c. Quod ſi animis tardus eſt, miſericorditer ſuccurrendus eſt, breviterque ea, quæ maxime neceſſaria ſunt, ipſi potiſſimum inculcanda. Illud nobis perſuaſum eſt, fore, ut longa plura ipſi perſequamini, quam Encyclicis hiſce Litteris Noſtris vobis indigitamus. Interim vobis, Venerabiles Fratres, concreditoque ſollicitudini veſtræ Gregi, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. 26. Jun. 1774. Pont. an. 14.

Datum ex Arce Caſtri Gandulphi die 26. Junii 1754. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

XXXVI.

CONFIRMATUR

Decretum Congregationis Conſiſtorialis, quo fuit declaratum ſub Conſtitutione Innocentii PP. XII. ſuper Capitulationibus Sede Vacante initis, comprehendi etiam Monaſteria & Collegia utriuſque ſexus, neonon eadem Conſtitutione prohiberi quaſcumque pactiones, & Capitulationes, etiam per ſe honeſtas & licitas.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pont. cura in iis confirmandis quæ provide ſunt conſtituta

PASTORALIS regiminis ſollicitudo ex alto Nobis immerentibus commiſſa exigit, ut non ſolum condamus novas leges, ſi quando rerum conditio, aut neceſſitas poſtulat, condere; ſed etiam ea, quæ a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris provide ac ſalubriter conſtituta ſunt, Apoſtolicæ confirmationis robore communire.

Decretum Congreg. Conſiſtor. refertur.

§. 1. Alias ſiquidem a Congregatione rebus Conſiſtorialibus præpoſita emanavit Decretum tenoris ſequentis, videlicet. Cum ſan. mem. Innocentius PP. XII. per Conſtitutionem editam die 22. Septembris 1695. quæ incipit *Eccleſiæ Catholicæ*, innovatis etiam pluribus aliorum Prædeceſſorum Pontificum ſanctionibus, diſtricte interdixerit, ne, occurrente Eccleſiarum, ſive Monaſteriorum quorumvis vacatione, pactiones ullæ, ſive capitulationes, aut concordata, aut ſtatuta, adverſus Sacrorum Canonum, & Apoſtolicarum Conſtitutionum diſpoſitionem, ab iis, ad quos perſonarum præficiendarum electio pertinet, ante electionem, vel poſtulationem fiant; &, ubi nihilominus inita fuerint, ea prorſus irrita, & invalida, nec obſervanda eſſe, etiamſi juramento munita fuiſſent, declaraverit, & decreverit; quæ vero poſt electionem ſeu poſtulationem fieri contingeret, ea ad Romanum Pontificem deferri, ejuſque judicio ſubjici, ſuſpenſa interim eorum executione, donec a Sede Apoſtolica impetrata fuerit confirmatio, præceperit, prout in memorata Conſtitutione uberius continetur; dubitatum vero fuerit, primo, an ſub ea comprehendantur etiam Monaſteria fœminarum, vel Capitula, ſeu Collegia, quæ juxta nonnullarum Provinciarum conſuetudinem, ſunt mixta ex maribus & fœminis, ſub unius Abbatiſſæ, ſeu Præpoſitæ, ſive Prioriſſæ regimine; ſecundo, an prædicta Conſtitutio eas etiam afficiat pactiones, quæ in Eccleſiarum, vel Monaſteriorum ipſorum utilitatem cedunt, vel quæ alioquin, ſi per ſe ſpectentur, non judicantur illicitæ.

Innoc. PP. XII. Conſtit. vetat Sede Vacante quaſcumque Capitulationes contra Sacros Can. ante electionem initas.

Quæ vero poſt elect. factæ fuerint, jubet judicio ſubjici Romani Pontificis

Dubitat. an ſub ea Conſtit. comprehendant. etiam Monaſteria Fœmin. & Colleg. utriuſq. ſexus. Et an etiam non illicitæ pactiones prohib.

§. 2. Hinc ad tollendas hujuſmodi dubitationes, & animarum pericula tutius ſubmovenda, Congregatio particularis Conſiſtorialis, a Sanctiſſimo Domino Noſtro deputata, cenſuit, ſi Sanctitati Suæ videbitur, declarandum, & decernendum, ſub præmiſſa Conſtitutione Innocentii XII. ejuſque omnibus præſcriptionibus, etiam quoad inflictas pœnas, omnino comprehendi etiam Monaſteria, vel Capitula, ſeu Collegia mixta ex utriuſque ſexus perſonis, regimini, vel juriſdictioni unius Abbatiſſæ, ſeu Præpoſitæ, ſive Prioriſſæ ſubjectis, ac de ejuſmodi etiam Monaſteriis, Capitulis, ſive Collegiis prælatam Conſtitutionem eſſe intelligendam, perinde ac ſi de iis quoque expreſſa, & ſpecialis mentio habita fuiſſet: Adeoque pactiones, Capitulationes, concordata, ſeu ſtatuta quæcumque hujuſmodi, occaſione electionis perſonæ prædictis Monaſteriis, ſive Capitulis, & Collegiis præponendæ, tum facta, tum quæ deinceps fieri contingeret, tametſi interpoſita juriſjurandi religione roborata, omnino obnoxia eſſe, & fore prohibitioni, nullitati, pœnæ, ceteriſque omnibus, & ſingulis ordinationibus, decretis, & declarationibus reſpective in ea, ut præfertur, Conſtitutione contentis, &, quatenus opus ſit, ad hujuſmodi etiam Monaſteria, vel Capitula, ſive Collegia mixta ex utriuſque ſexus perſonis, præfatam Conſtitutionem eſſe extendendam.

Cenſuit Congreg. prædicta, Monaſt. ſeu Coll. prædicta compr.

§. 3. Præterea, cum valde Eccleſiaſticæ diſciplinæ interſit omnem ambitioſæ cupiditati aditum præcludere, ac providere, ne ullo modo etiam indirecte, læſa remaneat libertas eligendi perſonas magis dignas, magiſque idoneas, quæ aſſentiri forſan recuſarent iis pactionibus, quibus aliæ minus idoneæ, ad obtinendum electionis commodum, annuerent; ſimiliter declarandum, & decernendum cenſuit, memorata Conſtitutione affici eas etiam pactiones, ante electionem, vel poſtulationem initas, quæ cæteroquin Eccleſiis ipſis, vel Monaſteriis utiles ſint, vel quæ intrinſecus, & per ſe conſideratæ, nullam mali ſuſpicionem redoleant, ſed quæ ideo malæ ſunt, quia ju-

Et prohiberi licitas etiam pactiones ſi ante electio. fuerint initæ.

re

Pont. A. XIV. Si vero poſt Sedis Apoſtol. judic. eſſe ſubjiciendas.

re humano, & per Sacros Canones, ſive Apoſtolicas Conſtitutiones, ac præſertim illam Innocentii XII. interdicuntur: Quo vero ad eas, quas poſt electionem vel poſtulationem fieri contingeret, ſervandam itidem eſſe memoratam Innocentii XII. Conſtitutionem, ut ſcilicet illæ ſtatim ad Summum Pontificem deferantur, & Sedis Apoſtolicæ judicio ſubjiciantur, ſuſpenſa interim earum executione, donec ab eadem Sancta Sede, ſine cujus auctoritate nihil omnino in ſimilibus paciſci fas eſt, confirmationis robur in totum, vel in partem obtinuerint. Facta autem per me infraſcriptum præfatæ Congregationis Secretarium de præmiſſis relatione Sanctiſſimo Domino Noſtro, ejuſdem Congregationis ſententiam Sanctitas Sua approbavit, atque ita ab omnibus, ad quos pertinet, perpetue, & inviolabiliter ſervari, & judicari mandavit, cum omnibus etiam derogationibus præfatæ Conſtitutioni Innocentii XII. inſertis; nec non Litteras Apoſtolicas in forma Brevis ſuper præſentis Decreti confirmatione, & approbatione expediri juſſit.

Datum Romæ hac die 16. Auguſti 1727.

P. Cardinalis Corradinus.

Dominicus Rivera dictæ Congreg. Secretarius.

Loco ✝ Sigilli.

Hoc Decr. Apoſtol. auctorit. roborat.

§. 4. Hujuſmodi autem tam providum, ac ſalubre Decretum, quo firmius ſubſiſtat, & ſervetur exactius, tenore præſentium, Apoſtolica auctoritate approbamus, & confirmamus, ac de novo, quatenus opus ſit, ſtatuimus, & innovamus, atque illud ab omnibus cujuſcumque ordinis, gradus, ſtatus, ac dignitatis, in perpetuum ſervari, & cuſtodiri præcipimus, & mandamus: decernentes, eaſdem præſentes Litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari, ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & delegatos etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari: quibuſcumque in contrarium facientibus non obſtantibus.

Et illius perpetuæ firmitati conſulitur non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. die 25. Julii 1754. Pont. XIV.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XV. Julii MDCCLVI. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

D. Card. Paſſioneus.

XXXVII.

NE CHRISTIFIDELES

Sub Turcarum ditione verſantes, ad occultandam Chriſtianæ Religionis profeſſionem, Mahumetana Nomina ſibi imponant, iiſque ſe compellari patiantur.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis & Epiſcopis, necnon dilectis Filiis Parochis & Miſſionariis, Provinciæ Albaniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Iterata decreta, quibus vetitum Chriſtifid. quamcumque ob cauſam Mahumetana nomina aſſumere.

QUod Provinciale Concilium Albanum Provinciæ veſtræ, Venerab. Fratres, Dilecti Filii, Anno MDCCIII. ſub fel. rec. Clemente Papa XI. Prædeceſſore noſtro celebratum, inter cætera, Canone tertio ſanctiſſime ſtatuerat, nimirum ne Turcica, ſeu Mahumetana Nomina, ſive parvulis, ſive adultis in Baptiſmate imponerentur; neve Chriſtifideles Turcicis, ſeu Mahumetanis Nominibus, quæ nunquam ſibi impoſita fuerant, ob quamcumque vel tributorum exemptionem & immunitatem, vel liberi commercii commodum, vel evitandarum pœnarum cauſam, ſe nuncupari paterentur: id ipſum, inter cætera, Nos quoque commendantes, confirmavimus, ac ſervandum præcepimus in noſtra Encyclica Epiſtola, cujus initium eſt = *Inter omnigenas*, pro Regno Serviæ, & finitimis Regionibus, ſuper pluribus Religionis ac diſciplinæ capitibus die XI. menſis Februarii Anno MDCCXLIV. Pontificatus Noſtri Anno Quarto edita. Providum igitur, ac ſalutare ejuſmodi ſtatutum ab Anteceſſoribus veſtris tanta cum ſapientia ac religione conditum, & tamquam luculentum Catholicæ Fidei, ſinceræque veſtræ chriſtianæ pietatis exemplum, aliis ad imitandum & omnino cuſtodiendum a Nobis diſtricte præceptum, quemadmodum in Provinciæ veſtræ majorem gloriam & exiſtimationem, majoremque conſequendæ æternæ animarum ſalutis utilitatem, ita ſi negligi forte contingat, in majus ejuſdem veſtræ Provinciæ dedecus, apertumque animarum diſcrimen redundare videtur.

Eorum quippe uſus mendacium in re graviſſima, & virtualem fidei negationem continet.

§. 1. Nos autem, qui abuſum illum in prædicta Epiſtola noſtra tamquam turpem chriſtianæ profeſſionis occultationem ad infidelitatem accedentem pronuntiavimus, maximo cum Pontificii animi noſtri mœrore accepimus, quod quamplurimi iſtius Provinciæ, poſthabita æternæ ſalutis ratione, eadem Turcica, ſiva Mahumetana Nomina uſurpare pergant, non ſolum ut a tributis & oneribus illis, quæ Chriſtifidelibus impoſita ſunt, vel imponi ſæpe contingit, immunes & liberi ſint & habeantur; verum etiam ut tam ipſi, quam eorum Parentes, a Mahumetana ſecta apoſtataſſe minime credantur, nec pœnis hac in re inflictis mulctentur. Hæc enim omnia, etſi Fides Chri-

ſti

ſti in corde teneatur, fieri tamen nequeunt, ſine Mahumetis errorum ſimulatione, ſinceritati Chriſtianæ contraria; quæ mendacium in re graviſſima continet, & virtualem Fidei negationem, maxima cum Dei injuria, Proximique ſcandalo, includit: Unde opportuna etiam præbetur Turcis ipſis occaſio, Chriſtifideles omnes, tamquam hypocritas & deceptores exiſtimandi, atque adeo jure ac merito perſequendi.

Unde nullatenus ferendum.

§. 2. Accedit præterea ad mœrorem, doloremque noſtrum magis magiſque augendum, quod nonnulli ex Vobis ipſis, Venerabiles Fratres, atque ex Vobis quoque, Dilecti Filii Parochi & Miſſionarii, ad tam privatam ac deteſtabilem ſimulationem nihil animadvertentes, immo conniventes, atque inanibus ad excuſandas excuſationes in peccatis rationum momentia adducti, eos Chriſtifideles curæ veſtræ creditos, qui ſæpedicta Turcica, ſeu Mahumetana Nomina aſſumunt, iiſque vocari ſtudent, ad Sacramentorum participationem, ſine ullo prorſus conſcientiæ angore, & publica cum bonorum Chriſtifidelium offenſione, admittere non vereantur.

Nova Sanctione damnatur, ac interdicitur.

§. 3. Hinc eſt, quod Nos, qui ex injuncta Nobis omnium Eccleſiarum ſollicitudine, ac ſuprema Sacroſancti Apoſtolatus procuratione, Chriſtianos omnes in viam ſalutis reducere, eoſdemque puros, ſinceros, in ſpiritu & veritare ambulantes, & abſque macula, Deo exhibere tenemur, poſtquam Venerabiles Fratres noſtros Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales contra Hæreticam pravitatem generales Inquiſitores ſuper hac re audivimus, de eorum conſilio, primum quidem laudatum Concilii Albani veſtræ Provinciæ Canonem renovantes, Apoſtolica auctoritate noſtra tenore præſentium confirmamus, & diſtricte ſervandum mandamus; necnon memoratæ Epiſtolæ noſtræ decreta ad veſtram quoque Provinciam auctoritate & tenore paribus extendimus, & ſervanda itidem præcipimus. Deinde diſtricte pariter prohibemus, ne quilibet ex Chriſtifidelibus, quocumque caſu vel prætextu, aut in quibuſvis excogitabilibus circumſtantiis, eadem Turcica, ſeu Mahumetana Nomina, ut Mahumetani credantur, aſſumere audeat.

Sub certis Spiritualibus pœnis, quarum executio Epiſcopis committitur.

§. 4. Porro, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Vos rogamus & in Domino hortamur, ut ſerio animo miniſterium veſtrum, & diſtrictam Supremo Paſtorum Principi Jeſu Chriſto Æterno Judici rationem de commiſſis unicuique veſtrum ovibus a Vobis reddendam conſiderantes, & ipſi curetis per bona opera veſtra certam electionam veſtram facere, & minime omittatis, (quod ſine graviſſima incuriæ, negligentiæque veſtræ culpa accidere non poteſt) eoſdem Chriſtifideles Provinciæ veſtræ arguere, obſecrare, & increpare in omni patientia & doctrina, ut converſationem ſuam inter Gentes habentes bonam, in omnibus ſeipſos præbeant exemplum bonorum operum, ut ii, qui ex adverſo ſunt, vereantur, nihil habentes malum dicere de ipſis, quaſi malefactoribus, qui turpis lucri cauſa aliud in ore, aliud in corde gerant. Quod ſi qui admonitionibus veſtris & præceptis noſtris non acquieſcant, ad Apoſtolicæ diſciplinæ normam, virga compeſci debent, & circa ipſos Albanenſis Synodi veſtræ, & dictæ Epiſtolæ noſtræ, ſanctiones & pœnæ omnino exequendæ ſunt, quibus in vita Sacramentorum, & poſt mortem, ſi impœnitentes deceſſerint, ſuffragiorum incapaces declarantur. Quas quidem pœnas iterum, quatenus opus ſit, innovamus & infligimus, & debitæ executioni a Vobis mandandas volumus, & injungimus. Hoc autem nemini ex Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, durum eſſe debet; quoniam niſi abundaverit juſtitia veſtra pluſquam Schiſmaticorum & Hæreticorum, quorum tamen nullus Mahumetanum Nomen aſſumere præſumit, non intrabitis in Regnum Cœlorum.

Diffidentes de ſua in Fide conſtantia ad Chriſtianorum terras confugere hortatur.

§. 5. Illos denique, qui ex Mahumetanis Chriſtiani ſunt facti, vel qui iſtorum ſunt filii, ſi de ſua in Fide conſtantia diffidant, vereanturque, ne ſi Turcica deponant nomina, Dominantium pœnas incurrant, eaſdemque ſubire formident, ſerio admoneatis, ut omnino regiones illas occulte deſerant, & ad Terras Chriſtianorum accedant, atque confugiant, in quibus & Deus, qui dat eſcam omni Carni, & Fidelium Caritas minime ipſis deerit; maxime ſi Epiſcoporum commendatitiis Epiſtolis muniantur. Interim Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, Apoſtolicam Benedictionem, quam a quolibet Venerabili Fratre Antiſtite in ſua Diœceſi Chriſtifidelibus Orthodoxis noſtro nomine impendi volumus, peramanter elargimur.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die prima Auguſti MDCCLIV. Pontificatus Noſtri Anno XIV.

Dat. die 1. Auguſti anni 1754. Pontificatus anno 14.

XXXVIII.

ECCLESIASTICIS

Omnibus Ritus Slavo-Latini præcipitur ut in Miſſis & Divinis Officiis Slavum Litterale idioma cum characteribus Hieronymianis retineant, & Miſſalibus Breviariis &c. utantur typis Congregationis Propagandæ Fidei editis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificia ſollicitudo, ne novitates & abuſus in Sacros Ritus irrepant.

EX paſtorali munere, quo Romani Pontifices Catholicæ præſunt Eccleſiæ, eamque moderantur, conſueverunt Prædeceſſores Noſtri vigilem navare curam, ut in Sacris peragendis, ſuos unaquæque Natio legitime invectos Ritus Religioſe cuſtodiat, ejuſque idiomatis uniformitatem retineat, quo illius reſpective Majores in Miſſæ Sacrificio, Diviniſque Officiis uſi dignoſcuntur; prohibentes ne quid a priſca lingua, vulgaribus licet dicendi formulis immutata, deflectatur, omnemque adhibentes operam, ut abuſus procedentibus temporibus inoleſcentes eradicarent.

§. 1. Cum

Ritus Nationi Illyricæ conceſſus a Joanne VIII.

§. 1. Cum itaque ex fide dignorum teſtimonio acceperimus, in Ritum Slavo-Latinum, quem felicis recordationis Prædeceſſor Noſter Joannes Papa VIII. fideli ac religioſæ Nationi Illyricæ, una cum idiomate, quod nunc Slavum literale appellant, & characteribus, quos Hiaronymianos dicunt, adhibendum conceſſit, & ſucceſſivis temporibus recolendæ memoriæ Prædeceſſores pariter Noſtri Urbanus VIII., & Innocentius X., dum Miſſale, & Breviarium eodem idiomate, & characteribus, excudenda typis traderentur, iteratis vicibus confirmarunt; nonnullos irrepere abuſus, Apoſtolicæ Sedis intentionibus, inſtituiſque contrarios, pernicioſa aliquorum libertate, qui audent Miſſas, inſertis Orationibus & precibus Slavo vulgari ſermone conſcriptis, componere, Initium quoque Evangelii ſecundum Joannem, & Pſalmum *Lavabo*, eadem vulgari lingua, latiniſque characteribus impreſſa, nulla deſuper a Nobis facultate, & approbatione præobtenta, ſibi, aliiſque Sacerdotibus legenda proponere: Idcirco ne hujuſmodi abuſus, qui eumdem Ritum miſcere ac turbare facile poſſet, latius progrediatur; poſtquam aliis Noſtris editis Conſtitutionibus, nimirum quinquageſima ſeptima, cui initium *Etſi paſtoralis*, & octogeſima ſaptima incipiente *Demandatam cœlitus*, quæ extant in Bullarii Noſtri Tom. 1. p. 167. & 290. Græcorum Rituum conſervationi, & integritati, pro Italo-Græcorum, & Græco-Melchitarum Nationibus, abunde providimus; eamdem nunc ſollicitudinis Noſtræ curam ad Illyricam Nationem convertentes, ſuprema, qua fungimur Apoſtolica auctoritate, volumus, præcipimus, atque mandamus, ut Eccleſiaſtici omnes & Sacerdotes tam Seculares, quam cujuſcumque Ordinis, aut Inſtituti Regulares, qui Ritum Slavo-Latinum profitentur, in Auguſto Altaris Sacrificio, & in Horis Canonicis, aliiſque divinis Officiis perſolvendis ac obeundis, Miſſalia, Tabellas, & Breviaria characteribus Hieronymianis impreſſa typis Congregationis Propagandæ Fidei, quæque impoſterum ibidem imprimentur, non ſine præviis opportunis reviſionibus, & approbationibus, aliiſque diligentiis hucuſque adhibitis, & deinceps adhibendis a Viris doctis, & Slavo-Latinum idioma, ac Hieronymianos characteres apprime callentibus, quemadmodum per plura anteacta ſæcula ab Illyrico Clero ſervatum ſtudioſe fuit, ita deinceps omnino adhibere debeant, & teneantur: utque in poſterum nemo ex prædicto Clero, in Miſſis celebrandis, aut in divinis Officiis perſolvendis, Orationes & Preces, quæ noſtra, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate examinatæ non fuerint, & approbatæ, recitare, aut quoquo modo adhibere audeat, ſeu præſumat.

Interv. pluribus irreptis abuſibus.

Quibus proſcript. vetuſtior redintegr. noviſque Sanction. ejuſdem firmitati conſulitur.

Quarum Execut. in Archiep. & Epiſc. demand.

§. 2. Quocirca Venerabilibus Fratribus Noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, in quorum Diœceſibus Ritus Slavo-Latinus viget, committimus, atque injungimus, ut pro zelo & ſollicitudine, qua tenentur concreditis ſibi Ovibus præeſſe, & Sacrorum Eccleſiæ Rituum integritati advigilare, ſedulam exactamque hujuſce Noſtræ voluntatis, ac diſtricti præcepti executionem curent, atque urgeant, ac novitates omnes, irreptoſque quoslibet abuſus eliminent, adhibitis efficacioribus remediis a Sacris Canonibus in pervicaces & refractarios indictis; ſimilia vero ſucceſſivis temporibus attentari minime patiantur.

Decreta pro præmiſſorum firmitate.

§. 3. Decernentes has Noſtras Literas, & in eis contenta hujuſmodi, ſemper & perpetuo firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, & ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabilitar obſervari debere: ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, horumque Congregationes, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrar.

§. 4. Non obſtantibus contrariis quibuſvis, etiam in Synodalibus forſan, aut Provincialibus Conciliis editis Conſtitutionibus, aut Decretis; Privilegiis quoque, & Indultis eidem Nationi Illyricæ, ejuſque Eccleſiis, atque Præſulibus, quavis etiam Apoſtolica auctoritate conceſſis, ac iteratis vicibus confirmatis, & innovatis, ac uſibus, ſtylis, & conſuetudinibus quantumvis diuturna obſervantia firmatis; quibus omnibus, & ſingulis, tenore præſentium, & ad præmiſſum effectum, ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fid. tranſumptis habenda.

§. 5. Volumus autem, ut earumdem præſentium Litterarum tranſumptis ſeu exemplis, atiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſuſcriptis, & ſigillo Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo Hominum liceat paginam hanc Noſtræ Declarationis, inhibitionis, præcepti, mandati, commiſſionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Datum die 17. Aug. 1754. Pont. 14.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, octavo Kalendas Septembris, Pontificatus Noſtri Anno Quartodecimo.

D. Card. Paſſioneus

J. Card. Pro-Datarius.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco ✝ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Anno 1754.

XXXIX

QUINQUECCLESIENSIS

Epiſcopus, ejuſque ſucceſſores, perpetua Pallii uſus, ac prægeſtandæ Crucis conceſſione donantur, ſub certis modis ac conditionibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Præam. Pont. in diſtrib. honoribus inferior. Eccleſiar. Præſulib. jus ſuum exercent, & animar. ſaluti proſpic.

ROMANUS Pontifex in Beati Petri Sede ad univerſæ Eccleſiæ regimen a Deo conſtitutus, dum Apoſtolicæ benignitatis favores inferiorum Eccleſiarum Præſulibus circumſpecta liberalitate diſtribuit, non modo ſupremam illam exercet poteſtatem, quam ſibi veluti hæreditate relictam agnoſcit a Beatiſſimo Apoſtolorum Principe, a quo, ut Sanctus Innocentius inquit, *Epiſcopatus ipſe, & tota auctoritas nominis hujus emerſit*; ſed illud præterea efficere ſtudet, ut animarum Paſtores ſacris honoribus aucti, majorem ſibi a ſubjectis Populis reverentiam concilient, atque ita uberiores ſpiritualis ſollicitudinis ſuæ fructus ex eorum docilitate & obedientia percipiant.

Inter præſtantiora honoria inſignia Pallii uſus recenſetur, & jus prægeſt. ſibi Crucis. Pallii Myſterium indument. quibus detur.

§. 1. Porro inter eximia ſacræ dignitatis decora, quæ ab Apoſtolica Sede diverſis per Orbem Eccleſiis, earumque Antiſtibus, indulgeri conſueverunt, & Sacri Pallii uſus, & jus præferendi Sanctiſſimæ Crucis ſigni, merito numerantur. Quorum primum illud, materiæ quidem ſimplicitate, ipſaque ſui ſpecie exiguum, ſed Pontificiæ Benedictionis munere, & myſteriorum ſignificatione pretioſum, e ſanctiori Eccleſiæ Theſauro, nimirum ex Veneranda Beati Petri Apoſtoli Confeſſione deſumptum, certis dumtaxat tribuitur inſignium Eccleſiarum Præſulibus, iiſdemque enixe poſtulantibus, & peculiarem obedientiam & fidem Romano Pontifici, ſolemnis jurisjurandi interpoſitione, ſpondentibus. Ut, ſicut olim Dominus noſter Jeſus Chriſtus, ovium ſuarum curam eidem Beato Petro committens, conditionem poſuit dicens: *Si diligis me, paſce Oves meas*; Ita non aliis præſtantiora hæc Paſtoralis Officii inſignia tradantur, quam qui Apoſtolicæ Sedi ſubjectionis debitæ ſigna perſolvant, quæ ipſos cum Beato Petro tanquam membra de membro habere, & Catholici capitis unitatem ſervare declarent.

Myſtica itidem, plurimæque virtutis prægeſtatio Crucis ſublimis.

§. 2. Erectæ autem Crucis delatio, Salvatoris noſtri, cujus legatione fungimur, humilitatem pariter, & potentiam declarat, atque ita intuentium animos allicit ad illius excipienda præcepta, qui exaltatus a terra, omnia traxit ad ſe ipſum, ut ſimul etiam prævaricatores admoneat, hoc idem Crucis ſignum in Cœlo fore, quum Dominus ad judicandum Orbem Terræ in ſplendore Majeſtatis advenerit. Quæ quidem Indulta, licet olim ſolis Apoſtolicæ Sedis Vicariis concedi conſueverint, deinde vero omnium Eccleſiarum Metropolitanarum Præſulibus communicata; ad Minoris autem Ordinis Antiſtites, nimirum ad ſimplices Cathedralium Sedium Epiſcopos, nequaquam extenſa fuerint; nihilominus omnium ſæculorum monumenta teſtantur, eadem præclaris quibuſdam Eccleſiarum Paſtoribus, etiam Metropolitico jure & poteſtate carentibus, ex Apoſtolicæ Sedis indulgentia, nunc perſonali privilegio peculiaribus ipſorum meritis debito, nunc autem perpetua conceſſione, ad illuſtrium Eccleſiarum ſplendorem augendum cumulandumque, tributa fuiſſe.

Pont. A. XV. Vetuſtior recentiorque praxis S. Sedis in hujuſm. Indulto conced.

Quinqueccleſienſis Eccleſiæ erectio ac dignitas.

§. 3. Cum itaque Eccleſia Quinqueccleſienſis, Provinciæ Strigonienſis, in Hungariæ Regno conſtituta, Sancti Stephani I. quondam Hungariæ Regis pia liberalitate fundata atque dotata, & tam in Eccleſiaſtica Hierarchia, quam in prædicti Regni Ordine multis nominibus clara, & illuſtris, hac olim prærogativa, de tempore recol. mem. Innocentii Papæ III. Prædeceſſoris noſtri gaviſa fuiſſe dignoſcatur, ut illius Epiſcopus, ex Romani Pontificis conceſſione, Pallio uteretur; quod conſtat ex ejuſdem Innocentii Papæ litteris relatis in Cap. *Cum in Juventute, de præſumptionibus*: Et licet aliquorum opinione, eorum probabilior ſententia videatur, qui Indultum ejuſmodi tunc exiſtenti Epiſcopo dumtaxat, non autem illius Succeſſoribus tributum fuiſſe putant, quum tamen major Canoniſtarum, aliorumque Scriptorum numerus, privilegium ipſum Eccleſiæ Quinqueccleſienſi, ejuſque Epiſcopis pro tempore exiſtentibus conceſſum, nec niſi ob lacrymabiles ejuſdem Eccleſiæ viciſſitudines, quæ ſub graviſſimo Turcarum jugo diu oppreſſa jacuit, amiſſum fuiſſe arbitretur. Hinc factum eſt, ut plures ejuſdem Eccleſiæ Epiſcopi, dum illius ſtatum Apoſtolicæ Sedi præſcriptis temporibus de more referrent, & opportuna ſuis rebus poſtulata proponerent, ad prædicti privilegii uſum ſe ſe reintegrari petierint. Quod cum etiam nuper exiſtens Quinqueccleſienſis Epiſcopus in ſua relatione, quam anno 1748. per occaſionem viſitationis Sacrorum Liminum, ad Nos & Apoſtolicam Sedem tranſmiſit, atque iterum Ven. Frater Georgius modernus ejuſdem Eccleſiæ Antiſtites, enixis precibus poſtulaverint; eorum autem votis Cariſſima in Chriſto Filia Noſtra Maria Thereſia Hungariæ & Bohemiæ Regina Illuſtris, in Romanorum Imperatricem Electa graviſſimum ſupplicationis ſuæ ſuffragium adjunxerit. Nos, attentis præmiſſis, & tam devotionis noſtræ affectum erga memoriam Beati Regis ejuſdem Eccleſiæ Fundatoris de Catholica Fide & Religione optime meriti, quam paternæ voluntatis noſtræ ſtudium erga ipſam Mariam Thereſiam Reginam & Imperatricem Electam, cujus egregia ad hunc diem extiterunt in Nos, & Apoſtolicam Sedem officia, amplius declarare volentes, præfati etiam Georgii moderni Quinqueccleſienſis Epiſcopi zelum atque virtutes juſta æſtimatione penſantes, eumdemque a quibuſvis ſuſpenſionis, & interdicti, &c. cenſentes; eidem Georgio Epiſcopo, ut ipſe & ejus Succeſſores Eccleſiæ Quinqueccleſienſis Præſules

Palii hon. olim gav.

Hujuſm. indultum alii perſonale.

Perpet. alii arbit.

Iteratæ Quinqueccleſ. Epiſc. & Reginæ Hungariæ preces pro novi indulti conceſſione.

Quorum ob egregia merita, & Beati Fundatoris inclytam memor.

ſules

Digitized by Google

PONT. A. XV.

Perpet. indultum utendi Pallio, & prægest. Crucis Quinquecclesi. Episcopis concedit.r sub certis tamen modis ac condit.

ſules pro tempore exiſtentes, de cætero perpetuis futuris temporibus Sacrum Pallium in ſolemnitatibus & functionibus in Pontificali Romano deſcriptis, induere & geſtare, ac etiam Crucem ad inſtar Archiepiſcoporum ante ſe elevari & geſtari facere, in dicta Quinquecclesienſi Civitate & Diœceſi dumtaxat, & non alibi omnino, ſive in alienis Diœceſibus, ſive in prædicti Hungarici Regni Comitiis, ſive in quibuſvis aliis locis Epiſcopo præfato non ſubjectis, etiamſi Ordinariorum Locorum licentia ad id accederet; nec etiam in dicta Civitate & Diœceſi Quinquecclesienſi, in præſentia alicujus ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, vel Noſtri, & ejuſdem Sedis Apoſtolicæ Ordinarii aut Extraordinarii Legati, ſeu Nuncii, vel Archiepiſcopi Strigonienſis, niſi de eorum reſpective conſenſu, ſub gratiæ & conceſſionis hujuſmodi nullitate; & dummodo quoad Pallium prædictum tam ipſe Georgius, quam illius Succeſſores Quinquecclesienſes Epiſcopi pro tempore futuri, illud ab eadem Apoſtolica Sede, ſervatis de jure, vel conſuetudine ſervandis, poſtulare, &, conſueto fidelitatis debitæ juramento edito, accipere, aliaque in ſimilibus obſervari ſolita adimplere teneantur, nec ante acceptum Pallium erectæ Crucis geſtationem ſibi licitam eſſe noverint: Utque demum, ſalvo in omnibus Jure Metropolitico Eccleſiæ Strigonienſis, illiuſque Archiepiſcopi pro tempore exiſtentis, & nihil immutato præcedentiæ ordine inter ipſos Epiſcopos Quinquecclesienſes, alioſque Epiſcopos, ſive ejuſdem, ſive alterius Provinciæ, hactenus de jure, uſu, aut conſuetudine, in quibuſvis functionibus, conſeſſibus, aut comitiis ſervari ſolito, hujuſmodi Pontificalis honoris inſigniis uti libere & licite poſſint, & valeant, de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, tenore præſentium, concedimus & indulgemus.

Decreta ad Indulti firmitat.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, nec unquam ſub quibuſvis generalibus ſimilium vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus comprehenſas, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & fore, ac cenſeri; ac dicto Georgio Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus dictæ Quinquecclesienſis Eccleſiæ Præſulibus pro tempore exiſtentibus, perpetuo ſuffragari, necnon ab ipſis reſpective in omnibus, & per omnia obſervari; ſicque, & non alias, per quoſcumque Judices, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac dictæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, ejuſdemque Sedis Nuncios, judicari & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter judicari, aut reſpective attentari contigerit.

Derogat. contrar.

§. 5. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus; ſeu dictæ Quinquecclesienſis, aut alterius cujuſcumque Eccleſiæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

ANNO 1754.

Sanctio.

§. 6. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, conceſſionis, Indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; Siquis autem &c. incurſurum.

Dat. 1. Septemb. 1754. Pont. XV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, Kalendis Septembris, Pontificatus Noſtri Anno XV.

D. Card. Paſſioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA
De Curia J. C. Boſchi.
L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

S. LEONI I. PAPÆ

LX.

Et Confeſſori, Miſſa, & Officium decernitur ſub Ritu Sanctorum Doctorum.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proem.

MILITANTIS Eccleſiæ auctor rectorque Deus, quum eam ſuper fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum ædificaverit, ſummoque angulari lapide Chriſto Jeſu innixam voluerit, tum provido cavit conſilio, ut ad illius cuſtodiam atque præſidium uſque in ſæculorum finem advigilarent egregii ſanctique Doctores, qui nedum ſublimioris virtutis exemplo Fidelium mores ad Sanctitatem juſtitiamque componerent, ſed etiam doctrinæ vi & excellentia eoſdem in Fidei ſinceritate, & ſalutaris ſcientiæ veritate continerent. Horum quidem operam tanti ſe facere oſtendit communis Dominus & Magiſter, ut eos Sal Terræ, & Lucem Mundi appellaverit; utpote qui, non vivæ tantum vocis officio, quemadmodum cæteri ſanctarum plebium paſtores, præſentium ſibi populorum ſaluti conſulturi erant, ſed peculiari ſapientiæ lumine Spiritus Sancti dono ditati, doctiſſimis conſcriptis Libris, univerſam Eccleſiam inſtruere, & omnium ſæculorum poſteritatem in Religione erudire debebant.

Glorioſi Viri non Sanctitate ſolum, ſed & doctrin. conſpicui, in Miſſa & Divinis Officiis uti Doctores celebrantur.

Hinc Eccleſia ipſa, Sponſi ſui Spiritu imbuta, ejuſque inſtituta ſervare ſtudens, eoſdem glorioſos Viros uberiori doctrinæ munere a Deo repletos, hoc ſingulari honore proſequi conſuevit, ut in ſolemnibus Sacris, quæ recurrentibus eorum feſtivitatibus celebrantur, tam ſcilicet in Sacrificio Miſſæ, quam in Eccleſiaſticis Officiis, ejuſmodi preces, lectiones, & laudes adhiberi jubeat, in quibus & Sancti Doctoris titulus ipſis tri-

ANNO 1754. buitur, & eorum ſapientia ac doctrina ſpecialius prædicantur.

Quantop. doctrina præclliter. S. Leo I. Pontifex. §. 1. Porro inter eos, quorum natales dies hoc peculiari ritu ac privilegio decorantur, merito ſemper numerandum exiſtimavimus Prædeceſſorem Noſtrum Sanctum Leonem I. Romanum Pontificem, qui (ut doctiſſimi Cardinalis Baronii verbis utamur) *ob excellentem virtutem, doctrinam, & in cura paſtorali vigilantiſſimum ſtudium, a majoribus MAGNI cognomento jure meruit appellari*. Cujus quidem doctrinæ excellentia, ſive in altioribus Fidei noſtræ Myſteriis explicandis, & contra inſurgentes errores vindicandis, ſive in tradendis diſciplinæ regulis, & morum præceptis, cum ſingulari Sacerdotalis eloquii gravitate & ubertate, adeo eluceſcit, ac etiam tot hominum laudibus cumulata, tantoque Conciliorum, Patrum, Scriptorumque Eccleſiaſticorum ſtudio & conſenſu celebrata dignoſcitur, ut ſapientiſſimus Pontifex nulli ferme Sanctorum Doctorum, qui

Præclar. de ea teſtimon. Concil. ac Patr. in Eccleſia floruerunt, aut fama, aut exiſtimatione poſtponendus eſſe videatur. Et ſane Sancta univerſalis Synodus apud Chalcedonem congregata, non illum tantummodo *vocis Beati Petri interpretem* appellavit, ſed & illius de Incarnatione Domini doctrinam venerabunda ſuſcipiens, exclamare non dubitavit: *Petrus per os Leonis locutus eſt*. Idem Sanctus Pontifex a Concilio Conſtantinopolitano ſub Menna celebrato, *illuminator & columna Eccleſiæ*; idem a ſexta Synodo, *firmamentum orthodoxæ Fidei* prædicatur; Idem in pervetuſto Synodorum Libro *Apoſtolicorum dogmatum defenſor*, *& Apoſtolis coæquandus* dicitur. Quid autem clariſſimi Religionis noſtræ Proceres ac Patres? Sanctus Sophronius Hieroſolymorum Antiſtes *Sanctiſſimum Romanæ Eccleſiæ, immo omnium, quæ ſub Cælo ſunt, luminare*, Leonem fuiſſe affirmavit. Utque aliorum innumera prætereamus teſtimonia, S. Nicolaus Papa I. ad Michaelem Imperatorem ſcribens, libere aſſeruit, quod niſi Deus Leonis virtutem atque doctrinam adverſus Latrocinium Epheſinum excitaſſet, *Religio Chriſtiana penitus corruiſſet*. Etſi autem Eccleſia, inter eos, quos Doctorum titulo & appellatione diſtinguit, Sanctum Leonem Pontificem nondum peculiari Decreto recenſuit; illius tamen doctrinam tanto in honore ſe habere oſtendit, ut ipſius ſcripta, non ſecus ac illorum, quos præcipuos Religionis Magiſtros atque Doctores jamdudum veneratur, in Divinis Officiis frequenter locum habere juſſerit; & in iis præſertim Solemnitatibus, quibus majora Fidei noſtræ Myſteria per anni curſum recoluntur, univerſum Clerum & Populum ex illius Sermonum lectione ſolidam eruditionem, & ſpiritualem pabulum haurire voluerit.

Peculiar. præterea obſequii ſui cauſas recenſet Pontifex. §. 2. Ad hæc autem, quæ de Sancti Leonis meritis & gloria cum omnibus ſentimus, & jampridem animo Noſtro reputavimus, peculiaris quædam, Nobiſque cum paucis communis, accedit cauſa, quæ noſtram olim erga ipſum pietatem & venerationem magnopere accendit & auxit; quod ſcilicet, dum in Vaticana Beati Petri Baſilica Canonicalem dignitatem in minoribus obtineremus, quum Sacrum illius Corpus, a multo jam tempore ſub Altari Sanctæ Mariæ de Columna nuncupatæ quieſcens, ad alterum ipſius Sancti Pontificis nomine in eadem Baſilica erectum & dedicatum, ſolemni ritu ac pompa transferendum fuit, venerabilium illius oſſium elevationi & recognitioni præſentes adſuimus, eaque noſtris oculis intueri, ac debito cultu proſequi, ſummæ felicitatis loco habuimus; cujus rei Nos alibi, nimirum in Opere *de Canonizatione Sanctorum Lib. IV. Part. II. Cap. XXIII.* mentionem fecimus. PONT. A. XV.

§. 3. Quod itaque ſemper, præmiſſas ob cauſas, juſtum & æquum cenſuimus, quodque Noſtra in Sanctum Pontificem ſingularis devotio Nobis ſuadet, hoc demum, auctoritate Apoſtolicæ Sedis, in qua, magno licet temporum, majore autem meritorum intervallo, eidem ſucceſſimus, nunc reipſa præſtare decrevimus; Ideoque exempla ſequentes aliorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, qui præter ſummos illos Eccleſiæ Doctores, alios etiam Sanctiſſimos Viros, qui eximia doctrinæ laude in Eccleſia floruerunt, eamque Scriptis ſuis locupletarunt, proprio Doctorum titulo & cultu honorandos eſſe decreverunt, Motu proprio, & certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, volumus, præcipimus, & mandamus, ut in Officii Divini Breviario, in Feſto Sancti Leonis Papæ & Confeſſoris, Antiphona *ad Magnificat* in utriuſque Veſperis ponatur ea, quæ incipit: *O Doctor optime*; In Miſſa autem dicatur Introitus: *In media Eccleſiæ*; & poſt Collectam ſubſequatur Lectio Libri Sapientiæ: *Juſtus cor ſuum tradet*; cum Graduali, ut in Comuni Doctorum: Poſt Evangelium vero dicatur *Credo*; Reliqua, ut in conſueta Miſſa propria de Sancto Leone. Atque ita per omnes Eccleſias, & reſpective ab omnibus & ſingulis, qui ad Divini Officii recitationem tenentur, perpetuo ſervandum ſtatuimus & decernimus: Non obſtantibus contrariis Rubricis, uſibus, & conſuetudinibus, etiam expreſſe per Sedem Apoſtolicam approbatis & confirmatis, aliiſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Quaprop. ejus Offic. & Miſſam ſub Ritu Sanctor. Doctor. celebrari jubet. Derogat. contrar.

§. 4. Nulli ergo hominum liceat paginam hanc Noſtri præcepti, mandati, ſtatuti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quarto, Idibus Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Quintodecimo. Dat. 15. Octob. 1754. Pont. XV.

D. Cardinalis Paſſioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

L. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 9. menſis Novemb. 1754.

CEN-

Digitized by Google

XLI.

CENTUM INSIGNE

Oppidum, Bononiam inter & Ferrariam, in Civitatem erigitur, cum omnibus juribus, honoribus, & prærogativis, quibus reliquæ Pontificiæ Ditionis Civitates fruuntur: ita tamen, ut quoad ſpirituale vel temporale gubernium nihil plane innovetur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœm.

Apostolicæ Sedis Majeſtati convenit, temporalis ſuæ Ditionis Oppida, quæ temporum curſu, & Civium induſtria, ad inſignem amplitudinem excreviſſe dignoſcuntur, ſplendidioribus titulis, & honoribus decorare, ut fidelium Subditorum animi, virtutis, & devotionis ſuæ præmium agnoſcant, locorumque opibus, & virtutibus, paria dignitatis, & Ordinis ornamenta reſpondeant.

Centum complur. nec vulg. prærogat. inſigne Oppidum

§. 1. Sane inter Panarum, & Rhenum Amnes, æquali ferme diſtantia a Bononia, & Ferraria Civitatibus Noſtris, extat illuſtris Terra, Centum nuncupata, quæ in Spiritualibus Archiepiſcopali Eccleſiæ Bononienſi ſubeſt, in temporalibus autem per pro tempore exiſtentem Apoſtolicæ Sedis Legatum Ferrariæ conſtitutum regitur, ac Civium frequentia, honeſtarum Familiarum copia, Virorum illuſtrium ſama, artium cultu, Ædificiorum elegantia Eccleſiarum etiam, Cœnobiorum, aliorumque piorum Locorum numero, ipſaque agri ubertate, & amplitudine, ſuper plurimas Pontificiæ Ditionis Noſtræ Terras longe excellit; ideoque digna videtur quæ illuſtriori Civitatis titulo, atque huic adnexis convenientibus prærogativis condecoretur.

Peculiar. quædam promeriti Pontificii amoris cauſæ.

§. 2. Quam in rem Nos quidem eo magis propenſum animum gerimus, quod ipſius Terræ amplitudinis, & formæ, Civium conditionis, ac vigentis in ea tum Sacrorum Officiorum decoris, tum etiam Civilis Politiæ notionem, non ex aliorum ſcriptis, aut relationibus traditam, ſed noſtriſmet ipſis oculis acceptam retinemus, ex quo, dum Archiepiſcopali Eccleſiæ Bononienſi præeramus, non ſolum in Paſtorali viſitatione Diœceſim perluſtrantes, memoratam Terram pluries inviſimus, ejuſque res omnes plene cognovimus, ſed ſingulis ferme annis certum temporis ſpatium, tum valetudinis Noſtræ, tum etiam ſtudiorum Noſtrorum rationibus opportuniſſimum, in ea tranſigere conſuevimus; unde illius Cleri, & Populi obſequiis, officiiſque devincti, Paternæ benevolentiæ affectum in eos merito conceptum, in hoc etiam Summi Apoſtolatus faſtigio, Dei bonitate conſtituti, retinemus; eodemque adhuc tum univerſos, tum ſingulos ipſius Terræ Cives & Incolas ex animo proſequimur, ſpecialiter vero Dilectum Filium Hieronymum Barufaldum illius Collegiatæ Eccleſiæ Sancti Blaſii Epiſcopi, & Martyris Archipresbyterum, quem Nobis & Loci Dignitas, & ſedula Officii ejus adminiſtratio, & non vulgaris doctrinæ atque eruditionis ſama commendant.

Unde in Civitat. erigitur, cum omnibus jur. honorib. & prærogativis, quæ cum novæ Civitatis Magiſt. commun.

§. 3. Quapropter ipſius Terræ Centi ſplendorem, & decus augere, & cumulare volentes, ejuſdemque Communitatem, & Homines, ac eorum ſingulares Perſonas a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes; Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ, & ſupremæ Noſtræ poteſtatis plenitudine, dictam Terram Centi in Civitatem, harum ſerie, in perpetuum erigimus, & inſtituimus: eique Civitatis titulum, & denominationem, cum omnibus honoribus, juribus, prærogativis, ac decorationibus, quæ cæteris omnibus ejuſdem Ditionis Noſtræ Pontificiæ Civitatibus, non tamen ex peculiaribus titulis, competere dignoſcuntur: Necnon Magiſtratui ejuſdem Terræ, per Nos in Civitatem, ut præfertur, erectæ, conſuetos honores, & Inſignia, quibus aliarum ejuſdem Ditionis Civitatum Magiſtratus de jure, uſu, vel conſuetudine gaudere ſolent, ſeu debent; ita tamen, ut eadem Terra, per nos in Civitatem, ut præfertur, erecta, Venerabili Fratri Noſtro Moderno, & pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Bononienſi, ut antea, in ſpiritualibus ſubjecta remaneat, nec ipſe Archiepiſcopus apud eam reſidere teneatur, ac etiam in temporali ipſius gubernio nihil innovetur, eadem authoritate concedimus, & elargimur.

Ita tamen ut quod ſpirituale vel temp gubern. nihil innovetur.

Firmant. præmiſſa.

§. 4. Decernentes eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo quod quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, vel habere prætendentes, iiſdem præmiſſis non conſenſerint, nec ad ea vocati, citati, vel auditi fuerint, aut ex alia quantumvis legitima cauſa, aut quovis capite, etiam in corpore juris clauſo, nullo umquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut intereſſe habentium conſenſus, aliove quolibet etiam quantumvis ſubſtantiali defectu notari, impugnari, in Jus, vel controverſiam revocari, aut ad terminos Juris reduci, ſeu adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari ullo modo poſſe; ſed ipſas præſentes Litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus, & per omnia pleniſſime ſuffragari: ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem Camerarium, alioſque ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ

Aliter judicari prohib.

Car-

Anno 1754. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice Legatos, & alios quoſcumque quavis præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, ſi ſecus ſnper his a quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter decerni contigerit, aut attentari.

Derogat. contrariis. §. 5. Non obſtantibus contrariis quibuſcumque, etiam Apoſtolicis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non ejuſdem Terræ, per Nos in Civitatem, ut præfertur, erectæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis, quibuſvis Perſonis, & Locis ſub quibuſvis verborum tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis in genere, vel in ſpecie, aut alias in contrarium quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio hadenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſervata, præſentibus exprimerentur, & insererentur, pro plenarie & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Pont. A. XV.

Sanctio pœnalis. §. 6. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, erectionis, inſtitutionis, conceſſionis, elargitionis, decreti, & derogationis, infringere, vel ei auſu temerario contrarie: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pſuli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingeſimo quinquageſimo quarto, decimoquinto Kalendſs Januarii, Pontificatus Noſtri Anno Quintcdecimo. Dat. 18. Decemb. 1754. Pont. XV.

D. Card. Paſſioneus.

J. Card. Pro-Datarius.

Visa
De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Segretaria Brevium.

ABBA-

Pont. A. XV. XLII.

Anno 1755.

ABBATI GENERALI

Ordinis Monachorum S. Hieronymi Congregationis Italicæ indultum conceditur interveniendi Cappellis Pontificiis, locuſque cum aliis Abbatibus Generalibus eidem aſſignatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Superior. Generales Ordinum Regular. ad Cappellam Pontific. admitti ſolent.

ROMANORUM Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum Religioni & decori convenire viſum fuit, ut quoties ſacri ſolemniores Eccleſiæ Romanæ Conventus, ſeu Cappellæ Pontificiæ, ipſis præſentibus, una cum ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Archiepiſcopis, & Epiſcopis, aliiſque Prælatorum Romanæ curiæ Ordinibus, vel ad Miſſarum ſolemnia celebranda, vel ad alia Eccleſiaſtica Officia peragenda haberentur, Regularium quoque Ordinum Generales Superiores ad illas admitterent.

Ad preces Card. Columna S. R. E. Vice-Cancellarii, Prot. Ordinis Monac. S. Hieron. Congreg. Italicæ;

§. 1. Cum autem Abbas Generalis Ordinis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Italicæ, qui ut plurimum extra Romanam Curiam moram trahere ſolet, hactenus dictis Cappellis minime interfuerit: Et Dilectus Filius noſter Hieronymus Sancti Laurentii in Damaſo nuncupati prædictæ S. R. Eccleſiæ Diaconus Cardinalis Columna nuncupatus, ejuſdemque Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vice-Cancellarius, qui prædicti Ordinis Sancti Hieronymi apud Nos & Sedem Apoſtolicam Protector exiſtit, Nobis preces porrexerit, ut dilecto Filio Felici Nerinio moderno, nec non futuris dicti Ordinis Sancti Hieronymi Abbatibus Generalibus pro tempore exiſtentibus, locum in dictis Cappellis, & Pontificiis Functionibus, ut infra, concedere & aſſignare dignaremur,

Indultum conceditur Abbati Generali ejuſdem Ordinis ut Cappellis Pont. intereſſe poſſit;

§. 2. Nos, qui in egregium Eccleſiæ Doctorem ſpecialis obſequii ſtudium ſemper profeſſi ſumus, idque compluribus & manifeſtis editis argumentis teſtatum facere non prætermiſimus, volentes quoque erga illuſtrem Monachorum Ordinem, illius legibus & inſtitutis fundatum, benevolentiæ noſtræ ſignificationes oſtendere, dictumque Felicem a quibuſvis &c. abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus libentiſſime inclinati; eidem Felici moderno, & pro tempore exiſtenti dicti Ordinis Sancti Hieronymi Abbati Generali, ut ipſe perpetuis futuris temporibus ſingulis Miſſis Pontificalibus, Diviniſque Officiis, & aliis Eccleſiaſticis Functionibus, quæ in Baſilicis etiam Patriarchalibus Urbis, & in Cappellis alicujus ex Pontificiis Palatiis, in præſentia quoque Noſtra, ſolemniter celebrantur & peraguntur, nec non quibuſvis generalibus Supplicationibus, cum habitu Prælatitio ipſi alias a Sede Apoſtolica conceſſo, ſeu juxta ritum, cum Pontificalibus indumentis, intereſſe & intervenire, ac locum in conſueto ſcamno, immediate poſt alios modernos & pro tempore exiſtentes Ordinum Monaſticorum Abbates Generales, qui ſimili conceſſione hactenus gaviſi ſunt & gaudent de præſenti, habere, & Miſſis ac Officiis & Functionibus hujuſmodi durantibus, retinere, libere & licite poſſit & valeat, Apoſtolica auctoritate, harum ſerie, perpetuo concedimus & indulgemus, plenamque & liberam ad id facultatem & licentiam impertimur.

Clauſulæ pro indulti firmitate.

§. 3. Decernentes ipſum Felicem, ac pro tempore exiſtentem Abbatem Generalem dicti Ordinis Sancti Hieronymi, ſuper conceſſione & indulto hujuſmodi, a quoquam, ſub quovis prætextu, occaſione vel cauſa quantumvis juridica, & legitima, vel quæſito colore & ingenio, nullatenus impediri, moleſtari, retardari, aut inquietari poſſe, neque debere: Præſentes quoque litteras ſemper & perpetuo validas & efficaces eſſe & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac eidem Felici, ejuſque Succeſſoribus pro tempore exiſtentibus Abbatibus Generalibus dicti Ordinis Sancti Hieronymi in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari, nec ſub quibuſvis ſimilium vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus comprehendi, ſed ſemper ab illis excipi debere: Sicque & non aliàs per quoſcumque Judices ordinarios & delegatos quavis auctoritate fungentes, ac Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, & Sedis prædictæ Nuntios judicari & definiri debere: Irritum quoque & inane quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat. contrar.

§. 4. Non obſtantibus quibuſvis etiam in Synodalibus, & Provincialibus, ac Generalibus Conciliis editis vel edendis, ſpecialibus vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non quorumvis Ordinum, & Congregationum, ac Fratrum etiam Mendicantium privilegiis, ac ſimilibus conceſſionibus & indultis Apoſtolica auctoritate quovis titulo conceſſis: Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, pro expreſſis & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum, hac vice dumtaxat, harum ſerie ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc noſtræ abſolutionis, conceſſionis, indulti, licentiæ impertitionis, decreti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem &c. incurſurum.

Dat. 30. Januarii 1755. Pont. XV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLIV., tertio Kalendas Februarii, Pontificatus Noſtri Anno Quintodecimo.

J. Card. Pro-Dat. D. Card. Paſſioneus.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco ✝ Plumbi

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

PUE-

XLIII.

PUEROS ANTE USUM

Rationis in odium Chriſti occiſos, an canonizari expediat, diſquiritur, & in hanc rem plura de Martyrio horum Puerorum, coltuque publico iiſdem in Eccleſia præſtito; & de Martyrio cultuque præſertim Beati Andreæ Rinnenſis, cujus inſtitutæ Canonizationis cauſa conſcribendæ Epiſtolæ occaſio fuit, diſtinctim adnotantur.

Dilecto Filio Benedicto Veterani Sacræ Conſiſtorialis Aulæ Advocato & Fidei Promotori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Hiſtorica narratio de Mart. cultuque B. Andr. Rinnenſis

BEATUS Andreas de Pago, ſeu Vico Rinnenſi, Brixinenſis Diœceſis, nondum exacto tertio ætatis ſuæ anno a Judæis in odium Chriſtianæ Fidei ſub annum 1462. fuit crudeliſſime trucidatus. Non ita poſt multos a Martyrio annos publice coli cœpit; quandoquidem ſub annum 1475. ejuſdem oſſa, ſublimi a terra loco recondita fuerunt in pariete Eccleſiæ præmemoratæ Vici, Deo in honorem S. Andreæ Apoſtoli dicatæ. Cum autem ſubinde una cum miraculorum fama, eo ſemper magis religioſum Populi obſequium excreverit, ac præterea Infantis Reliquiæ, ſcientibus, & probantibus Ordinariis, aſſiduis nec interruptis cultus publici actibus fuerint exceptæ; impulere hæc omnia ſuperioribus annis Venerabilem Fratrem Noſtrum Epiſcopum Brixinenſem, Dilectumque Filium Abbatem Monaſterii Viltinenſis Ordinis Præmonſtratenſis, alioſque emeritos viros Eccleſiaſticos, ut ſupplices a S. Sede expoſcerent indultum peculiaris Miſſæ, & Officii peculiares itidem Lectiones habentis, in Beati honorem, Martyrii die quarto Idus Julii, recitandi a Clero Sæculari, & utriuſque ſexus Regulari, in Civitate univerſaque Brixinenſi Diœceſi.

Propoſitæ inſtantiæ pro conceſſione Officii, peculiar. Miſſæ.

Huic autem petitioni quinto Kalendas Octobris anni 1751. reſcripſimus, ut primum ab Ordinario conficeretur Proceſſus de martyrii, ac Miraculorum fama, deque cultu immemoriali, de quibus juridice nobis liquere optabamus, ante peculiaris Officii Miſſæque conceſſionem.

Reſcriptum fuit, ut ſuper fama mart. & Mirac. ac ſuper cultu immemorab. conficeret. proceſſus.

§. 2. Haud ipſis arriſit reſcriptum hoc noſtrum. Quare cum expoſitum nobis fuiſſet, ad exequenda omnia, quæ illo præcipiebantur, diuturno tempore, labore magno, nec exiguis ſumptibus opus eſſe, quandoquidem Brixinone duo Proceſſus Ordinaria auctoritate confici deberent; Noſque ipſos in Noſtro opera *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 5.*, plura recenſere exempla, qui

Quandoquidem hujuſmodi proceſſus non fit neceſſar. præmittendus.

XLIII.

SI ESAMINA, E DEFINISCE

Il punto, ſe ſia eſpediente il canonizzare i Fanciulli uccisi in odio di Criſto prima che giungeſſero all'uſo di ragione; ſi fanno più oſſervazioni intorno al martirio ſofferto da tali Fanciulli, ed al culto perciò loro accordato nella Chieſa, ed in particolare ſopra il martirio e culto del Beato Andrea Rinnenſe, la di cui cauſa di Canonizzazione è ſtato il motivo di ſcrivere la preſente Lettera.

Diletto Filio Benedicto Veterani Sacræ Conſiſtorialis Aulæ Advocato & Fidei Promotori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Racconto Iſtorico del mart. e culto del B. Andrea Rinnenſe.

IL Beato Andrea del Pago, o Villaggio Rinnenſe, Dioceſi di Breſſanone, che non aveva per anche compito il terzo anno della ſua età, fu nel 1462. barbaramente trucidato dagli Ebrei in odio della Fede di Criſto. Poco dopo il martirio, incominciò il culto pubblico; eſſendo ſtate nell'anno 1475. poſte le di lui Oſſa ſopra terra nel muro della Chieſa del detto luogo, dedicata a Dio in onore di S. Andrea Apoſtolo; ed eſſendo unitamente colla fama de' miracoli ſempre più creſciuta la divozione del popolo; ed inoltre eſſendoſi mai ſempre continuati verſo le di lui Reliquie gli atti non interrotti di pubblico culto, colla ſcienza, ed approvazione degli Ordinarj. Tutto ciò diede negli anni paſſati impulſo al Venerabile Fratello il Veſcovo di Breſſanone, ed al Diletto Figlio il Padre Abbate del Monaſtero Viltinenſe dell' Ordine Premonſtratenſe, e ad altri degni Eccleſiaſtici, di ſupplicare la Santa Sede per la conceſſione della Meſſa propria, e dell' Officio colle Lezioni proprie, da recitarſi in di lui onore nel giorno 12. di Luglio, giorno della morte, dal Clero Secolare, e Regolare dell'uno e l'altro ſeſſo della Città, e Dioceſi di Breſſanone; ed a queſt' iſtanza fu da Noi riſpoſto ſotto il giorno 27. di Settembre 1751, che, prima d'ogni altra coſa, ſi faceſſe dall'Ordinario il Proceſſo ſopra la fama del martirio a de' miracoli, e ſopra il culto immemorabile, dovendo queſto eſſere il preliminare alla conceſſione dell'Officio e della Meſſa propria.

All'iſtanza per la conceſſione dell' officio, e Meſſa proprie: Fu reſcr. che ſi formaſſe Proceſſo ſopra la fama del martirio, miracoli, e ſopra il culto immemorabile.

§. 2. Non piacque queſta riſpoſta: ed eſſendoci ſtato rappreſentato, che, per eſeguire quanto in eſſa veniva preſcritto, ſarebbe ſtato d'uopo impiegarvi molto tempo, gran fatica, e ſpeſa, dovendoſi fare in Breſſanone due Proceſſi coll' autorità Ordinaria; e che da Noi ſteſſi nella noſtra Opera *de Canonizat. Sanctor. al lib. 4. part. 2. cap. 5.* venivano riferiti varj eſempj di conceſſioni d' Offi-

Quando non ſia neceſſar. premetter un tal Proceſſo.

Pont. A. XV.

Officj e Meſſe proprie in onore di qualche Beato, in ſequela di quanto d'eſſo avevano ſcritto Autori gravi, in ſequela del notorio pubblico eulto, ſenza che ſia precednto verun Proceſſo fatto dall'Ordinario ſopra la fama delle virtù, o del martirio, o de' miracoli, o del culto antico ed immemorabile; richiedendoſi queſto Proceſſo, quando, oltre la conceſſione dell'Officio, e della Meſſa, ſi penſa di proſeguire la Cauſa, e portarla alla formale Canonizzazione; ma non quando, ottenuto l'Officio e la Meſſa, non penſavaſi a formale Canonizzazione, ma l'intenzione era di contentarſi dell'ottenuto: ci diſponemmo a laſciare la ſtrada da Noi preſcritta, ed a battere la nuova, cha Noi ſteſſi avevamo aperta, e corroborata con molti e molti eſempj *nell'allegato cap.* 5.

Iſtorici che hanno fatto menziona del B. Andrea.

§. 3. Non ci era ignoto il nome di queſto Beato Andrea, nè ci era ignoto il di lui martirio; avendo letto quanto ne ſcrivono i celebri Bollandiſti *nel tom. 3. del meſe di Luglio al giorno* 12. ed avendone ancor Noi fatta menzione nella citata noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum al lib. 3. cap. 15. num. 6.* Ma, prima d'aderire all'iſtanza propoſtaci, ci convenne il vedere la Storia manoſcritta di queſto Martire, compoſta da Ippolito Guarinonio in lingua Tedeſca, e tradotta in lingua Latina dal Padre Norberto Abbate Viltinenſe; il vedere gli Atti del Martirio, e del culto pubblico, con molta fatica ed erudizioοe radunati, e dati alle ſtampe l'anno 1745. dal Padre Adriano Kembter; la Diſſertazione Apologetica ſopra il martirio del Beato Simone da Trento, ſtampata in Trento l'anno 1747., ova *al cap.* 5. ſi diſcorra a lungo del martirio, e del culto del Beato Andrea, Diſſertazione, che, benchè ſtampata ſenza nome per umiltà dell' erudito Autore, ſi ſa però eſſer Opera del Padre Benedetto da Cavaleſio, come atteſta il celebre Flaminio Cornaro Senator Veneto nella ſua bell'Opera *de Cultu S. Simonis Pueri Tridentini & Martyris, alla pag.* 4., ove non laſcia di dare le dovnte lodi al ſopraddetto degno Religioſo..

Altre memorie intorno al medeſimo

§. 4. Di più, eſſendoſi avuta notizia, che v'era un antico Proceſſo fatto coll'autorità Ordinaria ſopra il culto di queſto Beato Andrea, ne facemmo venire la copia autentica; e per avere le prove almeno eſtragiudiziali della cuntinuazione del predetto pubblico culto, ce ne furono traſmeſſe le atteſtazioni. E dopo aver tutto maturamente conſiderato, pe'l canale della Congregazione de' Riti, ad iſtanza del Venerabile Fratello il Veſcovo di Breſſanone, de' Diletti Figli il Procuratora Generale dell'Ordine Premonſtratenſe, e l'Abbate del Monaſtero Viltinenſe, facemmo ſotto il giorno 15. di Dicembre 1753. la conceſſione della Meſſa propria, e dell'Officio colle Lezioni proprie, da recitarſi dal Clero Secolare, e Regolare dell'uno e l'altro ſeſſo della Città e Dioceſi di Breſſanone ſotto rito doppio; non avendo mancato di far prima eſaminare la Meſ-

Sopra le quali ſi fonda la conceſſione dell' Officio, Meſſa, ed Indulg.

Anno 1755.

quibus Officia & Miſſæ propriæ, in alicujus Beati honorem conceſſa quandoque fuiſſe conſtabat, ex iis tantummodo, quæ de eo litteris conſignarant Auctores graves, quæque de publico ejuſdem cultu erant pervulgata, quin ullus anteceſſerit Proceſſus ab Ordinario confectus ſuper virtutum, ſeu martyrii, aut miraculurum, vel cultus antiqui, ac hominum memoriam excedentis fama; propterea quod hujuſmodi Proceſſus tunc ſolummodo ſit neceſſario præmittendus, quando præter Officii Miſſæque conceſſionem in cauſa progredi quis velit, & ad formalem uſque Canonizationem procedere, haud vero, qnum peculiaris Officii Miſſæque indulto obtento, nihil de formali Canonizatione cogitatur, ſed mens eſt frui dumtaxat impetratis: Hinc igitur animum induximus viam relinquere a Nobis antea præſcriptam, & alteram inire, quam ipſi patefecimus, plurimiſque exemplis *in præcit. cap.* 5. confirmavimus.

Hiſtorici, qui de B. Andrea ſcripſer.

§. 3. Incognitum nobis non erat hujuſce B. Andreæ nomen, neque martyrium, cum legerimus quidquid de ipſo ſcripſerunt celebres Bollandiſtæ *t. 3. Menſis Julii ad diem* 12. Noſque ipſi de eo mentionem fecerimus in præcit. Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 3. cap. 15. num. 6.* Antequam vero oblatis precibus annueremus, opus fuit, ut percurreremus hujuſce Martyris hiſtoriam manuſcriptam, ab Hippolyto Guarinonio Germano idiomate compoſitam, latine vero redditam a P. Norberto Ab. Viltinenſi; ut inſpiceremus acta martyrii, publicique cultus monumenta multo labore ac eruditione collecta, typiſque tradita ſub annum 1745. a Patre Hadriano Kembtero; nec non diſceptationem Apolegeticam de martyrio Beati Simonis Tridentini, Tridenti impreſſam anno 1747. ubi *cap.* 5. de Martyrio, Cultuque Beati Andreæ late diſſeritur; Quam quidem Diſceptationem quamvis eruditi Auctoris modeſtia nullo inſcriptam nomine ediderit, perſpectum tamen eſt, opus eſſe Patris Benedicti Cavalleſio, quemadmodum teſtis locupletiſſimus eſt celebris Flaminius Cornelius Senator Venetus in ſuo opere *de cultu S. Simonis Pueri Tridentini & Martyris pag.* 4. ubi debitas præfato emerito Religioſo Viro laudes non prætermittit.

Alia de eo monum.

§. 4. Inſuper, cum delatum fuiſſet, antiquum quemdam extare Proceſſum Ordinaria auctoritate confectum ſuper cultu hujuſce B. Andreæ, anthenticum ejus exemplum tranſmitti ad nos juſſimus; utque extrajudiciales ſaltem ſuppeterent probationes continuationis ejuſdem publici cultus, miſſæ ea de re ad Nos fuerunt teſtificationes. Poſtquam autem omnia accurate perpendimus, per organum Congregationis Rituum, inſtantibus Venerabili Fratre Brixinenſi Epiſcopo, Dilectiſque Filiis Procuratore Generali Ordinis Præmooſtratenſis, & Abbate Monaſterii Viltinenſis, decimo octavo Kalendas Januarii 1753. Miſſam propriam, Officiumque cum peculiaribus Lectionibus a Clero Sæculari, & utriuſque ſexus Regulari, ſub ritu duplici in Civitate, ac per univerſam Brixinenſem Diœceſim recitandum conceſſimus; nec tamen omiſimus, Miſſam ipſam, atque pro-

Quibus attentis Officium Miſſa, & Indulgentia ſetto ipſi die conceſſa fuit.

Anno 1755. propriaſ Lectiones examinandas curare, omniaque cum Dilecto Filio Ludovico Valanti tunc Fidei Promotore, nunc vero Aſſeſſore S. Officii communicare: ac inſuper præmemorati Brixinenſis Epiſcopi, reliquorumque, quos mox ſupra axpreſſimus, precibus annuentes, decimo octavo Kalendas Februarii Plenariam Indulgentiam conceſſimus ſingulis, qui confeſſi Sacraque Communione refecti, quarto Idus Julii cujuſque anni, Rinnenſem viſitent Eccleſiam, in qua Beati Andreæ Reliquiæ conquieſcunt.

Simile aliud Ind. Sixti V.

§. 5. Hæc omnia peregimus, propoſito Nobis Sixti V. Prædeceſſoris Noſtri exemplo. Sub annum 1485 fuit ab Hæbreis in odium Fidei Chriſti ſæviſſime occiſus Beatus Simon Tridentinus Puer, qui nondum impleverat tertium ætatis ſuæ annum. Ex inhumano hoc ſcelere tot tantæque turbæ derivarunt, totque ac tantis artibus uſi ſunt Judæi, ad promeritas pœnas declinandas, avertendumque a ſe juſtum Chriſtifidelium odium, ut Sixtus IV. refugere haud potuerit, quin aa in re ipſe intercederet, prohibendo, ne qui antea publicus cultus Beato Simoni præſtabatur, eidem amplius exhiberetur, quouſque perſpicuum evaſiſſet, eumdem in odium Chriſtianæ Fidei fuiſſe a Judæis trucidatum. Sixti IV. Breve relatum a nobis fuit in Noſtro opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 1. cap. 14. num. 4.* Cum varo ſubinde palam omnia facta fuiſſent, allatiſque probationibus, demonſtrata, una cum nece, ejuſdem inferendæ cauſa, atque conſtitiſſet atiam interfectores Hebræos fuiſſe, veluti evincitur ex Proceſſu, qui val nunc temporis in ſecretiori Archivo Caſtri S. Angeli aſſervatur, quemadmodum monuimus in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 3. cap. 15. num. 6.* a Sixto V. Pontifice anno 1588. datum fuit Breve conceſſionis Miſſæ celebrandæ, ac Officii proprii in Civitate univerſaque Diœceſi Tridentina, in honorem Beati Simonis, definita die recitandi, ſuperaddita Indulgentia Plenaria omnibus, qui Confeſſionis, ac Communionis Sacramentis muniti, die eidem ſacra viſitaſſent Eccleſiam, in qua ejuſdem Reliquiæ coluntur. Breve Sixti V. inſertum eſt præcitatæ Diſceptationi Apologeticæ ſuper Martyrio B. Simonis, Tridentinis prælis cuſæ anno 1747. *pag.* 107. ubi eruditus Auctor refutare non negligit quæcunque Wagenſeilius, & Baſnagius in Pueri innoxii martyrium objecerant: idque ipſum, vi & eruditione haud impari, præſtatur a Flaminio Cornelio Senatore Veneto in ſuo opere *de Cultu S. Simonis Pueri Tridentini* Venetiis recuſo ſub annum 1743. Inter ea vero, quæ vel ipſi pro Beati Andreæ Cultu indulſimus, val prædecaſſores Noſtri pro

Diſcrim. inter utr. & diſcr. cauſa.

Cultu B. Simonis decreverunt, hoc unum diſcrimen eſt, quod nimirum juſſu Gregorii XIII. Pontificis, Beati Simonis nomen in Martyrologium Romanum fuit illatum, uti prænotavimus in *Noſtro lib. 1. de Canonizatione cap. 14. num. 4.* At id nos præſtare noluimus quoad Beatum Andream, ad ſarta tecta ſervanda poſteriora Decreta, ut in Martyrologium Romanum Canonizatorum nomina ſolummodo inferantur, omiſſis nomi-

Meſſa propria, e le Lezioni proprie, e di conferir tutto col Diletto Figlio Lodovico Valenti allora Promotore della Fede, ed oggi Aſſeſſore del S. Officio. E ad iſtansa pure del ſopraddetto Veſcovo di Breſſanone, e degli altri ſopraddetti, nel giorno 14. di Gennajo 1754. concedemmo l'Indulgenza plenaria a chi confeſſato e comunicato aveſſe divotamente nel giorno 12 di Luglio di ciaſchedun anno viſitata la Chieſa Rinnenſe, in cui ſono le Reliquie del Beato Andrea. Pont. A. XV.

Altro ſimile Indulto di Siſto V.

§. 5. Avendo avuto avanti gli occhj l'eſempio del noſtro Predeceſſore Siſto V. Fu nell'anno 1475. barbaramenta trucidato dagli Ebrei in odio della Fede di Criſto il Beato Simone fanciullo di Trento, che non avea compito il terzo anno della ſua atà. Da queſto barbaro fatto derivarono tanti e così gravi diſordini, e furono tali e tanti gli artificj uſati dagli Ebrei per ſottrarſi dalle dovute pene, e liberarſi dal giuſto odio conceputo contra di loro dai Criſtiani, ahe il Pontefice Siſto IV. non potè eſentarſi dal mettervi le mani, proibendo il culto pubblico, che eſibivaſi al Beato Simone, ſintantochè ſi foſſe poſto in chiaro, ch'eſſo era ſtato trucidato dagli Ebrei per odio della Fede di Criſto. Il Breve di Siſto IV. è da Noi riferito nella noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum al lib. 1. cap. 14. n. 4.* Ed eſſendoſi dipoi poſto il tutto in chiaro, ed aſſendoſi colle prove alla mano fatta vedere, unitamente colla morte, la cauſa della morte, e che gli uccifori erano ſtati gli Ebrei, come riſulta dal Proceſſo, che ancor oggi ſi conſerva nell'Archivio Segreto di Caſtel S. Angelo, come abbiamo accennato nella noſtra Opera *de Canonizatione al lib. 3 cap. 15. num. 6.* fu dal Pontefice Siſto V. l'anno 1588. ſpedito un Breve di conceſſione dell'Officio e Meſſa propria da poterſi recitare e celebrare nella Città e Dioceſi di Trento nel tal giorno determinato in onore del Beato Simone, coll'aggiunta dell'Indulgenza plenaria a quelli, che confeſſati e comunicati aveſſero nel giorno della di lui Feſta viſitata la Chieſa, in cui ſi ritrovano le ſue Reliquie. Il Breve del Pontefice Siſto V. è ſtampato nella ſopraccitata Diſſertazione Apologetica ſopra il martirio del Beato Simone, della ſtampa di Trento del 1747. *alla pag.* 207., ove non laſcia l'erudito Autore di refutare le obbiezioni fatte dal Wagenſeilio, e dal Baſnagio contra il martirio dell'innocente Fanciullo: il che pure con uguale energia ed erudizione ſi adempie da Flaminio Cornaro Veneto Senatore nella ſua Opera *de cultu S. Simonis Pueri Tridentini*, riſtampata in Venezia l'anno 1743. E fra le conceſſioni da Noi fatta pe'l culto del B. Andrea, e la conceſſioni fatte da' noſtri Predeceſſori pe'l culto del B. Simone, non

Differenze fra l'uno e l'altro, e ſue ragioni.

v'è altra differenza, ſe non che per ordine del Pontefice Gregorio XIII. fu poſto il nome del Beato Simone nel Martirologio Romano: come da Noi è ſtato anche riferito *nel noſtro lib. 1. de Canonizatione cap. 14. num.* 4. ma ciò da Noi non è ſtato fatto in ordine al Beato Andrea, per mantenere i poſteriori decreti, di non inſerire nel Martiro-

PONT. A. XV.

rologio Romano, che i nomi de' Canonizzati, eſcludendo i nomi Beatificati o con Beatificazione formale, o con Beatificazione equipollente, come può vederſi *nel noſtra lib. 4. de Canonizatione part. 2. cap. 18. num. 9. e ſeg.*

Nuova iſtanza per la Canoniz. che dà motivo a ſcri vera

§. 6. Se i divoti ſi foſſero contentati, come avevano detto, della conceſſione dell' Officio e della Meſſa propria, e non ſi foſſero dipoi avanzati a paſſi ulteriori, e ad incamminare la Cauſa alla formala Canonizzazione, avreſſimo riſparmiata a Noi la fatica di dettar queſta Lettera, ed a lei il tedio di leggerla e di conſiderarla; ma avendo indirizzati i loro nuovi penſieri alla formale Canonizzazione, ed avendo impetrate da' maggiori Principi del Criſtianeſimo premuroſe iſtanze pe'l loro intento; ci ſiamo ritrovati nella neceſſità, acciò il tutto vada a dovere, d'eſprimere in queſta Lettera i noſtri ſentimenti ſopra la nuova iſtanza.

Condiz. da premetterſi per la Canonizzaz. formala.

§. 7. Noi non facciamo veruna querela, che, dopo aver ottenuto da Noi, nella maniera di ſopra riferita, la conceſſione dell' Officio e della Meſſa propria, coll' aver eſpreſſa la loro idea di non paſſare più oltre, ſi ſiano poi mutati d'opinione; riferendo Noi ben volentieri queſto paſſo a nuovo impulſo di divozione. Siamo in oltre perſuaſi, che, volendo eſſi proſeguire alla formala Canonizzazione, alla colla ſua ſolita diligenza non laſcerà di fare ſpedire la Commiſſione, che ſi dice *in ſtatu & terminis*, della quale ſi è da Noi parlato nella Noſtra Opera *de Canonizatione al lib. 2. cap. 38. num. 3.* non laſcierà di far provare il caſo eccettuato dai Decreti d'Urbano VIII., il che per altro ſi farà dai Poſtulatori con molta facilità, eſibendo in forma autentica la Noſtra conceſſione dell' Officio e della Meſſa, come pure da Noi ſteſſi è ſtato accennato nella citata Noſtra Opera *al lib. 2. cap. 21. num. 3.*; non laſcerà di eſigere, che con nuovo Appoſtolico Proceſſo ſi provino il martirio e la cauſa del martirio del Beato Andrea; non baſtando per la formale Canonizzazione quanto ſi è fatto a ſi è veduto per la conceſſione dell' Officio e della Meſſa, come da Noi ſtaſſi è ſtato pienamente dimoſtrato *nel noſtro lib. 1. de Canonizatione cap. 32. dal num 6. ſino al 17 ed al cap. 42. num. 9.* Non laſcerà di eſaminare con ſevera critica, ſe gli Storici, che raccontano il martirio, abbiano i requiſiti neceſſarj per far prova nel giudizio della formale Canonizzazione, de' quali requiſiti ſi è da Noi diffuſamente trattato *nel noſtro lib. 3. de Canonizatione al cap. 8. e due ſeguenti*, procedendoſi con maggiore facilità, anche nella materia degli Storici, quando ſi tratta della pura permiſſione del culto pubblico riſtretto ad una Dioceſi particolare, di quando ſi diſcorre del culto pubblico precettato, ed eſteſo alla Chieſa univerſale, come anche da Noi fu avvertito *nel lib. 4 part. 2. cap. 10. num. 26.* Non laſcerà finalmente d'eſigere, oltre il martirio, e la cauſa del martirio, ancora l'intervento de' ſegni, e de' miracoli ſeguiti dopo la conceſſione del pubblico culto, che è lo ſteſſo che dire, dopo il noſtro Breve dell' Officio e della Meſſa. Non baſtando

ANNO 1755.

minibus eorum, qui Beatorum numero adſcripti ſunt, vel ſolemni, vel æquipollenti Beatificatione: uti videre eſt *Noſtro lib. 4. de Canonizatione part. 2. cap. 18. num. 9. & ſeq.*

Nova pro Canoniz. inſtantia unde conſcribend. Epiſtolæ occaſio.

§. 6. Si religioſis Viris ſatis fuiſſet, quemadmodum affirmaverant, Officium Miſſamque propriam obtinuiſſe, & ſubinde ulterius progreſſi, Cauſam ipſam ad formalem Canonizationem iſtruere non attentaſſent, Nos quidem Epiſtolam hanc dictandi, te vero perlegendi ac expendi labore levaviſſemus; at cum formalem Canonizationem nunc ſibi animo propoſuerit, obtinuerintque ut Potentiſſimi Catholicorum Principum in id ipſum vehementes inſtarent; opus nobis eſſe conſpeximus, ut omnia rite recteque ſe habeant, hac Epiſtola ſententiam Noſtram de nupera petitione aperire.

Quænam ſint ad formalem Canoniz. præmitt.

§. 7. Haud ſane conquerimur eos, poſtquam expreſſa ſuperius ratione, Miſſæ propriæ propriique Officii conceſſionem a nobis ſunt aſſecuti, declarato eorum animo ulterius minime progrediendi, mutaſſe exinde ſententiam; nova enim hæc molimina libenter damus iteratis Religioſæ devotionis impulſibus. Certi præterea ſumus, quoties ipſi ad formalem Canonizationem properare velint, te, pro ea, qua uti conſueviſti diligentia, non neglecturum, Commiſſionem relaxare, quæ dicitur, *in ſtatu & terminis*, de qua verba fecimus in noſtro Opere de Canonizatione *lib. 2. cap. 38. num. 13.* legitimam quoque expoſcere probationem, qua caſum hunc Urbani VIII. decretis non eſſe comprehenſum demonſtretur, quod cæteroquin facile admodum præſtabunt Poſtulatores, authenticum noſtrum Miſſæ atque Officii indultum proferentes, veluti nos quoque innuimus præcitato Opere *lib. 2. cap. 21. num. 3.* Nec te pariter prætermiſſurum ſcimus, tum exigere, ut novo confecto Proceſſu Apoſtolico, una cum martyrio, ipſa probetur cauſa martyrii Beati Andreæ; cum ad ſolemnem Canonizationem haud ſatis habeantur, quæcunque & facta, & oculis ſubjecta fuerunt ad Officii Miſſæque conceſſionem; veluti ipſi plene demonſtravimus in Noſtro *lib. 1. de Canonizatione cap. 32. a num. 6. ad 17. & cap. 42. num. 9.* Tum ad ſeveræ critices regulas expendere, an Hiſtorici martyrium referentes neceſſariis polleant conditionibus, ad probationem conſtituendam in judicio ſolemnis Canonizationis, quibus de conditionibus Nos late egimus *Noſtro lib. 3. de Canonizatione cap. 8. & duobus ſequentibus*, cum major etiam quoad Hiſtoricos adhibeatur facilitas, quoties res eſt de ſimplici conceſſione publici cultus, peculiaris alicujus Diœceſis finibus circumſcripti, quam cum agitur de publico cultu præceptiva lege decreto, atque in univerſam Eccleſiam ampliato, quemadmodum vel ipſi adnotavimus *lib. 4. part. 2. cap. 10. num. 26.* Ac denique expetere, præter martyrium, ejuſque cauſam, ſignorum præterea ac miraculorum acceſſionem, quæ poſt Indultum publici cultus contigerint, quod perinde eſt ac dicere, poſt datum a Nobis Breve conceſſionis Of-

ficii ac Miſſæ. Neque hic ſufficient duo ſigna, vel miracula, ſed quatuor afferantur neceſſe eſt; cauſa namque Beati Andreæ, quoad martyrium, & martyrii cauſam, fulciri non poteſt probationibus directis, Teſtibus nempe *de viſu*, ſed auxiliaribus veluti ac ſubſidiariis, Teſtibus nimirum *de auditu*; qua quidem in facti ſpecie, duo ſigna vel miracula ſatis non ſunt, ſed quatuor deſiderantur, juxta Generale Decretum a Nobis editum nono Kalendas Maii 1741. impreſſumque in Noſtro Opere *de Canonizatione lib. 3. cap. 3. num. 25.* quod nunc temporis accuratiſſimam executionem in Congregatione Rituum conſequitur.

Qua autem cauſa hæc novum inſ. Canoniz. exemplo.

§. 8. Certum Nobis eſt, te nihil eorum, quæ hactenus recenſuimus, pro perſpecta Nobis cura, ac ſedulitate tua reliqui facturum. Quod Nos habet ſollicitos illud eſt, cauſam Beati Andreæ Pueri, ab Hæbreis occiſi in odium Fidei, primam eſſe, quæ, poſt cauſas Canonizationis S. Sedi reſervatas, inſtrui velit, haud quidem ad obtinendum, vel Indultum permiſſivum publici cultus una aliqua Diœceſi circumſcripti, vel formalem, aut æquipollentem Beatificationem, ſed ad impetrandum publicum cultum, & quidem præceptum, atque in univerſam Eccleſiam per expreſſam formalem Canonizationem ampliatum. Nos hac de re diſſeruimus *in Noſtro lib. 1. cap. 14. n. 5. & 3. lib. cap. 15. n. 6.*, monuimuſque, quoties caſus iſte obveniſſet, cauto opus eſſe; cum res nova agatur, nec unquam in praxim deducta a S. Sede, ex quo eadem ſibi Canonizationis cauſas reſervavit, quemadmodum prædiximus. Eſtque hoc plane illud, quod Nos impulit, ut haſce ad Te daremus Litteras; congruere enim Nobis viſum eſt, ut primum omnium in Rituum Congregatione diſquiratur, an promoveri debeat Beati Andreæ cauſa, quam Poſtulatores ad formalem uſque Canonizationem perducere decreverunt; namque æquum non eſt, ut cauſa inſtitui permittatur, efformari Proceſſus ſuper martyrio, & martyrii cauſa ac ſuper ſignis atque miraculis, & fortaſſe etiam probentur hæc omnia, poſtremo autem reſpondeatur, formali Canonizationi non eſſe locum, ex quo nullum extet ſimilis Canonizationis exemplum, Canonizationis nimirum Pueri in Fidei odium enecati. Audita autem Congregationis ſententia, antequam reddamus quæſito Decretum, non ceſſabimus ſupplices Deum exorare, ut Divino Nos lumine dirigere non dedignetur.

Ideo primum expendi jubetur, an admitti debeat.

Judicandi momenta

§. 9. Interea vero, ut facilior evadat diſquiſitio, opportunum exiſtimamus hiſce Litteris ſummatim retexere, quidquid docuere Theologi de Pueris, in odium Chriſti occiſis, & ex Sacris Eccleſiæ monumentis colligere, quæ de ipſis Pueris, delatoque iiſdem cultu, memoriæ prodita adinveniuntur. Videntur enim Nobis hæc omnia plurimum poſſe conferre ad abſolutiſſimam definitionem inſtantiæ propoſitæ a Poſtulatoribus Beati Pueri Andreæ Rinnenſis, qui, ab impetrato cultu peculiaris Miſſæ & Officii, ad certum quemdam locum, ut prænotavimus, circumſcripti, id quod nihil aliud eſt quam equi-

due ſegni, o due miracoli; ma dovendo eſſere quattro: imperocchè la cauſa del Beato Andrea non può appoggiarſi, quanto al martirio, e cauſa del martirio, a prove dirette, cioè a' Teſtimonj *de viſu*, ma a prove ſuſſidiarie, cioè a' Teſtimoni *de auditu*: nel quale ſtato di coſe non baſtano due ſegni, o due miracoli, ma debbono eſſere quattro, a tenore del noſtro Decreto Generale dei 23. d' Aprile 1741. ſtampato nella noſtra Opera *de Canonizatione al lib. 3. cap. 3. num. 25.* che con ogni maggior eſattezza viene oggidì eſeguito nella Congregazione de' Riti.

Ma perchè induce tal cauſa qualche ſorta di novità.

§. 8. Siamo ſicuri, che colla ſua da Noi ben conoſciuta attenzione e diligenza nulla da lei ſi tralaſcerà di quanto poc'anzi abbiamo detto. Ciò, che a Noi reca ſollecitudine, ſi è, che la cauſa del Beato Andrea fanciullo, ucciſo dagli Ebrei per odio della Fede, è la prima, che, dopo la riſerva delle cauſe di Canonizzazione alla Santa Sede, ſi pretende d'introdurre, non già per ottenere la permiſſione del pubblico Culto riſtretto ad una Diocesi, o la Beatificazione formale, o equipollente, ma per ottenere un pubblico culto preccettato, ed eſteſo alla Chieſa univerſale, mediante un' eſpreſſa formale Canonizzazione. Noi di ciò abbiamo trattato *nel noſtro lib. 1. cap. 14. num. 5. e nel lib. 3. cap. 15. num. 6.* ed abbiamo avvertito, che, ſuccedendo il caſo, era neceſſario aprire gli occhj; trattandoſi di coſa nuova, nè mai ppraticata dalla Santa Sede dopo la riſerva ad aſſa ſatta delle cauſe di Canonizzazione, come di ſopra ſi è detto. E queſto per appunto è quello, che ci ha moſſo a ſcrivere a lei la preſente Lettera; ſembrandoci conveniente, che, prima d'ogni altra coſa, ſi eſamini nella Congregazione de' Riti il punto, ſe debba darſi corſo alla cauſa del Beato Andrea, che i Poſtulatori pretendono di portare alla formale Canonizzazione: non eſſendo del dovere, che ſi laſci introdurre la cauſa, ſi laſcino formare i Proceſſi ſopra il martirio, e cauſa del martirio, e ſopra i ſegni e miracoli, e forſe anche ſi approvi tutto; ed in ultimo ſi riſponda, non eſſer luogo alla formale Canonizzazione, non eſſendovi eſempio di ſimile Canonizzazione, cioè della Canonizzazione d'un Fanciullo ucciſo per odio della Fede. Ed inteſo il parere della Congregazione, non laſceremo di raccomandarci a Dio per eſſere illuminati, prima di fare il Decreto ſopra il queſito.

Perciò ſi ordina, che in primo luogo ſi eſamini ſe ſia bene dargli corſo.

§. 9. Ed intanto per rendere più agevole l'eſame, crediamo opportuno il riaſſumere brevemente in queſta Lettera quanto inſegnano i Teologi in ordine ai Fanciulli, a' quali in odio di Criſto è levata la vita, e raccorre dai ſacri monumenti della Chieſa le memorie, che riſguardano i predetti Fanciulli, ed il culto conceſſo ad eſſi; parendoci, che tutto ciò poſſa influire per un' adeguata riſoluzione ſopra l'iſtanza propoſta dai Poſtulatori del Beato Fanciullo Andrea Rinnenſe, che dal culto dell'Officio e della Meſſa, accordato, come ſi è veduto, per un luogo determinato, a che non è, che una

Motivi per formarne un fondato giudizio.

Font. A. XV.

una equipollente Beatificazione, vorrebbero paſſare più avanti, ed impetrare una formale Canonizzazione.

Tutti i fanciulli uccisi in odio di Criſto, ſono Martiri.

§. 10. Camminando con queſto metodo, diremo, che venerando la Chieſa come martiri gl'Infanti di Betlemme, ciò ha dato un giuſto fondamento ai Teologi di ſoſtenere, che Martiri ſono ancora tutti quegli altri Fanciulli, a'quali è data la morte in odio della Fede di Criſto. Da Noi ſono ſtate radunate le autorità nella noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum al lib. 1. cap. 14. num. 3. e ſeg.*, non eſſendovi fondamento per ſoſtenere ciò, che da alcuni ſi dice, eſſere ſtati Martiri gl'Infanti di Betlemme per uno ſpeciale privilegio dato loro da Dio che accelerò in eſſi l'uſo della ragione, acciò, morendo, conſeguiſſero la palma del martirio; avendo tanto negl'Infanti di Betlemme, quanto in tutti gli altri, che muojono ammazzati in odio della Fede di Criſto, luogo la ragione Teologica, che il martirio conſiſte nella morte patita per la Fede di Criſto, e che dagl'Infanti, che così muojono, ſi acquiſta la gloria del martirio pe'l merito di Gesù Criſto, ancorchè con un atto libero di volontà non l'abbiano accettato. Ed alle autorità ivi da Noi allegate aggingeremo le ſeguenti; cioè il Silvio *in 2. 2. Divi Thomæ quæſt. 124. art. 1. Sunt qui dicant, acceleratum fuiſſe in iſtis Innocentibus*, parla di quei di Betlemme, *uſum rationis: ſed hoc nulla vel Scripturæ, vel Patrum auctoritate probatur &c. Non eſt ergo mirandum, quod Beatus Thomas nolit admittere accelerationem uſus rationis in parvulis Innocentibus pro Chriſto occiſis, quos tamen recte dicit habere palmam Martyrii: quia, quod in aliis propria voluntas, Dei auxilio adjuta, meretur, iſti propter Chriſtum occiſi, ſunt per Dei gratiam conſecuti &c. Si quis ergo quærat, utrum pueri non baptizati, eſſent Martyres, ſi modo interficerentur propter Chriſtum, vel in odium Chriſtianæ Religionis, reſpondendum eſt affirmative.* Peſanti e gravi ſono pure le parole del Suarez *in 3. p. D. Thomæ tom. 3. diſput. 29. ſect. 1.* ove, dopo aver provato, che gl'Infanti di Betlemme furono veri Martiri, così ſoggiugne: *Ex hoc autem ſingulari facto recte colligimus, nullum infantem, ratione infantiæ, eſſe martyrii incapacem; ſed omnes eos, qui eodem modo pro Chriſto mortem ſuſtinuerint, vere eſſe Martyres; nam eadem eſt ratio & cauſa in cæteris infantibus, quæ fuit in illis Innocentibus; quia vel in illo facto interceſſit ſpeciale privilegium, factum illis pueris, vel non: ſi non interceſſit; ergo non eſt, cur alii cenſeantur magis incapaces martyrii, quam illi, cum omnes æque careant uſu rationis: ſi vero interceſſit privilegium, hoc certe non eſt factum perſonis, ſed cauſæ. Quid enim in illis Pueris cogitari poteſt pertinens ad perſonalem dignitatem, vel conditionem eorum, propter quod hujuſmodi privilegium illis conceſſum ſit? Nihil ſane. Tota ergo ratio illius privilegii fuit cauſa mortis, nimirum quod propter Chriſtum occiſi ſunt &c. Quin etiam Eccleſia eodem modo inter Maryres numerat quotlibet pueros, vel infantes, qui in lege Gratiæ pro Chriſtiana Religione mortui ſunt, ut conſtat ex omnibus hiſtoriis Eccleſiaſticis, &*

cx

Si prova con la ragione Teolog. ed autor. de'Teol.

Anno 1755.

equipollens Beatificatio, ulterius progredi vellent, & formalem obtinere Canonizationem.

Omnes pueri, in odium Chriſti occiſi, ſunt Mart.

§. 10. Hanc itaque ſectantes methodum, aſſeremus, ex quo Eccleſia tanquam Martyres colat Bethleemiticos Infantes, Theologis juſtam fuiſſe cauſam propugnandi, Martyres quoque eſſe cæteros omnes Pueros, quibus in odium Chriſtianæ Fidei vita fuit adempta. Collectæ a Nobis fuerunt auctoritates in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 1. cap. 14. num. 3. & ſeq.* Neque enim ulla firma ratione defendi poteſt, quod affirmant nonnulli, Martyres nimirum fuiſſe Bethleemiticos Infantes, peculiari quodam privilegio divinitus ipſis dato, quo ipſorum ætatem rationis uſus antevertit, ut mortem perpeſſi, martyrii palmam aſſequerentur: etenim tam quoad Bethleemiticos Infantes, quam quoad ceteros omnes in odium Fidei Chriſti necatos, obtinet Theologica ratio, martyrium ſcilicet intelligi per mortem in Chriſtianæ Fidei odium perlatam Infanteſque, qui hujuſmodi morte tolluntur, martyrii gloriam aſſequi ex Jeſu Chriſti meritis, quamvis libero arbitrii actu illud non oppetierint. Auctoritatibus autem ibi per Nos allatis ſupperaddemus ſequentes; Sylvium nempe *in 2. 2. D. Thomæ quæſt. 124. art. 1. Sunt qui dicant acceleratum fuiſſe in iſtis Innocentibus*, de Bethleemiticis loquitur, *uſum rationis: ſed hoc nulla vel Scripturæ, vel Patrum auctoritate probatur &c. Non eſt ergo mirandum, quod Beatus Thomas nolit admittere accelerationem uſus rationis in parvulis Innocentibus pro Chriſto occiſis, quos tamen recte dicit habere palmam martyrii: quia, quod in aliis propria voluntas, Dei auxilio adjuta, meretur, iſti propter Chriſtum occiſi, ſunt per Dei gratiam conſecuti &c. Si quis ergo quærat, utrum pueri non baptizati, eſſent martyres, ſi modo interficerentur propter Chriſtum, vel in odium Chriſtianæ Religionis, reſpondendum eſt affirmative.* Satis ponderis & momenti ineſt quoque verbis Suareſii *in 3. part. D. Thomæ tom. 3. diſcept. 29. ſect. 1.* ubi poſtquam evicerat, Pueros Bethleem fuiſſe vere martyres, ita ſubdit: *Ex hoc autem ſingulari facto recte colligimus, nullum infantem, ratione infantiæ, eſſe martyris incapacem; ſed omnes eos, qui eodem modo pro Chriſto mortem ſuſtinuerint, vere eſſe martyres: nam eadem eſt ratio & cauſa in cæteris infantibus, quæ fuit in illis Innocentibus; quia vel in illo facto interceſſit ſpeciale privilegium, factum illis pueris, vel non: ſi non interceſſit; ergo non eſt, cur alii cenſeantur magis incapaces martyrii, quam illi, cum omnes æque careant uſu rationis: ſi vero interceſſit privilegium, hoc certe non eſt factum perſonis, ſed cauſæ. Quid enim in illis Pueris cogitari poteſt pertinens ad perſonalem dignitatem, vel conditionem eorum, propter quod hujuſmodi privilegium illis conceſſum ſit? Nihil ſane. Tota ergo ratio illius privilegii fuit cauſa mortis, nimirum quod propter Chriſtum occiſi ſunt &c. Quin etiam Eccleſia eodem modo inter martyres numerat quoslibet pueros, vel infantes, qui in lege Gratiæ pro Chriſtiana Religione mortui ſunt, ut conſtat ex omnibus hiſtoriis Eccleſiaſticis, & ex modo loquendi Sanctorum &c. Neque enim*

Probatur ratione Theolog. & Theol. auctorit.

gra-

Anno 1755.

gratia Chriſti minus liberaliter nunc, quam eo tempore, communicatur, neque horum mors minus eſt propter Chriſtum, quam illorum; immo quodammodo videtur expreſſius, ac formalius eſſe propter Chriſtum; nam, licet omnes interfecti ſint in odium Chriſti, tamen illi priores Innocentes ſolum mortui ſunt inter quærendum Chriſtum; hi vero interficiuntur propter Fidem Chriſti, & ad deſtruendam & evertendam Religionem ejus. Eſt ergo par omnium ratio. Ejuſdemque ſententiæ ſunt quoque Eſtius *in 4. ſent. diſt. 4. §. 21. verſ. Præterea non leve*, Cardinalis Lauræa *in 3. lib. ſent. part. 2. diſput. 20. de martyrio art. 4. num.* 34. nec non bon. mem. Card. Gotti *tom. 2. in 3. part. tract. de Baptiſmo quæſt. 2. dub. 2. §. 1. & tom. 4. part. 1. de Veritate Religionis cap.* 14. *§. 3. num.* 15.

Pont. A. XV.

ex modo loquendi Sanctorum &c. Neque enim gratia Chriſti minus liberaliter nunc, quam eo tempore, communicatur, neque horum mors minus eſt propter Chriſtum, quam illorum; immo quodammodo videtur expreſſius ac formalius eſſe propter Chriſtum: nam, licet omnes interfecti ſint in odium Chriſti, tamen illi priores Innocentes, ſolum mortui ſunt inter quærendum Chriſtum; hi vero interficiuntur propter Fidem Chriſti, & ad deſtruendam & evertendam Religionem ejus. Eſt ergo par omnium ratio. E dello ſteſſo ſentimento ſono pure l'Eſtio *in 4. ſentent. diſt. 4. §. 21. verſ. Præterea non leve*, il Cardinale di Lauria *in 3. lib. ſent. part. 2. diſput. 20. de Martirio art. 4. num.* 34. ed anche la buona memoria del Cardinale Gotti *tom. 2. in 3. part. tractat. de Baptiſmo qu. 2. dub. 2. §. 1.* e *nel tom. 4. par. 1. de Veritate Religionis al cap.* 14. *§. 3. num.* 15.

Inde Eccleſiaſtic. monum. & primo, quod puerorum nomina ſint in Martyr. Roman. illata.

§. 11. Proximum eſt, ut ea colligantur, quæ ſacris Eccleſiæ monumentis conſignata reperiuntur. Percurrentes Martyrologium Romanum, reperimus quinto Idus Januarii habitam mentionem, Antiochiæ Celſi cujuſdam pueri, qui una cum Marcionilla Matre, aliiſque Fratribus in odium Fidei Chriſti fuit occiſus; pridie Idus Februarii, Alexandriæ Modeſtii, & Ammonii Infantium; XVI. Kalendas Julii, Tharſi in Cilicia SS. Martyrum Julittæ matris, & Quirici filii tertium ætatis ſuæ annum agentis; Idibus Julii Alexandriæ decem Infantium, quinto Kalendas ejuſdem menſis, Mediolani SS. Nazarii, & Celſi pueruli; decimo ſexto Kalendas Septembris, Cartagine in Africa Maximi pueri; duodecimo Kalendas Septembr. in Sardinia Ciſelli, & Camerini puerorum, decimo nono Kalendas Octobris, Romæ Creſcentii pueri; decimo quinto Kalendas ejuſdem menſis Auguſtoduni S. Flocelli infantis; Idibus Novembris Paulilli pueri, qui, in Vandalica Genſerici perſecutione per Africam, martyrium pertulit, decimo quinto Kalendas eodem menſe, Antiochiæ Barulæ infantis; octavo Idus Decembris in Africa S. Majorici adoleſcentuli. De hoc Majorico loquitur quoque Victor Vitenſis *lib. 5. de Perſecutione Vandalica, t. 8. Bibliothecæ Patrum*, ubi etiam *pag.* 681. meminit de aliis pueris, qui in prædicta Vandalica perſecutione forti animo martyrium ſubierunt. *Ibi & Infantuli fuere quamplurimi, quos genitrices materno ſequebantur affecta, aliæ gaudentes, aliæ triſtes, aliæ retrahentes: aliæ gaudebant, ſe martyres peperiſſe; aliæ moliendo diluvio rebaptizationis nitebantur a confeſſione Fidei revocare. Nullum tamen tunc nec blandimenta vicerunt, nec carnalis pietas aliquem inclinavit ad terram.*

Indi dai monum. della Chieſa; e in primo luogo dall'inſerzione de' loro nomi nel Martirologio Romano.

§. 11. Subentra l'adunanza de' monumenti della Chieſa. Scorrendo il Martirologio Romano, ritroviamo *ai 9. di Gennajo* fatta menzione, in Antiochia d'un certo Celſo fanciullo, che colla madre Marcionilla, ed altri Fratelli, fu ucciſo in odio della Fede di Criſto; *ai 12. di Febrajo* in Aleſſandria di Modeſtio, ed Ammonio infanti; *ai 16. di Giugno*, in Tarſo nella Cilicia de' SS. Martiri Quirico, e Giulitta madre, eſſendo il figlio nell'età d'anni tre; *ai 15. di Luglio*, in Aleſſandria di dieci Infanti, *ai 28. dello ſteſſo meſe*, in Milano de' SS. Nazario, e Celſo fanciullo; *ai 17. di Agoſto*, in Cartagine nell'Africa di Maſſimo fanciullo; *ai 21. di Agoſto* nella Sardegna di Ciſello e Camerino fanciulli; *ai 14. di Settembre*, in Roma di Creſcenzio fanciullo; *ai 17 dello ſteſſo meſe*, in Autun di S. Flocello fanciullo; *ai 13. di Novembre*, di Paolillo fanciullo, che ſopportò il martirio nella perſecuzione Vandalica di Genſerico nell'Africa; *ai 18. dello ſteſſo meſe*, in Antiochia del fanciullo Barula; *ai 6. di Dicembre*, nell'Africa di S. Majorico giovanetto. Di queſto Majorico parla pure Vittore Vitenſe *nel lib. 5. della Perſecuzione Vandalica, nel tom. 8. della Biblioteca de' Padri*, ove ancora *alla pag.* 681. fa menzione d'altri fanciulli, che nella detta perſecuzione Vandalica ſopportarono coraggioſamente il martirio: *Ibi & Infantuli fuere quamplurimi, quos genitrices materno ſequebantur affectu, aliæ gaudentes, aliæ triſtes, aliæ retrahentes: aliæ gaudebant, ſe Martyres peperiſſe; aliæ moliendo diluvio rebaptizationis nitebantur a confeſſione Fidei revocare. Nullum tamen tunc nec blandimenta vicerunt, nec carnalis pietas aliquem inclinavit ad terram.*

Secundo quod eorum Reliquiæ cum ſignis martyrii fuerint repertæ.

§. 12. Pueros, quorum nomina, uti prænotavimus, in Martyrologium Romanum ſunt relata, quique inter Martyres recenſentur, ſequuntur cæteri, quorum Reliquiæ martyrii nota ſignatæ, ſeu, quod perinde eſt, cum ampulla ſanguinis, in veteribus Chriſtianorum Cœmeteriis fuerunt repertæ, una cum proprio cujuſque nomine, ac indicatione annorum, quibus Sancti illi Pueruli pro Chriſto occiſi ſunt. Ad id ipſum evincendum, ſatis eſt, ut præ manibus habeatur opus accuratiſſimum bonæ memoriæ Ca-

Secondo dal trovarſi le loro Rel. colla inſegne del martirio.

§. 12. Ai Fanciulli, i nomi de' quali ſono deſcritti, come abbiamo veduto, nel Martirologio Romano, e che ſono poſti nel numero de' Martiri, ſuccedono gli altri, le Reliquie de' quali, colle diviſe del Martirio, che è lo ſteſſo che dire, col vaſo di ſangue, ſi ſono ritrovate ne' Cimiterj de' noſtri antichi Criſtiani, col nome proprio, e colla notizia degli anni, ne' quali i Santi Fanciulli furono ucciſi per Criſto. Per verificare queſt'aſſunto, baſta dar mano all' Opera diligentiſſima della buona memoria del

Pont. A. XV.

del Canonico Marcantonio Boldetti *ſopra i Cimiterj de' SS. Martiri, ed antichi Criſtiani*, ove *alla pag.* 344. ſi riferiſce la lapida di S. Doroteo Martire, morto nell'eta di meſi ſei; *alla pag.* 363. quella di S. Anaſtaſio, *alla pag.* 365. quella di S. Serenilla, ambidue morti nel primo anno della loro vita; *alla pag.* puro 365. quella di S. Bonifazia, morta d'anni tre; *alla pag.* 432. quella di S. Aurelio d'Anni quattro: tra che apparteogono a tre Infanti d'anni cinque, cioè di Decenzio *alla pag.* 345. di Tiberia *alla pag.* 363. di Candida *alla pag.* 366. e finalmeote di due, che non avevano paſſato l' anno ſeſto, cioè quella di S. Doroteo *pag.* 372. e quella di S. Diogenia *pag.* 381. E lo ſteſſo Canonico Boldetti *al lib.* 1. *cap.* 48. *pag.* 261. dopo aver ſaviamente conſiderato, che non i ſoli Innocenti di Betlemme, ma che gli altri ancora, che dipoi ſono morti per la Fede di Criſto, benchè fanciulli, ſono degni del culto dovuto ai Martiri, ſoggiugne, che nelle Perſecuzioni, per tutto il mondo, a ſpecialmente in Roma, fu data dagl' idolatri la morte anche ai Fanciulli in odio della Fede di Criſto;. *In Pueris quoque, virtus major ætate, annos ſuos confeſſionis laude tranſcendit, ut martyrii veſtri beatum gregem & ſexus & ætas omnis ornaret*: ſono parole di S. Cypriano *nell'Epiſtola* 77. *ad Nemeſianum* dell'edizione del Baluzio. E parlando de' Criſtiani di Roma, dica Minuzio Felice *in Octavio, nel tom.* 3. *della Biblioteca de' Padri: Pueri & mulierculæ noſtra Cruces, tormenta, feras, & omnes ſuppliciorum terriculas, inſpirata patientia doloris illudunt.*

Terzo dagli Annali, ed altri Ecclesiastici monum.

§. 13. Concordano gli Annali della Chieſa, ed altri monumenti Eccleſiaſtici. Ne' tempi di Decio, o di Valeriano, celebre fu il martirio di S. Cirillo fanciullo, *Pueri*, gli Atti del qnale ſooo riferti dai Bollandiſti *t.* 7. *di Maggio al giorno* 29. a dal Ruinart *in Actis Martyrum dell'edizione di Amſterdam pag.* 246. Negli Annali del Cardinal Baronio *all'anno di Criſto* 311. *num.* 16. ſi fa menzione del martirio di due Ragazzi ſtatelli, i Corpi de' quali furono ſepolti in una Chieſa vicino a Nicomedia, che dipoi chiamoſſi *Martyrium Infantium*: ed *all' anno di Criſto* 522. *num.* 57. *e ſeg.* ſono regiſtrati gli Atti del martirio di una Donna, e d'un di lei Figlio, che non avava più d' anni cinque. Ne' Bollandiſti *al giorno* 24. *di Marzo*, oltre il Beato Simone fancinllo di Trento, di cui di ſopra ſi è parlato, ſi racconta, che nella Dioceſi di Colonia ſi preſta culto ad un certo Joannetto fanciullo, ucciſo dagli Ebrei in odio della Fede. Il Baillet *allo ſteſſo giorno* 24. *di Marzo*, dice, che in Parigi un certo Riccardo fanciullo è venerato per Martire, a che un certo Guglielmo parimente fanciullo, che fu ucciſo dagli Ebrei in odio della Fede, ha avuto culto nell' Inghilterra. E *nel tom.* 18. *delle Opere* del Padre Teofilo Raynaudo, ed individualmente in quella intitolata *de Martirio per peſtem*, *part.* 2. *cap.* 2. *num.* 7. ſi legge, che nel tempo del Re Ferdinando fu ucciſo dagli Ebrei in odio di Criſto un certo

Anno 1755.

Canonici Marci Antonii Boldetti *de Cœmeteriis Sanctorum Martyrum, & veterum Chriſtianorum, ubi pag.* 344. affertur inſcriptio ſepulcralis lapidis S. Dorotei martyris ſexto infantiæ menſe ſublati; *pag.* 363. ſimilis inſcriptio S. Anaſtaſii, *pag.* 365. alia S. Serenillæ, quorum nterque fuit primo ineuntis ætatis anno interſectus; eadem itidem *pag.* 365. Epitaphium exſcribitur S. Bonifaciæ trimæ; *pag.* 432. alterum S. Aurelii quadrimi; nec non alia tria de tribus Infantibus quinquennibus, Decentio nimirum *pag.* 345. Tiberia *pag.* 363. Candida *pag.* 366. Demum ſimilia monumenta profert de duobus, qni ſextum non exceſſeraot ætatis annum, alterum nimirum de S. Doroteo; *pag.* 372. alterum de S. Diogenia *pag.* 381. Idemque Canonicus Boldetti *lib.* 1. *cap.* 48. *pag.* 261. poſtquam ſcite prænoteverat, non ſolum Bethleemiticos Innocentes, ſed & cæteros quoque, qni ſucceſſivo tempore pro Chriſti Fide mortem perpeſſi ſunt, ut ut Infantes, dignos eſſe, quibus Martyrum cultus exhibeatur, ſubdit, ſævientibus perſecutionibus, ubique terrarum, præſertim vero Romæ, Idolorum Cultores, ipſos quoque pueros in odium Fidei Chriſti, intereміſſe: *In pueris quoque virtus major ætate annos ſuos confeſſionis laude tranſcendit, ut Martyrii veſtri beatum Gregem, & ſexus, & ætas omnis ornaret*: ſunt S. Cypriani verba in *Epiſtola* 77. *ad Nemeſianum* Balutianæ editionis. Loquens autem de Chriſtifidelibus Romæ degentibus, inquit Minutius Felix *in Octavio, tom.* 3. *Bibliotheca Patrum: Pueri, & Mulierculæ noſtræ cruces, tormenta, feras, & omnes ſuppliciorum terriculas, inſpirata patientia doloris illudunt.*

Tertio, ex Annalib. aliiſque Eccleſiæ monum.

§. 13. His conſoni ſunt Eccleſiæ Annales, aliaque Eccleſiaſtica monumenta: Sub Decio, aut Valeriano, celebre fuit martyrium S. Cyrilli primioris ætatis, *Pueri*, cujus acta referuntur a Bollandiſtis *tom.* 7. *Maji ad diem vigeſimam nonam*, & a Ruinart *in Actis Martyrum editionis Amſtelodami pag.* 246. In Annalibus Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 311. *num.* 16. fit mentio de duobus fratribus Puerulis, quorum corpora condita fuere ad Nicomediam in Eccleſia, quæ ſubinde dicta fuit *Martyrium Infantium*; & *ad annum Chriſti* 522. *pag.* 57. & *ſeq.* exſcripta ſunt acta Martyrii cujuſdam Mulieris, ejuſque Filii quintum ætatis annum non prætergreſſi. Apud Bolland. ad *diem* 24. *Martii*, præter ea, quæ de Beato Simone puero Tridentino ſuperius commemoravimus, narratur in Diœceſi Colonienſi coli Joannettum quemdam Puerum, in odium Fidei ab Hebræis occiſum: Baillet. ad *eandem diem* 24. *Martii* inqnit, Pariſiis coli tanquam Martyrem Riccardum quemdam puerum; alterumque itidem puerum Villelmum nomine, in odium Fidei ab Hebræis interemptum in Anglia fuiſſe cultum. Tomo autem 18. Operum Patris Theophili Raynaudi, & nominatim in eo Opere, quod inſcriptum eſt *de Martyrio per peſtem*, *part.* 2. *cap.* 2. *num.* 7. legitur, Ferdinandi Hiſpaniarum Regis ætate, in odium Chriſti fuiſſe a Judæis interfectum in oppido prope Toletum, *Guardia* dicto, puerum quemdam trimum, eidemque cul-

Anno 1755.

cultum exhiberi, atque dici antonomaſtice, *Innocentem a Guardia:* idque ipſum teſtatur de geminis aliis pueris bimis, in Sardinia, Ceſſelio, & Camerino nuncupatis. Inſuper in præcitata diſceptatione Apologetica de martyrio S. Simonis Tridentini *pag.* 242. Infantula quædam commemoratur, nomine Urſula annorum trium, quæ ad annum circiter 1442. Loncii, parva quidem, ſed vetuſta Civitate in finibus Comitatus Tirolenſis ad Carinthiam poſitæ in Valle Puſteria, truculentiſſime fuit in Chriſti odium ab Hebræis interempta; vetuſtiorique lapidi in ſacrario loci appoſito ſubrogatus ſubinde fuit recentior an. 1609. ex vetuſtiori illo exſculptus, in quo deſcripta legitur horrendi ſceleris hiſtoria: & *pag.* 246. & *ſeq.* mentio habetur de Laurentino puero, quem Hebræi quinquennem in odium itidem Fidei Chriſti anno 1485. interſecarunt, quique ab ipſo martyrio in hæc uſque tempora, Maroſticæ, in agro Vicentino, proximiſque pagis, martyr habetur ac colitur.

Non omnes, qui ſupra commem. ſunt pueri vel infantes, rationis expertes fuerunt.

§. 14. Non id Nobis ſumimus, ut propugnemus, omnes, quorum nomina huc uſque innuimus, ea reipſa fuiſſe ætate, qua rectum a pravo, cum occiſi fuerunt, non ſecernerent, quamvis ex ipſis nonnulli *Pueri*, reliqui *Infantes* dicantur. Fatemur ingenue, ut ut aliqui nuncupentur Pueri; ex his tamen ipſis nonnullos duodecimum, alios nonum, & alios itidem ſeptimum ætatis annum impleviſſe; quemadmodum ipſi adnotavimus ad martyrium S. Babilæ, & Sociorum, in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 5. & uti etiam monetur ab emeritis viris, & in latina lingua apprime verſatis, quorum aliqui pueritiam a tertio quartove ætatis anno ad decimum uſque, alii a ſeptimo ad decimum quartum producunt; uti videre eſt apud Martinium *Verb. Puer*. Alii pueritiam decimo vel etiam decimoquinto ætatis anno concludunt, quemadmodum legi poteſt penes celebrem Facciolatum *Verb. Puer*, & inter juriſperitos apud Gonzalez, *in cap. Referente num.* 7. & *ſeq. de delictis puerorum:* qua nimirum ætate oportet fuiſſe ſanctum illum Cyrillum *Puerum*, quem ſupra commemoravimus, ſi ejus agendi ratio, reſponſiones ad Tyrannum, adhibitaque ab ipſo Tyranno verba expendantur. *Vidiſti, o puer* (*inquit*) *ignem; vidiſti, o juvenis, gladium?* quæ in ejuſdem Actibus ſuperius indicatis leguntur.

Verba Pueri, inf. non ſemper ætat. indign. judicio expert.

Animadvertimus, plures dici infantes, eum autem eſſe infantem, qui adhuc concepta verba proferre neſcit, idoſt non valet. *Infans ab infando dictus eſt:* inquit Nonius. Et S. Iſidorus *de originib.* ſubdit: *Infans dicitur homo primæ ætatis: dictus autem infans, quia adhuc fari neſcit, id eſt loqui non poteſt.* Qua in re conſentiunt viri latinæ linguæ peritia inſigniores, Holmannus nempe, & præmemoratus Facciolati. Verum non ignoramus infantis nomine ab Eccleſiaſticis Scriptoribus eos etiam fuiſſe deſignatos, qui eam agebant ætatem, qua eloqui poterant, ac noverant. In Actis Proconſularibus S. Saturnini

Pont. A. XV.

lo Fanciullo di tre anni in un Caſtello vicino a Toledo, chiamato *Guardia*, che eſſo ha culto, e che chiamaſi per antonomaſia *Innocens a Guardia:* ed atteſta lo ſteſſo di due altri Fanciulli di due anni nella Sardegna, chiamati Ceſelio, e Camerino. E nella citata Diſſertazione Apologetica ſopra il martirio del Beato Simone da Trento *alla pag.* 242. ſi fa menzione d'una certa Bambina, chiamata Orſola, d'anni tre, che circa l'anno 1442. in Lienz, piccola, ma antica Città, poſta fu i confini del Tirolo verſo la Carintia, nella valle di Puſteria, fu barbaramente uccisa dagli Ebrei in odio di Criſto; eſſendo ſtata poſta nella Sagreſtia della Chieſa del Luogo, in vece d'un antica lapide, una più recente del 1609. eſtratta dall'antica, in cui l'orrido infanticidio viene deſcritto: ed *alla pag.* 246. *e ſeg.* ſi fa menzione del fanciullo Lorenzino, che in età d'anni cinque l'anno 1485. fu ſvenato dagli Ebrei in odio pure della Fede di Criſto, e che dal giorno del ſuo martirio ſino al preſente, in Maroſtica nel territorio Vicentino, e ne' luoghi vicini, è riconoſciuto e venerato come Martire.

§. 14. Noi non c'impegniamo a ſoſtenere, che tutti quelli, i nomi de' quali abbiamo poc'anzi additati, foſſero veramente in quell'età, in cui non diſtinguevano il bene dal male, quando furono neciſi, ancorchè alcuni d'eſſi ſiano chiamati *Puer*, ed altri *Infans*. Con ogni ingenuità riconoſciamo, che, benchè alcuni ſiano chiamati Fanciulli, alcuni però d'eſſi erano, chi in età di dodici anni, chi di nove, e chi di ſette; come Noi ſteſſi abbiamo oſſervato nel Martirio di S. Babila, e de' Compagni, nella noſtra Opera *de Canonizat. Sanctorum al lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 5., e come ancora vien avvertito dagli uomini di gran merito, e profondi nella lingua Latina, alcuni de' quali miſurano la puerizia dal terzo, o quarto anno, ſino al decimo; altri dal ſettimo ſino al decimoquarto, come può vederſi nel Martinio *alla parola Puer*; altri mettono il fine della puerizia nell'anno decimo, ed anche nel decimo quinto, come può vederſi nell' inſigne Facciolati *alla parola Puer*, e fra i Giuriſti nel Gonzalez *ſopra il Cap. Referente, num.* 7. & *ſeq. de delictis puerorum*, e come finalmente è d'uopo, che foſſe quel S. Cirillo fanciullo, *Puer*, di ſopra memorato, ſe ſi conſidera la di lui condotta, le riſpoſte da eſſo date al Tiranno, ed il linguaggio uſato dal Tiranno; *Vidiſti, o puer* (*inquit*) *ignem, vidiſti, o juvenis, gladium?* come ſi legge ne' di lui Atti di ſopra indicati.

Non tutti i ſopranominati fanciulli, o infanti, erano privi d'uſo di ragione

Le parole Fanciullo, Infante non ſempre indic. età incap. di ragion.

Riflettiamo, che molti ſono chiamati infanti, e che infante è quello, che per anche non ſa, cioè non può parlare. *Infans ab infando dictus eſt:* dice Nonio. E S. Iſidoro *de originib.* ſoggiugne: *Infans dicitur homo primæ ætatis: dictus autem infans, quia adhuc fari neſcit, id eſt loqui non poteſt.* Nel che concordano gli uomini più inſigni nella lingua Latina, cioè l'Hofmanno, ed il ſopraddetto Facciolati. Ma ſappiamo, che il nome d'infante appreſſo gli Scrittori Eccleſiaſtici è ſtato dato anche a quelli, che erano in una età, in cui potevano e ſapevano parlare.

Digitized by Google

Negli Atti Proconſolari di S. Saturnino, e Compagni Martiri, ſtampati dal Surio, e riportati dal Cardinale Baronio *all' anno di Criſto* 303. vien riferito, che dal Magiſtrato della Colonia fu preſo Saturnino Prete coi quattro ſuoi Figliuoli, fra' quali vi era Hilariano infante, e che tutti furono martirizzati, e ſopra la parola Infante così rifletete il detto Cardinale *al num.* 36. *Cum hic audis infantem, ne exiſtimes, puerum hunc eſſe nuper natum, qui fari neſciat; nam loquendi uſus erat apud Afros, ut quoſque pueros infantes dicerent, ut ex Victore Uticenſi alibi diximus, qui pueros Eccleſiæ cantores infantulas nominat &c.* Dopo ciò, lo ſteſſo Cardinale forma il queſito circa l'età, in cui era Hilariano infante, quando ſopportò il martirio: *Porro quotennis eſſet puer hic, quem Auctor vocat infantem, ſua ipſius confeſſio, coram Proconſule facta, inferius declarabit:* Ed *al num.* 57. riferendo le parole dell' infante dette avanti il Proconſolo, dà a conoſcere, che l' infante poteva e ſapeva parlare, e ch' era in una età; in cui ben conoſceva; che riceveva la morte per la Fede di Criſto; *Hilarianus adhuc ſupererat*, ſono parole degli Atti, *unus de natis Presbyteri Martyris Saturnini, qui ætatem ſuam parvulam ingenti devotione vincebat &c. Subito brevi de corpore vox juvenilis auditur, & anguſtum pueri pectus ad confeſſionem Domini totum aperitur in voce reſpondentis: Chriſtianus ſum, & mea ſponte atque voluntate, cum patre mea, & cum fratribus feci Collectam.*

Diſtinz. de' Mart. in tre Claſſi. §. 15. S. Bernardo nel Sermone degl' Innocenti *al tom.* 1. *pag.* 787. dice, che alcuni ſono Martiri *voluntate & opere*, come fu Santo Stefano: *Habemus in Beato Stephano martyrii ſimul & opus & voluntatem:* altri

Di fatto cioè, e per elez. Di ſolo deſiderio. ſono Martiri di ſola volontà, come fu S. Giovanni Evangeliſta, che morì in pace, eſſendo ſopravviſſuto al martirio dell' olio bollente, che ſofferſe: *Habemus ſolam voluntatem in Beato Joanne:* e che altri ſono Martiri per l'opera ſola, cioè per aver perduta la vita per la Fede di Criſto: *Solum in beatis Innocentibus opus.*

Di ſolo fatto. Alla claſſe de' Martiri *operis & voluntatis* debbono riferirſi tutti quelli, che, quantunque in età puerile, conobbero, che dovevano morire per la Fede di Criſto, e vollero morire per eſſa, avendo il Grande Iddio cogli ajuti efficaci della ſua grazia prevenuto l'età. Allude S. Ambrogio a queſto trionfo della grazia, quando *nel ſuo lib.* 1. *de Virginibus al cap.* 2. parla del martirio di S. Agneſe: *Hæc duodecim annorum martyrium feciſſe traditur. Quo deteſtabilior crudelitas, quæ nec minuſculæ pepercit ætati: immo magna vis Fidei, quæ etiam ab illa teſtimonium invenit ætate:* e poco dopo: *Magiſterium virtutis implevit, quæ præjudicium vehebat ætatis.* Poc' anzi ſi è parlato del martirio di una Madre, e d' un Figlio, riferito dal Cardinale Baronio *all' anno di Criſto* 522. *num.* 57. *e ſeg.*, ed ora cade in acconcio l' aggiugnere, che, benchè il Fanciullo non aveſſe più di cinque anni, ſeppe reſiſtere alle luſinghe del Tiranno, che, dopo aver condannata la Madre alle fiamme, era portato a ſalvare il Figlio, purchè aveſſe abbandonata la Fede di Criſto; ma, eſſendoſi eſ-

nini & Sociorum martyrum a Surio editis, relatiſque a Cardinali Baronio ad annum Chriſti 303., habetur, a Coloniæ magiſtratu captum Saturninum Presbyterum, una cum quatuor filiis, quos inter aderat Hilarianus infans, omneſque martyrium conſecutos: ad verbum autem *Infans* hæc expendit prædictus Cardinalis *num.* 36. *Cum hic audis infantem, ne exiſtimes, puerum hunc eſſe nuper natum, qui fari neſciat: nam loquendi uſus erat apud Afros, ut quoſque pueros infantes dicerent, ut ex Victore Uticenſi alibi diximus, qui pueros Eccleſiæ cantores, infantulas nominat &c.* Poſt hæc idem Cardinalis quæſtionem exhibet de ætate, quam ageret Hilarianus infans, cum martyrium paſſus eſt. *Porro quotennis eſſet puer hic, quem Auctor vocat infantem, ſua ipſius confeſſio, coram Proconſule facta inferius declarabit:* Et *num.* 57. verba exſcribens ab infante coram Proconſule dicta, ſatis indicat, infantem & fari ſciviſſe, & potuiſſe, eaque fuiſſe ætate, in qua probe animo menteque aſſequebatur, ſibi mortem in odium Fidei Chriſti inferri: *Hilarianus adhuc ſupererat*, ſunt ipſa Actorum verba, *unus de natis Presbyteri Martyris Saturnini, qui ætatem ſuam parvulam ingenti devotione vincebat &c. Subito brevi de corpore vox juvenilis auditur, & anguſtum pueri pectus ad confeſſionem Domini totum aperitur in voce reſpondentis: Chriſtianus ſum, & mea ſponte atque voluntate cum patre mea, & cum fratribus feci Collectam.*

§. 15. S. Bernardus in Sermone de Innocentibus *tom.* 1. *pag.* 787. ait, nonnullos Martyres eſſe *voluntate & opere*, veluti Sanctus Stephanus: *Habemus in Beato Stephano martyrii ſimul & opus, & voluntatem;* alios eſſe Martyres ſola voluntate, cujuſmodi fuit S. Joannes Evangeliſta, qui poſt martyrium ebullientis olei ſuperſtes, in pace quievit, *habemus ſolam voluntatem in Beato Joanne:* & quoſdam Martyres haberi ſolo opere, ex eo nimirum, quod pro Chriſti Fide mortem obierint: *ſolum in Beatis Innocentibus opus.* Triplex Martyr. diſtinctio. Voluntat. & opere. Sola voluntate. Solo opera.

In Claſſe Martyrum *operis & voluntatis* recenſendi ſunt quotquot puerilem licet ætatem agentes, noverunt tamen ſibi pro Chriſti Fide moriendum, volueruntque pro ea occumbere, Deo Optimo efficacibus gratiæ ſuæ auxiliis ætatem antevertente. Hunc gratiæ triumphum innuit S. Ambroſius, cum *in ſuo lib.* 1. *de Virginibus cap.* 2. loquitur de martyrio S. Agnetis: *Hæc duodecim annorum martyrium feciſſe traditur. Quo deteſtabilior crudelitas, quæ nec minuſculæ pepercit ætati: imma magna vis Fidei, quæ etiam ab illa teſtimonium invenit ætate:* & paulo infra; *Magiſterium virtutis implevit, quæ præjudiciam vehebat ætatis.* Paullo ſupra martyrium commemoravimus matris, ejuſque filii, a Cardinale Baronio relatum *ad annum Chriſti* 522. *num.* 57. *& ſeq.* nunc autem opportune ſubditur, valuiſſe puerum, etſi haud quinquennio majorem, blandimentis Tyranni obſiſtere, qui poſtquam matrem comburi juſſerat, filium cupiebat pœna eximere, modo a Chriſti Fide defeciſſet; vero cum effervescente concertatione, a ſuo ſe cuſtode abripuiſſet puer; ex ſuperno peculiari impulſu pro-

ſo, ſiliit

Anno 1755.

ſiliis in flammas, inter quas perierat mater, quemadmodum noſſe licet ex univerſa facti ſerie deſcripta in Actis a Cardinali Baronio relatis, in quibus dum pueri deſcribitur indoles, instructus dicitur prudentia, quæ ætatem longo præſtaret. De his martyribus non eſt Nobis ſermo; de tertia loquimur claſſe Martyrum, qui *ſolo opere Martyres ſunt*, ut verbis utamur S. Bernardi, damuſque libenter, ex iis multos reperiri inter eos, quos ſupra commemoravimus; occurrunt quippe nonnulli, de quibus, vel adnotatus annorum numerus, quo martyrium ſubierunt, vel integer hiſtoriæ complexus omnem adimunt occaſionem diſceptandi, quonam ſenſu verbum *Puer*, alterumque *Infans*, ſint accipienda. Cum in Sacro Textu apud Matthæum *cap.* 2. ætas puerorum, quos Herodes in Bethleem ejuſque finibus juſſit occidi, adnotetur = *a bimatu, & infra* = inde demonſtratur perſpicue, interfectos pueros Martyres fuiſſe *ſolo opere*; pugnat quippe cum veriſimilitudine, & cum ipſa littera textus, ſententia, quam Janſenius quoque *in Evangelia cap.* 11. improbavit, aſſerentium, verba illa = *a bimatu & infra* = haud ita accipi oportere, quaſi adhibita ad circumſcribendam ætatem infantium interfectorum, ſed ad innuendum, primum quidem occiſos fuiſſe infantes biennes, vel biennio minores, quamvis ſubinde necati fuerint & illi, qui erant grandiores.

Poſtremæ Claſſi accenſendi Bethlehemitici infantes.

Quinam cultus infantibus in odium Chriſti ſublatis, fuerit in Eccleſia præſtitus.

§. 16. Nihil deflectentes a ſtatuta methodo, proximum eſt, ut de Cultu diſſeramus, qui juxta Eccleſiæ diſciplinam exhibitus fuit, nuncque exhibetur Infantibus, quibus in odium Chriſti mors fuit illata, quique Martyres ſunt *ſolo opere*; propterea quod mortem ipſam ea ætate ſunt perpeſſi, qua potis non erant, bonum a malo ſecernere, nec adhuc advenerat *tempus intelligentiæ, quo Dei mandata cognoſcimus, ut perveniamus ad vitam*, uti loquitur S. Hieronymus *in epiſt.* 121. *ad Algaſiam quæſt.* 8., victoriamque obtinuerint vel ante quam, quid viciſſe ſit, noſſe potuerint; juxta phraſim, qua utitur S. Ambroſius diſſerens de Infantibus Bethleemiticis *lib.* 1. *de officiis Miniſtrorum cap.* 41. *num.* 213. *Quid de bimulis loquar, qui ante palmam victoriæ acceperunt, quam ſenſum naturæ.* Utque res clarior evadat, in nonnullas claſſes eoſdem diſtribuemus.

Varie numerantur claſſes, cum hujuſmodi infant. tum cultus iiſdem tributi. Prima claſſis eorum, qui in univ. Eccleſia cultum obtinent a primis ſæculis, quique aliqua ratione canonizati dici poſſunt.

§. 17. Prima claſſis iis conſtat, qui a remotioribus uſque ſæculis cultum obtinent in tota Eccleſia univerſalem; de his quippe licet aſſerere, Sanctorum albo eos eſſe adſcriptos per eam Canonizationis ſpeciem, quæ tum adeſſe intelligebatur, cum cultus aliqua in Diœceſi inſtitutus, ex ea in aliam Diœceſim, & ita ſubinde in univerſam Eccleſiam protendebatur: qua quidem in re, Eccleſiaſtica ſemper accedebat auctoritas, Epiſcoporum nimirum, & Romani Pontificis. Epiſcoporum quidem, dum cultus ex altera in alteram Diœceſim ipſis conſentientibus derivabat: Romani autem Pontificis, vel quia a particularibus locorum Epiſcopis ſæpe tranſmittebantur Acta, ut eadem ipſe

ſo, nel mezzo del contraſto, ſottratto dal ſuo cuſtode, per iſtinto particolare celeſte gettoſſi nelle fiamme, nel mezzo delle quali era morta la Madre; come il tutto può vederſi negli Atti portati dal Cardinale Baronio, ne' quali, deſcrivendoſi le qualità del Fanciullo, ſi dice, ch'era dotato d'una prudenza ſuperiore all'età. Noi non parliamo di queſti Martiri: parliamo della terza claſſe de' Martiri, che *ſolo opere Martyres ſunt*, per ſervirci delle parole di S. Bernardo: e ben volentieri ammettiamo, che molti d'eſſi ſi ritrovino fra quelli di ſopra indicati, ritrovandoſene alcuni, ne' quali o il numero eſpreſſo degli anni, in cui furono martirizzati, o tutto il conteſto della ſtoria, levano di mezzo qualunque controverſia, che poteſſe eccitarſi ſopra l'intelligenza della parola *Puer*, e dell'altra *Infans*. Il ſacro teſto in S. Matteo *al cap.* 2. eſprimendo l'età, in cui erano quegl' Infanti, che per ordine d'Erode furono trucidati in Betlemme, e ne' confini, = *a bimatu, & infra* =, dà pienamente a divedere, che gli uccisi furono Martiri *ſolo opere*: eſſendo improbabile, e contraria alla lettera del teſto l'opinione, confutata anche da Gianſenio *ſopra gli Evangelj al cap.* 11., di quelli, che hanno detto, che le parole = *a bimatu, & infra* = non debbono prenderſi come riſtrette all'età degli uccisi, ma come indicanti, che prima furono uccisi quegl' Infanti, che erano d'anni due, o ſotto gli anni due, ancorchè dipoi foſſero trucidati ancor quelli, che erano in età ſuperiore.

Dell' ultima Claſſe ſono gl' innocenti di Betl.

Qual culto ſiaſi nella Chieſa preſtato a i fanc. uccisi in odio di G. C.

§. 16. Senz' abbandonare l'ordine prefiſſo, ſubentra ora il diſcorſo del culto, che ſecondo la diſciplina della Chieſa, è preſtato, e ſi ſi preſta agl' Infanti, a' quali in odio di Criſto è ſtata data la morte, a che *ſolo opere* ſono Martiri, avendola ſopportata in una età, in cui non avevano il diſcernimento del bene dal male, nè era anche venuto *tempus intelligentiæ, quo Dei mandata cognoſcimus, ut perveniamus ad vitam*, come parla S. Girolamo *nell' epiſt.* 121. *ad Algaſiam, alla queſt.* 8., ed avendo conſeguita la vittoria, prima anche che ne aveſſero la conoſcenza, come dice S. Ambrogio, parlando degl' Infanti di Betlemme *nel lib.* 1. *de officiis miniſtrorum cap.* 41. *num.* 213. *Quid de bimulis loquar, qui ante palmam victoriæ acceperunt, quam ſenſum naturæ?* e per iſfuggire la confuſione, ne faremo alcune claſſi.

Si numerano varie Claſſi, così di tali fanc. come del culto loro attribuito. Prima claſſe formata da quelli, che ſono da primi ſecoli hanno culto in tutta la Chieſa, e che perciò in qualche maniera dir ſi poſſono canonizzati.

§. 17. La prima claſſe è di quelli, che da' ſecoli più remoti hanno un culto univerſale in tutta la Chieſa; potendoſi dire, che queſti ſono canonizzati con quella ſpecie di Canonizzazione, che intendevaſi fatta, allora che, eſſendo il culto incominciato in una Dioceſi, da eſſa paſſava in un' altra, e così ſucceſſivamente in tutta la Chieſa. Nel che ſempre interveniva l'autorità Eccleſiaſtica, cioè de' Veſcovi, e del Romano Pontefice: de' Veſcovi, mentre il culto introdotto in una Dioceſi, paſſava nell'altre col loro aſſenſo: del Romano Pontefice, o perchè dai Veſcovi particolari molte volte ſi traſmettevano gli Atti, acciò eſſo gli eſaminaſſe, e gli approvaſſe; o perchè

chè ſapendo pur eſſo, e non riprovando il culto, che eraſi introdotto, e andavaſi dilatando, con ciò veniva ad approvarlo: come può vederſi *nel noſtro lib. 1. de Canonizat. Sanctor. al cap. 6.* e ſpecialmente *al num. 9.*

A queſta ſi devono annoverare gl' infanti di Betlem.

§. 18. Ed in queſta prima claſſe Noi riponiamo gl'Innocenti di Betlemme, il culto de' quali in tutta la Chieſa fu introdotto fino da' primi ſecoli, come dimoſtra il Cardinale Baronio *nelle Note al Martirologio Romano*, e come ancora è obbligato a confeſſare il ſevero critico Baillet, che *nella Storia del Culto di queſti SS. Innocenti al* §. 2. ancorchè non ammetta l'univerſale oſſervanza della loro Feſta, che nel principio del ſecolo nono, confeſſa però, che il culto verſo di loro nella Chieſa univerſale aveva avuto principio ne' primi ſecoli; ſcrivendo ancora S. Agoſtino *nel lib. 3. de libero arbitrio al cap. 23. n. 67. Non fruſtra etiam Infantes illos, qui, cum Dominus noſter Jeſus Chriſtus necandus ab Herode quæreretur, occiſi ſunt, in honorem Martyrum receptos commendat Eccleſia:* il che anche ſi raccoglie *dal lib. 10. de Geneſi ad litteram cap. 22. num. 39.* Queſta prima claſſe ſarebbe molto ferace ed abbondante, ſe foſſe ſuſſiſtente l'aſſerzione de' Greci, che *ne' loro Menei* vogliono, che gl'Infanti uccisi in Betlemme per ordine di Erode foſſero quattordici mila: *Commemoratio Sanctorum Infantium, qui ab Herode occiſi fuerunt, quorum numerus quatuordecim millia:* nel che anche concordano i Moſchi *nelle loro ſacre Efemeridi*, e gli Etiopi *nella loro Liturgia*. Ma Noi non crediamo di poter aderire alla predetta aſſerzione; avendo letto quanto contro ad eſſa viene ſcritto dal Papebrochio *nel tom. 1. degli Atti de' Santi di Maggio alla pag. 57.* dal Tillemont *nelle Memorie Eccleſiaſtiche al tom. 1. pag. 432. not. 13.* dal Calmet *ne' Commentarj ſopra il Vangelo di S. Matteo*, dal Serry *nelle ſue Eſercitazioni*, ed ultimamente dall'erudito Padre Caſto Innocente Anſaldi nella ſua bella Diſſertazione, o ſieno *Vindicie dell' Infanticidio di Erode*, ſtampate in Breſcia l'anno 1746. ove confutando chi ha oſato di dubitare della verità dell'Infanticidio, pel debole motivo, che Giuſeppe Ebreo d'eſſo non parla, non ha laſciato di raccorre quanto dagli altri è ſtato dedotto contro la ſopra riferita aſſerzione de' Greci. Ci contenteremo dunque di dire, che gl' Infanti, che erano in Betlemme, e ne' confini, furono fatti uccidere da Erode; e che non ſolo furono Martiri, ma che, avendo in tutta la Chieſa il culto, come poc'anzi ſi è eſpoſto, ſono canonizzati, e così appartengono alla prima claſſe, di cui ora parliamo; nella qual claſſe ſiamo anche preparati ad annoverare ogni altro Infante, che a noi veniſſe additato, e che da' primi ſecoli foſſe ſtato venerato in tutta la Chieſa come Martire, conforme lo ſono ſtati, e lo ſono gl'Infanti di Betlemme.

Poco probabile opinione de' Greci e di altri, intorno al loro numero.

Sono eſſi Canoniz. e come.

Seconda claſſe, di quelli, che in luoghi

§. 19. La ſeconda Claſſe è di quegl' Infanti uccisi in odio della Fede di Criſto, che ſono da tempo immemorabile in qual-

ipſe expenderet, atque probaret; vel quia, cum perſpectum haberet, nec improbaret cultum jam inſtitutum, ac ſenſim longe lateque manantem, hoc ipſo eum probare videbatur; veluti videre eſt in *noſtro lib. 1. de Canonizatione Sanctor. cap. 6.* & nominatim *num. 9.*

§. 18. In hanc autem primam Claſſem Nos Bethleemiticos Innocentes referimus, quorum cultus jam inde a primis ſæculis in univerſa Eccleſia obtinuit, quemadmodum demonſtrat Cardinalis Baronius *in Notis ad Martyrologium Romanum*, & uti etiam fateri cogitur ſeverus cenſor Baillet, qui in *Hiſtoria Cultus horum SS. Innocentium* §. 2. quamvis neget feſtum ipſorum diem ante ſæculum nonum fuiſſe univerſim ſervatum, fatetur tamen, cultum erga eos in univerſa Eccleſia jam inde a primis ſæculis inoleviſſe; quandoquidem & ipſe S. Auguſtinus ſcripſerat *libro 3. de libero arbitrio cap. 23. num. 67. Non fruſtra etiam Infantes illos, qui, cum Dominus noſter Jeſus Chriſtus necandus ab Herode quæreretur, occiſi ſunt, in honorem Martyrum receptos commendat Eccleſia:* Quod etiam colligitur *ex lib. 10. de Geneſi ad litteram cap. 22. num. 39.* Prior hæc Claſſis multa ſane eſſet ac frequens, ſi Græcorum firma eſſet aſſertio, qui in ſuis Mænæis volunt, infantes juſſu Herodis in Bethleem necatos, numerum quatuordecim millium impleviſſe: *Commemoratio Sanctorum Infantium, qui ab Herode occiſi fuerunt, quorum numerus quatuordecim millia;* qua in re conſentiunt quoque Moſchi *in ſuis ſacris Ephemeridibus*, & Æthiopes *in ſua Liturgia*. At Nos hujuſmodi aſſertioni minime aſſentiri Nos poſſe ducimus: cum legerimus, quidquid contra ſcripſere Papebrochius *t. 1. Actuum Sanctorum Maji pag. 57.* Tillemont. *in Monumentis Eccleſiaſticis tom. 5. pag. 432. not. 13.* Calmet *in Commentariis ad Evangelium S. Matthæi*, Serry *in ſuis exercitationibus*, & noviſſime eruditus Pater Caſtus Innocens Anſaldi in egregia ſua Diſceptatione, ſeu *Vindiciis Infanticidii Herodis*, Brixiæ ſub annum 1746. impreſſis, ubi eos refutans, qui auſi ſunt facti veritatem in dubium revocare, ex ea leviſſima ratione, quod nihil de eo habeat Joſeph Hebræus, non prætermiſit omnia colligere, quæcunque a cæteris uſpiam allata fuere adverſus præfatam Græcorum aſſertionem. Satiſque Nobis erit aſſeruiſſe, infantes in Bethleem ejuſque finibus fuiſſe jubente Herode occiſos, eoſdemque non ſolum Martyres extitiſſe, ſed cum inſuper in univerſa Eccleſia cultum ſint conſueti, quemadmodum ſupra adnotavimus, Canonizatos haberi debere, ideoque pertinere ad primam claſſem, de qua nunc Nobis eſt ſermo; quam quidem in claſſem libenter recenſebimus alium quemcunque infantem, cui demonſtretur in univerſa Eccleſia a primis uſque ſæculis, cultum veluti Martyri fuiſſe exhibitum, eo plane modo, quo fuit exhibitus, & nunc quoque temporis Bethleemiticis infantibus exhibetur.

Huic accenſendi Bethleemitici infantes.

Græcor. aliorumq. minus probabilis opinio de illorum numero.

Canoniz. ſunt conſecuti, & quomodo.

§. 19. Altera Claſſis ex iis conſtituitur Infantibus in odium Chriſtianæ Fidei interfectis, qui a tempore hominum memoriam

Secunda ea iis eſt, qui ab immemora-

bili certa in locis cultum obtinent, conſent. Ordinar.

antevertente publicum ſibi in aliqua Civitate, vel Diœceſi vindicant cultum, ſcientibus, & ſerentibus, quin & quandoque nominatim etiam adprobantibus Ordinariis. Secundæ huic Claſſi poſſunt acceuſeri perplures, quorum, uti prænotavimus, in Eccleſiæ Annalibus, ac Monumentis fit mentio, & nonnulli etiam ex iis, quorum nomina ſunt in Martyrologium Romanum relata. In eadem *ipſa* Claſſe locus ſtatuendus erit Beato illi Infanti Joanetto, duobuſque Pueris Riccardo & Guillelmo, & præter reliquos Beato etiam Laurentino, de cujus vetuſtiſſimi cultus antiquitate, extat Epiſcopalis Patavinæ Curiæ teſtimonium impreſſum in præcitata Diſceptatione apologetica, de martyrio Sancti Simonis Tridentini *pag.* 253. his verbis compoſitum. *Il Culta religioſa verſo coteſto Santo Fanciullo ſi è mantenuto ſempre invariabile nel lungo corſo d' anni dugento ſeſſanta dal ſuo Martirio fina al preſente, così in Maroſtica, come ne' luoghi vicini, informati del di lui ſagrifizio alla rabbia Giudaica. Nelle urgenze sì private, e sì pubbliche di queſti popoli, ſi ricarre a Dio Signore col mezzo del di lui eredito, ſcoprendoſi in tal occaſione l'Arca del ſuo ſacro Depoſita, per ſempre più infervorare i ſupplicanti.* De his itaque diſſerendo, qui præfata immemorabili poſſeſſione publici cultus fruuntur, aſſeri jure non poteſt, eoſdem Sanctæ Sedis judicio, & auctoritate Beatificatos fuiſſe, dum ponitur, ipſorum cultum, ſcientibus, & probantibus tantummodo Ordinariis, obtinuiſſe; cumque de ipſo nullus fuerit efformatus proceſſus, vel Romam ad Rumanum Pontificem miſſus fuerit ejus auctoritate approbandus: Multo minus dici merentur Canonizati, tum quia illorum cultus ad univerſam non protenditur Eccleſiam, tum quia deſideratur ſupremum Romani Pontificis judicium, ad Canonizationem omnino neceſſarium. Illud tamen de præſatis Pueris affirmare licet, quod quum Urbanus Octavus Pontifex ſuis in Decretis edixerit, nolle ſe quicquam detrahere iis, qui centenariam ante ſua Decreta poſſeſſionem publici cultus obtinuerant, nihil hinc præterea deſideretur, ut ipſis debeatur idem cultus, iiſdem in locis, in quibus centum ante id temporis annos illum continenter ſunt conſecuti, ſcientibus, & probantibus Ordinariis, potiorique jure quoties Romani quoque Pontificis ſcientia ſuperacceſſiſſet.

Beatific. a Sancta Sede, nec Canoniz. dici poſſunt.

Tamen in Urbani VIII. Decret. cultus ipſis præſerv.

§. 20. Tertia denique Claſſis eorum eſt puerorum, de quibus ſupra meminimus, quorum ætas una cum propriis eorundem nominibus, ſepulcralibus lapidibus eſt notata; quorumque Oſſa ac Reliquiæ, in Sacris Urbis Catacumbis, cum notis martyrii inventa publico cultui proponuntur. Nemo ex ſeverioribus criticis non conſentit, indubiam eſſe martyrii notam vaſculum ſanguine plenum, vel tinctum ſaltem, quod in ſepulchris in Urbis Catacumbis effoſſis ſæpe reperitur. Aringhius, Mabillonius, Senator Buonarroti, Raphael Canonicus Fabrettus, Abbbas Ludovicus Antonius Muratorius, Canonicus Boldetti, Canonicus Marangonius Eques Victorius, Præfecti ſacris hiſce Corporibus extrahendis, huic ſententiæ omnimo-

Tertiam claſſem implent pueri, quorum Reliquiæ cum inſignibus martyrii repertæ ſunt.

da

che Città, o Dioceſi in poſſeſſo d'un pubblico culto, colla ſcienza, e tolleranza, ed anche alle volte colla poſitiva approvazione degli Ordinarj. A queſta ſeconda claſſe poſſono riferirſi molti, e molti, de' quali, come abbiamo veduto, ſi parla negli Annali, e ne' monumenti della Chieſa, ed alcuni ancora di quelli, i nomi de' quali ſono deſcritti nel Martirologio Romano; ed in queſta claſſe ancora dovranno riporſi quel Beato Infante Joanetto, i due Fanciulli Riccardo e Guglielmo, ed oltre gli altri, quel Beato Lorenzino, dell'antichità del di cui culto ritrovaſi un atteſtato della Curia Veſcovile di Padova, ſtampato nella citata Diſſertazione Apologetica ſul Martirio del Beato Simone da Trento *pag.* 253. che è conceputo colle ſeguenti parole: *Il culta religioſo verſo coteſto Santo Fanciullo ſi è mantenuto ſempre invariabile nel lunga corſo d'anni dugento ſeſſanta dal ſuo Martirio ſino al preſente, così in Maroſtica, come ne' luoghi vicini, informati del di lui ſagrifizia alla rabbia Giudaica. Nelle urgenze sì private, a sì pubbliche di queſti popoli, ſi ricorre a Dio Signore col mezzo del di lui credito, ſcaprendoſi in tal occaſione l'Arca del ſuo ſacro Depoſito, per ſempre più infervorare i ſupplicanti.* Parlando di queſti, che ſono nel predetto poſſeſſo immemorabile di pubblico culto, non ſi può dire, che ſiano beatificati dalla Santa Sede; ſupponendoſi, che il loro culto abbia avuto il ſuo corſo colla ſcienza ed approvazione degli Ordinarj; nè eſſendoſi ſopra eſſo formato verun Proceſſo, o traſmeſſo a Roma al Romano Pontefice, acciò l'approvaſſe. Molto meno ſi poſſono dire canonizzati; sì perchè il loro culto non è eſteſo alla Chieſa univerſale; sì perchè manca il finale giudizio, che per la Canonizzazione è neceſſario che s' interponga dal Pontefice Romano. Ma quello che dee dirſi de' predetti fanciulli, ſi è, che, eſſendoſi il Pontefice Urbano VIII. proteſtato ne' ſuoi Decreti di non voler recare verun pregiudizio a quelli, che erano in poſſeſſo del pubblico culto cento anni prima de' ſuoi Decreti, nulla di più ſi richiede, acciò ad eſſi ſia dovuto quel culto, in tutti que' luoghi, ne' quali l'hanno avuto cento anni prima del detto tempo, con ſcienza, ed approvazione degli Ordinarj, e molto più quando vi foſſe ſtata ancora la ſcienza del Romano Pontefice.

particolari da tempo immemor. ſono venerati col conſenſo degli Ordinarj.

Queſti non ſi poſſono dire Beatificati dalla S. Sede, nè canoniz.

Reſta però preſervato il lor culto ne' Decreti di Urbano VIII.

§. 20. La terza claſſe è di que' fanciulli, de' quali di ſopra ſi è fatta menzione, l'età de' quali col loro nome è eſpreſſa nelle loro lapide ſepolcrali; le Oſſa, e le Reliquie de' quali, ritrovate nelle ſacre Catacombe di Roma colle diviſe del martirio, ſi eſpongono nelle Chieſe alla pubblica venerazione. Non vi è ſevero critico, che non ammetta, eſſer ſegno certo del martirio il vaſo col ſangue, o tinto di ſangue, che ſi ritrova ne' Sepolcri che ſono nelle Catacombe di Roma. L'Aringhi, il Mabillon, il Senatore Buonarroti, Raffaello Canonico Fabretti, l' Abate Ludovico Antonio Muratori, il Canonico Boldetti, il Canonico Marangoni, il Cavalier Vettori, i Miniſtri dell' eſtrazione de' Corpi, concordano pienamen-

Terza claſſe compoſta da' fanc. le Reliq. de' quali ſono ſtate trovate coll' inſegne del martirio.

te

Pont. A. X V.

te in queſto ſentimento; come può vederſi nella noſtra Opera *de Canonizatione al lib. 4. part. 2. cap. 27. dal num. 21. ſino al fine*. Antica è la diſciplina, che le ſacre Oſſa eſtratte dai Cimiterj di Roma, e ritrovate coi ſegni indicanti il martirio, ſi eſpongano nelle Chieſe alla pubblica religioſa venerazione; come può vederſi nel vulgato Anaſtaſio nella vita di S. Paolo I. Pontefice nel ſecolo ottavo: ove, dopo aver riferito, che dai ſacri Cimiterj portò in Roma i Corpi ivi trovati, e che collocò le ſacre Oſſa in varie Chieſe, poco dopo proſeguendo ſoggiugne: *Infra clauſtra vero ipſius Monaſteris*, che aveva fondato nella propria Caſa paterna, *Eccleſiam miræ pulchritudinis a fundamentis noviter conſtruxit &c. Illieque innumerabilium Sanctorum Corpora, quæ de præfatis demolitis abſtulit Cœmeteriis, maximo venerationis condidit affectu*. Sino ai tempi del Pontefice Siſto V. erano venerate alcune piccole Oſſa nella Baſilica di S. Paolo di Roma che piamente ſi credevano eſſer le Oſſa di alcuni Santi Innocenti di Betlemme; come atteſta il Panvinio nella ſua Opera *delle ſette Chieſe di Roma pag. 96*. Il Severano poi *nello ſteſſo Trattato* racconta il traſporto fattone da Siſto V. l'anno 1586. alla Baſilica Liberiana. E l'Abate Paolo de Angelis *nella ſua Deſcrizione di queſta ſteſſa Baſilica al lib. 10. cap. 11.* porta un lungo tratto d'una Bolla del detto Pontefice, in cui parlando della Cappella di S. Lucia, che fu ſabbricata con altra ſimile ſul limitare della Cappella del Preſepio, così dice: *Sub Altari*, cioè di S. Lucia, *in Arca marmorea duo ſancta Beatorum Innocentium Corpuſcula, a Baſilica Sancti Pauli extra Portam Oſtienſem noſtro juſſu translata, rite recondi curavimus, ut ad Chriſti Infantis Cunabula iidem Sancti Innocentes (flores, ac primitiæ Martyrum, Deoque gratiſſimæ victimæ) quodammodo excubare videantur*. Ed a ſimiglianza ed eſempio delle Reliquie de' SS. Innocenti di Betlemme, continuamente ſi eſpogono negli Altari le Reliquie de' fanciulli martirizzati per la Fede di Criſto, le Oſſa de' quali ſi eſtraggono dai Cimiterj di Roma colle precedenti ſicure diviſe del martirio. Come ſi è veduto, nel Cimiterio di Gordiano furono ritrovate le Oſſa di un fanciullo Doroteo coll'iſcrizione del nome e col vaſo di ſangue; e le Ceneri, ed Oſſa del Bambino coll'iſcrizione furono mandate alla Città d'Anagni, per eſſer collocate nella Chieſa de' SS. Coſmo e Damiano, come atteſta il Boldetti *nella ſua citata Opera alla pag. 344.* ove *alla pag. 345.* riferiſce, che nello ſteſſo Cimiterio di Gordiano fu ritrovato il Corpo di Decenzio fanciullo d'anni cinque col nome proprio, e col vaſo di ſangue, e che fu collocato nella Cappella del Roſario della Chieſa di S. Sabina ſul l'Aventino. Se la coſa non foſſe notoria, e quotidiana, ſi potrebbe comodamente fare un elenco d'eſempj delle Reliquie di queſti fanciulli collocate nelle Chieſe; ma non eſſendovi chi non ſia informato di queſta diſciplina, ben volentieri tralaſcieremo il radunare altri eſempj, e conchiuderemo il diſcorſo appartenente a queſta terza claſſe, col dire, che hanno i fanciulli in eſſa annove-

Eſempi antichi, e recenti, che provano lo ſtile d'eſporre al publico le Reliquie di tali fanciulli.

Anno 1755.

da conſenſione ſubſcribunt: veluti deprehendere eſt ex Noſtro Opere *de Canonizatione lib. 4. part. 2. cap. 27. n. 21. ad fin.* Ex pervetuſta Eccleſiæ diſciplina eſt, ut ſacra Oſſa Romæ ex Cœmeteriis effoſſa, & cum ſignis ſive notis martyrii adinventa, in Eccleſiis publice colenda exponantur: quemadmodum videre eſt ex vulgato Anaſtaſio in vita S. Pauli I. Pontificis octavo ſæculo, ubi poſtquam enarravit, Pontificem hunc reperta in ſacris Cœmeteriis Corpora Romam tranſtuliſſe, ſacraque Oſſa in varias Eccleſias diſtribuiſſe, inde pergens, paulo infra ſubdit, *infra Clauſtra vero ipſius Monaſterii*, quod in propriis paternis ædibus conſtruxerat, *Eccleſiam miræ pulchritudinis a fundamentis noviter conſtruxit &c. Illicque innumerabilium Sanctorum Corpora, quæ de præfatis demolitis abſtulit Cœmeteriis, maximo venerationis condidit affectu*. Ad Sixtum uſque V. Pontificem, in Baſilica S. Pauli Urbis colebantur exigua quædam Oſſa, quæ pia opinione, ſanctorum aliquot Bethleemiticorum Innocentium Oſſa cenſebantur; quemadmodum teſtatur Panvinius in ſuo Opere *de ſeptem Urbis Eccleſiis pag. 96*. Severanus autem *eodem in Tractatu* translationem a Sixto V. ſub annum 1586. ad Liberianam Baſilicam factam deſcribit. Et Abbas Paulus de Angelis in *ſua hujus ipſius Baſilicæ deſcriptione lib. 10. cap. 11.* prolixum quemdam locum exſcribit, ex Bulla ejuſdem Pontificis in qua, verba faciens de Cappella S. Luciæ, una cum alia plane conformi extructa ad limina Sacelli Præſepis Chriſti Domini, hæc habet. *Sub Altari*, nimirum S. Luciæ, *in Arca marmorea duo Sancta Beatorum Innocentium Corpuſcula, a Baſilica Sancti Pauli extra Portam Oſtienſem noſtro juſſu translata, rite recondi curavimus, ut ad Chriſti Infantis Cunabula iidem S. Innocentes (flores, ac primitiæ Martyrum, Deoque gratiſſimæ victimæ) quodammodo excubare videantur*. Ad inſtar autem & exemplum Reliquiarum SS. Bethleemiticorum Innocentium, paſſim ad Altaria exponuntur colendæ Reliquiæ Puerorum, qui in odium Chriſtianæ Fidei martyrium ſubierunt, quorum Oſſa certis martyrii notis diſtincta, ex Urbis Cœmeteriis effodiuntur. In Cœmeterio Gordiani, uti prædiximus, reperta fuerunt Oſſa pueruli Dorothei, ipſo adſcripto adpoſitoque ſanguinis vaſculo; & infantis Cineres ac Oſſa, una cum inſcriptione, Anagniam fuerunt tranſmiſſa, ut in Eccleſia SS. Coſmæ, & Damiani collocarentur, quemadmodum teſtatur Boldetti *præcitato ſuo Opere pag. 344.* ubi *pag. 345.* refert, in eodem Gordiani Cœmeterio inventum fuiſſe Corpus Decentii pueri quinquennis, una cum proprio nomine inſcripto, ampullaque ſanguinis, fuiſſeque illud in Cappella Roſarii, intus Eccleſiam Sanctæ Sabinæ, in Aventino collocatum. Niſi perſpicua res eſſet, & quotidiano uſu comprobata, nullo negotio poſſet contexi catalogus compluribus exemplis, quibus horum infantium Reliquiæ in Eccleſiis locatæ noſcuntur; verum cum nemini incognita ſit diſciplina iſthæc, libenti animo a ſimilium exemplorum collectione ceſſabimus, concludemuſque de tertia hac claſſe ſermonem, animadverten-

Vetera & recentiora exempla evincentia praxim, exponendi publice colendas horum puerorum Reliquias.

Digitized by Google

tentes, recenſitos in ea pueros publicum obtinere cultum in Eccleſiis, in quibus eorum Reliquiæ conquieſcunt, in id maxime conſentiente, & probante Sancta Sede, quæ firmum ſtatuit ſuæ conceſſionis fundamentum in certis martyrii inſignibus, in eorum ſepulchris repertis; nec propterea tamen aſſeri poſſe, eoſdem eſſe formalem Canonizationem conſecutos, ſi Canonizatio, pro ut par eſt nil aliud eſſe ponatur, quam ſententia Romani Pontificis in univerſali Eccleſia per modum præcepti cultum tribuentis. De cultu præfatis Reliquiis exhiberi ſolito, quamvis plerumque is ſit abſque Officio & Miſſa, diſſeruimus ipſi in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctor. lib. 4. part. 2. cap. 28.*, ubi invectæ praxis fundamenta recenſuimus, *& lib. 1. cap. 38. n. 3. & ſeq.* prætermiſſa haud fuere, quæcumque ſpectant ad recitandum Officium, Miſſamque celebrandam in univerſa Eccleſia, quoties res ſit de pueris formali vel æquipollenti Canonizatione inter Sanctos relatis.

Non ideo tamen formalit. canoniz.

§. 21. Poſtremam claſſem illi pueri conſtituunt, quibus in odium Jeſu Chriſti adempta eſt vita, quorumque cultus expetitur per formalem vel æquipollentem Beatificationem; quam denique, quoties nil aliud obſtet, poteſt, ac etiam ſolet conſequi formalis Canonizatio. Superius dictum eſt, Romanos Pontifices ſuam auctoritatem in Canonizationibus ſemper interpoſuiſſe, etiam tum cum de ea Canonizatione agebatur, quæ fiebat ex introducto in unam Diœceſim cultu, qui deinde in aliam, & poſtremo in univerſum Orbem propagabatur. Nunc vero addimus, ab Alexandro III. invectam fuiſſe, firmiterque ſtatutam diſciplinam, juxta quam ſolius Romani Pontificis eſt, in peculiari unoquoque loco, & in ſingulis totius Orbis Diœceſibus cultum indulgere, vel approbare. Hujuſce Conſtitutionis fundamenta, rationeſque deprehendere eſt *ex præcitato Noſtro lib. 1. cap. 10. num. 3. & ſeq.*, & ex iis, quæ ibi latiori calamo adducuntur, inferre licet, non ſolum Romani Pontificis præcipuum eſſe, quemadmodum ſemper fuit, cultum in univerſa Eccleſia vel Martyribus, vel Confeſſoribus præcipiendo aſſerere, in quo, uti ſæpe dictum, ſita eſt Canonizatio, verum etiam permittendo, indulgere, ut aliqua in Civitate, vel Diœceſi, cæteriſve definitis locis, religioſo cultu honoretur aliquis Dei Servus Confeſſione, vel Martyrio conſpicuus, qua in re conſtituitur Beatificatio. Ex hac autem poſtrema claſſe ſunt duo Beati infantes in odium Fidei interempti, Simon Tridentinus martyrium conſecutus anno 1475. & Andreas Rinnenſis, ſeu Vico Rinnenſi, martyrio ſublatus ſub annum 1462., de quo nunc agimus. Utrumque enim ab hac Sancta Sede, niſi formalem, æquipollentem ſaltem Beatificationem obtinuiſſe, affirmari poteſt, dum, allatis, diſcuſſiſque jam omnibus, quæ erant de martyrio causa martyrii, & fama ſignorum ac miraculorum neceſſario perpendenda ad Officii Miſſæque conceſſionem in certis quibuſdam locis, deventum eſt. Et quamvis, uti ſuperius diximus, juſſu Gregorii XIII. Pontificis, Beati Simonis nomen in Martyrologium Romanum

Poſtrema claſſis pueror. eorum, quos in odium Chriſti occiſos populi pietas beatific. vel canonizari petit.

Nunc ſolius Rom. Pont. eſt cultus publici conceſſio, Beatificatio, & Canoniz.

BB. Pueri Andreas Rinnenſis & Simon Trident. ad hanc poſtrem. claſſem ſpectant, ſed dumtaxat æquipollenter Beatific.

verati il culto pubblico nelle Chieſe, ove le loro Reliquie ſono collocate, con plenario conſenſo, ed approvazione della Santa Sede; la quale ripone il fondamento della ſua conceſſione ne' ſegni indubitabili del Martirio ritrovati ne' loro Sepolcri; ma che non per queſto può dirſi, ch' eſſi ſiano ſtati formalmente canonizzati, prendendo la Canonizzazione, come ſi dee prendere, per una ſentenza del Romano Pontefice, che ingiugne per via di precetto il culto nella Chieſa univerſale. Del culto, che ſi preſta alle predette Reliquie, benchè per lo più ſenza l'Officio e Meſſa, ſi è da Noi diſcorſo nella noſtra Opera *de Canonizat. Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 28.* ove ſono ſtati riferiti i fondamenti di queſta pratica; ed *al lib. 1. cap. 38. num. 3. e ſeg.* non ſi è laſciato di riferire quanto riſguarda l'Officio e la Meſſa, da recitarſi e celebrarſi nella Chieſa univerſale, quando ſi diſcorre dei Canonizzati con formale, o equipollente Canonizzazione.

Non per queſto però ſi poſſono dire canoniz. formalm.

§. 21. L'ultima claſſe è di que' Fanciulli, che hanno perduta la vita, levata loro per odio contra Gesù Criſto, il culto de' quali viene promoſſo per la ſtrada conſueta della Beatificazione formale, o equipollente; il termine della quale, quand' altro non oſti, può, ed anche ſuol eſſere la formale Canonizzazione. Poc' anzi ſi è detto, eſſer ſempre intervenuta l' autorità Pontificia nelle Canonizzazioni, ancor quando eſſe ſi facevano, paſſando il culto, introdotto in una Dioceſi, ſucceſſivamente in un' altra, e così dilatandoſi in tutto il Mondo: ed ora aggiungiamo, che dal Pontefice Aleſſandro III. fu introdotta e ſtabilita la diſciplina, che al ſolo Romano Pontefice appartenga la conceſſione, o ſia appprovazione del culto ne' luoghi particolari, ed in qualſivoglia Dioceſi del Mondo. Se ne poſſono vedere i fondamenti, e le ragioni *nel citato noſtro lib. 1. cap. 10. num. 3. e ſeg.*, e da quanto ivi è diffuſamente riferito, ſi deduce, che al Romano Pontefice appartiene non ſolo, come è ſempre appartenuto, l'ordinare per via di precetto il culto nella Chieſa univerſale, o ſia ai Martiri, o ſia ai Confeſſori, nel che conſiſte, come più volte ſi è detto, la Canonizzazione; ma altresì il concedere per via di poſitiva permiſſione il culto in qualche Città, o Dioceſi, o in alcuni altri luoghi particolari, in onore di qualche Servo di Dio o Confeſſore, o Martire, nel che conſiſte la Beatificazione. Ed a queſta ultima claſſa appartengono i due Beati Fanciulli uccisi in odio della Fede, Simone di Trento, che ricevè il martirio l' anno 1475., ed Andrea del Pago, o Villaggio Rinnenſe, che ricevè il martirio l' anno 1462., che è quello, di cui oggi ſi tratta: potendoſi dire ambidue già beatificati da queſta Santa Sede con beatificazione, ſe non formale, almeno equipollente; mentre, dopo eſſerſi veduto ciò, che era neceſſario, riſpetto al martirio, alla cauſa del martirio, ed alla fama de' ſegni e de' miracoli, ſi è fatta la conceſſione dell' Officio e della Meſſa in alcuni luoghi particolari. E, ſebbene, come già di ſopra ſi è detto, per ordine del Ponte-

Ultima claſſe de' fanciulli, che uccisi in odio di Criſto, ſi chiede, che ſiano beatific. o canon.

Al ſolo Romano Pontefice appartiene ora la conceſſione del pubblico culto, Beat. e Canon.

I fanc. Andrea Rinnenſe e Simone da Trento appartengono a queſt'ultima claſſe, e ſono equipollentemente Beatific.

PONT. A. XV.

teſice Gregorio XIII. fu poſto il nome nel Martirologio Romano, non può però pretenderſi, ch'eſſo perciò ſia ſtato canonizzato; eſſendo maſſima ben fondata e ricevuta, *annuntiari in Martyrologio nomina, & clariores res geſtas eorum, qui in eo deſcripti ſunt, ut excitentur fideles ad imitationem, & etiam ad cultum, ſed intacta ſemper permanente Eccleſiaſtica diſciplina; ita ut, ſi res ſit de jam canonizatis, cultus, ad quem excitantur fideles, ſit praeceptivus, univerſalis, & publicus; ſi vero agatur de beatificatis, ſit quidem publicus, ſed tantum permiſſus perſonis & locis Indulto beatificationis comprehenſis; ſit autem permiſſus, ſed privatus, quoad alios, qui Indulto comprehenſi non ſunt*: come da Noi con queſte ſteſſe parole, dopo aver diſcuſſa la materia, ed eſaminata la praſſi della Santa Sede, fu conchiuſo nella noſtra Opera *de Canonizatione al lib. 4. part. 2. cap. 19. num. 16.*

Iſpezione della preſente cauſa.

§. 22. Del Beato Simone, benchè beatificato prima del Beato Andrea, non v'è chi parli in ordine alla Canonizzazione. La petizione per la Canonizzazione è promoſſa pe'l Beato Andrea beatificato molto tempo dopo; ed il punto ſi riduce a vedere, ſe debba darſi corſo alla medeſima; non eſſendo coſa inſolita, che per giuſti e rilevanti motivi ſi fermi il corſo d'una Cauſa, e ſe ne impediſca il progreſſo alla Canonizzazione, ancor dopo che in eſſa ſi è ottenuta la Beatificazione: come ſi vede in tante e tante Cauſe, nella quali dopo la conceſſione dell' Officio e della Meſſa, fatta per mezzo della Beatificazione o formale, o equipollante, nè vi è ſtato chi abbia mai penſato, nè vi ſarà chi ſia per penſare a chiedere la formale Canonizzazione.

Non è affatto fuor di dubbio, ſe ſia eſpediente canoniz. i fanciulli martirizzati.

§. 23. E pero brevemente facendo paſſaggio ai motivi, non ſono eſſi riſtretti alla cauſa del Beato Andrea, ma ſono comuni a tutte le cauſe de' Fanciulli, uccisi per odio dalla Fede di Criſto in quella età, in cui non poſſono diſcernere il bene dal male, e che, eſſendo Martiri, lo ſono, non *voluntate & opere*, ma ſolamente *opere*, per ſervirci del linguaggio di S. Bernardo; potendo taluno credere, che ſia ben fatto il concedere ad eſſi, quando vi ſieno i dovuti requiſiti, il ſolo culto proprio de' beatificati; ma poterſi dubitare, ſe ſia conveniente il paſſare più oltre, eſtendendo per via di precetto il culto alla Chieſa univerſale, come ſi fa nelle Canonizzazioni, ancor quando non mancaſſero i ſoliti requiſiti per fare il paſſaggio dalla Beatificazione alla Canonizzazione.

Motivi per l'opinione negativa.

Primo, fondato ſulla mancanza di ſimili eſempi.

§. 24. I fondamenti, che poſſono aſſiſtere a queſt' aſſunto, ſono quelli, che ſieguono. Conſiſte il primo nell'oſſervare, non eſſervi forſe nell'antica praſſi delle Canonizzazioni altro eſempio di vera e ſtretta Canonizzazione di Fanciulli, che quello degl'Infanti di Betlemme, potendoſi riferire gli altri eſempj alla Beatificazione; ed in oltre eſſer coſa certa, che non v'è eſempio di formale Canonizzazione di veruno di queſti Fanciulli dopo il metodo ſtabilito, introdotto, e praticato per ordine della Santa Sede nelle cauſe di pubblico culto, che riſpet-

ANNO 1755.

num fuerit illatum, haud tamen contendi poteſt, eumdem propterea fuiſſe Canonizatum; eſt namque tutiſſimum æque ac receptiſſimum principium, *annuntiari in Martyrologio nomina, & clariores res geſtas eorum, qui in eo deſcripti ſunt, ut excitentur fideles ad imitationem, & etiam ad cultum, ſed intacta ſemper permanente Eccleſiaſtica diſciplina; ita ut, ſi res ſit de jam Canonizatis, cultus, ad quem excitantur fideles, ſit praeceptivus, univerſalis, & publicus; ſi vero agatur de Beatificatis, ſit quidem publicus, ſed tantum permiſſus perſonis, & locis Indulto Beatificationis comprehenſis; ſit autem permiſſus, ſed privatus, quoad alios, qui Indulto comprehenſi non ſunt*: veluti ipſi hiſce conceptis verbis, re mature perpenſa, inveſtigataque praxi per Sanctam Sedem ſervari ſolita, concluſimus in noſtro Opere *de Canonizatione lib. 4. part. 2. cap. 19. num. 16.*

Hujuſce cauſæ moment.

§. 22. Beati Simonis Canonizationem, quamvis Beatorum honores, longe ante Beatum Andream conſecuti, nemo eſt qui promoveat. Inſtantia pro Canonizatione, quæ nunc urgetur, B. Andream reſpicit multo poſt Beatificatum; tota autem diſquiſitio in eo verſatur, num inſtantiæ aditus dari debeat; neque enim inaudita res eſt, juſtis & gravibus de cauſis, ſiſti alicujus Cauſæ curſum, occludique viam ad Canonizationem, etiamſi Beatificatio præceſſerit, quemadmodum perſpicuum faciunt tam multæ Cauſæ, in quibus poſtquam per formalem, vel æquipollentem Beatificationem Officium & Miſſa conceſſa fuit, nemo extitit umquam, neque deinceps erit, qui ſolemnem petendam cogitet Canonizationem.

An infantes Martyres can. expediat, non eſt perſpic.

§. 23. Paucis igitur gradum facimus ad rationes, quæ non ad unam coarctantur Beati Andreæ cauſam, ſed omnes æque afficiunt cauſas Puerorum, quos in ætate boni malive neſcia, odium in Chriſti fidem ſuſtulit, quique cum Martyres ſint, non tamen ſunt *voluntate & opere*, ſed ſolo *opere*, ut ipſis utamur verbis S. Bernardi. Videri enim cuiquam fortaſſe poterit, recte factum, ſi, omnibus confluentibus conditionibus, proprius Beatorum cultus iis decernatur; at dubitabit, num congruat ulterius progredi, per modum præceptivæ legis cultum ampliando ad univerſam Eccleſiam, quod præcipuum Canonizationis eſt, quamvis etiam, nihil deſideraretur eorum, quæ requiruntur, ut tranſitus fiat a Beatificatione ad Canonizationem.

Negantis ſententiæ fundam.

Primum; rei novitas.

§. 24. Fundamenta, quibus poteſt iſthæc inniti dubitatio, ſingula ſubnectimus. Primum in eo ſitum eſt, nullum fortaſſe in veteri Canonizationum praxi, aliud offendi exemplum veræ ac propriæ Infantium Canonizationis, præter illud unum Bethleemiticorum Infantium, quandoquidem cætera exempla poſſunt commode ad Beatificationem referri, atque præterea certum eſſe, extare plane nullum exemplum formalis Canonizationis vel unius horum Puerorum, poſt methodum Sanctæ Sedis auctoritate invectam, confirmatam, ſervatamque in Cau-
ſis

Anno 1755. ſis publici Cultus, qui ſemper quoad hoſce Pueros ſola fuit Beatificatione concluſus. Quod autem per plura ſecula nullum oſſendatur exemplum, quamvis ejus inducendi non defuerit occaſio; res eſt magni momenti, quæque negotium jure faceſſat cuilibet novarum rerum minime ſtudioſo.

Secund. ne Canon. frequentia vileſcant.

§. 25. Alterum ex ea eſt animadverſione, rem totam hanc in eo verti, quod hi Pueri Martyres ſint, quia pro Chriſto mortem ſubierunt. Id autem ſi generatim loquimur, inficiatur nemo; ideoque libenter datur, ut quoties neceſſaria quæque concurrant, iiſdem Beatificationis cultus decernatur. At ſi recepta probataque eſt regula, non eſſe latam Canonizationibus ſternendam viam, ne vileſcant, quemadmodum & Nos adnotavimus *in noſtro lib. 1. cap. 13. num. 16.* videtur pertimeſcendum, ne plane hujuſmodi incommodo referetur aditus, quotieſcumque ad Canonizationem admittantur Pueri pro Chriſti Fide mortem perpeſſi, ex eo tantummodo, quod Martyres ſint. Docent quippe Theologi, Martyres eſſe & eos Pueros, qui in bello ſacro, dum oppugnantur urbes, vel ex inſidiis invaduntur arces, cæſi fuerint, uti aperte docet Sotus *in 4. Sent. diſt. 3. qu. unic. art. 11. §. Secunda propoſitio*, & eos quoque Pueros cenſeri Martyres tradunt, quos Chriſti hoſtes interfecerint, quamvis nondum ex materno ventre eruperint, ſive ſuperſtes maneat Genitrix, ſive cum iis pereat; uti videre eſt apud Theophilum Raynaudum *cit. tom. 18. in Opere inſcripto de Martyrio per peſtem p. 2. c. 2. n. 8.* & late apud Hurtadum *in reſolutionibus, de vero Martyrio in tract. 2. reſ. 20 per tot.* Quidquid autem pronunciatur de Pueris ante uſum rationis in Chriſti odium ſublatis, protendi ad homines adultæ ætatis contenditur, qui rationis ſemper expertes fuerint, ſi & his in odium Fidei ab inimicis Chriſti vita adimatur; hos quippe ſtatuunt Pueris omnino ſimiles. Videatur Cardinalis Capiſucchius in ſuis controverſiis Theologicis, & nominatim in illa de Martyrio *quæſt. 2. §. 4. in fin. Licet in Pueris ante uſum rationis pro Chriſto morientibus non adſit propria ac perſonalis intentio, adeſt tamen intentio Eccleſiæ, quæ in illis mortem pro Chriſto acceptat, eoſque per Martyrium Deo conſecrat &c. Quæ autem de Infantibus ante uſum rationis pro Chriſto occiſis dicta ſunt, intelligenda ſunt etiam de amentibus, qui nunquam rationis uſum habuerunt, ſi contingat; eos in odium Chriſti occidi.* Sententiæ & opiniones hæ quidem ſunt, quæ ſi in praxim deducerentur, Canonizationem ſplendori plurimum poſſent detrahere.

Tertium quod in his mart. nec aureola intend. nec geſta imitanda fidelibus proponi poſſint.

§. 26. Tertium denique fundamentum ſtatuitur in doctrina, quam cum S. Thoma tradunt cæteri quoque Theologi, nimirum, in Paradiſo martyribus eſſe gloriam eſſentialem, quæ dicitur *aurea* eſſe; & præterea eidem adjunctam, ſive accidentalem, gloriam, quæ *aureola* appellatur, ſitam in quodam gaudio, quo perfunduntur, dum animo conſpiciunt partam ſibi ex Mundo victoriam, cum pro Chriſto pugnantes, ultro mor-

Pont. A. XV.

riſpetto a queſti fanciulli è ſtato riſtretto alla Beatificazione. Ed il non ritrovarſi eſempio nel corſo di molti ſecoli, ancorchè non ſiano mancate occaſioni di poterlo introdurre, è una circoſtanza di gran rilievo, e che ingombra la teſta a chi non è amico di novità.

Secondo ſul timor, che la frequenza non renda meno riſpettabili le Canoniz.

§. 25. Conſiſte il ſecondo nell'oſſervare, ridurſi il tutto all'eſſere queſti Fanciulli Martiri, avendo patita la morte per Criſto. Nè ciò univerſalmente parlando, ſi nega; e perciò volentieri ſi ammette, che concorrendo i neceſſarj requiſiti, diaſi ad eſſi il culto della Beatificazione. Ma, ſe è ſiſtema approvato, che non ſi apra una larga ſtrada alle Canonizzazioni per non renderle diſpregevoli, come anche da Noi è ſtato oſſervato *nel noſtro lib. 1. cap. 13 n. 16.* ſembra poterſi temere, che per appunto ſi apra la ſtrada al temuto inconveniente, ogni qual volta ſi ammettano alla Canonizzazione i Fanciulli uccisi per la Fede di Criſto, per la ragione che ſono Martiri: inſegnando i Teologi, che ſono Martiri ancora que' Fanciulli, che ſono ammazzati nelle guerre di Religione, negli aſſalti della Città, nelle ſorpreſe delle Piazze, come eſpreſſamente inſegna il Soto *in 4. Sent. diſt. 3. queſt. unic. art. 11. §. Secunda propoſitio*; eſſere in oltre Martiri anche que' Fanciulli, che perdono la vita uccisi dagl' inimici di Criſto, ancorchè non ſiano uſciti dal ventre della madre, o reſti viva, o muoja con eſſi la predetta loro genitrice, come può vederſi in Teofilo Raynaudo *nel cit. to. 18.* nell'Opera intitolata *de Martyrio per peſtem part. 2. cap. 2. num. 8.* e diffuſamente nell'Hurtado *in Reſolutionibus de Martyrio tract. 2. reſolut. 20. per totam*: e quanto vien detto de' Fanciulli ammazzati prima dell'uſo della ragione in odio di Criſto, ſi pretende, che debba eſtenderſi anche agli adulti, che non hanno mai avuto l'uſo della ragione, ſe a queſti vien tolta la vita dagl' inimici di Criſto, e per odio contro la ſua Fede, ſupponendoli ſimili in tutto e per tutto ai Fanciulli. Vedaſi il Cardinale Capiſucchi nelle ſue controverſie Teologiche, in quella *de Martyrio queſt. 2. §. 4. in fine: Licet in Pueris ante uſum rationis pro Chriſto morientibus non adſit propria ac perſonalis intentio, adeſt tamen intentio Eccleſiæ, quæ in illis mortem pro Chriſto acceptat, eoſque per Martyrium Deo conſecrat &c. quæ autem de Infantibus ante uſum rationis pro Chriſto occiſis dicta ſunt, intelligenda ſunt etiam de amentibus, qui nunquam rationis uſum habuerunt, ſi contingat, eos in odium Chriſti occidi*: maſſime, e ſentenze, che, ridotte in pratica, poſſono offuſcare il fulgore delle Canonizzazioni.

Terzo, ſu la mancanza dell'aureola, e delle virtù eroiche, da proporſi ad imitarſi.

§. 26. Conſiſte il terzo fondamento in ciò, che inſegna S. Tommaſo, e con eſſo ancora gli altri Teologi, cioè, che i Martiri in Paradiſo hanno la gloria eſſenziale, che ſi chiama *aurea*, ed hanno anche la gloria accidentale, che diceſi *aureola*, che conſiſte in una certa allegrezza, che provano, conſiderando la vittoria da eſſi riportata contra il Mondo, combattendo per Criſto, e ſopportando per eſſo volontaria-

mente

Digitized by Google

Pont. A. XV.

meute la morte, della quale aureola non partecipano adeguatamente i Fanciulli, che eſſendo ſtati Martiri, lo ſono ſtati *ſolo opere*, non *volantate: Ianocentes ſicat non pertingunt ad perſectam rationem Martyrii, ſed aliquid Martyrii babent ex boc, quod paſſi ſunt pro Chriſto; ita etiam aureolam, aon quidem ſecandum perſectam rationem, ſed ſecandum aliquam participationem; in quantam ſeilicet gaadent, ſe in obſequium Chriſti occiſos eſſe; ut dictum eſt de pueris baptizatis, quod babebunt aliquod gaudiam de innocentia, & carais iategritate.* Queſte ſono le parole di S. Tommaſo *in 4. ſent. diſt. 49. quaſt. 5. art. 3. quaſt. 2. Ad duodecimum*. E coerentemente a queſte parole del Santo Dottore così proſiegue il Cardinale Capiſucchi *nel luogo citato al* §. 26. *Cam aureola ſit præmium a Deo beatis conceſſam intuita egregiorum operum, quæ ipſi pro Deo in terris patrarunt, ac proinde ſit præmiam reſpondens operibus; evideas eſt, ſanctos Innoceates, & alios parvulos pro Chriſto ante aſam rationis occiſos, aareola non gaudere Martyrii*. E non avendo i Fanciulli, benchè Martiri, l'aureola del Martirio per la ragione poc'anzi accennata, ciò da tal uno potrà eſſer addottato per ſoſtenere, che, ſe ad eſſi nella Chieſa Militante può cnmpetere il culto della Beatificazione, non è ben fatto, che ſi ammettano all'altro della Canonizzazione; annoverandoſi fra i motivi di queſta ancor quello, che le geſta del Canonizzato ſervano di eſempio ai fedeli in tuttn il Mondo Cattolico, quali geſta mancano nel Fanciullo ammazzato per Criſto.

Perchè quell'ultimo motivo non oſti agli infanti di Betlem.

§. 27. E quantunque poſſa tal uno riſpondere, che l'argomento prova troppo, provando, che nemmeno gl'Infanti di Betlemme abbiano meritato l'onore della Canonizzione, non avendo nemmeno eſſi ottenuta l'aureola del Martirio; ſembra però, che la riſpoſta debba perdere tutta la ſua forza, ſe ſi riflette alla circoſtanza, in cui quelli di Betlemme perdettern la vita, ed all'uniforme ed antica divnzione della Chieſa, che gli ha ſempre venerati per Martiri. E ſenza inveſtire le opinioni dell'Armacano, che reſtrinſe il martirio de' Fanciulli Betlemmitici a que' ſoli, che erano circonciſi, il che vien comunemente rigettato dagli altri, come può vederſi nel Valenza nel ſuo celebre Trattato *de rebus Fidei al cap. 4. de Baptiſmo Parvulorum* §. *Atqae boc*, e rigettando altresì l'opinione di ſopra riferita, e confutata, d'altri che hanno creduto, eſſere ſtato accelerato ai Betlemmitici l'uſo della ragione, il che vien eſpreſſamente impugnato da San Tommaſo 2. 2. *quaſt*. 124. *art*. 1. *Ad primam*, ſembra poterſi replicare, eſſere Martiri i Fanciulli di Betlemme, eſſere a loro ſimiglianza Martiri anche gli altri, che avanti l'uſo di ragione muojono per Criſto; ma che, avendo i primi in loro favore la tradizione e la dottrina de' Padri, e la continuata tradizione della Chieſa, ed avendo i ſecondi a loro favore la ſola benchè riſpettabile opinione de' Teologi, non dee recar maraviglia, ſe ai primi ſi dia qualche coſa di più, che non ſi dà ai ſecondi. Vedaſi il Vaſquez *in 3. part. D. Thomæ tom. 2. diſput.* 153. *quaſt*. 68. *cap*. 7. ove, dopo avere ſtabi-

mortem pro ipſo oppetierunt; cujus quidem aureolæ non æque participes ſunt pueri, qui cum Martyres fuerint, *ſolo* tamen *opere* fuerunt, non *volaatate: Innocentes ſicut non pertiagunt ad perfectam rationem martyrii, ſed aliquid martyrii babeat ex boc, qaod paſſi ſant pro Chriſto; ita etiam aareolam, aoa quidem ſecundum perfectam rationem, ſed ſecundam aliqaam participationem; in quaatum ſcilicet gaudent, ſe ia obſequiam Chriſti occiſos eſſe; ut dictam eſt de pueris baptizatis, quod habebunt aliqaod gaudium de inaocentia, & carnis integritate*. Sunt hæc S. Thomæ verba *ia 4. ſent. diſt. 49. qaæſt. 5. art. 3. quæſt. 2. ad duodecimum*. Ad hæc autem Sancti Doctoris verba ſic pergit Cardinalis Capiſuechius *præeit. loco* §. 26. *Cam aureola ſit præmium a Deo beatis conceſſum iatuitu egregiorum operum, quæ ipſi pro Deo ia terris patrarunt, ae proinde ſit præmiam reſpoadens operibus; evideas eſt, Sanctos Innocentes, & alios Parvulos pro Chriſto ante aſum rationis occiſos, aureola aon gaudere martyrii*. Cum vero infantes, licet martyres, ob mox expenſam rationem, aureola non gaudeant martyrii, aſſumi id a quopiam fortaſſe poterit, ut tueatur, ſi iis in militanti Eccleſia Beatificationis cultus poteſt competere, haud tamen congruere, ut alter Canonizationis cultus iiſdem tribuatur; quandoquidem inter Cauonizationis decernendæ cauſas & illa recenſetur, ut Canonizati geſta omnibus per Orbem Catholicis in exemplum proponantur: hujuſmodi autem res geſtæ in pueris pro Chriſto necatis deſiderantur.

Cur poſtremum hoc non obſtet Bethleemiticis infantibus.

§. 27. Et quamvis reſpondere quiſqnam valeat, nimiam ineſſe vim argumento, cum inde concludatur, ne Bethleemiticos quidem infantes honorem Canonizationis promeritos, cum nec ipſi martyrii aureolam ſint conſecuti; videtur tamen reſponſio omni plane robore deſtituta, ſi animus advertatur ad eam facti ſpeciem, in qua Bethleemiticis infantibus vita adempta fuit, atque ad vetuſtiſſimam conſtantemque obſervantiam Eccleſiæ, quæ eoſdem tanquam Martyres ſemper eſt venerata. Et profecto, abſque eo quod neceſſe ſit amplecti opinionem Armacani, martyrium Bethleemiticorum infantium ad ſolos circumciſos cohibentis; quod a cæteris communiter exploditur, uti videre eſt apud Valentiam in ſuo celebri Tractatu *de rebus Fidei cap. 4. de Baptiſmo Parvulorum* §. *Atque boc*; rejectaque etiam ſuperius allata, improbataque ſententia aliorum, qui opinati ſunt acceleratum fuiſſe Bethleemiticis infantibus rationis uſum; quod aperte improbatur a D. Thoma 22. *qu*. 124. *art*. 1. *ad primum*; replicari poſſe videtur, martyres eſſe Bethleemiticos infantes, & horum inſtar Martyres eſſe cæteros etiam, qui antequam iis affulgeat ratio, pro Criſto intereunt; at cum illis faveat conſenſus atque doctrina Patrum, & perpetua Eccleſiæ traditio, his vero ſola, licet ceteroquin ſpectabilis, Theologorum opinio, haud mirum videri debere, ſi primis aliquid amplius ſupra ſecundos tribuatur. Videatur Vaſquez *ia 3. part. D. Thomæ tom. 2. diſput.* 153. *quæſt*. 68. *cap*. 7. ubi, poſtquam firmaverat, Bethleemiticos eſſe vere Martyres, & Mar-

X tyres

Anno 1755.

Anno 1755.

tyres, & Martyres quoque eſſe ceteros pueros pro Chriſto occiſos, ita ſubdit: *Porro, quamvis non tam certum ſit, quod diximus de aliis infantibus pro Chriſto occiſis, quam de illis, qui hac de cauſa ab Herode interfecti ſunt, quia pro interfectis ab Herode, Eccleſiæ traditionem, & doctrinam Patrum pleniorem habemus; nihilominus indubitatum apud nos eſſe debet* (id tamen ita certum habendum, ut niſi definitioni Eccleſiæ, communi certe quidem Theologorum opinioni innitatur) *eamdem rationem eſſe de omnibus, qui poſt adventum Chriſti propter ipſum occiſi ſunt*.

Aliud diſcrimen profertur.

§. 28. Eoque magis, quia quæ nunc proponitur quæſtio, non ea eſt, ſi res recte expendatur, an pueri poſt Chriſtum natum ab ejus hoſtibus interempti canonizari poſſint; verum an id fieri expediat; his autem terminis concluſa quæſtione, non magnopere adlaborandum, ut intelligatur quantum intercedat diſcriminis inter Bethleemiticos infantes, & ceteros omnes, qui poſt ipſos pro Chriſto intereunt.

Commendatur iterum diſcuſſio dubii, an ſimiles cauſas proponi exped.

§. 29. Quæcumque hactenus perſecuti ſumus, videri quoque poſſunt *in Noſtro lib. 1, de Canonizatione cap. 14. & lib. 3. cap. 15. n. 2. & ſeq.* Supereſt modo, ut expendantur omnia, ac cognoſcatur, an deceat, ut cauſæ Beati Andreæ permittendus ſit ad ulteriora progreſſus, an vero conducibilius ſit, ut eum ſervet ſtatum, quem nunc habet, quique idem plane eſt cum eo, in quo Cauſa Beati Simonis conquieſcit. Et quia impoſſibile haud eſt alias huic ſimiles excitari inſtantias, ſollicitudinis tuæ partes erunt, prudentiſque conſilii cæterorum, quos ipſi ad id deſignabimus, indicare, quæ ineunda ratio, cum ſe hujuſmodi obtulerit caſus, qui plerumque proponi conſuevit, de puero aliquo majori hebdomada ab Hebræis in contumeliam Chriſti necato; tales namque ſunt Beati Simonis & Andreæ, nec non bene multorum ex iis, quos Auctores commemorant, puerorum neces.

Et ſi videatur, quibus illæ peculiaribus circumſtantiis debeant eſſe inſtructæ,

Videri enim cuiquam fortaſſe poterit, quoties placeret cauſis interemptorum hujuſmodi infantium patere aditum, oportere, haſce neces fuiſſe clamoſas, populo cognitas, ab omnibus damnatas, atque a magiſtratibus vindicatas præterea que etiam optimum eſſe, quandoquidem res eſt de martyribus *non voluntate & opere, ſed ſolo opere*, ſignorum & miraculorum numerum definire, ac requirere majorem conſtituto ad formalem Canonizationem obtinendam. Litteras haſce Noſtras, Apoſtolicam tibi, Dilecte Fili, Benedictionem impertientes, abſolvimus.

Dat. 22. Februarii 1755. Pont. 15.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 22. Februarii 1755. Pontific. Noſtri Anno decimoquinto.

Pont. A. XV.

llto, che i Betlemmitici ſono veri Martiri, e che Martiri ancora ſono gli altri Fanciulli ammazzati per Criſto, così ſoggiugne: *Porro, quamvis non tam certum ſit, quod diximus de aliis Infantibus pro Chiſto occiſis, quam de illis, qui hac de cauſa ab Herode interfecti ſunt, quia pro interfectis ab Herode Eccleſiæ traditionem, & doctrinam Patrum pleniorem habemus; nihilominus indubitatum apud nos eſſe debet* (intendo però ciò di quella certezza, che ſe non ha per ſe la definizione della Chieſa, ha però la comune opinione de' Teologi,) *eamdem rationem eſſe de omnibus, qui poſt adventum Chriſti propter ipſum occiſi ſunt*.

Altra diverſità cavata dallo ſtato della queſtione.

§. 28. Tanto più che la preſente queſtione non è, rigoroſamente parlando, ſe i Fanciulli, che dopo la venuta di Criſto ſono ammazzati dai di lui nemici, poſſano canonizzarſi, ma ſe ſia eſpediente, che ciò ſi faccia: e, poſto il queſito in queſti termini, non vi vuol molto a comprendere la diſugnaglianza, che paſſa fra gl' Infanti di Betlemme, e tutti gli altri, che muojono dopo di loro, e che perdono la vita per Criſto.

S' inſiſta nuovamente per l'eſame, ſe debbaſi dar corſo a ſimili cauſe.

§. 29. Quanto ſin ora abbiamo eſpoſto, può anche vederſi *nel noſtro lib. 1. de Canonizatione al cap. 14.* e *nel lib. 3. cap. 15. n. 2. e ſeg.* Reſta ora, che il tutto ſi eſamini, e ſi veda, ſe è conveniente, che ſi dia corſo alla Cauſa del Beato Andrea; o ſe è meglio che ſi fermi nello ſtato, in cui è, che è per l' appunto quello ſteſſo, in cui ſi ritrova l'altra del Beato Simone. E perchè non è impoſſibile, che ſi riſveglino altre ſimili iſtanze, ſarà proprio della di lei diligenza, e del prudente conſiglio degli altri, che da Noi ſaranno eletti, il ſuggerire il partito, che dovrà prenderſi, quando ſucceda il caſo, che per lo più ſuol eſſere, di qualche fanciullo ammazzato dagli Ebrei nella Settimana Santa in onta di Criſto, tali eſſendo gl' Infanticidj dei Beati Simone, ed Andrea, e d' una gran parte degli altri commemorati dagli Autori:

Se in caſo d' affermativa, con quali circoſtanze debbano eſſere qualificate.

potendo ſembrare a taluno, che, quando ſi voleſſe laſciar aperta la ſtrada alle cauſe di queſti Infanticidj, dovrebbero queſti eſſere ſtati clamoroſi, noti al popolo, maledetti da tutti, e vendicati dai magiſtrati; e che anche foſſe bene, giacchè ſi tratta di Martiri *non volantate & opere, ſed ſolo opere*, l' accreſcere il numero de' ſegni e de' miracoli oltre il ſolito, per ottenere la formale Canonizzazione. Terminiamo col darle l'Apoſtolica Benedizione.

Data alli 22. di Febbr. 1755. del Pont. 15.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 22. Februarii 1755. Pontific. Noſtri Anno decimoquinto.

Digitized by Google

XLIV. LIBER GALLICE EDITUS

Inſcriptuſque: *Principes ſur l'eſſence, la diſtinction, & les limites des deux puiſſances ſpirituelle, & temporelle, Ouvrage poſthume du Pere la Borde de l'Oratoire*, Decreto Congregationis Univerſalis Ioquiſitionis jam damnatus, iterata acriori ceoſura proſcribitur, & ſub excommunicationis pœna, legi, aut retineri prohibetur.

Venerabilibus Fratribus, Primati, Archiepiſcopis, & Epiſcopis Regni Poloniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pernicioſum opuſculum jam antea ab Univ. Inquiſit. damnat.

AD aſſiduas, quibus angimur, curas, ut excitata a nonnullis hujus ſæculi Filiis inter Sacerdotium & Imperium diſſidia compeſcantur, illud acceſſit ſane permoleſtum, quod licet univerſalis noſtræ Inquiſitionis Decreto die 5. Auguſti anoi 1753. edito, confixum damnatumque fuerit Opuſculum gallice editum hoc titulo: *Principes ſur l'eſſence, la diſtinction & les limites des deux puſſantes ſpirituelle, & temporelle, Ouvrage poſthume du Pere la Borde de l'Oratoire*; rurſus tamen idem Opoſculum prodiiſſe, tam Gallico, quam Polooico idiomate impreſſum, Isteque in Regionibus, ac Provinciis veſtris per omnium manus pervagari nuper accepimus. Quod quidem vel ob ſolam ignoratiooem prælaudati Decreti contigiſſe arbitramur, vel qood ſatis explorata atque comperta Vobis non fuerint exitioſa ac perverſa Dogmata, quæ io eo traduntur: alioquin dubitare vix poſſumus de Frateroitatum Veſtrarum zelo, ac vigili ſtudio, quo certe io Fidelium manus oon incidiſſet, ſi oculos, judiciumque Veſtrum antea ſubiiſſet.

Pravum, impiumque ſyſtema auctoris jam inde a Joanne XXII. proſcript.

§. 1. Eo eoim tendere, ac collimare vidiſſetis execraodi fœtus auctorem, ut collatam a Chriſto Domino & Salvatore noſtro Eccleſiæ ſuæ poteſtatem, noo ſolum dirigendi per conſilia & ſuaſiooes, ſed etiam jubendi per leges, ac devios, contumaceſque exteriore judicio, & ſalubribus pœnis, coerceodi, atque cogendi, labeſactet, coovellat, & prorſus eliminet; Eccleſiaſticum miniſterium ita ſæculari dominationi ſubjiciens, ut ad hanc ſpectare pronunciet, de externa omni ac ſeoſibili gubernatiooe cognoſcere ac judicare. Pravum ac pernicioſum ſyſtema, jampridem ab Apoſtolica Sede, præſertim vero a Johanne XXII. Prædeceſſore noſtro, Conſtitutione incipiente: *Licet juxta doctrinam*, reprobatum, ac pro hæretico expreſſe damoatum, ſallacibus ratiuoculis, fucatis, atque ad Religionem compoſitis verbis, contortiſque Scripturarum, ac Patrum teſtimoniis, impudens Scriptor obtrudit, quo ſimplicibus, & minus cautis facilius imponat. Rem tamen ipſam ad Religionis & Fidei regulas ſedulo accurateque expendenti, facile occurrit principiorum falſitas, eorumque conſecutionum abſurditas; Auctoris demum a veritatis tramite longe aberrantis temeritas, qua propoſitiones obtrudit captioſas, & falſas, impias quoque & erroneas, alias damnatas, & hæreticas, Eccleſiæ vero maxime injurioſas, ejuſque poteſtatis, jurium, & libertatis, quantum io ipſis eſt, prorſus everſivas.

Nova improbi libelli cenſura.

§. 2. Quapropter ne latins ſerpat, in Eccleſiæ animarumque perniciem, pravi dogmatis corruptela: Nos, quibus ſanæ doctrinæ cuſtodia, & Sacerdotalis auctoritatis propugnatio præcipue demandata eſt, pro ſollicita, quam gerimus, Eccleſiarum omnium, & Chriſtifidelium cura, Vos maxime, Venerabiles Fratres, monitos hortatoſque volumus, ut procul ab ovibus Veſtris exitialis hujuſce doctrioæ pabulum arceatis. Quod ut nomine quoque Noſtro præſtare valeatis, ſupra deſcriptum Librum quocumque idiomate impreſſum, vulgatum, aut ſcriptum, ſub enunciatis cenſuris rejicimus, reprobamus, damnamus, ejuſque lectionem, retentionem, & uſum, omnibus & ſingulis Chriſtifidelibus, etiam ſpecifica, & iodividua mentiooe dignis, ſub pœna excommunicationis ipſo facto abſque alia declaratiooe incurrenda, a qua nemo a quoquam, præter quam a Nobis, ſeu a Romano Pontifice pro tempore exiſteote, niſi in mortis articulo conſtitutus, abſolutionis beneficium obtinere valeat, omnino interdicimus ac prohibemus. Volentes, & Apoſtolica auctoritate mandantes, ut quicumque Librum prædictum, aut ejus exemplaria, ſive typis impreſſa, ſive maou deſcripta, penes ſe aliqua habuerint, ea, ſtatim ac præſentes literæ eis innotuerint, teneantur tradere locorum Ordinariis, qui exemplaria ſic tradita illico flammis aboleri curent.

Monitum ad Epiſc. Regni Poloniæ.

§. 3. Vos itaque, Venerab. Fratres, conjunctis nobiſcum ſtudiis, Paſtorali zelo, & Sacerdotali conſtantia, vigilate in cuſtodiis veſtris, aſcendentes ex adverſo, atque opponentes murum pro Domo Iſrael, adverſus vaniloquos, & ſeductores, doceotes quæ non oportet; qui conſtitutos a Deo civilis poteſtatis fines amplificare, ac tranſilire moliuntur, Eccleſiæ vero jura coarctare, imminuere, atque convellere ſtudent; & Divio is humana miſcentes, Imperium & Sacerdotium ſeditioſe eommittuot. Creditas vobis oves monete identidem, ut acquieſcant ſanis ſermonibus Domioi Noſtri Jeſu Chriſti, & ei, quæ ſecundum pietatem eſt, ſanæ doctrinæ; oon iotendentes maodatis homioum averteotium ſe a veritate; reddant autem omnibus debita, quæ ſunt Cæſaris Cæſari, quæ ſunt Dei Deo. Interim Vobis, Venerabiles Fratres, ac univerſis Fidelibus regimioi veſtro ſubjectis, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. 4. Martii 1755. Pont. an. 15.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die IV. Martii MDCCLV. Pontificatus Noſtri Anno XV.

D. Cardinalis Paſſioneus.

XLV.

OLIVETANÆ

Congregationis Privilegia a Prædeceſſoribus Pontificibus, & præſertim a Pio II. conceſſa confirmantur, & ampliantur; novumque ſuperadditur, quo ejuſdem Congregationis Abbatibus indulgetur, ut in die feſto S. Franciſcæ Romanæ, Pontificalibus in Miſſa, reliquiſque Officiis intra Eccleſias Conventuales Regularis Obſervantiæ uti poſſint.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium a munificentia S. Sedis in emeritos de Eccleſia Viros.

CUm ſemper Apoſtolicæ benignitatis, & munificentiæ Noſtræ ſignificationes in eos, qui ſanctioribus Ordinum Regularium inſtitutis addicti, uberes in vinea Domini virtutis, & honeſtatis afferunt fructus, libenter edidimus: tum vero eorum votis, ac precibus animum propenſius intendimus, quum & petitiones æquitati conſonas eſſe, & conceſſiones noſtras ad augendam Dei gloriam, & Sanctorum cultum amplificandum opportunas fore conſpicimus.

Indultis & privilegiis Congreg. Montis Oliveti decorar. Prædec. Pontifices

§. 2. Sane pro parte dilecti Filii Flaminii Gandini Abbatis, & Procuratoris Generalis Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Montis Oliveti nuncupatæ, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias nonnulli Rom. Pontifices Prædeceſſores Noſtri dictæ Congregationi diverſa Privilegia, gratias, favores, & Indulta tum ſpiritualia, tum temporalia conceſſerunt, & præcipue felic. record. Pius Papa II. etiam Prædeceſſor Noſter per ſuas Literas Apoſtolicas ſub datum Petreoli Senenſis Diœceſis Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXII. Tertio nonas Octobris Pontificatus ſui Anno Quinto, inter alias gratias dictæ Congregationi conceſſas, illius Abbatibus, Viſitatoribus, Prioribus, Perſonis, Monaſteriis, Prioratibus, Locis, & Membris, quod ipſi omnibus aliis, & ſingulis privilegiis, Immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis, Congregationi Sanctæ Juſtinæ Paduan. ejuſdem Ordinis, ejuſque Monaſteriis, Prioratibus, Membris, ac Perſonis, & Bonis per prædictos Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, tunc ſuos, quomodolibet elargitis, ſub certis modo, & forma tunc expreſſis, uti poſſent, & gaudere, ac ſi illa omnia, & ſingula primodictæ Congregationi ſpecialiter, & expreſſe indulta fuiſſent, conceſſit pariter, & indulſit, prout in dictis Literis plenius continetur. Cum autem ſubinde, juxta temporum ſuccedentium opportunitatem, aliæ conceſſiones, & gratiæ hujuſmodi Congregationi Sanctæ Juſtinæ, Caſſinenſium quoque nuncupatæ, per alios Romanos Pontifices Prædeceſſores quoque Noſtros, attributæ fuerint; pro parte dicti Flaminii Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut gratias eaſdem, favore ſuæ primodictæ Congregationis extendere, ac alias eamdem Congregationem, præcipue ad augendum in illius Eccleſiis Divini Servitii cultum, aliqua beneficentiæ Noſtræ prærogativa decorare, ut infra, dignaremur.

Et præſertim Pius II. qui privilegia Congregat. S. Juſtinæ Paduan. illo uſque conceſſa eidem commun.

Confirm. primo Pontifex vetera indulta non revocata, uſu recepta, nec Trident. contraria

§. 3. Nos igitur, firma ſpe, fiduciaque concepta, eamdem Congregationem, quo amplioribus gratiis, & favoribus ab Apoſtolica Sede cumulari pergat, eo majores pietatis, obedientiæ, & obſequii erga Nos, & eamdem Apoſtolicam Sedem, aliarumque virtutum, & ſcientiarum fructus edituram fore, hujuſmodi ſupplicationibus annuere, & dicto Flaminio ſpecialem gratiam facere volentes, eumdemque Flaminium a quibuſvis excommunicationis &c. abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia & ſingula privilegia, gratias, immunitates, exemptiones, præeminentias, & indulta a prædictis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris ejuſdem primodictæ Congregationis Abbatibus, etiam Generali, Prioribus, & Monachis, necnon Monaſteriis Prioratibus, Eccleſiis, Domibus, & Locis Regularibus conceſſa, & elargita, eorum omnium, & ſingulorum tenores præſentibus pro expreſſis, & inſertis babentes, dummodo tamen ſint in uſu, & non revocata, nec ſub aliqua revocatione comprehenſa, Conſtitutionibus quoque Apoſtolicis, & Concilii Tridentini Decretis non adverſentur, harum ſerie confirmamus, & approbamus, illiſque Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus.

Inde pianas literas ad gratias protendit poſt Pium ad hæc uſque tempora univerſo Ordini S. Bened. & præſert. Congreg. Caſſin. & S. Juſtinæ conceſſas.

§. 4. Ac præterea eidem primodictæ Congregationi, illiuſque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, necnon Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, Domibus, & Locis Regularibus quibuſcumque, ut ipſi, & ipſa, omnibus & ſingulis privilegiis, gratiis, exemptionibus, immunitatibus, conceſſionibus, & indultis, aliis dicti Ordinis Sancti Benedicti, & præcipue Congregationi Sanctæ Juſtinæ, ſeu Caſſinenſi prædictæ, earumque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, necnon Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, Domibus, & Locis Regularibus, a Prædeceſſoribus Noſtris prædictis, ſignanter poſt præfatas dicti Pii Prædeceſſoris Literas, ſive communiter omnibus, ſive earum ſingulis non tamen ex peculiaribus cauſis, & titulis, in hunc uſque diem, ac etiam per Nos, conceſſis, & elargitis, ac quibus præfata Caſſinen., aliæque dicti Ordinis Congregationes legitime utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum pari modo uti, frui, potiri, & gaudere libere, & licite valeant, perinde ac ſi privilegia, gratiæ, exemptiones, immunitates, conceſſiones, & indulta hujuſmodi, Congregationi primodictæ, illiuſque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, ac Monaſteriis, Prioratibus, & Eccleſiis, Domibus, & Locis prædictis directe, & non per medium communicationis hujuſmodi, conceſſa, & conceſſæ fuiſſent, auctoritate, & tenore præfatis concedimus, & indulgemus, ac privilegia, gratias, exemptiones, immunitates, conceſſiones, & indulta hujuſmodi ad

Con.

Pont. A. XV.

Congregationem primodictam extendimus, & ampliamus.

Ob ſingularem univerſæ Congreg. devotion. erga S. Franciſc. Roman.

§. 5. Porro attendentes eamdem Congregationem erga Sanctam Franciſcam Romanam nuncupatam, ſui olim, dum in humanis ageret, Inſtituti Oblatam, aliarumque ſimilium Oblatarum in Urbe Matrem, & Fundatricem, ſpecialis devotionis ſtudium ſemper profeſſam fuiſſe, & profiteri, illiuſque cultum per ipſius Congregationis Profeſſores, in Locis præcipue, ubi Monaſteria ejuſdem Congregationis extant, propagatum fuiſſe, itaut in ſingulis fere eorum Eccleſiis Altare aliquod Omnipotenti Deo in honorem dictæ Sanctæ dicatum reperiatur, ipſaque Congregatio, præter Beatum Bernardum Tholomei Fundatorem ſuum, dictam Sanctam Franciſcam in ſpecialem Protectricem agnoſcat; ad augendum dictæ Sanctæ Franciſcæ cultum, ac illius Feſti diei celebritatem, ut in ſingulis Eccleſiis Conventualibus primodictæ Congregationis Monaſteriorum, in quibus Clauſtralis vigeat obſervantia, dilecti Filii moderni, & pro tempore exiſtentes dictorum Monaſteriorum Abbates, die Feſto dictæ Sanctæ Franciſcæ, Miſſam ſolemnem, & Divina Officia, aſſiſtentibus ſibi uno ſaltem Diacono, & alio Subdiacono, alioque Pluviali induto, aliiſque Clericis, Pontificaliter, & more Epiſcoporum, præter tres alios dies, juxta Canonica Decreta præfinitos, ſervatis tamen alias, tam Literarum in forma Brevi Urbani VIII. incipien. *Exponi* ſub datum Romæ ſub Annulo Piſcatoris die V. Aprilis MDCXXIX. expeditis, quam generalis Decreti Alexandri VII. Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum die XXVII. Septembris MDCLIX. editi, reſpective forma, & diſpoſitione, & non alias, celebrare libere, & licite poſſint, & valeant, Apoſtolica auctoritate prædicta, harum quoque ſerie etiam concedimus, & indulgemus: Iiſdemque modernis, & pro tempore exiſtentibus primodictæ Congregationis Abbatibus plenam, & liberam poteſtatem, & auctoritatem deſuper impertimur.

Ut Sacra ipſi die in Clauſtral. Eccleſiis Miſſam, divinaque Officia Abbates Pontificaliter celebrare poſſint, ſub ſub certis modis indulget.

§. 6. Eoſdemque modernos, & pro tempore exiſtentes dictæ Congregationis Abbates, Monachos, & Perſonas ſuper præmiſſis, aut eorum aliquo, a quibuſvis Locorum Ordinariis, vel aliorum Ordinum, & Congregation. Abbatibus, aut aliis quibuſcumque, quavis auctoritate, & quovis pretextu, colore, vel ingenio, publice, vel occulte, directe, vel indirecte moleſtari, inquietari, aut perturbari ullo unquam tempore nullatenus poſſe, neque debere: Præſentes quoque Literas de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ defectu minime notari, nec ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis Diſpoſitionibus, per quaſcumque Regulas, & Conſtitutiones Apoſtolicas per Nos, & Succeſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, etiam Motu proprio, ac alias ſub quibuſvis tenoribus, & formis pro tempore factis, & faciendis, & conceſſis, ac concedendis, comprehendi, ſed ſemper ab illis excipi, ac illa ſemper validas, & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere: Sicque, & non alias per quoſcumque Judices, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuncios, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere decernimus; irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Firmantur ſuperius ſtatuta.

Anno 1755.

§. 7. Non obſtantibus prædictis Urbani Literis, & Alexandri Prædeceſſorum prædictorum Decretis in ea parte, qua præſentibus adverſantur, ac quibuſvis aliis Apoſtolicis, ſeu in Synodalibus, Provincialibus, Generalibuſque Conciliis editis, vel edendis, Conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon primodictorum Ordinis, & Congregationis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis dicto Ordini, & Congregationi primodictæ, ac quibuſvis aliis Superioribus, & Perſonis in genere, vel in ſpecie, aut alias in contrarium præmiſſorum, quomodolibet forſan conceſſis, confirmatis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat latiſſime, & pleniſſime, ac ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Derogat. contrariis quibuſcumque.

§. 8. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, confirmationis, approbationis, conceſſionis, Indulti, extenſionis, ampliationis, decreti, & derogationis, infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quinto, Kalendis Aprilis Pontificatus Noſtri Anno Quintodecimo.

Dat. prim. Aprilis 1755. Pont. an. 15.

J. Card. Pro-Datarius.

D. Card. Paſſioneus.

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

SAN-

XLVI. SANCTÆ INQUISITIONIS

Officialium ſeu Miniſtrorum numerus, depntationis forma, qualitates, onera, privilegia & exemptiones reales & perſonales, tum in Civilibus Cauſis, tum & Criminalibus, diſtinctim recenſentur, ac perpetua Conſtitutione præcedentis Motus proprii confirmativa, futuris quibuſcumque abuſibus, vetitiſque ampliationibus occurritur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Procem. Specialis cura a Pontifice adhibita in reformandis Tribun.

AD Supremum Juſtitiæ Solium, nullis quidem meritis noſtris, ſed inſcrutabili Divinæ Providentiæ conſilio evecti, inter præcipuas muneris noſtri curas atque ſollicitudines, eam ſemper graviſſimam exiſtimavimus, ut diligenter inveſtigantes, quænam in ſingulis Tribunalibus, præſertim hujus noſtræ Almæ Urbis, univerſæque Ditionis Eccleſiaſticæ, ſervaretur adminiſtrandæ juſtitiæ ratio, abuſus omnes in ea pedetentim inductos de medio tollere, ac depravata quæque ad priſtina & recta inſtituta revocare; ſi quid autem præterea deſiderari videretur, nova lege ſupplere pro viribus adniteremur: haud ignorantes, cujuſvis Reipublicæ, præſertim vero illius, quæ pacato undique regimine continetur, firmiſſimum in recta juſtitiæ adminiſtratione poſitum eſſe præſidium. Suſcepto libenter oneri implendo quantopere adlaboraverimus, ſatis teſtantur plures, quæ in Bullario noſtro occurrunt, hac ipſa de re per Nos editæ Conſtitutiones, quibus abunde conſultum exiſtimamus optimo regimini eorum Tribunalium, quæ hactenus, veteribus redintegratis, aut novis ſuperadditis legibus, inſtaurare ac reformare conſtituimus.

Par ejuſdem ſollicitudo quoad Tribun. a Congr. S. Officii depend.

At vero nunc pares ſollicitudinis noſtræ curas expoſcere viſa ſunt Officia illa, quæ per diverſas Civitates, atque Provincias, cum Civilis & Criminalis juriſdictionis exercitio diſtributa, unum, *Sancti Officii* nuncupatum, Tribunal conſtituunt, quod a Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium in univerſa Chriſtiana Republica contra Hæreticam pravitatem Inquiſitorum Generalium, a Nobis, & ab Apoſtolica Sede ſpecialiter deputatorum, immediate pendet, & ab ea auctoritatem, agendique normam deſumit.

Ne ea, quæ recte conſtituta ſunt, ignorentur, aut negligantur.

Quamvis enim, ad accuratiorem trutinam revocatis omnibus, quæ ad hujuſmodi Tribunalis facultates & jura, Cauſarum quoque & Perſonarum illius Foro ſubjectarum naturas & qualitates, cæteraque illius ſyſtematis atque ordinis adjuncta pertinent, nihil fere deprehenderimus, quod vel a Prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, per Apoſtolicas Conſtitutiones, vel ab ipſa Congregatione, per iterata Decreta, ſeu etiam per Encyclicas litteras, ſapienter ac recte ordinatum, & conſtitutum non fuerit, ita ut vix unum aut alterum ſe obtulerit rerum Caput, quod nova ſanctione ſuppleri atque juvari mereretur; nihilominus quum plura ex iis, quæ ſæpe ſtatuta ac demandata fuiſſe non ignoramus, præſertim circa ipſius Tribunalis Officiales, Miniſtros, & Familiares, non ita exacte, ut par erat, ubique ſervari, & maxime per Provincias Eccleſiaſticæ Ditionis parum diligenter cuſtodiri conſtaret, facile intelleximus id quidem ut plurimum ex præmiſſarum Conſtitutionum & Decretorum ignoratione, aliquando etiam ex affectata diſſimulatione, aut ex arbitraria & incongrua eorumdem interpretatione provenire. Quumque ea de cauſa præfiniti juriſdictionum limites, & recta juſtitiæ reddendæ methodus frequentibus tranſgreſſionibus pateant, multaque exoriantur incommoda, & multo plura diſſeminentur dicteria, quæ immeritam plane de æquiſſimo Tribunali opinionem aliquibus ingerunt, & in eorum animis fovent;

Pont. de conſilio &c. opportuna Decreta colligit in ſua Schedula Motus proprii.

Idcirco Nos hujuſmodi malis remedium efficax atque perpetuum afferre volentes, de conſilio eorumdem Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium Generalium Inquiſitorum, collectis atque reſumptis pleriſque Decretis, Statutis, Reſolutionibus, atque Declarationibus, præſertim circa memoratorum Officialium, Miniſtrorum, & Familiarium electionem, ſeu deputationem, qualitates, onera, & privilegia, tam Apoſtolica dictorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, & Noſtra, quam etiam ipſius Congregationis Cardinalium auctoritate & providentia, hactenus editis & emanatis, ea omnia & ſingula in quadam Schedula noſtri Motus proprii ſuperioribus diebus manus noſtræ ſubſcriptione firmata diſtincte expoſuimus, aptumque in ordinem redegimus, paucis adjectis, quæ ad eumdem recti ordinis aſſerendi finem, tam Nobis, quam ipſius Prædeceſſoribus noſtris, ejuſdemque Congregationis Cardinalibus prædictis ſemper propoſitum, conducere & opportuna fore judicavimus: Quam quidem Schedulam cum omnibus & ſingulis in ea contentis, ſancitis, & ordinatis, novo & ſolemniori Apoſtolicæ confirmationis munimine roborare volentes, illam per præſentes, ab omnibus & ſingulis, ad quos ſpectat, exactiſſime obſervandam tradimus & injungimus.

Schedulæ tenor inſeritur.

Sequitur tenor dictæ Schedulæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

§. 2. „ ANcorchè la noſtra Congregazio-
„ ne dei Cardinali ſpecialmente de-
„ putati Generali Inquiſitori contro l'ereti-
„ ca pravità in tutta la Criſtiana Repub-
„ blica abbia con ſomma attenzione, e con
„ indefeſſa diligenza ſempre mai invigilato,
„ che li Privilegj, de' quali godono gli Uffi-
„ ziali, Miniſtri, e Familiari del S. Officio,
„ non ſieno di aggravio alle Comunità, e
„ non perturbino il corſo e buon'ordine del-
„ la giuſtizia, per ciò che appartiene alli
„ beni e perſone particolari di eſſi Miniſtri,
„ e Fa-

„ e Familiari, come chiaramente dimoſtrano le tante riſoluzioni, e Decreti, e le replicate Iſtruzioni, e lettere anche circolari di eſſa Congregazione:

§. 3. „ Tuttavia, perchè meglio appariſca a tutti l'equità, e moderazione de'ſuddetti Privilegj, e perchè gli uomini non bene informati, depongano finalmente una volta quell'apprenſione, in cui taluni ſono, del tutto contraria alla verità delle coſe: abbiamo perciò determinato di fare ad ognuno paleſe, quali ſieno gli Uffiziali, e Miniſtri, che chiamanſi *Patentati Privilegiati*, e quali ſieno quei Familiari, che ſi chiamano *Patentati Semplici*: a chi appartenga la deputazione sì degli uni, che degli altri: le qualità che reſpettivamente ſi richieggono in cadauno di eſſi: le incombenze, e peſi, a'quali debbono ſoggiacere: e finalmente i Privilegj, e l'eſenzioni, dei quali debbono meritamente godere in retribuzione e premio del loro ſervigio.

Diviſione generale.

§. 4. „ Inerendo pertanto ai Decreti più volte fatti, e ai provvedimenti più volte preſi da detta noſtra Congregazione, e quelli approvando, rinnovando, e confermando nelle parti non contrarie alla preſente, CON QUESTA NOSTRA COSTITUZIONE DA VALERE IN PERPETUO, ſotto la quale però non intendiamo comprendere nè l'Inquiſizione di Malta, nè altre Inquiſizioni fuori del noſtro Stato Eccleſiaſtico, quali ſi reggono, e governano colle proprie loro lodevoli coſtumanze, ammeſſe, ed approvate dai Sommi Pontefici Noſtri Predeceſſori: di Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pienezza della noſtra Appoſtolica autorità, con il conſiglio e parere di detti Cardinali Generali Inquiſitori, ordiniamo e dichiariamo, che in quelle Città, e Luoghi, ove trovaſi fiſſato il Tribunale della Santa Inquiſizione, mediante la reſidenza degl'Inquiſitori, i Patentati, che ſi chiamano *Privilegiati*, non ſiano più di cinque, cioè l'Inquiſitore medeſimo, il Fiſcale, il Procuratore dei Rei, il Notajo, o ſia Cancelliere, e il Mandatario. E che nelle altre Città, Terre, o Luoghi, ove non riſiedono gl'Inquiſitori, ma i loro Vicarj Foranei, li Patentati Privilegiati non ſiano più di trè, cioè il medeſimo Vicario, il Cancelliere, o ſia Notajo, e il Mandatario: concioſſiachè ſenza l'opera di tali Miniſtri non potrebbe ſuſſiſtere il Tribunale della Santa Inquiſizione.

Quali ſono i Patentati Privileg.

§. 5. „ La deputazione de'ſuddetti Vicarj, Fiſcali, Procuratori dei Rei, Cancellieri, e Mandataj, vogliamo che, privativamente ad ogni altro, ſpetti ed appartenga, come di preſente appartiene, alla detta noſtra Congregazione dei Cardinali Generali Inquiſitori, e che da eſſa ſe ne ſpediſcano le Patenti firmate, e ſottoſcritte di propria loro mano; e per quello appartiene alla deputazione degl'Inquiſitori locali, vogliamo ſi oſſervi il ſolito, e quello ſteſſo che ſi oſſerva preſentemente.

A chi appartiene la deputazione de medeſimi.

§. 6. „ Non ſarà perciò lecito ai Veſcovi dare a veruno alcuna Patente, o viglietto di Uffiziale, Miniſtro, o Familiare del S. Officio, dovendo i Veſcovi, anche nei Proceſſi, e Cauſe di Fede, prevalerſi de' proprj loro Uffiziali, e Miniſtri ordinarj; e così nettampoco ſarà lecito agl'Inquiſitori locali di dare a veruno alcuna Patente di Vicario, di Fiſcale, di Procuratore de'Rei, di Cancelliere, o di Mandatario; anzi neppure ſarà lecito ai medeſimi deputare queſti tali Uffiziali per modo di proviſione con il titolo di Pro-Vicario, Pro-Fiſcale, Pro-Mandatario, e ſimili; ma ſolamente potranno, o dovranno i ſuddetti Inquiſitori Locali, in caſo di vacanza di alcuno de'riferiti Uffizj, proporre alla Congregazione tre ſoggetti per l'Uffizio, che vaca, con rappreſentare nello ſteſſo tempo le qualità, e i requiſiti di ciaſcheduno, ſecondo le iſtruzioni, e le lettere circolari più volte traſmeſſe da eſſa Congregazione. E ſe mai nel frattempo della vacanza, o anche di altro ſorzoſo impedimento, occorreſſe il biſogno di fare ſenza indugio qualche atto appartenente ad alcuno de' ſuddetti Uffiziali; in tal ſolo caſo permettiamo agl'Inquiſitori Locali di deputare in iſcritto, e per quell'unico atto, Perſona oneſta ed idonea, colle facoltà neceſſarie ed opportune.

§. 7. „ Prima di concedere alcuna di dette Patenti Privilegiate, dovrà la Congregazione attentamente oſſervare, come ha ſempre mai lodevolmente oſſervato, che quei ſoggetti, a cui ſi concedono, ſiano perſone di buona fama, non inquiete, non riſſoſe, non diſſolute, non inquiſite, o contumaci della Giuſtizia, non gravate di molti debiti, e che non abbiano attualmente inimicizie: che non ſiano Soldati, non Patentati, Uffiziali, o Miniſtri di altro Tribunale, o Magiſtrato; e particolarmente che fuori del caſo di vera neceſſità, non ſiano Parrochi, o Sacerdoti, da'quali, per altro qualunque titolo, ſi eſerciti la cura dell'Anime: nè ſiano Vicarj Foranei, Cancellieri, o Miniſtri della Curia Veſcovile.

Qualità neceſſarie nei Patentati privilegiati.

§. 8. „ Di più dovrà oſſervare, che ciaſcuno di detti Patentati Privilegiati ſia veramente abile, idoneo, e proporzionato ad eſercitare per ſe ſteſſo l'impiego, per cui ſe gli concede la Patente; e perciò, che i Vicarj ſiano veramente forniti di zelo, prudenza, e dottrina ſufficiente, in quanto permette la qualità del luogo: che ſiano Sacerdoti Regolari, ſe poſſono averſi Regolari, non però Minori Oſſervanti, nè Cappuccini. Che non ſi deputi, e conſtituiſca un Vicario in ogni Terra o Luogo, ma di più Terre, e Luoghi ſi formi uno ſolo Vicariato, e nel più groſſo, e popolato di eſſi, in cui il Veſcovo ſia ſolito di tenere il ſuo Vicario Foraneo, ſi deputi e coſtituiſca il Vicario del S. Offizio, reſtringendo in tal guiſa, per quanto è poſſibile, il numero dei Vicariati, e ſopprimendo quelli, che l'eſperimento del tempo paſſato ha fatto,

„ o fa-

ANNO 1755.

„ o ſarà conoſcere non eſſere neceſſarj per conſervare la purità della Santa Fede.

§. 9. „ Che tanto il Fiſcale, come il procuratore de' Rei, ſiano ſempre Dottori di legge, ed attualmente adetti alla Profeſſione Legale. Che almeno per l'avvenire reſtino eſattamente eſeguiti gli ordini altre volte dati da eſſa Congregazione, cioè che i Cancellieri non ſiano perſone nobili, ma Notaj di Profeſſione, oppure Chierici Secolari, capaci, ed abili per eſercitare un tale impiego. Che molto meno il Mandatario ſia perſona nobile, anzi neppure Mercadante, ma al più ſemplice Artegiano, ſempre però perſona oneſta, e dabbene. E finalmente, che niuno di detti Patentati Privilegiati poſſieda quantità conſiderabile di Beni, ſpecialmente ſtabili: e che ciaſcheduno di detti impieghi ſi conceda ad una ſola, e non a più perſone, e che in una medeſima Famiglia non mai vi ſiano due Patentati Privilegiati.

Le patenti privilegiate ſi concedano gratis.

§. 9. „ La conceſſione di dette Patenti privilegiate dovrà farſi in tutto gratis, onde per ottenere dagl' Inquiſitori Locali la nomina di detti Uffizj Privilegiati, ſi proibiſce eſpreſſamente ai medeſimi Inquiſitori di ricevere ſotto qualſivoglia titolo, o preteſto, promeſſa, o donativo di di ſorta veruna, tanto avanti, che dopo la nomina: comeppure ſi proibiſce agl' iſteſſi Inquiſitori, e a quelli, che saranno da loro nominati, di promettere, o dare alli Miniſtri, ed Uffiziali di Roma, e riſpettivamente a queſti, di ricevere danaro, o altra benchè minima coſa, per la ſpedizione, e conſegna delle Patenti. E contravvenendo alcuno di eſſi, oltre la privazione dell' Uffizio, e di ogni altro impiego nella S. Inquiſizione, vogliamo che incorrano *ipſo facto* nella Scomunica maggiore riſervata a Noi, e noſtri Succeſſori, e di più ſe ſaranno Regolari, cadano parimente *ipſo facto* nella privazione della voce attiva, e paſſiva, e nella inabilità perpetua a qualunque grado della loro Religione: permettendoſi ſolamente il dare, e riſpettivamente ricevere da chi voglia ſpontaneamente darli, quei donativi di eſculenti, e poculenti, che ſi ſogliono dare, e ricevere nelle Feſte del Santo Natale, e nel principio d'Agoſto, purchè i ſuddetti donativi ſi laſciano ſenza fraude, e poſſano conſumarſi in tre giorni.

Peſi dei Patentati privileg.

§. 11. „ I ſuddetti Inquiſitori, Vicarj, Fiſcali, Procuratori de' Rei, Cancellieri, e Mandataj, ſaranno tenuti a preſtare il ſolito giuramento *de fide & ſilentio in perpetuum ſervando*, e ciaſcheduno di eſſi ad eſercitare l'Uffizio, che ſe gli commette, con tutta attenzione, e diligenza: Per lo che dovranno continuamente abitare con fiſſo, e ſtabile domicilio, in quel luogo, ove debbono eſercitare l'impiego deſtinatogli nella Patente; Nè da queſta continua reſidenza potrà alcuno di eſſi eſſere diſpenſato per qualunque ſia cauſa dagl' Inquiſitori Locali: Riſervando però alla Congregazione de' Cardinali Inquiſitori la facoltà di accordare la licenza di aſſentarſi per pochi giorni, qualora vi concorra giuſta e legittima cauſa, e non poſſa probabilmente temerſi, che patiſca perciò il buon ſervigio del Tribunale; Anzi che, in caſo di mancanza, ſaranno tenuti i medeſimi Inquiſitori farne ſollecita rappreſentanza alla Congregazione, e attendere da eſſa le opporturne providenze.

PONT. A. XV.

Privilegj de' Patentati privilegiati

§. 12. „ In premio poi, correſpettività, e retribuzione dell'attenzione, e fatiche loro, e del peſo ſuddetto di riſedere, i ſopranominati Patentari Privilegiati, quali ſervono al S. Tribunale ſenza mercede, e ſalario alcuno, oltre le grazie ſpirituali concedute dai Sommi Pontefici noſtri Predecaſſori, quali ancor Noi rinnoviamo, e confermiamo, goderanno ancora, e dovranno godere degl' infraſcritti Privilegj nel modo che ſiegue.

Delazione dell' armi.

§. 13. „ Primieramente godranno il Privilegio non ſolamente per ſe, ma ancora per un loro Servitore attuale, quando il Patentato Privilegiato non ſia Regolare, ma Secolare, della libera delazione delle armi tanto offenſive, che difenſive, non ſolamente per propria difeſa loro, ma pur anche del Sant' Officio; Eccettuate però le armi proibite nello Stato Eccleſiaſtico anche ai Miniſtri delle Corti Secolari, nella Bolla: *Cum vices ejus*, di S. Pio V. nell' altra: *Etſi cuncta*, di Aleſſandro VIII. e nell' altra: *In ſupremo Juſtitiæ Solio*, di Clemente XII. Quali armi non ſarà loro lecito portare, nè ritenere, ſotto le pene contenute in dette Coſtituzioni. E tutto ciò ſenza pregiudizio dei Decreti altre volte fatti per le Inquiſizioni fuori di Stato, cioè che i Patentati Privilegiati del S. Offizio poſſano portare, e ritenere quelle medeſime armi, che poſſono ivi portare e ritenere i Miniſtri delle Corti Secolari.

Eſenzione dai peſi Comunit. Eſenzione da i peſi perſonali

§. 14. „ Dovranno inoltre i ſuddetti Patentati Privilegiati riputarſi *in omnibus ad inſtar Clericorum*, e perciò godere di quella medeſima eſenzione, della quale godono gli Eccleſiaſtici, dai peſi Comunitativi, tanto perſonali, che reali. In virtù dell' eſenzione perſonale non potranno i detti Patentati Privilegiati eſſere angariati, o perangariati, e molto meno repreſagliati per debiti delle loro Comunità; anzi neppure eſſere coſtretti ad accettare alcun Ufizio, o Carica pubblica: qual Privilegio di eſenzione dalle Cariche pubbliche è ſtato da Noi conceduto anche ai Bargelli, e Cuſtodi delle Carceri. Ma ſe nondimeno alcuno di eſſi di ſua ſpontanea volontà chiederà, ovvero accetterà alcuna delle Cariche pubbliche, vogliamo che in tal caſo, ſenz' altra dichiarazione, s'intenda *ipſo facto* decaduto e privato non ſolo del Privilegio perſonale, del quale parliamo, ma pure anche del Privilegio del Foro del S. Officio, del quale ſi parlerà più ſotto, e che reſti ſoggetto alla Giuriſdizione dei Magiſtrati, e Governatori Locali, in tutto ciò, che apparriene all' eſercizio di eſſa Carica, e di più che non poſſa in appreſſo ſcuſarſi dall' accettare e dall' eſercitare ogni

altra

Digitized by Google

Pont. A. XV.

Anno 1755.

altra Carica, ed ogni altro Uffizio tanto lucroſo, che non lucroſo, pel quale venga eletto dalla medeſima Comunità.

Eſenzione dai peſi reali.

§. 15. „ In virtù dell'eſenzione reale, vogliamo, che i beni ſpettanti alli più volte nominati Patentati Privilegiati, in qualunque luogo poſti, e ſituati, ſieno pienamente eſenti da tutte quelle collette, e peſi Comunitativi, dai quali ſono eſenti gli Eccleſiaſtici; Ma riſpetto a quelli, dai quali per qualunque ſia ragione non ſono eſenti gli Eccleſiaſtici, nettampoco ſaranno eſenti i beni di detti Patentati Privilegiati; dovendoſi, come ſi è detto, l' eſenzione reale di queſti regolare in tutto e per tutto, come quella degli Eccleſiaſtici.

§. 16. „ Ma ſebbene i Patentati Privilegiati godono, e debbono godere *ad inſtar Eccleſiaſticorum* il Privilegio di eſenzione, tanto perſonale, che reale dai peſi Comunitativi, come ſi è detto fin' ora; non godono però, nè debbono goder alcuna ſorta d'Immunità locale, o ſia nelle loro Caſe, o ſia ne' loro Poderi; E perciò dichiariamo non eſſer lecito nè permeſſo ai medeſimi Patentati tenere ſopra le loro Caſe, Cantine, Botteghe, o Poſſeſſioni, l'Arme, e l'Inſegna del S. Officio, volendo che queſto ſia ſolamente permeſſo nella Caſa, e luogo, ove è ſtabilito, e ſi tiene il Tribunale.

Privilegio del Foro del S. Officio.

§. 17. „ Oltre i ſuddetti due Privilegj della delazione delle Armi, e della eſenzione tanto perſonale, che reale dai peſi Comunitativi, gl' Inquiſitori locali, e Vicarj Fiſcali, Procuratori de' rei, Cancellieri, e Mandataj ſuddetti, e quando alcuni di eſſi abbia moglie, anche le loro mogli, e ſimilmente i figliuoli, purchè abitino, e convivano ad una ſteſſa menſa con loro, debbono ancora, e dovranno godere del Privilegio del Foro, che chiamaſi del S. Officio, tanto in Civile, che in Criminale; purchè però non ſiano Vicarj Foranei, Cancellieri, o altri Miniſtri della Curia Veſcovile, oppur Parrochi, o altri Sacerdoti con cura di Anime; poichè qualora queſti per vera indiſpenſabile neceſſità ſiano deſtinati ad eſercitare alcuni de' ſuddetti impieghi Privilegiati del S. Officio, non perciò potranno ſottrarſi, ma dovranno ſempre, come prima, rimaner ſoggetti all'obbedienza, Foro, e giuriſdizione del Veſcovo.

Cauſe Civili.

§. 18. „ Affinchè poi in ordine a queſto Privilegio del Foro non inſorga in avvenire, per quanto è poſſibile, alcuna dubbiezza e controverſia: incominciando *dalle Cauſe Civili*, ordiniamo e dichiariamo, che li ſuddetti Patentati Privilegiati debbano goderne, quando ſono Cauſe indifferenti, ma non quando ſono Cauſe *Feudali, o Fiſcali*, o quando ſi tratti di pagamento di collette, e Gabelle, per le quali i ſuddetti Privilegiati non ſiano, come ſopra, eſenti; poichè tali Cauſe dovranno ſempre conoſcerſi, e terminarſi da i ſuoi Giudici proprj, cioè da i Giudici Fiſcali, & Ordinarj. E coſippure dovranno ſempre conoſcerſi, e terminarſi da i Giudici, e Congreg. della Fabbrica di S. Pietro, le Cauſe tra la medeſima Fabbrica, e li ſuddetti Patentati Privilegiati, per l' eſecuzione e adempimento de' Legati Pii.

§. 19. „ Inoltre li ſuddetti Privilegiati goderanno, e dovranno godere di detto Privilegio nelle Cauſe indifferenti, quando eſſi ſono rei convenuti, ma non quando ſono Attori, imperciocchè eſſendo Attori, devono ſeguire il Foro del Reo; Eccettuamo però da queſta regola quelle Inquiſizioni, nelle quali per lunga conſuetudine di ſopra quarant' anni indietro, li detti Patentati Privilegiati del S. Officio hanno legittimamente preſcritto il Privilegio di trarre al Foro di eſſo S. Officio anche le Cauſe Civili, nelle quali eſſi ſono Attori; poichè riſpetto a queſte tali Inquiſizioni, non vogliamo che s' innovi coſa alcuna, ma anzi ſi oſſervi per l' avvenire la conſuetudine già introdotta e preſcritta, nella ſteſſa maniera, che ſi oſſerva preſentemente; Purchè però ſia ſtata altre volte in paſſato ammeſſa, ed approvata in contradittorio Giudizio dalla piena Congregazione dei Cardinali Inquiſitori, altrimenti non debba attenderſi in conto veruno.

§. 20. „ Se i pupilli, o vedove, o altre miſerabili perſone, che per Privilegio chiuſo *in corpore Juris* godono il diritto di eleggere, e variare il Foro, vorranno agire per alcuna Cauſa civile e indifferente contro alcuno di detti Patentati Privilegiati del S. Officio, potranno bensì godere del ſuddetto Privilegio di eleggere e variare, ma però ſempre dentro il medeſimo Foro del S. Officio: Coſicchè ſarà in loro arbitrio, ed elezione convenire il Patentato Privilegiato o nella noſtra Curia avanti Monſignore Aſſeſſore, declinando dall'Inquiſitore, o Vicario Locale; o avanti l'Inquiſitore, o Vicario locale declinando il Tribunale di Monſignor Aſſeſſore, ma non mai ſarà in loro arbitrio di eleggere altro Giudice fuori del S. Officio.

§. 21. „ E perchè non avvenga in avvenire, come qualche volta è avvenuto in paſſato, che il Patentato Privilegiato del S. Officio, dopo aver preſtato il ſuo conſenſo nella Giuriſdizione di altro Giudice fuori di eſſo S. Officio, pretenda declinare dal Foro, nel quale ha acconſentito, con abuſo del ſuo Privilegio, e con perturbare così il buon ordine della Giuſtizia; pertanto vogliamo, e dichiriamo, che ſe alcuno di detti Patentati Privilegiati, dentro il termine di tre giorni, dopo eſſere ſtata contra di lui riprodotta la prima citazione, o monitorio avanti altro Giudice ordinario, e competente, non avrà eſpreſſamente allegata negli Atti del S. Officio, e intimata all'Attore la declinazione del Foro, oppure non avrà fatta eſeguire contra il medeſimo Attore la opportuna citazione ad *videndum reaſſumi & inhiberi* avanti Monſignor Aſſeſſore, oppure avanti l'Inquiſitore, o Vicario Locale, non poſſa più allegarla durante quella iſtanza, ma che queſta debba onninamente proſeguirſi e terminarſi avan-

Anno „ ti quel Giudice e Tribunale, in cui avrà,
1755. „ come ſopra, benchè tacitamente acconſen-
„ tito; ancorchè la ſuddetta prima citazio-
„ ne, o il ſuddetto Monitorio ſiano ſtati
„ contra di lui eſeguiti ſenza alcuna pre-
„ cedente licenza, o *Exequatur* dell'Inqui-
„ ſitore Locale, o di Monſignor Aſſeſſore,
„ quale dichiariamo non eſſere neceſſario
„ per lo effetto ſuddetto.

§. 22. „ Per la medeſima ragione, nelle
„ Cauſe Civili di riconvenzione, il Paten-
„ tato Privilegiato, che ſarà riconvenuto,
„ non potrà in veruna iſtanza declinare il
„ Foro del Giudice, avanti il quale è ſtato
„ da lui convenuto il ſuo Avverſario. E
„ ſimilmente non potrà in veruna iſtanza
„ declinare il Foro del Giudice ordinario,
„ quando ſarà chiamato come Autore lau-
„ dato, a liberare il reo dalle moleſtie.

§. 23. „ Accade bene ſpeſſo il caſo, che
„ dopo introdotta la cauſa avanti il Giu-
„ dice ordinario e competente, ſopravviene
„ al reo convenuto il Privilegio del Sant'
„ Officio, o perchè il Patentato Privilegiato
„ ſucceda al Defonto non Privilegiato, o
„ perchè il reo convenuto, pendente la li-
„ te, venga ad eſſere deputato dalla Con-
„ gregazione per uno di detti impieghi Pri-
„ vilegiati del Santo Officio. Vogliamo per-
„ tanto, e dichiariamo, che in tali caſi, o
„ altri ſimili, ne'quali ſopravvenga il Pri-
„ vilegio, non pertanto poſſa avvocarſi la
„ Cauſa del Giudice Ordinario, avanti il
„ quale ſi troverà introdotta, neppure col-
„ la clauſola *in ſtatu, & terminis, & ſtari*
„ *indicationi quoad Jura producta:* Ma che
„ debba prima conſumarſi l'iſtanza, e ſola-
„ mente poi poſſa riaſſumerſi dal Tribuna-
„ le del Sant'Officio, colla Clauſula ſud-
„ detta, per l'iſtanza ulteriore, qualora il
„ Giudicato dell'Ordinario ſia di ſua natu-
„ ra appellabile, e non eſſendo di ſua na-
„ tura appellabile, quando col reſcritto del-
„ la piena Congregazione debba commetter-
„ ſi ulteriormente, o in ſuſpenſivo, o in
„ devolutivo.

Eſecuzione de i Mandati di altri Giudici. §. 24. „ In tutti però e ſingoli caſi, ne'
„ quali abbiamo dichiarato, che li ſoprano-
„ minati Patentati Privilegiati non debbano
„ godere il Privilegio del Foro del Sant'
„ Officio, ſe la Parte vorrà procedere all'
„ eſecuzione del Mandato ſpedito dal Giu-
„ dice Ordinario, vogliamo che ſi faccia la
„ dovuta diſtinzione tra l'eſecuzione reale,
„ e l'eſecuzione perſonale. L'eſecuzione
„ reale potrà farſi liberamente ſenza alcuna
„ precedente licenza, e ſenza alcun prece-
„ dente *Exequatur* degl'Inquiſitori, o Vica-
„ rj locali, o di Monſignor Aſſeſſore, pur-
„ chè però non ſi faccia dentro la Caſa di
„ attuale abitazione del Patentato Privile-
„ giato, poichè volendoſi fare dentro la Ca-
„ ſa, ove queſti attualmente abita, voglia-
„ mo, che ſe ne prenda prima l'*Exequa-*
„ *tur*, o da detto Monſignore Aſſeſſore,
„ oppure dall'Inquiſitore, o Vicario locale.

§. 25. „ Qualora poi voglia venirſi all'
„ eſecuzione perſonale contra il Patentato
„ Privilegiato, dovrà ſempre ottenerſene il
„ permeſſo, e l'*Exequatur*, o dall'Inquiſito-
„ re locale, o da Monſignor Aſſeſſore; qua-
„ li però tanto nel primo caſo di eſecuzio- Pont.
„ ne reale dentro la Caſa, quanto nell'al- A. XV.
„ tro di eſecuzione perſonale, ſaranno te-
„ nuti di darlo in tutto *gratis*, prontamen-
„ te, e ſenza alcuna precedente citazione,
„ e molto meno eſame, e diſcuſſione della
„ Cauſa: E ſolamente per l'eſecuzione con-
„ tra la perſona potrà, e dovrà aggiungerſi
„ all'*Exequatur*, in grazia, e per comodo
„ del Privilegiato, la Clauſula: *Oſtendatur*
„ *per ſex dies ante;* come ſi coſtuma cogli
„ Uffiziali delle Milizie, e con altri ſimili
„ Privilegiati.

§. 26. „ All'incontro in tutti e ſingoli
„ caſi, ne'quali abbiamo di ſopra dichiarato,
„ che li Patentati Privilegiati debbano go-
„ dere del Privilegio del Foro del S. Officio,
„ vogliamo, ed ordiniamo che il Tribunale
„ del S. Officio faccia anche eſſo la dovuta
„ diſtinzione, nel commetter le Cauſe Civi-
„ li, tra quelle, che ſono di ſomma appellabile,
„ e quelle, che ſono di ſomma ſolamente
„ ricorribile: di modo che nelle Cauſe di
„ ſomma ricorribile debba ancor egli oſſer-
„ vare le regole già da Noi preſcritte alla
„ Noſtra Segnatura di Giuſtizia, ed agli al-
„ tri Tribunali di Roma, tanto in ordine
„ alla remiſſione delle medeſime *ad Partes*,
„ quanto in ordine al traſporto degli Atti,
„ ed alle Propine. E che inoltre nelle Cau-
„ ſe de'danni dati, ſiano caſuali, o ſiano
„ ſtudioſi, debba il Tribunale del S. Officio
„ ancor eſſo uniformarſi alla noſtra Coſti-
„ tuzione dei 25. Gennajo 1751.

§. 27. „ E quindi, paſſando dalle Cauſe Cauſe
„ Civili alle Cauſe Criminali, è ſtato già Criminali
„ altre volte ſtabilito da detta Noſtra Con-
„ gregazione dei Cardinali Inquiſitori Ge-
„ nerali, e Noi ancora inerendo alla me-
„ deſima, ordiniamo, e ſtabiliamo, che li ſun-
„ nominati Patentati Privilegiati godano,
„ e debbono godere nelle Cauſe paſſive il
„ Privilegio del Foro del S. Officio, pri-
„ vativamente a qualunque altro Giudice,
„ e Tribunale, di maniera che queſti non
„ poſſano in eſſe intrometterſi neppure per
„ conſenſo de'medeſimi Patentati: Volendo
„ Noi, che queſto Privilegio nelle Cauſe
„ paſſive Criminali s'intenda conceduto non
„ tanto in riguardo alle Perſone, quanto e
„ piuttoſto alla Sacra Inquiſizione, coſicchè
„ non poſſa al medeſimo nè tacitamente,
„ nè eſpreſſamente rinunciarſi: E che all'
„ incontro nelle Cauſe attive, li detti Pa-
„ tentati Privilegiati godano il Privilegio
„ del Foro *cumulative tantum*, coſicchè nè
„ gl'Inquiſitori locali, nè Monſignore Aſ-
„ ſeſſore poſſano avocarle dal Giudice Or-
„ dinario, quando il Giudice Ordinario,
„ o a querela del ſteſſo Privilegiato, oppu-
„ re anche *ex Officio*, o in altro qualunque
„ modo avrà prevenuto nella Cattura dell'
„ Inquiſito.

§. 28. „ Da queſto Privilegio del Foro
„ del S. Officio nelle Cauſe Criminali paſ-
„ ſive, ſi eccettuano primieramente tutti
„ quei caſi, e delitti, per li quali ſecondo
„ la diſpoſizione de'Sacri Canoni li Chie-
„ rici delinquenti non godono il Privilegio
„ del Foro Eccleſiaſtico: dovendo oſſervar-
„ ſi per regola generale, che dove non ha

„ luo-

PONT. A. XV.

„ luogo riſpetto ai Chierici il Privilegio del Foro Eccleſiaſtico, non deve neppure aver luogo il privilegio del Foro del Sant' Officio riſpetto ai ſuddetti Patentati, quali, come ſi è detto, debbono in tutto riputarſi *ad inſtar Clericorum:* donde ancora ſiegue, che ſiccome i Chierici ritrovati *in fragranti crimine*, o con armi indoſſo proibite dalle ſuddette Appoſtoliche Coſtituzioni, poſſono arreſtarſi e carcerarſi dal Giudice laico, e ſua famiglia, ad affetto però di rimetterli, immediatamente, che quelli allegano il Privilegio del Chiericato, al ſuo proprio Giudice Eccleſiaſtico: così anche poſſano prenderſi infragranti, o con dette Armi proibite indoſſo, li ſuddetti Patentati Privilegiati del S. Officio, ad effetto però di rimetterli al Tribunale di eſſo S. Officio, ſubitoche queſti alleghino, il loro Privilegio, ed eſibiſcano la loro Patente privilegiata.

§. 29. Similmente ſi eccettuano per Decreti altre volte fatti dalla medeſima Congregazione, quali Noi approviamo e confermiamo, tutti quei caſi, ne' quali ſi tratti di mancanza, o fraude commeſſa nell' eſercizio delle Arti loro, dai ſuddetti Patentati privilegiati, quali ſiano Mercanti, Bottegaj, ovvero Artiſti; poichè in queſte Cauſe, benchè paſſive, non dee loro ſuffragare il Privilegio del Foro del S. Officio, ma debbono, come ogni altro, reſtar ſottopoſti alla viſita e Giuriſdizione de' Magiſtrati e Giudici Ordinarj, ed alle pene contenute nei loro Editti, e queſto medeſimo dovrà oſſervarſi riſpetto ai Notarj o Cancellieri; poichè, non oſtante che ſieno Patentati Privilegiati, pur tuttavia, in ciò, che riguardi li Bandi del Prefetto degli Archivj, dovranno eſſere ſottopoſti, come ogni altro non privilegiato, alla viſita, giuriſdizione, e punizione del medeſimo.

§. 30. „ E coſippure qualunque ſi ſia di detti Patentati Privilegiati, benchè non Artiſta, non Bottegajo, nè Mercante, dee reſtar ſottopoſto, come ogni altro non Privilegiato, alla Giuriſdizione del Giudice Ordinario competente, quante volte cada in commeſſo, fraudando le pubbliche Gabelle. Vogliamo però, che tanto nel caſo di mancanza commeſſa nell' eſercizio dell' Arte propria, quanto nel caſo di fraude commeſſa in pregiudizio delle pubbliche Gabelle, ſia ſempre ſalva la perſona del Patentato privilegiato, di maniera che queſta non poſſa carcerarſi, nè punirſi nella perſona, ſenonche dal medeſimo S. Officio; quale per tale effetto potrà chiedere, e farſi rimettere gli Atti fatti dal detto Giudice Ordinario: e che ſe mai per rinvenire la fraude, che ſi pretenda commeſſa in pregiudizio delle pubbliche Gabelle, gli Appaltatori delle medeſime vorranno, che ſi faccia alcuna perquiſizione nelle caſe di eſſi Patentati privilegiati, queſte non ſi facciano ſenza l' intervento della perſona da deputarſi dall' Inquiſitore, o Vicario del luogo, ove ſi vuol fare la perquiſizione; quali però ſaranno tenuti a deputarla immediatamente, e ſenza verun indugio, ſotto pena, in caſo di ritardo, di eſſere tenuti del proprio a tutti i danni ed intereſſe.

ANNO 1755.

Patentati ſemplici.

§. 31. „ Quanto fin' ora abbiamo ordinato, e decretato, riguarda, ed appartiene ai ſoli Patentati privilegiati; ora parlando degli altri, che ſi chiamano Patentati ſemplici, ſono queſti tutti coloro, che in qualche modo ſervono alla S. Inquiſizione, ma non ſono Inquiſitori, nè Vicarj, non ſono Fiſcali, nè Procuratori de' Rei, non ſono Cancellieri, nè Mandataj del S. Officio.

Conſultori.

§. 32. „ Fra queſti ſemplici Patentati, o vogliamo dire ſemplici Famigliari del S. Officio, tengono il primo luogo coloro, che chiamanſi *Conſultori*. La nomina di queſti in ciaſcheduna Inquiſizione ſpetta ad appartiene ai riſpettivi Inquiſitori locali, quali però non vogliamo, che poſſano concadera o conſegnare in avvenire ad alcuno la Patente di Conſultore, ſe non dopo che le nomine delle perſone da eſſi fatte ſieno ſtate lette, ed approvate dalla Congregazione dei Cardinali Generali Inquiſitori: eſſando ben certi che la detta Congregazione non approverà per Conſultori, ſe non perſone di buona ed integra ſama, di pieta, e di dottrina: che averà il neceſſario riguardo, affinchè altri ſiano Teologi, ed altri Canoniſti, o Leggiſti di Profeſſione, quali poſſano all' occorrenza rivedere anche ſtampe, a libri; e che il numero di eſſi non ecceda il biſogno di quella Inquiſizione, a cui devono ſervire.

Come debbono deputarſi.

Peſi, e Privilegi de' medeſimi.

§. 33. „ In premio del loro ſervigio, e della reſidenza, che dovranno ſare i ſuddetti Conſultori, per trovarſi pronti ad ogni occorrenza del Tribunale, avrà ciaſcheduno di eſſi, oltre l' acquiſto delle Indulgenze, a grazie ſpirituali, il Privilegio della delazione dell' Armi non proibite dalle ſuddette Coſtituzioni Appoſtoliche, purchè però non ſiano Regolari; anzi di più i Conſultori ſuddetti potranno comunicare il medeſimo privilegio della delazione delle Armi anche ad un loro attuale Servitore, nella maniera, che ſi dirà in appreſſo, purchè non ſia Bottegajo, nè Mercante, e porchè non ſia Parente di quel Conſultore, che lo nomina. All' incontro i Conſultori Regolari, ai quali non conviane nè avere per ſe, nè comunicare ad altri il Privilegio di portar Armi, avranno in luogo di queſto un' altro Privilegio, cioè, che non potranno eſſere rimoſſi da' loro Superiori dal Convento di quel luogo, ove devono ſervire al S. Officio, ſenza giuſta cauſa, e ſenza ſaputa, e conſenſo di detta Noſtra Congregazione; ben inteſo però, che in ogni altra coſa, cha riguardi alla diſciplina Regolare, debbano come ogni altro obbedire al proprio Superiore.

Delazione dell' Armi.

Conſultori Regolari.

Altri Famigliari e ſemplici Patentati

§. 34. „ In quelle Inquiſizioni, ove per lunga e inveterata conſuetudine gl' Inquiſitori locali ſono in poſſeſſo di nominare, oltre i ſuddetti Conſultori, altri Familiari del S. Officio, coll' acquiſto delle Indulgenze, e colle facoltà di portar Ar-

Anno 1755.

mi, come per eſempio, il Bargello, il Cuſtode delle Carceri, il Provveditore de' Carcerati, e ſimili, permettiamo, che ancora in avvenire poſſano eleggerli, e deputarli, purchè la nomina, ed elezione di tali perſone ſia letta, ed approvata, come ſopra, da detta Congregazione. Incaricando Noi alla medeſima Congregazione di avvertire coll'uſata diligenza, che non ſiano perſone diſcole, o riſſoſe; che ſiano di qualità e condizione, proporzionate all'impiego, a cui ſono nominate; e che il numero di eſſe non ecceda il puro e preciſo biſogno.

§. 35. „ Fuori del ſuddetto Privilegio delle Armi, non potranno i Conſultori, o altri Familiari, arrogarſi, o pretendere verun altro di quei Privilegj, che competono, come ſopra, ai ſoli Patentati privilegiati; e perciò non potranno pretendere di eſſer eſenti dai peſi reali, o perſonali delle reſpettive Comunità, qualora tal eſenzione non gli competa per eſſere Eccleſiaſtici, o per altro titolo legittimo; e molto meno potranno pretendere il Privilegio del Foro del S. Officio, ſe pure non ſia ſtato ad alcuno di eſſi ſpecialmente conceduto da detta Noſtra Congregazione per titolo oneroſo, come in fatti è ſtato giuſtamente ad alcuni pochi conceduto; ma non eſſendo, che ſemplici Patentati, reſteranno, come prima, ſoggetti tanto in Civile, che in Criminale, al Foro e Giuriſdizione dei loro Giudici ordinarj e competenti, per qualunque ſia cauſa, o delitto, anche di delazione, o ritenzione d'Armi proibite in dette Appoſtoliche Coſtituzioni; volendo Noi, che ancor queſto delitto appartenga ai Giudici ordinarj, quando ſi tratta di Patentati del S. Officio, che, ſecondo la preſente Coſtituzione, non godono il Privilegio del Foro.

Patentati ſemplici dell'inquiſiziona di Ancona.

§. 36. „ Ma perchè nell' Inquiſizione *di Ancona* è ſtato ſolito da tempo antichiſſimo, e ſi oſſerva tuttavia pacificamente, che anche i Conſultori, ed altri ſuddetti Familiari, benchè ſemplici Patentati, godono il Privilegio del Foro del S. Officio; Vogliamo perciò, che tale conſuetudine dell'Inquiſizione di Ancona, quale ſappiamo eſſer ſtata più volte da detta Congregazione, ed anche da Noi ſteſſi ammeſſa ed approvata, debba oſſervarſi ancora per lo avvenire; e così parimente debba oſſervarſi, quando vi ſia in alcun' altra Inquiſizione del Noſtro Stato Eccleſiaſtico, purchè però ſia pacifica, ed antica, e purchè in paſſato ſia ſtata ammeſſa, ed approvata dalla Congregazione dei Cardinali Inquiſitori, o da Noi, e da' Noſtri Predeceſſori, come quella di Ancona; altrimenti non debba attenderſi in conto veruno; e di più con eſpreſſa dichiarazione, che una tal conſuetudine non ſuffraghi neppure per la Inquiſizione di Ancona, che pel ſolo Privilegio del Foro, e non mai per l'altro dell'eſenzione da' peſi Comunitativi; e che il detto Privilegio del Foro ſi oſſervi, e ſi regoli colle ſteſſe regole, e modificazioni, colle quali abbiamo poc'anzi dichiarato, che debbono goderlo i Patentati privilegiati.

Pont. A. XV.

Regiſtro delle Patenti.

§. 37. „ Ad effetto poi di evitare qualſivoglia confuſione, vogliamo, che ciaſcheduna Patente, o ſia privilegiata, o ſemplice, tanto per la ſuddetta Inquiſizione, di Ancona, quanto per ogni altra Inquiſizione, compreſe ancor quelle dei Servitori de' Conſultori, prima di conſegnarſi al Patentato, ſia regiſtrata negli atti della Cancellaria di queſta Noſtra Univerſale Inquiſizione, e che niuna di eſſe abbia alcuna forza e valore, ſe in calce, o a tergo non apparirà la fede del ſuo regiſtro colla ſpecifica eſpreſſione dell'Ufficio dell'Inquiſizione o Vicariato, per cui dee ſervire, come per eſempio ≔ *Patente privilegiata d'Inquiſitore*, (*di Fiſcale, e ſimili*), *per l'Inquiſizione di Fermo* ≔ *Patente privilegiata di Vicario*, (*Notajo, e ſimili*) *pel Vicariato del tale e tal luogo nella Inquiſizione di Fermo* ≔ *Patente ſemplice di Conſultore*, (*di Cuſtode delle Carceri, e ſimili*), *per la tale, o tale Inquiſizione*.

Abolizione de Viglietti.

§. 38. „ E perchè ci è noto, che alcuni, in vece di lettere Patenti, hanno conceduto ſemplici Viglietti di Famigliarità del S. Officio, nel numero e qualità de' quali ſi potrebbe più facilmente fraudare la Noſtra volontà, e riſoluta intenzione: perciò annullando, e dichiarando irriti, caſſi, e nulli tutti e ſingoli Viglietti di Famigliarità, che ſono ſtati dati fin'ora, o che in avvenire ſi daſſero, eziandio a' proprj Servitori, tanto dagl'Inquiſitori locali, quanto anche da ogni altro Uffiziale, o Miniſtro del S. Officio, maggiore o minore di detti Inquiſitori: ordiniamo e comandiamo agli eſecutori di qualunque ſia Corte Eccleſiaſtica, o Laicale, che eſſendo loro eſibiti ſomiglianti ſemplici Viglietti, non ſolo non debbano attenderli, ma anzi debbano toglierli dalle mani di coloro, che avranno avuto l'ardimento di eſibirli, e che debbano mandarſi immediatamente a queſta Noſtra univerſale Inquiſizione, ad effetto che da eſſa vengano debitamente mortificati quelli, che li avranno conceduti.

Moderazione del numero de' Vicariati.

§. 39. „ Incarichiamo finalmente alla detta Noſtra Congregazione dei Cardinali Generali Inquiſitori, e al moderno Noſtro Aſſeſſore, di proſeguire inceſſantemente con quello ſteſſo zelo, con cui hanno già incominciato, l'opera utiliſſima di ridurre il numero dei Vicariati, con ſopprimere quelli, che l'eſperimento del tempo paſſato ha fatto conoſcere non eſſer neceſſarj; Ed eſaminando lo ſtato, ed il biſogno di ciaſcheduna Inquiſizione locale, di ſiſſare una volta per ſempre il numero dei Conſultori, e degli altri ſemplici Familiari, ſecondo l'eſigenza di quella tale Inquiſizione, al effetto di tenerne a perpetua memoria un'Elenco ben diſtinto, ed ordinato, nella Cancellaria di queſta Noſtra Univerſale Inquiſizione; giacchè è ſtato più volte riconoſciuto dalla medeſima Congregazione, che il ſoverchio numero o di dette Vicarie, o di

E de' Conſultori e Familiari.

„ detti

Digitized by Google

Pont. A. XV.

„ detti ſemplici Patentati, in vece di giova-
„ re al buon ſervigio della S. Inquiſizione,
„ reca piuttoſto diſcredito, e detrimento.
§. 40. „ Tutto ciò, che abbiamo fin qui
„ determinato, appartiene alle Inquiſizioni
„ particolari coſtituite in diverſe parti del
„ noſtro Stato Eccleſiaſtico fuori di Roma.
„ Per queſta di Roma, che ſta ſotto gli
„ occhj noſtri, e dei Cardinali Generali In-
„ quiſitori, come pure per gli Ufficiali,
„ Miniſtri, ed Inſervienti al Tribunale del-
„ la medeſima dentro la Città, e ſuoi Con-
„ torni, non abbiamo coſa da inſinuare, o
„ provvedere, oltre quello, che è ſtato ſa-
„ viamente provveduto, e ſi provvede op-
„ portunamente alle occorrenze da eſſi Car-
„ dinali Inquiſitori, tanto riſpetto alla lo-
„ ro deputazione, quanto riſpetto ai loro
„ Privilegj. Onde ci reſta ſolamante a ſpie-
„ gate la noſtra volontà in rapporto alla
„ Tenuta di Conca, e ſuoi Affittuarj.

Tenuta di Conca e ſuoi privilegj.

§. 14. „ La Tenuta di Conca poſta nell'
„ Agro Romano fu diſmembrata dal Patri-
„ monio della Camera Appoſtolica dal no-
„ ſtro Santo Predeceſſore Pio V. e con tut-
„ ti e ſingoli ſuoi membri, anneſſi, e per-
„ tinenae, unita in perpetuo, incorporata,
„ ed aſſegnata alla Pia Caſa di queſta San-
„ ta Univerſale Inquiſizione, per ſupplire
„ colle rendite della medeſima alle ſpeſe
„ neceſſarie, e indiſpenſabili, che fino a
„ quel tempo facevanſi dalla noſtra Came-
„ ra Appoſtolica, dei Miniſtri, ed Ufficiali,
„ delle Carceri, e dei Carcarati, ed alle
„ altre, che occorrono alla giornata. Non
„ pertanto però la ſuddetta Tenuta ha la-
„ ſciato di eſſere come prima Tenuta pro-
„ pria di queſta noſtra Santa Sede; E per-
„ ciò, ſiccome i Beni, che in qualunque
„ altro luogo poſſedono le Inquiſizioni par-
„ ticolari, ſono beni proprj della Sede Ap-
„ poſtolica, e perciò in tutto e per tutto
„ eſanti da qualunque gravezza, tanto or-
„ dinaria, che ſtraordinaria, aziandio dalle
„ Decime Papali, impoſte, e da imporſi,
„ Coſi anche per la ſteſſa ragione gode, e
„ dee godere della medeſima totale eſen-
„ zione la detta Tenuta di Conca, per qua-
„ lunque ſorta di frutti tanto naturali, che
„ induſtriali, ivi nati, e raccolti, come
„ pure per qualunque ſorta di beſtiame,
„ che ſia iſtrumento veramente neceſſario
„ di eſſa Tenuta, cioè, quel beſtiame, ſen-
„ za il quale non potrebbe la Pia Caſa o
„ Affittuario ricavare i frutti, che ſi pro-
„ ducono nella medeſima, e gli utili delle
„ ſue Ferriere; e finalmente per le Gra-
„ ſcie, e Comeſtibili, che s'introducono
„ nella Diſpenſa, e ſi conſumano dalli In-
„ ſervienti, ed Operarj in eſſa Tenuta, e
„ Ferriere; E queſta ſteſſa totale eſenzione
„ ancor Noi in forma ampliſſima approvia-
„ mo in perpetuo, e confermiamo.
§. 42. „ Anzi per maggior fermezza del-
„ la medeſima, ſiccome i noſtri Predeceſ-
„ ſori, e Noi ſteſſi, quante volte è inſorta
„ ſopra detta eſenzione alcuna dubbiezza
„ tra la noſtra Camera Appoſtolica, e la
„ detta Pia Caſa, abbiamo voluto giudicar-
„ ne nella Congregazione, che ſi tiene il
„ Giovedì di ciaſcuna ſettimana: Coſi pa-
„ rimente riſerviamo a Noi ſteſſi, ed alli
„ noſtri Succeſſori, la cognizione e deciſio-
„ ne di tali controverſie nella medeſima
„ Congregazione del Giovedì, quando mai
„ ne inſorgeſſero in avvenire, o foſſero di
„ già inſorte e pendenti; E dello ſteſſo Pri-
„ vilegio vogliamo, che godano tutte la al-
„ tre Inquiſizioni particolari, quante volte
„ naſca alcuna lite circa l'eſenzione dei beni
„ alle medeſime appartenenti, ſiccome di
„ fatti ne hanno ſempre goduto in paſſato.
§. 43. „ A contemplazione della medeſi-
„ ma Tenuta, gli Affittuarj di eſſa ſono in
„ poſſeſſo di godere da tempo antichiſſimo,
„ non ſolo per le loro proprie perſone, ma
„ ancora per un congruo numero di altre
„ perſone, che ſono neceſſarie alla coltiva-
„ zione, e ſervigio della medeſima Tenu-
„ ta, e ſue Ferriere, di due privilegj, cioè
„ di quello di portar armi non proibite dal-
„ le ſuddette Coſtituzioni Appoſtoliche, e
„ dell'altro del Foro del S. Officio, tanto
„ in Civile, che in Criminale; Onde Noi
„ ancora in virtù della preſente lodiamo,
„ approviamo, e confermiamo queſt'antica,
„ e ben giuſta conſuetudina altre volte ap-
„ provata a confermata dal noſto Predeceſ-
„ ſore Clamente VIII., ma però colle ſe-
„ guenti dichiarazioni, cioè:
§. 44. „ Primieramente che gl'Inſervien-
„ ti a detta Tenuta non ſiano riputati per
„ tali, nè godano alcuno di detti due pri-
„ vilegj, ſe non dopo che ſaranno ſtati no-
„ minati ſecondo il ſolito dagli Affittuarj
„ al Padre Commiſſario, e che il Padre
„ Commiſſario gliene avrà ſpedite le Let-
„ tere Patenti ſottoſcritte di ſua mano,
„ e regiſtrate negli Atti di queſta Cancel-
„ laria: Volendo Noi, che i ſemplici vi-
„ glietti, o degli Affittuarj, o del Padre
„ Commiſſario, o di altro qualunque ſia
„ Ufficiale del S. Officio, non abbiano al-
„ cun effetto o valore, anzi poſſano dagli
„ Eſecutori di qualſivoglia Curia impune-
„ mente diſprezzarſi, col ſolo peſo di con-
„ ſegnarli a Monſignor Aſſeſſore, ad effet-
„ to di riferirli in piena Congregazione,
„ per punire, e mortificare quelli, che ſi
„ ſaranno preſi l'arbitrio di concederli con-
„ tro queſta noſtra determinata volontà;
„ Anzichè neppure le ſteſſe Patenti ſotto-
„ ſcritte dal Padre Commiſſario vogliamo,
„ che ſiano di alcun valore, ſe non avranno
„ in calce, o a tergo, la fede, e nota del
„ loro Regiſtro.
§. 45. „ Inoltre vogliamo, che li Paten-
„ tati di Conca, compreſe le perſone degli
„ ſteſſi Affittuarj, e dei loro Servitori, non
„ eccedano in tutti il numero già ſtabilito
„ dalla detta Congregazione, di cento cin-
„ quanta; e che non debbano godere di al-
„ cuno di detti privilegj, ſe non che duran-
„ te il loro ſervigio. Perchè poi coloro,
„ che partono, o ſono licenziati dal ſervi-
„ gio, non ſiano in ciò cagione di diſordi-
„ ne, e di fraude, ordiniamo al Padre Com-
„ miſſario di non ſottoſcrivere le nuove
„ Patenti in favore di quelli, che ſubentre-
„ ranno al ſervigio a nomina degli Affit-
„ tuarj, e reſpettivamente al Cancelliero,
„ di non regiſtrarle, ſe non gli ſaranno ſta-
„ te

Anno 1755.

„ ta riportate le vecchie Patenti già con-
„ cedute a coloro, che non ſervono più al-
„ la Tenuta: Lodando Noi, che per mag-
„ gior cautela, Monſignor Aſſeſſore *pro tem-*
„ *pore* tenga nota a parta de' ſuddetti Affit-
„ tuarj, a Patentati di Conca, e che ne
„ faccia relazione ogni anno nella prima,
„ o ſeconda Congregazione di Gennaro,
„ che ſuol tenerſi alla Minerva, ſiccome per
„ decreto di eſſa Congregazione, e con no-
„ ſtro particolare gradimento ha incomin-
„ ciato a fare il moderno Monſignora Aſ-
„ ſeſſore.

§. 46. „ Quanto poi al Privilegio del Fo-
„ ro del S. Officio, vogliamo bensì, cha i
„ ſuddetti Inſervienti, a Patentati di Con-
„ ca debbann goderne, tanto nelle Cauſe
„ Civili, quanto nalla Cauſe Criminali;
„ ma però debbano goderne, nello ſteſſo
„ modo, e forma, ed in quei ſoli caſi, na'
„ quali lo godono i Patentati Privilegiati
„ nelle Inquiſizioni particolari fuori di Ro-
„ ma; a cha all'oppoſto in tutti e ſingoli
„ altri caſi, ne' quali abbiamo di ſopra di-
„ chiarato, che non debbano goderne i Pa-
„ tentati Privilegiati di dette Inquiſizioni
„ particolari, e non eſſer luogo alla riaſ-
„ ſunzione delle loro Cauſe, vogliamo ſi-
„ milmente, e dichiariamo, che non deb-
„ bano goderle, nè poſſano riaſſumerſi le
„ Cauſe dei Patentati di Conca.

§. 47. „ Per ultimo, inerendo agli Editti
„ provvidamente pubblicati da detta noſtra
„ Congregazione dei Cardinali Generali In-
„ quiſitori nell'anno 1703., nel 1728, nel
„ 1743., a nel 1754., dichiariamo, che a
„ niuno di detti Patentati di Conca ſia la-
„ cito tenere ſopra le porte delle Caſe, Bot-
„ teghe, Magazzini, Orti, a ſimili, le In-
„ ſegne, ed Arme del S. Offizio, o pre-
„ tendere in eſſe alcuna ſpecia d'Immuni-
„ tà Locale; Come pure che in detta Te-
„ nuta non acquiſtino mai alcun diritto di
„ legittimo aſilo gli Uomini facinoroſi, e
„ contumaci della Giuſtiaia, come più lar-
„ gamente ſi ſpiega nell'ultimo Editto dei
„ 4. Gannajo 1754. quale Noi in tutto a
„ per tutto approviamo, e confermiamo,
„ per eſſere così mente e volontà noſtra eſ-
„ preſſa.

§. 48. „ Volendo, a dacretando, che alla
„ preſente noſtra Cedola di *Moto praprio*,
„ benchè non eſibita, nè regiſtrata in Ca-
„ mera, e ne' ſuoi libri, non poſſa mai dar-
„ ſi, nè opporſi di ſurrezione, orrezione,
„ nè d'alcun altro vizio, o difetto della no-
„ ſtra volontà, ed intenzione, nè cha mai
„ ſotto tali, o altri prateſti, quantunqua
„ validi, validiſſimi, e giuridichi, poſſa eſ-
„ ſere impugnata, moderata, e rivocata,
„ ridotta *ad viam juris*, o concederſi con-
„ tra di eſſa l'aperizione *aris*, o altro qua-
„ lunque rimedio; a che così, a non altri-
„ menti &c. Dichiarando Noi ſin d'adeſſo
„ preventivamente nullo, irrito, ed invali-
„ do tutto ciò, che de ciaſcuno d'eſſi con
„ qualſivoglia autorità, ſcientemente, o igno-
„ rantemente, foſſe in qualunque tempo
„ giudicato, o ſi tentaſſe di giudicare, con-
„ tro la forma e diſpoſizione della preſen-
„ te noſtra Cedola di *mota proprio*; quale
„ vogliamo che vaglia, a debba avere ſem-
„ pre, ed in perpetuo il ſuo pieno effetto,
„ aſecuzione, e vigore, colla ſemplice no-
„ ſtra ſottoſcrizione, benchè non vi ſiano
„ ſtata chiamata, ſantite, o citate qualſi-
„ ſieno perſona, ancorchè privilegiata, e pri-
„ vilegiatiſſime, che pretendaſſero avervi
„ intereſſe, a che per comprenderle foſſe
„ biſogno di ſpecial manzione; non oſtante
„ la Bola di Pio IV. noſtro Predeceſſore *de*
„ *regiſtrandis*, la regola della noſtra Can-
„ cellaria *de jure quæſito non tollendo*, a qua-
„ li ſi ſieno altre Coſtituzioni, ed ordinazio-
„ ni noſtre, e de' noſtri Predeceſſori, leggi,
„ ſtatuti, riforme, ſtili, uſi, conſuetudini,
„ e qualunque altra coſa, che faceſſe, o
„ poteſſe fare in contrario, alle quali tutte
„ a ſingole, avendone il tenora qui per eſ-
„ preſſo, a di parola in parola inſarto, e
„ regiſtrato, e ſupplendo colla pienezza del-
„ la noſtra Poteſtà Pontificia ad ogni vi-
„ zio, e difetto, quantunque ſoſtanziale e
„ formale, che vi poteſſe intervenira, per
„ queſta volta ſola, a per la piena, a to-
„ tale eſecuzione di quanto ſi contiene nel-
„ la preſente noſtra Cedola di *Mota pro-*
„ *prio*, ampiamente, ed in ogni più valida
„ forma deroghiamo.

Dato dal noſtro Palazzo di Monte Ca-
„ vallo queſto di 8. Luglio 1755.

BENEDICTUS PP. XIV.

§. 49. Motu itaque proprio, & ax certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, eamdem Schedulam, omniaque & ſingula in ea contenta & expreſſa, & a Nobis per eam, ut præfartur, ſancita, volita, & ordinata, per hanc noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem, confirmamus, & approbamus, eiſque perpetuum, & inviolabile ajuſdem præſentis Sanctionis robur & firmitatem adjicimus: Atque iterum & ex integro aa omnia & ſingula, in omnibus & per omnia, juxta ejuſdem Schedulæ ſeriem, continentiam, & tenorem, Apoſtolicæ Auctoritatis plenitudine præfata ſtatuimus, volumus, & ordinamus; ac ea ab iis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit in futurum, perpetuo obſervare, & exactiſſime impleri jubemus atque præcipimus. Præmiſſa omnia Pont. Apoſtolica Conſtitutione confirmat.

§. 50. Mandantes propterea Dilectis Filiis ejuſdem Tribunalis Supremæ Inquiſitionis contra hæreticam pravitatem in Urbe noſtra Aſſeſſori, aliorumque Tribunalium in temporali Ditione noſtra præfata Inquiſitoribus, Cancellariis, Tabellionibus, & Miniſtris nunc & pro tempore exiſtentibus, aliiſque ad quos pertinet, & pertinebit in futurum, ut præmiſſa omnia & ſingula obſervent, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & quandocumque ſpectabit, exactiſſime obſervari faciant: Inobedientes vero, opportunis juris, & facti remediis, ac etiam privationis officii, pœna coerceant & compeſcant, tam ex officio, quam ad cujuſvis Partia inſtantiam, omni & quacumque appellatione, ſiva recurſu, etiam ad præfatam Supremam Inquiſitionem, adverſus præmiſſorum omnium & ſingulorum obſervantiam & executionem forſan interponendis, omnino poſtpoſitis & remotis. Mandatum pro plena eorumdem obſervantia.

§. 51. Ac

PONT. A. XV. Clauſulæ pro perpetua Litterarum firmitate.

§. 51. Ac decernentes eamdem Schedulam, necnon præſentes litteras, omniaque & ſingula in ipſis contenta, & ſancita, volita, & ordinata, etiam ex eo, quod Perſonæ in ipſis intereſſe habentes, & quas præmiſſa concernuot, etiam ſpecifica, & individua mentione dignæ, eiſdem non conſeſerint, ſen ex alia quantumvis juridica & privilegiata cauſa, in jus vel cootroverſiam vocari minime poſſe; Sed eadem ſemper valida, & efficacia eſſe & fore, ac ſecundum ea, & non alias, per ipſam Cardinalium Inquiſitorum Congregationem, ac quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, etiam dicti Tribunalis Aſſeſſorem, ac Inquiſitores præfatos, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quolibet quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari, judicari, vel definiri contigerit.

Derogat.r contrar.

§. 52. Non obſtantibus noſtra & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula, de jure quæſito non tollendo, & quibuſvis aliis Contrariis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ejuſdemque Tribunalis facultatibus, ſtylis, uſibus, & conſuetudinibus, etiam antiquis, ac diuturno temporis curſu invectis, & toleratis, ac omnibus iis, quæ in dicta Schedula voluimus non obſtare: Quibus omnibus & ſingulis, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine pari, harum quoque ſerie derogamus, contrariis quibuſcumque.

Fides haben a Tranſumptis.

§. 53. Volumus autem, ut earumdem præſentium tranſumptis, cum dictæ Schedulæ tenore inſerto impreſſis, ac manu Cancellarii dictæ Supremæ Inquiſitioois ſubſcriptis, ac ejuſdem ſupremæ Inquiſitionis ſigillo munitis, eadem prorſus fides in judicio & extra habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio.

§. 54. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtrarum Confirmationis, approbationis, roboris adjectionis, ſtatuti, ordinationis, juſſionis, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. die 21. Julii 1755.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quinto, duodecimo Kalendas Augnſti Pontificatus Noſtri Anno Quintodecimo.

J. Card. Pro-Datarius.

VISA
De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

L. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

ANNO 1755.

SYRIACIS ET ARMENIS XLVII.

In Latinorum Eccleſiis Sacra peragentibus proprium Ritum ſervari præcipitur: Miſſionariis denegatur ſacultas diſpenſandi eoſdem Syriacos & Armenos ſuper abſtinentia a Piſcibus jejunii tempore: omnes denique Græcos & Orientales Ritus conſervandos eſſe decernitur; monenturque Miſſionarii, ut in Orientalibus convertendis, eos ab erroribus, & ſchiſmate revocent, non a ſuis approbatis Ritibus avertant.

Ad Miſſionarios per Orientem deputatos,

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Duplex quæſitum Congreg. Propag. Fidei a Miſſionario propoſitum.

ALlatæ ſunt ad Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum Litteræ Sacerdotis cujuſdam, Sacris Miſſionibus exercendis deputati in Civitate Balſeræ, quam vulgo *Baſſoram* vocant, quæque itinere quindecim dierum a Babylonia diſtat, & Mercatorum negotiationibus eſt celeberrima; quibus Litteris exponendum cenſuit, plures in illa Urbe commorari Catholicos Ritus Orientalis, Armenos nempe, aut Syriacos, qui peculiari Templo carentes, ad Latinorum Miſſionariorum Eccleſiam ſe conferunt, ubi eorum Sacerdotes Miſſarum Sacrificia juxta peculiares ipſorum ritus offerunt, aliaſque Sacras Cœremonias perficiunt; Laici autem hujuſmodi Sacris interſunt, & Sacramenta ab iiſdem Sacerdotibus ſuſcipiunt.

Primum quemnam Ritum ſervare debeant Syriaci, & Armeni, in Latinorum Eccleſiia Sacra peragentes.

Iodeque occaſionem arripnit quærendi; utrum prædicti Armeni, & Syriaci, Catholicum ſuum Ritum obſervare debeant, an vero, ad tollendam varietatem in ipſa Eccleſia, in quam Latini etiam, uti diximus, conveniuot, magis conſentaneum videatur, ut Armeni, & Syriaci, relicto veteri Kalendario, novum amplectantur, in iis, quæ pertinent ad ſtatuenda tempora Paſchalis Solemnitatis, & annuæ Communionis, ſicuti etiam Quadrageſimæ, dierumque Feſtorum tam mobilium, quam immobilium: atque ulterius progrediendo, quæſivit, quatenus prædictis Balſeræ Armenis, & Syriacis novum Kalendarium obſervandum decernatnr, utrum aliis quoque Orientalibus præſcribi debeat, qui peculiare quidem habent Templum, ſed adeo anguſtum, ut Sacris Functionibus decenter obeundis impar deprehendatur, ideoque ad Eccleſiam Latinorum plerumque ſe conferunt.

Alterum, an Miſſionariis concedenda ſit facultas cum præfatia di-

§. 2. Inſuper idem Miſſionarius prædictæ Congregationi ſubdidit, quod quum Catholicis Orientalibus Armenis, & Syriacis præceptum ſit, diebus jejunio dicatis, a piſcibus abſtinere, plures inter ipſos reperiuntur, qui id minime obſervant, non ullo ſa-

ne

penſandi ſuper abſtinentia a piſcibus tempore jejunii.

ne adducti contemptu, ſed partim naturæ fragilitate pertracti, partim ex eo, quod Latinis Catholicis aliam eſſe conſuetudinem intuentur: ideo non alienum videri, ſi facultas Miſſionariis tribuatur permittendi, non quidem univerſis, ſed ſpeciatim his, aut illis, ut piſcibus utantur jejunii tempore, ita tamen, ut nullum inde ſcandalum oriatur, & aliud pietatis opus, loco abſtinentiæ a piſcibus, ſubrogare jubeantur.

Reſeri ptum, utrique quæſito redditum, ut nihil innovetur.

§. 3. Hæc, uti diximus, a prædicto Miſſionario propoſita ſunt Congregationi de Propaganda Fide, quæ de more eadem examinanda remiſit alteri Congregationi Generalis Inquiſitionis. Habita vero hæc fuit coram Nobis die 13. Martii hujus anni 1755. & unanimi Cardinalium Inquiſitorum conſenſu, reſponſum fuit: *nihil eſſe innovandum*. Id quod Nos etiam auctoritate noſtra firmavimus, permoti potiſſimum decreto alias a primodicta Congregatione de Propaganda Fide die 31. Januarii anni 1702. edito, quod deinde confirmatum, & renovatum non ſemel fuit, & eſt hujuſmodi: *Referente R. P. D. Carolo Auguſtino Fabrono Secretario, Sacra Congregatio mandavit præcipi, prout præſenti decreto præcipitur, omnibus, & ſingulis Miſſionum Apoſtolicarum Præfectis, & Miſſionariis, ne ullus eorum in poſterum, quavis occaſione, aut prætextu, audeat diſpenſare cum Catholicis quarumcumque Nationum Orientalium, ſuper jejuniis, orationibus, cæremoniis, & ſimilibus, a proprio earumdem Nationum Ritu præſcriptis, & a Sancta Sede Apoſtolica approbatis. Præterea eadem Sacra Congregatio cenſuit, non licuiſſe, nec licere præfatis Catholicis ullatenus a proprii Ritus, a Sancta Romana Eccleſia ut ſupra, approbati, conſuetudine & obſervantia recedere. Hujuſmodi autem decretum ſic confirmatum, ac renovatum, iidem Eminentiſſimi Patres ab omnibus & ſingulis prædictis Præfectis, & Miſſionariis omnino & abſque ulla tergiverſatione obſervari debere, mandarunt*. Quod quidem decretum reſpicit Catholicos Orientalis Eccleſiæ, eorumque Ritus ab Apoſtolica Sede approbatos: Orientalem autem Eccleſiam omnibus notum eſt quatuor Ritibus conſtare, Græco videlicet, Armeno, Syriaco, & Cophtico, qui ſane Ritus univerſi ſub uno nomine Eccleſiæ Græcæ, aut Orientalis intelliguntur, non ſecus ac ſub Eccleſiæ Latinæ Romanæ nomine, Ritus Romanus, Ambroſianus, Mozarabicus, & varii peculiares Ritus Ordinum Regularium comprehenduntur.

Conſcribendæ Encyclicæ finis, ut Miſſionarius decreta Congregat. perſpecta ſint, iiſdemque in Orientalibus reducendis certa tradatur agendi norma.

§. 4. Adeo perſpicua eſt decreti ſententia, ut nullo Commentario indigeat: Quare noſtra hæc Encyclica Epiſtola eo tendit, ut hujuſmodi Lex omnibus cognita fiat, atque perſpecta, utque deinceps executioni diligentius mandetur. Merito namque dubitari poteſt, quæſtiones a Miſſionario Balſeræ propoſitas, ex ignoratione decretorum, quæ jampridiem edita ſunt, promanaſſe. Sed quoniam ex aliis multis atque frequentibus indiciis conjicimus, Miſſionarios Latinos in id curam, & cogitationes intendere, ut in convertendis Orientalibus a Schiſmate & errore ad Unitatem, Sanctamque Catholicam Religionem, Orientalem Ritum de medio tollant, aut ſaltem labefactent, Catholicoſque Orientales ad Latinum Ritum amplectendum alliciant, non alia quidem de cauſa, niſi ſtudio Religionis amplificandæ, & opus bonum, Deoque gratum operandi; ideo conſentaneum putavimus (quoniam animum ad ſcribendum appulimus) hac noſtra Encyclica Epiſtola brevius, quo fieri poterit, ea omnia complecti, quæ juxta hujus Apoſtolicæ Sedis ſententiam, pro norma haberi debent, quoties Orientales ad Catholicam Religionem convertuntur, quæque ſervanda ſunt cum Orientalibus Catholicis, qui verſantur in Locis, ubi aut nulli degunt Latini, aut Latini Catholici ſimul cum ipſis Orientalibus Catholicis commorantur.

Roman. Pont. ſollicitudo in revocandis ad unitatem Oriental.

§. 5. Sane hiſtoriam Eccleſiaſticam ne quidem primis, ut ajunt, labiis attigiſſe dicendus eſſet, qui ignoraret quantum eleboraverint Romani Pontifices, ut Orientales ad unitatem adducerent, poſt funeſtum ſchiſma Photii, qui tempore Summi Pontificis Sancti Nicolai I., Conſtantinopolitanam Sedem, depulſo per vim Sancto Ignatio Patriarcha legitimo, invaſit. Sanctus Leo IX. Prædeceſſor noſter Legatos ſuos Conſtantinopolim miſit, ut hujuſmodi ſchiſma, quod per duo circiter ſæcula ſopitum, Michael Cerularius redintegraverat, extirparet; ſed illius conatus in irritum ceciderunt. Urbanus deinde II. Græcos ad Barenſe Concilium invitavit; ſed exiguum fructum conſecutus eſt, tametſi Sanctus Anſelm. Cantuarienſis Archiep. omnem curam impenderit, ut ipſos Eccleſiæ Romanæ conciliaret, ipſiſque errores, in quibus verſabantur, doctrinæ ſuæ lumine patefecerit. In Lugdunenſi Concilio, quod Beatus Gregorius X. coegerat, Michael Palæologus Imperator, & Græci Epiſcopi, unitatem Romanæ Eccleſiæ amplexi ſunt; verum mutatis animis ab illa rurſum deſciverunt. In Concilio autem Florentino ſub Eugenio IV. Summo Pontifice, ad quod Joannes Palæologus, & Joſeph Patriarcha Conſtantinopolis, cum cæteris Orientalibus Epiſcopis, convenerant, Unio ſtatuta fuit, & uniuſcujuſque ſubſcriptionibus acceptata; eodemque in Concilio, Armenorum, & Jacobitarum Eccleſiæ, ad obedientiam Sedis Apoſtolicæ redierunt; deinde Eugenius Pontifex Florentia Romam profectus, Legatos etiam Regis Æthiopum excepit, ac Syros, Chaldæos, & Maronitas ad obedientiam Romanæ Sedis redegit. Sed quoniam, uti legitur in Evangelio Sancti Matthæi *Cap.* 13.. ſemen, quod cecidit ſuper petram, nullum affert fructum, quia non habet, ubi radicem defigat: *Hi ſunt, qui cum gaudio ſuſcipiunt continuo verbum Dei, non habent autem in ſe radicem: facta autem tribulatione & perſecutione propter verbum, continuo ſcandalizantur*. ideo vix Marcus Archiepiſcopus Epheſinus, tamquam novus Photius, Unionem convellere adnixus eſt, & adverſus ipſam cœpit vocem extollere, ſtatim omnis optatus fructus deperiit.

In unione curanda ſemper id actum, ut exploſis erroribus

§. 6. Præterea Eccleſiaſticæ hiſtoriæ ignarum ſe proderet, qui pariter neſciret, ita cum Orientalibus Unionem peractam, firmatamque fuiſſe, ut Dogma proceſſionis Spiritus Sancti a Patre, & Filio reciperent, at-

Pont. A. XV.

Orthod. Fidei oppoſitis Ritus eſſet illæſus.

atque adeo licitam fuiſſe admitterent additionem vocis *Filioque*, Symbolo factam; ut panem non minus fermentatum, quam azymum, Sacramenti Euchariſtiæ materiam eſſe faterentur; ut dogma Purgatorii, viſionis beatificæ, ac Primatus Romani Pontificis amplecterentur; uno verbo omnem curam collatam fuiſſe, ut errores Catholicæ Fidei adverſi evellerentur; numquam vero id actum eſſe, ut venerabili Orientali Ritui detrimentum ullum inferretur. Sed præſentem quoque Eccleſiæ diſciplinam prorſus ignoraret, cui ſatis exploratum non eſſet, Romanos Pontifices, qui infelicibus præteritorum temporum ſucceſſibus minime deterriti, de reducendis ad Unitatem Græcis ſemper cogitarunt, eamdem viam, quam paulo ante indicavimus, ſemper inſtitiſſe, & adhuc inſiſtere; ſicut ex ipſorum cum dictis, tum factis manifeſte colligitur.

Præclar. in id affertur S. Leonis IX. factum.

§. 7. Undecimo ſæculo nonnullæ Conſtantinopoli, Alexandriæ, & in Patriarchatu Jeroſolymitano reperiebantur Latinorum Eccleſiæ, in quibus Latinus Ritus ſervabatur, quemadmodum Romæ non deerant Græcorum Templa, in quibus ipſi Græco Ritu ſacra munera perſolvebant. Michael Cerularius, impius ſchiſmatis inſtaurator, Latinas Eccleſias juſſit obſerari. Verum Sanctus Leo IX. Romanus Pontifex par pari nequaquam retulit, quamvis id facillime poſſet, neque Græcorum Templa Romæ clauſit, ſed aperta eſſe voluit. Itaque de injuria Latinis illata conqueſtus *in ſua Epiſtola prima cap. 9.* ita ſubdidit: *Ecce in hac parte Romana Eccleſia quanto diſcretior, moderatior, & clementior vobis eſt? ſiquidem, cum intra & extra Romam plurima Græcorum reperiantur Monaſteria, ſive Eccleſiæ, nullum eorum adhuc perturbatur, vel prohibetur a paterna traditione, ſive ſua conſuetudine; quin potius ſuadetur, & admonetur eam obſervare.*

Innocentii III. & Honorii III. reſcripta, de Græcis Ritibus retinendis.

§. 8. Initio ſæculi decimi tertii, cum Latini in poteſtatem ſuam Conſtantinopolim redegiſſent, & Summus Pontifex Innocentius III. decreviſſet Patriarcham Latinum in ea Civitate conſtituere, cui non ſolum Latini, ſed etiam Græci obtemperarent; nihilominus palam declarare non prætermiſit, nullum ſe velle Græcis Ritibus inferre detrimentum, niſi ſi quæ forte conſuetudines inter eos receptæ, periculum animarum parerent, aut honeſtati Eccleſiaſticæ adverſarentur. Decretalia hujus Pontificis, in Concilio Lateranenſi IV. edita, refertur tum in *Tom. VII.* Collectionis Conciliorum Harduini *p. 22.*, tum *in Cap. Licet, de Baptiſmo: Licet Græcos diebus noſtris ad obedientiam Sedis Apoſtolicæ revertentes fovere, ac honorare velimus, mores, ac Ritus eorum, quantum cum Domino poſſumus, ſuſtinendo, in his tamen illis deferre nec volumus, nec debemus, quæ periculum generant animarum, & Eccleſiaſticæ derogant honeſtati.* Honorius poſtea III., qui Innocentio immediate ſucceſſit, iiſdem verbis uſus eſt, cum literas dedit ad Regem Cypri, qui duos Epiſcopos in nonnullis Regni ſui Civitatibus optabat, Latinum videlicet pro Latinis, qui in illis verſabantur, Græcum alterum pro Græcis, qui iiſdem in locis commorabantur. Atque hæc Honorii epiſtola typis impreſſa legitur in Annalibus Raynaldi *ad annum Chriſti 1222. num. 5.*

Anno 1755.

Idipſum iterato conſtituit Innocentius IV.

§. 9. Documentis ejuſmodi plurimum redundat ſæculum decimum tertium. Ad hoc quippe ſeculum pertinet epiſtola Innocentii IV. Ad Danielem Regem Ruſſiæ, apud Raynaldum *ad annum 1247. num. 29.*, qua ipſius Regis ſpecialem devotionem erga Eccleſiam Catholicam commendans, concedit, ut Ritus, qui Fidei Romanæ Eccleſiæ non repugnarent, in ejuſdem Regno ſerventur, ita ſcribens: *Eapropter, chariſſime in Chriſto Fili, tuis ſupplicationibus inclinati, Epiſcopis, & aliis Presbyteris de Ruſſia, ut liceat eis more ſuo ex fermentato conficere, & alios eorum Ritus, qui Fidei Catholicæ, quam Eccleſia Romana tenet, non obvient, obſervare auctoritate præſentium indulgemus.* Huc etiam ſpectat ejuſdem Innocentii IV. epiſtola ad Othonem Cardinalem Tuſculanum Sanctæ Sedis Legatum in Inſula Cypri, cui munus demandaverat nonnullas controverſias componendi, quæ Græcos inter, ac Latinos excitatæ fuerant, uti deprehenditur ex ejus Conſtitutione, quæ incipit: *Sub Catholicæ:* quæque *in veteri Bullario Tom. I.* numero decima quarta recenſetur: *Verum quia nonnulli Græcorum jamdudum ad devotionem Sedis Apoſtolicæ redeuntes, ei reverenter obediunt, & intendunt, licet, & expedit, ut mores ac Ritus eorum, quantum cum Deo poſſumus, tolerantes, ipſos in Eccleſiæ Romanæ obedientia præſervemus. Quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honeſtati Eccleſiaſticæ derogarent, nec debemus illis deferre aliquatenus, nec velimus.* Poſtquam vero in eadem epiſtola præſcripſit ea, quæ a Græcis facienda erant, tum ea enumeravit, quæ illis permittenda arbitrabatur; his verbis concludit: *Memoratis autem Archiepiſcopo Nicoſienſi, & ejus Suffraganeis Latinis, communiter auctoritate noſtra præcipias, ut eoſdem Græcos ſuper præmiſſis, contra hujuſmodi proviſionem, & deliberationem noſtram, non inquietent aliquatenus, nec moleſtent.* Idemque Pontifex Innocentius IV. Laurentium Minoritam Pœnitentiarium ſuum, Apoſtolicum Legatum conſtituens, eique plenam auctoritatem tribuens, in Græcos omnes, qui in Regno Cypri, in Patriarchatibus Antiocheno, & Hieroſolymitano morabantur, in Jacobitas etiam, Maronitas, ac Neſtorianos, hoc illi potiſſimum mandavit, ut Græcos univerſos auctoritate ſua vindicaret ab omnibus moleſtiis, quæ ipſis a Latinis inferri poſſent: *Mandamus, quatenus Græcos illarum partium, quocumque nomine cenſeantur, auctoritate Apoſtolica protegens, turbari eos violentiis, vel quibuſcumque moleſtiis non permittas, injurias quaſlibet & offenſas a Latinis illatas eiſdem, plenarie faciens emendari, & Latinis ipſis diſtricte præcipiens, ut a ſimilibus de cætero penitus conquieſcant.* Hæc ſunt Innocentii verba ad prædictum Legatum Apoſtolicum, quæ a Raynaldo *ad annum Chriſti 1247. n. 30.* recenſentur.

Hujuſque proximus Succeſſor Alex. IV.

§. 10. Alexander IV. in locum Innocentii Pontificis immediate ſuffectus, cum irritam ceſſiſſe Prædeceſſoris ſui voluntatem animadvertiſſet, cumque turbas, ac diſſen-

Digitized by Google

ſiones Græcos inter ac Latinos Epiſcopos in Regno Cypri adhuc vigere percepiſſet, Latinis Epiſcopis indixit, ut Græcos Eccleſiaſticos ſuas ad Synodos accerſerent; eos autem Decretis Synodalibus ſubjectos declarans, ſequentem conditionem adjecit: *Recipere, & obſervare Synodalia ſtatuta, quæ tamen Græcorum Ritibus Fidei Catholicæ non adverſis, & a Romana Eccleſia toleratis, non obvient*. Hujuſmodi laudabili exemplo inhærens Elias Archiepiſcopus Nicoſienſis *anno* 1340. Decretis ſuis ſynodalibus hanc declarationem inſeruit: *Per hoc autem non intendimus inhibere Græcis Epiſcopis, & eorum ſubditis, quin Ritus ſuos, Fidei Catholicæ non adverſos, ſequantur, juxta compoſitionem a felicis recordationis Domino Alexandro Romano Pontifice in Regno Cypri inter Latinos, & Græcos editam, & obſervatam*. Hæc omnia perſpici poſſunt in Labbeana Collectione, Venetæ editionis, *tom. 14. pag. 279. & t. 15. pag. 775.*

Unio Græcor. in Lugdun. Concilio ſtipulata ſub conditione, ne quid Græcus Ritus immutaret.

§. 11. Finem ſæculo decimo tertio imponit memorata Græcorum, Latinorumque Unio ſtatuta in Generali Concilio Lugdunenſi ſub Beato Gregorio X. Summo Pontifice, qui ad Michaelem Palæologum Fidei Confeſſionem, Unioniſque Decretum a Concilio firmatum, & a Legatis Orientalibus juratum miſit, ut ipſe quoque Imperator, ac reliqui Græci Epiſcopi eiſdem ſubſcriberent. Peracta fuerunt omnia ab Imperatore, & Orientalibus, adjecta tamen hac conditione, quæ ipſorum litteris continetur, ab Harduino relatis in ſua Collectione, *t.* 8. *pag.* 698. *Sed rogamus Magnitudinem Veſtram &c. quod permaneamus in Ritibus noſtris, quibus utebamur ante Schiſma, qui ſcilicet Ritus non ſunt contrarii contra ſupradictam Fidem, nec contra Divina præcepta*. Quamvis autem reſponſum Gregorii Pontificis ad has Orientalium litteras interierit, quum tamen ipſe Unionem ab iis acceptam atque ſubſcriptam ſatis firmam reputaverit, merito inde colligitur, prædictam conditionem ab ipſo receptam, probatamque fuiſſe. Et ſane Nicolaus III. Gregorii Succeſſor, per ſuos Legatos, quos Conſtantinopolim miſit, his verbis animum ſuum patefecit, uti habetur apud Raynaldum *ad annum Chriſti* 1278. *De cæteris autem Græcorum Ritibus, eadem Romana Eccleſia intendit Græcos, quantum cum Deo poterit, favorabiliter proſequi, & ipſos in illis Ritibus, de quibus Sedi Apoſtolicæ viſum fuerit, quod per eos Catholicæ Fidei non lædatur integritas, nec ſacris ſtatutis Canonum derogetur, perſeverare permittit.*

Similiter res geſta eſt in Concil. Flor. probante Eugenio IV. Pont.

§. 12. Quod attinet ad ſæculum decimum quintum, ſat eſſe poteſt indicata ſuperius Unio in Concilio Florentino ſtatuta, cui ab Eugenio Pontifice probatæ, Joannes Palæologus ſubſcripſit, hac lege: *ne ex Ritibus noſtræ Eccleſiæ aliquid immutetur*: uti videre eſt *tom.* 9. Collectionis Harduini *p.* 395. Verum, cum Nobis in animo non ſit ſingula percenſere, quæ a Romanis Pontificibus, ſequentibus deinde ſæculis geſta ſunt, præcipua quædam attingemus, ex quibus manifeſto deprehendatur, ipſos quidem omni conatu, ſtudioque egiſſe, ut inſidentes Orientalium animis errores ab iis evellerent, ſed ſimul etiam manifeſtis argumentis id oſtendiſſe, ſartos tectoſque ſe velle Ritus, quibus eorum majores ante Schiſma, approbante Sede Apoſtolica, uſi fuerant; nec unquam ab Orientalibus poſtulaſſe, ut ſi Catholici eſſe vellent, Latinum Ritum amplecterentur.

Subſequentium Leonis X. Clem. VII & Pii IV. cura ſervandi Græci Ritus.

§. 13. In Græcorum Enchiridio edito Beneventi, duæ Summorum Pontificum Leonis X., & Clementis VII. habentur Conſtitutiones, quibus vehementer increpantur Latini illi, qui in Græcis reprehendebant obſervantiam eorum, quæ in Florentino Concilio eiſdem permiſſa fuerant; præſertim quod Sacrificium offerrent in fermentato, uxorem ducerent, antequam ſacris Ordinibus initiarentur, eamque poſt ſuſceptos Ordines ſacros retinerent, quodque Euchariſtiam ſub utraque ſpecie etiam Pueris exhiberent. Pius IV. in Coſtitutione: *Romanus Pontifex*: quæ numero eſt 75. *tom.* 2. *veteris Bullarii*, dum Græcos in Latinorum Diœceſibus commorantes, Latinis Epiſcopis ſubjectos fore decernit, ita ſubdit: *Per hoc tamen non intendimus, quod ipſi Græci ab eorum Græcanico Ritu detrahantur, vel alias deſuper quoquo modo per locorum Ordinarios, aut alios, impediantur.*

Gregor. XIII. in Collegiis pro Græcis, Maronitis, & Armenis in Urbe erectis, Ritum Orientalem ſervari voluit.

§. 14. Annales Gregorii XIII. a Patre Maphæio conſcripti, & Romæ impreſſi anno 1742. complura referunt, quæ idem Pontifex geſſit, licet exitu parum felici, ut Cophtos, Armenoſque ad Catholicam Fidem reduceret. Sed ad rem noſtram potiſſimum faciunt ea, quæ leguntur in ipſius Conſtitutione 63. *in novo Bullario tom. 4. part. 3.*, & in duabus aliis, videlicet 157. & 173. *in eodem Bullario tom. 4. part. 4.*, de fundatione trium Collegiorum in Urbe ab eodem Pontifice inſtitutorum pro Græcis, Maronitis, & Armenis, in quibus Alumnos dictarum Nationum educari voluit, ita tamen, ut ſemper in ſuis Ritibus Orientalibus perſeverarent. Celeberrima fuit Unio Ruthenorum cum Apoſtolica Sede tempore fel. record. Clementis Papæ VIII. peracta, cujus monumenta relata leguntur in Annalibus Venerabilis Cardinalis Baronii, Romanæ editionis anni 1596. *Tom. VII.* ubi *p.* 682. exhibetur Decretum ab Archiepiſcopis, & Epiſcopis Ruthenis pro ineunda Unione confectum, cum hac conditione: *Salvis tamen, & in integrum obſervatis cæremoniis, & Ritibus cultus Divini peragendi, & Sanctorum Sacramentorum, juxta conſuetudinem Eccleſiæ Orientalis; correctis, tantummodo iis articulis, qui ipſam Unionem impedirent; ut more antiquo fierent omnia, ſicut olim Unione durante fuerunt*. Sed cum paulo poſt ad pacem turbandam rumor percrebuiſſet, ſublatos eſſe in Unione Ritus univerſos, quibus Rutheni antiquitus, uſi fuerant in Divina Pſalmodia, in Miſſæ Sacrificio, in Sacramentis adminiſtrandis, aliiſque Sacris Cœremoniis;

Rutheni ad unitatem Catholicam redeuntes eumdem Orientalem Ritum ſibi illæſum ſtipulantur.

Eamdem conditionem ſemper ratam firmamque fore edicit Paulus V.

Paulus V. Litteris Apoſtolicis in forma Brevis datis anno 1615., quæ in eodem Græcorum Enchiridio impreſſæ ſunt, voluntatem ſuam his verbis ſolemniter declaravit: *Dummodo veritati, & doctrinæ Fidei Catholicæ non adverſentur, & communionem cum Romana*

mana Eccleſia non excludant, per Unionem præmiſſam tollere, aut extinguere, Eccleſiæ Romanæ intentionem, mentem, & voluntatem non fuiſſe, nec eſſe; nec id dici vel cenſeri potuiſſe, nec poſſe; quin imo dictos Ritus eiſdem Ruthenis Epiſcopis, & Clero, ex Apoſtolica benignitate permiſſos conceſſos, & indultos eſſe.

Clariora Summor. Pont. facta, quibus evincitur, fuiſſe eos de Oriental. Ritu ſervando vehementer ſollicitos.

§. 15. Aptiſſime hic recenſeri poſſent Eccleſiæ, quas diverſis temporibus poſteriores Romani Pontifices Græcis, Maronitis, Armenis, Cophtis, Melchitis in Urbe addixerunt, quæque etiamnum extant, & patent, ut ſacras functiones in ipſis, juxta Ritum ſuum, ſinguli expleant. Opportune hic quoque referri poſſet, quemadmodum Clemens Papa VIII. in ſua Conſtitutione 34. §. 7. *veteris Bullarii*, Græcum Epiſcopum Romæ conſtituit, ut Italo Græcis Latinas Diœceſes incolentibus Ordines juxta Græcorum Ritum conferret; deinde vero alium a Clemente XII. proximo Prædeceſſore noſtro, in ſua Conſtitutione incipiens *Paſtoralis*, fuiſſe ſuperadditum Græcum Epiſcopum, qui fixam in Biſinianenſi Diœceſi Sedem habet, ut Italo-Græcis Ordines conferant; ne qui longius ab Urbe diſtant, longum iter aggredi cogantur, ut Ordines ab Epiſcopo Græco Romæ degente, juxta allatam Clementis VIII. Conſtitutionem, ſuſcipiant; ac ne ipſis quidem Epiſcopis Catholicis Maronitarum, Cophtorum, & Melchitarum, qui aliquando Romæ verſantur, denegari facultatem conferendi Ordines juxta Ritum ſuum, nationis ſuæ hominibus, dummodo idonei reperiantur. Ad rem pariter hic addi poſſet, quoties aliqua de diſciplina Orientalium, vel Italo-Græcorum excitata eſt controverſia, Apoſtolicam Sedem nihil prætermiſiſſe, ut ſi quæ emendatione digna viſa ſunt, emendaret, edicendo ſtatim, velle ſe, ut cæteris in rebus omnibus Orientalis Ritus inviolatus, firmuſque maneret; aut aperte declarando, quæ pro Italo-Græcis inter nos degentibus, & Latinorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubjectis ſtatuebantur, ita accipi oportere, ut eos dumtaxat afficiant, neutiquam vero protendantur ad Græcos Orientales, qui a nobis longe diſſiti, Græcis Epiſcopis ſuis Catholicis ſubſunt.

Immo ne palios quidem eſſe, ut ab aliis quidquam eidem Ritui detraheretur.

§. 16. Deprehenditur id ex confirmatione Synodi Provincialis Ruthenorum coactæ in urbe Zamoſciæ anno 1720., ad quam examinandam Nos quoque, quippe qui tunc munere Secretarii Congregationis Concilii fungebamur, acciti fuimus a fel. record. Benedicto XIII., qui licet obſecundandum putaſſet inſinuationibus Patrum ejuſdem Concilii, a quibus nonnulli Ritus inter Græcos vigentes, ſuis Decretis vel temperati fuerant, vel ſublati; prædictam Synodum confirmavit quidem ſuis Apoſtolicis Litteris in forma Brevis, datis anno 1724. hac tamen addita declaratione: *Ita tamen, quod per noſtram prædictæ Synodi confirmationem nihil derogatum eſſe cenſeatur Conſtitutionibus Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, & Decretis Conciliorum Generalium, emanatis ſuper Ritibus Græcorum, quæ, non obſtante hujuſmodi confirmatione, ſemper in ſuo robore permanere debent.* Idem quoque colligitur ex pluribus noſtris Conſtitutionibus, quæ in noſtro Bullario continentur, de Ritibus Cophtorum, Melchitarum, Maronitarum, Ruthenorum, & Italo-Græcorum generatim, atque etiam ſpeciatim de Ritibus Cleri Collegiatæ Eccleſiæ Meſſanenſis Sanctæ Mariæ *de Graſeo* nuncupatæ, ac poſtremo de Græco Ritu in Ordine Sancti Baſilii ſervando. Siquidem in Conſtitutione 87. *ejuſdem Bullarii Tom. I.* de Græcorum Melchitarum Ritibus hæc leguntur; *De Ritibus igitur, & moribus Eccleſiæ Græcæ illud in primis generatim ſtatuendum decrevimus, nemini licuiſſe, aut licere, quovis titulo, & colore, & quacumque auctoritate, aut dignitate, etiamſi Patriarchali, aut Epiſcopali præfulgeat, quidquam innovare, aut aliquid introducere, quod integram, exactamque eorumdem obſervantiam imminuat.* In præcedenti vero Conſtitutione 57. quæ incipit: *Etſi Paſtoralis* §. 9. *num.* 1. hæc de Italo-Græcis præſcribuntur: *Quoniam Orientalis Eccleſiæ Ritus, utpote non minima ex parte a Sanctis Patribus profecti, vel a Majoribus traditi, ſic animis Græcorum, aliorumque inſederunt, ut Prædeceſſores noſtri Romani Pontifices ſatius conſultinſque duxerint Ritus hujuſmodi, qua in parte nec Fidei Catholicæ adverſantur, nec periculum generant animarum, aut Eccleſiaſticæ derogant honeſtati, approbare, ſeu permittere, quam illos ad Romanarum cæremoniarum normam reducere &c.* Et §. 9. *num.* 24. hæc leguntur: *His inſuper, quæ ſuperius in quacumque parte Italo-Græcis conceſſimus, indulſimus, declaravimus, præcepimus, ordinavimus, & interdiximus, ſeu prohibuimus, Græcorum in Oriente, ſub propriis Catholicis Epiſcopis, Archiepiſcopis, vel Patriarchis commorantium, & aliarum Chriſtianarum Nationum quorumcumque Rituum a Sancta Sede approbatorum, ſeu permiſſorum, juribus qualibuſcumque, ſi quæ illis de jure, vel ex conſuetudine, vel alias quomodolibet legitime competant, aut Apoſtolicis Conſtitutionibus, vel Conciliorum Generalium, aut particularium, ſeu Congregationum Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Decretis, quæ ſuper Ritibus Græcorum, ſeu aliorum Orientalium emanarunt, ullo pacto præjudicatum, vel præjudicium ullum illatum eſſe, non intendimus.*

Hæreſes tamen unitatem proſcindentes, ſummopere averſati, certas formulas Profeſſionis Fidei Græcis, & Oriental. ſtatuer.

§. 17. Verum his, aliiſque pluribus prætermiſſis, libere aſſeremus, Romanos Pontifices aſſiduam, atque indefeſſam curam impendiſſe, ut hæreſes, a quibus Schiſma inter Occidentalem, atque Orientalem Eccleſiam dimanavit, profligarent; ac propterea earum deteſtationem, ſive abjurationem expopoſciſſe ab iis Orientalibus, qui ad Eccleſiæ unitatem redire poſtulant, aut de quibus explorandum eſt, utrum vere ad unitatem Apoſtolicæ Sedis pertineant. Duæ ſunt formulæ profeſſionis Fidei, quarum prima Græcis præſcripta a Summo Pontifice Gregorio XIII., *tom. 2. veteris Bullarii Romani trigeſima tertia* recenſetur; alteram vero pro Orientalibus ſtatuit Urbanus VIII. Ambæ Typis Congregationis de Propaganda Fide editæ fuerunt, prima quidem anno 1623.; altera anno 1642. Cum autem deinde anno 1665. Patriarcha Antiochenus, Syriacus Hierapolis, necnon Archiepiſcopus Syrorum

in eadem urbe Hierapolis commorantium, ſuæ Fidei proleſſionem ad Urbem tranſmiſiſſent, eaque data ſuiſſet examinanda Patri Laurentio de Lauræa Ordinis Minorum Sancti Franciſci Conventualium, tunc temporis Sancti Officii Conſultori, & deinde S. R. E. Cardinalis; is die 28. Aprilis ejuſdem anni ſuffragium ſnum ſcripto exaratum protulit, quod etiam ſubinde fuit a Congregstione probatum, illudque his verbis concluditnr: *Omnes ſunt admittendæ, ſed ſignificandum eſt iis, ad quos ſpectat, ut in poſterum curent, emitti Profeſſionem Fidei alias a felicis recordationis Urbano VIII. Orientalibus præſcriptam, quia illa continet multarum hæreſum deteſtationem, & alia pro iis regionibus neceſſaria.*

Curaruntque eorum Miſſalia expurgata recudi, Euchologium emendari, ſervato cæteroquin ſemper Græco Ritu.

§. 18. Cnmque inimicus homo, ut ſuperſeminaret zizania, eo nequitiæ nonnullorum animos impuliſſet, ut Miſſalibus, Breviariis, ac Ritualibus admiſcerent errores, quibus Eccleſiaſtici, cæterique de Clero inficerentur, opportuno conſilio, & poſt accuratum examen, Romani Pontifices Typis Congregationis de Propaganda Fide, Miſſale Cophticum, ac Maronitarum, ſicut etiam Illyrica, aliaque hujuſmodi Miſſalia recudenda curarunt. Neque ſilentio præterire poſſumus, quantum curæ, ac laboris collatum fuerit in emendando Græcorum Euchologio, quod e Typographia ejuſdem Congregationis ſuperioribus menſibus prodiit abſolutum. Hujus Operis examen magno quidem ſtudio ſub Urbano VIII. Pontifice cœptum ſuir, at poſt non multum temporis intermiſſum; inſtauratum autem noviſſime ſub Clemente XII., proximo Prædeceſſore noſtro: aſt Deus Optimus Maximus eo Nos gaudio perfudit, ut poſt innumeras vigilias, labores, ac diſcuſſiones, Pontificatus Noſtri tempore, a Cardinalibus, Præſulibus, Theologis, ac Viris Orient. Linguarum peritiſſimis peractas, quin nobis ipſi pepercerimus, inveſtigando nimirum, perlegendo, & expendendo quæcumque inſpicienda, legenda, & examinanda erant, graviſſimum hujuſmodi opus abſolutum intueremur; ea ſemper adbibita accurata, ac qundammodo ſcrupuloſa circumſpectione, nequid minimum læderetur Græcus Ritus, ſed illibatus omnino retinetineretur, & integer, quamvis cæteroquin ſuperioribus temporibus inter noſtros Theologos non defuerint, qui Orientalium Liturgiarum, Rituumque, qui ante Schiſma in Orientali Eccleſia obtinuerant, penitus ignari, improbarent quidquid adverſabatur Occidentalis Eccleſiæ Ritui, quem tantummodo probe noveraut. Utque uno verbo complectamur omnia, in reditu Græcorum, Schiſmaticorumque Orientalinm ad Catbolicam Religionem curando, id unum Romanis Pontificibus maxime curæ fuit, ut ex illorum animis radicitus evellerent Arii, Macedonii, Neſtorii, Eutychetis, Dioſcori, Mnnothelitarum, aliorumque errores, in quos infeliciter proruerant; ſalvis tamen, & intactis Ritibus, ac diſciplina, quam ante Schiſma ſervabant, & profitebantur, quæque venerandis ipſorum antiquis Liturgiis, ac Ritualibus innititur; quin unquam iidem Romani Pontifices popoſcerint, ut ad Catholicam Fidem redeuntes, ſuum Ritum dimittere, & Latinum amplecti deberent: id namque Eccleſiæ Orientalis, & Græcorum, ac Orientalium Rituum omnimodam ſecum ferret internecionem, quod porro non modo nunquam tentatum, imo vero ſemper ſuit, & eſt ab hujus Sanctæ Sedis conſilio quammaxime alienum.

Miſſionariorum quale ſit munus, & quam methodum in eo utiliter obeundo ſectari debeant.

§. 19. Ex his, quæ huc uſque latiori calamo relata ſunt, plura facile inferri poſſunt. Primum quidem conatus omnes, omnemque diligenriam in id unum impendendam eſſe ab eo Miſſionario, qui Orientales Schiſmaticos, & Græcos, ad unitatem, Deo juvante, redigere contendit, ut ſcilicet ab illorum animis errores depellat Catholicæ Fidei adverſantes, quos Majores eorum amplexi ſunt, ut cauſam aliquam prætenderent, qua ſe ab Eccleſiæ unitate ſegregarent, ſubtraherentque ab obedientia ac obſequio, Romano Pontifici, tanquam ejuſdem Eccleſiæ Capiti, exhibendis. Quod vero ſpectat ad argumenta, quibus Miſſionarius uti debet; quum Orientales propriis veteribus Patribus magnopere adhæreant, peracta jam res eſt operoſa ſedulitate diligentiſſimi Leonis Allatii, aliorumque clariorum Theologorum, qui perſpicue demonſtrarunt, convenire maxime inter ſeſe veteres, ſpectabilioreſque Græcorum, noſtroſque Eccleſiæ Occidentalis Patres, in iis omnibus, quæ ad Dogma pertinent, & ad confutationem errorum, quibus Orientales, & Græci nunc temporis miſere implicantur. Quapropter horum Librorum ſtudium maximam indubie afferet utilitatem. Conati ſunt ſane Lutherani præterito ſæculo, Orientales, & Græcos in errores ſuos pertrahere. Idem quoque tentarunt Calviniſtæ inſenſiſſimi hoſtes præſentiæ realis Chriſti in Sacramento Euchariſtiæ, & tranſubſtantiationis panis, ac vini in ejuſdem Corpus, & Sanguinem; & in partes ſuas Patriarcham Cyrillum, ut ajunt, adduxerunt. Attamen, cum Græci, licet Schiſmatici, animadvertiſſent, novis Lutheranorum erroribus adverſari ſuorum veterum Patrum auctoritates, præſertim Sanctorum Cyrilli, Joannis Chryſoſtomi, Gregorii Niſſeni, Joannis Damaſceni, tum authentica argumenta, quæ ex ipſorum Lyturgiis depromuntur, ad realem præſentiam, & tranſubſtantiationem aſſerendam, ſe decipi minime paſſi ſunt, nec ullo modo a Catholica veritate recedere voluerunt. Conſtat id omne ex Schelestrato in Diſſertatione: *De perpetua conſenſione Orientalis Eccleſiæ contra Lutheranos:* ſub titulo: *De tranſubſtantiatione, p. 717. tom. 2. Actorum Eccleſiæ Orientalis*. Iidemque duabus in Synodis Patriarcham Cyrillum, ſeu edita ſub ejus nomine Calviniana dogmata, unanimes damnarunt, uti videre eſt apud Chriſtianum Lupum *part.* 5. ad Concilia Generalia, & Provincialia; ac potiſſimum in Diſſertatione: *De quibuſdam locis cap. 9. in fine*. Ex quo primum haud levis ſpes affulget, fore, ut ipſorum oculis ſubjectæ auctoritates veterum Patrum, quæ novis eorumdem erroribus adverſantur, Catholico autem noſtro Dogmati ſavent quammaxime, facilem iiſdem viam ad reditum ſternant, eoſque ad veram converſionem im-

pel-

Digitized by Google

Pont. A. XV.

pellant. Deinde alterum quoque poteſt inferri, nimirum, non modo opus non eſſe, ad Orientales & Græcos in viam unitatis revocandos, ut lædantur ipſorum Ritns, aut corrnmpantur; quandoquidem id ſemper alienum ſuit ab inſtituto Sedis Apoſtolicæ, quæ in hac ipſa Sacrororum Rituum materia, zizania a tritico, quoties oportuit, ſecernere novit; verum etiam conatus hujuſmndi plurimum optatiſſimæ unioni adverſari, uti recte perpendit Thomas a Jeſu: *De converſione omnium gentium procuranda lib. 7. cap. 2. Oſtendendum etiam, Eccleſiam Romanam probare, ac indulgere, ut quævis Eccleſia propriis adhæreat Ritibus, & Cæremoniis; quippe cnm Schiſmatici propriorum Rituum tenaciſſimi ſint. Ne ipſos eornm perdendarum ingruens aliqua ſuſpicio ab Eccleſia Romana alienet, & avertat, opportune laborandum, ut ſe in propriis Cæremoniis inſectandis conſervandos eſſe perſuadeantur.* Demum ex iis, quæ ſupra præjecimus, illud tertio infertur, cavendum omnino eſſe Miſſionario, qui Orientalem ſchiſmaticum reducere cupit, ne eumdem ad Latinum amplectendum Ritum inducere contendat: munus namque hoc unum Miſſionario demandatur, revocandi Orientalem ad Catholicam Fidem, non vero ipſum ad Latinum Ritum inducendi.

Latinis non licet ad Græc. Ritum tranſire, neque Græcis Latinum Ritum ſemel amplexis, ad illum reverti, niſi Apoſtolica intercedat diſpenſatio.

§. 20. Peracta in Florentino Concilio Unione, quam ſuperius memoravimus, quidam ex Latinis Catholicis, in Græcia commorantes, aribitrati ſunt, ſas ſibi eſſe a Latino Ritu ad Græcum tranſire, allecti ſortaſſe, ea liberate, quam noverant Græcis præſervatam, retinendi poſt Ordinem Sacrum, uxores, quas duxerant, antequam eumdem Sacrum Ordinem ſuſcepiſſent. Verum Nicolaus V. Pontiſex Maximus opportunum huic corruptelæ remedium afferre non prætermiſit, uti colligitur ex ejus Conſtitut. *tom. 3. part. 3. Bullarii* recenter Romæ editi *pag. 64. Pervenit ad anres noſtras, quod in Locis, qtæ Catholicis in Græcia ſubjecta ſunt, multi Catholici, Unionis prætextu, ad Græcos impudenter tranſeunt Ritus. Mirati admodum ſumus, mirarique non deſiſtimus, neſcientes, quid ſit, qnod eos a conſuetndine, ac Ritibus, in quibns nati, enutritique ſunt, in alienigenarum Ritus tranſpoſuit: nam, etſi laudabiles Orientalis Eccleſiæ Ritus ſint, non licet tamen Eccleſiarum Ritus permiſcere, neque id unquam Sacroſancta Synodus Florentina permiſit.* Cum Latinus Ritus is ſit, quo utitur Sancta Romana Eccleſia, quæ Mater eſt & Magiſtra aliarum Eccleſiarum, reliquis omnibus Ritibus præferri debet: Ex quo porto ſequitur, haud licere a Latino Ritu ad Græcum tranſire; nec illis, qui ſemel a Ritu Græco, vel Orientali, ad Latinum tranſierunt integrum eſſe ad priſtinum Græcum Ritum reverti, quemadmodum patet ex noſtra Conſtitntione: *Etſi Paſtoralis* 57. §. 2. *num.* 13. *Bullarii noſtri tom.* 1., niſi ſorte peculiares quædam intercederent circumſtantiæ, quæ impertiendam hac ſuper re diſpenſationem ſuaderent; ſicuti ſuperioribus temporibus aliquando, & nunc etiam accidit in Collegio Maronitarnm hnjus noſtræ Urbis, in quo, cum quandoque reperiatur aliquis Societatis Jeſu Sacerdos, qui Societatem ingrediens, diſpenſationem obtinuit traſeundi ad Latinum Ritum, nonnunquam cum eo diſpenſatur, ut in Eccleſia memorati Collegii Miſſam celebret Ritu Syriaco, & Chaldaico, Divinumque Officium juxta eumdem Ritum perſolvat, nempe, ut Alumnos in eodem Collegio degentes Ritum ipſum edoceat. Id liquidò apparet ex pluribus Decretis Congregationis Sancti Officii, uno videlicet dato die 30. Decembris anno 1716., altero die 14. Decembris anno 1740., nec non ex alio recentiori, quod Nos die 19. Augnſti anno 1752. juſſimus expediri.

Anno 1755.

Græcis itidem interdictus ad Latin. Ritum tranſitus, ſed non æque; is autem non a Miſſion. ſed ab Apoſtol. Sede probandus.

§. 21. Hæc tranſitnm de Latino ad Græcum Ritum ſpectant. Nunc autem verba facientes de tranſitu ab Orientali, & Græco ad Latinum Ritum, libere affirmari poteſt, tranſitum hujuſmodi, non æque, ac primum, interdici; ſed tamen nequaquam licere Miſſionario, Græcnm & Orientalem, ad Catholicæ Eccleſiæ nnitatem reverti exoptantem, inducere, ut proprium Ritum dimittat, cum ex hac agendi methodo, graviſſima detrimenta, ſicnti panlò ante innuimus, promanare poſſint. Melchitæ Catholici libenter olim a Græco Ritu ad Latinum tranſibant; ſed vetitum id ipſis ſuit, monitique Miſſionarii, ne illis ſuaderent hujuſmodi tranſitum; cujus permiſſio eſt privativo Apoſtolicæ Sedis judicio reſervata, uti maniſeſtum ſit ex noſtra Conſtitutione: *Demandatam* 85. §. 35. *Bullarii tom.* 1. *Præterea omnibus, & ſingulis Melchitis Catholicis, Græcum Ritum ſervantibus, ad Latinum Ritum tranſire deinceps expreſſe vitamns. Miſſionariis vero omnibus diſtricte mandamus, ſub pœnis etiam infra exprimendis, aliiſque arbitrio noſtro decernendis, ne cuiquam ex illis hujuſmodi tranſitum a Græco ad Latinum Ritum ſuadere præſumant, aut etiam cnpientibns, inconſulta Apoſtolica Sede, permittant.* Conſentanea ſunt Decreta Urbani VIII. Prædeceſſoris noſtri quoad Ritum Græco-Ruthenum, edita in Congregatione Propagandæ Fidei coram ipſo habita die 7. Februarii, ac die 7. Julii anno 1624.

Et quid de Italo-Græcis.

Quamvis autem æquum videri poſſet liberam Italo-Græcis relinquere facultatem tranſeundi, ſi liberet, a Græco Ritu ad Latinum, cum ipſi inter nos verſentur, & Latino Epiſcopo ſubjiciantur; tamen conſtitutnm eſt, ut Sedis Apoſtolicæ auctoritas ad id omnino requiratur, ſi de Eccleſiaſticis tam Sæcularibus, quam Regularibus agatur: Si vero Laici, & Sæculares tranſitum hnjuſmodi poſtulaverint, Epiſcopi ſufficiat licentia, quam ob juſtas, ac legitimas cauſas, certis quibuſdam perſonis moderate impertiri quidem poteſt, nunquam vero integræ Univerſitati: In hac enim ſacti ſpecie Apoſtolicæ Sedis auctoritate opus eſt, uti videre eſt in ſæpe memorata noſtra Conſtitutione: *Etſi Paſtoralis*: 17. §. 2. *num.* 14. *Bnllarii noſtri tom.* 1.

Objectio ex eo deſumpta, quod aliqui Latinorum Ritus Oriental. permit. tantur.

§. 22. Qnod ſi deſendi vellet, Orientales, & Græcos hæreſim abjurantes, & ad Unitatem redeuntes, allici jure poſſe, ac urgeri ad Ritus ſuos deſerendos, Ritumque Latinum omnino amplectendum, eo quod alias probatum fuerit, atque nunc etiam probetur, Orientales, & Græcos Latinum ali-

quem

Digitized by Google

Duplex ſtatuitur Græcor. & Orient. Claſſis. Nonnulli ſuis Ritibus ita adhærent ut Latinos damnent, atque improbent Exemplis res illuſtratur.

quem Ritum ſectari; opportuna haud deſideratur reſponſio. Orientales ſiquidem & Græci duas veluti Claſſes conſtituunt. Prima eſt illorum, qui nequaquam contenti iis rebus, quæ ab Apoſtolica Sede ipſis ad Unionem conſervandam permittuntur, extra honeſtatis limites impudenter feruntur, jactantes, quæcumque a ſe fiunt, ea jure optimo fieri, Latinoſque decipi, qui eadem non peragunt. Exemplo ſit Azymum: Græci, & Orientales, ut Catholici ſint, fateri debent, tam azymum, quam fermentatum panem, materiam eſſe aptam Sacramenti Euchariſtiæ, & quemlibet Eccleſiæ ſuæ Ritum ſectari oportere; adeo ut quicumque improbat Eccleſiæ Latinæ Ritum, quæ in Euchariſtiæ conſecratione utitur azymo, a veritate recedat, & in errorem prolabatur. Hilarion Monachus in Dialectica ſua Oratione, quam Leo Allatius e Græco ſermone Latinam reddidit *tom. 1. Græciæ Orthodoxæ*, edito Typis Congregationis de Propaganda Fide 1652. *p.* 762. hæc advertit: *Et hæc ſcripſi vobis, Græci amiciſſimi, non panem veſtrum, quem adoraas æque ac noſtra azyma revereor, incuſans, ſed exponens, neque probe, neque ut Chriſtianum addecet, vos gerere, dum Latinorum azyma dicto factoque læditis, injuriaque afficitis; ia utriſque enim, ut dictum eſt, verus Chriſtus continetur.* Exemplum eſt itidem ex libertate, Orientali & Græcæ Eccleſiæ relicta, ut qui in ea Sacris Ordinibus, atque etiam Sacerdotio ſunt inſigniti, uxores, quas ante Sacrum Ordinem duxerunt, retinere valeant, uti patet *ex Can. Aliter, diſt. 31. & cap. Cum olim, de Clericis Conjugatis*. Romani ſiquidem Pontifices perpendentes id nequaquam adverſari Divino, aut naturali juri, ſed tantum Eccleſiaſticis ſanctionibus, opportunum cenſuerunt conſuetudinem hanc inter Græcos, & Orientales vigentem ferre, ne, auctoritate Apoſtolica ad eam evellendam interpoſita, illis occaſio ab unitate recedendi præberetur; quod recte expendit Arcudius *in ſua Concordia lib. 7. cap. 33.* Attamen, quis crederet? non defuerunt, neque deſunt ex Græcis, & Orientalibus, qui Latinam Eccleſiam injuria arguunt, tamquam Matrimonio infenſam, propterea quod exemplum Apoſtolorum ſequuta, in ſuis Subdiaconis, Diaconis, ac Presbyteris cœlibatum ſervaverit, ac ſervet. Legi poteſt Hincmarus Rhemenſis *tom. 2. ſuorum Operum epiſt.* 51. Tertium denique exemplum ſuppeditant nonnulli ex Cophtis, quorum Ritus præſcribit, ut poſt Baptiſmi Sacramentum illico adjungatur Confirmatio; qui mos non obtinet in Occidentali Eccleſia, quæ plerumque talem in confirmandis ætatem expoſcit, ut quid bonum, quidve malum ſit, poſſint dignoſcere. Romana Eccleſia veteri Cophtorum conſuetudini non adverſatur. Verum (quis crederet?) extant ex ipſis nonnulli, qui Baptiſmum a Latinis collatum ideo perhorreſcunt, quod poſt Baptiſma, Confirmationis etiam Sacramentum non fuerit miniſtratum. Quamobrem in noſtra Conſtitutione 129. quæ incipit: *Eo quamvis tempore: Bullarii noſtri tom.* 1. merito a nobis arguuntur, atque damnantur: *Sicuti lenitati, & patientiæ Sedis Apoſtolicæ conſonum videri poteſt, quod Cophti in ſuo jamdiu recepto, & ab eadem Sede tolerato uſu perſeverent, ita ferendum non eſt, quod Baptiſmum Ritu Latino, & ſeorſim a Confirmatione collatum, acerbo, alienoque animo perhorreſcant.*

Altera Claſſis eorum, qui cum propriis Latinum aliquem Ritum conjungunt. Afferuntur exempla.

§. 23. Alteram Claſſem conſtituunt Orientales illi, & Græci, qui retinentes majori ex parte Ritus ſuos, & inſimul Occidentalium, ac Latinorum Ritus venerantes, ex his nonnullos ſequuntur, ex veteri conſuetudine ſuis Epiſcopis perſpecta, & approbata, atque inſuper ab Apoſtolica Sede expreſſe, vel tacite confirmata. In hanc Claſſem referri poſſunt Armeni, ac Maronitæ, qui fermentatum deſeruerunt, & Euchariſtiam, ſicuti Latini, in azymo conficiunt, uti teſtatur Abrahamus Echellenſis *in ſuo Eutychio vindicato pag.* 477. quam quidem Armenorum diſciplinam nonnulli tribuunt Sancto Gregorio Illuminatori, primo Armeniæ Epiſcopo, qui initio ſæculi quarti, ſub Tiridate Rege, martyrii coronam eſt conſecutus; alii vero Sancto Silveſtro Pontifici, aut Sancto Gregorio Magno eamdem referunt acceptam, in Conventionibus eum Armenorum natione initis, quæ indicantur a Summo Pontifice Gregorio IX. in ſuis Epiſtolis ad Regem Armeniæ, relatis a Raynaldo *ad annum Chriſti* 1139. *num.* 82. Eam certe diſciplinam ab Eccleſia Romana Armenis traditam, teſtatur eorumdem Armenorum Siſenſis Patriarcha Gregorius, in epiſtola ad Haytonem patrem Leonis Regis Armeniæ Cœnobitam, *apud Clementem Galanum, in Conciliatione Eccleſiæ Armenæ cum Romana Tom. I. pag.* 449. ſic ſcribens: *Quocirca nos a S. Romana Eccleſia, aquæ commixtionem* (cum vino in Calice) *modo recipimus, ſicut ab eadem acceptum habemus Azymum, Mitram Epiſcopalem, & modum ſignandi Crucem.* Vetuſtiſſima pariter, & immemorabilis eſt apud Maronitas azymi conſuetudo, uti conſtat ex Morini *Præfatione ad Maronitarum Ordinationes; & ex Bibliotheca Orientali Aſſemani ſenioris tom. 1. pag.* 410. atque ex Synodo Nationali in Monte Libano congregata anno 1736. & a Nobis in noſtra Conſtitutione: *Singularis* 31. *Bullarii noſtri tom.* 1. confirmata in cujus *cap. 12. de Sacramento Euchariſtiæ*, cum de azymo agitur, hæc leguntur: *Qui mos, & in Eccleſia noſtra, & apud Armenos quoque in Oriente, ab immemorabili tempore obtinuit, & authentica etiam hujus rei documenta proferre poſſumus.* Hoc Armenorum, & Maronitarum exemplo, Beſſarion Cardinalis, cui primum Abbatia Cryptæ Ferratæ ſita in Diœceſi Tuſculana fuerat commendata, id obtinuit, ut Græci Monachi in illa degentes in azymo conſecrarent, quemadmodum legere eſt in noſtra Conſtitutione 33. *Inter multa: §. Ut autem: Bullarii noſtri tom.* 2. Idem ſemper ſervatum fuit, hodieque ſervatur in Eccleſia Collegiata S. Mariæ *de Graſco* nuncupata, ſita in Meſſanenſi Diœceſi, licet ipſius Clerus Ritum Græcum retineat, uti videri poteſt in noſtra Conſtitutione 81. quæ incipit: *Romana Eccleſia*, §. 1. *Bullarii noſtri tom.* 1. quamvis, generatim loquendo, Presbyteri Italo-Græci ſer-

vent

Digitized by Google

vent in Italia, Inſuliſque adjacentibus ſuam diſciplinam, ac Ritum conficiendi in fermentato Euchariſtiam: Moneanturque impenſius Sacerdotes Latini, vel Græci Ritus, ne Euchariſtiam conſecrare, ac diſtribuere juxta proprium cujuſque Ritum prætermittant, uti declaratur in noſtra Conſtitutione, quæ incipit: *Etſi paſtoralis*, 57. *§. 1. num. 2. ac §. 6. num. 10. & ſeq. Bull. noſtri tom. 1.*

Ritus miniſtrandi Euchar. Infantibus, illico poſt Baptiſmum, quando obtinuerit, & quare obſolevarit.

§. 24. Quibuſdam Eccleſiæ ſæculis is uſus obtinuit, ut poſt Baptiſmi Sacramentum Euchariſtia pueris traderetur, haud quidem ex ea perſuaſione, quod eſſet ad æternam puerorum ſalutem neceſſaria; ſe ex mero ritu, & conſuetudine tunc temporis vigente, quemadmodum ſapienter animadverterunt Tridentini Concilii Patres, *Seſſ. 21. cap. 4.* Inter errores Armenorum a Summo Pontifice Benedicto XII. damnatos, quinquageſimus octavus apud Raynaldum *ad annum Chriſti* 1341. *§. 66.* recenſetur ille, quo aſſerebant, ad æternam puerorum ſalutem, & Baptiſmi iis collati validitatem, præter Confirmationis ſacramentum, Euchariſtiam etiam iiſdem eſſe adminiſtrandam. In Occidentali Eccleſia, quadringentis, & amplius ab hinc annis, Euchariſtia pueris poſt Baptiſmum non adminiſtratur. Verum negari nequit, in Libris Ritualibus Orientalium, commemorari Ritum Communionis poſt Baptiſmum pueris adminiſtrandæ. Aſſemanus junior *lib. 2. Codicis Liturgici pag.* 149. refert ordinem miniſtrandi Baptiſmi apud Melchitas; *pag.* quoque 309. ordinem exſcribit Baptiſmi Syrorum, editum a Philoxeno Mabugenſi Epiſcopo Monophyſita; *pag.* 306. alium afferr deſumptum a veteri Rituali Sevari Patriarchæ Antiocheni Monophyſitarum anteſignani: *& lib. 3. ejuſdem Codicis pag.* 95. *& pag.* 130. binos alios ordines commemorat, ſervatos inter Armenos, & Cophtos in miniſtrando Baptiſmo; quibus omnibus præcipitur, ut pueris poſt Baptiſmum Euchariſtia miniſtretur. Hujuſmodi conſuetudinem apud nonnullos Græcos ad ſua uſque tempora obtinuiſſe ait Sanctus Thomas 3. *part. qu.* 80. *art. ad tertium*. Arcudius vero *lib. 3. de Sacramento Euchariſtiæ cap.* 11. hanc eſſe Græcorum diſciplinam ſcribit; ſed aliqui ex ipſis paulatim eam deſeruerunt, propter incommoda, quæ in præbenda pueris poſt Baptiſmum Euchariſtia identidem intercedebant. In actis Synodi ſub Sergio Patriarcha Antiocheno Maronitarum, habitæ in Monte Libano die 18. Septembris anno 1596 cui Præfuit Pater Hieronymus Dandinus Societatis Jeſu, Nuncius Summi Pontificis Clementis VIII. hæc verba leguntur *can.* 7. *Quoniam parvulis ſine indecentia maxima, venerabiliſque Sacramenti injuria, vix poteſt Sacra Chriſti Communia dari, caveant in poſterum Sacerdotes univerſi, ne quemquam ante rationis uſum ad eam admittant*. Conſentiunt Patres Concilii Zamoſciæ habiti anno 1720. *§. 3. de Euchariſtia*. Idemque firmatum legitur in Actis Libanenſis Concilii, quod habitum fuit anno 1736. *cap.* 12. *de Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento num.* 13. cujus hæc ſunt verba: *In antiquis quidem noſtris Ritualibus, ſicut & in Ordine vetere Romano, & in Euchologiis Græcis, Baptiſmatis Miniſtro diſerte præcipitur, ut infantes mox a Baptiſmate, Chriſmate delibutos, paſcat Euchariſtiæ Sacramento; nihilominus tum ob debitam huic Auguſtiſſimo Sacramento reverentiam, tum quia idem non eſt infantibus ac pueris ad ſalutem neceſſarium, præcipimus, ut infantibus quidem, dum baptizantur, Euchariſtia nulla pacto, neque ſub ſpecie Sanguinis, porrigatur*. Quod ipſum ſtatutum fuit in Conſtitutione pro Italo-Græcis, incipiente: *Etſi Paſtoralis*: 57. *§. 2. num. 7. Bull. noſtri tom. 1.*

Vetuſtior recentiorque traditur Eccl. Græcæ diſciplina quoad Communionem ſub utraque ſpecie.

§. 25. De uſu adminiſtrandæ Euchariſtiæ ſub utraque ſpecie etiam Laicis, quoad Orientalem, & Græcam diſciplinam, fuſe diſſerunt Arcudius *in Concordia Occidentali, & Orientali in Sacramentorum adminiſtratione lib. 3. cap. 4.*, & Leo Allatius *in prima adnotatione de Eccleſiæ Occidentalis, atque Orientalis conſenſione p. 1614. & ſeq.* In Græcorum Collegio, quod Romæ, uti diximus, erectum fuit a Gregorio XIII., ea indicta lege, ut Græcus in eo Ritus ſervetur, quemadmodum præfatus Leo Allatius teſtatur *in ſuo Tractatu de ætate, & Interſtitiis p.* 21., juxta ipſius Collegii Conſtitutiones a Summo Pontifice Urbano VIII. confirmatas, debent Alumni quolibet octiduo animi ſordes Pœnitentiæ Sacramento eluere, & Sacram Euchariſtiam ſumere quintadecima quaque die, nec non feſtis diebus ſolemnibus, & ſingulis Adventus, & Quadrageſimæ Dominicis, Latino Ritu ſervato; in feſtis vero ſolemnioribus, videlicet diebus Paſchatis, Pentecoſtes, & Nativitatis Domini, jubentur, Euchariſtiam ſub utraque ſpecie Ritu Græco ſuſcipere, hoc eſt in fermentato, Sanguine intincto, ad quam rem perficiendam Sacerdos utitur parvo cochleari, quod infert in os ſuſcipientis Euchariſtiam: Idemque Ritus ſervatur cum reliquis Græcis omnibus, qui prædictis diebus ad ſolemne Miſſæ Sacrificium conveniunt, aut qui aliis per annum diebus in Eccleſia Græci Collegii ſibi Euchariſtiam Ritu Græco adminiſtrari depoſcunt. Verum Italo-Græcis in memorata Conſtitutione: *Etſi Paſtoralis*: 57. *§. 6. num.* 15. Euchariſtia ſub utraque ſpecie permittitur, in illis dumtaxat locis, in quibus Ritus hujuſmodi Communionis retentus viget; ſed in aliis locis, ubi idem Ritus obſolevit, Euchariſtia ſub utraque ſpecie prohibetur. Ab hac diſciplina, ſeu ritu ſumendæ Euchariſtiæ ſub utraque ſpecie, licet in univerſa Orientali Eccleſia recepto, nonnulli Græci, & Orientales paulatim receſſerunt. Lucas Holſtenius, vir ſane clari nominis, in Epiſtola ad Bertoldum Nimiſium, quæ typis impreſſa affertur in Opuſculis Græcis, ac Latinis Leonis Allatii *p.* 436. refert, ſe præbuiſſe Euchariſtiam in Vaticana Baſilica Presbytero Abyſſiano, qui cum aliis communicaturus, ad ſacram Menſam acceſſerat; cumque eum ſub unica ſpecie panis Euchariſtiæ participem feciſſet, ab ipſo deinde, atque etiam ab aliis Æthiopicæ Eccleſiæ hominibus, ſciſcitatum fuiſſe, an, juxta Patriæ ſuæ Ritum, Euchariſtiam ſub unica ſpecie panis ſumere conſuevſſent, tam in ſolemni

Ly-

Digitized by Google

Lyturgia, quam in quotidiana Euchariſtiæ participatione, necnon cum ad eos extremo morbo laborantes eadem in Viaticum afferebatur; teſtaturque, fuiſſe ſibi ab ipſis reſponſum, Sacram Synaxim ſub unica ſpecia panis ſibi ſemper adminiſtrari, hancque eſſe veterem diſciplinam in Æthiopica Eccleſia obtinentem. Inter quæſitam Summo Pontifici Gregorio XIII. propoſita a Patriarcha Maronitarum, ſequens recenſetur: *Nos Miſſam celebramus in ſolo azymo: Laici vere noſtri ſub utraque ſpecie communicant;* cui Pontifex his verbis reſpondit: *Si volunt in azymo conſecrare, non videntur probibendi: Laici vero a Communione ſub utraque ſpecie pedetentim arcendi ſunt; totus enim Chriſtus ſub una ſpecie continetur, & in uſu Calicis magnum eſt periculum effuſionis:* uti legere eſt in laudato Opere Thomæ a Jeſu, *de Converſione omnium gentium pag.* 486. *& ſeq.* Patres etiam Concilii Libanenſis habiti anno 1736. *part.* 2. *cap.* 12. *num.* 21. hujuſmodi conſilio inhærentes, ita ſtatuerunt: *Deinde ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ inſtitutis inhærentes, præcipimus, & ſtricte mandamus, ne cui Laico, vel Clerico in minoribus Ordinibus conſtituto, Communio ſub utraque ſpecie tradatur, ſed ſub una tantum, panis nimirum:* Solis Diaconis permittentes, ut in ſolemni Miſſa Euchariſtiam ſub utraque ſpecie a Sacerdota accipiant, hoc eſt ſub ſpecie panis primum, deinde ſub ſpecie vini, ſemoto tamen, quem ſuperius commemoravimus, cochlearis uſu: *At vero Diaconis, ut Hoſtiam Sanguine intinctam a Sacerdotibus, in ſolemni præſertim Miſſa, accipere poſſint & valeant, concedimus & permittimus, modo abſit cochlearis uſus, quem omnino abrogandum eſſe ſtatuimus.*

Ritusque affundendi aquam tepidam in calicem poſt conſecrationem, ante conſumationem.

§. 26. Poſtremo, ab Euchariſtiæ Sacramento minime recedentes, hic verba faciemus de alio Orientali, & Græco Ritu, quo nimirum Sacerdos poſt conſecrationem, & ante conſummationem, paululum aquæ tepidæ incalicem fundit. Matthæus Blaſtares *in Syntagmate Alphabetico cap.* 8. *tom.* 2. *Synodicon Græcorum pag.* 153. hujuſmodi Ritum commemorat, ejuſque ſignificationem affert. Eutymius Tyri ac Sidonis Archiepiſcopus anno 1716. Summo Pontifici Clementi XI. nonnulla quæſita propoſuit, quorum alterum erat, utrum Melchitis Syriæ, ac Paleſtinæ interdicere deberet, aquam tepidam Divino Sanguini poſt Conſecrationem affundere; cui redditum fuit reſponſum, adjecta accurata, & luculenta inſtructione ab eodem Pontifice approbata, ejuſque juſſu tranſmiſſa ad Superiores Miſſionum Terræ Sanctæ, Damaſci, Tyri, ac Sidonis; injunctumque prædicto Archiepiſcopo, ne id fieri interdiceret, cum de veteri Ritu ageretur, Sedi Apoſtolicæ perſpecto, & Græcis Sacerdotibus etiam Romæ permiſſo; per quem innuitur Fidei ardor, qui maximus erga tantum Myſterium debet conflagrare. Simile reſponſum die 31. Martii anno 1729. juſſu Benedicti Papæ XIII. datum fuit Cyrillo Græcorum Patriarchæ Antiocheno. Idem Ritus Italo-Græcis permittitur in citata Conſtitutione 57. *Etſi Paſtoralis*, §. 6. *num.* 2. *Bullarii noſtri tom.* 1. Cumque ſubinde in Congregationibus, quæ pro correctione Librorum Eccleſiaſticorum Eccleſiæ Orientalis habitæ fuerunt, ad accuratiorem quamque diligentiam adhibendam, diu multumque diſputatum fuiſſet, utrum interdicendus eſſet Ritus infundendi in calicem aquam tepidam poſt Conſecrationem, cum potiſſimum Humbertus Cardinalis Sylvæ Candidæ ſuperioribus temporibus plurimum adverſus eumdem Ritum declamaſſet, reſponſum fuit die 1. Maji anno 1746., *nihil eſſe innovandum*, quod reſcriptum a Nobis deinde confirmatum fuit; rationibus enim a prædicto Cardinali allatis nil ponderis ineſſe compertum fuit. Attamen Patres Concilii coacti in urbe Zamoſciæ anno 1720., graves ob cauſas, inhibuerunt Ruthenis Sacerdotibus, ne aquam tepidam poſt Conſecrationem in calicem funderent, uti legi poteſt §. 4. de celebrationa Miſſarum: *Inhibet, gravem ob cauſam, & abrogat toleratam in Orientali Eccleſia conſuetudinem, ad conſecratas calicis ſpecies aquam tepidam affundendi, poſt Conſecrationem, ante Communionem.*

Allata huc uſque exempla, ad propoſitam ſuperius objectionem probandam, inepta demonſtrantur.

§. 27. His ſanè, & aliis hujuſmodi exemplis, quæ facile cumulari poſſent, inniti valent, qui erga tranſitum a Ritu Orientali & Græco, ad Occidentalem & Latinum ſunt propenſiores, vel certe quidem putant ſe jure optimo agere, dum Schiſmaticum Orientalem ad Eccleſiæ unitatem convertentes, fatagunt abducere ab aliquo Ritu, quem ſervare conſueverat, priuſquam nobis conſentiret, quique a reliquis omnibus Orientalibus & Græcis, ex veteri diſciplina, firmiter retinetur & obſervatur. Verum, neque ſuperius allata exempla, nec cætera, quæ in in medium proferri poſſent, quidquam illorum opinioni ſuffragantur; tum quia in tranſitu a Ritu Orientali & Græco, ad Occidentalem & Latinum, tollitur omnino quidquid ab ipſo Græco Ritu præſcribitur, & noſtro Ritui non conformatur; quod non contingit in iis exemplis, quæ paulo ſuperius allata ſunt, quibus nempe, ſi aliqua peculiaris ſolemnitas Græci Ritus tollitur, Ritus tamen ipſe, ac reliqua omnia eodem Ritu præſcripta intacta ſervantur; tum quia partem etiam aliquam demere ex aliquo Ritu, ſalvis reliquis ejuſdem Ritus partibus, non eſt privati viri, ſed auctoritas publica intercedat neceſſe eſt, videlicet Supremi Capitis univerſalis Eccleſiæ, qualis plane eſt Romanus Pontifex. Sedes namque Apoſtolica ea eſt, quæ præcipuo quodam jure, quoties ipſi conſentaneum viſum fuit, ab Orientali Eccleſia Ritum aliquem deſumpſit, & in Occident. traduxit; aut prætermiſit, Ritum aliquem Græcum in aliqua Latina Eccleſia uſurpari. Eademque Apoſtolica Sedes, quoties deprehendit, periculoſum vel indecorum aliquem Ritum in Orientalem Eccleſiam irrepſiſſe, illum damnavit, improbavit, ejuſque uſum ipſi prohibuit. Ipſa denique Apoſtolica Sedes, poſtquam vidit Orientalem, vel Græcam aliquam gentem in aliquo Latino Ritu uſurpando, ac defendendo, vehementer obfirmatam, ac potiſſimum, quando Ritus ipſe ab antiquo tempore invectus fuit, ab omnibus communiter receptus, atque expreſſa, vel tacite ab Epiſcopis probatus, Ritum

Triplex præcipuum Sedis Apoſtolicæ munus, admittendi Græcos Ritus in Latinam Eccleſi. interdicendi noxios in Græca, & eidem permittendi innoxios.

ipſum

Exempla Græcor. Rituum, quos Sedes Apoſt. a Græca in univerſam Eccl. tranſtulit, vel in aliqua Eccl. Latina uſurpari permiſit.

ipſum tolerando, & ſic approbando, firmavit.

§. 28. In Latina, & Græca Lyturgia recitatur Symbolum; ejuſque recitatio in Miſſæ Sacrificio in Eccleſia Orientali primum inſtituta, deinde in Occidentalem traducta eſt, uti colligitur ex tertio Tolerano Concilio habito anno 589. *can.* 2. *tom.* 5. Collectionis Labbeanæ *pag.* 1009. cujus hæc ſunt verba: *Ut per omnes Eccleſias Hiſpaniæ vel Galleciæ, ſecundum formam Orientalium Eccleſiarum, Concilii Conſtantinopolitani, hoc eſt centum quinquaginta Epiſcoporum, Symbolum Fidei recitetur, ut priuſquam Dominica dicatur Oratio, voce clara a populo decantetur.* Quare cum Patres Toletani Concilii, diſciplinam ſtatuentes recitandi Symbolum in Sacrificio Miſſæ, ſe ad Ritum Orientalium Eccleſiarum retulerint; Id ſatis eſt ad agnoſcendum, hujuſmodi diſciplinam in Oriente primo inſtitutam, inde in Occidentem promanaſſe; ſicut advertunt Cardinalis Bona *Rerum Lyturgic. lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 2. & Georgius *de lyturgia Romani Pontificis t.* 2. *cap.* 20. *num.* 2. *pag.* 176. Sed rem propoſitam perſequendo, Amalarius *in l. de Divinis Officiis c.* 14. poſtquam innixus auctoritate Sancti Paulini in Epiſtola *ad Severum*, retulit, ſola Feria ſexta majoris Hebdomadæ in Eccleſia Hieroſolymitana exponi conſueviſſe populo adorandam Crucem ipſam, in qua Chriſtus pependit, huic Græcæ conſuetudini tribuit Ritum adorationis Sanctæ Crucis, quæ in Officio prædictæ Feriæ ſextæ in unaquaque Latina Eccleſia ad hanc uſque diem peragitur: Triſagium *Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis, miſerere nobis*, pia eſt, & frequentiſſima Oratio in Græcorum Lyturgia, uti recte advertit Goarius in notis ad Euchologium in Miſſam Sancti Joannis Chryſoſtomi *pag.* 109. Ejus Orationis origo repetitur ex miraculo, quod medio ſæculo quinto contigit in Regia Urbe Conſtantinopolitana; cum enim Theodoſius Imperator, Patriarcha Proclus, & univerſus populus in aperto ad Deum preces effunderent, ut ab imminenti liberarentur excidio, quod ipſis ab ingentibus terræ motibus impendebat, puer repente in Cælum rapi viſus eſt, qui deinde in terram demiſſus, retulit ſe audiviſſe Angelos prædictum Triſagium canentes: quare, cum juſſu Procli Patriarchæ, univerſus populus illud devote ceciniſſet, terra ab horrendis, quibus concutiebatur, motibus conquievit, uti narrat Nicephorus *lib.* 14. *cap.* 46. recteque proſequitur Summus Pontifex Felix III. in epiſtola tertia ad Petrum Fullonem, quæ habetur *tom.* 4. Labbeanæ Collectionis. Idem vero Triſagium in Eccleſia Occidentali Feria Sexta majoris Hebdomadæ Græce, & Latine canitur, quemadmodum appoſite animadvertit Cardinalis Bona *Rerum Lyturgicar. lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 5. Aquæ benedictio in pervigilio Epiphaniæ ex Ritu eſt Græcæ Eccleſiæ proprio, uti fuſe oſtendit Goarius in Euchologio, ſive Rituali Græcorum, & nunc etiam prædicta die Romæ in Græcorum Eccleſia peragitur hæc functio, de qua in allata ſuperius Conſtitutione noſtra 57. §. 5. *num.* 13. mentio habetur, ſimulque permittitur, ut Fideles eadem aqua benedicta aſpergantur. De tranſitu Ritus hujuſmodi ab Orientali in aliquas Occidentales Eccleſias videri poſſunt, quæ congeſſit eruditus Martene *tom.* 4. *de antiqua Eccleſiæ diſciplina in Divinis celebrandis Officiis cap.* 4. *num.* 2. & quæ afferuntur in Diſſertatione Patris Sebaſtiani Pauli Congregationis Matris Dei, edita Neapoli anno 1719. cui titulus eſt: *De ritu Eccleſiæ Neritinæ exorcizandi aquam in Epiphania*, ubi propterea *part.* 3. *pag.* 177. *& ſeq.* opportune monet Epiſcopos, in quorum Diœceſes longo abhinc tempore nonnulli Ritus ab Eccleſia Græca manantes irrepſerunt, ut illos de medio tollere tantopere non contendant, ne turbæ excitentur, & ne videantur improbare rationem agendi Sedis Apoſtolicæ, quæ Ritus illos irrepſiſſe cum optime noverit, eoſdem tamen ſervari & frequentari permiſit; affertque etiam *pag.* 203. epiſtolam Cardinalis Sanctorii, Sanctæ Severinæ nuncupati, ſcriptam anno 1580. ad Fornarium Epiſcopum Neritinum, de hoc ipſo argumento, & de aquæ benedictione in Epiphania, quæ in illa Diœceſi peragitur. Græcus pariter eſt Ritus ſpoliandi, ac lavandi Altare Feria quinta in Cœna Domini. Hujuſce Ritus monumentum aliquod reperire eſt ſæculo quinto; de eo namque meminit in ſuo Typico, ſive Ordine recitandi Officium Eccleſiaſticum per totum annum, S. Sabas, qui, teſte Leone Allatio, *de Libris Eccleſiæ Græcæ diſſert.* 1. *pag.* 9. obiit anno 451. Si certo affirmari poſſet Ordinem Romanum ab Hittorpio editum, Sancti Gelaſii Pontificis juſſu compoſitum fuiſſe, Ritus lavandi Altaria Feria quinta in Cœna Domini, prædictæ Græcorum conſuetudini fuiſſet quaſi coævus in Latina Eccleſia, cum Sanctus Gelaſius Pontifex obierit *anno* 496. At, cum incertum ſit, utrum Romanus Ordo ab Hittorpio vulgatus, tantæ antiquitatis merito præſter, & cum, eo ſepoſito, Sanctus Iſidorus Hiſpalenſis Epiſcopus inter Latinos primus extiterit, qui de hoc Ritu verba fecerit; idemque S. Iſidorus *anno* 636. ſit vita functus; ſatis id eſt, ut ab Oriente in Occidentem fluxiſſe aſſeratur Ritus prædictus, qui in hunc uſque diem in nonnullis Latinis Eccleſiis retinetur, probantibus Romanis Pontificibus; ac potiſſimum in Vaticana Baſilica, magna cum Solemnitate, Feria quinta in Cœna Domini quotannis peragitur. Suareſius Epiſcopus Vaſionenſis, & Vicarius ejuſdem Baſilicæ, & Joannes Chryſoſtomus Battellus Archiepiſcopus Amaſenus, qui in minoribus inter Beneficiatos ejuſdem Baſilicæ recenſebantur, duas elucubratiſſimas Diſſertationes ediderunt, quibus prædictum Ritum illuſtrarunt. Quæ cum ita ſint, exemplis, & factis aperte evincitur id, quod paulo ante diximus: Sedem videlicet Apoſtolicam non omiſiſſe, quoties id rationi conſentaneum putavit, aut adſciſcere in univerſam Latinam Eccleſiam Ritus, qui ad Græcam Eccleſiam pertinebant, aut permittere, ut peculiares quidam Ritus, qui ab Eccleſia Græca manarunt, in nonnullis Latinis Eccleſiis obſervarentur.

Exempla

§. 29. Jam paulo ſuperius de Triſagio ſer-

Anno 1755.

Rituum, quos juſtis de cauſis a Græca Eccleſia proſcripſit Apoſtolica Sedes.

monem fecimus, deque admirabili modo, quo cantus ejuſdem in Sacras Lyturgias Eccleſiæ Græcæ inductus fuit: Cum tamen Petrus Fullo, cognomento Gnaphæus, fautor hæreſis Apollinariſtarum, qui Theopaſchitæ appellantur, auſus fuiſſet Triſagio hæc verba ſuperaddere: *Qui crucifixus es pro nobis:* ſicuti fuſe commemorat Theodorus Lector *lib. 1. Collectanear.*; & cum nonnullæ Orientis Eccleſiæ, ac potiſſimum Syrorum, & Armenorum, opera cujuſdam Jacobi Syri, teſte Nicephoro *lib. 18 cap.* 52. additamentum hujuſmodi recepiſſent; haud prætermiſerunt Romani Pontifices, pro ea, quam in ſimilibus adhibere conſueverunt, vigili cura & ſollicitudine, inoleſcenti errori ſe opponere factamque Triſagio additionem interdicere; rejicientes interpretationem, qua, Triſagium ipſum referendo ad ſolam Filii perſonam, non vero ad tres Divinas perſonas, omnem erroris ſuſpicionem adimi jactabatur; tum quia periculum ſemper ſupererat adhærendi dogmati hæretico; tum quia humanæ mentis præſumptio ad ſolum Chriſtum referre minime poterat Hymnum ab Angelis in honorem Sanctiſſimæ Trinitatis decantatum, ſicuti Lupus recte expendit *in notis ad Can.* 81. *Trullanum*, ubi, poſtquam retulerat, a Felice III., & Romana Synodo damnatam fuiſſe additionem Triſagio factam, ita ſubdit: *Hymnum ſoli divinæ Trinitati a Sanctis ſemper Angelis adcantatum, Eccleſiæ ab ipſo Deo ac eiſdem ſanctis Angelis in puero laudato traditum, malarum Regiæ Urbi impendentium depulſione confirmatum, ac in eodem ſenſu & ratione comprobatum a plena Synodo Chalcedonenſi, conſtanter aſſeverant;* (loquitur de Epiſcopis tum in prædicto Concilio congregatis, tum de aliis additamentum Triſagio factum reſpuentibus) *humana præſumptione non potuiſſe ad ſolum Chriſtum detorqueri*: S. Gregorius VII. eodem Religionis ſtudio ipſam additionem improbavit in ſua epiſtola prima *lib.* 8. ſcripta ad Archiepiſcopum, ſive Patriarcham Armenorum. Idem præſtitit Gregorius XIII. in nonnullis ſuis epiſtolis datis in forma Brevis ad Patriarcham Maronitarum die 14. Februarii anno 1577. In Congregatione autem Propagandæ Fidei, habita die 30. Januarii anno 1635., cum examini ſubjecta fuiſſet Armenorum Lyturgia, atque inter cætera accuratiori diſquiſitione fuiſſet expenſum, utrum additio inducta Triſagio tolerari poſſet, ob indicatam cauſam, quod illa ad ſolam Filii perſonam relationem habere poſſe videretur, reſponſum fuit, id non eſſe permittendum, additionemque omnino expungendam. Summus Pontifex Gelaſius in ſua epiſtola nona ad Epiſcopos Lucaniæ *cap.* 26. pravam conſuetudinem jam inveſtam improbavit, juxta quam, mulieres Sacerdoti Miſſam celebranti inſerviebant; cumque idem abuſus ad Græcos tranſiiſſet, Innocentius IV. in epiſtola, quam ad Epiſcopum Tuſculanum dedit, eumdem ſeveriſſime proſcripſit: *Mulieres autem ſervire ad Altare non audeant, ſed ab illius miniſterio repellantur omnino:* Iiſdem verbis a Nobis quoque prohibetur in noſtra ſæpius citata Conſtitutione: *Etſi Paſtoralis:* §. 6. *num.* 21 *tom.* 1. *Bullarii noſtri*. Feria quinta Majoris Hebdomadæ, ad recolendam Dominicæ Cœnæ memoriam, ſacra peragitur functio, in qua conſecratur panis, qui per integrum annum aſſervatur, ut illo reficiantur lethali morbo laborantes, qui Sacram Synaxim in Viaticum ſibi depoſcunt, & aliquando etiam eidem pani conſecrato exigua pars vini conſecrati affunditur. Ritus hujuſmodi a Leone Allatio deſcribitur in ſuo Tractatu *de Communione Orientalium ſub ſpecie unica num.* 7. Summus Pontifex Innocentius IV. in laudata epiſtola ad Epiſcopum Tuſculanum, Ritum illum Græcis interdixit, hiſce verbis: *Euchariſtiam in die Cœnæ Domini conſecratam, uſque ad annum, prætextu infirmorum, ut videlicet de illa ipſos communicent, non reſervent:* addiditque, ut paratam ſemper Euchariſtiam haberent pro Infirmis, ſed illam qualibet decima quinta die renovarent. *Arcudius in Tractat. de Concordia Eccleſiæ Occidentalis, & Orientalis lib.* 3. *cap.* 55. & 56. abſurditates, quæ ex eo Ritu promanabant, indicare haud prætermiſit, deprecans Romanos Pontifices, ut illum penitus abrogarent. Præſtitit id Clemens VIII. in ſua Inſtructione, idemque & Nos præſtitimus in noſtra Conſtitutione: *Etſi Paſtoralis* 57. §. 6. *num.* 3. & *ſeq.* In Concilio Zamoſciæ, a duabus Congregationibus, Concilii videlicet, ac Propagandæ Fidei examinato, §. 3. *de Euchariſtia*, legitur ſtatutum, ut ſi alicubi adhuc vigeret Ritus conſecrandi Euchariſtiam Feria quinta in Cœna Domini, eam ſuffundendi aliqua gutta Sanguinis, ſervandique pro infirmis in annum integrum, in poſterum omnino prætermittatur; ſed Parochi Euchariſtiam pro Infirmis ſervent, ipſam qualibet octava, aut decimaquinta die renovantes. Eamdem viam inſtiterunt Patres Concilii Libanenſis a Nobis confirmati, ſicuti patet *ex cap.* 12. *de Sacramento Euchariſtiæ num.* 24. Quibus ſane exemplis manifeſto comprobatur, quod Sedes Apoſtolica nunquam omiſerit Græcis interdicere Ritus aliquos, licet apud eos jampridem obtinerent, quoties eoſdem pernicioſos & malos eſſe, aut evadere poſſe deprehendit.

Pont. A. XV.

§. 30. De Proceſſione Spiritus Sancti a Patre, ac Filio, quemadmodum ſuperius indicavimus, præcipue diſputatum eſt, quoties de unione Græcæ, & Orientalis Eccleſiæ cum Latina, & Occidentali actum fuit. Hujus articuli examen trinam veluti faciem prætulit, atque adeo ad hæc tria capita redactum eſt. Primum, an proceſſio Spiritus Sancti a Patre & Filio eſſet Fidei Dogma: & quoad primum hoc caput, firmiſſime reſponſum ſemper fuit, non eſſe ullo modo dubitandum, quin proceſſio Spiritus Sancti a Patre & Filio inter Fidei Dogmata adnumeretur; neque Catholicum revera eſſe, qui illud non recipit, ac profitetur. Alterum, an, poſito hoc eſſe unum ex Fidei Dogmatibus, licuerit in Symbolo Miſſæ ſuperaddere verbum *Filioque*, quamvis neque in Nicæna, neque in Conſtantinopolitana Synodo illud reperiretur, cum potiſſimum ab Oecumenica Synodo Epheſina decretum fuerit, ne quid Nicœno Symbolo adderetur: *Statuit Sancta Synodus, alteram Fidem nemi-*

Hac ipſa tamen in re, Apoſt. Sedes pro cucumſt. varietate, epica etiam adhibuit.

ni

Digitized by Google

ni licere proferre, aut conſcribere, aut componere, præter definitam a Sanctis Patribus, qui in Nicæa cum Spiritu Sancto congregati fuerunt. Quod autem ad alterum hoc caput attinet, firmatum fuit, non modo licuiſſe, ſed & valde conveniens fuiſſe, ut hujuſmodi additio fieret Niceno Symbolo; eo quod Epheſinum Concilium ſolummodo inhibuerit additiones Fidei oppoſitas, aut temerarias, & a communi conſuetudine devias; non vero orthodoxas, & quibus aliquis Fidei articulus in eodem Symbolo implicite contentus, explicatius declararetur. Tertium denique, utrum, poſita pro indubio Fidei dogmate Proceſſione Spiritus Sancti a Patre, & Filio, agnitaque inſuper in Eccleſia poteſtate addendi Symbolo vocem *Filioque*; permitti poſſet, ut Orientales, & Græci in Sacrificio Miſſæ Symbolum recitarent ad eum modum, quo prius, & ante Schiſma conſueverant, quod perinde eſt ac dicere, prætermiſſa voce, *Filioque*. Quod autem pertinet ad poſtremum hoc caput, non eadem ſemper fuit Sedis Apoſtolicæ diſciplina; quandoque enim Orientalibus & Græcis, Symbolum abſque voce *Filioque* recitare permiſit; tunc nimirum, cum certo conſtiterat, priora duo capita, ſeu articulos ab illis recipi, noveratque omnino fore, ut, ſi iiſdem denegaretur id quod tanto ſtudio depoſcebant, exoptatæ Unioni aditus intercluderetur: Nonnunquam vero Symbolum cum additione *Filioque*, ab Orientalibus, & Græcis recitari omnino voluit; cum ſcilicet merito ſuſpicari potuit, eoſdem ideo nolle Symbolum cum additamento recitare, quod adhærerent errori opinantium, ac aſſerentium, Spiritum Sanctum a Patre, & Filio non procedere, vel ab Eccleſia additionem illam, *Filioque* Symbolo fieri non potuiſſe. Duo Summi Pontifices, nempe Beatus Gregorius X. in Lugdunenſi Concilio, & Eugenius IV. in Florentino, primam agendi rationem, ob indicatas cauſas, cum Græcis adhibuerunt, uti conſtat ex *tom.* 7. Collectionis Conciliorum Harduini *p.* 698. *D & tom.* 9. ejuſdem Collectionis *p.* 395. *D*. Alteram vero rationem, ex cauſis itidem ſupra allatis, amplexus eſt, ſervavitque Summus Pontifex Nicolaus III., cum deprehendit, Michaelem Imperatorem ex bona fide non agere, neque iis ſtare, quæ pollicitus fuerat in tractanda Unione, quam cum Pontifice Gregorio X. Prædeceſſore ſuo abſolverat, atque firmaverat. Hujus rei documentum e Vaticano Archivo deſumptum in Raynaldi Annalibus impreſſum eſt *ad annum Chriſti* 1278. §. 7. Eamdem viam inſtiterunt Martinus IV., & Nicolaus IV. Et quamvis de Pontificibus iſtis, quod ad hanc rem pertinet, Scriptores diverſa tradiderint, Pachymeres tamen, qui tunc temporis Conſtantinopolitanam hiſtoriam poſterorum memoriæ commendabat, *lib.* 6. *cap.* 14. aperte teſtatur, eos Prædeceſſorum ſuorum epichejam non fuiſſe ſecutos, ſed voluiſſe, ut ab Orientalibus, & Græcis Symbolum cum additione *Filioque* recitaretur, ut injecta ſibi de Ortodoxa illorum Fide dubitatio tolleretur, *ad certum experimentum capiendum Fidei, & Sententiæ Græcorum: ejus vera pignus idoneum fore, ſi & ipſi Symbolum, ſicut Latini, pronunciarent*. Idem Pontifex Eugenius, qui in Florentino Concilio Orientalibus conceſſerat, ut ſine ea voce, *Filioque*, Symbolum recitarent, cum deinde Armenos in unitatem Sanctæ Eccleſiæ reciperet, eiſdem præcepit, ut Symbolo prædicta additione adaucto uterentur, uti videre eſt in Collectione Conciliorum Harduini *tom.* 9. *p.* 435. *B*, eo quod fortaſſe Armenos non æque ac Græcos, ejuſmodi additamento repugnantes deprehenderat. Calliſtus itidem III. Romanus Pontifex, cum Fratrem Simonem ex Ordine Prædicatorum munere Inquiſitoris decoratum in Cretam ablegaret, quam in Inſulam ſe receperant plures Græci aufugientes ab urbe Conſtantinopolitana, cujus ante biennium Turcæ potiti fuerant, juſſit ipſum vigilem adhibere curam, ut iidem Græci Symbolum cum additione *Filioque* recitarent, ſicuti narrat Gregorius Trapezuntius in *ſua epiſtola ad Cretenſ. tom.* 1. *Græciæ Orthodoxæ, apud Allatium p.* 537. quod confirmatur etiam *ab Echard. tom.* 1. *Scriptorum Ordinis Sancti Dominici p.* 762. fortaſſe enim Pontifex ſuſpicabatur, ne prædicti Græci, quippe qui ex Urbe Conſtantinopoli advenerant, in eo Fidei dogmate minus firmi eſſent. In duabus formulis Profeſſionis Fidei, quas jam ſuperius commemoravimus, quarum alteram Gregorius XIII. Græcis, alteram Urbanus VIII. Orientalibus præſcripſit, nihil aliud continetur, quam quod in Florent. Conc. fuit conſtitutum. In duabus Conſtitutionibus, altera videlicet Clemen. VIII. quæ eſt 34. *veteris Romani Bullarii tom.* 3. §. 6., noſtra altera incipiente: *Etſi Paſtoralis* §. 1. *Bullarii noſtri tom.* 1., utraque edita pro Latinis Epiſcopis, in quorum Diœceſibus verſantur Græci, aut Albanenſes Græcum Ritum ſervantes, dummodo hi Spiritum Sanctum a Patre & Filio procedere fateantur, & agnoſcant Eccleſiæ fuiſſe poteſtatem addendi Symbolo vocem *Filioque*, minime jubentur Symbolum cum hac additione recitare; niſi forte, ea prætermiſſa, ſcandalum immineret; aut certo aliquo in loco peculiaris conſuetudo jam invaluiſſet recitandi Symbolum cum additione *Filioque*; aut deinde neceſſarium putaretur, ut Symbolum ab illis cum prædicta additione recitaretur, ad eliciendam indubiam rectæ ipſorum Fidei probationem. Recte autem non modo Patres Concilii Zamoſciæ *tit.* 1. *de Fide Catholica*, ſed etiam Patres Libanenſis Concilii *part.* 1. *eodem tit. num.* 12., ad omnem ſcrupulum ſubmovendum, provide ſtatuerunt, ut Sacerdotes omnes eorum legibus ſubjecti, Symbolum, juxta conſuetudinem Romanæ Eccleſiæ, cum particula *Filioque* uſurpent.

Tertium denique munus permitt. in Græca Eccleſia certos quoſdam innoxios Ritus, quomodo executa ſit Apoſt Sedes.

§. 31. Ex his, quæ huc uſque dicta ſunt, plene concluditur, Sedem Apoſtolicam hac ipſa in re quandoque, ex peculiaribus circumſtantiis, perſpectaque ſibi gentis alicujus indole, conſenſiſſe, ut certus adhiberetur modus, quem tamen ab aliis, ob diverſas circumſtantias, diverſumque locorum ac populorum genium, nullatenus uſurpari permiſit. Quamobrem, ut oneri ſuſcepto ſatis faciamus, nihil aliud ſupereſt, quam ut oſten-

damus, aliquando eamdem Sedem Apoſtolicam, dum novit gentem aliquam Orientalium, & Græcorum, in aliquo Latino Ritu adhibendo tenaciorem eſſe, illius uſum ai benigne permiſiſſe; præſertim ſi hujuſmodi Ritus uſurpandi conſuetudo a vetuſtioribus temporibns inolevit, & Epiſcopi non modo eidem nunquam adverſati ſunt, ſed aut tacite, aut expreſſe eamdem comprobarunt. Verum, cum hac ipſa de re perſpicua exempla jam fuerint ſuperius allata; dum verba fecimus de ea claſſe Orientalium, & Græcorum, qui Ritus ſuos majori ex parte retinentes, atque Latinos æque, ac Orientales Ritus venerantes, aliquem ex noſtris Ritibus amplexi ſunt, ab inutili idcirco repetitione abſtinebimus, ea hic revocantes, quæ ſuperius in his ipſis litteris plene fuerunt expoſita. Duo ſolum exempla ex Maronitis deſumpta, ſubnectemus iis, quæ jam adduximus. Nonnullis ab hinc ſæculis Maronitæ Pontificales ac Sacerdotales veſtes adhibent ejuſdem plane formæ, quam Latinus Ritus præſcribit, quemadmodum in citato ſæpius Libanenſi Concilio habito anno 1736. legitur *cap.* 12. de Sacramento Euchariſtiæ *num.* 7. Summus enim Pontifex Innocentius III. epiſtola ad Hieremiam Patriarcham anno 1215. data, quæ incipit: *Quia Divinæ Sapientiæ bonitas:* illos adhortatus eſt, ut ſe Latinæ Eccleſiæ in Pontificalibus ornamentis conformarent. Quam ob cauſam tum idem Pontifex, tum ejus Succeſſores ad illos ſacra Indumenta, Calices, ac Patenas dono miſerunt, uti narrat Petrus Patriarcha in duabus epiſtolis ad Leonem Decimum datis, relatiſque *to.* 14. Collectionis Conciliorum Labbeanæ *p.* 346. *& ſeq.* Nuper autem in præcitato Libanenſi Concilio *cap.* 13. unanimi conſenſu, noſtraque ſubſequuta approbatione, iidem Maronitæ, quoad Præſanctificatorum Miſſam, Latinum Ritnm amplexi ſunt, illam tantummodo Feria Sexta in Paraſceve celebrantes, relicta, juſtis gravibuſque de cauſis, diſciplina Græcorum, qui diebus Quadrageſimalis jejunii, nonniſi Miſſam Præſanctificatorum celebrant, excepto Sabbato, die Dominico, & Feſto Annunciationis Beatæ Virginis, ſi forte in Quadrageſimam incidat, juxta præſcriptum in *Trullano Can.* 52. Hiſce ſiquidem diebus, Sacerdos Panem conſecratum in tot particulas dividit, quot dies ſubſequuntur; quibus Miſſa Præſanctificatorum celebratur; quibus nimirum veſcitur Pane Euchariſtico, quem antea conſecravit, aſſervans in Ciborio reliquas conſecratas particulas, ut ſequentibus diebus, quibus Miſſam Præſanctificatorum celebrabit, iiſdem veſcatur, atque aliis etiam, qui adſtant, petuntque, diſtribuat; uti fuſe commemorat Leo Allatius in Prolegomen. ad Gabrielem Naudæum *de Miſſa Præſanctificatorum pag.* 1531. *num.* 1.

Amplior aſſumpti probatio ſuſcipitur.

§. 32. Huic noſtræ Epiſtolæ finis hic imponendus alicui forte videri poterit, cum in ea, & allatum jam fuerit Reſponſum redditum quæſitis a Sacerdote Miſſionario Balſeræ propoſitis, nimirum, *Nihil eſſe innovandum*, & indicatæ itidem fuerint firmiſſimæ regulæ, quas ſequantur Miſſionarii, qui Orientales a Schiſmate & erroribus ad Unitatem, Sanctamque Catholicam Fidem revocare ſatagunt; neque enim ex jure Canonum, & Apoſtolicarum Conſtitutionum ſe gerit, qui in convertendis Orientalibus, Ritum quoque Orientalem, & Græcum, in iis, quæ ab Apoſtolica Sede tolerantur atque admittuntur, de medio auferre contendit; aut id agit, ut, qui convertuntur, Ritum, quem hactenus ſervaverunt, dimittant, & Latinum amplectantur. Nihilominus, antequam finis huic epiſtolæ imponatur, nimis congruit, ut nonnulla inſuper attingantur, quæ propius pertinent ad quæſtiones a prædicto Miſſionario propoſitas, quibus jam reſponſum fuit, *nihil eſſe innovandum*.

Ritus commixt. non inducitur, ex quo Græcus, Armenus, vel Maronita Sacerdos celebret in Latina Eccleſia juxta Ritum ſuum

§. 33. Porro, ſi in Urbe Balſeræ degunt Catholici Ritus Orientalis, Armeni, aut Syriaci, ipſique peculiari Eccleſia carentes, ad Miſſionariorum Latinorum Eccleſiam conveniunt, ubi Sacerdotes Orientalis Ritus Rem Divinam, reliquaſque peragunt ſuis Ritibus cœremonias, Laici autem Miſſæ Sacrificio interſunt, & Sacramenta ſuſcipiunt, non magnopere adlaborandum eſt, ut defendatur, nihil eſſe innovandum, uti reſcriptum fuit; quodque antea obtinuit, idipſum & in poſterum ſervari oportere, permittendo videlicet prædictis Sacerdotibus, & Laicis, ut in Latina Eccleſia ea facere pergant, quæ ad hanc uſque diem peregerunt. Nam jure Canonico illud quidem ſtatutum habetur, Ritum Orientalem, & Græcum cum Latino haud eſſe miſcendum, uti videre eſt ex integra Decretali Cæleſtini III. apud Gonzales *cap. Cum ſecundum; de temporibus Ordinationum;* atque in Decretali Innocentii III. *cap. Quanto; de conſuetudine, cap. Quoniam, de Officio Judic. Ordinar.*, & in Decretali Honorii III. *cap. Litteras; de celebrat. Miſſar.* at nullo jure affirmari poteſt, Ritus commixtionem Apoſtolica aliqua Conſtitutione vetitam, induci ex eo tantum, quod Armenus, Maronita aut Græcus juxta Ritum ſuum in Latina Eccleſia, vel Miſſæ Sacrificium, vel alias cœremonias cum populo ſui Ritus exerceat, aut verſa vice Latinus in Orientalium Eccleſia idem præſtet, dum præſertim legitima aliqua ſubeſt cauſa, de qua in præſenti facti ſpecie nullo modo dubitari poteſt, cum Orientales illi in Civitate Balſeræ peculiari careant Eccleſia, ita ut, ſi ipſis Latinorum Eccleſia non pateret, loco plane omni deſtituerentur, in quo Miſſæ Sacrificium offerre poſſent, & cum Populo ſui Ritus ea exercere, quæ peragenda ſunt, ad illos in ſancta unione retinendos, ac confovendos.

At contra ſi Latinus in fermentato, Græcus in azymo, vel alteruter nunc in azymo, nunc autem in fermentato conſecrarent.

§ 34. Vetita ſane Ritus admixtio eſſet, ſi Latinus in fermentato conſecraret, & Euchariſtiam in fermentato conſecratam Latinis adminiſtraret. Idemque dicendum eſſet, ſi Orientales, qui azymi conſuetudinem haud amplexi ſunt, in azymo Rem Divinam facerent, & genti ſuæ Sacram Euchariſtiam in azymo diſtribuerent. Curare ſiquidem debent ſollicite Ordinarii quoque Latini, quibus Italo-Græci ſubjiciuntur, *ut Latini ſemper in azymo, Græci autem, ubi propriam Parochiam habent, in fermentato communicent*; uti præcipitur in Conſtitutio-

ne noſtra: *Etſi Paſtoralis*: 57. *n.* 6. *n.* 14. *Bullarii noſtri tom.* 1. Vetita quoque Ritus permixtio eſſet, ſi Latinus Sacerdos, modo juxta Latinum, modum juxta Græcum Ritum, aut Sacerdos Græcus modo Græco, modo Latino Ritu Miſſam celebraret. Id enim interdicitur in Conſtitutione S. Pii V. quæ incipit: *Providentia*, quæque eſt 21. *t.* 4. *part.* 2. *Bull. novi* Romæ impreſſi; ubi facultates omnes, quæ præcedentibus temporibus nonnullis Presbyteris ſuper hoc conceſſæ fuerant, omnino revocantur. Huic Conſtitutioni S. Pii V. congruit quoque præindicata noſtra §. 7. *n.* 10. Quod ſi Presbyteris Societatis Jeſu, qui Collegiis Nationum Orientalium Romæ erectis præſunt, & qui prædictæ Societatis inſtitutum amplectentes a Græco Ritu ad Latinum tranſierant, indultum fuit, uti ſupra indicavimus, ut aliquando Miſſæ Sacrificium Græco, & Orientali Ritu celebrent; hoc ideo factum eſt, ſicuti præmonuimus, ut Alumni, qui Græcorum, & Maronitarum Ritum profiteri debent, Miſſam prædicto Ritu celebrare addiſcant, & juxta eumdem, Divina Officia toto vitæ ſuæ curriculo perſolvere: verum circumſtantiæ peculiares hujuſce plane ſingularis caſus ſatis evincunt, non poſſe illum in exemplum afferri ad ſimilia indulta obtinenda: quod adeo verum eſt, ut, quamvis Cardinalis Leopoldus Kollonitz Clementi XI. Prædeceſſori noſtro expoſuerit, valde profuturum Catholicæ Religioni, ſi Latinis Miſſionariis permitteretur, ut in Hungaria Græco Ritu celebrarent, quoties ita neceſſitas poſtulare videretur, relicta tamen ipſis libertate, ut ad Latinum Ritum redirent; idem tamen Pontifex perpendens animo debere unumquemque, juxta Canonicas Sanctiones, in ſuo Ritu permanere, neque licere Sacerdoti, modo Latino, modo Græco Ritu celebrare, facultatem, quæ a prædicto Cardinali petebatur, impertiri recuſaverit; uti patet ex ejus Epiſtola in forma Brevis, quam ad eumdem Cardinalem dedit 9. Maii anno 1705. & quæ continetur *t.* 1. *Epiſtolar. & Brev. ſelectior. ejuſdem Pontificis typis editor. pag.* 205.

Prior aſſertio confirmatur exemplis Græc. qui Rom. & Ven. diu in Latinis Eccleſiis, proprio ſervato Ritu, ſacra pere. gerunt.

§. 35. Hæc & alia plura exempla, quæ facile poſſent cumulari, pertinent ad Ritus permixtionem ab Eccleſiæ legibus vetitam: Verum, uti jam diximus, interdicta Ritus permixtio appellari nunquam poterit, ſi ob legitimam aliquam cauſam Sacerdos Orientalis Ritus ab Apoſtolica Sede probati, in Latinorum Eccleſiam admittatur, ut ibi Miſſam, cæteraſque functiones celebret, & Sacramenta populo Nationis ſuæ adminiſtret. Id palam Romæ fieri intuemur, ubi Sacerdotibus Armenis, Cophtis, Melchitis, & Græcis patent ad Miſſam celebrandam Templa noſtra, ut illorum pietati ſatisfiat; quamvis ſuas peculiares Eccleſias habeant, ubi Rem Divinam facere poſſent: dummodo tamen ſacra Indumenta, & cætera, quæ ad Miſſæ celebrationem juxta ipſorum Ritum neceſſaria ſunt, ſecum afferant, eoſque comitetur Nationis ſuæ Miniſter, qui eiſdem celebrantibus inſerviat, & a Cuſtodibus, & Sacrario Præfectis opportune caveatur, ne ob rei novitatem in adſtantibus turbæ ac tumultus excitentur; quemadmodum in Edicto, quod pro Eccleſiaſticis & Laicis Orientalibus Romæ degentibus die 13. Februarii anno 1743. per Ven. Fratrem noſtrum Joannem Antonium tunc Tituli SS. Silveſtri, & Martini in Montibus Presbyterum, nunc Epiſcopum Tuſculanum, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem Guadagni nuncupatum, noſtrum in Urbe, ejuſque diſtrictu Vicarium Generalem, juſſu noſtro promulgatum fuit, plenius continetur. Verum ad rem hanc noſtram plurimum facere videtur, quod mox indicabimus. Medio circiter ſæculo decimo quinto, uti notum eſt, Mahumetes II. Conſtantinopolim vi oppugnatam cepit, nonnullique ex Græcis, qui Schiſmaticorum errores averſati, communionem cum Latina Eccleſia ſervaverant, Venetias ſe contulerunt, ibique manſere. Quam in Urbem cum Iſidorus Cardinalis natione Græcus perveniſſet, detulit ad Senatum Romani Pontificis deſideria, ut hujuſcemodi Græci Ritus hominibus Templum aliquod aſſignaretur, in quo functiones ſuas exercerent. Excitata Senatus pietas profugæ genti Eccleſiam S. Blaſii conceſſit, ubi ſpatio plurium annorum Græci quidem in certo ejuſdem Eccleſiæ Sacello Divina Officia Ritu Græco, in reliquis vero Sacellis, Latini Ritu Latino peregerunt, ſicuti Flaminius Cornelius Scriptor clari nominis teſtatur in *Decad.* 14. *Venetarum Eccleſiarum p.* 359.: *Gemini itaque Ritus Officia per aliquot annos in una Eccleſia, licet in diverſis Sacellis peracta fuerunt*: quod eo uſque obtinuit, donec aucto Græcorum numero, prædictæ Eccleſiæ S. Blaſii Latinis Græciſque communi, aliud ſubrogatum fuit Templum, quod Græcorum proprium eſſet, ac privativum.

Et Latini qui in Ruthenas Eccleſias a Ruthen. comiter excepti fuerunt.

§. 36. Hæc ad Græcos pertinent, qui celebraturi in Latinas Eccleſias recipiuntur. Verum, ut eo clarius oſtendatur, nullam exinde ſequi Ritus permixtionem ab Eccleſiæ Legibus proſcriptam; non abs re erit verba facere de Latinis quoque, qui ad Sacrificium Miſſæ offerendum, & Divina Officia perſolvenda in Græcorum Eccleſiis, ex juſta aliqua cauſa admittuntur. Quod quidem non modo propoſitam ſententiam confirmabit, ſed etiam plurimum conferet ad demonſtrandum, quam neceſſaria ſit mutua inter Catholicos, licet diverſi Ritus, animorum conjunctio ac Benevolentia. In Ruſſia Alba Rutheni Catholici, quos Unitos vocant, plures habent Eccleſias, paucas vero Latini, & quod magis eſt, longe diſſitas a pagis Latinorum qui inter Ruthenos verſantur. Latini quandoque diutius Sacrificio Latinæ Miſſæ carebant, eo quod ſuis negociis detenti, nequibant tam longum iter aggredi, ut ad Latinas Eccleſias ſe conferrent: Neque Latini Presbyteri facile poterant ad paucas illas Latinorum Eccleſias, quæ in Roſſia Alba reperiuntur, accedere, ut Miſſam celebrarent, propterea quod Eccleſiæ ipſæ ab illorum domicilio nimis longo intervallo ſejungerentur. Itaque, ne Latini Miſſa Latino Ritu celebrata tamdiu carerent, unum illud ſupererat, ut Latini Sacerdotes, in Latinorum commodum, Latinas Miſſas in Ruthenis Eccleſiis celebrarent.

Ve-

Verum hac ipſa in re, ea occurrebat difficultas, quod Altaria Græcorum ſacro Lapide careant, cum ipſi celebrent ſuper Antimenſiis, quæ ſunt Linteа quædam ab Epiſcopo conſecrata, quorum ſingulis Sanctorum Reliquiæ includuntur; quamobrem Latini Sacerdotes Sacrum Lapidem ſecum deferre cogebantur, haud levi intercedente incommodo, ac diſcrimine, ne in itinere frangeretur. His omnibus incommodis tandem opportunum remedium, opitulante Deo, inventum, adhibitumque fuit: Siquidem, conſentientibus etiam ipſis Ruthenis, indultum fuit Latinis Presbyteris, ut Miſſam Latino Ritu celebrarent in Ruthenis Eccleſiis, & ſuper illorum Antimenſiis: idque eo vel expeditius viſum eſt, quod Rutheni Sacerdotes, accedentes quandoque ad Latinas Eccleſias Miſſam inibi celebraturi, ſuper noſtris ſacris Lapidibus Sacrificium conficiebant. Id omne cognoſci poteſt ex Conſtitutione noſtra: *Impoſita Nobis*, *quæ quadrageſima tertia eſt*, *Bull. noſtri tom.* 3.

Juxta Græcam diſcipl. in unaquaque Eccleſia unum extitit Altare, & ad hoc unica Miſſa in die celebrata.

§. 37. Præclarum pariter eſt ad rem noſtram id, quod mox ſubjiciemus. Diſcrepant inter ſe eruditi viri, extiterit ne, juxta veterem diſciplinam, in Baſilicis Eccleſiæ Occidentalis unum, an plura Altaria. Primum quidem affirmat *Schelestrat. part.* 1. *Actor. Eccleſiæ Orientalis cap.* 2. *de Miſſa privata in Eccleſia Latina*: ſed contra Cardinalis Bona *Rerum Lyturgicar. lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 3. innixus auctoritate Walfridi *cap.* 4. plura Altaria fuiſſe in Romana Baſilica S. Petri demonſtrat. Verum, ſi de Templis, atque Baſilicis Orientalibus, & Græcis ſermo ſit, perſpicuum videtur, nonniſi unum Altare in ipſis extitiſſe, atque nunc etiam temporis, plerumque exiſtere; uti colligitur ex lineari deſcriptione hujuſmodi Templorum, quam Du Cangius *in Conſtantinopoli Chriſtiana*, Beveregius in notis *ad Pandectas Canonum*, & Goarius *in Euchologium Græcorum* attulerunt. Cumque in Templo S. Athanaſii, quod Romæ a Græcis obtinetur, plura extarent Altaria, Leo Allatius in epiſtola ad Joannem Morinum ſcripta *de Templis Græcorum recentiorum num.* 2. aſſerere non dubitavit, in prædicta Eccleſia nihil Græcæ formæ reperiri, præter *Bema*, ideſt Sepimentum, quod Aram majorem a reliquis Eccleſiæ partibus ſecernit. Ad illud autem Altare, ad quod Sacerdos Miſſam celebravit, nequit alius Sacerdos eodem die iterum Miſſæ Sacrificium offerre. De hac Græcorum diſciplina verba faciunt Dionyſius Barſalibæus Jacobita, Amidæ Epiſcopus, *in Explanatione Miſſæ*, & Cyriacus Jacobitarum Patriarcha apud Gregorium Barhebræum item Jacobitam *in ſuo Directorio*, quos citat Aſſemanus *tom.* 2. *Bibliath. Orental. pag.* 184 *ac tom.* 3. *part.* 1. *pag.* 248. De hac eadem diſciplina Cardinalis Bona *cit. cap.* 14. *num.* 3. ita ſcriptum reliquit: *Unicum Altare in ſuis Eccleſiis habent; nec fas eſſe putant intra ſepta ejuſdem Templi Sacrum eadem die iterare*. Euthimius Tyri ac Sidonis Archiepiſcopus, & Cyrillus Patriarcha Antiochenus Græcorum, in Pontificatu Clementis XI. Benedicti XIII. & Clementis XII. pluries ſciſcitati ſunt, an vigentem relinquere deberent prædictam diſciplinam vetantem ne ſecundum Miſſæ Sacrificium eadem die, eodemque in Altari offeratur. At illis ſemper reſponſum fuit, nihil eſſe innovandum, ſed veterem Ritum omnino retinendum. Quoniam vero error in vulgus manaverat, ideo non offerri ſecundum Miſſæ Sacrificium eadem die, idemque ad Altare, in quo alius Sacerdos celebraverat, quia Sacerdos, qui poſterior celebraret, iiſdemque ſacris indumentis, quibus primus, uteretur, jejunium frangeret; ideirco in noſtra Epiſtola Encyclica ad Patriarcham Antiochenum Græcorum Melchitarum, & ad Epiſcopos Catholicos eidem ſubjectos conſcripta, iiſdem præcepimus, ut omni ſtudio curarent errorem illum populo adimere; ita tamen, ut integram ſervarent diſciplinam, juxta quam ad Altare, ubi Sacerdos celebravit, alius Sacerdos eadem die offerre prohibetur, uti videri poteſt in Conſtitutione noſtra, quæ incipit, *Demandatam*: 87. *Bullarii noſtri tom.* 1.

Sacerdot. autem cum Epiſcopo, vel alio Sacerdote, primi Celebrantis perſonam gerente, concelebrant nunc quoque in Eccleſia Græca, licet in Latina is uſus fere omnino obſoleverit.

§. 38. Denique, communis olim fuit Occidentali æque, ad Orientali Eccleſiæ Ritus, ut Presbyteri una cum Epiſcopo Miſſæ Sacrificium offerrent: hujus rei documenta congeſta fuerunt a Chriſtiano Lupo *in Appendice ad Synodum Chalcedonenſem tom.* 1. *ad Concilia Generalia*, *& Provincialia*, *primæ editionis pag.* 994. dum hæc verba Baſſiani interpretatur: *Mecum Miſſas celebrabat*, *mecum communicabat*, & a Georgio *tom.* 2. *Lyturgiæ Pontificiæ pag.* 1. *& ſeq. ac tom.* 3. *pag.* 1. *& ſeq.* Concelebrandi Ritus nunc temporis in Occidentali Eccleſia obſolevit, præterquam in Ordinatione Sacerdotum, quam peragit Epiſcopus, & in Conſecratione Epiſcoporum, quæ ab Epiſcopo cum duobus aliis Epiſcopis aſſiſtentibus perficitur. Sed in Orientali Eccleſia viguit, vigetque adhuc frequentior uſus concelebrationis Presbyterorum cum Epiſcopo, aut cum alio Sacerdote, qui primi Celebrantis perſonam ſuſtinet, iſque uſus refertur ad Conſtitutiones, quæ Apoſtolicæ nuncupantur *lib.* 8., & ad Canonem octavum, ex iis, qui Apoſtolici dicuntur. Porro ubicunque ea conſuetudo inter Græcos, & Orientales viget, non modo approbatur, ſed etiam cuſtodiri præcipitur, uti conſtat ex eadem Coſtitutione noſtra ſuperius allegata, *Demandatam*, §. 9.

Non tamen inde uſus privatæ Miſſæ excluditur a Græca Eccleſia, cum ideo Paraccl. fuerint conſtit.

§. 39. Ex Græco & Orientali hoc Ritu, quem hucuſque commemoravimus, nonnulli occaſionem arripuerunt revocandi in dubium, an privatis Miſſis, quæ ab uno Sacerdote celebrantur, in Orientali & Græca Eccleſia locus eſſe poſſit, cum in Græcis Templis unicum, uti prædiximus, Altare exiſtat, unicum ad illud Miſſæ Sacrificium offeratur, & Sacerdotes cum Epiſcopo concelebrent, aut cum Sacerdote, qui primi Presbyteri munere fungitur. Non neglexerunt quidem Lutherani Confeſſionem Auguſtanam, in qua privatæ Miſſæ tolluntur, ad Hieremiam Conſtantinopolitanum Patriarcham mittere, eumque ad eamdem amplectendam allicere; cum tamen privatæ Miſſæ uſus ac diſciplina in Orientali Eccleſia deſumatur ac vindicetur *ex Canone* 31. Concilii Trullani, & ex Notis, quas in ipſum

com-

Digitized by Google

Pont. A. XV.

compoſuit Theodorus Balſamon, ideo & Ritus frequentis concelebrationis, Sacerdotum cum Epiſcopo, & intacta pariter privatarum Miſſarum conſuetudo in Orientali Eccleſia permanſit. Quare in irritum ceſſerunt conatus Lutheranorum; quibus reſponſum fuit, damnari quidem ab Orientalibus, ſicut ab Occidentalibus, pravum illorum uſum, qui improba conſequendæ eleemoſynæ cupiditate, ad Altare impelluntur, non vero illorum, qui, qua decet pietate ac religione, privatas Miſſas celebrant, ut Deo Sacrificium offerant acceptabile. Hæc patent *ex Actis Eccleſiæ Orientalis contra Lutheranos*, auctore Schelestrato, *cap. 5. de Miſſis privatis in Eccleſia Græca, circa finem*. In commodum autem Sacerdotum, qui privatum Miſſæ Sacrificium offerre cupiunt, ſalva ſemper conſuetudine, ut ad unum Altare unum tantummodo Sacrificium in dies ſingulos offeratur, Græci conſtituere cœperunt *Paraccleſias*, de quibus verba facit Leo Allatius *in citata Epiſtola ad Joannem Morinum*. Paraccleſiæ vero nil aliud ſunt, quam Oratoria quædam Eccleſiæ contigua, in quibus erectum adeſt Altare, ubi Sacerdotes Miſſam celebrant, quam in Eccleſia celebrare nequeunt, eo quod ad Altare in ea extructum alius Sacerdos jam celebraverit.

Ne Lat. Sacerdot. ab illis ex luli; cum iden ſecundum Altare in commod. Latinor. Sacerd. in Græcis Eccleſiis fuerit erectum.

§. 40. Alii vero ab hac Orientalium, & Græcorum diſciplina merito timendum cenſuerunt, ne Latini Sacerdotes ab offerendo Miſſæ Sacrificio in Græcis Eccleſiis perpetuo excluderentur, eo quod, uti ſupra dictum eſt, in illis unicum Altare exiſtat, ubi eodem die unus tantum Sacerdos poteſt celebrare; neque Latini Presbyteri celebrare poſſint *in Paraccleſiis*, utpote pro Græcis tantummodo conſtitutis. Verum ad hunc ipſum timorem auferendum, in Græcis Eccleſiis hoc tempore erectum plerumque cernitur ſecundum Altare, in quo Divinum Sacrificium a Latinis Sacerdotibus offeratur. Tres Græcorum Templorum formas expreſſit Goarius *in Euchologium Græcorum*, quarum tertia ſecundum Altare exhibet Latinis Presbyteris poſitum, ſicut ipſe Goarius *loco citato* perpendit, & proſequitur Schelestrat. *loco ſuperius allato pag.* 887. In Eccleſiis Nationis Maronitarum, & Græcorum, Romæ exiſtentibus, præter Aram majorem, alia occurrunt Altaria, in quibus a Latinis Sacerdotibus Miſſa celebratur; & in noſtra Conſtitutione *Etſi Paſtoralis: 57. §. 6. num. 8. & 9. noſtri Bullarii tom.* 1., qua Italo-Græcis tutiſſima traditur agendi norma, prohibentur Latini Sacerdotes in Græcorum Templis ſuper Ara majori celebrare, niſi omnimoda neceſſitas id poſtulet, & Parochi Græci conſenſus intercedat; ibique inſuper Græcis conceditur, ut ſuis in Templis, præter Altare majus, alia quoque altaria poſſint erigere, in quibus Latini Sacerdotes, ſi velint, Miſſæ Sacrificium celebrare valeant.

Concluditur, valde congruere, ut Græcis Latinæ pateant Eccleſiæ

§. 41. Ex his, quæ huc uſque dicta ſunt, videtur jam perſpicue demonſtratum, ſicuti antea, ita & in poſterum permitti debere Catholicis Armenis, & Syriacis, qui, Balſeræ Latinis commixti commorantur, propriaque carent Eccleſia, ut in Latinam conveniant, & in ea juxta Ritum quique ſuum ſacras functiones peragant; idque eo magis, quia non ſolum nulla exinde oritur permixtio per Apoſtolicas Conſtitutiones damnata, ſed urbanitatis officia exercentur, vel potius præcepta implentur æquitativi cujuſdam juris, expoſcentis, ut non habenti opportunum locum ad ea peragenda, quæ jure aliquo præſtare jubetur, locus ipſe libenti animo concedatur. Quamobrem nil aliud ſupereſt, quam præcipere, ut omnia ad debitæ charitatis leges exigantur, ut Sacellum Orientalibus aſſignetur, aut pars aliqua Eccleſiæ, in qua ſuis functionibus obeundis incumbant; & quanta fieri poteſt, cura impendatur, ut aliis horis Latini, aliis Orientales ſuas peragant functiones. Si enim aliter fieri contingat proxima ſuberit cauſa diſſenſionum, quæ binos Prædeceſſores noſtros Leonem X., & Clementem VII. tantopere vexarunt; tum ſcilicet, quum contra pacta conventa in Florentino Concilio ſub Eugenio IV., ne Græcis ulla moleſtia in ſuis Ritibus ac cœremoniis obſervandis inferretur, relatum eſt ad prædictos Pontifices, quod nonnulli ex Latinis Græcorum Eccleſias adibant, & ad illorum Altare Miſſam Latino Ritu celebrabant, eo conſilio, ut Græcis Sacerdotibus impedimentum crearent, ne Sacrificium Ritu ſuo offerre, ſuaſque functiones peragere poſſent; adeo ut Græci nonnunquam, ipſis diebus feſtis, Miſſæ Sacrificio carerent: *Neſcitur, quo Spiritu ducti* (de Latinis Presbyteris ſermo eſt) *interdum Altaria dictarum Parochialium Eccleſiarum præoccupant, & ibi, contra voluntatem eorumdem Græcorum, Miſſas, & forſan alia Divina Officia celebrant; adeo quod dicti Græci ſæpenumero ſine auditione Miſſarum, cum magna animorum moleſtia, feſtivis & aliis diebus, quibus Miſſas audire conſueverunt, remaneant*. Pontificias haſce querelas refert monumentum, quod incipit, *Proviſionis noſtræ*, extatque in Enchiridio Græcorum impreſſo Beneventi anno 1717. *pag.* 86. Non eſt profecto, cur illis noſtras addamus conqueſtiones, quæ tamen nec leviores eſſent, neque opportunis remediis deſtitutæ, ſi unquam ad Nos deferretur, Balſeræ a Latinis noſtris prohiberi Orientales, ne in Latinis Eccleſiis poſſint functiones ſuas peragere.

Anno 1755.

moduſque tradi tur, quo id abſque diſſidiis fiat.

Quæſtio proponitur, quo Kalend. uti debeant Græci in Latinis Eccleſiis celebrantes in definiendo Paſchali die.

§. 42. Primæ huic altera ſuccedit quæſtio, eoſdem attingens Armenos, & Syros, qua diſquiritur, an iidem, ad ſtatuendum tempus Paſchatis, aliorumque ei reſpondentium Feſtorum, poſſint veteri Kalendario uti, vel potius novum emendatumque ſequi debeant, cum in Latinis Eccleſiis Sacra conficiunt; & quatenus iiſdem licitus dicatur veteris Kalendarii uſus, an hujuſmodi definitio afficiat illos quoque Orientales, qui, ſuam quidem habent Eccleſiam, ſed adeo anguſtam, atque exiguam, ut, cum omnes in illam convenire non poſſint, eorum plerique Latinas Eccleſias adire compellantur.

Emendat. Kalend. qua cura ſub Greg. XIII. peracta fuerit.

§. 43. Neminem latent, quæ a Sanctis Romanis Pontificibus Pio, & Victore, atque etiam a Nicæna Synodo, de recta Paſchatis celebratione ſancita fuerunt. Omnes pariter norunt Romano Pontifici a Concilio Tridentino reſervatam fuiſſe provinciam correctionis Kalendarii, ac demum Gregorio

XIII.

Digitized by Google

ANNO 1755.

XIII. Pontifice, fuiſſe rem hanc numeris ſuis omnibus abſolutam. Quamobrem Bucherius *in Commentario de doctrina temporum*, in Præfatione ad Lectorem, ita ſcripſit: *Compati Paſchalis in futurum certitudine, jubente Greg. XIII. Pont. noſter abunde providit Clavius.* Is fuit e Societate Jeſu Sacerdos Matheſeos peritiſſimus, qui in Kalendarii correctione egregiam Pontifici navavit operam. Exhibiti itidem Pontifici fuerunt calculi cujuſdam Aloyſii Lilii, qui plures annos in illis componendis inſumſerat. Perpenſis denique liberatiſque omnibus in pluribus Congregationibus, adſtantibus, adhibitiſque in conſilium peritiſſimis quibuſque Viris, prodiit anno 1582. Conſtitutio præſcribens Kalendarii normam, quæ incipit: *Inter graviſſimas*, *in ordine 74. in veteri Bullario tom. 2.*

Ejuſdem Kalend. indictio, an Orient. obſtrinxerit, quæſtio non levis.

§. 44. Veteri igitur Kalendario hac Pontificia Conſtitutione abrogato, Patriarchis, Primatibus, Archiep. Epiſc. Abbatibus, aliiſque Prælatis imperatum fuit, ut novo, emendatoque Kal. uterentur, quemadmodum in eadem Conſtitutione legere eſt, fuſiuſque eruitur ex ejuſdem Pontificis Annalibus Romæ impreſſis *anno 1742. tom. 2. p. 271.* Verum, cum in Conſtitutione nullum de Orientalibus factum fuerit verbum, exurgit hinc quæſtio, num eadem Orientales afficiat; quæ quidem quæſtio non a Doctoribus modo inſtituitur, ut videre eſt apud Azorium *Inſtitut. Moral. tom. 1. lib. 5. cap. 11. quæſt. 7* apud Baldellum *in ſua Theologia Morali tom. 1. lib. 5. diſput. 41.*; ſed etiam propoſita diſcuſſaque fuit in præſtantium Virorum conventu habito die 4. Julii anno 1631., in ædibus Cardinalis Pamphilii, qui ad Summum Pontificatum evectus, Innocentii X. nomen aſſumpſit. Hæc autem tunc prodiit reſolutio: *Subditi quatuor Patriarcharum Orientis non ligantur novis Pontificis Conſtitutionibus, niſi in tribus caſibus: primo in materia Dogmatum Fidei; ſecundo, ſi Papa explicite in ſuis Conſtitutionibus faciat mentionem, & diſponat de prædictis; tertio, ſi implicite in iiſdem Conſtitutionibus de eis diſponat, ut in caſibus appellationum ad futurum Concilium:* Refertur hæc reſolutio tum a Verricello *de Apoſtolicis Miſſionibus lib. 3. quæſt. 83. num. 4.*; tum a Nobis in noſtro Opere *de Canonizatione Sanct. lib. 2. cap. 38. num. 15.*

Illud certum, Italo-Græcis indictum fuiſſe Kalend. ſed ita, ut & leniter cum iis ſit actum.

§. 45. Hanc quæſtionem Nos miſſam facimus, eum de illa diſputare nulla nunc neceſſitas urgeat; ſatis enim Nobis erit indicare, quid ad rem hanc noſtram geſſerit Sedes Apoſtolica, quandoquidem ipſa præcedentia facta evincunt, conſultiſſimum eſſe reſponſum quæſito redditum, nimirum: *Nihil eſſe innovandum.* Italo-Græcis, qui inter nos vivunt, & regimini ſubjiciuntur Latinorum Epiſcoporum, in quorum Diœceſibus conſtitutum habent domicilium, ab Apoſtolica Sede mandatum fuit, ut ſe ad novum Kalendarium conformarent, uti percipi poteſt in citata Conſtitutione noſtra: *Etſi Paſtoralis, 57. § 9. num. 3. & ſeq. Bullarii noſtri tom. 1.* Et Clerus quidem Eccleſiæ Collegiatæ S. Mariæ *de Grapheo* Civitatis Meſſanenſis, qui Græcum Ritum retinet, accuratiſſime novum Kalendarium ſervat, uti videre eſt in altera Conſtitutione noſtra: *Romana Eccleſia; quæ eſt 81. §. 1: eodem tom. 1. noſtri Bullarii*: attamen non illud ita ſevere fuit indictum, quin nonnunquam, gravioribus id requirentibus cauſis, Epicheiæ locus ſit relictus. Renuebant Armeni Catholici Liburni degentes, ſeſe Kalendario Gregoriano ſubjicere, preceſque Innocentio XII. obtinuerunt, ut eos veteri Kalendario uti permitteret. Etenim in Congregatione S. Officii Feria 4. die 20. Junii 1674. Decretum hujuſmodi emanaverat: *Nuntii Apoſtolici Florentiæ relatis iterum litteris datis die 10. Aprilis, circa petitiones ei factas ab Armenis, orandi in Miſſa pro Patriarcha Armenorum, & circa celebrationem Paſchatis, & aliorum Feſtorum, ſecundum eorum Ritum, ideſt ſecundum calculationem antiquam, quæ erat ante correctionem Kalendarii, & circa celebrationem Paſchatis, &c. Necnon relata ſcriptura remiſſa a Sacra Congregatione de Propaganda Fide circa modum orandi in Miſſa pro Patriarcha Armeno: Reſcribatur Nuntio, quoad permiſſionem orandi in Lyturgia pro Patriarcha Armenorum, quod Sacra Congregatio ſtetit in Decretis emanatis die 7. Junii 1673., videlicet, NON POSSE; & omnino prohibeatur. Quo vero ad celebrationem Paſchatis, &c. & aliorum Feſtorum, &c. ſteterunt pariter in Decretis, videlicet, quod in celebratione Paſchatis, & aliorum Feſtorum Armeni Liburni exiſtentes, omnino ſervare debeant Kalendarium Gregorianum:* Quum igitur huic Decreto obtemperare Armeni prædicti renuerent, hujus rei cognitio delegata fuit particulari Congregationi Cardinalium doctrina præſtantium, quos inter fuere Card. Joannes Franciſcus Albanus, qui Summum deinde Pontificatum obtinuit, & Cardinalis Henricus Noriſius præclari nominis inter Litteratos Viros. Porro ipſa Congregatio habita die 23. Septembris anno 1699. hujuſmodi edidit Decretum, a prædicto Pontifice eadem ipſa die confirmatum: *Re mature tractata, & perpenſis omnibus facti circumſtantiis, cenſuerunt, ſecundum ea, quæ proponuntur, conniveri poſſe cum Armenis Catholicis Liburni commorantibus,* & qui peculiarem obtinent Eccleſiam, *circa uſum Kalendarii veteris, donec ipſi ad omnimodam Kalendarii Gregoriani obſervantiam diſponantur, & interim ad Sedis Apoſtolicæ beneplacitum; hac inſuper conditione adjecta, quod diebus feſtis de præcepto juxta Kalendarium Gregorianum occurrentibus, ab operibus ſervilibus abſtinere, & Sacrum audire omnino teneantur.*

PONT. A. XV.

Græcis vero Oriental. propoſitum quidem fuit, ſed nonniſi volentibus injunctum.

§. 46. Si vero de Græcis Orientalibus ſermo ſit, conſtat quidem, aliquando propoſitum ipſis fuiſſe, ut novo emendato Kalendario uterentur; ſed tamen nullum exitum habuit. Inter articulos, & conditiones Ruthenis propoſitas in Unione ſub Clemente VIII., & abſoluta, ea quoque de Kalendario recipiendo inſerta fuit, cui redditum reſponſum: *Kalendarium novum, ſi ſecundum antiquum fieri poſſit, ſuſcipiemus:* uti legere eſt in Opere Thomæ a Jeſu *pag. 329.*: & licet reſponſum illud ambiguitatem quamdam præſeferret, tamen ea de re nihil ulterius actum fuiſſe deprehendimus, neque hoc ſuper

per

Digitized by Google

per articulo judicium ullum protulit Theologus, qui ad rem examinandam fuerat deputatus, quemadmodum patet ex eodem Opere *pag. 335. & ſeq.* Aliquando tamen ipſimet Orientales ſponte ſua novum Kalendarium ſuſceperunt, uti cognoſcere licet ex ſæpius citata Synodo Provinciali Maronitarum habita anno 1736. *Tam in jejuniis, quam in Feſtis anni diebus, ſive mobilibus, ſive immobilibus, Romanum Kalendarium a Gregorio XIII. Summo Pontifice, de noſtra Natione optime merito, emendatum, in omnibus Eccleſiis noſtris obſervari diſtricte mandamus, ejuſque Kalendarii rationem & uſum, quemadmodum & cantum Eccleſiaſticum, in unaquaque Eccleſia a Magiſtris pueros edocere præcipimus:* Sed quoties Orientales minime conſenſerunt, juſtuſque adfuit timor, ne tumultus, diſſenſioneſque excitarentur, ſi novi Kalendarii ipſis injungeretur uſus, tulit Apoſtolica Sedes, ut Orientales & Græci, in remotis Regionibus degentes, veterem ſuam diſciplinam retinerent, videlicet antiquum ſervarent Kalendarium, occaſionem opportuniorem expectans, inducendi uſum novi emendatique Kalendarii. Qua in re conſona quoque ſunt Decreta Congregationum de Propaganda Fide, & Sacræ Inquiſitionis; quemadmodum, quoad primam, deprehenditur ex Decretis editis die 22. Auguſti 1625. & die 30. Aprilis 1631. quoad ſecundam vero, ex Decretis dierum 18. Julii 1613. ac 14. Decembris 1616. Imo res eo quandoque proceſſit, ut Miſſionariis quoque veteris Kalendarii uſus fuerit permiſſus, dum moram traherent in Regionibus, in quibus veteris Kalendarii uſus ſolummodo obtinebat; veluti cognoſcere eſt ex nonnullis Decretis a Congregatione de Propaganda Fide 16. Aprilis 1703. & die 16. Decembris 1704. evulgatis.

Syri, Armenique cum jejunant, a piſcibus abſtinere debent.

§. 47. Reliquum eſt, ut de poſtremo quæſito, de jejunio ſcilicet, verba fiant. Syri, Armenique Catholici, juxta ipſorum Ritum, ab eſu piſcium jejunii tempore abſtinent; verum, cum Latinos iis veſci conſpiciant, & cæteroquin impoſſibile, vel ſaltem difficillimum aſſeratur, eos temperare poſſe a piſcibus, quibus Latinos veſci intuentur; ideo tamquam rationi conſentaneum proponitur, ut Miſſionariis facultas tribuatur cum iis diſpenſandi; caute tamen, omnique ſecluſo ſcandalo, & pio aliquo opere in locum abſtinentiæ a piſcibus ſubrogato. Aptiſſimus hic fieret locus diſſerendi de vetuſtate jejunii apud Orientales, ejuſque lege, licet ſeveriori, exactiſſime tamen ſemper ſervata; ſed ne longiores ſimus, quam par eſt, id unum dicimus, Apoſtolicam Sedem toties Patriarchis obſtitiſſe, quoties veterem rigorem jejunii ſuis ſubditis præſcripti relaxare voluerunt. Petrus Maronitarum Patriarcha Archiepiſcopis, & Epiſcopis ſibi ſubjectis, carnibus veſci Laicorum more indulſit, licet juxta veterem diſciplinam carnibus abſtinerent; univerſo autem populo Quadrageſimæ tempore piſces edere, vinumque bibere permiſit, quamvis id illis eſſet prohibitum. Sed Pontifex Paulus V. datis ad Patriarcham Petri ſucceſſorem Litteris Apoſtolicis in forma Brevis

Veterem jejunii diſciplinam iiſdem relaxari, nunquam paſſa eſt Apoſt. Sed.

die 9. Martii 1610. juſſit, ut abrogatis iis, quæ Petrus Patriarcha conceſſerat, res in priſtinum ſtatum reſtituerentur. In Pontificatu noſtro ad examen revocata eſt nimia facilitas atque indulgentia Euthymii Archiepiſcopi Tyri & Sidonis, & Cyrilli Patriarchæ Antiocheni, erga Græcos Melchitas; fuitque improbata, ut patet ex Conſtitutione noſtra: *Demandatam 87. §. 6. Bullarii noſtri tom. 1. Nos hujuſmodi innovationem, & abſtinentiarum relaxationem, & coarctationem, in nimium detrimentum veteris Græcarum Eccleſiarum diſciplinæ vergere judicantes, licet alioquin, deficiente auctoritate Apoſtolicæ Sedis, nullius roboris eſſe dignoſcantur, eas tamen auctoritate noſtra expreſſe revocamus, & nullum effectum in poſterum habere, neque ullatenus executioni mandari, ſed omnia in priſtinum reſtitui debere jubemus, atque inſuper in toto tractu Patriarchatus Antiocheni laudabilem conſuetudinem a Majoribus derivatam, abſtinendi etiam qualibet Feria quarta, & ſexta per annum ab eſu piſcium, quæ ab aliis quoque finitimis populis ejuſdem Græci Ritus exacte cuſtoditur, indiſtincte ſervari præcipimus.* Incongruum vero eſt aſſerere, ideo diſpenſationem concedendam eſſe, vel potius generalem diſpenſandi facultatem, quod nempe Orientales aſpicientes Latinos veſci piſcibus tempore jejunii, exinde facile adducantur, ut & ipſi non quidem ex aliquo contemptu, ſed naturæ fragilitate victi, piſcibus jejunii diebus utantur; hoc namque argumento, ſi quid illud valeret, in primis omnimoda induceretur Rituum confuſio; deinde, ſi illius ratio haberetur, illud etiam conſequeretur, ut Latini inſpicientes Græcos peculiaribus quibuſdam vivere inſtitutis, quæ Latinis minime permittuntur, imo inhibentur, diſpenſationem petere poſſent, ut ſibi liceret ea facere, quæ a Græcis fieri intuentur; profitentes ſe Latinum quidem Ritum ſuſcipere, ſed ob naturæ fragilitatem eum diutius ſervare non poſſe.

Ideoque, rejecta, tamquam minus legitima cauſa ad facultatem diſpenſandi obtinendam allata, jejunii lex ſervari præcipitur.

§. 48. Hæc ſunt, quæ duximus exponenda in hac Encyclica noſtra Epiſtola, non ſolum ad patefacienda fundamenta, quibus innituntur reſponſiones redditæ Miſſionario, qui quæſtiones ſub initium exſcriptas propoſuit; ſed etiam, ut omnibus perſpecta fiat benevolentia, qua Sedes Apoſtolica Catholicos Orientales complectitur, dum præcipit, ut omnino ſerventur veteres ipſorum Ritus, qui neque Catholicæ Religioni, neque honeſtati adverſantur; nec a Schiſmaticis ad Catholicam unitatem redeuntibus expoſcit, ut Ritus ſuos deſerant, ſed ut Hæreſes ſolum ejurent, atque execrentur: exoptans vehementer, ut diverſæ eorum Nationes conſerventur, non deſtruantur, omneſque (ut multa paucis complectamur) Catholici ſint, non ut omnes Latini fiant. Finem denique huic noſtræ Epiſtolæ imponimus, Apoſtolicam Benedictionem cuicumque eam legenti impertientes.

Datum apud S. Mariam Majorem die 26. Julii 1755. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquinto.

Dat. 26. Julii 1755 Pont. XV

Anno 1755.

XLVIII. CONFIRMATUR

Reſolutio Congregationis deputatæ ſuper correctione librorum Eccleſiæ Orientalis, ſuper abbreviatione Officii, & Miſſæ pro Monachis Ordinis S. Baſilii.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ad debitum Deo cultum exhibendum, & canonic. horas recitari, & Sacrific. offerri quotidie voluit Eccleſia.

QUem religionis ſenſum natura Nobis indidit, ut non ſolum laudemus, celebremus, & glorificemus jugiter Dominum omnium conditorem, propter quod rationales facti ſumus, & brutis differimus; verum etiam ut oblationibus & ſacrificiis placemus Deum noſtrum, ac ſcelera noſtra expiemus; ad eumdem tam in veteri Teſtamento, quam in Catholica Jesu Christi Eccleſia alendum, ſovendum, adaugendumque in primis ſtudia omnia intenta fuerunt. Quoniam autem Jesus Christus verus Deus, veruſque homo, Mediator Dei & hominum, Sacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech, ceſſante carnalium ſacrificiorum varietate, omnes differentias hoſtiarum una Corporis & Sanguinis ſui implet oblatione; &, quomodo adorare Patrem ſuum in ſpiritu & veritate, ipſumque orare & laudare docuit, exemplumque præbuit; Sancti Apoſtoli ab eo Magiſtro inſtructi, ac per ipſos Catholica Eccleſia Spiritu Sancto inſpirante edocta, & Officium Canonicarum Horarum, debita eum rituum, cæremoniarumque magnificentia, Deo quotidie perſolvendum digeſſit; & Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium, in quo nimirum Agnus Dei in odorem ſuavitatis Deo jugiter a Sacerdotibus immolatur, & panem de cœlo verum comedimus, cum ritibus pariter, cæremoniis, & precibus, quotidie in Eccleſiis peragendum mandavit. Utrumque vero Officium ſcilicet & Sacrificium, ut Omnipotenti Deo eſſet magis gratum & acceptabile, diverſæ, variæque, quoad ſacras preces, ritus, & cæremonias, initæ fuerunt rationes, juxta diverſas, variaſque nationes, & religioſorum hominum

In variis diverſar. gentium cæremoniis eadem ſemper unitas fidei.

Ordines, atque Inſtituta tum Occidentalis, tum Orientalis Eccleſiæ, quæ ſecundum acceptum a majoribus cujuſque morem & conſuetudinem, etſi pro temporum vicibus aliquando variatam, in unitate tamen Catholicæ Fidei, doctrinæque perſtantem, quamplurima pro libito & pietate addere ſtuduerunt.

Eccleſia Romana humanæ fragilitati parcens ſemper ſtuduit brevitati.

Apoſtolica autem hæc Sancta Romana Sedes nihil habuit antiquius, nihil curavit impenſius, quam ut eum de utroque nempe Officio & Sacrificio ab ipſa aliquid exquiſitum fuit, quoad fieri poſſet, brevitati ac ſinceræ pietati, ſervatis ſervandis, conſuleretur; ne quamplurimi ex Chriſtifidelibus, ſive recitantibus, ſive celebrantibus, ſive audientibus Officium, vel Miſſam infirmiores, tum propter prolixitatem, tum propter linguæ ignorationem tædio affecti, quam inde percipere ſolebant, Spiritus pinguedinem & ſuavitatem averſari inciperent.

Pont. A. XV.

Preces Procuratoris Generalis Ordinis S. Baſilii, ut brevior Miſſa, & Officium pro ſua Congreg. redder.

§. 2. Porro eum Dilectus Filius Auguſtinus Sciommari Monachus & Abbas Ordinis Sancti Baſilii, ejuſque modernus in hac Alma Urbe noſtra Procurator Generalis, nomine totius ſuæ Congregationis, Nobis ſupplices preces humiliter porrigendas fecerit, ut dignaremur abbreviare Miſſam & Officium Divinum, pro quibus recitandis, ac celebrandis adeo longum tempus inſumendum eſt, ut id vix ob humanam infirmitatem ſine tædio aliquo peragi poſſit, & modicum eis temporis ſpatium ſupereſt, quo operam ſacrarum literarum ſtudiis dare valeant: Nos ſane preces hujuſmodi remiſimus ad Dilectum Filium noſtrum Fortunatum Tituli Sancti Calixti Presbyterum S. R. E. Cardinalem Tamburinum nuncupatum, Congregationi Particulari ſuper correctione Librorum Eccleſiæ Orientalis deputatæ Præfectum, ut eas eidem Congregationi expendendas, atque examinandas proponeret.

Reſcriptum Congreg. deputatæ ſuper correctione Librorum Eccleſiæ Orient. cui fuerunt remiſſæ preces, quoad abbreviationem Officii.

§. 3. Itaque dicta Congregatio habita die VII. Maji, & XIII. Auguſti MDCCLII. reſcripſit, indulgeri poſſe, ut abbreviatio Officii ferialis extra Quadrageſimam fiat juxta modum infra deſignatum, nempe quoad abbreviationem Matutini diebus ferialibus, præter Quadrageſimam, retineatur integrum Cathiſma: Omittatur Exapſalmon, ſed quotidie unus ex Pſalmis in eo comprehenſis ex ordine recitetur. Die autem Dominico integrum Exapſalmon dicatur, & quatuor Pſalmi, qui notantur in Horologio Baſilianorum pagina 42. Aliis vero diebus non ferialibus ſervetur Typicus ſolitus uſque ad primum Canonem excluſive: Canon Sancti ad Triodium redigatur, nempe prima, octava, & nona Ode recitetur: Poſtea dicatur Canon Feriæ, ſed tria tantum Troparia ſingularum Odarum, ſcilicet primum, quod ad Feriam, alterum quod ad Sanctos Martyres; ultimum quod ad Beatam Virginem pertinet: Poſt tertiam Odem, ſolitæ Cathiſmæ, ſeu Antiphonæ: Poſt ſextam, conſuetum Conthacion, ſeu Icon; deinde Synaxarium Sancti: Poſt octavam Odem Pſalmus *Magnificat*, & ſolita Exapoſtillaria, & reliqua juxta Typicum. Quoad abbreviationem Veſperarum, ex ſex Antiphonis, ſeu Stichis, quatuor tantum dicantur: deinde: *Gloria*, & hymnus: *Lumen hilare*, verſiculi, & prophetiæ, aut lectiones e Scriptura, quando occurrunt: Poſt Orationem: *Dignare*, omittantur Antiphonæ: Deinde dicatur Pſalmus: *Nunc dimittis*: reliqua autem omnia, de quibus nihil adnotatur, juxta ſolitum. Quoad abbreviationem Completorii: Canon redigatur ad Triodium, & in ejus recitatione intermiſceantur de more Oratio Dominica, Antiphona, & Synaxarium, quando oportet; Deinde Pſalmus: *Magnificat*, & reliqua omnia de more ut in Horologio.

Alterum ejuſdem Congreg. reſcript. quoad abbreviationem Miſſæ privatæ.

§. 4. Poſtea tractatum eſt de abbreviatione Miſſæ privatæ, & eadem Congregatio cenſuit permitti poſſe in hunc modum: Facta præparatione materiæ de more in Altari, cum ſolitis Orationibus, Miſſa privata incipiatur a verbis illis. *Εὐλογημένη ἡ βασιλεία Benedictum Regnum &c.* cætera, quæ præcedunt, recitentur a Sacerdote, vel in

Sa-

Pont. A. XV

Sacrario, vel dum pergit ad Altare. Magnam Synaptim, ſeu Collectam eſſe retinendam. Retineantur quoque Orationes primi, ſecundi, & tertii Antiphoni, una cum exclamationibus, & cum ipſis Antiphonis. Minor autem Collecta, ſeu Pacifica, quæ incipiunt: Ἔτι καὶ ἔτι &c. *etiam atque etiam in pace*, omittantur. Oratio ingreſſus Evangelii omittatur. Retinendum Triſagium cum Oratione. Supplicatio, quæ incipit; Εἴπωμεν πάντες &c. *Dicamus omnes &c.* retinenda, ſed eo modo, quo ſequitur, nempe omiſſis, quæ leguntur poſt verba illa Κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου δεόμεθά σου ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον. *Secundum magnam miſericordiam tuam exaudi & miſerere* uſque ad Orationem extenſæ ſupplicationis, quæ incipit: Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν &c. *Domine Deus noſter &c.* Deinde omittantur, quæ ſequuntur poſt verba illa: Πλούσιον ἔλεος, *Divitem miſericordiam* uſque ad exclamationem: Ὅτι ἐλεήμων &c. *Quoniam miſericors &c.* Preces atque Oratio pro Catechumenis omittantur. Hymnus Cherubicus cum Oratione retineatur. Oratio Κύριε ὁ Θεὸς &c. *Domine Deus Omnipotens*, retineatur, omiſſis verbis, quæ ſequuntur τῇ σῇ χάριτι &c. *gratia tua*, uſque ad διὰ τῶν οἰκτιρμῶν, *per miſerationes &c.* Symbolum quotidie more Græcorum recitandum, exceptis Miſſis, ut vocant, pro Defunctis. Troparia, ſeu Theotocion in fine Miſſæ omittantur. Reliqua omnia retineantur.

Nonnullæ peculiares abbreviationes quoad Officium Quadrag.

§. 5. Demum in Congregatione diei 16. Septembris 1753. inter cætera propoſitum eſt: An Patribus Baſilianis indulgendum ſit, ut in Officio Quadrageſimæ omittant Cathiſma Pſalterii ad horam tertiam, & ad horam nonam? Et inſuper, ut magnum Completorium in Quadrageſima uno tantum die cujuſque hebdomodæ in ſuis Eccleſiis dicant, aliis vero diebus omittant, dicantque ſolum parvum Completorium? Et reſcribere placuit: Quoad primam partem, omitti poſſe Cathiſma ad horam nonam tantum, dummodo recitatio integri Pſalterii in tota hebdomoda compleatur; Quoad ſecundam partem, magnum Completorium retineatur feria ſecunda, & quarta. Hæc tamen & alia in ſuperioribus Congregationibus definita pro Patribus Baſilianis, intelligantur Monaſterium Medjiuſſi non comprehendere, cui ſuos veteres ritus, mores, atque inſtituta in fundatione præſcripta, juxta Apoſtolicas Conſtitutiones, retinere, ac ſervare præcipitur.

Monaſt. Medjuſſi his definitionibus non comprehenditur.

Pontifex, quibuſdam immutatis, in reliquis approbat ſentent. Congreg.

§. 6. Facta autem Nobis per Dilectum Filium Magiſtrum Nicolaum Antonellum in utraque Signatura noſtra Referendarium Prælatum noſtrum Domeſticum & dictæ Congregationis Particularis Secretarium hujuſmodi relatione, mandavimus, ut recitatio Cathiſmatum Pſalterii ſingulis diebus ferialibus extra tempus Quadrageſimæ facienda ita aptetur, ac diſtribuatur, ut ſaltem in duabus hebdomadis integrum Pſalterium recitetur: Quoad abbreviationem vero Miſſæ, ut Symbolum in omnibus Miſſis, etiam in iis, quas ipſi pro Defunctis vocant, more Græcorum recitetur. Cætera vero benigne approbavimus die 24. Auguſti elapſo anno 1754.

Anno 1755.

Apoſtol. auctorit. robur adjicitur.

§. 7. Verum ut præinſerta omnia firmius ſubſiſtant, ac ſerventur exactius; Nos, qui memoratum Ordinem Sancti Baſilii, & potiſſimum Congregationem ſub ejuſdem Sancti Baſilii auſpiciis & Ordine militantem, & in Occidentali Catholica Eccleſia religioſis virtutibus, eximiis Ortodoxarum adverſus ſchiſmaticos doctrinarum, diſciplinarumque ſtudiis, & exemplis florentem, plurimi facimus, magnoque in honore, ac pretio habemus, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, omnia & ſingula præinſerta approbamus & confirmamus, illaque perpetuo Apoſtolicæ firmitatis robore munimus, atque inſimul auctoritate & tenore paribus mandamus omnibus & ſingulis Superioribus Generalibus, Provincialibus, Prioribus, ac Monachis dictæ Congregationis & Ordinis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ut deinceps, prout præmittitur, & non aliter, ipſi ſervent, & ab aliis ſibi ſubditis ſervari faciant & curent & præcipiant; ſalva tamen ſemper in præmiſſis ejuſdem Congregationis Particularis ſuper correctione Librorum Orientalium deputatæ auctoritate.

Clauſulæ cum derogatione contrariis

§. 8. Decernentes, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere & fore ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac Monachis ſæpe memorati Ordinis & Congregationis in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari, & ita ab eis reſpective inviolabiliter obſervari debere; ſicque, & non aliter, in præmiſſis, per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales & eorumdem Cardinalium Congregationes, nec non Apoſtolicæ Sedis Nuncios, & quoſvis alios quacumque præeminentia & poteſtate fungentes & functuros, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, dictique Ordinis & Congregationis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apoſtolicis, & quibuſcumque aliis Decretis in genere, vel in ſpecie, aut alias in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus pro hac vice tantum, ad præmiſſorum effectum, derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptis habenda.

§. 9. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu Abbatis Generalis, vel Generalis Procuratoris pro tempore exiſtentium ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem Ordinis munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. 17. Maii 1755. Pont. XV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris, die xvii. Maji MDCCLV. Pontificatus Noſtri Anno Quintodecimo.

Cajetanus Amatus.

XLIX.

AD INCENDIUM

Compeſcendum ad Eccleſiam S. Nicolai in Carcere exortum, minus rite allatam fuiſſe ex Eccleſia Sacram Pyxidem Sanctiſſimum Sacramentum intercludentem, eaque ſuper populum, & ad furentes flammas benedictum, rationibus, pluribuſque allatis Eccleſiaſticis ſanctionibus, demonſtratur; & ne tale quid exinde fiat opportune ſancitur.

Venerabili Fratri Noſtro, Fr. Joanni Antonio Epiſcopo Tuſculano S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, noſtro in Urbe, ejuſque diſtrictu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noſter, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Exortum in Urbe incend. enarratur monitum. que populum, ut divinam opem deprecaretur.

CUM, ut recte noſti, proximo ſuperiore menſe Aprilis invaſiſſet ignis ſuppellectiles, ac merces quaſdam aſſervatas in parvis quibuſdam domibus ſitis in Foro Montium dicto, Parochialis diſtrictus S. Nicolai in Carcere, cumque continuo, quod ſatis ſuperque fieri aſſolet, in magnum excreviſſet incendium; memoratæ Parochialis, inſimulque Collegiatæ Eccleſiæ Canonici ſuum eſſe exiſtimarunt, hortari populum ad Dei implorandam opem, ut pro ſua miſericordia maximum impendens detrimentum avertere dignaretur, cujus vehemens ſuberat timor, quoties extinctum incendium non fuiſſet.

Coactam deinde magnam populi multitudinem in Eccleſiam, fuſis precibus Dei miſericordiam imploraſſa.

§. 2. Ad congregandum populum initum fuit conſilium, ut circumiens Miniſter tintinnabulum pulſaret ad eum plane modum, quo cogi multitudo ſolet, ut ſanctiſſimum Sacramentum ad ægrum aliquem deferendum comitetur. Cumque ita contigiſſet, ut Eccleſia populo compleretur, ante Aram Beatiſſimæ Virgini dicatam, multa quidem Religione recitatum fuit elata voce Roſarium, atque etiam in ejuſdem Sanctiſſimæ Virginis honorem cantatæ fuerunt Litaniæ. Ad hæc Sacerdos pio æque ac ferventi ſermone intereſſentes excitavit ad Dei placandam indignationem, implorata ſibi ex animo de patratis criminibus venia, & quantum quidem relatum eſt, inſonuit Templum clamoribus illorum, qui ſibi a divina miſericordia multis gemitibus & lacrymis patratorum criminum veniam precabantur.

Juſſum præterea ut Sacra Pyxide Sanctiſſimum Sacrament. includente ſuper Populum, & incendium benediceret.

§. 3. Si nihil fuiſſet præterea geſtum, nil quoque fuiſſet, quod objiceretur, & nemo piam agendi rationem in memorato luctuoſo caſu ſervatam non laudaſſet. At cum ex religioſo, ſanctoque ſtudio adaugendæ devotionis populi, enixiſque ejuſdem votis ſatisfaciendi, opportunum quin & congruum viſum fuerit præcipere, ut reſerato Taberna-

cu-

XLIX.

CHE PER SMORZARE

Un' Incendio inſorto nelle vicinanze della Chieſa di S. Niccolò in Carcere, foſſe contro il vero Rito portata fuori della Chieſa in ſtrada la Sacra Piſſide con entro il Santiſſimo Sagramento, e con eſſa data la benedizione ſopra il popolo, e verſo l' Incendio, ſi dimoſtra e colla ragione, e con molte ordinazioni Eccleſiaſtiche; e ſi danno gli ordini opportuni per impedire in futuro ſimile inconveniente.

Venerabili Fratri Noſtro, Fr. Joanni Antonio Epiſcopo Tuſculano S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupato, noſtro in Urbe, ejuſque diſtrictu Vicario Generali.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater Noſter, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Si narra l' incend. nato, per cui il popolo venne eſortato a ricorrere all' ajuto Divino.

ESSENDOSI, come alla ben ſa, nel proſſimo paſſato meſe d' Aprile appiccato il fuoco ad alcuni mobili e mercanzie, ch' erano in alcune picciole caſe ſituate in Piazza Montanara, Parrocchia di S. Niccolò in Carcere, ed eſſendoſi, come pur troppo ſuol ſuccedere, veduto in un tratto eccitato un grave incendio, i Canonici della Collegiata della predatta Chieſa Parrocchiale, ſi ſtimarono in obbligo di dover invitare il popolo a ricorrere all' ajuto di Dio, acciò colla ſua miſericordia ſi degnaſſe d' impedire l' imminente graviſſimo danno, che pur troppo temevaſi, ogni qual volta l'incendio non foſſe reſtato eſtinto.

Queſto in gran moltitudine radunato in Chieſa implora da Dio miſericordia.

§. 2. Par unire la gente, fu preſo l' eſpediente di far girare un miniſtro, che ſonaſſe il campanello, come ſi ſuol fare, quando ſi vuol fare ammaſſo di perſone, che vengano ad accompagnare il Santiſſimo Sagramento, che ſi porta a qualche infermo: ed eſſendoſi in queſto modo riempita la Chieſa di popolo, fu avanti l' Altare della Beatiſſima Vergine con molta divozione recitato ad alta voce dai radunati il Roſario, e furono ancora cantate le Litanie in onore della gran Vergine Maria; e dopo ciò un Eccleſiaſtico, con pio e fervoroſo ragionamento, eccitò gli aſtanti a placare l' ira di Dio, chiedendogli di vero cuore perdono de' peccati commeſſi, e per quanto ſi è riſaputo, rimbombò la Chieſa di clamori di quelli, che implorando la Divina miſericordia, chiedevano con gemiti e ſinghiozzi perdono de' proprj peccati.

Ordine dato di benedire colla Sacra Piſſide contenente l' Eucar. il popolo, ed il fuoco.

§. 3. Se nulla di più ſi foſſe fatto, nulla vi ſarebbe ſtato da opporre; e ciaſcheduno avrebbe lodata la pia condotta tenutaſi nella ſopraddetta lagrimevole congiuntura: ma pe'l pio e ſanto deſiderio di mantenere ed accreſcere nel popolo la divozione, e ſoddisfare alle ſue fervoroſe brame, eſſendoſi creduto opportuno e ben fatto il far

apri-

aprire il Tabernacolo, ove ſi conſerva la ſacra Piſſide, e di far con eſſa dare la Benedizione al popolo, ed all'incendio.

Fu ciò eſeguito nella pubblica ſtrada alla preſenza del popolo, e di contro all'incendio.

§. 4. Ed avendo il Vicecurato in eſecuzione degli ordini datigli, dopo eſſerſi veſtito coi ſacri arredi, preſa la ſacra Piſſide, in cui era il Venerabile Sacramento, ed uſcito col decente accompagnamento di lumi e Miniſtri dalla porta della Chieſa, avendo nel mezzo della ſtrada, da dove ſi vedeva il fuoco, data la Benedizione colla Piſſide coperta dal velo umerale, non meno ſopra l'immenſo popolo ivi radunato, che verſo quella parte, ove era il fuoco; ciò è quello, che ha ſomminiſtrato campo a varj diſcorſi: avendo alcuni commendata la predetta Benedizione; avendo altri creduto, che nelle circoſtanze del fatto, altro non ſi poteſſe fare, che quello che fu fatto, per non intiepidire la divozione del popolo, e non iſcandalizzare i puſilli, che ſoſpiravano la Benedizione e ſopra il fuoco, e ſopra loro ſteſſi; ed altri finalmente eſclamando contra la preteſa novità del rito, e contra la ſuppoſta improprietà dello ſteſſo.

Il fatto è approvato da alcuni, biaſimato da altri.

Loda il Pont. il precedente contegno dell'Eminent. Vicario, a cui dirigge quella lettera per regola de' caſi futuri.

§. 5. E benchè Ella fra queſte dicerie non abbia, ſecondo il ſuo ſolito, tenuta altra condotta, che quella, che in tutto e per tutto è ſtata confacente alla prudenza Criſtiana, e queſta ſua condotta ſia ſtata, e ſia anche da Noi approvata, come vedraſſi in appreſſo; crediamo nulladimeno non poterci eſentare dal manifeſtarle con queſta noſtra lettera le noſtre conſiderazioni: ordinandole il conſervarla negli Atti della ſua Cancelleria, per regola de' tempi futuri.

Ragioni allegabili in difeſa del fatto accennato.

§. 6. Chi, volendo approvare e ſoſtenere il fatto, diceſſe, non eſſervi in eſſo ſtata coſa veruna, che non ſia ſtata confacente all'adorazione dovuta alla Santiſſima Eucariſtia, ed eſſer molto difficile il ritrovare in tutta la ſerie di quanto è ſeguito, un'atto, per intrinſeca ragione, degno de'eſſere riprovato, anzi eſſer facile il ritrovare pietà e divozione, ed altri ſpirituali vantaggj; direbbe molto, e potrebbe convalidare la ſua aſſerzione con quello, che ſcrive Teofilo Rainaud *al tom. 15. delle ſue Opere pag.* 83. *col.* 1. ove, diſcorrendo dell'eſpoſizione del Sagramento, che ſi fa, quand'è imminente qualche diſgrazia, così ſaviamente riflette: *Eſt modus aptiſſimus permovendi populum, ac excitandi ad pietatem neceſſitati congruentem, verbi gratia, ſi ingruat peſtis, aut incurſus hoſtium, aut aerearum tempeſtatum malignitas: nihil enim habet Eccleſia aptius ad plebem Fidelium excitandam, & ſenſu pietatis Deum placaturo afficiendam, quam ſacrum ſpectaculum Corporis Chriſti propalam exhibiti, & objectum ejus, in quo eſt ſalus, vita, & reſurrectio noſtra:* Ma forſe non direbbe quanto baſta; concorrendo nel rito, che è in queſtione, alcune circoſtanze, delle quali parleraſſi dipoi, in vigore delle quali, non oſtante la pietà dell'atto, può ragionevolmente la Chieſa non averlo approvato; non avendo Ella in ciò unicamente riguardo all'intrinſeca bontà, ma ad altre coſe, che o non curate, o non prevedute, poſſono facilmente eſſer cagione di varj diſordini.

§. 7. Chi

culo, in quo Sacra Pyxis cuſtoditur, eadem ſuper populo, & ad incendium benediceretur:

Quod & præſtitum fuit media in via, ubi populus erat frequens, & ignis conſpic.

§. 4. Cumque is, qui Parochi vice fungitur, data ſibi juſſa perficiens, ſacris indutus veſtibus, accepta Sacra Pyxide, in qua erat adorandum Sacramentum, ab Eccleſia proceſſerit, ſatis congruo ſacum, miniſtrorumque numero ſtipatus, mediaque in via conſiſtens, unde ignis erat conſpicuus, Pyxide humerali velo obtecta non ſolum coactæ immenſæ multitudini, ſed & regionem voraci igne vaſtatam benedixerit; hoc plane illud eſt, unde ſermones varii exorti ſunt; quibuſdam factum ipſum commendantibus; cenſentibus aliis, in ea facti ſpecie ſecus rem tranſigi non potuiſſe, ne populi frigeſceret devotio, neve offenderentur puſilli, ſibi, cohibendoque igni benedictionem vehementiſſime exoptantes; aliis denique contra aſſertum novum incongruumque ritum inclamantibus.

Factum hoc alii probant, improb. alii.

Commendat Pont. agendi rationem Eminent. Vicarii, ad quem dat hanc Epiſtol. ſervand. in futurorum caſuum normam.

§. Et quamvis Fraternitas Tua inter has diſputationes non aliam, prout aſſoles, iniveris rationem, quam quæ Chriſtianæ prudentiæ omnino congruerit, hancque ipſam probaverimus Ipſi, & nunc quoque, ut mox conſtabit, probemus; nobis tamen videmur facere non poſſe, quin ea, quæ Ipſi hac de re expendimus ac notavimus, perſpecta tibi reddamus hiſce noſtris litteris; quas mandamus, in futurorum temporum normam, apud Acta tabularii tui aſſervari.

Rationes, quibus memoratum factum defendi poſſet.

§. 6. Quicumque ea, quæ geſta ſunt probanda ſibi, ac defendenda ſuſcipiens aſſereret, nihil plane in eo præſtitum, quod cultui Sanctiſſimæ Euchariſtiæ debito non congruerit, & perdifficile eſſe per integram rei geſtæ ſeriem, quidquam offendere ex intrinſeca ratione improbandum, immo vero facile reperiri poſſe, quod pietatem, & devotionem ſapiat, aliaque afferat ſpiritualia commoda; multa is quidem diceret, ſuamque aſſertionem firmare poſſet iis, quæ adnotat Theophilus Raynaudus *tom. 15. ſuorum Operum p.* 83. *col.* 1., ubi loquens de Sacramenti expoſitione fieri ſolita, cum aliquod imminet infortunium, ita ſcite rem expendit: *Eſt modus aptiſſimus permovendi populum, ac excitandi ad pietatem neceſſitati congruentem, verbi gratia, ſi ingruat peſtis, aut incurſus hoſtium, aut aerearum tempeſtatum malignitas: nihil enim habet Eccleſia aptius ad plebem Fidelium excitandam, & ſenſu pietatis Deum placaturo afficiendam, quam ſacrum ſpectaculum Corporis Chriſti propalam exhibiti, & objectum ejus in quo eſt ſalus, vita, & reſurrectio noſtra.* Sed non ſatis ea eſſent: Ritus quippe, de quo eſt quæſtio, multa habet adnexa inferius a nobis expendenda, ex quibus, ſepoſita pietate actus, jure meritoque poteſt Eccleſia eum non probare, neque enim illa hac in re intrinſecam tantummodo ejuſdem bonitatem ſpectat, ſed & alia, quæ vel neglecta, vel non præviſa, facile poſſunt confuſiones inducere ac perturbationes.

§. 7. Si

Digitized by Google

Nec non exempla ex Sacris Eccleſiæ monum. deſumpta

§. 7. Si quis autem, ut ſibi tuta unoque veluti ictu ſalva res eſſet, Eccleſiaſticas proferret hiſtorias, exempla præſto eſſent opinioni ſuæ valde accommoda. In Chronica Albigenſium Epiſcoporum, atque Abbatum Caſtræ, apud Vhiers in Tractatu *de Expoſitione Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramenti 2. part. impreſſionis Pariſienſis anni 1677. lib. 5. cap.* 12. legitur, ſub Abbate Geraldo, qui vixit ad annum 1090. incendium a fulmine excitatum, fuiſſe hoc pacto extinctum:

Jamque Monaſterium furibunda incendia volvit;
Cum, Chriſti oblato Corpore, flamma cadit.

Celebre eſt S. Bernardi factum relatum in ejus vita, quam ſcribere inſtituit Abbas Guilelmus a S. Theodorico, abſolvitque Abbas Hernaldus a Bonavalle, veteri amicitia cum Sancto conjunctus. Adſtabat ad Eccleſiæ Januam Willelmus Aquitaniæ Dux, intus ob excommunicationem non ingrediens. Vir Sanctus interea Sacrum faciebat: cumque conſecraſſet, ante conſumtionem; impoſito Patenæ Divino Sacramento, & ad Ducem accedens ipſum eo ferventis animi affectu eſt allocutus, ut eundem ad inſignem pœnitentiam adduxerit, & ad novum vitæ inſtitutum, unde porro in Beatorum album, qui cultum in Eccleſia obtinent, recenſeri promeruit, uti videre eſt in Martyrologio Romano quarto idus Februarii. Geſta res deſcripta legitur in præindicata antiqua vita S. Bernardi, & perbelle retexitur a duobus recentioribus ejuſdem Vitæ ſcriptoribus, a Magagnotio nempe *lib. 2. cap. 6. n.* 38. & a Petrina in *Hiſtoria Chronologica lib. 4. tom. 1. num.* 371. *& ſeq.* Celebre quoque ſeſe prodit factum S. Claræ, quæ, ut Monaſterium ſuum, univerſamque Aſſiſienſem Urbem ſervaret a direptione, ac ſtragibus Saracenorum, jam jam impia conſilia exequentium, ad Monaſterii januam afferri curavit Tabernaculum Sacramentum intercludens: Chriſtique vix objecto corpore, Saracenorum nonnulli obcœcati, reliqui præcipites effugere. Rem narrat S. Antoninus in *ſuis Hiſtoriis tit.* 24. *cap.* 6. §. 3. Reſumitur eadem a Bollandiſtis *tom. 2. menſis Auguſti pridie idus pag.* 759. *num.* 21. & a Pagio *in Vita Alexandri IV. num.* 15. Ejuſdem ſere temporis cum S. Claræ facto eſt & aliud relatum a Roderico Granatenſi *part. 2. explanationis Symboli cap.* 27. §. 7. ſecutum anno 1230. in Regno Valentiæ, dum bellum gereretur in Mauros: de horum quippe exercitu cum Chriſtifideles inſignem retulere victoriam, cum pius Sacerdos manibus geſtans pannum lineum conſecratis Particulis plenum, prodiit in omnium conſpectum, Deum exorans, ut noſtris præſto eſſet, eoque pacto eſt eoſdem hortatus ad inſtaurandum certamen, quod porro inſignis victoria eſt conſecuta. Meminimus & ipſi eorum, quæ in minoribus, agenteſque Promotorem Fidei, legimus in Actis collectis ſuper Virtutibus Beati Petri Fourerii, ad quem cum delatum fuiſſet, publica in Caupona quoſdam ſacrilegis verbis Divinum Nomen

Ed eſempi preſi dalla Sacra Stor.

§. 7. Chi per aſſicurare la partita, e porre in un colpo il tutto in ſalvo, deſſe di mano alla Storia della Chieſa, ritroverebbe eſempj molto favorevoli. Nella Cronaca de' Veſcovi d' Albi, e degli Abbati di Caſtro appreſſo il Thiers nel Trattato *dell' Eſpoſizione del Santiſſimo Sagramento dell' Altare nella 2. part. della Stampa di Parigi del 1677. lib. 5. cap.* 12. ſi legge, che nel tempo di Geraldo Abbate, che viſſe nel 1090. fu eſtinto un' incendio cagionato da un fulmine, nel modo ſeguente:

Jamque Monaſterium furibunda incendia volvit;
Cum, Chriſti oblato Corpore, flamma cadit.

Celebre è il fatto di S. Bernardo, riferito nella di lui Vita incominciata dall' Abbate Guglielmo di San Teodorico, e proſeguita dall' Abbate Ernaldo di Buonavalle, antico amico del Santo. Era nella porta della Chieſa Guglielmo Duca d' Aquitania, che non entrava, eſſendo ſcomunicato. Celebrava il Santo la Meſſa: e dopo aver conſecrato, prima di conſumare, poſto il Divin Sagramento ſopra la Patena, ed accoſtatoſi al Duca, gli parlò con tal fervore di ſpirito, che lo induſſe ad una glorioſa penitenza, e ad una nuova vita, per cui ha poſcia meritato d' eſſere annoverato fra i Beati, che hanno culto nella Chieſa, come può vederſi nel Martirologio Romano *ai 10. di Febbrajo.* Il fatto è riferito nella detta antica Vita di San Bernardo, ed è riaſſunto felicemente da due moderni Scrittori della ſteſſa Vita cioè dal Magagnotti *al lib. 2. cap. 6. num.* 38., e dal Petrina *nella Storia Cronologica al lib. 4. tom. 1. n.* 371. *e ſeq.* Celebre pure è il fatto di Santa Chiara, che per liberare il ſuo Monaſtero, e la Città d' Aſſiſi dal ſaccheggio e ſtrage de' Saraceni, che già erano in procinto di eſeguire i loro furibondi diſegni, fece portare alla porta del Monaſtero il Tabernacolo, ov' era il Venerabile, ed alla comparſa del Corpo di Criſto alcuni Saraceni perderono la viſta, e gli altri ſi diedero ad una fuga precipitoſa. Il fatto è riferito da S. Antonino *nelle ſue Storie tit.* 24. *cap.* 6. §. 3., ed è riaſſunto dai Bollandiſti *nel tom. 2. d' Agoſto al giorno* 12. *pag.* 759. *num.* 21., e dal Pagi *nella Vita di Aleſſandro IV. al num.* 15. Quaſi contemporaneo al fatto di S. Chiara è l' altro riferito da Roderico Granatenſe *alla part. 2. della ſpiegazione del' Simbolo cap.* 27. §. 7. che ſeguì l'anno 1230. nel Regno di Valenza nella guerra contro i Mori, eſſendoſi dai Criſtiani ottenuta un' inſigne Vittoria contra il loro eſercito, allora che un pio Sacerdote preſentoſſi con un Corporale in mano pieno di Particole conſecrate, pregando Dio ad aſſiſtere ai noſtri, ed eccitandoli in quel modo ad un nuovo combattimento, da cui derivò l'inſigne Vittoria. Ci ricordiamo ancor Noi di quanto, eſſendo in minoribus, ed eſercitando l' uffizio di Promotore della Fede, legemmo ne' Proceſſi fatti ſopra le virtù del Beato Pietro Fourerio, che, avendo avuta notizia, che in una pubblica Oſteria alcuni beſtemmia-

Pont. A. XV.

miavano il nome di Dio, corſe al Sacro Tabernacolo, diede di mano alla Sacra Piſſide, con eſſa s'incamminò all'Oſteria, ed avendo col Sacro pegno in mano predicato, e rimproverato ai delinquenti il loro grave misfatto, gl'induſſe a penitenza. Ma queſti, ed altri ſimili eſempj furono effetti di uno ſpeciale ſpirito ed impulſo Divino, riconoſciuto non meno dalla felicità dell'evento, che dalle perſonali virtù di quelli, che li praticarono. Sono dunque eſempj ammirabili, e non imitabili; nè poſſono ſondar conſeguenza a pro di quelli, che debbono vivere ſecondo le leggi; come anche da Noi è ſtato generalmente dimoſtrato nella noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib.* 3. *cap.* 41. e ſpecialmente *al n.* 20.

Non ſono eſſi applicabili ad ogni caſo, nè poſſono formar regola per tutti, e perchè.

§. 8. A queſta Claſſe può anche riferirſi ciò, che ſi legge *nel Natale* 10. Opera di S. Paolino di Nola, ove racconta, che reſtò eſtinto un grand'incendio con aver voltata verſo le fiamme una particella del legno della ſanta Croce:

Vicerat ignis aquam, nos ligno vincimus ignem,
Quamque aqua non potuit, vicit brevis haſtula flammam.

E quando dalla claſſe di queſti e ſimili eſempj, che con molto fondamento vengono attribuiti a ſpeciale impulſo Divino, ſi faceſſe paſſaggio ad altri eventi, ne'quali il predetto Divino impulſo non così facilmente potrebbe ammetterſi, come ſarebbe a dire a quello, che ſucceſſe l'anno 1647. in Hala del Tirolo, ove avendo un Sacerdote data la Benedizione col Venerabile ad un grave incendio, reſtò il fuoco eſtinto, o a quanto fu praticato l'anno 1734. o in altro più vero tempo, qui in Roma, allorchè con pubblicità e ſolennità fu portato il Venerabile dalla Chieſa al luogo, ove era l'incendio, e col Venerabile fu data la Benedizione; chi ſe ne prevaleſſe, non farebbe gran viaggio, sì perchè il primo de' predetti fatti vien riferito dal Gobat *nella ſua Teologia eſperimentale tratt.* 4. *caſ.* 21. *ſect.* 1. *num.* 375. che non l'approva, ma lo chiama felice dall'evento: *Factum felix ab eventu*; sì perchè uno, o anche più atti, o non ſaputi, o diſſimulati dai Superiori Eccleſiaſtici, non ſono baſtanti per formare una diſciplina, ed introdurre un Rito.

Gli eſempj addotti per comprovare il fatto, ne ſi commendano, nè ſono valevoli ad introdurre un rito.

§. 9. Come ſi è veduto, i ſopradetti argomenti, che ſi portano a pro del Rito, di cui ſi tratta, ſono fiacchi, e di poco rilievo; E tali ancora ſono alcuni altri, che ſi vanno eſagerando, e proponendo contra lo ſteſſo. Diceſi, che il Sagramento dell' Eucariſtia fu iſtituito da Criſto, acciò Noi ce ne cibaſſimo; il che è certiſſimo: ma non ſi ſa vedere, come da queſto antecedente ſi poſſa dedurre la conſeguenza, che non ſia conveniente il portarlo proceſſionalmente, e pregare Iddio, che è preſente ſotto le ſpecie Sacramentali, a liberarci dai gravi pericoli, ne' quali talora ci ritroviamo *Neque enim ideo minus eſt adorandum*, (ſono parole del Sacro Concilio di Trento, quando parla di queſto Divin Sagramento

Prima ragione, ma non molto valida, di quelli che riprovano il fatto.

men violare, ad Sacrum Tabernaculum advolavit, arreptamque Sacram Pyxidem, ſecum detulit ad Cauponam, cumque Sacratum pignus manu oſtentans, immane facinus ſceleſtis pateſeciſſet atque exprobaſſet, eoſdem ad pœnitentiam adduxit. Aſt hæc, hiſque ſimilia exempla ex peculiari divino ſpiritu impulſuque proceſſiſſe, demonſtratum eſt non ſolum ex ſecundo eventu, ſed & ex peculiaribus hæc agentium virtutibus. Ea itaque ſunt hæc exempla, quæ miremur, haud autem imitemur, nec quidquam exinde inferri poteſt pro iis, qui debent ſe ad legum normam componere: quemadmodum a Nobis quoque fuit generaliter demonſtratum in noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 3. *cap.* 41. & præcipue *num.* 20.

Anno 1755.

Non congruunt eadem cuicunque caſui, nec generalem exhibere poſſunt agendi normam, & quare.

§. 8. In hanc Claſſem referri & illud poteſt, quod legitur in *Natali* 10. quod S. Paulini Nolani opus eſt, ubi narrat, ingens incendium fuiſſe extinctum objecto tantum ad flammas Sanctæ Crucis fruſtulo.

Vicerat ignis aquam, nos ligno vincimus ignem,
Quamque aqua non potuit, vicit brevis haſtula flammam.

Et quoties ex claſſe horum, ſimiliumque exemplorum, quæ peculiari Divino afflatui non immerito tribuuntur, ad alios progredi quis vellet eventus, allatam Divini impulſus exceptionem haud ita facile recipientes, veluti ad id, quod ſub annum 1647. contigiſſe fertur Halæ Tyrolis, ubi eum Sacerdos Venerabili Euchariſtia adhibita ingenti incendio benedixiſſet, reſtitit ignis; vel ad illud, quod anno 1734. ſive alio veriori tempore, hic Romæ geſtum eſt, tunc, quando publica ſolemnique pompa fuit Sacramentum ab Eccleſia delatum ad incendii locum, eoque impertita benedictio; qui his uteretur exemplis, haud valde proficeret, tum quia primum ex recenſitis factis aſſertur a Gobato in ſua *Theologia experimentali tract.* 4. *caſ.* 21. *ſect.* 1. *num.* 375. qui tamen illud non probat, ſed tantum nuncupat felix ab exitu: *Factum felix ab eventu*; tum quia unum, vel plura adhuc facta hujuſmodi, aut incognita, aut a Superioribus diſſimulata, haud tanti ſunt, quibus jure recens aliqua diſciplina, novuſque ritus innitatur.

Quæ autem ap. tiora ad rem comprobandam proferuntur exempla, nec laudantur, nec ritum poſſunt inducere.

§. 9. Sicuti prænotatum eſt, ſuperius allata argumenta, ad ritum, de quo ſermo eſt, vindicandum infirma ſunt, levioriſque momenti, ſed ejuſdem furturis ſunt alia quædam, quæ in Ritum ipſum objectantur, atque extolluntur. Ajunt nonnulli Euchariſtiæ Sacramentum a Chriſto fuiſſe inſtitutum, ut eo veſceremur; quod quidem indubium eſt: at ſatis deprehendi non poteſt, quomodo ex hoc antecedenti inferre liceat, haud decere illud in Supplicationibus deferre, Deumque, qui ſub Sacramenti ſpeciebus adeſt, deprecari, ut a gravibus nos quandoque obſidentibus periculis præſtet incolumes. *Neque enim ideo minus eſt adorandum*, (ſunt concepta verba Concilii Tridentini, de hoc Divino Sacramento loquentis, *ſeſſ.* 13. *c.* 5.)

Primum, ſed minus firmum argum. illorum, qui factum improb.

to quod

qaod ſuerit a Chriſta Domino, at ſumatur, inſtitutum: nam ilium eumdem Deum præſentem in ea adeſſe credimus, quem Pater æternas introducens in Orbem terraram, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adaraverant, quem denique in Galilæa ab Apoſtolis adaratum faiſſe Scriptura teſtatur: Exindeque Tridentini Patres commendare pergunt pias Snpplicationes in Feſto Corporis Chriſti haberi ſolitas, religioſaſque actiones comitantium Adorandum Sacramentum, dum ad ægrotos aſſertur uti videre eſt *cap.* 5. *& eap.* 6. *& can.* 6. *cit. ſeſſ.* 13. Chriſtus Dominus qua homo, vel ounc io gloriæ ſtatu, Deum Patrem pro nobis rogat: *Chriſtus Jeſas, qui eſt ad dexteram Dei, qai etiam interpellat pro nobis:* legitur *in Epiſtola ad Romanos* 8. *Advocatam babemas apud Patrem, Jeſum Chriſtam:* ſubditur in Epiſtola prima S. Joaonis *cap.* 2. ſive porro hoc præſtet, petens expreſſe a Deo, ut nobis proficua concedat, ſive implicite ſuam exhibens Humanitatem, veluti Hoſtiam jam ipſi io Cruce oblatam, ut Deus in eam reſpiciens, quæ utilia nobis poſſunt evadere, elargiatur; veluti diſſeruot noſtri Theologi, qui licet in explieatione tradenda diſcrepent inter ſe, dum alii primæ ſubſcribunt, alii ſecundæ ſententiæ: conſentiunt tamen omnes quoad dogma, inſimul adnotantes: neque Eccleſiam, neque Fideles ſolere abſolute ad Chriſtum confugere, ut ipſe pro nobis oret, ſed ut noſtra velit exaudire vota, ne videantur, eum Arii, & Neſtorii erroribus conſentire, qui tueri audebant, ipſam Chriſti perſonam, ad quam vota diriguntur noſtra, eſſe creatam, & divina inferiorem. Cum autem noſtras preces audiat Chriſtus, quoties id promerentur, cumque idem Chriſtus vere Deus & Homo, vere, realiter, ac ſubſtantialiter ſub ſpeciebus Euchariſtici panis contineatur, omnino nunquam affirmari poterit, non poſſe nos ſupplices ad ipſum confugere, ut incendium extingui deprecemur, ex eo tantum quod Sacramentum fuerit in noſtrum cibum inſtitutum; ſed erit tantummodo aſſerendum, non licere ita ad illum confugere; ut Sacramentum educatur e Tabernaculo, afferatur ad ignem, atque ad incendium benedicatur, ob qualitatem Ritus, quoties firma deſint ad eum vindicandum argumenta.

Alia duo haud validiora argumenta.

§. 10. Alii ulterius progrediuntur, aſſerenteſque non poſſe rem creatam irrationalem Dei nomine adjurari, autumant, hoc unum poſſe valide obſiſtere ritui benedicendi incendii cum Euchariſtiæ Sacramento: ſed infirmum omnino videtur hoc argumentum: Creata res expers rationis, ſi ipſa per ſe attendatur, cum non intelligat, talis oon eſt, quæ adjurari poſſit, capax tamen evadit, quæ exorciſmis Eccleſiæ ſubjiciatur, ſi veluti ab alio acta inſpiciatur; ex quo conſequitur, poſſe orationes noſtras ad Deum intendi, ut eam nobis nocere prohibeat, etiamſi a Dæmone in noſtrum damnum detrimentumque ageretur. Eſt hæc S. Thomæ doctrina 2. 2. *quæſt.* 90. *art.* 3. Verum eadem nil profe-

to alla *ſeſſ.* 13. *cap.* 5.), *qaod ſuerit a Chriſta Domino, at ſamatar, inſtitatum; nam illum eumdem Deum præſentem ia eo adeſſe credimas, quem Pater æternus introducens in Orbem terrarum, dicit: Et adorent eam amaes Angeli Dei; quem Magi procidentes adoraverunt; quem denique in Galilæa ab Apoſtalis adoratam fuiſſe, Scriptura teſtatur:* dopo le quali parole paſſano i Padri del Concilio a commendate le divote proceſſioni, che ſi fanno nella feſta del Corpus Domini, ed i divoti accompagnamenti, che ſi fanno al Venerabile, quando ſi porta agli Infermi, come ſi vede *nel cap.* 5. *e nel cap.* 6. *e nel can.* 6. *della citata ſeſſ.* 13. Criſto noſtro Signore, come uomo, ancor oggi nello ſtato di gloria prega Iddio Padre per noi: *Chriſtas Jeſas, qai eſt ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis:* ſi legge *nella epiſtola ad Romanos* 8. *Advocatum habemus apad Patrem Jeſum Chriſtam:* ſi legge nella prima epiſtola di San Giovanni *al cap.* 2. O ciò poi faccia, eſpreſſamente domandando a Dio, che ci dia quelle coſe, che ſono a noi ſalutari, o tacitamente eſibendogli la ſua Umanità come Oſtia già offertagli nella Croce, acciò Iddio, vedendola, conferiſca a noi quel bene, che ci può eſſere giovevole; come la vanno diſcorrendo i noſtri Teologi: che, ſe ſono diſcordi nella ſpiegazione, mentre taluni abbracciano la prima, ed altri la ſeconda, ſono poſcia concordi nel dogma, e nell'oſſervare, che nè la Chieſa, nè i Fedeli ſogliono aſſolutamente ricorrere a Criſto, acciò preghi per noi, ma acciò voglia eſaudirci; per non moſtrare d'aderire agli errori degli Ariani, e de' Neſtoriani, che oſavano ſoſtenere, che la ſteſſa Perſona di Criſto, a cui s'indrizzano le orazioni, era creata, ed inferiore alla Divina. Eſaudendo poi Criſto le noſtre preghiere, quando meritano di eſſer eſaudite, e contenendoſi Criſto vero Dio ed Uomo, *vere, realiter, ac ſubſtantialiter* ſotto la ſpecie del pane nel Sagramento dell'Eucariſtia, non dovrà mai dirſi, che ad eſſo non poſſiamo ricorrere, per ottenere la grazia, che ſi eſtingua un'incendio, pe'l motivo che il Sagramento è ſtato iſtituito per noſtro cibo; ma ſolamente potrà dirſi, non eſſer lecito il ricorrere ad eſſo, eſtraendolo dal Tabernacolo, portandolo al fuoco, e benedicendo l'incendio, per la qualità del rito, quando ad eſſo manchino validi fondamenti per ſoſtenerlo.

Due altri argomenti non più forti del primo.

§. 10. Altri paſſano più oltre, e dicendo non poterſi ſcongiurare una creatura, che non ha ragione, pretendono con ciò di poterſi validamente opporre al rito di benedire col Venerabile gl'incendj. Ma queſt' aſſunto ſembra non poter avere veruna ſuſſiſtenza. La creatura irragionevole, conſiderata in ſe ſteſſa, non avendo intelligenza, non è capace di eſſere ſcongiurata; è però capace d'eſſere ſcongiurata cogli eſorciſmi della Chieſa, ſe ſi conſidera come moſſa da altri: dal che deriva, che ſi poſſono dirigere le noſtre preghiere a Dio, acciò le impediſca il recar nocumento a Noi, ancor quando foſſe moſſa dal Demonio a recarci danno e pregiudizio. Queſta è la dottrina

di

Pont. A. XV.

di S. Tommaſo 2. 2. *quæſt. 90. art.* 3. Ma di queſta, per vero dire, non v' è biſogno nel caſo preſente, in cui benedicendoſi colla Piſſide l'incendio, nè ſi è praticato, nè ſi pratica verun eſorciſmo. Altri riprovano il rito, aſſerendo, che in eſſo interviene la tentazione di Dio, che è un vizio oppoſto alla Religione, e che per conſeguenza è peccato, ed è peccato grave, benchè inferiure a quello della ſuperſtizione, come diffuſamente prova ed inſegna S. Tommaſo *nella* 2. 2. *quæſt.* 97. *art.* 2. *e due ſegg.* Ma, ſe la tentazione eſpreſſa di Dio, come inſegna lo ſteſſo Santo Dottore, interviene, quando taluno ardiſce di fare una coſa coll' intenzione di eſplorare la ſcienza, la potenza, la pazienza, o la volontà di Dio; e la tentazione interpretativa ed implicita interviene, quando l' uomo non ha la predetta formale, ed eſpreſſa intenzione, ma però dice, o fa una coſa, che non può avere altro ſcopo, che quello di prendere eſperimento ſopra qualche perſezione Divina; il che avviene, quando l' uomo, che potrebbe prevalerſi de' mezzi uſitati ed ordinarj, li tralaſcia, e ſi eſpone al pericolo. *Sicuti tentare, eſt experimentum ſumere ſeu explorare; ita Deum tentare, eſt velle ſumere experimentum de aliqua ipſius perfectione: veluti an ſciat, an poſſit, an velit quidpiam; quod tum verbis, tum factis fieri poteſt, idque dupliciter: uno modo expreſſe, puta cum aliquis ea intentione dicit, aut facit quidpiam, ut exploret Dei ſcientiam, potentiam, patientiam, aut voluntatem: altero modo implicite, ſeu interpretative, quando non eſt quidem homini formalis & expreſſa intentio ſimile aliquid explorandi, hoc tamen dicit, aut facit, quod non poteſt alio ordinari, quam ad experimentum ſumendum de aliqua Dei perfectione, veluti quando aliquis humanis & naturalibus mediis non deſtitutus, ea ſine rationabili cauſa omittit, aut ſe periculo exponit*: ſono parole del Silvio, bravo interprete di S. Tommaſo, *ſopra l' art.* 1. *della citata queſt.* 97.; Come mai può ragionevolmente pretenderſi, che, chi benedice l'incendio col Venerabile; che prega Iddio acciò ſi degni liberare gli afflitti dalla diſgrazia, nella quale ſi ritrovano; che non ha veruna intenzione di far eſperimento della Divina potenza, che non rigetta i mezzi umani, ma nel mezzo d' eſſi fa quanto ſa, pregando ſempre Sua Divina Maeſtà, acciò ſi degni di torre il grave male imminente; poſſa dirſi reo del grave peccato della tentazione di Dio, o eſpreſſa, o interpretativa?

Ultimo argom. fondato ſu certi inconvenienti, che o ſi poſſono facilmente evitare o non ſi verificano nel caſo preſente.

§. 11. Altri finalmente credono, non poterſi dar ſeguito alla ſuppoſta pia coſtumanza di portare il Sagramento coperto colla Piſſide, e con eſſo benedire l'incendio, pel timore che tal funzione ſi faccia quando il fuoco s' appicca alle caſe de' ricchi, ma non quando s' appicca alle caſe de' poveretti: nè queſto timore è panico, o ideale; eſagerando il Thiers *nel cit. cap.* 12. contra queſta troppo deplorabile accezione di perſone, avvegnachè in alcuni luoghi praticata; e lo ſteſſo Autore ammaſſa alcune diſpoſizioni Sinodali, nelle quali ſeveramente vien proibito il portare i ſacri Corporali

Anno 1755.

ſecto opus eſt in hac facti ſpecie, in qua dum adhibita Pyxide benedicitur incendio, nulli unquam intermixti ſunt, vel intermiſcentur exorciſmi. Alii ritum improbant, aſſerentes ipſi ineſſe Dei tentationem, vitium Religioni oppoſitum, ideoque peccatum ſapiens, & grave quidem peccatum, quamvis ſuperſtitione inferius, uti fuſe docet, demonſtratque Sanctus Thomas 2. 2. *quæſt.* 97. *art.* 2. *& duob. ſeqq.* At ſi expreſſa Dei tentatio, juxta ejuſdem Sancti Doctoris ſententiam, tunc inducitur, cum quis quidquam agit ea mente, atque conſilio, ut Dei ſcientiam, potentiam, patientiam, voluntatemve ſcrutetur; interpretativa autem & implicita, quando non agit is quidem eadem concepta expreſſaque mente, ſed tamen quidquam loquitur vel agit, cui non alius poteſt eſſe ſcopus, quam ut Divinæ alicujus virtutis periculum fiat; quod tunc plane contingit, cum quis paratas habens uſitatas, vulgareſque agendi rationes, has quidem ſponte omittit, ſeque ultro in diſcrimen adducit. *Sicuti tentare, eſt experimentum ſumere ſeu explorare, ita Deum tentare, eſt velle ſumere experimentum de aliqua ipſius perfectione, veluti an ſciat, an poſſit, an velit quidpiam; quod tum verbis, tum factis fieri poteſt, idque dupliciter; uno modo expreſſe, puta cum aliquis ea intentione dicit, aut facit quidpiam, ut exploret Dei ſcientiam, potentiam, patientiam, aut voluntatem: altero modo implicite, ſeu interpretative, quando non eſt quidem homini formalis & expreſſa intentio ſimile aliquid explorandi, hoc tamen dicit, aut facit, quod non poteſt alio ordinari, quam ad experimentum ſumendum de aliqua Dei perfectione, veluti quando aliquis humanis & naturalibus mediis non deſtitutus, ea ſine rationalibi cauſa omittit, aut ſe periculo exponit*: verba ſunt Sylvii egregii S. Thomæ Interpretis *ad Art.* 1. *præcit. quæſt.* 97. Quomodo unquam poterit jure defendi, eum, qui Venerabili Sacramento ad Incendium benedicit, qui Deum rogat, ut miſeros afflictoſque ab irruente Infortunio velit præſtare exemptos, qui non ea mente eſt, ut Divinæ potentiæ ſumat periculum, qui humana non ſpernit ſubſidia, ſed iis undique collectis, omnia enititur, aſſiduas tamen Divinæ Majeſtati preces offerens, ut quod imminet, grave malum, dignetur avertere, hunc, inquam, graviſſimi criminis expreſſæ vel tacitæ Dei tentationis poſſe reum pronunciari?

Poſtrem. deſumptum ex abſurdis: quæ facile præcaveri poſſe, vel nihil habere commune cum præſenti facti ſpecie, demonſtratur.

§. 11. Alii denique arbitrantur, non eſſe uſu recipiendam aſſertam piam conſuetudinem afferendi Sacramentum Sacra Pyxide contentum, eoque benedicendi incendiis, ne forte id fiat cum ignis divitum ædes inceſſit, non autem pauperum domunculas: neque inanis hic quidem eſt, vel ſola mente conceptus timor: Thiers quippe *præcit. cap.* 12. invehitur in ſatis illacrymabilem hanc perſonarum acceptionem, veluti aliquibus in locis uſu receptam. Idem auctor præterea plures cumulat Synodales ſanctiones, quibus ſevere interdicitur, ſacra Linica ad incendium afferre, eaque projicere in flammas,

ut extinguantur, atque multo etiam magis, ſi ipſa ſacra Hoſtia projiciatur in ignem, ea quidem ſpe, ita illum reſtingui poſſe. Quidquid aſſerit præcitatus auctor, perſacile admitti debet; imo quoties, ad ea firmanda, quæ in ritum jariendi in ignem Sacram Hoſtiam profert, & in irreverentiam eo actu contentam, alio opus eſſet exemplo per ipſum non inducto, illud minime deſideraretur. Etenim, quamvis in Italia, & præſertim Florentiæ, vigeret uſus comprobandi abditam veritatem innocuo alicujus tranſitu per ignem, quod plane præſtitit Beatus Petrus Igneus dictus, qui ut evinceret Petrum Paveſium Florentiæ Epiſcopum ſimoniace in Epiſcopatum ſuiſſe intruſum, ideoque deponendum eſſe, uti reipſa factum eſt, illæſus per ardentem ignem pertranſiit, quemadmodum opportunis allatis monumentis demonſtravimus *noſtro lib. de Canoniz. Sanct. cap.* 33. tamen cum nonnullis exinde ſæculis in eadem Civitate idem ſumi voluerit experimentum ad fidem auctoritatemque conciliandam Doctrinæ Hieronymi Savonarolæ, rumque aliqui ſeſe protulerint paratos per ignem tranſgredi, manu geſtantes Euchariſtiæ Sacramentum, Eurhariſtiæ delationem non probarunt judices, conſtanti judicio eam denegantes, ac irreligioſam definientes, pravique exempli, ſpectatis iis facti circumſtantiis, in quibus uſurpari cupiebatur; uti videre eſt in vita præfati Hieronymi Savonarolæ ſcripta a Franciſco Pico *tom.* 2. *impreſſionis Pariſiorúm* 1674. *pag.* 70. *tom.* 2. *additianum ad eamdem vitam pag.* 306. & in Appendice ad Vitam Alexandri Sexti Pontificis exaratam ab Alexandro Gordonio *tom.* 2. *pag.* 435. Verum his omnibus nihil commune eſt, cum caſu noſtro. Qui enim ritum, de quo nunc agimus, tuetur, facile reſpondere poteſt, ſi aſſetat, licere omnino ipſo adhibito Sacramento excitatis incendiis benedicere, nec tamen ullum fieri debere divitis & pauperis diſcrimen, neque Euchariſtiam poſt Benedictionem in ignem projiciendam eſſe, ſed imo in tabernaculum, unde ſuit educta, omni cum honore reſtituendam.

Firmum aſſertus princip. ex quo porro actus probandus, improbandusve arguatur.

§. 12. Sepoſitis itaque ſuperius allatis animadverſionibns, rationibuſque, vel ritui faventibus vel oppoſitis, ut tuto liceat ad propoſitam metam pertingere, unica, cui inſiſtas, tutaque via ſita eſt in inveſtigandis expeudendiſque regulis ab Eccleſia præſcriptis de cultu Sanctiſſimæ Euchariſtiæ: neque enim fas cuique eſſe debet privata auctoritate, vel ex veræ etiam devotionis, zelique affectu, novum ritum inducere. *Si quis dixerit, receptos & approbatos Eccleſiæ Catholicæ Ritus, in Solemni Sacramentorum adminiſtratione adbiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccato a Miniſtris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque Eccleſiaſticum Paſtorem mutari poſſe, anathema ſit:* verba ſunt Sacræ Tridentinæ Synodi *Can.* 13. *ſeſſ.* 7. *de Sacramentis in genere*. Et quoties aliquem Ritum ejuſmodi induci contigit, etſi nihil continentem pietati ac religioni oppoſitum, Apoſtolica Sedes eumdem ipſum interdicere non dubitavit, ex quibuſdam extrinſecis circumſtantiis, nullatenus prævifis, vel neglectis ab eo, qui ritum invexit.

agl' incendj, buttandogli nelle fiamme per eſtinguere il fuoco, e molto più il gettare nel fuoco la ſacra Oſtia, per la fiducia di eſtinguerlo con eſſa. Quanto dice il citato Autore, dee con tutta facilità eſſere ammeſſo: e quando, per convalidare quanto dice contra il gettito del Sagramento nelle fiamme, e contra l'inriverenza, che in quell' atto ſi contiene, vi foſſe biſogno di qualche altro eſempio da eſſo non portato, eſſo certo non mancherebbe; imperocchè, ancorche nell' Italia, e particolarmente nella Città di Firenze, foſſe vigente l'uſo di provare le verità occulte, paſſando taluno illeſo pel fuoco, come fece il B. Pietro Igneo, che per comprovare, che Pietro Paveſio Veſcovo di Firenze aveva ottenuto il Veſcovado per Simonia, e doveva eſſer depoſto, come ſucceſſe, paſsò ſenza verun nocumento pe'l fuoco acceſo, come cogli opportuni documenti abbiamo dimoſtrato *nel noſtro l.* 3. *de Canonizat. Sanctor. cap.* 33. *num.* 3. eſſendoſi alcuni ſecoli dopo voluto fare nella ſteſſa Città lo ſteſſo eſperimento per accreditare la dottrina di Girolamo Savonarola, ed eſſendoſi alcuni eſpoſti a paſſare pe'l fuoco, ma col Sagramento dell' Eucariſtia in mano, non fu la delazione dell' Eucariſtia approvata dai Giudici, che coſtantemente la rigettarono, qualificandola per irriverente, e ſcandaloſa nelle circoſtanze, in cui voleva praticarſi; come può vederſi nella Vita del predetto Girolamo Savonarola, ſcritta da Franceſco Pico *al tom.* 2. *della Stampa di Parigi* 1674. *pag.* 70. *nel tom.* 2. *delle addizioni alla ſteſſa Vita pag.* 306. e nell'Appendice alla Vita del Pont. Aleſs. VI. ſcritta da Aleſs. Gordon, *al tom.* 2. *p.* 485. Ma tuttociò non ha punto che fare col caſo noſtro, potendo chi ſoſtiene il rito che è in queſtione, facilmente aſſerire, eſſer lecito il benedire col Sagramento un' incendio, non doverſi però fare verna differenza fra il povero ed il ricco, e poterſi benedire l' incendio col Venerabile, ma però ſenza gettarvelo, riportandolo colla dovuta decenza al Tabernacolo, donde fu eſtratto.

Vero principio, da cui arguir ſi poſſa commendabile, o riprovevole l'accennato fatto.

§. 12. Poſte dunque da parte le rifleſſioni e ragioni poc'anzi eſpoſte, o favorevoli, o contrarie al rito; per arrivare ſicuramente al fine propoſto, l'unica e ſicura ſtrada è quella d'oſſervare, e bene conſiderare le regole preſcritte dalla Chieſa in ordine al culto della Santiſſima Eucariſtia, non dovendo eſſer permeſſo a chiccheſia con privata autorità, ed anche per vera divozione, e zelo, iſtituire un nuovo rito. *Si quis dixerit, receptos & approbatos Eccleſiæ Catholicæ Ritus, in Solemni Sacramentorum adminiſtratione adbiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccato a Miniſtris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque Eccleſiaſticum Paſtorem mutari poſſe, anathema ſit:* Sono parole del ſacro Concilio di Trento *al Can.* 13. *ſeſſ.* 7. *de Sacramentis in genere*. E quando taluno di queſti riti è ſtato introdotto, ancorchè non vi foſſe in eſſo coſa veruna, che foſſe contraria alla pietà ed alla divozione, non ha dubitato la Santa Sede di proibirlo, per alcune eſtrinſeche circoſtanze, non prevedute, o non curate da chi

chi l'introduſſe. Laſciando da parte molti altri eſempj, baſta per l'intanto additar quello del Venerabile Sagramento, che una volta portavaſi agl'Infermi, che bramavano di riceverlo per Viatico, e che non potendo inghiottirlo, ſoſpiravano alcuni di poterlo vedere, ed altri di poterlo adorare, e baciare: eſſendo ſtato ciò proibito dal Santo Pontefice Pio V. colla di cui proibizione concorda ancor quella del Rituale Romano pubblicato dal Sommo Pontefice Paolo V. quando tratta *de Communione infirmorum*, ove così ſi legge, trattandoſi del Divin Sacramento: *Sed alicui ad adorandum ſolum, ſeu devotionis, ſeu cujuſvis rei pretextu, ad oſtendendum, non deferatur:* e tutto ciò, non perchè (eiocchè ſiaſi del bacio dalla Sacra Oſtia) vi foſſe nella ſemplice adorazione coſa veruna contraria al culto, anzi molto ſi conteneſſe a pro dello ſteſſo; ma per l'oſtacolo d'alcune circoſtanze ben ponderate dal ſavj legislatori, ed accennate dal Cardinale del Lugo *ne' ſuoi Reſponſi morali al lib. 1. dub. 11. num. 3. Merito id probibuit*, parla di S. Pio V. *quia ſi ad privatam ægroti conſolationem, & ſine ſpe refectionis Sacramentalis, tanta Salvatoris Majeſtas loco movenda, & per vias publicas circumferenda eſſet, paulatim eu infirmorum pietas introduceret, ut ſicut Sanctorum Reliquia ad eos deferuntur, & applicantur curationis gratia, ita & ad eoſdem non communicaturos, nec pericloſe decumbentes, deferretur Euchariſtia, & applicaretur partibus læſis & dolentibus, ſpe impetrandæ curationis; qua, & alia ſimilia, cultum & reverentium debitam tantæ Majeſtati paulatim imminuerent.*

Si dimoſtra il tutto cogli eſempj. Dell' uſo interdetto di portare agl'infermi il SantiſſimoSagramento per ſolo motivo di adorarlo.

§. 13. Ha la Chieſa ſtabilita l'annuale Feſta del Corpo di Criſto, che dal Concilio di Trento vien detta trionfo della noſtra Santa Religione contra l'ereſia, come può vederſi *nella ſeſſ. 13. al cap. 15.* Ha pure ſtabilita la Proceſſione da farſi nella detta occaſione, ſino da' tempi d'Urbano IV., come da Noi diffuſamente ſi è dimoſtrato nella noſtra Opera *delle Feſte del Signore*, quando abbiamo trattato della Feſta del Corpo di Criſto. Ha la Chieſa determinato, che il Sacramento ſi porti agl'infermi colla dovuta decenza, quando lo debbono ricevere per Viatico, come ſi può vedere in tante e tante determinazioni, in tanti e tanti Sinodi, ed ordini dati non meno dai Sommi Pontefici, che dai Veſcovi nelle loro Dioceſi. Ha la Chieſa adottata la divozione dell' Eſpoſizione del Venerabile in maniera viſibile, perche racchiuſo fra due Criſtalli nell' Oſtenſorio, chiamato *Monſtrantia*, negli Statuti del Concilio Coloniense radunato dal Card. di Cuſa Legato Apoſt. di Niccola V. come può vederſi *nel tom. 9.* della Collezione de' Concilj dell'Harduino *col. 1368. litt. C.*, purchè ſi faccia coll' autorità dell' Ordinario, e vi concorra una pubblica cauſa. Ha aggiunto la Chieſa, che, concorrendo qualche altra cauſa, che non ſia pubblica, ma ſia privata, l'Eſpoſizione ſi faccia, aprendo il Tabernacolo, ſenza eſtrarre da eſſo il Venerabile, ma tenendolo racchiuſo nella Sacra Piſſide, o coperto con un Velo, in tal maniera

Altre leggi Eccleſiaſtiche intorno al culto da preſtarſi al SantiſſimoSagramento

vexit. Ut plura prætermittamus exempla, ad rem præſentem ſat eſt unum illud innuere de Sanctiſſimo Sacramento, olim afferri ſolito ad ægrotos, qui cum exoptarent illud ſumere in Viaticum, nec tamen poſſent deglutire, nonnulli in ipſum ſaltem intueri cupiebant, alii adorare ac deoſculari; vetitum quippe id ſuit a Sancto Pontifice Pio V. cui interdicto conſonum quoque eſt alterum adſcriptum in Rituali Romano a Paulo V. Summo Pontifice evulgato, in ea parte, quæ eſt *de Communione Infirmorum*, ubi, ſermone inſtituto de Divino Sacramento, hæc leguntur. *Sed alicui ad adorandum ſolum, ſeu devotionis, ſeu cujuſvis rei pretextu, ad oſtendendum non deferatur:* idque non ea ſane de cauſa, quod ſimplex adoratio, (quidquid ſit de Sacræ Hoſtiæ oſculo) quicquam haberet contrarium debito cultui, quum potius eidem eſſet maxime conſentanea; ſed ratione quarumdam circumſtantiarum, quas ſapientes legislatores recte adnotarunt, quaſque innuit Card. de Lugo *in ſuis Reſponſis Moralibus lib. 1. dub. 11. n. 3. Merito id probibuit*, loquitur de Sancto Pio V. *quia ſi ad privatam ægroti conſolationem, & ſine ſpe refectionis Sacramentalis, tanta Salvatoris Majeſtas loco movenda, & per vias publicas circumferenda eſſet, paulatim eu infirmorum pietas introduceret, ut, ſicut Sanctorum Reliquiæ ad eos deferuntur, & applicantur curationis gratia, ita & ad eoſdem non communicaturos, nec pericloſe decumbentes, deferretur Euchariſtia, & applicaretur partibus læſis & dolentibus, ſpe impetrandæ curationis; qua & alia ſimilia, cultum & reverentium debitam tantæ Majeſtati paulatim imminuerent.*

Exemplis res illuſtratur De vetito uſu deferendi ad infirmos Euchariſtiam adorand. tantummodo.

§. 13. Annuam Eccleſia conſtituit ſolemnitatem Corporis Chriſti, quæ a Tridentino Concilio dicitur Religionis noſtræ adverſus Hæreſes Triumphum, ſicuti videre eſt *ſeſſ. 13. cap. 15.* Supplicationem quoque inſtituit ea occaſione babendam, jam inde ab Urbano IV., quemadmodum fuſe a nobis demonſtratum fuit in noſtro Opere *de Feſtis Domini*, cum de Feſto Corporis Chriſti diſſeruimus. Cavit Eccleſia, ut Sacramentum ad infirmos cum debito honore deferatur, cum ipſum ſuſcepturi ſunt in Viaticum, uti licet deprehendere ex pluribus Synodalibus ſanctionibus, decretiſque editis tum a Summis Pontificibus, tum & ab Epiſcopis quoad Diœceſia ſuas. Amplexa eſt Eccleſia pium uſum exponendi Venerabile Sacramentum omnibus conſpicuum, ut pote duobus Cryſtallis incluſum in Oſtenſorio, quod dicitur *Monſtrantia*, In ſtatutis Concilii Colonienſis habiti ſub Card. de Cuſa Nicolai V. per Germaniam Legati Apoſt. ſicuti noſſe licet ex *tom. 9.* Collectionis Conciliorum Harduini *col. 1368. lit. C.*, dummodo id de licentia Ordinarii, publicamque ob cauſam aliquam fiat. Adjecit & illud Eccleſia, quod ſi privata tantum, non autem publica cauſa ſubſit, Sacramentum exponatur; ita tamen, ut, reſerato Tabernaculo, inde Sacrum Chriſti Corpus minime educatur, ſed vel Sacra Pyxide ſit incluſum, aut Velo obiectum ita, ut videri non poſſit, quemadmodum deprehenditur ex iteratis conformibus decretis editis

Aliæ Eccleſiaſt. ſanctiones de cultu Sanctiſſimæ Euch. exhibendo.

Anno 1755.

ditis a Congregationibus Urbis, & per Summos Pontifiees probatis, quas omnes collegimus ipſi, cum Bononiæ eſſemus, in una ex noſtris Inſtitutionibus *Italicæ editionis t.* 2., quæ in latioam quoque verſionem eſt illata. Cogitavit Eccleſia de Benedictionibus, Venerabili Sacramento adhibito, impertiendis, tum poſt publieas habitas ſupplicationes, tum quoties poſt ſolemnem Expoſitionem Saeramentum eſt io Tabernaculum reſtituendum, ac denique cum ſumpto per Ægrotum Viatico, reliqua in Saera Pyxide eſt Particula, quam Sacerdos ſecum ad Eccleſiam refert, veluti noſſe licet ex Rituali Romano *tit. de Communione Infirmorum.* Caſum denique proſpexit Eccleſia inſtantis alicujus nimbi, procellæ, alteriuſve ingentis periculi, cavitque, ut ſi populus excitari velit ad Deum Optimum Maximum deprecandum, quo ab ingruenti malo præſtetur immunis, adaperiatur Tabernaculum, minime educto Sacramento, ſed ante ipſum Sacra Pyxide incluſum preces religioſo affectu recitentur. Hæc eſt methodus præſcripta a magno S. Carolo Borromæo in ſua tertia Synodo Diœceſana habita anno 1572. *Cum grandines, nimbi, turbines, & alia temporum procellæ imminent, ad eas tempeſtates ſedandas, vel, ut vocant, ſignandas, ne Sacerdos vaſculum, in quo Sanctiſſimum Chriſti Domini Corpus, aſſervatur, adhibeat, ſed Tabernaculum accenſis luminibus patefaciat, ut ea nimborum vi imminente, rogationes & preces a Clero populoque coram Domino religioſe fiant.* Quod confirmatum noſcitur in tertia Synodo Provinciali coacta ſubſequenti anno 1573, *Cum nimbi, procellæ, turbines, aut grandines impendent, ne Sacerdos ad tempeſtatis procellam arcendam vaſculum adhibeat, in quo Sanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum aſſervatur, ſed Tabernaculum, ubi illud in Altare reconditur; patefaciat, licet; tumque in ejus conſpectu Litanias, aliaſque religioſas preces ejus rei cauſa inſtitutas pie ſancteque pronunciet.* Conſonat his Rituale Ebroicenſe anno 1606. a magno Cardinali de Perron compoſitum. Perſpicuum itaque eſt ſiſtema a S. Carolo Borromæo, veluti lex quædam, in univerſa Diœceſi, Provinciaque ſua ſtabilitum, quodque merito pro cæteris locis haberi poteſt tanquam regula *in vi directiva*, cum ex aliquo tempeſtatum, grandinum, fulminumque inopinato caſu, ſupplices ad Deum libet confugere. Aperiendum namque eſt, uti prænotavimus, Tabernaculum, Sacramentum intra Pixidem relinquendum, piæ fundendæ preces, ut Divinam nobis opem imploremus. Si autem Sacramentum non debet a Tabernaculo educi, facile intelligitur, in deſignatis caſibus non eſſe illud afferendum ad Eccleſiæ januam, nec cum eodem Benedictionem impertiendam.

Synodalia decreta circa ritum ſervandum in caſibus huic ſimilibus.

§. 14. Loquuntur quidem mox ſupra allatæ auctoritates de turbinum, procellarumque caſu, quin ſuſpicari poſſimus, audere quemquam excipere, eas minime congruere incendiis; par omnium quippe ratio eſt: & quoties, ut aliorum ſubtilibus levibuſque cavillationibus fieret ſatis, exquiri Synodi vellent, ac Ritualia conceptis verbis loquentia

Evidentitate rationis hunc quoque caſum definiunt.

niera che non poſſa vederſi; come ſi deduce dalle reiterate uniformi riſoluzioni preſe dalle Congregazioni di Roma, ed approvate dai Sommi Pontefici, unite da Noi in una noſtra Notificazione *nel tom. 2. della edizione Italiana*, quando eravamo in Bologna, ed inſerita ancora nell'edizione latina. Ha penſato la Chieſa alle Benedizioni da darſi col Venerabile, e dopo le Proceſſioni pubbliche, e quando dopo la pubblica Eſpoſizione ſi vuol riporre il Sacramento, e quando, comunicato l'infermo col Viatico, reſta nella Sacra Piſſide una Particola, e con eſſa il Sacerdote ritorna alla Chieſa, come può vederſi nel Rituale Romano *al tit. de Communione infirmorum.* Ha finalmente la Chieſa previſto il caſo di qualche nembo, di qualche procella, di qualche grave pericolo imminente, ed ha ordinato, che volendoſi eccitare il popolo a pregare il Grande Iddio, per eſſer liberato dal male, ſi apra il Tabernacolo, non ſi eſtragga il Venerabile, ma avanti d'eſſo rinchiuſo nella Sacra Piſſide ſi recitino divotamente le preci. Queſto è il metodo inſinuato dal gran S. Carlo Borromeo nel ſuo terzo Sinodo Diocesano tenuto l'anno 1572. *Cum grandines, nimbi turbines, & aliæ temporum procellæ imminent, ad eas tempeſtates, ſedandas vel, ut vocant, ſignandas, ne Sacerdos Vaſculum, in quo Sanctiſſimum Chriſti Domini Corpus aſſervatur, adhibeat, ſed Tabernaculum accenſis luminibus patefaciat, ut ea nimborum vi imminente, rogationes & preces a Clero populoque coram Domino religioſe fiant.* Il che anche ſi trova confermato nel ſuo terzo Concilio Provinciale, tenuto l'anno ſeguente 1573. *Cum nimbi, procellæ, turbines, aut grandines impendent, ne Sacerdos ad tempeſtatis procellam arcendam vaſculum adhibeat, in quo Sanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum aſſervatur, ſed Tabernaculum, ubi illud in Altare reconditur, patefaciat, licet; tumque in ejus conſpectu Litanias, aliaſque religioſas preces ejus rei cauſa inſtitutas pie ſancteque pronunciet.* Concorda il Rituale d'Evreux del 1606. fatto dal gran Cardinale di Perron. Chiaro dunque è il ſiſtema ſtabilito da S. Carlo Borromeo, come Legge, nella ſua Dioceſi, e nella ſua Prov. e che ragionevolmente può qualificarſi come regola *in vi directiva* negli altri luoghi, quando ſi vuol ricorrere a Dio, ſuccedendo qualche caſo inopinato di tempeſte, di grandini, di fulmini; dovendoſi, come ſi è veduto, aprire il Tabernacolo, dovendoſi laſciare il Sagramento coperto dentro la Sacra Piſſide, dovendoſi recitare divotamente le preci, invocando l'ajuto di Dio. E ſe non deve il Sagramento eſſer eſtratto dal Tabernacolo, vi vuol poco a comprendere, che non dee nelle dette occaſioni eſſer portato alla porta della Chieſa, nè ſi dee con eſſo dare la Benedizione.

Pont. A. XV.

Decreti Sinodali, che determinano il rito da pratticarſi in caſi affatto ſimili al preſente.

§. 14. Parlano, è vero, le autorità poc'anzi riferite, del caſo di turbini e procelle, nè può caderci in mente, che taluno oſi di replicare, non aver eſſe luogo nel caſo degl'incendj, mentre in tutti i predetti caſi concorre la ſteſſa ragione: e quando, per ſoddisfare alle altrui ſottili ed inſuſſiſtenti indagini, ſi voleſſe far ricerca di Sinodi, e Ri-

Sono definitivi della preſente queſtione per l'identità de' motivi

Pont. A. XV.

Si recano altri decreti preciſamente deciſivi del caſo dell'incendio, e che ſtabiliſcono ciò, che deve farſi.

Rituali, che pariino del caſo dell'incendio, baſterà ſtender la mano al Sinodo dell'Arciveſcovo di Parigi tenuto l'anoo 1674. *art. 7. cap. 2.* in aui a chiare note viene ordinato, che Il Santiſſimo Sagramento dell'Altare non ſi porti mai agl'incendj ſorto qualunque preteſto ſi ſia, ſotto pena di ſoſpenſione al Sacerdote, che contravveniſſe: ed al Rituale della Chieſa d'Argentina pubblicato dalla buona memoria del Cardinale di Roban, e ſtampato l'anno 1742. ove *alla pag.* 83. ſono regiſtrate le ſeguenti parole: *Prohibitum eſt inſuper*, parlaſi del Sagramento dell'Altare, *ne ad extinguenda incendia deferatur, & quidem ſub pœna ſuſpenſionis, a Miniſtris deferentibus ipſo facto incurrenda. Scriptum eſt: non tentabis Dominum Deum tuum. Qui dixit mari = uſque huc venies .... & hic confringes tumentes fluctus tuos = poteſt & impetum ignis refrænare. Quandoque autem, ſicut potens, ſit & juſtus, mala quædam permittit; & quia, num facile ſit placabilis, ignoramus, vitandum illud omne, quod & quorumdam Chriſtianorum fidem infirmare poſſet, & noſtrorum honorem Myſteriorum malignis infidelium, aut hæreticorum irriſionibus exponere.* Chi domanda a Dio coſe temporali, le dee domandare temendo, ed in tutto dee rimetterſi alla di lui volontà: *Quando petitis temporalia, cum modo petite, cum timore petite, illi committite, ut, ſi proſint, det., ſi ſcit obeſſe, non det. Quid autem obſit, quid proſit, medicus novit, non ægrotus:* dice Santo Agoſtino *nel Serm.* 354. *altre volte* 53. *de verbis Domini al cap.* 7. Succedendo le diſgrazie, gli uomini pur troppo non pregano Dio, come dovrebbe pregarſi: pregano per eſſer liberati, e ad altro non penſano: ed eſſendo per altro pieni di pietà, e di divozione verſo il Sagramento dell'Altare, vedendolo dopo le preci eſtrarre dal Tabernacolo, vedendolo portare alla porta della Chieſa, vedendo darſi con eſſo dal Sacerdote la Benedizione verſo quella parte, donde vengono i turbini e le procelle, o verſo quella, in cui arde l'incendio, ſi riempiono di una fiducia, di una ſicura ſperanra, che ſia giunto il rermine delle loro diſſavventure; e, ſe ciò non ſuccede, come per giuſti giudizj di Dio tante volte noo ſuccede, ſi apre il campo ad un grave pericolo, che ſi ſcemi, o s'intepidiſca il fervore verſo l'Auguſtiſſimo Sagramento dell'Altare; paſſando intanto ſotto ſilenzio l'altro pericolo delle irriſioni de'miſcredenti: rifleſſioni, che ſono ſtate la cagione, per cui fu ſtabilito dai vigilantiſſimi Veſcovi, che non ſi eſtragga dal Tabernacolo la Piſſide, che non ſi porti fuori di Chieſa, nè con eſſa, o in Chieſa, o fuori di Chieſa, ſi dia le Benedizioni ſopra le tempeſte, o gl'incendj.

Perchè ſia proibito di benedire l'incendio coll' Eucariſt.

Sotto la ſteſſa legge proibitiva, è compreſo anche il caſo d'eſorcizare qualche Oſſeſſo.

§. 15. Simile è il caſo degli oſſeſſi, che ſi eſorcizzano; permettendoſi nel Rituale, che ſopra i loro petti, e le loro teſte, colle dovute cautele, ſi mettano le Reliquie de'Santi: *Reliquiæ quoque Sanctorum, ubi haberi poſſint, decenter ac tuto colligatæ & coopertæ, ad pectus vel ad caput obſeſſi reverenter admoveantur:* ma non ſi può accoſtare al capo o al petto dell'oſſeſſo l'Eucariſtia, pe'l

Anno 1755.

Afferuntur alia decreta, quæ hunc præciſe incendii caſum decidunt, & quid tunc agendum ſtatuunt.

tia de incendii caſu, ſat erit manum protendere ad Synodum Archiepiſcoei Pariſienſis habitam anno 1674. *art. 7. cap. 2.* in qua diſertis verbis cavetur, ne Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum quacunque de cauſa unquam ad incendia afferatur, indicta in Sacerdotem, qui deliquiſſet, ſuſpenſionia pœna; & ad Rituale Argentorarenſis Eccleſiæ evulgatum a bonæ mem: Cardinali de Rohan, impreſſumque anno 1742. ubi *pag.* 83. ſequentia adnotantur verba = *Prohibitum eſt inſuper*, ſermo eſt de Sacramento Altaris, *ne ad extinguenda incendia deferatur, & quidem ſub pœna ſuſpenſionis, a Miniſtris deferentibus ipſo facto incurrenda. Scriptum eſt: Non tentabis Dominum Deum tuum. Qui dixit mari = uſque huc venies .... & hic confringes tumentes fluctus tuos = poteſt & impetum ignis refrænare. Quandoque autem, ſicut potens, ſic & juſtus, mala quædam permittit; & quia, num facile ſit placabilis, ignoramus; vitandum illud omne, quod & quorumdam Chriſtianorum fidem infirmare poſſet, & noſtrorum honorem Myſteriorum malignis infidelium, aut hæreticorum irriſionibus exponere.* Qui temporalia a Deo expoſcit; pavibus debet eadem rogare, divinæque voluntati ſe omnino committere: *Quando petitis temporalia, cum modo petite, cum timore petite, illi committite, ut, ſi proſint, det., ſi ſcit obeſſe, non det. Quid autem obſit, quid proſit, medicus novit, non ægrotus:* inquit Sanctus Auguſtinns *in ſerm.* 354. *alias* 53. *de verbis Domini cap.* 7. Cum ſæviunt infortunia, homines plerumque Deum, quomodo oporteret, non orant: liberari ſe petunt, nihilque præterea curant: cumque cæteroquin pietate ac devotione erga Sacramentum Altaris exardeſcant, videntes educi illud e Tabernaculo poſt recitatas preces, afferri ad Eccleſiæ januam, eodemque adhibito per Sacerdotem benedici ad eam regionem, unde erumpunt turbines & procellæ, vel ad eam, in qua furit incendium; implentur fiducia quadam, certaque ſpe, ad exitum jam pertigiſſe calamitates ſuas, &, ſi id haud fiat, ſicuti ex juſto Dei judicio pluries reipſa non contingit, magnum exinde ſubeſt periculum, ne labefactetur vel tepeſcat fervens illa devotio erga Auguſtiſſimum Altaris Sacramentum; miſſo interea facto altero periculo irriſionum ab incredulis. Atque hæ profecto animadverſiones fecerunt, ur a Solertiſſimis Epiſcopis ſtatueretur, ne Pixis e Tabernaculo educatur, ne exportetur ab Eccleſia, neve cum ea in Eccleſia, vel extra Eccleſiam, ad tempeſtatea, aut incendia benedicatur.

Curvetita ad incendium benedictio cum Euchariſtia?

Interdict. afficit quoque hoc caſum obſeſſi exorcizandi.

§. 15. Haud abſimilis eſt obſeſſorum exorcizandorum ſpecies; in Rituali ſiquidem permittunrur Sanctorum Reliquiæ, opportunis adhibitis cautelis, eorum capitibus pectoribuſque imponi. *Reliquiæ quoque Sanctorum, ubi haberi poſſint, decenter ac tuto colligatæ & coopertæ, ad pectus, vel ad caput obſeſſi reverenter admoveantur.* Non tamen licer ad caput eorum, vel pectus, ſacram ad-

admovere Euchariſtiam, ob irreverentiæ periculum; *Sanctiſſima vero Euchariſtia ſuper caput obſeſſi, aut aliter ejus corpori non admoveatur, ob irreverentiæ periculum*. Etſi in vita Sancti Bernardi, in Chronicis Belgicis Molineti, & in Catalogo Belgico Bernardi a Lucemburgo *litt. G.* haud deſiderentur exempla Sanctorum Virorum, qui tale quidpiam præſtitere, atque ita ab Obſeſſis Dæmones ejecerunt: facta enim hæc, ſicut prædiximus, iis accenſenda ſunt exemplis, quæ admiratione quidem, non vero imitatione proſequi debeas.

Quiſnam eruditius & rectius de quæſtione hac diſſeruerit.

§. 16. Cæteris quibuſque Auctoribus Joannes Baptiſta Thiers eruditius, doctiuſque de hac quæſtione diſſeruit, illamque diremit juxta ea, quæ hactenus dicta ſunt, in ſuo Tractatu *de Sanctiſſimo Sacramento* 2. *part. Cap.* 12. & quidquid ibi latius attulit, legitur ab ipſo ſummatim reſumptum in ſuo Tractatu *de ſuperſtitionibus tom.* 2. *cap.* 13. Opus Thiers *de Expoſitione Sacramenti* valde commendatum, probatumque fuit pio, ac docto Cardinali Bonæ, uti noſſe licet ex ejus Epiſtola 321. in tomo hoc ipſo anno 1755. euſo, *pag.* 246. Laudatus Cardinalis in ea epiſtola inquit, præclarum ſe de illo opere feciſſe judicium, cum ſermonem de eo habuiſſet cum Patre Luca Dacherio, indeque ſubdit: *Librum optimum eſſe, & pium, & ab omnibus viris doctis ac eruditis approbatum. Omnes autem mirantur, quod argumentum per ſe ſterile, & hactenus intentatum, tanta ubertate tractaveris, ut nihil ei deſit, nihil ultra deſiderari poſſit. Audivi rumorem propter illum a quibuſdam Pariſiis excitatum fuiſſe, ſed protinus ſedatum, cum nihil in eo cenſuræ obnoxium ſit*. Tanti Cardinalis ſententiæ ipſi ſubſcribimus, ſed quoad præſentem quæſtionem erudite adeo diſcuſſam a Thiers, putamus, deeſſe nonnulla, quæ niſi congrua aliqua interpretatione ſolvantur, concidit Thiers aſſumptio, atque etiam nonnihil concuti poſſunt, quæ hactenus conſtituta ſunt.

Quæritur an verum quod Thiers aſſerit, nullam reperiri Synodum nec Rituale, ubi de hujuſmodi benedictione agatur.

§. 17. Hoc maxime Thiers expendit, cum in tot Synodis actum ſit ac conſtitutum, quidquid agi oportet, dum aliquod tempeſtatis, incendiique accidit infortunium, ne unam reperiri quidem ſuadentem, vel permittentem Benedictionem, Sacramento adhibito: Præterea, ex tot Ritualibus in Sacrarum Functionum normam impreſſis, nullum penitus adinveniri conſentiens, ut tempeſtatibus, incendiiſque, Sacramento adhibito, benedicatur; etſi cæteroquin ſimilia non deſint Ritualia, & monumenta Benedictionum, quæ, adhibitis Sanctorum Reliquiis, vel Crucis imaginibus, impertiantur: & ex tanto omnium ſilentio validum elicit argumentum adverſus ritum benedicendi, adhibito Sacramento, tempeſtatibus, incendiiſve. At ſi forte nonnulla extarent Ritualia, quibus hoc plane ſuaderetur, ingens concuteretur ædificium, omniaque diſrupta corruerent.

Sacerdotale Romanum P. Alberti Caſtellani

§. 18. In Sacerdotali Romano *pag.* 227. *a tergo, ſub tit. de Benedictione adverſus tempeſtates*, ſequentia verba adnotata reperiuntur: *Si expediens viſum fuerit, Sacerdos accipiat*

pel pericolo dell' irreverenza: *Sanctiſſima vero Euchariſtia ſuper caput obſeſſi, aut aliter, ejus corpori non admoveatur, ob irreverentiæ periculum:* ancorchè nella Vita di S. Bernardo, nelle Cronache Belgiche del Molinet, e nel Catalogo Belgico di Bernardo di Lucemburgo *littera G.* non manchino eſempj d' uomini Santi che l'hanno fatto, ed in queſto modo hanno ſcacciato i demonj dagli oſſeſſi; dovendo queſti caſi annoverarſi come ſi è detto, fra gli eſempj ammirabili e non imitabili.

Chi ſia ſtato quello, che con più erudizione e fondamento abbia ſcritto ſu queſta materia.

§. 16. Chi fra gli Autori ha con maggior erudizione e ſapere diſcorſo del punto preſente, riſolvendolo coerentemente al detto ſin ora, è ſtato Gio: Battiſta Thiers nel ſuo Trattato *del Santiſſimo Sagramento nella* 2. *part. al cap.* 12. e quanto ivi con ampiezza ha detto, ſi ritrova da eſſo compendioſamente riaſſunto nel ſuo Trattato *delle ſuperſtizioni al tom.* 2. *cap.* 13. L'Opera del Thiers *dell' Eſpoſizione del Sagramento* fu molto lodata ed approvata dal pio e dotto Cardinale Bona, come ſi veda *nella ſua lettera* 321. nel tomo ſtampato queſt'anno medeſimo 1755. *alla pag.* 246. Dice il Cardinale nella Lettera, d'aver già dato il ſuo giudizio favorevole del Libro, avendone parlato col Padre Luca d' Achery, e poi ſoggiugne: *Librum optimum eſſe, & pium, & ab omnibus viris doctis ac eruditis approbatum. Omnes autem mirantur, quod argumentum per ſe ſterile, & hactenus intentatum, tanta ubertate tractaveris, ut nihil ei deſit, nihil ultra deſiderari poſſit. Audivi rumorem propter illum a quibuſdam Pariſiis excitatum fuiſſe, ſed protinus ſedatum, cum nihil in eo cenſuræ obnoxium ſit*. Noi ci ſottoſcriviamo al ſentimento di un così gran Cardinale; ma in ciò che appartiene alla queſtione preſente trattata con tanta erudizione dal Thiers, crediamo mancare alcune coſe, alle quali ſe non ſi dà uno sfogo competente, cade l'aſſunto del Thiers, ed anche in parte può crollare quanto ſin ad ora ſi è detto.

Se ſia vera l'aſſerzione del Thiers non trovarſi alcun Sinodo, nè Rituale, che tratti di tal benedizione.

§. 17. Conſidera il Thiers, che, eſſendoſi in tanti Sinodi trattato di quanto dee farſi, quando ſuccede la diſgrazia di qualche tempeſta, o di qualche incendio, neppur uno vi ſia, che inſinui, o permetta la Benedizione col Venerabile; inoltre, che in tanti Rituali ſtampati per regola delle Funzioni, neppur uno ſe ne ritrovi, in cui ſi ammetta il benedire le tempeſte, e gl' incendj col Sagramento; ancorchè non manchino ſimili Rituali, e monumenti delle Benedizioni da farſi o colle Reliquie de' Santi, o colle Immagini della Croce: e da tanto univerſale ſilenzio ricava un forte argomento contra il rito di benedire col Sagramento le tempeſte, o gl'incendj. Ma ſe per avventura ſi ritrovaſſero Rituali, che ciò inſinuaſſero, crollerebbe la gran fabbrica, ed il tutto caderebbe a terra.

Il Sacerdotale Romano del P. Caſtellani, e il

§. 18. Nel Sacerdotale Romano *alla pag.* 227. *a tergo, ſotto il titolo della Benedizione contra le tempeſte*, ſi ritrovano regiſtrate le ſeguenti parole: *Si expediens viſum fuerit*,

Rituale del Card. Santorio approvano detta benedizione.

rit, Sacerdos accipiat reverenter Corpus Domini in Vaſe debito, & Eccleſia exiens, nubes in modum Crucis cum dicto Vaſe ſignet. E nel Rituale del Cardinale Santorio *alla p.* 709. nel titolo degli Eſorciſmi *contra ingruentes aereas tempeſtates*, ſono regiſtrate queſte altre parole: *Poſtea, ſi expedire viſum fuerit, Sacerdos accipiat reverenter & cum luminaribus Corpus Domini in Calice, aut alio Vaſe debito, & Eccleſiam exiens, nubes in modum Crucis cum dicto Vaſe ſignet*. Autore del Sacerdotale Romano fu il Padre Alberto Caſtellano dell' Ordine de' Predicatori, che con molta fatica lo compoſe, e lo dedicò al Sommo Pontefice Leone X. E prima che foſſe ſtampato, fu eſaminato, e corretto per ordine del Pontefice Pio IV. come può vederſi *nel tom. 2. degli Scrittori dell' Ordine de' Predicatori* del P. Giacomo Echard *alla pag.* 48. Autore dell' altro Rituale fu il Cardinale Santorio detto di Santa Severina, come atteſta il Ciacconio *nella di lui Vita al tom. 3. pag.* 1044. e di queſto Rituale del Cardinale Santorio ſi parla con gran riſpetto nel Breve del Sommo Pontefice Paolo V. che incomincia *Apoſtolicæ Sedis*, e che fu ſpedito ſotto il giorno 12. di Luglio 1614. e che è ſtampato in teſta al Rituale Romano pubblicato dallo ſteſſo Pontefice Paolo, dicendoſi in eſſo, che i Cardinali deputati per l'edizione del nuovo Rituale, conſiderarono gli antichi Rituali, e ſpecialmente quello, *quod vir ſingulari pietate, zelo, & doctrina, bonæ memoriæ Julius Antonius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Sanctæ Severinæ nuncupatus, longo ſtudio, multaque induſtria & labore pleniſſimum compoſuerat*.

& Rituale Card. Sanctorii hanc benedict. probant

cipiat reverenter Corpus Domini in vaſe debito, & Eccleſia exiens, nubes in modum Crucis cum dicto vaſe ſignet. Et in Rituali Cardinalis Sanctorii *pag.* 709. *ſub tit. de Exorciſmis contra ingruentes aereas tempeſtates* hæc adſcripta leguntur verba: *Poſtea, ſi expedire viſum fuerit, Sacerdos accipiat reverenter & cum luminaribus Corpus Domini in calice, aut alio vaſe debita, & Eccleſiam exiens, nubes in modum Crucis cum dicto vaſe ſignent*. Auctor Sacerdotalis Romani fuit Pater Albertus Caſtellani Ordinis Prædicatorum, qui multo labore illud elucubravit, dicavitque Leoni X. Pontifici Maximo. Et antequam typis traderetur, examinatum emendatumque fuit juſſu Pii IV. Pontificis, veluti cognoſcere eſt *tom. 2. Scriptorum Ordinis Prædicatorum P. Jacobi Echard pag.* 48. Alterum Rituale auctorem habuit Cardinalem Sanctorium, S. Severinæ nuncupatum, teſte Ciacconio *in ejus Vita tom. 3. pag.* 1044. De hoc autem Ritoali Cardinalis Sanctorii perhonorifica fit mentio in Brevi Summi Pontificis Pauli V. incipiente *Apoſtolicæ Sedis* dato quarto Idus Julii 1614., impreſſoque ad frontem Ritualis Romani ab eodem Paulo Pontifice evulgati; in eo quippe refertur, Cardinales ad novi Ritualis editionem deſignatos, vetera expendiſſe Ritualia, præſertim vero illud, *quod vir ſingulari pietate, zelo, & doctrina, bonæ memoriæ Julius Antonius S. R. E. Cardinalis Sanctæ Severinæ nuncupatus, longo ſtudio, multaque induſtria & labore pleniſſimum compoſuerat*.

Tali opere non ſono mai ſtate autorizzate: e ciò in primo luogo ſi prova in quanto al Sacerdot. Romano.

§. 19. Ciò non oſtante reſta nel ſuo vigore l'aſſertiva del Thiers, mancando alle accennate due Opere il peſo della pubblica autorità. Noi non leviamo il pregio alla bell'Opera del P. Alberto Caſtellano; ma diciamo, che è un' Opera di un' autore privato; e che non v'è prova veruna, che foſſe approvata dal Pontefice Pio IV. Nè queſta è una noſtra capriccioſa invenzione. Si tratta nella detta Opera della forma condizionata del Batteſimo, e ſi aſſegnano le circoſtaoze, oelle quali è luogo alla forma condizionata nel detto Sacramento; ed univerſalmente ſi eſclude la forma condizionata nel Sacramento della Penitenza: *Secus in Sacramento Pœnitentiæ, quod nou licet*. I Teologi, che eſcludono la forma condizionata nel Sacramento della Penitenza, ſi prevalgono dell'autorità del Sacerdotale Romano del predetto Religioſo, dandolo per approvato dal Sommo Pontefice. Ma gli altri, che ammettono la condizionata nel Sacramento della Penitenza, francamente riſpondono, non eſſere mai ſtato provato, nè poterſi provare, che l' Opera predetta ſia ſtata approvata da verun Sommo Pontefice; come anche da Noi è ſtato riferito nella Noſtra Opera *de Synodo Diœceſana al lib. 7. cap. 15. num. 2. e ſeg. dell' ultima edizione Romana*, che ormai ſi può dir terminata, e che quanto prima ſarà pubblicata. Non potendoſi tralaſciare la riflessione, che ſe l' Opera del Padre Caſtellano

Publica tamen auctoritate nunquam fuerunt eadem opera approbata. Et primo id probat. quoad Sacerdotale Roman.

§. 19. His tamen nihil faceſſentibus, ſtat Thiertis Aſſertio: præindicata quippe duo Opera publicæ auctoritatis pondere deſtituuntur. Nos nihil detractum volumus egregio Operi Patris Alberti Caſtellani, ſed aſſerimus, eſſe privati Auctoris Opus, nullumque extare argumeotum, quo illud a Pio IV. Pontifice approbatum demonſtretur. Neque id temere aut nulla ratione affirmamus. Agitur in eo Opere de Baptiſmi forma ſub conditione, ac recenſentur peculiares factorum circumſtantiæ, quando, in hujuſmodi Sacramento adminiſtrando, forma ſub conditione uti licet; a Sacramento autem Pœnitentiæ univerſim hæc forma ſub conditione rejicitur: *Secus in Sacramento Pœnitentiæ, quod non licet*. Theologi illi, qui in Sacramento Pœnitentiæ miniſtrando locum eſſe negant formæ ſub conditione, auctoritate utuotur Sacerdotalis Romani a præfato Religioſo compoſiti, venditantes illud Pontificia auctoritate roboratum. At cæteri, quibus forma ſub conditione in Pœnitentiæ Sacramento probatur, fidenter reſpondent, neque anteacto tempore fuiſſe unquam demonſtratum, nec demonſtrari nunc poſſe, enunciatum Opus fuiſſe ab aliquo ex Summis Pontificibus approbatum, quod & ipſi expreſſimus in Noſtro Opere *de Synodo Diœceſana lib. 7. cap. 15. tom. 2. & ſeq. noviſſimæ editionis Romanæ*, jam jam abſolutæ & quamprimum evulgandæ. Prætermittenda nec eſt conſideratio illa, ſi nimirum Opus Patris Caſtel-

Anno 1755.

ſtellani approbatum fuiſſet a Pio IV. Pontifice, Sanctum Carolum Borromeum Pontificis Nepotem, totoque ejus Pontificatu in Eccleſiaſticis negotiis maxime verſatum, haud ſuiſſe permiſſurum, ut in ſua Diœceſana Synodo, ſuaque itidem in Synodo Provinciali poſtea coactis, ſtatueretur, quod noſcitur reipſa ſtatutum, quodque omnimode adverſatur iis, quæ in præfato Opere Patris Caſtellani tradita leguntur.

Hiſtorica narratio de Rituali Card. Sanctorii.

§. 20. Hinc ad Rituale Cardinalis Sanctorii gradum facimus. Celebris Præſul Fontanini, qui paucos librorum peritia ſibi pares habuit, in appendice ad Catalogum librorum bonæ memoriæ Cardinalis Imperiali, *littera S*. hæc adnotata reliquit: *Opus rariſſimum, ſine principio, & ſine, impreſſum ſub Paulo V.*, & jure quidem: egregii quippe hujuſce operis impreſſa folia deliteſcebant in angulo Vaticanæ Bibliotecæ, quorum notitia ad Viros Sacrorum Rituum ſtudioſos delata, impetrarunt hi, ut ſimul colligerentur, quo eorum exemplum ſibi ſumere liceret. Tunc vero factum, ut multi ejuſdem ſibi exemplum comparaverint, quod in ſuis Bibliotecis condiderunt, cum ante id temporis pauca eſſent, atque rariora exempla: neque enim alia eouſque comperta erant exempla, quam quæ extabant, & nunc etiam extant, unum in Bibliotecha Monaſterii S. Crucis in Hieruſalem, duo autem in Bibliotecha Collegii Romani, quorum alterum fuit Venerabilis Cardinali Bellarmini, alterum Præſulis Coccini Rotæ Auditoris. Uti prænotatum eſt, aſſerit Præſul Fontanini, Rituale Cardinalis Santorii principio deſtitui, & fine; idque omnino verum, quemadmodum videre eſt in exemplis mox ſupra indicatis. Teſtatur, illud ſub Paulo V. impreſſum, at non meminit, quod illum latuerit fortaſſe, ſuppreſſum fuiſſe juſſu ejuſdem Pontificis, dum adhuc ſub prælo eſſet, quemadmodum ab eodem Præſule Coccino ſua manu adnotatum legitur in præfato Rituali, in Collegio Romano, uti prædictum eſt, aſſervato: *Hoc Opus, dum adhuc ſub prælo eſſet, ſuppreſſum fuit Romæ tempore Pauli V., ideoque caret principio, medio, & fine*. Et licet in ejuſdem Ritualis exemplis noviſſime evulgatis, ac diſtributis, initium reperiatur ac finis, facile tamen deprehenditur, & initium, & finem ipſis fuiſſe, quamvis fortaſſe parum conſiderate, ſuperadditum, ne per manus abiret mutilum exemplum, nec caput habens nec pedes.

Plura ei ſuperaddita ſub initium.

§. 21. Id vero comprobatur ex titulo, ſive inſcriptione præfatis recentibus exemplaribus præpoſita, conſtat quippe his verbis: *Rituale Sacramentorum Romanum, Gregorii XIII. Pontificis Maximi juſſu editum. Romæ* 1584. in quo facti veritas primum deſideratur, cum de imprimendo Rituali Cardinalis Sanctorii cogitatum fuerit tantummodo ſub Pontificatu Pauli V., uti mox ſupra dictum eſt, nec cuſum illud fuerit ſuperſtite Auctore, qui e vivis exceſſit ſub annum 1601., Clemente VIII. Pontifice, ſed ab ejuſdem

hæ-

Pont. A. XV.

lano foſſe ſtata approvata dal Pontefice Pio IV. non avrebbe S. Carlo Borromeo, ch' era di lui nipote, e che nel tempo del di lui Pontificato aveva avuta tutta l'ingerenza negli affari Eccleſiaſtici, permeſſo, che nel ſuo Sinodo Dioceſano, ed in un ſuo Concilio Provinciale tenuti dopo il predetto tempo, ſi ſtabiliſſe quanto fu ſtabilito, e che è in tutto e per tutto contrario a quanto ſi legge nell'Opera predetta del Caſtellano.

Notizie Iſtoriche intorno al Rituale del Card. Santorio

§. 20. Facendo poi paſſaggio al Rituale del Cardinale Santorio, il celebre Monſignor Fontanini, Uomo, che ha avuti pochi pari nella cognizione de' Libri, nell' appendice al Catalogo de' Libri del fu Cardinale Imperiali, *alla lettera S*, così laſciò ſcritto, trattaudo del detto Rituale *Opus rariſſimum, ſine principio & ſine, impreſſum ſub Paulo V.* e ſcriſſe molto bene; imperocchè i fogli di queſta bell'Opera ſtampati, erano ſepolti in un'angolo della Biblioteca Vaticana, ed avendone avuta notizia alcuni uomini ſtudioſi de' Sacri Riti, eſſi ottennero, che ſe ne faceſſe l'unione, per averne un eſemplare; ed allora fu, che molti procurarono d'averne uno da mettere nella ſua Libreria, mentre prima del detto tempo pochi e rari erano gli eſemplari, non eſſendovi fino a quel tempo ſtata altra notizia, che di un eſemplare, ch'era, ed è nella Biblioteca del Monaſtero di S. Croce in Geruſalemme, e di due altri eſemplari, che erano e ſono nella Biblioteca del Collegio Romano, uno de' quali fu del Venerabile Cardinale Bellarmino, e l'altro di Monſignor Coccino Uditore di Rota. Come ſi è veduto, Monſignor Fontanini dice, che il Rituale del Cardinale Santorio è ſenza principio, e fine; e ciò è ſuſſiſtente, come ſi può vedere negli eſemplari poc'anzi indicati. Atteſta, che fu ſtampato ſotto Paolo V., ma non fa menzione, perchè forſe non ne avrà avuta notizia, che, mentre ſi ſtampava, fu ſoppreſſo per ordine dello ſteſſo Pontefice, come ſi trova notato di mano di Monſignor Coccino nel predetto Rituale, eſiſtente come ſi è detto nel Collegio Romano: *Hoc Opus, dum adhuc ſub prælo eſſet, ſuppreſſum fuit Romæ tempore Pauli V., ideoque caret principio, medio, & fine*. E ſebbene negli ultimi eſemplari dello ſteſſo Rituale, come ſopra, pubblicati e diſtribuiti, ſi vede, eſſervi il principio ed il fine; vi vuol poco però a comprendere, che vi fu fatto l'aggiunta del principio e del fine (ma forſe ſenza tutte le dovute avvertenze) per non laſciar correre un eſemplare mutilo, e ſenza principio, e fine.

Vi ſono ſtate fatte varie aggiunte ſul principio.

§. 21 La prova di queſt'aſſunto ſi deſume dal Titolo, o ſia Frontiſpizio de' predetti ultimi eſemplari, eſſendo eſſo concepito colle ſeguenti parole: *Rituale Sacramentorum Romanum, Gregorii XIII. Pontifici Maximi juſſu editum. Romæ* 1584., il che non ſuſſiſte in fatto, eſſendoſi penſato alla ſtampa del Rituale del Cardinale Santorio nel Pontificato di Paolo V., come poc'anzi ſi è detto, e non eſſendo ſtata fatta la ſtampa nel tempo, che vivea l'Autore, che morì l'anno 1601. nel Pontificato di Clemente

VIII.

VIII., ma benſi da' ſuoi eredi nel Pontificato di Paolo V., come or ora vedraſſi.

Ed al fine

§. 22. Ne' predetti eſemplari ſi ritrova pure il fine, leggendoſi *alla pag.* 712. *Ritualis Romani Finis*. Nè chi ſi preſe il penſiero di ſupplire ciò, che mancava, ebbe l'avvertenza d'oſſervare il mezzo, mancando in eſſi, come in tutti gli altri precedenti, le pagine intermedie fra *la pag.* 252. e *la pag.* 257. Ma, ciocchè ſiaſi di queſta rifleſſione, reſtringendo il diſcorſo al fine, vi vuol poco a comprendere la recente aggiunta di alcuni fogli, che non ſolo ſi deſume dalla carta, e dall'inchioſtro, ma dal numero delle pagine; arrivando gli ultimi eſemplari *alla pag.* 712., quando i due eſemplari antichi, cioè quello ch'era del Cardinale Bellarmino, e l'altro della Biblioteca di S. Croce in Geruſalemme, terminano *alla pag.* 604., e quando l'altro di Monſignor Coccino termina *alla pag.* 708. in tal maniera, che la Benedizione col Venerabile non ſi ritrova in verun'altro eſemplare, che negli ultimi; leggendoſi eſſa *alla pag.* 709. e non eſſendovi fra gli antichi eſemplari verun' eſemplare, che paſſi la pagina 708.

Perchè foſſe ſoppreſſo fra le ſtampe.

§. 23. Per compimento di tutto ciò, che riſguarda il Rituale del Cardinale Santorio, altro non reſta, che l'indagare il motivo, per cui ne fu ſoppreſſa la ſtampa nel tempo del Pontificato di Paolo V. Ed a queſta indagine ſembra poterſi pienamente ſoddisfare con ciò, che ſi ritrova ſcritto di carattere del Venerabile Cardinale Bellarmino nell'eſemplare del Rituale del Cardinale Santorio, di cui eſſo prevalevaſi, e che, come più volte ſi è detto, è della Biblioteca del Collegio Romano: *Hic Liber confectus eſt a Cardinali Sanctæ Severinæ longo tempore & magno labore, & ſi quidem ſub nomine prædicti Cardinalis fuiſſet impreſſus, dempto illo verbo Romani* (quale parola benchè non ſi trovaſſe nel frontespizio, che non fu allora ſtampato, ritrovavaſi però nella prima pagina dell'Opera: *Ritualis Romani Liber primus*) *potuiſſet libere communicari cum omnibus: ſed non placuit iis, ad quos pertinebat, ut cum nomine Romani publicaretur; & non placuit hæredi Cardinalis, ut ſine nomine Romani exiret. Ea cauſa eſt, cur hic Liber lucem non aſpiciat, & imperfectus ac mutilus extet in privatis Bibliothecis.*

Contuttociò merita lode, benchè non abbia forza di legge.

§. 24. L'Opera dunque del Cardinale Santorio merita ogni lode, e giuſtiſſimi ſono gli encomj, che di eſſa ſi leggono non meno nella nota del Cardinale Bellarmino, che nel Breve di Paolo V. di ſopra memorato; e Noi avendo avuta occaſione d'ammirare più volte la fatica e l'erudizione dell'Autore, non abbiamo laſciato di prevalercene, e di rendergli nelle Noſtre Stampe la dovuta giuſtizia. Ma, ſtanti le notizie poc'anzi eſpoſte, reſta impoſſibile il poter dare ad eſſa la forza di legge, e qualificarla come Opera approvata da Sommi Pontefici, e come un Rituale Romano; competendo unicamente queſto titolo a quello del Pontefice Paolo V., che traſmiſe ai Patriarchi, Arciveſcovi, e Veſcovi, *ut in poſterum, tam-*

hæredibus ſub Pontificatu Pauli V., quemadmodum mox infra conſtabit.

Et ad finem.

§. 22. In prædictis exemplaribus & finis quoque conſpicitur; *pagina quippe* 712., hæc leguntur verba: *Ritualis Romani Finis*. Qui autem id ſibi ſumpſit, ut extrema ſuppleret, mediam partem ſatis non inſpexit, ubi non minus in ipſis, quam in cæteris quibuſcumque exemplis deſiderantur paginæ, *quæ a pag.* 252. *ad pag.* 257. *ſubſequuntur*. Verum, quanticumque ſit hæc animadverſio, ſermonem omnem colligentes ad finem, facili negotio detegitur recens ſuperadditio nonnullorum foliorum, quæ non ſolum ex charta & atramento evincitur, ſed ex ipſo paginarum numero; poſtrema quippe exemplaria ad paginam pertingunt 712., cum cæteroquin duo vetera exempla, alterum nempe Cardinalis Bellarmini, & alterum in Bibliotecha S. Crucis in Hieruſalem aſſervatum, paginam 604. non prætergrediantur, atque etiam alterum Præſulis Coccini pag. 708. compleatur. Ritus itaque Benedictionis cum Sanctiſſimo Sacramento nonniſi in poſtremis exemplaribus reperitur, cum legatur ipſe ad pag. 709., & cæteroquin vetera inter exemplaria nullum paginam 708. prætergrediatur.

Quare dum adhuc ſub prælo eſſet, ſuppreſſum?

§. 23. Ad abſolutiſſimam notitiam eorum omnium, quæ Rituale reſpiciunt Cardinalis Sanctorii, nil ſupereſt aliud, quam inquirere cauſam, cur fuerit, Paulo V. Pontifice, ſudante prælo ſuppreſſum. Huic autem inveſtigationi videntur poſſe cumulate ſatis facere ea ipſa, quæ charactere Venerabilis Cardinalis Bellarmini adnotata reperiuntur in exemplo Ritualis Cardinalis Sanctorii, quo Bellarminus utebatur, quodque, uti ſæpius monuimus, extat in Bibliotecha Collegii Romani. *Hic Liber confectus eſt a Cardinali Sanctæ Severinæ longo tempore, & magno labore, & ſi quidem ſub nomine prædicti Cardinalis fuiſſet impreſſus, dempto illo verbo Romani* (quod verbum etſi non extaret in libri fronte, tunc non impreſſa; aderat illa tamen in prima Operis pagina. *Ritualis Romani Liber primus*) *potuiſſet libere communicari cum omnibus: ſed non placuit iis, ad quos pertinebat, ut cum nomine Romani publicaretur; & non placuit hæredi Cardinalis, ut ſine nomine Romani exiret. Ea cauſa eſt, cur hic Liber lucem non aſpiciat, & imperfectus ac mutilus extet in privatis Bibliotechis.*

Commendatione tamen dignum, licet auctoritate legis deſtitutum.

§. 24. Eſt itaque Opus Cardinalis Sanctorii omni commendatione dignum, optimoque jure ſibi vindicat laudes, quæ de eo, tum in adnotatione Cardinalis Bellarmini, tum & in præmemorato Brevi Pauli V. leguntur. Noſque ipſi Auctoris laborem, & eruditionem ſæpius admirati, non prætermiſimus eo uti, debitamque laudem in noſtris evulgatis Operibus ipſi tribuere. At, ex ſuperius allatis notitiis, fieri nullo modo poteſt, ut ipſi via legis concedatur, exiſtimeturque veluti opus a Summis Pontificibus approbatum, & tanquam Rituale Romanum; titulus enim hic ſolummodo convenit Rituali Pauli V. Pontificis, ad Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos per ipſum directo, *ut in poſterum tamquam Eccleſiæ Ro-*

Anno 1755. Rituale Rom. a Paulo V. editum, quid de propoſita quæſtione conſtituat.

manæ Filii, ejuſdem Eccleſiæ omnium Matris & Magiſtræ auctoritate conſtituto Rituali in Sacris functionibus utantur, & in re tanti momenti, quæ Catholica Eccleſia, & ab ea probatus uſus antiquitatis ſtatuit, inviolate obſervent: uti legitur in illius Brevi anni 1614., quo Rituale Romanum confirmat, & in quo licet adnotatæ legantur preces recitandæ *ad repellendam tempeſtatem*, fiatque mentio ſonitus æris campani, ſigni Crucis: atque aſperſionis aquæ benedictæ; nullum tamen omnino fit verbum de Benedictione, adhibito Sacramento impertienda.

Collatio operum Cardin. Sanctorii, & P. Caſtellani cum Syn. S. Caroli.

§. 25. Denique in una libræ lance ſtatuatur opus Cardinalis Sanctorii, quod, quanticumque tandem ſint reliquæ exceptiones omnes, nunquam dici poterit Pontificia auctoritate roboratum, illique in novam oneris acceſſionem ſuperaddatur alterum Opus Patris Caſtellani, nunquam & ipſum approbationem illam Pontificiam conſequutum; in altera vero lance ponantur Synodi Sancti Caroli Borromæi, quamvis illæ, ſi vim legis conſideres, in Diœceſi, totaque Provincia Mediolanenſi ſolummodo obtineant; hæcque omnia ſi quiſpiam ponderet, conſpiciet illico propendere illam Synodorum lancem, quumque, aliquo hujuſmodi caſu ſeſe offerente, deliberandum erit, obſtrictum ſe noſcet, vi quidem directiva, amplecti quidquid fuit a S. Carolo præfatis in Synodis conſtitutum. Non indigent profecto præfatæ Synodi, ut quidquam illis adjiciatur, at ſi quæ fieri vellet acceſſio, in promptu illa quidem eſſet, & facillime comparanda ex aliis Synodis, & Ritualibus aliarum Diœceſium, in quibus ex norma in S. Caroli Synodis tradita, ſtatutum cernitur, ut cum incendii periculum ſubeſt, aperiatur Tabernaculum, Sacramentum relinquatur obtectum, religioſa fiat precum recitatio, nec extrahatur Sacramentum, ac proinde ne cum eodem ad incendia, tempeſtateſque benedicatur.

Alia Synodus Italica, Auctorumq. Sententiæ, quibus propoſita aſſertio roboratur.

§. 26. Supra allatæ ſunt Synodorum, Auctorumque tranſalpinorum auctoritates, nunc alias ſuperaddemus ex Italis noſtris deſumptas. Injuriam ſibi faceret is, cui incomperta eſſent tum eximia virtus Præſulis Gratiani olim Ameriæ Epiſcopi, tum ejuſdem celebris Synodus habita anno 1595., *in cujus capite* 109. ita legitur. *Ad arcendas pluvias, aut tempeſtates, procellaſque, quæ forte impendere videbuntur, nemo Sacerdos Pyxidem ipſam cum Sacramento efferat, ſed tantum Tabernaculum, patefacto oſtio, adaperiat, & in conſpectu Sacramenti, genibus ad terram datis, Litanias, aliaſque precationes ejus rei cauſa inſtitutas, pie ſancteque cum populo, qui aderit, aut cum Clericis, aut etiam ſolus, peragat, Divinamque benignitatem, ut mala, quæ peccata noſtra merentur, miſericordia ſua avertat, religioſe precetur.* Perſpecta quoque eſt præſtantia in rebus ad Ritus ſpectantibus Patris Bartholomæi Gavanti, qui compoſuit *Enchiridion*, ſeu *Manuale Epiſcoporum* ad ſacras functiones rite dirigendas; in hoc autem *verbo Euchariſtia num.* 14. hæc ſcripta reliquit: *Non adhibeatur contra grandinem, puta in valvis Eccleſiæ, benedicendo aerem.* Nec miſſum faciemus Clericatum, utcumque cæteris recentiorem, non exiguam tamen laudem

Pont. A. XV. Il vero Rituale Romano ſtampato per ord. di Paolo V. coſa ſtabiliſca del caſo preſente.

quam Eccleſiæ Romanæ Filii, ejuſdem Eccleſiæ omnium Matris & Magiſtræ auctoritate conſtituto Rituali in Sacris functionibus utantur, & in re tanti momenti, quæ Catholica Eccleſia, & ab ea probatus uſus antiquitatis ſtatuit, inviolate obſervent: come ſi legge nel di lui Breve del 1614. in cui conferma il Rituale Romano, e nel quale ſebbene ſono inſerite le preci da dirſi *ad repellendam tempeſtatem*, e ſi fa menzione del ſuono delle campane, e del Segno della Croce, e dell' aſperſione coll' acqua benedetta, nulla però ſi dice della Benedizione col Venerabile.

Paragone dell' opera del Cardinal Santorio e del Padre Caſtellano, colli Sinodi di S. Carlo.

§. 25. Finalmente ſi metta da una parte della bilancia l' Opera del Cardinale Santorio, che, ciocchè ſiaſi di tutte le altre eccezioni, non potrà mai dirſi, che ſia ſtata riveſtita col manto dell' autorità Pontificia; e ſe le metta per ſopraccarico l' altra Opera del Padre Caſtellano, che nemmeno ha avuta mai la detta approvazione; e nell' altra parte della bilancia ſi mettano i Sinodi di San Carlo, ancorchè la loro forza, in linea di legge, ſia riſtretta alla Dioceſi e Provincia di Milano: e chi peſa, vedrà, prevalere quella parte della bilancia, in cui ſono i Sinodi predetti; e dovendo prender partito, quando ſucceda il caſo, in linea direttiva, ſi ritroverà aſtretto ad abbracciare quanto ſi ritrova ſtabilito da San Carlo ne' predetti Sinodi. Non hanno certamente queſti Sinodi biſogno di ſopraccarico; ma, quando il ſopraccarico ſi voleſſe ritrovare, non mancherebbe, deſumendolo da altri Sinodi, e Rituali d' altre Dioceſi, ne' quali, aderendo ai Sinodi di San Carlo, ſi vede ſtabilito, che ne' pericoli degl' incendj ſi apra il Tabernacolo, ſi laſci coperto il Venerabile, ſi recitino divotamente le preci; nè il Sagramento ſi eſtragga, e per conſeguenza con eſſo ſi dia la Benedizione ſopra gl' incendj, o le tempeſte.

Aggionta di un' altro Sinodo Ital. ed autorità di Dottori in conferma della ſtabilita ſentenza.

§. 26. Di ſopra ſi ſono riferite le autorità de' Sinodi, e degli Autori Oltramontani; ora aggiungeremo quelle de' noſtri Italiani. Farebbe gran torto a ſe ſteſſo, chi non aveſſe cognizione del merito di Monſignor Graziani già Veſcovo di Amelia, e del ſuo celebre Sinodo tenuto l' anno 1595. *nel di cui cap.* 109. così ſi legge *Ad arcendas pluvias, aut tempeſtates, procellaſque, quæ forte impendere videbuntur, nemo Sacerdos Pyxidem ipſam cum Sacramento efferat, ſed tantum Tabernaculum, patefacto oſtio, adaperiat, & in conſpectu Sacramenti, genibus ad terram datis, Litanias, aliaſque precationes ejus rei cauſa inſtitutas, pie ſancteque cum populo, qui aderit, aut cum Clericis, aut etiam ſolus, peragat: Divinamque benignitatem, ut mala, quæ peccata noſtra merentur miſericordia ſua avertat, religioſe precetur.* Notorio pure è il merito, nella materia de' Sacri Riti, del Padre Bartolommeo Gavanto, che compoſe l' *Enchiridion*, o ſia *Manuale de' Veſcovi*, per ben regolare le ſacre funzioni; ed in queſto, *alla parola Euchariſtia, al num.* 14. così laſciò ſcritto: *Non adhibeatur contra grandinem, puta in valvis Eccleſiæ, benedicendo aerem.* Ne tralaſcieremo il Clericato, che benchè più recente degli altri, ha avuto il

ſuo

Pont. A. XV. ſuo gran pregio, leggendoſi *nella deciſ.* 60. *de Euchariſtia num.* 11. quanto ſiegue: *At ad benedicendum aerem contra grandinem, prohibitum eſt, Sacram Euchariſtiam exponere in valvis Eccleſiæ.*

Iterata lode dell' Emin. Vicario, ed ordini opportuni. §. 27. Terminiamo la preſente lettera, non meno perchè ſiamo oppreſſi da altre faccende, ma perchè ſiamo anche tormentati dal caldo. Approviamo la ſua prudente condotta nel non aver fatto verun riſentimento contra quel buon Sacerdote, che fuori della porta della Chieſa di San Niccola in Carcere diede la Benedizione ſopra il popolo e ſopra l' incendio, ſembrandoſi molto adattabile le parole di San Bern. *nel ſer.* 40. *ſuper Cantica*, ove così laſciò ſcritto: *Etiamſi perperam actum quid deprebendas, nec ſi judices proximum; magis autem excuſa. Excuſa intentionem, ſi opus non potes: puta ignorantiam, puta ſubreptionem, puta caſum.* Ma non eſſendo poi del dovere, che le coſe che non ſono ben fatte, colla connivenza prendano piede, e colla frequenza degli atti prendano una patina di legittima e venerabile oſſervanza, non ſolo avrà la bontà di far conſervare queſta Noſtra Lettera nella ſua Cancelleria, ma altresì di pubblicare, anche colla noſtra autorità, un'Editto regolativo di quanto dee farſi nel caſo degl'incendj, per pregare Iddio, ſecondo i Riti della Santa Romana Chieſa; conformandoſi nell' Editto in tutto e per tutto a quanto ſi vede ſtabilito da San Carlo, ed è ſtato da Noi diffuſamente eſpoſto in queſta Noſtra Lettera. Ed abbracciandola, con pienezza di cuore le diamo l'Apoſtolica Benedizione.

Dat. 27. di Luglio 1755. del Pont. 15. Datum apud S. Mariam Majorem die 27. Julii 1755. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquinto.

Anno 1755. dem conſecutum; in cjus quippe *deciſione* 60. de Euchariſtia *num.* 11. hæc leguntur: *At ad benedicendum aerem contra grandinem, prohibitum eſt Sacram Euchariſtiam exponere in valvis Eccleſiæ.*

Iterata commendatio Eminent. Vicarii, ac monita. §. 27. His Litteris finem imponimus, tum quia aliis obruimur curis, tum & quia æſtivis caloribus afficimur. Prudens nobis probatur Fraternitatis tuæ agendi ratio, dum nihil graviter egiſti in pium illum Sacerdotem, qui extra Januam Eccleſiæ S. Nicolai in Carcere Benedictionem ſuper populo, & ad incendium eſt impertitus; valde enim huic caſui congruere nobis videntur verba S. Bernardi *Serm.* 40., *ſuper Cantica*, ubi hæc ſcripta reliquit: *Etiamſi perperam actum quid deprehendas, nec ſi judices proximum; magis autem excuſa. Excuſa intentionem, ſi opus non potes: puta ignorantiam, puta ſubreptionem, puta caſum.* Verum cum haud juſtum æquumve ſit, ut, quæ ſunt minus recte geſta, conniventia invaleſcant, iteratiſque actibus quamdam veluti legitimæ ſpectabiliſque conſuetudinis ſpeciem obtineant, non ſolum tibi curæ erit, hanc Noſtram Epiſtolam in Cancellaria tua cuſtodiri, verum etiam Edictum, interpoſita auctoritate noſtra propones, in certam normam eorum, quæ, excitato incendio aliquo, præſtanda ſunt, ut Deo ſupplicetur juxta ritum S. Romanæ Eccleſiæ: Edictumque ipſum, veluti ad amuſſim, exiges ad ea, quæ a Sancto Carolo noſcuntur conſtituta, quæque fuerunt a nobis in his Noſtris Litteris fuſius expoſita. Teque, Ven. Frater Noſter, ex animo amplectentes, Apoſtolicam Benedictionem tibi peramanter impertimur.

Datum apud S. Mariam Majorem die 27. Julii 1755. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquinto. *Dat. 27. Julii 1755. Pont. 15.*

L. QUOD EPISCOPIS VICARIIS

Apoſtolicis Indiarum Orientalium injunctum fuit, ut ſi Epiſcopum Coadjutorem, vel Vicarium generalem non haberent, hunc ſibi adſciſcerent, cui ampliſſimæ tribuebantur facultates in caſu obitus Vicarii Apoſtolici, id cæteris etiam Vicariis Apoſtolicis nunc imperatur: Salva tamen electione Vicarii Capitularis, ubi vel Canonici, vel Parochi eam peragere conſueverunt; in iis vero locis, ubi vel non adſunt, vel convenire nequeunt, conſtitutus jam ab Epiſcopo Vicarius generalis, ipſe, eodem defuncto, Vicarius etiam Capitularis habeatur.

Venerabilibus Fratribus, ac dilectis Filiis, Metropolitanis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis aliiſque Apoſtolicis Vicariis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ac dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Exord. Hæ litt. QUam ex ſublimi hac Sacroſancti Apoſtolatus ſpecula, in qua per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam plane immerentes præſidemus, pro injecta Nobis graviſſima omnium Eccleſiarum ſolicitudine, impoſitaque omnium animarum Jesu Christi Sanguine redemtarum procuratione, alias, nempe die vigeſima ſexta menſis Januarii anno MDCCLIII. inivimus apoſtolicæ providentiæ rationem pro Indiis Orientalibus; eamdem quoque, Venerabiles Fratres, ac dilecti Filii, in iis partibus, in quibus vos conſtituti ac deputati, Apoſtolicum miniſterium veſtrum, non ſine magnis aſſiduiſque laboribus & incommodis, laudabiliter obire pergitis, haud patimur deſiderari, quemadmodum immenſa Supremi Paſtorum Principis Jesu Christi caritas maximopere urget, ut eo alacrius omnem operam ſtudiumque noſtrum ad hoc conferamus, quò longius a Nobis regiones illas abeſſe non ignoramus. *relatæ fuerunt ſuperius num. 10.*

Provida earumdem diſpoſitio recenſetur. §. 1. Quoniam autem non ſine graviſſima Pontificii animi noſtri moleſtia tunc acceperamus, aliquem ſcilicet ex Indiarum Orientalium Apoſtolicis Vicariis Epiſcopali titulo & charactere inſignitum, ſed ſine Coadjutore cum futura ſucceſſione, viam univerſæ carnis ingreſſum, ad repoſitam in Cœlis coronam Apoſtolicis laboribus partam evolaſſe, ac neminem, qui Ordinariam pro defuncto Vicario Apoſtolico juriſdictionem exerceret, repertum aut deputatum fuiſſe; Eapro-

pter omnibus & ſingulis Vicariis Apoſtolicis hujuſmodi injunximus & mandavimus, ut qui neque Epiſcopum Coadjutorem cum futura ſucceſſione, neque Vicarium ex Clero ſive ſeculari, ſive regulari Generalem haberent, ſtatim atque ad unumquemque eorum aliarum noſtrarum in ſimili forma Brevis deſuper expeditarum Literarum certa notitia perveniſſet, deputarent Vicarium ex Clero ſive ſeculari ſive regulari, habilem tamen, atque idoneum, qui eveniente cujuſvis Apoſtolici Vicarii ſine Coadjutore cum futura ſucceſſione obitu, tamquam Apoſtolicæ hujus Sanctæ Sedis Delegatus, teneretur aſſumere & obire regimen, & gubernium Apoſtolici Vicariatus, uſque ad captam ejuſdem Apoſt. Vicariatus hujuſmodi poſſeſſionem a novo Vicario Apoſtolico, quem eadem hæc Sancta Sedes conſtituiſſet, aut uſque ad quamcumque aliam ab ipſa Sancta Sede incundam ordinationem. Porro Vicario Generali hujuſmodi per Apoſtolicum quemcumque Vicarium ſibi, ut præmittebatur, deputando, Nos laudatarum noſtrarum Literarum tenore, Apoſtolica auctoritate, conceſſimus & tribuimus omnes & ſingulas facultates perpetuis futuris temporibus valituras, quæ Vicariis Capitularibus cujuſvis Cathedralis Eccleſiæ, Sede vacante, ineſſe & de jure competere dignoſcuntur. Præterea eidem Vicario Generali, poſt tamen Apoſtolici Vicarii obitum, conceſſimus & impertiti ſuimus uſum & exercitium earum facultatum, quibus utebatur & gaudebat, dum viveret, defunctus Apoſtolicus Vicarius Epiſcopus; iis dumtaxat exceptis, quæ requirunt Ordinem, & Characterem Epiſcopalem, vel non ſine Sacrorum Oleorum uſu exercentur. Quandocumque vero neceſſitas urgeret, ſæpedicto Vicario Generali poteſtatem etiam indulſimus & dedimus, conſecrandi Calices, Patenas, & Altaria portatilia, cum Sacris Oleis omnino ab Epiſcopo benedictis.

Ampliaturque ad reliquas quaſcumque regiones.

§. 2. Porro, cum, ſicut pariter accepimus, eaſdem omnino occaſiones, eoſdemque prorſus caſus, in iſtis, in quibus munus vobis demandatum adimplere contenditis, regionibus accidere, atque inſimul reperiri aliquibus in locis nonnullos Apoſtolicos Vicarios haud Epiſcopali titulo, & charactere inſignitos, ſed per Apoſtolicas dumtaxat Literas ſive ſub Plumbo, ſive in ſimili forma Brevis expeditas, pro Vicarii Apoſtolici hujuſmodi officio deſungendo deſtinatos, propter quorum obitum eadem quoque momenta urgere poſſunt. Eapropter eaſdem proviſiones, & facultates, ut ſupra expreſſas, & pro Indiis Orientalibus initas, & conceſſas, ſub iiſdem modo, & forma, & non aliter, extendimus ad omnes iſtarum regionum Apoſtolicos Vicarios ſive titulo, & charactere Epiſcopali inſignitos, ſive Sacerdotali dumtaxat dignitate præditos; atque hiſce quidem Sacerdotibus, ita ut præmittitur, Apoſtolicis Vicariis, pariter injungimus & mandamus, ut unuſquiſque, memor reſolutionis ſuæ, teneatur deputare Pro-Vicarium, habilem tamen, atque idoneum, qui poſt cujuſque obitum aſſumere debeat regimen Vicariatus Apoſtolici, atque in ejuſdem Vicariatus munere permanere, & cum uſu earum tantummodo facultatum, quibus utebatur, fruebatur, & gaudebat defunctus Vicarius, adlaborare debeat, donec & quouſque novus Apoſtolicus Vicarius ab Apoſtolica ac Sancta Sede deſignatus, ipſius Vicariatus poſſeſſionem & regimen adierit.

Vicarii Capitularis electio ubinam, & quomodo celebranda.

§. 3. Præterea cum compertum, exploratumque nuper ſuerit, in Hibernia, Albania, Macedonia, Servia, Bulgaria, Inſulis Maris Egæi, Perſide, Meſopotamia (quemadmodum alibi fortaſſe reperiatur) reperiri aliquos Venerabiles Fratres Archiepiſcopos, & Epiſcopos locorum Ordinarios, & Reſidentiales, quorum aliquot quidem Capitulum Canonicorum habent, aliquot vero ejuſmodi Canonicorum Capitulo deſtituuntur; idcirco, tenore & auctoritate paribus, ſtatuimus, præſcribimus, & mandamus, ut, eveniente cujuslibet Antiſtis hujuſmodi obitu, ſtatim procedatur ad electionem Vicarii Capitularis, juxta morem, uſum, & conſuetudinem hactenus ſervatam; nimirum ubi Canonicorum Capitulum ſuerit, vel a Canonicis dumtaxat, ſi ita in more jam poſitum, ſervatumque fuit, vel a Canonicis una cum aliis Eccleſiaſticis Viris, quos in in caſibus hujuſmodi ſemper interveniſſe, & ſuffragium ſuum in ea electione tuliſſe conſtat. Quando autem Capitulum Canonicorum non habeatur, ii Parochi ſive ſoli, ſive cum aliis Eccleſiaſticis Viris, juxta modum itidem, uſum, & conſuetudinem de præterito ſervatam, ad Vicarii Capitularis electionem habendam accedant: Sed in hiſce electionibus Vicariorum Capitularium quorumcumque volumus, præcipimus, & mandamus, ut omnino ſerventur Conſtitutiones Concilii Tridentini, præſertim in Seſſione vigeſimaquarta capite decimoſexto.

Et quando Vicar. General. decedente Epiſc. ſit habendus Vicar. Capitul.

§. 4. Inſuper volumus & mandamus, ut in iis locis, in quibus Venerabiles Fratres Antiſtites Ordinarii eorumdem locorum Reſidentiales, neque Capitulum Canonicorum, neque Parochos in ſuis Civitatibus, & Diœceſibus habent, ſed dumtaxat Sacerdotes aliquot, & Miſſionarii reperiuntur, per terras, & oppida diſperſi, ita ut, cum quemlibet Antiſtitem ejuſmodi mori contingat, inſimul convenire minime valeant, tunc Vicarius Generalis jam a defuncto Antiſtite conſtitutus, ipſo facto intelligatur, ſit, & habeatur Vicarius Capitularis, cum ſupra expreſſis facultatibus ad Vicarios Capitulares de jure ſpectantibus, exerceatque munus Vicarii Capitularis hujuſmodi, donec, & quouſque novus Antiſtes ab eadem Apoſtolica hac Sancta Sede deſignatus illuc advenerit, ac regimen ſuſceperit. Verum probe intelligentes, haud facile in iiſdem locis reperiri Eccleſiaſticos Viros, qui ſive Doctores, ſive Licentiati in Jure Canonico in aliqua Studiorum Univerſitate ſuerint, quemadmodum pro Vicariatus cujuslibet ſive Capitularis, ſive Generalis munere obeundo requiritur; Nos earumdem partium calamitates commiſerantes, tenore & auctoritate paribus, quemcumque in Vicarium Capitularem, ut præmittitur, in caſibus antedictis eligendum, dummodo ad gubernium, & regimen habilis, & idoneus ſuerit, nunc

pro

Digitized by Google

 pro tunc talem eſſe, & haberi volumus, & declaramus, perinde ac ſi Doctor, ſive Licentiatus in Jure Canonico fuerit.

Confirmantur ſuperius ſtatuta.

§. 5. Decernentes eaſdem præſentes Literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper firma, valida & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari, ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, & quovis alios quacomque præeminentia & poteſtate fungentes, & functuros, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat. contrariis

§. 6. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordiostionibus, & quibuſcumque aliis Decretis in genere, vel in ſpecie, aut alias in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Hortatio ad quoſcumque Miſſionarios.

Cæterum vos, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, iisdem quoque, quibus Indiarum Orientalium Apoſtolicos Vicarios proſequuti ſuimus, Apoſtolicis verbis, & adhortationibus proſequimur. Itaque ex Apoſtolicæ providentiæ, auctoritatiſque noſtræ ratione, maxime ad procurandam ſalutem animarum conſentanea, a Nobis ſuſcepta, atque unicuique veſtrum præcepta animadvertite, quanta ſit Apoſtolici muneris unicuique veſtrum injuncta cura, atque eapropter ſatagite, ut per aſſiduos labores, vigilantiam paſtoralem, ſollicitudinemque contendatis, ne quiſpiam Chriſti fidelium vobis commiſſorum, & de quibus ratio ſupremo Paſtorum Principi æterno Judici reddenda eſt, pereat; ſed potius ut omnes æternam ſalutem conſequantur, & vobis merces veſtris meritis debita a juſto remuneratore Deo tribuatur. Nos interim cæleſtis præſidii auſpicem Apoſtolicam Benedictionem in populos etiam veſtrarum Diœceſum, vel Provinciarum redundaturam Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, peramanter impertimur.

Exempl. fides.

§. 7. Volumus autem, ut earumdem præſentium Literarum tranſumtis, ſeu exemplis etiam impreſſis, & a Congregationis Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum Præfecto, & Secretario pro tempore exiſtentibus ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem Congregationis munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. 8. Auguſti 1755. Pont. XV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris: die VIII. Auguſti MDCCLV. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquinto.

Cajetanus Amatus.

PONTIFICIUM DECRETUM LI.

Super nullitate Matrimonii Violantis Joſephæ Henriquez de Almada, & Ludovici Franciſci de Aſſis Sanches de Baena editum, Apoſtolica auctoritate per Litteras in forma Brevis expeditas roboratur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Pro Matrimonii validitate primum fuit a Congreg. Concilii pronunciatum.

ETSI Matrimonialis Cauſa jam dudum inter dilectam in Chriſto filiam Violantem Joſepham Henriquez de Almada puellam Nobilem Liſbonenſem, ac dilectum filium Ludovicum Franciſcum de Aſſis Sanches de Baena Ordinis Jeſu Chriſti Commendatarium, ſuper validitate, vel nullitate Matrimonii invicem, ut aſſerebatur, contracti vertens, non ſemel, ſed iterum atque iterum in Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum propoſita, ac ſecundum allata, & probata rationum momenta, pro validitate fuerat reſoluta, atque per Apoſtolicas Noſtras in ſimili forma Brevis litteras confirmata; tamen in eadem Congregatione Cardinalium die 13. currentis menſis Septembris, & anni 1755. maturiori examine, ob nova adducta documenta iterum expenſa, & diſcuſſa, ita deciſa fuit, quod nimirum Matrimonium hujuſmodi irritum, ac nullum eſſet, ac foret, atque adeo diſſolvendum: ea præſertim ratione, quod ſuper impedimento duplicis quarti gradus conſanguinitatis inter unam, & alterum intercedente, haud ſatis, atque idonee derogatum fuiſſet in Diſpenſatione impertita per Apoſtolicas in forma Brevis litteras die 12. menſis Septembris anno 1750. datas.

Sed deinde pro Matrim. nullitate capta reſolutio.

Non hinc tamen integrum erat partibus ad ſecunda vota tranſire, obſtante Conſtitutione Pont. qua cavetur in hujuſmodi cauſis captam reſolutionem per aliam uniformem confirmandam eſſe. Ex peculiaribus tamen cauſis Decretum edidit Pontifex, quo confirmata fuit reſo-

§. 2. Quoniam autem hujuſmodi reſolutio a memorata Congregatione Cardinalium ſuper nullitate dicti Matrimonii prolata, haud ſatis, & ſufficiens eſt, ut Contrahentes omnimoda libertate gaudeant, tranſeundi ſcilicet, ut dicitur, ad ſecunda vota; cum juxta Conſtitutionem Noſtram, tamquam regulam, & normam in Cauſis Matrimonialibus rite ſancteque expediendis dicendiſque præſcriptam, atque alias editam, & propoſitam, reſolutio antedicta per aliam uniformem reſolutionem confirmari, atque iterum in laudata Congregatione Cardinalium neceſſario ſæpedicta Cauſa reproponi debeat; Hinc eſt, quod Nos ſerio conſiderantes non minus nova Partium diſpendia, quam temporis jacturam in hac Matrimoniali Cauſa, a tot annis agitata, ſatis, ſuperque inopportunam, ac pernicioſam, de conſilio etiam ejuſdem Congregationis, poſtquam libellos, ſcripturaſque pro utraque parte allatas, necnon Acta omnia hoc in graviſſimo negotio confecta accurate expendimus, & examinavimus, tandem die 27. currentis menſis Septembris decretum hac ſuper re edidimus,

per

Digitized by Google

Lato Congreg. pro nullitate Matrim. & permissum partibus ad secunda vota transire.

per quod ſententiæ laudatæ Congregationis Concilii conſentientes, declaravimus, ac ſtatuimus, Matrimonium antedictum inter Violantem Joſepham, & Ludovicum Franciſcum Nobiles Lisbonenſes contractum, eſſe, ac ſore irritum, & nullum, necnon unam, & alterum in ea quidem omnimoda libertate eſſe, ac ſore, ad alia vota, quoties vero aliud non obſtet canonicum impedimentum, libere, & licite tranſeundi: Quod ſane decretum dilecto filio Magiſtro Joſepho Alexandro Furietto ejuſdem Congregationis Concilii Secretario tradendum mandavimus, ut inter Acta ſæpedictæ Congregationis reponatur, ac ſervetur,

Apoſtol. auctorit. per has litteras præfatum Decret. roboratur

§. 3. Antedictum itaque Decretum noſtrum, quo firmius ſubſiſtat, & ſervetur exactius, Apoſtolica etiam auctoritate tenore præſentium confirmamus, illudque inviolabili Apoſtolicæ firmitatis robore communimus. Decernentes, Decretum præfatum, & præſentes noſtras Litteras ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, dictiſque Violanti Joſephæ, & Ludovico Franciſco in omnibus, & per omnia pleniſſime ſuffragari debere; ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentia, & poteſtate ſungentes, & functuros, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Earumd. firmitati conſulitur, ſublata aliter judic. poteſtate.

Derogat. contrariis

§. 4. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & quibuſcumque aliis Decretis in genere, vel in ſpecie, aut alias in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Exempl. fides.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 30. Septembris, 1755. Pontificatus noſtri Anno Decimoſexto.

Loco † Annuali Piſcatoris.

Cajetanus Amatus.

Pontificii Decreti tenor.

Orta controverſia ſuper validitate Matrim. tum quia non fuit initum coram proprio

CUM ſuper Matrimonio, prævia diſpenſatione ſuper impedimento quarti gradus conſanguinitatis a fel. rec. Clemente PP. XII. conceſſa, in Civitate Zamorenſi contracto inter Violantem Joſepham Enriquez de Almada, & Aloyſium Franciſcum Altis Sanchez de Baena, & nunquam carnali copula conſummato, contentio exorata fuerit, tum quia Violantes aſſerebat, illud non fuiſſe contractum coram proprio contrahentium Parocho, tum quia comprobare nitebatur, a ſe integra fuiſſe revocatum Mandatum, quod Procuratori dederat, ut Matrimonium contraheret; controverſiæ definitio a Nobis commiſſa fuit Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum: & cum ipſi poſt nonnulla reſponſa, aperiendæ veritati maximopere conducentia, binas tandem ediderint reſolutiones Matrimonii validitati faventes, petente prædicto Aloyſio Franciſco, juxta morem fuerunt eædem confirmatæ per noſtras Literas Apoſtolicas in forma Brevis expeditas *die* 8. *Julii* 1750. Judicium favorabile validitati Matrimonii bis latum, &, uti ſupradictum eſt, a Nobis confirmatum, completum, & terminatum dici poterat, ad tramites Conſtitutionis a Nobis editæ ſuper ordine, & forma cauſarum Matrimonialium, quæ incipit: *Dei Miſeratione*, & quæ eſt *trigeſimatertia in noſtro Bullario Tom.* 1.

Parocho, tum quia a Muliere fuit re integra revocatum mandatum ad contrahendum.

A Congregat. Concilii validum judicatum, & Apoſtol. literis hujuſmodi judicium approbat.

§. 2. Sed aliter res ſe habuit, inſtaurata videlicet controverſia contra validitatem Matrimonii, non ex quo contractum ſuiſſet coram Parocho illegitimo, aut poſt revocatum Procuræ Mandatum, ſed ex alio diſparato capite, uti mox exponetur. Violantes, & Aloyſius Franciſcus non erant conjuncti tantum tertio, & quarto conſanguinitatis gradibus, ſed erant conjuncti duplicibus tertio, & quarto gradibus a duplici latere provenientibus: diſpenſatio autem conceſſa a Noſtro Prædeceſſore Clemente PP. XII. quartum tantummodo, & ad ſummum tertium gradum comprehendebat, nec ſe extendebat ad duplicem tertium, & quartum gradum. Cumque, inſtante Aloyſio Franciſco, fuerint a Nobis expeditæ Literæ Apoſtolicæ in forma Brevis *die* 12. *Septembris* 1750., quarum ope duplicitatis gradus impedimentum ſublatum dici poterat, ſed ſanatoriæ gratiæ conceſſio eo ſub obtentu ſacta ſit, quod Violantes tunc eſſet ignara novi impedimenti duplicitatis gradus, inter ipſam, & Aloyſium intercedentis, & Violantes provinciam aſſumpſerit comprobandi, quod tempore conceſſionis gratiæ, & expeditionis Brevis ſanatorii, ipſa erat conſcia novi impedimenti, juſque ſuum perfecte cognoverat; ex his inſtaurata eſt controverſia contra validitatem Matrimonii, non ex quo contractum ſuiſſet coram Parocho non proprio contrahentium; vel ex quo initum ſuiſſet poſt revocatum procuræ mandatum, uti ſupra dictum eſt; ſed ex alio diſparato capite, ſeu fundamento, quod videlicet contractum ſuiſſet, vigente impedimento dirimente, per Apoſtolicas Litteras nullatenus ſublato.

Inſtaurata controverſia ex alio capite nullitatis nimirum quod impetrata a Clemente XII. diſpenſatio gradus non comprehend. quibus invicem contrahentes erant conjuncti

§. 3. Delata ad Nos novæ prætenſionis notitia, ejus definitio eidem memoratæ Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum fuit a Nobis commiſſa, ea tamen adjecta conditione, ut de validitate, aut nullitate Matrimonii cognoſcerent, habita tantum ratione ſufficientiæ, aut inſufficientiæ darogationis obtentæ ſuper impedimento gradus, nec ulla habita conſideratione aliarum rationum, ob quas præcedenter, & in præteritis cauſæ propoſitionibus, pro-

Delata iterum quæſtio ad Congreg. Concilii, ea tamen lege, ut de nova ſolummodo controverſia cognoſceret.

Digitized by Google

Pro nullitate Matrimonii Prodiit reſponſum.

mota fuerat inſtantia pro nullitate Matrimonii. Ad tramites impoſitæ legis examen aſſumptum eſt, adhibitiſque opportunis diligentiis, communibus tandem ſuffragiis edita eſt reſolutio contra validitaiem, & pro nullitate Matrimonii; Defenſore Matrimonii ad tramites Noſtræ Conſtitutionis conſtituto, ſuo munere, de more, egregie tum voce, tum ſcriptis functo; exhibito tantum in poſtrema Cauſæ propoſitione ab Aloyſio Franciſco ſupplici libello, in quo ſe, & jura ſui Matrimonii judicio Congregationis ſubmittere profeſſus eſt.

Altera ſuperaccedere debuiſſet reſolutio præced. conform. juxta leg. a Pont. traditam in ſua Conſtitutione.

§. 4. Unica reſolutio ſavens nullitati Matrimonii, juxta memoratam Noſtram Conſtitutionem, non ſufficit, ut judicium abſolutum dici poſſit, cum altera reſolutio præcedenti conformis accedere debeat. Pro totius ergo negotii finali abſolutione, neceſſarium fuiſſet, ut Cauſa iterum in Congregatione proponeretur, & alia ederetur reſolutio præcedenti conformis: ſed, cum id fieri nullatenus poſſet abſque novis expenſis, & longioris temporis mora, maximopere inopportuna in cauſa Matrimoniali a longo tempore introducta;

Ex peculiaribus tamen circumſtantiis controverſiæ cognition. ipſ. Pont. aſſumpſit.

non obſtante gravi ætate, in qua ſumus conſtituti, neque pariter obſtantibus moleſtis negotiis, quibus quotidie vexamur, & opprimimur, inhærentes etiam inſinuationi prædictorum Cardinalium, qui in Congregatione uniformibus ſuffragiis cenſuerant Matrimonium fuiſſe nullum, quique expediens futurum eſſe dixerunt, ut poſthabita nova propoſitione in Congregatione, Nos ipſi rem totam perpenderemus; laborem aſſumpſimus ſcripturas Congregationi exhibitas perlegendi, & omnia, & ſingula, quæ a ſcribentibus fuerant deducta, ponderandi, ut, quatenus judicium Noſtrum conforme fuiſſet reſolutioni Congregationis, ſuperabundanter dici poſſent adimpleta, quæ a Nobis in Conſtitutione Noſtra ſtatuta ſunt, & quatenus difforme fuiſſet, nulla amplius ſupereſſet de validitate Matrimonii dubitatio.

Tria quæſtionis capita exponuntur

§. 5. Tria ſunt, de quibus actum eſt in Cauſæ diſcuſſione. Primum eſt, an pro validitate Matrimonii neceſſaria fuerit diſpenſatio a Nobis conceſſa, permittens, ut non obſtante impedimento duplicis gradus, Matrimonium contrahi poſſet, vel potius ſufficiens fuiſſet præcedens diſpenſatio a Noſtro Prædeceſſore conceſſa, quæ impedimentum ſuſtulit tertii, & quarti gradus. Secundum, an diſpenſatio a Nobis conceſſa, eo ſub præſuppoſito facta ſit, quod tempore conceſſionis Violantes ignoraret impedimentum duplicitatis gradus. Tertium, an tempore expeditionis novi Brevis, Violantes ignoraret, ſeu potius conſcia eſſet impedimenti duplicitatis gradus. Ex horum quippe dubiorum reſolutione, prout uno, vel altero modo fieri contingat, judicium pendet validitatis, aut invaliditatis Matrimonii contracti.

De primo capite agitur. Communior eſt Doctor. Sententia, ut impedimentum ex duplicitate gradus derivans ad obtinendam diſpenſationem exponatur.

§. 6. Ducto autem initio a primi examine puncti, cum in Tribunalibus, & communiori calculo a ſcribentibus ea opinio recepta ſit, quæ pro validitate diſpenſationis, & conſequenter Matrimonii, quod dependenter ab ea contrahitur, requirit, ut conjunctio proveniens ex duplicitate gradus exponatur, & quod eidem derogetur, ſeu quod, ea minime obſtante, permittatur, ut conjuncti duplici conſanguinitatis gradu Matrimonium inter ſe contrahere poſſint; ſuo marte ſequitur, pro validitate Matrimonii fuiſſe neceſſariam novi Brevis expeditionem, per quam impedimentum duplicis conſanguinitatis gradus de medio tolleretur, nec ſufficere potuiſſe primum Breve derogans impedimento quarti, ſeu tertii, & quarti gradus. Hoc quippe Breve ſufficiens fuiſſet, ſi Violantes, & Aloyſius Franciſcus fuiſſent conjuncti ſimplici tertio, & quarto gradu, juxta Conſtitutionem ſanctæ memoriæ Pii Quinti *la* 23. *Bullarii tom.* 2. ubi, excepto caſu, quod vir, & mulier primum conſanguinitatis, ſeu affinitatis gradum attingerent, in quo proteſtatus eſt, ſe nolle diſpenſare, quoad reliquos gradus decrevit, pro validitate diſpenſationis ſatis eſſe expreſſionem remotioris gradus, obtentis poſtea ſuper propinquiore literis declaratoriis. Juxta quoque communem Doctorum ſententiam in Tribunalibus receptam, illicitum tantum eſt, ſed non invalidum Matrimonium, quod contrahitur ope diſpenſationis obtentæ ſuper quarto gradu, nulla tertii gradus facta mentione, & antequam literæ declaratoriæ præſcriptæ a S. Pio V. fuerint obtentæ: prout, dum in minoribus Secretarii Concilii munere fungeremur, fuse a Nobis comprobatum eſt, & a Congregatione admiſſum in diſcuſſione Cauſæ *Luceorien. Nullitatis Matrimonii*, quæ fuit propoſita, & reſoluta *die* 18. *Martii* 1722., uti videri poteſt *Tom.* 2. *Theſauri Reſolutionum* prædictæ Congregationis, ubi noſter diſcurſus una cum Reſolutione typis editus eſt.

Nunc vero res eſt, non de tertio & quarto, ſed de duplici conſanguinitatis gradu. Itaque definitur novam diſpenſationem fuiſſe neceſſariam

Sed, cum prædicta omnia ſibi vindicent locum in ſimplicis impedimento tertii, & quarti gradus, & non in impedimento duplicis conſanguinitatis gradus; nemo eſt, qui non videat, pro validitate Matrimonii, de quo nunc agitur, nullatenus fuiſſe ſufficientem Diſpenſationem a Noſtro Prædeceſſore conceſſam, quæ tertii, & quarti gradus impedimentum ſuſtulit, ſed aliam pro dicta validitate fuiſſe neceſſariam, cujus ope duplex ex duplicitate gradus impedimentum derivans de medio tolleretur.

Secund. controverſiæ caput examinatur.

§. 7. Admiſſa neceſſitate expeditionis novi Brevis, & admiſſa primi in ſufficientia pro validitate Matrimonii, ſequitur, ut videatur, an ſecundi Brevis facta fuerit conceſſio eo ſub præſuppoſito, quod tunc Violantes ignoraret impedimentum duplicitatis gradus. At, ſi Aloyſius Franciſcus exorans pro conceſſione novi Brevis, ut remanere poſſet in Matrimonio, non obſtante impedimento duplicitatis gradus, expoſuit, ſe timere, ne ſcandala orirentur, ſi hujus novi impedimenti notitia ad Violantem deveniret; ſi cohærenter ad hæc facta fuit conceſſio Brevis,

Ex ipſo Brevi patet novam diſpenſationem ideo fuiſſe conceſſam, quia putatum mulier. ignoraſſe impedimentum.

excluſa neceſſitate novi conſenſus a Violante præſtandi, vel quod ipſa de novo impedimento certior fieret, ut ex lectura Brevis plane dignoſcitur; ex bis evidenter deſumitur, novæ gratiæ conceſſionem emanaſſe eo ſub præſuppoſito, quod Violantes tempore conceſſionis ignoraret impedimentum deſcendens ex duplicitate gradus: & eo fortius, cum in eodem Brevi legatur, gratiam debere in ſuo robore permanere, ſi poſt ejus

ANNO 1755.

Gratia ex ſecunda Brevi conceſſa diſpenſationem importat in radice Matrim. cujus ope nulliter contracti Matrim. effectus de medio tolluntur.

conceſſionem notitia impedimenti ad Violantem deveniſſet, quæ circumſtantia evidenter evincit, comprobatque, gratiam fuiſſe eo ſub præſuppoſito conceſſam. Porro gratia conceſſa importat diſpenſationem in radice Matrimonii, quæ a Romanis Pontificibus concedi conſuevit, urgente magna cauſa, & quando agitur de impedimento Matrimonii, ortum habente, non a Jure Divino, aut naturali, ſed a Jure Eccleſiaſtico, & per eam non fit, ut Matrimonium nulliter contractum, non ita fuerit contractum, ſed effectus de medio tolluntur, qui ob hujuſmodi Matrimonii nullitatem, ante indultam diſpenſationem, atque etiam in ipſo Matrimonii contrahendi actu, producti fuerunt: de quibus omnibus a Nobis fuſe actum eſt, dum in minoribus Secretarii Congregationis Concilii munere fungeremur in Cauſa *Pragen. Matrimonii*, quæ fuit propoſita *die* 13. *Junii* 1720., 16. *Januarii* 1723., 28. *Auguſti ejuſdem anni*, & tandem reſoluta die 18. *ſequentis Septembris*, uti videri poteſt *tom.* 1. & 2. *Theſauri Reſolutionum* dictæ Congregationis, ubi typis edita inveniuntur ea omnia, quæ tunc a Nobis deducta fuerunt. Cumque ſolius Romani Pontificis ſit, non ſolum diſpenſationes in radice Matrimonii indulgere, ſed etiam conditiones ſtatuere pro validitate gratiæ adimplendas; in ea, de qua nunc agitur, ea quodammodo ſtatuta dici poteſt conditio, quod, tempore conceſſionis Violantes novum impedimentum ignoraret, ne ipſa contradicente, & obnitente, prout contigiſſet, ſi impedimentum ſciviſſet, conceſſa diſpenſatio diceretur: in hoc quippe rerum themate factum eſt, atque conceſſum, quidquid fieri, aut concedi poterat, ut Matrimonium, cujus validitas fuerat approbata, perſiſteret; nec mulieri ſublata eſt facultas impugnandi ex novo capite validitatem, ſi novi impedimenti notitiam, tempore conceſſionis gratiæ, novæque diſpenſationis, habuiſſet, nulla habita conſideratione notitiæ ſupervenientis poſt conceſſionem Brevis; ea quippe ſuperveniens ſuperveniret poſt ſublatum ope novæ diſpenſationis duplicitatis gradus impedimentum.

Solius Romani Pont. eſt eam concedere, & conditiones quaſcumque præſcribere.

In caſu, de quo agitur, ſtatuta conditio dici poteſt, mulierem tempore conceſſionis novum impedimentum latere.

Tertium caput expenditur, & probatur, mulierem ſciviſſe novum impedim. tempore conceſſionis gratiæ.

§. 8. Poſt hæc nihil aliud remanet, quam, ut videatur, an tempore conceſſionis gratiæ Violantes haberet notitiam novi impedimenti: Cumque ex documentis, & teſtibus quacumque exceptione majoribus demonſtratum ſit, quod Violantes impedimenti notitiam, ante conceſſionem, & tempore conceſſionis gratiæ, habuerat, & habebat, & omnia parabat neceſſaria pro inſtauranda controverſia ſuper nullitate Matrimonii in vim novi impedimenti, cui in primo Brevi non fuerat derogatum; nedum approbamus Congregationis Concilii judicium ultimo loco prolatum pro nullitate Matrimonii, ſed hoc noſtro Decreto inter acta Congregationis Concilii aſſervando, & per Literas Apoſtolicas in forma Brevis etiam corroborando, dicimus, & pronunciamus, Matrimonium contractum inter Violantem Joſepham Enriquez de Almada, & Aloyſium Franciſcum Sanchez de Baena; nullitatis vitio laborare, & quatenus aliud Canonicum non obſtet impedimentum, poſſe utrumque ad alia vota tranſire.

Judicium itaque Congreg. pro nullitate Matrimonii approbatur, & tranſitus ad ſecunda vota permittitur.

PONT. A. XVI.

Dat. 27. Septemb. 1755.

Datum apud S. Mariam Majorem die 27. Septembris 1755.

BENEDICTUS PAPA XIV.

QUÆ, ET QUALIS LII.

Conveniat exemptio ab Archiepiſcopi Neapolitani juriſdictione, Hoſpitali S. Angeli a Nido nuncupat, ejuſdemque Eccleſiæ, & perſonis, decernitur & declaratur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœm. Pont. ſtudium in componendis inter Perſonas Eccl. controverſiis.

PRÆCLARUM ſemper fuit, ac laudabile, opportuno conſilio adverſus ea occurrere, quæ Divinum cultum imminuere, bonumque publicum perturbare videntur, eas præſertim controverſias Apoſtolica auctoritate dirimendo, quæ animorum diſſenſionem in rebus Eccleſiaſticis foventes, mutuam caritatem labefactant, & quaſi fontes ſunt aliorum innumerabilium malorum. Quamobrem ſæpe Nos Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis inhærentes, quamquam graviſſimis aliis curis, quæ ab Apoſtolico miniſterio disjungi nequeunt, aſſidue implicati ſumus, haud tamen prætermiſimus cauſas diſſenſionum hujuſmodi ad Nos avocare, illas diligenter examinare, noſtriſque oculis perſcrutari, ac cognoſcere. Quos quidem conatus, laboreſque Noſtros, qui veræ ſolidæque pacis auctor eſt Deus, pro ſua in Nos immenſa benignitate approbare & benedicere dignatus eſt; nam inter illas, vel Eccleſias, vel perſonas, ad quas Decreta Noſtra direximus, inſperatam ante concordiam, non ſine magno Noſtro, ipſarumque partium gaudio, vidimus pleniſſime reſtitutam.

Vetuſtiſſimæ controverſiæ inter Archiepiſc. Neapolit. & Deputatos Sedilis a Nido.

Unde primum exortæ.

a. 2. Porro ejuſmodi conditionis ac naturæ, cum adhuc in minoribus verſaremur, eam controverſiam exiſtimavimus, quæ ſæpius excitata eſt inter Deputatos Sedilis, quod a Nido appellant, & Archiepiſcopos pro tempore Eccleſiæ Neapolitanæ; eo quod in varios diverſoſque ſenſus diſtraherentur, tum Litteræ quædam Apoſtolicæ felicis recordationis Prædeceſſoris Noſtri Martini Papæ V. die 24. Aprilis anno 1426., ſeu veriori tempore, datæ ad bonæ memoriæ Raynaldum S. R. E. Cardinalem Brancaccium nuncupatum, quum hic Hoſpitale S. Angeli a Nido in Civitate Neapolis tunc temporis pene dirutum a fundamentis reſtituere, novaque dote, ex bonis ſibi a Deo collatis, ditare propoſuiſſet: tum nonnulla pro ipſius Hoſpitalis adminiſtratione non ita multo poſt ab eodem Cardinali Apoſtolica auctoritate ſtatuta die 11. Martii 1427. tum demum aliud Apoſtolicum Breve ſimilis recordationis Prædeceſſoris pariter Noſtri Pauli Papæ III. expeditum ex officio Cardinalis Pœnitentiarii.

Ita-

Itaque quum diſſenſiones iſtæ nec longi temporis diuturnitate molliri, nec decretis ſeu reſolutionibus Ven. Fratrum Noſtrum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum extingui potuerint; quin potius noviſſimis temporibus magis magiſque viſæ fuerint recrudeſcere, eo quod reperta dicebantur vetuſta quædam documenta, quæ vel incognita prius erant, vel non ſatis probata: propterea, quum primum Dilectum Filium Noſtrum Antoninum S. R. E. Presbyterum Cardinalem Serſalium nuncupatum, modernum ex conceſſione & diſpenſatione Apoſtolica Neapolitanæ Archiepiſcopalis Eccleſiæ Præſulem, & coram, & per litteras, proclivem propenſumque deprehendimus ad ea probanda, atque amplectenda, quæ a Nobis in gravi hoc negocio decernerentur, & ex corde cupere, ut finis aliquando tot litibus imponeretur, quas Archiepiſcopi Prædeceſſores non alio inſtituerant animo, niſi ut ipſis vitio verti non poſſet, quod jura Eccleſiæ ſuæ indefenſa reliquiſſent: hæc omnia ſtatim Cariſſimo in Chriſto Filio Noſtro Carolo utriuſque Siciliæ Regi Illuſtri denunciavimus, qui non modo propoſitum Noſtrum commendavit, ſed etiam pietate, qua præditus eſt, maxima, ſtudioque Religionis incenſus, magnopere Nos impulit, ut illud quamprimum executioni mandaremus.

Fruſtra ad eaſdem eradicandas haſtenus adlaboratum.

§. 3. Quare Cauſam & litem, quæ inter Cardinalem Archiepiſcopum ex una parte, & ab alia inter Sacriſtam ſeu Rectorem Hoſpitalis & Eccleſiæ SS. Angeli & Andreæ a Nido, ac illius Gubernatores in Urbe Neapolis (cujus quidem litis verum ſtatum hic pro expreſſo haberi volumus) cum omnibus & ſingulis incidentibus, & emergentibus, annexis, & connexis, rebuſque aliis tam deductis, quam non deductis, a quocumque Judice Tribunali, & Congregatione, & præſertim a prælaudata Congregatione Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ad Nos ipſos avocantes, eamque omnino ſupprimentes, & extinguentes; motu proprio, ex certa ſcientia, & matura deliberatione Noſtra, ac de plenitudine Apoſtolicæ Auctoritatis declaramus atque decernimus virtute dictarum litterarum in limine fundationis, ſeu reædificationis conceſſarum a Martino V. Prædeceſſore Noſtro, ad ſupplicationem dicti Raynaldi Cardinalis Brancacci, nec non aliarum Pauli III. ſimiliter Prædeceſſoris, dictorumque Statutorum, ſive Ordinationum ejuſdem Cardinalis Brancacci.

Has omnes ad ſe avocat, ſupprimitque Pont.

Per opportunas Litterarum Apoſtolicar. & Statut. Hoſpital. hic ſubjectas declarationes.

§. 4. In primis Hoſpitale S. Angeli a Nido, ejuſque Eccleſiam exteriorem, nec non Oratorium, ſeu Cappellam interiorem, bona, redditus, jura, & pertinentias cujuſvis generis univerſas, fuiſſe, & eſſe pleno jure exempta a quocumque dominio, viſitatione, poteſtate, & juriſdictione tam Ordinaria, quam delegata Archiepiſcopi pro tempore Civitatis Neapolis, nobiſque, & S. Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjecta.

Exempt. Hoſpital. ejuſdemque Eccl. Oratorii, bonorum, &c. ab ordinaria & Deleg. Archiep. juriſdictione.

§. 5. Rurſus & ſecundo loco: Ad Univerſitatem Nobilium memorati Sedilis a Nido ſpectare & pertinere jus eligendi quolibet anno duos ex eorum gremio Nobiles Viros, quorum unus ſit ſemper de Domo de Brancaccis; hiſque duobus, ut præfertur, electis, competere ejus, & poteſtatem omnes fructus, redditus, & proventus, obventiones, & legata ad dictum Hoſpitale, Eccleſiam, & Cappellam quovis modo pertinentia, & quæ pertinebunt impoſterum exigendi, petendi, recipiendi, & de receptis quietandi; necnon recepta pro commodo, & utilitate dictorum Hoſpitalis, Eccleſiæ, & Cappellæ, ac Miniſtrorum illis inſervientium expendendi, & diſpenſandi, prout ipſis videbitur expedire, & neceſſe erit, in quocumque judicio agendi, experiendi, reſpondendi, & proſequendi.

Duum virorum Electio, eorumque in adminiſtrandis redditibus auctoritas.

§. 6. Prædictos duos Nobiles, ut ſupra electos, & in poſterum eligendos habere inſuper jus & poteſtatem deputandi atque eligendi in Sacriſtam, ſeu Rectorem Hoſpitalis, & Eccleſiæ, unum Clericum, ſeu Presbyterum ad nutum, & voluntatem ipſorum quandocumque amovibilem, qui tamen tempore ipſo deputationis hujuſmodi, ſit, ac reperiatur ab Ordinario ſuo rite, & canonice ordinatus, conſuetiſque litteris teſtimonialibus ſuper vita, & honeſtate, ab ipſo ſuo Ordinario debite ac de recenti munitus.

Eorum eſt eligere Sacriſtam ſeu Rectorem Hoſpitalis.

§. 7. Item dictos duos Nobiles habere jus, & poteſtatem eligandi, ultra memoratum Sacriſtam, ſeu Rectorem, alios viginti quatuor, ſed non ultra, Clericos, vel etiam Presbyteros, pro ſervitio ipſius Hoſpitalis, ejuſque Eccleſiæ, & Oratorii, nec non pro cura, & cuſtodia Bibliothecæ, ad ipſorum nutum & voluntatem quandocumque ſimiliter amovibiles: dummodo tamen ſint, & unuſquiſque eorum ſit ab Ordinario ſuo, & ſupra rite, & canonica ordinatus, ejuſque littaris teſtimonialibus de recenti munitus, & quatenus eligantur Presbyteri, dummodo iſti, & unuſquiſque eorum habeant a Curia Archiepiſcopali licentiam, quæ nondum expiraverit, celebrandi in Civitate, & Diœceſi.

Nec non viginti quatuor tantum Clericos, ſeu Presbyteros eidem inſervientes.

§. 8. Habere atiam dictos duos Nobiles jus, & poteſtatem eligendi ad eorum nutum, & voluntatem quandocumque amovibiles, & cum aſſignatione congrui Salarii ſexdecim, & non ultra, Miniſtros Laicos, pro ſervitio Infirmorum, curaque & cuſtodia Hoſpitalis, Eccleſiæ, & Bibliothecæ, prout ipſi duo Nobiles, & Sacriſta, ſeu Rector ordinaverint.

Itidemque & decimo ſexto Miniſt. Laicos, omnes ad nutum amovibiles.

§. 9. Præterea dictos duos Nobiles eſſe, & intelligendos eſſe, quoad adminiſtrationem ipſis incumbentem, liberos totaliter & exemptos a quacumque viſitatione, correctione, & juriſdictione tam Ordinaria, quam delegata Archiepiſcopi; ita ut ipſi Archiepiſcopo neque de bonis, & redditibus Hoſpitalis per eos adminiſtratis, neque delegatis Hoſpitali relictis, aut in poſterum relinquendis, etiam cum onore Miſſarum, rationem ullam reddere vel exhibere teneantur; ſed ſolum finito anno, teneantur de receptis, & expoſitis, ac geſtis, & adminiſtratis, rationem & computum ſuis ſucceſſoribus reddere, ac eis, quod ſupereſt, aſſignare; & ſi aliquid mali geſſerint, aut adminiſtraverint, vel aliqua inter eos diſcordia orta fuerit, declaramus atque decernimus, ſpectare ad Univerſitatem Nobilium dicti Sedilis, vel ad quinque Nobiles per illam deputandos jus & poteſtatem eos coercendi, & compellendi ad debitam ſatisfactionem abſque ulla ingerentia Archie-

Duum virorum exemptio a quacumque juriſdictione Archiep. quoad geſtam adminiſtrationem.

piſcopi, ſalva dumtaxat, ut infra, auctoritate Sedis Apoſtolicæ.

Similis exemptio Sacriſtæ ſeu Rectoris actu inſervientis.

§. 10. Item declaramus, atque decernimus Sacriſtam, ſeu Rectorem Hoſpitalis a duobus Nobilibus, ut ſupra, electum, toto tèmpore, quo in hujuſmodi Officio permanſerit, eſſe, atque intelligendum eſſe totaliter exemptum a quacumque viſitatione, & juriſdictione tam Ordinaria, quam Delegata Archiepiſcopi, Nobiſque, & Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjectum.

Itidemque & 24. Clericor. ſeu Sacerdotum aliorumque 16. Miniſtr.

§. 11. Item eſſe ſimiliter exemptos a quacumque viſitatione, & juriſdictione tam Ordinaria, qnam Delegata Archiepiſcopi, prædictos vigintiquatuor Clericos, ſeu etiam Presbyteros, nec non dictos alios ſexdecim Miniſtros Laicos, qui memoratis duobus Nobilibus, ut ſnpra, electi ſuerint pro ſervitio Eccleſiæ, Hoſpitalis, & Bibliothecæ pro toto tempore, quo unuſquiſque ipſorum in Officio ſibi aſſignato permanſerit; ita quod Archiepiſcopus ratione delicti, vel contractus, aut rei, de qna agitur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam poſſit in eorum perſonas, & bona juriſdictionem, poteſtatem, viſitationem, ſeu dominium, nec jure Ordinario, nec jure delegato, exercere, vel ab ipſis computum, ſeu rationem exigere.

Præfati Clerici ſeu Preſbyteri, Laicique Miniſtri quanconam expreſſa exemptione gaudere incipiant.

§. 12. Utque hac in parte omnis in poſterum, circa numerum, & perſonas exemptorum, turbarum occaſio præventive ſubmoveatur, Sacriſtæ ſeu Rectori Hoſpitalis pru tempore exiſtenti diſtricte injungimus, ut Syllabnm ſeu Rotulum diligenter conficere, & quoties propter mntationem perſonarum opus fuerit, renovare itidem teneatur, in quo ſcripta ſint nomina, & cognomina ſingulorum vigintiquatuor Eccleſiaſticorum, & ſexdecim Laicorum prædictorum, ipſumque Rotulum propria manu ſubſcriptum, & ſigillo Hoſpitalis munitum Nuntio Apoſtolico Neapoli reſidenti, ut eum pro notitia ad Archiepiſcopum tranſmittere poſſit, tradere, & conſignare debeat: ita ut nemo ex prædictis Eccleſiaſticis, & Laicis utcnmque electis, & deputatis a dictis duobus Nobilibus, exemptione aliqua niſi poſt hujuſmodi conſignationem gaudere, & multo minus aliquis ſive Clericus, ſive Presbyter, qui intra præfixum numerum dictorum vigintiquatnor, in Rotulo, ut ſupra, conſignato, deſcriptus non teperiatur, exemptionem aliquam allegare poſſit, vel intuitu alicujns Cappellaniæ, vel ex qno pro ſua devotione, aut recepta etiam conſueta eleemoſyna, vel denique ex alio quovis titulo, ſen prætextu, ad Eccleſiam exteriorem Hoſpitalis, ſive ad Oratorium, & Cappellam interiorem, acceſſerit, aut accedat pro celebrandis inibi Miſſis, aut aliis Divinis Officiis peragendis. Hos enim omnes, tamquam nullo pacto exemptos, volumus, atque decernimus, ut ne quidem ad celebrandas Miſſas in Eccleſia, ſeu Oratorio admittantur, niſi exhibita Sacriſtæ ſeu Rectori conſneta licentia Curiæ Archiepiſcopalis celebrandi in Civitate & Diœceſi, quæ nondum expiraverit.

§. 13. Declaramus itidem, atque decernimus, Rectorem, ſen Sacriſtam Hoſpitalis a duobus Nobilibus, ut ſupra, electum, toto tempore, quo in hujuſmodi Officio duraverit, babere poteſtatem & juriſdictionem ſnper dictos vigintiquatuor Clericos, ſeu Presbyteros, nec non ſuper dictos ſexdecim Laicos Eccleſiæ, Hoſpitali, & Bibliothecæ additos, eiſque reſpective inſervientes, poſtquam tamen in Rotulo, ut ſupra, conſignato deſeripti ſnerint, & non prins; ipſoſque corrigendi, puniendi, excommunicandi, & omnem juriſdictionem Eccleſiaſticam in eos exercendi; quotieſcumque contingat, ipſos in delictum, ſeu crimen aliqnod incidere.

Iidem omnes Rectoris juriſdict. ſubjiciuntur.

Rectoris, aliorumque Sacerdotum facultas in audiendis Confeſſionib. ceterisq. Sacram. miniſtrandis.

§ 14. Item declaramus, atque decernimus Sacriſtam, ſen Rectorem, & alios vigintiqnatnor Eccleſiaſticos in Rotulo deſcriptos, ſi Presbyteri fuerint, poſſe ſuas invicem, atque Infirmorum ibidem decumbentinm, nec non etiam dictorum ſexdecim Miniſtrorum Laicorum Sacramentales Confeſſiones audire, & Sacram Euchariſtiam, atqne Oleum Sanctum in ipſo Hoſpitali, & reſpective in ejns Oratorio, vel Eccleſia eiſdem miniſtrare, atque alia facere, quæ circa hæc neceſſaria fuerint, & opportuna: dummodo tamen ab Archiepiſcopo approbati fuerint, vel generaliter ad Confeſſiones audiendas in Civitate, & Diœceſi, vel etiam in genere pro Hoſpitalibus; & dummodo inſuper Oleum Sanctum infirmorum per eos quotannis accipiatur, conſueto ritu, & tempore, ab Eccleſia Cathedrali Metropolitana, quemadmodum illud accipinnt, & accipere tenentur Regulares, & cæteri exempti.

Accedere non tenentur ad Proceſſiones ab Archiepiſc. quocunque jure indictas.

§. 15. Item Rectorem ſeu Sacriſtam præfatum, nec non dictos alios vigintiquatuor Clericos ſeu Presbyteros, Hoſpitali, ut ſupra, addictos, non teneri accedere neque ad Synodum, neque ad publicas & generales Proceſſiones, aut alias quaſvis functiones Eccleſiaſticas, ab Archiepiſcopis pro tempore jure Ordinario, ſive etiam Delegato indicendas; & qnatenus ipſi Proceſſionem aliquam facere velint, poſſe eas facere, dummodo faciant tempore diverſo ab illis indictis ab Archiepiſcopo, eaſque ducant prope mnros Eccleſiæ, exterioris dumtaxat. In ea vero Proceſſione, quam Sacriſta, & Presbyteri Hoſpitalis facere ſolent die Feſto S. Candidæ, ad effectum accipiendi illius Imaginem ſive ſtatuam ab Eccleſia Metropolitana, declaramus atque decernimus teneri eos obſervare Ordinem & formam, quam cæteri omnes obſervant, quando ob eamdem cauſam accipiendi ſtatnas ſuorum Patronorum accedunt ad ipſam Eccleſiam Metropolitanam.

Suas ipſi Proceſſiones an, & quomodo ducere debeant.

Indulg. publicare dimiſſorias concedere, aliaque id genus attentare prohibentur.

§. 16. Item declaramus, atque decernimus, Sacriſtæ, ſeu Rectori Hoſpitalis nullo pacto licere, & multo minus alicui ex dictis vigintiquatuor Eccleſiaſticis, Indulgentias, ſeu Jubilæum publicare, aut litteras dimiſſorias ad Ordines alicui, etiam ex ipſis vigintiquatnor, concedere, aut publicare Monitoria pro rebus ſubtractis, aut deperditis, aut reos extrahere ab eorum Eccleſia, & Hoſpitali, aut veſtibus, vel inſignibus Prælatitiis inter ipſam Eccleſiam, & Hoſpitale, & multo minus extra illa, uti, & generaliter nullam aliam ſibi aſſumere

fa-

Digitized by Google

facultatem, præter eas, quæ in hiſce noſtris litteris exprimuntur.

Rectoris facultas exercitia ſpiritualia exhibenda.

§. 17. Eidem tamen Sacriſtæ, ſeu Rectori de benignitate Apoſtolica concedimus, ut per ſe, vel per alium exercitia ſpiritualia ſemel in anno, ſed clauſis januis intra Eccleſiam ſive Oratorium Hoſpitalis, iis dumtaxat, qui exemptione, ut ſupra, gaudere debent, libere, & licite præbere poſſit, cum ſcientia tamen, atque intelligentia Nuntii Apoſtolici Neapoli reſidentis: alio vero quovis tempore, caſu, & occaſione, nolumus omnino, quod intra Eccleſiam, Oratorium, aut Hoſpitale prædictum, ſive publice, ſive privatim conciones habeantur, aut quod non exempti ad prædicta exercitia ſpiritualia ullo unquam tempore admittantur, non obtenta prius, & qualibet vice licentia in ſcriptis ab Archiepiſcopo.

Limitata facultas exponendi ſemel in menſe Sanctiſſimum Sacrament. irrequiſito Arch.

§. 18. Ad hæc eidem Hoſpitali de Apoſtolica benignitate ſimiliter concedimus, ut ſemel in quolibet menſe, ideſt prima die Dominica horis Veſpertinis, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum in eius Eccleſia exteriori, abſque alia Archiepiſcopi licentia publicæ adorationi exponi poſſit, ſervatis tamen legibus, & regulis ab Archiepiſcopo præſcriptis pro expoſitionibus hujuſmodi rite peragendis in aliis Civitatis Eccleſiis; & quatenus alio quocumque die, præter diem ut ſupra, præſtitutum, Sanctiſſimum Sacramentum exponi velit, eo caſu licentia in ſcriptis ab Archiepiſcopo qualibet vice obtineri debeat.

Juſtiſſima præſervatio reverentiæ & obſequii, Archiep. ab omnibus, etiam exemptis, ubique exhibendi.

§. 19. Ulterius declaramus, atque decernimus exemptionem, qua ſupra fruuntur, & gaudent, fruique & gaudere debent vigore dictarum litterarum Apoſtolicarum Martini V. & Pauli III. nec non Ordinationum, ſeu Statutorum præfati Cardinalis Brancaccí, Hoſpitale, ejuſque Eccleſia exterior, & Cappella interior, duo Nobiles Deputati, Sacriſta ſeu Rector, nec non alii viginti-quatuor Clerici, ſeu Presbyteri, & ſexdecim Miniſtri laici in Rotulo, ut præfertur, deſcribendi a quacumque juriſdictione tam ordinaria, quam delegata, viſitatione, poteſtate, & dominio Archiepiſcopi, intelligendam ſemper eſſe, ſalva reverentia eidem Archiepiſcopo de jure debita ab omnibus, & quibuſcumque exemptis, non ſolum extra, ſed etiam intra ipſum Hoſpitale, ejuſque Eccleſiam, atque Oratorium.

Recenſitæ omnes perſonæ ut ſupra exemptæ declarantur immediate ſubjectæ S. Sedis auctoritati & juriſdictioni.

§. 20. Ac tandem declaramus, atque decernimus dictam exemptionem, & reſpective juriſdictionem, quam ſuperius competere diximus Sacriſtæ, ſeu Rectori in dictos vigintiquatuor Clericos, ſeu Presbyteros, & alios ſexdecim Laicos, puniendi, excommunicandi, & corrigendi; necnon facultatem eidem Sacriſtæ, dictiſque aliis Presbyteris attributam, excipiendi Confeſſiones Sacramentales ipſorum Exemptorum, atque infirmorum in dicto Hoſpitali decumbentium, prout etiam adminiſtrandi iiſdem infirmis alia Sacramenta Sanctiſſimæ Euchariſtiæ, & Extremæ Unctionis, ac præbendi, ut ſupra, ſemel in anno januis clauſis Exercitia Spiritualia, atque exponendi ſemel in menſe prælaudatum Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum, intelligi ſemper debere, ſalva in omnibus noſtra, & Sedis Apoſtolicæ auctoritate, cui, vigore ipſarum litterarum Martini, & Pauli Prædeceſſorum noſtrorum, atque Ordinationum Cardinalis Brancacci, Hoſpitale ipſum cum ſuis perſonis, & bonis immediate ſubjectum eſt. Volumus propterea, ut Nuntio Apoſtolico in Civitate Neapolis reſidente, tamquam ſpeciali Delegato ejuſdem Sanctæ Sedis; quandocumque liceat, & quoties ei opportunum videbitur; ipſum Hoſpitale, Oratorium, & Eccleſiam, ejuſque Sacriſtam, ſeu Rectorem, alioſque tam Clericos, vel Presbyteros, quam Laicos a juriſdictione Archiepiſcopi tam ordinaria, quam delegata, ut præfertur, exemptos, in iis, quæ reſpiciunt divinum cultum, morum, vitæque honeſtatem, & adminiſtrationem prædictorum Sacramentorum, ac doctrinæ in Exercitiis Spiritualibus exponendæ puritatem, & generaliter quoad omnia ſpiritualia, viſitare, corrigere, & punire, & in eos quoſcumque juriſdictionis actus exercere, quos nomine S. Sedis exercet, atque exercere poteſt, ac debet in alios hujuſmodi, qui in limine fundationis a poteſtate & juriſdictione ſuorum Ordinariorum exempti fuerunt, & Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjecti. Et hæc omnia cum expreſſa declaratione quod ea, quæ pro bono pacis, & ad extinguendas tot lites, quæ non ſine magna Civitatis perturbatione hactenus exarſerant, huic Hoſpitali S. Angeli a Nido, ut præfertur conceſſa, & declarata fuerunt, ab aliis Civitatis Hoſpitalibus nullo pacto in Exemplum trahi poſſint.

Quæ exiſtenti pro tempore Apoſtol. Nuncio in Civitate Neapolis delegantur exercend.

Ampliſſimæ clauſulæ & decreta in præmiſſorum firmitatem.

§. 21. Decernentes quoque has Noſtras litteras & in eis contenta, & decreta hujuſmodi etiam ex eo quod quicumque in præmiſſis, vel illorum aliquo quomodolibet intereſſe habentes, vel habere prætendentes ad hoc vocati & auditi non fuerint, aut ex quibuſvis aliis cauſis, occaſionibus, vel prætextibus, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quovis alio defectu notari vel impugnari, aut alias infringi, ſuſpendi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam poſſe: eaſque omnino ſub quibuſvis contrariis Conſtitutionibus, revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus generalibus, vel ſpecialibus, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac alias quandocumque, & quibuſvis de cauſis pro tempore factis, & faciendis minime comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſtatum reſtitutas, ac de novo conceſſas, ſemperque & perpetuo validas, firmas, & efficaces eſſe & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit quomodolibet in futurum, perpetuo & inviolabiliter obſervari debere.

Aliter judicandi adempta facultas.

§. 22. Sicque, & non alias per quoſcumque Judices, Ordinarios, & Delegatos quavis auctoritate, & poteſtate fungentes etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuntios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter ju-

judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Efficaciſſima contrarior. derogatio

§. 23. Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ regulis, etiam de jure quæſito non rollendo, & prædictis Martini Quinti, & Pauli III., aliiſque Apoſtolicis quorumcumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, ac in Synodalibus, Provincialibus, & univerſalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus Conſtitutionibus & Ordinationibus], nec non quibuſvis prædictæ Concilii Tridentini Interpretum, & aliarum ejoſdem S. R. E. Cardinalium Congregationum decretis, ſeu reſolutionibus, Apoſtolica etiam auctoritate confirmatis, ac quibuſvis actibus in contrarium præmiſſorum omnium, aut ſingulorum antiquitus, aut nuper ſactis, & iteratis, ſeu pluries & ſæpe repetitis, nec non dicti Hoſpitalis, illiuſque Eccleſiæ, & Domus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; præmiſſis quoque, aliiſque privilegiis, indultis, & litteris Apoſtolicis, eiſdem Hoſpitali, & Eccleſiæ, ac Domui, illiuſque Gubernatoribus, ſeu Deputatis prædictis, per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores prædictos, & Sedem Apoſtolicam, vel alios quoſcumq; quacumq; dignitate ac auctoritate fulgentes ſub quibuſcumq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus, & aliis decretis in genere vel in ſpecie, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, conceſſis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda forer, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita, obſervata inſerti forent; præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad effectum validitatis, & executionis, ac obſervantiæ omnium & ſingulorum præmiſſorum, hac vice tantum harum ſerie derogamus: illaſque & illa juxta omnia & ſingula præmiſſa modificamus, limitamus, & reducimus; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis

§. 24. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Noſtræ avocationis, ſuſpenſionis, extinctionis, declarationis, conceſſionis, decreti, derogationis, modificationis, limitationis, & reductionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. 4. Octobris 1755. Pont. 16.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo quinto quarto nonas Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Sextodedimo.

J. Card. Pro-Datarius.

D. Card. Paſſioneus

VISA

De Curia J. C. Boſchi.

Loco † Plumbi.

L. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

LIII. CELEBRATIO TRIUM

Miſſarum Natalitio Chriſti die præcipuus Latinæ Eccleſiæ Ritus demonſtratur: ideoque univerſim ab Orientalibus, præſertim vero ab Armenis Ligurno in Portu commorantibus non uſurpandus.

Ven. Fratri Nicolao Lercari Archiepiſcopo Rhodien. Congregationis Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Conſcribendæ Epiſtolæ occaſio recenſetur.

IN ſuperiori ante proximum ad Nos habito acceſſu, retuliſti, Te in ſuſpicionem adductum, Sacerdotes Armenos Ligurno in Portu commorantes Sacro Natali Domini die tres unumquemque Miſſas in nationis ſuæ remplo celebrare, non prætermiſiſſe opportunas ad Piſanum Archiepiſcopum dare litteras, ut cer-

LA CELEBRAZIONE LIII.

Delle tre Meſſe nel giorno di Natale ſi prova Rito privativo della Chieſa Latina, e perciò da non poterſi uſare generalmente dagli Orientali, ed in particolare dagli Armeni dimoranti in Livorno.

Ven. Fratri Nicolao Lercari Archiepiſcopo Rhodien. Congregationis Propagandæ Fidei Secretario.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Racconto del fatto, che diede occaſione di ſcrivere la preſente lettera.

NElla penultima udienza, che Noi le dammo, Ella ci espoſe; che avendo avuto qualche barlume, che i Sacerdoti Armeni, che ſono in Livorno, nella loro Chieſa nazionale nel dì del Santo Natale celebravano le tre Meſſe; non aveva tralaſciato di ſcrivere a Monſignor Arciveſcovo di

Pont. A. XVI.

di Piſa, per ſapere, ſe il fatto era vero; e da quanto tempo in qua, eſſendo vero, ſi foſſe introdotto l'uſo della celebrazione delle tre Meſſe nel giorno predetto; e che dal Prelato l'era ſtato riſpoſto, celebrarſi dai Sacerdoti Armeni nella loro Chieſa nazionale in Livorno le tre Meſſe nel giorno di Natale: eſſerſi ciò incominciato a praticare da due Miſſionarj Parochi nella detta Chieſa nell'anno 1725., ed eſſerſi ſempre da quel tempo in qua continuato nello ſteſſo modo: riferire altresì i nazionali, che nell'Oriente molti Sacerdoti Armeni Cattolici, e Miſſionarj dello ſteſſo Rito nel dì del Santo Natale celebrano le tre Meſſe; conchiudendo poi eſſa il diſcorſo col richiedere i Noſtri ordini ſopra o il laſciar correre, o il proibire la celebrazione delle tre Meſſe, che ſi fa dai Sacerdoti Armeni nel dì di Natale nella loro Chieſa nazionale in Livorno.

L'uſo di celebrarſi tre Meſſe nel giorno di Natale da ciaſcun Sacerdot. è Rito privativo della Chieſa Latina.

§. 2. Il Rito della celebrazione delle tre Meſſe, che ſi fa da ogni Sacerdote nel giorno del Santo Natale, è antico, ed univerſale nella Chieſa Latina: ma nella Chieſa Orientale non v'è veſtigio del predetto Rito: non facendoſene parola nelle Liturgie Greco-Arabe de' Melchiti, nè in quelle de' Siri, o Caldei, nè in quelle de' Cofti, degli Armeni, e de' Greci, e de' Ruteni, che hanno adottato il Rito Greco. I Padri Baſiliani di Grotta Ferrata, benchè in molti capi abbiano adottato alcuni Riti Latini, non celebrano però nè nel detto Monaſtero, nè in altro le tre Meſſe nel giorno di Natale. E nel Sinodo Provinciale tenuto l'anno 1736. nel Monte Libano ſotto il Patriarca Antiocheno colla preſidenza di Monſignor Giuſeppe Simonio Aſſemani, che per ordine del Noſtro Predeceſſore Clemente XII. eſſendoſi portato colà, adempì lodevolmente il ſuo miniſtero, così ſi legge *al cap. 13. de ſacroſancto Miſſæ Sacrificio: Privilegium autem, quod Latini Presbyteri habent in Natali Domini ter Miſſas celebrandi, ad noſtros Sacerdotes nullatenus extendendum eſſe decernimus, & ſtatuimus: non quod morem illum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ omnium Eccleſiarum matris, ac magiſtræ condemnemus: abſit hoc a nobis, qui filii illius obſequentiſſimi ſumus; ſed quia veterem noſtrum Ritum ſervari volumus.*

E perciò non può uſarſi dalla Chieſa Oriental.

§. 3. Fu queſto Concilio, dopo il dovuto eſame, confermato da Noi, come può vederſi nella noſtra Coſtituzione inſerita nel noſtro Bollario. E ricavandoſi non meno dal detto Concilio, che dall' allegate Liturgie Orientali, celebrarſi nella Chieſa Occidentale le tre Meſſe nel giorno di Natale, e non celebrarſi nella Chieſa Orientale, reſta aperta la ſtrada alla maſſima da Noi diffuſamente comprovata nella Noſtra Lettera Circolare ai Miſſionarj d'Oriente ſcritta ſotto il giorno 27. di Luglio del preſente anno 1755., e ſtampata nella Stamperia della Congregazione di Propaganda, che non ſi confonda un Rito coll' altro, che la Chieſa Latina oſſervi il ſuo Rito, e la Chieſa Orientale il proprio Orientale il proprio: eſſendo ciò preſcritto dai Sagri Canoni, e dalle Apoſtoliche Coſtituzioni, e ſtabilito nel ſiſtema della

Si veda queſta lettera Circolare di ſopra alla pag. 194.

Anno 1755.

certior fieres, num res, prout ferebatur, ſe haberet, & ſi ita quidem, ex quo tempore invaluerit uſus, tria deſignato die offerendi Sacrificia; tibique fuiſſe a memorato Præſule reſcriptum, offerri ab Armenis Sacerdotibus in Ligurnenſi ſuæ gentis Eccleſia tres Miſſas Natalitio Chriſti die, idque in uſu primum ea in Eccleſia fuiſſe poſitum a duobus Miſſionariis Parochis ſub annum 1725., exindeque ſemper rem eodem modo tranſactam; ac inſuper ejus gentis homines referre, multos per Orientem Sacerdotes Armenos Catholicos, ejuſdemque Ritus Miſſionarios Sancto Natalis Chriſti die tres Miſſas ſingulos celebrare; a quibus porro omnibus, noſtra ipſe expetebas juſſa, de relinquenda, vel interdicenda trium Sacrorum oblatione, ab Armenis Sacerdotibus, Natalitio Chriſti die, Ligurni in gentis ſuæ Eccleſia, fieri ſolita.

Latinæ Eccleſiæ Ritus eſt præcipuus, ut ſinguli Sacerdotes tres Miſſas offerant Natalitio Chriſti die.

§. 2. Pervetuſtus eſt, atque univerſim in Latinam Eccleſiam receptus Ritus trini Sacrificii per unumquemque Sacerdotem Natalitio Chriſti die offerendi; verum apud Orientalem Eccleſiam nullum extat præfati Ritus veſtigium; ne verbum quippe de eo in Liturgiis Græco-Arabicis Melchitarum, Syriacis, Chaldeiſque, neque etiam in reliquis Cophtorum, Armenorum, Græcorum, atque Ruthenorum, qui Græcos ſibi ritus adſcivere, Patres Baſiliani Cryptæ Ferratæ, etſi Latinos aliquot Ritus amplexi ſint, tres tamen Miſſas Natalis Domini die nec in memorato Monaſterio, nec alibi celebrare conſueverunt. Et in ipſa Provinciali Synodo habita ſub annum 1736. in Monte Libano, cui præfuit Joſeph Simonius Aſſemanus Præſul, qui juſſu Clementis XII. Prædeceſſoris noſtri eo profectus, impoſito ſibi muneri cumulate ſatisfecit, hæc leguntur *cap. 13. de ſacroſancto Miſſæ Sacrificio; Privilegium autem, quod Latini Presbyteri habent in Natali Domini ter Miſſas celebrandi, ad noſtros Sacerdotes nullatenus extendendum eſſe decernimus, & ſtatuimus: non quod morem illum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ omnium Eccleſiarum matris, ac magiſtræ condemnemus: abſit hoc a nobis, qui filii illius obſequentiſſimi ſumus; ſed quia veterem noſtrum ritum ſervari volumus.*

Ideoque Oriental. Eccleſia eo uti non poteſt.

§. 3. Hæc Synodus prævio opportuno examine, fuit a Nobis confirmata, veluti noſſe licet ex Conſtitutione Noſtra in Bullarium Noſtrum illata. Cumque ex memorata Synodo, æque ac ex præindicatis Liturgiis Orientalibus innoteſcat, offerri quidem in Occidentali Eccleſia trinum Natali Chriſti die Sacrificium, non item vero in Orientali Eccleſia, jam locus fit regulæ latius per Nos firmatæ in Noſtris Encyclicis Litteris datis octavo Kalendas Auguſti anni 1755. ad Miſſionarios per Orientem, præloque Congregationis Propagandæ Fidei impreſſis, non eſſe ſcilicet permiſcendos ritus; ſuum a Latina, ſuum itidem ab Orientali Eccleſia ritum ſervari oportere: hoc quippe eſt Sacris Canonibus ſancitum, Conſtitutionibus Apoſtol. cautum, ac S. Sedis perpetuo ſyſtemate, præfatis literis late demonſtrato, firmatum.

Vide ſuperius eaſdem Encyclicas literas pag. 194.

§. 4. Et

Digitized by Google

ANNO 1755.

Diluitur objectum deſumpt. ex mutua Orientat. inter, & Latinam Eccleſi. nonnullorum Rituum participatione.

§. 4. Et ſi unquam excipi contingeret, iiſdem in Literis in exemplum per Nos adduci Latinos quoſdam Ritus ab Orientalibus, & viciſſim Græcos quoſdam Ritus a Latinis cooptatos, parata ſuppetit reſponſio, eſtque ejuſmodi, id factum, vel confectarium fuiſſe immemorialis conſuetudinis ſecumferentis famam conceſſi Apoſtolici privilegii; vel inductum ex privilegio Apoſtolico vero, conceptoque; quarum quidem rerum, quod ad præſentem quæſtionem attinet, nec ſpecies ulla, quin potius perſpicua ex adverſo perſtat probatio. Cum enim Edeſſenus Archiepiſcopus Armeni Ritus, Romæ degens facultatem ſibi expetiiſſet, celebrandi tres Miſſas Natalitio Chriſti die, utque facultas ejuſmodi ad reliquos etiam Sacerdotes Romæ commorantes protenderetur; propoſitis hujuſmodi precibus in Congregatione Sacræ Inquiſitionis coram Conſultoribus decimo tertio Kalen. Martii 1710., relatiſque iterum in Congregatione de more habita in Palatio Apoſtolico tertio Kalendas Martii, negativum redditum fuit reſponſum; quamvis is, cui demandata fuit provincia ſcribendi ea de re, ſcriptoque ſuam proferendi ſententiam, in partem affirmativam ſeſe præſtiterit procliviorem, quemadmodum deprehendimus ex ſcriptis negotium illud attingentibus, quæ ex ædibus Sacræ Inquiſitionis afferri ad Nos voluimus; & hoc fuit quidem dubium tunc propoſitum: *An dicto Archiepiſcopo concedendum ſit Indultum celebrandi tres Miſſas in die Nativitatis Domini more Latinorum, hocque extendendum ad omnes Presbyteros Armeni Ritus in Urbe commorantes*: hoc vero reſcriptum: *Quod petitum Indultum celebrandi tres Miſſas in die Natalis Domini more Latinorum, reſpondendum eſſe negative*.

Alia peculiaris ratio adverſus Armenos Liburni commor.

§. 5. Prætereundæ nec ſunt, quæ in præfatis Litteris Noſtris §. 45. a Nobis afferuntur. Cautum fuerat jam inde ab anno 1674., ut Armeni Liburno in Portu domicilium habentes, quippe una nobiſcum viventes, in Paſchatis, ceteriſque Feſtis diebus celebrandis, ad Gregorianum emendatum Kalendarium ſe conformarent. Tot tantaſque turbas commoverunt præfati Armeni, ut habita ſub annum 1699. iterata Congregatione decretum fuerit, ut uſus veteris Kalendarii Armenis Liburnenſibus relinqueretur, quouſque ad novum recipiendum ſeſe accomodaſſent, & quouſque Apoſtolica Sedes aliud edixiſſet. Eſt itaque Liburnenſibus Armenis ſua pro ratione voluntas, reſpuunt Latinum Ritum, uſum ſcilicet Kalendarii emendati, quamvis nobis intermixti vivant, ſitque illud juſtitiæ conſonum: cumque porro Latinum Ritum ter offerendi Sacrificium Natali Chriſti die ſibi indebitum expoſcant, facile caput eſt, haud decere, ut ſui voti compotes fiant.

Altera objectio deſumpta ex oblatione trium Sacrif.

§. 6. Reliquum illud eſt, quod aſſeritur in Litteris Piſani Archiepiſcopi, Armenæ nimirum nationis homines Liburno in Portu commorantes aſſeverare, memoratas tres Miſſas a multis per Orientem Armenis Sacer-

della Santa Sede, ampiamente dimoſtrato nella Lettera predetta.

PONT. A. XVI.

Riſpoſta all'obbietto d'eſſerſi tra Latini ed Orientali fatta vicendevole comunione di alcuni Riti.

§. 4. E quando mai ſi diceſſe; che nella ſteſſa Lettera ſono allegati da Noi alcuni eſempj di Riti Latini adottati dagli Orientali, e di alcuni Riti Greci adottati dai Latini, la riſpoſta è in pronto, ed è, ciò eſſerſi fatto o in ſequela d' una immemorabile conſuetudine, che porta ſeco la fama della conceſſione d'un privilegio Apoſtolico, o in ſequela d'un vero effettivo Apoſtolico privilegio: delle quali coſe nel caſo, ch'in queſtione, non v'è apparenza, anzi piuttoſto v'è chiara pruova in contrario: imperocchè avendo Monſignor Arciveſcovo di Edeſſa di Rito Armeno, che ſtava in Roma, pregato per avere la licenza di celebrare le tre Meſſe nel giorno di Natale, e che queſta licenza s'eſtendeſſe anche agli altri Sacerdoti Armeni, che erano in Roma; propoſtaſi l'iſtanza nella Congregazione del S. Officio fra i Conſultori ai 17. di Febbrajo 1710., e ripropoſtaſi nella Congregazione tenuta ſecondo il ſolito in Palazzo nel giorno 27. di Febbrajo, la riſpoſta fu negativa: ancorchè chi ebbe l' incombenza di ſcrivere, e di dire il ſuo voto in carta, foſſe ſtato molto procliva alla parte affermativa: come abbiam riconoſciuto, eſſendoci fatte portare del S. Officio le ſcritture appartenenti al caſo: ed ecco il Dubbio propoſto: *An dicto Archiepiſcopo concedendum ſit Indultum celebrandi tres Miſſas in die Nativitatis Domini more Latinorum, hocque extendendum ad omnes Presbyteros Armeni Ritus in Urbe commorantes*: ed ecco la riſpoſta: *Quoad petitum Indultum celebrandi tres Miſſas in die Natalis Domini more Latinorum, reſpondendum eſſe negative*.

Altro motivo particolare contrario agli Armeni di Livorno.

§. 5. Nè dee tralaſciarſi quanto da Noi vien riferito nella predetta Noſtra Lettera Circolare al §. 45. Era ſtato ordinato ſino dall'anno 1674., che gli Armeni, che hanno domicilio in Livorno, avvegnachè viventi con Noi, doveſſero conformarſi al Calendario Gregoriano corretto, nella celebrazione della Paſqua, e delle altre Feſte. Furono tanti e tanti i rumori, che dai predetti Armeni ſi eccitarono, che eſſendoſi tenuta nell'anno 1699. una nuova Congregazione, fu riſoluto, che ſi laſciaſſe correre l'uſo dell' antico Calendario riſpetto agli Armeni, che erano in Livorno, finchè ſi foſſero diſpoſti ad accettare il nuovo, e finchè la Santa Sede non aveſſe ordinato diverſamente. Vogliono dunque gli Armeni, che ſono in Livorno, quello che vogliono. Non vogliono il Rito Latino, cioè l'uſo del Calendario corretto, benchè vivano fra noi, e benchè ciò ſia giuſto: e volendo poi il Rito Latino nelle tre Meſſe di Natale, che non gli tocca, non vi vuol molto a comprendere, che non è di dovere, che ſiano eſauditi.

Seconda objezione fondata ſull'uſo di celebrarſi anche in

§. 6. Reſta quello, che ſi dice nella Lettera di Monſignor Arciveſcovo di Piſa, che i nazionali, che ſono in Livorno, atteſtano, celebrarſi in Oriente le tre Meſſe da molti Sacerdoti Armeni Cattolici, e da' Miſ-

Digitized by Google

Oriente da' Sacerdoti Armeni le dette tre Meſſe.

Con una opportuna oſſervazione iſtorica ſi prova probabilmente erroneo nella ſua origine un tal'uſo.

Miſſionarj del loro Rito; e ciò da Noi ſi crede veriſimile, ma non giova all'intento. Il Beato Bartolomeo da Bologna Domenicano, detto comunemente l'Apoſtolo degli Armeni, fu ſpedito nell'Armenia nel 1318. dal Pontefice Giovanni XXII., e fu da eſſo creato Veſcovo di Maraga, e poi traſportato all'Arciveſcovado di Naxivan. Nel tempo della celebre Miſſione del detto Beato Bartolomeo eravi in Armenia un certo Iſaia ſciſmatico, che aveva ſotto di sè trecento ſettanta diſcepoli. Era eſſo di buona intenzione, e moſſo dalla fama della ſantità del B. Bartolomeo, ed illuminato da eſſo della verità della Fede Cattolica, s'unì con lui, conducendo ſeco tutti i ſuoi diſcepoli: ed allora fu, che ſi formò la Congregazione de' Frati uniti, avendo tutti preſo l'Abito di S. Domenico, e fatta Profeſſione di vivere in vera Religione, ſeguitando la Regola di S. Agoſtino e le Coſtituzioni de' Frati Predicatori. Il tutto ſi vede nell'Opera del Padre Galano *nella Conciliazione della Chieſa Armena colla Romana part. 1. pag.* 508. *e ſeg.*, e con maggior felicità *nel tom.* 2. *della Storia degli Uomini Illuſtri dell' Ordine Domenicano* del Padre Touron *al lib.* 1. *pag.* 108. *e ſeg.* Fu queſta Congregazione ſottopoſta al Generale de' Domenicani dal Pontefice Innocenzo VI. l'anno 1356., come ſi raccoglie dalla di lui Lettera nel Bollario Domenicano *al tom.* 2. *pag* 248., e nel Capitolo Generale tenuto l'anno 1583. queſta nuova Congregazione incominciò a prendere il rango di Provincia. Non intendendo i Diſcepoli d'Iſaia altro, che la lingua Armena, e facendo l'unione coi Frati Domenicani; fu d'uopo tradurre in lingua Armena le Regole, gli Statuti, il Breviario, ed il Meſſale dell'Ordine, come raccontano i ſopradetti Iſtorici. Ne' tempi a Noi vicini ritroviamo avere i Padri dell'Ordine de' Predicatori della Provincia Armena pregato di poter far ſtampare i loro Breviarj, e Meſſali tradotti dal Latino nell'idioma Armeno; e la Congregazione del S. Officio tenuta ai 6. di Settembre 1713. ammiſe l'iſtanza, deputando i correttori, o ſiano Preſidenti alla ſtampa, acciò il tutto ſi faceſſe colle dovute regole, e colla ſicurezza, che nella nuova edizione non correſſero errori, come altre volte in ſimili occaſioni era pur troppo accaduto: ed il tutto fu confermato dal Sommo Pontefice nella Congregazione tenuta nel giorno ſeguente 7. di Settembre dell'anno medeſimo.

E perciò inutile per l'intento.

§. 7. Eſſendoſi dunque fatta la traduzione del Meſſale Domenicano in lingua Armena, ed eſſendovi nel Meſſale Domenicano le tre Meſſe nel giorno di Natale, pare aſſai veriſimile, che alcuni Sacerdoti Armeni, e Miſſionarj, vedendo che le tre Meſſe ſi celebravano nel dì di Natale dai Padri Domenicani, le abbiano ancor eſſi incominciate a celebrare, prevalendoſi del Meſſale Domenicano tradotto in Armeno: e quando queſto ſia, come è molto veriſimile, il fondamento della celebrazione delle tre Meſ-

...ci a Sacerdotib. Armenis peragi ſolita etiam per Orientem.

Præmiſſa opportuna hiſtorici facti narratione, praxis illhæc ex erronea cauſa veriſimiliter derivata demonſtratur.

ſacerdotibus Catholicis, ejuſdemque Ritus Miſſionariis celebrari; idque Nobis veriſimile videtur, at nihil inde in rem præſentem. Beatus Bartholomæus Bononienſis ex Fratrum Prædicatorum familia, fuit a Joanne XXII. Pontifice in Armeniam ablegatus ſub ann. 318., & ab ipſo Maragenſis Epiſcopus inauguratus, exindeque translatus ad Naxivanum Archiepiſcoparum. Quo ipſo tempore præfatus Beatus Bartholomæus celebri illa Miſſione fungebatur, aderat in Armenia Iſaias quidam Schiſmaticus treecentis ſeptuaginta diſcipulis præpoſitus. Mens ipſi inerat recta, & motus fama ſanctitatis B. Bartholomæi, edoctuſque ab ipſo Catholicæ Fidei veritatem, ſe ei ſocium adjunxit, ſuis omnibus diſcipulis ſecum adductis; tuncque contigit, ut inſtitueretur Congregatio Fratrum unitorum, aſſumpto ab iis omnibus habitu Dominicani inſtituti, emiſſaque Profeſſione vitæ Regularis ſub Regula Sancti Auguſtini, & Fratrum Prædicatorum Conſtitutionibus. Videre eſt omnia in Opere Patris Galani *de conſenſione Armenæ Eccleſiæ cum Romana part.* 1. *pag.* 508. *& ſeq.* atque eluculbratius *tom.* 2. *hiſtoriæ virorum illuſtrium Dominicani Ordinis*, Auctore Patre Touron *lib.* 1 *pag.* 108. *& ſeq.* Iſthæc Congregatio ſubjecta fuit Magiſtro Generali Dominicanæ Familiæ ab Innocentio VI. ſub annum 1356., uti colligere eſt ex ejus Litteris in Dominicanum Bullarium relatis *pag.* 148., & in generalibus totius Ordinis Comitiis habitis anno 1583. nova hæc Congreg. ad Regularis Provinciæ gradus jura, & honores attolli cœpit. Cum autem Iſaiæ diſcipuli unam noſcerent Arm. Linguam, præterea nullam, & plenam ceteroquin cum Dominicanæ Familiæ Religioſis unionem conſtituerent, neceſſe fuit, quemadmodum referunt præcitati Hiſtorici, ut Regulæ, Statuta, Breviarium, & Miſſale Ordinis in Linguam verterentur Armenam. Comperimus autem temporibus nobis proximi inſtetiſſe Patres Armenæ Provinciæ Ordinis Prædicatorum, quo ſibi liceret typis mandare ſua Breviaria, ac Miſſalia, e Latino in Armenum idioma tranſlata; annuitque precibus Congregatio Romanæ univerſalis Inquiſitionis habita octavo Idus Septembris 1713. deputatis emandatoribus, ſive præli typici præſidibus, ut ad opportunas regulas exigerentur omnia; liceretque exinde tuto ſibi polliceri, nullos in novam editionem errores irrepere, quod ſatis ſuperque in hujuſmodi caſibus alias contigiſſe conſtiterat; probavitque omnia Summus Pontifex in Congregatione, proximo die, ſeptimo videlicet Idus Septembris ejuſdemmet anni habita.

Ideoque ex ea nihil confici.

§. 7. Cum itaque Dominicanum Miſſale in Armenam linguam verſum fuerit, cumque in Miſſali Dominicano tres reperiantur adnotatæ Miſſæ Natalitio Chriſti die celebrari ſolitæ, videtur admodum ſimile vero, Sacerdotes quoſdam Armenos, & Miſſionarios, videntes tres Miſſas a Patribus Dominicanis celebrari Natalitio Chriſti die, cœpiſſe & ipſos tria Sacrificia offerre, Dominicano Miſſali utentes in Armenam Linguam reddito: quoties autem ita ſe res habeat, quod veroſimilius eſt, quiſque ſanæ men-

Digitized by Google

mentis homo facile animadverteret, haud ſubſiſtere fundamentum, in oblatione trini Sacrificii a nonnullis Armenis per Orientem peragi ſolita, conſtitutum, nec eo juvari ullatenus poſſe Armenos Liburni in Portu commorantes; eo quod tres Miſſæ in Miſſali Dominicano adnotatæ, ſemper Latini Ritus eſſe cenſeantur, etſi in Armenam Linguam verſæ; nec liceat Armenis pro arbitrio Latinos Ritus uſurpare. Simillimum Nobis ſuppetit exemplum ex Miſſa Latina Patrum Dominicanæ Familiæ in Græcam Linguam verſa juxta indultum a Bonifacio IX. datum Maximo Conſtantinopolitano Dominicanæ Familiæ viro, relatumque *tom.* 2. Bullarii Dominicani *pag.* 370. Ea quippe Dominicani Fratres quidem, nullatenus autem Græci, in Sacrificio offerendo uti poſſunt.

Simillim. allato exemplo res confirmatur.

§. 8. Hæc itaque ſunt, quæ Nobis, quamvis male a podagra habitis, licuit colligere. Curæ tibi erit, Venerabilis Frater, deferre omnia ad Congregationem de Propaganda Fide; & ſi mandatum ab ea tibi fuerit, quod facillimum, ut ad Piſanum Archiepiſcopum reſcribas, opportunum fortaſſa erit, hujus ad te Noſtræ Epiſtolæ exemplum eidem reddendum curare. Interea Apoſtolicam tibi Benedictionem impertimur.

Monita ad Secretarium.

Datum apud S. Mariam Majorem die 29. Decembris 1755. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

Dat. 29. Decemb. 1755. Pont. XVI.

Meſſe, che ſi fa da alcuni Armeni in Oriente; ogni uomo di buon ſenno facilmente ne conoſcerà l'inſuſſiſtenza, e ch'eſſo non può in veruna maniera giovare agli Armeni, che ſono in Livorno: appartenendo ſempre le tre Meſſe, che ſono nel Meſſale Domenicano, benchè tradotte in lingua Armena, al Rito Latino; e non potendo gli Armeni prevalerſi a loro capriccio del Rito Latino. Simile è l'eſempio dalla Meſſa Latina de' Padri Domenicani tradotta in lingua Greca, giuſta la conceſſione fatta da Bonifazio IX. a Maſſimo di Coſtantinopoli Domenicano, che è *nel tom.* 2. del Bollario Domenicano *pag.* 370.; celebrandoſi eſſa dai Domenicani, a non potendoſi celebrare dai Greci.

Si conferma l'aſſunto con un eſempio del tutto ſimile.

§. 8. Ed ecco quanto abbiamo potuto raccorre, non oſtante l'eſſere malamente trattati dalla podagra. Sarà ſua cura il notificare il tutto alla Congregazione di Propaganda; e ricevendo da eſſa gli ordini, come ſi può credere, di reſcrivere a Monſignor Arciveſcovo di Piſa, caderebbe forſe in acconcio di fargli capitare una copia di queſta Lettera, che ſcriviamo a Lei: alla quale intanto diamo l'Apoſtolica Benedizione.

Ordina pe'l Secretario.

Datum apud S. Mariam Majorem die 29. Decembris 1755. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

Data 29. Decemb. 1755. e decimo ſeſto del Pontificato.

LIV. EXCITANTUR OMNES

Græci Ritus Orientales, ut nova Euchologii editione utantur; narratur quoque quid pro ea perficienda factum ſuerit; & quæ eidem novæ editionis Euchologio præpoſita ſunt Monita, latius explicantur.

EPISTOLA PRIMA.

Ad Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque Ritus Græci Eccleſiaſticos, Sæculares & Regulares, gratiam & communionem Sedis Apoſtolicæ habentes.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ac dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

roœm. a conteſtatione paternæ charitatis & Paſtor. ſollicitudinis in Græcam, aliaſque Oriental. nationes.

EX quo primum tempore Apoſtolicam B. Petri Sedem conſcendimus, uſque in præſentem diem, aſſidua Nobis videmur ediſſe argumenta paternæ prorſus charitatis, qua dilectos Nobis in Chriſto Eccleſiaſticos, Laicoſque Orientales Nobis conſentientes, ſive, uti vocant, *Unitos*, & a ſchiſmatis labe immunes, complectimur; nihilque intactum reliquiſſe, quo ii, qui in ſchiſmate ſunt, ejuratis erroribus, Catholicæ unitati conſocientur. Nolumus hic quæcumque in hunc finem egimus, commemorare: quum & referta ſint Regeſta Congregationi de Propaganda Fide Decretis noſtris hac de re conditis; & Apoſtolicas Litteras, atque Conſtitutiones pro Orientalium rebus a Nobis editas, in Bullarii noſtri Voluminibus unuſquiſque percurrere valeat. Illud Nobis propoſitum nunc eſt, ut Vos, Venerabiles Fratres, Dilectoſque Filios, certiores ſaciamus, abſolutum jam eſſe opus Correctionis Græci Euchologii, idque jam Typis ejuſdem Congregationis de Propaganda Fide impreſſum fuiſſe, poſt diuturnum rerum omnium examen, accuratiſſima caſtigatione emendatum; ideoque vos hortemur, ut hoc potiſſimum in ſacris actionibus adhibeatis, ſepoſitis aliis, quæ variis erroribus ſatis ſuperque inſecta deprehenduntur. Quod quidem haud mirum videri debet: Id enim incommodi facillime accidit, quoties in pluribus ac ſæpe iteratis unius Operis editionibus, ab iis, qui præſunt, aliquid omittitur exactiſſimæ illius diligentiæ, quæ neceſſaria eſt, ne aliqua, aut per fraudem, aut per inſcitiam, identidem inſerantur, aut adjiciantur, quæ in primævis puriſque editionibus non erant; quæque deinde reſecaoda quum ſint, aut aliquo modo temperanda, tractu temporis cauſam præbent inſtituendis correctionibus, noviſque repurgatis editionibus; quemadmodum in ipſa quoque Occid. Eccleſia, quantumvis præ Orient. minoribus periculis expoſita ſit, eveniſſe dignoſcitur: quocirca Rom. ſæpe Pontifices coacti ſunt opportune conſulere, ut Miſſalia, Ritualia, Breviaria, & Martyrologia emendarentur, & caſtigata noviter ederentur. Verum quod attinet ad correctionem veſtri Euchologii, quod, ut optime noſtis, nihil aliud eſt, quam collectio Eccleſiaſticarum precum, atque benedictionum, ideoque, ut Goarius explicat, Eccleſiæ veſtræ Rituale, ſeu Manuale, aut Sacerdotale, & Pontificale commode appellari poſſet: duo potiſſimum his noſtris Litteris agenda ſuſcepimus: hiſtoriam nimirum exponere correctionis, novæque editionis, quæ nuper perfecta fuit: & Monita quædam latius explicare, quæ in ipſius Euchologii veſtibulo opportune præpoſita ſunt: dilato in aliud tempus conſilio aperiendi vobis, ſi Deus vitam & vires Nobis largietur, res alias complures ad Euchologium ipſum pertinentes, quæ nec ſatis recte præſentibus Litteris nimis in longum protrahendis inſererentur, & immodicum Nobis afferrent laborem, ætati Noſtræ prorſus alienum, nec apte conciliandum cum reliquis magni momenti curis, quæ nunc preſertim Nos in Apoſtolici Miniſtri procuratione circumſtant, & a quibus Nos modo expedire non poſſumus.

Pontificis conſilium in Encyclicis hiſce Litteris conſcribendis

Græcum Euchologium quid

Summa eorum, quæ hac Epiſtola continentur.

§. 2. Philippus IV. Hiſpaniarum Rex Catholicus is fuit, qui ſub annum 1631. habito ad Apoſtolicam Sedem recurſu, expoſuit, delatum ſibi eſſe a Græcis Unitis ditionis ſuæ Terras incolentibus, editum fuiſſe a Græcis ſchiſmaticis Euchologium pluribus erroribus vitiatum, ſimulque rogavit, ut abſurdis, quæ inde manare poſſent, opportunis remediis occurreretur. Summus autem Pontifex Urbanus VIII. ſtatim egregio operi manum admovit, deputata ad Euchologii correctionem peculiari Congregatione, cui & ipſe primum nonnullos S. R. E. Cardinales, Romanæque Curiæ Prælatos, atque Theologos magni nominis, adſcripſit; & alios per Orbem tunc maxime Eccleſiaſticæ eruditionis laude præſtantes viros, eidem Congregationi adſcribendos, Romam accivit. Inter hos vocatus fuit Dionyſius Petavius Preſbyter Societatis Jeſu in Galliis degens, qui tamen juſtiſſima affectæ ætatis excuſatione uſus fuit, ne tantum iter arriperet: & Joannes Morinus Gallicani Oratorii Preſbyter, qui & ad Urbem acceſſit, & pluribus ſeſſionibus interfuit, in quibus multa ſcitu digna protulit, ad rem recte inſtituendam dirigendamque opportuna, de quibus alibi ſermonem habebimus.

Euchologii correctio, quando, quibuſque de cauſis primum inſtituta.

§. 3. Summum profecto ſtudium ac diligentiam in demandatum ſibi opus contulerunt ii, qui Congregationem ad Urbano Pontifice deputatam conſtituebant; eorumque curas atque labores innuit Leo Allatius, quum de Græco Euchologio ſermonem habens ita ſcripſit: *De libro plura poſſem referre, & examinare: verumtamen, cum ſub cenſura, ac judicio acerrimorum virorum ſtet, ſententiam de eo veram, & judicium infallibile expecto.* Et quidem duo ſupra octoginta ſeſſiones inter eos habitæ fuerunt, ut olim teſtatus eſt Cardinalis Franciſcus Barberinus ſenior, in Congregatione de Propagaoda Fide, quæ die 23. Januarii anni 1645. coacta fuit coram Innoc. Papa X. paulo poſt obitum illius Deceſſoris Urbani, ejuſdem Cardinalis Patrui. Non ideo tamen abſoluta fuit Euchologii emendatio, nec nova editio confici potuit.

Quantoque ſtudio ſub Urbano VIII. & Innoc. X. PP. curata fuerit.

Opus ſequentibus temporib. intermiſſ. ſummo ſtudio Pont. inſtauravit.

§. 4. Subſequentium Pontificum tempore propoſitum opus nunquam omnino fuit deſertum, ſed parum lenteque promotum; dum novis, ut aſſolet, negotiis ſupervenientibus, incœptorum antea exitus & finis retardatur. Quum autem Deo Optimo Maximo viſum fuerit Nos, licet immerentes, ad Summum Pontificatum evehere, inter primas, quas libenter aſſumpſimus, curas, hæc fuit, de correctione librorum Orientalis Eccleſiæ, præſertim vero Euchologii Græcorum. Quare, ut optatam Nobis metam aliquando contingere liceret, hæc, quæ ſequuntur, mandata per Nos tempeſtive edita, & executioni diligenter tradita fuerunt. Primum itaque collecta, & in ordinem digeſta ſunt Acta Congregationum, quæ ſub Urbano VIII., & Succeſſoribus Pontificibus habitæ fuerant, ut comperta fieret captarum reſolutionum ſententia, quantumvis illæ Pontificia confirmatione roboratæ non fuiſſent; neque enim unquam ad Summos Pontifices facta apparebat earum relatio, ſed in opportuniora tempora, juſtis fortaſſe de cauſis, dilata. Deinde quum jam omnes e vivis exceſſiſſent, quicumque olim adſcripti fuerant prædictæ Congregationi, ad Euchologii correctionem inſtitutæ, Nos alios S. R. E. Cardinales, & Conſultores ad graviſſimum opus urgendum deputavimus; e Cardinalibus nimirum bo. me. Antonium Xaverium Gentili, Philippum Monti, Joachimum Beſozzi, & Aloyſium Lucini, reſpective nuncupatos, qui omnes jam ex hac vita migrarunt; Congregationis autem Præfectum conſtituimus Dilectum Filium Noſtrum Fortunatum Presbyterum Card. Tamburini nuncupatum, qui ſoſpes vivit; Conſultores vero deſignavimus Dilectos Filios Fr. Joſephum Auguſtinum Orſi Ord. Prædic. Palatii Noſtri Apoſtolici Magiſtrum, Leonardum Siderer Societ. Jeſu Presbyterum, Dominicum Vitali Monachum Ordinis Sancti Baſilii, Thomam Sergium e Piis Operariis Sacerdotem, & Dominicum Teoli Presbyterum Romanum, quorum aliqui ſuperſtites ſunt, alii ſupremum diem obierunt; denique ejuſdem Congregationis Secretarium elegimus Dilectum Filium Magiſtrum Nicolaum Antonellum Prælatum Noſtrum Domeſticum.

Congreg. ex ſpectabilibus Viris reſtituit, quorum nomina recenſentur.

Sapientiſſimam ſtatuit totius rei agendæ, & perficiendæ rationem.

His omnibus præſcriptum fuit, ut certis recurrentibus diebus inter ſe convenientes, de rebus eorum cognitioni delegatis tractarent; id quod per integrum decennium exactiſſime præſtitum fuit. Quum autem olim controverſia fuiſſet de methodo in examine rerum ſervanda; cenſentibus nonnullis, ut ante omnia de Sacramentorum formis inquireretur; aliis vero ſuadentibus, ut ſceernerentur ea, quæ ad ſimplicium Presbyterorum officium pertinent, ab iis, quæ ſunt Epiſcoporum propria: Nos hujuſmodi controverſiam de medio ſuſtulimus, jubendo, ut Euchologii reviſio, & correctio, a prima illius pagina ad ſubſequentes gradatim produceretur, eodem ordine, quo Euchologium ipſum conflatum, impreſſumque conſpicitur. Denique præfato Congregationis Secretario id oneris impoſuimus, ut ante ſingulas ſeſſiones, folium efformaret, non modo cuilibet ex Cardinalibus, & Conſultoribus, qui conventuri erant, ſed Nobis etiam, qui omnibus de rebus in Congregatione diſcutiendis certiores fieri volebamus, opportune tradendum; quo in folio, indicatis proponendarum quæſtionum capitibus, adnotaretur primo quidquid ſuper illis expenſum, atque concluſum fuerat in Congregationibus habitis ſub Prædeceſſoribus Pontificibus, quatenus in anteactis Congregationibus de ipſis agi contigiſſet; deinde ea, quæ circa hujuſmodi quæſtiones in Theologorum libris conſcripta, & in Eccleſiaſticis monumentis relata haberentur.

Peculiaris cura in conferendis veteribus Euchologiis, adhibita a Congreg. Secretar.

§. 5. De veteribus Euchologiis, uti par erat, inſpiciendis, conferendiſque, minime neceſſe fuit eumdem Secretarium monere; quem porro invenimus & Græcæ Linguæ peritum, & ſacra eruditione, doctrinaque præſtantem, paratumque ad magnos quoslibet perferendos labores in Apoſtolicæ Sedis obſequium & utilitatem; quemadmodum ſæpe alias, rebus ita expoſcentibus, ac etiam editis plurimo ſtudio voluminibus, demonſtravit.

De Euch. edito a P. Goario, deque hujus peritia Græcor. Rituum.

Notum cuique eſt, P. Jacobum Goarium Ordinis Prædicatorum, natione Gallum, octo ipſos annos in Orientalibus Regionibus commoratum, ubi omnia attente exploravit, Romam deinde veniſſe ſub an. 1640., diuturniſque collationibus habitis cum inſignibus doctrina viris, & rerum Græcarum peritiſſimis, Leone Allatio Romanæ Curiæ Præſule, Baſilio Falaſca Ordinis Sancti Baſilii Procuratore Generali, Georgio Coreſio, & Pantaleone Ligaridio, ut etiam de eo refert P. Echardus *De Scriptoribus Ordinis Prædicatorum Tom. 2. pag.* 574. in Galliam denique reverſum, in lucem ediſſe Euchologium Græcum, una cum Latina illius verſione. Pro cujus Operis majori perfectione, quum doctus ac diligens Vir plures manuſcriptos Codices, & Libros Typis impreſſos, qui in ipſius Proœmio ad Lectorem recenſentur, inſpicere & perpendere non omiſiſſet, variantes lectiones ubique adjecit, & opportunas, doctaſque adnotationes huc illuc inſeruit. Opus iſtud primo prodiit Pariſiis anno Domini 1647. deinde Venetiis anno 1730. recuſſum fuit.

Plures Euchologii Codices in Vaticana Biblioth. aſſervati.

§. 6. Norunt etiam eruditi Viri, complura Mſs. exempla Euchologii Græci in Bibliotheca Vaticana aſſervari: præterea extare in Barberina Bibliotheca celebre *Euchologium Barberinum S. Marci*, ſic dictum, propterea quod e Cœnobio S. Marci Florentiæ ad prædictam Bibliothecam olim tranſlatum fuit; illudque antiquiſſimum eſſe, ac decem ſæculorum ætatem ſuperare; quum Leo Allatius teſtatum reliquerit, a peritiſſimis ſui temporis viris, jam tunc nongentis annis vetuſtius fuiſſe habitum: *Omnium autem antiquitatem ſuperat Codex Barberinus in charta pergamena quadratis litteris accuratiſſime deſcriptus, ante nongentos, & plures annos, ſententia eorum, qui in hiſce rebus judicandis primi habentur, conſcriptus*.

Euchol. Barberin. ejus denominatio, & antiquitas.

Illud quoque eruditis incompertum eſſe non poteſt, in Archivo Monaſterii Cryptæ Ferratæ pretioſum aſſervari Codicem, *Euchologium Patriarchale* nuncupatum, quem magnus Cardinalis Beſſarion, primus illius Monaſterii Abbas Commendatarius, ejuſdem

Euchol. Cryptæ Ferratæ unde habitum, & cujus auctoritatis habeatur.

Ab-

Abbatiæ Monachis teſtamento legavit; quum ipſe eum dono habuiſſet a præclaræ memoriæ Cardinale Juliano Cæſarino: huic autem donatus fuiſſet in Concilio Florentino a Sacerdote Georgio Varj Cretenſe, quemadmodum teſtatur Arcudius; quapropter hujuſmodi Codex a Cardinali Beſſarione plurimi ſemper habitus fuerat. Omnes hi, quos innuimus, Euchologii Codices inſpecti, explorati, collatique invicem fuerunt, tum a Præſule Secretario, tum ab aliis Congregationi adſcriptis idioma Græcum callentibus, quo rectius tutiuſque dirigeretur nova Euchologii editio; neque porro Noſtris hortationibus, aut monitis ad id opus fuit, quum ipſi ſua ſponte hujuſmodi curam ſuſceperint, ac ſumma diligentia ſubierint.

Amplior. curæ, & labores, per Secr. cæteroſq; Congreg. adſcript. adhibentur.

§. 7. Neque ſimiliter neceſſe habuimus doctis Cardinalibus, & Conſultoribus Congregationem efformantibus in memoriam revocare ſapientes illas animadverſiones, quæ leguntur tum apud laudatum Joannem Morinum, in Præfatione illius Operis *De Sacris Ordinibus*, tum apud Lucam Holſtenium *in Diſſertatione I. de Sacramento Confirmationis*, tum denique apud Auctorem *Vindiciarum P. le Brun*, in his, quæ ſcripſit de Forma Sacramenti Euchariſtiæ; quaſque præ oculis omnino habere debet, quicumque vult de Græcorum Ritibus rectum judicium ferre. Injuſta quippe & fallax, Eccleſiæque paci atque unitati contraria eſt, eorum judicandi ratio, qui Latinorum tantummodo Ritualium notitiam habentes, nec aliud ſcientes, præter ea, quæ tradiderunt nonnulli ex noſtris Scriptoribus, noſtrarum quidem rerum periti, ſed Græcarum conſuetudinum rudes, ejuſque rationis ignari, quam ſemper cum ipſis ſequuta eſt Apoſtolica Romana Sedes, non dubitarunt in ſacris Græcorum Ritibus ea omnia damnare, quæcumque Latino Ritui conformia, & conſentanea non reperiebant. Hæc, inquam, præfatis Cardinalibus & Conſultoribus ad Euchologii correctionem delectis minime commemorare oportuit, quum ipſi jam hujuſmodi agendi & judicandi normam ſibi propoſuerint, eamque reipſa pleniſſime ſequuti ſint: quemadmodum etiam revera factum fuiſſe agnovimus a Cardinalibus & Prælatis qui ſub Urbano VIII. in Congregationibus hac de re habitis ſententiam dixerunt. Quæ autem a Nobis demandata fuiſſe ſuperius innuimus, ea undequaque impleta fuerunt; nec ſatis dici poteſt, quam aſſidua diligentia & labore omnes Congregationem conſtituentes operi conficiendo incubuerint, Prædictus vero Secretarius, non ſolum ante ſingulas inter eos habendas ſeſſiones, injuncta ſibi folia docte & ſapienter elucubravit, Nobiſque exhibuit; verum etiam, poſt habitas ſeſſiones hujuſmodi, Congregatorum ſententias, atque reſolutiones Nobis referre non omiſit; Nos autem omnibus perlectis, & mature penſatis, eaſdem, prout in Domino expedire viſum eſt, approbavimus & confirmavimus. Et hac quidem ſervata methodo, abſoluta eſt Euchologii correctio, & nova ejuſdem editio elapſo anno 1754. typis Congregationis de Propaganda Fide impreſſa eſt. Hæc habebamus, Ven. Fratres, Dilecti Filii, quæ ad veſtram notitiam deduceremus, ut vobis compertum eſſet, quantum ſtudii, laboris, ac diligentiæ adhibitum fuerit, ut Euchologii veſtri editio correctiſſima in lucem prodiret.

Studium quoque ſuum adjungit Pont. Euchologii correctio abſoluta.

Quatuor Monita Euchologio præpoſita, de quibus ſingulatim dicendum.

§. 8. Porro ſub initium noviſſimæ hujus editionis quatuor poſita ſunt Monita, de quibus in hac Epiſtola, juxta id, quod ſuperius conſtitutum Nobis eſſe diximus, operæ pretium facturos nos eſſe exiſtimamus, ſi ea vobis breviter indicemus, quæ in iiſdem ſtatuendis præ oculis habita fuerunt.

Primum bipartitum Monitum: de commem. Ro. Pont. necnon Epiſc. & Patr. in Miſſa facienda.

§. 9. Primum itaque Monitum his verbis conceptum legitur: *Sciendum eſt, quod Sacerdotes, qui Euchologio ſunt uſuri, noſſe debent Eccleſiaſticas Sanctorum Patrum Canones, & Catholicæ Eccleſiæ Conſtitutiones, ne divina adminiſtrantes Sacramenta, aliaque peragentes Officia, errare comperiantur. Cum igitur in ſacra Liturgia commemorationes fieri ſoleant, oportet primum quidem Romani Pontificis commemorationem agi, deinde proprii Epiſcopi; & Patriarchæ, dummodo Catholici ſint. Quod ſi alter eorum, vel ambo ſunt ſchiſmatici, ſive hæretici, eorum commemoratio nequaquam fiat.* Quod ſane conſentaneum omnino eſt iis, quæ decreta fuerunt in Congregatione habita die prima Maji 1746., quæque approbatione noſtra confirmata fuerunt. Dubium in ea Congregatione propoſitum fuit ſequens: *Num in precibus, quæ à Sacerdote, & Diacono in Protheſi recitantur, ponendum ſit Nomen Summi Pont. tum etiam in cæteris precibus: videlicet, Pro Summo Pontifice N.* Redditum autem fuit Dubio Reſponſum hujuſmodi: *In Inſtructione initio Euchologii adſcribenda, admoneantur Sacerdotes Græci, ut commemorationem faciant Summi Pontificis, & eorum Epiſcopi, ſeu Archiepiſcopi, ſi ſit cum Eccleſia Catholica Romana unitus, & inſuper ponatur alia Rubrica in margine Liturgiæ, quæ eos remittat ad Inſtructionem.* Viſum eſt enim hoc pacto ſuppleri debere, quæ in ipſo Euchologii Textu deſiderantur.

Dubium in Congr. diſcuſſum & Decr. hac de re editum.

De prima Moniti parte, ſc. de Comm. Roman. Pontificis

§. 10. De commemoratione Romani Pontificis in Sacrificio Miſſæ, deque hujus diſciplinæ vetuſtate, Nos ipſi fuſe diſſeruimus in Noſtro Tractatu *De Sacrificio Miſſæ Sect. 1. n. 219.* ſed poſt ejus Libri editionem, idem argumentum, congeſtis pluribus haud ſane communibus monumentis tractavit Dominicus Georgius noſter, dum viveret, intimus Sacellanus, *De Liturgia Romani Pontificis Tom. 3. cap. 3. num.* 14. ubi hæc habet: *Solemne ſemper fuit in Eccleſia Catholica, ut Romani Pontificis nomen inter ſacra Myſteria recitaretur*; deinde *num.* 22. ita ſubdit: *De Romani Pontificis nomine ad unum omnia vetuſtiſſima monumenta concordant, & exemplaria ſacri Canonis antiquiſſima.* Et quidem hujuſmodi commemorationem in Miſſa habitam fuiſſe oſtendunt Liturgia Ambroſiana, Miſſa Mozarabica, Miſſa Latina, quam Flaccus Illyricus Lutheranus vetuſto e Codice exſcriptam protulit; item antiquiſſima Liturgia, quæ legitur in vetuſtiori Codice Sacramentorum Eccleſiæ Romanæ, quam Ven. Cardinalis Thomaſius in lucem edidit; omnes denique Sacri Miſſæ Canones, ſive impreſſi, ſive manuſcripti; quemadmodum fuſe demonſtrat memoratus Præſul Nicolaus An-

Monum. ex quibus vetuſtiſſimus in Latina Eccl. probatur hujus commemorat. Ritus.

tonellus in ſua copioſa, ac erudita Diſſertatione, quam pro injuncto ſibi munere Secretarii præfatæ Congregationis ad Euchologii correctionem deputatæ, conſcripſit, & Typis cudendam curavit, tunc quum a Cardinalibus, & Conſultoribus ea de re diſceptari cœpit; quam etiam recuſam legere eſt in Appendice ad antiquum Miſſale Monaſticum Lateranenſe, *Tom. 1. Collectionis Liturgicæ* a P. Emanuele de Azevedo adornatæ.

An idem primis ſæculis in Græca Eccleſia viguerit, diſputat.

§. 11. Hactenus enunciata Monumenta ad Latinam Eccleſiam pertinent. Quod autem ſpectat ad Græcam Eccleſiam, Cardinalis Bona *Rer. Liturgicar. lib. 2. cap. 11. num. 3.* ignotum eſſe ait, an ea prioribus ſæculis in Sacrificio Miſſæ Romani Pontificis mentionem fecerit: *An vero primis ſæculis Græcia Orthodoxa mentionem fecerit Romani Pontificis, non liquet.* Porro Iſaacus Habertus, *in Obſervationibus ad Pontificale Græcorum part. 8. obſervat. 12.*, fatetur ſe inter prioris ævi monumenta nullum invenire, ex quo conſtet, in Orientali Eccleſia, infra Miſſarum actionem, Romani Pontificis memoriam fieri conſueviſſe: *Vellem factum, & laudarem; ſed factum non lego; factum quidem laudarem.* Quum autem in quibuſdam antiquis exemplis Liturgiæ Sancti Joannis Chryſoſtomi ſequentia verba legantur: *Nicolai Sanctiſſimi Univerſalis Papæ longa ſint tempora*; credibile eſſe ait, temporibus S. Nicolai I. Pontificis Maximi, videlicet circa ann. Chriſti DCCCLVIII., Patriarchæ nomini adjectum fuiſſe nomen Romani Pontificis. At vero laudatus Antonellus in citata Diſſeratione contendit, multo ante Epocham ab Haberto indicatam, in Eccleſia Græca Romani Pontificis commemorationem in Miſſa fieri conſueviſſe; idque evincit tum aliis multis monumentis, tum eo potiſſimum facto quod refert Nicephorus *in Hiſtoria Eccleſiaſt. l. 16. cap. 17.*, & teſtimonio nititur antiquioris atque gravioris Hiſtorici, Baſilii Cilicis. Acacius nimirum Conſtantinopolitanus Epiſcopus, Eutychianæ hæreſis fautor, Zenoni Imperatori auctor fuerat, ut infauſtum illud publicaret edictum, *Henoticon* appellatum, quo irrita fiebat Sacri Chalcedonenſis Concilii definitio adverſus hæreſim Eutychetis. Quod cum Sanctiſſimus Pontifex Felix III. diſſimulare non potuerit, ideoque Acacium communione privaverit, auſus eſt hic anno Domini CCCCLXXXIV., novo & inaudito ad eam diem temeritatis exceſſu, Felicis Romani Pontificis nomen e Sacris Diptychis abradere: Quam ob rem damnata deinde fuit Acacii memoria, ejuſque damnationi acquievit Eccleſia Græca, ſub Hormiſda Pontifice, & Juſtino Imperatore; id quod a duobus Hormiſdæ Prædeceſſoribus, Anaſtaſio II. & Symmacho, obtineri nequiverat. Erat igitur in magna Conſtantinopolitana Eccleſia, (cujus exemplum procul dubio ſequutæ erunt inferiores aliæ Orientis Eccleſiæ), erat, inquam, in Sacris Diptychis Romani Pontificis nomen, ideoque dicendum eſt, pro eo nominatim oratum fuiſſe inter Miſſarum ſolemnia. Quod ſi Acacius hujuſmodi nomen primus abraſiſſe dicitur, ejuſque factum ideo etiam improbatum ſpecialiter fuit, quod, ſine præcedenti alterius cujuſque exemplo, rem perpetraſſet novam, & eo uſque inauditam, quamvis anteactis temporibus inter Romanos Pontifices, & Regiæ Urbis Epiſcopos, offenſiones ac diſſenſiones non defuiſſent; hinc ſatis ſuperque evincitur, multo ante Acacii tempura, ideoque prioribus ſæculis, Romani Pontificis nomen Sacris Græcorum Diptychis inſcriptum fuiſſe, & in Miſſarum actione pro eo preces fieri conſueviſſe.

Egregium factum, quo comprobatur affirmativa ſent.

Commemoratio iſthæc, quid vi ſua importet.

§. 12. Sed quidquid ſit de hoc controverſo Eccleſiaſticæ eruditionis capite, Nobis ſatis eſt affirmare poſſe, commemorationem Romani Pontificis in Miſſa, fuſaſque pro eodem in Sacrificio preces, cenſeri, & eſſe declarativum quoddam ſignum, quo idem Pontifex tamquam Eccleſiæ Caput, Vicarius Chriſti, & Beati Petri Succeſſor agnoſcitur, ac profeſſio fit animi & voluntatis Catholicæ unitati firmiter adhærentis; ut etiam recte advertit Chriſtianus Lupus, ſuper Conciliis ſcribens *Tom. 4. Editionis Bruxell. pag. 422. Hæc commemoratio eſt ſuprema & honoratiſſima Communionis ſpecies.* Neque id tantummodo probatur auctoritate Ivonis Flaviniacenſis *in Chronico pag. 228.* ubi ita legitur: *Noverit ſe a communione totius Orbis ſeparari, quicumque nomen Apoſtolici, pro qualicumque diſſenſione, in Canone non recitaverit*; aut vulgati Alcuini, qui *lib. 1. de Divinis Officiis cap. 12.* ita ſcripſit: *Conſtat, ab univerſi Orbis communione ſeparatos eſſe, ſicut Beatus Pelagius docet, qui qualibet diſſenſione, inter Sacra Myſteria Apoſtolici Pontificis memoriam ſecundum conſuetudinem non frequentant*; ſed graviore ſententia Pelagii II. Summi Pontificis, qui ſexto Eccleſiæ ſæculo Apoſtolicam Cathedram tenuit, quique in ſuis litteris, relatis in Labbeana Conciliorum Collectione *Tom. 5. col. 794. & ſeq.*, *& col. 810.* ita ad rem noſtram ſcriptum reliquit. *Diviſionem veſtram a generali Eccleſia, quam tolerabiliter ferre non poſſum, vehementer ſtupeo; cum enim beatiſſimus Auguſtinus, Dominicæ ſententiæ memor, quæ fundamentum Eccleſiæ in Apoſtolicis Sedibus collocavit, in ſchiſmate eſſe dicat, quicumque ſe a Præſulum earumdem Sedium auctoritate, vel communione ſuſpenderit, nec aliam manifeſtet eſſe Eccleſiam, niſi quæ in Pontificalibus Apoſtolicarum Sedium eſt ſolidata radicibus, quomodo vos ab univerſi Orbis communione ſeparatos eſſe non creditis, ſi mei inter Sacra Miſteria, ſecundum conſuetudinem, nominis memoriam reticetis, in quo, licet indigno, Apoſtolicæ Sedis, per ſucceſſionem Epiſcopatus, præſenti tempore videtis conſiſtere firmitatem?* Quibus Pelagii litteris uſus eſt quoque magnus Lugdunenſis Archiepiſcopus Sanctus Agobardus in ſuo Tractatu *De comparatione utriuſque regiminis*, qui impreſſus habetur *in Magna Bibliotecha Patrum, impreſſionis Lugdunenſis Tom. 14. pag. 315. num. 21*, & a Balutio recuſus fuit, inter alia ejuſdem Sancti Opera *Tom. 2. pag. 49.*

Eadem, occaſione ſchiſmatis intermiſſa, & in tractanda unione,

§. 13. Satis præterea Nobis eſt, hoc tuto aſſerere poſſe, quocumque demum tempore in Eccleſia Græca recepta fuerit diſciplina orandi nominatim pro Romano Pontifice in Miſſa, eam certe in Græcis Eccle-

ſiis

PONT. A. XVI.

ſemper ante alia quæque conventa

ſiis viguiſſe pluribus ſæculis ante conflatum ſchiſma, nec niſi poſt funeſtam diviſionem fuiſſe intermiſſam. Extat epiſtola Petri Antiocheni Patriarchæ, qui vivebat anno Chriſti 1053. ad Michaelem Cærularium, inſignem ſchiſmatis Photiani inſtauratorem, quam Græce & Latine edidit Joannes Baptiſta Cotelerius *Tom. 2. Monument. Eccleſ. Græc.* Michael dixerat, ſe mirari, quod Antiochenus ipſe Petrus, necnon Alexandrinus, & Hieroſolymitanus Antiſtites, Roman. Pontificem in ſacris Diptychis referrent; quemadmodum deſumitur *ex cit. Tom. 2. num. 9. pag.* 140. Sed fanatici hominis audaciam Petrus acerrime perſtrinxit, oſtendens, ad ſuam uſque ætatem, tum Antiochiæ, tum Conſtantinopoli non fuiſſe intermiſſam Romani Pontificis commemorationem: *Ad hæc ego quoque teſtis ſum omni exceptione major, aliique mecum plures eorum, qui in Eccleſia præcellunt, quod ſub beatæ memoriæ Patriarcha Antiochiæ Domno Johanne, Papa Romæ, ipſe etiam Johannes nominatus, in ſacris Diptychis referretur. Conſtantinopolim præterea ante hos annos quadraginta quinque ingreſſus, reperi, ſub ſanctæ memoriæ Patriarcha Domno Sergio, prædictum Papam in ſacra Miſſa cum aliis Patriarchis referri.* Additur, nunquam agi cœptum de unione inſtauranda, niſi ea in anteceſſum admiſſa conditio fuerit, ut Sacræ Liturgiæ inſereretur Romani Pontificis commemoratio; neque vero conventam unionem pro impleta habitam fuiſſe, niſi præindicata initialis conditio reipſa executioni fuerit demandata. Ex quibus omnibus manifeſte eruitur conſenſio Eccleſiarum Latinæ & Græcæ, in agnoſcendo & ſtatuendo, ineſſe in præfata commemoratione proteſtationem ſubjectionis debitæ Romano Pontifici, tamquam Eccleſiæ Capiti, ac voluntatis permanendi in unitate Eccleſiæ, ut ſupra diximus; contra vero, per hujuſmodi commemorationis omiſſionem, declarari animum ſchiſmati pertinaciter adhærentem.

Probatur aſſertio iteratis exemplis inſtauratæ unionis, rebuſque geſtis ſub Michaele Paleolog.

§. 14. Quum Michael Palæologus Conſtantinopolitanus Imperator, anno 1263. & ſequenti, ſtudium ſuum declaraſſet redeundi una cum Græcis ſibi ſubjectis, in unitatem atque concordiam cum Eccleſia Romana, Urbanus IV. Prædeceſſor Noſter hanc conditionem diſerte propoſuit, teſte Niceta *lib. 5. cap. 2. Ut in ſacris Officiis e Diptychis Papæ nomen cum quatuor Patriarchis memoraretur.* Cumque ſubinde hujuſmodi unionis tractatio ab eodem Michaele Imperatore, & Patriarcha Joanne Vecco, reſumpta fuiſſet, ac de ea ſerio actum fuerit in Concilio Generali Lugduni habito anno Domini MCCLXXIV., Beatus Gregorius X. Pont. Max., aſſentientibus Patribus in Concilio congregatis, ante omnia nonnullas propoſuit conditiones, quæ niſi acceptarentur, nullus Unioni tractandæ ac perficiendæ locus reliquus foret; quarum prima fuit: *Ut inter ſacras Hymnodias Papa cum aliis quatuor Patriarchis in Diptycha relatus memoraretur*; ut apud eumdem Nicetam habetur, *loco citato*. Eam vero conditionem a Græcis acceptatam fuiſſe, & exequendo impletam, teſtatur Pachymeres *lib. 5. cap. 22. Ex hoc Legatorum adventu pacem factam referentium, duo conſecuta ſunt, vi prius conventorum; exauctoratio Patriarchæ, & Papæ in ſacro commemoratio publica.*

ANNO 1756.

Impia Andronici intermedii Imperat. attentata

§. 15. Michaeli Palæologo ſucceſſor in Imperio fuit Andronicus Filius, damnato ſchiſmati adeo perdite adhærens, ut, quoniam Pater unioni Eccleſiæ Græcæ cum Latina ineundæ operam contulerat, illius Corpus extra locum ſacrum ſepeliri permiſerit. Et quia, donec Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ præſideret Catholicus Patriarcha Joannes Vecco, minime ſperabat Imperator, deſtinatam ſibi ſchiſmatis inſtaurationem ad exitum perduci poſſe, Joſephum quemdam hæretica labe infectum in Patriarchalem Sedem intruſit. Exinde res in pejus ruere cœperunt, nec amplius obtineri potuit ſincera Eccleſiarum reconciliatio, donec coacto Ferrariæ Generali Concilio, quod deinde Florentiam tranſlatum fuit, rebuſque inter Latinos Græcoſque Patres mature diſcuſſis, anno demum MCCCCXXXIX. dejectus fuit diviſionis paries, qui unam ab altera Eccleſia tam diu ſejunctam tenuerat. Utque omnibus teſtata fieret unionis peractæ veritas, Joannes Palæologus Græcorum Imperator juſſit in ſacris Diptychis reponi nomen Romani Pontificis; uti teſtatur vel ipſe ſchiſmaticus ſcriptor Sylveſter Sguropulus *in Hiſtoria Concilii Flor. ſeſſ.* 10. c. 12. Cumque ſubinde unionis conſtitutæ Decretum ad Philotheum Alexandrinum Patriarcham tranſmiſſum fuerit, non prætermiſſit hic, in ſua reſponſione ad Eugenium IV. Pontificem data, teſtari, a ſe quoque ſtatutum fuiſſe, ut in Sacrificio Miſſæ, Romani Pontificis commemoratio, antequam aliorum Patriarcharum, fieri deberet: *Unde cum noſtris Ægyptiis Pontificibus, & cæteris Clericis noſtris ſtatuimus, ut ubique, in omnibus Chriſti Eccleſiis, inter Miſſarum ſolemnia, præ cæteris Patriarchis, memoriam Tuæ Beatitudinis faciamus, ſicuti in Sacris Canonibus cautum eſt*; quemadmodum videre eſt in Actis Concilii Florentini a Cardinale Juſtiniano collectis *part.* 2. *collect.* 22. *pag.* 323.

Altera probatio ex factis Joannis Palæologi necnon Alexand. Patriar.

Tertia denique, ex pactis conventis inter Conſtantin. Imper. & Nicol. V. Pontific.

§. 16. Poſt Joannem Palæologum in Græcia imperavit Conſtantinus, qui quum ad Nicolaum V. Legatos miſiſſet, qui ſibi periclitanti opem implorarent, hoc ſimul profiteri non omiſit, ſe omni conatu daturum operam, ut concordia Florentiæ conſtituta optatam ſortiretur executionem; Ideoque effecturum, ut Pontificis Romani nomen ſacris Diptychis reſtitueretur, uti teſtatur Ducas in Hiſtoria Byzantina: *Imperator ſuppetias rogatum Romam jam antea miſerat, ut etiam Concordia Florentiæ reconciliata reſtabiliretur, inque magnæ Eccleſiæ Liturgiis. Papæ nomen e ſacris Diptychis recitaretur.* Pontifex autem promptum ſe atque paratum exhibuit ad afferendam illi pro viribus opem; ſimulque ipſum hortari, & urgere non deſtitit, ut Decretum Unionis in Concilio Florentino peractæ promulgaret, efficeretque, ut nomen Romani Pontificis *recitetur in Diptychis, & pro ipſo nominatim expreſſe ab univerſa Græcorum oretur Eccleſia, ſicut ii, qui Deo placuere, & Conſtantinopolitani Patriarchæ, & Imperatores hactenus ſervavere*; ut habetur in Annalibus

Ray-

Digitized by Google

Raynaldi, *ad annum Chriſti* 1451. *n.* 2.

Græci Orient. Catholici hujuſce commem. habendæ legem agnoſcunt, & in iteratis Syn. evulgant.

§. 17. Hæc ſunt, quæ pertinent ad priorem partem primi Moniti, ubi agitur de obligatione Celebrantium, orandi pro Papa in Sacrificio Miſſæ; nec aliud præterea addendum videtur, niſi quod ante hujuſmodi Monitum, Catholici Epiſcopi Græci Orientales, in ſuis Synodis, hoc ipſum ſtatuere non omiſerunt; & Nos ipſi pro Italo-Græcis opportuna Decreta edere non prætermiſimus. Anno Domini MDCCXX. Zamoſciæ habita fuit Synodus Provincialis, de mandato ſel. record. Prædeceſſoris Noſtri Clementis Papæ XI. ac præſidente in ea Hieronymo Grimaldo tunc Archiepiſcopo Edeſſeno, & Apoſtolicæ Sedis Nuntio in Regno Poloniæ, deinde vero a recol.mem. Deceſſore Noſtro Clemente Papa XII. ad Cardinalatus honorem aſſumpto. In hujus itaque Synodi Decretis, quæ etiam a piæ memoriæ Benedicto Papa XIII. ſimiliter Prædeceſſore Noſtro, maturo præmiſſo examine, confirmata fuerunt, ſub Titulo *de Fide Catholica*, ſequentia leguntur verba: *Eadem de cauſa*, nimirum ad removendam omnem ſchiſmatis ſuſpicionem, *& ad demonſtrandam ſinceram Membrorum cum Capite conjunctionem, cenſuit etiam, ac præcepit, ſub pœnis arbitrio Ordinarii infligendis, ut ubicumque in ſacris Diptychis commemoratio Romani Pontificis facienda erit, præſertim vero tempore ſacrificii Miſſæ, in translatione Oblatorum, fiat claris & expreſſis verbis, quibus alter quam Romanus univerſalis Epiſcopus deſignari non poſſit.* Conſentiunt Patres Concilii Libanenſis anno MDCCXXXVI. congregati, ſub præſidentia Dilecti Filii Magiſtri Joſephi Simonii Aſſemani Romanæ Curiæ Præſulis, & Ablegati Apoſtolici; in cujus pariter Concilii Decretis, ſub Titulo *de Symbolo Fidei, ejuſque profeſſione, num.* 12. hæc occurrunt verba: *Sanctiſſimi Romani Pontificis commemorationem, tam in Miſſis, quam in Divinis Officiis, ante Reverendiſſimi Domini Patriarchæ nomen, uti hactenus conſuevimus, celebrare non ommittamus.* Et hoc etiam Concilium, poſt accuratiſſimum rerum omnium examen, Apoſtolica auctoritate a Nobiſmetipſis confirmatum extitit, ut videre licet in Noſtra Conſtitutione, quæ incipit *Singularis: Tom.* 1. *Bullarii Noſtri, num.* 31. Petrus Arcudius in ſuo Opere *de Concordia Eccleſiæ Occidentalis & Orientalis lib.* 3. *cap.* 39. monitum adſcripſit pro Latinis Epiſcopis, in quorum Diœceſibus commorantur Græci, ut eos adigere ſtudeant ad faciendam in Miſſa commemorationem Romani Pontificis; ne qua reliqua ſit ſuſpicio propenſionis erga ſchiſma: *Epiſcopi Latini omnino curare debent, ut ſibi ſubditi Parochi Græci in unione Catholica ſint, & Summum Paſtorem agnoſcant, juxtaque veterem morem, pro illo ſolemniter deprecentur*, in Sacrificio Miſſæ, de quo nempe eo in loco agit. Conſentanee autem ad hoc æquiſſimum monitum, in noſtra Conſtitutione pro Italo-Græcis emanata, cui initium *Etſi Paſtoralis*, quæque eſt 57. *in Bullarii Noſtri Tom.* 1. §. 9. *num.* 4. ita cautum fuit: *Deinde Summi Romani Pontificis, ac Ordinarii loci, in Miſſis, atque Divinis Officiis, commemoratio fiat.*

Eamdem Italo-Gr. indixit Pontifex.

Secunda Moniti pars, de Commemor. Epiſ. & Patr. habenda, vel omit.

§. 18. Sequitur pars altera ejuſdem primi Moniti, in qua, uti ſuperius notatum fuit, injungitur Sacerdoti Græco, ut infra Miſſam, poſtquam oraverit pro Pontifice Romano, oret pro proprio Epiſcopo, oret etiam pro ſuo Patriarcha, ſi tamen Catholici ſint; nam ſi eorum alter, vel uterque ſchiſmaticus eſſet, aut hæreticus, de illo, aut illis commemorationem facere non deberet.

Latinæ Eccleſiæ diſciplina quoad commem. Epiſcopi.

§. 19. In Latina Eccleſia nulla ſe ſe offerre ſolet difficultas, quoad commemorationem faciendam illius Epiſcopi, in cujus Diœceſi Sacerdos Miſſarum ſacra facit. Hac de re Nos ipſi egimus in noſtro Opere *de Sacrificio Miſſæ ſect.* 1. *num* 220. *Latinæ editionis*; ibique demonſtravimus, debere eum, qui in Diœceſi aliqua Miſſam celebrat, Epiſcopi Diœceſani loci mentionem facere, non vero alterius, in cujus Diœceſi ipſe ordinatus fuerit, ſeu cujus Ordinariæ Juriſdictioni ſubjectus ſit; neque vero licitum eſſe Regularibus, proprii Superioris Generalis, aut aliis Sacerdotibus alicui Prælato inferioris Territorium ſeparatum habenti ſubjectis, hujuſmodi Prælati commemorationem facere in Miſſa: quum is honor deferendus tantummodo ſit ei Superiori, ſeu Præſuli, qui Epiſcopali auctoritate, & ordine eſt inſignitus. Auctores vero, qui hæc omnia tradunt, & probant, ibidem a Nobis allati fuerunt. Quare nihil aliud hic adjiciemus, niſi quod præcitatus Dominicus Georgius, qui poſt editum noſtrum illud opus, ſuum prælo dedit Tractatum *De Liturgia Romani Pontificis*, pluribus antiquis perluſtratis Codicibus, hæc adnotata reliquit, *dicti Operis Tom.* 3. *cap.* 3. *num.* 23. *pag.* 52. *Omnia ferme vetuſtiſſima exemplaria Sacri Canonis Miſſæ, poſt Romanum Pontificem, nomen Antiſtitis deſignant, quod quidem nomen Florus, & antiquiores Expoſitores Miſſæ, quos in appendice damus, commemorant.*

Epiſcopus celebrans qua formula pro ſe oret in Miſſa.

§. 20. Utque adhuc a Latina diſciplina non diſcedamus, hoc etiam adnotabimus, Epiſcopum Miſſam celebrantem, pro ſemetipſo orare, ſe *indignum ſervum* compellando; quod conſentaneum eſt his, quæ leguntur *lib.* 8. *Conſtitutionum, quæ Apoſtolicæ dicuntur, inter Opera Patrum Apoſtolicorum a Cotelerio edita Tom.* 1. *pag.* 407. ubi is, qui ſacrum facit, poſtquam pro aliis oravit, pro ſe ipſo deprecatur his verbis: *Adhuc rogamus Te pro nullius pretii homine, qui Tibi offero &c.* Præterea ſciendum eſt, in Urbe Roma ſolius Romani Pontificis commemorationem fieri, eo quod ipſe non modo ſit Summus Pontifex, ſed etiam ſpecialiter Romanæ Urbis Epiſcopus; ipſum vero Pontificem, dum Miſſam celebrat, pro ſe etiam orare, ad eum plane modum, quo Epiſcopus quilibet celebrans pro ſe ipſo Deum orat. *Poſtulaſti* (verba ſunt Innocentii III. in Epiſtola non adhuc edita, ſed in Regeſtis Vaticanis aſſervata, *lib.* 9. *n.* 33. qua reſpondet Epiſcopo Aurienſi, ſciſcitanti quomodo Pontifex Miſſam celebrans de ſe

Romæ ſolius Pont. fit mentio, & quare.

Pontifex celebrans quomodo pro ſe oret.

ipſo

ipſo mentionem faciat:) *Poſtulaſti præterea doceri, quibus verbis Pontifex Romanus utitur in eo loco Canonis Miſſæ, in quo Sacerdos inferior dicit, una cum Papa Noſtro; cum idem pro ſe tunc videntur orare, ac ſupra ſe Antiſtitem non habere: ad quod devotionis tuæ taliter reſpondemus, quod Nos ibi dicimus: una mecum indigno ſamulo tuo.* Denique notandum eſt, a Latinis Sacerdotibus, commemorationem Archiepiſcopi, uti Metropolitani, in Canone minime fieri; ut etiam notat accuratus P. Merati *in ſuis Commentariis ad Gavantum part. 2. tit. 8. num. 5.* & quidem etiamſi vacet Sedes Epiſcopalis: *Si vero Epiſcopus Ordinarius loci, in quo celebratur, ſit vita functus, prædicta verba o-*

Archiep. numquam fit mentio a Latinis in Miſſa.

mittuntur; nimirum de eo non fit commemoratio: *ſed advertendum eſt, loco Epiſcopi, non poſſe nominari Vicarium Capitularem, quia licet, ſede vacante, Ordinarius ſit illius loci, non tamen eſt Epiſcopus illius Diœceſis. Rurſus neque nominari poteſt Archiepiſcopus, aut Patriarcha Provinciæ, intra quam continetur Epiſcopatus Epiſcopi defuncti, licet in eo habeat aliquam juriſdictionem; quia Archiepiſcopus, aut Patriarcha, non dicitur Ordinarius in Diœceſibus Suffraganeorum.*

Italo-Gr. quoad commem. in Miſſa Latinam diſciplinam ſervare debent.

§. 21. Nunc autem converſo ad Græcos ſermone, ſi quidem de Italo-Græcis agatur, hi omnimodæ ſubjiciuntur juriſdictioni Epiſcopi Latini, in cujus Diœceſi ſuum conſtituerunt domicilium, juxta Conſtitutionem LXXIV. Prædeceſſoris Noſtri Pii Papæ IV., quæ incipit *Romanus Pontifex*, *Bullar. Roman. Tom. 2.*, de qua Nos ſuſe diſſeruimus in noſtro Tractatu *De Synodo Diœceſana lib. 2. cap. 12. noviſſimæ editionis Romanæ*. Itaque hujuſmodi Presbyteri Italo-Græci, in Sacrificio offerendo, Latinam diſciplinam ſequi tenentur, commemorationem ſcilicet facientes Romani Pontificis, & Epiſcopi loci, nunquam vero Orientalium Epiſcoporum, aut Patriarcharum, quantumvis Catholici ſint, quum hi nulla fruantur juriſdictione in Italia, & Inſulis adjacentibus; ut etiam ſtatutum eſt in præfata Conſtitutione noſtra: *Etſi Paſtoralis §. 9. num 4. Bullarii Noſtri Tom. 1. Conſt. 57.* Sane in Dictato Sancti Gregorii VII. Rom. Pont. *Can.* 10. hæc verba leguntur: *Quod Papæ ſolius nomen in Eccleſia recitetur.* Et

Dictatum S. Gregor. VII. genuinum ne ſit, an ſuppoſititium, in quæſtione eſt.

quidem Dictatum hoc Conciliorum Collectionibus inſertum reperitur, nimirum Regiæ Pariſienſi, *Tom. 26.*, Labbeanæ vero *Tom. 6, part. 1.* Non tamen ignoramus vigentem inter eruditos controverſiam, ſitne Dictatum illud genuinum opus S. Pontificis, an potius ſuppoſititium; adeo quidem ut P. Mabillonius in ſuo Tractatu *De Studiis Monaſticis*, quæſtionem hanc recenſuerit inter graviores, quibus enodandis Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ Profeſſores occupari poſſunt. Verum hoc etiam poſito, Dictatum eſſe genuinum opus S. Gregorii VII., vera ac germana citati Canonis ſententia haud quidem eſt, ut in Eccleſia Latina Epiſcopi Diœceſani nomen a Miſſæ Canone ſit removendum, ſed ut eidem minime inſerantur nomina Orientalium Patriarcharum, qui ſcilicet tunc temporis hac conditione conſenſuros ſe dicebant, ut Romani Pontificis nomen in Liturgia reponeretur, ac per univerſas Orientis Eccleſias pro eo preces fierent, ſi viciſſim Pontifex conſenſiſſet, ut ipſorum nomina a Sacerdotibus Latinis Eccleſiæ Romanæ, aliarumque Eccleſiar. Romani Patr. in Canone Miſſæ recitarentur. Quæ quidem conditio jure optimo rejecta fuit, prout ſapienter obſervat Chriſtianus Lupus *ad Concilia part. 4. pag.* 437. *editionis Bruxellen. A ſchiſmate receſſurus Michael* (de Michaele Cærulario Conſtantinopolitano Patriarcha loquitur) *petiit nomen ſuum inſcribi Romanis tabulis, ſpopo ditque Pontificis nomen omnium ſuarum Eccleſiarum tabulis reddendum. Sed Leo* (Romanum Pontificem innuit S. Leonem IX.) *noluit annuere: mutua enim Patriarchalium nominum recitatio viguit in ſolis æqualibus, & conſororibus, Orientalium Patriarcharum Sedibus, nunquam in Romana. Hæc enim Orientalium non tantum ſoror, ſed etiam caput eſt & mater, ideoque nullius, niſi ſui ſolius Epiſcopi, nomen unquam recitavit.* Et ſequenti *pag.* 438. ita proſequitur: *Orientalium Patriarcharum nomina nunquam recitavit Romana, imo nec ulla Latina Eccleſia.*

Græcis Oriental. licitum eſt pro Metropolita, & Patr. archa orare in Miſſa.

§. 22. Hæc pertinent ad Italo-Grecos. Verum quod ſpectat ad cæteros Græcos, & Orientales, Monitum iſtud Euchologio præpoſitum, de quo nunc agimus, nequaquam iis prohibet ſuorum Metropolitarum, & Patriarcharum mentionem facere in Miſſa; ſed cavet tantummodo, ne id fiat, quatenus illi ſchiſmatici ſint, aut hæretici. Conſtat antiquum eſſe morem in Eccleſia Græca, ut in Miſſarum precibus Patriacharum nomina commemorentur. Theodorus Balſamon in iis, quæ ſcripſit *de Patriarcharum juribus*, hæc ſcripſit: *Statutum eſt, ut in quavis Eccleſia Dei, ſive ad Euphratem, ſive ad ipſum pertingat Oceanum, conjunctim Patriarcharum nomina referantur.* Goarius *in notis ad Rituale Græcorum pag.* 63. hoc refert, veluti uſu receptum, videlicet in Græca Liturgia, Sacerdotem orare pro omnibus Epiſcopis, & pro Metropolitano. Meratus autem *in notis ad Gavantum Tom. 1. pag. 539. Romanæ editionis*, poſtquam illud poſuit, quod ſupra retulimus, in Eccleſia Latina Archiepiſcopi commemorationem non fieri in Miſſa, vacante licet Eccleſia ſuffraganea, ita ſubdit; *Hoc tamen non obſervatur a Græcis, aliiſque Orientalibus; qui Patriarcham nominant, & Metropolitam.*

Modo ne ſint hæretici vel ſchiſmat.

Neque id ipſum in ſæpe indicato Monito iiſdem indefinite prohibetur, ſed tunc ſolummodo quum Metropolitæ, aut Patriarch. ſchiſmatici ſunt, vel hæretici; juxta regulas jampridem receptas atque ſtatutas, antequam Euchologii correctioni manus admoveretur. Sane in Congregatione Sancti Officii anno 1673., quum de hoc diſciplinæ capite actum fuerit, decretum prodiit tenoris ſequentis: *In Congregatione Generali Sancti Officii die 7. Junii 1673. Utrum in Miſſa poſſit nominare Sacerdos in Oppido Liburni Patriarcham Armenorum, pro ipſo orando, qui eſt ſchiſmaticus; quod inſtanter petunt ſibi concedi, ut per hoc natio magis, & majori erga Latinos alliciatur affectu; Sacra Congregatio reſpondit, non poſſe, & omnino prohibeatur. In eadem Congregatione 20. Junii 1674. lectis litteris R. P.*

D. Nun-

D. Nuntii Fiorentiæ, datis die 10. Aprilis 1674. ſcriptis Sacræ Congregationi de Propaganda, & ab eadem remiſſis ad Sacram Congregationem Sancti Officii, decretum fuit, quod reſcribatur eidem Nuntio, ut quoad permiſſionem orandi in Liturgia pro Patriarcha Armenorum, Sacra Congregatio ſtetit in decretis emanatis anno 1673., videlicet, non poſſe, & omnino prohibeatur.

Aliud ſimilis cautionis decretum.

§. 23. Conſonat aliud plane ſimile Decretum Congregationis ſuper correctione editionis Miſſalis Cophtorum habita anno 1732. ubi inter alia propoſita Dubia, hoc fuit: *An, & quomodo emendanda ſint verba, quibus Sacerdos commemorationem facit de Patriarcha, Epiſcopo &c.* Reſponſum autem datum fuit hujuſmodi: *Initio Miſſalis ponatur Rubrica, in qua admoneatur, & inſtruatur Sacerdos de iis, quæ ſpectant ad celebrationem Miſſæ, & inter illas Rubrica ſpecialis de commemoratione Romani Pontificis, necnon Patriarchæ, & Epiſcopi, ſi ſint uniti Romanæ Eccleſiæ; ſin minus, eorum commemoratio omittatur; quæ Rubrica proprio loco repetatur.*

Ratio hujuſmodi ſanctionis

Porro hæretici, atque ſchiſmatici excommunicationis majoris cenſuræ ſubjecti ſunt, ex lege *Can. de Liguribus. 23. quæſt. 5., & Can. Nulli, 5. diſt.* 19. Sacri autem Eccleſiæ Canones pro excommunicatis orari publice vetant; uti cautum legitur *in cap. A Nobis*, 2. *& in cap. Sacris, de Sent. Excomm.* Et quamvis id non obſtet, quominus pro eorum converſione orare liceat, hoc tamen ita præſtari non debet, ut eorum nomina in ſolemni Sacrificii prece pronuncientur; quod plene congruit veteri diſciplinæ, de quâ Eſtius *in 4. Sententiar. Diſt.* 12. §. 15. Satis eſt in eum finem, mente animoque Deum Optimum Maximum rogare, ut aberrantes ad viam ſalutis, & ad Sanctæ Matris Eccleſiæ ſinum reducere dignetur; quemadmodum pergit Sylvius *in 3. part. D. Thomæ Tom. 4. quæſt.* 83. *art.* 1. *quæſt.* 9. Atque hæc eſt ipſiuſmet Sancti Thomæ doctrina *in 4. Sent. diſt.* 18. *quæſt.* 2. *art.* 1. *in reſponſione ad primum: Pro Excommunicatis orari poteſt, quamvis non inter orationes, quæ pro membris Eccleſiæ fiunt.* Neque ut huic Chriſtianæ charitatis officio ſatisfiat, neceſſe eſt intervertere leges Eccleſiæ, quæ a Fidelium ſibi obſequentium catalogo excludit eorum nomina, qui ſe ab illius unitate, & obedientia ſeipararunt; quæque, dum prohibet, ne pro his publice oretur, eorum certe commemorationem ab Officio Miſſæ, quæ publicum eſt Sacrificium, excludit. Quapropter Ven. Card. Bellarminus *Controverſiarum Tom. 3. lib. 6 de Miſſa cap. 6.* optime ad rem noſtram ſcribit: *Aliquis petet, utrum liceat hoc tempore Sacrificium offerre pro Hæreticorum, ſive Infidelium converſione. Ratio dubitandi eſt, quia tota Liturgia Latinæ Eccleſiæ, quæ nunc eſt in uſu, refertur ad Fideles, ut patet ex precibus oblationis, tum extra, tum intra Canonem. Reſpondeo: Exiſtimo id licere, modo nihil addatur ad Miſſam, ſed ſolum per intentionem Sacerdotis applicetur Sacrificium converſioni Infidelium, ſeu Hæreticorum: id enim faciunt Viri pii, & docti, quos reprehendere non poſſumus, nec extat Eccleſiæ prohibitio.*

De alio Græcor.

§. 24. Nullum quidem verbum in hoc primo Monito fit de commemoratione, ſeu prece, inter Miſſarum actionem habenda, pro Imperatore, Rege, univerſoque ejus Palatio, & Exercitu. Sed quum id plurimum connexionis habeat cum cæteris rebus in eodem primo Monito enunciatis, haud inopportunum exiſtimamus ea, quæ ſequuntur, adjicere.

Ritu, orandi in Miſſa pro Imp. Rege ejuſq. Palatio, & Exercitu.

Quid in Congreg. ſuper Euchologii correctione habitis definitum fuerit.

§. 25. In omnibus Euchologiis, ſive impreſſis manuſcriptis, quæ anteriora ſunt correctione a Leontio peracta, adſcriptæ leguntur preces habendæ pro Imperatore, Rege, ejuſque Palatio, & Exercitu. Quum autem in Congregatione ſuper correctione Euchologii habita die prima Maji anno 1746. propoſitum fuerit Dubium, an hujuſmodi preces tolli deberent, reſcriptum fuit, Nobis ſubinde approbantibus, *relinquendas eas eſſe in Canone, ſeu Liturgia.* Sed quoniam Græci eaſdem olim preces in Protheſi quoque faciebant, ſubinde vero eas ſuſtulerant, additum fuit: *Non autem habendas eſſe in Protheſi, ſeu præparatione.* Superfluum namque viſum eſt hujuſmodi preces fieri in Protheſi, dum ipſæ jam fiunt in Canone, ſeu Liturgia. Atque ad hunc plane modum exacta res eſt in nova Euchologii editione ſeu correctione.

Commemoratio Imp. Regumque in Miſſa, an, & a quo tempore fiat in Latina Eccleſia.

§. 26. De commemoratione Imperatoris, ſeu Regis, cujus temporali ditioni Regio ſubjecta eſt, quatenus in Canone Miſſæ quibuſdam in locis fieri ſolet, Nos ipſi jam diſſeruimus in noſtro Tractatu *de Sacrificio Miſſæ Sect.* 1. *num.* 221. Et quidem Cardinalis Bona *Rer: Liturgicar. lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 4. teſtatur, in multis Latinis Eccleſiis nomen Regis in Canone commemorari. Præterea Martene *de antiquis Eccleſiæ Ritibus l.* 1. *cap.* 4. *art.* 8. *num.* 9. poſt allata monumenta ad id opportuna, ita concludit: *Ex conſtanti Eccleſiæ traditione ab Apoſtolis accepta, certiſſimum eſt, pro Regibus & Principibus inter Sacra Myſteria ſemper oratum fuiſſe.* Ubi ſatis patet, Auctorem ad ea ſe referre, quæ ſcripſit Apoſtolus *in Epiſtola* 1. *ad Timoth. cap.* 2. mandans, orationes & obſecrationes fieri pro Regibus, & omnibus, qui in ſublimitate ſunt; necnon ad ea, quæ leguntur *in Conſtitutionibus, quæ Apoſtolicæ dicuntur*, in editione Patrum Apoſtolicorum a a Cutelerio adornata *Tom.* 1. *lib.* 8. *c.* 12. ubi hæc habentur: *Adhuc rogamus te, Domine, pro Rege, & pro iis, qui in ſublimitate ſunt, & pro cuncto exercitu, ut res noſtræ in felicitate verſentur*; deinde *ſeq. cap.* 13. iterum legitur: *Pro Regibus, & in ſublimi poteſtate conſtitutis, oremus, ut res noſtræ pacificæ ſint.* Videri etiam hac de re poteſt Gregorius *in præcit. Tom. 3. de Liturgia Rom. Pont. lib. 4. cap. 3. num.* 4. Quidquid autem ſit de controverſia illa, quæ inter Balutium, & Lupum agitata fuit, de tempore nimirum, quo primum Imperatoris nomini ſubrogatum fuerit nomen Regis in terris dominio Regum ſubjectis, quam quidem quæſtionem fuſiori calamo tractat citatus Lupus *in Can.* 10. *Dictatum S. Gregorii VII.*; illud ſatis compertum eſt, commemorationem Regis fieri in Eccleſia Latina per eas regiones, in quibus hujuſmodi conſuetudo dudum recepta eſt, aut Apoſtolicæ Sedis conceſſio id permiſit;

Quænam nunc ſervetur conſuetudo.

miſit; ut advertit Meratus *ad Gavantum cit. Tom. 1. p. 1. pag. 539. num. 6. juxta editionem Romanam.*

Apud Orient. nationes univerſim receptus uſus orandi in Miſſa pro Rege.

§. 27. At apud Orientales nationes communis dici poteſt hæc diſciplina, memoriam faciendi Regis in ſacra Liturgia; uti videre licet in Liturgiis Armenorum, Cophtorum, Æthiopum, atque Syrorum. Si quis autem quæreret, qua ratione id tolerari poſſit, ubi certo conſtet, Reges illos, pro quibus orant, & quorum commemorationem in Liturgia faciunt, infideles eſſe; huic Ven. Card. Bellarminus reſponderet (uti reipſa reſpondit in ſuperius citato *cap.* 6.) nequaquam vetitum eſſe *ex natura rei*, ut ajunt Theologi, orare in Miſſa etiam pro Infidelibus; quandoquidem Sacrificium Crucis pro omnibus oblatum fuit. Et ſane Divus Thomas *in 4. Sentent. diſt. 12. quæſt. 2. art. 2. quæſt. 2. ad quartum*, docet, quod quamvis Sanctus Auguſtinus in libro *de origine Animæ* ſcripſerit, Sacrificium pro iis tantum offerri, qui ſunt membra Chriſti, hæc tamen ſententia ita accipi debet, ut eos omnes complectatur, qui vel jam Chriſti membra ſunt, vel tales evadere poſſunt. Quare idem Cardinalis ſubdit, rem totam ex interdicto Eccleſiæ eſſe dimetiendam: *Certum eſt ex natura rei, ſi nulla ſit prohibitio Eccleſiæ, licere offerre pro hujuſmodi hominibus*, de Infidelibus loquitur: Cumque hujuſmodi prohibitio extet quoad excommunicatos, adeoque quoad hæreticos, & ſchiſmaticos, non vero quoad infideles, qui excommunicatione non ligantur; hoc ſatis eſſe ait, ut de his commemoratio fieri poſſit in Miſſa, atque etiam pro his Sacrificium offerri; juxta manifeſtam hac de re traditionem, & Conſtitutionem Apoſtolicam: *Sed quæret aliquis, utrum, ſi Rex infidelis eſt, ut in Græcia, ubi Turca dominatur, & in India., & in Japonia, apud Sinas, ubi Ethnici regnant, liceat Sacerdotibus, qui ibi ſunt, expreſſe offerre pro Rege. Reſpondeo: Exiſtimo licere, modo Rex ille non ſit excommunicatus, ut ſunt Reges hæretici, ſed Paganus ſive Ethnicus. Nam hæc traditio, immo & conſtitutio, Apoſtolica eſt, ut paulo ante oſtendimus. Neque extat, quod ſciam, ulla Eccleſiæ manifeſta prohibitio.* Ad hæc non inutiliter ſubjiciendus occurrit textus Tertulliani *ad Scapulam cap.* 2. ubi ſic legitur: *Sacrificamus pro ſalute Imperatoris, ſed Deo noſtro, & ipſius; ſed quommodo præcepit Deus, pura prece; non enim eget Deus, conditor univerſitatis, honoris, aut ſanguinis alicujus.*

Explicatur, quomodo id ipſis licere, permittique poſſit.

Solidior Reſponſio, ex declarata Orant. mente deſumpta.

§. 28. Verum, relictis in ſua probabilitate hujuſmodi aſſertionibus, nihil illis opus fuit, ad hoc, ut Imperatoris, & Regum commemoratio in Græci Euchologii textu relinqueretur. Innotuit ſiquidem, Græcos Catholicos interrogatos, num in præfatis commemorationibus habendis, hoc animo eſſent, ut preces offerrent pro Turcis, quos Dominos temporales patiuntur, ex quo ſuis propriis Principibus orbati fuerunt: reſpondiſſe, ſe hoc ſemper propoſitum animo habere, ut pro Orthodoxis Regibus, & Chriſtianis Principibus orent. Ita teſtatur Goarius *in notis ad Euchologium pag.* 38., ubi ait interrogationi Græcis Catholicis a ſe propoſitæ, an preces illas pronunciando, pro Turcis Deum deprecari intenderent, conſtanter ab iis fuiſſe reſponſum: *Solos ut piiſſimos, & a Deo cuſtoditos Reges Principes noſtros Chriſtianos profiteri, & quos dominia expoſtulant, fide jam & religione rectores dominoſque in Eccleſiis prædicare, & pro eis ſolis imprætermiſſe, etiam libris editis preces ſupprimentibus, orare velle.*

Secund. Monitum de differentia inter Introitum, quo Oblata, & illum, quo Præſanct. Dona deferuntur.

§. 29. Sequitur nunc ſecundum Monitum ex his, quæ novæ editioni Græci Euchologii præfixa fuerunt, in hæc verba conceptum: *Ad hæc, in eadem Divina & Sacra Liturgia Sacerdos Deo gloriam canens accedit ad dona, eaque decenter ac religioſe ſupra caput tollens, ad Altare defert, circumducens & procedens per Templum, dum interim populus ſumma cum reverentia & devotione inclinat caput, & procidit; ſupplicans, memoriam ſui fieri in ea donorum circumductione: Sed, quia nonnulli Fidelium procidentium, circumlata dona tamquam Corpus & Sanguinem Chriſti adorant, atque exiſtimant; ab introitu fortaſſe Præſanctificatorum decepti, quando ſcilicet præſanctificatus Panis defertur, ignorantes differentiam, quæ inter hanc & illam delationem intercedit; idcirco oportet, in hoc operam ſuam ſtudiumque impendere, ut cunctos Fideles accurate doceat, admoneatque de illa, quæ inter utramque donorum delationem intercedit, differentia; cum alia quidem dona nondum ſint immolata & perfecta, alia vero Dei verbo confecta, & ſanctificata; & hæc religioſiſſime debeant coli & adorari, cum ſub ſpecie ac ſymbolis panis & vini Corpus & Sanguinem Chriſti contineant: ſecus vero, antequam conſecrentur, & perficiantur.*

Quot ſint Introitus, eorumque diſtinctio ac varius Ritus.

§. 30. Jam illud recte noſtis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, duos in veſtra Liturgia eſſe ingreſſus, Minorem alterum, alterum Majorem nuncupatum. Minor eſt ille, quo ſacri Evangelii Codex infertur; Major autem ille eſt, quo ſacra Dona, nimirum Panis & Vinum, non adhuc conſecrata, a parvo Altari, ſeu Menſa, quæ *Protheſis* dicitur, ſuper quam præparata fuerant, ſupplicationis ordine inſtructo, ad ſacrum Altare deferuntur. Itaque in ſecundo Capite hujus Moniti, non quidem agitur de Minori Ingreſſu, ſed de Majori; in quo nimirum Ritus hujuſmodi obſervatur, ut Panis in Patena obtectus velo ſupra caput deferatur vel a Diacono, vel a Sacerdote; a Diacono ſcilicet, quando ſolemne Miſſæ Officium celebratur cum aſſiſtentia & miniſterio Diaconi; tunc enim hic ſiniſtra manu Patenam cum pane ſupra caput ſuſtinet, dextera vero Sacerdotem thurificat, qui Calicem cum vino utraque manu geſtat; ſi vero Sacerdos ſine Diacono celebret, tunc a Lectore thus adoletur, Sacerdos autem Patenam cum pane ſupra caput ſuum ſiniſtra manu ſuſtinet, dextra autem ſacrum Calicem ad pectus defert. Ad hunc igitur Majorem ingreſſum contingit, ut populus inclinetur, ſeu, pro vario regionum more, in terram procumbat, ac fronte humum feriat, perinde ac ſi ſub ſpeciebus panis & vini, licet nondum conſecrati, Corpus & Sanguis Chriſti Domini contineretur. *Populus paſſim, in Græcia quidem valde demiſſe ſe inclinat, neque enim genua flectere*

Introitus Major hujus Moniti object.

Adſtantis populi demiſſa nimis obſequia, ex quibus ſuborta quæſtio inferius proponenda.

Anno 1756.

vult, ne imitari videatur Latinos, quamvis extra diem Dominicum; in Ruſſia vero proſternit ſe, terram fronte percutit, ac veluti præſentem in ea oblatione Cælorum Regem alloquitur, & adorat. Verba ſunt Petri Arcudii *De Concordia Eccleſ. Occid. & Orient. lib. 3. cap. 19.*

Functionem Majoris Introitus plures deſcripſer. prout a pleriſque Oriental. peragitur.

§. 31. Chriſtianus Lupus *part. 3. ſuarum Operum ſuper Conciliis Edit. Bruxel. pag. 760.* ritum deſcribit Majoris Ingreſſus, quando Patriarcha, aut Metropolitanus Miſſam celebrant. Magri *in Vocabulario Eccleſiaſtico*, verbo, *Prathesis*, ſingillatim deſcribit quæcumque fiebant ab Imperatore, Sacræ Synaxi adſtante, eo die, quo Imperii coronam aſſumebat. Goarius *in notis ad Liturgiam Sancti Joannis Chryſoſtomi num.* 110. totam actionem Ingreſſus Majoris accuratiſſime exponit. Idemque fit a Cardinali Bona *Rer. Liturgicar. lib. 2. cap. 9. num.* 4. Quæcumque vero ea occaſione a Græcis fiunt, eadem ſimiliter aguntur ab Armenis, Cophtis, Æthiopibus, ac Syris Jacobitis, ut videri poteſt apud le Brun *in Explanatione Miſſæ Tom.* 3. apud Chardon *in Hiſtoria Sacramentorum Tom. 2. cap.* 2. & Renaudot *Tom.* 1. *in notis ad Liturgiam Cophtorum*. Quin etiam in hac Romana Urbe, in Feſto Sancti Athanaſii, videre eſt Græcos in ſua Eccleſia ea omnia facientes, quæ ſupra recenſuimus: *Et ita etiamnum hodie faciunt Græci, in Feſto, ac in Romana Baſilica S. Athanaſii,* ait Lupus *loco citato*.

Idem Ritus a Græcis Romæ ſervatur.

Præſanctificatorum Miſſa quibus diebus, quoque ritu a Gr. celebret.

§. 32. Perſpectum quoque vobis eſt, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, juxta Ritum veſtrum, diebus Jejunii Quadrageſimalis, ſolam tantummodo Præſanctificatorum Miſſam apud vos celebrari, exceptis Sabbatis, & Dominicis diebus, necnon Feſto Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis, ſi in Quadrageſimam inciderit: ad normam Canonis Trullani LII. his verbis concepti. *In omnibus ſanctæ Quadrageſimæ jejunii diebus, præterquam Sabbata, & Dominica, & Sancto Annunciationis die, fiat ſacrum præſanctificatarum Miniſterium.* Noſtis etiam, Sacerdotem, qui Miſſam celebrat in Quadrageſima, diebus, quibus hoc fieri conceditur, Sabbato ſcilicet, & Dominico die, unam quidem hoſtiam conſecrare, & conſummare, alteram vero conſecratam ſepponere; quam quidem in tot particulas dividit, quot numerantur ſubſequentes dies, quibus celebranda eſt Præſanctificatorum Miſſa, in qua nimirum & ſeipſum, & alios, ſi qui ſint communicantes, Eucharitico Pane ſuperioribus diebus conſecrato communicent; quemadmodum recte omnia perſequitur Leo Allatius in Prolegomenis ad Gabrielem Naudæum *de Miſſa Præſanctificatorum pag.* 1531. *num.* 1. *Quilibet Sacerdos venturæ hebdomadis dies, quibus celebraturus eſt, digitis ipſe ſuis numerat: inde tot particulas Panis in oblatione abſcindit, quot Miſſas dicturus eſt; eas, cum particula eo die abſumenda, conſecrat, & conſecratas, Sanguineque Dominico intinctas, uti moris eſt, conſervat in Pyxide, ex qua poſtmodum celebraturus, tempore opportuno, cochleari, aliis ibi ad alium uſum relictis, haurit, & in diſco reponit, & ad Altare majus advectam conſumit.*

Pont. A. XVI.

Ejus occaſione Panis Euchar. per Eccleſiam certa ſolemnitate defertur.

§. 33. Hac item occaſione per Eccleſiam ſolemni Ritu proceditur, Diacono ſacram Pyxidem, in qua Sacramentum ſub ſpecie Panis continetur, ſupra caput deferente, Sacerdote autem manibus geſtante Calicem cum vino aqua mixto, non quidem conſecrato, ſed tantum benedicto: Et quoniam non ſemper a Sacerdote Miſſa cum aſſiſtentia Diaconi celebratur, ſi ſolus Sacerdos celebret, ipſe ſiniſtra manu defert Pyxidem capiti impoſitam, dextera autem Calicem ſuſtinet: atque ita a parvo Altari ad Aram majorem progreditur; uti teſtatur Arcudius *in citato Opere lib. 3 cap. 58. Solent Græci in Præſanctificatis Liturgiis, ante quam incipiant Sacrum, reponere Sacramentum contentum in Patena ſuper parvum Altare propoſitionis, & infundere vinum in Calicem ſine ullis precibus. Deinde circa medium ſacrum, Sacerdos, ſi ſolus celebrat, Patena impoſita capiti, & Calice manu dextera apprehenſo, transfert ad majus Altare &c. Si vero Sacerdos hujuſmodi ſacra peragit adminiſtrante Diacono, ſolet Patenam cum Sacramento Diacono tradere, qui eam imponens capiti defert. Ipſe autem, accepto Calice, exit, & Diaconum ſequitur.* Tunc vero non omittit populus genua flectere, pectus tundere, aliiſque idoneis actibus Conſecratum Panem a Sacerdote, vel a Diacono, ut ſupra diximus, delatum, uti par eſt, adorare. Quum autem hinc factum eſſe dicatur, ut ſimilia præſtentur a populo, dum in functione majoris Ingreſſus, Panis & Vinum non adhuc conſecrata, ſed poſtmodum conſecranda, ſupplicationis ritu per Eccleſiam deferuntur; hoc illud eſt, quod negocium faceſſit, quodque locum præbuit difficultatibus adverſus Ingreſſum majorem excitatis. Nicolaus Cabaſilas *in Expoſitione Liturgiæ cap.* 24. ita ſcripſit: *Si qui autem ſunt, qui, Sacerdote cum donis ingrediente, humi procumbunt, & tamquam Corpus & Sanguinem Chriſti, dona, quæ deferuntur, adorant & alloquuntur; ab ingreſſu præſanctificatorum donorum decepti ſunt, ignorantes differentiam hujus, & illius Sacrificii: hoc enim in ipſo Ingreſſu non ſanctificata habet dona, & nondum perfecta; illud autem perfecta, & ſanctificata, & Corpus & Sanguinem Chriſti.* Et poſt eum, Arcudius ita proſequitur *in eodem citato Opere lib. 3. cap. 19. Itaque Populus ignorans diſcrimen hujus, & illius Liturgiæ, ſimiliter ſe gerit in ordinariis, atque in præſanctificatis. Quocirca & graviter errat, quippe in præſanctificatis verum Corpus Sacerdos in Patena defert, meritoque Populus humi procumbit, atque adorat: in aliis vero Sacrificiis, dum hæc oblatio fit ante conſecrationem, longius ſe gerat, oportet.* Idem Arcudius in ſubſequentibus ejuſdem libri capitibus, refellit Gabrielem Archiepiſcopum Philadelphiæ, qui plura ſcripſerat ad vindicandum hujuſmodi Ritum. Quin etiam Goarius, *præallegato loco*, neceſſarium duxit, ad eumdem Ritum tuendum, opportunas quaſdam rationes afferre. In recentiori editione Operis inſcripti *Perpetuitas Fidei Catholicæ de Sacramento Euchariſtiæ, adverſus Claudium vindicata pag.* 68. hoc ſcriptum legitur; tantum abeſſe, ut Græci Sacramentum Euchariſtiæ non adorent, ut potius ſeſe purgare teneantur, oſten-

Procumbens Populus Sacrament. adorat.

Similiter externis actibus Panem, & Vinum veneratur in majori Introitu.

Digitized by Google

oſtendentes, quomodo recti limites non excedant, nec iiſdem adorationis actibus proſequantur panem & vinum nondum conſecrata, quibus ea poſt conſecrationem venerantur. Pater le Brun non dubitavit aſſerere, talem eſſe Ritum, ut aliquo modo reformari mereatur. Tournefott *Tom. 3. pag.* 411. *& ſeq.* quum ſe propriis oculis vidiſſe referat Armenos functionem hanc peragentes, cum aliqua indignatione de ea loquitur. Chardon *loco ſuperius notato*, ea aſſert, quæ ſcripſerunt Tournefortius, & Pater le Brun; deinde quæſtionis punctum indeciſum relinquit. Itaque Patres Concilii Zamoſciæ habiti anno 1720. *Decreto, de celebratione Miſſarum* §. 4. non dubitarunt interdicere, ne qua fiat genuflexio, aut capitis inclinatio, dum Panis, Vinumque nondum conſecrata a parvo Altari ad Majorem Aram transferuntur. *Prohibet Synodus, ne fiant genuflexiones, ſeu capitis inclinationes, dum transfertur panis oblationis a minori ad majus Altare, pro Conſecratione, tempore Offertorii; præcipitque Parochis, ut Populum hac de re moneant, ne periculo idololatriæ exponatur.* Illud enim Patres fortaſſe præ oculis habuerunt, quod in ſacro Textu refertur *lib. 4. Regum, cap.* 18. de Ezechia Rege Juda, qui ſerpentem æneum a Moyſe conflatum fregit, propterea quod Filii Iſrael uſque in eum diem thus illi adoleverant.

Ab ipſis Oriental. Synodali ſanctione prohibentur.

§. 34. Hæc ſunt, quæ nobis licuit colligere ex libris Auctorum, qui de hoc Ritu tractarunt. Nunc autem ea ſubjiciemus, quæ circa eumdem Ritum animadverſa & conſtituta fuerunt, tum in Congregationibus ſub Urbano VIII. coactis, tum in iis, quæ noſtris temporibus habitæ ſunt, & quarum Decreta Nos ipſi ſubinde approbavimus.

Æquius Congreg. judicium ea de re.

§. 35. Primum itaque illud prudenter animadverſum fuit, functionem hanc majoris Ingreſſus omnino tollere, atque interdicere, (quod cæteroquin, ut dici ſolet, falcem ad radicem miſiſſet) rem fore Eccleſiæ Græcæ permoleſtam, nec conſentaneam inſtitutis Eccleſiæ Latinæ, quæ Græcos Ritus in Eccleſia Græca, quantum potuit, ſervare ſemper ſtuduit: idque eo vel maxime, quod antiqua eſt hujuſmodi cæremonia; quæque in ea ſervatur ſolemnitas, ita explicati conſuevit, ut triumphalem referat ingreſſum Chriſti, quum ex Bethania Jeruſalem venit; quemadmodum ſcripſit Germanus Patriarcha Conſtantinopolitanus, hac ipſa de re agens: *Tunc enim plurima turba, & Hebræorum pueri, tamquam Regi, & mortis victori, ſenſibiliter hymnum referebant, ſpiritualiter autem Angeli cum Cherubim ter ſanctum perſolvebant hymnum:* deinde ſubjungens, per minorem Ingreſſum ſignificari humilem adventum Filii Dei in hunc mundum.

Excludit. temperamentum tollendi function. Majoris Introitus atque ita & memoratos obſequii actus.

§. 36. Secundo loco animadverſum fuit diſcrimen, quod intercedit inter ea, quæ canuntur in translatione Præſanctificatorum, atque ea, quæ Clerus concinit in Proceſſione majoris Ingreſſus. Hic enim dicitur: *Ut Regem univerſorum excepturi;* quæ verba non Regem præſentem indicant, ſed poſtea venturum. In illa autem, omiſſo hymno Cherubico, ſequentia verba ingeminantur: *Ecce Sacrificium myſticum & conſummatum.*

Differentia eorum quæ in diverſis function. decantantur Populo errandi periculum.

Adeo ut unuſquiſque, modica etiam intelligentia præditus, inter unam, & alteram functionem diſcernere valeat, dum in translatione Præſanctificatorum, Jeſus Chriſtus ſub Panis ſpeciebus præſens exhibetur; in cærimonia vero majoris ingreſſus, idem Dominus indicatur, non veluti præſens ſub ſpeciebus Panis, & Vini, ſed ut proxime adfuturus, poſtquam nimirum conſecrationis verba a Sacerdote prolata erunt.

§. 37. Tertio perpenſum fuit, quod ſi Græci in rebus ſacris edocti, perſpectum habent, ſub Panis & Vini ſpeciebus, dum major ingreſſus ducitur, nondum exiſtere Corpus & Sanguinem Domini; iidemque norunt, quod ignorare non poſſunt, Latriæ cultum ſoli Deo deberi; nemo jure ſuſpicari poterit, hanc illis eſſe mentem, ut per exteriores venerationis actus, quos ad ingreſſum Oblatorum exercent, Latriæ cultum erga ſpecies non adhuc conſecratas exhibeant: quum eædem exterioris obſequii ſignificationes aliquando erga Creatorem, aliquando vero erga res creatas exhiberi ſoleant; (quemadmodum in Scripturis Sanctis legitur, Abrahamum Angelos adoraſſe, & Jacob non ſemel coram fratre Eſau procubuiſſe, & Nathan Prophetam idem in conſpectu David præſtitiſſe); quumque adoratio Latreutica non unice in actibus externis conſiſtat, ſed præſertim in interna affectione animi, qua hujuſmodi actus eliciuntur. Præterea ſi Græci in Miſſa Præſanctificatorum, iiſdem exterioris adorationis actibus proſequuntur Panem, qui conſecratus eſt, ſimulque Vinum in Calice contentum, quod conſecratum non eſſe conſtat; nec ideo iis objicitur, quod in prædicta Miſſa Præſanctificatorum, pari Latriæ cultu adorent Panem conſecratum, & Vinum mere benedictum; quia ſcilicet extrinſecæ actiones ab interno animi ſenſu diriguntur, ita ut pro varia mentis intentione, unus idemque actus, nunc quidem Latriæ adorationem, nunc autem minoris obſequii ſignificationem importet; ex hoc ipſo ſatis evincitur, quod quamvis etiam Græci, dum major procedit Ingreſſus, in conſpectu Panis, & Vini, quæ nondum conſecrata circumferuntur, eoſdem ederent externos adorationis actus, qui erga Euchariſticum Panem, & conſecratum Calicem exhiberi ſolent; non ideo jure affirmari poſſet, communem panem, vinumque non conſecratum, Latriæ cultu ab iis adorari: quum omnia metiri oporteat ex interiori animi ſenſu, cujus ea vis eſt, ut eoſdem externos actus poſt Conſecrationem quidem dirigere poſſit ad eliciendam adorationem Latreuticam erga Euchariſticum Panem & Vinum; eoſdemque, ante Conſecrationem, ad ſolemnem Oblatorum Ingreſſum exercendo, Latriæ cultum ab illis excludere valeat. Ita ad rem noſtram apposite diſſerit Leo Allatius *in ſua Tractat. de Miſſa Præſanctificatorum num.* 8. *Cultus hic non dicitur Latria, quæ ſoli Deo debetur, ſed qualem veneratio creaturarum expoſcit: Geſtus enim exterioris reverentiæ, capitis ſcilicet detectio, manuum ſcula, in modum ſupplicantium complicatio, extenſio, elevatio, & ſimilia, nec non in genua procumbere, & proſternere*

Aliæ obſervationes vindicantes memoratos actus ab omni nota cultus illegitimi. Prima, Recta agentium fides.

Altera; Indoles actus per ſe indifferentis.

Tertia Latriæ cultum non actus ſed affectus facit.

Anno 1756.

nere ſe in terram, non ſolum adorationi Dei, ſed creaturaram etiam attribuitur; nec in eo error committitur, dummodo Deum Creatorem a creatura, & creaturam excellentiorem a minus excellente, mente diſtinguamus. Per externos ergo corporis geſtus, cultus Deo exhibitus in adoratione, non ob naturam ejuſmodi actuum, ſed ob intentionem, qua uſurpantur, cum alias ex ſola natura ſint indifferentes, latriæ infertur. Interior enim voluntas atque intentio conciliandi per hos externos actus exiſtimationem divinam, facit, ut ſint materia cultus divini, atque adeo ut per illos adoratio Dei exterior exerceatur, Divinum cultum tribuens. Sanctus Thomas 2. 2. *quæſt.* 84. *art.* 82. *in Reſponſ. ad ſecundum* ita docet: *Adoratio principaliter quidem in interiore Dei reverentia conſiſtit, ſecundario autem in quibuſdam corporalibus humilitatis ſignis; ſicut genufleƈtimus, noſtrum infirmitatem deſignantes in comparatione ad Deum; proſternimus autem nos, quaſi profitentes, nos nihil eſſe ex nobis.* Cujus doctrinam explicans Sylvius *ad citat. art.* 2. hæc ſubdit: *Docet, adorationem principaliter in interiore Dei reverentia conſiſtere, ſecundario vero in quibuſdam ſignis corporalibus. Quod adeo verum eſt, ut inter ſigna corporalia nullum fere ſit obſequium, ſeu officium, quo non tantum Deo, ſed etiam creaturæ cultus exhiberi queat; ac proinde ex intentione colentis deſumi debeat cultus externi diſtinctio. Nam ſi ei ſit animus, de eo, quem per externum obſequium honorat, excitare opinionem Deo ſoli convenientem, atque illum honorare, ut ſummum, tunc ejuſmodi officium pertinebit ad cultum Divinum: ſi autem ſit intentio eum venerari ut creaturam excellentem, Deoque amicam, pertinebit ad cultum Duliæ, vel Hyperduliæ. Dixi, fere; nam de Sacrificio etiam externo, quod ſoli Deo poſſit offerri, non eſt dubium.* Itaque Sylvius unicum exterius ſignum, quod neceſſario Latriæ cultum importet, externum Sacrificium eſſe aſſerit, quod ſoli Deo offerri certiſſimum eſt, ſicut etiam fuſe demonſtrat idem D. Thomas 2. 2. *quæſt.* 85. *artic.* 2. Quapropter in Actibus Apoſtolorum legimus, Laudiceoos, quum Paulum, & Baroabam Deos eſſe autumaſſent, ſtatim de offerendo iis Sacrificio cogitaſſe. Eamdem omnino doctrinam tradit Suarez *in* 3. *part. Divi Thomæ Tom.* 1. *quæſt.* 25. *art.* 2. *diſput.* 61. *ſect.* 4. ut ex ſequentibus illius verbis deprehenditur: *Actus exteriores non ſunt ita ex ſe determinati, quin tam ad venerandum Deum, quam ad honorandam Creaturam exerceri poſſint &c. Quo ſit, ut diſtinctio Latriæ ſoli Deo debita, ab adoratione Creaturæ, in his externis actibus, potiſſimum ex interiori intentione pendeat.* Et quamvis idem paulo inferius ſubjiciat, exteriorem actum, non ſolum ob internam agentis voluntatem, adorationis Divinæ naturam induere, ſed talem quoque evadere, ac dici poſſe, ſi hujuſmodi ſignificatio exteriori illi actui tributa ſit ab eo, qui tali poteſtate & auctoritate polleat: *Attendenda eſt, præter intentionem internam, publica impoſitio; nam ſi hæc ſigna, ſufficienti auctoritate, & poteſtate, ad ſignificandum Deum, & cultum, ſunt impoſita, ſolum ad Divinum cultum uſurpari poſſunt, &, ſi creaturis communicetur talis cultus, erit idololatria ſaltem exterior, ſi non ex animo, neque ex falſa æſtimatione fiat.* Hæc tamen doctrina ad id, de qoo nunc agimus, aptari non poteſt; quum oullibi reperiatur, auctoritate publica ſtatotum fuiſſe, ut exteriores illi actus, qui ſupra deſcripti ſunt, qnique a Græcis fiunt, dum major Ingreſſus per Eccleſiam procedit, pro actibns & ſignis cultus Latriæ haberi debeant.

Sacrific. externum Creaturæ offerri nunquam licet.

Pont. A. XVI.

§. 38. Quarto demom, quum in Congregatione ſuper correctiooe Euchologii habita die 5. Septembris 1745. propoſita fuerit quæſtio, an abolendus, ſeu emendandus foret Ritus Ingreſſus majoris, de quo hucuſque ſermonem habuimus, omnibus mature diſcuſſis atque perpenſis, conſtitutum denique fuit, nihil eſſe innovandum; idque ſubinde approbatione noſtra firmatum extitit. Nec alia profecto fuit ſententia Coogregationum, quæ ſub Urbano VIII. hanc ipſam quæſtionem examinarunt. Placuit tamen conſilium prudenter exhibitum, ut monerentur Epiſcopi, aliique animarum curam gerentes, & quorum ea eſt inſpectio, ut rudem populom docere oon prætermittant, quod dum ſacra Dona a Protheſi ad Aram majorem ſolemni ritu transferuntur, quum ea nondum ſint conſecrata, ſub eorum ſpeciebus nequaquam exiſtit Corpus, & Sanguis Domioi noſtri Jeſu Chriſti, prout futurum erit poſt peractam Cooſecrationem; ideoqoe exteriores illi veoarationis actus, qni erga præfata Dona oondnm conſecrata exhibentur, non ea ratione peraguntur, nt cultus Latriæ ſoli Deo debitus iiſdem præſtetur, ſed ut inferioris ſpeciei cultus exerceatur, cujus objectum eſt, futura tranſubſtantiatio eorumdem Dooorum in Corpus & Sanguinem Domini. Non abſimili methodo uſi ſunt Tridentini Concilii Patres, quum actum fuit de veneratione cultuque Sacrarum Imaginum; decerneotes nimirum, ut nihil immutata hac io re antiqua Eccleſiæ diſciplina, onus eſſet Epiſcoporum, aliorumque, quibus docendi munus eſt demandatum, Chriſtianam Plebem erudire de omnibus, quæ circa hujuſmodi cultum teoenda, & ſervanda ſuot, uti videre eſt in prædicti Concilii *ſeſſ.* 25. *Decreto de invocatione, & veneratione, & Reliquiis Sanctorum, & Sacris Imaginibus*. Quodque ad rem noſtram propius ſpectat, Goarios *loco ſuperius citato* conſilium ſimiliter dedit, ot minime abrogaretur Ritus Majoris Ingreſſus, ſed ut populus opportnnis documeotis inſtrueretur: *erudienda eſt certe ruſtica plebis illius fides; devotio nunquam extinguenda, aut cultus ille externus omnino comprimendus.* Similiter Pater Philipus de Carboneaoo *in Appendice ad Tract. P. Antoine de Euchariſtia* §. 3. ita concludit: *Nihil ergo in hoc eſt reprehendendum; ſed Gens illa rudis inſtruenda, ne Dona illa, ut Chriſti Corpus, & Sanguinem venerentur.* Quod quidem ſi a vobis, Veoerabiles Fratres, Dilecti Filii, præſtabitur, qoemadmodum facturos vos eſſe confidimus, eam a vobis procul amovebitis accuſationem, qua Arcudius *de Concordia lib.* 3. *cap.* 19. Epiſcopos Græcos ſui temporis reprehendit, dicens, Populum quidem tunc in ſumma ignoraotia verſatum fuiſ-

Congreg. concluſio *Nihil eſſe innovandum:* a Pontifice approbatur.

Prudens tamen cautio ſuperaddita, ad quodcumque periculum removend.

Cautionis norma deſumpta eſt a Concil. Trid. Decreto de Sacris Imaginib.

Digitized by Google

fuiſſe; ſed Epiſcopos facile potuiſſe idoneis inſtructionibus illius cæcitati remedium afferre, niſi ob humanos reſpectus, ab hujuſmodi onere implendo abſtinuiſſent: *Poſſent autem, ac deberent Græcoram Antiſtites diligenter monere populum, & utique concordes multum proficerent; ſed quoniam vel & ipſi laborant eodem morbo, & ex ignorantia in eodem errore verſantur, vel ſi verum nonnulli vident, timent pauci plurimos, timent terrenam perdere gloriam, & humanos favores, verentur, ne, inſtar Hæreticorum, nomen ipſorum a vulgo conculcetur; propterea ipſimet, ſaltem externa ſpecie cæterorum errorem egregie imitantur, altoque ſilentio omnia prætereunt, ac diſſimulant; ita cæci cæcos ducant, & omnes in foveam cadunt.*

Alia functio, quæ ad Prothesim, & proxime ad Majorem Introitum habetur, nimirum oblatio Panis consecr. in plures partes divisi.

§. 39. Porro Sacerdos celebrans, ſacris indutus veſtibus, antequam ſacra Dona a minore Menſa, ſeu Protheſi, ad majus Altare transferantur, ad illam accedit, & Panem conſecrandum dividit in plures partes. Pars major offertur, ut Deo Optimo Maximo debitus præſtetur cultus, in memoriam Salvatoris Noſtri Jeſu Chriſti, Reliquæ minores partes, quæ *Merides* appellantur, Omnipotenti Deo ſimiliter offeruntur; ſed earum una in honorem glorioſæ Virginis Dei Genitricis Mariæ, altera in honorem Sancti Joannis Baptiſtæ, Sanctorum Apoſtolorum, aliorumque Sanctorum, quorum nomina a Sacerdote enunciantur; alia vero pro ſalute vivorum, quorum etiam nomina ab eo recenſentur; alia pro Defunctis, qui pariter nominatim commemorantur: alia in honorem illius Sancti, cujus Feſtus dies celebratur; relicta cæteroquin Sacerdoti facultate offerendi ſpecialiter Sacrificium pro illo, aut illis, quos ipſe maluerit. Ritus hujuſmodi diviſionis Panis in plures, prout a Nobis deſcriptus eſt, jam dudum viguiſſe probatur ex Typico Irenes Auguſtæ, edito a Patre Montfaucon *Tom. 1. Analect. Græcor. cap.* 34.

Hostiar. oblatio ad Prothesim, non sol. a Sacerd. sed etiam a Diacon. fieri solet

Si vero Epiſcopus, aut Presbyter primi Celebrantis perſonam ſuſtinens, cum aliis Sacerdotibus concelebret, & Diaconi quoque in Officio miniſtrantes aſſiſtant, non modo quilibet Sacerdos, ſed unuſquiſque etiam ex Diaconis, Hoſtiam unam majorem offert, ſimulque minores particulas, ſeu *Merides*: ex quibus, ſi quæ demum ſuperſunt a Celebrante, ſeu Celebrantibus non conſummatæ, eæ diſtribuuntur adſtantibus, qui Euchariſticæ Communionis participes fieri petunt. Hæc omnia exacte deſcribunt, & narrant Card. Bona *Rer. Liturgicar. lib. 2. cap. 1. num. 7.* Arcudius *lib. 2. de Concordia cap. 9.*, & Goarius *ad Rituale Græcorum, in notis ad Liturgiam Sancti Joannis Chryſ. p. 98. & ſeq.*

De Host. divisione in Conc. Florent. vindicata nulla nunc qu. inter Catholicos.

§. 40. Nulla inter Catholicos extitit controverſia circa Ritum majoris Hoſtiæ, aliarumque minorum, quæ *Merides* appellantur. Quum enim de eo inſtituta fuiſſet quæſtio in Oecumenica Florentina Synodo, adnotatum eſt in Actis, Archiepiſcopum Mitylenſem propoſitis interrogationibus cumulate ſatisfeciſſe. Et quamvis ibi relatus non ſit illius reſponſionum tenor; non aliter tamen interrogationibus ſatisfeciſſe cenſendus eſt, quam oſtendendo antiquitatem hujuſmodi Ritus per plura ſæcula in Orientali Eccleſia obſervati, cujus ea eſt ſignificatio, ut diverſos innuat fines, ob quos Sacrificium offertur. *Puto dixerit, hanc eſſe antiquam Orientalis Eccleſiæ conſuetudinem, qua utitur illa Eccleſia ad declarandos varios fines Sacrificii*: ſunt ipſa Arcudii verba *præfato lib. 3. cap. 9.* Porro nullam diximus ſuper hoc Ritu viguiſſe controverſiam inter Catholicos: e Schiſmaticis enim, conſtat, Simeonem Archiepiſcopum Theſſalonicenſem, in ſuo Tractatu *de Sacramentis*, addubitare ſe oſtendiſſe de conſecratione Particularum. Sed quam irrationabile fuerit illius dubium, unuſquiſque facile deprehendere poteſt: Quum enim Sacerdos ad ſacrum Altare Conſecrationis formam non minus proferat ſuper majore portione, quam ſuper minoribus particulis; quumque & illius intentio ad omnium conſecrationem æque dirigatur, & earum omnium materia ad ſacramentalem tranſmutationem idonea ſit; ſi portio major conſecrationem recipit, profecto conſecrari quoque oportet minores illas particulas, quæ, uti jam diximus, *Merides* appellantur.

Temerar. dubium de portionum minorum consecratione a Schismat. excitum.

Controv. vigens de Oblatione Diac. ac dissidentes de ea Script. sententiæ

§. 41. Controverſia quidem fuit inter Catholicos circa Oblationem, quam a Diaconis fieri ſuperius innuimus. Arcudius *lib. 3. cap. 17.* demonſtrandum ſumit, id illis per ſacros Canones licitum omnino non eſſe. Goarius *ad Euchologium pag. 72.* teſtatur, Oblationem Diaconalem in magna Conſtantinopolitana Eccleſia uſu receptam non fuiſſe. Nec defuerunt, qui contenderent, expungenda eſſe ab Euchologio verba, quæ pertinent ad Oblationem Diaconalem, utpote a Schiſmaticis adjecta. Contra vero Cardinalis Bona *Rer. Liturgic. lib. 2. cap. 1. num. 7.* nullum eſſe Canonem tuetur, qui hujuſcemodi Ritui obſiſtat, quum ſacri Canones eam quidem Oblationem excludant, quam Diaconus ad ſacrum Altare facere præſumeret, non autem eam, quam ad Protheſim peragit, quippe quæ nihil aliud eſt, quam præparatio ad aliam a Sacerdote perficiendam in ſacro Altari. Ad hæc idem Cardinalis oſtendit, antiquum eſſe Ritum Oblationis Diaconalis, & a pluribus ſæculis in Eccleſia Græca obſervatum; eumque de eo diſputatum fuerit etiam in Florentino Concilio, ſatisfactum fuiſſe Patribus ibi adunatis, per reſponſiones ab Archiepiſcopo Mitylenenſi datas. Similiter Berlendis *Tractatu de Oblationibus impreſſ. Venetiis anno* 1743. §. 5. *pag.* 143. inter functiones Diaconorum, admittit Ritum Oblationis ad Protheſim, interdicto eiſdem jure offerendi ad Altare, quod ſolis Sacerdotibus competit: *Illud offerendi Diacono munus attributum, intelligi de prima Particularum oblatione, dum ſuper menſam, Protheſim vocatam, adhuc adſunt; non vero de aliis duabus oblationibus, quæ a Sacerdote inter Liturgiam fiunt.*

Diſpenſatio: ſeu Conſecrat. Corp. Ch. in nonnullis veteribus monum. Diaconis tributa, quid importet.

§. 42. Sanctus Ambroſius virtutem Sancti Laurentii prædicans, qui, Diaconus quum eſſet, una cum Sancto Sixto Pontifice ad martyrium duci exoptabat, ſic eum loquentem inducit: *Experire utrum idoneum Miniſtrum elegeris, cui commiſiſti Dominici Sanguinis diſpenſationem.* Scimus quidem nonnullos Codices, pro verbo *diſpenſationem*,

hoc

hoc aliud habere: *conſecrationem:* At conſecratio hoc loco nihil aliud ſignificat, quam miniſterium, ſive aſſiſtentiam Sacerdoti conſecranti præſtitam: *Nobis Diaconis conſecratio illius ſalutaris Hoſtiæ committitur, non ut conficiamus, ſed ut conficientibus humiliter aſſiſtamus:* ait Petrus Bleſſenſis *in ſua Epiſtola* 123. Nec abſimilis eſt explicatio Petri Cantoris apud Menardum *in notis & obſervationibus ad librum Sacramentorum S. Gregorii pag.* 287. Subdiaconis enim vetitum ſemper fuit, Euchariſtiam populo miniſtrare, ſive ſub ſpecie Panis, ſive ſub ſpecie Vini; juxta Canonem Laodicenum XXV. & in eum notas Balſamonis, Zonaræ, & Ariſteni: uti videre eſt apud Beveregium *Tom. 1. pag.* 464. Non ſic autem Diaconis, quibus olim ſpecialiter demandata erat ſola Dominici Sanguinis diſtributio, quæ deinde, ob enatos quoſdam abuſus, ipſis etiam adempta fuit: uti demonſtrat Cotelerius *ad cap. 13. lib.* 8. *Conſtitutionum, quæ Apoſtolicæ dicuntur Tom.* 1.

Diaconalis Oblatio ad Protheſim intacta ſervatur, & quare?

§. 43. Jam vero in Congregationibus habitis tam ſub Urbano VIII. quam noſtris hiſce temporibus, minime prætermiſſum fuit examen propoſitæ quæſtionis; utrum tollenda eſſet Oblatio, quæ a Diaconis fiebat ad Protheſim. In ea autem, quæ habita eſt die 3. *Januarii anni* 1745. reſcriptum fuit, Nobis deinde approbantibus, *nihil eſſe innovandum*. Validiores enim atque firmiores viſæ ſunt rationes huic Ritui faventes, per Cardinalem Bonam allatæ, quam illæ, quas ad oppugnandum eumdem Ritum congeſſit Arcudius. Itaque in nova Euchologii editione intactus relictus eſt Oblationis Diaconalis Ritus. De qua licet nulla mentio fiat in eo capite ſecundi Moniti, de quo hucuſque egimus; Nos tamen hic aliquid circa eam innuendum duximus; tum quia una eſt e ſacris actionibus, quæ ad Protheſim fiunt, quæque præcedentis ſermonis objectum fuerunt; tum quia nullam elabi ſinimus occaſionem, qua Vobis, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, magis magiſque teſtatum fiat, nequaquam infenſam eſſe veſtris Ritibus Romanam Eccleſiam, quin potius eam pro viribus id agere, ut inviolati ſerventur ii, qui errorem nullum, nihilque indecorum contineant.

Tertium Monitum de Sacr. Extremæ Unctionis

§. 44. Tertium modo ſe ſe offert Monitum, duabus partibus conſtans, & ſequentibus verbis conceptum. *Præterea meminiſſe debent Sacerdotes, Sacramentum Sancti Olei, quod Euchelæon dicitur, a Chriſto eſſe inſtitutum, tamquam cœleſtem medicinam, non pro animæ tantum, ſed etiam pro corporis ſalute; ſolis proinde infirmis adminiſtrandum, non autem bene valentibus; & in eo quidem tempore, in quo ſibi conſtant, & ſui compotes ſunt; ut ita majorem Sacramenti gratiam recipiant, ſi cum Fide ac devota voluntate accedentes, Oleo Sancto ungantur. Item ſciendum eſt, quod, quamvis Orientalis Eccleſiæ Pontifices in conficiendo Sacro Chriſmate pluribus de more aromatibus utantur, neceſſaria tamen Sacramenti materia ſunt oleum, & balſamum, quibus, ſecundum antiquum Eccleſiæ Orientalis morem, aliæ aromatum ſpecies recte admiſcentur, ſi juxta præſcriptum adſint. Verum ſi earum quædam deſint (dummodo oleum, & balſamum adſint,) tamquam non neceſſariæ ad Chriſmatis materiam; rite omnino Sanctum Chriſma conficitur.*

Varia nomina, quibus Sacr. illud a Latinis Græcisq; deſignat.

§. 45. Sacramentum hoc, quod a Latinis *Extrema Unctio* dicitur, eodem plane nomine a Græcis appellatum legitur in Concilio Generali Lugdunenſi ſecundo, ex Orientis, & Occidentis Præſulibus coacto, anno Domini 1274., cujus Acta leguntur in Collectione Harduini *Tom. 7. pag.* 695., quum ſcilicet Latini ſimul & Græci formulæ Fidei communibus ſententiis probatæ ſubſcripſerunt. Dicitur etiam a Græcis Sacramentum hoc, Oleum conſecratum, & ſanctificatum precibus Sacerdotum, atque perfectio, ſeu conſummatio Sacramenti Pœnitentiæ. In Euchologio Goarii *p. 346. num.* 42. & *pag.* 349. *num.* 1. nominatur *Euchelæon:* idemque nomen a Scriptoribus ſequioris ævi uſurpatum legitur, uti videre eſt apud Georgium Pachymerem *lib. 6. Hiſtor. Palæol. cap.* 32., ubi Poſſinus idem quoque notavit, *lib. 1. Gloſ. pag.* 386. apud Gabrielem Philadelphium *De Sacramento Euchelæi*, & *Tom. 1. Actorum Eccleſiæ Orientalis pag.* 338. Præterea nonnunquam, licet raro, idem Sacramentum a Græcis nuncupatum invenitur *Heptapapadum*, quemadmodum legitur in Synodo Conſtantinopolitana, ſub Patriarcha Joanne Vecco habita anno Domini MCCLXXVII. *in dicta Collectione Harduini Tom. 7. pag.* 758. *B.*, ubi idem Patriarcha, amplectens confeſſionem Fidei in Lugdunenſi Concilio ſtatutam, ita ad Romanum Pontificem Joannem XX., dictum XXI., ſcribit: *Extremam Unctionem etiam ipſam recipimus ſimiliter cum aliis Sacramentis, quæ & a nobis celebrata, Heptapapadum nominatur*, Ideſt Officium ſeptem Sacerdotum; hoc quippe modo a Græcis Sacramentum illud miniſtratur.

Nonnullis de hoc Sacr. alibi videnda, indicant.

§. 46. Nos hic nihil dicemus de hujus Sacramenti inſtitutione a Chriſto facta, aut de illius effectu; nihil de legibus circa illius miniſtrationem ſervandis, ut ſcilicet ſolis Fidelibus graviter ægrotantibus, non autem bene ſe habentibus, miniſtretur, neque tamen expectetur tempus illud, quo æger jam ſuæ mentis compos non eſt; nihil præterea de quibuſdam Ritibus Eccleſiæ Græcæ, in qua videlicet Oleum Infirmorum, non ſolum ab Epiſcopo, ut apud Latinos, ſed etiam a ſimplice Presbytero benedicitur, & Sacramentum Extremæ Unctionis, non ab uno tantum, ſed a pluribus ſimul Sacerdotibus miniſtratur; quum de his omnibus plura tradiderimus in noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana noviſſ. edit. lib. 8. a cap* 1. *ad tot. cap.* 8. Sed ad illuſtrandam tantummodo priorem partem hujuſce tertii Moniti, hoc adjiciemus, quod quum & olim ſub Urbano VIII., & ſuperioribus Pontificatus noſtri annis, diſceptatum diu fuerit, an a Græco Euchologio delenda eſſent quædam verba, quæ innuere videntur, licitum eſſe, hoc Sacramentum etiam bene valentibus miniſtrare; in Conſeſſu habito *die 3. Septembris anni* 1747. definitum fuit, deindeque a Nobis probatum, ut nihil in Textu immutaretur; ſed quæ neceſſario ſervanda erant, adnotarentur in Monito, quod initio Euchologii præponeretur; id quod eſt factum per

Græca Euchologii verba, de Sacr. miniſtr. iis, qui ad Eccleſiam veniunt, in quæſt. revocata.

ver-

Juſta interpretatione explicantur ac retinentur, adjecto præſenti Monito.

verba ſuperius exſcripta, monendo Græcos Sacerdotes, ne Sacramentum Extremæ Unctionis miniſtreot bene valentibus, ſed iis dumtaxat, qui gravi morbo laborant. Porro nihil neceſſe viſum eſt Euchologii Textum hic mutare; propterea quod, illius verbis undequaque perpenſis, apparuit, rectum illis ſenſum, ſanamque interpretationem tribui poſſe. Neque enim ibi dicitur, ut Sacramentum miniſtretur iis, qui bene valent, ſed ut ii quoque inungantur, qui ad Eccleſiam ſe conferunt; id quod percommode intelligi poteſt de iis etiam, qui, licet gravi morbo affecti, poſſunt nihilominus ad Eccleſiam vel pedibus ſuis accedere, vel aliorum ope deferri; ibique, ut propriæ devotioni magis ſatisfaciant, Extremæ Unctionis Sacramentum ſibi miniſtrari poſtulant; cujuſmodi exempla in ipſa quoque Occidentali Eccleſia non deſunt, uti videre licet apud Martene, *de antiquis Eccleſiæ Ritibus lib. 2. cap. 7. art. 2. num. 7. & 8.* Et penes Mabillooium *in Præfatione ad Sæculum primum, in Actis Sanctorum Ordinis Benedictini §. 9. num.* 101.

Subject. capax Extremæ Unctionis Chriſtifid. graviter ægrotans.

§. 47. Cohærentia ſunt cum hac prima parte tertii Moniti, duo hæc, quæ advertenda ſubjicimus. Primum, quod quamvis Græcis diſerte vetitum fuerit, Extremæ Unctionis Sacramentum aliis conferre, præterquam ægrotis, & quidem gravi morbo laborantibus; iiſdem nihilomious ioterdictum non eſt, quominus Oleo lampadis, quod ad ſanandas infirmitates in Eccleſia aſſervatur, inungant Energumeoos, alioſve, qui vel devotionis gratia, vel ut aliquo incommodo liberentur, hujuſmodi Unctionem petunt; quum Oleum in lampade aſſervatum, nequaquam ab Epiſcopo, aut Sacerdote conſecratum ſit, ad effectum utendi eo in Extremæ Unctionis adminiſtratiooe. Haud ignoramus, poſtulatum alias fuiſſe, ut Græcis permitteretur, Extremæ Unctionis Oleo extra gravis infirmitatis caſum ſeſe inungere, abſque eo quod Sacramentalis forma a Sacerdote pronunciaretur; ea ſcilicet ratione allata, quod per ſolam applicationem Materiæ, Sacramentum minime conferretur, quum ad id neceſſaria omnino ſit ſimultanea Formæ prolatio. Verum nec id receptum fuit, nec recipi ullo modo poteſt; quum minime liceat Sacramentum a Chriſto inſtitutum in arbitrariam quamdam, licet piam, cæremoniam convertere; ut etiam recte obſervat Pater de Carboneano *in Appendice ad Tractatum P. Antoine de Extrema Unctione §. 4. pag.* 661. & quamvis, pro eo quod pertinet ad Latinam Eccleſiam, Quintaduenas *in Tract. 5. de Extrema Unctione, ſingular.* 11. aſſeruerit, licere Parochis mittere ad ægrotos, alioſque petentes, Oleum Sanctum Infirmorum, ad hoc ut eo in ſuis infirmitatibus ſe liniant; nihilominus ſi quis hoc facere attentaret, gravibus pœnis a Tribunali Eccleſiaſtico plecteretur, vel tamquam abutens Sacramento Eccleſiæ, vel tamquam ſuſpectus non rectæ Fidei circa Sacramentum Extremæ Unctionis, ut opportune advertit Cletieatus *de Sacramento Extremæ Unctionis deciſ. 70. n.* 32.

Inunctio bene valentis, Oleo lamp. ut apud Græc. in uſu eſt, non prohibetur.

Non tamen licet Sacrum Oleum adhibere, quamvis non proferatur Sacram. forma.

§. 48. Alterum eſt, quod, ſtante prohibitione adminiſtrandi Sacramentum Extremæ Unctiouis extra gravi morbi neceſſitatem, quum jam definitum ſit, ſatisfactionem, ſeu pœnitentiam, quæ a Sacerdote Confeſſario ſacramentaliter confeſſis imponitur, conſtare potiſſimum debere precibus, jejuniis, & eleemoſinis (quemadmodum habetur in Decreto a fel. record. Eugenio PP. VI. pro Inſtructione Armenorum edito): minime licet, Pœoitenti confeſſo pro ſatisfactione, ſeu pœnitentia imponere, ut Extremæ Unctionis Oleo inungatur. Invecta ſane olim fuit inter Orientales hujuſmodi Unctio, veluti mere cæremonialis, uti deprehenditur ex Canone LXXIV. ex iis, qui in verſione Arabica Micæno Concilio tribuuntur, *in Collectione Harduini Tom. 1. pag.* 492. ubi ſtatutum legitur, ut ſi quis Fidelis cum infideli muliere impudice verſatus fuerit, poſt diuturnam peractam pœnitentiam, Eccleſiæ reconcilietur *per Aquam benedictam, & Oleum Infirmorum*. Exinde vero, ſi fides habenda eſt Joanni Nathanaeli in reſponſione *de Moribus Græcorum*, & Franciſco Richardo *de Expeditione ſacra c.* 12. abuſus alter inductus fuit, ut pœnitentibus divitibus, pro Sacramentali Pœnitentia, hujuſmodi ſacra Unctio paſſim imponeretur: ex cujus ſatisfactionis uſu, non exigua pecuniarum retributio colligebatur. Graviſſimo huic abſurdo occurrere non prætermiſit fel. rec. Innoceotius IV. Pontifex Maximus, dum in Epiſtola ſua ad Tuſculanum Epiſcopum ita ſcripſit §. 6. *Nulli per Sacerdotes, vel Confeſſarios, pro ſatisfactione Pœnitentiæ, Unctio aliqua ſolummoda injungatur.* Hoc idem ſtatutum legitur in Synodo apud Nicoſiam celebrata, *in dict. Collect. Harduini Tom. 7. pag.* 1714. Noſque etiam hujuſmodi præceptum inſtauravimus in Conſtitutione Noſtra: *Etſi Paſtoralis §. 5. Bullarii noſtri Tom. I. num.* 57. Videatur etiam Thiers *de Superſtit. l. 8. cap. 6.* Porro Arcudius loquens de Græcis Presbyteris, qui Pœnitenti apud ſe confeſſo, ſacram Unctionem pœnitentiæ loco imponebant, aſſerit eos, in ipſa unctione peragenda, Sacramentali forma uti conſueviſſe, idque gravibus ſane verbis reprehendit; ut legitur in ejus Opere *de Concordia lib. 5. cap. 4. §. Ego præſentem*. Verum Goarius *in notis ad Euchologium pag.* 350. negat hanc Græcis mentem fuiſſe, ut in ejuſmodi Unctione peragenda Sacramentum conferrent: *Non ita tamen, ut unctio precibus adjuncta ex opere operato animæ deleat infirmitates, ſed, ſi quid poſſit, ex pœnitentis tantum devotione, aut ex Sacerdotis deprecantis charitate, ideſt ex opere operantis, illud valet producere*. Nihilominus præfatam qualemcumque conſuetudinem ipſemet improbare non omittit; dum omnino curandum dicit, ut Græci hac in re ita ſe gerant, quemadmodum docet Sancta Romana Eccleſia omnium Chriſtifidelium Mater, & magiſtra; quum præfatæ unctionis uſu plura, & gravia ſequantur abſurda, dum vel Sacramentum Extremæ Unctionis confertur bene valenti, adeoque ei, qui ſubjectum capax hujuſmodi Sacramenti non eſt; vel Sacramenti materia & forma adhibetur, ut ſuperius indicatum fuit, abſque intentione ipſius Sacramenti conficiendi & miniſtrandi.

Multominus Unctionem cum Sacro Oleo imponere ſacrament. confeſſis in ſatisfactionem ſacramental.

Cærem. inunctio cum ſacro Oleo, quando, & quibus caſibus apud Oriental. invecta.

An in ea Unctione perficienda prolata fuerit Sacrament. forma, conteſtumque Sacram.

Absurda, ob quæ reprobata fuit hujuſmodi unctio.

§. 49.

Sacrum Chriſma ex quibus apud Gr. conficiatur.

§. 49. Secunda pars tertii Moniti pertinet ad Sanctum Chriſma; quod quidem a Græcis conficitur non Oleo dumtaxat & Balſamo, ſed admixtis etiam aliis aromatibus. In hac autem Moniti parte, unicuique videre licet, haud quidem interdictam eſſe hujuſmodi aromatum permixtionem, ſed illud dumtaxat tenendum doceri, in Oleo & Balſamo conſiſtere materiam Sacramenti, adeoque, ſi aliquod deficiat ex aliis aromatibus admiſceri ſolitis, nihil deeſſe, quod neceſſarium ſit ad Sacrum Chriſma conficiendum.

Apud eos nulla mentio de impoſitione manuum in Confirmationis Sacram. miniſtr.

§. 50. Apud Græcos nihil præſcriptum legitur de impoſitione manuum in adminiſtrando Chriſmatis Sacramento. Morinus in ſuo Tractatu *de Confirmatione cap.* 4. ita ſcribit: *Ut Latini conſtantiſſime impoſitionem manuum unctioni conjunxerunt, ſic Græci non minus conſtanter alterum ab altero ſepararunt, ſoloque Chriſmate in adminiſtratione iſtius Sacramenti uſi ſunt; manuum enim impoſitionis non meminerunt nec recentia Euchologia, nec antiqua*. Hoc idem conſtanter aſſerit Goarius in *Euchologio pag.* 299. *num.* 28. Renaudotius *in Opere de Perpetuitate Tom.* 5. *lib.* 2. *cap.* 12. teſtatur, a pluribus retro ſæculis, nullum in Eccleſia Græca reperiri veſtigium impoſitionis manuum in conferendo Sacramento Confirmationis; ſuæque aſſertionis auctores laudat recentiores Græcos ſacra eruditione præſtantes, Simeonem Theſſalonicenſem, Gabrielem Philadelphium, Sirinum, alioſque. Modernus Scriptor Chardon *in Hiſtoria Sacramentorum lib.* 1. *cap.* 1. *de Confirmatione*, contendit quidem, prioribus ſæculis in Eccleſia Græca adhibitam fuiſſe manuum impoſitionem in conferendo Chriſmatis Sacramento, ſed tamen ultro concedit, multis ab hinc ſæculis, nullum illius ſupereſſe veſtigium. Denique Dilectus Filius Joſeph Auguſtinus Orſi Ord. Præd., nunc temporis Palatii noſtri Apoſtolici Magiſter, in Diſſertatione Hiſtorico-Theologica, quam olim edidit *de Chriſmate Confirmatorio*, compluribus monumentis erudite congeſtis, demonſtrat, materiam Sacramenti Confirmationis apud Græcos non eſſe manuum impoſitionem, ſed ſacrum Unguentum. Nec ideo dici poteſt, id quod a nonnullis temere affirmatum fuit, non adeſſe in Eccleſia Græca Sacramentum Confirmationis, propterea quod in ea impoſitio manuum deficiat: Alioquin id ſequeretur, quod nemo ſibi perſuaſerit, tot ſæculorum decurſu, in tam ampla Chriſtiani Orbis parte, atque in Eccleſia non minus doctrina, quam ſanctitate illuſtri, defeciſſe Confirmationis Sacramentum; ut optime ad rem noſtram pergit Goarius *loco cit. At vero tam amplam & ſpatioſam, tam eruditam, & Apoſtolicarum, Eccleſiaſticarumque ſanctionum tenacem Chriſtiani Orbis portionem, adeo exquiſitum Sacramentum reſpuiſſe, neglexiſſe, vel ignoraſſe, pauci, me quidem judice, dicere attentabunt*.

Nefas tamen eſt aſſerere, in Eccl. Græc. deficere Confirmationis Sacram.

Theolog. quæſtion. de Ritu ab Apoſtolis ſervato in miniſtr. Confirmatione,

§. 51. Caput hoc injuſtæ atque inopportunæ diſſenſionis inter Latinam & Græcam Eccleſiam, originem traxit a controverſiis quæ inter noſtrates Theologos agitari ſolent. Diſputant hi, utrum Apoſtoli Sacramentum Confirmationis miniſtraverint per manuum impoſitionem, an etiam Sacro Chriſmate adhibito; & quidem, ut aſſolet, nonnulli affirmant, quod alii negant. Diſceptatur etiam inter eos, an ſola manuum impoſitio ſit materia hujus Sacramenti; nonnullis tuentibus, in ea dumtaxat conſiſtere Sacramenti materiam; dum alii malunt in Sacro Chriſmate ſtatuere materiam remotam Sacramenti, proximam vero in illius applicatione, quæ fit cum ſigno Crucis ad Confirmandi frontem; juxta id, quod legitur in Decreto pro Armenorum inſtructione ab Eugenio IV. Pontifice edito: *Secundum Sacramentum eſt Confirmatio, cujus materia eſt Chriſma, confectum ex Oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ, per Epiſcopum benedicto*. Ubi etiam Pontifex loquens de manuum impoſitione, quæ ab Apoſtolis hoc Sacramentum miniſtrandis fiebat, ita ſubdit: *loco autem illius manus impoſitionis, datur in Eccleſia Confirmatio*. Alii denique impoſitionem manuum, & Chriſma ſimul jungunt; dicentes, tam illam, quam iſtud, materiam eſſe Sacramenti Confirmationis; ſed illam æque, ac iſtud, materiam inadæquatam, quotieſcumque ſeorſim conſiderentur; ſi autem ſimul jungantur, tunc, ajunt, in iiſdem ita conjunctis materiam totalem Sacramenti conſiſtere. Cæterum ipſam manuum impoſitionem, alii putant eam eſſe protenſionem manuum, quam facit Epiſcopus verſus Confirmandos, ſub initium ſacræ actionis, dum priores recitat preces: alii eamdem agnoſcunt in ipſo ungendi actu, quo Epiſcopus ſignat frontem illius, quem confirmat; cum nequeat alicujus frons unguento liniri, niſi manus eidem imponatur. Hæ ſunt controverſiæ, de quibus Theologi noſtri diſputant; & circa quas unicuique licet eam ſequi partem, quæ magis ipſi placuerit. At nemini fas eſt aſſerere, in Eccleſia Græca non adeſſe Sacramentum Confirmationis. Si quis enim hanc opinionem tueretur, huic manifeſte obſtaret vetus Orientalis Diſciplina, quam Apoſtolica Sedes optime perſpectam habuit, nec unquam damnavit, aut improbavit, juxta quam in Græcorum Ritualibus libris nulla fit mentio de manuum impoſitione, tamquam materia adæquata, aut inadæquata Sacramenti Confirmationis. Quare ad evadendum hujus difficultatis labyrinthum, alio filo utendum eſt, quod quidem diligenter inquirenti non deerit; abſque eo quod ſuper propoſitione incerta, & nullibi definita, ſtabiliatur reprobatio alienæ opinionis & ſententiæ, quæ defenſoribus orthodoxis non caret.

deque ejuſdem Sacram. materia.

Licet opinionem quamlibet ſequi, dummodo non negetur, adeſſe in Græca Eccleſiæ Chriſmat. Sacram.

§. 52. Quod itaque extra controverſiam eſt, hoc dicatur; nimirum in Eccleſia Latina Confirmationis Sacramentum conferri; adhibito Sacro Chriſmate, ſeu Oleo Olivarum, Balſamo commixto, & ab Epiſcopo benedicto, ductoque ſigno Crucis per Sacramenti Miniſtrum in fronte ſuſcipientis, dum idem Miniſter Formæ verba pronunciat. Et quidem pro iis Regionibus, in quibus vera Balſami ſpecies non reperitur, haud recuſarunt Romani Pontifices indulgere, ut ad conficiendum Chriſma liceret uti certo quodam fragranti ſucco, ſeu liquore; qui commu-

Quæſtionibus ſepoſitis, traditur quid tuto ſentiend. & tenendum ſit, de Sacramento Confirm. in Latina Eccleſia.

Pont. A. XVI.

muniter pro vero Balſamo accipitur, ut videre eſt in Conſtitutione 180. Sancti Pii V. *in Bullario novo Romæ edito Tom. 4. Part. 3.*, per quam videlicet Conſtitutionem, Indiarum Epiſcopis ejuſmodi Indultum conceditur; & in Conſtitutione 47. Sixti V. *eodem Bullar. eodemque Tom. 4. Part 3.*, ubi expoſita veri Balſami penuria, ex eo potiſſimum proveniente, quod arbuſta illa, ex quibus major illius copia educebatur, quæque olim in Palæſtina, & maxime in Valle Jericho frequentia erant, a Turcis exciſa, & radicitus extirpata fuerant; conceditur Archiepiſcopis & Epiſcopis Luſitaniæ, ut in conficiendo Sacro Chriſmate, adhibere poſſint Balſamum, ex Braſilia, aliiſque novi Orbis, Indiarumve Regionibus allatum; eaque in re Pontifex ſuorum Prædeceſſorum Pii IV., & Gregorii XIII. exempla ſequi ſe profitetur. Quorum ſane Pontificum providentiam collaudat Morinus in ſuo opere poſthumo *de Sacramento Confirmationis pag.* 35. In Eccleſia Græca ſimiliter Confirmationis Sacramentum conſertur, adhibito Sacro Unguento, quod compoſitum eſt ex Oleo Olivarum, & Balſamo, ac inſuper ex aliis fragrantium herbarum ſpeciebus, quæ ſunt numero vigintitres, adjecta quoque aliqua vini portione. Prædictas omnes herbas odoriferas accurate enumerat Habert *in librum Pontificalem Eccleſiæ Græcæ, obſervat. 5. ad Ritum Chriſmatis*, & Pater Berti *Tom. 7. ſuæ Theologiæ lib. 32. cap. 5.*, qui tamen ſubdit, difficile admodum ſibi videri, omnes illas herbas ab Haberto indicatos ſacro Unguento a Græcis infundi, quum nonnullæ ex illis incognitæ ſint, ita ut vix aliqua earum mentio extet in lexicis, & in libris Auctorum, qui de plantis herbiſque tractarunt. Sed quidquid ſit de his, quum antiquus ſit uſus commiſcendi has herbas Oleo, & Balſamo, intactus relictus eſt ritus in Monito, de quo nunc agimus; admonitis tantummodo Græcis, ne aliud quidpiam ad materiam Sacramenti neceſſarium putent, præter Oleum & Balſamum; utque proinde validam agnoſcent hujus Sacramenti miniſtrationem, quæ fiat cum Oleo & Balſamo ab Epiſcopo rite benedictis, etiamſi aliquæ forte defuerint ex illis herbis, quæ, juxta eorum ritum, in ſacri Unguenti compoſitione admiſceri ſolent. Sapienter etiam, & magna cum ratione, in Synodo Zamoſciæ habita anno 1720. animadverſum fuit a Patribus §. 2. *de Confirmatione*, quidquid herbarum Balſamo adjiciatur, cavendum eſſe, *ut maxima pars Chriſmatis ſemper ſit Oleum Balſamo mixtum*.

Appendix ad tert. Monitum

§. 53. Expenſa jam ſecunda parte tertii Moniti, nonnulla hic, appendicis loco, ſubnectemus, quæ nec inopportuna, nec a propoſito aliena jure cenſeri poterunt, quum & ejuſdem Sacramenti Confirmationis doctrinam reſpiciant, & ad Euchologii correctionem pertineant.

Forma Sacram. Confirm. apud Gr. *Signacul. Doni Sancti Spirit.*

§. 54. Forma Sacramenti Confirmationis in Græca Eccleſia, juxta communem receptamque ſententiam, ſequentibus verbis continetur: *Signaculum Doni Sancti Spiritus*; quæ verba pronunciantur ab eo, qui Sacramentum miniſtrat, dum ſuſcipientis fronti cum ſacro Unguento Crucis ſignum imprimit; uti colligitur ex Canone 7. Concilii Conſtantinopolitani I., *in Collectione Harduini Tom. 1. pag.* 811., utque ex illius Canonis verbis recte perpenſis infert Beſſarion Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis *in ſuo Opuſculo de Eucbariſtia*, quod impreſſum habetur in Bibliotecha Patrum *edit. Lugdunen. Tom. 26. pag. 765. Secunda Oecumenica Synodus, verba, quæ ſacrum Chriſma perficiunt, tradens in ſeptimo Canone, ita inquit: Obſignantes, hoc eſt ſacratiſſimo Chriſmate eos chriſmantes, dicimus: Signum Doni Spiritus Sancti: & hæc verba, ſecundum eos, Chriſmatis Sacramentum perficiunt*. Quamvis autem hæc Cardinalis aſſertio oppugnata fuerit a Lupo *in notis ad Canonem 95. Concilii Trullani*; vix tamen erit, ut Lupi ſententia plures inveniat ſuffragatores, præ ſententia Cardinalis Beſſarionis, ut optime advertit Arcudius *lib. 2. c. 7.*, ubi poſt relatum Beſſarionis effatum, hæc ſubdit: *Hactenus Beſſarion; quo certe, quæ ſunt in Eccleſia Orientali circa Sacramentorum adminiſtrationem, præſtantius callere poterat nemo*. Arcudio conſentit Goarius *in notis ad Euchologium pag. 301. num.* 31. Item Habert *in ſuis notis ad Pontificale Græcorum Obſervat. 4. n.* 2. Et, omiſſis aliis, qui facile cumulari poſſent, ſatis hic erit afferre, quæ habentur in Synodo Zamoſciæ, ubi agitur de Sacramento Confirmationis: *Forma, quam probata, & ſchiſmate ipſo antiquiora laudant Euchologia, hæc eſt Signaculum Doni Spiritus Sancti, amen: eaque ſemel duntaxat, ſimul cum ipſa Unctione proferri debet*.

Anno 1756.

Ex decr. Sancti Methodii de reconciliandis Apoſtatis & ex nonnullis Euchologiis, dubium ingeritur, de iteratione Sacramenti.

§. 55. Celebre eſt in Eccleſia Græca Decretum Sancti Methodii Patriarchæ Conſtantinopolitani, qui medio circiter nono ſæculo floruit, ac ſemper in id maxime incubuit, ut aberrantes ad ſanctæ unitatis gremium revocaret. In quo Decreto quum illud ſtatutum reperiatur, ut, qui ab Eccleſia deſciverunt, deindeque ad illius ſinum revertuntur, ſequenti ratione recipiantur: *Oratione completa, ſacro unguento accepto, ſecundum baptizatorum conſuetudinem, illum inungit, Crucis ſigno expreſſo in fronte, & oculis, & naribus, & ore, & duabus auribus, & manibus, & pectore, & ſcapulis, dicens: Signaculum Doni Spiritus Sancti*: Hinc oritur magni ſane momenti difficultas, dum alterutrum dicendum videtur; aut ſcilicet ea verba: *Signaculum Doni Spiritus Sancti*, non eſſe in Eccleſia Græca formam Sacramenti Confirmationis; aut in eadem Eccleſia Græca Sacramentum hoc iterato conſerri iis, qui jam ſemel ipſum, & quidem valide, ſuſceperunt, ſi deinde, poſt apoſtaſiæ crimen, ad Eccleſiam reverti velint; quod ſane contrarium eſt receptæ ſententiæ, quæ pro inviolabili regula habetur, ut Sacramenta, quæ characterem imprimunt, iterari nequeant iis, qui ſemel valide ea ſuſceperunt; juxta definitionem Tridentinæ Synodi *Seſſ. 7. de Sacramentis in genere Can.* 9. Nec quicquam prodeſt confugere ad ſupra citatum Canonem 7. Concilii Conſtantinopolitani I., quo ſtatuitur, ut ſacro Chriſmate reconcilientur Ariani, Macedoniani, Novatiani, & Appollinariſtæ quum ab hæreſi converſi ad Eccleſiam ſe ſe recipiunt. Hujus namque Canonis ſanctio prænominatos tantummodo Hæ-

reticos reſpicit, qui Sacramentum Confirmationis, aut nullo modo, aut invalide conferebant. At Sancti Methodii decretum generale eſt, eoſque omnes complectitur, qui poſt defectionem ad Eccleſiæ ſinum redire cupiunt. Quum autem in quibuſdam Euchologiis, ubi de pœnitentium reconciliatione agitur, eadem legantur præſcripta, quæ habentur in Decreto Sancti Methodii; ſequitur, ut eadem difficultas, quæ circa Decretum hujuſmodi offenditur, in prædicatis etiam Euchologiis occurrat.

Variæ de eo Decr. opiniones minus tutæ.

§. 56. Incredibile eſt quantopere ſe torqueant Scriptorum ingenia, ut propoſitæ difficultati ſatisfaciant. Sunt qui aſſerunt, Decretum illud nequaquam conditum fuiſſe a S. Methodio Patriarcha Conſtantinopolitano, qui, ut ſuperius innuimus, floruit anno Chriſti DCCCXLII., ſed ab alio quodam Methodio Patriarcha ſchiſmatico, qui Urbis Regiæ Sedem occupabat anno MCCXL. Sed quum Goarius *in notis ad ipſum Decretum*, quas addidit ad Calcem Euchologii a ſe illuſtrati *pag.* 698., teſtetur ſe complura vidiſſe monumenta temporibus hujuſce Methodii antiquiora, quæ illud ipſum Decretum Sancto Methodio Patriarchæ tribuunt; hoc ſatis eſt ad demonſtrandam reſponſionis hujuſce levitatem. Sunt alii, qui & admittunt, verba illa: *Signaculum Doni Spiritus Sancti*, eſſe formam Sacramenti Confirmationis; & agnoſcunt, juxta Decretum S. Methodii, quoties Apoſtatæ converſi in unitatem Eccleſiæ recipiebantur, eadem verba proferri debuiſſe, dum pœnitentes ſacro unguento ungebantur; ſed tamen putant non ideo affirmari poſſe, Sacramentum Confirmationis collatum fuiſſe iis, qui jam ſemel illud ſuſceperant; quum ad collationem Sacramentorum neceſſaria ſit intentio Miniſtri; in ea autem actione ſatis appareat non fuiſſe Miniſtri intentionem, ut Sacramentum conferret, ſed ut Apoſtatam converſum Eccleſiæ reconciliaret. Hac reſponſione utitur Du Hamel *Theologiæ Tom.* 6. *edit. Pariſ. ann.* 1605. *pag.* 383., eamque innuunt quoque Goarius *in notis ad Euchol. pag.* 598. §. *Verum potuiſſet*, Tournely *in Tractatu de Confirmatione, circa finem, ubi ad objecta reſpondet, pag.* 612, *& ſeq. juxta editionem Pariſien.*, & Aſſemanus Junior *Codicis Liturgici Lib.* 3. *De Confirmatione pag.* 63. Verum aliis pluribus reſponſio hæc non probatur, & præſertim Juvenino *De Sacramentis Diſſert.* 3. *de Confirmatione, quæſt.* 7. *cap.* 1. *art.* 1. §. 1, qui obſervat primo, nullum adduci Græcum monumentum, ex quo inferri poſſit, eum, qui Apoſtatam reconciliat, dum ſacro Unguento illum ungit, & profert verba, quibus continetur forma Sacramenti Confirmationis, animum habere a collatione Sacramenti alienum: deinde, nequaquam recte agere, quin immo peccare Miniſtrum, qui Sacramenti materiam, & formam ei applicat, qui eidem ſuſcipiendo idoneus non eſt; etiamſi Sacramentum ei conferre non intendat. Alii denique advertentes, priorum ſæculorum monumenta teſtari, in Occidentali Eccleſia, reconciliatos aliquando fuiſſe Apoſtatas per manuum impoſitionem, fatentur quidem nunc temporis vetitum eſſe Confirmationis Sacramentum iterato conferre iis, quibus ſemel valide collatum fuerit; at olim non ita ſe rem habuiſſe ajunt; proindeque concludunt, non adeo mirum videri debere, ſi in Decreto Sancti Methodii, quod pertinet ad Orientalem Eccleſiam, præſcribitur, ut Apoſtatæ reduces iterum Sacramento Chriſmatis confirmentur, quantumvis alias id ipſum valide ſuſceperint. At minime tutum eſt hoc etiam ſyſtema. Quum enim nonnulla ex indicatis monumentis diſerte teſtentur, Apoſtatas receptos fuiſſe *ſola manuum impoſitione*, ſi quis hanc ipſam putat fuiſſe collationem Sacramenti Confirmationis, hoc probare tenetur, ſola manuum impoſitione, nullaque unctione adhibita, Sacramentum iſtud tunc temporis collatum fuiſſe. Si quis autem dixerit (quod aliquo etiam exemplo fulcire poſſet), una cum impoſitione manuum, ſacram quoque Unctionem in hujuſmodi pœnitentium reconciliatione adhibitam fuiſſe, illud nihilominus, ad evincendam iterationem Sacramenti, oſtendendum illi ſupererit, an aliqua, & quænam verborum formula proferri ſoleret ab eo, qui & manus imponebat, & Chriſmate ungebat. Marcus Rhemenſis *in Tractatu de variis Capitibus Eccleſiæ c.* 18. plures recenſet ſpecies impoſitionis manuum. Hoc ipſum accurate præſtitit auctor Gloſſæ *in Can. Manus impoſitio*, 1. *quæſt.* 1. Duo celebres viri, Sirmondus *in ſuo Antirrhetico ſecundo, cap.* 5. & Morinus *de Sacram. Confirm. cap.* 12. *pag.* 56. & iterum *in Tract. de Pœnitentia lib.* 9. *cap.* 9. *&* 10. exiſtimant, impoſitionem manuum, de qua nunc loquimur, fuiſſe confirmatoriam. At Petrus Aurelius contendit, eamdem in reconciliandis hæreticis adhibitam, meram fuiſſe cæremoniam, non vero alicujus Sacramenti collationem. Et hanc quidem ſententiam amplectuntur Lupus *in Can.* 7. *Conſtantinopolitanum Tom.* 2. *pag.* 46. *& ſeq.* Arcudius *libr.* 2. *cap.* 18. Suarez *in* 3. *part. Divi Thomæ Tom.* 3. *quæſt.* 72. *diſput.* 34. *ſect.* 1. §. *Unde eſt tertia reſponſio*, & *diſput.* 36. *art.* 11. *ſect.* 3. §. *Ad rationem dubitandi*. Quapropter Witaſſe *in ſua Tract. de Sacram. Confirm.* poſt relata monumenta omnia, quæ alterutri opinioni favere poſſunt, denique *pag.* 63. utramque in ſua probabilitate relinquit; eademque prudentia ſe gerit Auctor additionum ad Eſtium *in lib.* 4. *Sentent. diſt.* 5. §. 16. *litt. B. p.* 87.

Applicat. materiæ Sacram. cum prolatione formæ, ſecluſa intentione confic. Sacram. nec præſumitur, nec licita eſt.

Impoſitio manuum, ubi non conſtat de Unctione, & prolatione Formæ, non probat collation. Sacram. Confirm.

§. 57. Alia itaque ineunda eſt ratio, ut ſatisfiat prædictæ difficultati, quæ oritur ex Decreto S. Methodii, & ex his, quæ in aliquibus Euchologiis, cohærenter ad idem Decretum, adnotata reperiuntur. Et primum quidem, quod ad Decretum attinet, relatum idem legitur in Annalibus Ven. Cardinalis Baronii, *ad annum Chriſti* 842. ſed diverſo plane modo, ac ab aliis refertur, quamque a Nobis ſuperius conſcriptum fuit. In eo enim, quod refert Baronius, minime præſcriptum legitur, ut in Apoſtatæ reconciliatione proferantur verba: *Signaculum Doni Sancti Spiritus*, licet præſcribatur Unctio cum ſacro Unguento peragenda. E quamvis adhuc legatur: *Chriſmate ungantur, ut ſolent inungi, qui baptizantur*; nihilominus (omiſſo etiam, quod aliqui ſatis veriſimiliter defendunt, hæc

Meliore reſponſione ſatisfit difficultati exortæ ex Decr. Sancti Methodii.

verba

verba addititia eſſe, iiſdemque admiſſis, tamquam authenticis) eorum naturalis germanuſque ſenſus is ſemper erit, ut in reconciliatione Apoſtatæ ungantur eædem corporis partes, quæ inungi ſolent, quum poſt Baptiſma Confirmatio miniſtratur. Cumque nihil adjiciatur de prolatione verborum: *Signaculum Doni Spiritus Sancti*; evaneſcit vis omnis propoſitæ difficultatis. Accedit inſuper, quod quum Legati a S. Nicolao Papa I. in Bulgariam miſſi, Confirmationis Sacramentum iis contuliſſent, quibus jam idem a Græcis Presbyteria miniſtratum fuerat; ob eam præcipue rationem, quod hujuſmodi Presbyteri facultatem a Sede Apoſtolica non obtinuiſſent pro talis Sacramenti adminiſtratione; acerrimam adverſus eos querelam inſtituit Photius in ſuis encyclicis, litteris, hoc illis vitio vertens, quod Sacramentum Chriſmatis contuliſſent iis, qui jam ſemel confirmanti fuerant. *Talem quis inſaniam unquam audivit, quam iſti mentecapti audere non dubitarunt, ut illos, qui ſemel Chriſmate uncti ſunt, iterum chriſmarent, excelſa denique myſteria in nugas & deriſum convertentes?* Ex hoc autem aperte evincitur, S. Methodium in ſuo Decreto minime ſtatuiſſe, aut voluiſſe, ut Sacramentum Chriſmatis iterato miniſtraretur iis, qui jam antea confirmati fuerant, ſi forte poſt apoſtaſiæ crimen ad Eccleſiam redirent. Nam Photius, qui quadraginta circiter annis poſt mortem S. Methodii floruit, quique pravi ſane animi, ſed doctus & catus homo ſemper habitus fuit, non id Apoſtolicis Legatis adeo acriter objeciſset, quod Sacramentum Chriſmatis iteraſsent, ſi Sanctus Methodius antea decreviſset, aut ea mente fuiſſet, ut Apoſtatæ ad Eccleſiam redeuntes idem Sacramentum iterato ſuſciperent; facile enim proſpexiſſet hoc ſibi reſponſum a Legatis redditum iri, ſe nihil ultra citrave egiſſe, quam quod Eccleſia Orientalis, ex Decreto S. Methodii, ſervare conſueverat, dum aberrantes in unitatem recipiebat.

Verba ex Euchol. allegata addititia probant.

§. 58. Quod autem pertinet ad Euchologia, ſi in eorum aliquo præſcriptum legitur, ut in pœnitentium reconciliatione adhibeatur ſacra Unctio cum prolatione verborum: *Signaculum Doni Sancti Spiritus*; id utique tribuendum eſt interpolationi Schiſmaticorum, quibus a Theodoro Balſamone perſuaſum fuit, ut ſi quis Latinus ad Græcos commigraret, huic Sacramentum Confirmationis denuo conferendum eſſet; uti teſtatur Gregorius Protoſyncellus in Apologia adverſus Marcum Epheſium, *in Collectione Concil. Harduini Tom. 9. pag.* 640. At enunciatæ formulæ prolatio minime præſcripta reperitur in quamplurimis manuſcriptis Euchologiis, quæ inſpexit & recognovit vir ſumma fide dignus Joannes Matthæus Cariophylus Cydonius; quemadmodum refert Arcudius *lib.* 2. *de Reformat. c.* 18.; quodque magni æſtimandum eſt, nihil ejuſmodi legitur in celebri Euchologio Cryptæ Ferratæ. Quare in Congregationibus ſuper correctione Euchologii habitis tam ſub Urbano VIII., quam noſtris hiſce temporibus, Nobis annuentibus, decretum fuit, ut in Euchologio, quod correctum typis edendum erat, Ritus reconciliationis pœnitentium ad eam plane formam exigeretur, qua deſcriptum legitur in Euchologio Cryptæ Ferratæ: id quod eſt factum. Quum enim in Congregatione habita die 7. Januarii 1748. propoſitum fuiſſet dubium, an corrigendus eſſet ritus reconciliandi Apoſtatas in unitatem Eccleſiæ redeuntes, ad formam in Decreto Methodii traditam; animadverſum fuit, unctionem eorum, qui reconciliantur, ibi quidem faciendam præſcribi eo modo, quo unguntur ii, qui baptizantur: ſed ut in hujuſmodi unctione peragenda proferri debeant verba: *Signaculum Doni Spiritus Sancti*; id in paucis ſolummodo, iiſque recentibus, Euchologiis adſcriptum reperiri. Itaque in alia Congregatione habita die 18. ſequentis Menſis Februarii decretum fuit: *Corrigatur Euchologium impreſſum ad formam Euchologii Patriarchalis Cardinalis Beſſarionis, nunc Cryptæ Ferratæ*. Factaque Nobis relatione, atque omnibus per Nos inſpectis, libratiſque, Decretum idem approbatione noſtra roboratum fuit.

Priſtinæ integrit. reſtituuntur omnia

Quartum Monitum de quib. immund. & precib. ad eas abſtergend. in Euch. appoſitis.

§. 59. Agendum nunc ſequitur de quarto Moniti capite, quod eſt de peculiaribus quibuſdam immunditiis, ad quas expurgandas, nonnullæ benedictiones & preces in Euchologio appoſitæ leguntur. En autem Moniti verba: *Denique ſciendum, quod, ſi contigerit, immundum quid, aut contaminatum incidere in puteum, aut in aliud vas liquidi cujuſcumque, ſive etiam rem immundam tangi, aut manducari, ſive in Eccleſia animal impurum gigni, aut mori, Sacerdotes quidem Orient. Eccleſiæ, precibus & benedictionibus in Euchologio contentis ſecundum Eccleſiæ ſuæ conſuetudinem, utuntur, nullatenus tamen intendunt obſervare præcepta antiquæ Legis, quæ ſunt per adventum Chriſti ſublata, quemadmodum omnibus manifeſtum eſt.*

Oratio de cibis mundis & immundis, quæ in Euchol. legitur.

§. 60. In Euchologio, cujus correctioni adlaboratum eſt, prout etiam in celebri Euchologio Cryptæ Ferratæ, olim Cardinalis Beſſarionis, & in aliis vetuſtiſſimis hujuſmodi Codicibus, Oratio quædam legitur, in qua & commemoratur id, quod in Lege veteri ſtatutum fuerat de differentia inter cibos mundos & immundos, deque immunditia legali, quam contrahebat quicumque, contra interdictum Legis, immundum quid comediſſet; & ſimul adjicitur, non poſſe eum, qui cibos immundos ediderit, pretioſum Corpus & Sanguinem Chriſti ſine peccato ſuſcipere. Id autem in cauſa fuit, ut diſcutiendum proponeretur, num ex prædicta, aliiſque ſimilibus Orationibus, ſeu ex his, quæ in hujuſmodi precibus continentur & enunciantur, juſta præberetur occaſio ſuſpicandi, ne forte obſervatio cæremoniarum legalium veteris Legis, una cum nova Lege & Evangelio, cumulari, ſeu retineri vellet. Ut igitur deprehendatur, an ſuſpicio hæc aliquo fundamento innitatur, ſequentes propoſitiones ſtrictim indigitabimus, ex quibus omnia illuſtrentur, & propria in luce collocentur.

An retinenda, vel tollenda eſſet, adduhitatum, & quare?

Animadverſiones ad rem recte definiendam neceſſar. Diſtinct. ciborum, cæremon.

§. 61. Prima eſt: Cæremonias legis Moſaicæ per adventum Chriſti fuiſſe ſublatas; & poſt promulgationem Evangelii, non poſſe amplius abſque culpa ſervari. Quum itaque diſcrimen a lege veteri inductum inter cibos mundos, & immundos, ad cæremonialia præcepta pertineat; hoc ſatis eſt, ut

Digitized by Google

Fuit veter. legis præceptum, per adv. Chriſti ſublatum.

aſſeri jure poſſit, nullum amplius ſupereſſe, ant ſtatui debere diſcrimen inter cibos mundos & immundos. Quamvis enim beatiſſimi Apoſtoli, *Actor. cap.* 15. Fidelibus interdixerint, ne ſanguine & ſuffocato veſcerentur, juxta ſententiam Jacobi in Concilio Jeroſolymitano propoſitam in hæc verba: *Propter quod ego judico, non inquietari eos, qui ex Gentibus convertuntur ad Deum, ſed ſcribere ad eos, ut abſtineant ſe a contaminationibus ſimulacrorum, & fornicatione, & ſuffocatis, & ſanguine*; hoc tamen conſtat ideo tunc ſancitum ſuiſſe, ut omnis diſſidii occaſio inter Judæos & Gentiles ad Chriſtum converſos tolleretur; qua cauſa jamdudum ſublata, ejus quoque effectus ſublatus dici debet. *Item legalia veteris Teſtamenti, ſeu Moſaicæ legis cæremonias, ſacra, Sacrificia, & Sacramenta, Domino noſtro Jeſu Chriſto adveniente, ceſſaſſe, & poſt promulgatum Evangelium ſine peccato obſervari non poſſe, Ejuſdem etiam Legis veteris ciborum mundorum & immundorum differentiam, ad cæremonialia pertinere, quæ, ſurgente Evangelio, tranſierunt. Illam etiam Apoſtolorum prohibitionem ab immolatis ſimulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, illi tempori congruiſſe, ut inter Judæos & Gentiles diſſenſionis materia tolleretur, cujus Apoſtolicæ prohibitionis cauſa ceſſante, etiam ceſſavit effectus.*

Conſona allato principio Pontific. & Conciliorum Decreta.

§. 62. Præmiſſa verba deſumpta ſunt ex Profeſſione Fidei Orthodoxæ, quam Orientales, ex præſcripto Urbani Papæ VIII. emittere debent, quæque impreſſa fuit Typis Congregationis de propaganda Fide anno 1642. Conſonat iiſdem doctrina Sancti Thomæ, quam is fuſe tradit *in* 1. 2. *quæſt.* 103. *art.* 4. *ad tertium*. Neque deſunt antiquiora monumenta, quibus eadem doctrina firmatur. Siquidem Sanctus Gregorius II. in ſuo Capitulari, quo inſtructos in Bavariam ablegavit Marinianum Epiſcopum, & Georgium Presbyterum, *cap.* 7. ita loquitur: *Ut nihil in perceptione ciborum judicetur immundum, niſi quod fuerit idolis immolatum, quia, juxta quod magiſterio Apoſtolico docetur, omnis creatura Dei bona, & nihil rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur.* Similiter Sanctus Nicolaus I. in reſponſis ad Conſulta Bulgarorum, *num.* 43. de animalibus mundis, & immundis, hæc habet: *Quæ animalia ſeu volatilia liceat manducare quantum exiſtimo, Dominus evidenter oſtendit, cum poſt diluvium animalia cuncta Noe tribuit, & Filiis ejus edenda .... Itaque omne animal, cujus cibus minime corpori nocivus eſſe probatur, & ſocietas hoc in cibum admittitur humana, comedi non prohibetur.* Itaque in Concilio Florentino, in Decreto pro Jacobitis edito, *in Collectione Labbeana Tom.* 13. *pag.* 1209. ſequentia verba leguntur: *Sacroſancta Romana Eccleſia &c. firmiter credit, profitetur, & prædicat, omnem Creaturam Dei bonam, nihilque rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur; quia, juxta verbum Domini, non quod intrat in os coinquinat hominem; illamque Moſaicæ Legis ciborum mundorum & immundorum differentiam ad cæremonialia aſſerit pertinere, quæ, ſurgente Evangelio, tranſierunt ..... Nullam itaque cibi naturam condemnandam eſſe denuntiat, quam ſocietas admittit humana: nec inter animalia diſcernendum, per quemcumque ſive virum, ſive mulierem, & quocumque genere mortis intereant, quamvis pro ſalute corporis, pro virtutis exercitio, pro regulari & Eccleſiaſtica diſciplina, poſſint & debeant multa non negata dimitti, quia, juxta Apoſtolum, omnia licent, ſed non omnia expediunt.*

Poteſt tamen Eccl. cærem. præcepta innovare, exceptis iis, quæ venturum Meſſiam celebr.

§. 63. Altera propoſitio eſt: Quamvis, promulgato Evangelio, ceſſarint cæremonialia præcepta veteris Legis, & nullum in Lege nova extet præceptum, quo mundi ab immundis cibis ſecernantur, cujuſmodi erat in Lege veteri; non minus tamen in poteſtate eſt Eccleſiæ Chriſti, juſtis concurrentibus rationibus, gravibuſque de cauſis, ut obligationem redintegret obſervandi aliquod ex præceptis cæremonialibus, quæ erant in Lege veteri, licet in nova, ut innuimus, abrogata ſint; dummodo præceptum non ſit ex eorum numero, quæ in Lege veteri præcipue ordinata erant ad præfigurandum Meſſiam venturum; cujuſmodi patet ſuiſſe, exempli gratia, Circumciſionem, & animalium ſacrificia, uti ad rem noſtram advertit Vaſquez *in* 1. 2. *Divi Thomæ Tom.* 2. *diſput.* 182. *cap.* 9. §. *Ex quibus omnibus*; ſed ſit ex genere eorum, quæ ad externam diſciplinam, & corporis munditiem pertinebant, in quorum claſſem profecto referenda veniunt, quæ de cibis mundis & immundis præſcripta fuerant. Id autem aſſumptum non minus ex Occidentalis, quam ex Orientalis Eccleſiæ diſciplina, & quidem ex priorum ſæculorum monumentis comprobatur.

Religioſæ priorum Chriſtian. obſervantiæ argumentum.

§. 64. Celebris eſt calumnia in primævos illos Chriſtifideles a Gentilibus conficta, quod ſcilicet Hominum, præſertim infantium, carnibus veſcerentur, humanumque ſanguinem biberent. Huic cauſam dedit religioſa, quæ tunc vigebat, Arcani diſciplina, juxta quam ſervato inter Fideles ſecreto circa præſentiam realem Corporis Chriſti in Euchariſtica menſa, ex qua iidem paſcebantur, quum tamen ſubobſcura quædam Myſterii notitia ad Gentilium aures perveniſſet, hanc ipſi anſam arripuerunt, ut prædictam calumniam in Chriſtianos excogitarent, & in vulgus ſpargerent; uti recte demonſtrat Schelestratus *in Diſſertat. de Diſciplina Arcani artic. unic. cap.* 4. §. 17. Æque tamen celebris eſt reſponſio, quam veteres illi Apologiarum pro Chriſtianis Scriptores, abſque ſecreti violatione, Gentilibus reddere conſueverunt, dicentes, fieri nullo modo poſſe, ut Chriſti Diſcipuli humanas carnes ederent, & ſanguinem biberent, quum ſatis compertum eſſet, eos ab animalium quoque ſanguine, & a ſuffocatis animalibus abſtinere. Hoc argumento utitur Tertullianus *Apologetici cap.* 9. Ex hac autem reſponſione manifeſte evincitur, temporibus illis, nimirum prioribus Eccleſiæ ſæculis, ciborum delectum apud Chriſtianos aliqua ratione viguiſſe, eoſque potiſſimum a ſanguine & ſuffocato abſtinuiſſe; ut ſapienter obſervant Nicolaus le Nourry *Tom.* 2. *Apparatus in Bibliotb. Patr., Diſſert.* 4. *in Tertullianum c.* 12. *art.* 2., & Pamelius *in dictum cap.* 9. *Tertulliani num.* 138. Neque vero Chriſtiani illi exiſtimabant vigentem adhuc eſſe ea de re Moſaicæ Legis ſanctionem; neque porro igno-

ra-

rabant ſublatum jam eſſe Apoſtolicum interdictum de abſtinentia a ſanguine & ſuffocato; nec alia demum de cauſa illicitas putabant hujuſmodi eſcas; ſed tamen ab iis abſtinebant, ex conſuetudine a Majoribus tradita, quam ſequi & ſervare maxime conveniens arbitrabantur: *Mos itaque abſtinendi a ſanguine & ſuffocato in illis Eccleſiis tanta religione ſervatus eſt, quia conſuetudinem illam a majoribus acceperant, quamvis uſum ſanguinis & ſuffocati abſolute illicitam eſſe non cenſerent:* verba ſunt Natalis Alexandri *Hiſtor. Eccleſiaſt. ſaecul. 1. Diſſert.* 10.

Ad quod uſque tempus ea diſplina viguerit in Latinis Eccleſiis.

§. 65. Aſſerit Calmet *in ſuis Commentar. ad Cap. 15. Actuum Apoſtol.* ad ea verba: *& ſuffocato & ſanguine*, in aliquibus Eccleſiis Latinis, par plura ſæcula, & quidem uſque ad decimum, & undecimum Æræ Chriſtianæ ſæculum, obſervatam fuiſſe diſtinctionem inter cibos mundos & immundos, ſervatamque abſtinentiam a ſanguine & ſuffocato. Et quamvis *ipſe* aſſertionem hanc ſuam nullis probationibus ibi confirmet, comprobari tamen facile poſſet a quolibet in monumentis Eccleſiaſticis parumper verſato. Etenim Caniſius in lucem edidit vetus Pœnitentiale Romanum, ſæculo octavo labente, vel nono ineunte, compoſitum: in quo *ſub Tit. de Suffocatis* ſtatuitur pœnitentia ab eo ſubeunda, qui ſuffocati animalis carnem ediderit; ſub Titulo autem *de Laceratis*, præſcribuntur pœnitentiæ & jejunia iis injungenda, qui vel piſcem comederint in piſcina mortuum, vel aquam biberint ex eo puteo, in quo demortuus mus, vel gallina reperti fuerint, niſi prius exhauſtus omnino fuerit ipſe puteus. Humbertus autem Cardinalis Silvæ Candidæ, qui Sancti Leonis Papæ IX. Legatus fuit, & quidem Conſtantinopoli cum Græcis acriter diſputavit, in ipſis diſputationibus hujuſmodi, aperte faſſus eſt, nullam hac de re diſſenſionem eſſe inter Latinos & Græcos; ſiquidem adhuc in aliquibus Latinis Eccleſiis obſervabatur, non ſecus ac apud Græcos, abſtinentia a ſanguine & ſuffocato: *Antiquam conſuetudinem, ſeu traditionem majorum noſtrorum diligenter retinentes, nos quoque hæc abominamur, adeo ut ſanguinem, vel quocumque morticinio, aut aquis, ſeu quacumque negligentia humana præfocato, apud nos aliquando veſcentibus, abſque extremo periculo vitæ hujus, pœnitentia gravis imponatur.* Et alibi: *Nos ergo, quamvis a Domino, & ab Apoſtolis licentiam habeamus manducandi omnia, quæ nec noſtra, nec fraternæ ſaluti officiant, conſuetudine tamen provinciarum, & præceptis majorum noſtrorum hactenus detenti, devitamus comedere nonnulla, non quia mala & immunda ſunt, ſed quia aut nobis aliquando non expediunt, aut longo uſu in naturam jam verſo abhorrent.*

Apud eoſdem Lat. nunc penitus obſoleta.

§. 66. Jam vero in Latinis Eccleſiis nullum amplius ſupereſt hujuſmodi abſtinentiæ veſtigium, ſi fidem habeamus Cornelio a Lapide *in Commentar. in Actas Apoſt. cap. 15. verbo: Et ſanguine.* Viget illa tamen vel nunc in Eccleſia Græca, quæ ſibi laudi duxit, Apoſtolicum præceptum de abſtinentia a ſanguine & ſuffocato, retinere & cuſtodire, quemadmodam notant præcitati Calmet, & a Lapide *in d. cap. 15. Actuum Apoſt.*, pergitque Chriſtianus Lupus in notis ad Can. 67. Concilii Trullani: *Græci etiam dudum poſtea in obſervantia iſtius Apoſtolicæ Legis manſerunt conſtantes*; retenta nimirum lege prædicti Canonis Trullani 67., in quo ita legitur: *Divina nobis Scriptura mandavit, a ſanguine, & ſuffocata, & fornicatione abſtinere. Eos autem, qui propter lautum & delicatum ventrem, cujuſcumque animalis ſanguinem arte aliqua eſculentam condiant ac inſtruunt, atque ita illo veſcantur, convenienter punimus. Si quis ergo deinceps animalis ſanguinem quovis modo comedere aggrediatur, ſi ſit quidem Clericus deponatur; ſin autem laicus, ſegregetur:*

Viget tamen adhuc in Eccleſia Græca.

Armeni hac in re Latinis plene conſentiunt.

Soli autem Armeni, quod quidem ſciamus, in acceptanda unione cum Eccleſia Romana, hujuſmodi Græcorum conſuetudinem ſe relinquere profeſſi ſunt. Licet enim Vartanes ſchiſmaticus iis perſuaſiſſet, ut a quibuſdam cibis abſtinerent, quos Lex Moſaica immundos pronunciavit, excepta ſolum carne ſuilla, quam eis a S. Gregorio Illuminatore, primo eorum Nationis Patriarcha, conceſſam fuiſſe aſſerebat; eoſdemque docuiſſet confringere vaſa Oleo, Vinoque plena, ſi forte muſca, vel aliud animalculum hujuſmodi in ea cecidiſſet; nihilominus in Collationibus habitis ad conciliandam adeo exoptatam unionem Eccleſiæ Armenæ cum Romana, ſtatutum fuit, ut ſequitur: *Patres Armeni tum Siſenſis, tum Adanenſis Concilii, cum Romana Eccleſia ſuam conciliantes, approbarunt Epiſtolam Dogmaticam Gregorii Armeniæ Patriarchæ ad Regem Haytonem, ubi Hebraica illa ciborum diſcretio his verbis refellebatur: cibos autem immundos, præcipue, qui ad pauperum manus obiter veniant, omnes, at inquit Paulus, in nomine Dei purificatos haberi jubemus, quos & orationibus benedici docuit Dominus Nierſes, nimirum Ghelajenſis, qui ſimiliter Armeniæ Doctor & Patriarcha fuerat.* Quæ omnia videri poſſunt apud Galanum *Tom. 2. De conciliatione Eccleſiæ Armenæ cum Romana.*

Quomod. licita ſit Græcis diſtinctio ciborum, uſuſque precum ad abſteg. immund. inde contractam.

§. 67. Tertia denique propoſitio ea eſt quæ innuitur etiam in ipſo capite quarto Moniti, de quo nunc agimus: videlicet minime prohibitum intelligi Græcis Sacerdotibus uſum ullius ex precibus aut benedictionibus, quæ in eorum Euchologio continentur, quantumvis reſpiciant, pertineantque ad eas ipſas res, quæ in lege veteri ſubjectum erant cæremonialium phæceptorum, dummodo quidquid ab iis fit, non eo animo fiat, ut veteris jam abolitæ Legis præceptis pareatur, ſed ut obſequium præſtetur vel novæ Eccleſiaſticæ Legi, vel canonicæ conſuetudini, diuturni & continui temporis obſervantia roboratæ. Lorinus *in cit. cap. 15. Actuum Apoſt. verſ.* 20. §. *Si abſtinent*, circa Græcorum morem abſtinendi a ſanguine, & ſuffocato, hæc advertit: *Si abſtinent hodie Græci a ſanguine, putantes hac ſe lege teneri, ſuperſtitioſi ſunt, quia neminem nunc ligat, & ejus obſervatio ſapit cæremonias veteris Legis: ſi vel quod naturaliter ab ejuſmodi cibo abhorreant, vel honeſta alia de cauſa, reprehendi non debent.* Goarius autem ad Euchologium Græcorum, *in variantibus lectionibus*, ubi eam Orationem expendit, quæ fit *pro iis, qui prohibita & immunda comederunt*, ſequentem ponit adnota-

ta-

tationem: *Non Moſaica, ſed Eccleſiaſtica Legis ſtudio, ab immundis deguſtandis ſibi cavent Orientales &c. Proindeque a Judaico ritu obſervando, dum Eccleſiæ obſervant traditiones, longe alienos ſe præſtant, quidquid in adverſum garriat, & falſo imputet Catumſyritus;* Cujus quidem audax aſſertio aliquid fundamenti haberet, ſi ad id, quod faciunt Græci, non tam præindicatis rationibus adducerentur, ſed potius adſtrictos ſe eſſe putarent ex falſa opinione vigentis adhuc Apoſtolici præcepti de abſtinentia a ſanguine, & ſuffocato, quam opinionem parum feliciter tueri nititur Guillelmus Beveregius *Tom. 2. Codicis primitivæ Eccleſiæ, illuſtrati, & vindicati, cap. 7. num.* 5.

Temer. Schiſmat. aſſertio in Latinam Eccleſi. ejuſque reſuſcitatio.

Tentarunt quidem Schiſmatici Eccleſiam Latinam, veluti judaizantem, traducere, propterea quod in azymo conſecret, & Sabbata obſervet, Regumque Unctionem inter ſacros ritus retineat. At Leo Allatius in ſuo egregio Opere, *de perpetua conſenſione Eccleſiæ Occidentalis & Orientalis, lib. 3. cap.* 14. temerariam hanc illorum aſſertionem refellit; ſpecialiter vero *ſub n.* 4. ita adverſus eos argumentatur: *Quia Judæi Sabbata ſervant, qui ſervat Sabbata, Judæum agit: ergo qui ſuffocata non manducat, Judæum agit, cum Judæi ex Lege prohibeantur illa comedere: ſed Græci ſuffocata non edunt; ergo Græci judaizant.* Deinde *num.* 9. ad rem noſtram recte concludit, minime poſſe abſolute & indiſtincte dici, quod is judaizet, qui in Eccleſia aliquid agit, & ſervat, conſentaneum & ſimile cæremoniis antiquæ legis. *Si quis ſub alium finem & commoditatem, etiam ex intentione cultus, & tanquam religioſas cæremonias, non tamquam ſpiritu illius Legis, nec tamquam habentia in illa fundamentum, ſed vel ex proprio arbitrio, vel ex aliqua conſuetudine humana, vel ex præcepto & inſtitutione Eccleſiæ, obſervaret; neque peccaret, neque diceretur judaizare. Quare non ſemper quiſquis in Eccleſia aliquid agit, quod cum cæremoniis veteris Legis ſimilitudinem habet, ſtatim dicendus eſt judaizare.*

Append. ad quart. Monitum

§. 68. Quoniam vero unicuique ex tribus prioribus Monitis, de quibus in hac noſtra Encyclica egimus, quamdam veluti appendicem addidimus; priuſquam ſcribendi finem faciamus, huic etiam quarto Monito ſuam appendicem ſubnectere volumus, quæ & ab ipſius Moniti ſubjecto, & a correcti Euchologii editione aliena non ſit.

Levitici Lex de Purificat. mulier.

§. 69. In Lege Levitici, *cap.* 12. ſtatuitur, ut Mulier, quæ Maſculum pepererit, immunda ſit ſeptem diebus, deinde aliis triginta tribus diebus maneat *in ſanguine purificationis ſuæ;* ſi vero fœminam enixa fuerit, duabus hebdomadis immunda ſit, & ſexaginta ſex diebus maneat ſimiliter *in ſanguine purificationis ſuæ;* ita ut Sanctuarium ingredi nequeat, antequam elapſum ſit hujuſmodi tempus; quum autem primo Templum adierit, certam oblationem afferre debeat.

Non abſimilis Lex viguit quoque primitus in Eccl.

§. 70. Hoc interdictum in Eccleſia per aliquod tempus viguiſſe, negari nequit; legitur enim in Canonibus Pœnitentialibus Theodori, quos refert Ivo *in ſuo Decreto*, quoſque commemorat Ven. Card. Baronius ad annum Chriſti 266. *Mulier, quæ intrat in Eccleſiam ante mundum ſanguinem poſt partum, ſi maſculum genuerit, triginta tres dies pœniteat; ſi fœminam, quinquaginta ſex. Si quæ autem præſumpſerit ante tempus præfinitum Eccleſiam intrare, tot dies pœniteat in pane & aqua, quot Eccleſia carere debuerat.*

Quæ tamen ſubinde abrogata fuit in Eccleſia Latina.

Sed neque negari poteſt, hujuſmodi prohibitionem labentibus temporibus in Eccleſia Latina abrogatam fuiſſe. *Si eadem hora, qua genuerit, actura gratias, intrat Eccleſiam, nullo peccati pondere gravatur:* verba ſunt S. Gregorii Papæ, relata etiam in Decreto Gratiani *Can. 2. diſt.* 5. Subdit autem Innocentius III. in Decretali: *Volens De purificatione poſt partum*, (recitato prius eo Textu: *Lex per Moyſem data eſt; gratia, & veritas per Jeſum Chriſtum facta eſt*), Mulierem puerperam, quæ Religionis cauſa ab ingreſſu Eccleſiæ aliquamdiu abſtinere velit, non prohiberi; ingredientem non peccare; *Nulla proinde peccati mole gravantur, nec Eccleſiarum aditus eſt eis aliquatenus denegandus, ne pœnam in culpam convertere videamur. Si tamen ex veneratione voluerint aliquamdiu abſtinere, devotionem earum non credimus improbandam.* Cumque Beatiſſima Virgo Maria, quantumvis in præindicata Levitici Lege minime comprehenderetur, nihilominus eidem ſe ſe ſubjicere voluerit, dum, elapſo puerperii tempore, ſe ipſam, Divinumque Filium in Templo præſentavit; in hujus præclariſſimi facti memoriam inſtitutus fuit Ritus, qui deſcriptus legitur in Rituali Romano, Pauli V. Pontificis juſſu edito, juxta quem mulier prolem enixa, poſt puerperii terminum, ad Eccleſiam ſe confert, ubi præ foribus a Sacerdote excipitur, & aqua benedicta cum prece aſpergitur; deinde tenens extremam partem Stolæ ejuſdem Sacerdotis, pergit ad Altare, & coram eo genuflexa, orat, gratias agens Deo de beneficiis ſibi collatis. Verum hæc benedictio mulieris poſt partum, in Eccleſia Latina nullo jure præcipitur, eamque prætermittens mulier minime peccat, niſi forte id ageret per ſpretum atque contemptum; ut optime monet Quartus *in ſuo Opere de Benedictionibus Tit. 3. ſect. 12. dub.* 1.

Quid nunc temporis apud Lat. hac in re ſervetur.

Severior Græca diſciplina de Puerp. menſtruatiſque mulierib.

§. 71. In Græca autem Eccleſia puerperii lex, tamquam de præcepto, religioſe cuſtoditur, nec mulier partum enixa permittitur ante præſtitutum tempus ad Eccleſiam accedere; quin etiam ſuperioribus ſeculis eo ſeveritatis pervenerat Græcorum diſciplina, ut menſtruatas mulieres ab Euchariſtica Communione repellerent, quantumvis in vitæ periculo verſarentur: Qua de re graviter reprehenſi fuerunt ab Humberto Cardinali Sylvæ Candidæ, ut videre eſt apud Cardinalem Baronium *ad annum Chriſti* 1054. Et quamvis ſubinde temperatus fuerit hujuſmodi rigor, excluſis a ſacra menſa mulieribus menſtruatis tunc ſolum, quum nullo vitæ periculo premerentur; quod conſentaneum viſum eſt Epiſtolæ Canonicæ Dionyſii Alexandrini, & Novellæ 13. Leonis Sapientis Imperatoris; peropportune tamen huc revocanda venit animadverſio prædicti Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 266. *num.* 11. ubi obſervat, Dionyſium in citata Epiſtola

opi-

opinionem ſuam tantummodo expoſuiſſe, ut eam aliorum judicio, & Baſilidis præſertim, cenſuræ ſubjiceret: *Ego, non ut Doctor, hæc ſcripſi, ſed, ut cum omni ſimplicitate convenit diſſerere, meam ſententiam in communi ederem, quam tu cum examinaveris ſapiſſime, quod juſtum meliuſque apparuerit, vel etiam an ſic de eis haberi exiſtimes, reſcribe.* At ex adverſo, nimis perſpicua eſt ratio per Sanctum Gregorium Magnum adducta in ſua Epiſtola, cujus partem Gratianus inſeruit *Can. 4. diſt. 5. Naturæ ſuperfluitas in culpam non valet imputari, & per hoc quod invita patitur, juſtum non eſt, ut ingreſſu Eccleſiæ privetur.* Quod autem pertinet ad Euchariſticam Communionem, non quidem improbat Sanctus Doctor, ſi mulier ab illa ex reverentia ſe abſtineat; ſed ſi nihilominus eo etiam tempore communicet, aperte declarat, ſe eam non damnare: *Si autem ex veneratione magna percipere non præſumit, laudanda eſt; ſed ſi percipiat, non judicanda: bonarum quippe mentium eſt, etiam ibi aliquo modo culpas ſuas agnoſcere, ubi culpa non eſt.* Itaque Græcorum diſciplina hac in parte nequaquam probatur Teophilo Rainaudo *Tom. 16. illius Operum*, in eo quod inſcribitur *Heteroclita Spiritualia, impreſſ. Lugdun. pag. 33. num. 28.* Ac ipſe etiam Goarius, perpetuus cæteroquin Græcorum Rituum fautor & defenſor, *in notis ad Euchologium p. 270.* ultro fatetur, in nimium rigorem vergere, & præter omnem regulam invectam eſſe Legem, quæ menſtruatas mulieres a ſacra menſa repellit: *Mitius tamen cum impuris mulieribus agendum, & naturæ imbecillitas non ſpontaneo ſe onere levantis; quidquid in adverſum objectant, & obtrectent Græci &c.* poſt quæ verba præmiſſam affert auctoritatem Sancti Gregorii, ex citata ipſius Epiſtola deſumptam.

Vim coactivi præcepti habet Lex de puerperis, apud Græcos.

§. 72. Sed quidquid ſit de mulieribus menſtruatis, tam quoad earum ingreſſum in Eccleſiam, quam circa permittendam ipſis Dominici Corporis participationem; ſermonem nunc referentes ad eas, quæ a partu recentes ſunt, quamvis puerperii obſervatio in Eccleſia Latina, ut jam dictum eſt, non præcipiendi modo illis præſcripta ſit, ſed mere conſulendo propoſita; in Græca tamen Eccleſia viget præceptum, ut ab ingreſſu Eccleſiæ abſtineant, donec certus dierum numerus elapſus ſit: *Obedientiam illam ex debito requirunt Græci; Latini nonniſi ex reverentiæ obſervantia:* ita Goarius loco citato, *pag. 269.* In Euchologio autem leguntur preces per Sacerdotem ea occaſione recitandæ; ſicut etiam in eodem Euchologio deſcribitur univerſus ritus, quo puerperii cæremonia completur.

Iterata hujuſce diſciplin. diſcuſſio, & nonnullorum de ea judicium.

§. 73. Itaque in Congregationibus pro Euchologii correctione habitis tam ſub Urbano VIII., quam noſtri Pontificatus tempore, de hac materia diligentiſſime actum, quæſitumque fuit. Nemo ſane extitit, qui expungendum propoſuerit ex Euchologio puerperii ritum; fuit tamen, qui ſuggeſſerit, ut tolleretur præfinitio termini quadraginta dierum; utque aliæ preces ſubrogarentur in locum illius Orationis, quæ in Euchologio legitur, quæque nimium alludere videbatur ad immunditiam legalem, ob quam Judæi mulieres ſuas, quadraginta diebus poſt partum, ab omni commercio ſegregabant, & a Templo excludebant; quum præſertim ibi minus proprie ſupplicari Deo videatur in hunc modum: *Ab omni peccato, & ab omni ſorde perpurga &c. ſordes corporis ejus, & maculas animæ ablue in quadraginta dierum curſu.*

Solidior probataq; aliorum ſententia ejuſque fundam.

§. 74. Verum quum alii ſapienter animadverterint, poſſe utique in nova Lege ſervari aliquem ex cæremonialibus Ritibus antiquæ Legis, dummodo id non fiat tamquam in vim ipſius Legis antiquæ, quæ evacuata eſt; ſed morem gerendo aut legitimæ conſuetudini, aut novo præcepto, ab eo edito, cui legislativa ſimul, & coercitiva poteſtas competere dignoſcatur, uti proſequitur Vaſquez *cit. Tom. 3. in 3. part. S. Thomæ, diſput. 210. quæſt. 80. art. 7.*, ſatis id viſum eſt, ut nemo mirari jure poſſit, ſi puerperii obſervatio, Latinis mulieribus conſilii modo propoſita, Græcis pro Lege præſcripta inveniatur. Cumque præterea Græci non eadem ratione, qua olim Hæbrei, puerperii ritum adimpleant; neque enim Sacerdoti oblationem Judaico more afferunt; quin potius eumdem Ritum ſanctificaverint per appoſitas preces, quibus Deus rogatur, ut mulieri peccata, ſi quæ patraverit, dimittere dignetur, invocato in hunc ipſum finem Deiparæ Virginis patrocinio; idcirco in ſeſſione habita inter eos, qui a Nobis, ut initio diximus, Euchologii correctioni præpoſiti fuerant, die 8. Januarii 1747., concluſum fuit, nihil hac in parte innovari; Noſque ſubinde hujuſmodi reſolutionem approbavimus. Pronum eſt enim, ſupra relatis Græcæ Orationis verbis rectum ſenſum aptare, dicendo nimirum, Deum ibi rogari, ut & mulieris animam ab omni culpa penitus emundet, & corpus etiam illius liberet ab omni immunditia, non quidem legali, ſed naturali, quatenus ſpiritualem immunditiam ſignificat; quum etiam externa corporis mundities pars ſit cultus & venerationis debitæ erga Eccleſias, atque res ſacras; quapropter prioribus ſæculis Eccleſias non ingrediebantur Fideles, niſi prius diligenter loti fuiſſent; uti teſtatur Sanctus Joannes Chryſoſtomus; neque privatim ſacrorum Evangeliorum Codicem attingere audebant, quin antea manus laviſſent.

Pontificis cohortat. paterni amoris referta, ad Græcos, qui novo correctoq; Euchol. uti jubentur.

§. 75. Hæc vobis exponenda cenſuimus, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, per has noſtras Encyclicas Litteras, ut & cauſas intelligatis, ob quas Apoſtolica Sedes laborioſam hanc provinciam jamdudum ſuſcipiendam exiſtimavit, ut Euchologii veſtri correctioni manus apponeret; & Vobis compertum ſit, qua diligentia, quo ſtudio, & quam æqua prudentique ratione ſuſceptum opus peractum fuerit. Intacta relicta ſunt omnia, quæcumque reperta ſunt in iis Euchologiis, quæ & antiquitate, & auctoritate cæteris præſtant: nihil ademptum, aut emendatum eſt, niſi quod in recentiores quaſdam editiones, nonnullorum oſcitantia, aut malitia, irrepſiſſe apparuit: Omnia retenta fuerunt, quæcumque demum retineri poſſe viſa ſunt, & benigna quævis interpretatio adhi-

Digitized by Google

hibita eſt, ne Ritus veſter aliqua in re labefactari videretur. Ex quibus omnibus qnum ſinceram noſtram, & Apoſtolicæ Sedis in vos charitatem teſtatam vobis eſſe non dubitamus, tum etiam illud vos intellecturos confidimus, incredibili Nos ſtudio, & ſollicitudine urgeri, ut & vos, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii, in ſancta Unione conſtantes perſeveretis, & alii aberrantes, ad eamdem ſocietatem, & ad ſalutis viam aliquando per Dei gratiam revocentur. Veſtrum erit in poſterum correcta hac Euchologii editione uti, ac diligenter curare, ut, ſi nova aliqua ejuſdem editio fiat, ea ad normam hujus, quæ prodiit anno 1754. e Typis Congregationis de Propaganda Fide, omnibus numeris exigatur; quo interclusus ſit aditus erroribus omnibus, & abſurdis, quæ ſuperioribus temporibus in alias quaſdam editiones irrepſerunt, eaſque fœdarunt. Hoc denique a vobis petimus, ut Nos in ardua Eccleſiæ univerſæ procuratione laborantes, orationum veſtrarum ſubſidio juvetis; vobiſque Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 1. Martii 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

Dat. 1. Martii 1756. Pont. XVI

LV. FACULTAS TRIBUITUR

Jacobo III. Magnæ Britanniæ Regi, ut S. Euchariſtiam poſſit ſuſcipere, de Spiritualis directoris ſui conſilio, etſi poſt mediam præcedentem noctem jentaculum aliquod, ſic expoſcente valetudine, ſumpſerit.

Dilecto Filio Magiſtro Ludovico de Valentibus Sancti Officii Aſſeſſori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pium Regis Britannici votum communionem ſumendi etſi non jejunus.

QUADAM, de more, tibi impertita audientia, detuliſti ad Nos pium æque ac religioſum votum Cariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Jacobi III. Magnæ Britanniæ Regis, liceret ut ſibi Euchariſticum ſumere Sacramentum, etſi de media nocte antevertente diem, quo ſacris myſteriis participem ſe fieri cupit, quandoque, ex ægra valetudine, cibum aliquem ſumere cogatur, quo vires reficiat, atque id quidem haud ſe facere paratum eſſe, niſi ſui Confeſſarii conſilium & approbatio acceſſerit.

Jejunium naturale parvitat. materiæ non patitur.

§. 2. Facilioris doctrinæ Theologus reſponderet, nulla Regem indigere diſpenſatione, cum res ſit de exiguo cibo, neceſſitate cogente, non ex animi levitate ſumpto, atque non minus in naturali jejunio, quam in Eccleſiaſtico materiæ, ut inquiunt, parvitas indulgeatur. Verum opinio iſthæc, etſi a Paſqualigo propugnata, falſa eſt; veluti pluribus demonſtrant Suarez *in 3. part. tom. 3. quæſt.* 80. *art.* 8. *diſput.* 68. *ſect.* 4. §. *Dico ſecundo*. Salmaticenſes *tom.* 1. *Curſus Theologici Moralis tract.* 4. *cap.* 7. *quæſt.* 4. *num.* 66. Eamdemque reſutavimus ipſi pro viribus ac facultate, in noſtro Tractatu *de Sacrificio Miſſæ ſect.* 2. *cap.* 4. §. 2. *Patavinæ editionis*. Alia itaque via inſiſtendum; his, quæ ſequuntur, præpoſitis.

Potuit Eccleſia decuitque ut naturale jejunium Commun. præmittend. ſtatueret.

§. 3. Primum, etſi peramabilis Redemptor noſter ſacra ſui Corporis Communione participes fecerit Apoſtolos non jejunos; cum tamen peculiaribus quibuſdam gravio-

SI CONCEDE LA DISPENSA LV.

Alla Maeſtà di Giacomo III. Re della Gran Bretagna di poterſi comunicare col conſiglio del ſuo Padre Spirituale, ancorchè dopo la mezza notte precedente abbia preſo qualche riſtoro per l'indigenza della ſua compleſſione.

Dilecto Filio Magiſtro Ludovico de Valentibus Sancti Officii Aſſeſſori

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Pio deſiderio del Re Britannico di poterſi Communicare, ancorchè non digiuno.

IN una delle ſolite udienze, che le diamo, ella ci eſpoſe il divoto e pio deſiderio del Noſtro Re Britannico, di poter ricevere la Sacra Eucariſtia, ancorchè dopo la mezza notte precedente al giorno, in cui vuol comunicarſi, per le ſue indiſpoſizioni venga tal volta aſtretto a prendere qualche poco di riſtoro; eſibendoſi a non ricevere la Sacra Comunione nel modo predetto, che col conſiglio, ed approvazione del ſuo Confeſſore.

Il digiuno naturale non ammette parvità di materia.

§. 2. Un Teologo, come ſuol dirſi, della manica larga, riſponderebbe, che Sua Maeſtà non ha biſogno di veruna diſpenſa; trattandoſi d'un piccolo riſtorativo, preſo per biſogno, non per capriccio; ed ammettendoſi non meno nel digiuno Eccleſiaſtico, che nel digiuno naturale, la parvità della materia. Ma queſt'opinione, benchè ſoſtenuta dal Paſqualigo, è falſa, come ampiamente comprovano il Suarez *in 3. part. tom.* 3. *quæſt.* 80. *art.* 8. *diſput.* 68. *ſect.* 4. §. *Dico ſecundo*, i Salmaticenſi *nel tom.* 1. *del loro Corſo Teologico Morale tract.* 4. *cap.* 7. *quæſt.* 4. *num.* 66. e Noi ſteſſi, quanto abbiamo potuto e ſaputo, l'abbiamo impugnata nel noſtro Trattato *del Sacrifizio della Meſſa ſez.* 2. *cap.* 4. §. 2. *dell'edizione di Padova*. E'd'uopo dunque il camminare per altra ſtrada, premettendo le ſeguenti coſe.

Potette la Chieſa, anzi fu conveniente, che ordinaſſe il digiuno naturale prima di Comunicarſi.

§. 3. La prima, che benchè il noſtro amabiliſſimo Redentore deſſe la Comunione agli Apoſtoli, che non erano a digiuno, avendo però ciò fatto per motivi particolari e ri-

PONT. A. XVI.

rilevanti, non ha tolto alla ſua Chieſa l' autorità di ſtabilire, come ha fatto, che, eccettuato il caſo del Viatico, ed eccettuati altri pochi caſi, che ſi poſſono vedere ne' Libri de' Teologi Morali, non ſi dia la Sacra Comunione, ſe non a chi è digiuno, e digiuno dalla mezza notte antepaſſata, e precedente alla Comunione. L'argomento è trattato da S. Agoſtino *nell' epiſt.* 54. *altre volte* 118. *ad Januarium al cap.* 6., ove dopo aver eſpoſto, che Criſto diede la Comunione ai Diſcepoli, che non eran digiuni: *Liquido apparet, quando primum acceperunt Diſcipuli Corpus & Sanguinem Domini, non eos accepiſſe jejunos*: così ſoggiunge: *Numquid tamen propterea calumniandum eſt univerſæ Eccleſiæ, quod a jejunis ſemper accipitur? Ex hoc enim placuit Spiritui Sancto, ut in honorem tanti Sacramenti in os Chriſtiani prius Dominicum Corpus intraret, quam cæteri cibi.* Il che, dopo S. Agoſtino, viene anche inſegnato dal Maeſtro delle Sentenze *in* 4. *Sent. diſt.* 8., e da S. Tommaſo *nella* 3. *part. quæſt.* 80. *art.* 8. E gravi e ſenſate ſono in queſto propoſito le parole del Pontefice S. Niccolò I. *ad conſulta Bulgarorum cap.* 65.

Da ſimil legge il ſolo Papa può diſpenſare.

§. 4. La ſeconda, che, eſſendovi la legge univerſale, che non ſi dia la Comunione ordinariamente, ſe non a chi è digiuno, legge anche indicata dal Concilio di Coſtanza *alla ſeſſ.* 13., ove così ſi legge: *Hujuſmodi Sacramentum non debet confici poſt cœnam, neque a Fidelibus recipi non jejunis, niſi in caſu infirmitatis, aut alterius neceſſitatis, a jure, vel Eccleſia conceſſo, vel admiſſo*; acciò uno non compreſo ne' caſi eſpreſſi poſſa lecitamente ricevere la Comunione, benchè non ſia digiuno, è d'uopo, ch'eſſo ſia munito d'una diſpenſa, qual dipenſa non può darſi, che dal Romano Pontefice. Così fondatamente ſoſtiene l' Henao *de Eucharistia diſput.* 14. *ſect.* 3. *num.* 44. Ed il Suarez *nel luogo citato ſect.* 5. §. *Nihilominus*, trattando la queſtione, ſe poſſa un Sacerdote, benchè non digiuno, celebrare la Meſſa, per dare la Sacra Comunione ad un ammalato, che è in pericolo di morte, impugna con molto vigore l'opinione di quelli, che dicono poterlo fare colla diſpenſa del Veſcovo: *Non poteſt Epiſcopus diſpenſare, quia eſt præceptum univerſale totius Eccleſiæ, & nulla auctoritate, vel conſuetudine conſtat, datam eſſe Epiſcopo facultatem diſpenſandi in illo. Per ſe autem non poteſt inferior in lege ſuperioris diſpenſare.* Concorda in queſta maſſima il Cardinale de Lugo *de Euchariſtia diſput.* 15. *ſect.* 2. *num.* 55. ed ecco le di lui parole: *In hoc præcepto jejunii naturalis diſpenſare poteſt ſolus Papa. De facto autem neque ipſe Papa diſpenſare ſolet*: eſſendo degna di rifleſſione la predetta parola *ſolet*, che addita, eſſer rari i caſi di ſimili diſpenſe; come molto bene conſidera il Tamburino *in methodo expeditæ Communionis cap.* 2. §. 8.

Simil diſpenſa non ſi dà ſenza cauſa, e quale debba eſſere.

§. 5. La terza, che, dovendo in ogni diſpenſa intervenire la cauſa, e non eſſendovi nel caſo preſente altra cauſa, che quella di ſoddisfare alla pietà e divozione della Maeſtà del Re Britannico, che con frequenza ſi ciba del Pane Eucariſtico, è d'uopo l' eſaminare, ſe queſta ſia cauſa ſufficiente, e ſe

ANNO 1756.

ribuſque de cauſis id præſtiterit, haud tamen ademit ipſe Eccleſiæ ſuæ auctoritatem conſtituendi, prout reipſa conſtituit, ne cui, Viatici, aliiſque paucis exceptis caſibus, videndis apud Theologos Morales, non jejuno, & quidem a media ſuperiori nocte Communionem præcedente, Euchariſticum Sacramentum miniſtretur. Rem hanc tractat S. Auguſtinus *Epiſt.* 54. *alias* 118. *ad Januarium cap.* 6., ubi poſtquam retulit, Chriſtum Diſcipulis non jejunis Corpus ſuum miniſtraſſe: *Liquido apparet, quando primum acceperunt Diſcipuli Corpus & Sanguinem Domini, non eos accepiſſe jejunos*: ita ſubdit: *Numquid tamen propterea calumniandum eſt univerſæ Eccleſiæ, quod a jejunis ſempe accipiatur? Ex hoc enim placuit Spiritui Sancto, ut in honorem tanti Sacramenti in os Chriſtiani prius Dominicum Corpus intraret, quam cæteri cibi.* Quod, poſt S. Auguſtinum, traditur quoque a Magiſtro Sententiarum *in* 4. *Sent. diſt.* 8., & a S. Thoma 3. *part. quæſt.* 80. *art.* 8. Suntque in hoc ipſum gravia, & momentoſa verba Pontificis S. Nicolai I. *ad conſulta Bulgarorum cap.* 65.

Ab hac jejunii lege ſolus Pontifex diſpenſare poteſt.

§. 4. Alterum, cum generali lege caveatur, ut non niſi jejuno univerſim ſacra miniſtretur Communio, quam ipſam legem innuit quoque Synodus Conſtantienſis *ſeſſ.* 13., ubi hæc leguntur: *Hujuſmodi Sacramentum non debet confici poſt cœnam, neque a Fidelibus recipi non jejunis, niſi in caſu infirmitatis, aut alterius neceſſitatis a jure, vel Eccleſia conceſſo, vel admiſſo*: ut alicui expreſſis caſibus non comprehenſo liceat etſi non jejuno, ſacra participare myſteria, neceſſe erit, eumdem expreſſa diſpenſatione juvari, quæ porro diſpenſatio a nemine, præter Romanum Pontificem, poteſt indulgeri. Id ſolide tuetur Henaus *de Euchariſtia diſput.* 14. *ſect.* 3. *num.* 54. Et Suarez *citat. loco ſect.* 5. §. *Nihilominus*, quæſtionem verſans, num poſſit Sacerdos etſi non jejunus Miſſam celebrare, ut ægro in vitæ diſcrimine conſtituto Sacram Euchariſtiam miniſtret, pervalide oppugnat ſententiam aſſerentium, id ipſi licere ex diſpenſatione Epiſcopi: *Non poteſt Epiſcopus diſpenſare, quia eſt præceptum univerſale totius Eccleſiæ, & nulla auctoritate, vel conſuetudine conſtat, datam eſſe Epiſcopo facultatem diſpenſandi in illo. Per ſe autem non poteſt inferior in lege Superioris diſpenſare.* Firmiſſimam in hanc regulam conſentit Cardinalis de Lugo, *de Euchariſtia diſput.* 16. *ſect.* 2. *num.* 55. & hæc ſunt ejus verba: *In hoc præcepto jejunii naturalis diſpenſare poteſt ſolus Papa. De facto autem neque ipſe Papa diſpenſare ſolet*: Dignumque animadverſione eſt præpoſitum verbum *ſolet*, innuens, rariora eſſe ſimilium diſpenſationum exempla, veluti ſcite expendit Tamburinus *in methodo expeditæ communionis cap.* 2. §. 8.

Diſpenſatio ejuſmodi cauſam præquirit, & quam.

§. 5. Tertium, quandoquidem omnem diſpenſationem ex cauſa eſſe opportet, in propoſita autem facti ſpecie unica tantum viget ratio indulgendi pietati ac religioni Regis Britannici, Euchariſtico Pane ſe frequenter reficientis, expendendum propterea eſt, an ſatis idonea hæc cauſa ſit, numve afferri poſ-

ANNO 1756.

poſſint vetera ſimilium diſpenſationum exempla; Nos enim difficiliores quidquam aggredimur novi, quod nulli Prædeceſſores Noſtri præſtiterint.

Aliqua exempla Commun. ſumptæ a non jejunis.

§. 6. Ut facilior imploratæ diſpenſationi fiat locus, poſſet quiſquam ad diſciplinam confugere quarumdam Eccleſiarum Africæ, in quibus Chriſtifideles feria ſexta majoris Hebdomadæ cœnati Sacram ſumebant Communionem, idque ex religioſo cultu erga inſtitutionem Sanctiſſimi Sacramenti, ut prædictum eſt, a Chriſto Jeſu Apoſtolis, poſtquam comederant, diſtributi: *Nonnullos probabilis quædam ratio delectavit, ut uno certo die per annum, quo ipſam Cœnam Dominus dedit, tanquam ad inſigniorem commemorationem, poſt cibos offerri, & accipi liceat Corpus & Sanguinem Domini*. Verba ſunt Sancti Auguſtini *in cit. Epiſtola ad Januarium cap.* 7. ad diu toleratam in Occidentalibus & Orientalibus Eccleſiis praxim, eum ſcilicet poſt Baptiſma Communio miniſtrabatur infantibus, quibus matres vel nutrices, etiam ante ſumptam Sacram Euchariſtiam, eorum imbecillitatem commiſerando, lac exhibere permittebantur; *ad epiſtolam* 125. Sancti Joannis Chryſoſtomi *ad Cyriacum Epiſcopum*, ubi Vir ſanctus incuſatus, quod Communionem paſto cuidam miniſtraſſet, his reſpondet: *Quod ſi mihi obſtinata mente id objicere pergunt, Paulum etiam de dignitatis gradu dejiciant, qui cœnatus univerſam domum baptizavit; Domino item ipſi auctoritatem abrogent, qui Apoſtolis poſt cœnam Communionem dedit*, ac denique ad celebre factum S. Udalrici Auguſtæ Epiſcopi, de quo in Chronica incerti Auctoris *ad annum* 978. hæc leguntur: *Iſte Uldaricus Epiſcopus fecit prandium cum Conrado Conſtantienſe Epiſcopo, & eodem die, facto prandio, celebravit Miſſam cum Clero, & populo. De hoc accuſatus reſpondit: ego non comedi, ſed charitas*.

Irrelevantia oſtenduntur, nonnulla quidem quia proſcripta, vel obſoleta.

§. 7. In noſtro Tractatu *de Sinodo Diœceſana noviſſimæ editionis lib. 6. cap.* 8. *num.* 4. egimus de Communione in nonnullis Eccleſiis feria quinta in Cœna Domini miniſtrari ſolita etiam non jejunis, deque Euchariſtia Infantibus porrecta illico poſt Baptiſmum; verum monumenta iſta viam nihilo faciliorem ad id, quod propoſnimus, efficiunt. Invectum quippe uſum communicandi poſt commeſtionem feria quinta majoris Hebdomadæ, proſcripſerunt ſubinde Patres Synodi tertiæ Carthaginenſis, quorum decreto congruit omnino Canon 29. Concilii Trullani habiti anno 692. uti etiam videre eſt in eruditis adnotationibus P. Lupi *ad dictum Canonem Trullanum*, & apud Juenin *de Sacramentis diſſert.* 4. *quæſt.* 8. *art.* 2. §. 1. *concluſ.* 2. Quod autem ſpectat ad Communionem pueris, ſtatim poſt Baptiſmum, miniſtratam, jam a quadringentis & amplius annis is ritus in Occidentali Eccleſia obſolevit. Nonnulla quidem ſuperſunt adhuc veſtigia in Orientali Eccleſia; at & ipſa quoque pedetentim & antea, & nunc quoque temporis ſtuduit ab eo deflectere, quemadmodum latius oſtendimus in noſtris encyclicis Litteris ad Miſſionarios per Orientem §. 24. typis editis ſuperiore anno 1755.

Vide has litteras hic etiam editas ſuperiori pag. 286.

§. 8. Mox

PONT. A. XVI.

e ſe vi ſiano eſempj di ſimili diſpenſe accordate; eſſendo Noi molto renitenti a far paſſi nuovi, e non fatti da' noſtri Predeceſſori.

Eſſempj di caſi, in cui fu permeſſa la Comun. a non digiuni.

§. 6. Per agevolare la ſtrada alla richieſta diſpenſa, tal'uno potrebbe ricorrere alla pratica d'alcune Chieſe dell'Affrica, nelle quali i Fedeli ricevevano la Sacra Comunione nel Giovedì Santo dopo aver mangiato, e ciò per divozione verſo l'iſtituzione del Santiſſimo Sagramento, che, come ſi è detto, fu diſtribuito da Gesù Criſto agli Apoſtoli, che avevano mangiato: *Nonnullos probabilis quædam ratio delectavit, ut uno certo die per annum, quo ipſam Cœnam Dominus dedit, tamquam ad inſigniorem commemorationem, poſt cibos offerri, & accipi liceat Corpus, & Sanguinem Domini*; ſono parole di Sant' Agoſtino *nella citata lettera ad Januarium cap.* 7. alla tolleranza mantenuta nelle Chieſe d'Occidente, e de' Oriente, allor quando dopo il Batteſimo davaſi ai fanciulli la Sacra Comunione, ai quali, prima anche di ricevere la Sacra Eucariſtia, compatendo la loro indigenza, ſi permetteva alle madri, e alle nutrici il dare il latte: *alla lettera* 125. di S. Giovanni Griſoſtomo *ad Cyriacum Epiſcopum*, ove il Santo accuſato d'aver data la Comunione a chi prima aveva mangiato, riſponde nel modo ſeguente: *Quod ſi mihi obſtinata mente id objicere pergunt, Paulum etiam de dignitatis gradu dejiciant, qui cœnatus univerſam domum baptizavit; Domino item ipſi auctoritatem abrogent, qui Apoſtolis poſt cœnam Communionem dedit*: e finalmente al celebre fatto di S. Udalrico Veſcovo d'Auguſta, di cui ſi legge nella Cronaca di Autore incognito *all'anno* 978. quanto ſiegue: *Iſte Udalricus Epiſcopus fecit prandium cum Conrado Conſtantienſi Epiſcopo, & eodem die, facto prandio, celebravit Miſſam cum Clero, & populo. De hoc accuſatus reſpondit: ego non comedi, ſed charitas*.

Si dimoſtrano irrilevanti alcuni, perchè o vietati o andati in diſuſo.

§. 7. Nel Noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana dell'ultima ſtampa al lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 4. abbiamo diſcorſo della Comunione, che in alcune Chieſe davaſi nel Giovedì Santo anche a quelli, che non erano a digiuno, e dell'Eucariſtia, che amminiſtravaſi ai fanciulli immediatamente dopo il Batteſimo: ma queſti monumenti in nulla rendono più agevole la ſtrada per arrivare alla meta. Imperocchè l'uſanza di comunicarſi nel Giovedì Santo dopo aver mangiato, fu dipoi ſeveramente proibita dai Padri del terzo Concilio Cartagineſe, al decreto de' quali in tutto e per tutto è uniforme il Canone 29. del Concilio Trullano, tenuto l'anno 692., come anche può vederſi nelle note erudite del P. Lupo *ſopra il detto Canone Trullano*, e nel Juenin *de Sacramentis diſſert.* 4. *quæſt.* 8. *art.* 2. §. 1. *concluſ.* 2. Ed in ciò che appartiene alla Comunione, che davaſi ai fanciulli immediatamente dopo il Batteſimo, già ſono più di quattrocento anni, che queſto rito non ſi pratica nella Chieſa Occidentale. Ne reſta qualche veſtigio nella Chieſa Orientale; ma queſta pure a poco a poco ſe n'è andata, e ſe ne va ritirando, come abbiamo diffuſamente dimoſtrato nella noſtra Lettera enciclica ai Miſſio-

Vedi queſta lettera ſtampata qui ſopra alla pag. 286.

PONT. A. XVI.

ſionarj d'Oriente *al* §. 24. ſtampata l'anno paſſato 1755.

Gli altri poi perchè apocrifi, o perchè ricevono altra più giuſta interpretazione.

§. 8. La lettera di S. Giovanni Griſoſtomo, poc'anzi nominata, è riconoſciuta per genuina dal Lupo, dal Tillemont, dal Montfaucon; ma con molte ſode congetture è rigettata come apocrifa dall'erudito Padre Stilting, Continuatore Bollandiano, negli Atti di S. Giovanni Griſoſtomo illuſtrati, e ſtampati nell'anno 1753., ed a Noi dedicati, come può vederſi *al* §. *69. num.* 1072. *e ſeg.*, e particolarmente *al num.* 1081. Ma, quand'anche la lettera foſſe genuina di San Giovanni Griſoſtomo, il Santo non approva, che ſi dia la Comunione anche a chi non è digiuno; nega di averla mai amminiſtrata a chi aveva mangiato, ſi proteſta, che, quando l'aveſſe fatto, meriterebbe d'eſſere ſcancellato dal numero de' Veſcovi, e dal libro de' Fedeli, e degli Eletti; e poi per impeto di diſcorſo aggiunge quanto di ſopra ſi è eſpoſto della Comunione data da Criſto a chi non era digiuno: ed ecco le di lui parole: *Multa adverſum me ſtruxerunt, ajuntque, me poſt epulas quibuſdam Communionem impertiiſſe. Hoc ſi feci, de Epiſcoporum libro nomen meum expungatur, nec in Orthodoxæ Fidei volumine ſcribatur, quoniam ecce ſi quidquam ejuſmodi perpetravi, Chriſtus e regno ſuo me abjiciat:* ed a queſte parole ſoggiugnendo il Santo le altre di ſopra riferite, non vi vuol molto a comprendere, che queſte ſono uno sfogo, ed un modo di argomentare, del quale tanti ſi ſervono, che dopo aver fondatamente negato il fatto, s'avanzano a dire, che, quando per impoſſibile foſſe vero, da eſſo non ſi può dedurre la conſeguenza, che l'avverſario ha preteſo d'inferire. Nulla diremo di S. Udalrico Veſcovo; eſſendo una pura favola quello, che tal'uno racconta di lui, come accenna Criſtiano Lupo *nelle note al Can.* 29. *Trullano*, ed ampiamente proſiegue il moderno erudito Catalano *ne' ſuoi Commentarj ſopra lo ſteſſo Canone*.

Altri più recenti eſempj di Pontificie diſpenſe.

§. 9. Non eſſendo dunque ſicura la ſtrada indicata, fa di meſtieri tentarne un'altra; e queſta è la ſeguente, che è fondata ſopra monumenti non tanto remoti, perchè ſondata ſopra varie conceſſioni fatte ne' tempi a Noi vicini dai Pontefici noſtri Predeceſſori. Nell'Archivio ſegreto Vaticano fra i Brevi del Pontefice Pio IV. *al tom.* 18. *num.* 63. ritrovaſi un Breve ſpedito dal detto Pontefice ad iſtanza di Sebaſtiano Re di Portogallo, in cui concede ai Sacerdoti delle Indie ſottopoſte al detto Re, che o per cauſa di propria infermità, o per l'intemperie dell'aria, prendono dopo la mezza notte qualche riſtorativo, il celebrare nel giorno ſeguente la ſanta Meſſa. Il Pontefice Innocenzo XIII. in una ſua Lettera Apoſtolica in forma di Breve conceſſe alla Regina de' Romani Eliſabetta Criſtina licenza di poter ricevere l'Eucariſtia, ancor dopo che aveva mangiato, nel giorno, in cui doveva eſſere ſolennemente unta e coronata come Regina di Boemia; così eſigendo la debolezza della ſua compleſſione, che in una funzione così lunga, ſenza qualche preventivo riſtoro, non avrebbe potuto reſiſtere: *Te-*

ANNO 1756.

Cætera vero quia apocrypha vel ſaniorem habentia interpretationem.

§. 8. Mox ſupra indicata Epiſtola S. Joannis Chryſoſtomi genuinum ejuſdem opus agnoſcitur a Lupo, Tillemontio, & Montſoconio; verum tamquam ſuppoſititia rejicitur multis haud levibus conjecturis ab erudito Patre Stiltingio, Bullandiani operis proſequutore in Acta S. Joannis Chryſoſtomi illuſtrata, editaque anno 1753. nobiſque dicata, uti videre eſt §. *69. num.* 1072. *& ſeq.* ac præcipue *num.* 1081. At, ut ut Epiſtola genuinum opus S. Joannis Chryſoſtomi haberi vellet, Vir Sanctus haud probat, Communionem miniſtrari cuiquam non jejuno, inficiatur ſe unquam eandem porrexiſſe paſto; profitetur, ſiquid ejuſmodi attentaſſet, dignum ſe, qui de Epiſcoporum Catalogo, atque Fidelium Electorumque libro expungatur, ſubinde vero ex quodam orationis impetu ſuperaddit ea, quæ ſuperius allata ſunt de Communione non jejunis a Chriſto exhibita; ita ille inquit: *Multa adverſum me ſtruxerunt, ajuntque me poſt epulas quibuſdam Communionem impertiſſe. Hoc ſi feci, de Epiſcoporum libro nomen meum expungatur, nec in Orthodoxæ Fidei volumine ſcribatur, quoniam ecce, ſi quidquam ejuſmodi perpetravi, Chriſtus e regno ſuo me abjiciat:* hiſque verbis cum addat Chryſoſtomus cætera ſuperius expreſſa, facile intelligitur, hæc quemdam animi impetum importare, & argumentandi modum, quo utuntur plerique, qui poſt factum ſolide inficiatum, ultra progreſſi, non verentur ex falſa hypoteſi illud concedere, pugnantes tamen nullatenus exinde confici, quæ adverſarius inferre contendit. De S. Udalrico Epiſcopo nihil plane addemus; cum pura putaque fabella ſit illud, quod quidam de eo comminiſcuntur, uti innuit Chriſtianus Lupus *in notis ad Can.* 29. *Trullanum*, & latius proſequitur recens eruditus Catalanus *in ſuis Commentariis ad eumdem Canonem*.

Alia nonnulla recentiora exempla Pontific. diſpenſationis.

§. 9. Itaque cum ea, quæ hucuſque demonſtrata eſt, via minus tuta reperiatur: aliam inire opus eſt, eritque hæc haud ita vetuſtis monumentis ſuffulta, propterea quod nititur proximiorum temporum conceſſionibus a Prædeceſſoribus Noſtris emanatis. In ſecreto Vaticano Tabulario inter Brevia Prædeceſſoris Noſtri Pii IV. *tom.* 18. *num.* 63. extat Breve ab eodem Pontifice ad preces Sebaſtiani Luſitaniæ Regis relaxatum, in quo Sacerdotibus per Indias enunciati Regis dominio ſubjectas commorantibus, qui vel ob contractam ægritudinem, vel cæli inclementiam, poſt noctem mediam, aliquem ſumunt cibum, fit facultas ſucceſſivo die Sacrum peragendi. Innocentius XIII. Pontifex per ſuas Apoſtolicas litteras in forma Brevis Romanorum Reginæ Eliſabethæ Chriſtinæ conceſſit facultatem ſumendi Euchariſtiam, etiam poſt aliquod deguſtatum cibum, quo die in Bohemiæ Reginam ungi ſolemniter, coronarique debebat; ita expoſcente imbecilli ejuſdem valetudine, quæ tam diuturnam functionem, nullo recreata cibo, perferre non potuiſſet. *Tecum, ut dicta tuæ unctionis & coronationis die, neceſſa-*

Anno 1756.

rium jentaculum, antequam Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuſcipias, ſumere libere & licite poſſis & valeas, harum ſerie diſpenſamus. Simileque Indultum ab eodem Pontifice datum reperitur regnanti Regi Chriſtianiſſimo, qui cum ſolemni Conſecrationis ſuæ die Sacram Communionem ſumere deberet, eaque tunc eſſet ætate, in qua nondum obfirmata valetudine uteretur, juſtum ingeſſerat timorem, ne nullo prægustato cibo, tam diuturnæ functioni non poſſet intereſſe. Perſpectum denique eſt quid quotannis fiat Romæ in Pontificio Sacello nocte Nativitatis Domini; in eodem quippe celebratur Miſſa ante mediam noctem, nec ſemper ab eo, qui præcedenti die ab omni cibo abſtiouerit. Scripſere nonnulli, ſingulis annis concedi a Pontifice diſpenſationis litteras in ſorma Brevis; at id a veritate aberrat; Verum cum Pootifici perſpectum ſit, qua hora celebretur Miſſa; innoteſcat quoque haud ſemper eſſe jejunum qui Sacrificium offert, nec tamen quidquam obloquatur, nec quidquam ſtatuat, remque ita tranſigi ſinat, locus ſit tacitæ cuidam diſpenſationi, quæ tutam efficit conſcientitiam ejus, qui ea nocte Miſſam eelebrat non jejunus; uti a Nobis fuit pluribus demonſtratum in Noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana nuperæ editionis lib. 6. cap. 8. n. 13. & ſeq.*

Hæc quoque nec caſui omnino congruere, demonſtratur.

§. 10. Exempla iſthæc profecto proprius ad caſum noſtrum aecedunt, quam cætera ſuperius relata; verum nec plane rem preſentem attingunt: cum nune diſſeratur de Sacræ Communionis participatione, ex ſingulari religione ac pietate exoptata; proxime autem indicata exempla verſentur circa Miſſæ celebrationem, vel ſumptionem Euchariſtiæ, quodammodo neceſſarias, & quæ prætermiſſæ admirationem induxiſſent, vel etiam offenſionem. Facultatem ſecit Pius IV., uti prænotatum eſt, Indiarum Sacerdotibus celebrandi Miſſam adhuc etiam poſt ſumptum, evoluta jam media nocte, cibi aliquid vel potus; Verum cum per eas regiones haud ita freqnens eſſet Presbyterorum numerus, Sacerdos quilibet Sacrum ſingulis diebus offerre tenebatur. *Quodque aonnulli Presbyteri, qui aut propriæ infirmitatis, aut aeris intemperiei occaſione, quibuſdam remediis comeſtibilibus, aut potabilibus nocte uti conſueverunt, dubitant, ſi ipſos contingat poſt mediam noctem eiſdem remediis uti, licere ſibi Miſſam, ad cujus celebrationem ob penuriam alsorum Presbyterorum, in illis partibus quotidie tenentur, die ſequenti celebrare*. Sunt hæ circumſtantiæ caſus ad Pontificem delati; quas idem in ipſa conceſſione repetens, ita ſubdit: *Si eos dictis remediis poſt mediam noctem uti contingerit, ſi urgentiſſima fuerit celebrandi neceſſitas, ac paululum inde dormierint, nihilominus die ſequenti celebrare libere, & licito valeant, auctoritate Apoſtolica &c. licentiam & facultatem concedimus, & impertimur*. Facile quiſquam animadvertet, quod, cum debeant Reges, ſummique Principes, quo conſecrantur die, Sacra Euchariſtia refici, tum ut ſtatutis regulis & Ritualium legibus ſatisfaciant,

Pont. A. XVI.

cum, ut dictæ tuæ unctionis & coronationis die neceſſarium jentaculum, antequam Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuſcipias, ſumere libere & licit poſſis & valeas, harum ſerie diſpenſamus. Ed una ſimile conceſſione ſi trova fatta dallo ſteſſo Pontefice al preſente Re Criſtianiſſimo, che nel giorno della ſua conſecrazione dovendo ricevere la Santa Comunione, ed eſſendo allora in un'età, in eui ancora non aveva bene ſtabilita la compleſſione, aveva data occaſione ad un giuſto timore, che ſenza eſſerſi prima cibato non aveſſe potuto aſſiſtere ad una così lunga funzione. Noto finalmente è quanto ogni anno ſuccede in Roma nella Cappella Pontificia nella Notte di Natale, celebrandoſi nella medeſima la Meſſa prima della mezza notte, e non celebrandoſi ſempre da chi nel giorno precedente ſi è aſtenuto dal mangiare. Alcuni hanno ſcritto, che ogni anno ſi fa la ſpedizione dal Papa d'un Breve di diſpenſa; ma ciò non è vero: ma ſapendo il Papa l'ora, in eui ſi celebra la Meſſa, e ſapendo, che chi la celebra, non ha ſempre mantenuto il digiuno, e nulla di ciò parlando, e nulla ſu ciò diſponendo, e laſciando correre, ſubentra una certa taeita diſpenſa, che aſſicura la eoſcienza di chi celebra la Meſſa in quella Notte, dopo aver mangiato: come da Noi ampiamente ſi è dimoſtrato nel noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana dell'ultima ſtampa al lib. 6. cap. 8. num. 13. e ſeg.*

Si prova, che nepur queſti ſono pienamente adattabili al caſo preſente.

§. 10. Si accoſtano, e vero, queſti eſempj al caſo noſtro, aſſai più degli altri prima riſeriti; ma non arrivano al ſegno, cha da Noi ſi ricerca: diſcorrendoſi ora d'una Comunione, che ſi fa per ſingolare pietà e divozione, ed avendo luogo gli eſempj ultimamente indicati nella celebrazione della Meſſa, o ricevimento dell'Eucariſtia, in una tal qual maniera neceſſarj, e che tralaſciati, avrebbero cagionato ammirazione, o ſcandalo. Conceſſe, come ſi è veduto, Pio IV. ai Sacerdoti delle Indie il dire la Meſſa, ancor dopo aver preſo qualche cibo, o aver bevuto dopo la mezza notte: ma, non eſſendovi in quelle parti gran nnmero di Preti, ogni Sacerdote era obbligato a celebrare ogni giorno la Meſſa: *Qaodque noanulli Presbyteri, qui aut propriæ infirmitatis, aut aeris intemperiei occaſione, quibuſdam remediis comeſtibilibus, aut potabilibus nocte uti conſueverunt, dubitant, ſi ipſos contingat poſt mediam aoctem eiſdem remediis uti, licere ſibi Miſſam, ad cujus celebrationem ob penuriam aliorum Presbyterorum in illis partibus quotidie tenentur, die ſequenti celebrare*. Queſte ſono le circoſtanze del caſo eſpoſte al Papa: ed eſſo riaſſumendole nella conceſſione, così ſoggiugne. *Si eos dictis remediis poſt mediam noctem uti contigerit, ſi urgentiſſima fuerit celebrandi neceſſitas, ac paululum inde dormierint, nihilominus Miſſam die ſequenti celebrare libere & licito valeant, auctoritate Apoſtolica &c. licentiam & facultatem concedimus & impartimur*. Facile poi ſarà a ciaſcuno il conſiderare, che, dovendoſi, per ſoddisfare non meno alle regole, e Rituali, che per edificazione de' popoli, ricevere la Sacra Eucariſtia dai Re, e dai Potentati nel giorno della loro con-

Pont. A. XVI.

conſacrazione, la diſpenſa Pontificia di poter in quel giorno communicarſi ancor dopo aver preſo qualche poco di cibo, non riſguarda una communione privata, che ſi faccia per privata divozione, ma un pubblico ricevimento dell'Eucariſtia, che tralaſciato, avrebbe recato ammirazione, e ſcandalo: ed in conſimili circoſtanze può dirſi, che proceda quanto ſi è riferito in ordine a chi celebra la Meſſa nella Notte di Natale nella Cappella Pontificia; eſſendo troppo neceſſario, che in quella Notte non ſi tralaſci nella Cappella del Papa la ſacra funzione, e non eſſendo così facile il trovar ſempre un Cardinale, che, non oſtante l'età, in cui per lo più ſi ritrova chi è decorato dalla detta dignità, poſſa mantenere il digiuno naturale dalla mezza notte precedente all'altra, in cui canta la Meſſa nella Cappella. Si aggiunge, che non è in veruna maniera praticabile il cominciare la Meſſa dopo la mezza Notte, mentre vi aſſiſtono i Cardinali, gli Arciveſcovi, e i Veſcovi, che debbono nella mattina ſeguente tornare in ora competente alle altre funzioni della Cappella; il che non ſanno, ſenz' aver prima dette le tre Meſſe nelle loro Cappelle private: come da Noi ſi è ampiamente diſcorſo nel noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana al luogo citato*.

Eſempio del tutto ſimile al caſo preſente.

§. 11. L'unico eſempio dunque di Comunione privata, fatta per divozione, dopo aver ottenuta dal Sommo Ponteſice la licenza di poterla fare, anche dopo aver preſa qualche piccola refezione, così eſigendo la fiacchezza ed il biſogno della compleſſione naturale, è quello dell'Imperadore Carlo V. Pensò queſti, e riſolvette di cedere, come fece, gli Stati d'Allemagna a Ferdinando ſuo fratello, che poſcia ancora fu riconoſciuto Imperadore, e di cedere gli altri Stati, come anche fece, a Filippo ſuo figlio, che fu Filippo II. Re di Spagna; ritiroſſi nel Convento di S. Giuſto de' Girolamini nell'Eſtremadura, e ſi diede ad una vita eremitica, aſſiſtendo coi Monaci alla Divina Salmodia, leggendo i Volumi de' Padri, diſcorrendo ſpeſſo delle coſe di Dio, confeſſandoſi ſpeſſo, e ricevendo ſpeſſe volte con divozione la Sacra Eucariſtia, come diffuſamente racconta Famiano Strada *de Bello Belgico, nella prima decade, al primo libro, ſotto il titolo Carolus V.* e non potendo il pio Imperadore riceverla a digiuno, fu conſigliato dai Medici a prender prima qualche poco di cibo. Così per qualche tempo regoloſſi; ma avendo poi ſaputo, ch' era neceſſaria una diſpenſa Apoſtolica per poter ricevere la Comunione nel detto modo, ricorſe al Pontefice Giulio III., che gli condonò quanto aveva fatto per lo paſſato, concedendogli, che in avvenire poteſſe comunicarſi, ancor dopo aver preſo qualche piccolo riſtoro.

Tenore del indulto Pontificio.

§. 12. Non abbiamo creduto di doverci fidare in una materia di tanto rilievo della ſola aſſerzione degli Autori, che alla ſfuggita toccano la conceſſione fatta da Giulio III. noſtro Predeceſſore all'Imperadore Car-

lo

Anno 1756.

ciant, tum ut populis ſuo exemplo præluceant, ſi cum iis diſpenſatur, ut Sacramentum eo die ſumant, licet quidpiam prius comederint, hanc tamen diſpenſationem minime pertinere ad privatam Communionem, ex privato devotionis affectu ſuſceptam, ſed ad publicam Euchariſtiæ ſumptionem, cujus neglectus admirationem ſecum tuliſſet ac ſcandalum; eandemque ferme modo obtinere dici poteſt, quod relatum eſt de eo, qui Nocte Natalis Domini in Pontificio Sacello ſacrum facit; cum nimis urgeat, ne prædicata Nocte Sacra functio in Pontificia Capella omittatur, ſimulque haud ita facile ſit adeſſe ſemper Cardinalem, qui, non obſtante ætate, quam plerumque agunt prædicta dignitate decorati, potens ſit protrahere naturale jejunium a media nocte ſuperiore, ad alteram, in qua ſolemne intra memoratum Sacellum offert Sacrificium. Accedit inſuper, in praxim omnino induci non poſſe, ut, media nocte tranſacta, conſtituatur initium Miſſæ, dum ipſi interſunt Cardinales, Archiepiſcopi & Epiſcopi, qui ſequente die, horaque congrua, ad reliquas Pontificii Sacelli functiones redire debent, quod porro non præſtant, niſi lecto jam privatis in Sacellis ſuis, oblatoque trino Sacrificio; quemadmodum a Nobis latius enarratum fuit in noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana, deſignato loco*.

Exempl. affertur caſui planè accommodatum.

§. 11. Unicum itaque exemplum privatæ Communionis ex devoto Religionis affectu ſumptæ, in vim obtentæ a Summo Pontifice facultatis eamdem ſumendi, adhuc etiam poſt refectionis aliquid deguſtatum, ita expoſcentibus imbecillitate, indigentiaque corporeæ habitudinis, in Carolo V. Imperatore ſuppetit. Is ſecum ipſe cogitavit, conſtituitque de German. Prov. cedendis, uti contigit, Ferdinando fratri, ſubinde etiam Imperatori; deque transferendis reliquis ditionibus, id quod etiam perfecit, in Philippum filium ſuum, Hiſpaniarum Regem ejus nominis II; tum ſe recepit in Monaſterium S. Juſti Monachorum S. Hieronymi ſitum in Extremadura, vitamque iniit eremiticam, adſtans ſimul cum Monachis divinæ Pſalmodiæ, Patrum volumina perlegens, res Divinas ſæpe commemorans, ſæpe Sacramentali confeſſione abſtergens peccata, ſacramque Comunionem pio affectu frequentans, uti latius proſequitur Famianus Strada *de Bello Belgico decade prima, libro primo, ſub titulo, Carolus V.* Cumque pius Imperator Euchariſtiam jejunus ſumere nequiret, eidem ſuaſere Medici, ut nonnihil antea cibi deguſtaret. Ita aliquandiu ſe geſſit; at cum reſciviſſet, Apoſtolica opus eſſe diſpenſatione, ut liceret præfato modo ad Communionem accedere, recurſum habuit ad Julium III. Pontificem, qui eidem, quod in præteritum geſſerat, relaxavit, indulſitque, ut impoſterum, etiam poſt ſumptum exiguum aliquod jentaculum, poſſet Sacram participare Communionem.

Pontificii indulti tenor.

§. 12. Non cenſuimus in re tanta fidendum eſſe Auctorum aſſertioni, qui curſim innuunt datum Imperatori Carolo V. a Julio III. Prædeceſſore Noſtro Indultum. Ex ſecretiori Vaticano Archivo afferri juſſimus

Pon-

Digitized by Google

Pontificium Breve repertum *tom. 70. n. 152.* in quo Imperatoris preces ſequentibus verbis referuntur: *Exponi nobis tua Majeſtas fecit, ſe nonnunquam, ratione ſuæ valetudinis ita ſuadente, & cogente, diebus, quibus Sacratiſſimam Eucharistiam ſumere inſtituit, de medicorum conſilio, modicum jentaculum ad neceſſariam ſuſtentationem ventriculi ſumere ante conſueviſſe, & nobis, ut tam de præterito veniam illi dare, quam in futurum ſecum ſuper eo diſpenſare auctoritate Apoſtolica vellemus, ſupplicavit.* Subſequitur in ipſo Brevi Pontificia conceſſio, cujus en concepta verba: *Quare nos hujuſmodi neceſſitatem tuam attendentes, & tuæ Majeſtatis pium ſincerumque in Catholica Religione, & Sanctorum Patrum Conſtitutionibus tuendis, ac venerandis animum omnibus in rebus agnoſcentes, te omni conſcientiæ ſcrupulo, quod propter iſtiuſmodi uſum hactenus forſan contrahere potuiſti, prorſus in Domino liberamus & abſolvimus, atque ut imposterum eodem modo, poſt ſumptum neceſſarium jentaculum, præfatum Sacratiſſimum Eucharistiæ Sacramentum ſumere poſſis, tecum, ab eodem Domino tradita nobis auctoritate, indulgenter diſpenſamus.*

lo V. Dal noſtro ſegreto Archivio Vaticano abbiamo fatto eſtrarre il Breve di Giulio, che è *nel tom. 70. num. 152.*, in cui ſi eſpone la petizione dell'Imperadore colle ſeguenti parole: *Exponi Nobis tua Majeſtas fecit, ſe nonnunquam, ratione ſuæ valetudinis ita ſuadente, & cogente, diebus, quibus Sacratiſſimum Eucharistiam ſumere inſtituit, de Medicorum conſilio modicum jentaculum ad neceſſariam ſuſtentationem ventriculi ſumere ante conſueviſſe, & Nobis, ut tam de præterito veniam illi dare, quam in futurum ſecum ſuper eo diſpenſare auctoritate Apoſtolica vellemus, ſupplicavit.* Proſiegue nel Breve la conceſſione Pontificia, ed eccone le parole; *Quare Nos hujuſmodi neceſſitatem tuam attendentes, & tuæ Majeſtatis pium ſincerumque in Catholica Religione, & Sanctorum Patrum Conſtitutionibus tuendis, ac venerandis animum omnibus in rebus agnoſcentes, te omni conſcientiæ ſcrupulo, quod propter iſtiuſmodi uſum hactenus forſan contrahere potuiſti, prorſus in Domino liberamus, & abſolvimus; atque, ut in poſterum eodem modo, poſt ſumptum neceſſarium jentaculum, præfatum Sacratiſſimum Eucharistiæ Sacramentum ſumere poſſis, tecum, ab eodem Domino tradita Nobis auctoritate, indulgenter diſpenſamus.*

Utriuſque caſus circumſtant. confer. ſibique reſpond. adinveniuntur.

§. 13. Quod Julius III. Prædeceſſor Noſter præſtitit erga Carolum V. Imperatorem, idipſum & Nos agere intendimus, quin & peragimus cum Jacobo III. Magnæ Britanniæ Rege. Perſpecta Nobis eſſe non poteſt imbecillis valetudo Imperatoris Caroli V. a medicis conteſtata; ſcimus equidem, ipſum natum anno 1501., cumque datum fuerit Pontificium Breve ſub annum 1554., eumdem, dum Breve obtinuit, non exceſſiſſe 54. ætatis ſuæ annum. Quæ patitur Britannicus Rex Noſter incommoda, ſunt Nobis ſatis ſuperque nota, ſcimuſque etiam, eum agere 68. ætatis ſuæ annum. Ex animo credimus, quidquid ſcripſere Hiſtorici de pietate, ac religione Caroli Quinti. At Hiſtoricis minime indigemus, ut perſpecta Nobis fiat ſingularis Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Jacobi Regis integritas vitæ, pietas, & religio, quibus dum totam vivendi rationem moderatur, univerſæ fit Urbi exemplo; cum ipſi ſimus horum oculati teſtes.

Unde optatum indultum concedit.

Tu itaque, qui ad Nos Regium deſiderium attuliſti, nuncius Noſtro nomine eidem eris, Apoſtolica Nos, qua fungimur, auctoritate, ipſi facultatem indulgere, ſacram ſumendi Euchariſtiam, conſulto conſcientiæ ſuæ Moderatore, etſi poſt evolutam ſuperioris noctis partem dimidiam, valetudine ita expoſcente, exiguum aliquod jentaculum deglutiverit. Brevia Prædeceſſorum Noſtrorum Julii III. & Gregorii XIII. ſuperius relata, & ad rem noſtram ſpectantia, concludit Paterna monitio ad Principes, quibus conceſſa fuerunt, pro eorum valetudine tuenda, veluti Chriſtianæ Reipublicæ apprime neceſſaria. Nos quoque, dum Epiſtolæ huic Noſtræ finem facimus, idem præfecto Jacobo Regi in memoriam revocantes, quod a Prædeceſſoribus Noſtris commemoratum legimus iis Principibus, quos hujuſmodi facultate donabant, Tibi, Dilecte Filii, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Da-

Si confrontano le circoſtanze d'ambedue i caſi, e ſi trovano uniformi.

§. 13. Quanto fece il noſtro Predeceſſore Giulio III. verſo l'Imperadore Carlo V. tanto Noi intendiamo di fare, e facciamo colla Maeſtà di Giacomo III. Re della Gran Bretagna. Non poſſiamo ſapere la debolezza della compleſſione dell'Imperadore Carlo V. che fu atteſtata da Medici; ſappiamo bensì, che nacque nel 1500. e che eſſendo ſtato ſpedito il Breve di Giulio nel 1554. eſſo non eccedeva l'anno 54. quando l'ottenne. Gl'incomodi del noſtro Re Britanico ci ſono pur troppo noti, e ſappiamo, che ora è nell'anno 68. di ſua vita. Con tutta buona fede crediamo quanto ſcrivono gli Storici della pietà e divozione di Carlo V. Ma Noi non abbiamo biſogno di Storici, per ſapere l'illibato tenore di vita del noſtro Re Giacomo, la pietà, la divozione, ed il pubblico edificante eſempio, che dà a tutta Roma, vivendo come vive; eſſendone Noi teſtimonj di viſta.

Onde ſi accorda il deſiderato indulto.

Ella dunque, che ci ha eſpoſte le Regie premure, gli dica in nome noſtro, che colla noſtra Apoſtolica autorità, atteſe le cauſe poc'anzi eſpoſte, gli concediamo ben volentieri il poter comunicarſi, col conſiglio del ſuo Padre Spirituale, ancorchè dopo la mezza notte precedente abbia preſo qualche riſtoro per l'indigenza della ſua compleſſione. I Brevi de' noſtri Predeceſſori Giulio III. ed Innocenzio XIII. di ſopra riferiti, ed appartenenti alla preſente materia, finiſcono con una Paterna ammonizione ai Potentati, ai quali furono conceſſi, d'aver cura della propria ſanità, come troppo neceſſaria alla Repubblica Criſtiana. E mentre Noi ſiamo al fine di queſta noſtra lettera, ripetendo verſo il noſtro Re Giacomo quanto dai noſtri Predeceſſori è ſtato detto verſo gli altri Principi, a cui facevano ſimili conceſſioni, diamo a Lei l'Apoſtolica Benedizione.

Da-

Digitized by Google

Pont. A. XVI. Dat. 24. Martii 1756. Pont. XVI

Datum apud S. Mariam Majorem die 24. Martii 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

LVI. DEFINITUR AUCTORITAS

Tum Metropolitani Nationis Ruthenorum, tum Proto-Archimandritæ Ordinis S. Baſilii Magni ejuſdem Nationis, in Abbates, ſeu Archimandritas Monaſteriorum ipſius Ordinis: Aliaque ad hujuſmodi Abbates & Monachos Ruthenos pertinentia opportune ſtatuuntur:

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Procem. Pont. cura de Fidei puritate, ac diſcipl. integrit.

SUPER familiam Domini Cœleſtis Patris ordinatione conſtituti, ad omnes Nationes, & Gentes, quæ Catholica Societate continentur, ſollicitudinis noſtræ curas extendimus; quæque ad Religionis, ac Fidei puritatem, & Eccleſiaſticæ Diſciplinæ integritatem ubique ſervandam, pro diverſa regionum opportunitate, magis proficua fore proſpicimus, ea peculiari ſtudio ſovere, &, quantum in Nobis eſt, augere ac promovere non prætermittimus. Quapropter, quum ſatis compertum habeamus, Ordinem Monachorum Sancti Baſilii Magni, apud inclytam Ruthenorum Nationem, jampridem Catholicæ Romanæ Eccleſiæ inviolabili unitatis fœdere junctam, ſpiritualibus Eccleſiarum, & Populorum utilitatibus eximiam operam, aſſiduoſque labores, & antea ſemper impendiſſe, & adhuc laudabiliter impendere; officii noſtri partes eſſe duximus, ad ea, per quæ Ordo ipſe in proprio Inſtituto firmius conſiſtere, ac etiam felicioribus in dies incrementis augeſcere valeat, animum noſtrum intendere; comparatiſque neceſſariis rerum notionibus, ac ſæpius auditis tum Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium, tum aliorum Sedis Apoſtolicæ Miniſtrorum conſiliis, complura decrevimus & conſtituimus, quæ ad prædicti Ordinis, ejuſque Provinciarum, ac Monaſteriorum perpetuam ſtabilitatem & ordinatam tranquillitatem, nec non ad definienda & aſſerenda ejuſdem Superiorum jura, & Monachorum regimen ac diſciplinam, magis opportuna fore, & in Domino ſalubriter judicavimus.

Ordinis commendatio, nec non Pont. ſollicitudo de optimo illius regimine.

Quanta in id præſtiterit Pontifex.

§. 1. Jam enim uſque ab anno Domini 1744. pluribus præhabitis conſultationibus, editæ a Nobis fuerunt Litteræ Apoſtolicæ, quibus initium eſt: *Inter plures*, impreſſæ deinde in Bullarii Noſtri *Tom. 1. num.* 98., quibus potiſſimum unio Monaſteriorum omnium prædicti Ordinis S. Baſilii Ruthenorum, tam in Lithuania, quam in Polonia ſeu Ruſſia exiſtentium, in unam Congregationem ex duabus Provinciis coaleſcentem, de qua unione inter ipſius Ordinis Archimandritas & Profeſſores convenerat, per Nos approbata & confirmata fuit: Cumque ſuperiore anno 1743. habitum fuiſſet in

Anno 1756. Dat. 24. Martii 1756. Pont. XVI

Datum apud S. Mariam Majorem die 24. Martii 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

Civitate Dubnenſi Generale ejuſdem Ordinis Capitulum, ſub præſidentia Ven. Fratris Athanaſii totius Ruſſiæ Metropolitani, aſſiſtente etiam in eo Ven. quoque Fratre Georgio Epiſcopo Zenopolitano, quem tunc exiſtens Noſter, & Apoſtolicæ Sedis Nuntius in Poloniæ Regno conſtitutus, ad id ſubdelegaverat; hujuſmodi Capituli Generalis deliberationes atque decreta diligenter expenſa, ac per ſupradictas Litteras Noſtras partim approbata & confirmata, partim temperata, & reformata fuerunt. Quum vero indeciſa tunc temporis relicta fuerit quæſtio, utrum Abbates, ſeu Archimandritæ Monaſteriorum prædicti Ordinis, juriſdictioni Metropolitani, an potius Proto-Archimandritæ totius Congregationis, immediate ſubjecti eſſe deberent; propterea quod opportuna documenta ad eam quæſtionem dirimendam nondum allata fuerant; exhibita Nobis poſtmodum hujuſmodi documentorum ſerie, una cum copioſis allegationibus, quibus unaquæque ex contendentibus Partibus rationes & jura ſua fuſe deduxit; tandem die 23. Novembris elapſi anni 1755. coacta fuit coram Nobis nonnullorum Ven. Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Congregatio, cui etiam intereſſe voluimus Ven. Fratres, Albericum Archiepiſcopum Nicænum Almæ Urbis Gubernatorem, qui Apoſtolici Nuntii munere in præfato Poloniæ Regno plures annos laudabiliter perfunctus eſt, ac prædictum Georgium olim Epiſcopum Zenopolitanum, nunc autem Theodoſiæ Archiepiſcopum: Quorum omnium ſententiis auditis, non ſolum definita fuit quæſtio jamdudum pendens, utrum nimirum Abbates immediatæ Metropolitani, vel potius Proto-Archimandritæ juriſdictioni ſubeſſe debeant; opportuno quodam inito temperamento, quo & Regularis diſciplinæ conſervationi proſpiciatur, & minime recedatur ab obſequio, ac dependentia, quam Ordo S. Baſilii Magni Ruthenorum erga propriæ Nationis Metropolitanum innumeris atque ſolemnibus actibus ſemper profeſſus eſt: Verum etiam alia condita fuerunt decreta, ad conſulendum Animarum ſaluti, earumque ſpirituali curæ, & ad Divinum cultum promovendum, ut ex inferius afferendis perſpectum fiet, maxime idonea.

Quæſtio de ſubjectione Abbatum ſeu Archim. hactenus indeciſa.

Sedulo præmiſſo examine definitur, aliaque opportuna ſuperadduntur decreta.

§. 2. Primo itaque definitum atque decretum fuit, Abbates ſeu Archimandritas Monaſteriorum præfatæ Congregationis, immediatæ juriſdictioni Proto-Archimandritæ pro tempore exiſtentis ſubeſſe debere; ita tamen ut unuſquiſque eorum Inſtitutionem quidem a Metropolitano, Inſtallationem vero a Proto-Archimandrita ſuſcipere teneatur; Obedientiæ autem juramentum in Metropolitani manibus præſtent; cujus quidem juramenti formula ita concepta ſit, ut relationem habeat ad omnia, jura, conſtitutiones, & decreta ab Apoſtol. Sede emanata, & ſignanter ad ea, quæ in præcitatis, quarum initium eſt; *Inter plures*, & in præſentibus Noſtris Litteris continentur.

Abbatum ſeu Archimandritarum ſubjectio.

§. 3. Se-

Anno 1756.

Iiſdem jus vocis activæ & paſſivæ in Capitulis tribuitur.

§. 3. Secundo ſtatutum eſt, ut prædicti Abbates, ſeu Archimandritæ, in poſterum tam in Provincialibus ſuarum reſpective Provinciarum, quam etiam in Generalibus univerſæ Congregationis Capitulis, activi & paſſivi ſuffragii jure fruantur, ſervatis tamen, ac religioſe impletis iis, quæ circa Vocalium numerum decreta fuerunt in ſæpedicta Epiſtola: *Inter plures*; ita videlicet, ut in deſignato hujuſmodi numero Abbates ipſi includantur.

Proto-Archimand. jus viſitandi, & corrigendi aſſeritur.

§. 4. Tertio decretum fuit, Proto-Archimandritæ licitum fore, Abbates Regulares ſeu Archimandritas Monaſteriorum præfatæ Congregationis viſitare, atque etiam eos, in actu viſitationis hujuſmodi, quoties id exigat Monaſteriorum utilitas, ab officio ſuſpendere: reſervato tamen ſuſpenſis jure appellandi in devolutivo ad Metropolitanum, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatum; ac etiam appellandi in ſuſpenſivo ad eumdem, ſi forte Proto-Archimandrita in præfata viſitatione ad alias pœnas corporis afflictivas, aut infamiam irrogantes, contra prædictos Abbates proceſſerit.

Extra Viſitation. quomodo in cauſis gravior. procedat.

§. 5. Quarto, ſi extra Viſitationis actum Proto-Archimandrita procedere velit adverſus dictos Abbates, in cauſis graviorum & perſonalium criminum, quæ, ex juris præſcripto, depoſitionis pœna, vel alia corporis afflictiva, aut infamiam irrogante, punienda eſſent; decretum fuit, id aliter ab eo præſtari non poſſe, quam legitimo Proceſſu efformato, & una cum Conſultorio ſuo, collatis ſententiis, ſtatuendo quidquid in cauſa decernendum & pronunciandum exiſtimaverit; Ab illius autem ſententia, licitum & integrum fore appellationemetiam in ſuſpenſivo interponere ad prædictum Metropolitanum, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatum.

Ab illato per ipſum gravam. quomodo ſibi Mon. poſſint conſulere

§. 6. Quinto permiſſum fuit Monachis quibuſcumque, ſi forte gravamen ſibi aliquod a Proto-Archimandrita illatum fuiſſe contendant, recurſum habere ad Metropolitanum, tamquam prædictæ Sedis Delegatum, ſalva tamen ſemper Apoſtolicæ Nunciaturæ, ejuſdemque Sedis auctoritate.

Subſidiar. Monach. cooptatio ad curam Animar. vel in Cathedrales quomodo peragenda.

§. 7. His autem adjecta ſunt alia Decreta, quæ Animarum Chriſtifidelium ſalutem, eorumque ſpiritualem curam concernunt: quibus edicendis occaſionem & cauſam id præbuit, quod Nobis & Apoſtolicæ Sedi innotuit, ſæpe contingere, ut propter penuriam Sacerdotum Sæcularium Ritus Græco-Rutheni, neceſſario cogantur ejuſdem Nationis Epiſcopi, Monachos prædicti Ordinis ad gerendam Animarum curam evocare; ac etiam aliquando nonnullus ex iis ad inſerviendum Eccleſiis Cathedralibus arceſſere. Quod itaque ſpectant ad Monachos Animarum regimini præponendos, decretum fuit, ut, quoties è Clero Sæculari Sacerdotes ad id muneris idonei revera deficiant, non omittant Epiſcopi rem cum Proto-Archimandrita communicare, & cum ipſo agere, quo ſibi eos Monachos concedi obtineant, qui in regimine & adminiſtratione Eccleſiarum, quibus cura imminet Animarum, defectum ſuppleant Sæcularium Sacerdotum; utque hujuſmodi Monachi, in exercitio muneris ſibi concrediti, Epiſcopis ipſis ſubjecti eſſe debeant, eiſque rationem reddere de injuncti ſibi officii adminiſtratione: Ita ut quicumque Regulares ad animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, ut ſupra, aſſumpti fuerint, in iis, quæ ad utrumque hujuſmodi miniſterium pertinent, immediatæ Epiſcoporum juriſdictioni, viſitationi, & correctioni ſubeſſe debeant; nunquam vero animarum curam ſuſcipere poſſint, niſi antea opportunam eorumdem Epiſcoporum approbationem obtinuerint, quam quidem hi, prævio eorum examine circa idoneitatem, ſi id neceſſarium & expediens eſſe judicaverint, ipſi elargientur. Si autem aliquos ex Monachis ad inſerviendum Eccleſiis Cathedralibus aſſumi contingat, hos etiam decretum fuit, in iis, quæ Eccleſiarum hujuſmodi ſervitium, Divinumque cultum reſpiciunt, prædictorum Epiſcoporum juriſdictioni ſubeſſe debere.

Pont. A. XVI.

Epiſcop. in eos juriſdictio.

Iterata prædictorum confirmatio.

§. 8. Quas quidem omnes Reſolutiones, ut ſupra, captas, Nos tunc approbavimus; & nunc iterum, prævia confirmatione ſupra citatæ Conſtitutionis Noſtræ: *Inter plures*, quoad ea omnia, quæ iiſdem reſolutionibus hucuſque relatis contraria non ſunt, præſentium Litterarum Noſtrarum tenore, eas approbamus & confirmamus, atque omnimodæ executioni mandari volumus & ſtatuimus.

Novę propoſitæ inſtantiæ definitio ob res incompert. ampliatur

§. 9. Quum vero poſt præmiſſarum quæſtionum examen, atque definitionem, expoſitum Nobis fuerit, nonnulla exſtare Monaſteria, gubernari olim ſolita per Abbates, qui inibi ad nominationem Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Poloniæ Regis, Magni Ducis Lithuaniæ pro tempore exiſtentis, ſeu etiam aliorum inferiorum Patronorum, conſtituebantur; eaque nunc a Superioribus, & Monachis Provinciæ Lithuaniæ, in ſimplices Superioratus converſa fuiſſe; Nobiſque proinde ſupplicatum fuerit, ut hujuſmodi Monaſteria in priſtinam Abbatiarum dignitatem reſtitui, ac debita Patronatus jura ſuper illis, tum Regiæ Majeſtati, tum aliis inferioribus Patronis, illæſa manere juberemus; providentes præterea, ut quoties hujuſmodi Abbatias vacare contingat, earum adminiſtratio ad Metropolitanum deferatur, ſeu ad Ordinarium Loci, in cujus Diœceſis finibus Monaſteria ipſa conſiſtunt donec legitima per Patronos præſentatio expleta fuerit; Nos, qui ex una parte certam, atque diſtinctam de præmiſſis ſcientiam non habemus, ex alia vero promptos atque paratos Nos eſſe profitemur ad jus ſuum unicuique reddendum; omnibus & ſingulis, qui in hujuſmodi negotio jus aliquod ſibi competere, ſeu quavis ratione id ſua intereſſe putabunt, denunciamus, ac reſpective injungimus, ut fundamenta jurium, quæ ſuper qualibet ex ſupradictis Abbatiis ſibi aſſerunt, Noſtro & Apoſtolicæ Sedis Nuntio diſtinctim exhibeant: eidem vero nunc & pro tempore exiſtenti Apoſtolico Nuntio committimus, ut monumenta omnia, quæ tum ab iis, qui hujuſmodi Monaſteriorum Patronatum ſibi vindicare intendant, tum ab aliis, qui eorumdem libertatem propugnare conentur, ſibi fuerint exhibita, ad Nos, & Sedem Apoſtolicam tranſmit-

Atque interim opportuna colligi, tranſmittique documenta præcipit.

ſmit-

Digitized by Google

ſmittat, ut, omnibus viſis atque perpenſis, ſive a Nobis, ſive a Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, tam circa aſſerta nominandi ſeu præſentandi jura, quam ſuper vacantium hujuſmodi Abbatiarum, & Monaſteriorum adminiſtratione, prout juſtum fuerit, definiatur, & opportune provideatur.

Fides aſleritur exemplis.

§. 10. Volumus autem, ut præſentium Litterarum exemplis, etiam typis impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides ubique, in judicio & extra illud adhibeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. 30. Martii 1756. Pont. 16.

Datum apud S. Mariam Majorem die 30. Martii 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

SPOLIA PRÆLATORUM

LVII.

Neapolitani Regni, jam pridem ab Innocentio XII. Eccleſiis, quibus iidem præſuerunt, applicata, ut in deſignatos uſus erogentur, novis ſuperadditis cautionibus, providetur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procem. Aſſidua Pontific. cura in ſublevandis Eccl. indigentiis.

PASTORALIS ſollicitudo, qua Prædeceſſores Noſtri Rom. Pont. indigentium Eccleſiarum neceſſitatibus occurrere, eaſque, collatis etiam in id Apoſtolici Ærarii redditibus, ſublevare pro viribus ſtuduerunt, Nobis una cum reliquis ſupremi Pontificatus Officiis impoſita, animum Noſtrum impellit, ut providas leges in eum finem ab ipſis Prædeceſſoribus Noſtris ſtatutas, quæ temporum decurſu, ob impedimenta poſtmodum objecta, & fraudes malitia hominum excogitatas, eaſque in pravam conſuetudinem generaliter inoleſcentes, ad propoſitum utilitatis fructum inefficaces evaſiſſe deprehenduntur, præſenti rerum conditioni attemperemus, noviſque ſuperadditis ſanctionibus ita roboremus, ut remotis obſtaculis, opportunum earumdem Eccleſiarum decori ac dignitati ſubſidium per Apoſtolicæ Sedis largitatem allatum fuiſſe lætemur.

Innoc. XII. Conſtitutio de Spoliis Prælator. Neapolit. Regni, ipſarum Eccleſiis applicandis.

§. 2. Alias ſiquidem fel. record. Prædeceſſor Noſter Innocentius Papa XII. paterna miſeratione conſiderans inopiam complurium Eccleſiarum Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, aliarumque, quibus Prælati inferiores, ſeu Dignitates, juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſeu Ordinariorum jura habentes, præſunt, in Regno Neapolitano exiſtentium, per ſuas litteras Apoſtolicas, incipientes *Inſcrutabili*, datas apud S. Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ 1694. III. Kalendas Februarii Pontificatus ſui anno III., jus illud, quod Cameræ Apoſtolicæ ex antiqua conſuetudine, & in vim plurium Apoſtolicarum Conſtitutionum competebat, percipiendi videlicet, exigendi, & aſſequendi poſt obitum cujuslibet ex Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Prælatis inferioribus dicti Regni, quaſcumque pecunias, res, jura, & bona, etiam ſtabilia, per eos ex redditibus, fructibus, & proventibus ſuarum Eccleſiarum acquiſita, Spolia nuncupata, nec non fructus naturales a ſolo ſeparatos, & civiles ex præfatis redditibus tempore mortis exactos, & etiam inconſumptos, & incommixtos, ab eadem Camera Apoſtolica abdicavit, & ſeparavit; volens ut ſuceſſivis temporibus præmiſſa omnia & ſingula, ad antedictas Archiepiſcopales, aliaſque Cathedrales, & reliquas, quibus decedentes Archiepiſcopi & Epiſcopi, ſeu Prælati inferiores præſuerunt, illiſque non indigentibus, ad Parochiales Eccleſias eorum regimini commiſſas, omnino ſpectarent, & ad earum favorem, beneficium & utilitatem cedere, converti, ac erogari deberent; relicta decedentibus Præſulibus facultate deſignandi uſus, in quos hujuſmodi Spolia, pro utilitate & commodo earumdem Eccleſiarum, eroganda cenſerent; quod ſi ab ipſis præſtitum non fuiſſet, id ipſum ab eorum Suceſſoribus, cum ſuorum Capitulorum ſcientia & conſilio, fieri permiſit; quemadmodum latius videre eſt in illius citata Conſtitutione, per quam nihil aliud ex præmiſſarum Eccleſiarum redditibus, quam fructus pendentes, ſeu inexactos, favore dictæ Cameræ Apoſtolicæ reſervavit.

A Bened. XIII. in favorem earumd. Eccleſiar. declarat.

§. 3. Poſtmodum vero ſan. mem. Benedictus PP. XIII. ſimiliter Prædeceſſor Noſter, ad tollendas nonnullas controverſias ſuper hujuſmodi Innocentianæ Conſtitutionis intelligentia & executione exortas, per ſimiles ſuas Apoſtolicas litteras, quarum initium eſt: *Sacroſancti Apoſtolatus Officium*, editas anno 1724. v. Idus Julii, Pont. ſui anno I., ſtatuit & declaravit, eamdem Innocentii Conſtitutionem ſuum integrum & plenarium effectum ex tunc in poſterum in præfato Regno Neapolitano ſortiri, ac perpetuo obtinere debere, etiam in caſibus, quibus memoratos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & inferiores Prælatos, extra fines Eccleſiarum, & Diœceſum, apud quas perſonalem reſidentiam facere tenebantur, obire contingeret; nolens videlicet, præfatas Archiepiſcopales, aliaſque Cathedrales, ſeu Abbatiales, aut Parochiales Eccleſias, quarum favor, utilitas, & beneficium memorato Innocentio Pontifici in primis propoſitum fuerat, detrimentum ullum vel damnum accipere, ex eo quod earum Præſules extra debitum reſidentiæ locum ex hac vita decederent; aliaque pro earumdem Eccleſiarum utilitate decrevit & ſanxit, quæ in præfatis ipſius litteris latius continentur.

Iterata ejuſdem Pontificis adverſus pravas Innocent. Conſtit. interpret. declarat.

§. 4. Subinde autem, accepto quod aliqui, ad præmiſſas Innocentii, ſuaſque Apoſtolicas Sanctiones eludendas, propoſitoque effectu fraudandas, humana ſuadente cupiditate, aſſerere non dubitabant, licitum ſibi eſſe, de bonis & juribus ex redditibus Eccleſiarum ſuarum acquiſitis, ſeu provenientibus, inter vivos diſponere, eaque donare, ſeu aliter alienare & diſtrahere, reſervatis ſibi quamdiu in humanis egiſſent, hujuſmodi bonorum fructibus, ſeu uſu, & commo-

 di-

ditate earum rerum, quas donatione, vel alio contractu inter vivos nuncupato, a ſe abdicaſſent; idem Benedictus Prædeceſſor per alias ſuas litteras in forma Brevis incipientes: *Romanum decet Pontificem*, datas apud Sanctam Mariam Majorem die 12. Octobris MDCCXXVI. Pont. ſui anno III., cnnfirmatis iiſdem Conſtitutionibus, ejuſmodi pravam interpretationem, & corruptelam reprobavit, damnavit, ac de medio ſuſtulit; cavens ne in praxim deduci pnſſet, vel, ſi forſan deduci contingeret, ne quid detrimenti afferret Eccleſiis, quibus juxta Innocentianam, ſuamque præcedentem Conſtitutionem, bona ex præmiſſis reditibus acquiſita, aut provenientia, applicari debuiſſent.

Una Pont. mens, inopia Eccl. ſublevanda.

§. 5. Porro perſpicuum eſt, memoratos duns Prædeceſſores Noſtros omni commendatione digniſſimos, dum ab Apoſtolicæ Cameræ reditibus, & proventibus id ſepararunt, & abdicarunt quo ipſa jam pridem pacifica poſſeſſione fruebatur, nil aliud ſpectaſſe, quam ut prædictarum Eccleſiarum inopiæ & indigentiis conſulerent. Et Nns quidem non ſnlum relatas eorum Conſtitutiones plena, ut par erat, executione ſervavimus; ſed illud præterea affirmare poſſumus, Noſtrum pro tempore exiſtentem Theſaurarium Generalem, qui ſingulis bebdomadis bis ad audientiam Nnſtram accedit, vix unquam ab ea receſſiſſe, quin, expoſita Nnbis, ac ſufficientibus documentis comprobata tenuitate atque inopia cujuslibet Eccleſiæ Archiepiſcopalis, ſeu Epiſcopalis, atque adeo cujuslibet Eccleſiaſtici Beneficii, per Antiſtitis ſeu Rectoris obitum vacantis, Noſtrum ſecum tulerit aſſenſum, vel potius mandatum, ut ex inexactis, ſive pendentibus earum fructibus, ad Cameram Noſtram Apoſtolicam indubie pertinentibus, non exiguam partem, ſeu pecuniarum ſummam, in earumdem Eccleſiarum utilitatem, & beneficium erogandam, Noſtro nomine relaxaret, Et tamen his omnibus præſtitis, ſatis conſtat, Eccleſias priſtina ſemper inopia ſordeſcere, eademque indigentia laborare.

Amplinris in id ipſum Pont. liberalitatis conteſtatio.

Querelæ adverſus ſubcollectores Spolior. Cameræ olim propoſitæ.

§. 6, Quo tempore in Regno Neapolitano colligendnrum Spnlinrum uſus vigebat, atque hujuſmodi Cameræ Apoſtolicæ jus exercebatur per Subcollectores, & Commiſſarios inibi conſtitutos, qui res & bona ex Eccleſiarum reditibus acquiſita, & provenientia, pro eadem Camera capiebant; incuſabantur hi, quod ad ipſius Cameræ jura in tuto collocanda, viventibus adhuc, licet ægrotantibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, aliiſque Prælatis, auferrent uſum & commoditatem ſuarum rerum, etiam earum, quæ tunc maxime ipſis neceſſariæ erant. Quod utrum vere ab illis fieret, Nos ignoramus; hoc unum ſcientes, quod ſi quid talia attentaſſet, contra expreſſam mentem, & manifeſta mandata Theſaurarii Generalis ejuſdem Cameræ Apoſtolicæ ſe geſſiſſet; ut ex Edictis & Ordinationibus ad recte moderandam hujuſmodi Miniſtrorum Cameralium agendi rationem in hac ipſa Spoliorum materia jam uſque ab eo tempore promulgatis, & typis impreſſis, quilibet agnoſcere pnterit. Illud quidem compertum habemus, præfatum Innocentium Prædeceſſorem, in ſua citata Conſtitutione *Inſcrutabili*, qua Epiſcoporum & Præſulum Spolia Neapnlitani Regni Eccleſiis addixit, diſerte caviſſe, ne hujuſmodi Eccleſiarum Capitula & Canonici prædictos Antiſtites ſeu Prælatos viventes, quantumvis ægrotantes, & in extremis conſtitutos, ſuarum rerum commodo, uſu, & poſſeſſione ſub quncumque prætextu privare, neve illos, illiſque inſervientes quoqno modo perturbare, ſeu moleſtare præſumerent; & quidquid pro rerum hujuſmodi deſcriptione & aſſecuratione, ſeu prn Eccleſiarum commodo & utilitate, agendum eſſet, id omne poſt eorumdem Antiſtitum & Prælatorum mortem exequendum decreviſſe. Et nihilominus ex fide dignorum teſtimnnio ſatis ſuperque Nobis innntuit, hujusmodi interdictum, atque Decretum nequaquam ſervari; ſed Eccleſiarum Capitula & Cannnicos, alioſque, quibus jus eſt, pro ipſis Eccleſiis, & in earum commodum, memorata Spolia curare, viventibus adhuc Præſulibus, ab occupandis eorum rebus & bonis non abſtinere, ac etiam enrum familiaribus negotium ſæpe faceſſere.

Nunc contra Capitula, alioſque, quibus Spolior. cura delegata, reguruntur.

§. 7. Cupientes igitur, quantum in Nobis eſt, hujuſmodi abuſus & incommoda removere, ſimulque Eccleſiarum jura, nnn minus ad Noſtræ, quam ad prædictorum Innocentii, & Benedicti Prædeceſſnrum mentis executinnem, congruis adhibitis cautionibus, ſarta tecta ſervare; motu proprio, & certa ſcientia, per hanc Noſtram perpetun valituram Conſtitutionem, omnibus & ſingulis Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, aliarumque inferinrum Eccleſiarum in prædicto Regno Neapolitano exiſtentium, tam ſcilicet earum, quæ libere per Nos & Romanum Pnntificem pro tempore exiſtentem, quam quæ ad Regiam nominationem cnnferri ſolent, Capitulis, Cannnicis, ſeu aliis, ad quos, pro ſæpedictorum Spnlinrum applicatione in Eccleſiarum commodum & favorem, earum nomine, advigilare ſpectat & pertinet, diſtricte inhibemus, ne quidquam attentare, aut omnino moliri audeant, viventibus adhuc Eccleſiarum Præſulibus, quantumvis gravi morbo affectis, ſuper rebus & bonis per eos acquiſitis ex earumdem Eccleſiarum reditibus, etiam ſub ſpecie & obtentu illas & illa ſequeſtrandi, aut aſſecurandi; neve ipſorum Antiſtitum & Prælatorum adhuc viventium dnmeſticns, familiares, alioſque ipſis inſervientes, quocumque ſimiliter prætextu, vexare aut mnleſtare præſumant; neque enim ferendum eſt, ut Sacri Paſtores rerum ſuarum uſu & commnditate priventur, vel alia ratione tunc animo perturbentur, quum maxime omnis generis ſubſidiis juvari opus habent, ut & ægritudinis dolores levius tolerare, & ſi ita Deo placuerit, in pace Chriſti requieſcere valeant.

Nova ad hæc tollenda incommoda proviſio.

Viventibus Præſulibus, Canonici, Capitula, aliique, quibus Spolior. applicandorum cura, quidquam attentare prohibeotur.

§. 8. Quoniam vero ad id agendum, quod contra Innocentianæ Conſtitutionis Sanctionem fieri compertum eſt, ea ratio ſeu cauſa prætexi ſnlet, quod caveri neceſſe ſit, ne dum Præſul æger decumbit, occultentur illius res, atque diſperdantur; quodque huic periculo non aliter occurri poſſit, quam ſi res ipſæ, ægrotante Præſule, nec dum e vi-

Eccl. indemnitas Vicario Generali Præſulis ægrotant. demandatur.

vis

vis ſublato, ſequeſtrationi ſubjectæ in tuto collocentur; idcirco volumus, atque ſtatuimus, ut quoties agatur de rebus, quæ diſperdi facile, occultatique poſſint, Vicarius Generalis Præſulis ægrotantis hujuſmodi res univerſas in uno pluribuſque cubiculis concludat, ſeu eaſdem in conſuetis cubiculis diſpoſitas relinquens, eubicula ipſa clavibus obſerata, Epiſcopali ſigillo communiat, præſentibus duobus Sacerdotibus ejuſdem Vicarii arbitrio eligendis, qui occluſionis & impreſſionis ſigni teſtes ſint, adhibitoque Notario publico, qui ſuper præmiſſis omnibus legale Inſtrumentum conficiat.

Demortui Præſulis Spolia quomodo, & a quibus deſcribenda, & cuſtodienda.

§. 9. Poſtquam vero Præſul ex hac vita migraverit, tunc claves obſignatorum cubiculorum a præfato Vicario Generali tradendæ erunt Vicario Capitulari, & Canonicis ad id a Capitulo deputatis, per actum ſolemnem coram iiſdem Teſtibus explendum, & a Notario ſimiliter litteris conſignandum. Quo facto, onus erit hujuſmodi Vicarii Capitularis, & Canonieorum, exactam rerum omnium deſcriptionem, ſive Inventarium, ſine mora incipere, & continenter uſque ad finem urgere; eoque rite confecto, unum aut plures eligere Peritos, qui juxta artis ſuæ regulas, uniuſcujuſque rei in Inventario deſcriptæ pretium definiant, idque ipſum ſcripto mandantes, ſubſcriptis proprio charactere nominibus teſtatum relinquant. Verum his omnibus abſolutis, nequaquam licebit rem ullam in defuncti Spolio repertam vendere, aut alia ratione alienare, niſi poſtquam Eccleſiæ de novo Paſtore, ſeu Rectore proviſum fuerit, atque hic ejuſdem Eccleſiæ poſſeſſionem adeptus erit; exceptis tantummodo iis rebus, quæ ſine certo detrimento, aut diurno impendio ſervari non poſſent; quas nempe, prævio ejuſdem Vicarii Capitularis decreto, pro juſto pretio diſtrahere licebit; ea lege, ut pecunia exinde redacta, apud ſacram Ædem, quatenus adſit, alioquin apud idoneum, probatumque Depoſitarium deponatur, cum cæteris deinde pecuniis unienda, quæ ex aliarum rerum venditione conficientur.

Quænam illico diſtrahi valeant.

Quæve ſint, adusque captam a novo Præſule poſſeſſionem aſſervanda.

§. 10. Reliquæ autem hujuſmodi res, quarum diſtractio, atque venditio, ut præfertur, non prius fieri debebit, quam novus Præſul Eccleſiæ poſſeſſionem apprehenderit, ita, uti ſuperius præceptum eſt, deſcriptæ & æſtimatæ, in uno aut pluribus Epiſeopalis Palatii cobiculis obſeratis, & Vicarii Capitularis ſigillo obſignatis, aſſervari debebunt, Notario claves apud ſe cuſtodiente; qui eas tunc demum exhibere debebit, quum novus Præſul Eccleſiæ datus, illius poſſeſſione capta, hujuſmodi cubicula coram ſe, vel legitimo Procuratore ſuo reſerari poſtulaverit; id quod ſimiliter per actum ſolemnem ab eodem Notario rogandum, prævia ſignorum recognitione, ac præſentibus Vicario Capitulari & Canonieis præſatis, iiſdemque accitis teſtibus, explendum erit.

Diſtract. methodus nec non applicat. retractæ exinde pecuniæ.

§. 11. Denique apertis hac ratione cubiculis, procedendum erit ad venditionem rerum in Defuncti Spolio repertarum, juxta pretium iiſdem a Peritis conſtitutum; idque, ad formam in præcitatis Innocentii, & Benedicti Prædeceſſorum Conſtitutionibus præſcriptam, pro neceſſitatibus, & reſtaurationibus Eccleſiarum Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, ſive Abbatialium, hiſque non indigentibus, in Parochialium Eccleſiarum beneficium, & utilitatem omnino erogandum erit; ea tamen lege, ut liceat Archiepiſcopo, ſive Epiſeopo, aut Prælato recens electo, res illas, quas ſibi uſui fore conſpexerit ex aliarum vendeodarum cumulo ſeligere ac retinere, ſoluto tamen pretio, ut ſupra, per Peritos definito; quum nimis incongruum ſit, ut novus Præſul ad Eccleſiæ gubernium accedens, exhauſtam penitus domom inveniat, diſtractamque ſuppellectilem, & alia domeſticis uſibus neceſſaria, quæ ipſe pro eodem pretio, quo aliis divendita ſunt, ſibi comparare potuiſſet.

Conciliaris ſanctio de redditione Rationum per Offic. Sede Vacante conſtitutos novo Præſuli exhibenda.

§. 12. Porro Concilium Tridentinum *ſeſſ. 24. cap. 6. de Reform.* ſtatuit & decrevit, ut quilibet Epiſcopus ad vacantem Eccleſiam promotus, ab Oeconomo, Vicario, & aliis quibuſcumque Officialibus & Adminiſtratoribus, a Capitulo, Sede vacante, conſtitutis, ratiooem exigat officiorum, juriſdictionis, & adminiſtrationis per eos geſtæ; & ſi quid eos in officio ſeu adminiſtratione deliquiſſe compererit, in eoſdem animadvertere poſſit; quantumvis antea ipſi Capitulo, vel deputatis ab eo, rationes reddiderint, & abſolutionem ſeu liberationem ab iis obtinuerint. Huic itaque Conciliari Sanctioni inhærentes, Nos etiam cuilibet Antiſtiti aut Prælato ad prædicti Regni Eccleſias in poſterum recens promoto, injungimus & mandamus, ut diligenter inquirat atque cognoſcat, an a Vicario Capitulari, & aliis a Capitulo deputatis, quæcumque hac Noſtra Conſtitutione ſtatuta ſunt, debitæ executioni mandata fuerint; & ſi quid forte in aliquam ejus partem commiſſum, omiſſumve deprebendet, delinquentes pro modo culpæ punire non prætermittat; illius præterea conſcientiam onerantes, ut ſumma cura, & ſollicitudine advigilet, quo pecunia ex Prædeceſſoris Spolio confecta, in Eccleſiarum, quibus addicta fuerit, indigentias ſublevandas fideliter erogetur.

Ad Spol. Adminiſt. protrahit. novoque Præſuli commendatur.

Præmiſſorum confirmatio.

§. 13. Atque ita per omnes Ecelefias præſati Regni, quæ in primodicti Innocentii Prædeceſſoris Conſtitutione comprehenſæ fuerunt, ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus obſervari volumus & præcipimus: atque ad præſentis Noſtræ Conſtitutionis formam, & non aliter, in omnibus & ſingulis præmiſſis, per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardioales, etiam de latere Legatos, ejuſdemque Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis Sedis & Cameræ prædictarum Officiales atque Miniſtros, & alios quoſcumque quavis auctoritate & poteſtate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicandum, definiendumque decernimus; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his, a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter coontigerit attentari.

Derogat. contrariis

§. 14. Non obſtantibus præmiſſis Innocentii, & Benedicti Prædeceſſorum, quatenos præſenti haud penitus congruant, aliiſque

ANNO 1756. Apoſtolicis, ſeu in Provincialibus Conciliis, aut Diœceſanis Synodis ejuſdem Regni, editis Conſtitutionibus & Ordinationibus; nec non Eccleſiarum, & Capitulorum hujuſmodi, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, decretis, uſibus, ſtylis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & exemptionibus, quavis etiam Apoſtolica auctoritate, in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, ac etiam pluries approbatis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, eorum tenores & formas pro ſufficienter expreſſis, ac etiam inſertis habentes, ad præmiſſorum effectum, pleniſſime derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Exempl. auctoritas. §. 15. Volumus autem, ut præſentium litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra illud habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi originaliter exhibitæ forent aut oſtenſæ.

§. 16. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Noſtrarum prohibitionis, & interdicti, mandati, ſtatuti, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. PONT. A. XVI. Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſexto, Quarto Kalendas Maii, Pontificatus Noſtri Anno Sextodecimo. Dat. 28. Aprilis 1756. Pont. 16.

J. Card. Pro-Datarius.
D. Card. Paſſioneus

VISA
De Curia J. C. Boſchi.
Loco † Plumbi.

L. Engenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

LVIII. DEMOMSTRATUR

Congruentia ex Sacrorum Canonum præſcripto iterum inaugurandi Bononienſem Metropolitanam Eccleſiam; munuſque Conſecrationis Pontificio nomine peragendæ Cardinali Archiepiſcopo delegatur.

Dilecto Filio Noſtro Vincentio Cardinali Malvetio Archiepiſcopo Bononienſi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Procem. a recenſendis cauſis, quæ ad ſcribend. impulere. JAM inde a primis annis, cum Bononienſem Eccleſiam Archiepiſcopali munere ſuſcepimus adminiſtrandam, reſcientes, dedicatum non fuiſſe Altare extructum intra Cappellam Gentis Boncompagniæ, quam a fundamentis reſtituerat proximus Deceſſor Noſter bonæ mem. Jacobus Card. Boncompagnius, atque pretioſis marmoribus, lectiſſimiſque picturis elegantiſſime ornarat, noſtri muneris eſſe cenſuimus, uti maxime decuit, memorati Altaris dedicationem peragere. Haud multos poſt annos, ex illius exemplo, quantulum quidem in Nobis fuit, extructo per Nos intus Metropolitanam Divi Petri Eccleſiam amplo Sacello, in quo Euchariſticum Sacramentum perpetuo aſſervatur, eoque marmoribus, ære, ac inſignibus picturis ornato, ejuſdem quoque Sacelli Altare ſacravimus, ea plane adhibita Eccleſiaſtica pompa, quæ, ut mox ſupra innuimus, ad inaugurandum Altare Cappellæ Boncompagniæ fuerat adhibita. Ea autem occaſione Noſtram evulgavimus Inſtitutionem inter cæteras latinæ editionis 67. meminimuſque in ea Nos aſſeruiſſe, rectum vi-

SI DIMOSTRA CONFORME LVIII.

Alla diſpoſizione de' Canoni, che ſi venga ad una nuova conſagrazione della Metropolitana di Bologna, e ſi deputa il Cardinale Arciveſcovo a farne la funzione a nome di Sua Santità.

Dilecto Filio Noſtro Vincentio Cardinali Malvetio Archiepiſcopo Bononienſi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

NE' primi anni del noſtro governo della Chieſa di Bologna in qualità d'Arciveſcovo, non eſſendo ſtato conſecrato l'Altare della Cappella della Famiglia Boncompagni, riedificata, e nobilmente adorna con ricchi marmi e nobili pitture dal noſtro immediato degno Predeceſſore Cardinale Giacomo Boncompagni, ci credemmo obbligati a fare, come facemmo con tutta l'Eccleſiaſtica decenza, la Conſecrazione del predetto Altare. Ed alcuni anni dopo, ſeguitando il di lui eſempio, per quanto comportarono le noſtre deboli forze, avendo Noi con marmi, bronzi, e ragguardevoli pitture fatta la gran Cappella, che è nella ſteſſa Metropolitana di S. Pietro, nella quale ſi conſerva fiſſamente il Venerabile, facemmo altresì la Conſecrazione dell'Altare della detta Cappella con tutta quella pompa Eccleſiaſtica, con cui fu fatta la Conſecrazione dell'Altare della Cappella Boncompagni, come poc'anzi ſi è accennato. Ed avendo nella detta congiuntura pubblicata una noſtra Notificazione, che è la LXVII. nell'edizione Latina, ci ricordiamo d'ave- Eſordio dalla eſpoſizione dei motivi, che han dato impulſo a ſcrivere.

Digitized by Google

d' avere in eſſa detto, che ſembrava ben fatto e conveniente il fare la Conſecrazione della Chieſa Metropolitana di S. Pietro, in cui ſono le dette due Cappelle, e ci eſibimmo ancora di farla, quando foſſero ſopraggiunte alcune circoſtanze eſpreſſe nella ſopradetta Notificazione. E queſto è quello, che ora ci muove a ſcriverle queſta noſtra lettera; acciò a Lei, ed a tutti gli altri ſia nota la cagione, che ci muove ad ordinare la Conſecrazione della Chieſa, incaricando alla ſua degna Perſona, che è tutta zelo per l'onore di Dio, e pe'l decoro Eccleſiaſtico, il farla in nome noſtro, come abbaſſo diraſſi.

Opinione dei Canoniſti quanto alla Conſecrazione della Chieſa, di cui v' è dubio ſe ſia mai ſtata conſacrata.

§. 1. E dopo ciò, entrando come ſuol dirſi in materia, ed inſegnando comunemente gl' Interpreti del Diritto Canonico, che ſi conſagri quella Chieſa, della quale ragionevolmente ſi può dubitare, ſe ſia ſtata mai conſecrata, deeſi in primo luogo vedere, ſe l' aſſioma, o ſia la ſentenza, ſia ben appoggiata, ed abbia il ſuo ſtabile fondamento; ed in ſecondo luogo deeſi vedere, ſe nel caſo preſente ſi poſſa ragionevolmente dubitare, che la noſtra Chieſa Metropolitana di S. Pietro ſia ſtata mai conſecrata.

Sentenza della Chioſa favorevole alla Conſecrazione abbracciata dagli Autori.

§. 2. La Chioſa Canonica, la di cui autorità deve avere il ſuo peſo, chiaramente inſegna, che, dubitandoſi della Conſecrazione, la Chieſa ſi conſagri. Così eſſa inſegna *nel Can. Eccleſiæ, de Conſecrat. diſt.* 1. ed ecco le di lei parole: *Docetur, quibus caſibus Eccleſiæ ſunt reconſecrandæ: unus, quando dubitatur de Conſecratione.* Il che anche ripete *nel Cap. Propoſuiſti, de Conſecrat. Eccleſ.* ed ecco le di lei parole *Nota, quando Eccleſia debet conſecrari: primo ſi dubitatur, an ſit conſecrata.* Sarebbe aſſai facile il cumulare Autori, che ſenza verun eſame ſi fanno ſeguaci della Chioſa, e che uguagliando la Conſecrazione della Chieſa al Batteſimo, che ſi dà a quelli, che entrano nel grembo della Santa Romana Chieſa, inſegnano, che, ſiccome dubitandoſi ragionevolmente, ſe a taluno ſia ſtato conferito il Batteſimo, ſe gli amminiſtra *ſub conditione*; così, ragionevolmente dubitandoſi della Conſecrazione della Chieſa, la ſteſſa ſi fa parimente *ſub conditione*. Ma, quando a queſti tali ſi domandaſſe, ſopra qual teſto Canonico, o qual monumento di pubblica autorità s' appoggiano queſte loro franche aſſerzioni; non ſarebbe gran coſa, che ſi ritrovaſſero imbarazzati.

Di quanta autorità ſiano i Canoni in ciò allegati.

§. 3. Noi abbiamo notizia del teſto *nel Can. Solemnitater, de Conſecrat. diſt.* 1. ove così ſi legge: *De Eccleſiarum Conſecratione quoties dubitatur, & nec certa ſcriptura, nec certi teſtes existant, a quibus Conſecratio ſciatur, abſque ulla dubitatione ſcitote eas eſſe conſecrandas: nec talis trepidatio facit iterationem: quoniam non monſtratur eſſe iteratum, quod neſcitur factum:* ed abbiamo ancora notizia dell' altro teſto *nel Can. Eccleſiæ, de Conſecrat. nella ſteſſa diſt. 1. Eccleſiæ, vel Altaria, quæ ambigua ſunt de Conſecratione, conſecrentur:* e ſappiamo, che queſti ſono i teſti Canonici allegati dai predetti Autori. Ma, ſe il Canone *Solemnitates*, non è, che una lettera certamente apocriſa del Pontefice Feli-

videri, congruumque, ut Metropolitana Sancti Petri Eccleſia, in qua præfatum utrumque Sacellum ſitum eſt, ſolemni ritu inauguraretur, Noſque Sacræ peragendæ functioni obtulimus, quoties quædam ſuperacceſſiſſent conditiones, in præindicata Inſtitutione noſtra expreſſæ: Eſtque hoc illud, quo nunc impellimur has ad te dare litteras; ut tibi perſpicua ſit, ceteriſque omnibus cauſa, quæ Nos adducit ad Eccleſiæ Conſecrationem præcipiendam, mandantes tibi egregio Præſuli, Divini honoris, Eccleſiaſticique decoris ſtudioſiſſimo, ut Noſtro nomine functionem abſolvas, quemadmodum inferius ſubjungetur.

Canoniſt. ſententia de conſecranda Eccleſia, de cujus conſecratione ambigitur.

§ 1. Ex his autem, propius, ut ajunt, ad rem accedendo, cumque Canonici juris Interpretes vulgo edoceant, eam oportere dicari Eccleſiam, de qua juſta ſubſit dubitatio, an fuerit unquam ſolemni ritu dicata, illud primo inquirendum, an hujuſmodi axioma, vel potius ſententia, ſatis valido ſit fundamento innixa; exindeque diſpiciendum, num in hujuſce caſus hypotheſi, poſſit merito addubitari, fuiſſe unquam noſtram Divi Petri Metropolitanam Eccleſiam ſolemniter conſecraram.

Conform. Gloſſæ Sententia ab Auctoribus paſſim recepta.

§. 2. Gloſſa Canonica, cujus non levis non debet eſſe auctoritas, aperte docet, quoties de præexiſtenti conſecratione ambigatur, Eccleſiam conſecrari oportere. Id ita habet *in Can. Eccleſiæ, de Conſecrat. diſt.* 1. cujus en verba: *Docetur quibur caſibus Eccleſiæ ſunt reconſecrandæ: unus, quando dubitatur de Conſecratione.* Quæ repetit quoque *in Cap. Propoſuiſti de Conſecrat. Eccleſ.* cujus hæc ſunt concepta verba: *Nota, quando Eccleſia debet conſecrari: primo, ſi dubitatur, an ſit conſecrata.* Perfacile eſſet plurimos cumulare Doctores, qui nulla præmiſſa diſquiſitione Gloſſam ſectantur, quique Eccleſiæ conſecrationem comparantes cum Baptiſmate miniſtrando venientibus ad Sanctæ Romanæ Eccleſiæ gremium, tradunt, quemadmodum ubi jure ambigitur an quiſquam fuerit Baptiſmalibus aquis ablutus, ſacro ipſo lavacro *ſub conditione* abſtergitur; ita, dum juſta ſubeſt de Sacrarum ædium conſecratione dubitatio, eandem eſſe *ſub conditione* peragendam. Verum ſi ex his ſciſcitari contigeret, cuinam textui Canonico, vel publicæ auctoritaris monumentu fidentiores iſtæ ipſorum aſſertiones innitantur, perfacile eſſet, haud exiguis eoſdem difficultatibus implicari.

Allator. in id Can. auctoritas quanta ſit.

§. 3. Perſpectus eſt Nobis textus *in Can. Solemnitater, de Conſecrat. diſt.* 1. ubi hæc leguntur: *De Eccleſiarum Conſecratione quoties dubitatur, & nec certa ſeriptura, nec certi teſtes exiſtunt, a quibus Conſecratio ſciatur, abſque ulla dubitatione ſcitote eas eſſe conſecrandas: nec talis trepidatio facit iterationem; quoniam non monſtratur eſſe iteratum, quod neſcitur factum:* nec etiam alterum ignoramus textum *in Can. Eccleſiæ, de Conſecrat. eadem diſt. 1. Eccleſia, vel Altaria, quæ ambigua ſunt de Conſecratione, conſecrentur:* noviumuſque hos plane eſſe Canonicos textus a prælatis Auctoribus in medium productos. At ſi Canon *Solemnitates* nihil plane eſt aliud, quam indubie apocrypha Epiſtola Fe-

licis

licis Pontificis, ſique Canon *Eccleſiæ* Meldenſi Synodo tribuitur, in Meldenſi autem Synodo idem ille deſideratur; nullo negotio intelligitur, relatam Doctorum opinionem, nulla ſcripta Canonica lege, juvari.

Et quanta potiſſimæ rationis efficacia.

Præallata vero comparatio deſumpta ex Baptiſmate miniſtrando, cum dubitatur, an illud fuerit antea collatum, ſatis validam patitur objectionem: collatum enim ab hæreticis Baptiſmum propria adhibita materia & forma, ratum eſt, nec pure aut ſub conditione iteratur; at inauguratæ ab hæreticis Eccleſiæ iterata conſecratione dicantur, uti videre eſt *Can.* 20. *Eccleſiis*, *Can.* 21. *Eccleſias Arianorum*, *Can.* 23. *Agapitus de Conſecrat. diſt.* 1. in quibus exempla referuntur Joannis Papæ, & Agapiti, qui Templa vaſaque Eccleſiarum ab hæreticis antea conſecrata, *ſacrilegis infecta fabulis hæreticorum*, uti habet textus, iterato ſacrarunt. Præclarum quoque extat exemplum S. Gregorii Magni, qui Eccleſiam S. Agathæ in Urbe ad Suburram tot antea annos ab Arianis hæreticis conſecratam, dicavit, veluti ipſe enarrat *lib.* 3. *Dialogorum cap.* 30. teſtaturque Cardinalis Baronius ad *annum Chriſti* 591. *num.* 51. atque ſuſius proſequitur Floravantes Martinellius in ſuo Opuſculo *de Diaconia S. Agathæ pag.* 69. Idemque ipſe S. Gregorius *Epiſtola* 19. *lib.* 3. *tom.* 2. juxta editionem PP. S. Mauri, refert, paratum ſe ad conſecrandam Eccleſiam *juxta domum Merulanam* ſub titulo S. Severini erectam, eo quod ſciret fuiſſe eam ab hæreticis dicatam.

Decretal. eadem de re Epiſt. S. Greg. Magni.

§. 4. Quæcumque hactenus attulimus, non eo conſilio proſecuti ſumus, ut a ſententia recederemus edocente, dedicari templa, de quorum conſecratione juſta ſubſit dubitandi ratio, ſed ad inveſtiganda ſolidiora præfatæ ſententiæ fundamenta. Felix Meſſanenſis Epiſcopus litteras dedit ad S. Gregorium relatas *num.* XVI. *lib.* 14. *Epiſtolarum* ejuſdem S. Pontificis, hæcque in iis leguntur: *Sunt quædam Eccleſiæ in noſtra Provincia, ſuper quarum Conſecrationibus dubitatur, & tam propter antiquitatem, quam & propter earum cuſtodum incuriam, neſcitur, utrum dedicatæ ab Epiſcopis fuerint, necne: ſuper quibus omnibus nos a veſtra Sanctitate, ac veſtræ S. Sedis auctoritate inſtrui precamur.* Hiſque Epiſcopi litteris ita reſcripſit Pontifex *in ſua Epiſtola* 17. *col.* 1279. *De Dedicationum vero Eccleſiarum dubitatione, ſuper qua inter cætera nos conſulere voluiſti, hoc vos rite tenere debetis, quod ab Anteceſſoribus noſtris traditum accepimus; ideſt, ut quoties tam de Baptiſmo aliquorum, vel Confirmatione, quam de Eccleſiarum Conſecratione dubitatio habetur, & nec ſcriptis, nec teſtibus ratio certa habetur, utrum baptizati, vel confirmati, ſive Eccleſiæ conſecratæ ſint, ut baptizentur tales, ac confirmentur, atque Eccleſiæ canonice dedicentur, ne talis dubitatio ruina fidelibus fiat: quoniam non monſtruatur iteratum, quod non certis indiciis oſtenditur rite peractum.*

Vindicat. adverſus Criticor. cavillationes.

§. 5. Ex Criticis celebriores duo Oudinus & Du-Pinius utramque Epiſtolam ſuppoſititiam eſſe contendunt; & in ſeveriorum hujuſmodi criticorum partes conceſſit Joan-

nes

lice, e ſe il Canone *Eccleſiæ* è del Concilio Meldenſe, e nel Concilio Meldenſe non ſi ritrova; non vi vuol molto a comprendere, che la riferita opinione non è aſſiſtita da veruna legge Canonica poſitiva. E l'indicata parità, che ſi deſume dal Batteſimo, quale ſi amminiſtra, quando ſi dubita, ſe ſia ſtato conſerito, è eſpoſta ad una forte iſtanza: imperocchè il Batteſimo conferito dagli eretici colla dovuta materia e forma, è valido, nè ſi ripete o aſſolutamente, o *ſub conditione*; ma le Chieſe conſecrate dagli eretici ſi riconſagrano, come ſi vede *nel Canon.* 20. *Eccleſiis nel Canon.* 21. *Eccleſias Arianorum*, *nel Can.* 23. *Agapitus de Conſecrat. diſt.* 1. ove ſono riferiti gli eſempj di S. Giovanni Papa, e di San Agapeto, che riconſecrarono le Chieſe, e i Vaſi Eccleſiaſtici, prima conſecrati dagli eretici; *ſacrilegis infecta fabulis hæreticorum:* come parla il teſto. Celebre pure è l'eſempio di S. Gregorio Magno, che riconſacrò in Roma la Chieſa di S. Agata nella Suburra, tanti anni prima conſecrata dagli Ariani; come eſſo riferiſce *nel lib.* 3. *de Dialoghi al cap.* 30. e come atteſta il Cardinal Baronio *all' anno di Criſto* 591. *num.* 51. e come ampiamente deſcrive Fioravante Martinelli nel ſuo Opuſcolo *de Diaconia S. Agathæ*, *p.* 69. e lo ſteſſo San Gregorio *nell'Epiſtola* 19. *al lib.* 3. *tom.* 2. dell'edizione de' Padri di San Mauro, racconta, ch'era in procinto di conſecrare una Chieſa *juxta domum Merulanam* ſotto l'invocazione di San Severino, ſapendo, ch'era ſtata conſecrata dagli eretici.

E di quanta forza il principal argomento, ſu cui fondaſi tale opinione.

§. 4 Quanto fin ora abbiamo detto, non l'abbiamo detto per recedere dall' opinione, che inſegna, conſecrarſi la Chieſa, della di cui Conſecrazione ſi può ragionevolmente dubitare ſe ſia mai ſtata fatta, ma per rintracciare i veri fondamenti della predetta opinione. Felice Veſcovo di Meſſina ſcriſſe a San Gregorio una lettera che è la XVI. *nel lib.* 14. *delle lettere* del detto Santo Pontefice; ed in eſſa così ſi legge: *Sunt quædam Eccleſiæ in noſtra Provincia, ſuper quarum Conſecrationibus dubitatur, & tam propter antiquitatem, quam & propter earum cuſtodum incuriam, neſcitur, utrum dedicatæ ab Epiſcopis fuerint, necne: ſuper quibus omnibus nos a veſtra Sanctitate, ac Veſtræ S. Sedis auctoritate inſtrui precamur.* Ed a queſta lettera così riſpoſe il Pontefice *nella ſua lettera* 17. *col.* 1279. *De Dedicationum vero Eccleſiarum dubitatione, ſuper qua inter cætera nos conſulere voluiſtis, hoc vos rite tenere debetis, quod ab Anteceſſoribus noſtris traditum accepimus; id eſt, ut quoties tam de Baptiſmo aliquorum, vel Confirmatione, quam de Eccleſiarum Conſecratione dubitatio habetur; & nec ſcriptis, nec teſtibus ratio certa habetur, utrum baptizati, vel confirmati, ſive Eccleſiæ conſecratæ ſint, ut baptizentur tales, ac confirmentur, atque Eccleſiæ canonice dedicentur, ne talis dubitatio ruina fidelibus fiat: quoniam non monſtruatur iteratum, quod non certis indiciis oſtenditur rite peractum.*

Lettera decretale di S. Greg. Papa ſopra lo ſteſſo punto.

§. 5. Due celebri Critici, l'Oudin, ed il du Pin, pretendono, che l'una e l'altra lettera ſiano apocriſe, ed a queſti troppo ſeveri Critici ha aderito Giovanni di Giovan-

ni,

Si prova genuina la lettera, contro gli argomenti di alcuni Critici.

ni, verſato nell'Eccleſiaſtica erudizione, e che, ſino che viſſe, fu a Noi molto ben affetto, nell'Appendice del ſuo Codice Diplomatico di Sicilia *Diplom.* 20. & 21. *pag.* 388. & 391. Ma, ciocchè ſiaſi della lettera di Felice di Meſſina, ſe Giovanni Diacono *al lib.* 2. *cap.* 37. riferiſce una parte della citata lettera di S. Gregorio, ſe Incmaro la cita ſpeſſo, e ne riporta almeno la terza parte, ſe ne fa menzione Regione Abbate, che fiorì nel 900., ſe in molti codici manoſcritti eſſa ſi ritrova, ſe alcune repetizioni, che in eſſa s'incontrano, per le quali ad alcuni pare ſoſpetta, ſono familiari al Gran Pontefice S. Gregorio, non vi reſta attacco per impugnare, che la lettera ſia parto genuino del Gran Pont. come è obbligato a confeſſare Natale Aleſſandro *nella Storia Eccleſiaſtica del ſecolo VI. cap.* 4. *art.* 16., e come con indicibile eſattezza proſieguono i Padri di S. Mauro *nelle note alla let.* 17. *del lib.* 14. del detto Santo *al tom.* 2. *col.* 1275. *e ſeg.* e come anche pienamente comprova il celebre Autore, ancor vivente, Ceillier *nella Storia degli Autori Sacri ed Eccleſiaſtici tom.* 17. *cap.* 9. *art.* 3. §. 14. *num.* 6. Ed aſſicurata la ſentenza, di cui ora trattiamo, coll'attorità di S. Gregorio, reſta priva di ogni efficacia l'

Riſpoſta all'objetto portato di ſopra.

iſtanza della nuova Conſecrazione, che ſi fa delle Chieſe già conſecrate dagli eretici, ancorchè non ſi amminiſtri il Sagramento del Batteſimo a chi l'ha ricevuto dagli eretici: mentre, ſiccome ſi dà il Batteſimo a chi l'ha ricevuto dall'eretico, quando l'eretico non l'ha conferito colla dovuta materia, e colla dovuta forma; così ſi conſagra la Chieſa conſecrata dall'eretico, quando la ſteſſa non è ſtata conſecrata da lui, ſecondo il rito della Chieſa: come molto a propoſito inſegna la Chioſa ai citati Canoni 20. e 21. *de Conſecrat. diſt.* 1. *Intelliguntur in eo caſu, quando Ariani non conſecrant Eccleſias in forma Eccleſiæ: nam quidam eorum faciebant Sacramenta in forma Eccleſiæ, & quidam non:* e come anche molto bene al noſtro propoſito rifletté il prattico Scrittore Pace Giordano *tom.* 1. *Oper. Canonic. de re ſacra lib.* 5. *tit.* 9. *num.* 66. Ci ſiamo un poco allungati nell'eſame di queſto punto, ricordandoci d'eſſere ſtati *in minoribus* fra i Dottori Canoniſti del Concilio Romano tenuto

Sinodo Romano e ſua determinazione.

l'anno 1725., ove *al cap.* 3. *del tit.* 25. così fu ſtabilito; *Eccleſiæ, vel Altaria, ſi adſint, de quorum Dedicatione dubitetur, nec ſcripturæ, aut teſtes exiſtant, qui de Conſecratione teſtentur hujuſmodi, abſolute ea ulla abſque dubitatione conſecrari poſſe, declaramus.*

Il titolo di dubbia Conſecrazione ſe poſſa aver luogo riſpetto alla Metropolitana di Bologna.

§. 6. Aſſicurato il punto, che ſi può conſecrare la Chieſa, quando ſi dubita, ſe ſia mai ſtata conſecrata, ſubentra ora l'eſaminare, ſe ſiavi dubbio ragionevole, che la noſtra Chieſa di S. Pietro ſia ſtata conſecrata; dipendendo da queſto punto il riſolvere, ſe, in ciò che appartiene a queſto capo, poſſa la ſteſſa oggi eſſere conſecrata. Nella Chieſa non ſi ritrovano, nè vi è chi ſi ricordi d'avervi vedute le Croci, che ſono indizio della Coſecrazione. Se ne recita però ogni anno l'Officio; ed i noſtri Iſtorici

nes de Joanne, vir in Eccleſiaſtica eruditione verſatus, noſtrique, dum viveret, valde ſtudioſus, in appendice ad ſuum Codicem Diplomaticum Siculum *Diplom.* 20. & 21. *pag.* 388. & 391. Verum quidquid ſit de litteris Felicis Meſſanenſis, quod ſpectat ad Gregorii Epiſtolam, ſi ejuſdem portionem quamdam exſcribit Joannes Diaconus *lib.* 2. *cap.* 37., ſi eam ſæpe laudat Hincmarus, & tertiam ſaltem ejuſdem partem affert, ſi de ea meminit Abbas Regino, qui floruit ſæculo nono, ſi extat pluribus in manuſcriptis Codicibus, ſi deprehenſæ in illa repetitiones quædam, quamobrem ſuſpecta aliquibus viſa eſt, Magno Pontifici S. Gregorio noſcuntur uſitatæ, nulla ſupereſt ratio oppugnandi, Epiſtolam genuinum eſſe Magni Pontificis opus; veluti fateri obſtringitur Natalis ab Alexandro *in Hiſtoria Eccleſiaſtica ſæculi VI. cap.* 4. *art.* 16. & uti mirabili diligentia proſequuntur Patres S. Mauri *in Notis ad litt.* 17. *lib.* 14. ejuſdem Pontificis *tom.* 2. *col.* 1275. & *ſeq.*, utque etiam perſpicue demonſtrat adhuc celebris Auctor, Ceillier *in Hiſtoria Sacrorum atque Eccleſiaſticorum Auctorum tom.* 17. *cap.* 9. *art.* 3. §. 14. *num.* 6. In tuto autem poſita, vindicataque ſententia, de qua nunc ſermo, ex Divi Gregorii auctoritate, omni plane vi deſtruitur propoſita inſtantia, de iterata conſecratione adhiberi ſolita Eccleſiis per Hæreticos antea conſecratis, licet cæteroquin

Exindeq; per poſita ſuperius exceptio diluitur.

non iteretur Baptiſma ei, qui fuit ab hæreticis ablutus ſalutaribus aquis: Etenim ſicuti baptizatur, qui Baptiſmate ab hæretico donatus fuit, quotieſcumque hæreticus in eo conferendo præſcripta non ſit uſus forma atque materia, ita dicatur Eccleſia jam ab hæretico inaugurata, quando eadem non fuerat ab illo juxta præſcripta ritus Eccleſiaſtici conſecrata: veluti appoſite admodum docet Gloſſa ad citatos Canones 20. & 21. *de Conſecrat. diſt. Intelliguntur in eo caſu, quando Ariani non conſecrant Eccleſias in forma Eccleſiæ; nam quidam eorum faciebant Sacramenta in forma Eccleſiæ, & quidam non:* & uti rectius ad rem noſtram advertit quoque in praxi verſatus Pax Jordanus *tom.* 1. *oper. Canonic. de re ſacra lib.* 5. *tit.* 9. *num.* 66. In hujuſce articuli diſquiſitione longiores fuimus, memores nos in minoribus, veluti unum ex deſignatis Doctoribus in Decretis, interfuiſſe Concilio Romano habito ſub annum 1725., ubi *cap.* 3. *tit.* 25. ita fuit conſtitutum. *Eccleſiæ, vel Altaria ſi adſint, de quorum Dedicatione dubitetur, nec ſcripturæ, aut teſtes exiſtant, qui de Conſecratione teſtentur hujuſmodi, abſolute ea ulla abſque dubitatione conſecrari poſſe, declaramus.*

Romanæ Synodi in id ipſum definitio.

§. 6. Hoc itaque extra controverſiam poſito, licere nimirum Eccleſiam conſecrare, cum ambigitur, an fuerit illa unquam conſecrata; diſquirendum modo, juſtane ſubſit, de conſecratione Metropolitanæ S. Petri Eccleſiæ dubitatio; exinde enim tota eſt determinatio, an poſſit eadem, quantum quidem ad caput hoc pertinet, nunc temporis nova dedicatione ſacrari. Nullæ in Templo ſignatæ conſpiciuntur Cruces, vivitque nemo, qui hujuſmodi conſecrationis argumentum ſe vidiſſe meminerit; quotannis tamen recita-

Primus hic dubiæ conſecrationis titulus an obtineat quoad Bononienſ. Metrop. Eccl.

citatur dedicationis Officium; teſtanturque Hiſtorici noſtri, conſecratam eamdem fuiſſe a Lucio III. Pontifice octavo Idus Julii anno 1184. Videantur Ghirardaccius *lib.* 4. *fol.* 98. Sigonius *de Epiſcopis Bononienſibus* editionis Mediolanenſis *lib.* 2. *col.* 419. Vizanius *lib.* 2. *fol.* 77. & 78. Celſus Falleonius *in Monumentis Hiſtoricis Eccleſiæ Bononienſis fol.* 186. & 187. Maſinius *in ſua Bononia perluſtrata part.* 1. *fol.* 107. & 108. Verum, integra ipſorum exiſtimatione relicta, cum ſcripſerint illi plura poſt ſæcula a Lucio III. Pontifice, nullumque attulerint enarrato facto coævum monumentum, haud ita facile accuratiores homines plenam ipſis fidem adhibendam eſſe conſentient.

Liberian. quoque Baſilicæ conſecr. in dubium olim revocata.

Haud abſimilis nobis ſuborta eſt dubitatio nonnullos antea annos quoad Baſilicam Liberianam, Sanctæ Mariæ Majoris nunenpatam, in qua, dum Ara Major a nobis extructa conſecraretur, ſuborta eſt diſputatio, num congrueret, ut Eccleſiam quoque ſolemni ritu dicaremus, quandoquidem Cruces in ea nullæ conſpiciebantur; quamvis cæteroquin in ſingulos annos fieret ab ejuſdem Clero conſecrationis Officium; nec deeſſet, de ſignis miraculiſque, dum eadem conſecraretur, peractis, ad nos uſque protenſa traditio. Evanuit autem omne dubium, dum opportuno ſtudio ac cura perluſtrato celebri Tabulario Capituli memoratæ Baſilicæ, adinventa eſt Bulla Greg. IX. Pontificis, in qua commemorantur Indulgentiæ a S. Sixto III. Pontifice conceſſæ, dum dedicavit Templum, quod reædificavit, redegitque ad retentam hactenus formam, centum necdum evolutis annis, ex quo Liberius Pontifex illud a fundamentis primum excitaverat.

Proditis de utriuſque conſecration. perſpicuis monum. rejicitur allatus dubietatis titulus.

Quod Liberianæ Baſilicæ contigit, idipſum da noſtra quoque S. Petri Eccl. evenire, poſſumus incunctanter aſſerere. Etenim adactus Lucius III. Pontif. excitatis tunc in Urbe vehementiſſimis diſſidiis, inde abſcedere, & ſeſe in Ciſalpinas Gallias recipere, dum Bononiam tranſgrederetur, Templum Divi Petri, & ulterius progreſſus, dum Mutinam prætergredetur, Eccleſiam S. Geminiani, ſolemni ritu dicavit, uti legitur *in vetuſtis Mutinenſibus Annalis* Auctoris anonymi impreſſis *tom.* 11. *Rer. Ital. Script. col.* 54. & *in Annalibus Italiæ* a Muratorio editis, *ad annum* 1184. *tom.* 7. *pag.* 46. Utriuſque inaugurationis monumentum exhibetur in Epiſtola ejuſdem Pontificis data ad Gerardum Ravennatenſem Archiepiſcopum, cui, qua Metropolitano, ſuberant tunc temporis Bononienſis ac Mutinenſis Diœceſes. Pontificiæ litteræ in celebri Ravennatenſis Eccleſiæ Tabulario aſſervantur, editæque ſunt a claro de Rubeis *in Hiſtoria Ravennæ pag.* 356., cumin iiſdem litteris hæc adſcripta legantur: *Dignum eſt, & conſonum rationi, ut, cum ad tuæ Fraternitatis inſtantiam, Bononienſi, & Mutinenſi Eccleſiis impenderimus Dedicationis munus, nunquam ex hoc adverſus Eccleſiam tuam, cui tamquam Metropoli ſunt ſubjectæ, & aliquantam vindicare valeant libertatem, Nos itaque providere volentes, ne de facto noſtro, contra te, vel ſucceſſores tuos, injuriæ, aut ſcandali materia oriatur, auctoritate Apoſtolica conſtituimus, ut nullum ex hoc ſibi, vel*

rici atteſtano, che fù conſecrata dal Pontefice Lucio III. nel giorno 8. di Luglio dell' anno 1184. Vedaſi il Ghirardacci *al lib.* 4. *fol.* 98. il Sigonio *de Epiſcopis Bononienſibus* della ſtampa di Milano *lib.* 2. *col.* 419. il Vizani *lib.* 2. *fol.* 77. e 78. Celſo Faleoni *nelle Memorie ſtoriche della Chieſa di Bologna fol.* 186. *e* 187. il Maſini *nella ſua Bologna Perluſtrata part.* 1. *fol.* 107. *e* 108. Ma, ſenza levare il pregio ai predetti, avendo eſſi ſcritto molti ſecoli dopo il Pontefice Lucio III., e non avendo portato verun monumento contemporaneo al fatto, che raccontano, non ſarà così facile, che gli uomini accurati ſi riſolvano a preſtar loro un' intera credenza.

Dubbio inſorto intorno alla conſecrazione della Baſilica Liberiana.

Una ſimile dubbietà incontrammo anni ſono nella Baſilica Liberiana, detta volgarmente di S. Maria Maggiore, qui in Roma: nella quale facendoſi la Conſecrazione dell' Altare Maggiore, in eſſa da Noi riedificato, nacque la controverſia, ſe era conveniente, che anche faceſſimo la Conſecrazione della Chieſa, non eſſendovi in eſſa le Croci; recitandoſi per altro ogni anno l' Officio della Conſecrazione dal Clero della medeſima; e non mancando tradizione di prodigj e miracoli ſeguiti nell' occaſione, che fu conſecrata. Ceſſò poi ogni dubbio: mentre, eſſendoſi fatte le dovute diligenze nel celebre Archivio del Capitolo della predetta Baſilica, ritrovoſſi una Bolla del Pontefice Gregorio IX., in cui ſi fa menzione delle Indulgenze conceſſe dal Pontefice S. Siſto III. allora che conſecrò la Chieſa, che riedificò, e riduſſe nello ſtato, in cui ſi ritrova, non ancora trapaſſato un ſecolo, da che il Pontefice Liberio l'aveva fabbricata.

Pruove della conſecrazione d'ambedue le Chieſe, e conſecutiva eſcluſione del predetto titolo.

Quanto è accaduto nella Baſilica Liberiana, poſſiamo dire francamente, ſuccedere ancora nella noſtra Chieſa di S. Pietro: mentre, eſſendo ſtato sforzato il Pontefice Lucio III. dalle gravi diſſenſioni, che in quel tempo erano in Roma, a partirne, ed a ricoverarſi in Lombardia; nel paſſaggio, che fece per Bologna, conſecrò ſolennemente la Chieſa di S. Pietro, e paſſando per Modena, conſecrò la Chieſa Veſcovile di S. Geminiano: come ſi legge *negli antichi Annali di Modena* d' Autore anonimo, ſtampati *nel tom.* 11. *Rer. Ital. Script. col.* 54. e *negli Annali d' Italia* del Muratori *all' anno* 1184. *al tom.* 7. *pag.* 46. ed il monumento dell'una e dell' altra Conſecrazione ſi ritrova in una lettera dello ſteſſo Pontefice, ſcritta a Gerardo Arciveſcovo di Ravenna, a cui, come a Metropolitano, erano in quel tempo ſoggette le Dioceſi di Bologna, e di Modena. La lettera del Pontefice ſi ritrova nel celebre Archivio della Chieſa di Ravenna, e ſi ritrova ſtampata dall' accreditato Roſſi *nell' iſtoria di Ravena alla pag.* 356. e leggendoſi nella lettera quanto ſiegue: *Dignum eſt, & conſonum rationi, ut cum ad tuæ Fraternitatis inſtantiam, Bononienſi, & Mutinenſi Eccleſiis impenderimus Dedicationis munus, nunquam ex hoc adverſus Eccleſiam tuam, cui tamquam Metropoli ſunt ſubjecta, & aliquantam vindicare valeant libertatem. Nos itaque providere volentes, ne de facto noſtro, contra te, vel ſucceſſores tuos, injuriæ, aut ſcandali materia oriatur, auctoritate Apoſt. conſtituimus, ut nullum*

lum ex hoc tibi, vel ſucceſſoribus tuis, præjudicium in poſterum generetur, ſed ſemper jam dictæ Eccleſiæ, ſicut ante Dedicationem, quam eis impendimus, erant, in tua, & ſucceſſorum tuorum obedientia, & ſubjectione, ſine contradictione conſiſtant: ſarà qui lecito l'oſſervare di paſſaggio, che, ſecondo la diſciplina di que' tempi, conſecrandoſi da chi non era l'Ordinario del luogo, una Chieſa, eſſa diventava ſoggetta all'autorità del Conſecrante, ſe eſſo non cedeva al ſuo diritto: e così reſtava eſente dal jus del proprio Ordinario. Il che anche ſi comprova con un atto ſolenne, ſeguito nel 1140. in cui avendo Falconio, Abbate del celebre Monaſtero della Trinità della Cava, pregato il Veſcovo della Chieſa Reginenſe a conſecrare la Chieſa di S. Giovanni, ſituata nel diſtretto della ſua Badia, fu fatta la Conſecrazione dal Veſcovo, ma colla ſeguente proteſta: *Ita tamen, ut neque noſtri, neque poſteri, nos, nec ipſa Sancta noſtra Reginnenſis Eccleſia, nec aliquis pro parte noſtra, ibi aliquod dominium, aut aliquod jus aliquo tempore habeamus, aut quolibet modo habere quæramus, ſed ſemper ipſa prædicta Eccleſia Sancti Joannis, cum domibus, aut cœmeteriis ſuis, & cum ſuis omnibus pertinentibus ſit juris & ditionis ipſius Domini Abbatis, & ſucceſſorum ejus, & prædicti Cœnobii Sanctorum Trinitatis, habendi, & Ordinandi, & faciendi exinde quæ voluerint, abſque noſtra, ſucceſſorumque noſtrorum, & prædictæ Sanctæ Reginnenſis Eccleſiæ contrarietate:* come ſi vede nell'Atto regiſtrato *nel tom.* 7. dell'Ughelli della ſtampa di Venezia del 1721. *col.* 299.

S'oſſerva il diritto, che anticamente acquiſtava il Conſecrante ſopra la Chieſa da lui conſecrata.

§. 7. Eſcluſo il titolo della dubbietà della Conſecrazione, ſuccede l'eſame d'un altro titolo, che è quello del patito incendio. E qui pure, camminando col metodo poc'anzi tenuto, è d'uopo l'eſaminare, ſe, avendo una Chieſa patito l'incendio, ciò baſti, ad effetto ch'eſſa poſſa conſecrarſi di nuovo; e di poi ſe queſto titolo concorra nel caſo preſente della noſtra Chieſa di S. Pietro di Bologna. Canonico ſenza dubbio è il titolo del patito Incendio; come ſi deſume *dal Can. Eccleſiis*, 20. *de Conſecrat. diſt.* 1. ed eccone le parole: *Eccleſiis ſemel Deo conſecratis non debet iterum Conſecratio adhiberi, niſi ab igne exuſtæ fuerint:* il che s'intende, ogni qual volta o tutta la Chieſa, o la maggior parte d'eſſa è reſtata abbruciata, conforme proſiegue la Chioſa *nel Cap. Propoſuiſti, alla parola: reconciliari, de Conſecratione Eccleſiæ vel Altaris*, le di cui parole ſono le ſeguenti: *Si Eccleſia eſt exuſta tota, vel major pars, debet iterum conſecrari:* o quando, benchè reſtino in piedi i muri, reſtano però ſcroſtati, ed una pietra reſta diſgiunta dall'altra: il che pure vien avvertito dalla Chioſa *nell'allegato Can. Eccleſiis, alla parola: exuſtæ, de Conſecrat. diſt.* 1. *Cum Eccleſia ita comburitur, quod deſtruatur, vel decruſtatur interius, & exterius, tunc exſecratur. Conſecratio enim Eccleſiæ maxime conſiſtit in unctione exteriori, & conjunctione, & diſpoſitione lapidum.* Concordano i Repetenti Canonici *ſopra l'allegato Cap. Propoſuiſti*, cioè l'Innocenzo *al num.* 1. il Zabarella *al num.* 2. l'Oſtienſe *al num.* 3. Ed

Altro titolo, per cui è lecito riconſacrare le Chieſe; il patito incendio.

Baſta a tal effetto ſieno ſcroſtati i muri, ed una pietra reſti diſgiunta dall'altra.

vel ſucceſſoribus tuis, præjudicium in poſterum generetur, ſed ſemper jam dictæ Eccleſiæ, ſicut ante Dedicationem, quam eis impendimus, erant, in tua, & ſucceſſorum tuorum obedientia, & ſubjectione, ſine contradictione conſiſtant: licabit hic obiter adnotare, juxta vigentem iis temporibus diſciplinam, ſi quam Eccleſiam a quopiam loci non Ordinario ſacrari contigiſſet, evaſiſſe eamdem obnoxiam auctoritati, & juriſdictioni Epiſcopi conſecrantis, niſi is ſuo juri ceſſiſſet. Quod quidem & ipſum comprobatur ex ſolemni actu ſecuto ſub annum 1140. quo, cum Falconius, Abbas inſignis Monaſterii SS. Trinitatis ad Cavam, Reginnenſem rogaſſet Epiſcopum, ut Eccleſiam dicaret S. Joannis intra fines ſuæ Abbatiæ extructam, dedicatio per Epiſcopum, adjecta tamen ſequenti declaratione, facta perhibetur: *Ita tamen, ut neque noſtri, neque poſteri, nos, nec ipſa Sancta noſtra Reginnenſis Eccleſia, nec aliquis pro parte noſtra, ibi aliquod dominium, aut aliquod jus aliquo tempore habeamus, aut quolibet modo habere quæramus, ſed ſemper ipſa prædicta Eccleſia Sancti Joannis, cum domibus, aut cœmeteriis ſuis, & cum ſuis omnibus pertinentibus, ſit juris & ditionis ipſius Domini Abbatis, & ſucceſſorum ejus, & prædicti Cœnobii SS. Trinitatis, habendi, & ordinandi, & faciendi exinde quæ voluerint, abſque noſtra, ſucceſſorumque noſtrorum, & prædictæ Sanctæ Reginnenſis Eccleſiæ contrarietate:* quemadmodum noſſe licet ex ipſo actu relato *tom.* 7. Ughellii, Venetæ impreſſionis *anni* 1721. *col.* 299.

Opport. adnotat. de juribus in conſecratam Eccl. Conſecranti olim tributis.

§. 7. Rejecto titulo ex dubia conſecratione deſumpto, alter ſubſequitur expendendus titulus, ſi nimirum Eccleſia combuſta quandoque fuerit. Atque ſuperius etiam ſervatæ methodo inſiſtentes, diſquiramus oportet, an ſiqua Eccleſia fuerit incendio exuſta, ſatis id ſit, ut iterata poſſit ipſi adhiberi conſecratio, exindeque, an hujuſmodi titulus in propoſitam nobis ſpeciem de Bononienſi Divi Petri Eccleſia cadere poſſit. Canonicus indubie eſt injectæ combuſtionis titulus; veluti deprehenditur *ex Can. Eccleſiis* 20. *de Conſecrat. diſt.* 1. cujus hæc ſunt verba: *Eccleſiis ſemel Deo conſecratis non debet iterum Conſecratio adhiberi, niſi ab igne exuſtæ fuerint:* quod porro accipiendum ita eſt, quoties univerſa, vel maxima Eccleſiæ pars fuerit igne abſumpta, quemadmodum pergit Gloſſa *in Cap. Propoſuiſti, verbo, Reconciliari, de Conſecrat. Eccleſ. vel Altaris;* cujus concepta verba ſunt hæc: *Si Eccleſia eſt exuſta tota, vel major pars, debet iterum conſecrari:* vel quando, licet conſiſtant parietes, detractæ tamen iis cruſtæ, ſejunctique lapides ſunt; quod quidem ipſum notatur a Gloſſa *in præallegatum Can. Eccleſiis, verbo, exuſtæ, de Conſ. diſt.* 1. *Cum Eccleſia ita comburitur, quod deſtruatur, vel decruſtatur interius, & exterius, tunc exſecratur. Conſecratio enim Eccl. maxime conſiſtit in unctione exteriori, & conjunctione, & diſpoſitione lapidum.* Conſentiunt Repetentes Canonici juris *ad præcitatum Cap. Propoſuiſti*, Innocentius nimirum *num.* 1. Zabarella, *num.* 2. Oſtienſis *num.* 3. & ad rem præſentem perbelle advertit Ivo Carnotenſis,

Alter iterandæ conſecrationis titulus, ſubſecutum incend.

Satis ad id eſt decruſtatos fuiſſe parietes, lapideſque ſejunctos.

Anno 1756. Scriptor ſæculi IX. *in ſuo Serm. 4. de Sacramentis dedicationis*, conſecrationis ſubſtantiam parietibus adhærere, qui inunguntur, & Crucibus ſignantur; quod etiam expenditur a S. Petro Damiano *in ſuo Serm. 1. in dedicat. Eccleſ.*

Sententia hæc auctoritate & exemplis confirmatur.

§. 8. Titulo ſubſecutæ, mox ſupra expreſſo modo, combuſtionis favet Liber Diurnus Romanorum Pontificum, vetuſtiſſimo e Codice exſcriptus, Romaniſque typis publici juris factus a celebri Luca Holſtenio ſub annum 1658., ubi *pag.* 130. *num* 41. legitur ſic cautum: *Baſilicam, quam in Caſtro Illo dilectio tua poſt incendium aſſerit reparatam, & in honorem Beati Illius, habitatores loci Illius deſiderant conſecrari; Dedicationis tibi in eo præceptionis noſtræ ſeriem facultatem tribuimus, ut fidelium devotio competens ſortiatur effectum.* Neque ad hunc magis firmandum titulum ex igne vaſtante erutum, deſiderantur in Eccleſiaſticis Hiſtoriis opportuna monumenta. Nono jam elabente, vel decimo ineunte ſæculo, in Italiam irruerunt Pannonii, igne ferroque immaniter miſcentes omnia; & inter cætera Sacra loca igne conſumpta, Nonantulanam quoque Eccleſiam una cum Cœnobio concremarunt: *Si quidem barbarorum gladio vaſtante, tuumque Monaſterium ab iiſdem igne crematum, malorum hominum infeſtatione, te ipſum cum tuis turbatum audivimus.* Ita Sergius Pontifex Nonantulano Abbati Leopoldo ſcripſit. Haud neglexit providi conſilii Abbas Monaſterium & Eccleſiam a fundamentis reſtituere: *ut poſt tot flagella tui laboris certamine Eccleſiam ipſius tui Monaſterii uſque ad culmen levares &c.* pergit idem Pontifex. Cumque ab eo quæſiiſſet Abbas, ut Epiſcopum Eccleſiam conſecraturum deſignaret, tres nominavit Pontifex, tributa ipſi facultate ſeligendi ex tribus jam deſignatis, quem maluiſſet ad dedicandam Eccleſiam invitare: *De cætero, ſi ad conſecrandam tui Monaſterii Eccleſiam Epiſcopum quæris &c. de his tribus, qualem volueris, induc ad conſecrandum tuam Eccleſiam.* Monumentum hoc impreſſum eſt penes Ughellium *tom.* 2. præcitatæ editionis *col.* 205. Ineunte XIV. ſæculo cum Lateranenſem Baſilicam adverſo caſu inceſſiſſet ignis, eadem una cum adjuncto Pontificio Palatio exauſta manſit atque conſumpta, uti referunt S. Antonius 3. *part. Chronicorum tit.* 21. *cap.* 1. §. 4. & Villanius *lib.* 5. *cap.* 98. Cumque Clemens V. Pontifex non prætermiſſet eamdem reædificandam curare, non multo poſt exactum præfati XIV. ſæculi dimidium, novo adverſo fato, ingenti ſuborto incendio iterum fuit abſumpta, quemadmodum teſtantur Rainaldus *in Continuatione Annalium ad annum* 1361. & Soreſinus *in Annalibus Lateranenſibus* manu ſcriptis, aſſervatiſque in Tabulario Capituli *fol.* 147. Et quamvis ex ſollicita Romanorum Pontificum cura, omnia Baſilicæ ſuppeditaria fuerint, quibus in priſtinum ſtatum reſtituta fuit, cum tamen non fuiſſet iterata conſecratione dicata, quamvis ſuperioribus temporibus, & cum primum conſtructa extitit, eam S. Silveſter dedicaviſſet, hinc placuit Benedicto XIII. Pontifici

a queſto propoſito oſſerva molto bene Ivone Carnotenſe, Scrittore del ſecolo XI. *nel ſuo Serm. 4. de Sacramentis dedicationis*, che la ſoſtanza della Conſecrazione particolarmente conſiſte nelle pareti, nelle quali ſi fanno le unzioni, e le Croci; il che anche vien conſiderato da S. Pier Damiani *nel ſuo Serm. 1. in Dedicatione Eccleſiæ*. Pont. A. XVI.

Si conferma queſta opinione coll'autorità ed eſempj.

§. 8. Al titolo dell'incendio patito nel modo poc'anzi accennato, è favorevole il Libro Diurno de' Romani Pontefici, ricavato da un antichiſſimo Codice, e dato alle ſtampe in Roma dal celebre Luca Holſtenio l'anno 1658. ove *alla pag.* 130. *n.* 41. così ſi ritrova ſtabilito: *Baſilicam, quam in Caſtro Illo, dilectio tua poſt incendium aſſerit reparatam, & in honorem Beati Illius, habitatores loci Illius deſiderant conſecrari, Dedicationis tibi in eo per præceptionis noſtræ ſeriem, facultatem tribuimus, ut fidelium devotio, competens ſortiatur effectum.* Nè per convalidare il titolo, che deriva dal patito incendio, mancano nella Storia Eccleſiaſtica i monumenti. Nel fine del ſecolo IX. o ſia nel principio del ſecolo X. vennero gli Ungheri in Italia, ove fecero ſtragi, ed incendj enormi; e fra gli altri luoghi ſacri che abbruciarono, abbruciarono la Chieſa, ed il Monaſtero di Nonantola: *Siquidem barbarorum gladio vaſtante; tuumque Monaſterium ab iiſdem igne crematum, malorum hominum infeſtatione, te ipſum cum tuis turbatum audimus.* Così ſcriſſe Sergio Papa all' Abbate Leopoldo, Abbate Nonantolano. Non mancò il provido Abbate di riſare il Monaſtero, e la Chieſa: *ut poſt tot flagella tui laboris certamine Eccleſiam ipſius tui Monaſterii uſque ad culmen levares &c*, proſiegue lo ſteſſo Pontefice. Ed avendogli l'Abbate fatta iſtanza, acciò deſtinaſſe un Veſcovo, che conſecraſſe la Chieſa, tre dal Papa gli furono nominati, dandogli fra eſſi tre l'elezione di quello, che eſſo aveſſe avuto genio d'invitare a conſecrare la Chieſa: *De cætero, ad conſecrandam tui Monaſterii Eccleſiam Epiſcopum quæris &c. de his tribus, qualem volueris indue ad conſecrandum tuam Eccleſiam.* Il monumento è ſtampato nell' Ughelli *al tom.* 2. dell'edizione allegata *col.* 205. Nel principio del ſecolo XIV. eſſendoſi per diſgrazia attaccato il fuoco alla Baſilica Lateranenſe, eſſa reſtò, unitamente coll' anneſſo Palazzo Papale, abbruciata e diſtrutta, come riferiſcono S. Antonino *nella 3. part. delle Cronache tit.* 21. *cap.* 1. §. 4. ed il Villani *nel lib.* 5. *cap.* 98. e non avendo mancato il Pontefice Clemente V. di riedificarla, poco dopo la metà del predetto ſecolo XIV. reſtò per nuova diſgrazia eſpoſta ad un nuovo vaſtiſſimo incendio, come atteſtano il Rainaldi *nella Continuazione degli Annali all'anno* 1361. *num.* 3. il Soreſino *negli Annali Lateranenſi manoſcritti*, che ſi conſervano nell'Archivio del Capitolo, *fogl.* 147. E benchè dalla provida cura de' Romani Pontefici foſſero alla Baſilica ſomminiſtrati tutti i mezzi, in vigore de' quali ritornò nel primiero ſtato, non eſſendo però la ſteſſa ſtata di nuovo conſecrata, ancorchè ne' tempi precedenti, e quando fu fabbricata, foſſe conſecrata da San Silveſtro, volle

Digitized by Google

PONT. A. XVI.

volle il Pontefice Benedetto XIII. riconſecrarla, come fece; avendo Noi con noſtra grande ammirazione veduta la funzione laborioſa, fatta da quel pio Pontefice con ſomma divozione, ed intrepidezza, non oſtante l'eſſere eſſo eſtenuato di forze, e però ridotto vicino al termine de'ſuoi giorni.

Si pruova che nepur queſto ſecondo titolo è addattabile alla Chieſa di Bologna.

§. 9. Raccontano i noſtri Iſtorici, che, ſtando la Cattedrale di Bologna fuori della Città, ed eſſendo eſſa reſtata diſtrutta da' barbari, penſarono i noſtri providi Concittadini di riedificarla, ma dentro la Città, e nel luogo, ove anche preſentemente ſi ritrova: il che ſucceſſe nel principio del ſecolo x. Raccontano gli ſteſſi Storici, che ſotto il Veſcovo Enrico I. verſo la metà del ſecolo XII. reſtò la Chieſa affatto abbruciata; e ſoggiungono, che poco dopo ſotto il governo di Giovanni Veſcovo, che prima era ſtato Canonico Lateranenſe, fu da eſſo nobilmente rifatta. Si poſſono vedere il Sigonio *nelle Vite de' Veſcovi di Bologna* il Ghirardacci *nelle ſue Storie*, Pompeo Vizani, e diffuſamente Celſo Falconi, ed il Maſini; ai quali tutti ſi può preſtare intera fede, ancorchè non ſiano contemporanei, trattandoſi d'atti pubblici e notorj, de'quali dura la memoria per più ſecoli, e de'quali non ſi conſervano monumenti, nè v'è altro modo di ſaperli, che ricorrendo agl'Iſtorici del Paeſe in cui ſono ſeguiti. Certo dunque è l'incendio, certa pur troppo è la qualità dell'incendio: ma non per queſto può dirſi, che da ciò derivi il titolo, per poter di nuovo canonicamente conſecrare la Chieſa: imperocchè l'incendio ſeguito dopo la Conſecrazione apre la ſtrada ad una nuova Conſecrazione, ma non già l'incendio che è ſeguito prima della Conſecrazione; come appunto è ſucceſſo nel caſo preſente, in cui eſſendo ſeguito l'incendio della Chieſa di S. Pietro, ed avendola il Veſcovo Giovanni rifatta e riedificata, il Pontefice Lucio III. avendola ritrovata nello ſtato predetto, la conſecrò. Sarebbe neceſſario il provare un nuovo incendio, ſeguito dopo la Conſecrazione del Pontefice; e di queſto non abbiamo veruna contezza.

Terzo titolo per la riconſecrazione d'una Chieſa, ſe tutta, o almeno i muri ſianſi riabricati.

§. 10. Reſta l'eſame dell'ultimo titolo addattabile al noſtro caſo, per cui ſi può fare la nuova Conſecrazione della Chieſa, e che conſiſte nel rifacimento dell'antica Chieſa, e particolarmente de'muri; mentre, ſe foſſe caduto il tetto, e ſi foſſe rifatto, e foſſero reſtati in piedi gli antichi muri, già dal Pontefice Innocenzo III. *nel Cap. Ligneis, de Conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* fu deciſo, che la Chieſa conſecrata, non dee riconſecrarſi: *Inquiſitioni tuæ taliter duximus reſpondendum, quod, cum parietes in ſua integritate permanſerint, & tabula Altaris mota, vel enormiter læſa non fuerit, ob cauſam prædictam, nec Eccleſia, nec Altare debet denuo conſecrari*. E ſcrivendo l'Abbate ſopra il detto teſto, così ſoggiugne *al num.* 1. *Quia Conſecratio Eccleſiæ conſiſtit, non in tecto &c. ſed in parietibus; ideo, corruente tecto, non fiet reconſecratio*: e coll'Abbate concordano gli antichi repetenti, e comunemente ancora gli Autori moderni.

ANNO 1756.

tifici eamdem ſacrare, quod quidem præſtitit nobis ſpectantibus, vehementerque mirantibus univerſam laborioſam functionem a pio illo Pont. ſumma cum religione animique conſtantia peractam, quamvis idem ipſe viribus eſſet deſtitutus, ideoque ad noviſſima vitæ properaret.

Nec alter hic ſubſecuti incendii tit. Bonon. Eccl. accommod. demonſtratur.

§. 9. Tradunt Hiſtorici noſtri, providos Concives noſtros iniiſſe conſilium, de Bononienſi Cathedrali Eccleſia extra Civitatem olim conſtructa, Barbarorumque everſa populationibus, reædificanda, ſed intra Civitatis muros, eodemque ipſo in loco, ubi vel nunc ſita conſpicitur; id quodquod præſtitum eſt x. ineunte ſæculo. Iidem Hiſtorici referunt, ſub Henrico I. Epiſcopo medio circiter ſæculo XII. ſacram illam ædem igne penitus fuiſſe conſumptam; ſubduntque, non ita multo poſt fuiſſe eamdem a Joanne Epiſcopo antea Lateranenſi Canonico, egregio opere reſtitutam. Videri poſſunt ea de re Sigonius *in Vitis Epiſcoporum Bononienſium*, Ghirardaccius *in ſuis Hiſtoriis*, Pompeus Vizanius, fuſiuſque Celſus Faleonius, & Maſinius; quibus porro auctoribus, etſi geſtæ rei haud coæteaneis, integra fides adhiberi valet, cum agatur de factis publicis, omnibuſque perſpectis, quorum in plura ſæcula protenditur recordatio, quorumque nulla ſervantur monumenta, ideoque reſciri aliter nequeunt, quam ſi Hiſtorici regionis, in qua geſta res dicitur, conſulantur. Indubium itaque eſt ſecutum incendium; certa itidem ſatis ſuperque incendii conditio; at non propterea pronunciari poteſt exinde titulum profluere, ad Eccleſiæ conſecrationem jure iterandam. Subſecutum enim poſt conſecrationem incendium iteratæ dedicationi locum facit; non autem combuſtio, quæ conſecrationem anteceſſerit, veluti plane contigit in ea, quam verſamus, facti ſpecie, juxta quam, cum Eccleſiam S. Petri conſumpſiſſet ignis, eamque Joannes Epiſcopus iterum a fundamentis excitaſſet ac reædificaſſet, eamdem ipſam ſic reſtitutam Lucius III. Pontifex conſecravit. Aliud itaque indigitandum eſſet, evincendumque incendium, Pontificiam conſecrationem ſubſecutum; at de hoc nullum nobis proditum monumentum.

Tertius iterandæ conſecrationis tit. Eccl. videlicet, vel ſaltem parietum reædific.

§. 10. Jam reliquum eſt, ut ad examen revocetur tertius titulus caſui huic noſtro aptus, per quem nova poteſt Eccleſiæ adhiberi conſecratio, quique in veteris Eccleſiæ, ac præſertim parietum nova conſtructione continetur; ſi enim corruiſſet tectum, illudque iterum fuiſſet ſuperinductum, veteres autem conſtitiſſent parietes, jam a Pontifice Innocentio III. *in Cap. Ligneis, de Conſecrat. Eccleſiæ, vel Altar.* definitum fuit, conſecratam Eccleſiam non debere iterata inauguratione dicari: *Inquiſitioni tuæ taliter duximus reſpondendum, quod, cum parietes in ſua integritate permanſerint, & tabula Altaris mota, vel enormiter læſa non fuerit ob cauſam prædictam nec Eccleſia, nec Altare debet denuo conſecrari*. Scribenſque in prædictum textum Abbas ſubdit *n.* 1. *Quia Conſecratio Eccleſiæ conſiſtit, non in tecto &c. ſed in parietibus; ideo, corruente tecto, non fiet reconſecratio*: & cum Abbate vete-

res Repetentes, quin & recentiores Auctores, paſſim conſentiunt.

An latis ad id ſit, Eccl. parietelque per partes refici.

§. 11. At non propterea omnes ſubmotæ quæſtiones a ſcriptoribus excitari ſolitæ. Caſum inducunt ipſi de Eccleſia, ejuſdemque parietibus, paulatim, & per partes refectis; & inquirunt, an refectis hoc pacto omnibus integriſque parietibus, liceat Eccleſiæ univerſim, uti prædictum eſt, refectæ conſecrationem iterare: negant aliqui, quod eadem ſemper ſit Eccleſia; ad eum plane modum, quo eadem dicitur navis, quæ paulatim, pro opportunitate, novis reſtituitur tabulis, ligniſque; quamvis demum nullæ tabulæ, nulla ſuperſint ligna ex veteribus, quibus fuit navis primum compacta; idemque ipſe dicitur populus, etſi ſuperſtites non ſint amplius illi, ex quipus olim coaleſcebat, fuerintque iſti, natis ſubinde hominibus ſuppleti.

Negant. ſententia, & argum.

Affirmat. ſententiæ fundam.

§. 12. In oppoſitam ſententiam concedunt alii, tum quia quoad ſpiritualia, veritatem ſequimur, non fictionem; tum quia ſublatis antiquis parietibus, nec vetus manet amplius conſecratio. Eſt hæc Innocentii ſententia, quam ſequitur Abbas *in cit. Cap. Propoſuiſti*, *num.* 8. ubi poſtquam primam retulit opinionem, ita ſubdit: *Sed Innocentius ſuper rubricam refert, contrarium teneri a quibuſdam, ut indigeat reconſecratione. Et hanc partem puto veriorem: nam in iſtis ſpiritualibus conſideramus veritatem, & non fictionem: ſed in veritate non eſt illa Eccleſia, ex quo in toto de novo, licet ſucceſſive, eſt refecta; nam negari non poteſt, quia Conſecratio, quæ conſiſtebat in antiquis parietibus, ſit ſublata; & jura contraria loquuntur de fictione Juris.*

Media inter præd. complur. ſententia.

§. 13. Alii denique ſentiunt, ſi quæ iteratis vicibus fit parietum ſuperinductio, ita peragitur, ut pars major conſecrati parietis conſiſtat; iteratæ conſecrationi non eſſe locum; quod major conſecrati parietis pars minori ſuperadditæ ſuam impartiat conſecrationem. Ita diſſerit Suarez *tom. 3. in 3. part. diſput.* 81. *ſect.* 4. §. *Sextus caſus: Quando parietes Eccleſiæ ita deſtruuntur, ut eam integre reædificare oporteat; tunc iterum conſecranda eſt &c. Oportet autem, ut parietes ſimul ruant; nam, ſi paulatim, & ſucceſſive deſtruantur, ac reparentur, non perditur Conſecratio, quia ſemper cenſetur manere idem numero Templum. Quod intelligendum eſt, dummodo pars non conſecrata, quæ additur, non ſit major; quia tunc id, quod eſt majus, cenſetur ad ſe trahere, quod eſt minus.* Huicque ſententiæ adhærent alii, quos collegit, ſequutuſque eſt Schmalzgrueber *ad tit. Decretalium de Conſecrat. Eccleſ.* §. 1. *num.* 27. & 28. Verum, ut ut ſit de recenſitis ſententiis, illud tuto pronunciari poſſe videtur, quoties deſtructum eſt vetus templum, vel quia corruit, vel quia illud ſubverterunt homines, vel quia Chriſtifidelium religio, a primo poſito lapide ad uſque noviſſimum, novum excitare templum inſtituit, adeout aſſerere nemo poſſit veterem conſiſtere ædem, ſed potius veteri illi in honorem cer-

Has inter quæſtion. quid cert.

ti

Se baſti a tale effetto il rifabricare la Chieſa, ed i muri parte per parte.

§. 11. Ma non per queſto reſtano tolte le diſpute, che ſi vanno promovendo dagli Scrittori. Propongono eſſi il caſo della Chieſa, e de' muri della medeſima, che ſi vanno rifacendo, ma a poco a poco, ora una parte, ed ora un' altra; e cercano, ſe in queſto modo eſſendoſi riſatti tutti poſſa la Chieſa, dopo il totale predetto rifacimento, di nuovo conſecrarſi: ed alcuni riſpondono di no, eſſendo ſempre la ſteſſa Chieſa; ſiccome ſempre ſi dice eſſere la ſteſſa nave quella, che a poco a poco, ſecondo il biſogno, ſi va riparando con nuove tavole e nuovi legni, ancorchè non vi reſti verun' antica tavola, o verun antico legno di quelli, coi quali fu precedentemente fabbricata; e ſi dice eſſere lo ſteſſo popolo, ancorchè non ſiano più vivi quelli che una volta lo componevano, e queſti ſiano ſtati reclutati dagli altri che ſono nati dopo que' primi.

Opinione negativa, e ſuo principal arg.

§. 12. Altri poi ſono di ſentimento contrario; sì perchè nelle coſe ſpirituali ſi deve attendere la verità, e non la finzione; sì perchè, non eſſendovi più gli antichi muri, non v' è più l' antica Conſecrazione. Queſta è la ſentenza dell' Innocenzo, di cui ſi fa ſeguace l' Abbate *nel cit. Cap. Propoſuiſti, al num.* 8. ove, dopo aver riferita la prima opinione, così ſcrive: *Sed Innocentius ſuper rubricam refert, contrarium teneri a quibuſdam, ut indigeat reconſecratione. Et hanc partem puto veriorem; nam in iſtis ſpiritualibus conſideramus veritatem, & non fictionem: ſed in veritate non eſt illa Eccleſia, ex quo in toto de novo, licet ſucceſſive, eſt refecta; nam negari non poteſt, quia Conſecratio, quæ conſiſtebat in antiquis parietibus, ſit ſublata; & jura contraria loquuntur de fictione Juris.*

Fondam. di chi tiene l'affermativa.

§. 13. Altri poi vogliono, che, ſe il rifacimento de' muri, che ſi fa in più volte, ſi fa, laſciando in piedi la maggior parte del muro conſecrato, non ſia luogo a nuova Conſecrazione; comunicando la maggior parte del muro conſecrato la Conſecrazione alla minor parte, che ad eſſo ſi aggiunge. Così la diſcorre il Suarez *nel tom.* 3. *in* 3. *part. diſput.* 81. *ſect.* 4. §. *Sextus caſus: Quando parietes Eccleſiæ ita deſtruuntur, ut eam integre reædificare oporteat, tunc iterum conſecranda eſt &c. Oportet autem, ut parietes ſimul ruant; nam, ſi paulatim, & ſucceſſive deſtruuntur, ac reparentur, non perditur Conſecratio, quia ſemper cenſetur manere idem numero Templum. Quod intelligendum eſt, dummodo pars non conſecrata, quæ additur, non ſit major; quia tunc id quod eſt majus, cenſetur ad ſe trahere quod eſt minus.* Ed a queſta ſentenza aderiſcono gli altri cumulati, e ſeguitati dallo Schmalzgrueber *al tit. delle Decretali de Conſecrat. Eccleſ.* §. 1. *num.* 27. & 28. Ma, ciocchè ſiaſi delle riferite opinioni, ſembra poterſi dire ſicuramente, che, quando la Chieſa antica è reſtata diſtrutta, o perchè è caduta, o perchè gli uomini l'hanno rovinata, o perchè la pietà de' fedeli ſi è accinta a fabbricarne una nuova, incominciando dalla prima pietra, e proſeguendo ſino all' ultima, in tal maniera che non v' è

Sentenza di mezzo tra le due precedenti: e ſuoi ſeguaci.

Coſa paſſi per certo tra le queſtioni dubbie.

chi

Digitized by Google

PONT. A. XVI. chi poſſa dire che reſti in piedi l' antica Chieſa, ma benſi che in luogo dell' antica Chieſa dedicata a Dio in onore del tal Santo, ſe n'è riedificata una nuova, dedicata pure a Dio in onore dello ſteſſo Santo: ſembra eſſer coſa chiara, poterſi la nuova Chieſa conſecrare, ancorchè la prima foſſe già ſtata conſecrata.

Si dà lume alla materia con l'eſempio.

§. 14. Nella Storia della Lorena, ultimamente data alle ſtampe dal Calmet, *nella part. 2. del tom. 1. col.* 567. ſta regiſtrato un Atto pubblico di Riquino Veſcovo Tullenſe, fatto nell' anno 1128. in cui ſi racconta, ch' eſſendo ſtata fabbricata vicino a Spinal una Chieſa, fu eſſa conſecrata da S. Gerardo Veſcovo Tullenſe, e ch' eſſendo eſſa di poi ſtata diſtrutta, ne fu fatta una nuova, e che queſta fu per la ſeconda volta conſecrata da S. Leone IX. *Hoc etiam a notitia poſterorum recedere nolumus, quod, deſtructo etiam Monaſterio, quod B. Gerardus dedicaverat, quia nimis parvum erat, & altero ædificato, quod Beatus Leo dignitate Sedis Apoſtolicæ ſublimatus dedicavit &c.*

Si portano altri eſempj allo ſteſſo effetto.

§. 15. La Chieſa di S. Maria in Monticelli di Roma era già ſtata conſecrata dal Pontefice Paſquale II. come atteſta Pandolfo Piſano appreſſo il Papebrochio *nel Propileo alla pag.* 319. *num.* 27. della ſtampa di Venezia. Dopo il laſſo di più ſecoli, eſſendo la detta Chieſa ridotta in cattivo ſtato, il Pontefice Clemente XI. tanto per eſſa fece, che ſi può dire che la riedificaſſe, come molto bene avvertì il Gagni, Maeſtro delle Cerimonie, nell' Iſtrumento della dedica della ſteſſa Chieſa: *Quam Sanctiſſimus Dominus Noſter Clemens Papa XI. reædificari fecit*. E queſta Chieſa di S. Maria in Monticelli nell' anno 1716. fu conſecrata, non oſtante la prima Conſecrazione di eſſa, fatta dal Pontefice Paſquale II. come ſi è detto, e come anche ſi può il tutto vedere nella Storia della detta Chieſa, ſcritta da Orazio Ciuccioli, *pag.* 89. *& pag.* 94. La Chieſa eretta da S. Benedetto in Monte Caſino fu diſtrutta dai Longobardi. La rifece l' Abbate Petronace; ed eſſendo ſtata abbruciata dai Saracini, fu rifatta dall' Abbate Giovanni, ed ampliata dall' Abbate Deſiderio: ed il Pontefice Zaccaria la conſecrò l' anno 748. della qual Conſecrazione ampiamente diſcorrono il Sigonio *de Regno Italiæ lib.* 3. *all' anno* 748. il Cardinal Baronio *allo ſteſſo anno* 748. *num.* 16. ed il Gattola *nella parte prima della Storia dell' Abbazia Caſinenſe al ſecolo III. pag.* 20. Si fa menzione di una Conſecrazione fatta della ſteſſa Chieſa da Aleſſandro II. l' anno 1071. La ſteſſa Chieſa patì grave rovina per un gran tremuoto l' anno 1349. e fu riedificata per ordine del Pontefice Urbano V. Ma eſſendo la ſteſſa di nuovo precipitata, ed eſſendo ſtata riedificata da' fondamenti l' anno 1649. e ridotta in quello ſtato di magnificenza, in cui ora ſi ritrova, il Pontefice Benedetto XIII. ne fece la terza Conſecrazione l' anno 1727. come ognuno di noi ſi può ricordare, e come anche ſi legge nella Vita dello ſteſſo Pontefice ſcritta da Monſignor Borgia Arciveſcovo di Fermo *ſotto il num.* 57. e come altresì ſi legge in una Lapide poſta

ANNO 1756. ti alicujus Sancti Deo dicatæ novam ſuperinductam ædem, Deo itidem in honorem ejuſdem Sancti nuncupatam; perſpicuum eſſe, poſſe novam dicari Eccleſiam, licet vetus illa jam deſtructa, fuiſſet & ipſa ſolemni ritu inaugurata.

Exemplo res illuſtratur.

§. 14. In Hiſtoria Lotharingiæ noviſſime publici juris facta a P. Calmet, *part.* 2. *tom.* 1. *col.* 565. publicus exſcriptus legitur actus Requini Tullenſis Epiſcopi, editus ſub annum 1128., quo narratur, conſtructam ad Spinalium Eccleſiam quamdam, fuiſſe a S. Gerardo Tullenſi Epiſcopo conſecratam, ipſique exinde ſubverſæ novam fuiſſe ſuperinductam, hancque iterum a S. Leone PP. IX. inauguratam. *Hoc etiam a notitia poſterorum recedere nolumus, quod deſtructo etiam Monaſterio, quod B. Gerardus dedicaverat, quia nimis parvum erat, & altero ædificato, quod Beatus Leo dignitate Sedis Apoſtolicæ ſublimatus dedicavit &c.*

Iterata in id ipſum afferuntur exempla.

§. 15. Templum S. Mariæ ſitum in Urbis Regione Monticulorum nuncupata, dicatum jam fuerat a Paſchali II. Pontifice, teſte Pandulpho Piſano apud Papebrochium *in Propilæo pag.* 319. *num.* 27., Venetæ impreſſionis. Plura poſt annorum centena, cum ſacra Ædes fuiſſet in deteriorem ſtatum perducta, Clemens XI. Pontifex fuit adeo pro ea ſollicitus, ut ab ipſo eadem reædificata merito dici queat, veluti perbelle adnotavit Gagnius Cæremoniarum Magiſter in publicis Actis a ſe confectis ſuper dedicatione ejuſdem Eccleſiæ: *Quam Sanctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa XI. reædificari fecit*: Hæcque ipſa Eccleſia S. Mariæ in Monticulis anno 1716. conſecrata fuit, nil morante prima ejuſdem inauguratione a Paſchali II. Pontifice peracta, veluti præmonitum fuit; atque inſuper dignoſci omnia poſſunt ex Hiſtoria præfatæ Eccleſiæ ſcripta ab Horatio Ciuccoli *pag.* 89. & *pag.* 94. Eccleſiam a S. Benedicto extructam in Monte Caſſino ſubverterunt Longobardi. Ipſam reſtituit Abbas Petronaces; ſed a Saracenis deinde combuſtam Joannes Abbas reædificavit, Abbas vero Deſiderius ampliavit, atque demum Zacharias Pontifex conſecravit, ſub annum 748. qua de conſecratione fuſiori calamo ſcripſere Sigonius *de Regno Italiæ lib.* 3. *ad annum* 748. Card. Baronius *ad eumdem annum* 748. *num.* 16. atque Gattola *parte prima Hiſtoriæ Abbatiæ Caſſinenſis ad ſæculum III. pag.* 20. De alia quoque Conſecratione, eidem Eccleſiæ ab Alexandro II. ſub annum 1071. adhibita, occurrit mentio. Ipſa inſuper Eccleſia, ingenti terræ motu, anno 1349. diruta, Urbani V. Pontificis juſſu fuit excitata. At cum eadem iterato corruiſſet, fuiſſetque anno 1649. a fundamentis reſtita, & in eum, quem nunc tenet magnificentiæ ſtatum, adducta, Benedictus XIII. anno 1727. eam tertio conſecravit, quemadmodum quiſque noſtrum meminiſſe poteſt, atque etiam legitur in ejuſdem Pontificis Vita edita a Præſule Borgia Archiepiſcopo Firmano, *ſub num.* 57., ac veluti etiam adnotatum conſpicitur in Lapideo monumento

Digitized by Google

ANNO 1756.

ro in prædicta Baſilica ad perennem rei geſtæ recordationem appoſito: *Terræmotu anni 1340. prorſus dirutam, & Urbani V. juſſu erectam, ac rurſus ruina abrutam, atque a fundamentis anno 1649. excitatam, & recens magnificentius exornatam, Benedictus XIII. Pontifex Maximus Ordinis Prædicatorum anno 1717. die 19. Maji ſolemni ritu tertia conſecravit*. Vetus denique Templum inſignis Abbatiæ Campidonenſis fuit ab Hadriano I. Pontifice ſolemni ritu inauguratum; verum cum illud idem; ſæculo XVII., Svedenſi bello, proſtratum manſiſſet, & per Abbatem a fundamentis reſtitutum fuiſſet; Nos ex Pontificia Noſtra auctoritate, Abbati, etſi Epiſc. charactere non inſignito, facultatem fecimus conſecrandi Eccleſ. adhibito tamen Oleo per Epiſc. benedicto, idque ut religioni ipſius Abbatis, & piis indulgeremus populorum votis, qui Abbatem, cujus tanta in opere perficiendo laus fuerat, ſacram functionem peragentem cernere exoptabant; & ſane fuit ab eodem, in vim dati a Nobis Apoſtolici Brevis, ſolemniter inaugurata Eccleſia, veluti noſſe licet e Noſtro Opere *de Synodo Diœceſana lib*. 13. *cap*. 15. *num*. 4. novæ Romanæ editionis.

Penſatur, rejiciturq; titulus ex terræm. quo Bon. Eccl. pars concidit.

§. 16. Verum ad noſtram iterum Metropolitanam Bononienſem Eccleſiam S. Petri redeundo, etſi poſt peractam a Lucio III. ſub annum 1184., uti prænotatum eſt, ejuſdem Conſecrationem, Ghirardaccius *lib*. 5. *fol*. 146., Vizanius *lib*. 3. *fol*. 101. Maſinus *part*. 1. *fol*. 107. 108. Celſus Faleonius *in Hiſtoricis Monumentis Eccleſiæ Bononienſis fol*. 230., meminerint ingentis ſequuti terræmotus, Henrico Fratta Epiſcopo, anno 1222., quo grave detrimentum Eccleſiæ S Petri fuit illatum; cum tamen iidem ipſi referant, corruiſſe tectum, ac teſtudinem Eccleſiæ, providumque Epiſcopum haud prætermiſiſſe illata reparare damna, ad rem præſentem ſatis haud quaquam eſt acerbus hic caſus; ſuperius namque animadverſum eſt, conſiſtentibus integris parietibus, quibus potiſſimum adhæret conſecratio, non licere iterato Eccleſiam conſecrare, etſi ejuſdem tecta concidant.

Canonic. titul. iterandæ conſecr. hujus Eccleſiæ, tantummodo reædificat. a fundam.

§. 17. Nova itaque adhibenda Conſecratio alio debet fundamento inniti; paratumque illud eſt, nec a nobis excogitatum. Cum Raynutius Cardinalis Farneſius anno 1565. Bononienſem Eccleſiam Epiſcopus adminiſtraret, exiguum miratus ædificium majoris Cappellæ ejuſdem Cathedralis Eccleſiæ, jam tum de alia a fundamentis excitanda ſecum ipſe conſtituit; at cum nunquam manum operi admoviſſet, id curæ reliquit Cardinali Gabrieli Palæotto ſibi Succeſſori, primoque in Patria noſtra Archiepiſcopo. Magnus itaque is Cardinalis auguſtam conſtruxit Cappellam majorem, ad quam ex Eccleſia per aliquot conſcenditur gradus, ipſumque etiam ſubterraneum ædificium inſtauravit, ſolemnique pompa in eamdem translatas, locataſque inſignes noſtrorum SS. Martyrum Vitalis, & Agricolæ Reliquias, decenti admodum, elegantique urna incluſit. Conſpicuum Sacelli ædificium Cardinalis a primo lapide inſtituit, perfecit, ditavit, inſtruxitque congruentibus ornamentis, atque picturis celeberrimis. Enarrantur omnia a Ledeſma in

Recenſentur novi ædificii exordia.

Vita

PONT. A. XVI.

poſta nella detta Baſilica in memoria di queſto fatto: *Terræmotu anni 1349. prorſus dirutam, & Urbani V. juſſu erectam, ac rurſus ruina obrutam, atque a fundamentis anno 1649. excitatam, & recens magnificentius exornatam, Benedictus XIII. Pontifex Maximus Ordinis Prædicatorum anno 1727. die 19 Maji ſolemni ritu tertio conſecravit*. Finalmente l'antica Chieſa della celebre Abbazia di Campidona fu conſecrata dal Pontefice Adriano I., ma eſſendo eſſa ſtata gettata a terra nel ſecolo XVII. nella guerra de' Svezzeſi, ed avendola l'Abbate riedificata da' fondamenti, prevalendoci Noi dell' autorità Pontificia di concedere ad un Abbate, benchè ſenza carattere Veſcovile, il poter conſecrare la Chieſa, ſervendoſi dell'Olio benedetto dal Veſcovo, per ſoddisfare alla divozione dell' Abbate, ed al pio deſiderio de popoli, che bramavano di veder fare la funzione dall' Abbate, che tanto ſi era adoperato per condurre a fine la grand'opera, fu dallo ſteſſo, in ſequela d'un noſtro Breve, fatta la Conſecrazione della Chieſa: come il tutto può vederſi nella noſtra Opera *de Synodo Diœceſana al lib*. 13. *cap*. 15. *num*. 4. della nuova edizione Romana.

Si eſamina, e ſi rigetta il titolo del terremot. patito dalla Chieſa di Bologna.

§. 16. Ma, ritornando alla noſtra Chieſa Metropolitana di S. Pietro di Bologna, ſebbene dopo la Conſecrazione fattane da Lucio III., come ſi è detto, l'anno 1184. ſi faccia dal Ghirardacci *al lib*. 5. *fol*. 146. dal Vizani *al l*. 3. *fol*. 101. dal Maſini *part*. 1. *fol*. 107. e 108. da Celſo Faleoni *nelle Memorie Iſtoriche della Chieſa di Bologna fol*. 230. menzione d'un terribile tremuoto, ſeguito l'anno 1222. nel tempo del Veſcovado di Enrico Fratta, che recò un gran pregiudizio alla Chieſa di S. Pietro, riferendo però gl'iſteſſi, che rovinò il tetto, e la volta della Chieſa, e che il provido Veſc. non laſciò di riparare al danno; queſto funeſto accidente non baſta per l'effetto, di cui ſi tratta; eſſendoſi di ſopra già veduto, che quando reſtano illeſe le pareti, nelle quali la Conſecrazione ha la ſua ſede, ancorchè rovini il tetto della Chieſa, non ſi può fare nuova Conſecrazione della ſteſſa.

Si ſtabiliſce il tit. legittimo della conſecrazion. nella totale redificazione della Chieſa.

§. 17. Dee dunque la nuova Conſecrazione avere il ſuo fondamento in altro capo: e queſto è in pronto, e non è ideale. Reggendo il Cardinale Ranuzio Farneſe nell' anno 1565. la Chieſa di Bologna in qualità di Veſcovo, e compaſſionando l'infelice fabbrica della Cappella maggiore della noſtra Cattedrale, pensò a fabbricarne una nuova da' fondamenti: ma non avendo poſta mano alla ſua idea, ne laſciò la cura al Cardinale Gabbriello Paleotti ſuo ſucceſſore, e che fu il primo Arciveſcovo della noſtra Patria. Fabbricò dunque queſta gran Cardinale l'auguſta Cappella maggiore, alla quale dalla Chieſa ſi aſcende per certi ſcalini, ed anche accomodò il ſotterraneo, che è ſotto la ſteſſa, avendo fatta la ſolenne traſlazione, e collocazione delle inſigni Reliquie de' noſtri Santi Martiri Vitale ed Agricola, che collocò in un'Urna aſſai propria e decente. Il Cardinale incominciò la fabbrica della gran Cappella da' fondamenti, la terminò, e la reſe ricca, ed adorna con ornamenti proprj, e rinnomate pitture. Il

Onde aveſſe principio la nuova fabbrica.

tutto

Pont. A. XVI.

tutto vien riferito dal Ledeſma nella Vita del detto Cardinale *al lib. 3. cap. 9.* da Alberto Bruni ſuo Segretario, nalla Vita pure, che fece dello ſteſſo, ſtampata *nel. tom. 6. degli antichi Scrittori, e Monumenti*, raccolti dal Martene, e dal Durand, e dati alla luce in Parigi l' anno 1720. *col.* 1406. §. 31., dal Sigonio *de Epiſcopis Bononienſibus*, quando parla dello ſteſſo Cardinale: oltre quello, che anche atteſtano il Vizani *nelle Storie lib. 12. fol.* 107. *e* 108. l' Ughelli *nella Italia ſacra ai tom. 2. della citata edizione col.* 41 il Maſini *part. 1. fol.* 107. *e* 108. e difuſamente Celſo Faleoni *nelle Memorie ſtoriche della Chieſa di Bologna lib. 6. fogl. 619. e ſeg.* ove aggiunge, ch' eſſendo ſtata ſuperiore alle forze del Cardinale la ſpeſa, che fece nella fabbrica ed ornamenti della gran Cappella, non laſciò il Pontefice Gregorio XIII. noſtro Concittadino, di ſomminiſtrargli più volte larghe e copioſe ſovvenzioni.

Anno 1756.

Vita præfati Cardinalis *lib. 3. cap. 9.*, ab Alberto Bruoi ipſi a Secretis, in Vita itidem ejuſdem per ipſum contexta, impreſſaque *tom. 6. veterum Scriptorum, & Monumentorum*, quæ collecta fuerunt a Martene, & Durando, publicique juris facta Pariſiis anno 1629. *col.* 406. §. 31., a Sigonio, *de Epiſcopis Bononienſibus*, cum loquitur de eodem Cardinali: quibus accedunt, quæ inſuper teſtantur Vizaoius in Hiſtoriis *lib.* 12. *fol.* 107. *&* 108. Ughellius *Italia ſacra t. 2. citatæ editionis col.* 41. Maſinius *part. 1. f.* 107. *&* 108. & latius Celſus Faleonius *In Monumentis Hiſtoricis Bononienſis Eccleſiæ lib. 6. fol. 610. & ſeq.* ubi ſobdit, noo prætermiſiſſe Gregorium XIII. Pontificem Concivem Noſtrum, quum aollati ſumptus in ædificium, ornatumque ingentis Cappellæ, viciſſent Cardinalis vires; iteratis vicibus ampla ipſi munificaque ſuppeditare ſubſidia.

Se ne forma il diſegno, e ſi butta la prima pietra.

§. 18. Reſtava iu piedi, non oſtante la fabbrica della nuova Cappella maggiore, il reſtante della Chieſa vecchia; ed ò perchè eſſa foſſe in cattivo ſtato, o perchè non corispondeſſe alla magnificenza della nuova Cappella; l' Arcivescovo Alfonſo Paleoti, ſucceſſore del Cardinale Gabbriello dello ſteſſo cognome nell' Arciveſcovado di Bologna, intrapreſe di fare una nuova Chieſa corriſpondente alla nuova Cappella, avendone fatto fare il diſegno dal celebre Architetto, Padre Gio: Ambrogio Mageote, Chierico Regolare Baroabita; gettò la prima pietra della nuova Chieſa l' anno 1605. nel giorno dedicato all' Aonunziazione di Maria Vergine, eſſendo vacante la Sede Apoſtolica per la morte di Clemeote VIII. e ne' fondamenti fece porre la ſeguente Lapide: *Alphonſus Palæotus Bononienſis Archiepiſcopus, & Princeps, Metropolitanam Ædem anguſtam, ac prope dirutam, in ampliorem a fundamentis reſtituturus, primum hunc lapidem ſolemniter poſuit anno ſalutis 1605. die Annuntiationis B. Mariæ Virginis, per mortem Clementis VIII. vacante Sede Romana*: ed in quell' occaſione fece ancora incidere varie Medaglie alluſive alla nuova fabbrica della Metropolitana, che intraprendeva: ed uoa di queſte è ſtata già da Noi con alte Medaglia mandata al noſtro celebre Iſtituto di Bologna.

§. 18. Novo licet abſoluto majoris Sacelli ædificio, conſiſtebant tamen adhuc reliquia vetuſtioris Templi; verum ſive quod illud in deterius inclinaſſet, ſive quod novæ Cappellæ amplitudini non responderet, Præſul Alphonſus Palæottus, Gabrieli ejuſdem familiæ Cardinali in Bononienſi Archiepiſcopatu Succeſſor, novam adorſus eſt conſtruendam Eccleſiam, Cappellæ recens conſtitutæ congruentem, acceptoque typo a celebri Architecto Patre Joanne Ambroſio Magente Clerico Regulari Congregationis Saocti Pauli, primum poſuit novæ ædis lapidem ſub annum 1605. die Annunciationi Virginis Deiparæ Sacra, cum e vivis ſublato Clemente VIII. Apoſtolica Sedes vacaret, atque in fundamento lapideum hoc monumentum poni juſſit. *Alphonſus Palæotus Bononienſis Archiepiſcopus, & Princeps, Metropolitanam Ædem anguſtam, ac prope dirutam, in ampliorem a fundamentis reſtituturus, primum hunc lapidem ſolemniter poſuit anno ſalutis 1605. die Annuntiationis B. Mariæ Virginis, per mortem Clementis VIII. vacante Sede Romana*: eaque occaſione complura excudi quoque curavit oumiſmata, noouum innuentia Metropoliticæ Ædis inceptum ædificiom; quorum unum, ſimul cum aliis collectis numiſmatibus, tranſmiſſum a Nobis fuit ad celebre Noſtrum Bononienſe Inſtitutum.

Conficit. Archetypus, poſitoque primo lapide incohatur

Progreſſi della Fabbrica.

§. 19. Fra i noſtri Concittadini, che con larga limoſina diedero ajuto alla nuova fabbrica; viene memorato un certo Lodovico Ruſticelli, che a ſpeſe proprie fece il primo gran pilone a ſiniſtra della Cappella maggiore. Si ha ſicura memoria del proſeguimento della fabbrica nel Pontificato di Paolo V.; leggendoſi in una Lapide alla parte di mezzo giorno della nuova Chieſa le ſeguenti parole: *Paulo V. Pontifice Maximo, Alphonſo Palæoto Archiepiſcopo, anno Chriſti* 1610: *& Alexandro Ludoviſio ſucceſſore* 1614. e leggendoſi in un' altra Lapida, poſta alla parte di ſettentrione *Pauli V. Pontificis munificentia, Scipionis Burgheſii Cardinalis Archiepiſcopi III. auſpiciis, Alexander Ludoviſius IV. Archiepiſcop. provid. anno* 1614. Quanto ſinora ſi è detto, viene anche riferito dall' Ughelli *nell' Italia ſacra al tom. 2. col.* 46. dal Rabbi *nella Continuazione della Storia de' Veſcovi*

§. 19. Noſtros inter Convices, qui amplioribus eleemoſynis novum opus juvarunt, quidam commemoratur Ludovicus Ruſticellius, a quo ære proprio ingens poſita pila ad lævum majoris Sacelli. Certa ad Nos uſque producta memoria ſcimus, ædificium ſub Paulo V. Pontifice fuiſſe continuatum, cum in lapide novæ Eccleſiæ ad meridiem appoſito, hæc inſcripta legantur verba: *Paulo V. Pontifice Maximo, Alphonſo Palæoto Archiepiſcopo, anno Chriſti* 1610., *& Alexandro Ludoviſio ſucceſſore* 1614., alioque in Lapide ad ſeptentrionem, hæc alia: *Pauli V. Pontificis munificentia, Scipionis Burgheſii Cardinalis Archiepiſcopi III. auſpiciis, Alexander Ludoviſ. IV. Archiepiſcop. provid. anno* 1614. Quæcumque hactenus recenſita ſunt, afferuntur quoque ab Ughellio *Italia ſacra tom.* 2. *col.* 46., a Rabbi *in Continuatione Hiſtoriæ Epiſcoporum Bononienſium* a Sigonio ſcriptæ

Ædificii increm.

col.

Digitized by Google

ANNO 1756.

col. 606., a Maſinio *Bononia Perluſtrata p.* 1. *fol.* 107. & 108. & a Faleonio *fol:* 648. & *ſeq.* & *fol* 662.

Quouſq; eadem pertigerint, & cur intermiſſa.

§. 20. Quantum quidem Nobis ſuppetit memoria eorum, quæ in monumentis in Archiepiſcopali Tabulario aſſervatis vidimus adnotata, Archiepiſcopus Ludoviſius, qui Cardinalis renunciatus, haud ita multo poſt, aſſumpto ſibi nomine Gregorii XV., Summus Pontifex fuit inauguratus, fabricam Metropoliticæ Eccleſiæ ſuæ non eſt oblitus; at eo vita functo, cum plures controverſiæ de ingentibus ſubſidiis in prædictam cauſam ab ipſo conſtitutis, fuiſſent excitatæ, perfici non potuit ædificium, deficientibus adhuc poſtremis duobus magnis Sacellis, ipſaque nova fabrica producta tantum ad porticum, quæ veteri Eccleſiæ protendebatur, quæque ſub Pontificatu Innocentii VIII. anno 1487. extructa fuerat a Juliano Cardinali de Ruvere Bononiæ Epiſcopo, qui Pontifex factus nomen ſibi indidit Julii II., teſte Sigonio *de Epiſcopis Bononienſibus*, in noviſſima editione illius operum Mediolani curata *col.* 518., qui hoc quoque Lapideum monumentum in dicta Porticu appoſitum exſcribit: *Sedente Innocentio VIII. Pontifice Maximo, Pontificatus ſui anno tertio, Julianus Epiſcopus Oſtienſis, Cardinalis S. Petri ad Vincula, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Major Pœnitentiarius, & Epiſcopus Bononienſis, condi juſſit, anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo octogeſimo ſeptimo, procurante Philippo Lucenſi Epiſcopo Urbinate, Locumtenente, & Vicario Generali.*

Pont. adhuc Bon. Epiſcopi, cura in urgendo templi ædificio.

§. 21. Ab Anconitana Eccleſia Benedicto XIII. munificentia Nobis collata, ad Metropoliticam Bononienſem Eccleſiam ſub annum 1731. a Clemente XII. nobis itidem beneficio tranſlati fuimus; cumque Porticum a Julio II. poſitam inveniſſemus undique fatiſcentem, atque etiam ruinam minitantem, haud prætermiſimus præſtare quæcumque tum ad ejuſdem firmitatem, tum ad congruam venuſtatem neceſſaria videbantur: ſed cognoſcentes fieri nullo modo poſſe, ut Eccleſiæ ædificio producendo animum utiliter adjiceremus, curavimus tamen omnia, quæ noſtris viribus complecti potuimus; conſtructam Eccleſiæ partem ornavimus; ac præter Altare, in quo Sanctiſſimum Sacramentum aſſervatur, uti prædictum eſt, duo inſuper Altaria ereximus in auguſtis Sacellis, proximis majori Sacello, a Cardinali Palæotto erecto, quæ eouſque manſerant Altaribus deſtituta. At ſubinde nullis noſtris meritis ad Summum Pontificatum evecti curam omnem de Eccleſia perficienda ſuſcepimus, adhuc deficientes geminas Cappellas addidimus, in iis poſuimus Altaria, conſtructam a Julio II. reparatamque a nobis Porticum ſolo æquavimus, id expoſcente novæ Metropolis Archetypo, nec etiam magnifica fronte carere permiſimus Auguſtum Templum, eidem inſuper opportunis non ad neceſſitatem modo, ſed & ad magnificentiam tributis ſupellectilibus. Gravior enim nobis contigiſſet (juſta ne an injuſta, ignoramus) Franciſci Petrarchæ ad Urbanum V. Pontificem exprobratio, oblitum eum ſcilicet fuiſſe Eccleſiæ S. Joannis in

Ab eodem jam Pont. complet. inſigni opere, lectiſſimiſq; ſupellectilibus ditatur.

La-

Bologneſi ſcritta dal Sigonio *col.* 606., dal Maſini *nella Bologna Perluſtrata part.* 1. *fogl.* 107. e 108. e dal Faleoni *fogl.* 648. *e ſeg. ed al fogl.* 662.

PONT. A. XVI.

Fino a qual ſegno foſſe proſeguita, e perchè tralaſciata.

§. 20. Per quanto ci ricordiamo d'aver veduto nelle memorie, che ſono nell' Archivio Arciveſcovile, non ſi ſcordò l'Arciveſcovo Ludoviſi, che, fatto Card. poco dopo ſalì al Sommo Pont. col nome di Greg. XV. della fabbrica della ſua Chieſa Metropolitana: ma dopo la di lui morte, eſſendo inſorte varie liti ſopra i pingui aſſegnamenti da eſſo fatti pel detto effetto, non reſtò perfezionata la fabbrica, mancandovi le due ultime gran Cappelle, e non eſſendo arrivata la nuova fabbrica, che al Portico, che era avanti la Chieſa vecchia, e che era ſtato fabbricato nel Pontificato d'Innocenzo VIII. l'anno 1487. dal Cardinale Giuliano della Rovere Veſcovo di Bologna, che fatto Papa, aſſunſe il nome di Giulio II. come atteſta il Sigonio *de' Veſcovi di Bologna*, *al tom.* 3. della ſtampa delle ſue Opere fatta ultimamente in Milano, *col.* 518., che anche porta la Lapide ſeguente ſituata nel detto Portico: *Sedente Innocentio VIII. Pontifice Maximo Pontificatus ſui anno tertio, Julianus Epiſcopus Oſtienſis, Cardinalis S. Petri ad vincula, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Major Pœnitentiarius, & Epiſcopus Bononienſis, condi juſſit, anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo octogeſimo ſeptimo, procurante Philippo Lucenſi Epiſcopo Urbinate, Locumtenente, & Vicario Generali.*

Quanto operaſſe il Sommo Pontefic. mentre era Arciveſcovo di Bologna, per il proſeguimento del detto edifizio.

§. 21. Dalla Chieſa d'Ancona, che ci era ſtata conferita dal noſtro Benefattore Benedetto XIII. fummo trasferiti nell'anno 1731. dal noſtro pure Benefattore Clemente XII. alla Chieſa Metropolitana di Bologna, ed avendo ritrovato il Portico eretto da Giulio II. in uno ſtato miſerabile ed infelice e che anche minacciava rovina, non laſciammo di fare quanto era neceſſario non meno per la ſua perſiſtenza, che per la ſua doveroſa comparſa: ed eſſendoci impoſſibile allora il penſare al proſeguimento della fabbrica della Chieſa, facemmo quanto ci fu poſſibile il fare, ornando la parte fatta, e facendo, oltre l'Altare del Santiſſimo Sagramento, come di ſopra ſi è detto, ancora due altri Altari nelle gran Cappelle contigue alla Cappella maggiore fatta dal Cardinale Paleotti, che erano ſino allora reſtate ſenz'Altare. Ma ſaliti di poi ſenza veruu noſtro merito al Sommo Ponteficato, abbiamo penſato a proſeguire la Chieſa, abbiamo fatte le due gran Cappelle, che mancavano, in eſſe abbiamo eretti gli Altari, abbiamo gettato a terra il Portico fatto da Giulio II. e rifatto da Noi, così eſigendo il diſegno della nuova Metropolitana; e non abbiamo laſciata la gran Chieſa ſenza una maeſtoſa facciata, avendola anche proviſta di ſacri arredi confacenti non meno al biſogno, che alla maeſtà della ſteſſa. Troppo ſenſibile ſarebbe ſtato a Noi il rimprovero, che non ſappiamo, ſe foſſe giuſto, o ingiuſto, di Franceſco Petrarca al Pontefice Urbano V. cioè, che ſi foſſe ſcordato dei biſogni della Chieſa di S. Giovanni in

Aſſunto al Pont. lo termina ed arricchiſce di nobili ſupelettili.

La-

Digitized by Google

Laterano: *Quo, inquam, animo tu ad ripam Rhodani* (perchè eſſo allora abitava in Avignone; e di Noi ſarebbeſi detto *ad ripam Tiberis*, eſſendo la noſtra reſidenza in Roma) *ſub auratis tectorum laquearibus ſomnum capis, & Lateranum humi jacet, & Eccleſiarum Mater omnium, tecto carens, & ventis patet, & pluviis?* come ſi vede nella ſua Opera *de rebus ſenilibus lib.* 7. nella lettera al detto, che incomincia *Aliquandiu Pater Beatiſſime*. E di Noi ſarebbeſi detto: quando la fabbrica della tua Chieſa di Bologna non è perfezionata, quando mancano molti Altari, quando quelli, che vi ſono, eccettuati alcuni, ſono troppo miſerabili, e quando manca il biſognevole pel decoroſo culto di Dio.

Concluſione del fatto eſpoſto.

§. 22. Dalla ſtorica narrazione di ſopra eſpoſta ritornando al noſtro propoſito; chiaramente ſi ſcorge, che nulla vi reſta della Chieſa vecchia, che in luogo d'eſſa ſe n'è fatta dalla prima pietra fino all'ultima una nuova, più grande, e più magnifica, e che dell'antica non reſtano, che il titolo, ed il ſito in cui era. Per lo che, eſſendoſi già dimoſtrato, poterſi conſecrare la Chieſa interamente fabbricata di nuovo, ancorchè l'altra foſſe ſtata conſecrata, nulla v'è, che oſti alla nuova Conſecrazione, ed è molto ragionevole e pio il farla. Con ciò ancora ſi leverà di mezzo una controverſia, che ſi tratta dagli Autori, ed è, ſe ſia permeſſo il proſeguire la recita dell'Officio della Dedica della Chieſa, ancorchè ſia ceſſata l'antica Conſecrazione, come per appunto ſi è fatto inſino ad ora in Bologna; non mancando Autori, che pretendono, non poterſi recitare l'Officio della Dedica della Chieſa, quando non v'è più la conſecrazione, in memoria della quale fu ordinato l'Officio, come può vederſi appreſſo il Guyet *de Feſtis propriis Sanctorum lib.* 1. *cap.* 3. *qu.* 7. ed il Biſſo *nella ſua Hierurgia, in verb. Dedicatio Eccleſiæ, num.* 51. benchè, per vero dire, vi ſiano altri che inſegnano il contrario, coll'eſempio particolarmente delle due Baſiliche Lateranenſe, e Vaticana, nelle quali in memoria delle prime Conſecrazioni ſi proſegui la recita dell'Officio, ancorchè per le nuove riedificazioni più non reſtaſſero le antiche Conſecrazioni: il che diede campo al Pontefice Benedetto XIII. di riconſecrare la Baſilica Lateranenſe, come ſi è detto, e ad Urbano VIII. quella di S. Pietro in Vaticano.

Varietà d'opinione circa il doverſi o nò recitare l'officio della conſecrazione già mancata.

Determinazione del Pont. di conſacrare per ſe ſteſſo la nuova Metrop.

§. 23. Fiſſato il penſiere della convenienza della nuova Conſecrazione della Chieſa Arciveſcovile di Bologna, e traſportando il diſcorſo all'altro, cioè del farſi da Noi ſteſſi la funzione della Conſecrazione; le diremo, non averlo Noi depoſto nello ſpazio d'alcuni anni, ancorchè in queſto tempo intermedio ſia piaciuto al Grande Iddio ſenza verun noſtro merito di ſollevarci al Sommo Pontificato. Speſſe volte ſiamo andati penſando alla noſtra diletta Spoſa, alla Chieſa, in cui abbiamo ricevuti i due Sagramenti del Batteſimo e della Creſima, ed in cui avevamo eletta la noſtra Sepoltura, come può vederſi in una Lapide ancor oggi eſi-

Laterano: *Quo, inquam, animo tu ad ripam Rhodani* (quod Pontifex tunc Avenioni detineretur, de Nobis autem Romæ reſidentibus *ad ripam Tiberis* dici potuiſſet) *ſub auratis tectorum laquearibus ſomnum capis, & Lateranum humi jacet, & Eccleſiarum Mater omnium, tecto carens, & ventis patet, & pluviis?* uti videre eſt in ejus Opere *de rebus ſenilibus lib.* 7. in Epiſtola ad dictum Urbanum incipiente: *Aliquandiu Pater Beatiſſime*. De nobis autem dictitari potuiſſet: dum Bononienſis Eccleſiæ tuæ imperfectum adhuc eſt ædificium, dum plura adhuc in ea deſiderantur Altaria, dum quæ extant, paucis exceptis, ſordeſcunt nimis, dumque deficiunt cætera ad congruum divino numini cultum exhibendum opportuniora.

Confect. expoſiti facti concluſio.

§. 22. Ex hactenus expreſſa Hiſtorica facti narratione rem iterum noſtram repetentes, perſpicuum fit, nihil plane ſupereſſe vetuſtioris Eccleſiæ; novam ipſi a primo ad ſupremum uſque lapidem ſubrogatam eſſe ampliorem atque ſpectabiliorem, & ex veteri illo Templo, præter titulum & ſitum, nihil amplius ſuperextare. Quapropter cum fuerit jam demonſtratum, fas eſſe penitus renovatæ Eccleſiæ dedicationem perficere, quamvis præexiſtens illa vetuſtior fuiſſet inaugurata, nihil eſt reliquum, quod novam moretur Conſecrationem, eamdemque peragi, juri admodum congruit ac Religioni. Tolletur quoque per id quæſtio ab Auctoribus agitata, nimirum, an liceat retinere recitationem Officii Dedicationis Eccleſiæ, etſi vetus haud ſuperſit Conſecratio, uti plane Bononiæ hactenus factitatum; neque enim deſunt Auctores, contendentes, non licere Officium Dedicationis Eccleſiæ recitare, cum amplius non ſupereſt Conſecratio, ad quam recolendam inſtitutum fuit Officium, quemadmodum videre eſt penes Guyet *de Feſtis propriis Sanctorum l.* 1 *c.* 3. *quæſt.* 7. & Biſſum *in ſua Hierurgia, verb. Dedicatio Eccleſiæ, num.* 51. Quamvis profecto nec deſint alii oppoſitam ſententiam docentes, ducti potiſſimum exemplo duarum Baſilicarum Lateranenſis & Vaticanæ, in quibus ad veterum Conſecrationum recordationem diu fuit retenta Officii recitatio, etſi novis poſitis conſtructionibus, veteres amplius non ſuperextarent Conſecrationes: quod ſcilicet in cauſa fuit, ut Benedictus XIII. Pontifex, veluti prædiximus, Lateranenſem Baſilicam, Urbanus vero VIII. alteram S. Petri in Vaticano, iterata adhibita Conſecratione, dicarent.

Opinion. diſcrep. de recit. ſublatæ conſecr. Officio.

Pont. propoſitum conſecr. per ſe Bononienſ. Eccl.

§. 23. Conſtituto itaque de congruentia iterandæ Conſecrationis Archiepiſcopalis Bononienſis Eccleſiæ conſilio, converſoque ſermone ad Conſecrationis functionem, per Nos ipſos perficiendam, Tibi aſſeverabimus, id propoſitum Nos haud abjeciſſe, licet intermedio hoc tempore, ſupremo Numini placuerit, Nos omni plane merito deſtitutos ad Summum Pontificatum extollere. Sæpe animo recogitavimus dilectam Nobis Sponſam, Eccleſiam, in qua gemina Baptiſmatis & Confirmationis Sacramenta ſuſcepimus, & in qua Sepulcrum Nobis deſtinavimus, uti noſſe licet ex Lapide vel hodie ad Altare Sanctiſſimi Sacramenti ſubſtrato,

Iten- Te-

Anno 1756. Confirm. ex Præd. Pontific. exemplis.

Tenuit Nos ſemper vehemens deſiderium reviſendi Noſtrum Clerum, Concives Noſtros, Noſtros Diœceſanos. Augebatur autem illud in dies, percurrentibus Nobis Annales Noſtrorum Prædeceſſorum, a quibus tot per Italiam conſecratæ fuerunt Metropolitanæ, atque Cathedrales Eccleſiæ, Nobiſque, qui iis ſucceſſimus, haud ſecus videbatur cum Bononienſi Eccleſia Noſtra rem tranſigi debuiſſe. Ab Alexandro II. Pontifice, legitur, inclinante ſeculo XI., conſecratam fuiſſe Lucenſem Cathedralem Eccleſiam, quemadmodum mox infra demonſtrabimus. De Gelaſio II. narrat Ughellius *tom. 4. Italia ſacræ col.* 851. conſecraſſe eumdem Cathedralem Eccleſiam Januenſem; extatque hujuſce rei monumentum in illius ſacrario, ubi in quodam Lapide hæc leguntur: *Sexto Idus Octobris anno Dominicæ Incarnationis* 1118. *indict. xii. Dedicatio Eccleſiæ Beatiſſimi Laurentii, atque Sanctiſſimi Syri Januenſis Epiſcopi. Quæ conſecrata fuit a Gelaſio Papa, primo anno Epiſcopatus ſui, cum pluribus Epiſcopis &c.* Cardinalis Baronius ad annum Chriſti 1120 *n.* 3. colligit ex Vaticano Manuſcripto de rebus geſtis Calixti II., hunc Luca decedentem, atque pertranſeuntem Hetruriam, exceptum, honorificentiſſimeque habitum Piſis, ubi exoratus a præclaris illis Civibus, *rogatus ab ipſis Piſanis, & magna inſtantia poſtulatus, majorem Eccleſiam ad honorem Beatæ Mariæ, tota ibidem Thuſcia concurrente, dedicavit ſolemniter*. De duarum, Bononienſi, & Mutinenſi, Cathedralium Eccleſiarum inauguratione a Lucio III. peracta, jam ſuperius verba fecimus. Annalium Baronii continuator Raynaldus ad annum Chriſti 1225. *num.* 55. exemplum affert, a dicto Cardinali relictum, vetuſtæ inſcriptionis ſpectantis ad Reatinam Cathedralem Eccleſiam, in qua ita legitur: *In nomine Domini. Amen. Anno ejuſdem* 1225. *Indictione xiii. quinto Idus Septembris, tempore Honorii III. PP. Pontificatus anno ejus decimo conſecrata eſt major Eccleſia Reatina ab ipſo Domino Honorio cum talibus Epiſcopis, videlicet Oſtienſi, Albanenſi &c. ad honorem Beatæ Mariæ ſemper Virginis.* Celebris denique perhibetur Conſecratio Florentinæ Metropolis ab Eugenio IV. Pontifice ſub annum 1436. peracta, de qua meminere S. Antoninus in ſuis *Chronicis part.* 3. *tit.* 22. *cap.* 10 §. 6. Ughellius *tom.* 3. *col.* 170 Scipio Ammiratus in Hiſtoriis Florentinis *part.* 2. *lib.* 22. Idemque S. Antoninus exacte deſcribit ingentem pontem ab Eccleſia PP. Prædicatorum ad Cathedralem Eccleſiam S. Mariæ de Flore protenſum, non minus ad magnificentiam, quam ob neceſſitatem præſtandi Pontifici expeditum tranſitum, ne immenſa manu confluentis populi eſſet circumfuſus.

Expend. in id ipſum luculentius factum Alexandri II.

§. 24. Hæc nobis plures annos præ oculis obverſata ſunt exempla, ut iter Bononiam aggrederemur, novam Metropoliticam Ædem conſecraturi. Urgebat autem præſertim illud Alexandri II. exemplum, quum ipſe ſimul cum Summo Pontificatu Lucenſem retinuerit Epiſcopatum, & Nos Summum Pontificatum multos annos, retento Bononienſi Archiepiſcopatu, obtinuerimus; ipſe Lucenſis Cathedralis Eccleſiæ ædificium ab-

Pont. A. XVI. Maggiormente confermata dall' eſempio dei Predeceſſori.

ſtente appiè dell'Altare del Venerabile. Grande è ſempre ſtato il noſtro deſiderio di rivedere il noſtro Clero, i noſtri Concittadini, ed i noſtri Dioceſani. Creſceva poi di giorno in giorno, leggendo gli Annali de' noſtri Predeceſſori, che hanno conſecrate in Italia tante Metropolitane, e tante Cattedrali; ed a Noi ſempre ſembrava, che eſſendo Noi ſucceſſori d'eſſi, doveſſimo fare lo ſteſſo colla noſtra Chieſa di Bologna. Del Pontefice Aleſſandro II. verſo il fine del ſecolo XI. ſi legge, che conſecrò la Chieſa Cattedrale di Lucca, come or ora dimoſtreremo. Di Gelaſio II. racconta l'Ughelli *nel tom. 4. dell' Italia Sacra col.* 851. che conſecrò la Chieſa Cattedrale di Genova, e di ciò reſta il monumento nella Sacriſtia d'eſſa, ove in una Lapide così ſi legge: *Sexto Idus Octobris anno Dominicæ Incarnationis* 1118. *indict. xii. Dedicatio Eccleſiæ Beatiſſimi Laurentii, atque Sanctiſſimi Syri Januenſis Epiſcopi. Quæ conſecrata fuit a Gelaſio Papa, primo anno Epiſcopatus ſui, cum pluribus Epiſcopis &c.* Il Cardinal Baronio *all'anno di Criſto* 1120. *n.* 3. ricava da un manoſcritto Vaticano ſopra la Vita di Caliſto II., che paſſando eſſo per la Toſcana, dopo eſſere ſtato a Lucca, fu ricevuto e trattato con glorioſo accoglimento in Piſa, ove pregato da quegl'illuſtri Cittadini, *rogatus ab ipſis Piſanis, & magna inſtantia poſtulatus, majorem Eccleſiam ad honorem Beatæ Mariæ, tota ibidem Thuſcia concurrente, dedicavit ſolemniter*. Della Conſecrazione delle due Chieſe Cattedrali, di Bologna, e di Modena, fatte dal Pontefice Lucio III. già di ſopra ſi è ragionato. Il Rainaldi, Continuatore degli Annali del Baronio, *all'anno di Criſto* 1225. *al num.* 55. porta una copia laſciata dal detto Cardinale d'un'antica iſcrizione, appartenente alla Cattedrale di Rieti, in cui così ſi legge: *In nomine Domini. Amen. Anno ejuſdem* 1225. *Indictione xiij. quinto Idus Septembris, tempore Honorii III. PP. Pontificatus anno ejus decimo, conſecrata eſt major Eccleſia Reatina ab ipſo Domino Honorio cum talibus Epiſcopis, videlicet Oſtienſi, Albanenſi &c. ad honorem Beatæ Mariæ ſemper Virginis.* Celebre finalmente fu la Conſecrazione della Metropolitana di Firenze, fatta dal Pontefice Eugenio IV. l'anno 1436. della quale parlano S. Antonino *nelle ſue Cronache part.* 3. *tit.* 22. *cap.* 10. §. 6. l'Ughelli *al tom.* 3. *col.* 170. Scipione Ammirato *nelle Storie Fiorentine part.* 2. *lib.* 22. e S. Antonino deſcrive a minuto il gran Ponte fatto dalla Chieſa de' PP. Predicatori alla Chieſa Cattedrale di S. Maria del Fiore, non meno per magnificenza, che per neceſſità di far paſſare il Pontefice liberamente, e non affollato dalla moltitudine troppo eceſſiva del popolo.

Fatto più preciſo di Aleſſandro II.

§. 24. Queſti ſono gli eſempj, che per molti anni abbiamo avuti avanti gli occhi, per fare il viaggio di Bologna, e portarci a conſecrare la Chieſa Metropolitana: e quello particolarmente d'Aleſſandro II. faceva a Noi maggior breccia; avendo eſſo ritenuto col Sommo Pontificato il Veſcovado di Lucca, ed avendo Noi per molti anni col Sommo Pontificato ritenuto l'Arciveſcovado di Bologna; avendo eſſo compi-
ta

Digitized by Google

ta la fabbrica della Cattedrale di Lucca, ed avendo Noi compita quella della Chieſa di Bologna. *Eodem anno* (ſono patole del Cardinal Baronio *all' anno* 1070. *num.* 27.) *Alexander Papa, qui imitatus Sanctum Leonem IX. licet Romanus Pontifex creatus, nunquam titulum prioris Lucenſis Eccleſiæ dimittere voluit, emenſo decennio, ex quo cœperat illic egregiam Baſilicam ædificare, ea jam abſoluta, Lucam petit, eamque in honorem S. Martini Epiſcopi & Confeſſoris Deo dicavit pridie nonas Octobris.* Ma l'età avanzata, la podagra ſopravvenuta, e la povertà del Pontificio erario, da tante calamità eſtenuato, ei hanno contra noſtra voglia, anzi con noſtro ſenſibile rammarico, poſti nella dura neceſſità di deporre l'idea di fare il viaggio di Bologna, e di fare Noi ſteſſi la Conſecrazione della gran Chieſa Metropolitana di S. Pietro.

Impedimenti frappoſtiſi ad un tal penſiero.

§. 25. Era una volta diritto privativo del Romano Pontefice il conſecrare le Chieſe, In tal maniera che era d'uopo, che chi le voleva conſecrare, doveva chiedere, ed ottenerne da lui l'opportuna permiſſione. Di queſta diſciplina ſi vedono le prove nel Canone quarto e quinto *de Conſecratione diſt.* 1. ricavate dalla lettera quinta di Gelaſio I. *al tom.* 2. della Collezione dell' Harduino *col.* 904. e nel Diurno de' Romani Pontefici di ſopra citato, ſtampato dall' Holſtenio, *al num.* 35. ſono inſerite le domande de' Veſcovi, che facevano al Papa, per poter conſecrare le Chieſe ſituate nelle loro Dioceſi; *ed al num.* 36. *e ſeq.* ſono regiſtrate le riſpoſte favorevoli, e facoltative, che ſi davano da' Romani Pontefici: e benchè in alcune Provincie di là da' monti ciò forſe non foſſe in uſo, e la licenza, che altrove univerſalmente domandavaſi al Romano Pontefice dai Veſcovi per conſacrare le Chieſe, i Veſc. delle Chieſe Suffraganee, la domandaſſero al loro Metropolitano, e da molti ſecoli in qua, forſe per la multiplicità delle Chieſe, ſiaſi introdotto, che ogni Veſc. nella ſua Dioceſi fa ſenza veruna previa licenza Apoſt. la Conſecrazione delle Chieſe in eſſa eſiſtenti, come anche molto bene avverte il Gretſero *al tom.* 5. *lib.* 2. *de Feſtis cap.* 10. *pag.* 123. ciò però non impediſce, che, ſe vuole il Romano Pontefice fare la Conſecrazione di qualche Chieſa in qualche Dioceſi del Mondo, uon la poſſa fare a dirittura, ed in ſequela della propria autorità, eſteſa in tutte le Dioceſi. *Habent illi ſibi aſſignatos Greges ſinguli ſingulos:* diſſe S. Bernardo *nel lib.* 2. *de Conſiderat. ad Eugenium al cap.* 8. parlando de' Veſcovi: e poi parlando del Papa, così ſoggiunge: *Pontifici univerſi ſunt crediti, nec modo Ovium, ſed & Paſtorum eſt omnium Paſtor.*

Autorità fino da' primi tempi praticata da' Sommi Pont. in conſecr. le Chieſe poſte in qualche Dioceſi.

§. 26. Rodolfo Glabro *nel lib.* 2. *della ſua Storia al cap.* 4. racconta, che avendo Giovanni XVIII. Sommo Pontefice, ad iſtanza di Fulcone Conte Andegavenſe, ſpedito Pietro Cardinale ſuo Legato, acciò conſecraſſe la Chieſa del Monaſtero Bellilocenſe, che Ugone Arciveſcovo Turoneſe aveva ricuſato di conſecrare, ciò molto diſpiacque ai Veſcovi della Francia: *cum multiplici ſit antiquitus auctoritate roboratum, ut non quiſ-*

Men penſata aſſerzione di Rodolfo Glabro, rigettata coll'autorità e colla ragione.

abſolverit, & Nos ea perfecetimus, quæ ad Bononienſis Eccleſiæ complementum deſiderabantur. *Eodem annu* (concepta ſunt verba Cardinalis Baronii *ad ann.* 1070. *num.* 27.) *Alexander Papa, qui imitatus Sanctum Leonem IX. licet Romanus Pontifex creatus, nunquam titulum prioris Lucenſis Eccleſiæ dimittere voluit, emenſo decennio, ex quo cœperat illic egregiam Baſilicam ædificare, ea jam abſoluta, Lucam petit, eamque in honorem S. Martini Epiſcopi & Confeſſoris Deo dicavit pridie nonas Octobris.* Verum ætas ingraveſcens, incidens podagra, Pontificiique ærarii tot calamitatibns exhauſti tenuitas, invitos Nos, ſatiſque mœrentes adegerunt, ut propoſitum ſuſcipiendi itineris Bononiam, atque per Nos ipſos abſolvendi inclitæ Metropoliticæ ædis S. Petri inaugurationem, ſeponeremus.

Interpoſita impedimenta recenſentur.

§. 25. Ex privativis juribus Romani Pontificis quondam fuit, Eccleſias inaugurare; adeo ut, quicumque dicare eas cupiebat, deberet opportunam ab eo petere, & obtinere facultatem. Hujuſce olim vigentis diſciplinæ argumenta extant Canone quarto & quinto *de Conſecratione, diſt.* 1. ſumpta ex Epiſtola quinta Gelaſii I. *tom.* 2. Collectionis Harduini *col* 904. Et in ſuperius citato Diurno Romanorum Pontificum edito ab Holſtenio, *num.* 35. preces afferuntur Epiſcoporum ſupplicantium Pontifici, ut ſibi liceret ſitas ſuis in Diœceſibus Eccleſias conſecrare; *& num.* 36. *& ſeq.* exſcripta reperiuntur gratiæ, facultatiſque reſcripta Romanorum Pontificum. Quamvis autem is uſus tranſalpinis quibuſdam in Provinciis ſorte non obtinuerit, quamque alibi univerſim Epiſcopi a Romano Pontifice expetebant facultatem conſecrandi Eccleſias, eam Suffraganearum Eccleſiarum Præſules a ſuo Metropolita exquirerent, atque tandem pluribus ab hinc ſæculis, ob inſigniter adauctum Eccleſiarum numerum, invectum ſit, ut quilibet Epiſcopus, nulla præobtenta Apoſtolica facultate, ſitas in Diœceſi ſua Eccleſias ſolemni dedicatione conſecret, veluti etiam perbelle obſervat Gretſerus *tom.* 5. *lib.* 2. *de Feſtis cap.* 10. *pag.* 123., id tamen non facit, quin ſi Romano Pontifici videatur Eccleſiam aliquam in quacumque per per Orbem Diœceſi ſolemniter dicare, id ipſi per ſe liceat, & ex propria auctoritate, ad Diœceſes omnes protenta. *Habent illi ſibi aſſignatos Greges ſinguli ſingulos*, ſcripſit S. Bernardus *lib.* 2. *de Conſiderat. ad Eugenium cap.* 8. loquens de Epiſcopis; ſubindeque ad Papam ſermone converſo, ita ſubdit: *Pontifici univerſi ſunt crediti, nec modo Ovium, ſed & Paſtorum eſt omnium Paſtor.*

Quænam olim fuerit, quæve nunc Romani Pont. auctoritas in conſecr. Eccleſiis per alienas Diœceſes.

§. 26. Rodulphus Glaber *lib.* 2. *Hiſtoriæ ſuæ cap.* 4. narrat, cum Joannes XVIII. Pontifex Maximus, rogante Fulcone Andegavenſi Comite, ſuum miſiſſet Legatum Petrum Cardinalem, ut Bellilocenſis Monaſterii Eccleſiam, quam Hugo Turonenſis Archiepiſcopus dicare detrectaverat, conſecraret, ægerrime id tuliſſe Gallicanos Epiſcopos: *cum multiplici ſit antiquitus auctoritate roboratum, ut non quiſquam Epiſcoporum in al-*

Inconſulta Rodulphi Glabri aſſertio, ratione & auctorit. improb.

ANNO 1756.

alterius Diœceſi id præſumat exercere, niſi Præſule, cujus fuerit, compellente, ſeu permittente. Verum præterquam quod nullum extat veſtigium aſſertæ diſplicentiæ Epiſcoporum Galliæ, uti noſſe licet *tom. 4. Galliæ Chriſtianæ* Sammartanorum, vetuſtioris impreſſionis *pag. 150. & 151.* Petro de Marca *lib. 4. de Concordia cap. 8. num. 2.* animadvertit præterea Natalis ab Alexandro *in Hiſtoria Eccleſiaſtica ſæculi XI. in Synopſi cap. 1. art. 1.* ſi Glaber Monachus erat Hiſtoricus, eumdem ſane nec Canonica facultate inſtructum, nec Theologica fuiſſe ſcientia præditum, ideoque minus apte ſcriptitaſſe, quæcumque adnotata reliquit de Pontificia auctoritate in Conſecrandis Eccleſiis intra aliorum Epiſcoporum Diœceſes exiſtentibus: *Sed corrigendus Glaber, qui ſe Juris, ac veræ Theologiæ haud ſatis peritum oſtendit, cum Romanum epiſcopum in aliorum Præſulum Diœceſibus munia Epiſcopalia exercere non poſſe aſſerit, niſi ipſis permittentibus*. Cardinalis Baronius quoque, *ad annum Chriſti 996. num. 25.* in Glabri aſſertionem invehitur. *Hæc Glaber: ſed ſicut in recenſenda Hiſtoria fidelis, ita in perveſtiganda, atque definienda cauſa ruinæ Templi valde hallucinatus erravit, dum nihil vult in aliena Diœceſi poſſe præſumere Romanum Pontificem, pluſquam cæteros Epiſcopos, quibus certis limitibus eſt definita Diœceſis, & extra ipſam nihil penitus agere poſſe vane exiſtimavit, contra omnes Eccleſiaſticas leges, uſumque ipſum, atque antiquam traditionem. An non jure, ſancte, pieque Joannes Papa & Martyr conſecravit Conſtantinopoli Eccleſias, quæ erant Arianorum, in uſum Catholicorum?* Et Pagius *in notis ad Annales Cardinalis Baronii 1009. num. 3.* loquens de Glabri aſſertione hæc ſcripſit: *Sed hic male aſſerit, Pontificem aliquid tentaſſe contra Canones, & Turonenſi Epiſcopo repugnante factam eſſe Bellilocenſis Eccleſiæ Conſecrationem.*

Nec non exemplis ex vetuſtate deſumptis.

§. 7. Redundant Hiſtoriæ exemplis Conſecrationum Eccleſiarum, quas Romani Pontifices non modo intra, ſed & extra Italiam peregerunt, proprio utentes jure, quin Epiſcoporum quiſquam conqueri auſus ſit, vel aſſerere, nequiviſſe ſua in Diœceſi, ſe inconſulto, Conſecrationis opus abſolvi: uti cognoſci poteſt ex dedicatione peracta a Stephano III. in Gallia, ſeculo VIII. *Gallia Chriſtiana tom. 7. col. 344.* ex facta Conſecratione inclinante ſeculo ſexto Paderbonæ a Leone III. *in Annalibus Cardinalis Baronii ad annum 799. num. 10.* commemorata; ex dedicatione Eccleſiæ S. Stephani ineunte ſeculo XI. Bambergæ celebrata a Benedicto VIII. apud ipſum Cardinalem Baronium *ad annum 1019. num. 1.* aliiſque ex innumeris Eccleſiarum dedicationibus, quæ per Lotharingiam, XI. elabente ſeculo, a S. Leone IX. peractæ leguntur *in Hiſtoria Eccleſiaſtica & Civili Calmeti lib. 19. num. 119. & ſeq. & tom. 1. part. 2. col. 423.* & quæ per Galliam eodem ſeculo XI. ad Urbano II. factæ recenſentur a Mabillonio *in ſuis Annalibus Benedictinis ad annum 1095. lib. 69. num. 29. pluribuſque ſeq.* quæque inſuper in ipſa Gallia a Gelaſio II. factæ, circa ſeculum XII. per Cardinalem Baronium *ad annum Chriſti 1118. num. 16.* & in Provincia Vien-

PONT. A. XVI.

quiſquam Epiſcoporum in alterius Diœceſi id præſumat exercere, niſi Præſule, cujus fuerit compellente, ſeu permittente. Ma, oltre di che non vi è verun rincontro della ſuppoſta egreſerenza de' Veſcovi Franceſi, come può vederſi *nel tom. 4. della Gallia Criſtiana* de' Sammartani dell'antica edizione *p. 150. e 151.* ed in Pietro de Marca *al lib. 4. de Concordia cap. 8. num.* conſidera Natale Aleſſandro *nella Storia Eccleſiaſtica del ſecolo* XI. *nella Sinopſi al cap. 1. art. 1.* che, ſe il Monaco Glabro era Iſtorico, non era certamente Canoniſta, nè Teologo, e che però poco a propoſito ſcriſſe quanto ſcriſſe circa l'autorità Pontificia nel conſacrare le Chieſe, che ſono nelle Dioceſi di altri Veſcovi: *Sed corrigendus Glaber, qui ſe Juris, ac veræ Theologiæ haud ſatis peritum oſtendit, cum Romanum Epiſcopum in aliorum Præſulum Diœceſibus munia Epiſcopalia exercere non poſſe aſſerit, niſi ipſis permittentibus*. Eſclama pure il Cardinal Baronio *all'anno di Criſto 996. al num. 25.* contra l'aſſerzione del Glabro: *Hæc Glaber: ſed ſicut in recenſenda Hiſtoria fidelis, ita in perveſtiganda, atque definienda cauſa ruinæ Templi valde hallucinatus erravit, dum nihil vult in aliena Diœceſi poſſe præſumere Romanum Pontificem, pluſquam cæteros Epiſcopos, quibus certis limitibus eſt definita Diœceſis, & extra ipſam nihil penitus agere poſſe vane exiſtimavit, contra omnes Eccleſiaſticas leges, uſumque ipſum, atque antiquam traditionem. An non jure ſancte pieque Joannes Papa & Martyr conſecravit Conſtantinopoli Eccleſias, quæ erant Arianorum, in uſum Catholicorum?* Ed il Pagi *nelle note ſopra gli Annali del Cardinale Baronio all'anno 1009. n. 3.* parlando dell'aſſerzione del Glabro, così ſcriſſe: *Sed hic male aſſerit, Pontificem aliquid tentaſſe contra Canones, & Turonenſi Epiſcopo repugnante factam eſſe Bellilocenſis Eccleſiæ Conſecrationem.*

E cogli eſempj delle più antiche iſtorie.

§. 27. Sono piene le Storie delle Conſecrazioni delle Chieſe, fatte da' Romani Ponteſici, non che in Italia, ma fuori d'Italia, prevalendoſi del loro proprio diritto, e ſenza che verun Veſcovo abbia oſato di reclamare, o di aſſerire, che la Conſecrazione nella ſua Dioceſi non poteva farſi ſenza il ſuo conſenſo: come può vederſi nella Conſecrazione fatta da Stefano III. in Francia nel ſecolo VIII. *nella Gallia Criſtiana al tom. 7. col. 344.* nella Conſecrazione fatta da Leone III. verſo il fine dello ſteſſo ſecolo in Paderbona negli Annali del Cardinale Baronio *all'anno 799. num. 10.* nella Conſecrazione della Chieſa di S. Stefano in Bamberga, fatta nel principio del ſecolo XI. da Benedetto VIII. appreſſo lo ſteſſo Cardinal Baronio *all'anno 1019. n. 1.* in tante e tante altre Conſecrazioni di Chieſe, fatte nella Lorena nel ſecolo XI. da S. Leone IX. che ſi leggono *nella Storia Eccleſiaſtica e Civile della Lorena* del Calmet *al lib. 19. num. 119. e ſeg. ed al tom. 1 part. 2 col. 423.* ed in tante altre fatte in Francia da Urbano II. nello ſteſſo ſecolo XI. che ſono riferite dal Mabillon *ne' ſuoi Annali Benedettini all' 1095. lib. 69. num. 29. e molti ſeguenti,* ed in tante altre ancora fatte pure in Francia da Gelaſio II. nel ſecolo XII. regiſtra-

te

Pont. A. XVI.

te dal Cardinale Baronio *all'anno di Criſto* 1118. *num.* 16. e nella Provincia Viennenſe da Caliſto II. come pure proſiegue il detto Cardinale *all'anno ſeguente* 1519. *n.* 16.

Il Papa impedito di fare la funzione per ſe ſteſſo, può commetterla a chi più gli piace.

§. 28. Avendo il Romano Pontefice l'autorità di conſecrare a dirittura le Chieſe, in qualunque Dioceſi ſiano, ſenza la neceſſità di richiedere il conſenſo dal Veſcovo Dioceſano, ne viene la conſeguenza, che volendo fare la Conſecrazione, e non potendola fare, può ſuddelegare un altro, che la faccia in ſua vece: e così facendoſi la Conſecrazione, può dirſi fatta dal Papa, e ad eſſo deve attribuirſi, per la regola legale, che, *qui per alium facit, per ſe ipſum facere videtur*. Quando i Metropolitani, come poc'anzi abbiamo detto, erano nel poſſeſſo di conſecrare le Chieſe de' loro Suffraganei, e che queſti ſenza la loro licenza non potevano fare la Conſecrazioni, deputavaſi dal Metropolitano il Veſcovo, che doveva conſecrare; come ſi raccoglie da quanto ſtabilì Montano Veſcovo di Toledo nella ſua lettera *ad Fratres Territorii Palentiai*, regiſtrata dopo il Concilio Toletano tenuto l'anno 531. *Salubri ordiaatione cenſnimus, ut, ſi quando talis neceſſitas iaeubuerit* (parla di conſecrare una Chieſa), *litteris nos informare debeatis, & aut per nos, aut eum, qui nobis ex Fratribus & Coepiſcopis noſtris viſus fuerit, Conſecratio Eccleſiarum Deo auſpice poterit celebrari*. L'atto ſi ritrova *nel tom.* 2. dell'Harduino *col.* 1143.

Lo ſteſſo dritto competeva anticamente alli Metropolitani nelle Dioceſi de' Suffraganei.

Eſempj di ſimili delegazioni fatte dai Pontefici.

Nell'Ughelli *al tom.* 5. *col.* 399. ſi ritrova un ordine dato dal Papa al Patriarca d'Aquileja, acciò conſagri in ſuo nome la Chieſa Cattedrale di Parenzo; e ſolo fra' Critici ſi va diſcorrendo, ſe l'ordine ſia di Giovanni XII. o di Giovanni XIII. ambidue Sommi Pontefici: e la Conſecrazione attribuivaſi a chi avendo l'autorità di farla, non la faceva, ma commetteva ad altri, che la faceſſe; e non attribuivaſi a quello, che per altrui commiſſione la faceva, ancorchè nell'atto ſi faceſſe anche di queſto menzione. Tetolo Arciveſcovo di Tours nel ſecolo x. conſecrò per commiſſione di Froterio Veſcovo Pittavienſe la Chieſa di S. Cipriano, e nel monumento della Conſecrazione così ſi ritrova ſcritto *nel cit. tom.* 4. de' Sammartani *pag.* 751. *col.* 2. *Ego Tetolo Epiſcopus vice Domini Frotherii Epiſcopi dedicavi hanc Eccleſiam*. Nella Dioceſi di Perugia fuori del Caſtello, detto di Titignano ſi ritrova una Chieſa dedicata a S. Giovanni, e che fu conſecrata dal Veſcovo di Pedina l'anno 1229. per ordine del Pontefice Gregorio IX. ed in quella Chieſa ſi ritrova un' antica iſcrizione, concepita colle ſeguenti parole: *De mandato Domini Gregorii Papæ IX. anno Domini* 1229. *menſe Mart. die* 11. *fuit conſecrata Eccleſia S. Joanais extra Caſtram Titigaani per V. P. D. Petram Filium Gruamontis quondam Bovacciani Matthæi de Comitibus de Monte Marte, Epiſcopum Pedinenſem, concedentem ſingulis diebus pro Indulgentia quadraginta dies, anniverſario ejuſdem unum annum quadraginta dies, ac etiam pro omnium defunctorum dicta Conſecratione*.

§. 29. Già ella vede lo ſcopo di quanto ſin

Anno 1756.

Viennenſi a Caliſto II. per eumdem ipſum Cardinalem adnotantur *ad proximum annum* 1119. *num.* 16.

Pont. cum nequit per ſe, poteſt conſecrat. quacunq; in Diœc. peragend. alteri delegari.

§. 28. Vindicata Romano Pontifici auctoritate conſecrandi jure proprio Eccleſias quacunque in Diœceſi conſtitutas, ipſo quoque irrequiſito Diœceſano Epiſcopo, conſequitur, ut, ſi propoſitum ſibi Conſecrationis opus per ſe nequeat abſolvere, poſſit alteri functionem ſuo nomine peragendam delegare; qua ratione abſoluta Conſecratio, dici poteſt ab ipſo Pontifice peracta, eidemque tribuenda venit, ex juris regula, *qui per alium facit, per ſe ipſum facere videtur*. Cum Metropolitæ, veluti ſuperius adnotavimus, jure potiebantur conſecrandi Eccleſias ſuorum Suffraganeorum, hiſque non licebat, ſine præobtenta ab illis facultate, Conſecrationis opus aggredi, deſignabatur a Metropolita Epiſcopus dedicationem peracturus, quemadmodum colligi poteſt ex iis, quæ conſtituit Montanus Toletanus Epiſcopus in ſua Epiſtola *ad Fratres Territorii Palentini*, relata poſt Concilium Toletanum habitum *anno* 531. *Salubri Ordinatione cenſuimus, ut ſi quando talis neceſſitas incubuerit*, (loquitur de conſecranda Eccleſia), *litteris nos informare debeatis, & aut per nos, aut eum, qui nobis ex Fratribus & Coepiſcopis noſtris viſus fuerit, Conſecratio Eccleſiarum Deo auſpice poterit celebrari*. Reperiuntur hæc apud Harduinum *tom.* 2. *col.* 1143.

Eodem jure quandoque uſi ſunt Metropolit. quoad ſuos Suffragan.

Penes Ughellium *tom.* 5. *col.* 399. extat mandatum Pontificis ad Patriarcham Aquilejenſem, ut ſuo nomine Parentinam Cathedralem Eccleſiam dedicaret; reliquaque tantummodo eſt inter Criticos diſceptatio, ſitne ejuſmodi mandatum Joannis XII. aut Joannis XIII. Summorum Pontificum. Tribuebatur autem Conſecratio ei, qui cum ejuſdem peragendæ auctoritate polleret, non ipſe per ſe, ſed alteri delegabat perficiendam; nullatenus vero adſcribebatur abſolventi eandem ex aliena delegatione, etſi in ipſo rei geſtæ monumento de hoc quoque fieret mentio. Tetolo Turonenſis Archiepiſcopus ſeculo x. ex delegatione Frotherii Pictavienſis Epiſcopi Eccleſiam dedicavit S. Cypriani, & in Conſecrationis monumento *relato præcit. tom.* 4. Sammartanorum *p.* 751. *col.* 2. hæc ſcripta leguntur. *Ego Tetolo Epiſcopus, vice Domini Frotherii Epiſcopi, dedicavi hanc Eccleſiam*. In Peruſina Diœceſi, extra Oppidum Titignanum nuncupatum, ſita eſt Eccleſia S. Joanni dicata, ſub annum 1229. ex mandato Gregorii IX. Pontificis a Pedinæ Epiſcopo conſecrata, & intus ipſam Eccleſiam vetus legitur hiſce verbis concepta inſcriptio. *De mandato Domini Gregorii Papæ IX. anno Domini* 1229. *menſe Mart. die* 11. *fuit conſecrata Eccleſia S. Joannis extra Caſtrum Titignani per V. P. D. Petrum Filium Gruamontis quondam Bovacciani Matthæi de Comitibus de Monte Marte, Epiſcopum Pednenſem, concedentem ſingulis diebus pro Indulgentia quadraginta dies, anniverſario ejuſdem unum annum quadraginta dies, ac etiam pro omnium defunctorum dicta Conſecratione*.

Pont. delegationis exempla.

§. 29. Hactenus dicta quo ſpectent, jam pro-

Anno 1756.

Co?ultiſſimi Pontifi?is ad id muneris delegatio.

proſpicis, Dilecte Fili Noſter. Supra vires noſtras eſt, Bononiam, quod optatiſſimum nobis ſemper fuit, reverti, & Conſecrationem Metropoliticæ Eccleſiæ noſtra per Nos ipſos peragere. Propoſitum nobis eſt, noſtra uti auctoritate, mandantes alteri Conſecrationem noſtró nomine perficiendam. Cui autem id opus poſſumus opportunius mandare, quam tibi, Creaturæ noſtræ, proximo in Bononienſi Archiepiſcopatu Succeſſori, tantoque cum ſpirituali Civitatis & Diœceſis progreſſu, gaudioque noſtro plane incredibili, emeritiſſimi Præſulis muneribus cumulatiſſime perfungenti; quo quidem nomine enixas in dies Deo Optimo gratias rependimus. Te itaque, veluti ex noſtris ad te Litteris in forma Brevis luculentius demonſtratur, ad Eccleſiam noſtro nomine, cum tibi commodum erit, conſecrandam delegamus. Ne autem a nobis demandata Conſecratio idem plane ſubeat caſum, quem pertulit a Lucio III. peracta Conſecratio, cujus monumenta fuerunt ex Hiſtoricis, Tabulariiſque Ravennatenſibus repetenda, tibi mandamus, ut de Conſecratione per te noſtro nomine perficienda, publicum conſici cures Inſtrumentum in Archiepiſcopali Tabulario aſſervandum, jubeaſque affigi intus Metropoliticam Ædem, opportuniore, quem judicaveris, loco, Lapideum monumentum, in quo inſcribantur huic Epiſtolæ ſubjicienda verba. Atque nunc quidem paterno te amore amplectentes, tibi, tuæque curæ concredito Gregi, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Dat. 12. Maii an. 1756. Pont. 16.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 12. Maij 1756. Pontificatus Noſtri Anno decimoſexto.

Pont. A. XVI.

Sapientiſſima determinazione del Pont. nel preſente caſo.

ſin ora abbiamo detto. Non è poſſibile a Noi di poter fare la Conſecrazione della noſtra Metropolitana venendo a Bologna, come abbiamo ſempre deſiderato. Intendiamo di prevalerci della noſtra autorità, commettendo ad altri la Conſecrazione da farſi in nome noſtro: ed a chi poſſiamo commetterla meglio, che a lei, che è noſtra Creatura, che è il noſtro immediato Succeſſore nell' Arciveſcovado di Bologna, e che con tanto profitto della Città e della Dioceſi, e con tanta noſtra indicibile conſolazione adempie le parti d'un degniſſimo Paſtore: del che rendiamo ogni giorno grazie al Grande Iddio. Deputiamo dunque lei, come appariſce da un Breve, che le ſpediremo, a conſecrare la Chieſa in noſtro nome per quando le ſarà comodo di poter ſare la ſunzione. Ed acciò la noſtra Conſecrazione non reſti ſoggetta alla diſgrazia dell'altra fatta da Lucio III. della quale è ſtato biſogno di ricorrere agli Archivj ed Iſtorici di Ravenna per averne i monumenti, le incarichiamo il ſar ſare un pubblico Iſtrumento della Conſecrazione, che ella ſarà in nome noſtro, da conſervarſi nell' Archivio Arciveſcovile, e ſar affiggere nella Metropolitana in quel luogo, che ella crederà più a propoſito, una Lapide, in cui ſiano inſerite le parole, che, dopo aver terminata queſta lettera, non laſcieremo d'indicare. E qui con pienezza di cuore abbracciandola, diamo a lei, ed al Gregge alla ſua cura commeſſo l'Apoſtolica Benedizione.

Data 12. Maggio 1756. del Pont. 16.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 12. Maij 1756. Pontificatus Noſtri Anno decimoſexto.

Inſcript. ad perennem Dedicationis memor. decreta, in lapid. monum. intus Metropolit. Ædem incidenda

METROPOLITICAM S. PETRI
APOSTOLORUM PRINCIPIS ÆDEM
QUAM
BENEDICTUS XIV. PONT. MAX.
GRAVISSIMIS CURIS PROHIBENTIBUS
DEO DICARE
QUOD IPSI OPTATISSIMUM ERAT
NON POTUIT
VINCENTIUS MARIA S. R. E. CARD. MALVETIUS
AB EO PURPURA DONATUS
IPSIQUE IN BONONIENSI ARCHIEPISCOPATU
SUCCESSOR
VICARIUS EI MUNERI DELEGATUS
SOLEMNI RITU CONSECRAVIT
....
ET FIDELIBUS RELIGIOSE AD ECCLESIAM
ACCEDENTIBUS S. S. DIE
INDULGENTIAM PLENARIAM
ANNIVERSARIA VERO CELEBRITATE RECURRENTE
SEPTEM ANNORUM ET TOTIDEM QUADRAGENARUM VENIAM
SUMMI PONTIFICIS AUTHORITATE
PERPETUO CONCESSIT
JUSSUQUE EJUS
M. P. C.

DILE-

DILECTO FILIO NOSTRO

VINCENTIO

TITULI SS. MARCELLINI ET PETRI

PRESBYTERO

S. R. E. CARDINALI MALVEZZI

NUNCUPATO

EX CONCESSIONE ET DISPENSATIONE APOSTOLICA ARCHIEPISCOPO BONONIENSI

BENEDICTUS PP. XIV.

Dilecte Fili noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Litteræ in forma Brevis, quibus Card. Malvezzi facultas tribuitur, ad dedicat. Eccleſiæ Pontificio nomine perficiendam.

TIBI præ cæteris, Dilecte Fili Noſter, qui Bononiæ, dum Archiepiſcopum ageremus, & Romæ, ubi primum intimus Cubicularius, deinde Cubiculo noſtro Præfectus per plures annos fuiſti, magis compertum exploratumque eſt, quantum, quoad Nobis integrum fuit, pro Metropolitana Eccleſia Bononienſi olim Nobis, modo Tibi deſponſa, ſtuduerimus & adlaboraverimus, ut illius inſtauratio a tot annis cœpta, neque unquam abſoluta, tandem per Divinæ bonitatis abundantiam perficeretur, & Sacrarium ſacris Supellectilibus etiam pretioſis ex auro & argento affatim locupletaretur. Quoniam autem ipſam Metropolitanam Eccleſiam ita inſtauratam eſſe probe novimus, ut nova Conſecratione indigere non dubitemus, cum ex potiſſimum concurrant cauſæ, quæ juxta ſacros Canones novam ejuſdem inaugurationem jure ac merito exigere videntur; quemadmodum per noſtram Epiſtolam Italico ſermone ſcriptam, ac typis editam, graviſſimis rationum momentis oſtendimus ac probavimus: eapropter eo ſemper flagrantiſſimo deſiderio tenebamur, atque ſpe alliciebamur, fore nimirum, ut luculentis nonnullorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum exemplis inſiſtentes, Bononiam repetere, dilectiſſimum Clerum ac populum noſtrum inviſere, atque una invicem gratulantes, Metropolitanæ Eccleſiæ laudatæ Conſecrationem peragere valeremus. Verum Votorum noſtrorum impotes faciunt, atque a concepta ſpe dejiciunt non contemnenda provectæ ætatis impedimenta, & non levia podagræ incommoda. Itaque illud tandem conſilium ſuſcepimus, in eamque devenimus ſententiam, ut relicta Nobis pariter a nonnullis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris documenta ſequentes, aliquem deputaremus, qui noſtro nomine illam perficeret. Itaque Te, Dilecte Fili Noſter, qui a Nobis ſacra Purpura donatus, qui a Nobis Archiepiſcopus Bononiæ conſtitutus, qui Creatura Noſtra es, qui tanta cum nominis tui laude, tanta cum Chriſtiana pietate, Paſtorali ſollicitudine, Sacerdotali vigilantia, bono exemplo, & Eccleſiaſtico zelo impoſitum Tibi miniſterium cumulate adimplere ſatagis & adniteris; Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, conſtituimus ac deputamus, ut ſolemnem ſæpedictæ Eccleſiæ Metropolitanæ, eo die, eo menſe, prout Tibi opportunius viſum fuerit, Noſtro nomine Conſecrationem facias ac perficias. Volumus autem, ut univerſis & ſingulis Chriſtifidelibus per Edictum publicum indicas, plenarias Indulgentias a Nobis conceſſas eſſe iis omnibus, qui ſive in ipſo Conſecrationis die, ſive in duobus immediate ſequentibus diebus confeſſi, ac ſacra Communione refecti, eamdem Metropolitanam Eccleſiam viſitaverint, & ibi pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, & Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint: Indulgentiam vero ſeptem annorum, & totidem quadragenarum, pro viſitantibus ipſam Metropolitanam Eccleſiam in anniverſario Conſecrationis die in perpetuum aſſignes.

Porro

Porro etſi perſuaſum habemus, Te, Dilecte Fili, Noſter, memorem impoſitionis manuum noſtrarum ſuper te, & Paternæ caritatis, qua Te ſemper complexi ſumus, & pro filiali Tua erga Nos obſervantia, aſſiduas ad bonorum largitorem Deum pro Nobis preces fundere; tamen hac occaſione Te, Dilecte Fili Noſter, rogamus & poſcimus, ut ferventioribus deinceps obſecrationum ſuffragiis tam dilectionis tuæ, quam aliorum Chriſtifidelium curæ tuæ commiſſorum, quos excitare & hortari ne omittas, ad ſupremum Paſtorum Principem Jeſum Chriſtum, cujus vices in terris immerentes gerimus, continue pro Noſtra imbecillitate Inſtes, & urgeas: ut cor, & corpus Noſtrum cœleſti lumine illuſtret, Divina virtute repleat, & ſuperna ope confirmet, non ſolum in graviſſima univerſalis Eccleſiæ procuratione, & in omnium Eccleſiarum ſollicitudine, verum etiam in ultimo mortalis hujus vitæ Noſtræ exitu, cum diſtrictam de actibus geſtiſque Noſtris Æterno Judici rationem reddituri ſumus. Cæterum volumus & mandamus, ut Tu, Dilecte Fili Noſter, in fine ſolemnis Miſſæ, in ipſo Conſecrationis die per Te celebrandæ, Noſtro nomine & auctoritate, Papalem Benedictionem Chriſtifidelibus Tibi creditis impertiaris: dum Nos ad proſperum rerum omnium ſucceſſum, cœleſtis præſidii auſpicem, & ſtudioſæ Noſtræ voluntatis pignus, Apoſtolicam Benedictionem uberrima cum Divinorum munerum copia conjunctam, Tibi Dilecte Fili Noſter, ex intimo corde depromptam elargimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 15. Maji 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

Cajetanus Amatus.

VERO.

Pont. A. XVI. — Anno 1756.

LIX.

VERONENSIS

Epiſcopi Ordinaria privativa auctoritate in Civitatem univerſamque Diœceſim Veronenſem redintegrata, definitur juriſdictio, qua idem Epiſcopus in Capitulum, ſubjectaſque tum ipſi, tum Monaſterio S. Mariæ in Organis Veronen., Parochiales, ac ſimplices Eccleſias, & Perſonas earum ſervitio addictas, utatur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooem. Pontificis provid. in extinguendis diſcordiarum ſeminibus.

REGIS pacifici vices divinitus Nobis, licet immeritis, concreditas, non ſatis cumulate impleviſſe videremur, ſi poſtquam perturbatum Eccleſiarum regimen & adminiſtrationem pro viribus componere ſtuduimus, non ea quoque ſemina reſtinguere, noxiaſque radices funditus evellere conaremur, ex quibus, cum anteactis temporibus plura ſæpe eruperint litium ac diſcordiarum incommoda, jure meritoque pertimeſcendum eſt, ne futuris quoque temporibus, inimici hominis prævalente verſutia, ejuſdem generis prava germina in Dominici agri populationem ſuccreſcant.

Suppreſſio Patriarchatus Aquilej. nec non Utinenſis & Gorit. Archiep. erectio commem.

§. 2. Quum itaque poſt Aquilejenſis Patriarchatus omnimodam ſuppreſſionem & extinctionem, per Nos, cohærenter ad ea, quæ inter Cariſſimam in Chriſto Filiam Noſtram Mariam Thereſiam Romanorum electam Imperatricem, Hungariæ & Bohemiæ Reginam, Auſtriæ, Archiducem, ex una parte, dilectoſque Filios Nobiles Viros Ducem & Rempublicam Venetiarum ex altera, feliciter conventa fuerant, concluſam peractamque per Noſtras Apoſtolicas Litteras, Anno Incarnationis Dominicæ 1751. pridie nonas Julii, Pontificatus Noſtri Anno XI. datas, quarum initium eſt *Injuncta Nobis*; quibuſque etiam ex tunc decreta & ſtatuta fuit duorum Archiepiſcopatuum Utinenſis & Goritienſis erectio, cum reſpectiva Diœceſum, Provinciarum, & Suffraganeorum aſſignatione, peculialiter deinceps ordinanda; ſubinde per alias Noſtras Apoſtolicas Litteras datas Anno ejuſdem Incarnationis 1752. XIV. Kal. Februarii, Pontificatus Noſtri Anno XIII., quibus initium eſt: *Suprema diſpoſitione*, Archiep. Eccl. Utinenſis erectionem, cum omnibus ad ipſius ſtatum & menſam, jura, atque juriſdictionem tam Diœceſanam, quam etiam Metropoliticam, pertinentibus, plenius & uberius compleverimus; animo repetentes innumera litium & controverſiarum capita, quibus Eccleſia Veronenſis ſæpe turbata fuit, propter eam juriſdictionis partem, qua olim exiſtentes Patriarchæ Aquilejenſes in ipſius Veronenſis Eccleſiæ Capitulum & Canonicos, nec non Eccleſias, & loca, ac perſonas ab ipſis dependentes, ſicut etiam in Monaſterium S. Mariæ *in Organis* nuncupatæ, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Montis Oliveti, in eadem Veronenſi Civitate exiſtens, ejuſque ſimiliter dependentias, fruebantur; ſcienteſque hujuſmodi controverſiis & litibus penitus extinguendis & in futurum tempus præcavendis, per iteratas concordias, lauda, & tranſactiones inter Epiſcopos Veronenſes, ejuſque Eccleſiæ Capitulum & Canonicos, ſeu etiam præfati Monaſterii Abbates, diverſis temporibus initas, nunquam ſatis proſpectum fuiſſe; ad eas aliquando compeſcendas, earumque occaſiones omnino de medio tollendas, prædictorum etiam nobilium Virorum Ducis & Reipublicæ Venetiarum piis & laudabilibus votis hac in parte libenter obſecundantes, Nobis propoſuimus, quum primum aſſerta partium jura diſcuti potuiſſent, opportunam rebus perpetuo componendis adhibere providentiam, ſuum tamen effectum & executionem habituram dumtaxat poſt obitum Dilecti Filii Noſtri Danielis Tituli Sanctæ Mariæ ſupra Minervam S.R.E. Presbyteri Cardinalis Patriarchæ Delphini nuncupati, cui priſtinam circa præmiſſa in Civitate & Diœceſi Veronenſi juriſdictionem, ejuſque exercitium, vita ejus naturali durante, integrum, & liberum, ut antea, manere voluimus. Nunc itaque, poſtquam innumera documenta a prædictis partibus exhibita, copioſaſque allegationes pro eorum reſpective juribus tuendis elaboratas, diligenti & maturo examine perpendimus, ſupremam operi manum imponere, & opportunas circa eadem præmiſſa leges & ordinationes edere deliberavimus.

Extant tom. 3. num. 394.

Relatæ ſunt to. 4. num. 45.

Novæ Pontific. provid. ſubjectum Capitul. Veron. & Mon. S. Mariæ in Organ. eorumque depend.

Suſpenſa exequut. Litterar. Apoſtol. durante vita Card. Delph.

Expreſſio quorumd. locorum, ad quæ inferius diſpoſita non porriguntur.

§. 3. Itaque motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, per hanc Noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem (cujus tamen effectum, durante vita præfati Danielis Cardinalis & Patriarchæ, ſuſpenſum, ut ſupra, fore decernimus; & ſub cujus diſpoſitione nec Monaſterium, Abbatiam nuncupatum, S. Zenonis, ejuſque dependentias, in eadem Veronenſi Civitate ſeu Diœceſi exiſtens, & reſpective exiſtentes, dictique Monaſterii Abbatem Commendatarium, nullo modo comprehendere intendimus; ſicuti etiam Eccleſias & pia loca Veronenſi Capitulo quidem ſubjecta, ſed extra Veronenſis Diœceſis fines, inter aliarum Diœceſum ambitum conſtituta, ſi quæ ſint, nequaquam comprehenſa fore declaramus), omnes & ſingulas lites, cauſas, & controverſias, cujuſvis generis, in quibuſvis Tribunalibus, ſeu coram quibuſvis Judicibus, in quacumque inſtantia, inter Ven. Fratrem Epiſcopum Veronenſem ex una, & dilectos filios Veronenſis Eccleſiæ Capitulum, Archipresbyterum, & Canonicos, ſeu etiam præfatum Monaſterium S. Mariæ in Organis nuncupatæ, illiuſque Abbatem, & Conventum, ex altera partibus, introductas, conteſtatas, atque pendentes (quarum ſtatus & merita, & alia quæcumque, etiam de neceſſitate juris vel facti omnino exprimenda, pro plene & ſufficienter expreſſis haberi volumus) ad Nos avocamus, penituſque & omnino ſupprimimus & extinguimus, perpetuumque deſuper ſilentium partibus imponimus, atque os oc-

Avocatio & ſuppreſſio quarumc. litium.

cludimus. Inſuper omnia & ſingula cujuſvis generis Indulta, gratias, & Privilegia præfatis Epiſcopo & Eccleſiæ Veronenſi, nec non Capitulo, Archipresbytero, & Canonicis, ac etiam Monaſterio & Abbatibus prædictis, quavis, etiam Apoſtolica Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, & Noſtra, ſeu Patriarchali Aquilejenſis olim exiſtentis Eccleſiæ Præſulum, aut reſpective Epiſcopali Veronenſium Antiſtitum, conceſſione & auctoritate, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, & cum quibuſvis clauſulis, quocumque tempore & quavis de cauſa, ſeu titulo, etiam oneroſo, largita, & emanata, ac ſæpius & iterum, etiam in Generalibus, Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis approbata, confirmata, & innovata; tranſactiones quoque, lauda, & concordias, etiam juramento, aut ſpeciali confirmatione Apoſtolica, ſeu longi & immemorabilis temporis uſu & conſuetudine, aut quavis firmitate alia roboratas (quorum & quarum tenores pro hic ſatis expreſſis, ac etiam de verbo ad verbum inſertis, formaſque in illis traditas pro plene obſervatis, haberi decernimus) quatenus tamen præſentibus litteris, ſeu alicui ex iis, quæ per eaſdem præſentes inferius ſtatuere ac diſponere intendimus, quoquo modo adverſentur, prædicta auctoritatis Noſtræ plenitudine, revocamus, caſſamus, & abolemus; omneſque alios, & quoslibet juris titulos, tam per Epiſcopum, quam per Capitulum, Archipresbyterum & Canonicos, ſeu Monaſterium & Abbates prædictos, ſive ex præmiſſis, ſive etiam ex juribus præfati Aquilejenſis Patriarchatus per Nos, ut præfertur, ſuppreſſi & extincti, adverſus eadem inferius per Nos ſtatuenda & ordinanda forſan deducendos, & allegandos, rejicimus, ac de medio tollimus per præſentes.

Ampliſſimaque derogatio jurium, ac titulorũ quæ inferius ſtatuendis adverſentur.

Veron. Archiep. privative ad quoſcumque, Ordinarii jura & auctoritas in Civitate & Diœc. Veron. aſſeruntur.

§. 4. Iiſdemque motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, volumus, decernimus, & declaramus, præfatum Epiſcopum Veronenſem pro tempore exiſtentem, ſolum & unicum immediatum & univerſalem Ordinarium eſſe & haberi in tota Veronenſi Civitate & Diœceſi, & in quacumque ipſius Civitatis atque Diœceſis parte, & uti talem ab omnibus & ſingulis reputari, agnoſci, & honorari debere; ita ut neque futurus & pro tempore exiſtens Archiepiſcopus Utinenſis, etiam ſub obtentu jurium præfati Aquilejenſis Patriarchatus per Nos, ut præfertur, ſuppreſſi & extincti, neque Archipresbyter, & Capitulum Cathedralis Eccleſiæ Veronenſis, neque Abbas & Conventus præfati Monaſterii S. Mariæ in Organis nuncupatæ, ullum Titulum, ſeu Jus Ordinarium in aliquam præfatæ Veronenſis Civitatis aut Diœceſis partem, vel in aliquam ipſius Civitatis atque Diœceſis Parochiam, in poſterum ſibi arrogare, aut prætendere, nec ullum Epiſcopalis, ſeu quaſi, & Ordinariæ juriſdictionis actum in ejuſdem Diœceſis aut Paræciæ Clerum & Populum exercere poſſint aut valeant.

Jus Metr. Archiep. Utinenſi præſervatur.

§. 5. Salvo dumtaxat, & reſervato favore prædicti Utinenſis Archiepiſcopi pro tempore exiſtentis Jure Metropolitico, ejuſque exercitio in dicta Veronenſi Civitate & Diœceſi ad formam Sacrorum Canonum; & juxta methodum atque rationem, qua alii Archiepiſcopi, & Metropolitani, hujuſmodi jus exercere valent in Suffraganeorum Civitatibus & Diœceſibus, ſecundum ea, quæ in Sacro Tridentino Concilio præſcripta ſunt, & non aliter, nec alio modo.

Nec non exemptio, & privil. Capituli & Mon. S. Mariæ in Organis Veron. ſub certa tamen moderat. mox ſubjicienda.

§. 6. Et ſalvis inſuper ac præſervatis favore Archipresbyteri, aliarumque Dignitatum, atque Capituli dictæ Veronenſis Cathedralis Eccleſiæ, nec non Abbatis & Monaſterii S. Mariæ *in Organis* nuncupatæ, infraſcriptis Privilegiis, exemptionibus, & Prærogativis; quas Nos in poſterum ipſis, juxta modum mox exprimendum, competere volumus, ac reſpective iiſdem de Apoſtolica liberalitate perpetuo concedimus & elargimur.

Jus Veronenſis Ep. viſitandi, & corrig. Capitul. omneſque Eccleſiæ Miniſtros

§. 7. Poterit itaque Epiſcopus Veronenſis, vel potius debebit, quotieſcumque opus fuerit, viſitare Capitulum dictæ Cathedralis Eccleſiæ, ſingulareſque Perſonas Dignitates in ea obtinentes, ipſiuſque Eccleſiæ Canonicos, ac inferiorem Clerum, & omnes ejuſdem Eccleſiæ Miniſtros, eique quomodolibet inſervientes; atque eos omnes & ſingulos, in actu viſitationis hujuſmodi, vel per ſe ipſum ſolum, vel illis, quibus ſibi videbitur, adjunctis, juxta prælaudati Concilii Tridentini Decretum *in Cap.* 3. *& 4. Seſſ. 6. de Reform.* admonere, corrigere, & emendare.

Extra Viſitation. quomodo idem procedat contra Can. vel Dign.

§. 8. At ubi idem Epiſcopus, extra Viſitationis actum procedere velit contra aliquem ex Canonicis dictæ Cathedralis Eccleſiæ, ſeu ex his, qui Dignitates in ea obtinent & pro tempore obtinebunt, ſive id fiat ex officio, ſive ad petitionem Partis; tunc, habita ratione Privilegiorum exemptionis, quæ retroactis temporibus eidem Veronenſi Capitulo conceſſa fuerunt, teneatur in omnibus & per omnia procedere ad formam in eodem Concilio Tridentino præſcriptam *Cap. 6. Seſſ. 25. de Ref.*, dummodo tamen Capitulum idem infra terminum xx. dierum, poſtquam præſentium litterarum executioni locus factus fuerit, ac ſubinde initio cujuſque anni, duos Adjunctos, prout a præfato Concilio dicto *Cap. 6.* exemptis Cathedralium Eccleſiarum Capitulis conceditur, elegerit, & Epiſcopo ſignificaverit. Quod ſi Capitulum præſcripto tempore hujuſmodi adjunctorum electionem facere, & Epiſcopo ſignificare neglexerit; tunc liceat eidem Epiſcopo adverſus Dignitates & Canonicos, quoties ita res ferent, etiam extra Viſitationem procedere, vel per ſe ipſum ſolum, vel aliis adjunctis, qui ſibi magis videbuntur, in eum finem aſſumptis.

Cathedr. regimen in quibus commune ſit Epiſc. cum Cap.

§. 9. Cathedralis autem Eccleſiæ regimen, quoad ea, quæ ſpectant ad Divina Officia, & ad obſervantiam Eccleſiaſticæ Diſciplinæ in eadem Eccleſia, ad Epiſcopum & ad Capitulum cumulative pertineat; ita tamen ut Epiſcopi mandata, & ordinationes, in caſu oppoſitionis & diſcrepantiæ, omnino prævalere debeant, & promptam executionem ſortiantur.

In quibus Epiſcopo privat.

§. 10. Sacrarii verò, ac Suppellectilium, & Campanarum, omniumque aliarum rerum ad Fabricam, & ad materialem ejuſdem Cathe-

thedralis Eccleſiæ ſtſtum quoquo modo pertinentium, adminiſtratio & diſpoſitio, ad ſolum ſpectet Epiſcopum, cui etiam unice ſubjecti eſſe debebunt Sacriſta, & *Zaghi* nuncupati, nec non Campanarum pulſatores, in omnibus, & per omnia, præterquam in iis rebus, in quibus, juxta Ordinationes anno 1615. a bo. me. Auguſtino Card. Valerio, tunc Veronenſis Eccleſiæ Præſule, & ab ejuſdem Eccleſiæ Capitulo conjunctim editas, quas etiam in poſterum hac in parte ſervandas decernimus, cumulativæ auctoritati Epiſcopi, & Capituli ſubjecti fuerunt.

Menſæ Capitul. admin. privativa Capituli.

§. 11. Bonorum autem atque reddituum ad menſam Capitularem ſpectantium omnimoda & libera adminiſtratio ad Capitulum privative pertineat. Quod vero ad Theſaurarium, ſerventur ea, quæ in erectione hujuſmodi Theſaurariatus Officii diſpoſita fuerunt; ut ſcilicet Theſaurarius, in iis, quæ ſpectant ad ipſius Officium, & ad exercitium Divini cultus intra Eccleſiam, Archipresbytero ſubjectus eſſe debeat, eique obtemperare; de expenſis autem, & adminiſtratione reddituum, Epiſcopo ſolirationem reddat, &, ſi culpabilis in his repertus fuerit, ab eo dumtaxat corrigendus ſit, & pro modo culpæ puniendus.

Theſaur. in quibus Epiſcopo, vel Arch. ſit ſubjectus.

§. 12. Alia vero menſa, *Acolytorum* nuncupata, per unum ex Canonicis a Capitulo pro tempore deputatum, ut hactenus ſervatum fuit, gubernari & adminiſtrari debebit; ea tamen lege, ut Canonicus ille adminiſtrationis ſuæ rationes tam Epiſcopo, quam Capitulo reddere teneatur, & ſi quid forte deliquerit, ab utroque pro merito puniri poſſit; ita ut inter eos locus ſit præventioni.

Acolythor. menſa a quo adminiſtranda, quibuſve reddenda adminiſtrationis ratio.

§. 13. Hujuſmodi autem Acolythorum electio ad Epiſcopum & ad Capitulum alternis vicibus, ut antea, ita & in poſterum pertinebit; ſed eorum magiſtri tam in Grammatica, quam in Cantu Eccleſiaſtico, prout etiam Cantores, ab Epiſcopo & Capitulo eligentur, ea plane ſervata methodo, quæ antehac in ſimilibus electionibus obtinuit.

Acolythi, magiſtri Cantus & Gramat. ipſique Cantores, quomodo eligendi.

§. 14. Integrum erit Archipresbytero, Dignitatibus, & Canonicis, tam in ſolemni, quam in privata Miſſarum celebratione, in Cathedrali Eccleſia, & extra eam, Palmula, ſeu *Buggia* libere uti, ad formam ſpecialis Indulti eiſdem a Nobis conceſſi per Litteras Apoſtolicas in forma Brevis datas die 19. Januarii anno 1749.

Privileg. Canonic. utendi *Buggia*.

§. 15. Synodo Diœceſanæ intereſſe tenebitur Capitulum Cathedralis Eccleſiæ. Epiſcopo autem Pontificalia exercenti, tam intra, quam extra eamdem Cathedralem Eccleſiam, dummodo intra Civitatem, duo ex Canonicis aſſiſtentiam præſtare debebunt, Qui vero Canonici Epiſcopo ſacram Viſitationem peragenti operam ſuam navabunt, Præbendæ quidem fructus, non autem diſtributiones quotidianas lucrabuntur.

Onus Capituli & Canonic. quoad Synodum Diœceſanam, & aſſiſtent. Epiſcopo præſtand.

§. 16. Auguſtiſſimæ Euchariſtiæ expoſitionem, quæ ſatis per annum temporibus, quadraginta horarum ſpatio, in dicta Cathedrali Eccleſia fieri ſolet; ſicuti etiam diſtributionem Eleemoſynarum, quæ in eadem Eccleſia Cathedrali colliguntur, ſolus ſemper Epiſcopus arbitrio ſuo moderabitur.

Expoſitio Euchar. nec non eleem. diſtribut. Epiſcopi arbitrio providenttæ.

§. 17. Excepta Archipresbyteratus Dignitate, quæ prima poſt Pontificalem in dicta Veronenſi Eccleſia eſſe dignoſcitur, atque idcirco Noſtræ & Apoſtolicæ Sedis diſpoſitioni, collationi, & proviſioni ſemper & quandocumque reſervata eſſe & cenſeri debebit; reliquæ duæ, nimirum Præpoſitura, quæ ſecunda, ac Theſaurariatus, quæ tertia in eadem Eccleſia Dignitates exiſtunt, de Jure Patronatus Eccleſiaſtico ejuſdem Capituli, ut hactenus fuerunt, ita etiam in poſterum remanere debebunt, & ad illas nominatio ſeu præſentatio perſonarum idonearum, in eis ad nominationem ſeu præſentationem hujuſmodi per Epiſcopum inſtituendarum, ad dictum Capitulum pertinebit. Ita pariter Capitulum in ſua antiquiſſima & immemorabili poſſeſſione permanebit, conferendi videlicet in menſibus Apoſtolicæ Sedi non reſervatis, aliiſque ceſſantibus Apoſtolicis reſervationibus & affectionibus, tam ipſius Cathedralis Eccleſiæ Canonicatus & Præbendas, quam cætera omnia Eccleſiaſtica Beneficia & Cappellanias, quibus animarum cura adnexa non ſit, in eadem Cathedrali Eccleſia, & extra eam conſiſtentia, quæ tamen, juxta ultimum ſtatum, ad ipſius Capituli collationem, & proviſionem pertinere dignoſcantur.

Dignitat. Eccleſiæ Veron. quomodo providendæ.

Capituli jus quoſd Collat. Canonic. aliorumq; Benefic. quibus cura anim. non adhæreat.

§. 18. Ad Theologalem Præbendam & Canonicatum, quoties illum & illam pro tempore vacare contingerit, Epiſcopus quidem duos proponet & nominabit, Capitulum vero ex his duobus nominatis unum eligere debebit, de hujuſmodi Canonicatu & Præbenda providendum, quemadmodum hucuſque ſervatum fuit.

Theolog. Canonic. & Præbenda quomodo provid.

§. 19. Quod autem ſpectat ad infraſcriptas Parochiales Eccleſias eidem Capitulo ſubjectas, & alia, ſi quæ ſint, Eccleſiaſtica Beneficia, quibus adnexa ſit animarum cura, quæque, juxta ultimum ſtatum, ad ipſius Capituli collationem pertinere dignoſcantur, quoties, & quocumque anni menſe, illas & illa vacare continget, toties ab Epiſcopo deputandus erit Oeconomus ad eorum temporariam adminiſtrationem & curam, & ab eodem Epiſcopo publicanda erunt edicta pro concurſu habendo, adhibitis Examinatoribus Synodalibus, juxta Decretum ſæpedicti Concilii Tridentini *Seſſ.* 24. *Cap.* 18. *de Reform.* Hoc tamen ſervato, ut ſi vacatio in menſe Capitulari contigerit, abſoluto examine, Epiſcopus duos eligat ex iis, qui a prædictis Examinatoribus approbati fuerint, eoſque ſignificet Capitulo, cui libera erit facultas conferendi Eccleſiam, ſeu Beneficium curatum, vel uni, vel alteri ex his duobus, & ſupra approbatis & prælectis. Quod ſi Examinatores unum tantummodo ſententiis ſuis approbaverint, huic uni, ab Epiſcopo nominando, collatio ſeu deputatio per Capitulum concedenda erit.

Forma providendi Parochiales aliaque Curata Beneficia ad collationem Capituli ſpectantia

§. 20. Eccl. autem Curatæ ſeu Parochiales, prædicto Cap. Veronenſi ſubjectæ, de quibus præmiſſa Decreta intelligenda ſunt, ſequentes dumtaxat, & non aliæ ſunt, & cenſeri debent: nimirum I. Eccleſia Archipresbyteralis Sancti Joannis in Valle. II. Eccleſia ſimiliter Archipresbyteralis Sancti Pauli in Campo Martio. III. Eccleſia pa-

Catalogus hujuſm. Paroch. Eccleſiar.

riter Archipresbyteralis Sancti Joannis in Quintiano. IV. Eccleſia Parochialis Sancti Joannis in fonte nuncupati. V. Item Eccleſia Parochialis Sancti Clementis. VI. Eccleſia Parochialis Sanctæ Cæciliæ. VII. Parochialis Eccleſia Sanctæ Mariæ Conſolatricis nuncupatæ. VIII. Eccleſia pariter Parochialis Sanctorum Firmi & Ruſtici in Curte Alta. IX. Item Eccleſia Parochialis Sancti Michaelis in Campo nuncupati, cui adnexum eſt Monialium Monaſterium eidem Capitulo Veronenſi ſubjectum. X. Eccleſia Parochialis Omnium Sanctorum in loco Mazzani. XI. Denique Eccleſia Parochialis Sanctæ Mariæ in Cinto Territorii Patavini, ſi tamen in Veronenſi Diœceſi ſita comperiatur; alioquin ſi in Patavina Diœceſi conſtituta ſit, eam ſub præſentis Conſtitutionis Noſtræ cenſura, juxta id, quod initio declaravimus, nequaquam comprehenſam volumus.

Eccleſia S. Georgii in domo, ſeu S. Helenæ, adempti Paroch. jure, ac titulo, ad priſtinum ſtatum reſtituitur.

§. 21. De Eccleſia autem, ſive Cappella Sancti Georgii in Domo nuncupati, quæ etiam Sanctæ Helenæ nunc temporis appellatur, præfatæ Cathedrali Eccleſiæ contigua; ſine peculiari tamen Turri Campanaria, & ſine Campanis, quamvis noviſſime ſub annum 1740. a Patriarcha Aquilejenſi in Parochiam ſpecialem Canonicorum dictæ Cathedralis Eccleſiæ erecta fuerit, volumus, decernimus, atque ſtatuimus, ut ea deinceps pro Parochiali Eccleſia nullatenus habeatur; Nos enim, dicta Apoſtolica auctoritate, ac earumdem præſentium tenore, omnem in ea Parochialitatis titulum, qualitatem, & denominationem ſupprimimus & extinguimus, atque omnia Parochialia jura ab ea ſeparamus & abdicamus, eamque in priſtinum ſtatum, in quo ante præfatam erectionem in Parochialem reperiebatur, reducimus & revocamus; ita ut unuſquiſque ex Canonicis dictæ Cathedralis Eccleſiæ, ac Dignitates in ea obtinentibus, qui ſparſim per Civitatem ſua quique domicilia incolunt, illam tantummodo Eccleſiam, & non aliam, in propriam reſpective Parochiam agnoſcere teneantur, in cujus diſtrictu ſinguli domicilium habent. In præfata autem Eccleſia ſive Cappella retineatur dumtaxat Fons Baptiſmalis, quemadmodum a vetuſtiſſimis temporibus inibi extitiſſe dignoſcitur.

Eccleſiæ non curatæ, Cappellæ, ſeu Oratoria Capitulo ſubjecta enumer.

§. 22. At præter memoratas Parochiales Eccleſias, eidem inſuper Capitulo ſubjectæ ſunt, ac pro ſubjectis in poſterum haberi debebunt infraſcriptæ etiam Eccleſiæ, ſive Cappellæ, aut Oratoria, ſeu Hoſpitalia, quibus adnexa non eſt animarum cura, & non aliæ, ſeu alia: videlicet I. Eccleſia præfata ſive Cappella Sancti Georgii in Domo, nunc etiam Sanctæ Helenæ nuncupata, prædictæ Cathedrali Eccleſiæ contigua; quam ſcilicet, quum jam inde a primæva ſua antiquiſſima fundatione ſub protectione tunc exiſtentis Patriarchæ Aquilejenſis conſtitutam & receptam fuiſſe conſtet; Nos nunc, attenta hujuſmodi Patriarchatus ſuppreſſione & extinctione per Nos, ut præfertur, facta, ſub immediata Noſtra & Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipimus, ac perpetuo conſtituimus; volentes nihilominus, ut temporalium bonorum atque redituum, quæ ad ipſam Eccleſiam ſive Cappellam pertinent, & pertinebunt in poſterum, omnimoda adminiſtratio, per dictæ Cathedralis Eccleſiæ Capitulum & Canonicos, abſque ulla Epiſcopi Veronenſis, ſeu alterius cujuſque Ordinarii, aut Metropolitani ingerentia, libere geratur & exerceatur. II. Eccleſia Sancti Pauli Vetuli nuncupati juxta ripam Atheſis. III. Eccleſia S. Blaſii in Diſtrictu præfatæ Parochiæ S. Clementis. IV. Eccl. Sancti Fauſtini de Monte Draconis: In quibus quatuor Eccleſiis adſunt quædam Beneficia ſimplicia, ad collationem ſeu inſtitutionem ejuſdem Capituli pro tempore providenda. V. Eccleſia ſeu Hoſpitale S. Mariæ Novellæ nuncupatæ, prope Canonicam. VI. Eccleſia, ſeu Hoſpitale Sancti Joannis in Sacro nuncupat. ſub prædicta Parochia S. Pauli in Campo Martio. VII. Eccleſia ſeu Hoſpitale S. Jacobi de Gallæcia nuncupati, ſub eadem Parochia S. Pauli: Quæ quidem tria Hoſpitalia a Laicis reguntur & adminiſtrantur: prædicto autem S. Joannis in Sacco dumtaxat, quatuor præſident Commiſſarii, a pro tempore exiſtente Marchione Familiæ illorum de Malaſpina Fundatorum deputati, videlicet unus ex Canonicis præfatæ Cathedralis Eccleſiæ, ac tres Regularium Conventuum Superiores. VIII. Eccleſia ſeu Oratorium ſub titulo S. Rochi, vel S. Alexandri, ſub Parochia S. Joannis de Quintiano. Hæc autem Eccleſia, ſeu Oratorium, alias, ut accepimus, a præfatis Capitulo & Canonicis conceſſa fuit Communi Civitatis Veronenſis; quod quidem Commune ad Beneficium ſimplex in ea erectum, quoties illud vacare contingit, unum Clericum ſeu Presbyterum præſentat Capitulo, a quo idem per ſuas Bullas inſtituitur, & de eo providetur. IX. Eccleſia ſeu Oratorium, Sepulchrum S. Rochetti in Monte nuncupatum, quod ſimplex eſt Eremitorium nullo Eccleſiaſtico Beneficio decoratum. X. Denique Eccleſia ſeu Oratorium S. Valentini prope dictam Parochialem Eccleſiam de Quintiano, in quo nullum pariter Eccleſiaſticum Beneficium erectum reperitur, ſed a pio Laicorum ſodalitio Divina Officia in eo perſolvuntur.

Has omnes tam curatas, quam non curatas Eccleſias viſitare poteſt Capitulum per ſuos Deputat. ſalvis tamen juribus Epiſc. viſitat.

§. 23. Has omnes Eccleſias, tàm Parochiales, quam non Parochiales, Cappellas, Oratoria, ſeu Eremitoria, quas, & quæ hactenus propriis invocationibus atque denominationibus expreſſimus, & non alias, ſeu alia, poterit Capitulum per Viſitatores a ſe deputatos, qui tamen prius ab Epiſcopo pro tempore approbati ſint, viſitandas curare, non ita tamen, ut vetitum ſit Epiſcopo, illas & illa, quantumvis Capitulo, ut præfertur, ſubjectas atque ſubjecta, ſeorſum viſitare, tam per ſe ipſum, quam, ſi ipſe impeditus fuerit, per alios Viſitatores a ſe deputatos, ſervata videlicet in omnibus præfati Tridentini Concilii ſanctione *in Cap.* 3. *Seſſ.* 24. *de Refor.* prout etiam alias definitum fuit a Congregatione Cardinalium ejuſdem Concilii Interpretum, In cauſa *Veronen. propoſita & deciſa die* 24. *Aprilis anni* 1595. Id quod potiſſimum obtinere & ſervari

vari debebit in viſitatione eorum omnium, quæ animarum curam, ejuſque exercitium, & Sacramentorum adminiſtrationem concernunt; circa quæ, ſi aliqua forte in decretis, ordinationibus, & mandatis diſcrepantia occurrat, volumus, ſtatuimus, & declaramus, potiora ſemper haberi ea, quæ Epiſcopus decreverit, juſſerit, atque præſcripſerit; juxta ea, quæ Nos ipſi alias decrevimus in Noſtra Conſtitutione, quæ incipit: *Firmandis*, Data VIII. Idus Novembris 1744. & impreſſa in Bullarii Noſtri Tom. I. num. 109.

Confeſſarii & Vicarii in hujuſmodi Eccl. quomodo aſſumendi, quom. itidem & Concion.

§. 24. Confeſſarii, & Parochorum adjutores in exercitio curæ animarum, per Capitulum aſſumpti, aut aſſumendi pro dictarum Eccleſiarum Parochialium eidem Capitulo ſubjectarum ſervitio, ab Epiſcopo antea examinandi & approbandi erunt. Neque vero cuiquam licebit in præfatis, ſive Parochialibus, ſive non Parochialibus Eccleſiis, Verbum Dei prædicare, niſi prius, & mandatum a Capitnlo habuerit, & Benedictionem ab Epiſcopo petierit atque obtinuerit.

Jura & auctoritas Epiſc. & Capituli in Mon. Monial. adnexum Paroch. S. Mich. in Campo.

§. 25. Quod autem pertinet ad Monaſterium Monialium, quod, uti ſuperius innuimus, adnexum eſt præfatæ Eccleſiæ Parochiali S. Michaelis in Campo nuncupati, eidem Capitulo Veronenſi ſubjectæ; potuerunt quidem Monaſterium hujuſmodi, ejuſque Moniales, ab Archipresbytero & Capitulo viſitari; ſervata tamen, quoad modum, & tempus viſitationis, & quoad Viſitatorum numerum, forma præſcripta per fel. record. Prædeceſſorem Noſtrum Alexandrum Papam VII. in ſua Conſtitutione, quæ incipit: *Felici*, impreſſa, *in Bullar. novo Tom. 6. inter Conſtitutiones ejuſdem Pontificis num.* 153., qua ſcilicet opportunas leges, in viſitationibus Monaſteriorum Monialium Regularibus ſubjectarum ſervandas, præſcripſit. Sed non ideo interdictum erit Epiſcopo, quo minus & ipſe ſeorſim idem Monaſterium ejuſque Moniales viſitet, prout in dicta Alexandri Prædeceſſoris Conſtitutione decretum legitur; & omnem aliam juriſdictionem in hujuſmodi Monaſterium atque Moniales libere exerceat, quæcumque, in vim Decretorum Concilii Tridentini, nec non totiſſimæ Conſtitutionis piæ mem. Prædeceſſoris pariter Noſtri Gregorii Papæ XV., cujus initium eſt *Inſcrutabili*, aliarumque Apoſtolicarum Conſtitutionum, Epiſcopo Diœceſano competit in Monaſteria Monialium, etiam Regularibus & Exemptis ſubjectarum. Quocirca nemini licebit munus Confeſſarii Ordinarii aut Extraordinarii earumdem Monialium aſſumere & exercere, quamvis ad id a Capitulo deputatus ſit, niſi antea ab eodem Epiſcopo pro Monialibus ſpecialiter approbatus fuerit. Licentiæ quoque ingrediendi Monaſterium, aut alloquendi prædictas Moniales, nemini ſuffragabuntur, niſi eædem non ſolum ab Archipresbytero, ſed etiam ab Epiſcopo fuerint impetratæ.

Capitul. nequit facult. concedere quæſtuandi extra memorat. Eccleſias.

§. 26. Quæſtuandi licentiam & facultatem, extra ſuperius recenſitas Eccleſias ſibi ſubjectas, non poterit Capitulum cuiquam enncedere.

Nec caſus ſibi reſervare, aut a reſervatis caſibus vel cenſuris quibuſcumque, etiam per alios, abſolvere; multoque minus in diſpenſat. ſe immiſcere.

§37. Idem abſolutiones a caſibus & cenſuris quibuslibet ſibi neutiquam reſervare poterit; minuſque abſolvere per ſe vel per alios a caſibus & cenſutis, quorum & quarum abſolutionem & relaxationem Epiſcopus ſibi reſervaverit, aut in poſterum reſervare voluerit; ac multo etiam minus a cenſuris Papalibus, etiam in iis caſibus, in quibus conceſſum eſt Epiſcopis ab earum vinculo pœnitentes abſolvere. Denique nec vota relaxare, nec in diſpenſationibus concedendis aut exequendis ullatenus ſe valeat immiſcere.

Indultum tamen concedere liceat veſcendi cibis vetitis ſed Eccl. tantummodo.

§. 28. Liceat ſolummodo præſatis Archipresbytero, & Capitulo licentias veſcendi cibis ab Eccleſia vetitis, in Quadrageſima, aliiſque diebus eſurialibus, concedere perſonis Eccleſiaſticis dictarum Eccleſiarum ſibi ſubjectarum ſervitio addictis, accedente tamen conſilio utriuſque medici, & ſervata lege jejunii, diebus illis, quibus id ab Eccleſia præcipitur: at nunquam ipſis licebit hujuſmodi facultatem ſive Indultum concedere Laicis quibuſcumque; cum quibus nimirum ſolus Epiſcopus poteri diſpenſare.

Matrim. cauſæ, & diſpenſationes, quomodo a ſolo Ep. cognoſc. conced. & reſpective exequendæ.

§. 29. Cauſæ Matrimoniales, quas inter Perſonas ſub Parochiis dictarum Eccleſiarum Capitulo ſubjectarum degentes oriri & agitari contingant, ad Epiſcopi judicium, excluſis quibuslibet aliis, pertinebunt. Quod ſi, earum occaſione, opus erit inhibitionem aliquam ad hujuſmodi Eccleſiarum Parochos dirigere, hæc quidem in Officio, ſeu Cancellaria Epiſcopali efformanda erit, mox ad Capitulum tranſmittenda, cujus Deputati eamdem, nulla interpoſita mora aut exceptione, ſubſcribere tenebuntur; idque in prima tantummodo inhibitione in ſingulis cauſis expedienda ſervabitur; nam quoad cæteros ſubſequentes actus, Epiſcopus libere procedet, ſuaque omnimoda auctoritate fruetur. Ita pariter ſolius Epiſcopi erit diſpenſare ſuper denunciationibus, quæ ante Matrimonii celebrationem fieri debent; ſicut etiam licentias ad Matrimonium contrahendum impertiri; diſpenſationes Matrimoniales ab Apoſtolica Sede conceſſas executioni mandare; ac demum in omnibus rebus, quæ Matrimonia quomodolibet concernunt, ea omnia præſtare & facere, quæ ad Epiſcopalem & Ordinariam juriſdictionem pertinere dignoſcuntur.

Crimin. Cauſæ Paroch. aliorumq; in recenſitis Eccl. Sacram. miniſtr. a quo cognoſcend.

§. 30. Criminales Cauſæ contra prædictos Parochos, & quoſcumque alios in recenſitis ſuperius Eccleſiis Capitulo ſubjectis Sacramenta adminiſtrantes, illæ videlicet, in quibus, legitimo efformato Proceſſu, ſervataque Judicii forma legibus præſcripta, extra viſitationem procedendum erit, ſi quidem reorum crimina ipſam animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem concernant, cumulativæ juriſdictionis erunt, tam ſcilicet Epiſcopi, quam Capituli, ita ut inter eos ſit locus præventioni; at ubi delicta nec ad animarum curam nec ad Sacramentorum adminiſtrationem pertineant, ad privativam Capituli cognitionem ſpectabunt.

A quo itidem Criminales Cauſæ Capellan. & Manſionarior. in præfatis Eccl. inſervient.

§. 31. Ad ſolum pariter Capitulum ſpectare debebunt Cauſæ Criminales extra Viſitationem agitandæ contra Cappellanos & Manſionarios præfatis Eccleſiis Capitulo ſubjectis inſervientes; ſi tamen Cappellaniam vel Manſionariam ex collatione Capituli obti-

tinuerint; & quatenus delictum verſetur circa miniſterium illius Officii, aut Beneficii, quod ab ipſo Capitulo recognoſcent. Verum ſi quis ex hujuſmodi Parochis, Cappellanis, aut Manſionariis a Capitulo proviſis, alterum ſorte Beneficium, aut Officium Eccleſiaſticum ab Epiſcopo ſibi collatum eodem tempore obtineat, & quidem in hujus miniſterio & ſervitio aliquo modo deliquiſſe arguatur, quoad hoc dumtaxat, a ſolo Epiſcopo corripiendus & puniendus erit.

Quid ſi aliquis duo Ben. alterum ab Epiſc. alterum a Capitulo obtineat.

Quidve inſuper ſi is delinqu. in re neutrum Beneficium reſpicientes:

§. 32. Si quis autem ex his, qui duo hujuſmodi Beneficia aut Officia obtineant, alterum ab Epiſcopo, & alterum a Capitulo ſibi collatum, alicujus delicti reus fiat, quod ipſorum Beneficiorum ſervitium & miniſterium minime raſpiciat, integrum erit Epiſcopo æque, ac Capitulo, contra ipſum procedere, eritque inter eos præventioni locus.

Sub nomine Cappellani, ſeu Manſionarii quinam, quoad rem præſentem, comprehendant.

§. 33. Sub appellatione tamen Cappellanorum, ſeu Manſionariorum, ac generaliter ſub præmiſſorum Decretorum cenſura, nequaqnam comprehenſos eſſe aut cenſeri volumus Presbyteros illos, qui de liceotia aut mandato Capituli, in aliqua ex prædictis Eccleſiis eidem Capitulo ſubjectis Miſſas celebrant, ſeu aliter in Divinis miniſtrant, ſed tamen nullum Titulum Beoeficiale ab ipſo Capitulo obtinent; Hos enim ſolius Epiſcopi judicio & correctioni ſubjacere volumus & mandamus.

Cauſæ privativo judicio Capituli reſervatæ quomodo per illius negligentiam devolvant. ad Epiſc.

§. 34. Præterea decernimus & declaramus, in omnibus ſupradictis caſibus, in quibus tributum fuit Capitulo privativum jus procedeodi criminaliter contra Parochos, Cappellanos, & Manſionarios Eccleſiarum ipſi ſubjectarum, qui tamen de hujuſmodi Beneficiis ab eodem Capitulo proviſi fuerint; ſi quando præfati Archipresbyter & Cspitulum negligentes ſe præbeant in procedendo adverſus delinquentes, tunc, & pro ea vice dumtaxat, totam juriſdictionem ad Epiſcopum devolvi, ac devolutam cenſeri debere, quatenus tsmen Epiſcopus antea ter monuerit, & interpellaverit Archipresbyterum, præfigendo illi ſingulis vicibus quatuor dierum ſpatium.

Capitulo recenſita privilegia ad præſcriptam formam redacta ex integro conced.

§. 35. His itaque privilegiis, & prærogativis hactenus recenſitia, & non sliis, præfatum Capitulum Veronenſe, ſub ordinaria univerſali Juriſdictione Epiſcopi Veronenſis pro tempore exiſtentis, in poſterum frui & gaudere debebit. Nos enim præmiſſa omnia & ſiogula, prout ſuperius expreſſa ſunt, eiſdem Capitulo, Archipresbytero, Dignitatibus, & Canonicis, præſentium tenore, ac dictis, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, ex nunc, & ex integro, perpetuis futuris temporibus valitura, concedimus & elargimur.

Abbatis & Mon. Monaſt. S. Mariæ in Organis jura in Parochias, Parochos, cæteroſq. Clericos intervienetes intra ſuos limites redact. recenſent.

§. 36. Denique quod ſpectant ad privilegia, & prærogativas, quibus præfatum Monaſterium S. Mariæ *in Organis* nuncupatæ, ejuſque pro tempore exiſtentes Abbates & Mooachi, nec non Eccleſiæ ab eodem Monaſterio, ſeu a Congregatione Montis Oliveti dependentes, tam Parochiales, quam non Parochiales, in dicta Veronenſi Civitate, aut in illius ſuburbiis, ſeu prope illam, exiſtentes, in poſterum ſimiliter vigore præſentis conceſſionis, & non aliter, frui & gaudere debebunt; Volumus, ſtatuimus, decernimus, & declaramus, hujuſmodi Abbates, & Monachos in dicto Monaſterio ejuſque dependentiis pro tempore exiſtentes, eorumque Conventum, nullam activam juriſdictionem ordinariam, ſeu quaſi Epiſcopalem, ſibi præſumere, aut exercere poſſe in Clerum quarumvis Eccleſiarum hujuſmodi, ſeu in Populum præfatis Paroch. ſubjectum, multoque minus ſpeciem aliquam Territorii ſeparati ſibi arrogare, ſed tantummodo ipſis Abbati, & Monachis, eorumque Eccleſiis, competere debere ſimplicem paſſivam exemptionem, ad formam & terminos Privilegiorum, quæ generaliter prædicto Ordini, eorumque Congregationi Montis Oliveti, ab Apoſtolica Sede conceſſa reperiuntur. Quocirca Abbas & Monachi præfati pacificam, ut antea, poſſeſſionem retinebunt dictarum Eccleſiarum tam Parochialium, quam non Parochialium aorum Monaſterio ſeu Congregationi prædictæ unitarum; ac proinde, quod attinet ad Parochiales Eccleſias, ſalvo, ac præſervato favote Epiſcopi, jure deputandi in ipſis Oeconomos, quoties & quouſque eaſdem Rectore deſtitutas manere contingat, integrum erit Abbati & Conventui præfati Monaſterii, futuros hujuſmodi Eccleſiarum Rectores eidem Epiſcopo præſentare, ut, prævio conſueto examine, ad curam animarum in eis exercendam, ſive perpetuo, ſive amovibiliter, pro diverſa Parochialium conditione, ab eo approbentur; ac præterea eiſdem licebit omnea prædictas Eccleſias, & Clericos earum ſervitiis addictoa, viſitare, prout fieri conſuevit ab aliis Prælatis Regularibus, & Exemptis, non habentibus Territorium ſeparatum; ſed tamen integra ſemper, ac prorſus illæſa manere debebit ejuſdem Epiſcopi juriſdictio pro omnibus & ſingulis caſibus, in quibus alii Epiſcopi locorum Diœceſani eam exercere poſſunt in Regulares, quantumvis exemptos, eorumque Eccleſias, præſertim circa ea, quæ animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, juxta decreta præfati Tridentini Concilii, & ad formam memoratæ Conſtitutionis Noſtræ, quæ incipit *Firmandis*, aliarumque a Prædeceſſoribos Noſtris Romanis Pontificibus editarum, & non aliter, nec alio modo.

Clauſulæ & Decreta ad præmiſſorum firmitat.

§. 37. Præſentes quoque litteras ſemper & perpetuo firmas & validas exiſtere & fore, omniaque & ſingula in eis contenta, poſt obitum tamen prædicti Danielis Cardinalis Patriarchæ, & Archiepiſcopi, ſuum plenum effectum, & omnimodam executionem ſortiri & obtinere, ac deinceps ab omnibus, ad quos ſpectat & ſpectabit quomodolibet in futurum, pecpetuo & inviolabiliter obſervari debere, nec ullo unquam tempore, etiam ex eo, quod quilibet in præmiſſis jus vel intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes, etiam ſpecifica & individua mentione digni, ad ea vocati, & auditi non fuerint, ſeu ex alia qualibet privilegiata cauſa, de ſubreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari; aut alias infringi, vel quomodo-

libet

Digitized by Google

Pont. A. XVI. libet retractari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, vel eis in aliquo derogari ullatenus unquam poſſe: Eaſque ſub quibuſvis contrariis Conſtitutionibus, revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, & declarationibus, quomodolibet, & quibuſvis de cauſis etiam pro tempore factis, & faciendis, minime comprehendi, ſed ab illis ſemper exceptas eſſe & cenſeri. Sicque in præmiſſis pro quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis authoritate & poteſtate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & authoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Exequut. dati cum opportun. facultat. §. 38. Quocirca Venerabilibus Fratribus Noſtris Epiſc. Vicentino & Brixienſi eorumrumque in Epiſcop. Vicentino & Brixienſi Succeſſoribus pro tempore futuris, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, ipſas præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſtatim ac tamen illarum effectui locus factus fuerit, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte ſive Epiſcopi, ſive Capituli Veronen., aut Abbatis & Monachorum præfati Monaſterii S. Mariæ in Organis nuncupatæ, ſeu aliorum, quorum favorem eædem præſentes concernunt, aut alicujus eorum, fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant authoritate Noſtra eaſdem præſentes, & in eis contenta hujuſmodi, ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari; & Epiſcopum, ac Capitulum & Canonicos, necnon Abbatem & Monachos præfatos, aliaſque Eccleſias & loca hujuſmodi, cæteroſque omnes, quos eædem preſentes quomodolibet concernunt, & concernent in futurum, illis omnibus & ſingulis pacifice frui & guadere: non permittentes eos, vel ex ipſis quempiam deſuper per quoſcumque quomodolibet indebite moleſtari, perturbari, vel inquietari: Contradictores quoſlibet, & rebelles, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; ac legitimis ſuper his habendis, ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Derogat. contrariis §. 39. Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ regula de Jure quæſito non tollendo: necnon Bonifacii PP. VIII. qua cavetur, ne quiſextra ſuam Civitatem vel Diœceſim ad judicium evocetur, ſeu ne Judices a Sede Apoſtolica deputati extra Civitatem vel Diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere audeant, vel præſumant, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis authoritate præſentium ad Judicium non trahatur, aliiſque Apoſtolicis aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutionibus & ordinationibus, necnon primodicti Capituli, ac præfati Monaſterii, & Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis, quibuſvis Eccleſiis, etiam Patriarchalibus & Metropolitanis, perſonis, & locis, per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, & Sedem prædictam, vel alios quoſcumque, etiam qualibet authoritate & poteſtate fulgentes, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis decretis in genere vel in ſpecie, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam iteratis vicibus conceſſis, confirmatis & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet; tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes; illis alias in ſuo robore permanſuris, ad effectum validitatis & perpetuæ firmitatis præmiſſorum omnium & ſingulorum, hac vice dumtaxat, harum ſerie, ſpecialiter & expreſſe derogamus; aliiſque omnibus & ſingulis contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter aut diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, niſi per litteras Apoſtolicas facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

§. 40. Volumus autem quod earumdem præſentium transſumptis etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio & extra illud adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur; ſi originaliter exhibitæ forent vel oſtenſæ. Sumptuum fides.

§. 41. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc Noſtræ avocationis, ſuppreſſionis, & extinctionis, ſilentii impoſitionis, revocationis, caſſationis, & abolitionis, voluntatum, ſtatutorum, declarationum, conceſſionum, indultorum, decretorum, commiſſionum, & derogationum infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſexto, de- Dat. 17. Maij 1756. Pont. 16.

Anno 1756.

ANNO 1756. decimoſexto Kalendas Junii, Pontificatus Noſtri anno ſextodecimo.

J. Card. Pro-Datarius.
D. Card. Paſſioneus

VISA
De Curia J. C. Boſchi.
L. Eugenius.

Loco ✝ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

LX. UTINENSI

Metropolitanæ Eccleſiæ Miſſa de Spiritu Sancto cum certis Collecta & Orationibus celebranda conceditur in die depoſitionis, ſeu commemorationis Beati Bertrandi Aquilejenſis Patriarchæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Proœm. A ſtudio amplian. di Sanct. cultum. NOn eſt equidem, quod Nos in hoc ipſo potiſſimum Apoſtolicæ omnium Eccleſiarum ſollicitudinis & procurationis graviſſimo miniſtro, imbecillitati Noſtræ a Supremo Paſtorum Principe Jeſu Chriſto, cujus vices in terris plane immerentes gerimus, impoſito rite ſancteque obeundo fere defeſſos, magis reficere & recreare videatur, quam cum opportunæ ſeſe Nobis offerunt occaſiones, per quas Pontificiæ auctoritatis, benignitatiſque partes adhiberi a Nobis petitur in promovendo ampliandoque eorum Chriſtifidelium cultu, quos in Domino confidimus in caritate Dei conjunctos ex hac vita migraſſe, & in æterna Beatorum ſtatione in Cælis poſitos gaudere; cum per totum fere vitæ Noſtræ ſpatium, quoad Nobis integrum fuit, non omiſerimus immenſos labores impendere, ut præclara Venerabilium Servorum Dei, Beatorum, & Sanctorum geſta tot editis voluminibus illuſtraremus.

Immemorialis præſtitus B. cultus. §. 1. Quoniam autem in Metropolitana Eccleſia Utinenſi, ſicut Dilectus Filius Noſter Daniel Tituli Sanctæ Mariæ Supra Minervam Presbyter S. R. E. Cardinalis Patriarcha Delphinus Archiepiſcopus Utinenſis nuper Nobis humiliter expoſuit, Corpus ſive Oſſa Beati Bertrandi, dum in humanis ageret, Patriarchæ Aquilejenſis viam univerſæ carnis anno MCCCL. ingreſſi reperiuntur, cui, quemadmodum pariter expoſuit, publicus cultus impendi cœptus ex eo Tranſitus ſui tempore, ad hanc uſque diem exhiberi pergit, pro quo ſane Cultu comprobando neceſſaria quoque documenta ad Nos traſmittenda curavit, atque inſimul retulit, in die nimirum defunctionis ejuſdem Beati Bertrandi ſolemnem Miſſam pro gratiarum actione in Omnipotentis Dei honorem cani, juxta providum ſapientque conſilium Venerabilis Servi Dei Cæſaris Cardinalis Baronii Eccleſiaſticorum Annalium Auctoris, de Sanctis quoque in Martyrologio Romano deſcriptis meritiſſimi, qui a fel: rec: Clemente PP. VIII. Prædeceſſore noſtro oraculum acceperat. Præterea idem Daniel Cardinalis Patriarcha & Archiepiſcopus ſupplices preces obtulit, ut publicum hujuſmodi Cultum ampliare de Apoſtolica benignitate & auctoritate dignaremur. PONT. A. XVI.

§. 2. Nos igitur, qui laudatum Danielem Cardinalem Patriarcham & Archiepiſcopum, ob eximias generis animique dotes, ac Sacerdotales in regendis populis ſuæ Paſtorali curæ commiſſis virtutes, plurimi facimus, magnoque in honore habemus, piis votis porrectiſque precibus benigne obſecundare cupientes, poſtquam omnia & ſingula ad hujuſmodi graviſſimum negotium ſpectantia, matura conſideratione expendimus, ac præſertim allata ſuper publico exhibito Cultu documenta, & quidquid de eodem Beato Bertrando illius temporis Auctores gravis notæ ſcriptis ſuis conſignarunt, in hanc ſententiam devenimus, atque Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſtatuimus, ut in die quidem, in qua annua in memorata Eccleſia Metropolitana Utinenſi ſæpedicti Beati Bertrandi memoria recolitur, & in qua ipſius Beati Bertrandi Corpus ſive Oſſa repoſita ſunt, celebratio ſolemnis Miſſæ cum Cantu pro gratiarum actione in Omnipotentis Dei honorem in ſingulos annos peragatur. Hujuſmodi vero Miſſa ſit illa, quæ de Spiritu Sancto in Miſſali Romano habetur; atque in ipſa addantur Orationes, ſive Collectæ, ut infra, nimirum, poſt primam quidem Orationem, ſive Collectam de Spiritu Sancto, ſub unica Concluſione dicatur; *Deus, qui Beatum Bertrandum pro Eccleſiæ ſuæ juribus ad mortem uſque certantem invicta paſtorali fortitudine roboraſti, præſta fidelibus tuis, ut ad pietatis & religionis conſtantiam ejuſdem informentur exemplis. Per Dominum &c.* Poſt alteram vero, ſive Secreta: *Sacra dona, quæ Tibi, Domine, reverenter offerimus in commemorationem Beati Bertrandi, Eccleſiæ tuæ libertatem tueantur & pacem, & ſanctificationis noſtræ incrementa promoveant. Per Dominum &c.* Poſt tertiam demum, ſive Poſtcommunio: *Præſta, quæſumus, Omnipotens Deus, ut in honorem Beati Bertrandi celebrata myſteria, ejus virtutum imitatores, & tua propitiatione nos dignos efficiant. Per Dominum &c.* Ad preces Eminent. Card. Pat. & Arch. conceditur, ut in die commemorat. B. Bertr. celebret. Miſſa de Spiritu Sancto cum inſcriptis Orationib.

§. 3. Decernentes præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper firma, validа, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari; ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, & quoſvis alios quacumque præeminentia & poteſtate fungentes & functuros, judicari & definiri debere, ac irritum & inane quidquid ſecus ſuper his a quocumque quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, Apoſto- Conſuetæ clauſulæ & decreta in præmiſſorum firmitat.

licis,

Pont. A. XVI.

lieis, cæteriſque cootrariis quibuſcumque.

Sumpt. fides.

§. 4. Volumus autem, ut earumdem præſentium Litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. 18. Junii 1756. Pont. 16.

Datum in Arce Gandulphi Albanen. Diœceſis ſub Annulo Piſcatoris die XVIII. Junii MDCCLVI. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſexto.

Cajetanus Amatus.

LXI.

PRIVILEGIA MONASTERII

Monialium B. Mariæ Virginis, Ordiois S. Benedicti, prope & extra muros Civitatis Aquilejenſis, opportuna locorum ſubjectorum deſcriptione, ac definitione juriſdictionis Delegati Apoſtolici appoſita, coofirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Dilectis in Chriſto Filiabus, Abbatiſſæ & Canventus Monaſterii Monialium Beatæ Mariæ Virginis, Ordinis Sancti Benedicti, prope & extra muros Civitatis Aquilejen. nullius Diœceſis, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Procem. Privilegia non temere abrog. ſuis tam. limitibus cohibend.

QUæ ex Apoſtolica Prædeceſſorum Noſtrorum Romaoorum Pontificum auctoritate & liberalitate Religioſis Domibus ac Perſonis conceſſa dudum fuerunt Privilegia & Indulta, ne propter variss labentium temporum & circumſtantium rerum viciſſitudines labefactari contingat, novo confirmationis munimine roborare, ſimulque eadem generalibus Eccleſiæ Legibus, & Canonicis inſtitutis, per opportunas voluntatis noſtræ declarstiones congruenter attemperare, non recuſamus; prout ipſarum Domuum ac perſonarum religioſæ utilitati & quieti, ac Eccleſiaſticæ Diſciplinæ integritati ſalubriter expedire in Domino judicamus.

Monaſt. ejuſque perſonæ, ac res quacumq; ampliſſimis privil. ditatæ.

§. 2. Sane exhibita Nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat, quod quum alias nonnulli Romani Pootific. Prædeceſſores noſtri, antiquiſſimo Monaſterio veſtro, ejuſque Perſonis & rebus, ac poſſeſſionibus, Eccleſiis quoque, Cappellis, & locis ab eo dependentibus, quæ in aliquot eorumdem Prædeceſſorum litteris, propriis leguntur expreſſa vocabulis, Apoſtolicæ Protectionis, aliaque complura privilegia & indulta conceſſiſſe dignoſcerentur; fel: record: Prædeceſſor pariter noſter Boniſacius Papa IX. per ſuas, ſub

A Bonif. IX. ſingul.

Dat. Romæ apud S. Petrum Kalend. Junii, Pontificatus ſui Anno XI. expeditas Litteras

Anno 1756.

Exemptionis priv. donantur, & ſub immediata Sedis Apoſtolicæ juriſdict. ſuſcipiuntur.

Apoſtolicas, idem Monaſterium veſtrum, cum membris ſuis, ejuſque Abbatiſſam & Conventum, ac ſingulares Perſonas in eo tunc degentes, & poſteras, earumque bona, & jura quæcumque, quæ tunc obtinebant, & in poſterum obtinerent, ab omni poteſtate, juriſdictione, dominio, ſervitute, & viſitatione Patriarchæ Aquilejeoſis tunc exiſtentis, & pro tempore futuri, nec non Capituli Aquilejen. aliorumque Ordinariorum, & Judicum quorumcumque, Auctoritate Apoſtolica exemit, & perpetuo liberavit, ac ſub Beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ, ac ſua, protectione ſuſcepit, & exempta ac libera, exemptaſque ac liberas eſſe voluit, ſibique & Succeſſoribus ſuis Romanis Pontificibus, ac dictæ Sedi, immediate ſubeſſe; ita ut Patriarcha & Judices ſupradicti, ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipſa conſiſteret, nullam in ipſas Abbatiſſam & Conventum, earumque Monsſterium, Perſonas, membra, Bona, aut jura prædicta, poſſent juriſdictionem, poteſtatem, dominium, aut viſitationem exercere, ſed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus delegatis, tenerentur de juſtitia reſpondere.

Clementis VII litteræ, quib. hujuſmodi exemptioni ad tempus derogatur.

§. 3. Quodque ſubinde, poſt iteratas confirmationes, hujuſmodi exemptionis, ſuſceptionis, & ſubjectionis, ab aliis Romanis Pontificibus eidem Monsſterio veſtro, ejuſque Perſonis, membris, & Bonis elsrgitas, recol. mem. Prædeceſſor pariter noſter Clemeos Papa VII., qui alias ad collapſam Regularis obſervantiæ Diſciplinam lo eodem Monaſterio veſtro redintegrandam, illud, & illius Moniales, cum earum juribus, bonis, & pertinentiis univerſis, gubernio & regimini bo: me: tunc in humanis agentis Marini Tituli S. Vitalis S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Patriarchalis Aquilejenſis Eccleſiæ Præſulis, quamdiu Eccleſiæ hujuſmodi præeſſet, per ſpeciales ſua in forma Brevis Litteras ſuppoſuerat, & ſubjecerat; poſtmodum, ad ſupplicationem tunc exiſtentium dicti Monaſterii Abbatiſſæ & Monialium,

Ab eodem Pont. revocantur.

attento quod plures Romani Pontifices dictum Monaſterium, & illius Perſonas, Terras, & Bona, ab omni Juriſdictione pro tempore exiſtentis Patriarchæ Aquilejenſis, ejuſque Vicariorum & Officialium, exempta ac libera, ut præſertur, ſub ſua, ac dictæ Sedis Apoſtolicæ protectione perpetuo manere ipſique Sedi Apoſtolicæ immediate ſubeſſe voluerant; & ipſæ Abbatiſſs & Conventus in poſſeſſione, ſeu quaſi, exemptionis hujuſmodi, a quadriogentis annis, vel circa, & tanto tempore, cujus initii hominum memoria non erant, jam tunc exiſtebant; aliiſque de cauſis tunc latius expreſſis; ac etism conſideratione claræ mem: tunc in humanis agentis Ferdinandi Hungariæ & Bohemiæ Regis, & Comitis Goritiæ, ſub cujus temporali dominio Monaſterium prædictum exiſtebat, per alias poſteriores in ſimili forma Brevis litteras datas apud S. Petrum die 26. Novembris 1530. Pontificatus ſui anno VIII. præſatas ſuas anteriores litteras, & inde ſequuta quæcumque, revocando, caſſando, & aonullando, ac pro nul-

Anno 1756.

lis & infectis habendo, ac priſtinas exemptionem, ſuſceptionem, & ſubjectionem prædictas in ſuo robore ſubſiſtere, ac Monaſterio, Abbatiſſæ & Conventui, illorumque rebus, & bonis prædictis ſuffragari decernendo; nec non hujuſmodi exemptionis, & ſuſceptionis, ac ſubjectionis litteras, & Monaſterium prædictum, in priſtinum, & eum, in quo ante priorum litterarum hujuſmodi editionem erant, ſtatum reſtituendo, reponendo, & plenarie reintegrando; ac veterem renovando conſuetudinem, qua alii Romani Pontifices in more habuerunt alias Perſonas in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutas, excluſo Patriarcha Aquilejenſi, in Viſitatores, Correctores, & Reformatores Monaſterii prædicti, tamquam ſibi & Apoſtolicæ Sedi immediate ſubjecti, conſtituere, & deputare; earumdem Litterarum tenore, Abbati Monaſterii S. Georgii Majoris Venetiarum dicti Ordinis S. Benedicti tunc & pro tempore exiſtenti, donec per ipſum Clementem, ſeu Succeſſores ſuos, aliud ordinatum foret, commiſerit & mandaverit, ut ipſe, ejuſque Succeſſores Abbates, Monaſt. ipſum in capite, & in membris, in ſpiritualibus & temporalibus viſitarent, & prout opus eſſe perſpicerent, ad debitam Regularis Diſcipl. obſervantiam reducerent, & reformarent.

Ac in priſtinum ſtatum reſtitutis omnibus privileg. juriſdictio correctio, & viſitat. Abbati Mon. S. Georgii Majoris Venet. demand.

Pacifica, & ad hæc, uſque tempora continuata privil. poſſeſſio.

§. 4. Ex quo tempore, ſicut eadem expoſitio veſtra ſubjungebat, tam Monaſterium ipſum, ejuſque Abbatiſſa, & Moniales pro tempore exiſtentes, quam etiam earum bona, ac res, & Perſonæ ipſum ſubjectæ Indultis & Privilegiis ſibi conceſſis uſque in præſentem diem pacifice frui non deſtiterunt, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, ac Romanorum Pontificum, etiam pro tempore exiſtentium, inter quos recol. mem. Prædeceſſor quoque noſter S. Pius Papa V. Datis Apoſtolicis Litteris apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDLXVI. Idibus Aprilis, Pontific. ſui anno primo, in ampliſſima confirmatione omnium Privilegiorum & Indultorum eidem Monaſterio, Abbatiſſæ, & Monialibus per Prædeceſſores Pontifices, & Sedem Apoſtolicam eatenus conceſſorum, comprehenſa quoque voluit, ac ſpecifice exprimenda duxit, decretum, & declarationem jam inde ab anno 1503. per bo: mem: Angelum Leoninum, dum viveret, Epiſcopum Tyburtinum, Legatum Apoſtolicum cum poteſtate Legati a Latere olim in iſtis partibus degentem facta, per quæ, inter alia, omnia & ſingula Beneficia Eccl. cum cura, & ſine cura, in præfatis ejuſdem Mon. Privilegiis contenta, & deſcripta, ad vos & Conventum veſtrum, veſtramque Nationem, proviſionem, & omnimodam diſpoſitionem ſpectare & pertinere, ac de menſa veſtra eſſe, & fore, voſque, ſtantibus præmiſſis, de hujuſmodi Beneficiis ad veſtrum nutum & voluntatem diſponere potuiſſe, & in antea poſſe, ideoque collationes, proviſiones, & alias diſpoſitiones de iiſdem Beneficiis per vos factas, omniaque & ſingula inde ſequuta, pro canonice & legitime factis cenſeri debere; nec non eorumdem Beneficiorum Cappellanos, & Beneficiatos, iiſdem Privilegiis, gratiis, & favoribus, ad inſtar præfati Monaſterii veſtri pariformiter uti, frui, & gaudere poſſe, & debere, decreverat, & declaraverat; prout Nobis expoſitum fuit in indicatis ipſius Pii Prædeceſſoris Litteris latius contineri.

Iterum confirm. a S. Pio V.

Una cum Decreto an. 1503. Legati a latere liberam Beneficior. diſpoſit. Monaſt. & Monialib. adjudic.

Pont. A. XVI.

§. 5. Ipſius autem Monaſterii Veſtri, ac illius perſonarum, & rerum, nec non Eccleſiarum, Locorum Piorum, aliorumque membrorum ab eo dependentium, a Diœceſani, & cujuſcumque alterius Ordinarii juriſdictione, & ſuperioritate, ita ut præfertur, exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjectorum, regimen, & gubernium, per diverſas perſonas Eccleſiaſticas a pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus ſucceſſive delegatas geri & adminiſtrari conſuevit; eumque in finem, hujuſmodi perſonis delegatis, ſive per Litteras Apoſtolicas, ſive per organum Congregationis Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium negociis & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, ampliſſimæ facultates conceſſæ dignoſcuntur; videlicet tam Monaſterium ipſum, quam aliud quodvis Monaſterium, Eccleſiam, Hoſpitale, Confraternitatem, Locum Pium, Terram, Caſtrum, & aliud quodcumque membrum eidem Monaſterio ſubjectum, Abbatiſſas, Moniales, & aliam quamvis Perſonam in eis degentem, cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis, tam in capite, quam in membris, viſitandi, corrigendi, & reformandi, abuſus tollendi, ac diſciplinam & obſervantiam regularem reſtituendi; nec non Rectores, Cappellanos, & Confeſſores, tam ordinarios, quam extraordinarios, pro ejuſdem Monaſterii, & Terrarum, Caſtrorum, Villarum, & Locorum illi ſubjectorum ſervitio, deputandi & conſtituendi, Puellas ad habitum, & ad Profeſſionem admittendi, illaſque ad hujuſmodi effectum examinandi, & approbandi, præterea quaſcumque Perſonas eidem Monaſterio ſubjectas, exceſſus ſeu delicti alicujus reas & culpabiles repertas, certa ſervata methodo, corrigendi, puniendi, & caſtigandi, ac omnes & ſingulas tam civiles, quam criminales, & mixtas cauſas, ad ejuſdem Monaſterii forum & juriſdictionem ſpectantes, prout juris fuerit, illiuſque ordine ſervato, cognoſcendi, decidendi, & terminandi, aliaque omnia & ſingula ad Officium Vicarii, Viſitatoris, & Reformatoris ſpectantia & pertinentia, faciendi, & contra contumaces & inobedientes, illorumque conſultores & fautores, ad cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque neceſſaria & opportuna juris & facti remedia procedendi; ſicuti in nonnullis hujuſmodi deputationum Litteris latius accepimus contineri; ac etiam Dilectus Filius modernus noſter, & Sedis Apoſtolicæ Delegatus, ad ipſius Monaſterii veſtri Regimen, ejuſque juriſdictionis adminiſtrationem iſtic conſtitutus, hujuſmodi facultates hactenus circa præmiſſa obtinuiſſe, & exercuiſſe dignoſcitur.

Mon. rerum, ac perſonar. cura & gubern. hactenus demandata Perſon. in Dignit. Eccl. conſtitutæ.

Ampliſſimæ hujuſmodi Delegato Apoſtol. tributæ facultates

§. 6. Cum autem, ſicut eadem petitio proſequebatur, poſtquam Nos, graviſſimis, juſtiſſimiſque de cauſis, Eccleſiam Patriarchalem Aquilejenſem dudum exiſtentem, ejuſque Patriarchalem dignitatem, ipſamque Cathedram, & Sedem, penitus & omnino

Cur iſthæc privil. tot Pont. litteris firmata, iterum confirmari petatur.

ſup-

PONT. A. XVI.

ſuppreſſimus & extinximus, duaſque Archiepiſcopales Eccleſias, Goritienſem videlicet, ac Utinenſem ereximus; & Goritienſi quidem Eccleſiæ unam partem antiquæ Diœceſis Aquilejenſis, in qua Civitas ipſa Aquilejenſis, in cujus diſtrictu primodictum Monaſterium veſtrum, cum aliquibus terris, locis, & villis, nec non Eccleſiis eidem ſubjectis exiſtit, ſubjecimus & attribuimus; alteri vero, Utinenſi videlicet Eccleſiæ, reliquam ejuſdem antiquæ Diœceſis Aquilejenſis partem, in cujus ambitu ſitum eſt alterum Monaſterium veſtrum, prope muros Civitatis Forojulienſis extructum, ad quod, ex antiqua conſuetudine, univerſa Conventus veſtri communitas, æſtivis menſibus, ob aerem inſalubrem, qui eo tempore periculoſam reddit Aquilejenſis tractus ſtationem, ſingulis annis transferri ſolet; nec non cætera ejuſdem Monaſterii veſtri bona, & loca, ſeu terræ, villæ, & Eccleſiæ eidem ſubjectæ conſiſtunt, ſubjecimus pariter, & attribuimus; verendum eſſet, ne forte in hujuſmodi rerum immutatione, & novarum Diœceſum conſtitutione, ac reſpectiva earum terminatione, præjudicium aliquod ampliſſimæ exemptioni, cæteriſque juribus & privilegiis, quibus vos & Monaſterium veſtrum, cum ſuis membris, & bonis, ac perſonis in eo degentibus, & ab eo dependentibus, ſub immediata Sedis Apoſtolicæ ſubjectione, ut præfertur, hactenus uti, frui, & gaudere conſueviſtis, inferri, aut illatum cenſeri contingeret; ideoque pro parte veſtra Nobis fuerit humiliter ſupplicatum, quatenus præfatam Mon. veſtri, ejuſque membrorum exemptionem, aliaſque gratias, conceſſiones, & privilegia, a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus vobis elargita, & longa, vel etiam antiquiſſima, & immemorabili poſſeſſione, ſeu quaſi, & plurium ſæculorum uſu, a vobis retenta, novo Apoſtolicæ confirmationis munimine roborare, & opportunæ declarationis præſidio amplius aſſerere & firmare dignaremur.

Petitioni annuit Pontifex, ampliſſimamque Monaſt. Perſonar. ac rerum exemptionem confirmat.

§. 7. Idcirco Nos, ad rem maturius atque conſultius peragendam, requiſitis primum, auditiſque Venerabilibus Fratribus Noſtris modernis Utinenſi, & Goritienſi Archiepiſcopis, ac omnibus tam per eos, quam per vos, & Procuratores veſtros fuſe deductis, aliiſque ad rem pertinentibus diligenter expenſis & conſideratis, votis veſtris in præmiſſis annuere volentes, voſque, ac veſtras ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis & interdicti, aliiſque &c. cenſentes; ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, præmiſſas Bonifacii, & Clementis, aliorumque Prædeceſſorum prædictorum reſpective litteras, nec non dicti Monaſterii veſtri, illiuſque bonorum, villarum, caſtrorum, & locorum, ac Eccleſiarum in illis conſiſtentium, ſeu ab eodem Monaſterio alias dependentium, prout in præſentibus enumerantur, & ſunt, libertatem, & exemptionem, ac immediatam Sedi Apoſtolicæ ſubjectionem; ita ut tam primodictum Monaſterium veſtrum, quam alterum prope Civitatem Forojulienſem exiſtens, nec non Eccleſiæ, ac villæ, & caſtra, ac loca hujuſmodi, quarum, & quorum nomina inferius deſcribimus, voſque, & aliæ perſonæ, in illis nunc, & pro tempore degentes, a juriſdictione, dominio, ſuperioritate, & viſitatione Goritienſis, & Utinenſis Archiepiſcoporum pro tempore exiſtentium, ejuſque Vicariorum, & Officialium, ac utriuſque Eccleſiæ Capitulorum, prorſus & omnino, perpetuis futuris temporibus, exempta, immunia, ac libera, ac exemptæ, immunes, & liberæ, & ſub Noſtra, ac Succeſſorum Noſtrorum Romanor. Pontificum pro tempore exiſtentium, & Sedis Apoſtolicæ prædictæ immediata protectione, & ſubjectione ſuſcepta, & ſuſceptæ, ac vere & immediate ſubjecta, & ſubjectæ ſint, & eſſe cenſeantur, ac reſpective permaneant; harum ſerie perpetuo confirmamus & approbamus, illiſque novum, & inviolabile Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus.

ANNO 1756.

Providetq; recenſet, quæ tali exempt. fruantur.

§. 8. Quæ igitur ſub præſentium litterarum noſtrarum diſpoſitione comprehenſa, ac præfatæ exemptionis, ſuſceptionis, & ſubjectionis munere decorata eſſe, & perpetuo cenſeri volumus, propriis duximus exprimenda vocabulis, & ſunt quæ ſequuntur; videlicet a parte dominii in temporalibus Auſtriaci.

Loca in tempor. Auſtriaco Dominio conſtitut.

I. Monaſterium veſtrum *Sanctæ Mariæ* nuncupatum prope muros Civitatis Aquilejenſis extructum, *cum ſua Eccleſia*.

II. Item Villa *Monaſterii* nuncupata; & in hujuſmodi Villæ ambitu Eccleſia Parochialis ſub titulo *Annuntiationis B. Mariæ Virginis*.

III. Item Villa *Sancti Martini de Tertio* nuncupata, cum ſua Eccleſia Parochiali ſub titulo ejuſdem *Sancti Martini*.

IV. Item Villa *Tertii* nuncupata; & in hujus Villæ ambitu, Eccleſia *Sancti Blaſii* filialis prædictæ Eccleſiæ Sancti Martini.

V. Villa *de Ronchis*, & in ejus tractu Eccleſia *Sancti Joſeph* filialis ejuſdem Eccleſiæ S. Martini.

VI. Villa *de Moruzzis* nuncupata.

VII. Alia Villa *de Malborghetto* nuncupata.

VIII. Item Villa *de Cervignano* nuncupata, & in hujus Villæ ambitu Eccleſia Parochialis ſub titulo *Sancti Michaelis Archangeli*; nec non alia Eccleſia ſub titulo *Sancti Hieronymi*; ac inſuper *Oratorium publicum*, de Jure patronatus, ut aſſeritur, Familiæ de Breſſanis; non longe vero extra eamdem Villam, Eccleſia *Sancti Martini*.

Alia Veneto Dominio comprehenſa.

A parte vero temporalis Dominii Veneti.

I. Aliud *Monaſterium* veſtrum prope Mœnia Civitatis Forojulienſis, cum ſua Eccleſia ſub titulo *Sanctæ Claræ*.

II. Villa de *Pradizzolo* nuncupata, & in ejus ambitu Eccleſia ſub titulo *B. Mariæ Virginis de Salute*, & *Sancti Oſvaldi*, quæ eſt filialis præfatæ Eccleſiæ Parochialis S. Michaelis Archangeli de Cervignano.

III. Villa *de Muſcoli* nuncupata, & in ea ſimiliter Eccleſia Sacramentalis *Sancti Zenonis*, quæ etiam filialis eſt ejuſdem Parochialis Eccleſiæ de Cervignano.

IV. Villa de *Preteolis* nuncupata & in ea Parochialis Eccleſia *Sancti Thomæ Apoſtoli*; extra vero eamdem Villam Eccleſia *Sancti Andreæ Apoſtoli*, filialis præfatæ Parochialis Eccleſiæ in dicta Villa exiſtentis.

Anno 1756. V. Villa de *Sacilleto* nuncupata cum ſuo Caſtro; & quidem in dicta Villæ, Eccleſia Sacramentalis *Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli*, in Caſtro autem, Eccleſia *Sancti Antonini*; quæ ambo filiales ſunt præfatæ Parochialis Eccleſiæ Sancti Thomæ de Preteolis.

VI. Villa de *Alturis* nuncupata, cum Eccleſia *Sancti Blaſii* Epiſcopi & Martyris, filiali ejuſdem Parochialis Eccleſiæ de Præteolis.

VII. Villa de *Mortefinis* nuncupata.

VIII. Villa de *Chiaſellis* nuncupata, & in ejus ambitu Eccleſia Parochialis *Sanctæ Mariæ Virginis*.

IX. Villa de *Zumpicchia* nuncupata; & in eadem Eccleſia Parochialis *Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli*.

X. Villa de *Piantanico* nuncupata, & in ejus ambitu Eccleſia Sacramentalis *Sancti Cantiani* Martyris: prope eam vero Eccleſia *Sancti Antonii Abbatis* in Campo; quæ ſunt filiales prædictæ Parochialis Eccleſiæ de Zumpicchia.

XI. Villa de *Begliano* nuncupata, & in ipſa Villa, Eccleſia Sacramentalis *Sancti Martini*, atque inſuper alia Eccleſia *Sanctæ Mariæ Magdalenæ* in Arce diruta ejuſdem Begliani; quæ pariter filiales ſunt præfatæ Parochialis Eccleſiæ de Zumpicchia.

Exempt. vis, & delegati auctoritas diſtinct. explicat.

§. 9. Ne autem ob ſuperius enunciatas rerum immutationes, controverſiæ, & diſſidia, ſeu ambiguitates, & dubia, tum ſuper effectibus præfatæ exemptionis, vobis, Monaſterio veſtro, dictiſque locis, Eccleſiis, atque perſonis conceſſæ, tum & potiſſimum circa uſum juriſdictionis activæ, quam dilectus filius modernus & pro tempore exiſtens Noſter, & Apoſtolicæ Sedis Delegatus, qui nunc iſtic deputatus exiſtit, & futuris quoque temporibus, ad formam prædictarum litterarum, noſtrarumque præſertim ſuper ſuppreſſione dicti Patriarchatus Aquilejenſis Anno Incarnationis Dominicæ 1751. pridie nonas Julii Pontificatus Noſtri anno XI. editarum, quibus initium eſt: *Injuncta Nobis*, deputandus erit: in ſpiritualibus, & temporalibus juxta earumdem litterarum ſuæ deputationis continentiam & tenorem, receptamque conſuetudinem, circa præmiſſa exercere debebit, in Eccleſiaſticæ pacis, & Canonicæ diſciplinæ perturbationem, ac detrimentum, ſuboriri contingat; idcirco Nos infraſcriptas declarationes, ordinationes, & regulas ſubjicere opportunum duximus; ad quarum formam, & terminos omnia redigi, & moderari volumus, ac earumdem præſentium tenore, dictaque ſcientia, & poteſtatis plenitudine præcipimus, & mandamus.

Vide tom. 3. Bullar.

Delegatus Apoſtol. Synodalia Archiep. Decreta in reſpect. locis Monaſterio ſubjectis ſervari jubeat.

§. 10. Primo videlicet, quod dictus Delegatus pro tempore exiſtens, Synodales leges, ad Eccleſiaſticam diſciplinam tuendam, aut reparandam, a Goritienſi, & Utinenſi Archiepiſcopis editas, & pro tempore edendas, Clero ſæculari Eccleſiarum, villarum, & locorum, a prædicto Monaſterio veſtro dependentium, ſervata circumpoſitarum Diœceſum diſtinctione, reſpective proponere, & ab eo obſervari facere debeat; ſub pœnis in hujuſmodi Synodalibus legibus etiam reſpective adſcriptis, quas ipſe Delegatus a contrafacientibus diſtricte exigere non omittat.

Pont. A. XVI.

Caſus eoſdem ſibi reſervet.

§. 11. Secundo, quod in omnibus præfatis villis, & locis, juriſdictioni primodicti Monaſterii veſtri ſubjectis, idem Delegatus pro tempore exiſtens eoſdem caſus, quos Archiepiſcopi Goritienſis, & Utinenſis in eorum reſpective Civitatibus, & Diœceſibus ſibimetipſis pro tempore reſervabunt, juxta præfatam locorum poſitionem, & perſonarum domicilium, ſibi ipſi reſervare; & Confeſſariis, ut infra, approbatis, facultatem ab ipſis abſolvendi interdicere, iiſdemque reſpective, etiam ſub certis modo & forma ſibi beneviſis, tribuere poſſit & valeat.

Sacerd. a reſpectivo Archiep. ad curam animar. vel confeſſiones, quoad idoneitat. tantum approbat. uſum juriſdictioni concedat.

§. 12. Tertio, quod approbatio Sacerdotum, tam qui animarum curam exercere, quam qui Sacramentales Chriſtifidelium Confeſſiones in iiſdem Eccleſiis, villis, & locis, excipere debebunt, quoad idoneitatem, ad alterutrum ex dictis Archiepiſcopis juxta locorum poſitionem præmiſſam, ſpectet atque pertineat; qui tamen Archiepiſcopi litteras hujuſmodi Sacerdotibus a ſe approbatis tradendas ita efforment, ut eorum tantummodo idoneitatem, ad munus, de quo agitur, in genere teſtatam faciant; reſervata prædicto Delegato auctoritate concedendi Sacerdotibus ſic approbatis uſum juriſdictionis in Foro Pœnitentiali exercendæ.

Concionatoribus opportun. facultat. indulgeat.

§. 13. Quarto, quod Concionatores in hujuſmodi Eccleſiis, & locis præfatæ juriſdictioni ſubjectis verbum Dei publice annunciaturi, ab hujuſmodi Delegato Apoſtolico tantum licentiam petere, & obtinere teneantur.

Monial. Confeſſor. ii tantum, qui idonei ad hoc munus fuerint ab Archiep. renunc.

§. 14. Quinto, quod nullus in Confeſſarium, ſive Ordinarium, ſive Extraordinarium, pro Monaſterio veſtro, & pro vobis, communiter, ſeu ſingulariter, eligi & deputari poſſit, niſi qui antea ſpecialem approbationem circa idoneitatem ad excipiendas Monialium Confeſſiones, juxta formulam hactenus ſervari ſolitam, obtinuerit; & quidem ab eo Archiepiſcopo, cujus Diœceſis ambitu continebitur Conventus veſtri Communitas, quo tempore ad Confeſſarii hujuſmodi electionem & deputationem devenietur. Verumtamen Confeſſarius ſic electus, per integrum tempus deputationis ſuæ, ſuſceptum munus libere proſequi, & Confeſſiones veſtras, aliarumque perſonarum in Monaſterio veſtro cum debitis licentiis pro tempore degentium, audire poterit, etiamſi interea præfata Communitas veſtra ad aliud Monaſterium ſe transferat, alterius Archiepiſcopalis Diœceſis ambitu circumcluſum, abſque eo quod novam ab altero Archiepiſcopo Diœceſis hujuſmodi approbationem obtinere teneatur.

Elapſo Quod Confeſſar. ſuæ approbat. tempore, iterum ſe ſiſtere Archiep. reſpective debeant.

§. 15. Sexto, quod Confeſſarii ad Sacramentales Fidelium Confeſſiones excipiendas in præfatis Eccleſiis a Monaſterio veſtro dependentibus aſſumpti & deputati, elapſo tempore in eorum reſpective approbationibus enunciato, iterum ſe ſiſtere debeant eidem Archiepiſcopo, ſeu illius Succeſſori, a quo primum approbati fuerunt; reſervato ſemper Delegato Apoſtolico facultate concedendi Confeſſariis ipſis ſic iterato approbatis exer-

citium

citium juriſdictionis in Foro Pœnitentiali.

Idem Delegatus Parochos, & Vicarios Curatos in poſſeſſionem inducat.

§. 16. Septimo, quod novi Parochi, & Vicarii Curati ad Animarum curam in præfatis Eccleſiis exercendam conſtituendi ſeu deputandi, in eorum Officii exercitium ab eodem Delegato Apoſtolico, Noſtra, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate, immittantur.

Oeconomi, vacantibus Eccleſiis curatis, ab Abbatiſſa eligantur, a Delegat. juriſdict. exercit. tradatur.

§. 17. Octavo ſimiliter, quoties hujuſmodi Parochiales Eccleſias, ſeu Officia Curata vacare contigerit, Presbyteris Oeconomis per Abbatiſſam pro tempore exiſtentem electis, ut hactenus in more poſitum fuit, uſus & exercitium juriſdictionis, durante vacatione hujuſmodi exercendæ a præfato Delegato Apoſtolico, eadem auctoritate, tradatur.

Jus viſitandi Monaſteria, adnexaſq; Eccleſias privative Delegato reſervat.

§. 18. Nono, quod idem Delegatus pro tempore exiſtens, ſolus, & privative quoad unum, & alterum Archiepiſcopos præfatos, viſitare poſſit, & debeat, tam primo, & ſecundo dictum Monaſterium veſtrum, etiam quoad Clauſuram, ſervatis tamen quoad modum & tempus viſitationis hujuſmodi, & quoad numerum perſonarum in viſitationibus aſſumendarum, Apoſtolicis Decretis, atque Conſtitutionibus: quam omnes præfatas Eccleſias, Oratoria, & Pia loca a prædicto Monaſterio veſtro dependentia, prout hactenus viſitare conſuevit, ac viſitatione hujuſmodi completa, præmiſſorum omnium ſtatus relationem, ſingulis trienniis, ad Sedem Apoſtolicam tranſmittere teneatur, ad formam Conſtitutionis Noſtræ incipientis *Quod Sancta*, datæ apud Sanctam Maria Majorem Anno Incarnationis Dominicæ 1740. Nono Kal. Decembris, Pontificatus Noſtri Anno I.

Ejuſdem Delegati juriſdict. in cognoſcendis cauſis civilibus & criminal.

§. 19. Decimo, quod Delegatus ipſe cauſas omnes civiles, criminales, & mixtas Cleri, & Populi dictarum villarum, caſtrorum, atque locorum ad ejuſdem Monaſterii veſtri forum, & juriſdictionem ſpectantes cognoſcere, decidere, & terminare, atque in iiſdem, prout juris fuerit, ſervatis ſervandis, uſque ad ſententiam definitivam procedere; & contra delinquentes, ad formam ſacrorum Canonum, & Conſtitutionem Apoſtolicarum, dictorumque Synodalium ſtatutorum reſpective procedere, eoſque pro modo culpæ punire, mulctare, & emendare poſſit, ac debeat.

Dimiſſor. tamen Delegatus non concedat.

§. 20. Undecimo, nullatenus tamen ipſi Delegato liceat Dimiſſoriales Litteras concedere perſonis hujuſmodi Monaſterii veſtri juriſdictioni quocumque titulo ſubjectis, pro ſuſcipiendis Ordinibus, ſive Majoribus, ſive Minoribus, vel ut Clericali Militiæ adſcribantur.

Ad Pont. in locis Monaſt. ſubjectis peragenda quis advocand.

§. 21. Duodecimo, quod pertinet ad Pontificalia peragenda in Eccleſiis tam uni; quam alteri Monaſterio veſtro adnexis, aliiſque ſuperius enunciatis, nec vobis, nec ipſi Delegato liceat quemcumque Antiſtitem ad id pro libito accire, ſed illum dumtaxat ex duobus Archiepiſcopis præfatis invitare teneamini, cujus Diœceſis finibus reſpective concluſa reperitur Eccleſia, in qua Pontificales Functiones habendæ erunt; Quod ſi Archiepiſcopus requiſitus, hujuſmodi Functiones & Munia Pontificalia peragere recuſaverit, ſive nequiverit, tunc liceat vobis, & Delegato prædicto, quemcumque alium Catholicum Antiſtitem, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentem, in eum finem advocare. Salva ſemper Noſtra, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate, ſi quando, vel in hoc, vel in aliis quibuslibet ex præmiſſis rerum capitibus in peculiaribus caſibus, ſpecialiter indulgendum cenſuerimus, ſeu Succeſſores Noſtri Romani Pontifices indulgere opportunum duxerint. Et firmis integriſque manentibus favore utriuſque præfati Archiepiſcopi, Goritienſis videlicet, & Utinenſis nunc, & pro tempore exiſtentium omnibus & ſingulis juribus, tam quæ ad Ordinem, quam quæ ad Juriſdictionem pertinent, etiam circa præmiſſa loca, Eccleſias, res, & perſonas, in iis tamen, de quibus in ipſis Litteris ſuper deputatione ſæpedicti Delegati Apoſtolici confectis, ac deinceps ſuper ſimilibus deputationibus Succeſſorum ejus, juxta conſuetam formulam, ſed ſalva præſentium Noſtrarum diſpoſitione conficiendis, nihil expreſſe cautum reperiatur; ſeu de quibus Nos per eaſdem præſentes, nihil decrevimus, ſtatuimus, & declaravimus.

ANNO 1756.

Opportuna in reliquis præſervatio Archiep. juriſdict. & auctor.

Clauſulæ, & Decret. in præm. firmitat.

§. 22. Denique eaſdem præſentes Litteras, & in eis contenta, etiam ex eo quod aliqui in præmiſſis, vel eorum quopiam intereſſe habentes, aut habere, prætendentes, ad hoc vocati, vel auditi non fuerint, aut ex quibuſvis cauſis de ſubreptionis, vel obreptionis aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quocumque alio defectu notari, vel impugnari, aut alias infringi, vel quomodolibet retractari, ſuſpendi, limitari, vel eis in aliquo derogari, nullatenus unquam poſſe; eaſque ſub quibuſvis contrariis Conſtitutionibus, revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, aut alia, & quibuſvis de cauſis, etiam pro tempore factis, minime comprehendi, ſed ab illis ſemper exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſtatum reſtitutas, ac de nuovo conceſſas, ſemperque & perpetuo validas, firmas, & efficaces eſſe, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit, quomodolibet in futurum, perpetuo, & inviolabiliter obſervari, ac primodicto Monaſterio, vobiſque, ac futuris pro tempore exiſtentibus Abbatiſſæ, & Monialibus ipſius Monaſterii, aliiſque perſonis, Eccleſiis, & locis prædictis, quorum favorem eædem præſentes quomodolibet concernunt, perpetuis futuris temporibus pleniſſime ſuffragari debere: ſicque in præmiſſis ab omnibus cenſeri, ac ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, & ignoranter contigerit attentari, irritum quoque & inane decernimus.

Ampliſſima contrariorum derogat.

§. 23. Non obſtantibus, quatenus opus ſit; Noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ regula de Jure quæſito non tolendo: ac quibuſvis Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, & Univerſalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, ac etiam præmiſſis litteris Prædeceſſorum, eorumdem in iis, quæ præſentibus adverſantur: Privilegis quoque,

Digitized by Google

ANNO 1756. que, Indultis, & Literis Apoſtolicis, quibuſvis Eccleſiis, etiam Metropolitanis, perſonis, & locis, per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſtores Noſtros prædictos, vel alios quoſcumque, & quacumque dignitate, & auctoritate fulgentes, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, quomodolibet conceſſis, confirmatis & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, ant aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet; tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes; illis alias in ſuo robore permanſuris, ad effectum validitatis & perpetuæ firmitatis præmiſſorum omnium & ſingulorum, hac vice dumtaxat, harum ſerie, ſpecialiter & expreſſe derogamus; contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 24. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc Noſtræ abſolutionis, confirmationis, approbationis, roboris, adjectionis, declarationum, ordinationum, derogationum, decretorum, & ſtatutorum infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 30. Julii 1756. Pont. 16.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſexto, tertio Kalendas Auguſti, Pontificatus Noſtri anno XVI.

J. Card. Pro-Dat.

D. Card. Paſſioneus.

VISA
De curia J.C.Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

PONT. A.XVII

REFRACTARIIS LXII.

Conſtitutioni *Unigenitus* an, & quando SS. Corporis Chriſti Viaticum denegari debeat, Encyclica hac Epiſtola definitur.

Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus, ac Archiepiſcopis, & Epiſcopis Regni Galliarum, in noviſſimis comitiis Cleri Gallicani congregatis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pont. cura & ſollicitudo de turbata in Gallis Eccl. tranquillitate reſtituenda.

EX omnibus Chriſtiani Orbis regionibus, ad quas impoſita imbecillitati Noſtræ paſtoralis cura protenditur, quum multa ſæpe ad nos deſerantur, quæ animum Noſtrum pro omnium ſingularumque Eccleſiarum ſtatu ſollicitum & anxium habeant, vix tamen aliunde nobis majores perturbationis, atque doloris cauſæ acciderunt, quam ex graviſſimis controverſiarum & diſſenſionum incommodis, quibus florentiſſimum iſtud Regnum, & Catholicam Gallorum nationem aliquot abhinc annis jactari cognovimus. Neque ſane deſtitimus hoc toto perturbationum veſtrarum tempore Deum optimum maximum enixe rogare, ac interpoſitis etiam aliorum precibus, orare atque obſecrare, ut ipſe, qui Deus pacis eſt, veram ſolidamque tranquillitatem turbatis Eccleſiis veſtris reddere dignaretur. Sæpe etiam, datis ad cariſſimum in Chriſto filium noſtrum Ludovicum Galliarum Regem Chriſtianiſſimum Apoſtolicis litteris, illius opem & brachium ad Eccleſiaſticæ pacis tutelam atque præſidium imploravimus. Iis autem, qui ad Nos & ad Sedem Apoſtolicam de rebus iſtis recurſum habuerunt, ea ſemper reſponſa dedimus, quibus Nos promptos paratoſque declaravimus, pro pace Eccleſiæ Gallicanæ, quam ſincera & conſtanti dilectione proſequimur, quidquid Nobis vitæ ſupereſſe poſſet, libenter impendere; atque omnia, quæ Nobis agenda proponerentur, & aggredi & urgere, dummodo ejuſmodi conſilia eſſent, quæ ad revellendum malorum germen apta & idonea dignoſcerentur, & quorum executio cum ſpe proſperi eventus ſuſcipienda, & ad intentum finem utiliter proceſſura videretur.

Pluribus nominib. Gallicani Cleri virtus commendat.

§. 2. Gravem atque diuturnam de rebus veſtris ſollicitudinem, qua hactenus affecti fuimus, non parum ſublevarunt litteræ e Gallicani Cleri Comitiis die 31. Octobris elapſi anni ad Nos ſcriptæ; quas quidem legentes, veſtram, Venerabiles Fratres, firmitatem atque conſtantiam, veſtram perſpeximus perfectam conſenſionem in cuſtodiendo veræ ſanæque doctrinæ depoſito, & in retinenda, quam ſemper majores veſtri profeſſi ſunt, erga Apoſtolicam Beati Petri Sedem, Catholicæ Unitatis centrum, obſervantia & veneratione. Neque enim ullam

inter

Digitized by Google

inter vos diſſenſionem vigere comperimus, quoad canonicas regulas & principia; ſed ſciſſuras tantummodo eſſe inter vos in deligendis ſtatuendiſque mediis, quibus utendum neceſſario eſt, ut eadem communia principia in uſum deducantur. Quod quamvis optandum fuiſſet longe abeſſe a Conventu veſtro, haud tamen mirum videri debet, ſcientibus, id alias inter ſacros Antiſtites, & doctrina & morum ſanctitate conſpicuos, in graviſſimarum rerum tractatione eveniſſe. In magnum autem præconceptæ conſolationis noſtræ acceſſionem ſeſe obtulit eximia Chriſtianiſſimi Regis pietas & religio, cum hæreditario ipſius in hanc Apoſtolicam Sedem obſequio conjuncta, quæ non in recentioribus tantummodo illius litteris, quas die 19. Decembris ejuſdem elapſi anni, prædictam Cleri epiſtolam huc mittens, ad nos dedit, ſed in cæteris quoque omnibus ab eo conſcriptis, præclare enituit; in quibus teſtari poſſumus atque debemus, Nos ſemper illius Regii animi ſenſus eos plane deprehendiſſe, qui maxime decebant Orthodoxum Principem, & vera in Deum religione, & ſincera erga Romanam Sedem pietate præditum, eumdemque pacis atque concordiæ in ſuis Regnis reſtituendæ & conſervandæ amantiſſimum.

Regis Chriſtianiſſimi pietas ac religio.

§. 3. Tanta eſt profecto in Eccleſia Dei auctoritas Apoſtolicæ Conſtitutionis, quæ incipit *Unigenitus*, eademque ſibi tam ſinceram venerationem, obſequium, & obedientiam ubique vindicat, ut nemo Fidelium poſſit, abſque ſalutis æternæ diſcrimine, a debita erga ipſam ſubjectione ſeſe ſubducere, aut eidem ullo modo refragari. Hinc porro conſequitur, ut in ea, quæ exorta eſt, controverſia, utrum hujuſmodi refractariis ſanctiſſimum Corporis Chriſti Viaticum expetentibus denegari debeat, ſine ulla hæſitatione reſpondendum ſit, quoties prædictæ Conſtitutioni publice & notorie refractarii ſint, denegandum eis eſſe; ex generali nimirum regula, quæ vetat publicum atque notorium peccatorem ad Euchariſticæ Communionis participationem admitti, ſive eam publice, ſive privatim requirat.

Publicis & notor. refractar. Conſtitutioni Unigenitus SS. Viaticum jure denegatur.

§. 4. Publici autem atque notorii ſunt refractarii, in caſu, de quo agitur, quicumque per ſententiam a Judice competente prolatam rei declarati ſunt, eo nomine, quod debitam prædictæ Conſtitutioni *Unigenitus* venerationem, obſequium, & obedientiam contumaciter denegaverint; quicumque etiam hujuſmodi contumaciæ reos ſe in judicio confeſſi ſunt; ac præterea illi, qui quamvis nec a Judice condemnati, neque reatum ſuum in judicio confeſſi fuerint, nihilominus, vel eo tempore, quo ſacrum ipſum Viaticum ſuſcepturi ſunt, propriam inobedientiam & contumaciam adverſus Conſtitutionem *Unigenitus* ſponte profitentur, vel in anteactæ vitæ decurſu aliquid evidenter commiſiſſe noſcuntur, manifeſte oppoſitum venerationi, obſequio, & obedientiæ eidem Conſtitutioni debitæ, in eoque facto moraliter perſeverare; quod ita vulgo cognitum eſt, ut publicum ſcandalum inde exortum, non adhuc ceſſaverit: in his enim caſibus eadem omnino adeſt moralis certitudo, quæ habetur de iis factis, ſuper quibus Judex ſententiam tulit, vel ſaltem alia ſuppetit moralis certitudo prædictæ ſimilis & æquipollens.

Publici & notorii refractarii qui.

§. 5. In quo tamen præ oculis habenda eſt differentia quæ intercedit inter notorium illud, quo merum aliquod factum deprehenditur, cujus facti reatus in ipſa ſola externa actione conſiſtit, ut eſt notorietas uſurarii aut concubinarii; & aliud notorii genus, quo externa illa facta notari contingit, quorum reatus ab interna etiam animi diſpoſitione plurimum pendet; de quo quidem notorii genere nunc agitur. Alterum enim illud gravibus ſane probationibus evinci debet; ſed alterum gravioribus certioribuſque argumentis probari oportebit.

Duplex notorii ſpecies, variaque demonſtratio.

§. 6. Ea vero, quam ſupra innuimus, certitudo minime adeſſe dicenda eſt in aliis caſibus, in quibus crimen nititur conjecturis, præſumptionibus, incertiſque vocibus, quæ originem ſuam plerumque debent hominibus aut malo animo affectis, aut qui præjudicatis opinionibus, vel partium ſtudiis ducuntur; quibus dum fides habetur, ſatis compertum eſt, tum præteritorum temporum, tum ætatis noſtræ experientia, quot modis homines errare & falli, ac in tranſverſum agi contingat.

Certitudo ex quibus non ſatis idonea habeatur.

§. 7. Quia vero nonnulli animarum Paſtores, Eccleſiæque Miniſtri, pietate & zelo commendati, hujuſmodi conjecturis & præſumptionibus deferentes; dum ad ſacrum Viaticum aliquibus miniſtrandum advocantur, animo anxii hærent, verentes ne id ſine propriæ conſcientiæ periculo adminiſtrare non poſſint; certam ſubnectimus agendi regulam, quam ſequantur.

Quorumdam anxietas in dubiis caſibus.

§. 8. Hoc itaque primum animadvertere debent, an ſcilicet ei, qui extremum Viaticum poſtulat, quum ante ad ſacram menſam accederet, Paſchali præſertim tempore, a loci illius Parocho, ubi degebat, Euchariſtica Communio adminiſtrata fuerit: ſi enim hæc illi in vita non fuerit denegata, argumento id erit, aut hominem illum ab omni labe immunem, aut ſaltem non vere notorium peccatorem reputatum fuiſſe; indeque ſequetur, ſacrum Viaticum eidem in exitu vitæ publice poſtulanti denegari non poſſe; niſi forte, poſtquam olim ad Euchariſticam menſam admiſſus fuit, & ante id tempus, quo poſtrema Sacramenta requirit, aliquid commiſiſſe noſcatur, quo publici & notorii peccatoris notam, juxta præmiſſa, contraxerit.

Præſcribitur methodus, cui Sacramentorum miniſter tuto adhærere poſſit.

§. 9. Ubi autem ex hac facti ſpecie certum ipſis non ſuppetat fundamentum, cui inſiſtere valeant; aliunde vero validæ adverſus ægrotum præſumptiones, & indicia gravia & urgentia militent, ob quæ obortum ſibi ſcrupulum rationabiliter deponere nequeant; in his rerum circumſtantiis, oportet eos, remotis arbitris, ægrotantem alloqui, eique cum omni lenitate & manſuetudine, non tanquam diſputantes, eumque convincere volentes, oſtendere, quæ & qualia ſint indicia, quæ ſuſpectum reddunt ipſius vitæ tenorem; rogantes eum & obſecrantes, ut reſipiſcat, in eo ſaltem temporis articulo, a quo æterna ipſius ſalutis ſors pendet; eidem-

Anno 1756.

demque præterea demonſtrantes, quod, quamvis ipſi parati ſint ſanctiſſimum Corporis Chriſti Viaticum ei miniſtrare, ac etiam reipſa illud ei miniſtrent, non ideo tamen tutus ipſe erit ante tribunal Chriſti, ſed potius novi & horrendi criminis reum ſe conſtituet, ex quo judicium ſibi manducavit & bibit; cæterum ſe non alia de cauſa Sacramentum Corporis Chriſti eidem miniſtraturos, niſi ut Eccleſiæ jubenti obtemperent, quæ præter eam, quam habet, curam, ut ſcandala publica antevertat, pro ſua etiam pietate, ægroti ipſius infamiam præcavere ſtudet, & idcirco eum a ſacra menſa non repellit, dum ipſum, licet peccatorem in conſpectu Domini reputet, non tamen in proprio Tribunali publicum atque notorium peccatorem agnoſcit.

Hortatio ad Præſules, ut traditam regulam ſectentur, aliiſque proponant ſervandam.

§. 10. Hanc itaque judicandi agendique normam oporter vos, Venerabiles Fratres, utpote Noſtro & Apoſtolicæ Sedis judicio probatam, inferioribus animarum Paſtoribus, cæteriſque Presbyteris per Civitatea & Diœceſes veſtras Sacramenta legitime adminiſtrantibus, ſequendam & obſervandam proponere. Quod quidem judicium ſuper vigentibus controverſiis a Nobis interpoſitum, & Eccleſiaſticis regulis nititur, & Conciliorum olim in ipſia Galliarum regionibus habitorum decretis, & gravium ipſius Nationis veſtræ Theologorum ſententiia fulcitur. Ut igitur vobis laudi fuit, illuſtrium prædeceſſorum veſtrorum exempla ſequendo, promotas iſtic controverſias ſubortaque dubia ad Noa & Apoſtolicam Sedem deſerre, certamque hinc regulam, ad revocandam tuendamque Eccleſiarum veſtrarum pacem, expoſcere; ita nunc officii veſtri partes, veſtraque ſimul apud Deum & Eccleſiam merita cumulabitis, ſi ſupraſcriptam agendi methodum, ab iis, ad quos pertinet, in occurrentibus caſibus omnino ſervari curabitis. Quod Nos a Fraternitatibus veſtris eo fidentius expectamus, Nobiſque pollicemur, quo magia Nobis ipſi conſcii ſumus, nihil diligentiæ aut ſtudii a Nobis prætermiſſum fuiſſe, ſive in perpendendis ac diſcutiendis articulis, quos Epiſcopi in præfatis Cleri Comitiis adunati, licer non unanimi ſententia, propoſuerunt, deſumendiſque ex ipſa eorum diſerepantia notionibus, ad rem penitus percipiendam, rectoque judicio definiendam opportunis; ſive in legendia ponderandiſque ſententiis ſcripto exaratis a Venerabilibus Fratribus noſtris hujus S. R. E. Cardinalibus, quorum hac de re conſilia exquiſivimus; ſive in cæteris omnibus exequendis atque præſtandis, per quæ Divini luminis adjutorium, quod interim flagrantiſſimis votis implorare non prætermiſimus, Nobis promereri poſſemus.

Ad id præſto futura ſpondetur religio, validumque præſid. Chriſtianiſſimi Regis, Eccleſiaſtica jura vindicaturi.

§. 11. Neque vero dubitamus, quin Cariſſimus quoque in Chriſto Filius noſter Rex Chriſtianiſſimua, poſtquam ſuſceptum a vobis conſilium non ſolum probavit, ſed etiam, ut ſupra innuimus, ſuis ad nos datis litteris ſovere, & adjuvare non recuſavit; pro ſua peſpecta in Deum & Eccleſiam religione ac pietate, validam Fraternitatibus veſtris opem præbere ſtudeat, quo tam vobis, quam inferioribus Eccleſiæ miniſtris, liberum & integrum ſit, ad ſuperius deſcriptam agendi normam ſacrorum Myſteriorum adminiſtrationem moderari. Qua quidem fiducia freti, nos hic ſermonem minime habendum exiſtimavimus de reliquis Fratrum veſtrorum articulis reſpicientibus Epiſcopalia jura circa eorumdem Sacramentorum participationem concedendam, vel denegandam, & varias ſuper hac re obortas controverſias; ſed potius cum ipſo Chriſtianiſſimo Rege per alias litteras noſtras agendum duximus, ut ia ſacra Epiſcopatus jura, ſua animi magnitudine ac præſtanti virtute tueatur. Quod ipſum, & proprio, & majorum ſuorum more, facturum certo confidimus: ut nobiliſſimæ Galliarum Eccleſiæ, illius regio ſavore noſtris veſtriſque ſtudiia obſecundante, ſuum priſtinum decorem retinuiſſe, & perturbatam ad tempus tranquillitatem cito recuperaſſe lætentur. In cujus optatiſſimi eventus auſpicium, Fraternitatibus veſtris, cunctiſque populis Paſtorali curæ veſtræ concreditis, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Pont. A.XVII

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, die decima ſexta Octobris MDCCLVI. Pontificatus noſtri anno decimoſeptimo.

Dat. 16. Octobris 1756. Pont. 17.

DE JURE METROPOLITICO LXIII.

Archiepiſcopalis Eccleſiæ Moguntinæ in novam Diœceſim Fuldenſem, ejuſque Clerum & Populum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procem. Privileg. ita temperanda, ut Eccl. Hierarch. non perturbent.

SALUBERRIMUM Apoſtolicæ providentiæ benignitatiſque inſtitutum a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus ſapientiſſime initum ſervatumque, ut iis, quidem, quibus potuiſſent, titulis & honoribus inſignes Eccl. magis magiſque ad Nominis Divini cultum, & Chriſtifidelium utilitatem adaugerent, ſed pari nihilominus circumſpectione ac diligentia Hierarchicum Eccleſiæ Catholicæ ordinem in hiſce ipſis honorum largitionibus inviolatum atque intactum decretis ac reſcriptis ſuis cuſtodirent, a ſuſcepti Pontificatus Noſtri exordio ita, quoad Nobis integrum fuit, tenere & ſequi ſtuduimus, ut nullas hac in re Apoſtolicæ Noſtræ vigilantiæ partes ubique gentium deſiderari paſſi ſuerimus. Quamobrem cum inſignis & antiquiſſima Abbatia Fuldenſis, quæ intra fines Provinciæ Moguntinæ ſita eſſe non ambigitur, multis nominibus clara, maxime vero propter Privilegia, quibus per Romanos Pontificea, atque ipſos etiam Seculares Principes locupletata fuit, in Germania plurimi fieret, magnoque in honore haberetur; non immerito Nos, ad majus Catholicæ Fidei præſidium atque ornamentum, Abbatiam ipſam in Epiſcopatum ereximus, ejuſque Abbatem pro tempore exiſtentem in Epiſcopum & Abbatem inſimul conſtituimus, quemadmodum ex aliis Noſtris ſub

Plum-

Relata ſunt ſuperius num. 4.

Plumbo expeditis literis, quarum tenorem, quatenus opus ſit, hiſce præſentibus pro expreſſo & inſerto haberi volumus, uberius continetur.

Pont. ſollicitudo in componenda inde exorta controverſia.

§. 1. Cum autem poſt Epiſcopatus hujuſmodi erectionem, atque Epiſcopi ordinationem, quædam eruperit controverſia ſuper auctoritate, quæ Archiepiſcopo Moguntino in dicta nuva Epiſcopali Diœceſi Metropolitico jure competere deberet; ut ea quamcitius, & abſque ullo judiciali ſtrepitu abſolveretur, controverſiam ipſam ad Nos avocavimus, reque tota per Nos ipſos diligenter conſiderata, itemque in conſilium adſcitis peritiſſimis in jure Canonico viris Noſtræ Romanæ Rotæ Auditoribus, quemadmodum eximia Moguntinæ Sedis dignitas, non inter Germanos tantum, ſed univerſo Chriſtiano Orbi perſpecta expoſcere videbatur, lætati admodum ſumus, quod eorum ſuffragia tum oretenus, tum etiam ſcripto expoſita, & in manibus Noſtris relicta, cum concepta jamprius in mente Noſtra ſententia prorſus convenirent. Quapropter uniformi prædictorum Auditorum ſenſui inhærentes, ea ipſa die, videlicet decima Auguſti ſuperioris anni MDCCLV. decrevimus ac declaravimus, prædictas Noſtras literas ſuper erectione Abbatiæ Puldenſis in Epiſcopatum atque alias præcedentes itidem Noſtras ſuper approbatione & confirmatione cujuſdam concordiæ inter Epiſc. Herbipolenſem & Abbatem Fuldenſem peractæ, ita ſemper acciplendas eſſe, interpretandas, atque intelligendas, ut per eas nihil omnino detractum, aut imminutum cenſeatur de auctoritate & jure Metropolitico, quod in tota Provincia, atque adeo etiam in novo Epiſc. Fuldenſi, & univerſa ejus Diœceſi, Moguntino Archiepiſcopo competit, juxta præſcriptum Sacrorum Canonum, & Sacri Concilii Tridentini; ſalva tamen ex alia parte, atque illæſa manente exemptione paſſiva, atque immediata ſubjectione huic Sanctæ Sedi Apoſtolicæ, quibus hactenus juxta furmam ſuorum privilegiorum gaviſi ſunt, & gaudere debent Monachi omnes, & Monaſterium Fuldenſe, cum ſua Abbatiali Ecclesia, quæ nuper in Cathedralem erecta eſt, aliiſque Eccleſiis, quæ ſecundum præſentem ſtatum eidem Monaſterio pleno jure incorporatæ & ſubjectæ reperiantur; ita tamen ut Populus & Clerus Secularis ab ejuſmodi Eccleſiis quomodolibet dependens, propter hoc a jure Metropolitico prædicto nequaquam exemptus cenſeatur.

Metrop. jus Eccl. Mogunt. in novam Diœceſ. Fuldenſ. ejuſque Clerum & Populum aſſeritur.

Nihil detractum vult exemptioni Abbat. Epiſcop. Eccleſiæ, Monaſt. eidemque adnexar. Eccleſ.

§. 2. Quo itaque firmius Decretum hoc Noſtrum ſubſiſtat, & ſervetur exactius, Decretum ipſum tenore præſentium Apoſtolica auctoritate confirmamus, atque inviolabili Apoſtolicæ firmitatis robore communimus.

Clauſulæ & Decr. ad præmiſſorum firmitat.

§. 3. Decernentes idem Decretum, & præſentes Noſtras literas, ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus & per omnia pleniſſime ſuffragari debere, ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſt. Auditores, & S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardin. Congregationes, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentia & poteſtate fungentes & functuros, judicari, & definiri debere; ac irritum & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat. contrar.

§. 4. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, & quibuſcumque aliis, in contrarium præmiſſorum, etiam a Nobis, quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides ſumpt.

§. 5. Volumus autem, ut earumdem præſentium litterarum tranſumptis ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. 15. Septemb. 1756. Pont. 17.

Datum Romæ apud Sancta Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 15. Septembris MDCCLVI. Pontificatus Noſtri Anno decimoſeptimo.

Cajetanus Amatus.

Digitized by Google

LXIV. CONSECRATIO

Electi in Epiſcopum, qui fuerat a Pontifice Ordinatus Presbyter, an ab ipſo Pontifice, vel ex ſpeciali ejus delegatione, ſit peragenda.

Dilecto Filio Carolo electo Epiſcopo Juſtinopolitano.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Proviſionis Conſiſtorialis quinam ſit effectus.

IN poſtremo ſecreto Conſiſtorio per Nos habito die 20. proxime ſuperioris menſis Septembris, emeritam virtutem tuam præ oculis habentes, te io Juſtinopolitanum Epiſcopum propoſuimus; cumque de eo Epiſcopatu proviſum tibi fuerit, præmiſſis aotea omnibus, quæ a Sacro Trideotino Concilio *Seſſ. 24. cap. 1. de Reformat.* & Conſtitutionibus Apoſtolicis præſcribuotur, electus ipſe merito dici potes, ac confirmatus; communis quippe Doctorum ſententia eſt, proviſionem in Conſiſtorio factam, habere vim electioois inſimul & confirmationis. Ita poſt Gloſſam *io Cap. 1. verb. Proviſionem, de elect. in 6.* docent Ripa *in Cap. Eam te, num. 11. de Reſcript.* Fagnanus *in Cap. Nullus n. 9. & in Cap. Nihil, n. 29. de elect.* Barboſa *Jur. Eccleſ. Univ. lib. 1. c. 9. num.* 14. & a Nobis quoque advertitur in Noſtro Tractatu de Syoodo Diœceſana noviſſimæ editionis *lib. 2. cap. 5. num. 3.*

Epiſcop. Conſecr. ſuſcipiendæ terminus.

§. 2. Quod itaque tibi adhuc reliqoum ipſa Conſecratio eſt, quæ, juxta regulas a Sacro Trideotino Concilio præſcriptas *Seſſ. 23. Cap. 2. de Ref.* intra trimeſtre, a die confirmationis tuæ ſupputaodum, eſt a te ſuſcipienda: cumque io collatis nobiſcum ſermonibus aſſerueris, oſtenderiſque, Sacros Diaconatus & Presbyteratus Ordines fuiſſe tibi a Prædeceſſore Noſtro, nobiſque munifico Benedicto XIII. collatos, Diaconatum quidem die 30. Septembris 1758. in Sacello S. Pii in Palatio Apoſtolico Vaticano, Presbyteratum autem 11. Junii 1729. intra Vaticanam Baſilicam; effecit id, ut in examen diſputationemque veniret, num ſucceſſiva in Epiſcopum Conſecratio a Nobis, præterea nemine, vel certe quidem ab alio ex Noſtra ad id ſibi delegata auctoritate, confici debeat.

Suborta quæſtio, num Ord. Presbyter a Pont. a Pont. tantum poſſit conſecrari Epiſcopus.

Indefinita interpretatio textus de Ordinatis a Papa ad ſuperiores Ordines non promovendis ab infer.

§. 3. Celebris eſt Textus Innoceutii III. Pontificis in *Cap. Cum in diſtribuendis, de temporibus Ordinationum*, quo Mutinenſi Epiſcopo reſcribit, quandoquidem commendatos ab ipſo Clericus, Romæ Subdiaconatum ſuſceperat, indulgere ſe Bonooienſi Epiſcopo, (tunc temporis Gerardo Arioſti, uti videre eſt apud Sigonium *lib. 2. de Epiſcopis Bononienſibus, in Vita ejuſdem*) facultatem ipſum promovendi ad Ordinem Dia-

LXIV. LA CONSECRAZIONE

D'uno eletto Veſcovo, il quale era ſtato prima ordioato Sacerdote dal Papa, ſe debbaſi fare dal Papa medeſimo, o da altri per ſua ſpecial commiſſione.

Diletto Filio Carolo, eletto Epiſcopa Juſtinopolitana.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Virtù ed effetti della proviſta fatta in Conciſtoro.

NELL'ultimo Cooſiſtoro ſegreto, tenuto da Noi nel giorno 20. del proſſimo paſſato meſe di Settembre, avendo in conſiderazioոe il di lei merito, la proponemmo in Veſcovo di Capo d'Iſtria; ed eſſendo ſeguita la di lei proviſta, dopo eſſere ſtato adempito quanto vieoe preſcritto dal Sacro Concilio di Trento *alla Seſſ. 24. cap. 1. de Reformat.* e dalle Coſtituzioni Apoſtoliche, ella dee dirſi eletto e confermato; inſegnando communemente gli Autori, che la proviſta fatta in Conſiſtoro, ha il vigore di elezione e cooſermazione. Così dopo la Chioſa *nel Cap. 1. in verb. Proviſionem, de elect. in 6.* inſegnano il Ripa *nel Cap. Eam te, num. 11. de reſcriptis*, il Fagoano *nel Cap. Nullus, num. 9. e nel Cap. Nihil, num. 29. de electione*, il Barboſa *Jur. Eccleſ. univerſ. lib. 1. cap. 9. num.* 14. e da Noi vieoe anche oſſervato oel noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana* dell' ultima ſtampa *al lib. 2. cap. 5. num. 3.*

Termine preſcritto ai Veſc. per farſi Conſecrare.

§. 2. Il paſſo adunque, ch'ella oggi dee fare, è quello della conſecrazione, che, camminando colle Regole preſcritte dal predetto ſacro Concilio di Treoto *alla Seſſ. 23. cap. 2. de Refarmat.* dee prenderſi da lei dentro il trimeſtre, che dal di della confermazione traſcorre: ed avendoci ella ne'diſcorſi fatti con Noi aſſerito, e dimoſtrato, d'aver ricevuti gli Ordini Sacri del Diaconato e del Presbiterato dal Noſtro Predeceſſore e Benefattore Benedetto XIII. il Diaconato ai 30. di Settembre 1728. oella Cappella di S. Pio del Palazzo Apoſtolico di Sao Pietro, il Sacerdozio agli 11. di Giugno 1729. nella Baſilica Vaticana; ciò ha dato campo al diſcorſo, ed all'indagine, ſe la conſecrazione in Veſcovo debba farſi da Noi, e non da altri, o almeno da altri con noſtra licenza, e commiſſione.

Queſtione iniorta, ſe chi è ſtato ordinato Sacerdote dal Papa, poſſa eſſere conſacrato Veſcovo da altri, che dal ſolo Papa.

Generale interpretazione data al teſto, che l'Ordinato dal Papa, non poſſa eſſer promoſſo agli Ordini maggiori da un inferiore.

§. 3. Celebre è il Teſto del Pontefice Innocenzo III. *nel Cap. Cum in diſtribuendis, de temporibus Ordinationum*, in cui riſponde al Veſcovo di Modena, ch'eſſendo ſtato il Chierico da lui raccomandato, fatto Suddiacono in Roma, dava al Veſcovo di Bologna, (che in quel tempo era Gerardo Arioſti, come può vederſi nel Sigonio *al lib. 2. de Epiſcopis Bononienſibus nella di lui Vita*) la commiſſione, che gli daſſe l'Ordine

ne del Diaconato: e queſto è il Teſto capitale, a cui s' appoggia la comune ſcuola de' Canoniſti, per aſſerire, che chi è ſtato ordinato dal Papa, non può eſſer promoſſo agli Ordini ſuperiori, ſe non dal Papa, o da altri colla di lui eſpreſſa permiſſione. *Ordinatus a Papa, ſine licentia Papæ ad ſuperiores Ordines non promovetur*: queſte ſono le parole del ſommario del teſto. Noi ci aſterremo dal portar quì i detti degli antichi Canoniſti ſopra la citata Decretale; ſapendo ognuno, che ha un poco di pratica delle loro Opere, che per lo più quanto è detto da uno, viene traſcritto dagli altri. Porteremo ſolo l' autorità di due più recenti. Uno è l' Altaſerra *nei Commenti al detto Cap. Cum in diſtribuendis*, ove così ſcrive: *Semel ordinatus a Summo Pontifice, non poteſt recipere ſuperiores Ordines ab alio Antiſtite, ſine mandato ipſius Pontificis*. L' altro è il Layman *ſopra lo ſteſſo teſto*, ove così ſcrive: *Eſt autem hoc ſpeciale in Pontifice, & videtur accipiendum de omnibus Ordinibus, etiam prima Tonſura, ut qui eam a Pontifice accepit, ab alio Epiſcopo ſine licentia Papali ordinari non poſſit*.

Si dimoſtra poco fondata.

§. 4. Riflette ſecondo il ſuo ſolito, con molta accuratezza il Padre Criſtiano Lupo *nella part. 4. ſopra i Canoni de' Sinodi Generali, e Provinciali*, della ſtampa di Bruſſelles, *pag.* 488. che, parlando il teſto *nel Cap. Cum in diſtribuendis, de temporib. Ordinat.* d' uno che era addetto al ſervizio della Chieſa Romana, come ſi raccoglie dalle parole: *Eccleſiæ Romanæ Subdiaconus erat*; potrà il detto teſto aver luogo in quelli, che nella loro Ordinazione erano ſtati aſſegnati a ſervire qualche Chieſa in Roma, eſſendo loro proibito l' abbandonare il ſervizio, e portarſi ad altra Chieſa, ricevendo dal Veſcovo d' eſſa gli Ordini ſuperiori, che non avevano dal Papa ricevuti in Roma. *Quiſquis ſemel in hac Eccleſia*, parla S. Gregorio della Chieſa Romana, *Ordinem ſacrum acceperit, egrediendi de ea licentiam ulterius non habet*: così *nella lettera* 38. *del lib.* 5. *ind.* 13. *pag.* 763. *al tom.* 2. dell' edizione Maurina. Ma nè potrà, nè dovrà eſtenderſi agli altri, che venendo a Roma, ricevevano per divozione il Suddiaconato, o il Diaconato dal Papa, nè erano dal Papa aſcritti al ſervizio di veruna Chieſa di Roma; ma dopo di aver ricevuto da eſſo l' Ordine Sacro, ritornavano alle loro Dioceſi, impiegati dai loro Veſcovi al ſervigio di qualche Chieſa: additando lo ſteſſo Padre Lupo con molta modeſtia la neceſſità, che v' è, di comprovare con altri monumenti, che gli ordinati *honoris cauſa* in Roma dal Papa a qualche Ordine Sacro, e ritornati ai loro Paeſi, non poteſſero ricevere gli Ordini ſuperiori, che o dal Sommo Pontefice, o da altri per ſua commiſſione. *Voces* (dice il Padre Criſtiano Lupo) *Erat Romanæ Eccleſiæ Subdiaconus: evincunt, illum fuiſſe Romano cardini adſcriptum*; ancorchè l' epigrafe del teſto gli dia un ſenſo più amplo: *Verum Capituli epigraphe facit ſenſum ampliorem: Ordinatus a Papa, ſine licentia Papæ ad ſuperiores Ordines non promovetur*: proſiegue lo ſteſſo Lupo.

 §. 5.

Diaconatus: eſtque hic præcipuus Textus, cui univerſa Canoniſtarum ſchola innixa docet, ordinatum a Papa, non poſſe ad ſuperiores Ordines promoveri præterquam a Papa, vel ab alio, cui id muneris ipſe delegarit. *Ordinatus a Papa, ſine licentia Papæ ad ſuperiores Ordines non promovetur*: ſunt hæc concepta verba epitomes textus. A colligendis hic veterum Canoniſtarum dictis in præcitatam Decretalem temperabimus, cum unicuique in eorum operibus evolvendis parumper verſato perſpectum ſit, plerumque alterius dicta ab altero tranſcribi. Unius tantummodo, alteriuſque ex recentioribus verba afferemus. Altaſerra eſt alter, in Commentariis ad citatum *Cap. Cum in diſtribuendo*, ubi hæc adnotat: *Semel ordinatus a Summo Pontifice non poteſt recipere ſuperiores Ordines ab alio Antiſtite, ſine mandato ipſius Pontificis*. Alter eſt Layman *in eumdem textum*, ubi ita ſcribit: *Eſt autem hoc ſpeciale in Pontifice, & videtur accipiendum de omnibus Ordinibus, etiam prima Tonſura, ut qui eam a Pontifice accepit, ab alio Epiſcopo ſine licentia Papali ordinari non poſſit*.

Minus firma convincitur.

§. 4. Pater Chriſtianus Lupus *part.* 4. *in Canones Synodorum Generalium & Provincialium editionis Bruxellenſis pag.* 488., accuratius, de more, animadvertit, textum *in Cap. Cum in diſtribuendis de temporib. Ordinationis*, quum ſcriptus appareat de Clerico Romanæ Eccleſiæ obſequiis addicto, uti ex his verbis colligitur: *Eccleſiæ Romanæ Subdiaconus erat*; ſibi quidem vindicare poſſe locum quoad eos, qui in eorum Ordinatione fuerant alicui Urbis Eccleſiæ adſcripti; propterea quod prohiberentur ii, deſerto illius ſervitio, ad aliam tranſire Eccleſiam, accepturi ab ejuſdem Epiſcopo ſuperiores Ordines, quibus a Romano Pontifice non fuerant in Urbe initiati. *Quiſquis ſemel in hac Eccleſia* (de Romana Eccleſia loquitur S. Gregorius) *Ordinem Sacrum acceperit, egrediendi de ea licentiam ulterius non habet*, ita plane *in Ep.* 38. *l.* 5. *indict.* 13. *pag.* 673. *tom.* 2. Maurinæ editionis. Verum eumdem ait neque poſſe protendi, neque debere, ad alios, qui Romam adventantes, pio quodam ſtudio Subdiaconatum vel Diaconatum ſibi conferri obtinebant a Pontifice, nec tamen a Pontifice ſervitio alicujus Eccleſiæ Urbis adſcribebantur, ſed poſtquam fuerant ſacro Ordine inſigniti, ad proprias abſcedebant Diœceſes, ſervitio alicujus Eccleſiæ per ſuos Epiſcopos addicti; permodeſte innuens idem Pater Lupus, quam neceſſe ſit, aliis collectis monumentis demonſtrare, initiatos *honoris cauſa* in Urbe per Pontificem aliquo Sacro Ordine, ſubindeque ad proprias regiones reverſos, nequiviſſe ad ſuperiores Ordines, præter quam a Romano Pontifice, vel ab alio ad id per ipſum delegato, promoveri. *Voces* (inquit Pater Chriſtianus Lupus) *Erat Romanæ Eccleſiæ Subdiaconus*: evincunt, *illum fuiſſe Romano cardini adſcriptum*, etſi textus epigraphe latiorem ipſis ſenſum attribuat. *Verum Capitali epigraphe facit ſenſum ampliorem: Ordinatus a Papa, ſine licentia Papæ ad ſuperiores Ordines non promovetur*: pergit idem Lupus.

 §. 5.

Anno 1756.

Aliunde tamen comprob. poteſt aſſertio.

§. 5. Non innuit Lupus monumenta, quibus evincitur, ipſos quoque ordinatos a Papa *honoris cauſa*, nulliuſque Eccleſiæ ſervitio in Urbe addictos, nequiviſſe ſuperiores Ordines, niſi ab uno Papa ſuſcipere, vel ab alio Epiſcopo Pontificia ad id delegatione inſtructo; etſi profiteatur ſe ſequi opiniooem aſſerentem, Ordinatum a Pontifice honoris cauſa, ab eodem tantummodo, vel ab alio ex præobtenta Pontificis facultate, poſſe ad reliquos Ordines promoveri. Verum curabimus ipſi opportuna quæque ad rem hanc inveſtigare, traditaſque ab aliis rationes ad eam firmandam colligere.

Prænotiones quædam in elucidationem adſtruendæ doctr.

§ 6. In Dictato S. Gregorii VII. duo extant Canones, quorum alter eſt decimuſquartus hiſce verbis conſtans: *Quod Papa de omni Eccleſia, quacumque voluerit, Clericum valeat ordinare*; decimus quintus eſt alter, qui hæc habet: *Quod a Papa ordinatus, alii Eccleſiæ præeſſe poteſt, ſed non militare; & quod ab aliquo Epiſcopo non debet ſuperiorem gradum accipere*. Horum textuom primus generalis eſt, afficitque non minus Ordinationes Clericorum ex alienis Diœceſibus fieri ſolitas per Pontifices, ut illorum miniſterio in Urbe uterentur, quam cæterorum etiam inaugurationes, qui *honoris cauſa* ordinati, ſubinde in proprias regiones diſcedebant. Alter vero de iis tantum loquitur, qui in Urbe ordinati per Pontificem, Romanæ Eccleſiæ adſcribebantur: & quamvis propoſitum ibi interdictum recipiendi ſuperiores Ordines ab alio Epiſcopo, videatur ad eos cohibitum, de quibus eſt ſermo in Canone; ipſi tamen addemus, Nos primum allatorum Canonum protuliſſe, ad innuendam tantum modo auctoritatem Romani Pontificis initiandi Ordinibus cæterorum Epiſcoporum ſubditos, non ſolum ut eorum miniſterio & opera in Urbe utatur, ſed etiam ad id ſolum, ut eos hujuſmodi decoret honore, integra ipſis præſervata libertate ad ſuas redeundi Diœceſes, haud tamen ſepoſito conſilio derivandi ſubinde ex aliis fontibus Jus Pontificium, ne qui ab ipſo Pontifice etiam honoris cauſa ordinatus fuerit, valeat a quocumque, præter quam ab eo, vel ab alio ex ejuſdem delegatione, ſuperioribus Ordinibus inaugurari.

Solidius præadductæ doctr. fundam.

§. 7. Duodecimo vertente ſeculo, Mediolanenſi præerat Eccleſiæ Archiepiſcopus Philippus Lampugnanus; cumque Mediolani plures exiſterent Clerici per Pontificem in Urbe ordinati, quos propterea nequibat ipſe, non præobtenta a Pontifice facultate, ad ſuperiores Ordines promovere, licet eorum opera indigeret Eccleſia, Innoceotium III. Pontificem conſuluit, quomodo ſe gerere ea in re deberet. Epiſtolæ ſumma in Pontificio reſponſo affertur: *Sicuti ex tenore tuarum litterarum accepimus, Mediolanenſis Eccleſia tam in capite, quam in membris, occaſione Clericorum illorum, qui ab ipſo Romano Pontifice Ordinem receperunt, adeo eſt miniſtrorum ſolatio deſtituta, ut paucos Clericos in eadem Eccleſia valeas invenire, quos ad Diaconatus, & Presbyteratus poſſis officium promovere*. Pergit Pontifex referens, petiiſſe Epiſcopum facultatem ordinandi præfatos, concluditque, ſe eandem ipſi indulgere, modo ii,

Pont. A. XVII.

Con altri fondam. ſi può per altro provar vera la propoſizione.

§. 5. Non accenna il Lupo i monumenti, coi quali ſi prova, che anche gli ordinati dal Papa *honoris cauſa*, e ſenza eſſer aſcritti al ſervigio di veruna Chieſa di Roma, non potevano ricevere gli Ordini ulteriori, che o dal Papa, o da altro Veſcovo di ſua commiſſione; ancorchè ſi proteſti ſeguace della ſentenza, che l'ordinato dal Papa *honoris cauſa*, non può ricevere gli altri Ordini, che da eſſo, o da altri di ſua licenza. Ma Noi c'ingegneremo di rinveoire il neceſſario per l'aſſunto, e di unire le ragioni dette dagli altri per convalidarlo.

Prenotazioni opportune per dilucidazione della dottrina da ſtabilirſi.

§. 6. Nel Dittato di S. Gregorio VII. ſi ritrovano due Canoni. Uno è il decimo quarto, che è concepito colle ſeguenti parole: *Quod Papa de omni Eccleſia, quacumque voluerit, Clericum valeat ordinare*. E l'altro è il decimo quinto, che è concepito colle ſeguenti parole: *Quod a Papa ordinatus, alii Eccl. præeſſe poteſt, ſed non militare: & quod ab aliquo Epiſcopo non debet ſuperiorem gradum accipere*. Il primo di queſti due Canoni è generale, e comprende non meno le Ordinazioni de' Chierici delle altre Dioceſi, che ſi facevano dai Papi per ſervirſi degli ordinati in Roma: che degli altri, che erano ordinati *honoris cauſa*, e che poſcia ritornavano ai loro Paeſi. Il ſecondo dei predetti due Canoni ſembra riſtretto a quelli, che ſi ordinavano dal Papa in Roma, e venivano aſcritti alla Chieſa Romana: E quantunque la proibizione di non poter ricevere gli Ordini ſuperiori da altro Veſcovo, ſembri riſtretta a quelli, de' quali ſi parla nel detto Caoone; Noi però ſoggiungeremo aver allegato il primo de' detti due Canoni unicamente per additare l'autorità del Romano Pontefice di conferire gli Ordini ai ſudditi degli altri Veſcovi, non ſolo per ſervirſene in Roma, ma ancora per onorarli, laſciando loro la libertà di ritornare alle loro Dioceſi; ſenza però abbandonare l'idea di ricavare, poi da altri fonti il diritto Papale, che anche l'ordinato da lui *honoris cauſa*, non può, che da lui, o da altri di ſua commiſſione, ricevere gli Ordini ſuperiori.

Più forte baſe, ſu cui fondare la dottrina addotta da principio.

§. 7. Nel ſecolo XII. reggeva la Chieſa di Milaoo l'Arciveſcovo Filippo Lampugnano, ed eſſendo in Milano molti Chierici, che erano ſtati ordinati dal Papa in Roma, e che eſſo perciò non poteva ſenza la di lui licenza ordinare agli Ordini ſuperiori, ancorchè la Chieſa ne aveſſe biſogno, domandò al Pootefice Innocenzo III. come doveva regolarſi. Il tenore della lettera è riferito nella riſpoſta del Papa: *Sicut ex tenore tuarum litterarum accepimus, Mediolanenſis Eccleſia tam in capite, quam in membris, occaſione Clericorum illorum, qui ab ipſo Romano Pontifice Ordinem receperunt, adeo eſt Miniſtrorum ſolatio deſtituta, ut paucos Clericos in eadem Eccleſia valeas invenire, quos ad Diaconatus, & Presbyteratus poſſis officium promovere*. Proſiegue il Papa nell' eſporre, che il Veſcovo gli domandava licenza di poter fare l'Ordinazione de' predetti; e conchiude, che gliela dà, purchè quelli, che vuol

vuol ordinare, ſiano abili, e vogliano eſſere ordinati: *Verum, quia Fraternitas tua ſuppliciter a Nobis expetiit, ut ipſius Eccleſiæ neceſſitatem ſollicitudine Paterna penſantes, tibi deberemus licentiam indulgere, manus poſſe illis Ordinationis imponere: ſuper hoc tuæ Fraternitati taliter duximus reſpondendum, quod, ipſius Eccleſiæ neceſſitate penſata, ſi aliqui fuerint de ſupradictis Clericis, qui ad hoc videantur idonei, & ſpontanea voluntate per tuum miniſterium voluerint ad Sacros Ordines promoveri, eos auctoritate noſtra tibi liceat ordinare:* alludendo Innocenzo in quelle parole; *ſpontanea voluntate*: al privilegio, che gli ordinati dal Papa non poſſano contra la loro volontà eſſer aſtretti a ricevere gli Ordini ſuperiori; del qual privilegio ampiamente diſcorre l'Halliere *de Sacris Ordinationibus part. 2. ſect. 5. cap. 3. art. 9 §. 1. in fin.* facendone anche menzione la Chioſa *nel cit. Cap. Cum in diſtribuendis, in verb. Indultum, de temporibus Ordination.* ove parlando de' privilegj competenti all'ordinato dal Papa, fra gli altri vi enumera il ſeguente; *Non poteſt cogi ab Epiſcopo recipere Ordines*, cioè i ſuperiori, che non aveva ricevuti dal Papa.

Altro privilegio di chi è ſtato Ordinato dal Papa, di non eſſere contro ſua voglia promoſſo.

§. 8. Erano i Chierici, de' quali ſi parla nella lettera, in Milano, ed erano ſtati ordinati dal Papa in Roma. Erano adunque ſtati ordinati *honoris cauſa*, e non erano ſtati addetti al ſervizio della Chieſa Romana. E ſe queſti non potevano aſcendere agli Ordini ſuperiori, e non potevano riceverli dall' Arciveſcovo di Milano ſenza la licenza del Papa, da cui avevano ricevuti gli Ordini minori; ecco il caſo degli ordinati *honoris cauſa* dal Sommo Pontefice, e che dal ſolo Sommo Pontefice, o da altri colla di lui licenza potevano ricevere gli Ordini ſuperiori. La lettera d'Innocenzo è *la 22. del lib. 1. nel tom. 1.* dell'edizione del Baluzio, ed è ancora ſtampata nella bell'Opera poſtuma *degli Arciveſcovi di Milano* del Saſſi *al tom. 2. pag. 624.* e benchè non ſi ritrovi inſerita nella Compilazione delle Decretali di Gregorio IX., della quale ci ſerviamo nelle ſcuole, e nel foro, non perde perciò il vigore, e l'autorità di legge Canonica: come ſi deſume *dal Can. Si Romanorum, diſt.* 19. ed ampiamente proſieguono il Cardinale Turrecremata *in Summa, de Eccleſia lib. 2. cap.* 108. il Fagnano *nel Cap. Statuimus, num. 42. de ſupplenda negligentia Prælatorum*, il Cardinale de Aguirre *in Defenſione Cathedræ S. Petri, tract. 2. diſp.* 30. *ſect.* 3. non eſſendo riſtretta la giuriſprudenza Canonica alla ſola ſopradetta Compilazione delle Decretali, ma eſtendendoſi ancora alle lettere de' Sommi Pontefici, che ſono fuori d'eſſa, a tante altre Pontificie Coſtituzioni, che non ſono in eſſa inſerite, ed a tanti altri ſonti, cogniti a tutti quelli, che trattano le materie Canoniche colla dovuta accuratezza.

Si pruova ad evidenza, che il teſto poc'anzi allegato definiſce appunto la preſente queſt.

Fonti della Giuriſprudenza Canonica

§. 9. Oltre il Padre Lupo di ſopra più volte nominato, concordano nell'aſſertione, che l'ordinato dal Papa *honoris cauſa*, non può ricevere gli Ordini ſuperiori, che dal Papa, o da altro Veſcovo colla di lui licenza, l'Hallier *nel luogo citato*, ed il Gonzalez *nel Cap. Cum in diſtribuendis, num. 2.*

L'addotta ſentenza ſi conferma coll' autorità ragione, ed eſempj.

de

ii, quos promovere conſtituit, idonei ſint, ſeque promoveri conſentiant: *Verum quia Fraternitas tua ſuppliciter a Nobis expetiit, ut ipſius Eccleſiæ neceſſitatem ſollicitudine paterna penſantes, tibi deberemus licentiam indulgere, manus poſſe illis Ordinationis imponere, ſuper hoc tuæ Fraternitati taliter duximus reſpondendum, quod, ipſius Eccleſiæ neceſſitate penſata, ſi aliqui fuerint de ſupradictis Clericis, qui ad hoc videantur idonei, & ſpontanea voluntate per tuum miniſterium voluerint ad Sacros Ordines promoveri, eos auctoritate Noſtra tibi liceat ordinare.* Innuens Innocentius, illis verbis; *ſpontanea voluntate*, privilegium, quo fruuntur Ordinati a Pontifice, ne inviti ſuperiores Ordines ſuſcipere adigantur; quo de privilegio late diſſerit Hallier *de Sacris Ordinationibus part. 2. ſect. 5. cap. 3. art. 9. §. 1. in fine*, meminitque etiam Gloſſa *in Cap. Cum in diſtribuendis, in verb. indultum, de temporibus Ordinat.* ubi loquens de privilegiis competentibus Ordinato per Pontificem, inter cætera hoc quoque recenſet *non poteſt cogi ab Epiſcopo recipere Ordines*: ſuperiores nimirum, qui ſibi non fuerant a Pontifice collati.

Alterum privileg. Ordinati a Papa, ut invitus non cogatur ad ſuperiorem Ordinem aſcendere.

§. 8. Clerici, quos commemorat Epiſtola Mediolani degebant, fuerantque Romæ a Pontifice ordinati; fuerant ergo ordinati *honoris cauſa*, nullique Urbis Eccleſiæ addicti. Et ſi hi nec ad ſuperiores Ordines conſcendere, nec eoſdem poterant ſuſcipere a Mediolanenſi Archiepiſcopo ſine licentia Pontificis, a quo fuerant minoribus Ordinibus initiati; en Nobis plane caſum Ordinatorum *honoris cauſa* a Summo Pontifice, qui ab uno Summo Pontifice, vel alio ex Pontificia facultate, poterant ſuperiores Ordines recipere. Innocentii Epiſtola eſt *num. 22. lib. 1. tom. 1.* Balutianæ editionis, eſtque etiam impreſſa in præclaro Opere poſthumo *De Archiepiſcopis Mediolanenſibus* Saſſii *tom. 2. pag. 264.*, & licet in Collectionem Decretalium Gregorii IX., qua utimur in ſcholis, & foro, non ſit relata, haud tamen propterea vim auctoritatemque amittit Canonicæ legis: uti colligitur *ex Can. Romanorum id diſt.* 19. latiuſque proſequuntur Cardinalis Turrecremata *in Summa, de Eccleſia lib. 2. cap.* 108. Fagnanus *in Cap. Statuimus num. 42. de ſupplenda negligentia Prælatorum.* Cardinalis de Aguirre *in Defenſione Cathedræ S. Petri tract. 2. diſput.* 30. *ſect.* 3. Neque enim Juriſprudentia Canonica circumſcribitur præſata Decretalium compilatione, ſed complectitur quoque Epiſtolas Summorum Pontificum in ea non comprehenſas, aliaſque plures Conſtitutiones Pontificias in eamdem non relatas, totque præterea ſontes, apprime perſpectos omnibus, qui Canonicam facultatem, qua decet diligentia, pertractant.

Superius adducti textus ſanctione prætentem plane caſum definiri demonſtr.

Jus Can. ex quibus coaleſcat.

§. 9. Præter Pater Lupum iterato ſuperius memoratum, in eam ſententiam, quod ordinatus a Papa *honoris cauſa* non poſſit ſuperiores Ordines ſuſcipere, præter quam a Papa, vel ab alio Ep. de ejuſdem licentia, conſentiunt Hallier *præcit. loco*, & Gonzalez *in Cap. Cum in diſtribuendis n. 2. temp. Ordinat.*,

Auctorit. ratione, exemplisque confirmatur allata ſententia.

&

Digitized by Google

& reliqui paſſim. Et quamvis ſe referant tantummodo ad præcit. textum *Cum in diſtribuendis*, nihilque meminerint de Epiſt. 22. Pontificis Innocentii III. non tamen omittunt aliquid afferre, quod propoſitam ſententiam firmare valeat; nimirum, juxta generalia præcepta, non licere Inferiori manus apponere iis, quæ fuere Superioris manibus ſubjecta. Addunt præterea, ſi quo die Epiſcopus Sacrificium obtulit ad certum Altare, non permittitur ſimplex Sacerdos ad illud, eodem die, ſine ipſius Epiſcopi licentia, celebrare, uti noſcitur *ex Can. ult. de Conſecrat. diſt.* 2. multo potiori jure abjudicandam Epiſcopo facultatem, ſacram peragendi Ordinationem ſupra Altare vivum, in quo Romanus Pontifex Ordinis Sacramentum contulit, expreſſa ab eo non præobtenta licentia. Scimus inter Auctores reperiri nonneminem, qui præfatum Epiſcopale privilegium non agnoſcit, aſſerens vel illud nunquam obtinuiſſe, vel contraria conſuetudine fuiſſe ſublatum, uti videre eſt apud Paſqualigum *de Sacrificio novæ legis t.* 2. *quæſt.* 1236. Verum ſepoſito, quod hi communi adverſantur ſententiæ, & in bene conſtitutis Diœceſibus, Epiſcopale privilegium religioſe cuſtoditur, ut omni Nos impedimento explicemus, ne latum quidem unguem a propoſita comparatione recedentes, dicimus, ſuper Pontificia Altaria intra Patriarchales Urbis Baſilicas exiſtentia, non poſſe quemquam celebrare Miſſam, niſi id ipſi fuerit a Romano Pontifice per Apoſtolicum Breve indultum; uti noſcitur ex libro *Sacrarum Cæremoniarum* attributo Chriſtophoro Marcello *lib.* 3. *ſect.* 1. *cap.* 11. & uti etiam accurate animadvertitur a prædefuncto Sacellano Noſtro Dominico Georgio, *in ſua Liturgia Romani Pontificis tom.* 2. *diſſert.* 1. *cap.* 1. *num.* 4., & per Nos quoque in ea, quam habuimus, allocutione, cum Ara major Liberianæ Baſilicæ fuit conſecrata, quæ allocutio impreſſa legitur *in appendice ad tom.* 3. *Bullarii Noſtri*, *eſtque numero* 3. §. 3. Neque id tantum obtinet quoad Altaria Patriarchalium Urbis Baſilicarum. Quapropter Nos præ oculis habentes id, quod geſſit Sixtus V. Pontifex, cum ad Philippum II. Hiſpaniarum Regem dono mittens Altaris menſam a ſe conſecratam, ſuper quam, in Sanctorum Album referens S. Didacum, Miſſæ Sacrificium obtulerat, Perſonas ſimul deſignavit, quibus indulgebat, ut ad idem Altare Miſſam celebrarent, idem plane præſtandum duximus tunc quum ad cl. mem. Joannem V. defunctum Luſitaniæ Regem miſimus Altare a Nobis conſecratum in Eccleſia S. Antonii Luſitanæ Nationis in Urbe; uti videre eſt ex Noſtris litteris ad præfatum Regem datis die decima quinta Januarii 1745. jam typis evulgatis. Quod ipſum denique iterato præſtitimus quoad Altare Aſſiſienſis Baſilicæ, Papale & ipſum declaratum: ſancivimus namque in Noſtra Conſtitutione incipiente *Fidelis Dominus*, data ſub annum 1754., inſerenda *tom.* 4. *Bullarii Noſtri*, qui nunc colligitur, & imprimitur, ne cui liceat in ipſo ſacra peragere myſteria ſine expreſſo Indulto Apoſtolico; ſubindeque eadem in Conſtitutio-

ne

Ad quod Altare celebravit Epiſcop. nequit eodem die celebrare ſimplex Sacerdos ſine ejus licentia.

Similis vigeniſque prohibitio celebrandi ſuper Altaribus Pontific. trium Baſilicarum Urbis.

Alia quædam Altaria extra Urbem ſimili privilegio donata.

de temporib. Ordination. e comunemente gli altri. E benchè unicamente ſi riferiſcano al predetto teſto *Cum in diſtribuendis*, e non facciano veruna menzione dalla lettera 22. del Pontefice Innocenzo III., non laſciano però d'eſporre quanto può favorire al loro aſſunto; cioè che giuſta le regole generali, non può l'inferiore porre le mani, ove il Superiore ha poſte le ſue. Dicono in oltre, che ſe in quel giorno, in cui il Veſcovo ha celebrata la Meſſa ſopra un Altare, non può nello ſteſſo giorno un ſemplice Sacerdote celebrarla nello ſteſſo, ſenza licenza del Veſcovo, come ſi vede *nel Can. ult. de Conſecrat. diſt.* 2. con molto maggior ragione non potrà il Veſcovo fare la ſacra Ordinazione ſopra l'Altare vivo, in cui il Pontefice Romano ha conferito il Sagramento dell'Ordine, ſenza la di lui eſpreſſa licenza. Sappiamo, eſſervi fra gli Autori chi non ammette il ſopradetto privilegio del Veſcovo; aſſerendo, o non eſſervi mai ſtato, o eſſere ſtato tolto dalla contraria conſuetudine: come può vederſi nel Paſqualigo *de Sacrificio novæ legis t.* 2. *qu.* 1236. Ma, preſcindendo, che la comune opinione è in contrario, e che nelle Dioceſi ben regolate il privilegio Veſcovile è in una piena oſſervanza; per uſcire da ogn' imbarazzo, e ſenza dipartirci dalla parità dell'Altare, diremo, che negli Altari Papali, che ſono nelle Patriarcali di Roma non può veruno celebrare la Meſſa, ſenza che ciò gli ſia conceſſo dal Romano Pontefice con un Breve Apoſtolico; come ſi vede nel Libro *delle ſacre Cerimonie*, attribuito a Criſtoforo Marcello, *lib.* 3. *ſect.* 1. *cap.* 11. e come anche viene accuratamente oſſervato dal noſtro defunto Cappellano Monſignor Giorgi *nella ſua Liturgia Romani Pontificis tom.* 2. *diſſert.* 1. *cap.* 1. *num.* 4. e da Noi medeſimi nella noſtra Allocuzione, che facemmo, quando fu conſecrato l'Altar maggiore della Baſilica Liberiana, quale Allocuzione è ſtampata *nell'Appendice al tom.* 3. *del noſtro Bollario*, ed è *la* 3. *al* §. 3. Nè ciò ſi reſtringe ai ſoli Altari delle Baſiliche Patriarcali di Roma: perlochè, coll'eſempio di quanto fece il Pontefice Siſto V. quando mandò in dono al Re Filippo II. di Spagna la Tavola dell' Altare da eſſo conſacrata, ſopra cui aveva celebrata la Meſſa, facendo la Canonizzazione di S. Diego, avendo deſignate le perſone, alle quali concedeva, che poteſſero ſopra lo ſteſſo Altare dire la Meſſa, fu lo ſteſſo fatto da Noi, quando mandammo alla ch. mem. del defunto Giovanni Re di Portogallo l'Altare da Noi conſecrato nella Chieſa di S. Antonio, Nazionale de' Portogheſi in Roma, come può vederſi nella noſtra lettera ſcritta al detto Re ſotto il giorno 15. di Gennajo 1745. già data alle ſtampe. Il che pure finalmente è ſtato da Noi practicato in ordine all'Altare della Baſilica d'Aſſiſi, dichiarato Papale; avendo nella noſtra Coſtituzione, che incomincia *Fidelis Dominus*, ſpedita l'anno 1754. che ſarà inſerita *nel tom.* 4. *del noſtro Bollario*, che ſi va radunando e ſtampando, ſtabilito, che veruno in eſſo non poſſa celebrare ſenza un eſpreſ-

ſo

Un ſemplice Sacerdote non può celebrare nello ſteſſo giorno all'Altare dove prima ha celebrato il Veſcovo, ſenza ſua licenza.

Simile interdetto di celebrare ſopra gli Altari Papali delle tre Baſiliche di Roma.

Altri Altari fuor di Roma, che godono lo ſteſſo privilegio.

PONT. A.XVII

ſo Indulto Apoſt. ed avendo poi nella ſteſſa Bolla nominate le perſoue, alle quali concedevamo licenza di poter celebrare nel detro Altare la Meſſa, eſſendoſi riconoſciuto, che non era pratticabile nella lotananza di Aſſiſi da Roma, che chi poteva meritare di celebrare la Meſſa nel detto Altare per ſua divozione, ſpediſſe un Indulto particolare.

Si eſpone di nuovo, quali ſiano i preciſi termini della queſtione preſente.

§. 10. Fiſſato, ed ammeſſo, che chi anche *bonoris cauſa* ha ricevuto dal Romano Pontefice l' Ordine inferiore, per eſempio l'Ordine del Diaconato, non può ricevere dall'inferiore l'Ordine del Presbiterato, ma lo dee ricevere o dal Romano Pontefice, o da altri colla di lui licenza; ſuccede ora il dover vedere, ed eſaminare, ſe lo ſteſſo debba dirſi di quello, che ha ricevuto dal Papa il Presbiterato, e che dee conſecrarſi Veſcovo; cioè, ſe la conſecrazione in Veſcovo debba farſi dal Papa, o da altri colla di lui licenza, non eſſendo ciò permeſſo all'inferiore. E qui ci pare di vedere, ch'ella grandemente ci compatiſca, quaſi che ſiamo in procinto d'entrare nel pelago delle queſtioni ſcolaſtiche, ſe il Veſcovado ſia Ordine diſtinto dal Presbiterato, ſe ſia diſtinto *adæquate*, o pure *inadæquate*, ſe il Carattere, che nella conſecrazione Veſcovile s'imprime, ſia Carattere diſtinto dal Carattere impreſſo nel Presbiterato, o pure ſia un'eſtenſione dello ſteſſo: e ci pare di veder creſcere la ſua generoſa compaſſione verſo di Noi, conſiderando, che dovremo eſaminare un fatto iſtorico, che può molto contribuire al riſchiarimento delle ſopradette intrigate queſtioni ſcholaſtiche; ed è, ſe ſia mai legittimamente ſtato promoſſo al Sommo Pontificato, o al Veſcovado, chi non era Prete, ma ſempliee Diacono, ſenza prima ordinarlo Prete, e conferendogli ſemplicemente la conſecrazione Veſcovile, in ſequela della maſſima, che la conſecrazione Veſcovile comprenda in ſe *eminenter*, come ſi dice, la collazione dell' Ordine Presbiterale: nella qual celebre controverſia Enea Veſcovo di Parigi nel ſuo Libro *adverſus objectiones Græcorum*, *pag.* 210. appreſſo Luca d' Achery *nel tom.* 7. *dello Spicilegio pag.* 148. fu il primo, che per riſpondere all'obbiezione de' Greci, della quale parleremo in appreſſo, aderì alla parte affermativa, alla quale pure hanno aderito il Padre Mabillon *ne' ſuoi Commentarj all' Ordine Romano nel tom.* 2. *del Muſeo Italiano pag.* 119. il Martene *de antiquis Eccleſiæ Ritibus al lib.* 1. *cap.* 8. *art.* 3. *num.* 10. il Pagi *nel Breviario Romanorum Pontificum nella Vita di Sabiniano Pontefice*, il Sandini *nelle note alla Vita di S. Leone Magno*: e la negativa, è bravamente ſoſtenuta dal Morino *de Sacris Ordinationib. part.* 3. *exercit.* 11. *cap.* 2. ove così ſcrive: *Nullum extat exemplum Epiſcopatus non Presbytero collati*: e lo ſteſſo viene aſſerito dal Juenin *de Sacramentis diſſert.* 8. *de Sacramento Ordinis in communi*, *qu.* 8. *cap.* 4. ed ecco le di lui parole: *Nulli unquam collatus fuit Epiſcopalis Ordo, niſi qui Presbyterali jam inſignitus eſſet*: e queſta ſteſſa ſentenza reſta pienamente confermata dall'erudito Sacerdote Catalano, ancor vivente, *ne'*

ſuoi

Queſtioni agitate nelle ſcuole intorno all' Ordine Epiſcop. e di lui Carattere

Queſtione Iſtorica, ſe ſiaſi mai fatto Veſcovo un Diacono, ſenza prima ordinarlo Prete, diverſità d'opinioni.

ANNO 1756.

ne Perſonas deſignavimus, quibus offerendi ad præfatum Altare Sacrificii facultatem indulgebamus. Animadverſum namque fuit, pro ea, quæ eſt inter Aſſiſium & Urbem diſtantia, fieri nullo modo poſſe, ut qui dignus haberi poterat celebrandi ex religioſo quodam affectu ad predictum Altare, peculiare indultum obtineret.

Status repetitur præſentis quæſtion.

§. 10. Conſtituto autem, datoque, ut qui etiam *bonoris cauſa* a Romano Pontifice recepit inferiorem Ordinem, puta, Diaconatum, non poſſit ab Inferiore ad Presbyteratus Ordinem promoveri, ſed a Romano Pontifice, vel alio, de illius tamen licentia, ſit promovendus; inveſtigandum expendendumque ſupereſt, num idem affirmari debeat de eo, qui ordinatus Presbyter a Pontifice, conſecrandus eſt in Epiſcopum, nimirum, an conſecratio in Epiſcopum ſit a Pontifice, vel alio per ipſum delegato peragenda, quod Inferiori id agere non liceat. Hic autem Nobis videris vehementer cauſa noſtra commoveri, quaſi ingreſſi ſimus immenſum pelagus Scholaſticarum quæſtionum, an ſcilicet Epiſcopatus ſit Ordo a Presbyteratu diſtinctus, num *adæquate*; vel potius *inadæquate* diſtinctus, num Character in Epiſcopali Conſecratione impreſſus alius ſit a Charactere impreſſo in ſuſceptione Presbyteratus, vel potius ſit ejuſdem extenſio; eoque vehementius cauſa Noſtra commoveri videris, perpendens animo, inveſtigandum Nobis fore hiſtoricum factum, quod conferre plurimum poterit ad præfatas involutas Quæſtiones Scholaſticas elucidandas; eſtque illud; an fuerit unquam ad Summum Pontificatum, vel ad Epiſcopatum canonice promotus, qui Presbyter non eſſet, ſed ſimplex Diaconus, antea ipſi non collato Presbyteratu, ſed tantummodo eidem miniſtrata Epiſcopali Conſecratione, ex ea perſuaſione, quod inſit videlicet Epiſcopali Conſecrationi *eminenter*, ut ajunt, collationem Ordinis Presbyteralis: de qua quidem celebri controverſia, Æneas Pariſienſis Epiſcopus in ſuo libro *adverſus objectiones Græcorum pag.* 210. apud Lucam de Achery *tom.* 7. *Spicilegii pag.* 148. primus ad refellendam Græcorum objectionem, de qua inferius redibit ſermo, in partem affirmantem conceſſit, cui quoque adhæſere Pater Mabill. *in ſuis commentariis ad Ordinem Roman. tom.* 2. *Muſei Italici pag.* 119. Martene *de Antiquis Eccleſiæ ritibus lib.* 1. *cap.* 8. *art.* 3. *n.* 10. Pagi *Breviario Romanorum Pontificum, in Vitam S. Sabiniani Pontificis*, Sandini *in notis ad Vitam S. Leonis Magni*. Negantem vero viriliter tuentur Morinus *de Sacris Ordinationibus part.* 3. *exercit.* 11. *cap.* 2. ubi hæc ſcribit: *Nullum extat exemplum Epiſcopatus non Presbytero collati*. Idipſum aſſeritur a Juenin *de Sacramentis diſſert.* 8. *de Sacramento Ordinis in communi*, *quæſt.* 8. *cap.* 4. cujus hæc ſunt verba *Nulli unquam collatus fuit Epiſcopatus Ordo, niſi qui Presbyterali jam inſignitus eſſet*. Hæcque ipſa ſententia ſolide confirmatur ab erudito Sacerdote Catalano, vel nunc in humanis agente, *in ſuis elegantibus commentariis ad Pontificale Romanum tit.* 13. *de Conſecratione Electi in Epiſcopum* §. 7. *num.* 3. At Nos ea perſuaſio-

ne

Scholaſt. quæſtion. de Ordine & Charactere Ep.

Hiſtorica quæſtio, an unquam Diaconus, non ſuſcepto prius Presb. fuerit conſecratus Epiſc. ac diſcrepantes Auctorum ſentent.

Google

ne ducimur, poſſe quæſtionem enodare, atque dirimere, intactis omnino relictis Scholaſticis controverſiis; ipſa etiam declinata provincia inquirendi in factum hiſtoricum, de quo ſiquid deberemus attingere, aſſereremus, haud ita certum eſſe; quemadmodum non nemo ſibi blanditur, Diaconos electos in Pontifices, vel Epiſcopos, non recepiſſe Presbyteralem ordinem, antequam conſecrarentur Epiſcopi, ſed a Diaconatu ad Pontificatum, vel Epiſcopatum, per ſolam Epiſcopalem Conſecrationem conſcendiſſe.

Rationes pro ſententia negante.

§. 11. Etenim (liceat hic leviter attingere, nec plane inopportuna digreſſione nonnihil immorari) etſi commemorentur plures, qui ſimplices Diaconi, primis octo Eccleſiæ ſeculis, fuerunt in Summos Pontifices electi, atque iiſdem ſeculis multos etiam adinvenire ſit Diaconos, qui Epiſcopi evaſere, uti noſcitur ex *Diurno Romanorum Pontificum* edito ab Holſtenio, quod opus cenſetur ſeculi ſeptimi; quod factum eſt ob gerendorum negotiorum participationem, quam ſibi Diaconi, ac præſertim Archidiaconi, in Pontificatus, vel Epiſcopatus adminiſtratione ſumebant, quemadmodum perbelle advertit Papebrochius *in Conatu in Vitam S. Leonis*, pergitque Garnerius *in ſuis notis ad citatum Diurnum Romanorum Pontificum cap. 3. tit. 3.* neque in Vitis Diaconorum, qui Pontifices facti ſunt, mentio occurrat de collato ipſis Presbyterali Ordine ante Conſecrationem Epiſcop. ex hoc tamen antecedenti nunquam inſerri tuto poterit, non fuiſſe iiſdem ante Conſecrationem Epiſcopalem collatum Ordinem Presbyteratus, imo vero locum habet præſumptio, commemoratis priori veluti extremo, Diaconatu nimirum, nec non poſteriori, ſcilicet Epiſcopatu, non fuiſſe neglecta intermedia, ac proinde ipſam Presbyteratus collationem.

Affirmantium objectio, congruaque ejuſdem ſolutio.

§. 12. Advertunt quidem accurati, eruditique oppoſitæ ſententiæ propugnatores, cum Photius cætera inter objecta in Eccleſiam Latinam propoſita, hoc quoque inſeruiſſet, Epiſcopos aſſumi ex Diaconis, non collato ipſis antea Presbyteratu; poſt Photii objectionem, in electionibus Diaconorum in Pontifices, conſpici perſpicue expreſſeque adnotatum, fuiſſe ipſis, ante Papalem Conſecrationem, collatum Ordinem Presbyteratus. At ne id quidem ſatis, ut tuta fiat aſſumptio; reponi namque veroſimilius poteſt, Photium tot inter falſas criminationes adverſus Latinam Eccleſiam excogitatas, eam quoque propoſuiſſe, Diaconos nimirum inungi Epiſcopos, non collato ipſis antea Presbyterali Ordine; criminationis cauſa nimirum exinde per ipſum derivata, quod videret, in actis electionis Diaconorum ad Summum Pontificatum, vel ad Epiſcopatum, nullam fieri mentionem de collato Presbyteratu; ideoque ad ipſam quoque incurſationis ſpeciem removendam, exiſtimatum fuiſſe peropportunum in hiſtorica narratione Electionis Pontificum & Epiſcoporum, qui antea Diaconi erant, me-

ſuoi belli Commentarj al Pontificale Romano tit. 13. de Conſecratione electi in Epiſcopum §. 7. num. 3. Ma noi ci luſinghiamo di poter diſcorrere, e riſolvere il propoſto queſito, ſenza punto entrare nelle ſpinoſe queſtioni ſcolaſtiche, e ſenza l'impegno di dover aſſumere l'eſame del fatto iſtorico: nel quale quando doveſſimo entrare, direſſimo, non eſſer coſa tanto ſicura, quanto taluno ſi luſinga, che i Diaconi eletti Papi, o Veſcovi, non abbiano prima della conſecrazione Veſcovile preſo l'Ordine Presbiterale, ma ſiano dal Diaconato paſſati al Papato, o al Veſcovado, colla ſola conſecrazione Epiſcopale.

Ragioni che favoriſcono l'opinione negativa.

§. 11. Imperocchè (ſia qui lecito il notar di paſſaggio ed il far una non affatto importuna digreſſione) ſebbene ſi ritrovano molti, ch'erano ſemplici Diaconi, e che ne' primi otto ſecoli della Chieſa furono eletti Sommi Pontefici, ed anche ne' detti ſecoli ſi ritrovino molti Diaconi fatti Veſcovi, come ſi vede *nel Diurno de' Romani Pontefici*, ſtampato dall'Holſtenio, Opera del ſecolo ſettimo; il che deriva dall'ingerenza, che avevano i Diaconi, e particolarmente gli Archidiaconi, nel governo del Ponteficato, o del Veſcovado, come molto bene oſſerva il Papebrochio *nel Conato ſopra la Vita di S. Leone*, e proſiegue il Garnerio *nelle ſue note ſopra il citato Diurno de' Romani Pontefici al cap. 3. tit. 3.* e nelle Vite de' Diaconi fatti Papi non ſi faccia menzione dell'Ordine Presbiterale conferito ad eſſi prima della conſecrazione Veſcovile; da queſto antecedente però non può mai inferirſi una ſicura conſeguenza, che ad eſſi prima della conſecrazione Veſcovile non foſſe conferito il Presbiterato: anzi ha luogo la preſunzione, che, fattaſi menzione del primo eſtremo, cioè del Diaconato e dell'altro eſtremo, cioè del Veſcovado, non ſi ſiano traſcurati gli atti intermedj, e per conſeguenza la collazione del Presbiterato.

Objezione di chi tiene l'affirmativa, e ſua riſpoſta.

§. 12. Rifletttono, è vero, gli accurati, ed eruditi difenſori del contrario parere, che, avendo Fozio fra le altre oppoſizioni fatte contra la Chieſa Latina, inſerita ancor quella, che ſi eleggevano i Veſcovi, ch'erano Diaconi, ſenza prima farli Preti, dopo l'oppoſizione di Fozio ſi vede nell'elezione de' Diaconi in Papa chiaramente ed eſpreſſamente riferito, che prima della conſecrazione Papale, ſi era loro conferito l'Ordine Presbiterale. Ma ciò nemmeno baſta per aſſicurare l'aſſunto; potendoſi ſempre con molta probabilità replicare, che Fozio fra tante altre falſe accuſe propoſte contra la Chieſa Latina, proponeſſe ancor quella, che i Diaconi ſi facevano Veſcovi, ſenza prima dar loro l'Ordine Presbiterale; che il fondamento dell'accuſa fu per appunto da eſſo ricavato dal vedere, che negli atti dell'elezione de' Diaconi al Sommo Pontificato, o al Veſcovado, non ſi parlava della collazione del Presbiterato; e che però, per levare anche l'apparente preteſto, che diede fomento all'accuſa, foſſe creduto bene il far memoria nella Storia dell'elezione de' Papi, e de' Veſcovi, che erano Diaconi, dell'

dell'Ordine Sacerdotale ad eſſi conferito; riſleſſioni per lo meno probabili, e che eſcludono l'avanzata ſicurezza, che i Diaconi ſi eleggevano Papi, e Veſcovi, ſenz'aver prima ricevuto l'Ordine Presbiterale.

Si corrobora la riſpoſta con un argomento preſo dall'inteligenza d'una legge del tutto ſimile.

§. 13. Il ſacro Concilio di Trento *alla Seſſ. 22. cap. 2. de Reform.* ſtabiliſce, che non poſſa uno eſſer eletto in Veſcovo, che prima non ſia ſtato ſei meſi nell'Ordine Sacro: *Quicumque poſthac ad Eccleſias Cathedrales erit aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, vita, ac aliis, quæ a ſacris Canonibus requiruntur, plene ſit præditus, verum etiam in Sacro Ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus:* e non paſſando il Concilio più oltre, e non dicendo, che il ſopradetto, prima di ricevere la conſecrazione Veſcovile, prenda il Diaconato, e Presbiterato; chi ſara mai, che ardiſca di dire, poterſi in ſequela del Concilio di Trento far Veſcovo un Suddiacono, o eſſerſi fatti Veſcovi i Suddiaconi, ſenza prima aver ricevuto il Diaconato, e l'Ordine Presbiterale? Ciaſcheduno dirà, eſſerſi il Concilio contentato d'indicare lo ſtato, in cui doveva ritrovarſi chi doveva eſſer Veſcovo, e non aver creduto di dover in quella congiuntura eſprimere gli altri Ordini Sacri, che doveva ricevere prima della conſecrazione Veſcovile.

Si accreſce la forza all'argomento con un'altra ſimilitudine.

§. 14 Di più, molti e molti anni dopo il Concilio di Trento eſſendoſi introdotto il coſtume di mettere nella Bolla del Suddiacono, che ſi elegge al Veſcovado, le ſeguenti parole, che prima non v'erano: *Tecum, ut Eccleſiæ N. præfici, illique præeſſe, ipſamque in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac munus conſecrationis prædictum, poſtquam tamen ad Sacros Diaconatus, & Presbyteratus Ordines te promoveri feceris &c.*: come può vederſi nel Riganti *ad regul.* 24. *Cancellariæ tom.* 2. §. 1. *num.* 17. chi ſarà mai, che, vedendo nella Bolla le accennate parole, che prima non v'erano, avrà il coraggio di dire, che fra il tempo del Concilio di Trento, e l'altro, in cui s'incominciò ad inſerire la ſopradetta formola nella Bolla, i Suddiaconi ſi faceſſero Veſcovi ſenza prima aver ricevuto il Diaconato, ed il Presbiterato? Ciaſcheduno dirà, eſſerſi per maggiore accuratezza voluto eſprimere nella Bolla ciò, che prima non ſi eſprimeva, ma ſi ſupponeva.

Fondamenti, ſu de'quali, laſciate da parte le diſpute indicate, appoggia la deciſione della preſente queſtione.

§. 15. Ma, ritornando al noſtro propoſito, e memori di quanto abbiamo poc'anzi detto, di riſolvere il propoſto queſito, ſenza punto entrare nelle ſpinoſe queſtioni ſcolaſtiche, e ſenza formalmente aſſumere l'eſame del ſopradetto fatto iſtorico, diremo, che tolte di mezzo l'elezioni, che una volta ſi facevano ai Veſcovadi dai Canonici della Chieſa vacante, in ſequela de' gravi diſordini, che in eſſe ſeguivano, e riaſſunta l'antica precedente diſciplina, che la proviſta de' Veſcovadi ſi faccia dalla Santa Sede; ſalvi però i Concordati fatti con alcune Nazioni, ne'quali, ammeſſe le elezioni, ſi riſerva la conferma d'eſſe al Sommo Pontefice; reſta devoluto al Papa il diritto di conſecrare i Veſcovi, o di deputare chi faccia

meminiſſe Sacerdotalis Ordinis iiſdem collati: quæ quidem animadverſiones ut minimum probabiles multum detrahunt jactatæ certitudini, Diaconos quondam conſueviſſe in Pontifices, Epiſcopoſve, Ordine Presbyterali non ſuſcepto, conſecrari.

Data reſponſio confirm. propoſito ſimillimæ ſanctionis exemplo.

§. 13. Sacro Tridentino Concilio *Seſſ. 22. cap. 2. de Reform.* cavetur, ne eligi quiſquam poſſit Epiſcopus, qui ſex antea menſibus non fuerit ſacro Ordine initiatus; *Quicumque poſthac ad Eccleſias Cathedrales erit aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, vita, ac aliis, quæ a ſacris Canonibus requiruntur, plene ſit præditus, verum etiam in ſacro Ordine antea ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus.* Cumque ulterius non progrediatur Concilium, nec edicat, electum hujuſmodi, antequam Conſecrationem recipiat Epiſcopalem, ordinandum Diaconum & Presbyterum; quis unquam auſerit aſſerere, ex Tridentini ſanctione, Subdiaconum fieri poſſe Epiſcopum, aut unquam Subdiaconos conſecratos fuiſſe Epiſcopos, Diaconatu, ac Ordine Presbyterali non ſuſcepto? Imo vero quiſque conſentiet, ſatis fuiſſe Concilio innuere, quo gradu eſſe deberet aſſumendus in Epiſcopum, nec cenſuiſſe, exprimendos tunc cæteros ſacros Ordines, quibus erat ante Epiſcopalem conſecrationem initiandus.

Confirm. opportuniſſima alia ſimilitudine argum.

§. 14. Ad hæc, cum poſt plures annos a Tridentino Concilio obtinuerit ſtylus inſerendi in Bulla data ad Subdiaconum Electum in Epiſcopum, ſequentia verba, antea prætermiſſa: *Tecum, ut Eccleſiæ N. præfici, illique præeſſe, ipſamque in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac munus Conſecrationis prædictum, poſtquam tamen ad Sacros Diaconatus, & Presbyteratus Ordines te promoveri feceris &c.* uti videre eſt apud Rigantium *ad regul.* 24. *Cancellariæ tom.* 2. §. 1. *num.* 17. Quis unquam in Bulla perlegens prædicta verba antea non adhibita, tam fidenti animo erit, ut aſſerat, intermedio tempore, inter Concilium Tridentinum, invectamque praxim inſerendi in Bulla præmemoratam formulam, Subdiaconos conſecrari conſueviſſe Epiſcopos, non præſuſcepto Diaconatu & Presbyteratu? Fatebitur quiſque, placuiſſe ex accuratiori quodam ſtudio id in Bulla exprimere, quod antea non exprimebatur quidem, ſed pro indubio certoque habebatur.

Fundam. quibus, prætermiſſis indicatis controverſiis, præſens quæſtio dirimitur.

§. 15. Verum, rem Noſtram repetentes, retinentesque, quod mox ſupra ſumus polliciti, velle Nos propoſitum quæſitum dirimere, intactis penitus relictis Quæſtionibus Scholaſticis ſatis involutis, prætermiſſoque accurato examine præfati hiſtorici facti, dicemus, ſublatis Electionibus olim celebrari ſolitis a Canonicis vacantis Eccleſiæ, ob gravia inde profluentia incommoda, reſtitutaque veteri diſciplina, providendi Epiſcopatibus per Apoſtolicam Sedem; ſalvis tamen Concordatis initis cum aliquibus Nationibus, in quibus, retentis Electionibus, earum confirmatio reſervatur Romano Pontifici; in eumdem quoque recidit jus conſecrandi Epiſcopos, vel conſtituendi delegatos ad Conſecrationem peragendam; etſi ſu-

Quidquid vetuſtior. temporib. obtinuer. nunc Ep. conſecr. eſt Papæ reſervata.

perioribus ſæculis Suffraganeorum conſecratio eſſet Metropolitæ reſervata, nec manus in ea apponeret Summus Pontifex, præterquam ſi quandoque Metropolitæ injuſtæ Suffraganeum conſecrare abnueret, veluti noſcitur ex *Rhemenſi hiſtoria* Frodoardi, atque etiam ex Annalibus Cardinalis Baronii *ad annum Chriſti* 885. ubi cum Pontificem Stephanum VI. appellaſſet electus ad Epiſcopatum Lingonenſem, retuliſſetque, Lugdunenſem Archiepiſcopum Metropolitam ſuum detrectare, ipſi conſecrationis munus impertiri, præmiſſis iteratis monitionibus, ut imploratam Conſecrationem perageret ipſoque Archiepiſcopo in ſua contumacia obfirmato, Pontifex, uſus competenti ſibi in univerſam Eccleſiam auctoritate, in Epiſcopum eumdem conſecravit. Vigens nunc temporis diſciplina deſeribitur a Gonzalez *in Cap. Nec Epiſcopus, num. 6. de temp. Ordinat.*, per hæc verba. *Hodie conſecratio Epiſcopornm, non ex Metropolitani juſſn, ſed Pontificis mandato ſit; cum enim Romanus Pontifex ſibi reſervaverit Cathedralinm Eccleſiarum collationem, ſimiliter ab ejus libito pendere voluit Epiſcopornm conſecrationem:* quod ipſum in Pontificali Romano quoque accurate deſcribitur, *tit. de conſecrat. electi in Epiſcopnm*, hæcque ſunt verba: *Nemo conſecrari debet, niſi prius conſtet Conſecratori de commiſſione conſecrandi, ſive per litteras Apoſtolicas, ſi ſit extra Curiam, ſive per commiſſionem vivæ vocis oraculo a Summo Pontifice conſecratori factam, ſi conſecrator ipſe ſit Cardinalis:* pergitque Schmier *tom. 1. Jur. lib. 1. tract. 3. cap. 1. num. 569. Moderno jure conſecratio Epiſcopornm, & Archiepiſcoporum, Summo Pontifici reſervata eſt; & ab eo ſpecialiter delegandam eſſe, communiter dicitur.*

Regula in delegandis Suffrag & Metrop. conſecr. præſcript. a Bened. XIII.

§. 16. Munificus Nobis Pontifex Benedictus XIII. curavit pro viribus intactum ſervare jus Pontificium, ſalvo, vel certe quominus fieri potuit imminuto veteri jure Metropolitico expreſſo *in Cap. Si Archiepiſcopns & in Cap. Nec Epiſcopus, de temporib. Ordinationum*: quoad conſecrationem Suffraganeorum. Itaque eum animadvertiſſet, conſuetam Bullam, qua abſentibus Epiſcopis fit facultas ſuſcipiendi conſecrationem, conceptis hiſce verbis expreſſam eſſe: *Cuicnmque, qnem malniſſent, Catbolico Antiſtiti, gratiam & communionem Sedis Apoſtolicæ babenti:* juſſit Mandatum *de conſecrando*, quod Suffraganeo Epiſcopo concederetur, impoſterum dirigi ad ejus Metropolitanum, tributa ſimul ipſi facultate, ſi aliquo detineretur impedimento ſubdelegandi alium ſibi beneviſum Epiſcopum: caſu autem ſeſe offerente conſecrandi Metropolitam, conſtituit, ut Mandatum *de conſecrando* antiquiori Epiſcopo Suffraganeo inſcriberetur, ſuperaddita facultate, aliquo ſuperaccedente impedimento, eum, quem maluiſſet Epiſcopum, ſubſtituendi. Verum tot tantæque excitatæ expoſtulationes, & querelæ, non ſolum propter incommoda, ſed & ob ſumptus neceſſario ſubeundos, ſi Suffraganeo adeundus fuiſſet ſuus Metropolita, ut conſecraretur, vel Metropolitæ Suffraganeus per ipſum conſecrandus, ut quum Nos nul-

lis

Che che ne foſſe anticamente, in oggi la conſecrazione de' Veſcovi è riſervata al Papa.

cia la Conſecrazione: ancorchè ne' ſecoli precedenti, la conſecrazione de' Suffraganei foſſe riſervata al loro Metropolitano, nè il Sommo Pontefice vi s'ingeriſſe, ſe non nel caſo, in cui il Metropolitano ingiuſtamente ricuſaſſe di conſecrare il ſuo Suffraganeo, come ſi vede *nella Storia Remenſe* di Frodoardo, ed anche negli Annali del Cardinale Baronio *all'anno di Criſto* 885., ove, eſſendo ricorſo al Pontefice Stefano VI. l'eletto al Veſcovado Lingonenſe, ed avendogli eſpoſto, che l'Arciveſcovo di Lione, ſuo Metropolitano, ricuſava di conſecrarlo; dopo averlo più volte ammonito di fare la richieſta conſecrazione, e perſiſtendo l'Arciveſcovo nella ſua contumacia, eſſo, ſervendoſi della ſua autorità nella Chieſa univerſale, lo conſecrò Veſcovo. La corrente diſciplina viene deſcritta dal Gonzalez *nel Cap. Nec Epiſcopns, al num. 7. de temporib. Ordinat.* ed ecco le di lui parole: *Hodie conſecratio Epiſcoporum, non ex Metropolitani juſſu, ſed Pontificis mandato fit; cum enim Romanns Pontifex ſibi reſervaverit Cathedralium Eccleſiarum collationem, ſimiliter ab ejns libito pendere voluit Epiſc. conſecrationem:* il che pure è pontualmente eſpreſſo nel Pontificale Romano *al tit. de conſecrat. electi in Epiſcopum*, ed eccone le parole: *Nemo conſecrari, debet, niſi prius conſtet Conſecratori de commiſſione conſecrandi, ſive per literas Apoſtolicas, ſi ſit extra Curiam, ſive per commiſſionem vivæ vocis oraculo a Summo Pontifice conſecratori factam, ſi conſecrator ipſe ſit Cardinalis:* e proſiegue lo Schmier *tom. 1. Jur. lib. 1. tractat. 3. cap. 1. num. 569. Moderno jure conſecratio Epiſcopornm, & Archiepiſcopornm, Summo Pontifici reſervata eſt; & ab eo ſpecialiter delegandam eſſe, communiter dicitur.*

Metodo preſcritto da Benedetto XIII. nel delegare la conſecrazione delli Suffraganei, e Metropolitani.

a. 16. Il Pontefice Benedetto XIII. noſtro Benefattore, fece quanto potè per mantenere il diritto Papale, ſenza recare, o col recare il minore poſſibile pregiudizio all'antico jus Metropolitico, eſpoſto *nel Cap. Si Archiepiſcopus*, e *nel Cap. Nec Epiſcopns, de temporibns Ordinationum*, riſpetto alla conſecrazione de' Suffraganei: ed avendo oſſervato, che la ſolita Bolla, in cui ſi concede ai Veſcovi aſſenti il ricevere la conſecrazione, era concepita colle ſeguenti parole: *Cuicumque, quem maluiſſent, Catholico Antiſtiti, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ babenti:* ordinò, che il Mandato *de conſecrando*, che ſi concedeva ad un Veſcovo Suffraganeo, in avvenire ſi dirigeſſe al ſuo Metropolitano, colla facoltà ad eſſo, in caſo d'impedimento, di poter ſoſtituire un altro Veſcovo, che a lui foſſe piaciuto; e ſuccedendo il caſo della conſecrazione del Metropolitano, ſtabilì, che il Mandato *de conſecrando* ſi dirigeſſe al Veſcovo Suffraganeo più antico, colla facoltà ad eſſo, *in* caſo d'impedimento, di ſoſtituire quel Veſcovo, che gli foſſe piaciuto. Ma furono tali, e tanti i reclami e le querele, che ſi eccitarono, non meno per gl'incomodi, che per le ſpeſe, che ſarebbero ſtate neceſſarie, ſe il Suffraganeo aveſſe dovuto andare a ritrovare il ſuo Metropolitano, per eſſere conſecrato, o ſe il Metropolitano aveſſe dovu-

to

to andare a ritrovare il ſuo Suffraganeo per conſecrarlo, che aſceſi ſenza verun noſtro merito al Sommo Pontificato, ritrovammo rimeſſa in piedi l'antica formola, giuſta la quale, come ſi è detto, il Mandato *de conſecrando* ſi dirigge a quel Veſcovo, che vien preſcelto da quello, che dee conſecrarſi. Nè a Noi è ſtato permeſſo il far' altro, che il dare qualche regola alle conſecrazioni de' Veſcovi, che ſi fanno in Roma; avendo ſtabilito, che il Conſecrando, a cui, ſecondo il ſolito, ſi dà la facoltà di eleggere il Conſecratore, debba eleggere o uno de' Cardinali inſignito del Carattere Veſcovile, o uno de' quattro Patriarchi per lo più reſidenti in Roma, cioè o quello di Coſtantinopoli, o quello d'Aleſſandria, o quello di Antiochia, o quello di Geruſalemme: eccettuato ſolo il caſo, in cui veruno de' predetti, il che è aſſai difficile che ſucceda, accettaſſe di fare la conſecrazione; eſſendoſi in queſte circoſtanze data al Veſcovo Conſecrando la licenza di ricorrere a qualunque altro Arciveſcovo, o Veſcovo, per ricevere da eſſo la conſecrazione. Nè in queſte noſtre ordinazioni ci ſiamo ſcordati de' Metropolitani; avendo ſtabilito, che, ritrovandoſi in Roma il Metropolitano, ed il di lui Suffraganeo, non ſi commetta a verun altro, che al Metropolitano, la conſecrazione del Suffraganeo.

Nuova regola preſcritta dal S. Pontefice per le conſecrazioni dei Veſcovi, che ſi fanno in Roma.

§. 17. Comprova queſta iſtorica narrativa, che, eſſendo riſervata al Papa la conſecrazione del Veſcovo, o abbia queſto ricevuto il Presbiterato dal Sommo Pontefice, o dal ſuo Veſcovo, è oggidì diritto privativo Papale il conſecrare, o deputare altri, che conſacri; e che perciò reſta affatto eſtranea la controverſia, ſe, ſiccome chi è ſtato fatto Diacono dal Papa, non può, che da eſſo, o da altri con ſua licenza, eſſer promoſſo al Presbiterato, debba dirſi lo ſteſſo riſpetto al Sacerdote ordinato dal Papa, che ſi fa Veſcovo, cioè che la di lui conſecrazione in Veſcovo debba farſi unicamente dal Papa, o da altri per ſua commiſſione. Reſtano in oltre eſtranee le controverſie ſcolaſtiche ſopra il Veſcovado, ſe ſia Ordine diſtinto dal Presbiterato, ſe il Carattere, che in eſſo s'imprime, ſia diſtinto dall'impreſſo nel Presbiterato, o ſia eſtenſione dello ſteſſo; e nella medeſima claſſe dee riporſi la queſtione iſtorica, ſe i Diaconi ſi ſiano mai fatti Papi, o Veſcovi, ſenza prima aver ricevuto l'Ordine Presbiterale: eſſendovi di mezzo una legge poſitiva, che riſerva al Sommo Pontefice la conſecrazione de' Veſcovi, o ſia, o non ſia il Veſcovado un'Ordine diſtinto dal Presbiterato, o il Carattere, che in eſſo s'imprime, ſia differente, o ſia eſtenſione dell'impreſſo nel Presbiterato, o ſianſi, o non ſianſi altre volte fatti Papi, o Veſcovi, i Diaconi, ſenza prima eſſere ſtati ordinati Preti, per la ragione, che nel Veſcovado *eminenter* ſi contenga il Presbiterato: non dovendo, nè potendo ſimili queſtioni porre verun oſtacolo al jus di conſecrare i Veſcovi, devoluto, come ſi è detto, al Papa: e potendo ſemplicemente eſſer luogo alle medeſime ſopra le conſacrazioni fatte; non eſ-

Si conclude eſſer diritto privativo del Papa il conſecrare per ſe ſteſſo, o per mezzo di un ſuo Delegato, in qualunque caſo i Veſcovi, e perciò reſtar ſuperfluo l'eſame delle queſtioni promoſſe.

lis licet Noſtris ſuffragantibus meritis, ad Summum Pontificatum fuimus evecti, reſtitutam invenerimus veterem formulam, juxta quam, uti prædictum eſt, Mandatum *de conſecrando* ad eum dirigitur Epiſcopum, quem ſibi conſecrandus elegit. Nec Nobis aliud quidquam datum, quam aliquid præſcribere circa Epiſcoporum conſecrationes, quæ in Urbe peraguntur; ſtatuimus namque, Conſecrandum, cui facultas ſit eligendi Conſecratoris, ſeligere debere aut unum ex Cardinalibus Epiſcopali Charactere inſignitum, aut aliquem ex quatuor Patriarchis plerumque in Urbe reſidentibus, ſcilicet vel Conſtantinopolitanum, vel Alexandrinum, vel Antiochenum, aut Hieroſolymitanum; eo tantum excepto caſu, quo nemo ex præfatis, quod perdifficile eſt, oblatum ſibi conſecrationis peragendæ munus acceptum haberet; in hac quippe caſus hypotheſi, facta eſt Epiſcopo Conſecrando facultas adeundi alium quemcumque Archiepiſcopum, Epiſcopumve, qui ei conſecrationem impenderet. Neque in his edendis ſanctionibus excidit Nobis Metropolitarum memoria; cum conſtituerimus, ne, ſi in Urbe præſentes ſint Metropolita, ejuſque Suffraganeus, conſecratio Suffraganei cuiquam, præter quam ſuo Metropolitæ, delegetur.

Nova Methodus a Pontifice præfinita conſecrationibus Epiſcoporum in Urbe peragendis.

§. 17. Evincit hiſtorica hæc narratio, quandoquidem Epiſcopi, ſive a Summo Pontifice, ſive a proprio Epiſcopo in Presbyterum ordinati, Conſecratio eſt Summo Pontifici reſervata, nunc temporis jus eſſe Pontificibus præcipuum, conſecrationem Epiſcopalem peragere, vel aliis eam peragendam delegare; ideoque omnino extraneam fieri quæſtionem, num, ſicuti ordinatus Diaconus a Pontifice, ab uno tantummodo Pontifice, vel ab alio ex ejuſdem Mandato poteſt ad Presbyteratum promoveri, idem pronunciandum ſit de Sacerdote per Pontificem ordinato, qui inaugurandus eſt Epiſcopus, nimirum hujus quoque conſecrationem a Papa tantummodo, ſive ab alio per ipſum delegato, eſſe perficiendam. Extraneæ itidem fiunt quæſtiones ſcholaſticæ de Epiſcop. ſit ne ille Ordo diſtinctus a Presbyt. an impreſſus per ipſum character alius ſit a charactere impreſſo in ſuſceptione Presbyteratus, vel ſit ejuſdem ampliatio, extenſioque; eodemque loco habenda eſt quæſtio hiſtorica num Diaconi fuerint unquam ad Summum Pontificatum, vel Epiſcopatum aſſumpti, non præſuſcepto Presbyterali Ordine: poſitiva quippe lex viget, reſervans Pontifici Maximo Epiſcoporum conſecrationes, ſive Epiſcopatus Ordo diſtinctus ſit a Presbyteratu, ſive non; & impreſſus in eo ſuſcipiendo character alius ſit, vel potius ampliatio characteris per Presbyteratum impreſſi; fuerintve alias, vel non fuerint inaugurati Pontifices, ſeu Epiſcopi, Diaconi non antea Sacerdotes ordinati, ob eam rationem, quod in Epiſcopatu *eminenter* contineatur Presbyteratus. Hujuſmodi enim quæſtiones nullum præſtare poſſunt impedimentum juri conſecrandi Epiſcopos, ad Pontificem, uti prædictum eſt, devolutum, iiſdemque locus tantummodo erit quoad pera-

Ex præmiſſis concluditur, indiſcriminatim Epiſcoporum conſecrationes ad Papam ſpectare, ideoque ſuperfluum, prænotatas quæſtiones aggredi.

Anno 1756.

ctas conſecrationes: quum nemo prohibeat diſceptare, num Epiſcopatus ſit Ordo a Presbyteratu diſtinctus, an character in Epiſcopali conſecratione impreſſus differat, vel potius ſit ampliatio quædam characteris in collatione Presbyteralis Ordinis impreſſi, itidemque an vetuſtioribus temporibus a Diaconatu factus ſit tranſitus ad Epiſcopatum, Ordine Presbyterali non antea ſuſcepto.

Accomodatiſſimo exemplo res illuſtratur.

§. 18. Res Nobis videtur ſatis perſpicua: at quoties ad eandem vel magis illuſtrandam exemplo aliquo opus eſſet, illud minime deſideraretur. Fuit alias inſtituta quæſtio, an qui a Pontifice Ordinem ſuſcepiſſet, exemptus propterea maneret a juriſdictione proprii Epiſcopi: & Pontifex Innocentius III. in ſua Decretali *Per tuas*, *de majoritate*, *& obedientia*, negativum edidit reſponſum: *Ad quod breviter reſpondemus*, *quod*, *etſi decens ſit*, *ut illis*, *quantum convenit*, *a te inter alios tibi ſubditas deferatur*, *quos benignitas Apoſtolica collatione ipſius Ordinis honoravit*, *per eam tamen ab obedientia*, *quam alias tibi debent*, *minime abſolvuntur*. Hac ſublata quæſtione, alia iu medium prolata eſt; nimirum, an præſervata ab Innocentio III. obedientia eouſque pertingeret, ut ſi Ordinatus a Pontifice eſſet a collato ſibi Ordine ſuſpendendus vel deponendus, præſtari id poſſet ab Epiſcopo, vel potius eſſet Pontifici reſervatum. Gloſſa, Innocentius, aliique apud Joannem Andream *in ſuis Commentariis in Cap. per tuas*, *n. 5. de majoritate*, *& obedientia*, docent præſtari id non poſſe ab Epiſcopo: Oppoſitæ ſententiæ adhærent Abbas *num.* 2. Felinus *col.* 1. Layman *ad præcitatum Capitulum*. Hallier autem *par. 2. ſect. 5. cap. 3. art. 9. §. 1. num. 6.* mediam quamdam ſequitur viam: cenſet nimirum, debere Epiſcopum conficere proceſſum, & ad Pontificem tranſmittere, ut ipſe in eum, quem ordinavit, ſententiam proferat; id ita expoſcente obſequio Summo Pontifici exhibendo. Hoc poſito, ſi, ob prænotatam opinionum varietatem de Ordinato a Pontifice in Diaconum, vel Presbyterum, quoties res eſt de eo ſuſpendendo, vel deponendo ab Ordine ſuſcepto, expoſceret quiſquam, quomodo tranſigendum ſit negotium, quoties conſecratus a Pontifice Epiſcopus, ſuſpendi, deponive promereretur, nulla interpoſita mora quiſque reſponderet, unius Pontificis eſſe ſuſpenſionis, vel depoſitionis pœnam irrogare; cum ſacris Canonibus, ſacroque Concilio Tridentino cautum ſit *cap. 8. Seſſ. 13. de Reform.* ut Epiſcoporum cauſæ, in quibus pro criminis objecti qualitate, comparere debeant, coram Pontifice Maximo referantur, & terminentur, ſive fuerint Epiſcopi ab ipſo conſecrati, ſive ab alio quocunque per ipſum ad id delegato. Idipſum igitur, & in hac facti ſpecie ſtatuendum eſt, jus eſſe præcipuum Romani Pontificis peragere per ſe, vel aliis peragendam delegare Conſecrationem Epiſcopi ſive a Pontifice, ſive ab Ordinario ſuo in Presbyterum ordinati; urgente quoad utramque facti ſpeciem eadem ratione, intermediæ legis peculiaris, perſpicuis verbis conceptæ, omnemque ſubmoventis controverſiam.

§. 19.

Pont. A. XVII

eſſendovi chi impediſca il queſtionare, ſe il Veſcovado ſia un Ordine diſtinto dal Presbiterato, ſe il Carattere impreſſo nella conſecrazione Veſcovile ſia differente, o ſia un' eſtenſione del Carattere impreſſo nella collazione dell'Ordine Presbiterale, come pure, ſe ne' tempi da noi remoti ſiaſi dal Diaconato paſſato al Veſcovado ſenza prima aver ricevuto l'Ordine Presbiterale.

Si pone in chiaro il tutto con una parità propriiſſima.

§. 18. L'affare ci ſembra aſſai chiaro: ma, quando vi foſſe biſogno di qualche eſempio per renderlo ſempre più chiaro, eſſo non mancherebbe. Fu promoſſa in altri tempi la queſtione, ſe avendo taluno ricevuto dal Papa l'Ordine, reſtaſſe perciò ſottratto dalla giuriſdizione del ſuo Veſcovo; ed il Pontefice Innoc. III. nella ſua Decretale *Per tuas*, *de majoritate*, *& obedientia*, riſpoſe di nò: *Ad quod breviter reſpondemus*, *quod*, *etſi decens ut illis*, *quantum convenit*, *a te inter alios tibi ſubditos deferatur*, *quos benignitas Apoſtolica collatione ipſius Ordinis honoravit*, *per eam tamen ab obedientia*, *quam alias tibi debent*, *minime abſolvuntur*. Sopito queſto punto, ne fu poſto ſul tavoliere un altro, e fu, ſe l'obbedienza preſervata da Innocenzo III. arrivaſſe a tal ſegno, che, meritando l'ordinato dal Papa d' eſſer ſoſpeſo, o depoſto dall'Ordine conferitogli, ciò poteſſe farſi dal Veſcovo, o apparteneſſe al Papa. La Chioſa, Innocenzo, ed altri appreſſo Giovanni Andrea *ne' ſuoi Comments ſopra il Cap. Per tuas*, *num. 5. de majoritate & obedientia*, inſegnano, non poterſi fare il paſſo dal Veſcovo. Sono di contrario parere l'Abbate *al num.* 2. il Felino *alla col.* 1. ed il Layman *ſopra il citato Capitolo*. E l'Hallier *nella part. 2. ſect. 5. cap. 3. art. 9. §. 1. n. 6.* prende un partito di mezzo; ed è, che il Veſcovo dee fare il Proceſſo, e mandarlo al Papa, acciò eſſo proferiſca la ſentenza ſopra il ſuo Ordinato; così eſigendo l'oſſequio dovuto al Sommo Pontefice. Ciò premeſſo, ſe ſtante la varietà delle opinioni riſpetto a quello, che è ſtato ordinato Diacono, o Prete dal Papa, quando ſi tratta della di lui ſoſpenſione, o depoſizione dall'Ordine ricevuto, taluno richiedeſſe, come debba regolarſi la faccenda, quando il Veſcovo conſecrato dal Papa, meritaſſe d'eſſer ſoſpeſo, o depoſto; ſenza punto eſitare, ciaſcheduno reſponderebbe, appartenere al ſolo Papa il ſoſpendere, o il deporre; eſſendo già ſtabilito ne' ſacri Canoni, e nel ſacro Concilio di Trento *al cap. 8. della Seſſ. 13. de Reform.* che le cauſe de' Veſcovi, nelle quali per la qualità dell' accuſa debbono comparire, ſiano riferite avanti il Papa, e da eſſo terminate, o ſiano ſtati i Veſcovi conſecrati da lui, o da altri per ſua commiſſione. Dee dunque dirſi lo ſteſſo anche nel caſo preſente, cioè eſſere jus privativo del Romano Pontefice il conſecrare, o commettere ad altri la conſecrazione del Veſcovo, o abbia queſti ricevuto il Presbiterato dal Papa, o dal ſuo Ordinario; militando nell'uno, e nell'altro caſo la ſteſſa ragione della legge particolare intermedia, che parla chiaro, e toglie di mezzo tutte le brighe.

§. 19.

Pont. A. XVII

Dichiarazione di quanto il S. Pontefice intende fare intorno alla conſecrazione del Veſcovo di Capo d'Iſtria.

§. 19. Reſtando, come ſi è detto, riſervata al Papa la conſecrazione, da farſi o da eſſo a drittura, o per ſua commiſſione da altri, ci ſembra ch'ella modeſtamente ci richieda, coſa intendiamo di fare della ſua. Al che riſpondiamo, eſſere la noſtra intenzione di farla Noi ſteſſi, ſeguitando l'eſempio della collazione del Diaconato, e Presbiterato, fattale dal Pontefice noſtro Benefattore Benedetto XIII., e per dare un pubblico atteſtato dell' affetto, con cui riſguardiamo la ſua Perſona, ed il ſuo merito, e della memoria, che conſerviamo, dell' amicizia che per Noi profeſſava il ſuo Zio defunto Veſcovo d' Orvieto. Ma, perchè la noſtra podagra può inabilitarci alla lunga funzione, quando ſi faccia da Noi, ſe ciò mai (che Iddio non voglia) ſuccedeſse, vogliamo almeno eſſer preſenti alla funzione, che ſi farà da altri per noſtra eſpreſsa commiſſione.

S'indica il luogo, giorno, e tempo della funzione.

§. 20. Il giorno della funzione ſarà quello dei 28. del meſe corrente, giorno feſtivo de SS. Simone e Giuda; così anche preſcrivendo il Pontificale Romano: *Statuta die conſecrationis, quæ debet eſſe Dominica, vel Natalitium Apoſtolorum, vel etiam feſtiva, ſi Summus Pontifex hoc ſpecialiter indulſerit*. Il luogo e l' ora le ſaranno indicati da Monſignore Reali primo noſtro Maeſtro di Cerimonie. E fatta la conſecrazione, capitando l'occaſione di doverle ſcrivere qualche altra noſtra lettera, le daremo il titolo, non di *Dilecte Fili*, come ora abbiamo fatto, ma di *Venerabilis Frater*, titolo talmente affiſſo al Carattere, che s'imprime nella conſecrazione, che da eſſo non ſono eſcluſi nemmeno i Veſcovi, che per loro diſgrazia l'hanno ricevuto illecitamente, purchè validamente l'abbiano ricevuto. Di ciò abbiamo veduto eſſerſi diſcorſo in una particolare Congregazione *de Propaganda Fide*, tenuta nel giorno 8. di Novembre 1631. in cui fu propoſto il queſito ſopra il titolo, con cui il Papa poteva onorare i Patriarchi, gli Arciveſcovi, ed i Veſcovi ſciſmatici; ed avendo in eſſa il celebre Padra Waddingo, tanto prattico delle Bolle, e Brevi, aſſerito, che, purchè la loro ordinazione ſia ſtata valida, riſpettando i Papi il Carattere in eſſa impreſſo, hanno ſempre mantenuto ad eſſi il titolo *Venerabilis Frater*, così fu riſoluto che ſi faceſſe. E Noi ſteſſi abbiamo veduto, che in alcuni Brevi ſcritti dal Sommo Pontefice Innocenzo XI. a Giovanni Patriarca Aleſſandrino ſciſmatico, ne' quali l'invitava alla ſanta unione, ed in altri ſcritti dal Pontefice Innocenzo XII. all' Arciveſcovo di Etiopia, in cui l'eſortava a ſentire il Padre de Salem coi ſuoi compagni Minori Oſſervanti Riformati, ſopra la bramata unione d'eſſo, e della ſua Nazione colla Chieſa Romana, per la ragione ſopradetta, ſi dà ad eſſi il titolo di *Venerabilis Frater*: oltre molti altri eſempj, che poſſono vederſi nella Raccolta de' Brevi del Pontefice Clemente XI., e particolarmente *al tom.* 1. *pag.* 575., *ed al tom.* 2. *pag.* 135. Terminiamo col darle l' Apoſtolica Benedizione.

Anche ai Veſcovi Sciſmatici è dato dai Papi il titolo di Venerabile Fratello.

Da-

Anno 1756.

De Juſtinopolit. Epiſcopi conſecr. quid peracturus ſit Pontifex, declarat.

§. 19. Cum itaque, uti prædictum eſt, reſervata ſit Pontifici conſecratio, ab ipſomet, vel ab alio ex ejuſdem mandato, peragenda, videris ipſe ex Nobis modeſte ſciſcitari, de tua Conſecratione quid Nobis ſit in animo. Cui quidem interrogationi reſpondemus, propoſitum Nobis eſſe, eamdem per Nos ipſos peragere, ſequendo exemplum factæ tibi collationis Diaconatus & Presbyteratus a Munifico Nobis Pontifice Benedicto XIII., necnon in publicum teſtimonium amoris, quo te, virtutemque tuam complectimur, gratamque memoriam ejus, qua Nos proſequebatur prædefunctus Patruus tuus Urbevetanus Epiſcopus, benevolentiæ. Verum quia, qua ſæpe laboramus, podagra efficere Nos poteſt minus idoneos ſatis prolixæ functioni per Nos obeundæ, ſi id unquam, (quod Deus avertat,) contingeret, præſentes ſaltem adeſſe volumus functioni per alium ex ſpeciali delegatione Noſtra abſolvendæ.

Locus, dies, & hora peragendæ functionis

§. 20. Peragendæ functionis dies erit 28. menſis labentis, dicata celebritati SS. Simeonis & Judæ, ita etiam ſtatuente Pontificali Romano: *Statuta die conſecrationis, quæ debet eſſe Dominica, vel Natalitium Apoſtolorum, vel etiam feſtiva, ſi Summus Pontifex hoc ſpecialiter indulſerit*. Locus, atque hora indicabuntur tibi a Præſule Reali primo Nobis Cæremoniarum Magiſtro. Peracta autem Conſecratione, ſiquæ ſe obtulerit occaſio alias ad te conſcribendi litteras, te non titulo *Dilecte Fili*, veluti nunc, ſed *Venerabilis Frater*, compellabimus, qui quidem titulus adeo inhærens eſt Characteri in Conſecratione impreſſo, ut ne eo quidem careant Epiſcopi, qui Epiſcopalem Characterem illicite, malo eorum fato, dummodo valide receperint. Hac de re actum fuiſſe comperimus in particulari Congregatione de Propaganda Fide, habita 8. Novembris 1631., in qua quæſitum fuit, quo honoris titulo Pontifex appellare poſſet Patriarchas, Archiepiſc. Epiſcopoſque Schiſmaticos; cumque celebris Pater Waddingus adeo Bullarum, Breviumque peritus, aſſeruiſſet, dummodo valida fuiſſet eorum Ordinatio, Pontifices rationem habentes impreſſi per eam Characteris, iiſdem ſemper tribuiſſe titulum *Venerabilis Fratris*, hoc ita ſervandum eſſe, ſtatutum fuit. Ipſique vidimus, in nonnullis Brevibus datis a Summo Pontifice Innocentio XI. ad Joannem Patriarcham Alexandrinum Schiſmaticum, quibus illum ad ſanctam Unionem invitabat, ac in aliis datis ab Innocentio XII. Pontifice ad Archiepiſcopum Æthiopiæ, quibus ipſum hortabatur, ut audiret Patrem de Salem, ejuſque Socios Minores Obſervantes Reformatos, de unione ipſius, univerſæque Nationis ſuæ cum Romana Eccleſia ſecum acturos, ob præadductam rationem, titulum *Venerabilis Fratris* iiſdem attribui: præter complura alia exempla videnda in collatione Brevium Pontificis Clementis XI., & nominatim *t.* 1. *pag.* 575. *& tom.* 2. *pag.* 135. Atque hic Epiſtolæ finem imponimus, Apoſtolicam tibi Benedictionem impertientes.

Titulo Venerab. Fratris, Epiſcopi quoque Schiſm. a Pont. decorant.

Da-

ANNO 1756. Dat. 20. Octobr. 1756. Pont. 16.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 20. Octobris 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

LXV.

CONFIRMATUR

Motus proprius S. Pii V., & Conſtitutio Urbani VIII., contra tondentes monetas aureas & argenteas: necnon Bannimenta & Decreta adverſus falſificantes, alterantes, ac expendentes Cedulas Monti Pietatis, & Menſæ Nummariæ Sancti Spiritus: & pœnæ in illis inflictæ ad omnea Eccleſiaſticas perſonas extenduntur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

SERVUS SERVORUM DEI.

Procem. Pœnales quandoq; leges ampliandas, ſuadet publicum bonum.

AD curam Noſtram pertinere dignoſcimus, pro ea vigilantia, quam rectæ Juſtitiæ in Civitatibus & locis temporali Dominio Noſtro ſubjectis adminiſtrandæ præſtare debemus, omni ſtudio ſatagere, ut meritis juſtiſque pœnis ea præſertim delicta coerceant, quæ humanæ Societatis leges perturbant, & publicæ utilitatis rationibus magnopere officiunt; eumque in finem non modo veteres Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutiones confirmare, atque in uſum & memoriam hominum revocare, verum etiam eaſdem extendere, & ad caſus in ipſis non ſatis expreſſos ampliare non recuſamus, prout labentium temporum & occurrentium cauſarum neceſſitates expoſcere videntur, Noſque ad providum Reipublicæ regimen expedire in Domino judicamus.

Pœnas, in tondentes monetas aureas inflictas, ad tondentes argenteas extendit Pius V.

§. 2. Sane felicis record. Prædeceſſor Noſter S. Pius Papa V. per ſuam Schedulam Motus proprii datam Romæ apud S. Petrum octavo Kal. Novembris Pontificatus ſui anno V. cujus initium eſt: *Cum nil magis*; attendens, quod licet monetarum aurearum tonſoribus ultimi ſupplicii pœna de jure inflicta eſſet, argenteas tamen monetas tondentibus ſatis minor pœna impoſita erat; animoque reputans, pro publici commercii ſubſiſtentia nimis neceſſarium eſſe eodem juris rigore in utroque delicti hujuſmodi genere adverſus delinquentes procedere: ſtatuit atque decrevit, eos, qui argenteas tonderent monetas, ultimi ſupplicii, & ea, qua aurearum tonſores eatenus puniti fuerant, & de jure puniri debebant, pœna puniendos eſſe; volens hujuſmodi Sanctionem ab omnibus Judicibus tam in Urbe, quam alibi in toto Statu Eccleſiaſtico, remotis impedimentis, quæ ipſis a temporalibus Terrarum, Locorum, & Civitatum Dominia objici forſan potuiſſent, debitæ executioni mandari.

Urbanus VIII. Pianæ Sanctioni obnoxios voluit Eccleſ. tam Sæculares quam Regulares intra Ital. & inſulas adjacent.

§. 3. Poſtmodum vero recol. mem. Prædeceſſor pariter Noſter Urbanus Papa VIII. per ſuam perpetuo valituram Conſtitutionem incipientem: *In ſuprema*, datam apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 20. Octobris 1756. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

PONT. A. XVII Dat. 20. Octobre 1756. del Pont. 17.

Dominicæ 1627. Idibus Novembris, Pontificatus ſui anno IV. ejuſmodi ſtatutum, decretum, & voluntatem præfati S. Pii Prædeceſſoris approbavit, confirmavit, & innovavit; ac ad omnes & ſingulas perſonas Eccleſiaſticas, etiam quomodolibet exemptas, tam ſæculares, quam cujuſvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam de neceſſitate exprimendi, necnon Militiarum quarumcumque, etiam Hoſpitalis Sancti Joannis Hieroſolymitani, Regulares, non ſolum in Statu Eccleſiaſtico tunc ſibi & Sedi Apoſtolicæ mediate vel immediate ſubjecto, ſed etiam in omnibus & ſingulis Provinciis, Regnia, Civitatibus, Terris, & Locis, in Italia dumtaxat, exiſtentes, quæ aureas & argenteas monetas tondere, vel alias, ut ibi latius exponitur, circa eas delinquere præſumpſiſſent, extendit & ampliavit; volens ut Eccleſiaſtici hujuſmodi, culpabiles in præmiſſis reperti, prævia degradatione, Curiæ ſæculari puniendi traderentur.

Quos degradandos & brachio Sæculari tradendos decrevit.

§. 4. Cum autem hujuſmodi delicta, perverſis hominum cupiditatibus ſuadentibus, interdum pullulare non deſinant, ac præterea nonnulli perditionis filii ſæpe reperti fuerint, qui majore commercii publici, & privatorum, ſeu etiam Communitatum, & Univerſitatum, ac Locorum Piorum, ipſiuſque forſan Cameræ Apoſtolicæ detrimento, Syngraphas, ſeu Çedulas tam Montis Pietatis & Depoſitorum hujus Noſtræ Almæ Urbis, quam Menſæ Nummariæ Sancti Spiritus, aut falſas conficere, aut genuinas corrumpere & alterare, alii autem, qui eas vel falſas, vel corruptas & alteratas, ſive in Urbe, ſive in aliis Civitatibus & Locis Ditionis Eccleſiaſticæ, ubi nimirum hujuſmodi Syngraphæ liberum obtinent curſum, & non ſecus ac auri & argenti ſignati monetæ, expenduntur, expendere præſumpſerint; & licet adverſus hujuſmodi delinquentes, cujuſcumque ſtatus, ordinis, & conditionis exiſtant, condignæ pœnæ, etiam ultimi ſupplicii, in generalibus Bannimentis, tam per Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper Conſultationibus Negociorum univerſi Status Eccleſiaſtici, quam per pro tempore exiſtentes prædictæ Almæ Urbis Gubernatores ejuſdem S. R. E. Vice Camerarios, ac etiam Cameræ Apoſtolicæ Theſaurarios, Noſtra & Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum auctoritate, editis & promulgatis, aliiſque Pontificiis legibus & Conſtitutionibus, inflictæ, latæ, & decretæ comperiantur; Cum tamen in occurrentibus cauſarum judiciis dubitari contigerit de omnimoda & plenaria hujuſmodi pœnalium ſanctionum extenſione ad perſonas Eccleſiaſticas hujuſmodi delictorum reas compertas, nec ſine ſpeciali definitione Noſtra hujuſmodi dubia ſubmoveri poſſe viſum fuerit:

Pœna ultimi ſupplicii ſæpius quoque decreta in falſantes, ſeu corrumpentes Cedulas Montis Pietatis, vel Banci S. Spiritus eaſque ſcienter expendentes.

Suborta quæſtio, an ſanctionibus hiſce pœnalibus omnimode afficerentur Eccleſ.

§. 5. Idcirco Nos præfatas S. Pii V. & Urbani VIII. Prædeceſſorum leges atque Conſtitutiones contra tondentes monetas au-

reas

Digitized by Google

reas & argenteas, ſeu alias circa eas delinquentes, nec non præmiſſa Bannimenta, aliaque ſtatuta & decreta adverſus ſalſificantes, & alterantes dictornm Montis, & Menſæ Nummariæ Syngraphas, ſeu Cedulas, eaſdemque ſalſas, ſeu alteratas ſcienter expendentes, quarum & quorum tenores præſentibus litteris pro inſertis haberi volumus & decernimus, in omnibus & per omnia approbamus, confirmamus, & innovamus:

Tollitur ſubjiciendo ipſos Eccl. Cedulas hujuſmodi corrumpentes, vel doloſe expendentes, omnibus pœnis in Urbani Conſtit. ſtatutis.

Ac præterea earumdem præſentium tenore, necnon Motu proprio, & certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis Noſtræ plenitudine, prædictam Urbani VIII. Conſtitutionem, quæ incipit: *In ſuprema*, cum omnibus decretis & clauſulis in ea contentis, ad omnes & ſingulas perſonas Eccleſiaſticas, etiam quomodolibet exemptas, tam ſeculares, quam cujuſvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam de neceſſitate exprimendi, necnon Militiarum quarumcumque, etiam Hoſpitalis S. Joannis Hieroſolymitani, Regulares, prædictas Cedulas ſalſificantes, ſeu aliter circa eas, & cum iis, ut infra, delinquentes, expreſſe extendimus & ampliamus; Itaut quicumque, etiam Eccleſiaſtici hujuſmodi, prædictornm Montis Pietatis hujus Almæ Urbis, & Menſæ Nummariæ Sancti Spiritus, Cedulas ſalſificaſſe, nimirum ſalſas ad verarum imitationem & ſimilitudinem confeciſſe, ſeu verss in ſubſtantialibus corrupiſſe, & quoad valorem in quacumque ſumma alteraſſe, quique in hujuſmodi ſalſificatione, ſeu corruptione & alteratione, quolibet modo complices ſuiſſe, nimirum aliqua ratione ea in re doloſe operam præſtitiſſe, etiamſi ſalſificatio, corruptio, alteratio hujuſmodi extra Ditionem Eccleſiaſticam patrata ſuerit, quique demum hujuſmodi Cedulas, ſeu ſalſas, ſeu, ut ſupra, corruptas & alteratas, tam in predicta Urbe, quam in Bononien., Ferrarien., Beneventana, aliiſque Civitatibus, Terris, Oppidis, & Locis Italiæ, Nobis & Sedi Apoſtolicæ prædictæ mediate vel immediate ſubjectis, ſcienter expendiſſe comperti fuerint, iiſdem pœnis, etiam ultimi ſupplicii, quibus tondentes monetas aureas & argenteas, ſeu aliter circa eas delinquentes, juxta præmiſſas S. Pii V. & Urbani VIII. Prædeceſſorum leges & Conſtitutiones ſubjecti ſunt, pariformiter puniantur, & cum effectu ſubjiciantur; & , ſi Eccleſiaſtici fuerint, etiam exempti & privilegiati, ut ſupra, prævia degradatione, Curiæ Sæculari puniendi tradantur.

Prohibit. aliter judicandi.

§. 6. Atque ita, & non aliter, in quibuſvis ejuſdem Urbis, & Ditionibus Eccleſiaſticæ Tribunalibus, ac per quoſcumque Judices in hac materia competentes, etiam ſpecifica & individua mentione dignos, contra delinquentes in præmiſſis, etiam Eccleſiaſticos exemptos, & privilegiatos, nt ſupra, in Judicio confeſſos, ſive legitime convictos, procedi, decerni, judicari, & ſententiari omnino mandamus; ſublata cuilibet aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate; ac irritum & inane decernentes, ſi ſecus ſuper his a quolibet eornm ſcienter vel ignoranter judicari contigerit.

Ampliſſima derog. conerarii

§. 7. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis aliis, etiam Apoſtolicis, & in Generalibus, Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis Conſtitutionibus & Ordinationibus, Privilegiis quoque Indultis, & Litteris Apoſtolicis, præfatis Ordinibus Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, etiam de neceſſitate exprimendis, nec non Militiis quibuſcumque, etiam Hoſpitali Sancti Joannis Hieroſolymitani, & aliis Religioſis ac piis locis, alias conceſſis, ac ſæpius confirmatis & innovatis; ac eorumdem, & quarumvis; etiam Urbis præſatæ, nec non Bononien. Ferrarien. Beneventanæ, aliarumque Ditionis prædictæ Civitatum, Terrarum, Oppidorum, Caſtrorum, & Locorum, ac omnium & qnorumcumque Tribunalium in ipſis conſiſtentium, etiam confirmatione Apoſtolica, ſen quavis alia firmitate roboratis, ſtatutis, reſolutionibus, uſibus, ſtylis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus: Quibus omnibus & ſingulis, eorum omnium tenores pro expreſſis, ac de verbo ad verbum præſentibus inſertis, necnon præſcriptas in ipſis derogationum formas pro plene obſervatis habentes, ad præmiſſorum effectnm dumtaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine præſatis, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac ſufficienter derogatum fore decernimus; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sumpt. fides.

§. 8. Volumus autem, qnod præſentes in Valvis Eccleſiæ Lateranen. Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ac in aliis conſuetis ejuſdem Urbis locis, publicentur & affigantur; & poſtquam ſic affixæ & publicatæ ſuerint, omnes & ſingulos perinde arctent & afficiant, ac ſi unicuique nominatim & perſonaliter intimatæ ſuiſſent.

Sanctio pœnalis.

§. 9. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ approbationis, confirmationis, & innovationis, extenſionis, ampliationis, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 23. Octobris 1756. Pont. 17.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLVI. pridie Kalendas Novembria, Pontificatus Noſtri Anno 17.

J. Card. Pro-Dat.

D. Card. Paſſioneus.

V i s a
De curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

TRÆ-

LXVI. PRÆSCRIBITUR RATIO

Conſtruendi Proceſſus tum ſuper ſtatu Eccleſiarum in partibus infidelium exiſtentium, & Populum fidelem habentium, quarum proviſiones in Congregatione de Propaganda Fide proponuntur; tum ſuper meritis præficiendorum iiſdem Eccleſiis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procem. Provid. Pont. circa ea, quæ a Prædec. ſancita ſunt, pro iis, qui ad paſtorale munus ſunt promovendi.

GRAVISSIMUM Apoſtolicæ procurationis miniſterium, quod a ſupremo Paſtorum Principe Jeſu Chriſto per ineffabilem divinæ bonitatis ſuæ abundantiam imbecillitati Noſtræ impoſitum eſt, & præclara Apoſtolicæ providentiæ ratio a fel. record. Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris inita, ſervata, ac tradita, jure ac merito a Nobis quoque exigunt, ut illa, quæ ipſi Romani Pontifices Prædeceſſores quomodolibet, ac præſertim pro forma ac diſpoſitione promovendorum ad paſtorale Eccleſiarum in infidelium partibus exiſtentium, populumque fidelem habentium regimen ſtatuerunt, ſive nova confirmatione, quo firmius ſubſiſtant, & ſerventur exactius, ſive pro rerum viciſſitudine novis præſcriptionibus, & additamentis indigeant, de novo deinceps approbare, & Apoſtolicæ auctoritatis præſidio, quatenus opus ſit, munire; aliiſque Pontificiæ benignitatis documentis, & ſtatutis ampliare, & augere ſatagamus, & adnitamur.

Conſtit. hac de re edita a Gregorio XIV. atq; etiam inſtruction. ab Urb. VIII. & Clemente XI pro confic. in Promovendos proceſſu evulgatæ.

§. 1. Sane poſt provida, ac ſalutaria decreta Concilii Tridentini ſuper iis, qui ad Cathedrales Eccleſias promoveri deberent, fel. record. Gregorius PP. XIV. Prædeceſſor Noſter, qui dum in minoribus eſſet, eidem Tridentino Concilio interfuerat, ſtatim Apoſtolicas ſuas ſub plumbo expeditas Litteras dedit. In ipſis certe omnia ad hujuſmodi negotium opportuna, ac neceſſaria continentur. Porro, quo clarius ad praxim eadem ab ipſo Gregorio Prædeceſſore ſtatuta reducerentur, juſſu recol. mem. Urbani PP. VIII. itidem Prædeceſſoris Noſtri anno 1627. ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ prodiit in lucem Inſtructio particularis circa conficiendos Proceſſus inquiſitionis in qualitates eorum, qui promovendi ſunt ad regimen Cathedralium, aut aliarum ſuperiorum Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, ad hoc ut in dictis Proceſſibus conficiendis ſerventur Sacri Canones, & Concilia Generalia, præſertim Tridentinum, & Conſtitutio fel. rec. Gregorii PP. XIV. ſuper forma Proceſſuum conficiendorum ſub dat. Idibus Maiis 1591. Pontificatus ſui anno primo. Hanc autem Inſtructionem alia quoque ſubſequuta fuit, quæ in Congregatione particulari nonnullorum Romanæ Curiæ Prælatorum deputata a fel. pariter rec. Clemente PP. XI. itidem Prædeceſſore Noſtro, & de Nobis meritiſſimo, atque in ædibus bon. mem. Joſephi ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Sacripanti tunc temporis Congregationi de Propaganda Fide Præfecti die 9. menſis Octobris anno 1716. habita, maxime vertitur, cum adveniente caſu vacationis, ac proinde proviſionis earum Eccleſiarum, quæ ſunt in partibus infidelium, & nihilominus habent populum fidelem, Proceſſus promovendorum ad hujuſmodi Eccleſias plerumque difficulter in hac alma Urbe Noſtra confici poſſit.

Pro Eccl. quæ ſunt in partib. Infidel. haud facile, quæ in illis inſtr. decreta ſunt, præſtari poſſunt.

§. 2. Verum cum Eccleſiæ, quæ ſunt in partibus infidelium, & populum habent fidelem, proponantur in Congregatione de Propaganda Fide, & conſentaneum ſit, ut quantocius de iiſdem provideatur, ne diutius Paſtore careant cum ſpirituali animarum detrimento; atque etiam cum Proceſſus ſuper ſtatu Eccleſiarum, meritiſque eligendorum, juxta laudatam utramque Inſtructionem, difficulter in Urbe confici poſſint, & experientia compertum ſit, hujuſmodi Proceſſus longius protrahi, ſi alieni Epiſcopo in illis partibus immoranti committantur: eapropter Nos pro Apoſtolica omnium Eccleſiarum ſollicitudine Nobis injecta a Paſtorum Principe Jeſu Chriſto, cujus ſupremas vices in terris plane immerentes gerimus, primum quidem Apoſtolica Auctoritate, tenore præſentium, utramque Inſtructionem tum Urbani, tum Clementis Prædeceſſorum Noſtrorum, quas hiſce præſentibus pro inſertis haberi volumus, confirmamus, atque in iis, quæ infra dicenda ſunt, quatenus adverſentur, & opus ſit, derogamus, & derogatum eſſe ſtatuimus; deinde vero decernimus, & mandamus, ut ad omnes & ſingulos Venerabiles Fratres Antiſtites tranſmittantur Interrogatoria in hiſce Noſtris præſentibus Literis inſerta. Præterea præcipimus, ut reſponſiones ipſi Antiſtites reddant, eaſque ſua manu ſubſcribant, ac proprio ſigillo obſignent. Inſuper jubemus hujuſmodi reſponſiones aſſervari in Archivo ejuſdem Congregationis de Propaganda Fide, ut quoties vacatio alicujus Eccleſiæ contigerit, loco Proceſſus ſuper illius ſtatu, exhibeantur. Denique volumus, ac ſtatuimus, ut cum novus Epiſcopus vel Archiepiſcopus poſſeſſionem Eccleſiæ ſuſceperit, ad ipſum mittantur prædicta Interrogatoria, quibus ut ſupra reſpondebit; ex quo colligi poſſit, utrum ſpatio temporis aliqua mutatio intervenerit.

Eædem Inſtruct. confirm. & approb. ſubjiciuntur tam. quæ loco proceſſus ſtatus haberi debeant, ſuper ſtatu Eccl. in partibus infidel.

Interrogatoria ſuper ſtatu Eccleſiarum Albaniæ, Macedoniæ, Serviæ, Bulgariæ, Perſidis, & Armeniæ.

I. In qua Provincia ſit Civitas &c. cujus ſitus, qualitatis, & magnitudinis ſit; quot conſtetur domibus, & a quibus Chriſtifidelibus inhabitetur; cujus dominio in temporalibus ſubjaceat?

II An in illa Civitate ſit Eccleſia Cathedralis, vel Metropolitana; ſub qua invocatione; cujus ſtructuræ, & qualitatis? aut aliqua reparatione indigeat?

III. Si eſt Eccleſia Archiepiſcopalis, quot Epiſcopos Suffraganeos habeat, & qui ſint?

ſi ve-

PONT. A.XVII ſi vero eſt Epiſcopalis, cui Archiepiſcopo ſit Suffraganea?

IV. An in dicta Eccleſia cura animarum exerceatur; per quem; an ſit in ea Fons Baptiſmalis, ac ſervetur Sacroſancta Euchariſtia publice, an vero privatim cum lampade, nec non olea ſacra cum decentia?

V. An habeat Sacrarium ſufficienter inſtructum cum ſacra ſuppellectili, cæteriſque rebus ad Divinum cultum, & etiam ad Pontificalia exercenda neceſſariis; & Cœmeterium, in quo Catholicorum corpora ſolummodo ſepeliantur.

VI. An ſint in ea Corpora, vel aliquæ inſignes reliquiæ Sanctorum; & quomodo aſſerventur?

VII. An habeat domum pro Archiepiſcopi, vel Epiſcopi habitatione, ubi, & qualem, quantum diſtet ab Eccleſia; & an reparatione indigeat?

VIII. Qui ſit verus valor reddituum menſæ Archiepiſcopalis, vel Epiſcopalis; ad quam ſummam annuatim aſcendant, & in quibus conſiſtant?

IX. Quot exiſtant in illa Civitate Eccleſiæ Parochiales; & an unaquæque habeat Fontem Baptiſmalem; quot item in illa exiſtant Beneficia Eccleſiaſtica, legata pia, & Confraternitates? Quinam ibi ſint Regulares, & an Conventus formatos habeant, aut Hoſpitia?

X. Quantum ſit ampla Diœceſis; quot, & quæ loca amplectatur; & quot in ſingulis locis exiſtant familiæ Catholicæ?

XI. An, & quantum, Catholicæ Religionis exercitium, Sacramentorum adminiſtratio, divinique verbi prædicatio a Gubernatoribus infidelibus permittatur?

XII. Quot Sacerdotes ſeculares indigenæ, & exteri ſint in Diœceſi; & quot Clerici ſint ſtudiorum cauſa in aliquo Collegio, vel Seminario?

XIII. An ſit magiſter aliquis, qui juventutem in literis, & rudimentis fidei inſtituat.

Interrogatoria ſuper ſtatu Eccleſiarum Maris Ægei.

I. In qua Provincia ſit Civitas &c.; ejus ſitus, qualitatis, & magnitudinis ſit; quot conſtetur domibus; & a quibus Chriſtifidelibus inhabitetur; cujus dominio in temporalibus ſubjaceat?

II. An in illa Civitate ſit Eccleſia Cathedralis, vel Metropolitana; ſub qua invocatione, cujus ſtructuræ, & qualitatis; aut aliqua reparatione indigeat?

III. Si eſt Eccleſia Archiepiſcopalis, quot Epiſcopos Suffraganeos habeat, & qui ſint; ſi vero eſt Epiſcopalis, cui Arciepiſcopo ſit Suffraganea?

IV. Quot, & quales ſint in dicta Eccleſia Dignitates, Canonicatus, & alia Beneficia Eccleſiaſtica; quis ſit numerus omnium Presbyterorum, & Clericorum inibi in Divinis inſervientium; quæ ſi Dignitas major poſt Pontificalem; quales ſint redditus Dignitatum, Canonicatuum, & aliorum Beneficiorum; & an adſint præbenda Theologalis, & Pœnitentiaria?

V. An in ea cura animarum exerceatur; per quem; an ſit in ea Fons Baptiſmalis?

ANNO 1757.

VI. An habeat Sacrarium ſufficienter inſtructum ſacra ſupellectili, cæteriſque rebus ad Divinum cultum, & etiam ad Pontificalia exercenda neceſſariis, Chorum, Organum, campanile cum Campanis, & Cœmeterium?

VII. An ſint in ea Corpora, vel aliquæ inſignes reliquiæ Sanctorum; & quomodo aſſerventur?

VIII. An habeat domum pro Archiepiſcopi, vel Epiſcopi habitatione, ubi, & qualem; quantum diſtet ab Eccleſia; & an reparatione indigeat?

IX. Qui ſit verus valor reddituum menſæ Archiepiſcopalis, vel Epiſcopalis; ad quam ſummam annuatim aſcendant; in quibus conſiſtant?

X. Quot exiſtant in illa Civitate Eccleſiæ Parochiales; & an unaquæque habeat Fontem Baptiſmalem; quot Monaſteria virorum, & mulierum; quot Confraternitates, & Hoſpitalia; & an ibi ſit Mons Pietatis?

XI. Quantum ſit ampla Diœceſis; quot, & quæ loca amplectatur; quot in ſingulis locis exiſtant familiæ Catholicæ; an, & quantum, Catholicæ Religionis exercitium, Sacramentorum adminiſtratio, Divinique verbi prædicatio a Gubernatoribus infidelibus permittatur?

XII. Quot Sacerdotes ſeculares indigenæ, & exteri, ſint in Diœceſi; & quot Clerici ſint ſtudiorum cauſa in aliquo Collegio, vel Seminario?

XIII. An ſit magiſter aliquis, qui juventutem in literis, & rudimentis fidei inſtituat?

Quid in proceſſu ſuper qualitatibus promovendi ſervandum ſit, præſcribitur.

§. 3. Qui ad hujuſmodi Eccleſias promovendi ſunt, ſi Romæ adfuerint, vel in Italia; Proceſſus ſuper qualitate perſonæ conficiatur: Si vero extra Italiam morentur, ac duo teſtes in Urbe ſint, qui poſſint de illis ferre teſtimonium, tunc idem Proceſſus ſuper qualitate perſonæ minime prætermittatur. Quod ſi prædicti teſtes non adſint, tunc ſufficiens habeatur judicium ejuſdem Congregationis, quæ illum a Summo Pontifice eligendum conſuluit.

Interrogatoria ſuper qualitatibus Promovendi.

I. An cognoſcat promovendum, quomodo, a quo tempore citra: an is ſit ejuſdem promovendi conſanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, æmulus, vel odioſus?

II. An ſciat, in qua Civitate, vel loco, & Diœceſi, promovendus ſit natus; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

III. An ſciat, ipſum eſſe natum ex legitimo matrimonio, atque honeſtis, & Catholicis parentibus: & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

IV. An ſciat cujus ætatis ſit, præſertim an expleverit annum trigeſimum, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

V. An ſciat, eum eſſe in ſacris ordinibus conſtitutum; quibus, a quo tempore citra, præſertim an ante ſex menſes; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

VI. An ſciat, eum eſſe in Eccleſiaſticis functionibus, & in exercitio ordinum ſuſceptorum diu verſatum, in ſuſceptione Sacramentorum frequentem, & devotum; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

VII. An ſciat, eum ſemper Catholice vixiſſe, & in fidei puritate permanſiſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

VIII. An ſciat, eum præditum eſſe innocentia vitæ, boniſque moribus, & an ſit bonæ converſationis, & famæ: & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

IX. An ſciat, eum eſſe virum gravem, & prudentem, & uſu rerum præſtantem; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

X. An ſciat, eum aliquo gradu in Jure Canonico, vel in ſacra Theologia inſignitum eſſe; quibus in locis; quanto tempore; & quo fructu ipſi Theologiæ, vel Juri Canonico operam dederit; & an vere ea doctrina polleat, quæ in Epiſcopo requiritur, ad hoc, ut poſſit alios docere; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

XI. An ſciat, eum aliquo munere aliquando functum eſſe, vel circa curam animarum, aut regimen alterius Eccleſiæ ſe exercuiſſe; & quomodo in eis ſe geſſerit, tam quoad doctrinam, quam quoad prudentiam, integritatem, & mores; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

XII. An ſciat, eum aliquando publicum aliquod ſcandalum dediſſe circa fidem, mores, ſive doctrinam; vel aliquo corporis, aut animi vitio, aliove Canonico impedimento teneri, quominus poſſit ad Eccleſiam Cathedralem promoveri; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

XIII. An eum idoneum eſſe exiſtimet ad bene regendam Eccleſiam Cathedralem, & præſertim eam, ad quam ipſe eſt promovendus; an dignum, qui ad illam promoveatur; & an ipſius promotionem eidem Eccleſiæ utilem, & proficuam futuram eſſe cenſeat; & quare ita exiſtimet?

Quid in Epiſc. ab una ad aliam Eccl. transfer.

§. 4. *Si* quis Epiſcopus ab una Eccleſia ad aliam transferendus ſit, tunc obſerventur ea omnia, quæ num. 1. decernuntur, quoad Proceſſum ſuper ſtatu Eccleſiæ; pro altero vero, qui conficiendus erit ſuper qualitate trasferendi, ea ſerventur, quæ num. 2. præſcribuntur.

Interrogatoria ſuper qualitate Epiſcopi ad alteram Eccleſiam transferendi.

I. An teſtis cognoſcat Epiſcopum transferendum; quomodo, & a quo tempore citra; an ſit ipſius conſanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, inimicus, æmulus, vel odioſus?

II. An ſciat, ipſum conſecrationis munus ſuſcepiſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

III. An ſciat, per quot annos fuerit Epiſcopus illius Eccleſiæ; & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

IV. An ſciat, eum in ſua Eccleſia, & Diœceſi aſſidue reſediſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

V. An ſciat, eum diligenter ſæpedictam ſuam Eccleſiam, & Diœceſim viſitaſſe, opportune omnibus neceſſitatibus occurriſſe, & providiſſe; ejuſque decreta, & mandata debitæ exequutioni demandari curaſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

VI. An ſciat, eum ſæpe ſolemniter celebraſſe; Ordinationes juxta neceſſitatum exigentiam habuiſſe; Confirmationis Sacramentum adminiſtraſſe; cæteraque Pontificalia exercuiſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

VII. An ſciat, eum pietatis, caritatis, & prudentiæ in gubernando ſpeciem dediſſe, ac verbo, & exemplo profeciſſe; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

VIII. An ſciat, eum prudenter ubilibet, & diligenter ſe geſſiſſe in defendendis, conſervandis, & augendis jurisdictionibus ſpirituali, & temporali, juribus, ac bonis omnibus ſuæ Eccleſiæ; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

IX. An ſciat, vere ea doctrina ipſum ad præſens pollere, quæ in Epiſcopo requiritur, ad hoc, ut poſſit alios docere; & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

X. An dignum eum exiſtimet, qui transferatur ad Eccleſiam N.; & an cenſeat, ejus translationem fore ipſi Eccleſiæ N. utilem, & proficuam; & quare ita exiſtimet, & cenſeat?

Quid demum in Vicariis Apoſtol. charact. Epiſcop. inſignitis?

§. 5. Denique cum pro Vicariis Apoſtolicis titulo, & charactere Epiſcopali inſignitis nullus Proceſſus conficiatur ſuper ſtatu Eccleſiæ; attamen ſi in Urbe, vel in Italia commemorentur, ſin autem extra Urbem, & Italiam extiterint, ac duo teſtes in Urbe reperiantur, qui teſtimonium ferre poſſint, tunc fiat Proceſſus ſuper qualitate perſonæ. Proceſſus vero in hac alma Urbe Noſtra conficiendi omnino conficiantur coram Noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis Auditore. Quod ſi etiam teſtes deficiant, ſufficiens habeatur judicium ejuſdem Congregationis, quæ illum a Summo Pontifice eligendum conſulet.

Firmitati præmiſſorum conſulitur.

§. 6. Omnia itaque, & ſingula a Nobis, ut præmittitur, præſcripta, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, approbamus, & confirmamus; illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus: ſalva tamen ſemper auctoritate memoratæ Congregationis de Propaganda Fide. Decernentes, præſentes Literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper firma, valida, & efficacia exiſtere, & fore; ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter obſervari debere: ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, & quoſvis alios quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, & quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, & quibuſcumque Decretis in genere, vel in ſpecie, aut alias in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 7.

Pont. A. XVII. Sumpt. fides.

§. 7. Volumus autem, ut earumdem præſentium Litterarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu Præfecti, & Secretarii præfatæ Congregationis ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem Congregationis munitis, eadem prorſus fides habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. die 18. Januarii 1757. Pont. 17.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 18. Januarii MDCCLVII. Pontificatus Noſtri anno decimoſeptimo.

Cajetanus Amatus.

LXVII.

CONFIRMATUR

Decretum Congregationis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium univerſali adverſus hæreticam pravitatem Inquiſitioni Præpoſitorum, coram Sanctitate Sua habitæ, pro tollendis conciliandiſque diſſidiis & controverſiis, inter nonnullos Antiſtites Indiarum Occidentalium, & Miſſionarios Societatis Jeſu, exortis, ſuper conceſſione Diſpenſationum Matrimonialium, juxla facultates ab Apoſtolica Sede utriuſque concedi ſolitas.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Cath. Regis ſtud. pro tollendis diſſidiis inter Miſſionarios Soc. Jeſu, & Ordin. locorum in Indiis circa diſpenſationes, quoad impedim. Matrim. excitatis.

CUM Venerabilis Frater Noſter Joachimus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Portocarrero nuncupatus Epiſcopus Sabinenſis, nomine Cariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Ferdinandi Hiſpaniarum Regis Catholici, cujus regiis negotiis apud Nos & Apoſtolicam Sedem agendis præeſt, Nobis expoſuerit, obortis quibuſdam dubiis circa facultates concedendi Diſpenſationes Matrimoniales, quibus Dilecti Filii Presbyteri Societatis Jeſu, Miſſionarii per Indias Orientales & Occidentales conſtituti, ex Apoſtolicæ Sedis Indultis gaudere dicuntur, & circa hujuſmodi facultatum uſum & exercitium; ad removendas diſſenſiones inter eoſdem Presbyteros Miſſionarios, & Ordinarios locorum, ſedandoſque conſcientiarum & animorum motus, Noſtram ejuſdemque Apoſtolicæ Sedis definitionem magnopere exoptari; cumque, præter urgens paſtoralis curæ & ſollicitudinis debitum, quo ad hujus præſertim generis officia impellimur, gratiſſimum Nobis accidat juſtis ſemper & æquis præfati Catholici Regis votis obſecundare; ſtatim propoſitæ materiæ diſcuſſionem demandavimus Congregationi Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, in rebus Fidei, aliiſque Sancti Officii nuncupati negotiis Generalium Inquiſitorum; haud tamen propterea refugientes laborem ſtudiumque ſingula per Nos ipſos inſpiciendi atque diſcutiendi. Itaque coacta coram Nobis die 29. Julii elapſi anni 1756. prædictorum Cardinalium Congregatione, auditis etiam prius

Libentiſſime a Pontifice præſtita ad hoc negotium opera, coacta coram ſe Cong. Card. S. Officii.

Anno 1757.

Conſultoribus, tum Sacræ Theologiæ Magiſtris, tum Canonici Juris Peritis, captæ editæque fuerunt ſequentes reſolutiones, diſtinctim expreſſæ in infraſcripto Decreto, quod ipſi jam tum approbavimus & confirmavimus, cujuſque tenor talis eſt, videlicet:

Hoc editum ab ea decretum.

D E C R E T U M.

CUM olim R. P. Ignatius de Padilla, quo tempore Civitati Sancti Dominici in Inſula Hiſpaniola Indiarum Occidentalium præerat Archiepiſcopus, complures excitaſſet controverſias adverſus Presbyteros Societatis Jeſu, circa Diſpenſationes Matrimoniales, quibus nimirum ipſi, in vim ſpecialium facultatum ſibi, ut aſſerebant, competentium, cum Neophytis Indiarum Orientalium & Occidentalium, ſuper impedimentis Matrimonii dirimentibus, & antea diſdiſpenſaverant, & adhuc diſpenſare pergebant; cumque ſubinde R. P. Joſeph Moreno Curiel, qui, poſtquam præfatus R. P. Ignatius ad Eccleſiam Jucatanenſem in Indiis Occidentalibus Hiſpanicis ſitam translatus fuit, eidem in Archiepiſcopatu Sancti Dominici ſucceſſit, illius actionem ea de re ſtudiumque proſequutus fuerit; ut hujuſmodi controverſiis quantocitius finis imponatur, infraſcripta dubia propoſita, diſcuſſa, & dirempta ſunt a Sanctiſſimo D. N. Benedicto PP. XIV. feliciter regnante, audita prius ſententia & conſilio Reverendiſſimorum DD. Cardinalium Generalium Inquiſitorum in Congregatione coram Sanctitate Sua habita die 29. Julii anni 1756.

Occaſio obortæ controv. recenſet.

Dubia autem propoſita ſunt, quæ ſequuntur: Primum, an facultates in Apoſtolicis Brevis conceſſæ Presbyteris Societatis Jeſu, qui Miſſionariorum munus per Indias exercent, atque illæ potiſſimum, quæ Matrimoniales Diſpenſationes reſpiciunt, ad eas Provincias protendantur & loca, quæ pluribus abhinc annis ad S. Cathol. Religionem redacta ſunt, in quibus reperiuntur Infideles aliunde profecti, & ultro Chriſti Fidem amplexi; adeo ut Miſſionarii operam ſtudiumque ſuum impendant, non quidem in iis ad Sanctam Religionem convertendis, ſed tantummodo in iiſdem Chriſtianæ Doctrinæ inſtitutionibus, rectiſque moribus informandis.

Dubia propoſita in Congr.

Secundum: quatenus memoratæ facultates ad hujuſmodi Regiones protendantur, ac præſertim facultas concedendi Diſpenſationes quod prædictorum Matrimonia exerceri valeat; an id ita accipiendum, ſit, ut conceſſa dicatur auctoritas diſpenſandi ſuper impedimentis publicis pro foro externo, tum ante tum poſt contractum Matrimonium.

Tertium: an poſita extenſione facultatum ad publica quoque impedimenta pro foro externo, & in caſibus contrahendi, æque ac jam contracti, Matrimonii, hujuſmodi facultatibus uti poſſint Miſſionarii per ea loca, in quibus Epiſcopus Diœceſanus eaſdem obtinet facultates ſibi ab Apoſtolica Sede peculiaribus Indultis conceſſas.

Quartum: etſi poſſent Miſſionarii Diſpenſationes concedere, ſuiſque uti facultatibus

R r ii etiam

Google

etiam pro ſoro externo, an tamen id ipſis præſtare liceat ſine prævia ſummaria Informatione, coram Notario, locique Vicario capta, ad comprobandas diſpenſationis cauſas, & impedimentorum qualitates; an potius ſatis ad id habenda ſit verbalis & extrajudicialis inſtructio ſeu informatio.

Quintum: an, quatenus hujuſmodi facultates conceſſæ tantummodo dignoſcantur Miſſionariis adlaborantibus pro converſione Infidelium, & non aliis; revalidanda ſint Matrimonia celebrata in vim diſpenſationum, quas pro exteriori ſoro indulſiſſent Miſſionarii illi, qui in tradendis Fidei rudimentis, informandiſque moribus ſolummodo exercentur.

Nonnulla ad rectam dubiorum reſolutionem expendenda præmittuntur.

Priuſquam vero ad propoſitorum dubiorum deciſionem procedatur, ſummatim recenſenda ſunt, ea, quæ pertinent ad facultates, quæ Presbyteris e Societate Jeſu Miſſionariis, cum pro Orientalibus, tum pro Occidentalibus Indiis, peculiaribus Apoſtolicis Brevibus tribuuntur; exinde enim pendet juſta dubiorum reſolutio. Utque res ordine procedat, primo exponetur ſumma memoratarum facultatum, quoad impedimenta Matrimonii, deinde expendetur conceſſum jus ipſis facultatibus utendi, tam in interiori, quam in exteriori ſoro, tertio indicabuntur perſonæ, cum quibus diſpenſare poſſunt Miſſionarii; quarto recenſebuntur loca; in quibus integrum ipſis eſt præfatis facultatibus uti; quinto denique attingentur quæcumque ad rectum diſpenſationum uſum conferre poſſunt; atque hæc omnia deſumentur ex conceſſionum Brevibus, a ſuperioribus Romanis Pontificibus, atque etiam a Sanctiſſimo Domino Noſtro feliciter regnante expeditis.

Et primo, quæ vis inſit facultatib. diſpenſandi conceſſis Miſſionariis Soc. Jeſu.

Ducto itaque initio; juxta præſtitutam methodum, ab ipſa vi atque ſubſtantia facultatum quoad impedimenta Matrimonii conceſſarum; quum olim facultas ampliſſime protenderetur ad omnia impedimenta, ſive gradus, non vetitos jure Divino, ea in ſubſequentibus Pontificiis Brevibus nonnibil cohibita fuiſſe dignoſcitur: prohibentur namque modo Miſſionarii diſpenſare *in primo Conſanguinitatis vel Affinitatis gradu* (*A*): excepto tantum *primo gradu, etiam rectæ lineæ, affinitatis, ex illicita tamen copula reſultatis*, (*B*). Atque hæc quidem omnia, ad hoc ut *Fideles Matrimonium inter ſe contrahere, ſeu in eo etiam ſcienter contracto remanere poſſint* (*C*): Quibus verbis tam inita, quam ineunda Matrimonia comprehenduntur.

Qualis eſſe debeat earum uſus quoad internum extern. forum.

Proximum eſt, ut de præfatarum facultatum uſu, quoad internum externumve forum videatur. Licet autem facultates in prioribus indultis conceſſæ, ad forum conſcientiæ reſtrictæ eſſent, in poſterioribus tamen conceſſionibus ad externum quoque forum ampliatæ conſpiciuntur; ea tamen lege adjecta, ut quibus in locis reperiuntur Ordinarii eaſdem habentes facultates, ab Apoſtolica Sede ſibi de more conceſſas, vel abſunt ducentis ſaltem paſſuum millibus, nequeant Sociatatis Miſſionarii ſuis uti facultatibus pro ſoro externo. Ordinariis etenim reſervata eſt privativa facultas diſpenſandi in exteriori ſeu judiciali ſoro; neque datum eſt miſſionariis, ut diſpenſationes ejuſmodi indulgere, conceſſiſque ſibi pro ſoro externo facultatibus uti valeant, præterquam in iis locis, in quibus nulli adſunt Ordinarii, Epiſcopi nimirum, ſeu eorum Vicarii; vel, ſi qui exiſtunt, ultra duas dietas, non minus ducentis paſſuum millibus inde abſunt; aut ſi præſentes adſunt, vel parum diſtant, non tamen a Sede Apoſtolica impetrarunt facultativa diſpenſandi indulta, quæ Patribus Miſſionariis conceſſa reperiuntur (*D*). Ad forum porro conſcientiæ tantum ſemper cohibita apparet tributa facultas diſpenſandi *in primo gradu rectæ lineæ affinitatis ex copula illicita reſultantis*, ſuper quo impedimento diſpenſare permittuntur *in occultis, & in ſoro conſcientia tantum, ac urgentibus juſtis cauſis* (*E*).

Cum quibus perſonis diſpenſare poſſint.

Hinc tranſeundo ad perſonas, cum quibus Miſſionarii, ſive pro conſcientiæ, ſive pro judiciali ſoro, juxta præmiſſa, diſpenſare poſſunt; Neophyti quidem hi ſunt. Neophytorum autem appellatione, ſecundum editas & a Summis Pontificibus approbatas reſolutiones, non ſolum intelliguntur ii, qui paulo ante Baptiſmum ſuſceperunt, ſed etiam eorum filii, quamvis in infantia baptizati fuerint; ac inſuper ii, qui ex Indo Neophyto, & ex Muliere Europæa, vel ex Europæo Viro, & Indica Muliere ſunt progeniti, ideoque *mixti* ſeu *miſtitii* vocitantur. Atque hæ ſunt omnino perſonæ, cum quibus diſpenſare poſſunt Miſſionarii (*F*): interdicta ipſis quacumque facultate diſpenſandi cum *Quarteronibus* & cum *Pucuellibus*; cum iis nimirum, qui vel pro una tantum parte ducunt originem ab indis Neophytis, ideoque dicuntur *Quarterones*; vel per Proavum, aut Proaviam dumtaxat ab Indis Neophytis trahunt originem, proindeque *Pucuelles* appellantur; quum hi Neophytorum nomine ſeu appellatione contineri non poſſint, ac conſequenter nequeant Miſſionarii cum illis, ſive in ſoro conſcientiæ, ſive in ſoro judiciali, ſuper Matrimonii impedimentis diſpenſare: Eorum enim facultas cohibita eſt ad Neophytos; quorum nomine veniunt tantummodo ii, qui fuerunt ſuperius deſignati (*G*).

Loca, in quibus diſpenſandi facultate uti poſſunt.

Quod ſpectat ad loca, in quibus Miſſionarii præfatis diſpenſandi facultatibus, ut ſupra, uti poſſunt, ſatis perſpicua res eſt, quum Indulta ipſis conceſſa, utriuſque, Orientalis nempe, & Occidentalis, Indiæ partes, ſeu Provincias, aliaſque Maris Oceani Regiones, diſerte complectantur (*H*).

Juſta debet ſubeſſe cauſa diſpenſationis, & omnia gratis expedienda.

Quare nil aliud reliquum eſt, quam ut ea tradantur, quæ ad rectum probatumque Diſpenſationum uſum conferre poſſunt. In quo ſane, præter exactam obſervationem eorum, quæ ſuperius adnotata ſunt, duæ potiſſimum generales regulæ ſervari debent: prima nimirum, ut in omni Diſpenſatione juſta adſit illius concedendæ cauſa; altera, ut tunc etiam, quum pro exteriori ſoro conceditur Diſpenſatio, nihil plane recipiatur, ſed omnia gratis fiant (*I*). Quamvis autem in Brevibus facultativis, quæ olim tradi ſolebant Epiſcopis & Ordinariis prælatarum Regionum, pro Diſpenſationibus ſuper impedimentis Matrimonialibus in ſoro

in-

Digitized by Google

PONT. A.XVII

interno externoque concedendis, junctum iis legeretur, ut in Diſpenſationibus pro ſoro externo indulgendis, Miſſioo ariorum cooſilium exquirerent, quoties hi tam longe non abeſſent, ut id ſine magno incommodo præſtari non poſſet: cum tamen Epiſcopi ſubinde petiiſſeot ſe levari hoc onere, quod etſi alias poterat opportunum videri, nunc quidem temporis nonniſi ad ſerendas diſcordias aptum dignoſcebatur; ut omnis diſſidiorum & offenſionum inter Ordinarios locorum, & Miſſionarios occaſio ſubmoveretur, plena libertas iiſdem Ordinariis relicta eſt diſpenſandi etiam in ſoro externo, ſublato penitus onere memoratum antea conſilium requirendi (*K*).

Ordinarii locorum in diſpenſationib. conced. non tenentur Miſſion. conſilium exquirer.

Præterea cum Epiſcoporum arbitrio concredita reperiatur facultas ſubdelegandi idoneos probatoſque Sacerdotes, qui pro ipſis Epiſcopis ſubdelegantibus, io remotibus Diœceſum locis, Diſpenſationes concedaot pro exteriori ſeu judiciali ſoro (*L*); ad conſovendam eo magis ioter Epiſcopos & Miſſionarios animorum conſeoſionem, ſtatutum eſt, ut, ſi pro iis locis nulli deputati reperiantur Vicarii, vel abſint ſpatio ducentorum milliariorum, non poſſint ab Epiſcopis alii ſubdelegari Sacerdotes, quam qui ab Apoſtolica Sede habent diſpenſandi facultatem; hi autem ſoli cooſueverunt eſſe Miſſionarii.

In quo caſu teneantur Epiſcopi ſubdeleg. Miſſion. pro elargiendis diſpenſat.

Denique ad rectum uſum ſacultatum diſpenſandi, adootaſſe juvabit, ſacultatem diſpenſandi in foro conſcientiæ perpetuo conceſſam eſſe; eam vero, quæ ad forum judiciale ſpectat, intra viginti annorum curriculum eſſe cohibitam (*M*). Cumqoe juxta receptam praxim, ſoleat hujuſce ſacultatis coofirmatio indulgeri, omnino neceſſe eſt, ut Miſſionarii hac in re ſibi provide conſulaot, ooo redigentes ad ſuprema propemodum ſtatuti termini momenta cogitationem & curam petendæ confirmationis; ne periculum ſubeant, vel nullitatis actus, ſi quid efficiant poſt elapſum ſacultatum terminum, vel ſraudandi pauperes Chriſtifideles opportunis malorum remediis, quatenus eo deveniant, ut hujuſmodi ſacultatibus amplius uti non valeant. Hæc ſunt, quæ in Apoſtolicis Conſtitutionibus San. Mem. Pii IV. Pont. Max. aliorumque ipſius Succeſſorum, & in Pontificiis Brevibus Clementis IX. Alexandri VIII. Clementis XI. Clemeotis XII., & Sanctiſſimi Domioi Noſtri BENEDICTI XIV. ſeliciter Regnantis, contincotur; quibuſque, ut par eſt, obſervatis ac reſpective perpeoſis, non ſolum omnes ſubmoventur controverſiæ, verum etiam facilis evadit & obvia reſponſio ad Dubia, quæ ad Sacram Congregationem examioanda ac dirimenda tranſmiſſa ſueruot.

Quamdiu facultas diſpenſandi in Miſſion. duret.

Reſponſa ad propoſita dubia

Primo itaque Dubio, quo quæritur, an facultates conceſſæ Presbyteris Societatis Jeſu Miſſionariorum munus per Indias obeuntibus, & nomio atim illæ, quæ Diſpenſationes Matrimoniales reſpiciunt, ad ea protendaotur loca & provincias, in quibus non alii reperiuntur Ioſideles, quam qui aliunde venerunt, Chriſtique fidem ultro amplexi ſunt; affirmativum redditur reſpooſum, ad formam tamen Brevium, & Cooſtitutionum Apoſtol. quæ ſuperius indicatæ fuerunt.

ANNO 1757.

Secundo itidem Dubio, quo quæritur, an quateous ſacultates ad memorata quoque loca protendantur, eædem comprehendant Diſpenſationes Matrimoniales ſuper impedimentis publicis, pro ſoro exteroo, tam ante, quam poſt contractum Matrimonium, concedendas; affirmative reſpondetur, juxta tameo diſpoſita io Apoſtolicis Brevibus ſuperius indicatis.

Tertio Dubio, quo exquiritur, an Miſſionarii præſatis ſacultatibus uti poſſint in iis locis, in quibus Diœceſani Epiſcopi ſimiles obtineot facultates: reſpondetur, poſſe eos uti memoratis ſacultatibus, pro ſoro externo, tam io Matrimoniis contractis, quam in contrahendis diſpenſando, in iis tameo locis, in quibus non exiſtunt Ordioarii ſimilibus ſacultatibus inſtructi, vel abſunt ultra duas Dietas, ooo mious ducentis millibus paſſuum, juxta id, quod itidem in Brevibus & Conſtitutionibus Apoſtolicis cautum reperitur.

Quarto, quo definiendum proponitur, num in iis caſibus, in quibus poſſunt Miſſionarii diſpeoſare in judiciali ſoro, hoc ipſis præſtare liceat ſine prævia ſummaria ioſormatione coram Notario & Vicario loci capta, ad comprobandam Diſpenſationis cauſam & impedimenti qualitatem, vel potius ſufficere dicenda ſit verbalis & extrajudicialis inſormatio: reſponſum eſt, nihil eſſe inoovandum: & quooiam ſuperioribus temporibus ſufficiens viſa eſt moralis certitudo tum cauſæ diſpenſandi, tum obſtantis impedimenti, quantumvis judicialibus documentis ooo innixa, ſatius eſſe, ut eadem methodus in ſuturum quoque tempus retineatur.

Ad quintum denique Dubium, reſpicieos convalidationem Matrimoniorum, de qua quærebatur ſub hypotheſi eorum nullitatis, deſumptæ ex deſectu ſacultatum in iis, qui Diſpenſationes conceſſerunt ad ea Matrimonia ineunda: quom ex data ſuperius reſponſione ad primum dubium ſatis deprehendere licuerit hujuſmodi poſitionem, ſeu hypotheſim non ſubſiſtere, nullus relinquitur reſpondendi locus.

Hæc itaque ſunt reſpooſa data, ſeu reſolutiones captæ io Congregatione Reverendiſſimorum S. R. E. Cardinalium adverſus hæreticam pravitatem Generalium Inquiſitorum habita coram Sanctiſſimo Domioo Noſtro BENEDICTO PP. XIV., quas Sanctitas Sua, prævio maturo examine, approbavit & confirmavit: volens eaſdem, ad majorem ſolemnitatem, Apoſtolicis literis in ſorma Brevis roborari: præcipienſque, ut, quoties caſus confirmandi hujuſmodi ſacultates obvenerit, impoſterum confirmatio non concedatur, niſi præmiſſa ſeria adnotatione temporis, quo indultum aotea conceſſum fuerat, ut ita depreheodatur, an conſtitutus io eo termious ſit elapſus, exindeque valeat hac ſuper re opportune provideri: Ac denique iojungens omnibus Miniſtris ſeu Officialibus utriuſque Secretariæ, videlicet Brevium Secretorum, & Congregationis de Propaganda Fide, ut ſive nova fiat conceſſio, ſive confirmatio ſacultatum jampridem obteotarum indulgeatur Miſſionariis Societatis Jeſu, tam conceſſio, quam confirmatio,

A Pont. approbantur.

ANNO 1757. tio, ad normam eorum, quæ præſenti Decreto expoſita ſunt, atque ſtatuta, in omnibus & per omnia redigantur & conformentur.

Monumenta, quibus innixa ſunt ea, quæ in ſupradicto Decreto Sanctiſſimi D. N. BENEDICTI Papæ XIV. ſtatuuntur.

(*A*) *IN quocunque, ſeu quibuſvis, non tamen in primo, Conſanguinitatis vel Affinitatis gradibus*: Ita legitur in Brevi San. Mem. Alexandri PP. VIII. quod Incipit: *Animarum ſaluti*: quod eſt 14. in ordine Tom. IX. noviſſimi Bullarii Romæ impreſſi §. 9.

(*B*) *In primo gradu etiam rectæ lineæ ex copula illicita reſultantis*: Hæc ſunt verba Brevis San. Mem. Clementis PP. XII. quod incipit: *Cum dudum*: & eſt 142. in ordine, Tom. XIV. citati Bullarii §. 2.

(*C*) *Ut Matrimonium inter ſe contrahere, ſeu in eo etiam ſcienter contracto remanere valeant*: Ita legitur in Brevibus Summorum Pontificum Alexandri VIII. Clementis XII. & aliorum.

(*D*) *Præterea ejuſdem Societatis Jeſu Provincialibus, vel ab eis deputandis Presbyteris, cum Neophytis Provinciarum utriuſque Indiæ, aliarumque Maris Oceani Regionum, in quibus inter Infideles Fideles exiſtunt, & non adſunt Ordinarii ſimilem facultatem habentes, vel ultra duas dietas exiſtunt, in quocumque, ſeu quibuſvis, non tamen in primo, Conſanguinitatis, vel Affinitatis gradibus, vel alias, conjunctis, ſeu ſe attinentibus, ut Matrimonium inter ſe contrahere, ſeu in eo etiam ſcienter contracto remanere valeant, in foro conſcientiæ tantum, gratis tamen diſpenſandi; & inſuper ibidem, locorum Ordinariis &c. etiam in Judiciali foro: in reliquis autem Provinciis præfatis; Ordinariorum præſentia deſtitutis, vel ab eis ultra duas dietas prædictas, non minus ducentis millibus paſſuum remotis, Provincialibus & Deputatis Presbyteris prædictis cum eiſdem Neophytis, non tamen in primo gradu, in utroque foro, gratis diſpenſandi*: Ita legitur in citato Brevi San. Mem. Alexandri VIII. §. 9. & in citato Brevi San. Mem. Clementis XII. §. 2.

(*E*) *Cum eiſdem Neophytis in primo gradu, etiam rectæ lineæ, Affinitatis ex copula illicita reſultantis ſe attinentibus, ut Matrimonium quoque inter ſe contrahere, ſeu in ea etiam ſcienter contracto remanere ſimiliter valeant, in occultis tamen, & in fora conſcientiæ tantum, ac urgentibus juſtis cauſis, gratis tamen diſpenſandi*: Sunt verba citati Brevis San. Mem. Clementis XII. §. pariter 2.

(*F*) *Et inſuper quia a nonnullis dubitatum, ſeu hæſitatum ſuit, an omnes Indigenæ illarum Regionum oriundi & naturales, & Chriſtianorum indigenarum etiam baptizatorum filii, etiam in eorum infantia baptizati, jure* Neophyti *appellari poſſint, idcirco tenore earumdem præſentium decernimus & declaramus, omnes oriundos ſeu naturales ſupradictarum omnium tam Orientalium, quam Occidentalium partium; imo etiamſi Æthiopes, Angulani, vel quarumvis aliarum tranſmarinarum regionum, etiamſi Chriſtianorum filii, & in infantia baptizati, vel etiam inter ſe, vel cum Europæis mixtim progeniti ſint, ad conceſſionis hujuſmodi effectum, eſſe & intelligi debere Neophytos..... Quia etiam quia de mixtim progenitis, quos* Mixtos *vocant, majus dubium accepimus, cum eiſdem mixtis, quos ſimiliter ad hunc effectum Neophytos cenſendos eſſe decernimus, in gradibus & Matrimoniis contractis & contrahendis prædictis, gratis tamen, dummodo non ita facile id fiat, diſpenſare poſſe; eiſdemque Presbyteris facultatem deſuper concedimus opportunam*: Verba ſunt citati Brevis San. PONT. A. XVII Mem. Alexandri VIII. §. 16., in quo etiam confirmatur ſimilis alia præcedens Conſtitutio San. Mem. Clementis PP. IX. quæ incipit: *Animarum ſaluti*: expedita die 8. Januarii 1669.

(*G*) Propoſito in generali Congregatione Cardinalium Generalium Inquiſitorum habita feria IV. die 2. Junii 1618. ſequenti dubio: *An appellatione* Neophytorum *Indi ſolum noviter converſi comprehendantur; an non etiam qui ſunt originarii per omnes eorum lineas, qui pro una dumtaxat parte ab illis originem trahunt, vulgo* Quarterones *appellati: & an comprehendantur, qui octavam partem per Proavum & Proaviam, & ſive ab alterutro, ſive ab utroque habeant, vulgo* Pucuelles *nuncupati*: Huic dubio reſponſum fuit: *Non comprehendi Quarterones, multoque minus Pucuelles*: Hoc Congregationis Reſponſum confirmatum ſubinde fuit, inſtante Rege Catholico, una cum aliis Declarationibus, a San. Mem. Clemente PP. XI. in ſui Apoſtolicis literis expeditis in forma Brevis die 29. Aprilis 1701. & iterum aliis literis Apoſtolicis in forma Brevis expeditis a Summo Pontifice BENEDICTO XIV. die 17. Julii 1748.

(*H*) Verba Brevium pro re, de qua nunc agitur, ſunt comprehenſiva *omnium tam Orientalium, quam Occidentalium partium, & etiam Æthiopum, Angolanorum, & quarumvis aliarum tranſmarinarum Regionum*: Id colligitur ex præcitatis verbis contentis in Brevi San. Mem. Alexandri VIII. §. 16.

(*I*) Verbum: *gratis*: reperitur in omnibus Apoſtolicis literis, & conceſſionibus ad hanc materiam ſpectantibus.

(*K*) Feria IV. die 3. Maii 1752. Lecto Memoriali, in quo Procurator Generalis Societatis Jeſu poſtulabat renovationem facultatum extraordinariarum in forma Brevis, quæ ab anno 1734. a San. Men. Clemente XII. ad annos viginti pro Miſſionariis ejuſdem Societatis prorogatæ fuerant, Eminentiſſimi ac Reverendiſſimi DD. Cardinales Generales Inquiſitores dixerunt: *Pro gratia* renovationis Brevis, dempta tamen clauſula, ſi Sanctiſſimo Domino Noſtro placuerit: & eſt, quæ ſequitur: *Et inſuper locorum Ordinariis, ut de Presbyterorum eorumdem, tamquam Adjutorum & Aſſeſſorum ſuorum, in locis præfatis, & ubi eorum commode haberi potuerit copia, conſilio, & cum illis, etiam in judiciali foro*: Et Feria V. die 4. ejuſdem menſis in conſueta Audientia per R. P. Aſſeſſorem S. Officii a Sanctiſſimo Domino Noſtro BENEDICTO Papa XIV. habita, Sanctitas Sua benigne annuit pro renovatione Brevis, dempta tamen clauſula, ut ſupra.

Hoc

Digitized by Google

Pont. A. XVII Hoc Decretum communicatum fuit per R. P. Aſſeſſorem S. Officii, R. P. Secretario Sacræ Congregationis de Propaganda Fide ſub eadem die quinta Maji 1752.

(*L*) *Dictiſque Ordinariis alios Presbyteros idoneos a ſe prius approbatos, in locis, ubi non adſint Miſſionarii ſimilem facultatem habentes, quoad præmiſſa in ſui locum ſubdelegandi, licentiam & facultatem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus & impertimur*: Ita legitur in citato Brevi San. Mem. Clementis PP. XII. §. 2.

(*M*) In Brevi Apoſtolico San. Mem. Pii IV. expedito die 15. Junii 1563. habentur hæc verba: *In foro conſcientiæ tantum perpetuo*: Prorogatio ad annos viginti *pro foro externo* legitur tam in hoc, quam in aliis ſubſequentium Summorum Pontificum Brevibus.

Decret. hujuſmodi Apoſt. auctorit. munimine roboratur. §. 2. Nunc autem cupientes, ut ea, quæ prævio tam ſedulo accuratoque examine, in præinſerto Decreto definita, deciſa, & conſtituta fuerunt, eo ſemper firmius ſubſiſtant, & ſerventur exactius, præinſertum Decretum ſingulaque in eo contenta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, confirmamus & approbamus, & quatenus opus eſſet, eadem illa ex integro, ac in omnibus & per omnia juxta præinſerti Decreti ſeriem & tenorem, dicta Apoſtolica auctoritate, ac earumdem præſentium literarum tenore, ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, illiſque inviolabilis firmitatis robur adjicimus. Decernentes eaſdem præſentes literas ſemper firmas, validas & efficaces exiſtere, ſuoſque integros & plenarios effectus ſortiri & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, pleniſſime ſuffragari, ac reſpective ab iiſdem obſervari debere; ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Congregationes, dictæque Apoſtolicæ Sedis Nuntios, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuſcumque in contrarium non obſtantibus. §. 3. Non obſtantibus contrariis forſan, etiam Apoſtolicis, ſeu in Synodalibus, aut Provincialibus Conciliis editis Conſtitutionibus & Ordinationibus, ſeu per dictas Indiarum Regiones invectis uſibus & conſuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis, dictarum Regionum Eccleſiis, etiam Metropolitanis, earumque Præſulibus, ſeu cujuſvis Ordinis, & Inſtituti, etiam præfatæ Societatis Jeſu, Miſſionibus, & Presbyteris Miſſionariis, in genere, aut in ſpecie, etiam ad Regum, aliarumque ſublimium Perſonarum inſtantiam, ſeu quorumcumque meritorum intuitu, ſub quacumque forma conceſſis, ac ſæpius confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sumpt. fides. §. 4. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Anno 1757.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 17. Januarii MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno decimoſeptimo. Dat. 17. Januarii 1757. Pont. 17.

Cajetanus Amatus.

ANTIQUUM URBIS LXVIII.

Pantheon, nunc Eccleſia Sanctæ Mariæ ad Martyres nuncupata, ſub peculiari Romanorum Pontificum tutela ſuſcipitur, ejuſque Fabricæ conſervatio Apoſtolicarum Ædium Præfecto pro tempore committitur, Palatii Apoſtolici ſumptibus procuranda.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD ſummi Sacrorum Chriſtianorum Antiſtitis curam ſpecialiter pertinere non ambigitur, ut conſervationi & decori Sacrarum Ædium diligenter proſpiciat, earumque præſertim, quæ remotiſſimæ antiquitatis memoria, egregii operis amplitudine, & quod magis eſt, pretioſis Sacrarum Reliquiarum theſauris, ac ſingulari Chriſtifidelium cultu jampridem conſpicuæ, inter alia Deo ſacra loca ſupereminere, peculiariſque ſollicitudinis ſtudium ſibi vindicare conſpiciuntur. Proœm.

§. 1. His porro nominibus neminem ignorare arbitramur, quantum clareſcat celeberrimum Romæ Pantheon, quod olim a Marco Vipſanio Agrippa in Campo Martio extra Urbem inſigni æternoque opere extructum, nunc in ipſius Urbis interiori, ac frequentiſſima regione ſitum deprehenditur, ex quo nimirum Aurelianus Imperator ejuſdem Urbis ambitum latius prolatum, novis mœnibus circumcluſit; quod quidem Pantheon, ineunte ſeptimo Eccleſiæ ſæculo, Prædeceſſor Noſter S. Bonifacius Papa IV. ab Imperatore Phoca ſibi conceſſum, & ab omni Gentilium ſuperſtitione expurgatum, vero æternoque Deo ſub invocatione Beatæ Mariæ Virginis Martyrum Reginæ dicavit. Quam celebre Romæ fuerit Templum Pantheon. A S. Bonifac. IV. Deo in honorem B. Mariæ Virginis Martyr. Reginæ dicatum, atque ingenti Sacrarum Reliquiar. copia inſignitum.

Ea occaſione Sanctiſſimus Pontifex, veteris diſciplinæ retinentiſſimus, juxta quam incruentum Religionis Noſtræ Sacrificium, aut ad ipſa Sepulchra Martyrum, aut ſuper Altaria, quæ ſimul eorum corporum conditoria evaſiſſent, Omnipotenti Deo convenientiſſime offerri conſuevit, ingentem vim Sacrarum Reliquiarum e variis Martyrum Cœmeteriis collectam, ſolemni inſtituta pompa, non minus XXVIII. curribus, ut vetus

vetus traditio docet, impoſitam, io acquiſitum Chriſtianæ Religionis Templum invexit; nec alia occaſione putandum eſt ſub Ara majore collocata fuiſſe Corpora Sanctorum Martyrum Raſii & Anaſtaſii, quæ inibi reperta Anno Jubilæi MDCLXXV., jubente piæ memoriæ Prædeceſſore Noſtro Clemente Papa X., feſtiva prius ſupplicatione in eorum honorem, & ad intermortuam ipſorum memoriam in populo revocandam, per Urbem ducta, in eumdem locum religioſiſſime reſtituta fuerunt.

Solemnis ubique extitit hujus Dedicationis memoria.

§. 2. Eccleſiæ hujus Dedicatio, utpote inſignis Chriſtianæ Fidei triumphus de extincta Idolatriæ tyrannide, in Romana quidem Eccleſia adhuc ipſo die conſecrationis ejus, qui fuit tertio Idus Martii, anniverſaria celebritate recolitur; idque ab antiquo tempore jugiter obſervatum fuiſſe evincit Sacramentarium vetus Gregorianum nuncupatum, ab Hugone Menardo editum, in quo prædictæ diei Miſſa ita inſcribitur; *In Natali Eccleſiæ Sanctæ Mariæ ad Martyres*: quo ſcilicet *Natalis* nomine, non ſolum Martyrum obitus, ſed Eccleſiarum quoque Dedicationes, ac etiam Sedium Epiſcopalium conſtitutiones, ipſaſque Sacrorum Paſtorum conſecrationes ac enthrooiſmos appellari conſueviſſe conſtat. Quum autem hujuſce diei ſolemnitas per Chriſtianum Orbem longe lateque propagata, frequentes ad Urbem attraheret Fideles eo anni tempore, quo conſumptis jam ſuperioris anni frugibus, ſæpe eveniebat, ut confluenti multitudini nequaquam ſufficiens annona ſuppeteret; hinc ſatius viſum eſt Prædeceſſori Noſtro Gregorio Papæ IV. circa annum Domini octingenteſimum trigeſimum quartum, hujuſmodi ſolemnitatem ad opportuniſſimum anni tempus, ad diem videlicet Kaleodarum Novembrium, celebrandam transferre; quo facto, ſolemne Feſtum, quod nunc prædicta die, non ſolum in honorem Deiparæ Virginis, & Sanctorum Martyrum, ſed etiam in cæterorum omnium Cœleſtium ſpirituum, atque Sanctorum cum Chriſto regnantium memoriam, univerſa per Orbem Eccleſia concelebrat, inſtitutum fuiſſe noo dubitatur.

Atq; hinc translata hujuſm. ſolemnit. a Greg. IV. ad diem Kal. Novemb. omnium SS. feſtum celebrari cœpit.

Magnus quoque ad idem Templum conventus erat Rom. Ecc. proxima ante Pentecoſtem Dominic.

§. 3. Celebris quoque fuit ſuperioribus ſæculis ad eamdem Eccleſiam Sanctæ Mariæ ad Martyres Romanæ Eccleſiæ Conventus, alia per ſingulos annos ſtata die haberi ſolitus, Dominica videlicet, quæ Feſtum Pentecoſtes immediate præcedit; dum Pontifex cum univerſo Clero ad eam accedens, Stationemque ibi & Miſſarum ſolemnia celebrans, ſermonem ad Populum habebat de Spiritus Sancti adventu proxime recolendo, in cujus typum, (ut ait Benedictus Canonicus in ſuo Cæremoniali, quod Prædeceſſori Noſtro Cœleſtino Papæ II. tunc S.R.E. Cardinali Vidoni de Caſtello nuncupato, inſcriptum edidit) *de altitudine Templi mittebantur Roſæ in figuram Spiritus Sancti*, quæ ſcilicet igneas linguas decidendo repræſentabaot; unde etiam apud Scriptores Eccleſiaſticos hujuſmodi dies Dominica *de Roſis*, ſeu *de Roſa* appellata fuit, & adhuc hujuſce ritus veſtigium retinetur ab ipſius Eccl. Canonicis, quibus prædicta die Officia Divina in Choro perſolventibus Roſæ diſtribuuntur.

Collegiat. Eccleſia jamprid. extitit, titulusque Presbyt. Card.

§. 4. Eccleſia iſthæc a vetuſtiſſimis temporibus non ſolum Parochialis, ſed etiam Collegialis fuiſſe dignoſcitur, inſigni videlicet Sæcularium Canonicorum Capitulo jugiter decorata: ac inſuper ex authenticis Romanæ Eccleſiæ monumentis eruitur, eam aliquaodo Presbyteri Cardinalis Titulum extitiſſe, quamvis recentioribus ſæculis inter Urbis Titulos minime adnumerata fuerit, donec fel. record. Prædeceſſor Noſter Benedictus Papa XIII. adlecto in Diaconorum Cardinalium Ordinem bon. mem. Nicolao de Judice, qui ſub Clemente XI., Apoſtolicarum Ædium Præfectus quum eſſet, ejdem Eccleſiæ inſtaurandæ ornandæque præfuerat, Eccleſiam ipſam ad Diaconiæ dignitatem evexit, dictumque Nicolaum primum Sanctæ Mariæ ad Martyres Diaconum Cardinalem renunciavit.

Ad Diaconiæ dignitatem a Bened. XIII. reſtituta.

Olim quoque Cappellæ Pontificiæ nomine nuncup. & quare.

Sunt etiam, qui eamdem Eccleſiam Cappellæ Pontificiæ nomine appellarint, ſeu quia Pontifices propinquas illi Ædes ab Anaſtaſio Papa IV. extructas, urbanis negociis commodius conſulturi, identidem incolere conſueverint; ſeu quia eamdem ſingulari ſtudio ſartam tectamque tueri, ſacriſque donariis, vaſis, ac veſtibus inſtructam ornatamque habere, ac de omnibus ad eam pertinentibus, quaſi peculiaris dominii jure, diſponere nunquam omiſerint.

Nonnullorum Pontific. provid. pro hujus Templi conſervatione.

§. 5. Et ſane in vitis Pontificum apud vulgatum Anaſtaſium, frequens occurrit mentio tum profuſæ in eamdem Eccleſiam liberalitatis ac munificentiæ, tum etiam aſſiduæ circa illius ſtatum & conſervationem providentiæ & curæ Prædeceſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum; inter quos merito commemorandus videtur S. Gregorius Papa III., qui illata huic Sacro Templo graviſſima damna ab Imperatore Conſtante, dum æreum ampliſſimi fornicis rectum, aliaque ædificii ornamenta ſimul ac firmamenta, hoſtilem in modum abſtulerat, murario primum opere diligentiſſime emendari curavit, mox plumbeis ſuperinductis laminis totam molem ita communiit, ut graviſſimæ impenſæ opus noonisi poſt ſeptem elapſa ſæcula ſub Nicolao Papa V. ex integro renovari neceſſe fuerit, idemque adhuc tegumentum, aliorum Pontificum ſtudio temporibus ſuis opportune ac diligenter aptatum, auguſtam Ædem adverſus vim temporum tempeſtatumque injurias ſatis tueatur.

Aliorum cura in eo ornando.

§. 6. Simili cura Prædeceſſores Noſtri S. Benedictus II. & Hadrianus I. ad interiorem Templi ornatum converſi, illius Parietes marmoribus incruſtaſſe narrantur; quamobrem alteri eorum merito tributus videtur ornatus ille, qui ſupra Ædificii Coronam, ad uſque Fornicis curvaturam aſſurgens, dum per ætatem licuit, ſtetit; porphyreticis quidem, aliiſque e vario marmore laminis ſpecioſus, ſed neque ad reliqui operis ſoliditatem exactus, neque ad priſcam ædificandi rationem, quæ Auguſtæo ſeculo viguit, elaboratus. Idem Hadrianus Aram Templi principem contexerat argenteo Ciborio, quod ſive hominum manibus ſublatum, ſive temporum injuria detritum, Innocentius VIII. marmoreum reſtituit.

Quod

Quod autem a Templi ſolo ad ſupradictam Coronam interjacet, fel. record. Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XI. hac Noſtra ætate, aptiſſimo ſimul, ac ſplendidiſſimo ornatu decoravit, perpolitis ingentibus pretioſiſque columnis; incruſtatis vario marmore parietibus, novaque Ara Maxima magnifico opere extructa.

Externam vero Templi faciem, quam vetuſtate ſatiſcentem ſimilis memoriæ Prædeceſſor Noſter Urbanus Papa VIII. (ærei lacunaris reliquiis, ad ornandam Principis Apoſtolorum Confeſſionem, inſtruendamque tormentis bellicis Hadrianam Arcem, tranſlatis) nova contignatione communierat, ac binis extructis ad uſum æris campani Turribus exornaverat, idem ipſe Clemens XI. area laxata, Ægyptioque Obeliſco ſupra Fontem erecto, ſpecioſiorem pulchrioremque reddidit.

Pontifex etiam inſigni opere tum conſervationi, tum ornatui proſpexit.

§. 7. Horum itaque aliorumque Prædeceſſorum Pontificum exemplis, Officiique Noſtri debito, quod in aliarum Sacrarum Ædium decore tuendo, ac pro viribus augendo implere ſemper curavimus, excitati, & commonefacti; quum accepiſſemus, interiorem Teſtudinis partem, non ſolum contracto tot ſeculis volventibus ſitu ſordeſcere, ſed etiam decidentibus quotidie cæmentis, quæque reliqua erant ex plumbeis laminis, quibus olim interius obducta fuerunt ipſius fornicis laquearia, ſecum trahentibus, non ſine confluentium periculo, ſenſim labefactari; rem omnem ſedulo explorari præcepimus, compertoque jampridem a fel. record. Alexandro PP. VII. Prædeceſſore Noſtro admotas fuiſſe manus hujuſmodi reparationi, quæ, eodem morte intercepto, abſolvi non valuit, opus ipſum ex integro reſumi juſſimus, appoſitiſque miro Opificum Noſtrorum artificio machinis, ingentes undique rimas obſtrui, laquearia redintegrari, univerſumque fornicem firmari & perpoliri curavimus; mox etiam ſubjectum parietis gyrum, qui inter utramque Coronam intercurrit, ab antiquo ſqualore vindicaturi, novum illius ornatum totius ædificii formæ reſpondentem albario tectorioque opere perficiendum mandavimus.

Exemplo Clem. XI. Cardin. Hieron. Columnæ Apoſtol. Ædium Pro-Præfecto hujus operis cura demandata.

§. 8. Qua in re dirigenda urgendaque, quum egregia extiterit diligentia & opera Dilecti Filii Noſtri Hieronymi SS. Coſmæ & Damiani S. R. E. Diaconi Cardinalis Columnæ nuncupati, ejuſdem S. R. E. Camerarii, & Apoſtolicarum Ædium Pro-Præfecti, cui Nos, præfati Clementis XI. Prædeceſſoris exemplo, hanc curam demandavimus; ad aſſerendam perpetuo Sacri Auguſtique Templi conſervationem valde opportunum, ſimulque recenſitis ſuperius Prædeceſſorum Pontificum ſtudiis covenientiſſimum fore judicavimus, illius ſpecialem tutelam in poſterum in Nos & Succeſſores Noſtros ſuſceptam, ejus vigilantiæ committere, qui nunc & pro tempore Pontificii Palatii, ac cæterarum Ædium, quæ peculiari jure ad Romanorum Pontificum curam, aut uſus pertinent, Præfectus, & pro Officii ſui munere Curator exiſtet.

Apoſtol. Ædium pro tempore Præfecto in perpet. committ. ut præſit conſervation. Pantheon, Palatii Apoſtolici ſumptibus perficiendæ.

§. 9. Itaque motu proprio, & certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac Noſtra perpetuo valitura Conſtitutione, Dilectos Filios Conſervatores Cameræ Urbis Romæ, necnon ejuſdem Cameræ Fabrieerios nuncupatos, ab omni cura & ſollicitudine, qua hactenus circa ſarta tecta ipſius Panthei, ad inſtar aliorum veterum Urbis Ædificiorum & monumentorum, intendere conſueverunt, abſolventes & penitus liberantes: Dilecto etiam Filio Noſtro Proſpero S. Mariæ ad Martyres Diacono S. R. E. Cardinali Columnæ de Seiarra nuncupato, ejuſque Succeſſoribus præfatæ Eccleſiæ Diaconis pro tempore futuris, committimus & mandamus, ut a Capitulo Canonicorum ejuſdem Collegiatæ Eccleſiæ, nunc quidem, cum primum commode fieri poterit, deinde vero ſingulis annis, ſeu quoties aliorum ipſius Capituli Officialium electio celebrabitur, duos ex ipſorum Canonicorum numero Æditos ſeu Fabricerios nuncupandos eligi & deputari curent, qui hujuſmodi munus, ea qua decet, cura & diligentia aſſumere atque obire ſciant & valeant: Quibus ſic electis, atque deinceps, ut præfertur, eligendis Nos, earumdem præſentium tenore injungimus, & mandamus, ut diligenter ſtudioſeque Panthei fabricam identidem ſcrutentur, explorantes numquid a quoquam factum, illatum, appoſitumve fuerit, quod ei detrimento eſſe poſſit, vel quidquam vetuſtate labefactatum, ſeu imbrium ac tempeſtatum vi dejectum vitiatumve appareat, quod opportuna reparatione emendari conveniat. Quæcumque autem providenda, ordinanda aut reſtauranda compererint, ea omnia quamprimum deferre non omittant ad nunc & pro tempore exiſtentem Palatii Apoſtolici Præfectum; quem volumus deinceps, ad eum plane modum, quo cæteris Pontificiis Ædibus præeſt, hujus quoque Templi fabricæ conſervandæ reſtaurandæque præeſſe; illiuſque indemnitati pro Officii ſui auctoritate proſpicere; ejuſdemque reparationibus & reſtaurationibus pro tempore neceſſariis & opportunis, Apoſtolici Palatii ſumptibus & expenſis, conſulere & providere: Nos enim præfato Hieron. Cardinali & Pro-Præfecto, ejuſque Succeſſoribus, per eaſdem præſentes, hujuſmodi curam committimus & demandamus, atque ad præmiſſos effectus plenam & omnimodam facultatem & poteſtatem tribuimus & impertimur.

Præmiſſorum robur, non obſtantibus quibuſcumq;

§. 10. Decernentes, has Noſtras Litteras & in eis contenta hujuſmodi, etiam ex eo quod quicumque in præmiſſi aliquod intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes, ad id vocati & auditi non fuerint, ſeu ex quovis alio capite, nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, vel quovis alio defectu notari, impugnari, aut in jus vel controverſiam vocari poſſe; ſed ſemper & perpetuo firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, atque ab iis, ad quos pertinet, ſeu in poſterum pertinebit, omnimode obſervari, iiſque, quorum favorem concernunt, pleniſſime ſuffragari. Non obſtantibus, de jure quæſito non tollendo, aliiſque Regulis, Conſtitutionibus, & Litteris Apoſtolicis, nec non prædictæ Urbis, & Cameræ Capitolinæ, ſeu præfatæ Eccleſiæ, ejuſque Capituli & Canonicorum,

Anno 1757.

Statutis, uſibus, conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel immemorabili obſervaotia, ſeu quavis firmitate alia roboratis, ac iteratis vicibus coofirmatis & innovatis: Quibus omoibus & ſingulis, eorum tenores præſentibus pro expreſſis & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, aliiſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pænalis.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat haoc paginam Noſtrarum abſolutionis & liberatiouis, commiſſioonm & mandatorum, ſacultatum impertitionis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipoteotis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. die 18. Febr. 1757. Pont. 17.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptiogenteſimo quinquageſimo ſexto, duodecimo Kalendas Martii, Pontificatus Noſtri anno decimoſeptimo.

J. Card. Pro-Dat.

D. Card. Paſſioneus.

VISA

De curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

LXIX.

CONFIRMATIO

Concordiæ inter Archiepiſcopum Moguntinum, S. R. I. Electorem, & Epiſcopum, atque Abbatem Fuldenſem initæ, ſuper jure Metropolitico Eccleſiæ Moguntinæ in Epiſcopatum, atque Eccleſiam Fuldenſem; nec oon=ſuper aliis utriuſque Eccleſiæ controverſiis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis ſtudium pro tuenda quiete, & tranquillitate inter Perſonas Paſtorali dignitate inſignitas

AD ſacram Petri ſedem in plenitudine poteſtatis, divina diſpoſitione evecti, ad ea potiſſimum, quæ pro perſonarum quarumlibet præſertim Paſtorali digoitate præditarum, quiete, & tranquillitate obſervari debere dignoſcuntur, libenter intendimus, ac iis, quæ viciſſim provide per concordiæ miniſterium ordinata fuiſſe comperimus ut illa firma perſiſtant, Apoſtolici muniminis robur adjicimus, prout conſpicimus in Domioo ſalubriter expedire. Exhibita ſiquidem Nobis ouper pro parte Venerabilium Fratrum noſtrorum Joannis Friderici Caroli moderni Archiepiſcopi Moguntin., ac S. R. I. Electoris, occnon Adalberti moderni Epiſcopi, & Abbatis Fulden., ac ejuſdem S. R. I. Principis, petitio continebat, quod eum inter dictum Joannem Fridericum Carolum Archiepiſcopum, & Electorem, ac Decanum, & Capitulum Metropolitanæ Eccleſiæ Moguntin. ex unâ, ac prædictum Adalbertum Epiſcopum, & Abbatem, ac Decanum, & Capitulum Eccleſiæ Epiſcopalis, & Abbatialis Fulden. ex altera partibus, ad removendas omnes controverſias, & ad omnium diſſenſionum ſemina penitus tolleoda quædam concordia inita fuerit, cujus tenor eſt qui ſequitur.

Pont. A. XVII

Tenor inſtrumenti Concord.

§. 2. Nos Joannes Fridericus Carolus Dei gratia S. Sedis Moguntinæ Archiepiſcopus, Sacri Romani Imperii per Germaniam Archi-Cancellarius, & Princeps Elector: Et Nos Adalbertus electus Epiſcopus, & Abbas Fuldenſis, Sacri Romani Imperii Princeps, Auguſtiſſimæ Romanorum Imperatricis Archi-Cancellarius per Germaniam, & Galliam, Primas &c. ootum ſacimus, & profitemur &c. Dudum inter Archiepiſcopatum, & Electoratum, Moguntinum, ac principalem Abbatiam Fuldenſem, optata per Divioam gratiam concordia, noviſque frequenter ab Archiepiſcopis Electoribus eidem Abbatiæ impenſis ſavoribus aucta viguit amicitia, ita quidem, ut cum circa annum 1532. cogitatum eſſet de erigendo Epiſcopatu Fuldenſi, Archiepiſcopus Elector Moguntinus tum temporis exiſtens, ejuſque Capitulum Metropolitanum erectioni hujuſmodi, & Fuldenſi tunc Abbatis ſibi expoſito deſiderio faciles ſe præbuerint, & dum res ad exitum non perduceretur, ut Abbates Fuldenſes Jura Moguntina porro libeoter agnoverint, Archiepiſcopi vero Moguntini eiſdem Abbatibus ſæculo præcedente Eccleſiaſticam in Fuldenſi Ditione Juriſdictionem reliquerint, eaque ſuper re per Commiſſarios Moguntinos ſolemnem Anno 1662. concordiam inter Moguntinam Metropolitanam, Cathedralem Herbipolenſem, & Abbatialem Fuldenſem Eccleſias conciliarint, teooris, qui ſequitur:

Vetus tranſactio ſtipulata an. 1662. inter Archiepiſc. Mogunt. eumdemque etiam Epiſcop. Herbip. atque Abbatem Monaſt. Fuldenſis integre hic repetitur.

§. 3. „ Nos Dei gratia Joannes Philip-
„ pus Sedis Moguotinæ Archiepiſcopus, Sa-
„ cri Romani Imperii per Germaniam Ar-
„ chicaocellarius, & Prioceps Elector, qua
„ Epiſcopus Herbipoleoſis, & Franciæ Orien-
„ talis Dux &c.: Et Nos Joachinus Abbas
„ Fuldenſis Sacri Romaoi Imperii Prioceps,
„ Romanorum Imperatricis Arcbicancellar.
„ per Germaniam, & Galliam, Primas &c.
„ notum ſacimus, & pro Nobis, noſtriſque
„ Eccleſiis Herbipolenſi, ac Fuldenſi, ea-
„ rumque Succeſſoribus tenore præſentium
„ cunctis palam profitemur: poſteaquam in-
„ de a pluribus aonis inter honorabiles Præ-
„ deceſſores ooſtros, Nos, & concreditas
„ Nobis Eccleſias multiſariæ differentiæ, &
„ contentiones, & in ſpecie quidem ob præ-
„ tenſam a Nobis Epiſcopo Herbipolenſi in
„ diverſa loca, & Parochias dictæ Fulden-
„ ſis Eccleſiæ poteſtatem Eccleſiaſticam, &
„ Juriſdictionem Epiſcopalem, exortæ ſunt,
„ ex quo ſchiſmata, & inordinatiooes in
„ rebus tam Eccleſiaſticis, quam ſæculari-
„ bus, in notabile utriuſque Eccleſiæ, &
„ boni publici detrimentum, noo vane ſuſ-
„ picari potuimus, quod tandem Nos Epi-
„ ſcopus Herbipolenſis, & Nos Abbas Ful-
„ denſis, ſuaſu, & fideli interpoſitione, at-
„ que

Google

Pont. A. XVII

„ que hortatu Eminentiſſimi Principis, ac Domini Domini Joannis Philippi S. Sedis Moguntinæ Archiepiſcopi, Sacri Romani Imperii per Germaniam Archicancellarii, & Electoris, Epiſcopi Herbipolenſis, & Franciæ Orientalis Ducis, qua Archiepiſcopi, & Electoris Moguntini, Domini, & Amici noſtri in primis dilecti, maximeque venerandi, ex ſtudio vicinitatis, & affectu, prævia inter noſtros ad id demandatos utraque ex parte, Conſiliarios, & reſpective Legatos, tractatione, præ primis autem cum præſcitu, & conſenſu Reverendorum noſtrorum Epiſcopi Herbipolenſis dilectorum devotorum Præpoſiti, Decani, & Capituli noſtræ Eccleſiæ Cathedralis Herbipolenſis, uti etiam Reverendorum nobilium noſtrorum Abbatis Fuldenſis dilectorum ac devotorum Decani, & Capituli Eccleſiæ Fuldenſis, ad incrementum, & conſervationem bonæ vicinitatis, & mutuæ conſenſionis, necnon in matura perdifficilium, noſtroſque ante oculos obverſantium temporum, ac circumſtantiarum contemplatione, atque hinc perſpecta ſumma neceſſitate arctioris inter Nos conjunctionis, & in noſtræ præſertim Abbatis Fuldenſis Eccleſiæ bonum tendentis concordiæ ineundæ, ſequenti ratione per amicam tranſactionem inter Nos conventum fuerit, prout etiam hiſce tranſigimus modo, quo ſequitur.

Pleniſſim. juriſdictio Abbati Fuldenſi tribuitur in Clerum & Popul. ſibi ſubjectum:

§. 4. „ Et primo quidem, cum ratione Epiſcopalis, & Eccleſiaſticæ Juriſdictionis, quam (Nobis Epiſcopo Herbipolenſi, & Venerabilibus noſtris Prædeceſſoribus in diverſa Fuldenſis ſuæ dilectionis Eccleſiæ Loca, Cœnobia, & Parochias competere hactenus prætendimus) differentiæ eſſent obortæ, dum dilectio ſua Fuldenſis ſupra dictam Juriſdictionem Epiſcopalem a tempore immemoriali exercitam, & ad ſe traductam fuiſſe conſtantiſſime tueri voluit; Ita convenit inter Nos, & promiſimus Nos Epiſcopus Herbipolenſis, quatenus Dilectionem ſuam Fuldenſem, ejuſque Succeſſores, & Eccleſiam, ratione Juriſdictionis Eccleſiaſticæ hucuſque prætenſæ, nullatenus poſt hac impugnare velimus, ſed eamdem pro nunc, & perpetuis temporibus integraliter relinquimus libere, atque ultronee penes Dilectionem ſuam, ejuſdem Succeſſores, & Eccleſiam Fuldenſem; ut Eccleſia Fuldenſis ſit, maneatque catenus nullius Diœceſis, habeatque ejuſdem Antiſtes in Clerum & Populum Juriſdictionem Ordinariam privative, qualis Prælatis Epiſcopo inferioribus, & de facto Reverendiſſimo Fuldenſi ſive de jure, ſive ex conſuetudine, competere, hancque Juriſdictionem exerceat, ut hactenus exercita eſt, tam in Civilibus, & Matrimonialibus Laicorum, quam in Beneficialibus, & Criminalibus Clericorum, aliiſque Eccleſiaſticis Cauſis quibuſcumque, ſive per ſe, ſive per Vicarium, (aut Commiſſarium ſuum) quos conſtituere, & deſtituere, ſicut & Clerum in omnibus tam Curatis quam non Curatis Beneficiis inſtituere, & deſtituere, viſitare, Synodum convocare, & alia omnia facere, quæ ab hac Juriſdictione quaſi Epiſcopali dependent, ipſi ſemper integrum ſit, ſine ullo appellandi Jure ad Nos Epiſcopum Herbipolenſem, ſalvo tamen Jure Metropolitano, & remedio appellationis ad Metropolitanum, juxta ordinem ab Eccleſia Catholica, cunctiſque Diœceſibus hujus Provinciæ Moguntinæ laudabiliter receptum, & in viridi obſervantia conſtitutum: ſalva item libertate pro iis, quæ ſunt Ordinis, quæque ex defectu gradus, Reverendiſſimo Fuldenſi competere nequeunt, non tantum Regulares, ſed & Clericos ſæculares ſui Principatus mittendi, ſive ad Metropolitanum, ſive ad Nos Epiſcopum Herbipolenſem, pro Ordinibus ſacris ſuſcipiendis: ſalva item libertate quemcumque accerſendi Catholicum Antiſtitem pro Sacramento Confirmationis, conſecrandis Eccleſiis, Altaribus &c., idque ſine noſtra, noſtrorumque Succeſſorum, & Eccleſiæ interpellatione, contradictione, & impedimento, quomodolibet hæc nuncupari, aut excogitari queant. Nos tamen Abbas, & Princeps Fuldenſis hiſce per expreſſum declaramus, quod Juriſdictio quaſi Epiſcopalis a Dilectionibus ſuis Domino Archiepiſcopo, & Electore Moguntino, uti etiam a Domino Epiſcopo Herbipolenſi, ut præfertur, Nobis relicta, non diutius, quam dum Eccleſia & Principatus noſter Fuldenſis, juxta fundationem, in Catholicorum manibus perſtiterit, vigere, & in ſuo robore permanere debeat. Ubi vero per vim majorem, vel aliam quamcumque viam (quod, uti ſperamus, avertet Dei clementia) in alienas, ſive Catholicorum, ſive Acatholicorum manus devenerit, volumus, ac ſtatuimus, ut tali caſu hæc tranſactio neque Archiepiſcopo Moguntino, neque Epiſcopo Herbipolenſi ullatenus cedat in præjudicium, nec illi hac teneantur, ſed Jus ſuum Epiſcopale plenarie tunc manutenendi, atque exercendi liberam habeant poteſtatem. Quemadmodum etiam Nos Joannes Philippus qua Archiepiſcopus Moguntinus, & Nos Joannes Philippus qua Epiſcopus Herbipolenſis, hoc inſperato caſu, Nobis Jura noſtra, & Poteſtatem per expreſſum reſervamus, hancque ceſſionem eo uſque dumtaxat excluſive valituram hiſce declaramus

Anno 1757.

Salvo tamen Metropolit. jure Eccl. Mogunt. aliiſque nonnullis conditionibus.

§. 5. „ E contrario, ac pro ſecundo; quoniam præſentis concordiæ finis unicus ſcopus, ac propoſitum eſt, ut noſtra utriuſque Archiepiſcopi Moguntini, & Epiſcopi Herbipolenſis amica, & vicinali cooperatione, atque aſſiſtentia, noſtra Abbatis Fuldenſis Eccleſia eo melius adverſus hoſtiles, ac violentos impetus defendatur & protegatur: Hinc noſtri Abbatis Fuldenſis Succeſſores pro tempore exiſtentes, vigore præſentium obligentur, ut quamprimum aliquis a nobili Capitulo per canonicam Electionem in locum Abbatis & Principis fuerit ſuffectus, idipſum ſemper Nobis Electori Moguntino, ut Mediatori, & abſque eo Provinciæ

Nuper electis Abbatibus injungit, ut de ſua electione certiores faciant Archiep. Mogunt. & Epiſc. Herbip.

„ Moguntinæ Metropolitano, tum etiam Nobis Epiſcopo Herbipolenſi, per litteras notificare, atque una confirmationem ſupradictæ ceſſionis, necnon actualem, quatenus neceſſitas exegerit, apud ipſos manutenentiam amice teneantur poſtulare.

Hi vero, juriſdict. & ſuperioritat. Eccleſiaſt. eidem Abbati, in vim hujus concord. relictam, confirm. teneant.

§. 6. „ Tertio: quo facto etiam Nos Archiepiſcopus ac Princeps Elector Moguntinus, & Nos Epiſcopus Herbipolenſis, pro Nobis, Succeſſoribus, & Eccleſiis noſtris ſpondemus per præſentes, ac pollicemur, quod ad confirmationem a Dilectione ſua Fuldenſi prædicto modo petitam ſuperioritatis Eccleſiaſticæ, & Juriſdictionis quaſi Epiſcopalis, vigore hujus Concordiæ eidem relictæ, & quidem abſque ullis impenſis, vel taxæ cujuſdam penſione impertiendam, necnon ad præſtandam reipſa manutenentiam, caſu eveniente, pariter obſtricti & obligati eſſe debeamus ac velimus.

Tenor Epiſt. qua Abbas ſuam electionem Archiep. Mogunt. & Epiſc. Herbip. nunciat.

§. 7. „ Quarto: ad evitandam vero in ejuſmodi petitione reſpective confirmationis, & reſponſoria declaratione, omnem ambiguitatem, & diſſenſiones, conventum inter Nos omnes, ac coſtitutum eſt, quatenus illæ ſequentis tenoris eſſe, & conſtanter manere debeant; ex parte videlicet noſtra Abbatis Fuldenſis ad utramque ſuam Dilectionem Moguntinam, & Herbipolenſem (mutatis mutandis) ut ſequitur = *Prævia parata Officiorum noſtrorum oblatione. Dilectionem Veſtram propenſæ vicinitatis confidentia celare non debemus, qualiter Nos poſt deceſſum (N.) Venerabilis Prædeceſſoris noſtri p. m. concordibus ſuffragiis, & electione nobilis noſtri Capituli hujatis, in Abbatem, & Principem Fuldenſem non ita pridem, & die quidem (N.) electi fuerimus, ſimuſque in actuali, & tranquilla noſtræ Abbatiæ, & Principatus Fuldenſis poſſeſſione conſtituti. Cum itaque probe recordemur, qualem concordiam Venerabilis Prædeceſſor noſter Abbas (N.) anno (N.) die (N.) cum Dilectionis Veſtræ Domino Prædeceſſore tanquam Mediatore, uti etiam cum ſua Dilectione Herbipolenſi celebraverit, conventumque inter ipſos præter alia fuerit, ut quivis Princeps, & Abbas Fuldenſis, mox ab electione, confirmationem Juriſdictionis Eccleſiaſticæ ea in concordia noſtræ Eccleſiæ relictæ, tum etiam manutenentiam, neceſſitate flagitante, per literas petere, & viciſſim Dilectio Veſtra eam Nobis pariter per literas reſponſorias ſine recuſatione impertiri, & reſpective aſſecurationem præſtare teneatur, ac velit; Eapropter Dilectionem Veſtram officioſe requirimus, ut ad has noſtras memoratæ ſupra Concordiæ conformes petitorias literas, catenus ſe erga Nos declarare dignetur, quatenus in prætacta Concordia continetur, & paciſcentium congruit intentioni. Qui ad officia Dilectionis veſtræ omni tempore prompti permanemus.*

Exemplar reſponſionis ab his Abbati reddendæ.

§. 8. „ Quinto: Ad reſponſorias vero tam a Nobis Archiepiſcopo, & Electore Moguntino, quam a Nobis Epiſcopo Herbipolenſi, & Franciæ Orientalis Duce, ad Dilectionem ſuam Fuld. dandas, quod attinet, erunt hæ (mutatis mutandis) viciſſim tenoris ſequentis = *Prævia &c. Redditæ Nobis fuerunt Dilectionis Veſtræ perhumanæ literæ de die (N.) ex quibus perlegimus, eamdem unanimi Nobilis Capituli ſui conſenſu in Abbatem, & Principem Fuldenſem fuiſſe electam, eſſeque in actuali, & pacifica poſſeſſione conſtitutam: & quæ præterea in vim Concordiæ anno (N.) erectæ Ipſa Nobis revocare in memoriam voluit. Quemadmodum igitur Dilectioni Veſtræ ad obtentam iſtam Principalem Dignitatem, & Fuldenſis Eccleſiæ Adminiſtrationem, omnem a Deo benedictionem, gratiam, opemque apprecamur: ita quoque ex præſcripto memoratæ Concordiæ non ſolum relictam tum temporis Dilectionis Veſtræ Prædeceſſori p. m., ejuſque Succeſſoribus, & Eccleſiæ, Juriſdictionem Eccleſiaſticam, in præſens plenarie denuo confirmamus, & ratificamus, verum etiam promptos Nos paratoſque declaramus, ubi Dilectionem Veſtram, ejuſdem Succeſſores, & Eccleſiam, præter omnem ſpem & opinionem, a quocumque demum, ſpectatim vero a Catholicis, vel Acatholicis vicinis, aut exteris, in memorata Juriſdictione Eccleſiaſtica, aliiſve Juribus ſuis infeſtari, aut turbari contingeret, Nos eidem omnem vicinalem aſſiſtentiam, operam, ac manutenentiam (prout eo caſu a Dilectione Veſtra fuerimus requiſiti, & reliquæ tulerint circumſtantiæ) nullo non tempore præſtituros. Dum Nos Dilectioni Veſtræ grata &c.*

Integra utrinque ſpondetur Tranſactionis obſervantia.

§. 9. „ Secundum hæc omnia, aſſerendo promittimus ac ſpondemus Nos Joannes Philippus qua Archiepiſcopus Moguntinus, & Mediator, & Nos quoque Joannes Philippus qua Epiſcop. Herbipolenſis, Franciæ Orientalis Dux, ac Nos Joachimus Abbas Fuldenſis &c. reſpective Elector, & Principes, pro Nobis, noſtris in Metropolitana Moguntina, Herbipolenſi, ac Fuldenſi Eccleſiis Succeſſoribus, interpoſitis noſtris Electorali, & Principalibus Dignitatibus, fide & fidelitate, quod contenta in hac Concordia puncta omnia & ſingula firmiter inviolata ſervare, neque iis unquam contraire, vel ut contraeatur, permittere velimus, ſive per Nos, ſive per noſtros, quacumque ratione, aut via, ac quocumque id demum fiat nomine, aut excogitare in contrarium mens humana valeat: prout etiam præter nunc adducta hujus tranſactionis puncta, omnes & ſingulos olim fortaſſe habitos tractatus, & conventiones præſentium tenore penitus abolemus, iiſque per expreſſum perpetuo renuntiantes univerſim abrogamus, & caſſamus. In cujus rei fidem, ac perenne robur Nos ſæpe memoratus Joannes Philippus qua Archiepiſcopus Moguntinus, & Mediator &c. tum etiam Nos Joannes Philippus qua Epiſcopus Herbipolenſis, & Franciæ Orientalis Dux &c. & Nos Joachimus Abbas Fuldenſis &c. hanc Concordiam manu propria ſubſcripſimus.

„ Et nos Joannes ab Hoppenheim condictus de Saal, Decanus, & univerſum Capitulum Eccleſiæ Metropolitanæ Moguntinæ, necnon Nos Joannes Hartmannus de Roſenbach, Decanus, & Capitulum univerſum Eccleſiæ Cathedralis

„ Her-

„ Herbipolenſis, & Nos Matthias Benedi-
„ ctus de Rindorff Decanus, & Capitulum
„ univerſum Eccleſiæ Fuldenſis; profitemur,
„ & notum facimus per præſentes literas,
„ pro Nobis, & Succeſſoribus noſtris, hanc
„ Concordiam Nobis ſcientibus, & conſen-
„ tientibus initam, atque erectam fuiſſe,
„ quemadmodum in eam vigore præſentium
„ conſentimus fideliter, fraude ac dolo re-
„ motis. In cujus rei teſtimonium Emi-
„ nentiſſimi, & Reverendiſſimorum Domi-
„ norum noſtrorum Electoris, & Princi-
„ pum ſigillis, etiam conſueta Capitulorum
„ noſtrorum ſigilla his Litteris appoſuimus.
„ Actum die 23. Martii Anno 1662.

„ *J. Philippus A.M. E.H. manu propria.*
„ *Joachimus Abbas manu propria.*

(L. S.)	(L. S.)	(L. S.)	(L. S.)	(L. S.)
„ *Archiep. Mog.* „ *& Ep. Herbip.*	*Abbatis Fulden.*	*Cap. Metrop. Mog.*	*Cap. Cath. Herbip.*	*Cap. Fuld.*

Sequitur tenor recentis Concord.

§. 10. Quæ quidem Concordia ab Archiepiſcopo Moguntino, qua tali, necnon ſimul qua Epiſcopo Herbipolenſi, ac Abbate Fuldenſi ſubſcripta, triumque Eccleſiarum Moguntinæ, Herbipolenſis, & Fuldenſis Capitulari conſenſu, & ſigillis munita, plures per annos inviolata feliciter ſubſtitit; ſed cum Apoſtolica careret confirmatione, & Herbopolenſi Eccleſiæ Cathedrali minus utilis videretur, eaque propter impugnata pro parte Epiſcopi Herbipolenſis, per judicata Sacræ Romanæ reſcinderetur, acrior Herbipolenſem inter & Fuldenſem Eccleſias coram Sacræ Rotæ Tribunali lis exorta fuit, donec tandem ad novas eaſdem inter Eccleſias Concordiæ leges anno videlicet 1722., ac noviſſime anno 1751. deventum eſt; quam poſtremam quidem Concordiam Hammelburgi initiam Sanctiſſimus Dominus Noſter Benedictus XIV. Pontifex Maximus dignatus eſt confirmare. Archiepiſcopi interea Moguntini, rogatu Placidi Abbatis Fuldenſis in Concordia anni 1662. perſiſtentes, nec litem Herbipolenſis Eccleſiæ quantumvis implorati ſuam facientes, Abbatiam novis favoribus proſequi non dubitantur, atque tum maxime, cum pro obeundis in Fuldenſi Ditione Pontificalibus, Epiſcopus in Partibus ab Apoſtolica Sede indulgeretur, cui conceſſioni non tantum minime ſunt reluctati, verum etiam ut Conſecrationis munus in ipſa reciperet Electorali Urbe Moguntina, fecerunt facultatem; cum vero anno 1752. de erigendo Epiſcopatu Fuldenſi ageretur, re cum Eccleſia Metropolitana Moguntina haud communicata, ac ipſa erectio Epiſcopatus a SS. Domino Noſtro Benedicto XIV. Pont. Max. deſuper 5. Octobris 1752. edita perficeretur; tunc vero temporis exiſtens Abbas, & Princeps Fuldenſis Epiſcopatum iſtum Fuldenſem neo-erectum exemptum, nullique Metropolitano, ſed ſoli S. R. Sedi ſubjectum crederet; ea ſuper re ex parte Metropolitanæ Eccleſiæ Moguntinæ conqueſtum fuit, & in litis hujus decurſu, ſupradicta Concordia de anno 1662. Moguntinam inter, & Fuldenſem Eccleſias inita, ab Abbate Fuldenſi aſſerta fuit inſubſiſtens. Demum vero decima Auguſti anno 1755. a Sanctiſſimo Domino Benedicto XIV. Pontifice Maximo remature diſcuſſa, ac adhibitis in conſilium omnibus Sacræ Rotæ Auditoribus, habitoque illorum in ſcriptis unanimi ſuffragio, definitum fuit, conſtare de jure Metropolitico Moguntino in totum Territorium Fuldenſe, edito ſubinde deſuper Apoſtolico Brevi dato 15. Septembris 1756. tenoris ſequentis.

Plures lites ſuper concordia an. 1662. inter Ep. Herbipol. & Abbat. Fuld. excitatæ per aliam concord. inter eoſdem initam anno 1751. ſedatæ ſunt. Vide ſupra p. 18. Conſtit. III. Archiep. Mogunt. perſtiterunt in concordia an. 1662.

Vide ſupra p. 28. Conſt. IV. Poſt erectionem Abbatiæ Fuldenſis in Epiſc. lis exorta ſuper jure Metrop. Archiep. Mogunt.

Ejus tamen favore a Pont. definita.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Litteræ Apoſtol. in forma Brevis deſuper expeditæ.

§. 11. *Salaberrimum Apoſtolicæ provideatiæ, beaignitatiſque inſtitatam a Prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus ſapientiſſime iaitum, ſervatamqae, ut iis quidem, qaibus potaiſſent titulis & boaoribus inſignes Eccleſias magis magiſque ad Naminis Diviai caltam, & Chriſtifideliam atilitatem adaugerent, ſed pari aibilominus circumſpectione, ac diligeatia Hierarchicum Eccleſiæ Catbolicæ ordinem, ia biſce ipſis boaorum largitionibus iaviolatam, atque intractam, Decretis, ac reſcriptis ſuis cuſtodirent: a ſaſcepti Pontificatas Noſtri exordio ita, qaoad Nobis integram ſait, tenere, & ſeqai ſtadaimus, ut aallas bac ia re Apoſtolicæ noſtræ vigilaatiæ partes abique Geatiam deſiderari paſſi fuerimas. Quamobrem cam inſigais, & aatiqaiſſima Abbatia Faldenſis, quæ iatra fines Provinciæ Moguntinæ ſita eſſe aon ambigitur, maltis nominibus elara, maxime vero propter privilegia, quibus per Romaaos Pontifices, atqae ipſos etiam ſæculares Principes locapletata ſuit, ia Germania plurimi fieret, magnoque ia bonore baberetur, non immerito Nos, ad majus Catbolicæ Fidei præſidium, atqae ornameatum, Abbatiam ipſam ia Epiſcopatum ereximas, ejuſque Abbatem pro tempore exiſteatem in Epiſcopum, & Abbatem iaſimul conſtitaimas; quemadmodum ex aliis noſtris ſab plambo expeditis literis, quaram tenorem, quatenus opas ſit, biſce præſeatibas pro expreſſo, & iaſerto baberi volumas, abvias continetur. Cum vero poſt Epiſcopatas bajuſmodi erectionem, atque Epiſcopi ordinationem, quædam eruperit controverſia ſaper aatboritate, quæ Archiepiſcopo Moguatiao in dicta aova Epiſcopali Diœceſi Metropolitico Jare competere deberet; Ut ea quam citius, & abſqae ullo judiciali ſtrepitu abſolvetar, controverſiam ipſam ad Nos vocavimus, reque tota per Nos ipſos diligenter conſiderata, itemque in Conſilium adſcitis peritiſſimis ia Jare Canonico Viris noſtræ Romanæ Rotæ Auditoribus, quemadmodum eximia Moguntinæ Sedis Dignitas non iater Germaaos taatum, ſed aaiverſo Chriſtiano Orbi perſpecta expoſcere videbatar, lætati admodum ſamas, quod eoram ſaffragia tam oretenus, tam etiam ſcripto expoſita, & in manibas aoſtris relicta, cam concepta jam prius ia mente aoſtra ſeatentia prorſas coaveniren. Quapropter aaiformi prædictorum Auditorum ſenſui iabæreates, ea ipſa die, videlicet decima Auguſti ſaperioris aaai 1755. decrevimus, ac declaravimas, prædictas noſtras litteras ſuper erectione Abbatiæ*

Digitized by Google

batiæ Fuldenſis in Epiſcopatum, atque alias præcedentes itidem noſtras ſuper approbatione, & confirmatione cujuſdam concordiæ inter Epiſcopum Herbipolenſem, & Abbatem Fuldenſem peractæ, ita ſemper accipiendas eſſe, interpretandas, atque intelligendas, ut per eas nihil omnino detractum, aut imminutum cenſeatur de authoritate, & Jure Metropolitico, quod in tota Provincia, atque adeo etiam in novo Epiſcopatu Fuldenſi, & univerſa ejus Diœceſi, Moguntino Archiepiſcopo competit, juxta præſcriptum SS. Canonum, & S. Concilii Tridentini; ſalva tamen ex alia parte, atque illæſa manente exemptione paſſiva, atque immediata ſubjectione huic S. Sedi Apoſtolicæ, quibus hactenus juxta formam ſuorum Privilegiorum gaviſi ſunt, & gaudere debent Monachi omnes, & Monaſterium Fuldenſe, cum ſua Abbatiali Eccleſia, quæ nuper in Cathedralem erecta eſt, aliiſque Eccleſiis, quæ ſecundum præſentem ſtatum, eidem Monaſterio pleno Jure incorporatæ, & ſubjectæ reperiantur: Ita tamen ut Populus, & Clerus ſæcularis ab ejuſmodi Eccleſiis quomodolibet dependens, propter hoc a Jure Metropolitico prædicto nequaquam exemptus cenſeatur. Quo itaque firmius Decretum hoc noſtrum ſubſiſtat, & ſervetur exactius, Decretum ipſum tenore præſentium Apoſtolica authoritate confirmamus, atque inviolabili Apoſtolicæ firmitatis robore communimus. Decernentes, idem Decretum, & præſentes noſtras literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus, & per omnia pleniſſime ſuffragari debere; ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, & eorumdem Cardinalium Congregationes, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuntios, & quoſvis alios quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam, quavis authoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſalibus, Provincialibus, vel Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & quibuſcumque aliis in contrarium præmiſſorum etiam a Nobis quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 15. Septembris 1756. Pontificatus Noſtri anno decimo ſeptimo.

Cajetanus Amatus.

Primum recentior. tranſact. caput, quo Epiſcopus Fuldenſis

§. 12. Nos itaque Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus Moguntinus, & Princeps Elector &c., & Nos Adalbertus electus Epiſcopus, Abbas, & Princeps Fuldenſis &c. ad reducendam inter utramque Eccleſiam Moguntinam, & Fuldenſem priſtinam concordiam, ac ad illam inviolabiliter, & in perpetuum ſtabiliendam, & ad removenda omnia, quæ futuris perpetuis temporibus Catholicorum, & Vicinorum Principum amicitiam, & quietem turbare poſſent, re mature diuque deliberata, habitoque cum Capitulis Eccleſiarum noſtrarum tractatu, deque eorum conſilio, & conſenſu, in ſequentes reductæ pacis, & concordiæ leges convenimus = Nos Adalbertus electus Epiſcopus Abbas, & Princeps Fuldenſis, præhabita jam tempore Sedis nuper vacantis in Capitulo noſtro deliberatione, ac re etiam deinceps uberius perpenſa, cognoſcentes non aliam futuræ cum Eccleſia Moguntina pacis, ac ſtabiliendi novi Epiſcopatus Fuldenſis baſim eſſe poſſe, quam ſupradictam Concordiam anno 1662. inter utramque Eccleſiam feliciter initam, & uſque ad recentes annos magno Fuldenſi Abbatiæ bono obſervatam; Nos ab Eminentiſſimo & Celſiſſimo Principe Archiepiſcopo Electore Moguntino Domino noſtro cum primis Venerando, ejuſque Capitulo Metropolitano, ejuſdem Concordiæ continuationem decenter petivimus, & petimus per præſentes, eamdemque futuris perpetuis temporibus illibatam ſervare, tam pro Nobis, quam noſtris in Eccleſia Fuldenſi Succeſſoribus, promittimus, Noſque, Succeſſoreſque noſtros ad literas in eadem concordia præſcriptas, nihil immutato illorum tenore, niſi quoad Epiſcopi nomen, obligamus.

Pont. A. XVII plenam obſervantiam concordiæ an. 1662. promittit

§. 13. Cum tempore concordiæ anni 1662. in Fuldenſi noſtro Territorio non extaret Epiſcopus cum exercitio Pontificalium, ſed Ordinandi, juxta Concordiæ leges, mittendi eſſent, ſive ad Metropolitanum, ſive ad Epiſcopum Herbipolenſem, hæc & reliqua ibi de Pontificalium exercitio dicta, ipſa novi Epiſcopatus Fuldenſis erectione mutata intelligantur.

Mutatis tamen iis, quæ ſunt de exercitio Pontificalium

§. 14. Cum ab omni retro tempore Prædeceſſores noſtri Abbates, & Capitulum Fuldenſe, Archiepiſcopos Moguntinos, uſque ad nuperæ litis exordium, agnoverint totius Territorii Fuldenſis Metropolitanos, Nos quoque Dilectionem ſuam modernum Eminentiſſimum Dominum Archiepiſcopum & Electorem Moguntinum, ejuſque in perpetuum Succeſſores, tanquam Metropolitanos noſtros, & univerſæ Diœceſis noſtræ Fuldenſis cis & trans amnem Fuldam, agnoſcimus, ac pro Nobis, & Succeſſoribus noſtris promittimus Nos ſupremæ Apoſtolicæ Definitioni ſupradictæ, & Brevi Apoſtolico deſuper edito die 15. Septembris anno 1756. ſupra de verbo ad verbum inſerto, plenariam debitam paritionem præſtare velle, ſicque totum, & integrum Epiſcopatum noſtrum Fuldenſem (ſalva tamen, atque illæſa manente exemptione paſſiva, atque immediata ſubjectione S. Sedi Apoſtolicæ quoad Perſonas in eodem Brevi expreſſas) Metropolitanæ Moguntinæ Eccleſiæ ſubjectum, & ſuffraganeum eſſe, & manere debere profitemur.

Jus quoq; Metrop. Archiep. Mogunt. in univ. Diœceſim ſuam agnoſcit, & Brevi Apoſtolico obedient. ſe præſtiturum pollicetur

§. 15. Et cum contra bonam fidem, & amicitiæ leges ageretur, ſi noſtri Fuldenſes ſub-

Profitet. ſe curaturum ne

Appellationes ad Metrop. a quopiam impediantur.

ſubditi a quopiam quomodolibet abſterreantur ab appellationibus ad Metropoliticum Moguntinum Judicium, juxta ordinem ab Eccleſia Catholica præſcriptum, interponendis, cavere ſtudebimus omnino, ne ab Eccleſiaſticis, vel Sæcularibus noſtræ Ditionis Magiſtratibus, vel Particularibus etiam Perſonis, impediantur iidem Fuldenſes noſtri ſubditi ab appellationibus in omnibus Cauſis ad Vicariatum Generalem Epiſcopatus noſtri devolutis, ad Metropolitanum Moguntinum interponendis, vel proſequendis; quem in finem etiam hanc noſtram concordiam, Apoſtolica confirmatione ſecuta, Vicariatui noſtro Generali, Parochiſque notam faciemus. Cumque ſic omnis diſcordiæ fomes ſublatus ſit, Nobis promittimus, fore, ut ſua moderni Eminentiſſimi Domini Archiepiſcopi Electoris Moguntini Dilectio Abbatiam noſtram in Epiſcopatum legitime erectam, Noſque, & Succeſſores noſtros legitimos Epiſcopos Fuldenſes tam cis, quam trans amnem Fuldam agnoſcat, & ut in S. R. Imperio, ejuſque Comitiis, & Tribunalibus, ac ubicumque opus fuerit, Nobis & Succeſſoribus noſtris prædicatum, ac titulus Epiſcopi tribuatur, officia ſua impendat.

Archiep. Mogunt. quoque ſuam fidem obligat pro obſervanda Concordia anni 1662.

§. 16. Et Nos Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus, S. R. I. per Germaniam Archicancellarius, & Princeps Elector &c. Prædeceſſorum noſtrorum, præſertim Joannis Philippi Archiepiſcopi Electoris Moguntini exempla ſecuti, de conſilio, & conſenſu Metropolitani noſtri Capituli, ob ſalutares fines ſupra expreſſos Concordiam ſæpedictam de anno 1662. ſuperius inſertam hiſce renovatam volumus, ac renovamus, declarantes pro Nobis & Succeſſoribus noſtris, eamdem Concordiam perpetuis temporibus valere, & quæ ibidem in favorem Abbatiæ Fuldenſis diſpoſita ſunt, obſervari inviolabiliter debere. Noſque, & Succeſſores noſtros prædictos ad Epiſtolam cujuſcumque eligendi Fuldenſis Principis, ea, quæ in Concordia præſcribitur, formula reſponſuros eſſe, ac promiſſam in iis opem, aſſiſtentiam, ac manutentionem præſtituros.

Admittit exempt. paſſivam Abbatiæ Fuldenſis in Apoſt. Brevi præſervatam.

§. 17. Sicuti nihil novi unquam petere, vel Fuldenſis Abbatiæ Juribus, & privilegiis quidquam detrahere voluimus, ita non tantum exemptionem paſſivam Fuldenſem in ſupradicto Apoſtolico Brevi præſervatam & ſtabilitam ſponte agnoſcimus, ſed etiam ne contra illam quidquam a quocumque tentetur, invigilabimus.

Ejuſdem erection. in Epiſc. & Abbat. in Epiſc. ſe agnoſcere profitetur.

§. 18. Similiter Anteceſſorum noſtrorum Archiepiſcoporum benevola erga Fuldenſem Abbatiam veſtigia, & faventem Epiſcopatus Fuldenſis erectioni intentionem ſecuti, eamdem Epiſcopatus Fuldenſis erectionem a Sanctiſſimo Domino Noſtro Benedicto XIV. Pontifice Maximo factam, hiſce probamus & laudamus, atque Dilectionem ſuam modernum Reverendiſſimum Dominum Abbatem, & Principem Fuldenſem, legitimum totius Diœceſeus Fuldenſis cis & trans amnem Fuldam Epiſcopum, noſtræ tamen Eccleſiæ Metropolitanæ Moguntinæ ſuffraganeum agnoſcimus, & ut ubique in Sacro Romano Imperio agnoſcatur, officiis noſtris non deerimus.

Anno 1757.

Cavetur, ut ab utraque parte Apoſtolic. Beneplac. impetretur pro hujus Concord. confirm.

§. 19. Hanc noſtram Concordiam Nos Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus Moguntinus, & Princeps Elector, & Nos Adalbertus electus Epiſcopus, Abbas, & Princeps Fuldenſis, ut eo magis roboretur, & perpetuis temporibus inviolata perduret, Sanctæ Sedi Apoſtolicæ, prout Præſules, & Principes eidem vere devotos decet, ſubmittemus, ejuſque Apoſtolicam Confirmationem per noſtros ibidem Miniſtros, ante confirmationem modernæ novæ Electionis Fuldenſis, una rogabimus. Ante obtentam vero eamdem Apoſtolicam confirmationem hujus Concordiæ, & omnium in illa contentorum, eadem hæc Concordia in nullius partis præjudicium poterit allegari, ſed utriuſque Eccleſiæ Jura, ſalva, & integra manere debent.

Utraque pars hanc Concord. ſanctiſſime ſe obſervatur. promittit & recipit.

§. 20. Atque hæc noſtra Concordia matura deliberatione feliciter inita, ſicque a S. Sede confirmata, perpetua baſis mutuæ inter Eccleſiam Metropolitanam Moguntinam, & Cathedralem, & Abbatialem Fuldenſem amicitiæ exiſtet, neque contra illam exceptiones ullæ, cujuſcumque nominis, aut Pontificum, Cæſarumque Conſtitutiones, Bullæ, litteræ, vel Privilegia, nomine tenus vero Bulla Sanctiſſimi Domini Noſtri Benedicti XIV. Pontificis Maximi ſuper confirmatione Concordiæ Hammelburgenſis inter Herbipolenſem & Fuldenſem Eccleſias initæ, vel ſubſequuta Epiſcopatus Fuldenſis erectio, & deſuper edita Apoſtolica Conſtitutio, aut aliud quodcumque poterit allegari; prout alte fatus Sanctiſſimus Dominus noſter in Brevi Apoſtolico ſupra inſerto jam diſerte declaravit, hæc omnia Juribus Moguntinis nihil derogare. In cujus rei majorem fidem Nos Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus Moguntinus, & Princeps Elector, & Nos Adalbertus electus Epiſcopus, Abbas, & Princeps Fuldenſis has Concordiæ paginas ſignavimus, & noſtris juſſimus communiri ſigillis. Moguntiæ die duodecima Februarii, Fuldæ die 18. Febrarii anno 1757.

J. Fridericus Carolus Archiepiſcopus, & Elector. *Adalbertus Electus Epiſcopus Abbas & Princeps Fuld.*

(L. S.) (L. S.)

Accedit Concord. conſenſus utriuſque Capituli Mogunt. & Fuld.

Nos ſimiliter Joannes Franciſcus Antonius ab Hoheneck Decanus, totumque Capitulum Metropolitanum Moguntinum, necnon Nos Carolus de Fechenbach, Decanus, & totum Capitulum Eccleſiæ Cathedralis, & Abbatialis Fuldenſis, pro Nobis, noſtriſque utrinque Succeſſoribus, profitemur Concordiam hanc ſupraſcriptam, cum ſcitu, conſilio, & conſenſu noſtro in omnibus, & per omnia fuiſſe initam, prout eidem omni meliori modo conſentimus, eademque omnia probamus & laudamus. In quorum fidem Eminentiſſimi & Reverendiſſimorum DD. Noſtrorum Electoris, & Principum ſigillis, etiam conſueta Capitulorum noſtrorum Metropolitani Moguntini, & Cathedralis, ac Abbatialis Fulden. ſigilla his literis appoſuimus. Moguntiæ 15. Febr. Fuldæ 18. Febr. anno 1757.

(L. S.) (L. S.)

Quod

Digitized by Google

Quod copia præcedens vero ſuo originali, præhabita diligenti & accurata collatione in omnibus de verbo ad verbum conſona & conſormis ſit, vigore appoſiti Sigilli Electoralis Moguntini corroboratur. Moguntiæ die 16. Februarii 1757.

In fidem

(L.S.) *P. Matthæus Maria Regim. Electoralis Moguntini Secretarius & Expeditor.*

Pontifex ante confirmat. Concord. ejus cognition. remiſit Congreg. particul. ſuper rebus Conſiſtorial.

§. 21. Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus, & Elector, ac Adalbertus Epiſcopus, & Abbas præfati, Concordiam hujuſmodi pro debito erga Sedem Apoſtolicam obſequio, & reverentia, in omnibus ejus judicio, & authoritati ſubjectam eſſe voluerint; quapropter Nobis ſupplicari fecerunt, ut Concordiam prædictam Apoſtolica authoritate approbare, & confirmare de benignitate Apoſtolica dignaremur; hujuſmodi autem precibus Nos inclinati, hujuſmodi negotium confirmationis ad Congregationem Particularem ſuper rebus Conſiſtorialibus præpoſitam expendendam remittere dignati ſumus, ac eadem Congregatio præfatæ Concordiæ Inſtrumento diligenter inſpecto, omnibuſque in ea contentis accurate perpenſis, ſub die 22. Menſis Martii proxime præteriti, cenſuit Concordiam prædictam eſſe confirmandam, adjectis tamen nonnullis clauſulis, quibus Nobis placuit, alias quoque clauſulas etiam adjungere, prout ex Decreto ejuſdem Congregationis latius apparet: cujus quidem dictæ Congregationis Decreti tenor eſt, qui ſequitur:

Moguntin. & Fulden. Confirmationis Concordiæ.

Ejuſdem Congreg. decretum

§. 22. *Cum inter Eminentiſſimum, & Reverendiſſimum Dominum Joannem Fridericum Archiepiſcopum, & Electorem, ac RR. Decanum, & Capitulum Metropolitanæ Eccleſiæ Moguntinæ ex una, & R. P. Adalbertum electum Epiſcopum, & Abbatem, ac RR. Decanum, & Capitulum Eccleſiæ Epiſcopalis, & Abbatialis Fulden. ex altera partibus, ad removendas omnes controverſias, & ad omnium diſſenſionum, ac ſimultatum ſemina penitus tollenda, Concordia inita, & menſe Februario proxime præterito propriis ſubſcriptionibus munita fuerit, quam pro debito erga Apoſtolicam Sedem obſequio, ac reverentia, in omnibus ejus Judicio, & authoritati ſubjecta eſſe voluerunt; ideo tam prædicti Archiepiſcopus Moguntin., quam Epiſcopus, & Abbas Fuldenſis, Literis ad Sanctiſſimum Dominum noſtrum datis, humiliter ſupplicarunt, ut eam Apoſtolica authoritate approbare, & confirmare dignaretur. Hujuſmodi autem precibus per Sanctitatem ſuam ad Congregationem Conſiſtorialem Particularem remiſſis, eadem Congregatio, Concordiæ Inſtrumento diligenter inſpecto, omnibuſque in ea contentis accurate expenſis, cenſuit, Concordiam eſſe confirmandam; Ita tamen ut nullum unquam inde præjudicium illatum intelligatur alteri Concordiæ initæ inter Epiſcopum Herbipolenſem, & Abbatem nunc Epiſcopum Fuldenſem, & a Sede Apoſtolica confirmatæ per Apoſtolicas Literas ſub plumbo Kal. Octobris 1752. tum etiam erectioni Epiſcopatus Fulden., ejuſque juriſdictioni Ordinariæ, per ſimiles Literas tertio nonas Octobris anno 1752. nec non Juri Metropolitico Archiepiſcopi Moguntini per alias Literas in forma Brevis die 15. Septempris. 1756. expeditas; factaque per me infraſcriptum Secretarium relatione, Sanctitas Sua dictæ Congregationis ſententiam benigne approbavit, decrevitque, ut omnia in iiſdem Apoſtolicis Literis ſuis contenta, quatenus opus ſit, de novo data, indulta, conceſſa, approbata, & confirmata cenſeantur. Datum Romæ die 22. Martii 1757.*

Congreg. eadem cenſuit Concord. eſſe confirmandam, nonnullis adjectis clauſulis.

Loco † Sigilli.

J. Cardinalis Millo.
N. Antonellus Sac. Congregationis Conſiſtorialis Secretarius.

Juxta Congreg. Decret. Concord. confirm. Apoſtol. auctorit.

§. 23. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, ea, quæ ab Apoſtolica Sede approbantur, & confirmantur, firmius ſubſiſtant, & ab omnibus exactius obſerventur; proindeque Joannes Fridericus Carolus Archiepiſcopus, & Elector, ac Adalbertus Epiſcopus, & Abbas prædicti, plurimum cupiant Concordiam prædictam, cum dictis adjunctis clauſulis in prædicto Decreto appoſitis, ac Decretum hujuſmodi, per Nos & Sedem Apoſtolicam, ut infra, approbari, & confirmari: Quare pro parte tam dicti Joannis Friderici Caroli Archiepiſcopi & Electoris, quam Adalberti Epiſcopi, & Abbatis prædicti, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus eorum, ac Archiepiſcopi, & Electoris Moguntini, necnon Epiſcopi, & Abbatis Fulden. prædicti pro tempore reſpective exiſtentium, quieti, & tranquillitati in præmiſſis opportune providere, ipſoſque ſpecialis gratiæ favore proſequi de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui quantum cum Domino poſſumus, diuturnam pacem, mutuamque amicitiam inter Eccleſiaſticas Perſonas, præſertim Pontificali dignitate inſignitas, non tantum promovere, ſeu & ſtabilire ſinceris deſideramus affectibus, Joanni Friderico Carolo Archiepiſcopo, & Electori, ac Adalberto Epiſcopo, & Abbati prædictis, ſpecialem gratiam facere volentes, eorumque ſingulares perſonas, a quibuſvis ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Concordiam hujuſmodi, cum prædictis clauſulis in eodem Decreto expreſſis, necnon Decretum hujuſmodi, Apoſtolica auctoritate, earumdem tenore præſentium, perpetuo approbamus, & confirmamus, illiſque perpetuæ, & inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur, vim, & efficaciam adjicimus, ac Concordiam hujuſmodi, cum prædictis clauſulis in eodem decreto expreſſis, necnon Decretum prædictum, ab ipſis modernis, & pro tempore exi-

Digitized by Google

exiſtentibus Archiepiſcopo & Electore Moguntin., ac Epiſcopo & Abbate Fulden., ac ab aliis, ad quos ſpectat & pertinet, ac ſpectare & pertinere poterit in futurum, perpetuo obſervari, nec illi ullo unquam tempore derogari poſſe, neque debere:

Decreta cum derogatione contrariis

§. 24. Præſentes quoque Literas Apoſtolicas ſemper, & perpetuo validas & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ſic ab omnibus cenſeri; & ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-legatos, dictæque Sedis Nuncios, judicari & definiri debere, & quidqnid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus quibuſvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictarum Eccleſiarum Moguntin., & Fulden., etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcumque.

Sanctio.

§. 25. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, approbationis, confirmationis, roboris adjectionis, ac decreti, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 25. Mati 1757. Pont. 57.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quinquageſimo ſeptimo duodecimo Kalendas Junii, Pontificatus Noſtri anno decimoſeptimo.

J. S. Villa.

Loco † Plumbi

LXX. MISSAM CELEBRANTES,

Aut Fidelium Confeſſiones excipientes ad Presbyteratus Ordinem non promoti, quibus pœnis ex ſacrorum Canonum, & Apoſtolicarum Conſtitutionum præſcripto ſubjiciantur; quæ praxis hactenus in Judiciis adverſus hujuſmodi reos ſit ſervata, & qnomodo inpoſterum ſit providendum.

Epiſtola Encyclica ad Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, Locorum Ordinarios.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, &c.

Pontific. Conſtit. de Celebr. non promotis, eorumque pœnis.

QUam grave horrendumque ſcelus admittat, quicumque Sacerdotali Ordine non initiatus, Sacrificium Miſſæ celebrare præſumit, ſuperfluum cenſemus multis verbis demonſtrare; qnum omnibus perſpectæ ſint rationes, ob quas ſacrilegum hujuſmodi crimen merito deteſtandum, atque diſtricto pœnarum gladio vindicandum cenſetur. Satis itaque erit Apoſtolicas Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones hic indicare, quibus ſeveriſſimæ adverſus memorati criminis reos pœnæ ſtatuuntur; quæ ſcilicet a fel. record. Paulo IV., Sixto V., Clemente VIII., & Urbano VIII. Romanis Pontificibus editæ fuerunt; quarum ſanctionibus decernitur, ut quicumque Sacerdotali charactere deſtitutus, compertus fuerit Miſſam celebraſſe, Foro ſæculari puniendus tradatur.

Addita hujuſm. Sanction. firmitas contra excogitatas fraudes.

§. 2. Has omnes Conſtitutiones Nos ipſi memoravimus, & confirmavimus in noſtra, quam uſque ab anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLIV. Pontif. Noſtri IV., ſub Dat. XII. Kal. Majas edidimus, cujus initium eſt: *Sacerdos in æternum*, quæque impreſſa eſt in Bullario Noſtro *Tom. 1. num. 97.*, ubi præterea plures tolluntur exceptiones, & ſubterfugia, quæ per Deſenſores reorum afferri ſolebant, ut eos eximerent a decreta pœna traditionis brachio ſæculari; quantumvis legitimis probationibus plane conſtaret, eoſdem, Sacerdotali ordinatione nunquam ſuſcepta, Miſſam celebraſſe.

Pœnam in perditos homines ſic irrogat Eccl. ut lenis, piæque Matris ſpiritum ſervet.

§. 3. Quamvis autem Eccleſia præſatos celebrantes non promotos, juſtitia ſic exigente, ſæculari Foro tradendos decreverit; quum tamen eadem pia mater ſit, & ut omnibus conſtat, lenitatis & miſericordiæ viſcera gerat, nec unquam omiſit, nec adhuc deſinit manſuetudinis ſuæ argumenta præbere, tum in ſtatuenda forma degradationis verbalis quæ realem degradationem præcedit; tum in ipſa reali degradatione exequenda; tum denique in providis legibus, & cautelis editis atqne ſuſceptis, ut nequiſſimos homines arceret a ſacrilego auſu ſe ſe immiſcendi Sacror. Myſteriorum celebrationi, abſque Sacerdotali ordine & charactere, viam illis quodammodo præoccupando, qua in præfatam pœnam traditionis brachio ſæculari proruere poſſent.

Id eruitur primo ex præſcripta verbalis degradationis forma.

§. 4. In Pontificali Romano habetur forma degradationis verbalis, per qnam videlicet profertur ſententia decernens realem degradationem, non minus in eos, qui Sacris Ordinibus, excepto Presbyteratu, inſigniti ſunt, quam & in cæteros Clericali tantum Tonſura, aut Minoribus initiatos. Hoc ſolum inter utroſque intercedit diſcrimen, quod in Clericos Minorum Ordinum, aut ſimpliciter Tonſuratos, verbalis degradatio peragitur, ſeu quod idem eſt, degradatio realis decernitur, a ſolo Epiſcopo, abſque aliorum quorumcumque interventu: in alios vero Majoribus Ordinibus infra Sacerdotium inſignitos non licet Epiſc. ad verbalem degradationem procedere, niſi aſſiſtentibus, & ſuffragium ſimul ferentibus aliis quibuſdam perſonis, quarum præſentiam, ſententiamque Canonicæ Leges expoſcunt.

Indicant de ea canonicæ ſanctiones.

§. 5. Celebris eſt Decretalis Prædeceſſoris Noſtri Bonifacii Papæ VIII. *in Cap. degradatio, de Pœnis, in ſexto*, ubi hæc leguntur: *Super quo tibi taliter reſpondemus, quod verbalis degradatio, ſeu depoſitio ab Ordinibus, vel Gradibus Eccleſiaſticis, eſt a proprio Epiſcopo, ſibi aſſiſtente in degradatione Clericorum in ſacris conſtitutorum Ordinibus certo Epiſco-*

porum numero deſiaito Caaonibus , facienda ; quamquam proprii Epiſcapi ſententia , ſine aliorum Epiſcoporum præſentia , ſufficiat in degradatioae eoram , qui Minores damtaxat Ordines receperunt .

Subſidiaria degradationis forma a Concilio Trident. permiſſa.

§. 6. Notæ ſunt etiam ſanctiones Canonum , quos indicat Gloſſa Caoonica , *in cit. Cap. Degradatio , in verb. Canonibus* ⵉ *de pœnis , ia ſexto* , quique definiunt numerum Epiſcoporum , qui aſſiſtere debent , ubi pronuncianda ſit degradatio verbalis adverſus Clericum in Majoribus Ordinibus conſtitutum .

Aſſeſſores in verbali degradat. quo jure fruantur.

§. 7. Nec quemquam latere poteſt quod in Sacro Concilio Tridentino ſtatutum fuit *Seſſ. XIII. cap. 4. de Reſarm.* , ubi quum animadverſum fuiſſet , non ita facile in occurrentibus degradationum caſibus reperiri poſſe numerum Epiſcoporum a Canonibus requiſitum , facultas ſit Epiſcopis procedendi etiam abſque illis ; adhibitis tamen , ſibique ea in re aſſiſteotibus totidem Abbatibus , in Civitate , aut Diœceſi reſidentibus , atqoe uſu Mitræ & Baculi ex Apoſtolicæ Sedis indulto decoratis , vel , ſi hi non adſint , aliis perſonis in Eccleſiaſtica Dignitate cooſtitutis , matura ætate , & ſacrarum legum ſcientia ſpectabilibus .

§. 8. Quoniam vero juxta veterem diſciplioam , verbales degradationes peragebantur in Synodis Provincialibus ; & in his quidem ſinguli Epiſcopi ſuum proferebant ſuffragium ; quum nunc Epiſcopi , vel alii Eccleſiaſtici viri , de quibus diximus , locum gerant Patrum in Conciliis Provincialibus aſſidentium , facile intelligitur , in hos derivatum eſſe jus ferendi ſuffragii in degradationibus verbalibus , ad quas , uti Aſſeſſores , invitantur ; quemadmodum plene demonſtratum a Nobis fuit in noſtro Tractatu *De Synodo Diæceſana , lib. 9. cap. 6. num. 4. noviſſimæ edit .*

In reali quoque degradat. Eccleſia eadem præbet lenitatis argum.

§. 9. Verbalem degradationem ſequitur degradatio realis , cujus exequendæ ratio diſtincte præſcribitur in Pontificali Romano . Et in hac etiam Eccleſia minime omittit perſpicua lenitatis , & pietatis ſuæ argumenta præbere . Etenim prinſquam degradatum tradat ſæcularis Curiæ Miniſtro , pro eo efficaciter deprecatur , ne pœna mortis , aut mutilationis membrorum eidem iofligatur : *Domine Judex* , verba ſunt citati Pontificalis , *rogamus Vos cam omni affectu , qua poſſamus , ut amore Dei , pietatis , & miſericardiæ intuitu , & noſtrorum interventa precaminum , miſerrimo huic nallum mortis , vel mutilationis periculam inferatis* . Multoque ante Pontificalis Romani compilationem , idipſom expreſſum legitur in *Cap. Novimus* , quod eſt Innocentii III. *De verbor. ſignific.* ibi : *Pro qao tamen* , ſermo eſt de degradato , ſæculari Curiæ tradendo , *debet Eccleſia efficaciter intercedere* , apud Judicem laicum , *ut citra mortis periculam , circa eum ſeatentia moderetur* . Videri quoque poteſt Alteſerra *ad cit. Cap. Novimus , de verb. ſignif.* ubi plures colligit Patrum auctoritates congroentes iis , quæ in præindicata Decretali ſtatuuntur .

Idem ſpiritus eruitur ex cautelis ad præcavenda delicta ſtatutis.

§. 10. Ad confirmandum autem aſſumptum noſtrum , de ſummo pietatia ſtudio , quo Eccleſia etiam nil tale meritos proſequitur , viamque ipſis ioterciudere nititur , oe mortis pœoam per delicta incurrant : dicimus , antiquiſſima providentia cautum fuiſſe , ut qui e propria io alienam Diœceſim tranſgreditur , niſi fuerit in hac plene cognitus , ſecum ferat Ordinarii ſui litteras quibus fides fiat , eum eſſe Sacerdotem , nulloque , quod ſciatur , Canonico impedimento detentum , quominus Sacra Myſteria celebrare queat . Jam id decretum habetur in Sacra Calchedonenſi Syoodo ; ubi quum interdictum legatur Clerico atque Lectori , e ſua in aliam Diœceſim commigrare , non præobteotia memoratis literis , quas Diſceſſus appellamus , a proprio Epiſcopo ; Jacobus Cujacius , aliique poſt eum accurati Scriptores , monueruot , cum vera Textus lectione non coogruere verbum , *Lectori* , ſed *ignota* ; quemadmodum & ipſi adnotavimus *in noſtra Inſtitutione 34. editionis latinæ* §. 1. Quod ſi vetuſtiora etiam propoſitæ diſciplinæ priocipia inveſtigare libeat , conſuli poſſunt Canones , qui Apoſtolici vocaotur , apud Cotelerium in editione *Patrum Apoſtolicorum Tom. 1. lib. 8.* inter quos adeſt Canon XIII. ita decernens : *Si quis Clericus , aut laicas , a cammunione ſuſpenſas , vel communicans , ad aliam properet Civitatem , & ſuſcipiatur præter commendatitias literas ; & qui ſuſceperunt , & qui ſuſceptus eſt , communione priventur : excommunicata vero proteletur ipſa correptia , tamquam qui mentitus ſit , & Eccleſiam Dei ſeduxerit* . Conſonat huic Canon XXXIV. ut patet ex ſubjectis illius verbis ; *Nallus Epiſcoporam peregrinorum , aut Presbyterorum , aat Diaconorum , ſine commendatitiis ſuſcipiatur epiſtalis , & cum ſcripta detalerint , diſcutiantur attentius : & ita ſuſcipiantur , ſi probatione pietatis extiterint : ſin minus , nec quæ ſunt neceſſaria ſabminiſtrentur eis , & ad communionem nullatenus admittantur , qaia per ſabreptionem multa proveniunt* .

Provida ſanctio de Sacerdot. e propria in alien. Diœceſim commigr.

Vetuſtiora circa id ipſum monum.

Canonum Apoſtol. auctoritas & antiqu.

§. 11. Porro , quidquid diſputent eruditi de vero Canooum Apoſtolicorum Auctore , certum eſt , eos magnum auctoritatis pondus habere , quum ſaltem ſæculo Eccleſiæ tertio decurrente collecti fuerint ex pluribus Conciliis aote Nicænam Synodum celebratis : uti nunc temporis inter ſacrarum antiquitatum inveſtigatores convenire videtur .

Vetuſtioribus congruunt recentior. Eccleſiæ leges.

§. 12. Sanctiſſimis hiſce legibus conformes ſunt Concilii Tridentini ſanctiones : conformes ſunt Epiſtolæ Encyclicæ a Congregatiooibus Urbia ad Eccleſiarum Antiſtites ſæpe tranſmiſſæ . Idque etiam pro firmo teoendum eſt , quod licet oon oporteat Epiſcopum ſollicitum eſſe de Regularibus , qui in propriis Eccleſiia Miſſas celebrare inteodunt , quum ejus rei cura reſervata ſit eorum Superioribus Regularibus ; ſi quis tamen ſæcularis Sacerdos in Eccleſiis Regularium Miſſam celebrare velit , hic etiam debet litteras Diſceſſus a proprio Ordioario obtentas exhibere Epiſcopo , in cujus Diœceſi Sacrum vult peragere ; uti videre quoque eſt io Noſtra *Inſtitutione 34. latinæ editionis* §. 1.

Novæ cautelæ in

§. 13. Veterem hanc , juſtiſſimamque ſanctionem , de cujus executione plura tradi-

de-

In ipſum excogitatæ, ac præſcriptæ.

derunt noſtri Scriptores pragmatici, (quos inter merito memorandus eſt diligentiſſimus Monacellius. *Formular. Legal. Part.* 1. *Tit.* 4. *Formul.* 8. *pag.* 81. *& Formul.* 6. *pagin.* 79. *item Tit.* 6. *Formula* 18. *pagin.* 160.) providis excogitatis cautelis plurimum roboravit magnus Eccleſiaſticæ diſciplinæ reſtitutor S. Carolus Borromæus, cujus hac de re Decreta pluribus in locis extantia ſtudioſe legenda, & expendenda monemus; videlicet in Concilio Provinciali Mediolanenſi primo habito anno 1565. *part.* 2. in ſecundo pariter Provinciali anni 1569 *Tit.* 2. *Decret.* 1., ac in Provinciali tertio, anni 1573. item de Inſtructione ad Sacerdotes de celebratione Miſſæ, ac denique in Concilio Provinciali quarto celebrato anno 1576. Quibus in locis conſtitutum habetur, ut Parochus, in cujus Parœcia Sacerdos alienigena domicilium figit, ſi id per Diœceſim contingat, intra octo ad ſummum dies, illius adventum nunciare debeat Vicario Foraneo, qui rem ad Epiſcopum deferat; ſi autem in Civitate, Parochus ipſe de omnibus certiorem faciat Epiſcopum, qui ſibi literas diſceſſus ab hujuſmodi Sacerdote exhiberi mandet, eaſque inſpiciat, totumque earum tenorem ſedulo expendat. Si enim Ordinarius ſubdito ſibi Sacerdoti licentiam abeſſendi ad certum definitumque tempus indulſerit, facultas celebrandi Miſſam eidem non ultra tempus illud concedenda decernitur. Notanda quoque jubetur dies, qua expeditæ fuerunt literæ diſceſſus; ne ſcil. ante eam diem, qua inſpiciendæ, ac diſcutiendæ offeruntur, antiquiores ſint duobus, vel quatuor, aut reſpective ſex menſibus; duobus nimirum, ſi literæ confectæ ſint intra Provinciam quatuor vero, ſi extra Provinciam, in Italia tamen expeditæ fuerint; ſex denique, ſi extra Italiam datæ comperiantur.

Præmiſſorum concluſio.

§. 14. Ex omnibus hiſce tum generalibus, tum peculiaribus ſanctionibus manifeſte deſumitur, quantopere Eccleſia abhorreat ab ea pœna ad effectum perducenda, quam Sacri Canones in Celebrantes non promotos ſanxerunt; quandoquidem tot veluti aggeres hominibus objiciuntur, ne in ejuſmodi delictum labantur, unde locus fiat executioni ejuſdem pœnæ Sacris Legibus definitæ.

Inſtaur. validius argum.

§. 15. Majoris tamen ponderis, ad hoc ipſum evincendum, eſt id, quod ſubjicimus. Siſtit ſe aliquis coram Eccleſiaſtico Judice, ſeque ipſe denunciat, quamvis Sacerdotali Ordine deſtitutum, Miſſarum Sacrificia celebraſſe, vel etiam Sacramentales Chriſtifidelium Confeſſiones audiſſe. Ita ſe ſponte ſiſtens, eo privilegio gaudet, ut impoſitis ipſi ſalutaribus pœnitentiis, dimittatur; niſi tamen in ipſo ſuo Conſtituto diminutus, ut ajunt, vel aliunde præventus fuerit; in his enim caſibus carceribus cuſtodiendus includitur.

Cum ſe ſponte ſiſtentibus, vel crimen ſtatim fatentibus quomodo res tranſigat.

Sed ſi idem ſubinde Judici interroganti, an ſciat cauſam, ob quam carceribus mancipatus ſit, ſtatim, non expectatis ulterioribus interrogationibus, ſeu quæſitis, ſincere rem totam aperiat; quamvis de illius incurſu in pœnales Apoſtolicarum Conſtitutionum ſanctiones non dubitetur; ideoque dignus ſit, qui ſæculari Foro, uti capitalis criminis reus, libere tradatur; nihilominus admittitur ad beneficium minorationis pœnæ, commutata ipſi pœna mortis in damnationem perpetuam ad triremes; uti teſtatur bon: mem: Cardinalis Albitius harum rerum peritiſſimus, in ſuo Tractatu *de Inconſtantia in Fide part.* 1. *cap.* 14. *num.* 70. *Si vero citatus, & vocatus, ad generalem interrogationem, an ſciat qua de cauſa fuerit vocatus, vel ſciat cauſam ſuæ carcerationis, vel quomodo hic reperiatur, fatetur de plano veritatem, is tractatur, ac ſi eſſet ſponte confeſſus, & cum eo mitius agitur, præſertim poſt condemnationem, ut ſcilicet gravior pœna commutetur in mitiorem &c. Et ita fuit reſolutum in ſacra Congregatione ſub die* 12. *Maji* 1604.

Hodierna praxis circa verbalem & realem degradat.

§. 16. Illud etiam animadverſione dignum eſt, quod quamvis in Pontificali Romano præſcripta reperiatur degradatio, etiam a prima Clericali Tonſura; licet de hac quæſtio ſit, an inter Ordines numerari debeat, nec ne; poſſitque Judex Eccleſiaſticus, uti prænotavimus, quando agitur de Minoribus Ordinibus, ſolus per ſe verbalem Degradationem peragere, quod ipſi non licet ſine aliorum interventu, ubi res eſt de Ordinibus Majoribus; nihilominus nunc temporis Sacerdotes, aliique Clerici, tam Majorum, quam Minorum Ordinum, ad Triremes libere amandantur, vel etiam perpetuo carceri mancipantur, ſine prævia verbali, multoque minus reali Degradatione; uti cuique perſpectum eſt, & adnotatum quoque fuit a Sacerdote Catalani *Comment. ad Pontiſ. Rom. Tit.* 16. §. 4. *num.* 6. *Tom* 111.

Factum, unde exorta præſens quæſtio.

§. 17. In Tribunalium Eccleſiaſticorum carceribus nunc quoque ſatis ſuperque reperiuntur aliqui, eo nomine detenti, quod Sacerdotali Ordine carentes, Miſſas celebraverint, Sacramentales Fidelium Confeſſiones exceperint, iiſdemque etiam Euchariſticam Communionem expetentibus, Particulas diſtribuerint a ſe nulliter conſecratas. Hos inter, duo erant, qui ſtatim ac interrogati fuerunt, num detentionis ſuæ cauſam ſcirent, omnia ingenue confeſſi ſunt; orta eſt quæſtio, an iidem admittendi eſſent ex quo ad beneficium minorationis pœnæ; ita nimirum, ut non quidem Sæculari Foro traderentur, tamquam capitis rei; ſed potius in Triremes, ſeu Carcerem perpetuo detruderentur.

Judicum, Conſultorumque circa ipſam ſententiam.

§. 18. Nulla quidem diſcordia detecta eſt in ſuffragiis eorum, qui ſive conſulendo, ſive judicando, in prædictorum Cauſis ſententiam dixerunt, ſuper eo, an uterque reus pœnam traditionis Foro Sæculari, atque adeo Capitis pœnam incurriſſet. Verum nonnulli ſubdiderunt, attenta eorum prompta confeſſione, qua unuſquiſque delictum ſuum plene aperuerat, non expectatis ulterioribus Judicis interrogationibus; ambos promeritos eſſe, ut pro ſponte confeſſis haberentur, utque propterea ad Triremes dumtaxat, vel Carcerem perpetuo damnarentur. Alii autem numero plures cenſuerunt, eoſdem, tamquam capitis reos, brachio ſæculari libere tradendos eſſe.

Definitivum de eadem judicium Pontificis

§. 19. Nos vero, quamvis ob ægritudinis noſtræ pervicaciam, Congregationibus ſuper

 his

Digitized by Google

Anno 1757. his habitis, ut ſemper alias Nobis in more poſitum fuit, intereſſe non potuerimus; quum tamen ſubinde omnia perlegere, & expendere non omiſerimus, Pontificiæ Clementiæ & manſuetudini magis conſentaneum exiſtimavimus, in mitiorem ſententiam concedere; eo vel magis, quod & Cardinalis Albitius in hujus generis rebus adeo verſatus, teſtatum reliquit, ejuſmodi pœnæ minorationem, veluti præmium, indulgeri conſueviſſe iis, qui ad primam Judicis interrogationem delictum ſuum integre, aperteque fatentur; & plura ſuppetunt exempla cauſarum, quæ in ſimilibus circumſtantiis ita tranſactæ fuerunt. Itaque volumus præfatos reos promeritæ pœnæ minoratione in præſenti caſu gaudere, nimirum Triremibus perpetuo addici, ita ut ab iis nunquam dimitti, ſeu pœnæ hujuſmodi commutationem ullam impetrare valeant, præter quam a Romano Pontifice pro tempore exiſtente, ac de eorum delictis, cum omnibus adjunctis circumſtantiis, edocto; relicta dumtaxat Judicibus facultate, ut quoties perpetuum triremium Opus præfatis reis minime congruere videatur, in illius locum ſubrogare valeant perpetuam in ergaſtulo aut recluſionem carcere, ſi reliqua ipſis ad id neceſſaria non deſint.

Sententia in hujuſmodi reos quomodo a Judice ferenda. Præterea volumus atque mandamus, ut quum damnatio ad Triremes, ſeu ad Perpetuam recluſionem, ut ſupra præfatis reis formiter intimanda erit, id fiat a Judice, præſentibus iis, qui ad Eccleſiarum Sacraria moderanda deputati ſunt quique ad hujuſmodi actum evocandi erunt ab ipſo Judice, ſub pœnis ejuſdem arbitrio infligendis; atque ea occaſione gravis admonitio iis fiat, de omnimoda obſervantia & executione eorum, quæ ſæpe præſcripta ſunt; ne ſcilicet ignotos Sacerdotes Miſſam celebrare permittant, niſi poſtquam Literæ diſceſſus, quas ſecum a propria Diœceſi prodeuntes attulerunt, recognitæ & examinatæ fuerint per eum, cui hujuſmodi cura demandata eſt. Id ipſum enim præſtitum alias fuiſſe meminimus in hac eadem Urbe, ſub fel: rec: Prædeceſſore noſtro Clemente Papa XI. tunc quum ſæculari Foro traditus fuit reus quidam, capitali pœna plectendus, eo quod Sacerdotali Ordine non inſignitus, Miſſam celebraverat.

Hæc quoad anteactum tempus Nova in futurum contra nequiſſimum ſcelus parantur ſubſidia. §. 20. Cum iis igitur, qui uſque nunc comperti fuerint ad Sacrum Presbyteratus Ordinem non promoti, Miſſam celebraſſe, aut Sacramentales Confeſſiones excepiſſe, juxta rationem hactenus deſcriptam, a competentibus Judicibus, & Tribunalibus agendum decernimus. Sed quoniam hujuſmodi crimen, utpote graviſſimum, & ſatis ſuperque frequentatum, omni ratione præcavendum, &, quantum fas eſt, a Chriſtiana Republica eliminandum, extirpandumque Nobis eſſe cognoſcimus; novam hac de re legem a Nobis ſtatutam per Apoſtolicam Conſtitutionem, (cujus exemplum Epiſtolæ huic adnexum Fraternitas Tua accipiet) in poſterum, poſt tres ſcilicet menſes ab ejuſdem Conſtitutionis data computandos, omnino ſervari, & ad effectum perduci mandamus. Tibique interim, Venerabilis Frater, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 2. Auguſti MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno XVII. — Pont. A. XVII. Dat. 2. Auguſti 1757. Pont. 17.

CELEBRANTIBUS MISSAM, LXXI.

Aut Fidelium Confeſſiones excipientibus, ſine Sacerdotali Charactere, ſincera criminis confeſſio facta in primo interrogatorio generali nihil ſuffragatura decernitur, ad evadendam pœnam traditionis brachio ſæculari, indictam in Conſtitutionibus Apoſtolicis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procem. Divinarum, humanarumque Legum cuſtodia vigilantiæ Noſtræ concredita hoc Nobis onus imponit, ut & aſſiduo ſtudio caveamus, ne ſcelera atque flagitia contra ipſas Leges committantur, & ut ea, quæ ab iniquitatis filiis perpetrari contingat, juſto pœnarum rigore, ad formam Sanctionum iiſdem Legibus adſcriptarum, puniri & vindicari curemus.

Prædec. Pontific: Conſtitutionem de Celebrantibus non promotis jam pridem a Pontifice confirm. ac plurib. additam. elucidatæ. §. 2. Sane Nos alias, graviſſimum eorum delictum deteſtantes, qui ad Sacerdotalem Ordinem non promoti, Miſſarum Sacrificia celebrare, Fidelium Confeſſiones excipere, & accedentibus ad Euchariſticam Menſam, Panem a ſe ſe nulliter conſecratum diſtribuere, auſu temerario præſumerent; edita Conſtitutione, quæ incipit: *Sacerdos in æternum:* data XII. Kal. Maji Anno Incarn. Dominicæ MDCCXLIV. Pontificatus Noſtri IV., antiquiores Prædeceſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum Conſtitutiones adverſus hujus generis delinquentes jampridem editas confirmantes & innovantes, complures alias declarationes, atque cautelas addimus, ad eliminandum a Chriſtiana Republica ſacrilegum ejuſmodi facinus maxime opportunas, quæ diſtincte legi poſſunt in citata Conſtitutione noſtra, impreſſa in Bullario noſtro *Tom. I. num.* XCVII.

Nova provid. adverſus novum effugium nunc roborandæ. §. 3. His tamen ampliorem providentiam nunc ſuperaddere cogimur, ut aliud delinquentibus effugium ibi non enunciatum, & ab invecta ſenſim in Tribunalibus conſuetudine jam ipſis pene conceſſum, quo debitas ſibi graviores pœnas plerique evadere poſſent, una cum cæteris per dictam Conſtitutionem noſtram ſublatis, pariter adimamus.

Benigna agendi ratio cum reis delictum ſuum prompte fatentib. jam pro conſuetudine recepta. §. 4. Invenimus ſiquidem hunc morem hactenus obſervari conſueviſſe, ut ſi Reus conſtitutus, quum primum a Judice interrogatus fuerit, an ſciat qua de cauſa carceribus incluſus ſit, aperte & candide delictum ſuum fateatur & narret; tunc is, veluti ſponte confeſſus, ad obtinendam pœnæ minorationem habilitetur; quod nimirum eo recidit, ut ad Triremes, vel ad carcerem perpetuo damnetur, ſed nequaquam Foro Sæculari tradatur, tamquam capitalis cri-

minis

minis reus; quemadmodum præſatæ Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones, a Nobiſmet ipſis, ut ſupra diximus, confirmatæ, & innovatæ præſcribunt; uti latius a Nobis expoſitum eſt in Epiſtola Encyclica ad Antiſtites Ordinarios Locorum, & Judices in hac materia competentes, hac ipſa die per Nos data.

Eadem delinquentibus nota, impunitat. pleriſque præſtat.

§. 5. Quum autem experientia compertum fuerint, pleroſque reos, qui Sacerdotali Charactere carentes Miſſam celebrarunt, aut Sacramentum Pœnitentiæ nulliter miniſtrarunt, de hujuſmodi Tribunalium indulgentia ſatis edoctos, vix unquam omittere, quin ſtatim atque carceribus detenti, & coram Judice conſtituti fuerint, delictum ſuum diſerte confiteantur, ad hoc ut traditionem Foro Sæculari, extremumque ſupplicium exinde conſequens, evadant; quumque hac ratione reipſa eveniat, ut vix ullus ſit ex hujuſmodi criminis reis, qui moderationem pœnæ in præſatis Conſtitutionibus ſtatutæ non obtineat; eoque beneficio fruatur, ut quum Sæculari Foro, tamquam capitali judicio damnatus, & mortis reus, tradendus fuiſſet, perpetuo potius Carceri, aut Triremibus mancipetur.

Hujuſm. praxis in poſterum tempus prohibetur, & Conſtitut. rigor ſervandus jubetur.

§. 6. Idcirco Nos pernicioſam hujuſmodi praxim de medio tollere coacti, motu proprio, & certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; per hanc noſtram perpetuo valituram Conſtitutionem decernimus, atque ſtatuimus, in poſterum, videlicet poſt tres menſes a data præſentium Literarum computandos, nulli amplius Clerico, ſive Laico ſæpedicti criminis reo, promeritæ pœnæ minorationem ullam concedi debere, ſive poſſe, intuitu promptæ, apertæque confeſſionis, qua delictum ſuum in circumſtantiis ſuperius enunciatis Judicis faſſus fuerit; ſed, ea non obſtante, omnes & ſingulos in præcedentibus Conſtitutionibus hac de re editis comprehenſos, a Judice competente, in caſibus ibidem expreſſis, prævia etiam degradatione, quatenus opus ſit, tradendos omnino fore, & eſſe Brachio Sæculari, capitali pœna puniendos.

Tollitur aliter judicandi, interpretandique facultas.

§. 7. Sicque, & non aliter in præmiſſis cenſeri, atque ita per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, Noſtroſque & Apoſtolicæ Sedis etiam de Latere Legatos, ſeu Nuntios, & in quibuſcumque Tribunalibus, & Officiis, etiam ſpecifica mentione dignis, ſublata cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, definiri, & poſt lapſum trium menſium, ut ſupra, ad executionem, & effectum omnino perduci debere.

Derogat. contrariorum.

§. 8. Non obſtantibus contrariis quibuſvis generalibus, vel ſpecialibus, Conſtitutionibus, Ordinationibus, & Decretis; nec non dictorum Tribunalium, & Officiorum praxi, ſtylo, ſtatutis, uſibus & conſuetudinibus; etiam immemorabilibus; Perſonarum quoque, Locorum, & Ordinum, Congregationum, Societatum, Inſtitutorum, & Militiarum, Privilegiis, Exemptionibus, & Indultis, quæ ſupradictæ prioris Conſtitutionis Noſtræ executioni decrevimus non obſtare: Quibus omnibus & ſingulis, etiam ad præſentium Literarum noſtrarum effectum, iterum pleniſſime & ampliſſime derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 9. Nulli ergo hominum liceat paginam hanc noſtrorum Decretorum, Statutorum, & Derogationum infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si qui autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Dei Omnipotentis, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. 2. Augusti 1757. Pont. 17.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCLVII., Quarto Nonas Auguſti, Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

J. Card. Pro-Dat.

D. Card. Paſſioneus.

V i s a
De curia J. C. Boſchi.
L. Eugenius.

Loco ✝ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 11. Auguſti 1757.

D A M N A T I O — LXXII.

Et prohibitio Epiſtolæ manuſcriptæ, quæ directa legitur: *Ampliſſimis S. R. E. Cardinalibus, & clariſſimis Theologis in Urbe Præneſte congregatis poſt pacem Eccleſiæ Gallicanæ reſtitutam, & methodum propediem edituris pro ſtudiis peragendis ab Alumnis Collegii Urbani de Propaganda Fide ad Hæreticos profligandos, ad Gentiles, & Atheos in ſinum Eccleſiæ reducendos.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Epiſt. cui præfixa eſt direct. hujuſm. Ampliſſimis &c. Theologi, quorum examini a Pontifice ſubjecta fuit, damnandam, & proſcribend. eſſe cenſuerunt.

CUM ad nonnullos ex Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus pervenerint Exempla manuſcripta cujuſdam Epiſtolæ, cui præfixa eſt Directio hujuſmodi = *Ampliſſimis S. R. E. Cardinalibus, & clariſſimis Theologis in Urbe Præneſte congregatis poſt pacem Eccleſiæ Gallicanæ reſtitutam, & methodum propediem edituris pro ſtudiis peragendis ab Alumnis Collegii Urbani de Propaganda Fide, ad Hæreticos profligandos, ad Gentiles, & Atheos in ſinum Eccleſiæ reducendos; quæque incipit: Hæc ſunt Dubia &c.;* ac deſinit in ea verba: *& explodendam novitatem:* unumque etiam ex hujuſmodi Exemplis tranſmiſſum fuerit ad Dilectum Filium Noſtrum Albericum ejuſdem S. R. E. Cardinalem Archintum nuncupatum, Noſtrum in univerſi Status negociis Secretarium, eo ſcilicet conſilio, ut Noſtris quoque oculis Epiſtola ipſa ſubjiceretur, id quod eſt factum: Cumque officii Noſtri partes ſint, pro commiſſi Nobis divinitus Gregis Dominici cura, animarum periculis, atque detrimentis, quæ ex præſatæ Epiſtolæ lectione & uſu provenire poſſent, Paſtorali ſollicitudine, quantum cum Domino poſſumus, oc-

cur-

Anno 1757.

currere: Idcirco Nos ſtatim aliquot Viros doctos, Theologicæ facultatis profeſſores, nulliuſque partis ſtudio addictos, elegimus, iiſque injunximus, ut de prædicta Epiſtola, deque in ea contentis, judicium facerent, qui ſane mandatis Noſtris diligenter obtemperantes, ſententiis ſuis docte prudenterque conſcriptis, unanimiter cenſuerunt, prædictam Epiſtolam, utpote refertam aſſertionibus reſpective falſis, temerariis, ſcandaloſis, multimode injurioſis, contumelioſis, impudentibus, captioſis, ſeditioſis, & ſchiſmati faventibus, damnandam a Nobis & proſcribendam fore.

Horum Theolog. judicium comprob. nonnulli S. R. E. Cardinal. quibus a Pontifice ejuſdem Epiſtolæ examen fuit demandat.

§. 2. Relato Theologorum examini ſucceſſit aliud, quod Nos ipſi pariter commiſimus nonnullis Venerabilibus Fratribus Noſtris prædictæ S. R. E. Cardinalibus Theologicarum Diſciplinarum ſcientia præſtantibus; qui eadem Epiſtola mature perpenſa, ponderatiſque dictorum Theologorum ſuffragiis, in eamdem cum ipſis ſententiam convenerunt, quæque ab illis adducta & firmata ſunt, ſuis quoque calculis comprobarunt.

Rem totam ipſe per ſe Pontifex conſider. & expendit, negotiumque communicavit cum S. R. E. Card. S. Inquiſit. qui pariter Epiſt. proſcribendam judicat.

§. 3. Nos denique ipſi, quæcumque in primo & altero examine diſcuſſa fuerant, inſpicere, legere, & conſiderare non prætermiſimus; dictæque Epiſtolæ tenorem cum illius cenſura ſtudioſe comparavimus. Subinde vero Nos ipſi rem totam communicavimus cum Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus in tota Rep. Chriſt. Generalibus Inquiſitoribus adverſus hæreticam pravitatem Auctoritate Apoſtolica deputatis, in Sacrorum Canonum ſanctionibus, graviorumque negociorum tractatione apprime verſatis; quibus quum omnia diſtincte expoſuerimus, quæ tum a Nobis geſta ſunt, tum a prædictis Theologis & Cardinalibus in priori & poſteriori Epiſtolæ examine præ oculis habita fuerunt; his quoque conſentientibus prædictam Epiſtolam damnandam & proſcribendam eſſe; Nos, inhærentes hujuſmodi Theologorum & Cardinalium judiciis atque conſiliis, ac etiam motu proprio, & certa ſcientia Noſtra, præſentium Litterarum tenore, ſæpedictam Epiſtolam, tamquam continentem aſſertiones reſpective falſas, temerarias, ſcandaloſas, multimode injurioſas, contumelioſas, impudentes, captioſas, ſeditioſas, & ſchiſmati faventes, Auctoritate Apoſtolica damnamus & reprobamus, ejuſque Exempla legi, deſcribi, & retineri prohibemus; mandantes omnibus, & ſingulis Chriſtifidelibus, qui ejuſmodi Exempla penes ſe habuerint, ſeu in quorum manus ſubinde pervenerint, ut illa, ſtatim atque præſentes Litteræ eis innotuerint, hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus, ſeu eorum Vicariis, ubi adſit Sancti Officii Tribunal, alioquin Epiſcopis, ſeu Ordinariis locorum, tradere & conſignare teneantur: ſub pœna excommunicationis majoris, quoad Perſonas ſæculares, quo vero ad Perſonas Eccleſiaſticas, etiam Regulares, hujuſmodi mandato Noſtro non obedientes, & contrafacientes, ſub pœna ſuſpenſionis a Divinis, ipſo facto, abſque alia declaratione incurrendis; quarum abſolutionem, & reſpective relaxationem, Nobis & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, reſervamus; excepto dumtaxat, quoad excommunicationem prædictam, uniuſcujuſque mortis articulo, quo nimirum Confeſſarius quilibet ab hujuſmodi cenſura, ut præfertur, incurſa, abſolvere poterit.

Apoſtol. idcirco auctorit. damnatur ejuſque epiſtolæ exempla legi, deſcribi, & retineri prohib.

Pont. A. XVIII.

§. 4. Quia vero æquum non eſt, ut impunitus remaneat Auctor prædictæ damnatæ, & proſcriptæ Epiſtolæ, qui per aſſertiones, ut ſupra, reprobatas, carpere atque traducere auſus eſt rectiſſimam agendi rationem eorum Cardinalium, quorum Nos conſilio, & opera uſi ſumus, ubi actum fuit de conſcribenda Epiſtola Encyclica, quæ prodiit ſuperiore anno 1756. ſub Dat. die XVI. menſis Octobris; idemque contra ipſam Epiſtolam Noſtram Encyclicam audendo, Nos etiam, qui eam conſcripſimus, malignitatis ſuæ jaculis petere non veretur; Idcirco Nos Officio Sanctæ Inquiſitionis committimus & injungimus, ut exactiſſima diligentia adhibita, curet Auctorem ſæpedictæ damnatæ Epiſtol. qui adhuc latet, detegere, & agnoſcere: Volentes, ut ſtatim ac collecta fuerint indicia, quæ ſemiplenam, ut ajunt, probationem conſtituat, ad capturam Rei ejuſmodi indiciis gravati, juxta ſtylum, & conſuetudinem Sancti Officii, deveniatur; deindeque completo & concluſo Proceſſu, ad ulteriores pœnas adverſus eum procedatur, juxta Sacrorum Canonum & Conſtitutionum Apoſtolicarum ſanctiones; ſic exigente juſtitia publica, quæ pernicioſos hujuſmodi auſus ſeveriori vindicta coerceri jubet.

Publicat. harum Litterar. Apoſtol. decernit. & fides earum ſumptis habenda r

§. 5. Ut autem eædem præſentes Litteræ ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quiſquam illarum ignorantiam allegare, poſſit, volumus, & auctoritate prædictæ decernimus, illas ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, nec non Curiæ Generalis Monte Citatorio, & in Acie Campi Floræ de Urbe per aliquem ex Curſoribus Noſtri, ut moris eſt, publicari, illarumque exempla ibi affixa relinqui; ſic vero publicatas, omnes & ſingulos, quos concernunt, perinde afficere, ac ſi unicuique illorum perſonaliter notificatæ, & intimatæ fuiſſent: ipſarum autem præſentium Litterarum tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem, tam in judicio, quam extra illud, ubique locorum haberi, quæ haberetur eiſdem præſentibus, ſi exhibitæ forent vel oſtenſæ.

Dat. 5. Septemb. 1757. Pont. 18.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 5. Septembris MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno decimo octavo.

D. Card. Paſſioneus.

Publicat. eodem Die, Menſe, & Anno.

APPENDIX
AD
TOMUM QUARTUM.

Digitized by Google

Digitized by Google

APPENDIX
AD TOMUM IV.
BULLARII
SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
BENEDICTI
PAPÆ XIV.

ACTA, ET DECRETA

Cauſis Beatificationum, & Canonizationum, aliiſque ad Sacrorum Rituum materiam ſpectantibus, addenda ad Tomum VI. Operum Sanctiſſimi Domini Noſtri Romæ editum anno 1751.

Decret. Generale Sanctiſſimi D. Noſtri Ben. Papæ *XIV.* ſuper teſtibus de auditu auditus in cauſis Beatific, & Canon.

CUM nonnulla poſt annum Pontificatus ſui decimum BENEDICTUS XIV. Decreta, Epiſtolas, Conſtitutioneſque ediderit ad materiam Sacrorum Rituum ſpectantia, quæ in Tomo VI. Operum ejuſdem SS. Domini Noſtri edito anno 1751. locum habere non potuerunt, ea hic in unum collegimus, ſingula ſuis, prout indicantur, locis poſtea inſerenda, quandocumque nova horum Operum editio fieri contigerit. Igitur ad caput I., ubi referuntur *Decreta Generalia*, poſt IV. Decretum pag. 19. addatur V. ſcilicet.

DECRETUM GENERALE

SANCTISSIMI D. N.

BENEDICTI PAPA XIV.

An teſtes de auditu auditus, qui ſoli extant in Proceſſu Apoſtol. jungi poſſint in linea prob. cum teſtibus de viſu, qui extant in Proceſſu Ordinario

CUm ex relatione eorum, quæ in Congregationibus Sac. Rituum, aut Antepræparatoriis, aut Præparatoriis proponuntur, & diſcutiuntur, facta Nobis pro ſui muneris adimplemento tum a Congregationis Secretario, tum a Fidei Promotore, innotuerit, ſæpe excitatam fuiſſe inter ejuſdem Congregationis Conſultores controverſiam, an in Cauſis Beatificationis, & Canonizationis Servorum Dei, procedentibus per viam non Cultus, cum diſputandum proponitur Dubium ſuper Virtutibus aut Martyrio, Teſtes de auditu auditus, qui ſoli extant in Proceſſu Apoſtolico, in linea probationis jungi poſſint cum Teſtibus de viſu, qui extant in Proceſſu Ordinario; contendentibus nonnullis, id tantum fieri poſſe, ſi Teſtes de auditu, qui extant in Proceſſu Apoſtolico, ſint de auditu a videntibus; aliiſque aſſerentibus, id ipſum fieri debere, etiamſi Teſtes non ſint de auditu a videntibus, ſed de auditu auditus, dummodo cætera alia non deſint, quæ requiruntur pro conjunctione Proceſſus Ordinarii cum Proceſſu Apoſtolico, & alia etiam concurrant a Congregatione Rituum ſtatuta, ut rite, & recte admittantur Teſtes de auditu, de quibus omnibus in Noſtro Opere de Canonizatione Sanctorum lib. 2. cap. 4. & 5.

§. 2. *Nos ad amputandam quamcumque controverſiam, decernimus primo, non poſſe in linea probationis conjungi Teſtes de auditu auditus in Proceſſu Apoſtolico examinatos, cum Teſtibus de viſu, qui extant in Proceſſu Ordinario, prædictamque conjunctionem in linea probationis competere tantum Teſtibus de audita a videntibus, qui ſint in Proceſſu Apoſtolico examinati, dummodo cætera ſupra indicata non deſint requiſita: & ex conjunctione Teſtium de viſu examinatorum in Proceſſu Ordinario, cum Teſtibus de auditu a videntibus, examinatis in Proceſſu Apoſtolico, propoſitis Dubiis ſuper Virtutibus, aut Martyrio, reſponderi poſſe,* Conſtare de Virtutibus &c. *aut* conſtare de Martyrio: *Et in progreſſu ad ulteriora pro obtinenda formali Beatificatione ſufficere debere duo miracula, quæ ante Beatificationem patrata ſint, & approbata; & pro obtinenda Canonizatione ſufficere debere alia duo miracula, poſt Beatificationem ſecuta & approbata.* Id fieri non poſſe, & ſolis teſtibus de auditu a videntibus id competere decernitur.

§. 3. *Decernimus ſecundo loco, quod, ſi in Proceſſu Ordinario Teſtes extent de viſu, & in Proceſſu Apoſtolico non reperiantur niſi Teſtes de auditu auditus, Teſtes hi de auditu auditus, in Proceſſu Apoſtolico excepti, vim & robur adminiculi habere valeant, modo quidem levis, modo gravis, prout eorum numerus, & qualitas expoſcit, ita ut, excluſa a Poſtulatoribus quacumque fraudis, aut negligentiæ ſuſpicione, ex qua factum ſit, ut ſoli Teſtes de auditu auditus in Proceſſu Apoſtolico fuerint examinati, ſi, attentis numero, & qualitate Teſtium de viſu in Proceſſu Ordinario examinatorum, habitaque conſideratione adminiculi non levis, ſed gravis, deſumpti ex Teſtibus de auditu auditus in Proceſſu Apoſtolico examinatis, res ad eum ſtatum redacta ſit, ut faciat fidem, & auctoritatem Viro prudenti de re gravi judicaturo, propoſitis Dubiis ſuper Virtutibus, aut Martyrio, reſponderi poſſit,* ita conſtare de Virtutibus, *aut* ita conſtare de Martyrio, ut procedi poſſit ad ulteriora, hoc eſt ad diſcuſſionem Miraculorum: *Nec obtineri poſſe Decretum Beatificationis, niſi tria Miracula præceſſerint, quæ fuerint approbata; neque demum Canonizatio-* Robur tamen & vim adminiculi teſtes de auditu auditus habere quandoq; poſſunt.

nis Decreto locum eſſe debere, niſi duo alia poſt Beatificationem Miracula ſuperveniant, quæ pariter fuerint approbata.

Præſenti Decreto nihil immutatum pro cauſis quæ procedunt per viam caſus excepti, aut in quibus ſoli teſtes de auditu extant in utroque Proceſſu.

§. 4. *Demum tertio loco decernimus, nihil per præſens Decretum a Nobis fuiſſe immutatum ſuper Dubio Virtutum, aut Martyrii, in Cauſis, quæ procedunt per viam caſus excepti, aut in quibus, etſi procedant per viam ordinariam non Cultus, ſoli Teſtes de auditu extant in Proceſſu tum Ordinario, tum Apoſtolico; quoad eas enim exacte obſervari mandamus Decretum Generale a Nobis editum* die 23. Aprilis 1741. *& impreſſum in Noſtro Opere* de Canonizatione Sanctorum lib. 3. cap. 3. num. 25. editionis Patavinæ, & editionis Romanæ, *quod etiam nunc confirmamus tum quoad numerum Miraculorum, tum etiam quoad cætera, quæ in dicto Decreto continentur; & in quibus ſtatuitur, Miracula ſemper eſſe comprobanda per Teſtes conteſtes de viſu, ſive agatur de Cauſis procedentibus per viam Ordinariam de non Cultu, ſive per viam extraordinariam de caſu excepto, & ſive res ſit de Miraculis pro obtinenda Beatificatione, ſive de aliis, quæ proponuntur pro Canonizatione obtinenda. Et Secretario Congregationis Sacrorum Rituum mandamus, ut præſens Noſtrum Decretum inter acta Congregationis referat, & typis edi curet; ut ad omnium notitiam deveniat.*

Datum hac die 17. Julii 1744. Dat. 17. Julii 1744.

D. F. Card. Tamburinus Præf.
Loco † Sigilli.

M. Mareſuſcus S. R. C. Secr.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI BENEDICTI PP. XIV. Epiſtola ad Capitulum, & Canonicos Metropolitanæ Eccleſiæ Bononienſis data, occaſione, qua S. Proci Martyris Corpus repertum in S. Thraſonis Cœmeterio, in eadem Eccleſia collocandum, tranſmittitur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Proœm.

JAM dudum Nobis erat in animo, unum aliquod Sancti Corpus cum ſuo nomine proprio inventum mittere ad iſtam Noſtram Metropolitanam Eccleſiam, inter cætera dona, quæ ei largiri ſolemus quotannis, occaſione Solemnitatis S. Petri Apoſtolorum Principis, in cujus honorem eadem Eccleſia dedicata eſt.

Quælibet pars Corporis cujuſcumq; Sancti veneratione proſeq.

§. 1. Non ignoramus, veneratione coli debere non ſolum cujuſcumque Sancti Corpus integrum, ſed quamlibet etiam partem a reliquo ejus corpore diviſam: *Hæc eſt enim Sanctorum Martyrum gloria, quorum etſi per univerſum Mundum ſeminetur in cineribus portio, manet tamen integra in virtutibus plenitudo:* ita loquitur Sanctus Maximus *Serm.* 55. inter Sermones, qui olim Sancto Ambroſio adjudicabantur, ut videre eſt in Operibus hujus Sancti Patris *tom. 2. editionis Pariſienſis anni* 1690. *pag.* 466. Cum Sancto Maximo cohæret Sanctus Gregorius Nazianzenus, qui *in ſuo Carmine de Virtute* juxta interpretationem Petavii *lib. 14. de Incarnatione cap. 11. §. 3.* ait:

Tanta porro eſt veritatis veneratio,
Ut vel exiguus pulvis, aut aliquod reliquiarum
Oſſium vetuſtorum, vel capillorum particula,
Aut panniculi, aut aſperſi cruoris
Nota quæpiam, ad totius honorem aliquando ſufficiant,
Et apppellatione ſanctæ ſunt reliquiæ:

Cum

LETTERA DELLA SANTITA' DI NOSTRO SIGNORE BENEDETTO PP. XIV. ſcritta al Capitolo, e Canonici della Metropolitana di Bologna, in occaſione che mandava loro il Corpo di S. Proco Martire, ritrovato nel Cimiterio di S. Traſone, per farlo collocare nella medeſima Metropolitana.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

E' Qualche tempo, che ci venne in penſiere di mandare a coteſta Noſtra Chieſa Metropolitana, fra gli altri regali, che ſiamo ſoliti di mandare ogni anno per la Feſta del glorioſo S. Pietro Principe degli Apoſtoli, in onore del quale la detta Chieſa è dedicata, un Corpo Santo intero, ritrovato col proprio nome. Proem.

§. 1. Sappiamo doverſi venerare non ſolo il Corpo intero di qualunque Santo, ma ancora ogni parte d'eſſo ſtaccata dal rimanente: *Hæc eſt enim Sanctorum Martyrum gloria, quorum etſi per univerſum Mundum ſeminetur in cineribus portio, manet tamen integra in virtutibus plenitudo:* ſono parole di S. Maſſimo nel Sermone cinquanteſimo quinto fra quelli finora attribuiti a S. Ambrogio, come può vederſi nel tom. 2. delle Opere di queſto Santo Padre della ſtampa di Parigi dell'anno 1690. alla pag. 466., col quale concorda San Greg. Nazianzeno nel ſuo Componimento poetico *de Virtute*, ſecondo l'interpretazione del Petavio al lib. 14. *de Incarnatione cap. 11. §. 3.*

Qualunque porzione del Corpo d'un qualche Santo è degna di venerazione.

Tanta porro eſt veritatis veneratio,
Ut vel exiguus pulvis, aut aliquod reliquiarum
Oſſium vetuſtorum, vel capillorum particula,
Aut panniculi, aut aſperſi cruoris
Nota quæpiam, ad totius honorem aliquando ſufficiant,
Et appellatione ſanctæ ſunt reliquiæ:

Cum

Digitized by Google

Cum certis locis attributa fuerint illa pro toto Martyre:
Eadem quippe vi prædita. O Miraculum!
Salutem enim affert etiam ſola recordatio.

Ancorchè ſia ignoto il nome del medeſimo Santo.

§. 2. Sappiamo in oltre, che quando vi ſono gl'indizj eerti, che il Corpo, o parte d'eſſo, è d'un Santo, ancorchè non ſe ne ſappia il nome, deeſi al Corpo, o alla parte il culto religioſo proprio delle Reliquie de'Santi; come da Noi fu dimoſtrato nella Noſtra Opera *de Canonizatione* al lib. 4. part. 2. cap. 27., e particolarmente dell'ultima ſtampa fatta in Padova, arricchita da Noi, non oſtanti la Noſtre inceſſanti occupazioni, di nuove notizie, e che ci luſinghiamo, ehe non avrete tralaſciato di procurarvi, per l'affetto, ehe avete ſempre dimoſtrato alla Noſtra Perſona, ed alle Noſtre quali ſianſi fatiche

Sempre però è maggiore la divozione de'fedeli verſo un intero Corpo, e più ancora, ſe ha il proprio nome.

§. 3. Ma non ſi può negare, che, non oſtante il detto fin ora, non vi ſia un non ſo che di più luminoſo in un Corpo intero, che in una parte aneorchè riguardevole del detto Corpo, e che la divozione de'Fedeli non ſia più ſervoroſa verſo un Corpo Santo, di cui ſi ſa il nome, che verſo un altro Corpo Santo, il di cui nome s'ignora; per la qnal coſa, giuſta l'antica conſuetudine della Chieſa Romana, s'impone ai Corpi Santi, il nome de'quali s'ignora, un nome appellativo: come molto bene al Noſtro propoſito, parlando dell'uſo d'imporre i nomi appellativi ai Corpi de'Santi ritrovati ſenza nome, va diſcorrendo l'erudito Ferdinando *Diſquiſit. Reliq. lib. 1. cap. 5. Minime ſuperfluum eſt certa nomina incertis Sanctorum Reliquiis attribuere, quod experientia, uſuque quotidiano videamus, Fideles multo minori affectu, ſtudia, ac pietate affici, & ferri erga Divorum illorum exuvias, quoram nomina mortales latent, quam adverſas eas, quæ certis nominibus indigitantur: potentius enim Nobis nota, & certa, quam obſcura, ignota, & incerta, ſolent movere animos; ideoque major Dei gloriæ, atque Cœlitum cultus, ac venerationis plerumque acceſſio fit*: eon quel di più, che potete vedere raccnlto da Noi nella Noſtra Opera ſopracitata della ſtampa di Padova al lib. 4. part. 2. cap. 28.

E perciò uſa la Chieſa Romana d'imporre il nome ai Corpi Santi.

Diligenze praticate per rinvenire un Corpo Santo per mandarlo a Bologna nella Chieſa Metropolitana.

§. 4. A queſti ſondamenti ſi è appoggiata la Noſtra idea di ritrovare un Corpo Santo intero col proprio nome, e di mandarvelo, come facciamo, per eſſere collocato nella Noſtra Chieſa Metropolitana, ſecondo eiò, ebe di ſopra ſi è accennato.

Per conſeguire il fino da Noi bramato ſiamo ſtati neceſſitati a rivolgetci a que' venerabili Luoghi, ehe rendono eotanto illuſtre queſta Noſtra Città di Roma: Luoghi, che aperti, e ſcavati dai Gentili per eſtrarne arena, e pozzolana, ad effetto di prevalerſene nelle loro auguſte fabbriche, parte delle quali ancor oggi ſi vede, furono poi col trattn del tempo ſantificati dai primi Criſtiani, che in eſſi ſi ritiravano pe'l timore delle perſecuzioni, e che in eſſi facevano le loro pie adunanze, celebrandnſi anche ne'medeſimi le ſacre ſunzioni da'Sommi Pontefici, e dandoſi pure ne' medeſimi la

Origine delle Catacombe.

Cum certis locis attributa fuerint illa pro toto Martyre:
Eadem quippe vi prædita. O Miraculum!
Salutem enim affert etiam ſola recordatio.

Etiamſi ejuſdem Sancti nomen ignoretur.

§. 2. Nobis conſtat præterea, quod quotieſcumque habentur indicia certa, corpus aliquod, aut partem ipſius, eſſe corpus, aut partem corporis alicujus Sancti, licet hujus nomen lateat; corpori tamen, aut parti illi religioſus cultus debetur, qui cæteris Sanctorum Reliquiis præſtari ſolet, ut late oſtendimus *in noſtro Opère de Canonizatione lib. 4. part. 2. cap.* 27. editionis præſertim Patavinæ, a Nnbis, etiamſi aſſiduo graviſſimarum occnpationum pondere premeremur, plurimum locupletatæ; qua editione, pro nunquam intermiſſa benevolentia veſtra erga Nos, laboreſque Noſtros qualeſcumque, minime vos carere arbitramur.

Major tamen eſt fidelium devotio erga integrumCorpus alicujus Sancti ſi præſertim de ejus proprio nomine conſtet.

§. 3. Ut ut vera ſint quæ diximus, nemo tamen inficiabitur, multo præclarius quid eſſe Corpus integrum, quam pars inſignis ejuſdem Corporis; & multo majorem eſſe Fidelium devotionem erga Corpus alicujus Sancti, de cujus nomine proprio conſtet, quam alterius, cujus nomen ignoretur. Et propterea juxta veterem Romanæ Eccleſiæ conſuetudinem, Sanctorum corporibus, quorum nomen ignoratur, appellativum nomen imponitur; ut recte ad rem Noſtram, dum loquitur de cnnſuetudine imponendi nomen appellativum Corporibus Sanctorum, qui ſine nomine inveniuntur, animadvertit eruditus Ferrandus *in Diſquiſit. Reliq. lib.* 1. c. 5. *Minime ſuperfluum eſt certa nomina incertis Sanctorum Reliquiis attribuere, quod experientia, uſuque quotidiano videamus, Fideles multo minori affectu, ſtudio, ac pietate affici, & ferri erga Divorum illorum exuvias, quorum nomina mortales lateat, quam adverſus eas, quæ certis nominibus indigitantur: potentius enim Nobis nota, & certa, quam obſcura, ignota, & incerta, ſoleat movere animos; ideoque major Dei gloriæ, atque Cœlitum cultus, ac venerationis plerumque acceſſio fit:* præter ea, quæ collecta videre licet in Noſtro ſupra citato Opere editionis Patavinæ *lib. 4. part. 2. cap.* 28.

Itaque vetus eſt Eccleſiæ Romane conſuetudo imponendi nomen, appellat. SS. Corp. quæ ſunt ſine nomine.

Diligent. adhibitæ, ut Corpus alicujus S. inveniretur, Boa. tranſm.

§. 4. Hiſce rationibus permoti Corpns alicujus Sancti integrum cum proprio nomine invenire ſtuduimus, illudque mittere ad vos, ut, quemadmodum ſignificavimus, in Noſtra Metropolitana Eccleſia collocaretur.

Atqne ut id, quod in animo erat conſequeremur, neceſſe fuit Nnſtras perquiſitiones ad ea venerabilia loca convertere, quæ tantopere almam banc Urbem Romam illuſtrant: Loca, quæ excavata olim, & effoſſa a Gentilibus, ut extraheretur arena communis, & dicæarehea, ad extruenda magnifica illa ædificia, quorum adhuc apparent reliquiæ, fuerunt poſtea decurſu temporis a primis Chriſtifidelibus ſanctificata, qui illuc ſe ob perſecutionum metum recipiebant, ſuos religioſos conventus ibi facturi, itant ibidem ſacræ etiam functiones Summis Pontificibus perficerentur, & Eccle-

Catacumbarum origo.

cleſiaſtica ſepultura defuncti donarentur. De Cœmeteriis loquimur, ſen Catacumbis, de quibus tam devote Sanctus Hieronymus ſcribit, præter alios qusmplures Antiquitatis Scriptores a Nobis citatos *in cap.* 27. *Operis Noſtri*, quibus in editione Paiavina Joannem Bottarium addidimus, Bibliothecæ Vaticanæ Cuſtodem, & Nobis ab intimo Sacello, qui *tom.* I. *Romæ ſubterraneæ* Catacumbarum modo explicatam originem feliciter detexit.

Præmittendum examen, num Corpus cum mart. notis ſigniſque ſit condit.

§. 5. Invento autem in Catacumbis Corpore integro cum nomine proprio, neceſſe fuit ultra procedere. Certum eſt enim, quod nulla ſepeliebantur in Catacumbis niſi Chriſtianorum Corpora; ſed quod omnia Chriſtianorum Corpora ibi ſcpulta, eſſent Sanctorum Corpora, certum non eſt. Propterea examinanda veniunt ſigna, quæ in ſepulchro erant, ubi condebatur corpus integrum, aut ejus pars, ſive cum nomine proprio, ſive non. Noſtri enim primitivæ Eccleſiæ Patres collocabant ſemper in Sanctorum ſepulchris ſigna indicantia ſanctitatem; ea vero nunquam collocabant in ſepulchris illorum, quos uti Sanctos non habebant.

In Catacumbis Chriſtian. dumtaxat Corpora ſepelieb.

Baſnagio in ſuis Operibus minime arridet ſententia, qnod in Catacumbis non ſepelirentur niſi Chriſtianorum Corpora. Sed illum egregie conſutavit in ſuo Opere *de Monogràmmate Chriſti Domini* Cappellanus Noſter intimus Dominicus Georgius, cujus nomen claret in Republica Litteraria celeberrimum. Idem præſtitit ſupra laudatus Bottarius, Baſnagii ſequacibus reſpondens. Nos vero, qui in prima editione Operis Noſtri *de Canonizatione* conati ſumus clare oſtendere, quod ſoli Chriſtifideles in Catacumbis, de quibus loquimur, ſepelirentur; ſumma animi Noſtri voluptate in nupera editione Patavina addidimus ea pariter, quæ duo prædicti Scriptores egregii animadverterant, coſque, uti par erat, nominavimus: abhorruimus namque ſemper, ſemperque abhorrebimus a prava quorumdam conſuetudine, qui ut ſuos faciant alienos labores, indigno plagio tegunt Auctorem verum, cujus nomen poſtea nihilo tamen ſecius innoteſcit.

Prætextati Cœmeterium primo viſitatum.

§. 6. Hoc ſyſtemate præſtabilito, prima Catacumba, ſeu Cœmcterium, quod viſitari juſſimus, fuit Prætexiati Cœmeterium, in Martyrologiis adeo celebre, ſitum in via Appia, & vix unum milliare ab Urbe Roma diſtans. De ipſo loquitur Marcus Antonius Boldettus Canonicus Sanctæ Mariæ trans Tyberim, in ſuo laudabili Opere, cujus titulus: *Oſſervazioni ſopra i Cimiterj de' Santi Martiri, ed antichi Criſtiani di Roma, lib.* 2. *cap.* 18. quod Opus Auctor eruditus compoſuit poſt continuatum triginta annorum ſtudium, poſt iteratas locorum perquiſitiones, & animadverſiones varias, poſt multos mentis & corporis ſuſceptos labores, ac feliciter exantlatos, ut materiam præpararet, ſimulque ut ſuo muneri quoad Cœmeteria ſatisfaceret.

In eo detectum Corpus cum proprio nomine *Ilari*

§. 7: In hoc eodem Prætextati Cœmeterio detectum ſuit anno elapſo Corpus integrum cum nomine proprio *Ilari*: quod nomen

la ſepoltura ai defunti. Parliamo de' Cimiterj, o ſiano Catacombe, delle quali ſcrive con tanta pietà S. Girolamo, oltre tanti Scittori antichi da Noi portati nel capo XXVII. della Noſtra Opera, ai quali nella ſtampa di Padova abbiamo aggiunto il Sacerdote Giovanni Bottari ſecondo Cuſtode della Noſtra Biblioteca Vaticana, e Noſtro Cappellano Segreto, che nel ſuo primo Tomo *di Roma ſotterranea* ha felicemente ſcoperta l' origine poc' anzi eſpoſta delle Catacombe.

Neceſſario eſame ſe il Corpo Santo abbia i ſegni del martirio.

§. 5. Ritrovato nelle Catacombe il Corpo intero col nome proprio, è ſtato d'uopo il paſſar oltre: eſſendo certo, che nelle Catacombe non ſi ſeppellivano, che i Corpi de' Criſtiani; ma non eſſendo certo, che tutti i Corpi de' Criſtiani ivi ſepolti, foſſero Corpi de' Santi: il che porta ſeco l'impegno d'eſaminare i Segni, che erano nel Sepolcro, in cui giaceva o il Corpo, o parte d'eſſo, o col nome proprio, o ſenza nome proprio; avendo i Noſtri primi Padri poſto nei Sepolcri de' Santi i Segni indicativi della Santità, e non avendoli poſti ne' Sepolcri di quelli, che eſſi non avevano per Santi.

Nelle Catacombe i ſoli Corpi de Criſtiani ſi ſeppellivano.

Il Baſnagio ſi è nelle ſue Opere dimoſtrato non ſoddisfatto dell'aſſunto, che nelle Catacombe non ſi ſeppelliſſero, che i Corpi de' Chriſtiani. Ma il Sacerdote Domenico Giorgi Noſtro Cappellano Segreto, il di cui nome è aſſai celebre nella Repubblica Letteraria, gli ha molto bene riſpoſto nella ſua Opera *de Monogrammate Chriſti Domini*. Lo ſteſſo ha fatto il ſopraccitato Bottari riſpondendo ai ſeguaci del Baſnagio. E Noi, che nella prima ſtampa della Noſtra Opera *de Canonizatione* ci eravamo ingegnati di porre in chiaro, che i ſoli Chriſtiani ſi ſeppellivano in queſte Noſtre Catacombe, abbiamo avuto un ſommo piacere nella nuova ſtampa di Padova d'aggiugnervi le rifleſſioni dei due predetti Valentuomini, nominandoli, come era del dovere: non eſſendoci mai piacciuta, nè eſſendoci mai per piacere la prattica di taluni, che fanno proprie le fatiche altrui, ſopprimendo con un plagio, che poi col tratto del tempo ſi ſcuopre, il vero Autore.

Ricerche fatte nelle Catacombe di Preteſtato.

§. 6. Camminando con queſto ſiſtema, la prima Catacomba, o ſia il primo Cimiterio da Noi fatto viſitare, è ſtato quello di Preteſtato, tanto celebre ne' Martirologj, ſituato nella Via Appia, ed un miglio in circa lontano da Roma. D'eſſo parla il Sacerdote Marcantonio Boldetti Canonico di Santa Maria in Traſtevere nella ſua bell' Opera intitolata *Oſſervazioni ſopra i Cimiterj de' Santi Martiri, ed antichi Chriſtiani di Roma, al lib.* 2. *cap.* 18. Opera compoſta dopo ſei luſtri di continue oſſervazioni, acceſſi, fatiche di mente, e di corpo, intrapreſe e felicemente eſeguite per comporla, e nello ſteſſo tempo adempire il ſuo impiego ſopra i Cimiterj.

In queſto fu trovato un Corpo intero col nome proprio *d'Ilaro*.

§. 7. Nel predetto Cimiterio di Preteſtato fu ritrovato nell'anno paſſato un Corpo intero col nome proprio *d'Ilaro*: nome aſſai uſi-

uſitato fra i Chriſtiani, come ſi raccoglie dalle Iſcrizioni appreſſo l'Arringhi, il Fabretti, ed il Reineſio, e non incognito nei Martirologj della Chieſa, come può vederſi in quello del Fiorentini al primo di Febbrajo, ed in un altro ſtampato dal Bollando nel tom. 1. di Febbrajo alla pag. 294. Nel Sepolcro vi era impreſſo il Monogramma di Criſto, e da una parte un A, e dall' altra un Ω, e nella Iſcrizione così ſi leggeva: *Hic requieſcet in pace fede conſtitutus Ilarus qui vixit annus PL. MS. XXV.* non potendo formalizzarſi degli errori, che in eſſa ſi vedono, ſe non chi è privo anche delle prime cognizioni in queſta materia, eſſendo per altro coſa aſſai nota, che, compoſte anche a dovere la parole da imprimerſi nelle Lapidi, gl'Inciſori ignoranti, imprimendole, le guaſtavano, ma non però in tal foggia, che il vero ſenſo non ſe ne capiſſe.

E colla propria iſcrizione

Varj ſegni, dai quali ricaſi aſſere i Corpi, che ſi trovano nelle Catacombe, de' ſoli Criſtiani.

§. 8. Nella Noſtra Opera *de Canonizatione* nel più volte citato capo XXVII. al num. 14. della ſtampa di Padova, non abbiamo avuta difficoltà, ſcrivendo de' Segni, pe' quali un Corpo Santo ſi diſtingue dal Corpo d'un Criſtiano, di aſſerire come in appreſſo: *Primum itaque Signum eſt, ſi aliquod forte Corpus reperiatur cum Inſcriptione, dummodo Inſcriptio ipſa nullis ambagibus ſubjecta ſit, ſed in ea expreſſa ſint, quæ verum pro Chriſto Martyrium præſeferant, & ideo indubitatam Sanctitatem.* Nella ſteſſa Opera al num. 18. abbiamo ancor detto, che dal Monogramma *Pro Chriſto*, impreſſo nel Sepolcro, non ſi può altro inferire, ſe non che il Corpo in eſſo giacente, foſſe Corpo d'un Criſtiano: il che nella nuova ſtampa di Padova abbiamo avvalorato anche col ſentimento del citato Giorgi, e del cotanto celebre Abbate Lodovico Antonio Muratori. L'A, ed Ω, che ſignificano eſſer Criſto il principio, ed il fine di tutte le coſe, ed eſprimono la ſua Divinità, e che erano in uſo ne' Monumenti de' Criſtiani, prima ancora dell'età d'Ario, e di Coſtantino, come molto bene hanno dimoſtrato il Lupi nella Diſſertazione *de S. Severa* alla pag. 142. e l'allegato Giorgi *de Monogrammate Chriſti Domini cap. 2.* provano altresì, che il Corpo era Corpo d'un Criſtiano: al che pure alludono le parole *requieſcit in pace*, che non ſono mai ſtate adoprate da' Pagani, ma unicamente da' Criſtiani, come anche dimoſtra il Mabillonio *de Cultu Sanctorum ignotorum* alla pag. 557. E laſciando da parte il *PL. MS.* che vogliono dire *plus minus*, e che eſprimono l'età del defunto: Ciſta, che ſi ritrova in tante altre Iſcrizioni appreſſo l'Arringhi, ed il Fabretti, e che incominciò ad uſarſi nel quarto ſecolo, ſe preſtiamo fede allo Sponio nella Ricerca delle Antichità alla pag. 350. il vero punto dee ridurſi alle parole *fede conſtitutus*, cioè *fide conſtitutus*, correggendo l'errore dell'Inciſore.

Eſame del ſignificato della parole *fede conſtitut.* che ſi trovano nell' Iſcrizione ſopradetta.

§. 9. Comunicammo il tutto a quei Letterati, che in buon numero intervengono alle Noſtre Accademie, che ogni Lunedì teniamo avanti di Noi ſopra le materie Ecle-

men Chriſtianis valde erat commune, ut colligitur ex antiquis inſcriptionibus apud Arringhium, Fabrettum, & Reineſium; neque erat incognitum Eccleſiaſticis Martyrologiis, ut videre eſt in Martyrologio Florentini *die prima Februarii*, atque in alio item Martyrologio apud Bollandum *tom. 1. Februarii pag.* 294. Sepulchro inſculptum apparebat Monogramma Chriſti cum littera A ab uno latere, ab altero littera Ω. Inſcriptio vero hujuſmodi erant: *Hic requieſcet in pace fede conſtitutus Ilarus qui vixit annus PL. MS. XXV.* Errores, qui huc irrepſerunt, neminem debeant in admirationem adducere, niſi quem ipſæ latent notiones primæ in hac materia. Siquidem extra omnem controverſiam certum eſt, quod verba recte præparata, ut inciderentur in lapidibus, corrumpebantur ab imperitis ſculptoribus in ipſo incidendi actu, at non tamen ita corrumpebantur, ut verus ſenſus omnino deperderetur.

Una cum Inſcript.

Varia Signa, ex quibus eruitur Corpora, quæ in Catacumbis condebantur. Chriſtian. tantum fuiſſa.

§. 8. In Noſtro Opere *de Canonizatione c. 27. ſæpius citata num. 14. editionis Patavinæ*, dum loqueremur de ſignis, unde Sancti Corpus a Corpore alterius Chriſtiani diſtinguitur, non dubitavimus ita aſſerere; *Primum itaque Signum eſt, ſi aliquod forte Corpus reperiatur cum Inſcriptione, dummodo Inſcriptio ipſa nullis ambagibus ſubjecta ſit, ſed in ea expreſſa ſint, quæ verum pro Chriſto Martyrium præſeferant, & ideo indubitatam Sanctitatem.* Ibidem *num.* 18. diximus etiam, quod ex Monogrammate *Pro Chriſto* ſepulchris inſculpto, unum hoc inferri poteſt, Corpus ſcilicet ibi repoſitum, fuiſſe Corpus alicujus Chriſtiani: quod inſuper in editione Patavina comprobavimus, adducentes auctoritatem prælaudati Georgii, & Lodovici Antonii Muratorii viri in Republica Litteraria adeo inſignis. Litteræ autem A, & Ω quæ ſignificant Chriſtum eſſe principium rerum omnium & finem, ejuſque divinitatem exprimunt; quæque olim inſcribebantur Chriſtianorum Monumentis etiam ante Arii, & Conſtantini ætatem, ut luculenter oſtendunt Lupus *in Diſſertatione de Sancta Severa pag.* 142. & Georgius citatus *de Monogrammate Chriſti Domini cap.* 2. indicant ſimiliter, quod Corpus illud erat Corpus Chriſtiani alicujus. Eodem collimant verba *requieſcit in pace*, quæ nunquam adhibita fuerunt a Paganis, ſed a Chriſtifidelibus tantummodo, quod ipſum demonſtrat Mabillonius *de Cultu Sanctorum ignotorum pag.* 557. Jam vero, omiſſis ſiglis *PL. MS.* ſignificantibus *plus minus* ad indicandam defuncti ætatem; quæ ſiglæ in tot Inſcriptionibus inveniuntur apud Arringhium, & Fabrettum, quæque in uſu eſſe cœperunt quarto ſæculo, ſi fides habenda eſt Sponio in Antiquitatum inveſtigationibus *pag.* 350. tota difficultas reduci debet ad illa verba *fede conſtitutus*, hoc eſt *fide conſtitutus*, ut inciſoris ſphalma corrigatur.

Inquirit. quid ſignificent illa verba *fede conſtitutus*, quæ in laudata inſcript. leguntur

§. 9. Ut conſtaret, num prædicta verba in aliis quoque inſcriptionibus invenirentur, & quiſnam eſſet eorumdem ſenſus, rem totam communicavimus Litteratis illis viris, qui-

qui frequentes adſunt eruditis Exercitationibus, quæ ſingulis ſecundis Feriis habentur coram Nobis de rebus Eccleſiaſticis, aut Romanis Antiquitatibus tum ſacris, tum profanis, quo ſolatio inter moleſtiſſimas Pontificatus Noſtri ſpinas unice recreamur. Poſt accuratas igitur perquiſitiones, relatum eſt Nobis, hujuſmodi verba nullibi in Lapidibus Sepulchralibus inveniri potuiſſe. Quo vero ad eorum intelligentiam, putarunt aliqui, eo loco Sacramentum Confirmationis ſignificari, quo Ilarus inſignitus fuerit, cum legatur in antiquo Canone *Spiritus Sanctus*, *de Conſecrat. diſt.* 5. quod Spiritus Sanctus in Baptiſmate *plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præſtat ad gratiam*. Sed ea ſententia minime placuit; nam licet in Inſcriptione quadam, quam afferunt claræ memoriæ Cardinalis Noriſius *in Faſtis Conſularibus pag.* 43., & Fabrettus *in Inſcriptionibus pag.* 577. legatur de quodam Severo Paſchaſio, quod *percepit* XI. *Kal. Majas*, abſque eo quod ſubjungatur quid perceperit, idque de Baptiſmo intelligatur; neſcimus tamen an ulla Inſcriptio inveniatur, quæ expreſſe mentionem faciat de Confirmatione; ob eam fortaſſe cauſam, quia ubi mentio fieri vellet de perceptis Sacramentis, cum omitti nullatenus poſſet Baptiſmus, ibi idem erat dicere aliquem fuiſſem baptizatum, ac dicere fuiſſe quoque confirmatum; tunc enim in pluribus Eccleſiis Confirmatio immediate conferebatur poſt Baptiſmum, quæ conſuetudo vigebat etiam in Eccleſia Romana, ut videre eſt *in Ordine Gelaſiano* in lucem edito a Ven. Servo Dei Card. Thomaſio *pag.* 84. & 85. De hujuſmodi ritu fuſe egimus *in Diſſertatione de Synodo Diœceſana*, quæ a Nobis Bononiæ compoſita, deinde Noſtri Pontificatus tempore locupletata, Deo annuente, publica luce donabitur. Baptiſmi, & Confirmationis Sacramentis addebatur olim in quibuſdam Eccleſiis etiam Euchariſtia, quamvis Baptizati, & Confirmati, eſſent adhuc lactentes puelluli, ut colligere poteſtis ex Noſtro Opere *de Feſtis Jeſu Chriſti, & Beatæ Mariæ Virginis, & de Miſſæ Sacrificio*, quod Opus, quanto major eſt librorum copia, qui Nobis poſt Noſtri Pontificatus exordia ſuppeditantur ab inſigni Bibliotheca Dominici Cardinalis Paſſionei, variis notitiis tanto magis adauctum, atque inſuper ex Italico ſermone in Latinam linguam feliciter translatum a Michaele Angelo de Giacomellis Nobis ab intimo Sacello, hoc ipſo anno typis Patavinis prodiit in lucem.

Nonnullorum opinio, Sacrament. Confirm. his verbis indicari.

§. 10. Sacerdos Petrus Morettus Canonicus S. Mariæ trans Tyberim, qui tam egregia volumina de rebus Eccleſiaſticis edidit, aliaque plura actu præparat, quamvis non levi oculorum incommodo laboret; duas Nobis indicavit S. Cypriani epiſtolas, alteram Rogatiano Epiſcopo ſcriptam, in qua ſic legitur: *Salomon in Spiritu Sancto conſtitus teſtatur, & docet, quæ ſit Sacerdotalis auctoritas & poteſtas, dicens &c.* alteram, ad Populum Tibaritanum, quæ ſic habet: *Nem*

Alii putant fidei firmitat. notari.

om

clesiaſtiche, e ſopra le Antichità ſacre, e profane di Roma; e che ſono l' unico riſtoro, che proviamo in queſto Noſtro ſpinoſiſſimo Pontificato; incaricandoli a riconoſcere con eſatta diligenza, ſe in altre Lapidi vi foſſero le ſteſſe ſopradette parole, e quale ſia l' intelligenza delle medeſime. Dopo accurato ſtudio ci fu riferito, non eſſerſi ritrovate ſomiglianti parole in verun' altra Lapide Sepolcrale. Circa poi la loro intelligenza, vi fu chi penſò, alluderſi da eſſe alla Creſima ricevuta da Ilaro, leggendoſi nell' antico Canone *Spiritus Sanctus de Conſecrat. diſt.* 5. che lo Spirito Santo nel Batteſimo *plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præſtat ad gratiam*. Ma ciò non ci ſoddisfece: perchè ſebbene in un' Iſcrizione riportata dalla chiara memoria del Cardinale Noris ne' Faſti Conſolari alla pag. 43., e dal Fabretti nelle Iſcrizioni alla pag. 557. ſi legge d' un certo Severo Paſcaſio, che *percepit* XI. *Kal. Majas*, ſenza dir che; e ciò s' intenda del Batteſimo: non ſappiamo però, che vi ſia Iſcrizione, che parli eſpreſſamente della Creſima; forſe per la ragione, che volendoſi far menzione de' Sagramenti ricevuti, nè potendoſi omettere il Batteſimo, era lo ſteſſo l' eſprimere, che uno era ſtato battezzato, che il dire, che il medeſimo era ſtato creſimato; dandoſi allora in molte Chieſe la Creſima immediatamente dopo il Batteſimo: il che pure pratticavaſi nella Chieſa Romana, come può vederſi nell' Ordine Gelaſiano pubblicato dal Venerabile Servo di Dio Cardinal Tommaſi alla pag. 84. ed 85. Di queſto rito abbiamo diffuſamente trattato in una Noſtra Diſſertazione *de Synodo Diœceſana*, che compoſta da Noi in Bologna è ſtata da Noi medeſimi riempita nel tempo del Pontificato, e che, ſe piacerà a Dio, daremo alle ſtampe. Ai due Sagramenti di Batteſimo, e di Creſima, univaſi in alcune Chieſe ancor quello dell' Eucariſtia, benchè i battezzati, ed i creſimati foſſero fanciulli lattanti: come potrete riconoſcere dalla Noſtra Opera delle Feſte di Gesù Criſto, e della Santiſſima Vergine, e del Sacrifizio della Meſſa; che abbiamo riempita di varie altre cognizioni acquiſtate nel tempo del Pontificato pel maggior comodo de' libri, che ci vengono ſomminiſtrati dalla inſigne Biblioteca del Noſtro Cardinale Segretario de' Brevi Domenico Paſſionei, e che compoſta da Noi in lingua Italiana, è ſtata felicemente tradotta in lingua Latina dal Sacerdote Michelangelo Giacomelli noſtro Cappellano Segreto, ed in queſt' anno medeſimo è ſtata ſtampata in Padova.

Opinione d'alcuni, che credono indicarſi con queſte parole il Sacramento della Creſima.

§. 10. Il Sacerdote Pietro Moretti Canonico di Santa Maria in Traſtevere, e che ha dato alle ſtampe tante belle Opere nelle materie Eccleſiaſtiche, e che ſta preparandone altre, non oſtante il grave incomodo, che patiſce della viſta, ci additò due Lettere di S. Cipriano, quella ſcritta a Rogaziano Veſcovo, nella quale ſi legge: *Salomon in Spiritu Sancto conſtitutus teſtatur, & docet quæ ſit Sacerdotalis auctoritas & poteſtas, dicens &c.* l' altra alla plebe Tibari-

Hanno ſtimato altri ſignificarſi la fermezza e ſtabilità nella fede.

tana

tana, ove così ſi legge: *Nemo quidquam de ſæculo jam moriente deſideret, ſed ſequatur Chriſtum, qui & vivit in æternum, & vivificavit ſervos ſuos in fide ſui nominis conſtitutos:* deducendo da eſſe, ſignificarſi nelle parole *in fide conſtitutus*, che Ilaro era pieno di Fede, ſtabile nella Fede, e ben radicato in eſſa.

Altri finalmente penſano denotarſi colle parole ſudette il Sagramento del Batteſim. già ricevuto.

§. 11. Mentre appunto ſtiamo dettando queſta lettera, ci vien preſentata una bella Diſſertazione del Sacerdote Aleſſio Simmaco Mazocchi Canonico della Metropolitana di Napoli, Soggetto pieno di ſacra, e profana erudizione, data alle ſtampe, ed indirizzata al Noſtro ſopradetto Cappellano Segreto Domenico Giorgi. In eſſa ſi eſaminano le parole *fide conſtitutus*, che ſono nella Lapide d'Ilaro, ed in eſſa ſi dimoſtra, additarſi nelle medeſime il Sagramento del Batteſimo ricevuto da Ilaro; leggendoſi in Tertulliano nel *lib. de Pudicitia c.* 18. ed in molti altri luoghi, *ante fidem*, e *poſt fidem*, per eſprimere, *ante*, e *poſt Baptiſmum*, ed eſſendo pieni i mouumenti antichi della fraſe *fidei Sacramentum*, per additare il Sagramento del Batteſimo.

E perchè prevede, che potrebbe riſponderſi, parer ciò ſuperfluo, mentre ſe Ilaro era Criſtiano, era altresì d'uopo, che foſſe battezzato, oſſerva con molta accuratezza, che in que' tempi prorogavaſi il tempo, in cui da' Criſtiani ſi riceveva il Sagramento del Batteſimo, e che allora i Criſtiani dividevanſi in due claſſi, una d'Catecumeni, l'altra de' Battezzati; appellandoſi queſti ultimi *Fideles*, *a Fidei Sacramento*, non *a virtute Fidei*, della qual Fede, come virtù, s'imbevevano i Criſtiani Catecumeni coll'aſſiſtere a' Catechiſmi de' Parrochi. Non è coſa tanto inveriſimile, che ci ſiano mandate altre erudite Diſſertazioni ſopra l'intelligenza delle dette parole. Se verranno, ben volentieri le leggeremo: ed intanto, laſciando l'affare nello ſtato, in cui è, ci ſiamo riſoluti di rivolgere il Noſtro penſiero ad altro Corpo Santo da mandare alla Noſtra Chieſa di Bologna.

Due Claſſi de Criſtiani, altri Battezzati, altri Catecumeni.

Scoperta in Roma del Cimiterio di S. Traſone.

§. 12. Non molti anni ſono ſu ſcoperto il Cimiterio di S. Traſone, di cui ſi fa menzione nel Martirologio Romano agli 11. di Dicembre: *Romæ Paſſio Sancti Thraſonis, qui cum Chriſtianos laborantes in Thermis, aliiſque operibus publicis fatigatos, & in carcere poſitos de ſuis facultatibus aleret, jubente Maximiano, tentus, cum aliis duobus Pontiano, & Prætextata Martyrio coronatus eſt.* Come è noto ad ognuno, Maſſimiano intrapreſe la gran ſabbrica delle Terme di Diocleziano. Per eceſſo di crudeltà, e per vedere ſe ciò, che non poteva ottenere col dar prontamente la morte ai ſeguaci di Criſto, l'aveſſe potuto ottenere con un'ignominioſa, e lunga pena, condannò i Soldati Criſtiani all'opera di ſare le cave d'arena neceſſaria per la grand'opera. Grandiſſimo ſenza dubbio fu il numero di quelli, che ſenz'abbandonar la Criſtiana Religione morirono nel penoſo travaglio. Dieci mila dugento e tre ne ſupravviſſero, e queſti ſurono fatti morire in odio della Fede di Criſto nel concavo della valle fuori della Porta Tri-

Criſtiani condannati da Maſſimiano alla fabbrica delle Terme di Diocleziano.

ge-

mo quicquam de ſæculo jam moriente deſideret, ſed ſequatur Chriſtum, qui & vivit in æternum, & vivificat ſervos ſuos in fide ſui nominis conſtitutos: atque hinc inſerebat per illa verba *in fide conſtitutus*, quæ ſunt in Ilari lapide, ſignificari, quod Ilarus plenus fide, ſtabilis in fide, radices in eadem fide jecerat admodum profundas.

§. 11. Porro dum hanc ipſam Epiſtolam dictaremus, ecce Nobis exhibita eſt Diſſertatio pulcherrima typis edita, & prælaudato Dominico Georgio Nobis ab intimo Sacello dicata. Ea habet Auctorem Sacerdotem Alexium Symmachum Mazzochium Canonicum Eccleſiæ Metropolitanæ Neapolis, virum tum ſacra, tum profana eruditione clariſſimum. Ibi ad examen revocantur ea verba *fide conſtitutus*, ab iiſque ſignificari oſtenditur Sacramentum Baptiſmi ſuſceptum ab Ilaro. Legitur enim in Tertulliano *lib. de Pudicitia cap.* 18. & alibi, *ante fidem*, & *poſt fidem*, ad ſignificandum *ante* & *poſt Baptiſmum*, immo vetera Monumenta paſſim utuntur hac phraſi *fidei Sacramentum* ad Sacramentum Baptiſmi indicandum.

Alii tandem judicant intelligi ea verba de Sacram. Baptiſm.

Et quia intelligit poſſe opponi, totum hoc ſuperfluum videri, quandoquidem ſi Ilarus Chriſtianus erat, neceſſe pariter erat, fuiſſe baptizatum, animadvertit quam diligentiſſime, quod tunc tempus ſuſcipiendi Baptiſmum protrahebatur, adeoque Chriſtiani dividebantur in duas veluti claſſes, quarum unam conſtituebant Catechumeni, alteram Baptizati; atque hi quidem *Fideles* nominabantur; *a Fidei Sacramento*, non *a virtute Fidei*; qua Fidei virtute imbuebantur Chriſtiani Catechumeni Parochorum catechiſmum ſua præſentia frequentantes. Non eſt admodum inveriſimile, quod aliæ ad Nos ſuper eodem argumento Diſſertationes perveniant. Si ita erit, libenti animo eas percurremus. Nos interim hanc materiam intactam relinquentes, ad aliud Sacrum Corpus curam Noſtram convertere ſtatuimus, quod ad Eccleſiam Noſtram Bononienſem mittamus.

Duæ Chriſtianorum Claſſes, altera Baptizator. Catechumenorum altera.

§. 12. Paucis abhinc annis detectum fuit Cœmeterium S. Thraſonis; de quo mentionem facit Martyrologium Romanum *die* 11. *Decembris: Romæ Paſſio Sancti Thraſonis, qui cum Chriſtianos laborantes in Thermis, aliiſque operibus publicis fatigatos, & in carcere poſites de ſuis facultatibus, aleret, jubente Maximiano, tentus, cum aliis duobus Pontiano, & Prætextato, Martyrio coronatus eſt.* Ut notum eſt unicuique, Maximianus ædificium aggreſſus eſt Thermarum Diocletiani. Exceſſu crudelitatis abreptus, atque ut experiretur, utrum id, quod obtinere non poterat prompta morte Chriſti ſequacibus violenter illata, obtinere poſſet ignominioſo & diuturno ſupplicio, milites Chriſti damnavit ad excavandam arenam pro tam ingenti ædificio neceſſariam. Immanis procul dubio fuit illorum numerus, qui in Chriſtiana Religione perſeverantes mortui ſunt ex nimio labore. Qui ſuperſtites vixerunt decem mille ducenti & tres, ii occiſi ſunt in odium Chriſtianæ Fidei intra Vallis Planitiem extra Portam Trigeminam, in loco,

S. Thraſonis Cœmeterium Romæ detectum.

Chriſtiani damnati a Maxim. ad arenam pro Diocl. Thermis excavandam.

qui

qui appellatur *Gutta jugiter manans*, *ad Aquas Salvias*, ut fuſe narratur in Annalibus Cardinalis Baroni *ad annum Chriſti* 298., ubi piiſſimus Auctor animadvertit, quod cum dirutæ ſint & redditæ inutiles reliquæ omnes Romanorum veterum Thermæ, unicæ, ſi minus integre, ſaltem magna ex parte ſubſiſtunt Diocletiani Thermæ, in Eccleſiam commutatæ ad honorem Beatiſſimæ Virginis, & Angelorum, fortaſſe quia ſudoribus Confeſſorum Chriſti fuerunt exædificatæ.

Narratur, quomodo in Cœm. S. Thraſonis repertum fuerit Corpus S. Proci, cum propria inſcriptione & Vaſe ſanguine aſperſo.

§. 13. Sed ut reditum faciamus ad Cœmeterium Sancti Thraſonis Via Salaria, quod detectum fuit in arenariis ad fodiendam arenam apertis pro Thermarum prædictarum ædificio: Joannes Marangonius Sacerdos ſupra commendati Canonici Boldetti ſtudiorum laborumque, per triginta & amplius annos, ſocius indiviſibilis, hiſtoriam fideliter narrat in Appendice ad Acta S. Victorini Epiſcopi typis edita ſimul cum longa ſerie marmorearum Inſcriptionum, quas in Cœmeteriis collegerat; & quarum memoria in fatali incendio ejus domicilii ideo non periit, quia priuſquam ædes conflagrarent, eas jam viris eruditis ipſe communicaverat.

Joanni igitur Marangonio Sacerdoti una cum Canonico Boldetto feliciter ſucceſſit, ut via quædam ſubterranea ſeſe aperiret, valde lutulenta, in qua ipſi operariis inſiſtentes, ut excavationem proſequerentur, tum demum invenerunt ſepulchra nonnulla, quorum alia ſuas inſcriptiones præſeferebant, alia non item; in omnibus tamen habebatur vaſculum aut ſanguine plenum, aut tinctum colore ſanguineo, aut cruſtas ſaltem ſanguineas aliquo modo occludens.

Inter cætera, unum inventum eſt Sepulchrum cum ſequenti Epigraphe:

Pater Filio Proco Qui
vixit annis VIIII. *menſ.* VIII.
in pace fecit.

Epigraphe hæc inſculpta erat marmori Salino, & poris pleno, quod ab aqua penetratum & corroſum, leviſſimo quoque attactu in pulverem redigebatur. Quapropter eum providus, & peritus antea laudatus Marangonius clare animadvertiſſet fieri non poſſe, ut marmor illud extraheretur, deliberavit verba tranſcribere, eaque in citata Appendice *pag.* 88. in lucem proferre.

Nullum os deſiderabatur ad corporis integritatem, quin etiam in Sepulchri loco conſueto exiſtebat vas tinctum, cum cruſtis ſanguineis: quæ oſſa cum vaſculo a Sacerdote, pro ſui Officii munere, exhibita Cardinali Guadagni Romæ Vicario, repoſita fuerunt de more in Cuſtodia, ut deinde opportuno tempore illuſtri alicui viro concederentur, qui preces porrigeret ad impetrandum aliquod Corpus ſacrum integrum, cum proprio nomine, ut in inſigni quapiam Eccleſia collocaretur.

Extracta fuerunt oſſa cum vaſe ſupra memorato die 9. Maji anni 1737. Nos, autem quoniam nihil amplius de corpore invento cum Ilari nomine cogitabamus, Sacerdoti Marangonio communicavimus deſide.

gemina nel luogo detto *Gutta jugiter manans ad Aquas Salvias;* come diffuſamente ſi vede negli Annali del Cardinal Baronio all'anno di Criſto 298., ove piamente oſſerva, che eſſendo cadute, o reſe inutili tutte le altre Terme degli antichi Romani, non reſta in piedi, che una gran parte di quelle di Diocleziano, commutata in uſo di Chieſa in onore della Vergine Santiſſima, e degli Angeli, forſe per eſſere ſtate fabbricate colle fatiche dei Confeſſori di Criſto.

Si narra come foſſe ritrovato nel Cimiterio di S. Traſone, il Corpo di S. Proco colla propria Iſcrizione, e col Vaſo tinto di Sangue.

§. 13. Ma ritornando al Cimiterio di S. Traſone poſto nella Via Salaria, il di lui ritrovamento nelle cave d'arena aperte per la fabbrica delle Terme ſopradette, viene fedelmente eſpoſto dal Sacerdote Giovanni Marangoni, compagno già da trenta, e più anni indiviſibile negli ſtudj e nelle fatiche del ſopraddetto Canonico Boldetti, nell' Appendice agli Atti di S. Vittorino Veſcovo, che eſſo ha dato alle ſtampe con una ſerie ancora di Lapidi ritrovate ne' Cimiterj, la memoria delle quali, dopo il fatale incendio ſeguito nella ſua abitazione, ſopravanzò, per eſſere ſtate prima dell' incendio comunicate dal detto Sacerdote a Perſone erudite.

Al Sacerdote dunque Marangoni unitamente col Canonico Boldetti toccò la bella ſorte di ritrovare una ſtrada ſotterranea, ripiena di fango, e facendo proſeguire il lavoro, di ritrovar dipoi alcuni Sepolcri, altri con Iſcrizioni, altri ſenza Iſcrizioni, e tutti, o con un Vaſetto pieno di ſangue, o tinto di color ſanguigno, o con croſte di ſangue in qualche parte del Vaſo.

Fra gli altri Sepolcri ne fu trovato uno colla ſeguente Iſcrizione:

Pater Filio Proco Qui
vixit annis VIIII. *menſ.* VIII.
in pace fecit.

Era l'Iſcrizione ſcolpita in un marmo ſalino, e poroſo, e che penetrato, e corroſo dall'acqua, ad ogni leggier tatto andava in polvere: per lo che avendo il provido, e pratico Marangoni ben compreſo, ch'era impoſſibile eſtrarlo, preſe il partito di copiar le parole, e di ſtamparle nella ſua citata appendice alla pag. 88.

Non mancava verun oſſo integrante il Corpo: eravi nel Sepolcro, nel luogo ſolito, il Vaſo tinto, e colle croſte di ſangue. Ed eſſendone ſtata fatta dal Sacerdote, ſecondo il ſuo dovere, la conſegna al Cardinal Guadagni Vicario di Roma, furono le Oſſa, ed il Vaſo poſti nella ſolita Cuſtodia, per eſſere poi in qualche opportuna occaſione conſegnati a qualche riguardevole Perſonaggio, che faceſſe iſtanza per qualche Corpo Santo intero, e col proprio nome, da collocarſi in qualche illuſtre Chieſa.

Seguì l'eſtrazione di tutte le Oſſa, e del Vaſo ai 9. di Maggio del 1737. Ed avendo Noi, dopo aver abbandonato il penſiere dell'altro Corpo ritrovato col nome d'Ilaro, comunicata al Sacerdote Marangoni

goni la Noſtra brama d'avere un Corpo Santo qualificato, come ſopra, da mandare alla Noſtra Chieſa di Bologna, eſſo è quello, che c'Indicò il corpo di S. Proco, che ce lo portò in una Caſſetta ſigillata coi Sigilli del Cardinal Vicario, che ci raccontò con ogn'ingenuità, e fedeltà quanto di ſopra abbiamo eſpoſto: aggiungendo, che atroce dovette eſſere la Perſecuzione, nella quale S. Proco ricevè il Martirio, eſſendoſi ritrovati vicini al di lui Sepolcro due altri Sepolcri col Vaſo di Sangue, ma colle Oſſa quaſi ridotte in cenere, e colle Lapidi indicanti, ch'erano Sepolcri di due Fanciulli, uno d'anni ſette, e l'altro d'anni tre; non avendo nelle gravi, ed atroci Perſecuzioni, la barbarie perdonato nè al ſeſſo, nè all'età benchè infantile. Eſſo finalmente è ſtato quello, che nell'Urna fatta fare da Noi, e che pure vi mandiamo, ha colle proprie mani collocato il Vaſo, accomodate le Oſſa, ehe, fatte riconoſcere dal Noſtro Cameriere Segreto, e primario Medico Antonio Leprotti, formano un Corpo intero.

Devaſi a queſto Corpo il culto di Santo, perchè il Vaſo tinto di Sangue è ſegno indubitato del Martirio.

§. 14. Eccovi, Diletti Figliuoli, tutta la ſtoria del luogo, del tempo, e di tutto ciò, che appartiene al ritrovamento, ed eſtrazione del Corpo di S. Proco, che vi mandiamo, acciò, ſecondo gli ordini opportuni, che già da Noi ſono ſtati dati, ſia collocato ſotto uno degli Altari della Noſtra Metropolitana, ed eſpoſto al pubblico culto. Ad eſſo poi deeſi il culto, ed il titolo di Santo: perchè ſenza dubbio ſarà noto alla voſtra erudizione, che non è mai caduto in capo a veruno, quantunque acuto, e deſideroſo, come ſuol dirſi, di vedere il pelo nell'uovo, di dubitare, che un Corpo ritrovato nelle Catacombe di Roma col Vaſo o pieno, o tinto di ſangue, non ſia il Corpo d'uno, che ha ſofferta la morte per Criſto. L'Arringhi, il Mabillon, il fu Senatore Buonarroti, il fu Raffaello Fabretti, e vaglia per tutti l'Abbate Lodovico Antonio Muratori, il Canonico Boldetti, il Sacerdote Marangoni, il Cavaliere Vittorj, i Miniſtri dell'eſtrazioni de'Corpi, concordano pienamente in queſto ſentimento, come potrete facilmente vedere nel citato capo 27. della Noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum* lib. 4. part. 2. dal n. 22. ſino al fine, della ſtampa di Padova; ove ſono fedelmente regiſtrate, ed abbracciate da Noi le autorità de'predetti, unitamente con un'eſperienza fatta dal citato Fabretti, colla quale convinſe chi troppo arditamente pretendeva, che le croſte di que' Vaſi aveſſero potuto provenire da una concrezione di ſali minerali; avendo fatto conoſcere, che ſicuramente provenivano dalla maſſa del ſangue. L'Arringhi, il Muratori, Noi ſteſſi, abbiamo parlato della pia coſtumanza de'primi Fedeli, di racorre e conſervare il Sangue de'Martiri: e quando aveſte curioſità di vedere qualche coſa di più, potete dare un'occhiata alla prima parte del tomo ſecondo *de Cultu Sanctorum diſſert. 7. cap. 1. §. 7.* ed al *cap. 31.* del Noſtro comune Concittadino Abbate Gio. Griſo-

ſiderium Noſtrum habendi ſacrum aliquod Corpus inſigne, quod Eccleſiæ Noſtræ Bononienſi, ut diximus, mitteremus. Hoc audito, ipſe indicavit Nobis Corpus Sancti Proci, ipſe idem Nobis illud attulit in parva capſa ſigillo Card. Vicarii munita, ipſe Nobis fideliter narravit ea, quæ ſupra expoſnimus; addiditque præterea, prope Sancti Proci Sepulchrum duo pariter Sepulchra inventa eſſe cum ſanguinis vaſculo, ubi oſſibus pene in cinerem ſolutis, lapides indicabant, illa duo eſſe Puerorum Corpora, quorum alter ſeptem, alter erat annorum trium: ex quo colligebat eruditus vir, perſecutionem illam, qua Martyrio coronatus eſt Sanctus Procus, eſſe non potuiſſe niſi gravem, atque unam ex crudeliſſimis. In hujuſmodi enim perſecutionibus crudelis Tyrannorum barbaries neque ſexui pepercit, neque ætati, quamtumlibet infantili. Denique in urna, quam confici fecimus, vobiſque pariter donamus, idem Ipſe propria manu collocavit vas, aptavitque oſſa ſingula, quæ, mandantibus Nobis, recognita ab intimo Cubiculario Noſtro & Archiatro Antonio Leprotti, integrum corpus perficiunt.

Huic Corpori cultus debetur, & titulus S. quandoquidem Vas reſperſum ſanguine, indubia eſt martyrii nota.

§. 14. Ecce igitur, Dilecti Filii, narrationem completam tum loci, tum temporis, cæterarumque circumſtantiarum omnium, quæ ſpectant ad ſeriem facti, per quod inventum eſt atque extractum Sancti Proci Corpus, quod vobis mittimus, ut juxta Noſtra mandata collocetur ſub una ex aris Metropolitanæ Noſtræ publico cultui expoſitum. Ipſi debetur cultus, & titulus Sancti, quia procul dubio, ut eruditioni veſtræ notum eſſe debet, nulli unquam venit in mentem, quantumvis acuto ingenio is fuerit, & cupidus quærendi, ut ajunt, nodum in ſcirpo, nulli, inquam, venit in mentem dubitatio, quod Corpus in Catacumbis Romanis inventum cum vaſculo ſanguinis aut pleno, aut tincto, non ſit Corpus alicujus, qui mortem pro Chriſto ſuſtinuerit. Arringhius, Mabillonius, bonæ memoriæ tum Senator Buonarruoti, tum Raphael Fabrettus, & qui unus pro cunctis valere debet Ludovicus Antonius Muratorius, Canonicus Boldettus, Sacerdos Marangonius, Eques Victorius, aliique Miniſtri Corporum extractionibus inſervientes, in hoc unanimiter conveniunt; ut eruere facile poteſtis *ex cit. Cap. 27. Operis Noſtri de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. a num. 22. uſque ad finem, editionis Patavinæ*, ubi fideliter enumerantur, & adoptantur a Nobis auctoritates prædictæ, ſimul cum experimento prælaudati Fabretti, quo redarguit nimis audacem eorum opinionem, qui contendebant illorum vaſculorum cruſtas non improbabiliter a ſalium mineralium concretione fuiſſe productas; atque oſtendit, eas ſine ulla controverſia provenire a ſanguinis maſſa. Arringhius, Muratorius, Nos ipſi, verba facimus de pia veterum Fidelium conſuetudine colligendi & conſervandi Sanctorum Martyrum Sanguinem, de qua re ſi plura diſcere exoptatis, percurrite *primam Partem tom. 2. de Cultu Sanctorum Diſſert. 7. cap. 1. §. 7. & cap. 31.* concivis Noſtri Joannis Chryſoſtomi Trombelli Abbatis, qui ea

qua ſolet, ingenti eruditione etiam hoc argumentum pertractavit.

Quæritur num in aliquo Eccl. monumento Sancti Proci fiat mentio.

§. 15. Nihil amplius requiritur, ut pro certo habeatur, non modo titulum Sancti, Proco deberi, ſed etiam cultum ejuſdem Corpori, quod vobis mittimus, negari non poſſe. Verumtamen illud pariter pro complemento inquirere diligenter voluimus, atque alios indagare ſecimus, utrum in veteri aliqua Litania, aut in Martyrologiis Roſvveydi, Bedæ, Flori, Rhabani, Notkeri, Wandalberti, in Ephemeridibus Græco-Moſchis, & in Baſiliano Menologio e Græco in Latinum ſermonem translato a ſanctæ memoriæ Clemente Papa XI., mentio de hoc S. Proco habeatur.

Veriſimile eſt, S. Procum, de quo agitur, eumdem eſſe cum illo, de quo meminit Martyr. S. Hier.

§. 16. Nomeo Proci non fuit ignotum Geotilibus, ut videre eſt in ſatis ampla Inſcriptionum Collectione apud ſæpe laudatum Muratorium *pag.* 815. *num.* 4., *& pag.* 1472. *num.* 2. Quod autem ſpectat ad Martyrologia; eruditioni veſtræ manifeſta fieret injuria, ſi dubitaremus vobis non eſſe perſpectum, quanta in æſtimatione ſit, ac ſemper fuerit Martyrologium Sancti Hieronymi, eui decurſu temporis multa a piis, ac religioſis viris facta ſunt additamenta quorumdam SS. qui certe poſt S. Hieron. floruerunt. In Monaſterio Corbejenſi antiquum hujus Martyrologii exemplar inventum eſt, quod Hugo Menardus typis edere cogitaverat. Quod tamen ipſe non potuit conficere, perfecit poſtea Lucas Acherius in ſuo Spicilegio, ſeu Collectione veterum quorumdam Scriptorum, quos in Galliæ Bibliothecis invenit. Hieronymianum hoc Martyrologium extat *in tom. 2. cit. Collect., editionis Pariſienſis* 1723. ibique *pag.* 12. *die 2. Junii* inter cæteros Saoctos legimus Sanctum Proenm: *Item Marthæ, Marcellæ, Proci, Datulæ, Victuriæ, Joviani*. Atque ibi cum ſermo ſit de Sancto Romæ paſſo, ut diximus, cumque pariter certum ſit, quod, qui Romæ Martyrium ſubſtinebant, ſepeliebantur in Catacumbis cum Vaſe ſanguinis, præcipuo ſui Martyrii ſigno, veriſimile admodum eſt, Sanctum Procum, cujus Corpus extractum eſt cum ſigno prædicto, eſſe utique illum eumdem, de quo fit mentio in Martyrologio Sancti Hieronymi.

In alio Codice pro *Proco Percus* legitur.

§. 17. Ne quid tamen diſſimulemus; dicere neceſſe eſt, Martyrologium hoc ipſum editum pariter fuiſſe ab erudito viro Franciſco Maria Florentinio, qui ſecutus lectionem Codicis cujuſdam Luceoſis *die 2. Junii pag.* 567. non legit *Proci*, ſed *Perci*, aliud quoque MS. vetus Antuerpienſe *in Adnotationibus* producens. Sed eum *in iiſdem Adnotationibus pag.* 568. non prætermittat ingenuus Florentinius Codicem etiam Corbejenſem citare, qui legit non *Percum*, ſed *Procum*; &, quod majus eſt, cum in SS. Indice ad finem Martyrologii mentionem faciant de *Proco*, non autem de *Perca*; hinc oritur validum argumentum inferendi, quod a Florentinio Corbejenſis Lectio Lucenſi anteponatur, atque Antuerpianæ. Eruditi viri, qui

ſtomo Trombelli, che ha colla ſua ſolita molta erudizione diſcorſo ancora di queſto punto.

Ricercaſi, ſe in alcun Ecleſiaſtico monumento ſi faccia menzione di S. Proco.

§. 15. Per aſſicurare il culto al Corpo, che vi mandiamo, ed altresì il titolo di Santo a Proco, null'altro è neceſſario. Ma eiò non ci ha punto liberato da una diligente indagine, fatta da Noi, e fatta ſare da altri, per vedere, ſe in qualche Litania, ſe ne' Martirologj del Roſvveydo, del Beda, del Floro, del Rabano, del Notkero, di Wandalberto, nell' Efemeridi Greco-Moſche, e nel Baſiliano Menologio tradotto dal Greco in Latino dalla ſanta memoria di Clemente XI. ſi ritrovaſſe fatta menzione di queſto S. Proco.

Probabilità che il S. Proco, di cui ſi ragiona, ſia quello ſteſſo nominato nel Mart. di S. Girolamo.

§. 16. Il nome di Proco non fu incognito appreſſo i Profani, come può vederſi in alcune Lapidi nella nobile Collezione del più volte eitato Muratori alla pag. 815. n. 4. ed alla pag. 1472. num. 2. In ciò poi, ehe appartiene a' Martirologj, ſarebbe un torto manifeſto, che fareſſimo al voſtro ſapere, ſe temeſſimo, che vi giungeſſe nuovo il credito, che ſi deve, e che da tutti è profeſſato al Martirologio di S. Girolamo, al quale poi da Perſone divote ſono ſtate ſatte varie aggiunte d' alcuni Santi viſſuti in tempi poſteriori a S. Girolamo. Nel Monaſtero Corbejenſe ſe na ritrovò un antico eſemplare, che Ugone Menardo avea penſato di dare alle ſtampe: ma quello, ehe eſſo non fece, fu di poi fatto da Luca d' Achery, nel ſuo Spicilegio, o ſia Collezione d' alcuni antichi Scrittori ritrovati nelle Biblioteche della Francia. Queſto Martirologio di S. Girolamo è nel. tom. 2. della detta Collezione della ſtampa di Parigi del 1723., ed ivi alla pag. 12. al ſecondo giorno di Giugno, fra gli altri Saoti di Roma ritroviamo annoverato S. Proco: *Item Marthæ, Marcellæ, Proci, Datulæ, Victuriæ, Joviani*. E trattandoſi ivi d'un Santo di Roma, come abbiamo detto, e ſapendoſi, come pure ſi è detto, che chi in Roma ſopportava il Martirio, era ſepolto nelle Catacombe colla diviſa particolarmente del Vaſo di ſangue, ogni veriſimilitudioe e' induce a credere, che qnel S. Proco, il di eui Corpo è ſtato eſtratto dalle Catacombe col predetto Segno, ſia per appunto quello, di cui ſi parla nel Martirologio di S. Girolamo.

In un' altro Codice ſi legge *Perco* in veca di *Proco*.

§. 17. Per non diſſimularvi coſa veruna, vi diremo, che queſto ſteſſo Martirologio di S. Girolamo è ſtato anche ſtampato dall' erudito Franceſco Maria Fiorentini, e che queſti ſeguitando un Codice di Lucca, al giorno ſecondo di Giugoo pag. 567. non dice *Proci*, ma *Perci*, allegando anche nelle Note un altro Manoſcritto antico d'Anverſa. Ma non avendo nelle ſteſſe Note alla pag. 568. tralaſciato l'ingenuo Fiorentini di portar anche il Codice di Corbeja colle parole eſprimenti il nome dl *Proco*, e non di *Perco*: e quello ehe più importa, nell' Indice de' Santi poſto al fine del Martirologio, facendo menzione di *Proca*, e non di *Perco*: di qui naſce una forte conghiettura, ch' eſſo preferì la lezione Corbejenſe a quel-

Digitized by Google

quella di Lucca, e d'Anverſa. E gli eruditi Collettori degli Atti de' Santi, Henſchenio, Papebrochio, Baertio, e Gianningo, nel tom. I. del meſe di Giugno al giorno ſecondo pag. 209. dopo aver teſſuto un Catalogo di Martiri Romani, ed avervi poſto il nome di *Perco*, ſeguitando la lezione del teſto ſtampato dal Fiorentini, alla pagina 210. non ebbero difficoltà di confeſſare, che in altri Codici, in luogo di *Perco*, leggevaſi *Proto*.

Ma il nome di *Perco* non trovaſi in verun Monumento, ſia ſacro, o profano. E' dunque veriſimile eſſerſi dagli Amanuenſi cangiato nel copiare il nome di *Proco* in *Perco*.

§. 18. Che ſe al già detto aggiugneraſſi, che in verun altro monumento o ſacro, o profano, per quante diligenze ſianſi fatte, non ſi ritrova il nome di *Perco*, il che, come pure è ſtato accennato, non ſuccede in quello di *Proco*, due ſono le illazioni, che da ciò ſi poſſono dedurre: una, ch' è più veriſimile la lezione del Codice Corbejenſe, dell'altra di Lucca, e d'Anverſa: e la ſeconda, che ſi può, ſenza nota di giudizio temerario, aſſerire, eſſerſi dagli Amanuenſi nel copiare, e ricopiare cangiato il nome di *Proco* in quello di *Perco*.

E quando mai ſi riſpondeſſe, eſſerſi anche potuto mutare dagli Amanuenſi il nome di *Perco* in quello di *Proco*, ſi potrebbe ſempre replicare, eſſer più facile, copiando, e ricopiando, di mutare *Proco* in *Perco*, che *Perco* in *Proca*. Nel tomo terzo del Teſoro nuovo degli Anecdoti del Martene, e del Durand, della ſtampa di Parigi del 1717. alla pag. 1614. ſi può vedere, che i nomi dei *SS. Proto*, e *Giacinto*, ſono, per incuria degli Amanuenſi, ſtati mutati in alcuni antichi Martirologj nei nomi dei *SS. Preſto*, e *Giacinto*, e non già i nomi dei *SS. Preſto*, e *Giacinto* nei nomi dei *SS. Proto*, e *Giacinto*.

Si comanda d'eſporre al pubblico culto il Corpo di S. Proco.

§. 19. Vaglia però quanto fin ora ſi è detto, per quello, che può valere. Noi appoggiamo il nome di *Proco* alla Lapide; Noi il Martirio, al Vaſo colle croſte ſanguigne; e ſappiamo, che pel pubblico culto, e per la danominazione di Santo, ciò baſta. Eſpongaſi dunque il Corpo, che vi mandiamo, al publico culto, s'infiammi la voſtra divozione, e del rimanente del Clero, e del Popolo, verſo queſte nuove Sante Reliquie: e ſappiate, che i Corpi, e le Reliquie de' Santi ſogliono eſſere per miſericordia di Dio un valido preſidio per tener lontane dalle Città, nelle quali ſono collocate, e venerate, le diſgrazie, dalle quali ſarebbero oppreſſe. Al Martire Teodoro S. Gregorio Niſſeno attribuiſce l'eſſere ſtata preſervata la Città, in cui era il ſuo Sacro Corpo, da un' imminente devaſtazione minacciatale dagli Sciti, come può vederſi nella ſua Orazione ſopra lo ſteſſo Martire. Lo ſteſſo ſcrive Evagrio al lib. 4. cap. 27. del Martire Sergio, che liberò la Città, in cui era il ſuo Sacro Corpo, da una terribile invaſione di Coſroe. Abbiamo di ſopra nominato il noſtro Padre Abbate Trombelli. Ora di nuovo lo nominiamo; avendo eſſo pure nella cit. diſſert. 7. al cap. 24. e ſeguenti, dimoſtrato con molta felicità ed erudizione, queſto ſteſſo aſſunto. E qui in-

Le Reliquie de Santi ſogliono preſervare le Città da molte diſgrazie.

qui Acta Sanctorum collegerunt, Henſchenius nempe, Papebrochius, Baertius, & Janningus *tom. I. menſis Junii die 2. pag.* 209. poſt Catalogum Martyrum Romanorum, in quem inſerunt nomen *Perci*, amplectentes lectionem editionis Florentinii *pag.* 210. fateri deinde non dubitarunt, quod *Prorus* legebatur in aliis Codicibus, non *Percus*.

Sed *Perci* nomen nullibi occurrit.

§. 18. His omnibus addendum eſt, nullum alind neque ſacrum, neque profanum monumentum, quacumque diligentia adhibita, potuiſſe inveniri, in quo nomen *Perci* haberetur; e contrario *Proci* nomen facile, ut diximus, in antiquis inſcriptionibus occurrere. Ex quo inferri poſſunt hæc duo: alterum, quod lectio Codicis Corbejenſis veriſimilior ſit, quam lectio Codicis Lucenſis, & Antuerpiani: alterum vero, quod ſine temerarii judicii nota affirmare liceat, *Proci* nomen ab Amanuenſibus per iteratas exemplarium tranſcriptiones in illud *Perci* mutatum fuiſſe.

Nil facilius, quam ab Amanuenſibus *Proci* nomen in aliud *Perci* commutatum fuiſſe.

Quod ſi forte objiciatur, nomen *Perci* mutari potuiſſe ab Amanuenſibus in illud *Proci*, ſemper reponi poſſet, facilius eſſe, iterum atque iterum reſcribendo, mutare *Procum* in *Percum*, quam *Percum* in *Procum*. Nam apud Martene, & Durand *tom. 3. Novi Theſauri Anecdoctorum, edit. Pariſienſis* 1717. *pag.* 1614. apparet nomen *Sanctorum Proti*, *&* *Hyacinthi* Amanuenſium incuria mutatum fuiſſe in quibuſdam Martyrologiis antiquis cum nomine *Sanctorum Preſti &* *Hyacinthi*, non vice verſa.

Publicus Corpori S. Proci cultus decernitur.

§. 19. Valeat tamen quod diximus uſque adhuc, quantum valere poteſt. Nos aſſerimus *Proci* nomen, propter marmoris ſepulchralis auctoritatem: aſſerimus Martyrium, propter Vaſculum tinctum cruſtis ſanguineis: & nihil amplius requiri certi ſumus ad publicum cultum, & Sancti titulum Noſtro Martyri aſſerendum. Exponite igitur publico cultui Corpus, quod vobis mittimus, veſtra & totius Populi, ac Cleri pietas accendatur magis ac magis erga ſacras exuvias; illudque in mentem revocate, quod Corpora, & Sanctorum Reliquiæ in illis Civitatibus, ubi jacent, & venerantur ſolent eſſe divina favente miſericordia, validum præſidium ad arcendas inde calamitates, a quibus ſecus opprimerentur. Martyri Theodoro acceptum refert S. Greg. Nyſſenus, quod Civitas, in qua ejus Sacrum Corpus aſſervabatur, liberata fuerit ab impendenti devaſtatione, quam Scythæ minabantur, ut videre eſt *in Oratione de eodem Martyre*. Idem ſcribit Evagrius *lib. 4. cap.* 27. de Martyre Sergio, qui Civitatem, ubi erat Sacrum ejus Corpus, a terribili Regis Choſroæ invaſione liberavit. Superius mentionem fecimus de Concive Noſtro Joanne Chryſoſtomo Trombelli Abbate, nunc iterum ejus memoriam repetimus, qui pariter *ſupra cit. Diſſert. 7. cap. 24. & ſeqq.* hoc idem aſſumptum ſum-

SS. Reliq. ad arcendas a Civitatibus calamitates præſidio ſunt.

Digitized by Google

ma felicitate, atque eruditione comprobavit. Jam vero ut finem faciamus, paterna vos benevolentia complectentes, Apoſtolicam Benedictionem Vobis impertimur.

Dat. 20. Aprilis 1745. Pont. V.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 20. Aprilis 1745. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

tanto abbraciandovi con Paterno affetto vi diamo l'Apoſtolica Benedizione.

Dat. 20. Aprilis 1745. Pont. V.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 20. Aprilis 1745. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilectis Filiis Capitulo, & Canonicis Metropolitanæ Eccleſiæ Bononienſis.

Litteræ Apoſtol. in forma Brevis Capitulo & Canonicis Eccleſiæ Metrop. Bonon. ſcriptæ.

Dilecti Filii Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem. Inſignes, quæ ampliſſimam iſtam Metropolitanam Eccleſiam maxime illuſtrant & ornant, laudes, & decora, tum opportunis ad divini honoris & Eccleſiaſticæ diſciplinæ incrementum editis legibus, tum ædificiorum vel acceſſione vel inſtauratione, tum denique additis pretioſæ ſupellectili ornamentis, pro viribus hactenus augere adeo ſollicite ſtuduimus, ut officio quidem minime defuiſſe Nobis ipſi quodammodo blandiamur: amori vero erga Sponſam, quæ gaudium & corona Noſtra ſemper erit, nunquam videamur ſatisfeciſſe. Ut autem conſtantiſſimam voluntatem Noſtram eidem novo teſtimonio amplius declaremus, ad cœleſte præſidium publicis neceſſitatibus confirmandum, Corpus S. Proci Martyris e Sancti Thraſonis Cœmeterio eductum & extractum, in eadem Metropolitana ſemper adſervandum, Vobis, paterni Noſtri amoris pignus, dono mittimus. Porro de hujus Sancti Martyris inventione, deque certiſſimis argumentis, notis ac ſymbolis, per quæ ejus Martyrium exploratiſſime deſignatur, pluribus ac ſubtiliter admodum ſcribimus in epiſtola, quam Italico idiomate ad Vos hac ipſa die damus: cui has etiam in forma Brevis literas adjungimus, quas pro publico authenticoque documento futuris temporibus eſſe volumus. Eapropter Venerabile Sancti Proci Corpus, una cum Ampulla vitrea ipſius Sanguine reſperſa, qua cum fuit Sepulcro conditum (quemadmodum antiquis erat in more poſitum Martyrum Corpora tumulo mandare) decenter compoſuimus atque collocavimus in Capſula ex ære auro inducto ad urnæ inſtar compacta & conformata, elegantiſſimo opere elaborata, cryſtallinis ſex tabulis undique contecta: quam ad certam perpetuamque rei fidem Noſtris in cera hiſpanica rubri coloris impreſſis ſignis obſignavimus. Vobis igitur injungimus & mandamus, ut Sacra tanti Martyris pignora, cum perenni paternæ caritatis Noſtræ memoria, ad majorem Divini nominis gloriam, Sanctorumque cultum, in iſta Metropolitana Eccleſia publicæ Fidelium venerationi exponatis: Fore certo ſperantes, ut præſentiſſimo etiam ejuſdem Martyris patrocinio, ampliora in dies divinæ clementiæ munera Vobis comparetis, quibus euntes de virtute in virtutem, ambuletis digne Deo in omni opere bono fructificantes, & veritatem in caritate facientes, creſcatis in illo per omnia, qui eſt Caput Chriſtus: apud quem aſſiduas ad opportunam imbecillitati Noſtræ opem implorandam preces effundite. Ac Vobis, Dilecti Filii, quos eadem, qua antea præſentes, nunc autem abſentes benevolentia complectimur, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ &c. 20. Aprilis 1745. Anno Quinto.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI BENEDICTI PP. XIV.

Epiſtola prima ad R. P. Engelbertum Abbatem Monaſterii Campidonenſis, de facultate conſecrandi Abbatialem Eccleſiam Campidonenſem.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Abbas Campidonenſis Eccleſiam Abbatialem conſecrat ex privil. Apoſtol.

EX tuis precibus menſe Martii nuper elapſi ad Nos perlatis accepimus, Eccleſiam Abbatialem, cui præes, ſub invocatione Beatæ Mariæ Virginis, & Sanctorum aliquot Martyrum erectam, vetuſtate & dignitate conſpicuam, cum a Prædeceſſore Noſtro Hadriano PP. I. ſacro Eccleſiæ ritu fuerit conſecrata, occaſione belli contra Suecos initi, decimoſeptimo ſæculo fere dimidio funditus everſam, tandem nobili ædificio rurſus fuiſſe inſtauratam. Cumque, juxta Sacrorum Canonum Sanctiones, Eccleſia novo opere inſtructa, nova itidem conſecratione initianda ſit; illud a Nobis poſtulaſti, ut ejuſmodi conſecrationis miniſterium tibi, auctoritate Apoſtolica perficiendum demandaretur. Etſi vero tanti privilegii magnitudo Nobis perſpecta eſſet, nihilominus meritorum tuorum intuitu, ipſa quoque Eccleſiæ tuæ inſigni nobilitate, de qua Mabillonius *Analect. tom. 1. ad iter Germanicum*; ipſa item Campidonenſi Monaſterii remotiſſima vetuſtate, cujus initia, privilegia, prærogativas late enumerat Bruſchius *in ſerie Monaſteriorum Germaniæ illuſtr.*, tandemque iis circumſtantiis, in quibus verſabatis, id ſuadentibus, petitam facultatem, iis tamen, quas infra enumerabimus, conditionibus circumſcriptam, ultro conceſſimus. Par enim Nobis viſa eſt, cum ad Sacramenti Confirmationis, tum ad Eccleſiarum Dedicationis Miniſtrum deſignandum, cauſa, & exemplum. Enim vero, quamvis Sacramenti Confirmationis adminiſtratio ita ſoli conveniat Epiſcopo, ut nullus Antiſtes ſimpli-

Digitized by Google

plicem Sacerdotem, qui baptizatos confirmet, poſſit delegare; multis tamen Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis docemur, ejuſmodi munus Sacerdotibus, & præcipuis quibuſdam Abbatibus, eſto nullo charactere Epiſcopali inſignitis, fuiſſe collatum; modo extraordinarius Confirmationis Miniſter, Oleo, cui Epiſcopus pridem benedixit, utatur: ut fuſiori calamo ſcripſimus in Noſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana*, qui nuper e typis prodiit, *lib. 7. cap. 7. & ſeqq.* Haud diſſimili diſpenſatione, Eccleſias conſecrandi privilegium quod alioquin nulli convenit, niſi Epiſcopali dignitate præſulgeat, Apoſtolicæ auctoritatis limites non excedit, quamvis nulli Epiſcoporum jus ſit, ſimplicem Sacerdotem ad id muneris deſignare. Hinc Nobis jure ac merito ex Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ad Eccleſiam Campidonenſis Monaſterii conſecrandam Te Miniſtrum delegimus, his verbis, quæ ex litteris Noſtris Apoſtolicis die 12. Martii proxime præteriti editis hic ſubjicimus: *Hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, tibi, eamdem Eccleſiam Monaſterii Campidonenſis, juxta præſcriptum in Rituali Romano, ſervatis alias de more ſervandis, recepto prius Oleo Sacro ab Epiſcopo benedicto, pro hac vice tantum, conſecrandi facultatem, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, concedimus & indulgemus.* Hinc menſe Majo ſequenti, ejuſdem Eccleſiæ Conſecratio, te id agente, ſolemni ritu peracta eſt.

Canoniſt. ſententia de jure Epiſcop. in Eccl. dicandis.

§. 2. Conveniunt Canoniſtæ, Epiſcopis jus eſſe Eccleſias in eorum Diœceſi exiſtentes conſecrandi, imo & alium delegandi Epiſcopum, qui, delegatione ſecluſa, conſecrationem citra reatum non poſſet perficere; cum ex præſcripto Synodi Tridentinæ *Seſſ. 6. cap. 5. Reformat.*, nefas ſit extraneo Antiſtiti, ſine Ordinarii licentia, in aliena Diœceſi exercere Pontificalia. Adduint vero iidem Canoniſtæ, non poſſe ab Epiſcopo ſimplicem Sacerdotem ad conſecrationis opus obeundum deſignari; quandoquidem uni Summo Pontifici peculiaris hæc juriſdictio reſervatur. Ita ſentiunt inter Hiſpanos Gonzalez *Cap. Aquæ, num. 3. & ſeq. de Conſecrat. Eccleſ.*, inter Belgas Van Eſpen *Juris Eccleſiaſt. part. 2. art. 16. n. 10.* inter Germanos Pirhing *ad lib. 3. Decretalium art. 4.* §. 1. & Schmalzgrueber *ad eumdem tit.* §. 1., noſtroſque inter Italos Tamburini *de jure Abbatum tom. 1. diſput. 23 quæſt. 7.*

Juxta Canones, Eccleſia dicanda eſt ab Epiſc. in cujus Territor. ædificat.

§. 3. Hanc Canoniſtarum Sententiam nonnulla Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ monumenta illuſtrant, atque confirmant. In Concilio Arauſicano I., quod anno Chriſti 441. coactum eſt, quodque in Collectione Labbeana refertur *tom. 3. pag.* 1449., hæc ad rem noſtram decernuntur: *Si quis Epiſcoporum in alienæ Civitatis Territorio Eccleſiam ædificare diſponit, vel pro fundi ſui negotio, aut Eccleſiaſtica utilitate, vel pro quacumque ſua opportunitate, permiſſa licentia ædificandi, quia prohibere hoc votum nefas eſt, non præſumat dedicationem; quæ illi omnimodis reſervatur, in cujus Territorio Eccleſia aſſurgit.*

Neque officit Sidonii exemplum.

Neque exemplum Sidonii, qui, ut legimus *in Epiſt. 15. lib. 4.*, Ruthenorum Eccleſiam citra ullam Ordinarii licentiam conſecravit, Eccleſiæ moribus, aut diſciplinæ adverſatur. Sicut enim Savarus *in Notis ad prælatam Sidonii Epiſtolam* animadvertit, nedum Ruthenorum, ſed & aliæ, quæ circumpoſitæ erant Eccleſiæ, Paſtoribus, quos Arianæ perſecutionis impetus propulſaverat, jacebant deſtitutæ; quod idem vel ex ejuſdem Sidonii *Epiſtola 6. lib. 7.* aperte colligimus: Hinc nil mirum, ſi, inconſulto Epiſcopo, qui non aderat, Sidonius ad alienæ Diœceſis Eccleſiam conſecrandam acceſſerit, ne alioquin ſacra illa Ædes eximia Conſecrationis prærogativa fraudaretur.

Ex iiſdem Sacris Canonibus vetitum Preſbyteris Eccleſias conſecr. tum Epiſcopis conſecr. Preſbyt. delegare.

§. 5. Quod uni aſſeritur Epiſcopo, ex præſtituto Arauſicani Concilii Canone, aperte denegatur Preſbyteris in ſecundo Bracarenſi Concilio anno Chriſti 563. ſub Pontifice Joanne III. In memorata Collectione Patris Labbe *tom. 5. pag.* 842. recitatur *Can. 19.* hiſce verbis conceptus: *Item placuit, ut, ſi quis Preſbyter poſt hoc interdictum auſus fuerit Chriſma benedicere, aut Eccl. aut Altare conſecrare, a ſuo officio deponatur; nam & antiqui hoc Canones vetuerunt.* Sed propius ad rem noſtram Concilium Hiſpalenſe ſecundum, cui anno 619. præfuit S. Iſidorus, aperte docet, non poſſe Epiſcopos ſimplicem Sacerdotem delegare ad Eccleſiarum Conſecrationem perficiendam. Splendidi hujuſce monumenti verba ſic habent: *Septimo examine relatum eſt Nobis, venerandiſſimum quondam Agapitum Cordubenſis Urbis Epiſcopum frequenter Preſbyteros deſtinaſſe, qui, abſente Pontifice, Altaria erigerent, Baſilicas conſecrarent. Quod quidem non eſt mirum id præcepiſſe virum Eccleſiaſticis diſciplinis ignarum, & ſtatim a ſæculari militia in Sacerdotale Miniſterium delegatum. Ergo, ne ultra talis a Nobis licentia uſurpetur, communi ſententia ſtatuendum oportuit; ſcientes, quia ſicut Preſbytero illicita Conſecratio eſt Altaris, ita & conſtitutio.*

Dubium, an Hiſpalenſis Concilii Canon, etiam de Chorepiſcopis meminerit.

§. 6. Codices nonnulli, in quibus præfati Canonis verba exſcribuntur, nedum Preſbyteros, ſed & Chorepiſcopos nominant, quibus Eccleſiarum dedicatio, etiamſi Epiſcopi delegatio faveat, pari jure denegatur. Verum Cardinalis de Aguirre *in Collectione maxima Conciliorum Hiſpaniæ tom. 2. pag.* 464. accuratiorum Codicum fidem ſecutus, Chorepiſcoporum nomen, aliena manu additum, expungit; non enim de Chorepiſcopis, ſed de ſolis Preſbyteris, Hiſpalenſis Concilii Canon ſermonem habet. Præterea doctus idem ſcriptor *loco citato pag.* 473. poſtquam ſatis probavit, Epiſtolam 88. quæ S. Leoni a nonnullis tribuitur, tanti Pontificis fœtum non eſſe, ſed illam ex Canone ſeptimo Hiſpalenſis Concilii fuiſſe deſumptam; tandem concludit, Chorepiſcoporum nomen Canoni inſertum, in ipſam Epiſtolam, quæ ex Canone illo concinnata eſt, facile deſcendiſſe.

Chorepiſcopi fere omnes Sacerdotes dumtaxat fuere.

§. 7. Etſi vero daremus, Hiſpalenſis Concilii Canonem Preſbyteros atque Chorepiſcopos una ſociaſſe, nihil inde conficitur; jam enim noſtra ætate communis eruditorum opinio eſt, Chorepiſcopos, ſi paucos excipias Epiſcopali charactere decoratos, puros putoſque Sacerdotes fuiſſe. Qua de re conſulendi Bellarminus *lib. 1. de Clericis c.*

17.

Digitized by Google

17., Hallier *de Sacris Ordinationibus ſect.* 5. *cap.* 2., Morinus *Exercitat.* 3. *cap.* 2. Thomaſſinus *de Eccleſiaſtica diſciplina part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 1. Carolus du Freſne *in verb. Chorepiſcopi*, Vvitaſſe *in Appendice ad diſſertationem de Epiſcopis art.* 3., Le Droit *lib.* 8. *ſect. ult.* Hoc in ſenſu Hiſpalenſis Concilii Canon commode accipitur, ut nimirum de iis Chorepiſcopis, qui Presbyteratus metam non excedunt, ſit intelligendus. Juvatur hæc interpretatio ex alia lectione ejuſdem Canonis, quem ex Concilio Hiſpalenſi ſupra recitavimus, ſi editionem Conciliorum, quæ anno 1585. ſub auſpiciis Sixti V. Prædeceſſoris Noſtri Venetiis procuſa eſt, conſulamus. Enim vero *vol.* 3. *pag.* 55. *num.* 7. in ipſo Canonis contextu, Chorepiſcopi, ac Presbyteri una ſociantur; ita tamen, ut par utriſque tribuatur auctoritas. Canonis verba hic attexímus: *Septimo examine relatum eſt Nobis, venerandiſſimum quondam Agapitum Cordubenſis Urbis Epiſcopum frequenter Chorepiſcopos, vel Presbyteros ordinaſſe, qui tamen juxta Canones unum ſunt &c.*, qua verborum additione, nullum, ut cuique patet, Chorepiſcopos, inter ac Presbyteros, ſtatuitur diſcrimen.

Epiſcop. nativa poteſtas in Eccleſiar. conſecratione: ſimplicium Sacerdot. nulla.

§. 8. Cardinalis Bellarminus *lib.* 2. *de Confirmat. cap.* 12. docet, ineſſe Epiſcopis integram, abſolutam, & quæ a nullo dependeat, authoritatem miniſtrandi Confirmationis, atque Ordinis Sacramenta, quibus Nos addimus & ipſam Eccleſiarum Conſecrationem. Ex quo fit, ut poſſint Antiſtites in propria Diœceſi ejuſmodi juriſdictione pro libito uti; quamvis, ſi forte qui Epiſcopis præeſt, id prohibeat, vel impediat, hoc in caſu actus Superiore vetante exercitus, illicitus quidem ſit, non etiam fruſtraneus. Verum, eodem Bellarmino teſte *in loc. cit.* longe diſſimilis, ubi de ſimplici Sacerdote ſermo eſt, militat ratio. Etſi namque Ordinis poteſtas, quæ ex vi characteris Sacerdoti tribuitur, plena, integra, atque abſoluta, ſit in Baptiſmi, atque Euchariſtiæ Sacramentis conficiendis; inops tamen, inchoata, atque a Superioris nutu dependens habenda eſt Sacerdotum poteſtas, quo ad collationem Confirmationis, ac Minorum Ordinum, atque ex pari ratione quoad ipſam Eccleſiarum Conſecrationem. Hinc ſequitur, ut, niſi Superioris acceſſerit delegatio, mutila hæc, atque infirma Sacerdotum auctoritas, neque in licitum, neque in validum actum erumpere poſſit.

Cum tamen hi poteſtat. habeant in Corpus Chriſti verum;

§. 9. S. Thomas, Theologorum facile princeps, *in lib.* 4. *ſententiar. diſt.* 7. *quæſt.* 3. *art.* 1. *quæſtiunc.* 3. aſſerit, Epiſcopatum, nihil Sacerdotio *per relationem ad Corpus Domini verum*, ſed multo potiorem juriſdictionem conſerre, habito reſpectu *ad Corpus Domini myſticum*. Ex quo infert, Summum Eccleſiæ Pontificem, Epiſcoporum omnium caput, in quo poteſtatis omnimoda reſidet plenitudo, eam, qua pollet abſolutiſſimam auctoritatem in Corpus Chriſti myſticum, hoc eſt in Eccleſiam, exercere poſſe, ideoque ad ea perficienda, quæ ad myſticum Chriſti Corpus quoquomodo pertinent, ſummo jure Sacerdotibus, qui ex vi Ordinis, ac præcipuo quodam jure Euchariſtiæ Sacramentum conficiunt, poteſtatem conſerre, quod tamen Diaconis, *qui non habent perficere Corpus Domini verum*; jure ac merito denegatur. Huic nixus fundamento S. Doctor affirmat, ſimplicem Sacerdotem, a Summo Pontifice delegatum, Sacramentum Confirmationis, ac minores Ordines rite miniſtrare. Quidni ergo & Eccleſias poterit conſecrare? Simplices Sacerdotes in extraordinarios Confirmationis, ac minorum Ordinum Miniſtros pluries fuiſſe deſignatos, ſatis probavimus in prælaudato Tractatu Noſtro *de Synodo Diœceſana*. Illud ergo inquirendum ſupereſt, quonam tempore delegatam ad conſecrandas Eccleſias juriſdictionem in uſum revocaverint.

§. 10. Ad id demonſtrandum nonnulli proferunt Diploma Stephani II. quem putant jus tribuiſſe S. Anſelmo Abbati Monaſterii Nonantulani in territorio Mutinenſi, ut *Altaria ſimul, & Eccleſiam, Apoſtolica auctoritate conſecraret*, verba ſunt Pontificii Diplomatis apud Ughell. *Ital. Sac. tom.* 2. *in ſerie Epiſcoporum Mutinenſium pag.* 84. *poſtremæ editionis*, cujus item Diplomatis ſeriem exhibet Abbas Muratorius *tom.* 1. *part.* 2. *ſcriptor. rer. Italicar. in Opuſcul. de Fundatione Monaſterii Nonantulani pag.* 190.: ac Bullarium Romanum Romæ excuſum anno 1739. *tom.* 1. *Conſtitut.* 2. inter eas, quæ Stephano II. adſcribuntur, *pag.* 150. Verum, ſi Apoſtolicæ Conſtitutionis verba paulo accuratius perpendantur, legenti patebit, Stephanum Pontificem Sergio Ravennatenſi Archiepiſcopo, non etiam Abbati Anſelmo, Sergii dumtaxat conſocio, auctoritatem contuliſſe, ut S. Silveſtri, aliorumque Sanctorum Reliquias deferret Nonantulam, ibique Eccleſiam, ac Altaria initiaret; quandoquidem ea ætate vigebat adhuc mos, & diſciplina, quæ inſequentibus item temporibus aliquandiu obtinuit, ut nimirum nefas eſſet Epiſcopis Eccleſias, inconſulto Pontifice, conſecrare. Quo pertinent verba illa Nicolai I. ad Conſulta Archiepiſcopi Veſontionenſis, relata in *cap.* 5. *tom.* 1. *Spicilegii* Lucæ d' Achery *pag.* 597. *Quomodo autem Chorepiſcopos poſſe dicimus Eccleſiam conſecrare, quam nulli Epiſcoporum licet ſine Noſtro præcepto, ſecundum ſanctas regulas dedicare?* Vetuſtam hanc Eccleſiæ diſciplinam colligimus *ex Can. de locorum* 4. *de Conſecrat. diſt.* 1., atque ex iis, quæ ediſſerunt Gonzalez *in Cap. Ad hæc, de Conſecrat. Eccleſ. num.* 11. *in fin.*, Grananet. *ad lib.* 3. *Decretal. tit.* 36. *in notis ad Cap. Ad hæc, de Religioſis Domibus, num.* 3. *& ſeq.*, & Garnerius *in notis ad lib. Diurn. Romanorum Pontificum cap.* 5. *pag.* 91.; Cæterum, ut in viam, a qua paulatim deflexímus, regrediamur, Abbatiæ Nonantulanæ Eccleſiam a Ravennatenſi Archiepiſcopo fuiſſe initiatam, Auctor eſt Pater Mabillonus *part.* 1. *ſæcul.* IV. *Sanctorum Ordinis Benedictini tom.* 2. *pag.* 146. *num.* 62. *editionis Lucenſis*, ubi refert geminam in territorio Nonantulano, Stephani Papæ II. juſſu, peractam Eccl. Conſecrationem, alteram quidem a Geminiano Mutinenſi Epiſc. alteram vero ab Archiep. Ravennatenſi Sergio, qui poſt abſolutum ſacri ritus miniſterium, tridui ſpatio cum Anſelmo Abbate, ejuſque Monachis commoratus eſt.

Exemplis agitur: illud Steph. II. de conſecration. Eccleſiæ Monaſt. Nonantulani ad rem non facit.

§. 11.

Digitized by Google

Eccleſiam conſecr. ſi polluatur, a Sacerdotib. ex privil. Apoſtol. reconciliari poſſe exempla probant quampluſima.

§. 11. Hoc igitur monumento poſthabito, ad alia progrediamur. Conſtat cumprimis, ſoli Epiſcopo jus competere Eccleſias conſecratas, ſi polluantur, reconciliandi; contra vero ſimplici Sacerdoti id omnino vetitum, quamvis Epiſcopalis interceſſerit delegatio. *Aqua per Epiſcopum benedicta Eccleſiam reconciliari poſſe per alium Epiſcopum, non negamus: per Sacerdotes ſimplices, hoc fieri de cætero prohibentes: non obſtante conſuetudine Provinciæ Bracarenſis, quæ dicenda eſt potius corruptela*: verba ſunt Gregorii IX. *in cap. Aqua, de Conſecratione Eccleſiæ*. Poſſe tamen Summum Pontificem ejuſmodi auctoritatem vel ſimplici Sacerdoti conciliare, fatetur Abbas *in dicto cap. Aqua*; quodque rem plane conficit, eamdem authoritatem pluries contuliſſe, teſtatur Innocentius *ad præfatum Caput, Aqua*, ita ſcribens: *audivimus ante, quod Papa pluribus Epiſcopis indulſit, quod per ſimplices Sacerdotes poſſent reconciliare Eccleſias, aqua tamen per Epiſcopum benedicta*. Nec deſunt e Regularium numero, qui de hujuſmodi privilegio ſibi plaudant, adhibita tamen aqua ab Epiſcopo benedicta, ut ſcite animadvertit P. Bremond Ordinis Prædicatorum Generalis Magiſter *tom.* 8. *Bullarii Ordinis Prædicator. tit.* 1. *quæſt.* 4. Eadem Baſilicæ Vaticanæ Canonicis, nimirum Priori, ex Conſtitutione Innocentii VI. quæ in nupero Bullarii Vaticani *tom.* 1. *pag.* 361. late exſcribitur; nec non Altariſtæ, ex privilegio Urbani V., cujus authographum in Archivo ejuſdem Baſilicæ ſervatur, tribuitur facultas, ut Baſilicam ipſam, ejuſque Cappellas, ac Cœmeteria polluta, aquæ ab Epiſcopo benedictæ uſu, valeant reconciliare. Hæc tamen in iis dumtaxat Eccleſiis, quas conſecratio diſtinguit, locum habent;

Si vero polluta Eccleſia benedicta tantum fuerit, citra ullum privileg. poterit a Presbyt. reconciliari.

ſecus pollutas Eccleſias, quas ſola benedictio, non etiam conſecratio ſanctificavit, reconciliare, cuique Sacerdotum conceditur, adhibita luſtrali aqua, citra ullam delegationis neceſſitatem: *ſi Eccleſia non conſecrata*, (inquit Gregorius IX. *cap. Si Eccleſiæ, de Conſecratione Eccleſiæ*) *cujuſcumque ſeminis fuerit, aut ſanguinis effuſione polluta, aqua protinus exorcizata lavetur, ne Divinæ Laudis organa ſuſpendantur*.

Facultas Altaria conſecr. ex Indulto Pii IV. Abbatib. Caſſinenſ. conceſſa.

§. 12. Sicuti Eccleſiæ pollutæ reconciliatio, ita & ſolemnis conſecratio a Summo Pontifice vel ſimplici Sacerdoti jure demandatur; eſto nec ad expiandam pollutam, neque ad conſecraodam novam Eccleſiam, fas ſit Epiſcopis ſimplicis Sacerdotis miniſterio uti. Ita cenſent Azorius *Inſtitut. Moral. tom.* 1. *lib.* 10. *cap.* 27. *quæſt.* 4., & Anacletus *ad lib.* 3. *Decretal. tit.* 40. §. 2. *num.* 32. & 33. Dictis facta reſpondent; cum multa ſuppetant exempla Romanorum Pontificum, qui Abbatibus Regularibus auctoritatem conſecrandi Altaria in eorum Eccleſiis erecta, conceſſerunt. Quod ad Caſſinenſes Abbates pertinet, luculentiſſimum privilegium ſuppeditant Conſtitutiones Prædeceſſoris Noſtri Pii IV. conſulendæ *in tom.* 1. *Bullar. Ordinis Benedictini ſub. num.* 175. & 176.

Mira Conſecratio Sacelli in Monaſt. Einſild.

§. 13. Ab aliis abſtinemus exemplis, cum illorum meminerit notiſſimus Auctor Clericatus *deciſ.* 13. *de Sacrificio Miſſæ num.* 18. *& ſeq. &* n. 26. Pari ſilentio miſſa facimus, quæ de celeberrimo Einſildenſi Monaſterio narrantur in Opere, cujus titulus: *Idea Congregationis Helveto Benedictinæ*, quod Opus Typis Monaſterii S. Galli anno 1702. editum hæc habet *pag.* 18.: *Ad annum* 948. *a S. Eberhardo Conradus Conſtantienſis Epiſcopus Sacellum conſecraturus invitabatur. At prævenit illum in benedictionibus ſummus e Cœlo Sacerdos, illudque Divina manu ſacravit, humana, niſi oleum & operam perdere mallet, a Conſecratione ceſſare juſſa*. Quidquid enim ſit de veritate hiſtoriæ, nihil inde, quod Noſtram juvet cauſam, licet colligere.

ſi vera, in exempl. proferri nequit.

Diplom. quidem Pauli III. & Pii IV. Einſild. Monaſt.; Abbatib. jus tribuunt Eccleſias conſecr.

§. 14. Illud vero ratum; indubiumque eſt, Paulum III. Prædec. Noſtrum Abbati Ludovico, ejuſque in Einſildenſi Abbatia Succeſſoribus copiam feciſſe, ut, quandiu hæreſes obtinerent, Eccleſias, Oratoria, ac Cœmeteria dedicarent. Pontificium Diploma ann. 1542. die 19. Decembris evulgatum eſt, quod rurſum Pius IV., Noſter item Prædeceſſor, ſuis Litteris Apoſtolicis ann. 1562. nova ſanctione roboravit, ſervato eodem verborum tenore, qui ſic habet: *Quod ipſe Ludovicus, & pro tempore exiſtens Abbas Monaſterii hujuſmodi, durantibus dictis hæreſibus, præfatum Monaſterium, & quæcumque ad illud pertinentia, Eccleſiar, Oratoria, Cœmeteria, & loca hactenus conſecrata & benedicta, quovis modo pro tempore polluta, reconciliare, & nondum conſecrata, & benedicta, nec non Calices, Patenas, Libros, veſtimenta, & alia mobilia, ac etiam Tabernacula cuſtodiæ Euchariſtiæ, conſecrare & benedicere*.

Eadem diplomata Nuncii Apoſtol. ſententia probata.

§. 15. Neque ejuſmodi privilegia ignota delituere; quo enim tempore Rhodiorum Archiepiſcopus Nuncii Apoſtolici munere in partibus Helveticorum fungebatur, Diplomatum Authographis in judicium delatis, atque iis probe diſcuſſis, præfatus Archiepiſcopus, Partibus hinc inde contradicentibus, hanc contra Miniſtros Curiæ Epiſcopalis Conſtantiæ ſententiam tulit: *viſis documentis exhibitis, ex quibus conſtat maniſeſte, Reverendiſſimos Abbates Einſildenſes pro tempore, a biſcentum circiter annis, uſque ad moderna tempora, quamplurimos, & varios actus ſolemnes ac publicos Conſecrationis hujuſmodi, geſſiſſe, & exercuiſſe &c. dicimus, decernimus, & definitive pronunciamus, Reverendiſſimum Abbatem prædictum manutenendum, conſervandum, ac defendendum fore & eſſe in quieta, & in pacifica poſſeſſione Juris conſecrandi Eccleſias, & Cappellas ſuo Monaſterio ſubjectas, & incorporatas, prout Nos ipſi manutenemus, conſervamus, atque defendimus*. Quæ quidem ſententia viget adhuc. Quod ſi forte eveniat, ut ea in Judicii proſecutione aliquando revocetur, non jam ob defectum Apoſtolicorum Diplomatum, quæ Abbatibus conceſſa fuere, id eveniet, ſed potius privilegiorum abuſus, qui præfinitos limites exceſſit, damnabitur.

Aliud argument. ex Abbat. Corbejenſis monumentis petitum.

§. 16. Præterea extat Elenchus, quem Nos ipſi perlegimus, in quo Eccleſiæ, quas Corbejenſis Abbas dicavit, enumerantur, nec numerantur dumtaxat, ſed inſuper monumenta adduntur, ac probationes compulſatæ in actibus Tribunalis Romanæ Rotæ, occaſione litis, quæ inter Paderbonæ Epiſcopum, & memoratum Abbatem exarſit;

quam

Digitized by Google

quam deinde ſequuta eſt deciſio Rotalis coram Millino, nunc *Sanctæ* Romanæ Eccleſiæ Cardinali, die 5. Februarii 1745. Porro Corbejenſes Abbates, Apoſtolicis privilegiis deſtituti, ad ejuſmodi conſecrationes perficiendas manum profecto non admoviſſent; ex quo indubia redditur ſententia, quæ docet, Romanum Pontificem poſſe Sacerdotibus, iis potiſſimum, qui in Abbates evaſerunt, auctoritatem ad Eccleſias conſecrandas conferre; quodque caput eſt, ejuſmodi auctoritatem a Noſtris Prædeceſſoribus reipſa in uſum fuiſſe revocatam.

Hujus Epiſt. conſcribendæ cauſa & occaſio.

§. 17. Quo tandem ſpectent, quæ huc uſque narravimus, atque in hac Epiſtola, quam tibi damus, collegimus, a Nobis ſi quæras, ingenuos animi Noſtri ſenſus aperire non dedignabimur. Ad Noſtras pervenit manus Libellus hoc eodem anno Campidonæ editus, cujus titulus: *Triplex Triumphus Campidon.* quod nempe circa conſecrationem Abbatialis Eccleſiæ ex Apoſtolico privilegio a te peractam, totus occupetur. In hoc Libello auctoritas a Nobis tibi collata uſque adeo extollitur, ut *inaudita* dicatur; ejuſmodi privilegii nullum in Monachorum chartis extare veſtigium tuto aſſeritur; tandemque conceſſio tibi facta facilis nimirum indulgentiæ portentum nominatur quod Germaniam univerſam in ſui traxit admirationem. Equidem putamus, hæc, atque his ſimilia, magnificis verbis ideo jactari, ut beneficii magnitudo extollatur, atque ut majores Benefactori grates referantur. Haud temere tamen ſuſpicari licet, poſſe nonnullos, ex iis, quæ liberius ſcribuntur, in eam adduci opinionem, ut credant, Nos hac in re aliquid, quod Prædeceſſores Noſtri intactum reliquere, tibi exequendum demandaſſe. Etſi vero a graviori cenſura immune ſit opus, quod Romanus Pontifex ex insita ſibi auctoritate, quam in præſenti caſu nemo inficiatur, in actum revocat; nihilominus ad quaſcumque ambages tollendas, illud tibi ſignificandum duximus, morem hunc deſignandi Abbates, qui Eccleſias Chriſmate per Epiſcopum benedicto conſecrent, nec novum eſſe, nec a Nobis primo fuiſſe introductum.

Privileg. Abbati Campid. conceſſum, nec novum, nec ſine cauſa.

§. 18. Equidem Tamburinus hac in re verſatiſſimus, in Opere & loco a Nobis ſupra memorato, ait, ſe neſcire, fuerit ne unquam Abbatibus collata poteſtas, qua Eccleſias initiarent. Si hac verborum ſervata menſura Libellus loqueretur, jam nullus Noſtræ huic Epiſtolæ fuiſſet locus; verum, cum in exaggerationem effuſus, modum exceſſerit, oportuit, ut de iis, quæ & Noſtrum Diploma vindicant, & præpoſteram, quam ex Libello quis haurire poſſet, interpretationem evertunt, hic una colligeremus. Quocirca, ut rem hanc paucis conficiamus, fatemur, te ad conſecrandam Abbatialem Eccleſiam a Nobis electum, magno utique, & eximio privilegio fuiſſe decoratum. Ejuſmodi tamen privilegii alia ſuccurrunt exempla, quæ a Noſtris Prædeceſſoribus ad Nos promanarunt. Multa item ac gravia Nobis præſto fuerunt argumenta, ut petitam delegationem tibi concederemus. Horum nonnulla in Litteris Noſtris Apoſtolicis die 12. Martii præſentis anni editis indicavimus; alia, multo item in pretio habenda, præterire maluimus; cum nulla Nos adigat ratio, ut imos animi Noſtri receſſus ſive tibi, ſive aliis manifeſtemus.

Altera Abbatis Campid. petitio, ut aut ſolus, aut una cum Ep. aliam Eccleſiam conſecraret, rejicitur.

§. 20. Conſecratione peracta, ac Libello, cujus ſupra meminimus, evulgato, cum jam nulla tibi ad aliam conſecrationem peragendam facultas ſupereſſet, quandoquidem pro una duntaxat vice, privilegium conceſſimus, eſto, in cæteris Prædeceſſorum Noſtrorum Diplomatibus favore Abbatum, ejuſmodi limitatio nullibi occurrat, iterum oblatis tuo nomine precibus poſtulaſti, ut Eccleſiam Ordinis S. Franciſci intra juriſdictionis tuæ limites erectam, aut ſolus, aut una cum Epiſcopo conſecrares. Verum poſtulata rejecimus; nec Nobis grave erit in poſtrema harum Litterarum parte rationem, ac cauſas attexere, ob quas privilegium duximus denegandum.

Affertur ratio, cur privileg. alterius conſecr. Eccleſiæ denegetur

§. 21. Et primo, quod ad Eccleſiæ Ordinis S. Franciſci conſecrationem attinet, jam, ut putamus, eam, quæ Nobis difficultatem ingerit, rationem facile aſſequeris. Quod ſi ea adhuc tibi impervia ſit, Nos ultro dabimus. Solida nimirum Nos urget ſuſpicio, ne, grati animi impetu abreptus, eadem repetas, & majori fortaſſe verborum vi, ac amplitudine ingemines, quæ in Libello de triplici Triumpho nuper conſcripta ſunt. Quod vero alteram poſtulati partem attingit, de conſecrationis ritu ab Epiſcopo ac Abbate inſimul peragendo, id Eccleſiæ moribus, ac diſciplinæ nullatenus Nobis conſonare videtur. Porro ſi de Sacerdotum degradatione caſus incidat, poſſunt ſane, ex præſcripto Synodi Tridentinæ *Seſſ. 13. cap. 4. de Reform.* Epiſcopi atque Abbates ad id exequendum una convenire. Si privilegia, quæ ſummi Pontifices electis Epiſcopis nonnunquam conceſſere, inſpiciamus, haud inficiamur, Epiſcoporum conſecrationem, quæ a tribus Epiſcopis perficienda eſſet, ab eorum uno, ac duobus ſive Abbatibus, ſive aliis in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, impleri poſſe; cum aliquando difficile admodum ſit, tres Epiſcopos una convenire; nec invalida, ſed ſolum illicita ſit Epiſcopi conſecratio, quam unus peragit Epiſcopus citra Apoſtolicam diſpenſationem, ut ex communiori opinione docent Cabaſſutius *in Notit. Eccleſiaſt. ſæculi IV. ad Can. 4. Nicænum*, Chriſtianus Lupus *ad Concilia Generalia & Provincialia to. 1. pag. 29. & pag. 33.* Juvenin *de Sacramentis diſſert. 9. de Ordinibus in ſpecie quæſt. 1. de Epiſcopatu cap. 4.* Cardinalis Gotti *de Eucharistia tom. 15. de Epiſcopatu dub. 4. §. 1. & 2.*

Exponit. quoque, cur conſecratio ab Epiſc. ac Abbat. inſimul non ſit peragenda

Epiſcop. & Abbat. Eccleſias ſimul conſecraſſe, nullo probature xemplo

§. 22. At vero nullum ſuppetit exemplum, quod in Eccleſiarum conſecrationibus, Epiſcopum atque Abbatem una componat. Deſunt Pontificum Privilegia; Epiſcoporum diſpenſationes fruſtra quæruntur, cum nequeant Epiſcopi Abbates in conſecrationum Comminiſtros deſignare. Nec mirum ſubeat, ſi nulla occurrunt exempla, quæ hac in re Abbates Epiſcopis addant conſocios, cum poſſint Epiſcopi, ſecluſo alterius miniſterio, conſecrationis munus obire. Neque Abbatum

mi-

miniſtra manus Epiſcopn, qui Eccleſiam conſecrat, pondus addit, aut numerum, ut in Sacerdotum degradatinne, aut Electi conſecratione revera ſuperaddit. Mirari quoque non debes, ſi aſſeramus, Epiſcnpis jus nullum eſſe, ut in Eccleſiis dicandis, Abbatea in Comminiſtrns aſſumant; quandoquidem Abbates & ſimplices Sacerdotes pari in nnmero habendi. Nequit Sacerdos in Comminiſtrum eligi ab Epiſcnpo; nec Abbas igitur poterit in Comminiſtrum deſignari. Hæc ſunt, quæ, rerum circumſtantiis ita ſuadentibus, tibi duximus ſignificanda. Interim vero tibi, tuiſque Confratribus Apoſtolicam Benedictionem impartimur.

Dat. 16. Novembris 1748. Pontific. IX.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 16. Novemb. 1748. Pontificatus Noſtri Anno Nono.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI BENEDICTI PP: XIV.

Epiſtola ſecunda, ad R. P. Engelbertum Abbatem Monaſterii Campidonenſis, de Conſecratione Eccleſiæ S. Appollinaris Romæ a Sanctitate Sua peracta.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Quomodo dedicatio Eccleſiæ S. Apollinaris peracta fuerit, enarratur.

PEracta a Nobis eſt Conſecratio Eccleſiæ S. Apollinaris, electo in Comminiſtrum Cardinale Gentili Epiſcopo Præneſtino, & univerſo Cardinalium adſtante Collegio. Sacris Ritibus, qui cum intra, tum extra Eccleſiam præſcribuntur, initium Nos ipſi dedimus, iiſdemque ſupremam manum impoſuimus; quæ vero ab initin ad exitum intercurrunt opera, Cardinalis Comminiſter implevit. Ara major Nnſtro ſumptu erecta, Nnſtris item manibus dicata eſt; nec alius, præter Nos, Græcas, Latinaſque Alphabeti Litteras ſuper cineres exaravit. Interim vero Cardinalis Cnnſocius, & Cnadjutor, Pontificalibus indumentia ornatus, Faldiſtorio inſidens, expletn cnnſecrationis ritu, Miſſam ad Altare a Nobis pridem dicatum, de more celebravit; fas enim Epiſcopn conſecranti, Romano Pontificali id permittente Miſſam alteri Sacerdoti celebrandam committere, ni pares ad id agendum ſuppetant vires; ut Nobis plane contigit, qui idcirco in privata Apoſtnlici Palatii Noſtri Cappella ſacrum pridem obivimus. Quo item tempore ſolemnem Altaris Conſecrationem peregimus, Dilectus Filius Noſter Carolus Albertus Cavalchini primo Epiſcopus, mox S.R.E. Cardinalis, in Eccleſia Beatæ Virgini dicata, ac S. Apollinaris Templo ita contermina, ut unum veluti Corpus cum illo conſtituat, Noſtro juſſu Altare Sacro Ritu initiavit.

Ratio adhibiti in dedicatione Comminiſtri exponitur

§. 2. Cumque ad Noſtram devenerit notitiam, prædictam methodum adhibitam, a nonnullis fuiſſe reprobatam; eo ſub obtentu, quod integra Eccleſiæ Conſecratio aut a Nobis fieri, aut integra alteri demandari debebat, non inopportunum eſſe arbitrati ſumus, tibi, Dilecte Fili, in hac ſecunda epiſtola aperire conſilii Noſtri rationes, ob quas Eccleſiæ Sancti Apollinaris Conſecrationem peregimus modo ſupra expoſito; tibi enim hac ipſa die aliam ſcripſimus epiſtolam de Eccleſiarum Conſecratione tractantem.

Dedicationum ritus in Eccleſia perantiquus, ac myſteriis refertus.

§. 3. Cardinalis Bona *Rer. Liturgicar. lib. 1. cap. 20. num. 3.* affirmat, Sacrum Eccleſias dicandi Ritum e veteri in novum Teſtamentum, atque ab Apoſtolis in eorum Succeſſores fuiſſe translatum. Non eadem tamen Eccleſiæ diſciplina in Conſecrationibus peragendi ubique ſemper obtinnit. Euſebius, qui veterem dedicationum Ritum exhibet, neque Benedictiones aquæ luſtralis uſu, neque Cruces Sacrn inungendas Chriſmate, unquam commemorat: ex quo Dallæus *in Tract. adverſus traditiones Latinorum lib. 3. cap. 15.* perperam infert, ſacros hoſce Ritus tunc temporis nondum obtinuiſſe: Imo vero Dallæo adhuc deterior Joſua Arndius in *Lexico Eccleſiaſticarum antiquitatum pag. 1085.* non veretur aſſerere, veteres Eccleſiarum conſecrationes ſolis precibus, concinnibus, atque hymnis fuiſſe inſtitutas; quam ſententiam ſibi adnptavit Gotofredus Vvictus *de altaribus cap. 11. num. 15.* Hæc tamen, quæ ab Hæreticis inſano ore jactantur, inania ſunt, nec ulli ſubnixa fundamento. Si enim, ut ſcite ratiocinatur Sineſius *in Epiſtola 67. pag. 212. juxta edition. Pariſien. anno 1633.* ſola precum prolatio par eſt ad Eccleſias dicandas, jam locus nullus, non Oppidum, non Caſtrum occurret, cui dedicationis prærogativa non conveniat; quandoquidem vix, ac ne vix quidem ullus poterit inveniri locus in quo aliquæ preces, hymni, laudes ad Deum effuſæ aliquando non fuerint. Quod igitur hac in re inoffenſo pede affirmari poteſt, illud eſt, Eccleſiarum conſecrationes Sacrum Opus eſſe, quod ſolemni Ritu, precibus, aliiſque ab Eccleſia præſcriptis actionibus, Epiſcoporum miniſterin perficitur; quamvis lateat adhuc, quo primum tempore multiplices illi dedicatinnum Ritus incœperint. Vetuſtos tamen eſſe fateri nportet, ac refertos myſteriis, quæ a ſacria Noſtris Scriptoribus elucidantur; quos inter primo loco eminet undecimo Eccleſiæ ſæculo Ivo-Carnotenſis *in Sermone 4. de Sacramentis Dedicationis*, ubi de Crucibus, quæ Sacro inunguntur Chriſmate, ſermonem habens, ita loquitur: *De conſecrato Altari chriſmantur in parietibus illæ duodecim Cruces, quæ Typum gerunt Apoſtolicum, qui & primitias ſpiritus acceperunt, ut Crucis myſterium populis & gentibus manifeſtare ſtuduerunt.* De Crucibus item, ac de candelis, quæ coram iiſdem Crucibus in Eccleſiæ conſecratione accenduntur, diſſerit Gretſerus *de Cruce l. 2. cap. 7. §. Sacra hæc Dedicationis &c.*

Conſecrationem Eccleſiæ vel ab uno Epiſcopo, vel a pluribus inſimul perfici poſſe,

§. 4. Eccleſiarum conſecratio duobus modis peragitur: vel etenim ab uno conſecratur Epiſcopo, quod ut plurimum contingit, uti etiam adnotavit Vaneſpen *Juris Eccleſiaſtici par. 2. tit. 16. num. 10.*, vel a pluribus inſimul Epiſcopis, Garnerius in *Notis ad lib. Diurn. Romanorum Pontificum tit. 5. cap. 16.*

ſcriptorum auctoritate comprobatur.

ea Textus verba expendens, *petitque*, *ut eadem Eccleſia ſolemniter debeat conſecrari*, animadvertit, geminum conſecrationis Ritum obtinuiſſe, alterum quidem communem, quem unus operabatur Epiſcopus; ſolemnem alterum; ad quem viciniotes Epiſcopi conveniebant: *Obſerva*, inquit Garnerius, *geminum conſecrationis modum*, *communem unum*, *de quo ſuperiores formulæ*, *alterum ſolemnem*, *ad quem vicini Epiſcopi convocantur*. *Talis fuit dedicatio Baſilicæ*, *quæ Synodo ſecundæ Arauxicanæ cauſam dedit*. Conſulendus in rem hanc Bellottus *de Ritibus Eccleſiæ Laudunenſis pag.* 859. *num.* 5. *& ſeqq.* Neque profecto credendum eſt, Eccleſiam ab uno Epiſcopo fuiſſe conſecratam, cæteris tantum aſſiſtentibus; cum certum ſit, omnes fuiſſe Comminiſtros, & omnes ſociam manum adhibuiſſe: Audiendus P. Martene *de antiquis Eccleſiæ Ritibus tom.* 2. *poſtremæ editionis Antuerpienſis lib.* 2. *cap.* 13. *num.* 5. ita ſcribens: *Cæterum non ſolum ut ſpectatores*, *& teſtes*, *quod forte exiſtimabit aliquis*, *ſed ut Coadjutores*, *& Miniſtri*, *ad cjuſmodi Eccleſiarum Dedicationes convocabantur Epiſcopi*, *in quibus ſuas quique partes adimplebant*. Idem repetit Sacerdos Joſeph Catalani *in ſuis ad Romanum Pontificalem Operoſis Notis tom.* 2. *tit.* 2. *num.* 9. Ut hanc, quam tractamus, materiem magis adhuc illuſtret, eruditus Martene nonnulla producit exempla cuique conſulenda; quibus Nos duo ſuperaddimus, unum ex Venantio Honorio, cui etiam Fortunati nomen tribuitur, excerptum *in lib.* 3. *ad Felicem Epiſcopum de dedicatione ſuæ Eccleſiæ*, ubi Euphronium, Victorium, Donnulum, Domitianum, & Macarium conſecrationis Comminiſtros expreſſe nominat, quos omnes Epiſcopos revera fuiſſe probat Broverus *in Notis ad Venantii Honorii Opus lib.* 3. *cap.* 4. Alterum vero longe illuſtrius exemplum conſecrationis Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Valle, quæ contigit anno 1608. ſuppeditat d'Acherius t. 6. *veter. edition. pag.* 444. ubi ſic legimus: *Domnus VVillbelmus Carpenctoratenſis Epiſcopus*, *ſive Dominus VVillbelmus Tolonenſis Epiſcopus*, *moniti vice Domni Roſtagni Aquenſis Metropolitani Epiſcopi*, *anno Incarnati Verbi* 1068. *indict.* 6. *ſub die* 6. *Idus Januarii hanc dedicaverunt Eccleſiam*.

Idem exemplis quoque confirmatur.

Adduntur in eandem rem Romanorum Pontificum geſta, & primum Leonis IX.

§. 5. Concordant ipſorum Romanorum Pontificum geſta. In actis Concilii Rhemenſis ſub Leone IX. legitur, ab eo fuiſſe peractam conſecrationem Baſilicæ S. Rhemigii hoc, qui ſequitur, modo: *Dominus Papa*, *convocatis Epiſcopis*.... *Rhemenſem Archiepiſcopum cum Liſojenſi Epiſcopo ternam circuitionem cum Crucibus & Sanctorum Reliquiis*, *ſecundum Eccleſiaſticum Ordinem*, *exterius conſtituit agere*, *ibique conſecrationis officium adimplere*, *ipſe vero cum ſibi neceſſariis remanens*, *interius Divini Tabernaculi ſanctificationem ſtrenue diligenterque exequitur*.

Gelaſii II.

§. 6. Gelaſius II. conſecravit Metropolitanam Eccleſiam Piſanam, &, uti legitur in Codice apud Ughellium *in Italia Sacra tom.* 3. *pag.* 377., *conſecrationi adjutores & conſecratores interfuerunt quamplurimum Epiſcopi*.

Calixti II.

§. 7. A Calixo II. facta fuit Eccleſiæ conſecratio, de qua *tom.* 4. *Galliæ Chriſtianæ pag.* 794. *editionis anni* 1656., & Pontifex conſecravit *Altare Dominicum*, ideſt *Majus*, aliique tres Epiſcopi Eccleſiæ conſecrationem perfecerunt: *Tunc Pontificis ipſius juſſu Eccleſiam dedicarunt*.

Urbani VIII. in dedicatione Baſilicæ Vaticanæ.

§. 8. Alia plura cumulari poſſunt exempla: ſed iis, omiſſis, ſufficere poſſe videtur illud Summi Pontificis Urbani VIII., qui die 18. Novembris 1626. Baſilicam Vaticanam conſecravit. De hoc ſolemni Ritu loquuntur Bonanni *tom.* 2. *Numiſmatum Romanorum Pontificum pag.* 574., Paullus Alaleon Cæremoniarum Magiſter *in Diario*, ac Liber Turnarius Capituli S. Petri, qui in Archivo Baſilicæ diligenter ſervatur. Omnium tamen accuratiſſimam hiſtoriam exhibet Diarium Vaticanum a Sacerdote Franciſco Speroni Romano ejuſdem Baſilicæ Manſionario, concinnatum, quod inter manuſcripta celebris Bibliothecæ, quam Cardinalis Renatus Imperialis in publicam Eruditorum utilitatem inſtituit, numeratur. Ita vero in hujuſce Diarii *pag.* 353. rei ſeries attexitur. Summus Pontifex Porticus Eccleſiæ benedictionem exorſus, ſex Cardinalibus Epiſcopali charactere inſignitis, nimirum Ginnaſio, Peretto, Madruzzio, Sabellio, Lanti, ac Leni demandavit, ut extimos Templi parietes circumirent, ac illis benedicerent; quod in ea, quæ cuique obtigerat, Molis parte peractum eſt. Pari methodo, ut legimus *pag.* 359. interioribus Eccleſiæ muris collata benedictio; unam ſiquidem Templi partem ipſemet Pontifex dicandam ſuſcepit; aliam vero ſex iiſdem Cardinalibus perficiendam reliquit. Ab Altaris conſecratione Urbanus abſtinuit; jam enim, ut in Alaleonis Diario, & Baſilicæ Vaticanæ Turnario adnotatur, Clemens VIII. Urbani Præceſſor Aram maximam Vaticani Templi conſecraverat.

Moralium Theologorum conſenſus accedit.

§. 9. Quodque notatu dignum eſt, apud Scriptores Moralis Theologiæ adeo certa eſt Eccleſiarum dedicatio plurium Epiſcoporum miniſterio obeunda, ut nullam de ea inſtituant diſputationem; ſed ea ſuppoſita & admiſſa, ad alias quæſtiones progrediantur. Quærunt hi apud Henriquez *de Indulgentiis cap.* 32. §. 1., an Epiſcopi, qui ad unum idemque dedicationis opus perficiendum conveniunt, Indulgentiam diſpenſare poſſint majorem, & potiorem ea, quam unus Epiſcopus conſecrationis Miniſter conferre ſolet, anni ſcilicet unius, iis, qui conſecrationis die, aut dierum quadraginta, iis, qui anniverſario dedicationis die recurrente, Eccleſiam viſitaverint, *ex cap. Cum ex eo*, §. *Ad hæc*, *de pœnitentiis & remiſſionibus*, *& cap. ad hæc*, *cod. tit. in ſexto*. Porro hæc Theologorum diſquiſitio conſecrationem Eccleſiarum plurium Epiſcoporum opere peragi poſſe, non tam affirmat, quam præſupponit: uti bene obſervat Paſqualig. *de Sacrificio novæ legis quæſt.* 514. *num.* 3. ubi propoſita quæſtione, an poſſit Eccleſia conſecrari a pluribus Epiſcopis, retentaque affirmante opinione, hæc habet: *Secunda ſententia aſſerit*, *poſſe conſecrari a pluribus Epiſcopis ſimul concurrentibus ad conſecrationem*. *Ita ſupponunt potius*, *quam diſputent*, *plures*

De-

Digitized by Google

Doctores, dum quærunt, an, quando plures Epiſcopi conſecrant Eccleſiam, poſſint ſinguli concedere illum annum Indulgentiæ, quem poteſt concedere, quando unus tantum conſecrat.

Muuus benedicendi, ungendique Cruces, inter plures Epiſcopos conſecrantes partiri fas eſt.

§. 10. Non ab uno ergo tantum, ſed a pluribus Epiſcopis ejuſdem Eccleſiæ dedicatio fieri poteſt. Sed, cum adhuc examinandum ſuperſit, an in hypotheſi, in qua a pluribus Epiſcopis ejuſdem Eccleſiæ fiat dedicatio, alter ex eis ſolus duodecim juxta morem Cruces benedicere & ungere debeat, vel hoc miniſterium inter eoſdem dividi poſſit, ita ut decem ex. gr. Cruces ab uno conſecrari poſſint, & reliquæ duæ ab altero, quemadmodum a Nobis factum eſt in conſecratione Eccleſiæ Sancti Appollinaris, in qua decem Cruces a Cardinali Epiſcopo Comminiſtro, & reliquæ duæ a Nobis ipſis conſecratæ ſunt, alia ſubdimus exempla, quæ ſuadent, licite fieri poſſe quidquid a Nobis factum, & modo expoſitum eſt.

Urbani II. exemplum in id affertur.

§. 11. Urbanus Papa II. ſæculo undecimo Eccleſiam Majorem conſecravit Monaſterii Turonenſis. Sacri Ritus hiſtoriam deſcribit Anonymus apud Patrem Mabillonium *tom. 5. ſuorum Annalium pag. 364. Editionis Pariſienſis anno* 1713. Ea vero ſic habet. Rodulphus Turonenſis Archiepiſcopus, Urbani juſſu, Sanctorum Reliquias, quæ ad Eccleſiam translatæ fuerant, ſub Altari collocavit. Ita textus Anonymi: *A Rodulpho Turonum Archiepiſcopo, ſub Dominico Altari, jubente Papa (Reliquiæ) fuerunt collocatæ*. Eodem die Summus Pontifex una eum Rangerio Rhegienſi Archiepiſ. Comminiſtro, Græcum ac Latinum Alphabetum conſeripſit, Cruces inunxit, ac poſtremo Aram dicavit. *Qua die idem (Pontifex)* ita proſequitur Anonymus, *cum Rangerio Archiepiſcopo Rhegienſi duplex Alphabetum Græcum & Latinum in Baſilica deſcripſit, & ipſius Baſilicæ parietibus Crucis ſignum ex oleo impoſuit, atque Altare Crucifixi ſacravit*. Si ergo Pontifex una cum Archiepiſcopo Alphabetum exaravit, ſi Cruces inunxit, oportet fateamur, aliquas Alphabeti Litteras, atque e Crucibus nonnullas, ipſius Archiepiſcopi manu fuiſſe obſignatas. Ita namque ipſa textus docet Littera; ita hiſtorica ſuadet narratio, quæ Sacros Ritus a Pontifice, atque Epiſcopo conjunctim peractos, ab iis ſegregat, quos Pontifex, nullo in Comminiſtrum adhibito, ſolus perfecit. Hi vero ſic ab Anonymo explicantur: *Denique Pontifex ipſe Dominicum Altare, in quo ineffabile Corporis Chriſti Sacramentum cum multis Sanctorum Reliquiis collocatum eſt, ipſamque Baſilicam conſecravit in honorem Sanctæ Crucis, ac Beatiſſimæ Dei Genitricis Mariæ*.

Alterum Urbani III.

§. 12. Urbanus Papa III. in diſtrictu Veronenſi Eccleſiam dedicavit Sancti Juliani de Lepia, ſeu Lepida. Duo Altaria in ea dedicatione conſecrata fuerunt: unum in Cappella ſubterranea Sanctæ Mariæ; aliud in Eccleſia ſuperiore Sancti Juliani. Inter Pontificem, & alios duos Epiſcopos Comminiſtros miniſteria diviſa ſunt, & Epiſcopi Cruces benedixerunt & unxerunt: eumque id alio modo peragi non potuerit, niſi alter ex Epiſcopis aliquas Cruces, & alter alias benedixerit; ſi enim alter Crucem unxiſſet, & alius verba benedictionis protuliſſet, vel alter benedixiſſet & unxiſſet eamdem Crucem, quam alius benedixerat, & unxerat, res undequaque abſona, & ritibus Eccleſiæ adverſa fuiſſet; Exemplum hoc ſatis aptum eſſe videtur rei, de qua nunc agitur, & ut oſtendatur, non novum eſſe, ut in dedicatione Eccleſiæ, quæ fiat a pluribus Epiſcopis, miniſterium etiam benedictionis & conſecrationis Crucum inter eos modo prædicto dividatur.

Monumentum dedicationis Eccleſiæ S. Juliani ab Urbano III. peractæ.

§. 13. Ughellus *tom. 5. Italiæ Sacræ pag.* 808. Inſtrumentum exhibet dedicationis memoratæ Eccleſiæ Sancti Juliani. En ejus verba: *D. Jonathas Concordienſis Epiſcopus, & D. Aldemarinus Xantonenſis Epiſcopus ..... intraverunt in ſupraſcriptam Eccleſiam, & fecerunt aquam benedictam cum ſale, cinere, & vino, & ſanctificaverunt Altaria S. Mariæ Virginis, & S. Juliani Martyris cum aqua benedicta, & iverunt de intus per circuitum ſupraſcriptæ Eccleſiæ tribus vicibus, & fecerunt fieri quadrivium in prædicta Eccleſia cum cinere, & ſcripſerunt litteras in quadrivio de cinere, & unxerunt pedes prædictorum Altarium, & menſas cum oleo exorcizato, & Chriſmate, & fecerunt duodecim Cruces deintus per circuitum iſtius Eccleſiæ*: Deſcribitur deinde delatio SS. Reliquiarum in Eccleſiam, & poſtremo hæc adduntur: *Hoc facto, D. Papa conſecravit, & confirmavit propriis manibus Altare Sanctæ Mariæ, quod eſt intus Truina, cum Chriſmate, & collocavit de Reliquiis prædictis in Altari, & confirmavit menſas altarium cum oleo & Chriſmate, & fecit ardere quinque grana Incenſi ſuper illam menſam, & præcepit Epiſcopo Concordienſi, ut collocaret Reliquias S. Juliani cum aliis Reliquiis in Altare, quod eſt foris, & conſecraret illud in honorem Sancti Juliani, qui ſtatim fecit præceptum Domini Apoſtolici.*

Truinæ nomen quid ſignificet, explicatur.

Hicqua per tranſennam adnotare fas ſit, *Truinæ* nomen, cujus du Cangius non meminit *in ſuo Gloſſario*, ſignificare inferiorem Cappellam ad Sepulchra Sanctorum: in ſupra citato quippe Inſtrumento Altare S. Juliani, quod erat *Foris*, contraponitur Altari S. Mariæ *intus in Truina*. Intepretationem confirmat inſcriptio ad ſepulchrum SS. Benigni, & Chari in Agro Veronenſi, quam exhibet Ughellius *tom. 5. pag. 864. B. anno Domini* 1314. *Indic.* 12. *de Menſe Maii . . . inceptum fuit opus hujus Truinæ, & eodem anno perfectum, & de menſe Novembris Ven. Pater D. Fr. Theobaldus Dei gratia Epiſcop. Veronenſis diligenter repoſuit Reliquias, ſeu Corpora SS. Benigni, & Chari &c.* Derivatur forte a Trua, quæ, apud Varronem, ſubterraneum meatum, ſeu cuniculum ſignificat ad exonerandas aquas; ex qua, *Truina* ſubterraneum ſpecus, *Naſcondiglio*. Hinc in Vita Sancti Cæſarii Arelatenſis *truere*, pro *abſcondi*, legitur *lib. 1. num. 26.: At ille publica voce, elevatis oculis, & manibus in Cœlum, dixit: Domine Jeſu Chriſte, ne in locum ultra Apri acceſſum habeant; & eadem hora uſque in præſentem diem nunquam ibi truerunt :* ideſt *abſconditi ſunt*; quamquam Mabillonius interpretetur: *deſtruxerunt*: & ejus ſocii Maurini Patres, *inventi ſunt*, a *Truir* antiquo Gallico *invenire*.

Morales Theologi pari fere ratione Eccleſiarum conſecrationem, & Sacramentorum naturam explicant.

§. 14. Qui dedicationis materiem tractant Morales Theologi, pari ſere methodo Eccleſiarum conſecrationem, atque ſacramentorum natnram explicaot; eſto noo niſi in latiori quadam ſigoificatione Eccleſiarum dedicatio Sacramentis adnumeretur; quateuus ſcilicet aut Cœleſtis Templi, aut animæ, quam gratia ſanctificat, ſignnm eſt myſticum. Itaque docent, Sacrum Chriſma, quo Cruces iounguotur, conſecrationis materiam eſſe; formam vero conſtituuot in hiſce verbis, quæ in ipſa Chriſmatis unctione proferuntur; *ſanctificetur, & conſecretur hoc Templum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*; nec diffitentur, Eccleſiæ cooſecrationem ab Archiepiſcopo una cum Suffraganeis perfici poſſe; modo unus, idemque ſit Archiepiſcopus, qui & Cruces inungit, & formam pronunciat. Conſulendus Clericatus *de Sacrificio Miſſæ deciſion* 41. *numero* 24. *& ſequentibus*.

Plures Commiuiſtri Sacramentum Extremæ Unctionis valide conſeruut.

§. 15. Nolumus hic ſententiam modo propoſitam de materia, & forma dedicationis Eccleſiarum impugnare. Illud tantum addimus, fieri aliquando poſſe, ut vel in ipſa Sacramentorum adminiſtratione, ſi partes ſubjecti ab iovicem ſejuoctæ ſint, uni parti ab uno Mioiſtro, alteri ab altero, materia ac forma ſeorſim applicetur, & validus & licitus ſit actus. In Eccleſia Græca Extremæ Unctionis Sacramentum a pluribus Sacerdotibus adminiſtratur: de quo plura apud Arcudium *de concordia Eccleſiæ Occidentalis, atque Orientalis lib.* 5. *cap.* 6., & etiam hodie modus hic adminiſtrationis Sacramenti Extremæ Unctionis admittitur quo ad Iralo-Græcos, dummodo credant, illud Sacramentum, ſervata debita materia & forma, ab uno Presbytero valide & licite confici, ut io Noſtra Conſtitutione *Etſi Paſtoralis*, *la* 57. §. 5. *num.* 3. & 4. *Bullarii Noſtri tom.* 1. In Eccleſia quoque Occidentali hoc ipſum olim ſactum ſuit, quemadmodum legi poteſt in Moſtro Tractatu *de Synodo Diœceſana lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 5. & veriſimile admodum eſt, rem tunc ſic peractam ſuiſſe, ut idem organum ſenſus non ſuerit a pluribus Sacerdotibus inunctum, nec unus Sacerdos materiam ſenſui applicaverit, & alter ſuper eo formam protulerit, ſed quod ſinguli diverſos ſenſus unxerint, & verba unctioni correſpondentia effuderint. Legi poſſunt Chardon *in Hiſtoria de Sacramentis tom.* 4. *cap.* 1. *de Sacramento Extremæ Unctionis*, Cardioalis Gottus *in Theologia Scholaſtico-Dogmatica tom.* 4. *in* 3. *part. D. Thomæ*, *tom.* 15. *Operis quæſt.* 3. *de Miniſtro Extremæ Unctionis dub.* 2. §. 2. *num.* 12., Benedictus de Gaetanis *in Tractatu de ſuprema Unctione cap.* 11. *in fine*. Favet modus hic adminiſtrationis Sacramenti Extremæ Unctionis, Eccleſiarum dedicationi, in qua alter ex Epiſcopis aliquas Cruces iouugat, & iuſimul preces proferat., & alter alias Cruces innogat, eaſque inungendo, ſuper ipſis effundat, proferatque preces; quemadmodum bene argumentatur Paſqualig. *de Sacrificio novæ Legis quæſt.* 514. *num.* 6. Quod ſi ſubdatur, modo in Eccleſia Occidentali ab uno tantum Presbytaro valide & licite adminiſtrari Sacramentum Extremæ Uoctionis; id libenter admittetur, cum ſic in Ritualibus Eccleſiæ ſtatutum ſit; dummodo tamen admittatur, quod, legitima concurrente cauſa, etſi Ritualia obſtent, nednm valide, ſed etiam licite hodie in Eccleſia Occidentali Sacramentum Extremæ Unctionis admioiſtretur a pluribus Sacerdotibus, quorum uuus unum organom ſenſus inungat, proferatque formam, aliique idem præſtent ſuper aliis ſenſuum organis: quod ſatis eſt pro re, de qua nunc agitur. Si aliquæ partes jam fueriot uoctæ ab uno Sacerdote, qui ob morbom deficiat, poteſt alter Sacerdos unctiones reliquas proſequi; in quo, licet dividatur miniſterium, adhuc valide & licite cooficitur Sacramentum. Ita expreſſe S. Thomas *in* 4. *Sentent. diſt.* 23. *quæſt.* 1. *artic.* 1. *quæſtiuncula* 2. *ad* 3. *Dicendum, quod, quamvis in Euchariſtia, ſi poſt conſecrationem Panis moriarur Sacerdos, alius Sacerdos poſſit ad conſecrationem Vini incipere, ubi ille dimiſit, vel etiam incipere a capite ſuper aliam materiam; tamen in Extrema Unctione non poteſt a capite incipere, ſed debet ſemper procedere, quia unctio bis in eadem parte facta tantum valet, ac ſi conſecraretur bis eadem Hoſtia, quod nullo modo faciendum eſt*: Ita etiam Durandus ibi *quæſt.* 1., Petrus de Palude *quæſt.* 2. *in fine*, Sotus *quæſt.* 1. *art.* 1. §. *Aliud tamen*, Suarez *tom.* 4. *in* 3. *part. diſpur.* 43. *ſect.* 2. *num.* 4. & 5., aſſereos, eſſe communem ſententiam; Toletus *lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 3. Ludovicus Meratius *tom.* 3. *de Sacramentis diſput.* 10. *de Extrema Unctione ſect.* 1. *num.* 4. atque ita fieri ſtatuiſſe Eccleſiam, ſcribir Platelius *cap.* 3. *num.* 471. *tom.* 7., ubi forte oomine ſtatuti Eccleſiæ, intelligit generalem conſuetudinem. Poſſe etiam modo dicto dividi unctiones inter duos Sacerdotes ob inſtans periculum vitæ infirmi, ut ſic citius ungatur, non pauci Theologi admittunt, Toletus, Meratius, Suarez *num.* S. alios citans; io quo caſu, Sacrameotum eſſe validum pro certo affirmat: *Quia*, ait, *unitas perſonæ miniſtrantis non eſt eſſentialis*; negat vero extra neceſſitatem licite fieri, quia contra uſum Eccleſiæ, Concordat Cardinalis de Lauræa *in* 4. *ſent. tom.* 3. *diſput.* 11. *art.* 9. *num.* 114., cui Nos etiam adhæſimus in citato Tractatu *de Synodo Diœceſana lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 5.

Reſolutionem in Cauſa Ulyſſipon. a Congregatione Rituum editam, non obſtare, demonſtratur.

§. 16. At repones, ſuiſſe olim a Congregatione Rituum reſolutum, Conſecrationem Eccleſiæ ab uno Epiſcopo iochoatam, ſi ex aliqua cauſa non perficiatur ex improviſo caſu, debere ab alio Epiſcopo deouo inchoari & perfici. Reſolutio edita eſt in cauſa *Ulyſſipponenſi* die 12. Aprilis 1614., ex qua intulit Epiſcopus Pax Jordanus *tom.* 1. *Lucubrat. lib.* 5. *tit.* 9. *num.* 7., unum & ſolum Epiſcopum debere totam cooſecrationem perficere. Reſolutio, de qua mox ſermo habitus eſt, refertur a Barboſa *in Collect. deciſ. Apoſtolic. verb. conſecratio*. At idem Barboſa alibi, *part.* videlicet 2. *Juris Eccleſiaſtici lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 52. factum oarrat, cujus occaſione declaratio emanavit. En ejus verba:

Cum

Cum in Diœceſi Ulyſſipponenſi quidam Suffraganeus Archiepiſcopi, de ejus ordine & mandato, Eccleſiam quamdam conſecrare incœperit cum omnibus Cæremoniis deſcriptis in Pontificali Romano, & circa medium conſecrationis improviſo accidenti correptus ipſe Epiſcopus defecerit, & Eccleſiæ Conſecrationem perficere non potuerit: pro parte ipſius Archiepiſcopi a S. Rituum Congregatione quæſitum fuit, an ab alio Archiepiſcopo Eccleſiæ prædictæ incœpta Conſecratio continuanda ſit, vel potius de novo inchoanda? Quæ quidem S. Congregatio commiſit prius hujuſmodi articuli examinationem Illuſtriſſimo D. Cardinali Bellarmino: qui in alia Congregatione ſententiam ſuam declaravit, poſſe utroque modo ſine ſcrupulo fieri, nempe, vel de novo inchoare a principio, vel ipſam cœptam continuare, & perficere: ſed melius ſibi videri, ut de novo ab alio Epiſcopo inchoaretur &c. Et proſequitur narrando, quod ſub die 12. Aprilis propoſito dubio in Congregatione ordinaria, S. Congregatio cenſuit, iterum totam Eccleſiam a principio conſecrandam, quia credebatur Epiſcopus defeciſſe, antequam ullam Crucem inungeret.

§. 17. Cenſuit ergo Cardinalis Bellarminus, Conſecrationis partem ab Epiſcopo deficiente factam, poſſe ſine ſcrupulo continuari cum ea, quam ſecundus proſequeretur Epiſcopus. Addidit deinde, fore melius, ſi Conſecratio de novo ab alio Epiſcopo inchoaretur, prout etiam Congregatio cenſuit: non quia timuerint, multiplicitatem Miniſtri obfuturam valori Conſecrationis, ſed quia in caſu propoſito notabiliſſima intercedebat temporis interruptio; erat enim expectanda Congregationis reſponſio, quæ nonniſi poſt aliquot menſes ad Archiepiſcopum Ulyſipponenſem poterat pervenire. Concurrente autem notabili temporis intercapedine, partes Conſecr. factæ nedum a duobus Ep. ſed etiam ab uno & eodem, coaleſcere non poſſunt in unam & integram Conſecrat. idque facit, ut Conſecratio fieri debeat perinde ac ſi nunquam cœpta fuiſſet; uti docent auctores ipſi, qui admittunt, plures Miniſtros, concurrente legitima cauſa, poſſe inungere infirmum Oleo infirmorum: quemadmodum videri poteſt apud Ludovicum Meratinm *tom. 3. de Sacramentis diſput.* 10. *de Extrema Unctione num.* 8., nec non concordant alii, qui admittunt, dedicationem Eccleſiarum fieri poſſe a pluribus Epiſcopis, quemadmodum legi poteſt apud Paſqualigum *de Sacrificio novæ Legis quæſt.* 514. *num.* 9.

Cœptæ pridem conſecrationis partes non poſſunt cum extremis, ſi longum intercedat temporis intervallum, in unam & integram conſecrationem coaleſcera.

§. 18. Quod ſi quæratur, qua de cauſa, Nobis annuentibus, decem priores Cruces fuerunt in Conſecratione Eccleſiæ Sancti Apollinaris benedictæ & conſecratæ a Cardinale Epiſcopo Comminiſtro, & ultimæ duæ a Nobis; ingenue reſpondebimus, de noſtrorum genuum ſtabilitate timuiſſe in toties repetito aſcenſu & deſcenſu per ſcalas, etſi tali nunquam timore fuerimus correpti, dum in viridi ætate conſtituti Eccleſias in Diœceſi & Civitate Bononienſi conſecravimus, qua ſemper ſoli peregimus. Sed quæ in una ætate fiunt, in alia fieri non poſſunt. En tibi, Dilecte Fili, tota rei ſeries, poſt quam tibi tuiſque Confratribus Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Quid in cauſa fuerit, cur Pontifex in dedicatio. Templi S. Apollinaris, non omnes ſolus Cruces benedixerit & conſecraverit?

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 16. Novembris 1748. Pontificatus Noſtri Anno Nono.

Dat. 16. Novemb. 1748. Pont. anno IX.

LETTERA CIRCOLARE

Della Sagra Congregazione della Diſciplina, diretta a' Superiori Regolari d'Italia, e dell'Iſole Adjacenti, ſopra il dubio; ſe li Confeſſori Regolari, non Curati, ſiano obligati ad intervenire alla Conferenza dei Caſi Morali, ordinata dalli Veſcovi nelle loro Diocesi?

Altre volte è ſtata eſaminata nelle Sagre Congregazioni l'Iſtanza di alcuni Veſcovi, di potere aſtringere i Confeſſori Regolari, non Curati, a dovere intervenire nella Conferenza de' Caſi Morali, da detti Veſcovi in certi giorni della Settimana deſtinati: e varie furono le Riſoluzioni, ſeconda la diverſità de i Caſi, i quali nelle medeſime furono propoſti. Eſſendoſi poi conoſciuto il pregiudizio, che recava all'Oſſervanza della Diſcipiina Regolare il dovere aſſiſtere alla detta Conferenza in quel tempo, in cui dovevana i Regolari adempire i di loro Officj Clauſtrali, e l'abuſo, che ſi era introdotto tra i Confeſſori ſudetti, i quali col preteſto di dovere aſſiſtere alla detta Conferenza, non volevano indi intervenire all'altra ſtabilita dalla ſa. me. di Clemente VIII, e dalle loro Coſtituzioni dentra i Chioſtri: per poterſi in tanto dare l'opportuno rimedio a queſti inconvenienti, molti Procuratori Generali, ſpecialmente quello de i Minori Conventuali, hanno ſtimata coſa neceſſaria il dover far ricorſa in queſta S. C. della Diſciplina, per poterne ſentire la finale riſoluzione, colla quale ſi poteſſero in avvenire togliere tutti i contraſti. Riferitaſi perciò queſta Cauſa in eſſa S. C. dall'Eminentiſſima Signor Cardinal Guadagni Prefetto della medeſima ſotta il ſeguente Dubbio:

Occaſione alla diſputa.

Se li Confeſſori Regolari, non Curati, ſiano, o non, obligati ad intervenire alle Conferenze de i Caſi di Coſcienza da i Veſcovi nelle di loro Chieſe Secolari ſtabilite?

Dubbio propoſto in Congregazione della Diſciplina Regolare.

§. 2. *Et eſſendoſi, prima di dare la riſpoſta al Dubbio ſuddetto, conſiderato, che queſta materia era ſtata già magiſtralmente eſaminata, e riſaluta a favore delli Regolari nella S. C. del Concilio, nel tempo, in cui la Santità di Noſtro Signore PP. BENEDETTO XIV. era Segretario della medeſima, in una Cauſa d'Acquapendente = Viſitationis Sacrorum Liminum 12. Martii 1718., inſerita nella Notificazione 15. = al §. De i Confeſſori Regolari, nel Tom. 5. delle Notificazioni, & Editti della Santità Sua, quando era Arciveſcova di Bolagna. Fu di commun conſenſo riſpoſto al Dubbio ſuddetto nel dì 29. Maggio del corrente Anno 1752.*

Negative, & dentur Decreta alias in re hac emanata. Scilicet a S. C. Concilii in una Aquipendii Viſitationis Sacrorum Liminum 12. Martii 1718. & in Foroſempronien. 12. Maii 1685. *Riferita nel Foglio della citata Cauſa d'Acquapendente.* Et ex S. C.

Riſoluzione del medeſimo.

Digitized by Google

C. ſuper ſtatu Regularium, in una Macera-ten. 15. Januarii 1682. *Quali tutte ſi danno per extenſum nel fine della preſente Lettera.*

Provvedimenti per far tenere ai Regolari la lezione di Morale, e per far loro oſſervare il Decreto di Clemen. VIII

§. 3. Paſſò poi eſſa S. C. nel dare l'opportuno Provedimento ſopra l'abuſo introdotto in alcuni Conventi, ne i quali o per negligenza, o per ignoranza de i Decreti ſudetti, non vi ſi tiene la lezione della Morale, nè vi ſi fanno le Conferenze de i Caſi giuſta il Decreto di Clemente VIII., e delle di loro Coſtituzioni Regolari, con ordinare, ſiccome colla preſente ordina a tutti i Superiori Regolari d'Italia, e delle Iſole adjacenti, l'eſatta, e puntuale oſſervanza del citato Decreto di Clemente VIII., e delle di loro Coſtituzioni circa la Lezione della Morale, e la Conferenza de i Caſi di Coſcienza, da farſi impreteribilmente in tutti i Conventi del di loro Ordine, tanto in quelli, nelli quali vi è la ſufficiente Famiglia di Religioſi, quanto ne i piccioli Conventi, dove però vi ſono Confeſſori Regolari approvati da i Veſcovi per aſcoltare le Confeſſioni dei Secolari. E coll'eſpreſſa condizione, che qual'ora dentro i Chioſtri non veniſſero eſeguiti ad unguem i Decreti di Clemente VIII., e le Coſtituzioni del loro Ordine, le quali preſcrivono la Lezione della Morale, e la Conferenza dei Caſi di Coſcienza, da farſi dentro i loro Conventi, o Monaſterj, in detto caſo ſiano tenuti, ed obbligati i Confeſſori ſuddetti Regolari d'aſſiſtere, & intervenire alla Conferenza dei Caſi ſtabilita dai Veſcovi. S'incarica intanto a' detti Superiori Regolari, di fare eſeguire quanto nella preſente Lettera ſi contiene, acciò con effetto reſtaſſero adempiti i Decreti di Clemente VIII., e le Coſtituzioni dei loro reſpettivi Ordini, le quali hanno preſcritta, e ſtabilita la detta Lezione di Morale, e Conferenza di Caſi, come un Punto principale dell'oſſervanza della Regolare diſciplina dentro i Chioſtri: E di dover traſmettere la preſente Lettera in tutti i loro Conventi, o Monaſterj, con farla ivi leggere due volte l'Anno, tenerla affiſſa nel luogo ſolito, e regiſtrarla nelle loro Segretarie, acciò non ſi poſſa allegare cauſa d'ignoranza in contrario. Per eſſer così, e non altrimente, l'intenzione di Noſtro Signore, a cui eſſendo ſtata fatta da Monſignor Segretario la Relazione di tutto il contenuto nella preſente Lettera, ſi è benignamente degnato di approvarlo, e di confermarlo. Dato dalla noſtra ſolita Reſidenza queſto di 8. Novembre 1752.

P. G. A. Card. Gnadagni Prefetto.

F. Solazzi Areiveſcovo di Tebe Segretario.

DECRETUM
SACRÆ CONGREGATIONIS
CONCILII

In una Aquipendii Viſitationis Sacrorum Liminum editum 12. Martii 1718.

Decret. S. Congreg. Conc. de quo ſup.

IN relatione Status Eccleſiæ, de more ab Epiſcopo Aquipendii ad hanc Sacram Congregationem tranſmiſſa, legitur, ab eodem inſtitutas fuiſſe in ſua Diœceſi Conferentias, ſive Congregationes pro diſcutiendis Caſibus Conſcientiæ, quæ ſingulo qu?que Menſe coguntur, cuique diligentiſſime interveniunt omnes Parochi, & Sacerdotes, quibus Fidelium Sacramentales Confeſſiones commiſſæ ſunt, & reliquus Eccleſiaſticorum Cœtus.

In eadem Relatione habetur, quatuor eſſe Conventus Regularium in Civitate Aquipendii, Auguſtinianorum videlicet, Minorum Conventualium, Capucinorum, & PP. Minorum Obſervantiæ, & Religioſos in iiſdem degentes ſæpe ſæpius non eſſe in numero a Sanctionibus Apoſtolicis præſcripto.

Rurſus in citata legitur Relatione, alios quinque eſſe Religioſorum Conventus in Diœceſi, duos PP. Minorum Obſervantiæ, alterum in Terra Canini, alterum in Terra Farneſii, ubi pariter exiſtit Conventus Capucinorum: quartus Conventus eſt ille Servorum Beatæ Mariæ Virginis, qui eſt in Terra Iſchiæ; & poſtremus eſt Conventus Carmelitarum in Oppido Cellularum, qui eſt Epiſcopali Viſitationi ſubjectus.

Tandem in Relatione, aliis prætermiſſis dubiis, quæ ſpecialem non merentur diſcuſſionem, proponit Epiſcopus, an, Regularibus, qui ſuorum Subditorum Confeſſiones audire cupiunt, liberum ſibi ſit & licitum, conditionem in concedendis facultatibus injungere, intereſſendi videlicet menſtruis Diſceptationibus, & Congregationibus Caſuum Conſcientiæ?

Pro parte affirmativa ponderari poſſe videtur, id non eſſe novum: clar. etenim mem. Card. de Luca in adnotationibus ad Concilium Tridentinum diſcurſ. 2. num 12. *dixit, id futurum eſſe maximopere proficuum, tum, ut Epiſcopus perſpectas habeat opiniones omnium ſuorum Confeſſariorum, tum, ut quantum poſſibile eſt, uniformis ſit Confeſſariorum doctrina in materia morum, & ſignanter Contractuum, in qua ſæpe ſæpius Thelogi diſſident a Theologis, & a Canoniſtis: quibus addi poſſet, Collationem hanc omnium Confeſſariorum, tam Sæcularium, quam Regularium, futuram eſſe non inutilem pro animorum unione; juxta ea, quæ habentur* in actis Eccleſiæ Mediolanenſis tomo 1. par. 4. in Inſtruct. Confeſſ. pag. 647. Ideo Regularium Superiores Confeſſarios ſuos ſæpius moneant, & ad hanc animorum unionom in Fidelium ædificationem adhortentur, curentque in primis, ut dum in Caſuum reſolutione, diverſa inter eos, & Parochos ſententia fuerit, prudenter in eos ſe gerant, & ad Laicorum notitiam id non veniat, ſed ad Nos pro Deeiſione recurrant.

Negativæ e contra favent opinioni ea, quæ ſequuntur. Primo, quod Epiſcopus Confeſſariorum Regularium Doctrinam perſpectam habere poteſt in examine, quod illorum approbationem præcedit, ad terminos Sacri Concilii Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. de Reformat. *Secundo, quod in Decretis pro Reformatione Regularium editis a Clemente Octavo præſcribitur, quod in ſingulis Monaſteriis, & Conventibus bis in hebdomada habeatur lectio Sacræ Scripturæ, vel Caſuum Conſcientiæ, ad quam Fratres omnes convenire tenentur: Tertio, quod hic in Urbe, in decem & ſeptem Conventibus fiunt Congregationes Caſuum Conſcientiæ, illiſque interveniunt Parochi tantummodo, & Confeſſarii ex Clero Sæculari, non vero Regulares, in quorum*

rum Conventibus prædicta caſuum lectiones habentur; Quarto tandem, quod ab hac Sacra Congregatione die 12. *Maii* 1685., *uti habetur* lib. Decretorum 35. fol. 238., *prodiit hæc reſolutio in quadam Cauſa Foroſempronien. Acceſſus ad Congregationem Caſuum Conſcientiæ.*

Epiſcopus exponit, in Civitate Foroſempronien. duo adeſſe Regularium Cœnobia, unum ſcilicet Minorum Conventualium S. Franciſci, alterum vero Barnabitarum, quæ propter exiguum Religioſorum numerum inibi degentium, ſubjecta ſunt juriſdictioni Ordinarii ex Decreto San. mem. Innocentii X. incipien., *Ut in parvis*, & licet dicti Religioſi hujuſmodi ſubjectionem agnoſcant, atque patiantur, qui tamen ex eis Sæcularium Confeſſiones, eodem Ordinario approbante, excipiunt, ad Congregationem Caſuum Conſcientiæ, quæ ſingulis Menſibus habetur, cuique Confeſſarii omnes interſunt, accedere renuunt; qun circa petit declarari, an prædictos Confeſſarios Regulares cogere poſſit ad intereſſendum præfatæ Congregationi Caſuum Conſcientiæ? Sacra Congr. &c. Reſpondit: Negative.

His poſitis, onus erit EE. VV. decernere.

An in caſu, de quo agitur; permiſſum eſſe valeat Epiſcopo concedenti Sacerdotibus Regularibus facultatem audiendi Confeſſiones Sæcularium, injungere, ut interſint Congregationibus Caſuum Conſcientiæ?

Negative: & detur Decretum in Foroſempronien. 12. *Maii* 1585.

DECRETUM

SACRÆ CONGREGATIONIS

Super Statu Regularium in una Maceraten. 15. Januarii 1682. editum.

Alterum S. Congregationis ſuper Statu Regularium.

CUM *Conventus ſuppreſſi, & poſtea reſtituti, in quibus non degunt de Familia duodecim Religioſi, ſint vigore Decreti:* Ut in parvis *fel. rec. Innocentii X. ſubjecti Viſitationi, correctioni, & omnimodæ Juriſdictioni Ordinariorum Locorum, contigit dubitari, an Religioſi Confeſſores, & non Parochi, in hujuſmodi Conventibus degentes, compelli poſſint ab eiſdem Ordinariis, ut accedant ad Conferentiam Caſuum Conſcientiæ?*

Propoſito hoc Dubio in Sac. Congregatione ſuper Statu Regularium habita in Palatio Vaticano die 15. *Januarii* 1682., *Eminentiſſimi PP. cenſuerunt, Ordinarios Locorum poſſe quidem hortari, non autem compellere prædictos Religioſos Confeſſores, non Parochos, ad accedendum ad Conferentiam Caſuum Conſcientiæ.*

DECRETUM

SANCTISSINI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

IN CAUSA

POLONA, SEU LUCEORIEN.

Beatificationis, ſeu declarationis Martyrii Ven. Servi Dei ANDREÆ BOBOLA *Sacerdotis Profeſſi Societatis Jeſu.*

Dubium primo in Congregatione Rituum propoſitum.

PRopoſita in Congregatione Generali Sacrorum Rituum, coram Nobis habita die 13. Maii 1749. Cauſa Beatificationis, ſeu Declarationis Martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis Profeſſi Societ. Jeſu, diſputatoque dubio ſequentibus verbis concepto ⁂ *An conſtet de Martyrio, & cauſa Martyrii, nec non de Signis, ſeu Miraculis, in caſu, & ad effectum &c.* ⁂ ſequens a Nobis editum fuit reſponſum die 22. ejuſdem menſis, & anni: *Non conſtare* videlicet *de Martyrio; & cauſa Martyrii, per probationes directas, per Teſtes videlicet de viſu conteſtes idoneos, & aptos, juxta Congregationis praxim, & Sedis Apoſtolicæ inſtitutum*: Sed inſimul Poſtulatoribus conceſſum eſt, ut in alia Generali Congregatione dubium ſupradictum iterum proponere poſſent, & Cauſam, in eo quod attinet ad Martyrium, & cauſam Martyrii, proſequi per viam ſubſidiariæ probationis in ſuo genere perfectæ: & in eodem ſupradicto reſponſo nonnulla alia addita fuerunt, quæ fuerant a Poſtulatoribus omiſſa, & quæ demandatum fuit, ut ab iiſdem ſupplerentur. — Ejuſdem reſolutio.

Iteratum ejuſdem dubii examen ex præſcripta methodo comprobandi martyrium & cauſam Martyrii per viam ſubſidiariæ probationis.

§. 2. Ad prædicti reſponſi tramites, derelicta a Poſtulatoribus via directa probationis, aliaque inita ſubſidiariæ probationis ſuper Martyrio, & cauſa Martyrii; cæteriſque adamuſſim adimpletis, quæ adimplenda in ſupradicto reſponſo præſcripſeramus; cum in alia Congregatione Generali Sacrorum Rituum coram Nobis habita die 26. Novembris 1754. ab ipſis fuerit iterum propoſita Cauſa Beatificationis, ſeu Declarationis Martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis Profeſſi Soc. Jeſu, & iterato fuerit diſputatum dubium ⁂ *An conſtet de Martyrio, & cauſa Martyrii, nec non de Signis, & Miraculis in caſu &c.* ⁂ etſi ante acceſſum ad Congregationem tum Scripturæ Poſtulatorum, tum Animadverſiones Fidei Promotoris, tum etiam Conſultorum omnium ſuffragia, Nobis juxta morem ſcripto exhibita, a Nobis diligenter perlecta fuiſſent, & ſingula rationum momenta a Procuratoribus, & Advocatis viva quoque voce coram Nobis expoſita propriis auribus excepiſſemus, & Congregationi deinde dicta die intereſſentes, omnia & ſingula, quæ a Venerabilibus Fratribus Noſtris Cardinalibus prædictæ Congregationi addictis deducta ſunt, audiviſſemus; a Noſtra tamen promenda ſententia tunc abſtinuimus, & intereſſentes rogavimus, ut ſuis precibus a Pa-

Digitized by Google

Patre luminum humiliter peterent, ut Nobis præſto eſſe, mentemque Noſtram illuſtrare dignaretur, antequam ſuper propoſito dubio reſponſum a Nobis ederetur.

§. 3. Poſt hæc, aliorum precibus Noſtras quoque conjunximus, reſumptoque negotio, & omnibus iterum mature perpenſis, habitaque potiſſimum ratione tercentum fere Teſtium in Proceſſibus tum Ordinariis, tum Apoſtolicis juridice examinatorum, qui de Martyrio, cauſaque Martyrii, & perſeverantia finali, etſi uno, aut altero exceptis, qui ſunt de viſu, de auditu deponentes, moralem conſtituunt certitudinem, quæ, ſi non impoſſibile, imprudens tamen redderet judicium de oppoſito; inhærentes etiam ſuffragiis Conſultorum, & Cardinalium Congregationi Sac. Rituum adſcriptorum, qui in mox exponendam, in ſufficienti, juxta morem ejuſdem Congregationis, numero, ſententiam devenerant, Divino iterum in Sacroſancto Miſſæ Sacrificio ferventiſſime implorato præſidio, Decretum edimus, quod Secretario Congregationis propriis manibus conſignamus, in quo ſtatuimus, & declaramus, Martyrium, & cauſam Martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis Profeſſi Societatis Jeſu ita probari, ut tuto procedi poſſit ad ulteriora, nimirum ad diſcuſſionem, & approbationem quatuor Miraculorum, juxta formam Decreti Generalis die 23. Aprilis 1741. enunciati in ſupra memorato reſponſo Noſtro edito die 22. Maii 1749.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 9. Februarii 1755. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquinto. *Dat. die 9.Februarii 1755. Pont.XV.

D. F. Card. Tamburinus Præf.

Loco ✝ Sigilli.

M. Mareſuſeus S. R. C. Secr.

EPISTOLA SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI BENEDICTI PAPÆ XIV. ad Reverendiſſimum Dominum Vincentium Card. Malvetium Bononienſem Archiepiſcopum., de S. Philocali Martyris Corpore.

Dilecto Filio Noſtro Cardinali Vincentio Malvetio Bononiæ Archiepiſcopo.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Sororis Imeldæ de Lambertinis pia vota pro alicujus Sancti Corpore obtinendo, collocandoque in interiore Monaſterii Eccleſia.

SOROR Imelda de Lambertinis Monialis Profeſſa in iſto S. Mariæ Novæ Monaſterio, utpote Filia Noſtri quondam Fratris Joannis Lambertini Senatoris, Noſtra etiam Neptis eſt ſecundum carnem ut Pontificio dicendi genere utamur. Ea cum a Nobis, ex religioſo animi ſtudio poſtulaſſet, ut alicujus Sancti Corpore in interiori Monaſterii ſui Eccleſia collocando donaretur, haudquaquam reſpondimus perinde, ut duo ex Prædeceſſoribus Noſtris Gregorius IV., & Clemens itidem IV. reſponderunt, ſe videlicet non habere, unde piis hujuſmodi precibus ſatisſacerent. Tunc enim Romæ non omnia ſacra Cœmeteria fuerant detecta, quæ deinceps alia aliis temporibus detecta ſunt; quemadmodum Ipſi Nos poſt celeberrimum Virum Joannem Mabillonium animadvertimus in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. num. 11. & 12.* Sed cum feliciter accidiſſet, ut nonnullæ apud Cuſtodes haberentur inſignes Reliquiæ, nonnullaque Sanctorum Corpora ex Cœmeteriis, ſeu Catacumbis prædictis eruta, unum ſelegimus quod in Urna ſacra ſigillis clauſa honorifice, ut par eſt, reconditum, & non ſine multa diligentia cuſtoditum, Bononiam tranſmitti

LETTERA DELLA SANTITA' DI NOSTRO SIGNORE BENEDETTO PAPA XIV. al Signor Cardinal Vincenzo Malvezzi Arciveſcovo di Bologna, ſopra il Corpo di San Filocalo Martire.

Dilecto Filio Noſtro Cardinali Vincentio Malvetio Bononiæ Archiepiſcopo.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pio deſiderio di Suor Imelda Lambertini di ottenere un Corpo Santo; affin di ſituarlo nella interior Chieſa del ſuo Monaſtero.

LA Madre Suor Imelda Lambertini Monaca Profeſſa in codeſto Monaſtero di Santa Maria Nuova, come figlia del fu Senatore Giovanni Lambertini Noſtro Fratello, è Noſtra Nipote *ſecundum carnem*, uſando il linguaggio Pontificio. Avendoci eſſa fatta una divota premura per avere un Corpo Santo da collocare nella Chieſa interiore del ſuo Monaſtero, non le abbiamo riſpoſto, come riſpoſero i due Noſtri Predeceſſori Gregorio IV., e Clemente IV., che non avevano il modo di compiacere ſimili richieſte: imperocchè nel tempo loro non erano ſcoperti tutti i Sacri Cimiterj, o ſiano Catacombe, che dipoi ſi ſono andate ſcoprendo; come dopo il celebre Padre Mabillon, è ſtato da Noi oſſervato nella Noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. num. 11. e 12.* Ma eſſendoſi per buona ſorte ritrovate appreſſo i Cuſtodi alcune inſigni Reliquie, ed alcuni Corpi eſtratti dai Luoghi predetti, ne abbiamo ſcelto uno, che abbiamo fatto rinchiudere in una Sacra Urna, che mandiamo ben cuſtodita a Bologna, acciò ſia decentemente collocata nella predetta Chieſa. L'indrizziamo a Lei, acciò abbia la bontà di riceverla, e di traſmetterla colla dovuta decenza al Monaſtero, pregan-

Digitized by Google

gandola anche ad aſſiſtere alla collocazione della ſteſſa nel luogn, che ſarà preparato, eſſendo la decente collocazione delle Reliquie una parte delle Paſtorali ſollecitudini impoſta dal ſacro Concilio di Trento al Veſcovo. Siamo ſicuri, che adempiendo Ella con tanta eſattezza le altre cure Paſtorali, il che è di una noſtra grandiſſima conſolazione, non laſcierà di fare lo ſteſſo in quella, che ora le commettiamo. Ed acciò non le manchi veruna notizia di quanto appartiene al Corpo Santo, che traſmettiamo, avrà la ſofferenza di leggere quanto in queſto propoſito abbiamo potuto conſiderare, e radunare.

Cemeterio dal quale è ſtato cavato il Corpo ſudetto.

§. 2. Il Corpo Santo, cha traſmettiamo, è ſtato eſtratto da un Cimiterio, che è fuori di Porta Porteſe uo mezzo miglio in circa, e che è l'antico Cimiterio detto di Ponziano, altre volte anche chiamato Cimiterio *SS. Abdon & Sennen*, ed altre volte *ad Urſum Pileatum* per la Statua di un Orſo ivi collocata. Quanto all'antichità, e venerazione di queſto Cimiterio, baſta vedere il celebre Paolo Arringhi *nella ſua Roma Sotterranea al t. 1. lib. 2. cap.* 19., ed anche il diligente Canonico Marco Antonio Boldetti *nelle Oſſervazioni ſopra i Cimiterj de' Santi Martiri, e d'altri antichi Criſtiani di Roma al Tom. 2. pag.* 540. Ed eſſendoſi ritrovato il ſacro Corpo, che traſmettiamo, col Vaſo tinto di ſangue non v'è coſa più certa, anche aderendo al parere de' Critici più ſeveri, per poter ſicuramente aſſerire, che il Corpo, o ſiano le Oſſa, ſiano il Corpo, e le Oſſa di uno, che per la Fede di Criſto ha ſopportato il Martirio. Di tutto ciò ſi è da Noi diffuſamente trattato nella citata Noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. dal num 22. fino al fine*, ed anche nella Noſtra Lettera dei 20. di Aprile 1745. ſtampata in Bologna, ed indirizzata al Capitolo di codeſta Metropolitana, quando traſmettemmo il Corpo di S. Proco, ritrovato in queſto Cimiterio di San Traſone.

Si cerca, ſe il nome di *Filocalo*, con cui chiamaſi queſto Santo, ſia proprio, o appellativo.

§. 3. Il nome del Santo è *Filocalo*; che ſignifica Amante del bello, non di quello, che i Latini diſſero *pulchrum*, ma piuttoſto di quello, che chiamarono *decorum*, e che ſi oppone all'*indecorum*, o ſia *turpe*. E da ciò qualchedupo potrebbe eſſere indotto a ſoſpettare, che il nome di *Filocalo* non foſſe nome proprio del Santo, ma nome appellativo; eſſendo coſa praticata, che ai Corpi de' Santi, che ſi eſtraggono dalle Catacombe, s'imponga qualche volta qualche nome appellativo, come di *Giuſto*, di *Candido*, di *Vittore*. Noi ſiamo informati di queſto coſtume; Noi ne abbiamo trattato *nel Noſtro ſopraddetto cap. 27. num. 12. e ſeg.* Noi abbiamo eſpoſti i fondamenti, ai quali è ap-

ti juſſimus, ut in prædicta Eccleſia decenter reponeretur; quam quidem Urnam ad hunc finem in tuas manus prius deferendam curavimus, ut tu eam poſtquam receperis, ad præfatum Monaſterium mittas cum debita veneratione; ſimulque præeſſe velis, quando eadem in loco ſibi deſtinato collocabitur. Cultus enim ſacrarum Reliquiarum una eſt ex Paſtoralibus curis, quas Sacra Tridentina Synodus Epiſcoporum ſolertiæ vult eſſe commendatas. Cum tu cætera Paſtoralis officii munera diligentiſſime adimpleas, id quod Nobis eſt maximæ cauſa lætitiæ, non dubitamus, quin idem facturus ſis in hac quoque re, quam nunc tuæ ſeduſitati committimus. Ut autem ea, quæ de hoc Sancto Corpore ſciri potuerunt, omnia comperta habeas, ne tibi grave ſit legendo percurrere, quas contigit Nobis in hoc argumento ſive conjecturis, ſive librorum ſtudio notitias coadunare.

Cœmeterium, ex quo illud erutum fuit.

§. 2. Sanctum Corpus, quod iſthuc tranſmittimus, erutum fuit ex antiquo Pontiani Cœmeterio foris Portuenſem Portam quingentis circiter paſſibus procul ab Urbe, quod alio nomine appellatur nunc Cœmeterium *SS. Abdon, & Sennen*, nunc vero etiam *ad Urſum Pileatum* propter quamdam Urſi Statuam ibidem olim erectam. De hujus porro Cœmeterii ſive antiquitate, ſive religioſo cultu, agunt ſatis ſuperque tum celebris vir Paulus Aringhius *in ſua Roma ſubterranea Tom. 1. lib. 2. cap.* 19., tum diligentiſſimus Canonicus Marcus Antonius Boldettus in ſuo Opere, cui titulus: *Oſſervazioni ſopra i Cimiterj de' SS. Martiri, e d'altri Antichi Criſtiani, Tom. 2. pag.* 540. Cum autem ſacrum Corpus, de quo ſermo eſt, repertum ſit cum Vaſe ſanguine reſperſo, nihil certius deſiderari poteſt, ut, juxta rigidiores Criticæ leges vel ſeveriſſimas, tuto affirmari queat, Corpus hoc, ſive Oſſa, procul dubio eſſe Corpus, atque Oſſa unius alicujus, qui pro Chriſti Fide Martyrium paſſus eſt: de qua re uberius & fuſius diſſeruimus tum in citato Opere Noſtro *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. a num. 22. uſque ad finem*; tum etiam in Epiſtola Bononiæ typis edita, quam 12. Kal. Maii anno 1745. ad iſtius Eccleſiæ Metropolitanæ Capitulum dedimus, ſimul cum S. Proci Corpore, quod in S. Thraſonis Cœmeterio repertum fuerat.

Quæritur num *Philocalus*, quod huic Sancto Corpori nomen eſt, appellativum ſit, an vere proprium

§. 3. Nomen huic Sancto *Philocalus* eſt, quod perinde ſonat atque amans pulchri, non quidem in eo ſenſu, quatenus pulchrum apud Latinos idem eſt ac formoſum, ſed quatenus pro decoro ſæpe explicatur apud eoſdem, & indecoro ſeu turpi contrarium eſt. Atque hinc fortaſſe quis dubitare queat, utrum *Philocali* nomen ſit huic Sancto proprium, an potius appellativum. Sanctis enim Corporibus, quæ a Catacumbis extrahuntur, ſolet interdum nomen aliquod appellativum imponi, *Juſti* videlicet, *Candidi*, *Victoris*, & ſimilium. Nos non ignoramus laudabilem hujuſmodi conſuetudinem. Nos de illa egimus *in ſupradicto capite 27. & ſeq.* Nos adverſario-

rum oppoſitionibus ſatisfecimus, qui falſo criminabantur id legitimo Sanctorum cultui obeſſe, & magno pietati ac Religioni detrimento eſſe; Nos ſuperius allatam hujus vocis *Philocalus* explicationem ultro recipimus: *Erat autem illis in diebus archimedicus regionis Hollandrinorum, vir Philocalus, ac devotorum pauperum zelator magnus, nomine Godefridus, cognomine Sonderdank*: ut habetur in Vita S. Liduinæ a Bollandianis edita *Tom. 2. Aprilis, die* 14. nihilo tamen minus affirmare omni cum veritate poſſumus, nomen *Philocali* haudquaquam appellativum eſſe in hoc caſu, ſed omnino proprium hujus Sancti; neque enim raro contingere ſolet, ut idem nomen alias appellativum ſit, alias proprium. Atque id non aliunde, præterquam ex circumſtantiis erui poteſt, utro modo ſcilicet, appellative ne, an proprie, accipi debeat. Ut cætera exempla ſilentio prætereamus, perſpicuum eſt hoc, & evidenter conſtat in ſupra indicatis nominibus *Juſti*, *Candidi*, *& Victoris*, quæ cum ſint appellativa, Sanctiſque ignotis, ſive Baptizatis, quorum Corpora ex Cœmeteriis eruuntur, imponi communiter ſoleant, ſunt etiam peculiariter propria multorum Sanctorum, qui ſub hoc non appellativo, ſed proprio eorum nomine, *Juſti* videlicet, *Candidi*, *&* *Victoris*, in Martyrologio Romano enunciantur.

Philocali nomen reperire eſt in Eccleſiaſticis monumentis.

§. 4. Sed ſermonem ad hoc *Philocali* nomen contrahentes, ac miſſa facientes profana monumenta, in quibus facile occurrere poteſt tanquam proprium *Philocali* nomen, ut videre eſt in clariſſimi Muratorii *Theſauro Inſcriptionum Tom.* 2. & ſtando intra limites hiſtoriæ tantum ſacræ, animadvertimus, unum ex Epiſcopis, qui anno 325 in prima Nicæna Synodo Fidei definitioni contra Arium ſubſcripſerunt, fuiſſe Philocalum quemdam Epiſcopum Paneadis in Provincia Phœniciæ primæ, ut conſtat ex *Tom. 1 Concilior.* Collectionis Harduini *col.* 314. *D*, & ex P. le Quien *Tom. 2. Orientis Chriſtiani pag.* 831. *B*. Notatum invenimus inter Epiſcopos, qui anno 449. in pſeudo-Concilio Epheſino, ſeu latrocinali, ſubſcripſerunt condemnationi Sancti Flaviani, Philocalum alium Zagilenſem Epiſcopum in Lybia, ut conſtat ex Actis prædicti Concilii *Tom.* 2 *col.* 86 *D*, *col.* 268 *C*, *col.* 272 *B*. ejuſdem Collectionis, atque ex citato P. le Quien *pag.* 365 *C*. Legimus denique S. Philocalum Martyrem Alexandrinum *die* 21 *Martii* enunciatum in celebri Martyrologio per Florentinium edito, atque illuſtrato; conſonant cætera D. Hieronymi Martyrologia apud Bollandianos *Tom.* 3 *Martii pag.* 529 *die* 21, qua etiam die conſuli poteſt Franciſci Mariæ de Aſte Archiepiſcopi Hydruntini *Diſceptatio in Martyrologium Romanum*, *nota E*.

Non idem tamen noſter Philocalus cum illis.

§. 5. Ex eo quod reperiatur, ut oſtendimus, in relatis Martyrologiis *S. Philocali* nomen, non propterea inferre volumus, Corpus S. Philocali, quod nunc Bononiam tran-

poggiata queſta diſciplina: Noi abbiamo riſpoſto alle obbiezioni di chi falſamente diceva, che ciò pregiudicava al Culto de' Santi; Noi ammettiamo l'intelligenza di ſopra riferita della parola *Filocalo*: *Erat autem illis in diebus Archimedicus regionis Hollandrinorum, vir Philocalus, ac devotorum pauperum zelator magnus, nomine Godefridus, cognomine Sonder-dank*: come ſi legge nella Vita di S. Lidivina, ſtampata *nel tom.* 2. *dell' Aprile* de' Bollandiſti *al giorno* 14. ma, tutto ciò non oſtante, poſſiamo aſſicurare, che il nome di *Filocalo* è nome proprio del Santo, e non è in veruna maniera nome appellativo; eſſendo frequenti gli eſempj di uno ſteſſo nome, che alle volte è proprio, ed altre volte è nome appellativo: dipendendo dalle circoſtanze lo ſtabilire, a quale delle dette due claſſi debba il nome riferirſi. Ciò ſi vede; per laſciare tanti altri eſempj, nei nomi di *Giuſto*, *Candido*, *e Vittore*, che ſono i nomi appellativi di ſopra indicati, che ſi mettono ai Corpi eſtratti dalle Catacombe, e che però volgarmente ſi dicono Santi Battezzati: eſſendovi nel Martirologio Romano molti Santi col nome di *Giuſto*, e di *Candido*, e di *Vittore*, che era nome proprio di loro, e non appellativo.

Il nome di *Filocalo* ſi trova ne' monumenti Eccleſiaſtici.

§. 4. Ma, reſtringendo il diſcorſo al nome di *Filocalo*, non vogliamo entrare ne' monumenti profani, ne' quali ci ſarebbe facile il ritrovare il nome di *Filocalo*, come nome proprio, nel qual propoſito baſta dar mano *al tom.* 2. *del Teſoro delle Iſcrizioni* raccolte dal celebre Muratori. Ci reſtrigneremo ai monumenti ſacri, diremo, ritrovarſi fra i Veſcovi, che nel primo Concilio Niceno tenuto l'anno 325. ſottoſcriſſero la definizione della Fede contra Arrio, Filocalo Veſcovo di Paneade nella Provincia di Fenicia prima, come può vederſi *nel tom.* 1. *de' Concilj* della Collezione dell'Arduino *col.* 314. *D.*, e nel le Quien *tom.* 2. *Orientis Chriſtiani pag.* 831. *B.* Diremo, ritrovarſi fra que' Veſcovi, che nell'anno 449. nel ſecondo Concilio latrocinale Efeſino ſi ſottoſcriſſero alla condanna di S. Flaviano, un certo Filocalo Veſcovo Zagilenſe nella Libia, come può vederſi negli Atti del detto Concilio nella Raccolta dell'Arduino *tom.* 2. *col.* 86. *D*, *col.* 268. *C*, *col.* 272. *B*, e nel citato le Quien *pag.* 635. *C*. Diremo finalmente, ritrovarſi *ai.* 21. *di Marzo* nel celebre Martirologio pubblicato ed illuſtrato dal Fiorentini un S. Filocalo Martire in Aleſſandria: e concordano gli altri Martirologj Geronimiani *nel tom.* 3. de' Bollandiani *nel Meſe di Marzo pag.* 529. *al giorno* 21. *del detto Meſe*: e ſopra lo ſteſſo giorno 21. di Marzo può vederſi l'Arciveſcovo d'Otranto Franceſco Maria d'Aſte *nella ſua Diſcettazione ſopra il Martirologio Romano ſotto la nota E*.

Non è però il medeſimo col noſtro

§. 5. Coll'aver Noi oſſervato nei predetti Martirologj il nome di *S. Filocalo*, non intendiamo di aſſerire, che il Corpo di S. Filocalo, che ora traſmettiamo a Bologna,

ſia

ſia di quel S. Filocalo, di cui ſi fa menzione ne' citati Martirologj; eſſendo morto il noſtro in Roma, eſſendo ſtato il ſuo Corpo ritrovato colle diviſe del Martirio in uno di queſti Noſtri Cimiterj, ed eſſendo ſtato l'altro, di cui parlano i citati Martirologj, martirizzato lungi da Roma, e lungi da Roma ſepolto, cioè in Aleſſandria di Egitto. Ma abbiamo commemorati i nomi de' Veſcovi ſottoſcritti al Concilio Niceno, ed al Conciliabolo Efeſino, col nome di *Filocalo*, ed il Santo Martire Filocalo, di cui ſi fa menzione ne' Martirologj indicati, per far vedere, che ſe alcune volte il nome di *Filocalo* ha fatta la figura di nome appellativo, appreſſo i Criſtiani è ſtato altre volte adoprato come nome proprio: eſſendo impoſſibile, che chi ſi ſottoſcrive ad un Concilio, non ſi ſottoſcriva col nome proprio: e che ne' Martirologj, volendoſi far menzione di un Santo, indicando chi era, non ſi faccia coll'eſprimere il di lui nome proprio.

Non pare abbaſtanza provato che il nome di *Filocalo* ſia proprio al noſtro Santo.

§. 6. Conoſciamo, che ciò non baſta per la compiuta ed adeguata prova del noſtro aſſunto, non baſtando per l'effetto, di cui ſi tratta, l'aver dimoſtrato, che il nome di *Filocalo* è ſtato più volte uſurpato come nome proprio, e non come appellativo. E' aſſolutamente neceſſario, che ſi dimoſtri eſſer nome proprio, ed eſſer tale quello, con cui vien chiamato il Santo, il di cui Corpo traſmettiamo a Bologna. Ma Noi crediamo poterſi ciò evidentemente comprovare.

Lo dimoſtra però evidentemente l'Iſcrizione inciſa nel Sepolcro del medeſimo.

§. 7. Non è ſtato ritrovato il Corpo Santo nelle Catacombe ſenza nome, nè il nome di *Filocalo* gli è ſtato dato, per non laſciarlo ſenza nome. Il nome di *Filocalo* era impreſſo nel Sepolcro, in cui giaceva il Sacro Corpo, e le parole erano le ſeguenti: *Philocalus in pace*. E mettendoſi i nomi ne' Sepolcri per additare chi in eſſo è ſepolto, vi vuole poco a comprendere, che il nome di *Filocalo* poſto nel Sepolcro del noſtro Martire, non può eſſere nome appellativo, ma che è vero nome di lui proprio, e che il Corpo, che traſmettiamo a Bologna, è il Corpo di S. Filocalo martirizzato per la Fede di Criſto: comprovandoſi il di lui Martirio non già delle ſole parole *in pace*, che nelle antiche iſcrizioni, che ſi trovano nelle Catacombe, ſono comuni ai Martiri, ed ai Chriſtiani in eſſe ſepolti; ma dal Vaſo intinto di Sangue, che è la certa diviſa del Martirio ſofferto per Criſto: il che anche da Noi è ſtato avvertito nella Noſtra Opera *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 27. num. 26.*

Diſputa ſopra il nome di *Teofilo*, che ritrovaſi negli atti degli Apoſtoli.

§. 8. Laſcieremo agl'Interpreti delle Divine Scritture, e particolarmente a Cornelio a Lapide, al Calmet, al du Hamel, ed anche alla buona memoria del Noſtro Cardinale Gotti *nel tom. 5. della Verità della Cattolica Religione al cap. 3. pag. 2. num. 2.* l'inveſtigare, ſe quel Teofilo, di cui ſi parla *nel cap. 1. degli Atti degli Appoſtoli = Primum quidem ſermonem feci de omnibus, o Theophile, quæ cœpit Jeſus facere, & docere =* foſſe una particolare perſona, che aveſſe il detto nome, o pure ſe quel Teofilo foſſe no-

tranſmittimus, eſſe idem cum Corpore S. Philocali, de quo mentio fit in mox laudatis Martyrologiis. Sanctus enim Philocalus noſter Romæ obiit, utpote qui in uno ex Romanis Cœmeteriis ſepultus condebatur cum ſigno Martyrii: alter vero, de quo mentionem faciunt ſupra citata Martyrologia, procul ab Urbe Roma, nempe Alexandriæ in Ægypto, paſſus, procul item ſepultus fuit. Sed nomina Epiſcoporum, qui Concilio Nicæno, & Epheſino Conciliabulo ſubſcripſerunt, ſub hoc nomine *Philocali*, nomen quoque *S. Philocali M.*, de quo præfata Martyrologia ſermonem habent, ideo recenſere placuit, ut innoteſceret, nomen *Philocali*, etſi aliquando appellativum, apud Chriſtianos fuiſſe quandoque etiam proprium cum nimis a veritate alienum ſit, quod quis alio nomine, quam proprio, Conciliis ſe ſubſcribat; & quod in Martyrologiis, alicujus Sancti nominatim mentio fiat, proprio nomine non indicato.

Non adhuc ſatis probatum *Philocali* nomen, proprium eſſe Sancto, de quo res eſt.

§. 6. Fatemur quidem, non ſatis eſſe hoc ad plenam Noſtri argumenti probationem faciendam; neque enim ſufficiens ratio eſt ad hoc probandum, quod nomen *Philocali* ſæpe uſurpatum ſit in ſignificatione propria & nullo modo appellativa; ſed neceſſe eſt præterea illud evincere, quod nomen hoc non tam proprium eſſe poſſit, quam proprium re vera illius Sancti ſit, cujus Corpus Bononiam tranſmittimus; quod putamus comprobari poſſe evidenter.

Id tamen evincit inſcript. Sepulchro, quo ſacrum Corpus condebatur, appoſita.

§. 7. Corpus hujus Sancti non fuit repertum in Catacumbis ſine nomine, neque *Philocali* nomen illi impoſitum eſt, ne remaneret ſine nomine. Sepulchro, ubi Sacrum Corpus tumulabatur, inſcriptum erat nomen *Philocalus* hiſcemet verbis: *Philocalus in pace*. Cum autem nomina ſepulchris inſcribantur ad indicandam perſonam, quæ ibi ſepulta eſt; facile intelligitur, nomen *Philocali* inſcriptum ſepulchro hujus Martyris eſſe non poſſe appellativum, ſed eſſe nomen proprium ejuſdem; adeoque Sanctum Corpus, quod Bononiam mittimus, eſſe Corpus *S. Philocali*, qui pro Chriſti Fide Martyrium paſſus eſt; quod non ſolum probant illa verba *in pace*, quæ, ut habent veteres Inſcriptiones in Catacumbis repertæ, Martyribus communia ſunt æque ac Chriſtifidelibus ibidem ſepultis; ſed eruitur ex Vaſe ſanguinis, ſigno indubitato Martyrii, quod pro Chriſto martyr ſuſtinuit; ut Nos quoque adnotavimus in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. c. 27. num. 26*

Quæſtio de *Theophili* nomine, quod in Actis Apoſtolorum legitur.

§. 8. Divinarum Scripturarum explanatoribus, & Cornelio a Lapide in primis, Auguſtino Calmet, Joanni Baptiſtæ du Hamel, Noſtro quoque bonæ memoriæ Vincentio Ludovico Cardinali Gotti *in tom. 5 Veritatis Catholicæ Religionis cap. 3 par. 2 num. 2.* inveſtigandum relinquimus, utrum Theophilus ille, de quo ſermo habetur *in cap. 1. Act. Apoſtol. = Primum quidem ſermonem feci de omnibus, o Theophile, quæ cœpit Jeſus facere & docere =* eſſet unus aliquis hoc proprio nomine inſignitus; an potius ſub Theo-

phili appellativo nomine intelligi debeat quiſquis cum Deo charitate conjungitur. Nobis ſatis eſt potuiſſe demonſtrare, *Philocali* nomen hic proprinm omnino eſſe, non appellativum. Propterea te paterno cordis affectu etiam atque etiam complectentes, tibi, Dilecte Fili Noſter, tuoque Gregi, quem tanta cum laude moderaris, & cui tamdiu præeſſe Nobis quoque contigit, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

nome appellativo, indicante chiunque è amico di Dio; e ci contenteremo d'aver provato, che *Filocalo* nel caſo Noſtro è nome proprio. Ed abbracciandola con pienezza di cuore paterno, diamo a Lei, ed a quel Grege, che ella con tanta edificazione governa„ ed a cui per tanti anni Noi ſteſſi abbiamo preſeduto, l'Apoſtolica Benedizione.

Datum 20. Maji 1755. Pont. XV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 20 Maii 1755. Pontificatus Noſtri anno Decimoquinto.

Data li 20. Maggio 1755. Pontificato XV.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 20. Maji 1755. Pontificatus Noſtri anno Decimoquinto.

DECRETUM

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

IN CAUSA

NEAPOLITANA

Beatificationis, & Canonizationis Ven. Servi Dei PAULI BURALIS *S. R. E. Cardinalis de Aretio nuncupati.*

Dubium in Congregatione Rituum propoſitum.

CONgregatio Generalis Sacrorum Rituum habita fuit coram Nobis die 27. præteriti menſis Januarii, & in Cauſa Beatificationis, & Canonizationis Venerabilis Servi Dei Pauli Buralis S.R.E. Cardinalis de Aretio nuncupati propoſitum fuit dubium ſequentibus verbis conceptum: *An conſtet de Virtutibus Theologalibus Fide, Spe, & Charitate, & Cardinalibus Prudentia, Juſtitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu eroico in caſu, &c.*

Omnia primum a Pontifice ante Congregationem ſunt diligenter expenſa.

§. 2. Congregationi interfuimus, nec ad eam imparati acceſſimus; acceſſimus enim poſt perlectas Scripturas & Informationes tum Poſtulatorum, tum Fidei Promotoris, poſt lecta Conſultorum Congregationis ſuffragia Nobis præcedenter juxta morem in ſcriptis exhibita, poſt auditas Advocatorum Cauſæ verbales informationes. In ipſa Congregatione propriis auribus audivimus ſententias Dilectorum Filiorum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium Congregationis Sacrorum Rituum adſcriptorum, quas ſupet prædicto dubio oretenus protulerunt; ſed nullum a Nobis editum fuit reſponſum, ut, ſecundis adhibitis curis, porrectiſque Deo Optimo Maximo jugibus precibus, opportuniori tempore Noſtram ederemus ſuper propoſito dubio ſententiam.

Sed reſponſum in aliud tempus rejectum.

Validitas proceſſuum auctoritate Ordinaria confectorum in hac cauſa, haud levi ejus detrimento, numquam examinata.

§. 3. Dum in minoribus Promotoris Fidei munere fungebamur, animadvertimus, plures in Cauſa Venerabilis Servi Dei Pauli Buralis confectos fuiſſe Proceſſus auctoritate Ordinaria, & Apoſtolica, nec unquam fuiſſe examinatam, multoque minus approbatam validitatem Proceſſuum auctoritate Ordinaria confectorum, Cajetani videlicet, Placentini, & Neapolitani, ex quo non exiguum integritati, & valori probationum damnum derivabat; Teſtes enim in dictis Proceſſibus examinati, qui, attento eorum numero, fide ipſorum dictis debita, adminiculis, quibus eorum atteſtationes erant roboratæ, conſonantia cum Teſtibus examinatis in Proceſſibus Apoſtolicis, probationis gradum attingere potuiſſent, ſi validitas Proceſſuum, in quibus fuerunt examinati, fuiſſet diſcuſſa & approbata; Ceſſaotibus diſcuſſione & approbatione validitatis, ſolius adminiculi vim & robur poterant obtinere, juxta Congregationis praxim, de qua in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 2. cap.* 5. Sed, cum in toto Cauſæ decurſu nulla de validitate Proceſſuum promota fuiſſet indago, neceſſarium eſſe exiſtimavimus ſedulo inſpicere, an validi re vera eſſent memorati Proceſſus auctoritate Ordinaria confecti, & an omiſſio examinis involuntariæ quodammodo negligentiæ eſſet adſcribenda, vel potius derivaſſe dicenda eſſet ex metu, quod eorum validitas approbari non poſſet.

Eam ipſe Pontifex ad examen revocavit, & decretum pro validitate tulit.

§. 4. Ut id autem in aperto tandem poneretur, prædictos Proceſſus ad Nos afferri mandavimus, & quamvis looga, quinquagenaria videlicet, & ultra, in examine Cauſarum Beatificationis, & Canonizationis experientia, potuiſſemus Nobis ipſis blandiri de Noſtrarum virium ſufficientia in examine validitatis prædictorum Proceſſuum, advocari nihilominus fecimus Dilectum Filium Benedictum Veteranum Sacræ Conſiſtorialis Aulæ Advocatum, diligentiſſimum Fidei Promotorem a Nobis conſtitutum, cui prædictos Proceſſus conſignavimus, & ipſius ſententia tum voce, tum ſcriptis Nobis expoſita, communicato cum ipſo conſilio, Decretum edidimus die 1. currentis menſis Februarii, Secretario Congregationis Sacrorum Rituum conſignatum, in quo conſtare decrevimus de validitate Proceſſuum Cajetani, Placentini, & Neapolitani, Ordinaria auctoritate confectorum in Cauſa Venerabilis Servi Dei Pauli Buralis S.R.E. Cardinalis de Aretio nuncupati.

Aliis adhibitis quoque diligentiis, ſupra relato dubio deinde reſponſum datum.

§. 5. Aliæ præterea poſt Congregationem habitam die 27. præteriti menſis Januarii adhibitæ ſunt ſcrupuloſæ diligentiæ, ne in re tanti momenti aliquid prætermiſſum dici poſſet, quod videri & examioari potuiſſet. Deum Optimum Maximum jugibus precibus obſecravimus, ut Nobis præſto eſſe, & mentem Noſtram illuſtrare dignaretur: poſt quæ, inhærentes unanimibus ſuffragiis Cardinalium, qui Congregationi Sacrorum Rituum habitæ die 27. præteriti menſis Januarii interfuerunt, propoſito in

ea

ea dubio ſic reſpondemus, auditoque Sacro, perceptaque Euchariſtica Communione, cum præ impedimento podagræ Miſſam celebrare non potuerimus, ſic reſpondendum decernimus, *Ita conſtare de Virtutibus Theologalibus Fide, Spe, & Charitate, & Cardinalibus Prudentia, Juſtitia, Fortitudine, ac Temperantia, earumque annexis in gradu heroico, ut tuto procedi poſſit ad ulteriora, ad diſcuſſionem videlicet quatuor Miraculorum*.

In omni, quem retinuit, vitæ ſtatu Ven. Paulus Buralis omnes virtutes in gradu heroico exercuit.

§. 6. Venerabilis Dei Servus Paulus Buralis vixit in ſtatu ſeculari uſque ad annum quadrageſimum ſextum ſuæ ætatis. Nomen deinde dedit Congregationi Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur, & in dicta Congregatione permanſit ſpatio annorum undecim. Ad dignitatem Epiſcopalem deinde evectus, præfuit primum Eccleſiæ Placentinæ, & Collegio Cardinalium S. R. E. adſcriptus, translatus deinde fuit ad regimen Archiepiſcopalis Eccleſiæ Neapolitanæ, quæ omnia ſpatio fere decem annorum implevit; ponderatiſque ſedulo omnibus; quæ in unoquoque prædictorum ſtatuum ab eo geſta ſunt, conſtat, ipſum in gradu heroico eas omnes Virtutes frequentibus actibus exercuiſſe; quæ unicuique prædictorum ſtatuum erant proportionatæ & propriæ, cum eximia ſemper charitate erga Deum & proximum, ſpectabili humilitate, & eximia undequaque prudentia.

Non tamen omnia teſtibus de viſu comprobantur.

§. 7. At, cum ea omnia, quæ pertinent ad ſtatum ſecularem, & ſic ad longum vitæ ipſius curſum, & pleraque alia, quæ ſtatum Regularem reſpiciunt, in quo non modicum ſuæ ætatis curſum perfecit, non ſint probata Teſtibus de viſu, ſed Teſtibus aut de auditu a videntibus, aut de auditu auditus, & ea tantum, quæ ſtatum Epiſcopalem, & Cardinalitiam reſpiciunt dignitatem, ſufficienti numero Teſtium de viſu innixa ſint, locus factus eſt Decreto a Nobis edito die 23. Aprilis 1741. & impreſſo in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 3. cap. 3. num. 25.*, in quo ſtatutum eſt, ut in Cauſis etiam procedentibus per viam non Cultus, ſi Virtutes probatæ ſint per Teſtes de auditu, & ſic per probationes ſubſidiarias, dilata, prout in caſu, abſque culpa & dolo Poſtulatorum, confectione Proceſſuum longe poſt obitum Dei Servi; ſi de validitate Proceſſuum poſt dictum tempus confectorum abunde conſtet, prout in caſu; ſi, Teſtium numero, & qualitate, cæteriſque attentis adminiculis, moralis, prout in caſu, conſurgat certitudo, quæ, ſi non impoſſibile, imprudens ſaltem judicium reddat de oppoſito: propoſito de Virtutibus dubio nullatenus reſpondeatur *Conſtare*, deficiente videlicet probatione directa per Teſtes de viſu, ſed reſpondeatur, *Ita conſtare, ut tuta procedi poſſit ad diſcuſſionem quatuor Miraculorum*, aucto videlicet Miraculorum numero, a duobus, quæ olim ſufficiebant pro obtinenda Beatificatione, ad alia duo, & ſic ad quatuor Miracula, ut quod ex humano defuit Teſtimonio, Divino compenſetur.

Atque hinc propterea propoſito de virtutibus dubio congrua ratione reſponſum.

Præſens Decretum manu Noſtra ſubſcriptum, Noſtroque Sigillo munitum, Secretario Congregationis Sacrorum Rituum conſignamus, inter Acta ejuſdem Congregationis aſſervandum.

Datum hac die 8. Februarii 1756.

Dat. 8. Februarii 1756. Pon. XVI.

BENEDICTUS PP. XIV.

D. F. Card. Tamburinus Præf.

Loco † Sigilli.

M. Mareſuſcus S. R. C. Secr.

ACTA CONSISTORIALIA

Pro Conceſſione Pallii Patriarchæ Antiocheno Syro Maronitarum.

In Conſiſtorio Secreto habito die 28. Martii 1757.

ARGUMENTUM.

Die duodecima Februarii, Anni 1756. cum e vivis exceſſiſſet Reverendiſſimus Dominus Simon Petrus Evodius, Patriarcha Antiochenus Syrorum Maronitarum: is nimirum, quem Sanctiſſimus Dominus Noſter BENEDICTUS XIV. Pontifex Maximus datis die 16. Martii 1743. Literis, ad compeſcendas diſſenſiones in Electione Patriarchæ ſubortas, Patriarcham Auctoritate Apoſtolica conſtituerat; die autem 13. Julii 1744. in Conſiſtorio Semipublico, ad complementum Patriarchalis dignitatis, Pallio Pontificio donaverat: Peractis de more Novendialibus, Archiepiſcopi & Epiſcopi ejuſdem Nationis Syrarum Maronitarum, quibus eligendi Patriarcha jus competit, convenerunt in Cheſroano apud Anturam in Æde Sancti Joſephi: & unanimi omnium conſenſu, die 28. ejuſdem menſis Februarii, elegerunt in Patriarcham, Reverendiſſimum Dominum Tobiam Gazenium, Cypri Archiepiſcopum: quemadmodum ex hoc Synodico ipſorum Decreta perſpicuum redditur.

Archiepiſcoporum & Epiſcoporum Decretum Electionis Reverendiſſimi Domini Tobiæ Gazenii, Archiepiſcopi Cypri, in Patriarcham Antiochenum Syrorum Maronitarum.

LAUS DEO SEMPER.

PRæſentibus Literis pateat, Nos infraſcriptos in Æde Sancti Joſephi apud Anturam conveniſſe, ibique juxta Sacros Canones, præſcriptaſque in Sanctis Synodis Conſtitutiones, elegiſſe Reverendiſſimum Dominum Tobiam Gazenium, in Beatiſſimum Patriarcham Sedis Theopolis Antiochiæ, plenaque omnium noſtrorum libertate, atque unanimi conſenſu, eundem in Patriarcham noſtrum, noſtræque Nationis Patrem adſcriviſſe; debitam ipſi obedientiam, ſubjectionemque ſecundum Statuta Sanctarum Synodorum exhibituros; dummodo idem ipſe Formulam Profeſſionis ſuæ, Pon-

Pontifici Sanctæ Romanæ ſedis exhibeat, Fidemque Catholicam uſque ad ſanguinis effuſionem conſervet. In quorum fidem in Sancto noſtro Concilio hanc ſyngrapham a nobis ſubſcriptam dedimus die vigeſima octava Februarii, Anno 1756.

Archiepiſcopi & Epiſcopi.

Philippus Liſtræ.
Stephanus Botri.
Gabriel Ptolemaidis.
Joannes Laodiceæ.
Germanus Tripolis.
Michael Damaſci.
Antonius Arcæ,
Joſaphat Tyri.
Petrus Paneadis,
Joſeph Sidonis.
Joſeph Beryti.
Joachim Eden.
Arſenius Tagriti.

Poſtea, tum ab Electo Patriarcha Tobia, tum ab Archiepiſcopis & Epiſcopis Electoribus, ad SS. Dominum Noſtrum PP. BENEDICTUM XIV., & ad Sacram Congregationem de Propaganda Fide, una cum R. P. D. Arſenio Heliopolitano Archiepiſcopo, ipſius Electi Patriarchæ Oratore & Procuratore, Literæ miſſa ſunt, quibus demiſſiſſime Sanctitatem Suam rogant, ut Electum Patriarcham confirmare, eique Pallium, plenitudinis Pontificiæ Poteſtatis inſigne, concedere dignetur. Sunt autem hujuſmodi.

I.

Epiſtola Electi Patriarchæ Tobiæ Petri Gazenii ad Sanctiſſimum Dominum noſtrum Benedictum Papam XIV.

SANCTISSIME PATER

EGo Tobias Gazenius Sanctitatis Tuæ ſervus, Cypri olim Archiepiſcopus, nunc vero miſeratione divina Antiochenus Patriarcha, licet indignus, coram ſanctis pedibus Tuis procumbens, eoſque ſubmiſſe ac reverenter, ſicuti Chriſti Domini Vicarium decet, deoſculans, Sanctitati Tuæ expono, duodecima die Februarii, hujus anni, Simonem Patriarcham Antiochenum, deceſſorem meum, ad Deum migraſſe: cui ut requiem donet Dominus, ſuffragio ſanctarum tuarum precum contingat. Die autem vigeſima octava ejuſdem menſis, fratres meos, tuoſque famulos, Archiepiſcopos & Epiſcopos, in Æde Sancti Joſephi apud Anturam, Patrum Societatis Jeſu, in Cheſroano, conveniſſe, ibique ſecundum Statuta Sacri Libanenſis Concilii, lati ad eligendum novum Patriarcham cum plena libertate, nullaque vi adhibita ſuffragiis, me tametſi immerentem, Patriarcham conſtituiſſe: quemadmodum Sanctitati Tuæ palam faciunt datæ ab ipſis ad Sanctam Apoſtolicam Sedem, & ad Sacram Congregationem de Propaganda Fide Literæ. Quoniam vero, Sanctiſſime Pater, Beati Petri Apoſtolorum Principis es Succeſſor, cui dictum eſt: & Tu converſus confirma fratres tuos: ideo coram pedibus tuis provolutus, enixis precibus a Te peto, ut Pallium mihi Pontificium concedas, meque in Sede Antiochena confirmes: ſicuti deceſſores Tuis felici recordationis cum meis anteceſſoribus facere conſueverunt: idque mihi præſtare digneris per fratrem meum, ſervum autem tuum, Arſenium Heliopolis Archiepiſcopum, quem tamquam Procuratorem meum miſi ad deoſculandum pedes tuos, & ad impetrandam a Te confirmationem: Virum virtutibus ornatum: prudentia, pietate, & patientia in excitatis adverſus ipſum ex invidia perſecutionibus præditum: quem, quum adhuc Monachus eſſet, ego autem ipſe Patriarchalem dignitatem nondum iniiſſem, ex longa conſuetudine probe cognovi dignum proinde cenſui, ut illum ad Apoſtolicam Sedem ablegarem. Decebat ſane, ut egomet ad Sacra Apoſtolorum Limina viſitanda accederem: Verum ab hoc me propoſito detinuit, primum quidem immenſa locorum diſtantia; deinde, quia vereor, ne quid detrimenti res Maronitarum publicæ, me abſente, capiant. Itaque paterna Tua benignitate fretus, etiam atque etiam rogo, ut meis, meæ Nationis, atque Ablegati ejuſdem Votis obſecundans Pater Beatiſſime, & Pallium mihi tranſmittas, & reliquis me ſpiritualibus temporalibuſque beneficiis cumulare digneris: quæ quantulacumque ſint, in ſummum tamen mihi honorem ceſſura reputabo. Meæ autem erga Te, & Sanctam Sedem Tuam demiſſæ obedientiæ argumentum habes Orthodoxæ Fidei profeſſionem, manu mea ſubſcriptam, quam Tibi Nuncius meus exhibebit. Voveo enim, & promitto, coram Deo & Angelis ejus, me Sedi Apoſtolicæ & Romano Pontifici uſque ad extremum vitæ ſpiritum ſemper & ubique obtemperaturum: operam inſuper omnem collaturum, ut huic meæ Nationi, quæ perpetuis erga Sanctam Sedem obſequii & reverentiæ documentis claruit, Deo favente, Teque annuente, amputatis diſſenſionibus, pacem ac tranquillitatem reſtituam. Interim Tuis ſanctis pedibus iterum demiſſiſſime oſcula defigens, ut ad multos Te annos incolumem ſervet, precibus a Deo Optimo Maximo quam poſſum ſtudioſiſſime condo. Datum die 20. Martii 1756.

Sanctitatis Tuæ Servus
Tobias Petrus Gazenius,
Patriarcha Antiochenus.

II.

Epiſtola ejuſdem Electi Patriarchæ Tobiæ ad Sacram Congregationem de Propaganda Fide.

Eminentiſſimi, ac Reverendiſſimi Domini.

CErtiores Vos facio, die duodecima Februarii, hujus anni, Simonem Evodium Patriarcham Antiochenum e vivis exceſſiſſe; die autem vigeſima octava ejuſdem menſis congregatos juxta Decreta Sacræ Libanenſis Synodi in Æde S. Joſephi Anturenſi

Pa-

Patrum Societatis Jeſu in Cheſroano Archiepiſcopos & Epiſcopos fratres meos, latis libere ſuffragiis, me licet immerentem, in Patriarcham Antiochenum elegiſſe: quemadmodum ex Litteris ipſorum ad Sanctiſſimum ac Beatiſſimum Pontificem Maximum, & ad Sacram Congregationem Veſtram datis perſpicere poteſtis. Quum igitur æquum decenſque ſit, ut optimis traditionibus ſacriſque conſuetudinibus mos geratur; idcirco veſtigiis Deceſſorum meorum ego inſiſtens, a Sanctitate Sua petere decrevi & Pallium Pontificium, & Apoſtolicam in ſede Antiochena confirmationem, ſignum autem, & pignus obedientiæ meæ ac reverentiæ erga Sanctam Romanam Sedem, patebit Sacræ Congregationi Veſtræ ex Formula Profeſſionis Fidei, mea manu ſubſcriptæ, ac ſigillo firmatæ, quam ad Apoſtolicam Sedem tranſmitto. Quamobrem Eminentias Veſtras Reverendiſſimas rogo, ut a Sanctiſſimo Patre Pallium mihi Pontificium, & Confirmationem Apoſtolicam impetretis, una eum gratis, & privilegiis, quæ meis Deceſſoribus concedi conſueverunt: eidem inſuper Batiſſimo Patri ſignificetis, quod, niſi me locorum diſtantia, & imminens Nationi meæ ex mea abſentia periculum detinerent, per me ipſum ad viſitanda Sacra, Apoſtolorum Limina, & ad accipiendum e manibus Sanctitatis Suæ Pallium accederem. Quam vero ſim Sedi Apoſtolicæ Romaniſque Pontificibus obſequentiſſimus, id palam faciet frater meus Arſenius Archiepiſcopus Heliopolitanus, quem Nuncium meum, Oratorem, ac Procuratorem ablegavi, ut pro me obedientiam exhibeat, & Pallium petat. Illum ſiquidem ad hoc obeundum munus idoneum exiſtimavi, utpote Virum bonis moribus præditum, virtutibus ornatum, mihique probe notum, antequam ad Patriarchalem dignitatem evectus eſſem. Vos igitur poſt Deum obſecro, Eminentiſſimi Domini, ut quas ipſe nomine meo porriget, ne patiamini irritas eſſe & inanes preces. Interim Deum Optimum Maximum oro & obteſtor, ut totus terrarum Orbis ditioni veſtræ ſubdatur, & obductæ ab adverſariis nebulæ diſſipentur. Datum die 20. Martii 1756.

Tobias Petrus Patriarcha Antiochenus.

III.

Epiſtola Archiepiſcoporum & Epiſcoporum ad Sanctiſſimum Dominum Noſtrum BENEDICTUM Papam XIV.

SANCTISSIME PATER.

POſt oſcula Liminum Apoſtolicorum, ſanctorumque pedum tuorum, Nos infraſcripti exponimus, quod die 12. menſis Februarii, ſervus tuus Simon Petrus Patriarcha Antiochenus ex hac luce ad Dominum migravit: oramus, ut Deus Sanctitatem Tuam nobis conſervet: poſt illius autem deceſſum, congregati apud Auturam in Cheſroano in Æde Sancti Joſephi, quæ Patrum Societatis Jeſu eſt, die 28. ejuſdem menſis, latis ſecundum Decreta Sanctæ Libanenſis noſtræ Synodi ſuffragiis, elegimus ſervum tuum, fratrem noſtrum, Tobiam Gazenium, Cypri Archiepiſcopum, nobili genere natum, eumque unanimi conſenſu, ſpontanea voluntate, omnique vi remota, noſtrum Patriarcham conſtituimus. Itaque coram Apoſtolicis pedibus tuis procumbentes, ſupplices petimus, ut eidem Reverendiſſimo Domino Patriarchæ noſtro Tobiæ Pallium Apoſtolicum, & Pontificiam in Sede Antiochena Confirmationem concedere digneris: aliis inſuper eumdem cumulare velis tum conſuetis gratiis, tum etiam majoribus, quam quibus prædeceſſores ipſius Patriarchæ ab Apoſtolica Sede ſunt ornati: idque tam propter ipſius generis nobilitatem, morum honeſtatem, in rebus agendis ſolertiam, religionis fervorem; quam propter eximiam, quam Apoſtolicis mandatis tuis ſemper exhibuit obedientiam, impenſoſque ab eodem in Sedis Patriarchalis beneficium, Patriarcharumque obſequium, & in procurenda Pontificiarum Tuarum Literarum executione, labores. Rogamus quoque paternam Tuam clementiam, Pater Beatiſſime, ut oculos tuos ad Sedis noſtræ Patriarchalis favorem benigne convertas: non enim Sanctitatem Tuam latere arbitramur, quantis illa malis ob tyrannicam Infidelium oppreſſionem haetenus ſuccubuerit. Demum ſanctis tuis pedibus iterum oſcula defigentes, Deum oramus, ut Beatitudinem Tuam diu incolumem tueatur. Datum apud Auturam die 29. Februarii 1756.

Archiepiſcopi & Epiſcopi.

Philippus Lyſtræ.
Stephanus Botri.
Gabriel Ptolemaidis.
Joannes Laodiceæ.
Germanus Tripolis.
Michael Damaſci.
Antonius Arcæ.
Joſaphat Tyri.
Petrus Paneadis.
Joſeph Sidonis.
Joſeph Beryti.
Joachim Eden.
Arſenius Tagriti.
Abdalla Cypri.

Aliæ præterea ab iiſdem Archiepiſcopis & Epiſcopis Maronitis, necnon a Proceribus Gazeniis, & Habaiſciis, in idem argumentum ſcriptæ ſunt Epiſtolæ, tum ad Sacram Congregationem de Propaganda Fide, tum ad Eminentiſſimos ac Reverendiſſimos Dominos Cardinales Protectores Nationis, & Monachorum Maronitarum: quibus Epiſtolis Electi Patriarchæ Tobiæ merita, omnium aſſenſu & plauſu, enunciantur.

Totius igitur negotii examine per Sanctitatem ſuam ad Eminentiſſimos Patres ejuſdem Sacræ Congregationis de Propaganda Fide remiſſo, in Congregatione Generali habita die 8. Martii, currentis anni, editum eſt hujuſmodi Decretum.

DE-

DECRETUM

Sacræ Congregationis Generalis de Propaganda Fide

Habita die 8. Martii 1757.

REferente bon. mem. Nicolao Lereario Archiepiſcopo Rhodienſi, Secretario, poſtulationem ab Epiſcopis & Clero Maronitarum de more factam R. P. D. Tobiæ Gazeni Archiepiſcopi Cypri, viri zelo, doctrina, & prudentia, cæteriſque virtutibus plurimum commendati, in Patriarcham Antiochiæ ejuſdem Nationis, in locum R. P. D. Simonis Petri Evodii nuper defuncti, necnon preces eorumdem Epiſcoporum, Cleri, & Populi Maronitarum, pro ſupradictæ poſtulationis admiſſione, & Patriarchæ confirmatione; Sacra Congregatio cenſuit, conſulendum eſſe Sanctiſſimo pro admiſſione prædictæ poſtulationis, & confirmatione ejuſdem R. P. D. Tobiæ Gazeni in Patriarcham Antiochenum nationis Maronitarum.

Quam Sacræ Congregationis ſententiam, Sanctiſſimo Domino Noſtro relatam ab Eminentiſſimo & Reverendiſſimo Domino Domino Joſepho Cardinali Spinelli Præfecto, in Audientia habita die 18. ejuſdem menſis, Sanctitas Sua in omnibus approbavit, & in Conſiſtorio ad ulteriora procedi mandavit. Datum ex Ædibus dictæ Sacræ Congregationis die 19. Menſis & Anni, quibus ſupra.

N. Antonellus Secretarius.

His præmiſſis, die 27. Martii, ejuſdem anni 1757. indicto de more Secreto Conſiſtorio, poſtquam in eo Propoſitiones Eccleſiarum, & alia occurrentia negotia fuerunt abſoluta, Sanctiſſimus Dominus noſter de Pallio Latino Patriarchis Orientalibus, quoties illud, poſitis omnibus neceſſariis conditionibus, poſtularent, concedendo, deque Maronitis, eorumque ritibus Latino ſimillimis, & eximio in Sanctam Sedem obſequio præfatus, quid in Electione tum hujus novi Patriarchæ Tobiæ, tum deceſſoris ejus Simonis Petri Evodii geſtum fuerit, luculentiſſima hac Allocutione expoſuit.

VENERABILES FRATRES.

QUadraginta jam, & ultra, effluxerunt anni, ex quo, ſuborta controverſia, num Patriarchæ Alexandrino Græci ritus indulgeri poſſet Latinum Pallium, quantumvis idem opportunis prolatis monumentis comprobaret, ſe ſchiſma ejuraſſe, ſuumque legitimum Procuratorem ad Urbem ablegaſſet, qui humiles enixaſque preces ſuas ad ipſum Pallium obtinendum afferret, coacta fuit coram ſanctæ memoriæ Clemente XI. Prædeceſſore noſtro ſatis frequens S. R. E. Cardinalium, ac Prælatorum Congregatio, cui Nos quoque interfuimus, & in qua ſtatutum fuit, ut expetitum Latinum Pallium concederetur; Nobiſque ipſis contigit, pro Advocati Conſiſtorialis munere, quo tunc fungebamur, ipſam Pallii petitionem in Conſiſtorio exponere [1]: quod magnæ poſtmodum conſolationi Nobis extitit, quum ſcilicet in manus noſtras ſubinde pervenit vetus decretum, ſeu reſolutio multos ante annos edita [2], per quam ad propoſitum dubium, an Patriarchis Græci ritus Latinum Pallium eſſet concedendum, quoties illud, poſitis omnibus neceſſariis conditionibus, poſtularent, affirmative reſponſum fuit; quæ quidem reſolutio ignota tunc erat, quum Patriarchæ Alexandrino facta eſt Latini Pallii conceſſio [3].

Ex quo autem Nos nullis noſtris meritis ad Summum Pontificatum evecti fuimus, noſtris ipſi manibus Patriarchæ Armeniæ minoris, & Ciliciæ, confirmata prius illius Electione, Latinum Pallium impoſuimus [4]. Atque id ipſum, in Conſiſtorio ſemipublico, concedendum, tranſmittendumque decrevimus Cyrillo Patriarchæ Antiocheno Græcorum Melchitarum, poſtquam examini ſubjecta, probataque fuerat illius Electio, ipſeque per legitimum ad id conſtitutum Procuratorem, enixis precibus ſibi Latinum Pallium concedi poſtulaverat [5]. Quod ipſum Latinum Pallium aliis duobus Patriarchis Armenis, ſubſequentibus temporibus, a Nobis ipſis datum eſt [6].

Quod autem ad Maronitas pertinet, compertum unicuique eſt, eos uti Azymo, non ſecus ac utitur Occidentalis Eccleſia, & ſacra adhibere indumenta noſtris ſimillima [7]. Noſtis præterea, Venerabiles Fratres, Nos olim, ad compeſcendas diſſenſiones in eorum Patriarchæ Electione ſubortas Patriarcham Antiochenum Maronitarum illis conſtituiſſe Simonem Petrum Evodium, atque hunc fuiſſe a Maronitis libentiſſime exceptum, eidemque ſubinde conceſſum a Nobis fuiſſe Latinum Pallium, pro quo legitimus ipſius Procurator neceſſariis documentis inſtructus, in Conſiſtorio inſteterat [a]

E vivis nuper exceſſit præmemoratus Simon Petrus Evodius: quumque Maronitæ elegerint ipſi ſucceſſorem, is plane eſt, qui per ſuum Ablegatum, opportuna quæque documenta proferentem, Pallium ſibi concedi poſtulat, quemadmodum mox ipſi audietis ex ipſius legitimo Procuratore, quem jam nunc in Conſiſtorium ab eo, cui id munus eſt, induci mandamus.

Expleta Sanctiſſimi Allocutione, Aulæ Conſiſtorialis foribus apertis per unum ex D. D. Cæremoniarum Magiſtris R. P. D. Philippus Maria Pirelli Prælatus Domeſticus Pontificius, Signaturæ Juſtitiæ Auditor, & Sacri Conſiſtorii Advocatus, & R. P. D. Arſenius Helipolitanus Archiepiſcopus, Electi Patriarchæ Tobiæ Procurator, introducti fuere, & e regione Pontificis in Lecto ſedentis, flexis genibus, prædictus R. P. D. Pirelli Sacri Conſiſtorii Advocatus Sanctitatem Suam ſic allocutus eſt.

BEATISSIME PATER.

ANtiochena Maronitarum Eccleſia, Sanctitatis Veſtræ auctoritate & providentia maximis olim perturbationibus liberata, enixe petit, ut Pallium e B. Petri Corpore ſumptum, in quo eſt plenitudo Pontificalis Officii, nunc tradatur ſuo nuperrime ele-

1 Vid. Acta Conſiſtorialia, impreſſa inter Conſiſtoriales Orationes ejuſdem Pontificis *pag.* 139. *& ſeq.*

2 Videlicet *die* 9. *Junii* 1642

3 Ut in noſtro Opere *De Synodo Diœceſ. lib.* 13 *cap.* 15 *num.* 19

4 *Cit. lib.* 13. *ejuſd. Operis cap.* 15 *ſub num.* 18.

5 In noſtra Conſiſtoriali Allocutione *die* 3 *Februarii* 1744. & impreſſa *Tom.* 2 *noſtri Bullarii in Append. ſub n.* 6.

6 Scilicet in Conſiſtorio habito *die* 23 *Sept.* 1750 & in Conſiſtorio habito *die* 22 *Julii* 1754.

7 Vid. noſtra Epiſtola Encyclina *ad Miſſionarios per Orientem conſiſtentes, quæ eſt* 47 *noſtri Bullarii Tom.* 4 *num.* 23. 25. *&* 31.

electo Patriarchæ R. P. Tobiæ Gazenio Archiepiſcnpo Cypri: quam non minus Gentis Maronitarum merita, quam ſua pietas, & probata in Sanctam Sedem fides, & obſervantia commendant, ut hunc honorem obtineat, quem habuit deceſſor ſuus, quemque, uti eſt eximia Sanctitatis Veſtræ in omnes late populos, qui Chriſtiano cenſentur nomine, digna Pontifice Maximo beneficentia, Orientalis Eccleſiæ Patriarchæ, parum uſitato antea exemplo, hoc tempore quinquiea impetraverunt.

Ea de re R. P. Arſenius Archiepiſcopus Heliopolitanus Procurator ad Urbem miſſus, demiſſiſſime rogat, ut religioſiſſima, quæ nunquam ad partes factioſorum, aut errantium declinavit, Eccleſia, conſtanti Romanæ Cathedræ judicio, diuturna hujus decoris acceſſione fruatur; atque id ipſum in genua provolutus, Tobiæ Patriarchæ nomine & verbis, inſtanter poſtulat, inſtantius, & inſtantiſſime.

Poſt hæc Sanctiſſimus intermiſſam Allocutionem proſequens, Electionem ipſius Patriarchæ Tobiæ quam libenter, & qua clauſula ſe confirmaſſe, eidemque optatum Pallium benigne concedere, emiſſa prius tam hic in Urbe ab ipſius Procuratore, quam in Monte Libano ab ipſomet Patriarcha Fidei profeſſione; totam denique Syrorum Maronitarum nationem, ne unquam obliviſcantur ſinceram ſuam adhæſionem Catholicæ Fidei & Sedi Apoſtolicæ, monendam eſſe, eiſque ſimul nomine Pontificio Apoſtolicam Benedictionem impertiendam, ornatiſſimis hiſce verbis exponere dignatus eſt.

ALLOCUTIO SANCTISSIMI.

AUdiſtis, Venerabiles Fratres, expoſitam a legitimo Electi Patriarchæ Procuratore, pro Pallio inſtantiam. Audiſtis præterea, quibus illa fundamentis innitatur. In Congregatione negociis Propagandæ Fidei præpoſita, jam expenſa fuerunt Electionis validitas, Electi merita, quique peractam Electionem conſequutus eſt, omnium aſſenſus & plauſus. De his omnibus ad Nos accuratiſſime relatum fuit: Nosque exhibitum a Congregatione conſilium ſequentes, Electionem ipſam libenter confirmavimus. In ipſa Confirmatione clauſulam illam prætermiſimus, per quam aliæ nonnunquam Electiones validari ſolent, *etiam quoad ſubſtantialia*; quum nihil in ea deſideretur ex iis, quæ ad validitatem actus, juxta Orientalem diſciplinam, neceſſaria exiſtimantur; neque vero affirmari pro certo valeat, Occidentalis Eccleſiæ leges, quibus aliquæ inductæ fuerunt ſubſtantiales Electionum nullitates, Orientalem quoque Eccleſiam afficere, de qua in ipſis legibus nulla occurrit mentio 9. Quæ quum ita ſint, annuentes precibus ab Electi Patriarchæ Procuratore expoſitis, libenti animo optatum Pallium ipſi concedimus; ita tamen ut idem legitimus Procurator, nomine illius, a quo conſtitutus eſt, prinſquam ipſi fiat Pallii traditio, Profeſſionem Fidei emittat, juxta formulam ab Urbano VIII. Prædeceſſore noſtro ſtatutam; & id ipſum ſubinde fiat ab ipſomet Patriarcha: cui impenſe injungimus, ut ſuos Maronitas moneat, ne unquam obliviſcantur ſinceram Nationis ſuæ adhæſionem Catholicæ Fidei, & Sedi Apoſtolicæ, quæ tanto eos amore amplexa eſt, & complectitur; eiſdemque ſimul noſtro nomine Apoſtolicam Benedictionem impertiatur.

9. Vid. citata noſtra Epiſtola Encyclica, quæ eſt 47. *Tom. 4. noſtri Bullarii num.* 44.

Poſtquam abſolutum eſt Conſiſtorium, quoniam præmemorati Patriarchæ Tobiæ Procurator R. P. Arſenius Heliopolitanus Archiepiſcopus deſiderio flagrabat, quo ſingulari impertito beneficio, Sanctitati Suæ, ejuſdem Patriarchæ nomine, gratias ſaltem privatim redderet, quum in publico id facere ei non licuerit: ideo poſt Conſiſtorium voti compos a Pontifice perhumaniter factus, in intimo ſuo Cubiculo flexis genibus, hunc in modum verba fecit Arabice, quæ deinde Latine a R. P. D. Joſepho Simonio Aſſemano, Bibliothecæ Vaticanæ Præfecto, Sanctiſſimi Domini Noſtri Prælato Domeſtico, & utriuſque Signaturæ Referendario, reddita ſunt.

BEATISSIME PATER.

TOt, ac tanta ſunt eximiæ Tuæ in Antiochenum Electum meum, atque a Te in hoc Auguſtiſſimo Conſenſu confirmatum Patriarcham Tobiam Petrum Gazenium, benevolentiæ, charitatis, ac benignitatis argumenta, ut fateri ultro compellar, vires mihi non ſuppetere, quo dignas Sanctitati Tuæ grates rependam. Conabor tamen genuinos ipſius Patriarchæ ſenſus, ſincerasque grati animi ſignificationes pro modulo meo palam conteſtari. Eſt enim, Sanctiſſime Pater, eſt meus Patriarcha, obſequentiſſimus Apoſtolicæ Sedis filius, ſuæque erga Sanctitatem Tuam obedientiæ ſigna minime dubia, non verbis tantum, ſed illuſtribus etiam factis, dedit: tum, nempe, quum nullam interpoſuit moram, quin facto a Te judicio de controverſa olim Patriarchali dignitate, ſtatim acquieſceret, conſtitutoque Auctoritate Tua Patriarchæ Simoni Evodio, ſuo proximo Deceſſori, ſeſe ſubmitteret. Qua agendi moderatione, quantum virtutis ſuæ opinio omnibus accreverit, datis ad ipſum humaniſſimis Literis, Beatitudo Tua declaravit. Itaque idem ipſe, qui juſſis Tuis obtemperans, ut teterrimum illud ſchiſma ex duplici in Patriarcham Electione conflatum extingueretur, delata ſibi dignitate ſe confeſtim abdicavit, facile erit unicuique animo concipere, quam ſit in poſterum luculentiora erga Sanctam Sedem obſervantiæ ſuæ documenta præbiturus, poſteaquam & Patriarchalis dignitatis, unanimi Antiſtitum Maronitarum ſuffragio collatæ, Confirmatione, & honore Pallii de Corpore Beati Petri ſumpti, ipſum honorificentiſſime cumulaſti. Quamobrem ſicuti hactenus habuiſti, Pontifex Optime Maxime, Eccleſiarumque Orientalium amantiſſime, ita nunc, & ſemper habebis Antiochenum Patriarcham Tobiam, & beneficiorum Tuorum gratum memoremque, & Pontificiorum mandatorum obſervantiſſimum.

BREVIA
SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

Ad Patriarcham, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Proceres Maronitarum.

I.

Venerabili Fratri Tobiæ Petro Patriarchæ Antiocheno Maronitarum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

ET Venerabilem Fratrem Arſenium Archiepiſcopum Heliopolis a Fraternitate Tua ad Nos, atque Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem omnium Eccleſiarum Catholici Orbis Matrem & Magiſtram ablegatum, & humaniſſimas literas præclaris tuæ erga Nos obſervantiæ, & debitæ erga eamdem Sanctam Sedem reverentiæ, obedientiæque documentis inſignes Nobis inſcriptas, Nobiſque a memorato Arſenio Archiepiſcopo redditas, ea, qua Prædeceſſores noſtri Romani Pontifices, Noſque ipſi alias proſecuti fueramus, Pontificia benignitate & Apoſtolica caritate excepimus. Quemadmodum autem Nobis permoleſtum accidit nuntium, viam nimirum univerſæ carnis ingreſſum, &, uti in juſto remuneratore ſupremo Paſtorum Principe Jesu Christo ſperare decet, ad æterna beatæ ſtationis in Cælis tabernacula receptum fuiſſe cl. mem. Simonem, dum in humanis ageret, Patriarcham Antiochenum multis nominibus commendatum; ita ingenti lætitia in Domino exultavimus, quod Tu, Venerabilis Frater, in ipſius locum & Patriarchalem Sedem per unanimem Venerabilium Fratrum Antiſtitum ſuffragantium concordiam electus, ſuffectuſque fueris. Nobis ſane compertum, exploratumque erat, Fraternitatem Tuam Sacerdotalibus, Paſtoralibuſque virtutibus inſignitam, in excolenda Chriſti Vinea Tibi commiſſa laudabiliter adlaborare; atque adeo Nobis pro certo pollicemur, Te, Venerabilis Frater, majori dignitate, auctoritate, & honore cumulatum, majori ſollicitudine, vigilantia, operaque fore adnixurum, ut iſtam inclytam Maronitarum Nationem, de qua diſtrictam æterno Judici Jesu Christo rationem reddere debes, Apoſtolicæ huic Sanctæ Sedi ſemper addictiſſimam, & veluti ſolem inter offuſiſſimas tot errorum tenebras, & caligines lucidius præfulgentem, magis magiſque confirmes, illuſtres, adaugeas, & promoveas. Porro quod ad Electionem tuam a Nobis probandam, confirmandamque, Palliumque de Corpore Sancti Petri Apoſtolorum Principis ſumtum Tibi mittendum, enixis precibus expoſcis, Fraternitati Tuæ perſuaſum eſſe cupimus, Nos, a graviſſima diuturnaque infirmitate ſenſim per ineffabilem divinæ bonitatis abundantiam convaleſcentes, ubi Nobis integrum fuit, ne quidquam per Nos moraretur, e lecto Secretum cum Venerabilibus Fratribus noſtri S. R. E. Cardinalibus Conſiſtorium habuiſſe. In hoc itaque Conſiſtorio Electionem tuam approbavimus, & Apoſtolica auctoritate noſtra confirmavimus, Palliumque de more Tibi tradendum mandavimus, prout ex aliis noſtris Apoſtolicis Literis plenius intelliges. Nec dubitamus, quin idem Arſenius Archiepiſcopus Ablegatus tuus, a quo & Pallium accipies, de omnibus per Nos in hoc negotio actis geſtiſque Fraternitatem Tuam fuſius edoceat. Præterea Fraternitatem Tuam, quam plurimi facimus, magnoque honore proſequimur, & Apoſtolica caritate in vinculo unitatis complectimur, vehementer rogamus, atque in Domino hortamur, ut noſtram imbecillitatem in ferventioribus tuis apud Deum obſecrationibus commendatam habere ſatagas. Cæterum, Venerabilis Frater, bono animo eſto, prædica verbum, inſta opportune, importune, argue, obſecra, increpa in omni patientia & doctrina, vigila, in omnibus labora, opus fac Evangeliſtæ, miniſterium tuum imple, certa bonum certamen Fidei, apprehende vitam æternam cum corona juſtitiæ, quam repoſitam digne laborantibus in Cælo reddet Tibi quoque Dominus in illa die juſtus Judex. Nos interim ad proſperi ſucceſſus, divinique præſidii auſpicium, & ſtudioſæ noſtræ ad Fraternitati Tuæ, univerſæque Maronitarum Nationi, cum opportuna ſeſe dederit occaſio, gratificandum voluntatis pignus, Apoſtolicam Benedictionem uberrima cum cæleſtium chariſmatum copia conjunctam, Tibi, Venerabilis Frater, eidemque Maronitarum Nationi tuæ, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXX. Aprilis MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

Cajetanus Amatus.

II.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis Patriarchatus Antiocheni Nationis Maronitarum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

NOn poſſumus ſane ſatis aptis verbis explicare, Venerabiles Fratres, & dolorem, quo affecti ſumus ob interitum clar. mem. Simonis, dum viveret, Patriarchæ veſtri Antiocheni meritis laudibus nominandi, & ingentem Pontificii cordis noſtri lætitiam inde conceptam, quod Fraternitates Veſtræ tanta cum animorum alacritate & conſenſione, tantaque cum celeritate & ſollicitudine, ne quidquam detrimenti interea temporis viduata Paſtore ſuo Patriarchalis Sedes Antiochena pateretur, legitime & canonice eligere, & in Patriarcham veſtrum

con-

conſtituere ſtudueritis Venerabilem Fratrem Tobiam Petrum Cypri Archiepiſcopum. Nos autem, ſtatim atque fauſtum de Electione hujuſmodi nuntium ad Nos perlatum fuit per humaniſſimas & ipſius Tobiæ Petri electi, conſtitutique Patriarchæ, & Fraternitatum Veſtrarum, ac dilectorum filiorum Procerum Maronitarum literas, Supremo Paſtorum Principi Jesu Christo, cujus vices in terris plane immerentes gerimus, immortales agere gratias non omiſimus. Nulla igitur graviſſimæ, diuturnæque infirmitatis noſtræ ratione habita, lecto etiam decumbentes, Secretum cum Venerabilibus Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus Conſiſtorium habere voluimus, ut quamcitiſſime peragerentur de more omnia, quæ ad Electionem hujuſmodi Apoſtolica auctoritate approbandam, confirmandamque, & ad Pallium de Corpore S. Petri Apoſtolorum Principis ſumtum laudato Tobiæ Petro Patriarchæ veſtro mittendum, tradendumque, ſemper ſervata fuere. Quamobrem Vos, Venerabiles Fratres, de hiſce per Nos actis certiores facientes, Vobiſcum ex animo gratulamur; atque inſimul bonorum omnium largitorem Deum, qui dat affluenter omne donum optimum, & ad æternam animarum ſalutem ſemper profuturum, ſupplices exoramus, ut Fraternitates Veſtras nova virtute induat ex alto, quo de virtute in virtutem creſcatis in Templo Sancto Dei, & magis magiſque ſatagatis vigilare, cuſtodire, ac per viam mandatorum Dei ducere populos paſtorali curæ veſtræ commiſſos. Hinc profecto factum fore in Domino confidimus, ut conſentanea virtutibus laboribuſque veſtris merces tribuatur a juſto remuneratore Deo. Interea hujus voti noſtri auſpicem, & Pontificiæ noſtræ erga Fraternitates Veſtras benevolentiæ teſtem eſſe cupimus Apoſtolicam Benedictionem, in populos quoque veſtræ curæ creditos redundaturam, quam Vobis, Venerabiles Fratres, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXX. Aprilis MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

Cajetanus Amatus.

III.

Dilectis Filiis Proceribus Maronitis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Quam præclaram de veſtra omniſque inclytæ Maronitarum Nationis Catholicæ ſinceraque Fide, & conſtanti Apoſtolicæ huic Sanctæ Sedi adhæſione opinionem Prædeceſſores noſtri Romani Pontifices, Noſque ipſi ſemper habuimus, magis magiſque confirmaverunt humaniſſimæ veſtræ literæ, quas una inſimul cum literis Venerabilium Fratrum tum Tobiæ Petri Archiepiſc. Cypri in Patriarcham Antiochenum veſtrum electi, tum cæterorum Nationis veſtræ Antiſtitum conjunctas ad Nos attulit Venerabilis item Frater Arſenius Archiepiſcopus Helipolis. Per ipſas ſane literas veſtras explicare ſtuduiſtis, & filialem veſtram erga Nos, & Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem obſervantiam, reverentiamque, & Electionem de eodem Tobia Petro in Patriarcham unanimi memoratorum Antiſtitum conſenſu, Vobiſque plaudentibus factam. Nos autem Vobis omniumque ſtudiis benigne annuentes, nihil omiſimus, quod ad hujuſmodi negotium Apoſtolica auctoritate noſtra peragendum, conficiendumque requirebatur. Quamobrem hoc unum ſupereſt, ut Vobis, Dilecti Filii, quos paterna Pontificiaque caritate complectimur, ab Omnipotenti Deo bonorum largitore uberrimam cæleſtium chariſmatum copiam apprecemur; atque veſtram pietatem, religionemque meritis laudibus celebremus. Interim, Dilecti Filii, Vobis Apoſtolicam Benedictionem, perenne noſtræ erga Vos præcipuæ benevolentiæ, dilectioniſque teſtimonium, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXX. Aprilis MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno Decimoſeptimo.

Cajetanus Amatus.

Digitized by Google

APPENDIX ALTERA
TOMI QUARTI

In qua Continuatio Constitutionum, Epistolarum, &c. Benedicti XIV. usque ad ejus obitum.

Digitized by Google

APPENDIX ALTERA AD TOMUM IV.

LETTERA DELLA SANTITA' DI NOSTRO SIGNORE BENEDETTO PAPA XIV. Al Monſignor Ignazio Reali primo Maeſtro delle Cerimonie Pontificie, ſopra il celebrare la Meſſa ſedcndo.

Dilecto Filio Magiſtro Ignatio Reali Apoſtolicarum Ceremoniarum præfecto.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

NELL'Eſtate dell' anno proſſimo paſſato 1756. incominciammo a provare nella noſtra compleſſione naturale varj pregiudizj e danni, cagionati in parte dalla grave età in cui ci ritroviamo, ed io parte dalle inceſſanti fatiche intrapreſe, e ſopportate dai primi anni della noſtra gioventù ſino all' ultima oostra vecchiaja. Conforme ſuol accadere, il noſtro male noo fu tanto grave nel ſuo principio; per lo che credemmo di non eſentarci dal conſecrare in Veſcovo di Capo d'Iſtria Monſignor Carlo Camucio, funziooe da lei, come noſtro Maeſtro di Cerimonie, molto bene diretta, e ſopra la quale fu da Noi ſotto il giorno 20. d' Ottobre 1756. ſcritta uoa Lettera al Prelato che dovca conſecrarſi, la quale fu anche data alle ſtampe, che è ancora inſcritta oel IV. tomo del noſtro Bollario, che quanto prima ſarà pubblicato colle ſtampe, ed è in ordine la LXIV.

II. Il male che dal ſuo principio non diede tutta l'apprenſione, nell' andare avanti fece progreſſi non ordinarj, imperocchè ne' meſi ſuſſeguenti ſummo due volte comunicati per Viatico; due volte ricevemmo l' Eſtrema Unzione; e due volte, giuſta il lodevole coſtome de' Pontefici Romani, facemmo la Profeſſione della Fede. Dopo tutti queſti graviſſimi pericoli è piaciuto al Signore Iddio di metterci nello ſtato preſente, in cui ci ritroviamo, ed in cui abbiamo la teſta libera, come per miſericordia dell' Altiſſimo abbiamo ſempre avota nel furore del male; diamo del continuo udienza a chi la chiede: ammettiamo del continuo all' udienza i noſtri Miniſtri: diamo loro le opportune providenze ne' biſogni che ci eſpongono: faciamo il Conciſtoro ne' giorni, ne' quali s'iotima, ad eſſo interveniamo, come pure alla Congregazione del S. Officio, che ſi tiene avanti di Noi una volta la ſettimana: dettiamo ſecondo il ſolito agli amanuenſi quanto occorre e fa di biſogoo, e qualche volta ancora viſitiamo le Baſiliche, e le Chieſe di Roma, ſenza però eſcire dalla ſedia a mano, in cui ſedendo partimmo dal Palazzo Apoſtolico, e ci facemmo portare alle predette Baſiliche, e Chieſe.

III. La Conſecrazione di Moonſignor Veſcovo di Capo d'Iſtria fu fatta da Noi nel

Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. IV. gior-

EPISTOLA SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI BENEDICTI PAPÆ XIV. ad Reverendiſſimum Dominum Ignatium Realem primum Pootificiarum Ceremoniarum Magiſtrum de celebratione Miſſæ a ſedente,

Dilecto Filio Magiſtro Ignatia Reali Apoſtolicarum Ceremoniarum præfecta.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecto Filii ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

ÆSTAS *anai 1756. proxime præteriti variis corporis afflictationibus Nos oppreſſit, quas ætas noſtra gravis admodam, atque non intermiſſi a prima juventute labores pragignere videbantar. Morbi initium, proat fieri aſſolet, leviorem vim exſerebat; binc a Nobis ipſis Epiſcopatus Ordine inſigniendum eſſe reputavimus Reverendiſſimum Dominum Carolum Camucium Juſtinopolis, ſive Aegidæ Antiſtitem, cui rei perficiendæ Tu utpote primus Ceremoniarum Magiſter opportuna quæqae diſpoſuiſti, & de qua Nos die 20. Octobris 1756. epiſtolam dedimas ad Præſulem ordinandum, quam typis impreſſam quartus Bullarii noſtri Tomus propedsem lucem publicam viſuras numero LXIV. exhibebit.*

II. Maium, quod in ſuo exorta levias videbatur, progreſſu ſuo exaſperatum eſt baud mediocriter; inſequentibus quippe menſibus bis morientium viatico munitis, bis extremum iunctis; & bis pariter, juxta Romanorum Pontificum probatum morem fidem ſumus profeſſi. E graviſſimis biſce diſcriminibus erutos Domini benignitas in eam nos conſtituit corporis babitudinem, qualis nunc eſt, quaque intelligentiæ facultatem adea Nobis non eripuit, minaitve, ut divino beneficio eam in ipſo augeſcentis morbi furore conſervaremus immotam: Exteris non minus, quam publicarum rerum curam gerentibus nos alloquendi facultatem concedimus, opportuna mandata ſingulis imponentes: Interſumus Conſeſſas, quem Conſiſtarium dicunt, & S. Officii congregationi ſemel in bebdomade ſub noſtro obtutu baberi ſolitæ: Scriptorum calamus pro exigentia, & more quæ occurrunt neceſſaria excipit: Baſilicas quoque Romanæ Urbis inviſimus quandoque, nuſquam tamen e ſede geſtatoria, qua ſuſtinemur deſcendentes.

III. Dies erat 27. Octobris Divis Simoni, & Judæ Apoſtolis ſacra, & Juſtinopolitani

 An-

Antiſtitis conſecratione celebrata, ex qua Sacris amplius operati non ſumus, pedibus nulla ratione Nos ſuſtinere valentibus; diebus vero, quibus alioqui Sacra facere conſueveramus, ſacram Eucbariſtiam recepimus ſedentes, aut ſedentis, in modum lecto incubantes, neque ſub id temporis Miſſam a Nobis celebrari poſſe ſperabamus, quod Medici ſpem Nobis feciſſent mitigata æſtatis beneficio aere omiſſa interea compenſatum iri. Verum nihilo firmiores effecti temporis illa viciſſitudine etiam annua, videbamur per reliquam vitam omnem pedum juvamine, & ſpe ſimul auguſta myſteria celebrandi excidiſſe, jamque huic neceſſitati lubentes obtemperabamus. Id porro ſolum eſt reliquum, at diſquiramus, ſemperne Sacra Communione ſimus reficiendi, aut vero Miſſa ſit celebranda ſedentibus?

IV. Lubentes Nos huic neceſſitati ceſſiſſe diximus; neque enim a DEO ſive vitam, ſive infirmitatis ablationem petivimus, Sactiſſimæ ejus voluntati omni cordis plenitudine, & ſinceritate ſubjecti, certi, Ipſum & animæ noſtræ, & Eccleſiæ, & Sedis Apoſtolicæ curam habiturum, conceſſo etiam aliquo vitæ ſpatio. Diximus præterea tempus adeſſe, quo determinandum eſſet, pergendumne in conſueta hucuſque Sacra Eucbariſtiæ ſumptione, an vero Miſſa eſſet celebranda ſedentibus. Cum vero Salomon Prov. cap. 3. hortetur: ne innitaris prudentiæ tuæ, *quæ eadem verba in decretali* ne innitaris, de conſtitutionibus *laudata ſic illuſtrat Janſenius in Proverbia:* vetat niti ſuæ prudentiæ, quod eſt ſic illi fidere, quaſi illa ſufficiat ad directionem actuum noſtrorum, & proviſionem rerum neceſſariarum. *Similiter Salazar in eumdem Proverbiorum locum num. 26. cum S. Joan. Chryſoſtomo obſervat, hac lege teneri etiam ſenes quantumcumque rerum experientia præditos, & quocunque prudentiæ baculo ſuffultos:* Baculus, inquit Chryſoſtomus, ſenectutis ſuſtentatio eſt. Quapropter dixerim, eo ſpectaſſe Salomonem, ut his verbis ſuadeat, ſapientiæ, vel prudentiæ propriæ non inniti. Nam, ſi qui poſſent certo propriis conſiliis, & prudentiæ fidere, maxime ſenes, & grandævi, propter experimentum, & canos. Ait ergo: ne prudentiæ, quaſi baculo, innitaris: id eſt, etiamſi ad ſenectam perveneris, cum opus eſt baculo, ne tunc quidem tua prudentia, quaſi baculo utaris. *Hinc eſt, quod Nos adductis in utramque partem argumentis ſive pro ſumenda ulterius Communione, ſive pro celebranda Miſſa ſedendo militantibus, ſtatuimus hanc noſtram lucubrationem variorum pietate, & doctrina conſpicuorum virorum trutinationi committere, ut ſecundum illorum judicia, quæ agenda ſint, conſtituamus. Æneas Syl-*

giorno 28. di Ottobre dell' anno paſſato, giorno dedicato alla commemorazione dei SS. Simone, e Giuda: e da quel giorno ſino al giorno preſente non abbiamo mai celebrata la Meſſa: non eſſendo poſſibile, che a Noi rieſca lo ſtare in piedi. Abbiamo però ſempre ricevuta la ſacra Eucariſtia in quei giorni, nei quali ſecondo il ſolito avreſſimo celebrata la Meſſa, ſe non foſſimo ſtati impediti; e la Comunione è ſtata ricevuta da Noi o ſedenti in una ſedia, o per lo più ſtando nel letto, e ſtando in eſſo a ſedere: nè in queſto tempo abbiamo mai penſato a celebrare la Meſſa, per la ſperanza dataci dai Profeſſori, che, venuta nell' eſtate la ſtagione calda, avreſſimo pel benefizio d'eſſa riacquiſtato ciò che avevamo perduto. Ma nulla avendo conſeguito, ed eſſendo reſtati inabili come prima, ed avendo già eſperimentate tutte le ſtagioni nel decorſo d'un anno; ci ſembra d'aver avuta la ſentenza, da Noi ben volentieri accettata, di dover nel rimanente di noſtra vita eſſer impediti, come ora ſiamo, e non potere per conſeguenza reggerci in veruna maniera ſu i piedi. Per lo che è neceſſario il vedere, che partito dobbiamo prendere; cioè, ſe dobbiamo continuare ricevendo la ſanta Comunione; o ſe dobbiamo procurare di celebrare la Meſſa ſtando a ſedere.

IV. Si è detto, aver Noi ben volentieri accettata la ſentenza; non avendo mai pregato Dio nella noſtra grave malattia di vivere, o di guarire dal male. Ci ſiamo ſempre con pienezza, e ſincerità di cuore rimeſſi in tutto e per tutto nella ſua ſantiſſima volontà, ben ſicuri, che non ſi ſarebbe ſcordato dell' anima noſtra, nè tampoco del governo della Chieſa, e di queſta S. Sede Apoſtolica, quando la ſua Divina volontà foſſe ſtata, che doveſſimo anche per qualche tempo ſopravvivere. Si è detto, eſſer venuto il tempo di dover riſolvere, ſe dobbiamo continuare ricevendo l'Eucariſtia, come abbiamo fatto ſin ora, o pure dire la ſanta Meſſa ſedendo. Ma, perchè Salomone *nel cap. 3. de' Proverbj* dice = *Ne innitaris prudentiæ tuæ* = parole ancora, che ſi leggono nella Decretale *Ne innitaris, de Conſtitutionibus*; e Gianſenio *ſopra i Proverbj* così ſoggiugne = *Vetat niti ſuæ prudentiæ, quod eſt ſic illi fidere, quaſi illa ſufficiat ad directionem actuum noſtrorum, & proviſionem rerum neceſſariarum* = ed il Salazar *ſopra il detto teſto de' Proverbj al num.* 26. oſſerva con S. Gio: Griſoſtomo, che a queſta legge ſono ancora ſottopoſti i vecchj, non oſtante la lunga eſperienza degli affari, e che abbiano un baſtone, a cui ſi poſſano appoggiare = *Baculus, inquit Chryſoſtomus, ſenectutis ſuſtentatio eſt. Quapropter dixerim, eo ſpectaſſe Salomonem, ut his verbis ſuadeat, ſapientiæ, vel prudentiæ propriæ non inniti. Nam, ſi qui poſſent certo propriis conſiliis & prudentiæ fidere, maxime ſenes, & grandævi, propter experimentum, & canos. Ait ergo: ne prudentiæ, quaſi baculo, innitaris: id eſt, etiamſi ad ſenectam perveneris; cum opus eſt baculo, ne tunc quidem tua prudentia quaſi baculo utaris* = quindi è, che dopo aver Noi dedotte in queſta Lettera per l'una, e l'al-tra

Digitized by Google

tra parte le ragioni che poſſono aſſiſtere o al proſeguire la Comunione, come inſino ad ora ſi è fatto, o al celebrare la Meſſa ſedendo, ſiamo riſoluti di confidare queſte noſtre fatiche a varj uomini da bene, e dotti, per prendere poi riſoluzione, dopo aver inteſo il loro conſiglio. Il Cardinal Eneæ Silvio Piccolomini, che dipoi, fatto Papa, preſe il nome di Pio II. nella ſua celebre Lettera ſcritta a Martino Mayer Cancelliere dell' Arciveſcovo di Magonza, e ſtampata ne' Comentarj dell' edizione di Roma del 1584. eſpone la neceſſità che ha il Papa di prendere conſiglio, colle ſeguenti parole: *Papa etſi doctus, & ſapiens eſt, non tamen tam verbo ſuo ſapit, quam conſilio aſſiſtentium, & deciperetur forſitan aliquando, niſi aſtarent viri ſapientes qui multa noſcant.* Queſto è un grande avvertimento per Noi, che non ſiamo nè dotti, nè ſapienti, e che abbiamo alle mani un affare, che non è affare d' altri, ma noſtro, ed in cui ſenza il lume dell' altrui conſiglio l' amor proprio potrebbe far travedere.

RIFLESSIONI

Sopra il proſeguire a ricevere la Comunione, come ſi è fatto ſino ad ora, laſciando il celebrare la Meſſa ſedendo.

V. Per camminare con ordine, eſporremo in primo luogo quanto riſguarda il continuare la ſanta Comunione nel modo fio' ora praticato, laſciando di celebrare la Meſſa ſedendo; per far poſcia paſſaggio all' altra parte, in cui ſi ammette la celebrazione della Meſſa ſedendo, laſciando da parte il coſtume di ricever ſempre la ſacra Comunione, come ſin ora ſi è fatto.

VI. L' Angelico Dottore S. Tommaſo 2. 2. *queſt. 93. art. 1. Ad ſecundum* inſegna, che avanti il tempo della Legge i giuſti pel mezzo d' un interiore inſtinto erano iſtrutti del modo d' onorare Iddio, a cui poſcia gli altri aderivano; *Ante tempus Legis juſti per interiorem inſtinctum inſtruebantur de modo colendi Deum, quos alii ſequebantur*: e che poi nella Legge furono ſtabiliti i precetti eſteriori, de' quali reſtarono gli uomini a ſufficienza iſtrutti, ed obbligati all' adempimento d' eſſi: *Poſtmodum vero exterioribus praeceptis*, proſiegue S. Tommaſo, *circa hoc homines ſunt inſtructi, quæ præterire peſtiferum eſt.*

VII. Terminata poi l' oſſervanza della Legge Moſaica, e l' obbligo di adempirla per la venuta di Criſto, e fattoſi luogo al Vangelo, benchè non ogni rito ſpettante all' amminiſtrazione de' Sagramenti, ed alla Meſſa, ſia ſtato iſtituito dagli Apoſtoli, ma molti e molti ſiano ſtati iſtituiti dalla Chieſa, ciò non toglie, che queſti pure debbano adempirſi ed oſſervarſi. Il Suarez *nel tom. 3. in 3. part. D. Thom. queſt. 83. art. 5 diſput. 84. ſect. 1.* dopo aver portato le parole dell' Apoſtolo S. Paolo *nella 1. ad Corinthios 14. Omnia ſecundum ordinem fiant in vobis:* dice, eſſere ſtata la Chieſa neceſſitata a coſtituire ne' ſacri riti ſpettanti all' amminiſtrazione de' Sagramenti, ed alla celebrazione della Meſſa, un ordine

Sylvius Piccolominus, poſtea Pius II. in Pontificia dignitate dictus in epiſtola ad Martinum Mayer Moguntinenſis Archiepiſcopi Cancellarium data, & in ipſius Commentariis Romæ 1584. edita neceſſitatem exponit, qua Pontifex alios conſulere tenetur: Papa etſi doctus, & ſapiens eſt, non tamen tam verbo ſuo ſapit, quam conſilio aſſiſtentium; & deciperetur forſitan aliquando, niſi aſtarent viri ſapientes qui multa noſcant. *Magno nobis documento, qui nec ſapientia, nec doctrina præcellimus, in negotio præſertim Nos ipſos concernente, in quo amor proprius Nos inſigniter poſſet decipere abſque aliorum prudenti conſilio.*

COMMENTATIO,

Satiuſne ſit, ſacram Communionem recipere, more hactenus a Pontifice ſervato, an Miſſam celebrare ſedendo.

V. Ut ordinatim procedamus, exponemus primo loco, quæ recipiendam porro Communionem concernunt, omiſſa celebratione Miſſæ a ſedente perficienda, inde gradum facturi ad partem alteram, quæ Communionis loco Miſſam a ſedente celebrari permittit.

VI. Docet S. Thomas 2. 2. queſt. 93. art. 1. Ad ſecundum: *juſtos ante legem interiori quopiam inſtinctu didiciſſe modum DEUM colendi, quem alii quoque fuerint imitati:* ante tempus Legis juſti per interiorem inſtinctum inſtruebantur de modo colendi Deum, quos alii ſequebantur. *Per Legem vero poſtmodum inducta fuiſſe præcepta externa, quibus ad ea perficienda, & inſtruebantur, & adſtringebantur homines:* poſtmodum vero exterioribus præceptis, *pergit Angelicus Doctor*, circa hoc homines ſunt inſtructi, quæ præterire peſtiferum eſt.

VII. Abrogata poſtmodum per Chriſti adventum Moſaicæ Legis obſervantia, & Evangelio promulgato, non quidem omnes ritus ad Sacramentorum adminiſtrationem, Miſſæque celebrationem pertinentes ab Apoſtolis fuere inſtituti, ſed eorum pleríque ab Eccleſia præſcripti, quod tamen minime evincit, quin omnes ad amuſſim ſint obſervandi. Suarez Tom. 3. in 3. part. D. Thomæ queſt. 83. art. 5. diſput. 84. ſect. 1. poſt relata S. Pauli Apoſtoli verba 1. ad Corinth. 14. omnia ſecundum ordinem fiant in vobis: *inquit, adactam fuiſſe Eccleſiam ad conſtituendum ordinem ſtabilem circa res etiam minutiſſimas ſpectantes ad ritum adminiſtrandi Sacramenta, & Miſſæ celebrandæ:* & ideo oportet in his omnibus, etiam

Digitized by Google

etiam minutiſſimis, certum ordinem ob Eccleſia conſtitui: *ſi namque cujuſque arbitratui id fuiſſet relictum*, multa indecore, & imprudenter fierent: *quid quod eadem apud omnes rituum ratio & Eccleſiæ unitatem commendet, & intentam Paſtorum ſollicitudinem?* Hæc uniformites, quæ in his omnibus ſervatur, ad ſplendorem officii Eccleſiaſtici ſpectat, & unitatem Eccleſiæ commendat, & Paſtorum ejus curam, ac ſollicitudinem.

VIII. Jam vero ut ad materiæ nobis propoſitæ fundum mittamus bolidem; Generales regulæ, rubricas dicunt, Romani Miſſalis Tit. 17. vetant ſeſſionem in Miſſis privatis, quam tamen concedunt in ſolennibus, dum Kyrie, Gloria, *&* Credo *a Choro decantatur. Tridentinum vero Concilium* Seſſ. 7. de Sacramentis in genere can. 13. *omnem quantalamcumque mutationem rituum probibet, & S. Piè V. Bulla Miſſali præfixa rubricarum obſervationem exigit omnimodam. Ex quibus perſpicuum videtur, quod, ſi quis alio modo, quam ſedendo celebrare miſſum nequeat, Communione* Laicorum more *contentus a celebratione abſtinere teneatur.*

IX. Quid vero, ſiquis ad ſedentariæ Miſſæ celebrationem diſpenſetur? Verum, cum Rubricæ ſeſſionem probibeant, videtur illa irreverentiam continere, quæ diſpenſationis remedio non tollitur. Theophilus Raynaudus in opere inſcripto: Sacrum Chriſtianum Acathiſtum, ſeu ſeſſionis expers. *Tom. 6. pag. 498. §. 4. & ſeqq. dilucide illam irreverentiam docet. Extat quoque opuſculum S. Petri Damiani numero 39. editionis anni 1743., in quo Epiſcopum Biſuntinum hortatur ad arcendum a ſua Diœceſi* opprobrium ignominioſæ ſeſſionis. *In Decreto etiam Gratiani gemini hanc in rem Canones adducuntur 57. videlicet, & 68. de Conſecrat. diſt. 1. primus ita habet:* Nullus Epiſcopus, Presbyter, aut Diaconus ad Miſſarum ſolennia celebranda præſumat cum baculo introire. *Alter vero ita ſonat;* Apoſtolica auctoritate mandamus, dum ſancta Evangelia in Eccleſia recitantur, ut Sacerdotes, & ceteri omnes præſentes, non ſedentes, ſed venerabiliter curvi in conſpectu Evangelii ſtantes, Dominica verba intente audiant, & fideliter adorent.

X. Neque ſermo Nobis eſt de diſpenſatione ad celebrandam Miſſam a ſedente, qui tamen Canonem ſtans abſolvat, quod alias conceſſum ſcimus, ſed agitur de integra Miſſa ſedendo celebranda, cujus exemplum haud extare dicitur. Paſqualigus de Sacrificio novæ Legis Tom. 1. *quæſt. 227. quærit:* An ſacerdos dum celebrat, ſedere poſſit? *atque negative reſolvens propter obſtantem irreverentiam, ad Pontificiam diſpenſationem deflectens quæſtionem, ait, illam non oportere concedi ad integram Miſſam: convenientias fore, ſi Sacerdos ob pedum debilitatem integram Miſſam abſolvere nequeat, inter-*

dine fiſſo anche nelle coſe più minute: *Et ideo oportet in his omnibus, etiam minutiſſimis, certum ordinem ab Eccleſiam conſtitui*: riflettendo, che, ſe le coſe ſi foſſero laſciate all' arbitrio di ciaſcheduno, *multa indecore & imprudenter fierent*: e che l' uniformità nelle predette coſe ſerve per lodare l' unità della Chieſa, e la cura e ſollecitudine de' Paſtori: *Hæc uniformitas, quæ in his omnibus ſervatur, ad ſplendorem officii Eccleſiaſtici ſpectat, & unitatem Eccleſiæ commendat, & Paſtorum ejus curam ac ſollecitudinem.*

VIII. E però, venendo al caſo noſtro, ſe nelle Rubriche generali del Meſſale Romano *al tit.* 17. non ſi ammette il ſedere nella Meſſa privata, ma bensì nella Meſſa ſolenne, quando ſi cantano dal Coro il *Kyrie*, la *Gloria*, ed il *Credo*, ſe quanto ivi è preſcritto, deve eſattamente eſeguirſi eſcluſa qualſiſia mutazione, ſecondo la difinizione del ſacro Concilio di Trento *alla ſeſſ. 7. de Sacramenti in genere can.* 13. e la Bolla di S. Pio V. prefiſſa al Meſſale, in cui ſi comanda un' eſatta oſſervanza di quanto è preſcritto nelle ſopraddette Rubriche; ſembra reſtar chiara la conſeguenza, che non eſſendo permeſſo il ſedere nella Meſſa privata, chi ſenza ſedere non la può celebrare, dee contentarſi di ricevere la ſacra Comunione *more laicorum*, laſciando di celebrarla.

IX. Ben vediamo, che ſi può replicare, che l' argomento prova, non doverſi celebrare la Meſſa ſenza l' opportuna diſpenſa, non eſcludendo il celebrarla colla diſpenſa. Ma ſubentra la replica; ed è, che il celebrare la Meſſa ſedendo, quando la Rubrica non lo permette, è una ſpecie di diſprezzo, che non può levarſi pel mezzo della diſpenſa. Teofilo Raynaudo nella ſua Opera intitolata *Sacrum Chriſtianum Acathiſtum, ſeu ſeſſionis expers, al tom. 6. pag. 498. §. 4. e ſeg.* pone in chiaro il ſopraddetto diſprezzo. Evvi pure un Opuſcolo di S. Pier Damiano: che è *il 39. al tom. 3. della ſtampa del* 1743. in cui perſuade al Veſcovo Biſuntino, che dalla ſua Dioceſi tenga lontano *opprobrium ignominioſæ ſeſſionis*. E nel Decreto di Graziano ſono regiſtrati due Canoni, *il* 57. ed *il* 68. *de Conſecratione diſt.* 1. nel primo de' quali così ſi legge: *Nullus Epiſcopus, Presbyter, aut Diaconus ad ſolemnia Miſſarum celebranda præſumat cum baculo introire*: e nel ſecondo ſi ritrovano queſte altre parole: *Apoſtolica auctoritate mandamus, dum ſancta Evangelia in Eccleſia recitantur, ut Sacerdotes, & ceteri omnes præſentes, non ſedentes, ſed venerabiliter curvi in conſpectu Evangelii ſtantes, Dominica verba intente audiant, & fideliter adorent.*

X. Tanto più che ora non ſi parla d' una diſpenſa di celebrare la Meſſa ſedendo, ſtando però in piedi in tutto il tempo del Canone, come altre volte è ſtato conceſſo; ma di celebrare la Meſſa intera ſtando a ſedere; e così ancora nel tempo del Canone, della qual diſpenſa ſi dice non ritrovarſi eſempio. Il Paſqualigo *de Sacrificio novæ Legis tom. 1. quæſt.* 227. propone la queſtione, *An Sacerdos, dum celebrat, ſedere poſſit*: e dopo aver riſpoſto di nò pel motivo dell' irriverenza, parlando in ultimo della diſpenſa Papale; dice, che non ſarebbe convenien-

niente il concederla, quando la diſpenſa doveſſe comprendere tutta intera la Meſſa; ma che pinttoſto ſarebbe coſa praticabile, ſe, non potendo il Sacerdote ſtare in piedi tutto il tempo del Canone, interrompeſſe la Meſſa, e andaſſe a ſedere, prendendo in quella maniera il neceſſario ripoſo: *Satius eſſet, quod potius interrumperet Miſſam, & ſedens quieſceret ad recuperandas vires, quam ſedendo celebraret*: il che Noi abbiamo veduto praticare da un uomo dotto e da bene, che era Inquiſitora di Perugia, e che non poteva ſtare in piedi tutto il tempo del Canone, comé doveva fare, a tenore della diſpenſa, per la gran debolezza, a cui era ſottopoſto.

XI. Sappiamo, parere ſuperfluo a taluno quanto ſin ora ſi è detto contra il celebrare la Meſſa ſedendo, e particolarmente quando il ſedere comprende ancora il tempo del Canone; poichè derivando la proibizione del ſedere nel detto tempo dal jus poſitivo, e non dalla Legge Divina, o naturale, ed eſſendo il Romano Pontefice superiore al jus poſitivo, può con ogni facilità derogare ad eſſo, e per conſeguenza concedere di poter ſedere celebrando la Meſſa o fuori del tempo del Canone, o anche nel tempo del medeſimo.

XII. Ma chi la diſcorre così, non ha preſenti que'caſi, ne'quali il Romano Pontefice non concede diſpenſa, ancorchè, concedendola, non deroghi, che al jus poſitivo, nè offende il Jus Divino, o naturale.

XIII. Si controverte fra i Teologi, ſe ſia proibito dal Jus Divino, o naturale, o pure dal ſolo jus poſitivo il matrimonio tra fratello e ſorella; e S. Tommaſo, il Gonzalez, il Pontio, il Pariſio, l'Averſa riducono la proibizione al ſolo jus poſitivo: e ciò non oſtante, non ſi ritrova eſempio di verun Pontefice Romano, che abbia ammeſſe le ſuppliche del fratello che voleva maritarſi colla ſorella: eſſendo falſi gli eſempj, che dagl'inimici della Santa Sede ſi portano per la conceſſione della diſpenſa; ed eſſendo ſolamente vero quello d'Arrigo VIII. Re d'Inghilterra, che avendo con gran premura domandato al Pontefice Clemente VII. che il Duca di Richemont ſuo figlio baſtardo poteſſe maritarſi con Maria figlia legittima di lui e della Regina Caterina, ebbe una pronta repulſa; ed eſſendo pur vero l'altro eſempio del Conte d'Armagnac, che ſi maritò colla ſorella col mezzo d'una diſpenſa, ma falſa, di Caliſto III. che ſempre ricusò di concederla. Vedaſi il tutto pienamente riferito e comprovato dal Riganti, che volentieri nominiamo, per eſſere ſtato da Noi trattato *in minoribus* con amicizia, e confidenza, e ſtima del ſuo valore, e ſue virtuoſe fatiche. Vedaſi il citato Riganti *ne' Commenti ſopra la Regola 49. di Cancellaria dal num. 13. fino a tutto il num. 17.*

XIV. Il matrimonio in primo grado di affinità in linea retta non è proibito, che pel jus poſitivo, ed il Silvio, celebre Teologo, ſoſtiene, che, concorrendovi cauſa di gran rilievo, può il Romano Pontefice concedere la diſpenſa fra patrigno, e figliaſtra: ma inſino ad ora non ſi è ritrovato Papa,

che

intermiſſo tantiſper continuo ordine, ſedendo vires reſumat. Satius eſſet, quod potius interrumperet Miſſam, & ſedens quieſceret ad recuperandas vires, quam ſedendo celebraret. *Id quod fieri vidimus ab homine pio, & docto Inquiſitore Peruſino, qui juxta tenorem obtentæ diſpenſationis omne abſolvendo Canoni tempus explere ſtando non poterat, pedibus officium ſuum denegantibus.*

XI. Superflua forte videbuntur hactenus adducta contra Miſſam ſedentariam, præſertim ſi de Canone pariter ſermo inſtituatur; cum ſeſſionis probibitio non a Lege Naturæ, aut DEI, ſed poſitiva ſolummodo inducta ſit: Pontifex autem Romanus omni poſitivo jure ſit ſuperior, facillime eidem derogando veniam facere poterit Miſſam omnem, ipſumque adeo Canonem ſedendo abſolvendi.

XII. At vero meminiſſe oportet, eſſe caſus nullo aut naturæ, aut Divino jure probibitos, in quibus tamen Pontifex neutiquam diſpenſare conſuevit, quamvis ſoli poſitivæ Legi derogaturus

XIII. Non convenit inter Theologos, an matrimonium inter fratrem & ſororem, jure naturali, Divino, vel humano probibeatur: Certe S. Thomas, Gonzalez, Pontius, Pariſius, & Averſa ſolam juris poſitivi probibitionem agnoſcunt; neque tamen ullo probato teſtimonio evincitur, a quopiam Pontifice admiſſas fuiſſe preces fratris, & ſororis matrimonii vinculo invicem ligari petentium: quæ enim a Sanctæ Sedis hoſtibus proferuntur exempla, falſa ſunt. Inſtitit equidem Henricus VIII. Angliæ Rex vehementer apud Clementem VII. ut ſpurio ipſius filio Duci Richemundenſi ducere liceret Mariam e legitimo Henrici, & Catharinæ thoro prognatam, repulſam vero tulit illico; ſimiliter diſpenſatio illa, cujus obtentu Dux Armeniacenſis Sorori ſuæ nupſerat, ſubreptitia omnino erat, cum Calixtus III. conſtanter eam concedere recuſaverit. Hæc uberius relata, & comprobata reperies apud Rigantium in Reg. 49. Cancellariæ a num. 13. ad 17. Noſque viri hujus mentionem honorificam eo facimus libentius, quod noſtram, dum in minoribus *eſſemus conſtituti, amicitiam peculiarem ſingularibus animi dotibus, & utiliſſimo illarum uſu ſibi vendicaverit.*

XIV. Matrimonium in primo affinitatis gradu lineæ rectæ jure tantum poſitivo interdicitur, aſſeritque Silvius magni nominis Theologus, Pontificem diſpenſare poſſe cum vitrico, & privigna; ad hunc vero diem Pontificum nullus extitit, qui ex cauſa etiam graviſſima diſpenſaverit in primo affinitatis gradu lineæ

re-

Digitized by Google

recta, prout oſtenſum a Nobis eſt lib. 9. de Synodo Diœceſana cap. 13. num. 4. edit. noviſſ.

XV. Impedimentum criminis ſecuta etiam conjugis occiſione a poſitivo jure eſt ſtabilitum, quod patet ex Hebraica Lege matrimonium poſt copulam, & conjugis occiſionem irritum non agnoſcente: atque Ipſi probe meminimus, rejectam eſſe a Tribunali S. Officii, cui in minoribus a conſiliis eramus, petitionem Judæi cujuſdam criminis impedimentum Hebræorum matrimoniis opponere volentis, ſi poſt conjugis occiſionem fuiſſent contracta. Sane nemo Davidis cum Bethſabea matrimonium irritum credidit, quanquam adulterium præceſſerit, & Uriæ interfectio. Cum itaque matrimonium ejuſmodi jure ſolum poſitivo prohibeatur, adeo difficulter diſpenſatio concedenda nec fuiſſet, nec eſſet, concurrente præſertim cauſa legitima, ſi generalis illa regula ſubſiſteret, facile diſpenſari in probibitis jure tantum poſitivo: neque tamen exemplo ullo conſtat, Pontificem diſpenſaſſe in impedimento hujuſmodi publico. Videantur quæ hanc in rem congeſſit Miglioruccius in Inſtitutionibus Canonicis ad lib. 2. tit. 14. in explicationibus ad num. 9, & 10. ubi conjugis occiſio ſecuta ſit, nunquam diſpenſatur, non quia Pontifex non poſſit: ſi impedimentum ſit occultum, Major Pœnitentiarius diſpenſat in matrimoniis tum contractis, tum contrahendis pro foro interno, commiſſo adulterio; ſed neutro machinante; Verum ſi impedimentum oriatur ex adulterio, utroque vel altero machinante, ſitque occultum, habet quidem Major Pœnitentiarius facultatem diſpenſandi, raro tamen, & ſemper pro foro tantum interno, his quoque ſervatis, ut gravis concurrat neceſſitas, aut grave immineat periculum, & caſu in plena Congregatione, aut Pœnitentiariæ ſignatura propoſito. Videatur Conſtitutio noſtra XCV. Paſtor bonus Tom. 1. noſtri Bullarii §. 44.

XVI. Hactenus in medium allata abunde commonſtrant non temere pro regula ſtatuendum, quod prohibitis Lege ſolum poſitiva, non vero naturali vel Divina, derogandi plena & non circumſcripta ſit Pontifici Romano libertas: imo exemplis adductis illud adjungi poteſt de Miſſa ſedentaria una cum Canone celebranda: namque Miſſæ hujus oppugnator conceſſionis ſimilis memoriam haud extare contendit.

XVII. Neque dictis obeſt, quod diſpenſationis ejuſmodi denegatio impediat magnum bonum, ædificationem nimirum populi ex Epiſcopi

che abbia conceſſa anche con cauſa di gran rilievo diſpenſa in primo grado d' affinità di linea retta: come Noi abbiamo dimoſtrato *nel noſtro lib. 9. de Synodo Diœceſana* dell' ultima edizione *al cap. 13. num. 4.*

XV. L' impedimento *criminis*, ancor quando ſia ſeguita l' uccisione del conjuge, è impedimento di jus poſitivo. Ciò ſi vede nella Legge Ebrea, che non riconoſce nullità di matrimonio, ancorchè ſia preceduta la copula coll' uccisione del conjuge: e Noi ci ricordiamo, eſſerſi nel Tribunale del S. Offcio, quando *in minoribus* n' eravamo Conſultore, rigettata l' iſtanza d' un Giudice Ebreo, che voleva introdurre l'impedimento *criminis* ne' matrimonj che ſi facevano fra gli Ebrei, quando v' era ſtata l' uccisione del conjuge, eſſendo troppo chiaro il fatto di Davide, il di cui matrimonio con Berſabea ſi ebbe per valido, ancorchè prima aveſſe colla medeſima commeſſo adulterio, e macchinato nella morte di Uria di lei marito. Eſſendo la proibizione del matrimonio nel caſo predetto di jus poſitivo, ſe foſſe vera la regola generale della facilità di diſpenſare, quando la proibizione diſcende unicamente dal jus poſitivo, non vi dovrebbe eſſere ſtata, nè tampoco eſſere oggidì tanta difficoltà di diſpenſare, concorrendo cauſa legittima: e pure non v' è eſempio, che da verun Romano Pontefice ſia ſtata conceſſa ſimile diſpenſa, quando il fatto ſia pubblico. Vedaſi quanto in queſto propoſito è radunato dal Migliorucci *nelle ſue Iſtituzioni Canoniche al lib. 2. tit. 14. nelle Spiegazioni al num. 9. e 10. Ubi conjugis occiſio ſecuta ſit, nunquam diſpenſatur, non quia Pontifex non poſſit*: e quanto al caſo, che l' impedimento ſia occulto, il Maggior Penitenziere concede la diſpenſa tanto ne' matrimonj contratti, quanto in quelli che debbono contrarſi, pel foro interno, ſe l' adulterio è ſeguito *neutro machinante*; ma, ſe l' impedimento naſce dall' adulterio, *utroque, vel altero machinante*, eſſendo occulto l' impedimento, il Maggior Penitenziere ha la facoltà di diſpenſare, *raro tamen*, e ſempre pel detto foro interno, e concorrendo una grave neceſſità, o ſia qualche imminente pericolo, ma dopo aver propoſto il caſo nella piena Congregazione, o ſia Segnatura della Penitenziaria. Vedaſi la noſtra Coſtituzione XCV. che incomincia *Paſtor bonus*, *nel tom. 1. del noſtro Bollario, al §. 44.*

XVI. I ſopraddetti eſempj pienamente comprovano, non doverſi correre alla cieca, e ſtabilire per regola, che, quando una coſa non è, che proibita dal jus poſitivo, e non dal jus naturale, o Divino, ſia in piena libertà del Romano Pontefice uſare il diritto di derogarvi: anzi agli eſempj poc' anzi riferiti può aggiungerſi ancor quello del celebrare ſedendo in tutto il tempo della Meſſa, e così anche nel tempo del Canone; giacchè, per quanto dice chi è contrario alla celebrazione della Meſſa nel modo predetto, non ſi trova eſempio di ſimile conceſſione.

XVII. Nè a quanto ſi è eſpoſto, può in veruna maniera oſtare, ſe mai ſi replicaſſe, impedirſi un gran bene, ſe non ſi concede

la

la detta diſpenſa: sì perchè, conſiſtendo il bene nell'edificazione che dà il Veſcovo celebrando la Meſſa in quella maniera che può, queſto gran bene non avrebbe luogo, ogni volta che ſi concedeſſe la diſpenſa; inſerendoſi in ſimili diſpenſe, ed anche in quella di poter celebrare ſedendo, purchè nel tempo del Canone ſi ſtia in piedi, la clauſula, che la Meſſa ſi celebri in Oratorj privati, per non cagionare ammirazione e bisbiglio nel popolo: sì perchè, quando, preſcindendo dal motivo poc'anzi addotto, ſi poteſſe l'accennato bene ottenere, non ſembra doverſi conſeguire con introdurre nella Chieſa un eſempio nuovo; potendo il Veſcovo ſoddisfare alla ſua divozione comunicandoſi *more laicorum*; e potendo ſoddisfare alle Meſſe che deve offerire pel popolo, commettendo ad altri il celebrarle in ſua vece.

XVIII. E' un gran bene, che un povero ammalato, che chiede il ſantiſſimo Viatico, lo riceva: è un gran bene, che il Sacerdote glielo amminiſtri. Ma, ſe non ſi ritrova almeno una candela per celebrare la Meſſa, o ſe mancano gl'indumenti ſacri, eſſendo partito, ſenza prevedere il caſo, chi li tiene ſotto chiave, che ha ſeco portata, nè l'ammalato riceve il Viatico, nè il Sacerdote glielo amminiſtra: ma s'inſinua all'ammalato il contentarſi del deſiderio, che ha avuto, ed ha, di ricevere *in re* il Sagramento, baſtandogli in queſto caſo il riceverlo *in ſpe*; ed al Sacerdote ſi dice pure, che ſi contenti della prontezza che aveva di celebrare la Meſſa per poter amminiſtrare all'ammalato il Viatico; non eſſendo permeſſo pel bene di conferire il Viatico all'ammalato, il celebrare la Meſſa o ſenza i lumi, o ſenza i ſacri indumenti, ſecondo la più vera opinione, della quale da Noi ſi è parlato *nel noſtro Trattato della S. Meſſa al tom. 2. ſez. 2. cap. 1. §. 3. dell'edizione Italiana, e nell'edizione Latina alla ſez. 2. num. 52.*

RIFLESSIONI

Sopra il celebrare la Meſſa ſedendo anche nel tempo del Canone, ſenza eſſer aſtretto di ſempre ricevere la ſacra Comunione, come la ricevono i Laici.

XIX. Chi crede, eſſer ben fatto il concedere la diſpenſa di celebrare la Meſſa anche ſedendo nel tempo del Canone, per la gran debolezza in cui ſi ritrova il celebrante, e per la quale ſenza pericolo di gravi ſconcerti non può ſtare in piedi nel tempo del Canone, premette, non eſſere il ſedere nel tempo delle Divine preci, coſa indecente o piena d'obbrobrio. Negli Atti Apoſtolici *al cap. 2.* ſi legge, che lo Spirito Santo diſceſe ſopra gli Apoſtoli che ſedevano nel cenacolo: *Et replevit totam domum, ubi erant ſedentes*. Onde il Cardinale Gaetano così ſcrive *ſopra gli Atti degli Apoſtoli* commentando il detto teſto: *Non horreo ſeſſionem corporalem, cum nihil indecens inducat*: ed il Navarro *nel Manuale de Oratione al cap. 4. num.*

pi celebratione, qualicumque demum valeret modo, peracta, proventuram; namque ædificatio illa neutiquam obtinetur, cum diſpenſationes iſtæ celebrandi ſedendo, excepto tempore Canonis, clauſulam contineant, ut Miſſa in privato Oratorio celebretur ad evitandam populi mirationem; atque cum bonum illud obtineri poſſit, præſcindendo a motivo præmiſſo, non videtur illius conſecutio quærenda novitatis hujus in Eccleſiam intruſione; Epiſcopi ſiquidem pietas nutriri poteſt per Communionem more Laicorum *ſumptam, qui autem pro populo ſacrificium offerat, ſubſtituere ſibi poteſt Sacerdotem alium.*

XVIII. Magnum beneficium eſt, ſi infirmo, quod petiit Sacrum Viaticum a Sacerdote porrigatur: Verum ſi nequidem una habeatur candela, ſi veſtes ſacræ deſint, ſi alio profectus eſſet Sacerdos caſum haud prævidens, claveſque tabernaculi ſecum ferens; tum enim vero infirmus Viatici Sacri munimine carebit quidem, ducebitur tamen ſufficere deſiderium, & Sacramenti perceptionem in ſpe, *cum nequiverit recipere* in re: *Similiter, & in Sacerdote ſufficiet prompta miniſtrandi infirmo Viaticum voluntas, cum Miſſæ celebratio abſque luminibus aut ſacris indumentis licita non ſit, nequidem pro miniſtrando Viatico, juxta probatiorem opinionem, qua de actum eſt in noſtro Tractatu de Ss. Miſſa Tom. 2. Sect. 2. cap. 1. §. 3. edit. Ital. Sect. 2. num. 52 edit. Latina.*

COMMENTATIO

De celebratione Miſſæ etiam ſub Canone a ſedente, quin obligetur Sacerdos ſtare non valens ad recipiendam ſemper Communionem more Laicorum.

XIX. Aſſerens bene concedi licentiam, ut Sacerdos debilitate preſſus ſedendo Miſſam, ipſamque adeo Canonem abſolvere poſſit, contendit, ſeſſionem inter Divinas preces nec indecentem eſſe, nec opprobrio plenam. In Actis Apoſtolorum cap. 2. legimus, Divinum Spiritum deſcendiſſe ſuper Apoſtolos in cœnaculo ſedentes: & replevit totam domum, ubi erant ſedentes. *Ideoque Cardinalis Cajetanus in Acta Apoſtolorum ita commentatur*: non horreo ſeſſionem corporalem, cum nihil indecens inducat: *additque Navarrus in Manuali de Oratione cap. 4. num. 10. ſitum corporis ſedentarium non eſſe incongruum orantibus. Admittit quidem ſedentariæ Miſſæ Patronus, indecens eſſe Miſſam celebrari a ſedente; attamen cauſa legitima concurrente, puta pedum debilitate,* nequi-

nequidem Canonem ſtando perficiendum permittente, ſufficiens motivum haberi ad concedendam ſeſſionem per totam Miſſam, non quidem ſingulis, ſed ſpectabiliaribus, e Clero propter dignitatem ſuam Eccleſiaſticam, multoque magis Epiſcopis ad celebrationem ex munere ſuo adſtrictis. S. Petrus Damianus averſabatur vehementer ſeſſionem in precibus, ſub finem tamen prælaudati opuſculi cap. 4. pag. 336. hac addit: Nemo ſedeat, niſi corporis eum valetudo compellat. *Nec pacatior ſeſſionis in orando oſor Theophilus Raynaudus loc. cit. pag. 503. col. 1. ita habet*: Quis ſedere coram Deo audeat injuſſu ejus? at abeſt Dei nutus, vel juſſum de ſibi aſſidendo, ſi abſit ægritudo corporis ſeſſionem depoſcens; ea enim corporis imbecillitas Divinæ indulgentiæ ad ſedendum conceſſæ teſſera eſt ex nature rei. *Cumque in Canone 131. Concilii Aquiſgranenſis legamus*: Nec cum baculis in Choro, exceptis debilibus, ſed religioſiſſime illis ſtandum, & pſallendum eſt. *Eruditus Pater Haeſtenus in doctis ſuis diſquiſitionibus monaſticis Lib. 7. diſquiſ. 1. pag. 705. ita Canonem explicat*: Quod autem debilibus hic legimus baculum indulgeri, ceteris negari, id factum eo modo, quo de Zebina ſcribit Theodoretus in Philoth. cap. 24. poſtquam autem non permittebat ſenectus, ut citra moleſtiam ſtare poſſet aſſidue, ſuſtentaculum ei præſtabat baculus, cui innixus Dominum & laudabat & orabat.

XX. Et ſane, ſi media omnia adhibentur, ut Sacerdos ad Miſſæ celebrationem ineptus effectus, diſpenſationis remedio ad eam celebrandam reddatur idoneus; ſi conatus omnis intenditur, ut auferantur impedimenta Laicos a Sacramentorum perceptione arcentia; mirari nemo debet, ſi non ſolum aliquibus pedum debilitate laborantibus concedatur facultas Miſſæ ſedentariæ Canone excepto; ſed ſi dignioribus Eccleſiæ Miniſtris Epiſcopis præſertim eadem pedum infirmitate oppreſſis permitatur ſeſſio ſub ipſo quoque Canone, & Conſecratione.

XXI. Si Parochus, aut Sacerdos alius videndi facultate privatus non ſit, licentia ei conceditur celebrandi in feſtis ſolemnioribus, & duplicibus Miſſam votivam de Beatiſſima Virgine, diebus autem ferialibus Miſſam Defunctorum; multa vero clauſula huic conceſſioni adji-

num. 13. ſoggiugne, che il predetto ſito del corpo non è incogruo per quelli che pregano. Paſſando poi oltre, chi è parziale della diſpenſa, ammette, che da ciò deriva l'eſſer coſa mal fatta e condannata, che chi celebra la Meſſa, ſtia a ſedere; ma ſoggiugne, che, concorrendo una cauſa legittima, qual è quella della debolezza del corpo, queſta tal debolezza, che non permette lo ſtare in piedi, ancorchè lo ſtare in piedi ſi reſtringa al tempo del Canone, deve averſi per una cauſa baſtante e legittima per accordare la diſpenſa di celebrare, ſedendo, tutta la Meſſa, non ad ognuno, ma a quei riſpettabili Sacerdoti, che per le dignità che ottengono, fanno una gran figura nella Chieſa, e molto più ai Veſcovi, che per debito del loro miniſtero ſono obbligati a celebrarla. S. Pier Damiano, che come poc'anzi ſi è avvertito, fu capitale nemico del ſedere nelle preci, *nel fine del citato Opuſcolo al cap. 4. pag. 336.* così ſogiugne *Nemo ſedeat, niſi corporis eum valetudo compellat.* E Teofilo Raynaudo, inimico del ſedere nelle ſacre preci al pari di S. Pier Damiano, *nel luogo citato pag. 503. col. 1.* così ſcrive: *Quis ſedere coram Deo audeat injuſſu ejus? At adeſt Dei nutus, vel juſſum de ſibi aſſidendo, ſi abſit ægritudo corporis ſeſſionem depoſcens; ea enim corporis imbecillitas, Divinæ indulgentiæ ad ſedendum conceſſa teſſera eſt ex natura rei.* E leggendoſi *nel Canone* 131. del Concilio Aquiſgranenſe: *Nec cum baculis in Choro, exceptis debilibus, ſed religioſiſſime illis ſtandum, & pſallendum eſt* = l'erudito Padre Haeſteno *nelle ſue dotte Diſquiſizioni Monaſtiche lib. 7. diſquiſit. 1. pag. 705.* così lo ſpiega e commenta: *Quod autem debilibus hic legimus baculum indulgeri, cæteris negari, id factum eo modo, quo de Zebina ſcribit Theodoretus in Philoth. cap. 24. Poſtquam autem non permittebat ſenectus, ut citra moleſtiam ſtare poſſet aſſidue, ſuſtentaculum ei præſtabat baculus, cui innixus Dominum & laudabat & orabat.*

XX. E per vero dire, ſe, inabilitandoſi qualche Sacerdote a poter celebrare la Meſſa, ſi prendono tutte le miſure per concedergli la diſpenſa di poterla celebrare, non oſtante il difetto in cui è incorſo, ſe ſi fa quanto ſi può, acciò i laici, e gli altri non reſtino ſenza ricevere i Sagramenti, ſuperando colle diligenze ed i mezzi termini le difficoltà, che ad eſſi impediſcono di riceverli; non deve a chi ſi ſia parer coſa ſtrana, ſe oltre il concedere a chi non può per lungo tempo ſtare in piedi, il celebrare la Meſſa ſedendo, eccettuato il tempo del Canone, ſi conceda ai Perſonaggi qualificati per le dignità Eccleſiaſtiche, che hanno nella Chieſa, e molto più ai Veſcovi, che non poſſono ſtare in piedi nel tempo del Canone, il celebrare ſedendo ſempre, a così anche nel tempo del Canone, e della Conſacrazione.

XXI. Quando il Parroco, o il Sacerdote non è affatto cieco, ſe gli concede licenza di celebrare ne' giorni feſtivi, e doppj la Meſſa votiva della Beatiſſima Vergine, e ne' giorni feriali la Meſſa da morto; ma con molte clauſule, e particolarmente con quella, che

che *non ſit omnino cæcus, nec recitet memoriter*; ordinando al Veſcovo, che, diventando affatto cieco, gli neghi la licenza di celebrare. Ma, ſe ſi tratta d'un Sacerdote diventato affatto cieco, queſta malattia, che gli ſopravviene dopo ricevuto l'Ordine Sacerdotale, non lo priva dell'Ordine, ma dell'eſecuzione dello ſteſſo in ciò che appartiene alla conſecrazione dell'Eucariſtia, ma non agli altri uffizj che non richiedono la viſta, come ſarebbe il confeſſare, o il predicare; conforme molto bene riflette S. Tommaſo *nella* 3. *part. queſt.* 82. *art.* 10. *Ad tertium*. Non mancavano eſempj di diſpenſe date a' Veſcovi ciechi di poter celebrare la Meſſa: leggendoſi nell' Aimonio *negli Atti del Concilio Tricaſſino dell'anno* 878. appreſſo il Cardinale Baronio, ed appreſſo Natale Aleſſandro, che il Pontefice Giovanni VIII. accordò nel detto Concilio ad iſtanza de' Veſcovi ad Incmaro Veſcovo di Laon, cieco, nipote d'Incmaro Remenſe, il celebrare la Meſſa; ed atteſtando il Soto *in* 4. *Sent. diſt.* 9. *queſt.* 1. *art.* 2. di aver veduto nel Concilio di Trento un Veſcovo cieco, che celebrava quotidianamente la Meſſa colla diſpenſa del Papa. Ma nel tempo che *in minoribus* eravamo Segretario dalla Congregazione del Concilio, dopo eſſere ſtata ben diſcuſſa ed eſaminata la materia, dopo eſſerſi veduti gli Autori più gravi, allegati da Noi nel foglio, che in quell'occaſione pubblicammo, e che ſi ritrova ſtampato *nel tom.* 4. *del Teſoro delle Riſoluzioni della detta Congregazione pag.* 101. *e ſeg. dell'edizione d'Urbino*, fu conceſſa ad un degno Paroco Fiorentino affatto cieco, al di cui favore concorrevano varie rilevanti circoſtanze, la grazia di poter celebrare la Meſſa coll'aſſiſtenza d'un altro Sacerdote, eſſendo ſtata propoſta la cauſa ai 2. di Agoſto del 1727. e riſoluta nel giorno 23. dello ſteſſo meſe ed anno. Nè mancano altri ſimili eſempj di conceſſioni di diſpenſe fatte dipoi.

XXII. Non ſi può celebrare la Meſſa col capo coperto. I Canoni che ciò vietano, ſono da Noi allegati *nella noſtra notificazione* 14. *del tom.* 2. che è *la* 34. *nell. edizione Latina, al* §. 4. il che pure vien comprovato da Noi *nel noſtro tom.* 1. *della Santa Meſſa alla ſez.* 1. *cap.* 4. §. 2. *dell'edizione Italiana*, ed *alla ſez.* 1. *num.* 53. *dell'edizione Latina*; eſſendo, oltra gli altri Canoni, letterale quello che incomincia *Nullus Epiſcopus, de Conſecrat. diſt.* 1. le di cui parole ſono le ſeguenti: *Nullus Epiſcopus, Presbyter, aut Diaconus, ad ſolemnia Miſſarum celebranda præſumat cum baculo introire, aut velato capite Altario Dei aſſiſtere*. E, ciò che ſiaſi di quello che racconta il Vaſquez *nel tom.* 3. *ſopra la* 3. *part. diſput.* 232. *cap.* 4. che nella Pollonia i Sacerdoti anche Regolari dicono la Meſſa nel tempo d'inverno tenendo il capo coperto ſino alla conſecrazione, è introdotta l'uſanza di concedere il celebrare la Meſſa col capo coperto, tenendolo però ſcoperto nel tempo del Canone, e della Conſecrazione, quando vi concorra l'atteſtazione de' Medici della neceſſità in cui ſi trova il Sacerdote di tener coperta la teſta celebrando la Meſſa per non recar pregiudizio

adjiciuntur, illa præſertim, ut non ſit omnino cæcus, nec recitet memoriter; *injungiturque Epiſcopis, ut ſi omnino cæcus reddatur, omni celebrandi facultate privetur. Atque ſi Sacerdos cæcus efficiatur poſt ſuſceptam Presbyteratus ordinem, hic illum defectus non ordine ipſo, ſed ordinis executione privat, & quidem tantum quoad confectionem Eucharistiæ, non item quoad alias functiones viſum non exigentes, qualis eſſet confeſſionis auditio, prædicatio &c. prout optime obſervat S. Thomas* 3. *part. quæſt.* 82. *art.* 10. *ad* 3. *Non vero deſunt exempla conceſſæ cæcis Epiſcopis licentiæ Miſſam celebrandi. Aimonius ſane refert in Actis Concilii Tricaſſini anno* 878. *habiti apud Baronium, & Natalem Alexandrum, Joannem VIII. in eodem Concilio ad inſtantiam Epiſcoporum Hincmaro Laudunenſi cæco, nepoti Hincmari Rhemenſis facultatem Sacris operandi fuiſſe elargitam. Soto quoque in* 4. *Sentent. diſt.* 9. *quæſt.* 1. *art.* 2. *teſtatur viſum a ſe in Concilio Tridentino Epiſcopum cæcum ex Pontificis diſpenſatione quotidie celebrantem. Cum Nos* in minoribus *munere fungeremur Secretarii Congregationis Concilii, mature diſcuſſa materia, excuſſiſque Auctoribus allegatis a Nobis, in folio deſuper confecto, & tom.* 4. *Theſaur. Reſolut. Congreg. pag.* 101. *& ſeqq. edit. Urbinat. Parocho Florentino cæco omnino, ſed magnorum meritorum intuitu circumſtantiarum variarum in ejus favorem concurrentium licentia conceſſa eſt Miſſam celebrandi ſub aſſiſtentia alterius Sacerdotis; cauſa hæc propoſita eſt* 2. *Auguſti* 1727. *& ejuſdem anni, menſiſque die* 23. *terminata. Neque recentiora deſunt exempla ſimilium conceſſionum.*

XXII. Non eſt celebranda Miſſa operto capite. Canones id prohibentes adducti a nobis ſunt in Notificatione 14. Tom. 2. quæ 34. eſt Latinæ editionis §. 4 *idemque evincimus* Tom. 1. de Sacrificio Miſſæ Sect. 1. cap. 4. §. 2. edit. Ital. Latinæ vero Sect. 1. n. 53. *Inter alios vero Canones ad litteram id habet Can.* Nullus Epiſcopus de Conſecrat. diſt. 1. Nullus Epiſcopus, Presbyter, aut Diaconus, ad ſolennia Miſſarum celebranda præſumat cum baculo introire, aut velato capite Altario Dei aſſiſtere. *Quidquid autem ſit de eo, quod Vaſquez Tom.* 3. *in* 3. *part. Diſput.* 232. *cap.* 4. *refert, in Polonia Sacerdotes etiam Regulares in hyeme operto capite Miſſam dicere uſque ad Conſecrationem; conſuevit dari licentia capite operto Miſſam legendi excepto Canone, ſi teſtentur Medici ex capitis nudatione ſanitatis periculum imminere. Paulus V. conceſſiſſe legitur in aliquibus Orientis Eccleſiis Miſſas integras una cum Canone operto capite celebrari, cum iis in regionibus inurbana habeatur capitis denudatio. Raymundus cit. Tom.* 6. *pag.* 499. *col.* 2. *& Henaus Tom.* 2. *de Sacrificio diſput.* 27. *ſect.* 2. *num.* 10. *admittunt, operto capite Miſſam, & Canonem dici poſſe; ſi alias timeatur ſaluti Sacerdotis,*

in regionibus præſertim frigidis. Ideoque Navarrus lib. 3. de celebrat. Miſſarum, Conſil. 7. num. 5. edit. Venet. 1621. hæc adfert: Non deſinunt Sacramenta Divina reverenter tractari, eo quod ex juſta cauſa, & neceſſitate vitandi frigoris, vel doloris capitis, pileolo aliquo honeſto caput tegatur. *Concordat Salmero Tom. 14. in ep. 1. ad Corinth. cap. 11. diſput. 18. pag. 144. edit. Colon. 1614. & Henaus cit. ſect. 2. num. 20. ita cum Arriaga concludit*: Non eſt cenſendum, Deum malle omitti Sacrificium, aut quod graviter Sacerdotes de ſalute periclitentur, quam quod habeant tecta capita; cum hoc ipſum, quod extra neceſſitatem eſſet irreverentia, deſinat eſſe talis in ſimilibus caſibus. *Præterea Sacerdotibus vetitum eſt deferre fictitia capillitia, prout liquet, ex documentis a Nobis congeſtis in Tractatu* de Synodo Diœceſana *edit. noviſſ. lib. 11. cap. 9. maximeque ea prohibitio ſe extendit ad celebrationem Miſſæ, attamen per ſpeciem aliquam tolerantiæ, ut Clericis concedatur etiam Miſſam celebrare ſic coopertis, dummodo corona, ſeu tonſura clericalis aperta ſemper maneat.*

alla ſua ſalute. E del Pontefice Paolo V. ſi legge, che in alcune Chieſe Orientali conceſſe il celebrare la Meſſa col capo coperto anche nel tempo del Canone, e della Conſecrazione; riputandoſi in quelle regioni coſa incivile il tenere il capo ſcoperto. E il Raynaudo *nel cit. tom. 6. pag. 499. col.* 2. e l'Henao *nel tom. 2. de Sacrificio diſput. 27. ſez. 2. num.* 10. *e num.* 20. ammettono il tenere il capo coperto anche nel tempo del Canone, e della Conſecrazione, pel timore del detrimento della ſalute, a cui ſarebbero ſottopoſti i Sacerdoti che dicono la Meſſa ne' paeſi ſoggetti al gran freddo, ancorchè lo teneſſero ſcoperto nel ſolo tempo del Canone, e della Conſecrazione. Onde il Navarro nel *lib. 3. de celebrat. Miſſar. conſil. 7. num. 5. dell' edizione Veneta del* 1621. così la diſcorre: *Non deſinunt Sacramenta Divina reverenter tractari, eo quod ex juſta cauſa & neceſſitate vitandi frigoris, vel doloris capitis pileolo aliquo honeſto caput tegatur*. Concorda il Salmerone *al tom. 14. nell'epiſt. 1. ad Corint. cap. 11. diſput. 18. pag. 144. della ſtampa di Colonia del* 1614. E l'Henao *nella cit. ſez. 2. num.* 20. così conchiude coll'Arriaga *diſput. 55. ſez. 4. num. 19. Non eſt cenſendum, Deum malle omitti Sacrificium, aut quod graviter Sacerdotes de ſalute periclitentur, quam quod habeant tecta capita; cum hoc ipſum, quod extra neceſſitatem eſſet irreverentia, deſinat eſſe talis in ſimilibus caſibus*. In oltre è proibito agli Eccleſiaſtici il portare la parrucca, come può vederſi ne' monumenti da Noi raccolti nel noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana* dell'ultima ſtampa *al lib. 11. cap.* 9. e molto più l'andare con eſſa all'Altare, e celebrare con eſſa la Meſſa: e, ciò non oſtante, ſi è introdotta una ſpecie di tolleranza a prò di quelli che hanno la licenza di portare la parrucca, di portarla anche all'Altare celebrando la Meſſa, purchè ſempre reſti ſcoperta la corona Clericale.

XXIII. Agendum jam eſt de modis excogitatis, quibus facilier redditur Laicis Sacramentorum perceptio, non obſtantibus quibuſdam difficultatibus. Notum cuique eſt, celebratam olim in mari Miſſam, quæ ſicca dicebatur, quæque probibita eſt; nunc autem facultas conceditur Miſſæ veræ celebrandæ, ſi tamen navis ſecura ſit, remota a littore, mare tranquillum, & præter Sacerdotem celebrantem adſit Preſbyter, aut Diaconus alius, qui exurgente forte quopiam motu calicis effuſionem prævertat; ſingula videri poſſunt Tom. 2. de Sacrificio Miſſæ Sect. 2. cap. 1. §. 3. pag. 256. edit. Ital. Latina vero Sect. 2. num. 49. & ſeqq. Atque ne prolixior ſit oratio, indicare ſufficiet, modum quoque adinventum eſſe miniſtrandi Sacram Eucharistiam infirmo, conſecratam particulam deglutire non valenti, nec minus peſte laboranti, quin Sacerdos miniſtrans eam contrahendi periculum ſubeat; quoad primum videatur in Tract. de Sacrificio Miſſæ Tom. 2. Sect. 2. cap. 6. §. 4. edit. Ital. & Sect. 2. num. 170. edit. Latina. Secundum habetur in Tractatu de Synodo Diœceſana edit. noviſſ. lib. 13. cap. 19. num. 21. & ſeqq. Ex quibus omnibus confirmantur ſuperius dicta, nimirum ſi omni ratione proſpectum eſt Sacerdotibus ſimplicibus celebrare non valentibus: ut poſſint nihilominus Sacris operari: ſi omni poſſibili

XXIII. Succede il diſcorrere delle facilità ritrovate, acciò i laici, non oſtanti le difficoltà che s'incontrano, poſſano ricevere i Sagramenti: E' noto ad ognuno, che, ſebbene una volta in mare celebravaſi unicamente la Meſſa, detta ſecca, che poi fu proibita, oggidì ſi concede il privilegio della celebrazione della Meſſa vera, acciò i laici e gli altri, che ſono nella nave, non reſtino ſenz'aſſiſtere al Divin Sagrificio, quando però la nave, ſia ſicura, ſia molto lontana dal lido, il mare ſia tranquillo, ed oltre il Celebrante, vi ſia un altro Sacerdote, o Diacono, il quale ſia pronto ad accorrere colla mano, nel caſo che inſorgeſſe qualche moto, per cui poteſſe temerſi, che il Calice ſi roveſciaſſe; come può il tutto vederſi *nel noſtro tom. 2. della Santa Meſſa ſez. 2. cap. 1. §. 3. pag. 256. dell'edizione Italiana*, e *nell'edizione Latina ſez. 2. num. 49. e ſeg.* E per non dilungarci di ſoverchio accenneremo, non eſſerſi tralaſciato di penſare al modo, con cui può amminiſtrarſi il Sagramento dell'Eucariſtia all'ammalato che non può inghiottire la ſacra Particola, ed ancora al modo d'amminiſtrare il Sagramento dell'Eucariſtia agli appeſtati, ſenza che il Sacerdote, che l'amminiſtra,

Digitized by Google

ſtra, contragga la peſte come, quanto al primo capo, può vederſi nel noſtro Trattato *della Santa Meſſa al tom. 2. ſez. 2. cap. 6. §. 4. dell' edizione Italiana*, ed *alla ſez. 2. num. 170. dell' edizione Latina*, e quanto al ſecondo capo del noſtro Trattato *de Synodo Diœceſana* dell'ultima ſtampa *al lib. 13 cap. 19. num. 21. e ſeg.* Per le quali coſe tutte ripiglia vigore quanto poc'anzi ſi è detto, che eſſendoſi penſato a dare ogni poſſibile ajuto ai ſemplici Sacerdoti inabilitati a celebrare la Meſſa, acciò la poſſano celebrare, ed ai laici impediti a ricever i Sagramenti, acciò li poſſano ricevere, non debbaſi poi con tanti ſcrupoli e ſottigliezze procurar d'impedire ai Perſonaggi coſtituiti nelle più ſublimi dignità Eccleſiaſtiche, e molto più ai Veſcovi che non poſſono reggerſi ſu i piedi, il celebrare la Meſſa ſedendo in tutto il tempo della celebrazione, eſſendo particolarmente uffizio del Veſcovo l'offerire a Dio il Sagrifizio della Meſſa pel popolo alla ſua cura commeſſo, ed anche per sè ſteſſo.

XXIV. Ecco le parole di S. Paolo *nell' epiſtola agli Ebrei al cap. 5. verſ. 1. e ſeg. Omnis namque Pontifex ex hominibus aſſumptus, pro hominibus conſtituitur in iis quæ ſunt ad Deum, ut offerat dona, & ſacrificia pro peccatis: qui condolere poſſit iis, qui ignorant & errant; quoniam & ipſe circumdatus eſt infirmitate; & propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam & pro ſemetipſo offerre pro peccatis*: e *nel cap. 8. della ſteſſa lettera al verſ. 3. Omnis enim Pontifex ad offerendum munera, & hoſtias conſtituitur*. Per lo che Giovanni Gagneo *ſopra il detto capitolo* 5. dopo un lungo diſcorſo così conchiude: *Munus ergo aſſumpti Pontificis eſt orare, & pro ſuis ac pro populi delictis ſacrificia offerre, & agnoſcere ſe peccatorem, atque ita populi peccatis condolere*. E col Gagneo concordano Guglielmo Eſtio, il Salmerone, e Cornelio a Lapide *ne' Commenti ſopra il cit. cap. 5.* non meritando d'eſſer valutata la rifleſſione addotta di ſopra, che, dovendoſi celebrare dal Veſcovo ſedente la Meſſa, non in Chieſa, ma nell'Oratorio privato, per non recar maraviglia al popolo che la vedeſſe celebrare nel modo predetto, ceſſa il fine della predetta celebrazione, che è l'edificazione del popolo; imperocchè non è l'edificazione del popolo la cauſa principale della celebrazione della Meſſa, ma è l'offerire il Sagrifizio per eſſo, il che ſi fa celebrando anche la Meſſa nell'Oratorio: oltre di che il popolo che ſta intento alle operazioni del Veſcovo, ſapendo, che il Veſcovo celebra la Meſſa in quella maniera che può, dee reſtar edificato del proprio Paſtore, e non ſcandalizzato; tanto più, quando ſa, che così celebra, avendo ottenuta dal Papa la diſpenſa.

XXV. Tutto va bene, diraſſi; ma a buon conto non ſi ritrova eſempio, che di diſpenſe conceſſe anche ai Veſcovi di celebrare la Meſſa ſedendo, ma non nel tempo del Canone, e della Conſecrazione; nè ſi ritrova eſempio di diſpenſe di celebrare la Meſſa ſedendo in tutto il tempo della celebrazione che è il punto della preſente indagine. Scorrendo la ſacra antichità, ritrovaſi, che S. Lu-

ſibili modo Laicis Sacramenta miniſtrantur, non debent accumulari, ſcrupuli & ſubtilitates ad arcendos Presbyteros in dignitatibus Eccleſiaſticis conſtitutos, & Epiſcopos præſertim a celebranda Miſſa ſedentaria, ſi debilitate pedum laborent: cum præcipuum Epiſcoporum officium ſit; offerre Deo ſacrificium pro populo curæ ſuæ concredito, & pro ſe ipſo.

XXIV. Id ſane diſertis verbis docet S. Paulus Epiſt. ad Hebr. cap. 5. verſ. 1. & ſeqq. Omnis namque Pontif. ex hominibus aſſumptus, pro hominibus conſtituitur in iis, quæ ſunt ad Deum, ut offerat dona, & ſacrificia pro peccatis, qui condolere poſſit iis, qui ignorant, & errant: quoniam & ipſe circumdatus eſt infirmitate: & propterea debet, quemadmodum pro populo, ita etiam & pro ſemetipſo offerre pro peccatis: *& in ejuſdem epiſt. cap. 8. verſ. 3.* Omnis enim Pontifiex ad offerendum munera, & hoſtias conſtituitur. *Inde poſt prolixum ſermonem in idem caput 5. concludit Joannes Gagneus*: Munus ergo aſſumti Pontificis eſt orare, & pro ſuis, & pro populi delictis ſacrificia offerre, & agnoſcere ſe peccatorem, atque ita populi peccatis condolere. *Gagneo aſſentiuntur Guilelmus Eſtius, Salmero, & Cornelius a Lapide in Commentariis in citatum caput 5. Neque regerenda hic eſt ſuperius allata objectio, ceſſare motivum ædificandi populum per celebrationem, cum hæc perfici nequeat a ſedente niſi in Capella, aut Oratorio privato ad evitandam populi demirationem; neque enim populi ædificatio princeps cauſa celebrandi eſt, ſed oblatio ſacrificii pro populo, quæ obtinetur æque per celebrationem in Oratorio. Præterea populus videns Epiſcopum ſuum celebrare, quo poteſt, modo, ſciensque ſedentem celebrare ex conceſſione Pontificia, tantum abeſt, ut offendatur, quin potius ædificetur.*

XXV. Bene omnia haberent, inquis, ſi prout exempla habentur conceſſæ Epiſcopis licentiæ, ſedendo Miſſam celebrandi, illa ad Canonem quoque, adeoque ad totam, & integram Miſſam ſe extenderet; in hoc enim cardo rei vertitur. Antiquitatis ſacra monumenta evolventi occurrit S. Lucianus Martyr, qui in perſecutione Maximiani fidelium eodem ſecum carcere detentorum deſiderio Sacro Miſſæ Sacrifi-

cio

cio aſſiſtendi facturus ſatis, ipſo Epiphaniæ feſto die in terram extenſus & pectore tunquam ara uſus Sacris eſt operatus, prout videre eſt in Actis apud Bollandiſtas Tom. 1 Januarii pag. 361. *n.* 14. *Theodoretus Cyri Epiſcopus in gratiam Sancti Eremicolæ, qui Miſſæ nunquam interfuerat, allatis in ipſius tugurium ſacris vaſis, munibus Diaconorum pro altaris uſus Sacram confecit Euchariſtiam, prout ipſemet refert in Philotheo cap.* 20. *Uranius in epiſtola de* obitu Paulini *apud Bollandiſtas Tom.* 4. *Junii pag.* 198. *num.* 2. *teſtatur, quod cum ad decumbentem S. Paulinum Nolanum Epiſcopum alii duo Præſules inviſerent, ægrotus licet cum illis Miſſam celebraverit erecta prope lectum ara:* Et quaſi profecturus ad Dominum, jubet, ſibi ante lectulum ſuum ſacra miniſteria exhiberi: ſcilicet ut una cum Sanctis Epiſcopis oblato ſacrificio, animam ſuam Domino commendaret: *quod & factum indicatur num.* 3. Et cum hæc omnia Sanctus Epiſcopus læto, ac perfecto ordine celebraſſet. *Neque, quod aliqui contendunt, illa Uranii verba de perceptione Sacræ Euchariſtiæ, non item de celebratione Miſſæ intelligenda ſunt, huic enim ſuffragantur Tillemontius Tom.* 14. *in Actis S. Paulini art.* 52. *pag.* 139 *edit. Venet. doctiſſimuſque Pater Magiſter Orſi Magiſter Sacri Palatii Apoſtolici Tom.* 12. *Hiſt. Eccleſ. lib.* 28. *num.* 76. *pag.* 375.

XXVI. Speciosa quidem ſunt exempla ſuperius allata, præſentique caſui apprime conveniunt; verum antiqua ſunt, & præcedentia tempus illud, quo in modernos ritus fuit reducta Miſſæ forma. At vero S. Taraſius Patriarcha Conſtantinopolitanus mortuus eſt ſub initium Seculi noni, Ignatius vero Epiſcopus Nicænus, Taraſii diſcipulus & illius vitæ ſcriptor videndus apud Baronium ad annum 806. *& apud Bollandiſtas Tom.* 3. *Februarii pag.* 586. *num.* 47. *hunc in modum deſcribit celebrationem Miſſæ a Sancto Patriarcha graviter decumbente peractam:* Ingruens morbus, & valde gravem ei dolorem afferens, non perſuaſit, ut obliviſceretur perpetui, & Divini Officii. Nam & morbo, & ſenio laborans, nequaquam ſatiabatur ſacroſancti Myſterii celebratione, ſed intenſo amore ad Deum ardens, & morbi nullam ducens rationem, pectore innixus menſæ ligneæ, quæ ponebatur ante Aram Divinam, Sancta peragebat, infirmus videlicet: *quod eſt, ventre, & pectore admoti tabulæ, partemque corporis reliquam, pedibus ſuſtentando. De S. Ivone Presbytero, & Parocho Britanniæ Armoricenſis anno* 1303. *defuncto legitur, quod pedibus inſiſtere non valens hoc Miſſam celebraverit modo:* Fuit adeo infirmus, & debilis, quod ſe non poterat ſuſtinere; immo interdum ſuſtentabatur per aliquos aſſiſtentes, & ſic Miſſam celebravit in Capella

Luciano Martire nella perſecuzione di Maſſimiano, per ſoddisfare alla divozione de' Criſtiani, che ſeco rinchiuſi in carcere bramavano d'aſſiſtere al Sagrifizio della Meſſa, ſi steſe in terra, e nella Feſta dell' Epifania ſi ſervì del proprio petto, come d'un Altare, per celebrarvi la Meſſa: come ſi vede negli Atti appreſſo i Bollandiſti *nel tom.* 1. *di Gennajo pag.* 361. *num.* 14. Ritrovaſi, che Teodoreto Veſcovo di Ciro, per far coſa grata ad un ſanto Romito, che ſtando nella ſua ſolitudine, non era mai ſtato preſente alla Meſſa, portatoſi al di lui tugurio coi ſacri vaſi, fece, che le mani de' Diaconi ſerviſſero d'altare, e ſopra eſſe fece la conſecrazione della ſacra Euchariſtia; come eſſo ſteſſo racconta *nel Filoteo al capo* 20. Uranio nella lettera *de obitu Paulini*, appreſſo i Bollandiſti *al tom.* 4. *di Giugno pag.* 198. *num.* 2. atteſta, ch'eſſendo infermo S. Paolino Veſc. di Nola, vennero altri due Veſcovi per viſitarlo, e che con eſſi celebrò, benchè infermo, la Meſſa, avendo fatto alzare un Altare vicino al letto: *Et quaſi profecturus ad Dominum jubet, ſibi ante lectulum ſuum ſacra miniſteria exhiberi; ſc. ut una cum Sanctis Epiſcopis oblato Sacrificio animam ſuam Domino commendaret:* il che anche fu puntualmente eſeguito, come ſi vede *nel num.* 3. *Et cum hæc omnia Sanctus Epiſcopus læto ac perfecto ordine celebraſſet:* non potendoſi ammettere l'intelligenza data da alcuni alle citate parole d' Uranio, cioè, che debbono intenderſi, non della celebrazione della Meſſa, ma del ricevere la ſacra Eucariſtia, eſſendo contrarj a queſta intelligenza, e favorevoli all' altra della celebrazione della Meſſa, il Tillemont *al tom.* 14. *nelle Geſta di S. Paolino art.* 52. *pag.* 139. *della Veneta edizione*, ed il dotto Padre Maeſtro Orſi, Maeſtro di queſto Sacro Palazzo Apoſtolico, *nel tom.* 12. *della Storia Eccleſiaſtica lib.* 28. *num.* 76. *pag.* 375.

XXVI. Sono ſenza dubbio ſpecioſi i ſopradetti eſempj, e poſſono anche ſervire per l'aſſunto preſente: ma ſono antichi, e ſono ſeguiti, prima che la Meſſa foſſe ridotta al ſiſtema ed all'ordine, in cui preſentemente ſi ritrova. Morì S. Taraſio Patriarca di Coſtantinopoli nel principio del ſecolo nono, ed Ignazio Veſcovo Niceno di lui diſcepolo, e che ſcriſſe le di lui geſta, come può vederſi appreſſo il Cardinale Baronio *all'anno* 806. ed appreſſo i Bollandiſti *al tom.* 3 *di Febbrajo pag.* 586. *num.* 47. così deſcrive la celebrazione della Meſſa, che il Santo faceva nel tempo della ſua grave malattia: *Ingruens morbus, & valde gravem ei dolorem afferens, non perſuaſit, ut obliviſceretur perpetui & Divini Officii. Nam & morbo & ſenio laborans, nequaquam ſatiabatur ſacroſancti Myſterii celebratione, ſed intenſo amore ad Deum ardens, & morbi nullam ducens rationem, pectore innixus menſæ ligneæ, quæ ponebatur ante Aram Divinam, ſancta peragebat, infirmus videlicet:* che vuol dire, appoggiando il ventre, ed il petto alla tavola di legno, e ſoſtentando coi piedi l'altra parte del corpo. Morì nel 1303. S. Ivo Sacerdote e Parroco nella Brettagna Armonica; e di eſſo ſi legge, che, non potendo ſtare in piedi, celebrava la Meſſa nel modo ſeguente: *Fuit adeo*

adeo infirmus, & debilis, quod ſe non poterat ſuſtinere; immo interdum ſuſtentabatur per aliquos aſſiſtentes, & ſic Miſſam celebravit in Cappella ſua: come può vederſi *nel tom. 4. di Maggio* dei Bollandiſti *pag. 541. A. num. 17.* e lo depone un Teſtimonio *de viſu* nel Proceſſo fatto ſopra le di lui Virtù appreſſo gli ſteſſi Bollandiſti *nel luogo citato pag. 560. C. n. 65.* e Maurizio Gaufrido nella lunga Vita che ſcriſſe di S. Ivo, *nel cit. tom. 4.* de' Bollandiſti *pag. 449. cap. 6. num. 59.* così deſcrive il tutto: *Erat autem adeo tunc infirmus, ut præ debilitate corporis nec induere nec exuere per ſe ſufficeret ſacras veſtes, ſed nec alia pro Miſſa neceſſaria præparare, ad Altare ſe ſuſtinere, aut ad levandum Corpus Domini ſe juvare, niſi ab aſſiſtentibus Abbatibus Belliportus, & de Begar, & Archidiacono Trecorenſi cum aliis præſentibus fulciretur.*

XXVII. Incominciano le coſe ad accoſtarſi al ſuo dovuto ſegno: ma, non eſſendo in que' tempi introdotta per anche la diſciplina della neceſſità della diſpenſa Apoſtolica per potere ſedendo celebrare la Meſſa, diſciplina ſaviamente introdotta, acciò non ſia in petto di ciaſcheduno il figurarſi una malattia, e celebrare la Meſſa ſedendo: porteremo gli eſempj delle diſpenſe de' Romani Pontefici, conceſſe ai Perſonaggi qualificati nella Chieſa, ed ai Veſcovi infermi, e che non poſſono reggerſi ſu i piedi, non già di celebrare la Meſſa ſedendo, eccettuato il tempo del Canone e della Conſecrazione, del che non ſi queſtiona, ma di ſedere in tutto il tempo della Meſſa, al qual punto ſi riduce il preſente eſame.

XXVIII. Giovanni Renna Veneziano, che fu ai 3. di Novembre del 1534. fatto Veſcovo d'Alghieri, e da queſto Veſcovado fu trasferito a quello di Pamplona ai 13. di Maggio 1538. domandò al Pontefice Paolo III. varie grazie. Fra le altre eſpoſe, ch'era maltrattato dalla Podagra, in tal maniera che i ſuoi membri erano quaſi reſi affatto inabili: *Diverſis infirmitatibus podagræ detentus, quibus fere ad membrorum invaliditatem redactus es:* per lo che non potendo celebrare la Meſſa ſtando in piedi, deſiderava poterla celebrare in una ſua ſedia, che avea fatto fare, ed in cui ſedendo, pareva, che ſteſſe in piedi: *Ac tibi, qui propter infirmitatem prædictam Miſſam ſtando celebrare non vales, & zelo devotionis accenſus Miſſam celebrare deſideras, tibi, ut ſedendo in quodam artificio ſedis per te facto, in quo ſedendo ſtare videris, quoties tibi placuerit, Miſſam celebrare, benedictionem elargiri, & alia, quæ ad Epiſcopalem Ordinem pertinent, etiam ſedendo exercere . . . tenore præſentium de ſpeciali gratia indulgemus: proviſo, quod Divinum Sacramentum debita cum reverentia tractetur, & ſcandalum non ſequatur; &, ſi celebratione tua in artificio prædicto aſtantes ſcandalizari veriſimiliter credi poſſit, celebrationem hujuſmodi, non publice, ſed privatim facias.* Il Breve ſi ritrova ſottoſcritto dal Cardinale Girolamo Ghinucci, che era quello che aveva l'incombenza di ſottoſcriverli, come può vederſi nel Ciacconio *al tom. 3. pag. 569.* e da uno de' Segretarj Apoſtolici, il di cui nome è abbreviato. Il Breve poi ſi ritrova

fra

pella ſua: *prout videre eſt tom. 4. Maji apud Bollandianos pag. 541. A. num. 17. atque teſtis de viſu fatetur apud eoſdem Bollandianos loc. cit. pag. 560. C. num. 65. Mauritius vero Gaufridus in prolixa deſcriptione vitæ S. Ivonis in cit. tom. 4. Bollandiſtarum pag. 594. A. cap. 5. num. 59. rem omnem ita complectitur:* Erat autem adeo tunc infirmus, ut præ debilitate corporis nec induere, nec exuere per ſe ſufficeret ſacras veſtes, ſed nec alia pro Miſſa neceſſaria præparare, ad Altare ſe ſuſtinere, aut ad elevandum Corpus Domini ſe juvare, niſi ab aſſiſtentibus Abbatibus Belliportus, & de Begar, & Archidiacono Trecorenſi cum aliis præſentibus fulciretur.

XXVII. Propius jam ad ſcopum accedimus. ſed cum diſciplina illius ævi, cujus exempla in medium attulimus, neceſſitatem diſpenſationis Apoſtolicæ ad Miſſæ ſedentariæ celebrationem necdum induxerit, quæ tam ſapienter admodum eſt invecta, ne quiſque infirmitatem ſibi fingens ſedendo celebrare auguſta Myſteria auderet: adferemus porro exempla conceſſarum a Romanis Pontificibus diſpenſationum pro celebratione Miſſæ a ſedentibus, excepto tempore Canonis, de quo haud eſt controverſia, ſed de integra Miſſa a ſedentibus celebrata, de qua in præſentiarum potiſſimum quæſtio agitatur.

XXVIII. Joannes Renna Venetus factus 3. Novembris 1534. Epiſcopus Algerienſis, indeque anno 1538. die 13. Maij ad Sedem Pampelonis Novæ translatus varias a Paulo III. gratias petiit. Inter alia expoſuit, ſe podagra morbo omni propemodum membrorum uſu eſſe privatum: Diverſis infirmitatibus podagræ detentus, quibus fere ad membrorum invaliditatem redactus es: *ideoque Miſſam ſtando celebrare non valens, petiit facultatem Sacris operandi in ſella eo confecta artificio, ut illi inſidens, ſtare videretur:* Ac tibi, qui propter infirmitatem prædictam, Miſſam ſtando celebrare non vales, & zelo devotionis accenſus Miſſam celebrare deſideras, tibi, ut ſedendo in quodam artificio ſedis per te facto, in quo ſedendo ſtare videris, quoties tibi placuerit, Miſſam celebrare, benedictionem elargiri, & alia, quæ ad Epiſcopalem Ordinem pertinent, etiam ſedendo exercere... tenore præſentium de ſpeciali gratia indulgemus: proviſo, quod Divinum Sacramentum debita cum reverentia tractetur, & ſcandalum non ſequatur; &, ſi celebratione tua in artificio prædicto aſtantes ſcandalizari veriſimiliter credi poſſit, celebrationem hujuſmodi non publice, ſed privatim facias. *Breve Cardinalis Hieronymi Ghinuccij manu ſubſcriptum reperitur, ille enim ſcripta roborandi munere fungebatur, prout Ciacconius Tom. 3. pag. 569. refert; adjectum quoque eſt nomen Secretarii Apoſtolici breviori nota ſignatum. Ipſum vero Breve habetur in ſchedis autographis Brevium Pauli III. in Archivio ſecreto anni 1538. num. 466. integrumque exhibebitur*

ad

Digitized by Google

ad calcem hujus epiſtolæ, ut cujuſque judicium convincatur: Nos quidem mechanicarum rerum ignari ſedis hujus, in qua ſedens ſtare videbatur, examen haud inſtituemus: Id exinde deduxiſſe ſufficiet, Paulum III. Epiſcopo Pampelonenſi facultatem feciſſe per omnem Miſſam ſedendi, ne Canonis quidem, & Conſecrationis tempore excepto.

fra le minute originali de' Brevi di Paolo I I I. nell' Archivio ſegreto all' anno 1538. *num.* 466. ed intero ſi traſcrive nel fine di queſta Lettera, acciocchè ognuno, leggendolo, poſſa ſoddisfarſi. Noi qui non ci innoltreremo a diſcorrere della ſedia artificioſa, in cui ſedendo chi celebrava la Meſſa, pareva, che ſteſſe in piedi; non avendo Noi pratica di ſimili coſe: ma diremo, eſſere ſtata da Paolo III. conceſſa la facoltà al Veſcovo di Pamplona di celebrara la Meſſa ſtando ſempre a ſedere, e ſenza l'obbligo di ſtare in piedi nel tempo del Canone e della Conſecrazione.

XXIX. S. Pontifex Pius V. primo Pontificatus ſui anno Petro Franciſco Ferrerio Cardinali tituli S. Agnetis ob podagræ moleſtias ſtando Sacris aperari non valenti veniam fecit, ut in privata Capella ſedens Sacram Liturgiam perageret: Nos ſpecialem gratiam tibi facere volentes, tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, circumſpectioni tuæ, ut, quotieſcunque devotionis gratia Miſſam celebrare volueris, ſi eam pedibus ſtando ob ipſas indiſpoſitiones commode celebrare nequiveris, illam ſedendo in Oratorio domus tuæ, ſeu Cappella tua privata, coram familiaribus, & domeſticis tuis duntaxat, ita ut exinde nullus ſcandalum, aut offendiculum capere poſſit, alias tamen rite celebrare valeas, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, licentiam concedimus, & facultatem. *Schediaſma autographum firmatum manu Reverendiſſimi Cæſaris Glorierij ſenioris Brevium Secretarii, in Archivio ſecreto inter diagrammata archetypa S. Pii V. anni 1566. num. 572. aſſervatur. Hoc quoque Breve integrum ſubjiciemus, tum ut cuique innoteſcat, tum, ut levitatis convincantur aſſerentes, rei cujuſpiam exemplum non extare, quod ipſi illud ignorent; ex quo fit, ut, dum talium aſſertionum facilitas laboris moleſtiam in alios transfert, ipſis grave accidat, ſi quæ exiſtere negaverant, in lucem protrahantur.*

XXIX. Il Pontefice S. Pio V. nel primo anno del ſuo Pontificato conceſſe al Cardinale Pietro Franceſco Ferreri del Titolo di S. Agneſe il celebrare la Meſſa nella ſua Cappella privata ſedendo, mentre per la grave indiſpoſizione della podagra non la poteva celebrare in piedi: *Nos ſpecialem gratiam tibi facere volentes, tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, circumſpectioni tuæ, ut, quotieſcumque devotionis gratia Miſſam celebrare volueris, ſi eam pedibus ſtando ob ipſas indiſpoſitiones commode celebrare nequiveris, illam ſedendo in Oratorio domus tuæ, ſeu Cappella tua privata, coram familiaribus & domeſticis tuis dumtaxat, ita ut exinde nullus ſcandalum, aut offendiculum capere poſſit, alias tamen rite celebrare valeas, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium licentiam concedimus & facultatem.* La minuta originale del Breve è ſottoſcritta da Monſignor Ceſare Glorieri antico Segretario de' Brevi, ed è nell' Archivio ſegreto fra le minute originali de' Brevi di S. Pio V. dell' anno 1566. *num.* 572. Si dà pure nel fine di queſta Lettera il Breve intero, acciò non ſolamente poſſa ognuno ſoddisfarſi, ma reſti ancora perſuaſo, dirſi da taluni con molta facilità, che non v'è eſempio della tal coſa perchè eſſi non ne hanno notizia: ed il comodo che ſi riceve dalla sopradetta aſſerzione, che traſfonde in altri il peſo di faticare, liberandone l'aſſerente, ſuol finire in amarezza, comparendo ciò, che lo ſteſſo aſſerente aveva detto o non eſſervi, o non ritrovarſi.

NARRATIO.

Factorum Romanum Pontificem attingentium, quorum notitia neceſſaria videtur præſentem quæſtionem dijudicaturo.

XXX. Supervacanea videri potuerunt, quæ deinceps in medium erimus allaturi; ſi enim Summus Pontifex aliis impedimento laborantibus facultatem elargitur Miſſam celebrandi ſedendo, mirorine ſubibit, ſi eadem ex cauſa eadem ipſe utatur œconomia? At vero univerſim loquendo non videtur Pontificiæ dignitati convenire uſus licentiæ aliis conceſſæ. Hinc ut diſpiciatur, an indecens ſit a Pontifice ſedente Miſſam celebrari, diſquirendum, fuerintne Pontifices, qui omnem Miſſæ celebrationem ſedentes perfecerint. Haud equidem magni Nobis moliminis hæc res eſt, cum conceſſuri bonæ memoriæ Cardinali de Rohan podagra impedito licentiam celebrandi Miſſam ſedendo excepto Ca-

none,

NARRATIVE

Di fatti che riſguardano il Romano Pontefice, che ſembrano neceſſarie a chi dee dare il ſuo giudizio ſopra il caſo che è in queſtione.

XXX. A taluno ſembrarà ſuperfluo tutto ciò che or ora riferiremo: imperocchè, ſe il Sommo Pontefice concede ad altri impediti, e che non poſſono ſtare in piedi, il celebrare tutta la Meſſa ſedendo, coſa mai potrà dirſi, ſe, concorrendo la ſteſſa cauſa, prende per sè quel comodo, che dà agli altri? Ma la rifleſſione in tutto e per tutto non ſoddisfa; potendovi eſſere alcune coſe che non accordino colla dignità Pontificia, ancorchè il Papa ad altri le conceda. E però, acciò ſi veda, ſe diſdica al Papa il celebrare ſedendo, è d'uopo vedere, ſe vi ſiano eſempj de' Sommi Pontefici, che non potendo ſtare in piedi, abbiano celebrata la Meſſa ſeden-

do

do in tutto il tempo d'eſſa. Ciò a Noi non ſarà di gran fatica, avendo radunato quanto potemmo radunare in queſto propoſito, quando dammo alla buona memoria del Cardinale di Rohano, Veſcovo d'Argentina, la licenza di celebrare la Meſſa ſedendo, eccettuato il tempo del Canone, e della Conſecrazione, per l'impedimento della podagra, che non l'avrebbe laſciato ſtare in piedi tutto il tempo della Meſſa, ma unicamente in quello del Canone, e della Conſecrazione. L'unione delle notizie, che allora facemmo, non ci ſarebbe oggi riuſcito di fare, non ſolo pel grave peſo degli anni, e della noſtra non perfetta guarigione, ma perchè avendo deſtinata la noſtra copioſa, e ſcelta libreria all'Iſtituto di Bologna, ed avendo ad eſſo traſmeſſa una gran parte de' Libri, de' quali avevamo tutta la pratica, ciò ci aſtringe a chiedere ad altri que' Libri più rari, de' quali abbiamo biſogno; il che ci è di non piccolo incomodo, e perdita di tempo, di cui poſcia abbiamo gran careſtia.

XXXI. Onorio IV. fu eletto Sommo Pontefice nel 1285. e non era, che Diacono; in tal maniera che fu d'uopo conſecrarlo Prete, e Pontefice. Gli Iſtorici atteſtano, ch'era abitualmente infermo: Martino Minorita *nel ſuo Flores Temporum*, Giovanni Vitodurano *nella Cronaca*, Andrea di Ratiſbona pure *nella Cronaca*, Ermanno Cornero parimente *nella Cronaca*, appreſſo Gio: Giorgio Eccardo *nel ſuo Corpo iſtorico del medio evo al tom. 1. pag.* 1631. *pag.* 1758. *pag.* 2088. *ed al tom. 2. pag.* 936. Altri, ch'era talmente infermo ne' piedi, che non poteva camminare: Riccobaldo Ferrareſe *nella Storia de' Pontefici Romani all'anno* 1285. *nel tom. 9. Rer. Ital. Script. pag.* 182. Altri, ch'era talmente oppreſſo dalla gotta, che non popoteva unire un dito coll'altro: Muratori *negli Annali d' Italia tom. 7. pag.* 460. Altri, che non poteva celebrare la Meſſa, ſe non coll'ajuto d'alcuni ſtrumenti: Tolomeo Luceſe *al lib. 24. della ſua Storia Eccleſ. cap. 13. nel tom. 11. Rer. Ital. Script. pag.* 1191. il Raynaldi *all'anno* 1285. *num.* 14. il Fleury *al tom.* 18. *della Storia Eccleſiaſtica pag.* 371. *e nella Vita del detto Pontefice* il Ciacconio al tom. 2. *p.* 246. il Burio, il Pagi *al t. 3. pag.* 455. *n. 3.* l'Autore delle Vite de' Papi ſtampate all'Haya *al t. 3. pag.* 289. Non manca poi chi deſcrive ancora gli ſtrumenti coll'ajuto de' quali ſedendo celebrava la Meſſa. Queſti è il P. Franceſco Pipino di Bologna, dell'Ordine de' Predicatori, che *nella ſua Cronaca al lib. 4. cap.* 22. così laſciò ſcritto: *Pedibus erat ita ægrotus, ut nec ambulare, nec ſtare poſſet: manus autem ſic contractas habebat, ut digitos, exceptis pollicibus, unum ad alterum jungere non poſſet; immo etiam carne ſuperexcreſcente ſere unus ab altero ſecerni non poterat. Et cum celebraret, ponebatur Corpus Domini inter ipſos pollices, & quodam inſtrumento ligneo, quo inſidebat volvebatur ad populum:* conforme ſi può vedere *nel cit. tom. 9. Rer. Ital. Script. alla pag.* 727.

XXXII. Ne' Commentarj di Pio II. che fu eletto Sommo Pontefice l'anno 1458. *alla pag.* 203. dopo una lunga narrativa del-

none, & Conſecratione, omnia ad id argumentum facientia ſolicite conquiſierimus. Neque jam illa congerere valeremus, tum ſenii onere gravati, & ab ægritudinis moleſtiis nondum plene liberi; tum vero maxime carentes libris Nobis longo uſu notiſſimis, quos cum omni noſtra bibliotheca ſelecta Inſtituto Bononienſi dedimus: quanto vero & laboris, & temporis, cujus penuria laboramus, impendio illa in libris, quibus necdum aſſuevimus, inquireremus?

XXXI. Honorius IV. anno 1285. in Pontificem electus, Diaconus erat, utique Presbyterio, & Epiſcopatu primum inſigniendus. Hiſtoriographi infirmitatis habitu adfectum teſtantur: Martinus e Minorum cœtu in Floribus Temporum *Joannes Vitoduranus, Andreas Ratisbonenſis, & Hermannus Cornerus in ſuis Chronicis apud Joan. Georg. Eccardum in corpore Hiſtorico medii ævi tom. 1. pag. 1631. pag. 1758. pag. 2088. & tom. 2. pag. 936. Affirmant alii Honorium ea pedum debilitate laboraſſe, ut nequidem incedere potuerit: Riccobaldus Ferrarienſis in Hiſtoria Romanorum Pontificum ad annum 1285. in tom. 9. Rerum Ital. Script. pag. 182. Alii, ea chiragræ, podagræque vehementia afflictabatur, ut digitum digito jungere nequiret, teſte Muratorio Annalium Italiæ tom. 7. pag. 460. Miſſam ſine inſtrumentorum quorundam adminiculo celebrare haud valebat. Ptolomeus Lucenſis lib. 24. Hiſt. Eccleſ. cap. 13. in tom. 11. Rer. Ital. Script. pag. 1191. Raynaldus ad annum 1285. num. 14. Fleuryus tom. 18. Hiſt. Eccleſ. pag. 371. & in vita ejuſdem Pontificis Ciacconius tom. 2. pag. 246. Burius, Pagius tom. 3. pag. 455. num. 3. auctor vitæ Pontificum Hagæ Comitum editæ tom. 3. pag. 289. Porro Inſtrumenta quibus ad perficiendam celebrationem utebatur, deſcribit P. Franciſcus Pipinus ex Ordine Prædicatorum in Chronica lib. 4. cap. 22.* Pedibus erat ita ægrotus, ut nec ambulare, nec ſtare poſſet: manus autem ſic contractas habebat, ut digitos, exceptis pollicibus, unum ad alterum jungere non poſſet; immo etiam carne ſuperexcreſcente ſere unus ab altero ſecerni non poterat. Et, cum celebraret, ponebatur Corpus Domini inter ipſos pollices, & quodam inſtrumento ligneo, quo inſidebat, volvebatur ad populum; *videri cuncta poſſunt cit. tom. 9. Rer. Ital. Script. pag. 727.*

XXXII. In Commentariis Pii II. anno 1458. ad Pontificatum evecti, poſt prolixam narrationem inſtitutæ ſupplicationis in translatione

Capitis S. Andreæ Apoſtoli ex Achaia eidem Pontifici dono miſſi, hæc adduntur: Die Sabbathi, quæ fuit Aprilis 17. celebrato grandi Officio, cum benedicerit populo Pontifex Maximus, promiſit in craſtinum, ob reverentiam Reſurrectionis, in Eccleſia Principis Apoſtolorum ſeſe rem Divinam facturum, portaturumque eo Sacrum Andreæ Caput, ut iterum, atque iterum videretur, quod ex altari Beati Petri abductum, in Palatio clauſerat. Rea nova, & inſperata ſuit. Nam propter ægritudines & abſentiam Pontificis ante quatuor annos, non viderant Romani ſuum Pontificem Divinam Hoſtiam offerentem. Cumque ſuis pedibus ſtare Pius Præſul nequiret, excogitata ingenia ſunt, ut quaſi ſedens celebraret.

XXXIII. Pius III. in Pontificem anno 1503. *electus nonniſi Diaconus erat, atque lethali ulcere impediebatur, ne pedibus poſſet inſiſtere. Sedens itaque Sacerdotio eſt initiatus a Cardinali Tituli S. Petri in Vinculis* 30. *Septembris,* 1. *vero Octobris ejuſdem anni Epiſcopus conſecratus, octavo poſtea die diademate Pontificio inſignitus ſedens Miſſam Pontificalem celebravit in Baſilica Vaticana. Omne id habetur libro ultimo ephemeridum Joannis Burcardi Cæremoniarum Sacrarum Magiſtri pag.* 56. 58. & 59. *quem codicem Bibliotheca habebat Cardinalis Silvii Voleatis noſtri quondam Status Secretarii, jam vero tenet Reverendiſſimus Ludovicus Valenti ipſius Nepos;*

ANNO MDIII.

Dies Veneris 29. Septembris ordinavi ſedem pro Papa, in qua ſedens cruribus extenſis ordinaretur, & celebraret, & menſam longam pro Altari, ut pedes ſubtus extendi poſſent.

Die Sabbathi ..... Cardinalis S. Petri ad Vincula ordinavit Papam ...... acceſſit in Plancta ad Papam in illa ſede ordinata ad omnia ſedentem &c.

Die Dominica 8. Octobris, S.D.N. delatus in ſede ad hoc ordinata, de qua per totum officium non deſcendit. Sed in ea poſt introitum Eccleſiæ .... accepit in ea Pallium, & portatus in ea ſuper ſolium, deinde in ea celebravit.

XXXIV. Dum Romanus Pontifex ſolenniter celebrat, peracta ad Altare conſecratione, ad ſolium ſuam reverſus, recipit Sacram Euchariſtiam ſub ſpeciebus panis, & vini ſtans, neque ſedendo communicat prout per errorem ſcripſerunt aliqui, viderique id poteſt Tom. 2. *Tract. noſtri de Sacrificio Miſſæ ſect.* 1. *cap.* 20. §. 1. *edit. Ital. Latinæ vero ſect.* 1. *num.* 339. *In ceremoniali autem libro Cappellæ Papalis liberum eſt Summo Pontifici porrigendi Sacram Communionem Cardinalibus Diaconis, aliiſque ſolio aſſiſtentibus ſedendo; qua Nos libertate uſi ſumus nunquam, Auguſtiſſimum Sacramentum ſtando ſemper diſtribuentes. Electi Pontificis in Epiſcopum conſecrandi ſcapulis a Cardinali conſecrante Evangeliorum liber, capitique manus imponuntur, inde caput, manuſque Sacro Chriſmate inunguntur, Pontifice interea ſemper ſedente.*

la Proceſſione fatta nel traſporto del Capo di S. Andrea Apoſtolo, venuto dall' Acaja in dono allo ſteſſo Pontefice, ſi leggono le ſeguenti parole: *Die Sabbathi, quæ fuit Aprilis 17. celebrato grandi Officio, cum benediceret populo Pontifex Maximus, promiſit in craſtinum, ob reverentiam Reſurrectionis, in Eccleſia Principis Apoſtolorum ſe ſe rem Divinam facturum, portaturumque eo ſacrum Andreæ Caput, ut iterum atque iterum videretur, quod ex Altari Beati Petri abductum, in Palatio clauſerat. Res nova & inſperata fuit. Nam propter ægritudines, & abſentiam Pontificis ante quatuor annos, non viderant Romani ſuum pontificem Divinam Hoſtiam offerentem. Cumque ſuis pedibus ſtare Pius Præſul nequiret, excogitata ingenia ſunt, ut quaſi ſedens celebraret.*

XXXIII. Pio III. fu eletto Sommo Pontefice nel 1503, e non era, che Diacono, ed aveva in una gamba una piaga mortale in tal maniera che non poteva ſtare in piedi. Sedendo fu ordinato Prete dal Cardinale di S. Pietro in Vincoli ai 30. di Settembre 1503. e dallo ſteſſo fu conſecrato Veſcovo nel giorno 1. Ottobre: e nel giorno 8. dello ſteſſo meſe fu coronato, e celebrò ſedendo la Meſſa Pontificale nella Baſilica Vaticana. Il tutto ſi vede nel libro ultimo dei Diarj di Giovanni Burcardo, Maeſtro delle ſacre Cerimonie, *alla pag.* 56. 58. a 59, che era nella Libreria del fu Cardinale Silvio Valenti noſtro Segretario di Stato, e che oggi è nelle mani di Monſignor Luigi Valenti di lui Nipote;

ANNO MDIII.

Die Veneris 29. Septembris ordinavi ſedem pro Papa, in qua ſedens cruribus extenſis ordinaretur, & celebraret, & menſam longam pro Altari, ut pedes ſubtus extendi poſſent.

Die Sabbathi ..... Cardinalis S. Petri ad Vincula ordinavit Papam .... acceſſit in Planeta ad Papam in illa ſede ordinata ad omnia ſedentem &c.

Die Dominica 8. Octobris, S. D. N. delatus in ſede ad hoc ordinata, de qua per totum officium non deſcendit. Sed in ea poſt introitum Eccleſiæ .... accepit in ea Pallium, & portatus in ea ſuper ſolium, deinde in ea celebravit.

XXXIV. Celebrando Pontificalmente il Romano Pontefice, dopo la Conſecrazione fatta all' Altare, ritorna al Soglio, ed ivi riceve l' Eucariſtia ſotto le ſpecie del pane e del vino, ma ſtando in piedi; non eſſendo vero ciò che da alcuni viene ſcritto, che ſi comunichi ſedendo: come può vederſi *nel tom. 2. del noſtro Trattato della Santa Meſſa ſez. 1. cap. 20. §. 1. dell'edizione Italiana, e nell'edizione Latina alla ſez. 1. num.* 339. Ma nel Cerimoniale della Cappella Papale ſi laſcia il Sommo Pontefice in libertà di comunicare i Cardinali Diaconi, e gli altri Perſonaggi del Soglio, ſedendo; il che da Noi mai è ſtato fatto, avendo ſempre comunicato i predetti ſtando in piedi. Dovendoſi il Papa eletto conſecrar Veſcovo che ſi dice, che dal Cardinale Veſcovo che

ſa

ſa la Conſecrazione, gli s'impone il libro degli Evangelj ſopra le ſpalle, e le mani ſopra il capo, e ſucceſſivamente ſe gli fa la ſacra unzione col Criſma, tanto nel capo, quanto nelle mani, ſtando in tutte le dette azioni il Papa a ſedere. Parimente, ſe il Papa eletto non foſſe Suddiacono, o non foſſe Diacono, o pure non foſſe Sacerdote, nel Suddiaconato il Cardinal Veſcovo, che conferiſce l'Ordine ſtando in piedi, dà al Sommo Pontefice eletto *ſedenti Calicem vacuum cum Patena, & urceolos cum vino & acqua, bucale, & manutergium*; e gli conſegna il Libro Epiſtolario, ſeguitando eſſo a ſedere. Conferendoſegli il Diaconato, il Cardinale che ordina, ſta in piedi, pone la mano ſopra il capo del Papa ſedente, dicendo: *Accipe Spiritum Sanctum* ed al Papa ſedente ſi conſegnano i ſacri paramenti, ed il Libro degli Evangelj. E finalmente nell'Ordinazione Sacerdotale s'impongono le mani dall'Ordinante ſopra il capo del Papa ſedente, che pure ſta ſedendo quando il detto Ordinante gli unge le mani coll' Olio ſanto de' Catecumeni, e gli conſegna il Calice col vino e l'acqua, e la Patena coll'oſtia, coſe tutte, che dimoſtrano, non diſdire al Sommo Pontefice nelle più ſacre azioni lo ſtare ſedendo, e rende più facile quanto di ſopra ſi è detto, diſcorrendo del celebrare la Meſſa ſedendo anche nel tempo del Canone, non potendo reggerſi ſu i piedi in tutto il tempo del Canone, e della Conſecr.

dente. Similiter ſi electus Pontifex Subdiaconatu, Diaconatu, aut Presbyteratu eſſet inſigniendus, Epiſcopus Cardinalis Subdiaconatus Ordinem ei collaturus Sedenti calicem vacuum cum patena, & urceolos cum vino, & aqua, bucale, & manutergium, *librumque Epiſtolarum porrigit. In collatione Diaconatus Cardinalis ordinans ſtans Pontificis ſedentis capiti manum imponens dicit:* Accipe Spiritum Sanctum: *ſedentique Pontifici aptat paramenta, & porrigit librum Evangeliorum. Tandem in collatione Sacerdotii ſedens Pontifex manuum impoſitionem, Olei ſancti, quod Catechumenorum dicitur, unctionem, calicem cum vino & aqua, atque patenam cum hoſtia recipit. Quæ omnia luculenter oſtendunt, haud inconveniens eſſe, ſedere Pontificem in functionibus ſacratiſſimis, atque eo ipſa Miſſam totam a ſedente poſſe celebrari, præſertim ſi pedibus debilitatis inſiſtere non valeat.*

XXXV. Ed ecco quanto abbiamo creduto bene d'eſporre in queſta noſtra Lettera, che comunichiamo anche a quelli, il conſiglio de' quali deſideriamo d'avere, prima di prendere veruna riſoluzione. E quando ſi arrivaſſe a prendere la riſoluzione favorevole alla celebrazione della Meſſa, ſarà ſuo penſiere il far preparare una tavola d'Altare colla Pietra ſacra, coll'Immagine del Crociſiſſo, coi lumi, ed ogni altra coſa che ſi richiede per la Meſſa, laſciando vacuo ciò che reſta ſotto l'Altare, per potervi diſtendere i piedi; eſſendo ſicuriſſimi, che il tutto ſarà fatto ed eſeguito colla ſolita ſua inarrivabile diligenza. E Noi intanto di vero cuore le diamo l'Apoſtolica Benedizione.

XXXV. Atque hæc ſunt, quæ in hac epiſtola exponenda duximus, eorumque diſquiſitioni proponenda, quorum conſilia expectamus, priuſquam, quid agendum, decernamus. Et ſi quidem ſedentes Miſſam celebrare ſtatuamus, tuum erit, præparare menſam Altaris cum conſecrato lapide, imagine Salvatoris cruci affixi, luminaribus, aliiſque ad Sacra peragenda neceſſariis; vacuumque ſubtus Altare ſpatium relinquetur extendendis pedibus idoneum. Confidentes ſingula dexteritate tua ſingulari perficienda, Apoſtolicam tibi Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 11. Octobris MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno decimo octavo.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 11. Octobris MDCCLVII, Pontificatus Noſtri Anno Decimo octavo.

PAULUS PP. III.

VENERABILI FRATRI

JOANNI EPISCOPO PAMPILONEN.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CUpientes commodis tuis, qui diverſis infirmitatibus podagræ detentus, quibus fere ad membrorum invaliditatem redactus es, Limina Apoſtolorum Petri & Pauli viſitare perſonaliter de triennio in triennium commode, ut juraſti, non vales, providere, tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tibi, ut, tua vita durante, per Procuratorem tuum ad hoc a te ſpecialiter conſtitutum dicta Limina viſitando, ad ea aliter viſitandum minime tenearis, nec ad id invitus a quoquam compelli poſſis; ac tibi, qui propter infirmitatem prædictam, Miſſam ſtando celebrare non vales, & zelo devotionis accenſus Miſſam celebrare deſideras, tibi, ut ſedendo in quodam artificio ſedis per te facto, in quo ſedendo ſtare videaris, quoties tibi placuerit, Miſſam celebrare, benedictionem elargiri, & alia, quæ ad Epiſcopalem Ordinem pertinent, etiam ſedendo exercere; & Horas Canonicas, diurnas, & nocturnas, cum uno, vel duobus Capellanis juxta ordinem Romanæ Curiæ per dilectos filios noſtros Cardinalem Sanctæ Crucis, vel alios antiquitus inſtitutum, prout tibi placuerit, libere & licite dicere ac eaſdem Horas anteponere; & poſtponere, & cumulative unico contex-

tu recitare ſine ſcrupolo conſcientiæ libere & licite poſſis & valeas, tenore præſentium de ſpeciali gratia indulgamus, proviſo: quod Divinum Sacramentum debita cum raverentia tractetur, & ſcandalum non ſequatur; &, ſi celebratione tua in artificio prædicto aſtantes ſcandalizari veriſimiliter credi poſſit, celebrationam hujuſmodi, non publice, ſed privatim facias. Non obſtantibus Apoſtolicis in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis genaralibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ceteriſque cootrariis quibuſcumque. Datum in Domo Sanctæ crucis extra muros Nicen. ſub Annulo Piſcatoris VI. Junii MDXXXVIII. Pontificatus Noſtri Anno Quarto.

Hieronymus Card. Ghinuccius

Fab. Vigil.

PIUS PP. V.

DILECTO FILIO NOSTRO

PETRO FRANCISCO

Tituli Sanctæ Agnetis in Agone

PRESBYTERO CARDINALI FERRERIO VOCATO.

Dilecte Fili noſter ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

EXimia virtutum dona, qnibus perſonam tuam illarum largitor illuſtravit Altiſſimus, promerentur, ut votis tuis, præſertim quæ ex devotionis fervore prodire dignoſcuntur, benigno aonuamus affectu. Cum itaque, ſicut Nobis nuper expoſuiſti, tu adeo frequanter gravibus tui corporis indiſpoſitionibus & prætertim podagra, quæ te aſſidue impeditum tenet, laborare ſolitus ſis, ut quando devotiouis tuæ cauſa Miſſam aalebrare deſideras, quoniam pedibus ſtare non potes, id facere nullo modo valeas; quare Nobis humiliter ſupplicaſti, ut tibi in præmiſſis opportune providara de benignitate Apoſtolica dignaremur: Nos igitur ſpecialem gratiam tibi facere volentes, tuis in hac parte ſupplicationibus inclioati, circumſpectioni tuæ, ut, quotieſcumque devotionis gratia Miſſam celebrare volueris, ſi eam pedibus ſtando ob ipſas indiſpoſitiones commode celebrare nequiveris, illam ſadendo in Oratorio domus tuæ, ſeu Cappella tua privata, coram familiaribus & domeſticis tuis dumtaxat, ita ut exinde nullus ſcandalum, aut offeodiculum eapere poſſit, alias tamen rite celabrare valeas auctoritate Apoſtolica tenore præſentinm liceotiam concedimus & facultatem. Non obſtantibus conſtitutiooibus & ordinationibus Apoſtolieis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Datnm Romæ apud Sanctum Marcum ſub Annulo Piſcatoris die XXVIII. Septembris MDLXVI. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Cæſar Glorierius.

JAm cuncta congeſſeramus, quæ ad celebrationem Miſſæ ſedendo, etiam Canonis, & Conſecrationis tempore, ſpectara videbantur, jamqua iis, quorum deſuper conſilium opperiebamur, erant mittenda, cum Altiſſimi Providentia nova nos infirmitate probare eſt dignata; in rem itaque, & ad formandum plenius judicium fore judicavimus, ſi quæ Nobis acciderunt, ſubjungeremus.

Dies erat 14. Menſis Octobris, cum vehemens nos aggreſſa eſt dyſuria in mixtam ſanguine diſtillatianem degenerans: Medicum ea res multam non movit quidem, Nobis verò timor exinde proveniens febrem attraxit: cui obviam itum phlebotomia, & corticis Peruviani ſnmptione; neque exciderat Nabis tum gravis noſtra ſenectus, & illud Pſalmi 89. Dias annorum noſtrorum in ipſis ſeptuagiota anni. Si autem In potentatibus, octoginta anni: & amplius eorum labor, & dolor. *Quo innuitur:* dies annorum noſtrorum in ipſis ſeptuaginta anni; id aſt, tempus vitæ noſtræ in ſeipſo concluſum, & definitum, non tranſcendit ultra ſeptuaginta annos: *in robuſtioribus autem ad octuaginta annos exſurgit:* & in robuſtioribus uſque ad octoginta. *Quod verò octoginta annos excedit, infirmitatibus plenum eſt, & doloribus, prout Nobis contingit:* & ſi quid ultra erit, erit labor, & dolor, ætas videlicet infirma, & variis malis, & ærumnis obnoxia. *Verba ſunt Venerabilis Bellarmini in eundem Pſalmum.*

TErminata l'unione delle notizie appartenenti al celebrare, o non celebrare la Meſſa, ſedendo anche nel tempo del Canone e della Conſecrazione, mentre ſi ſtava per traſmettere il tutto a chi doveva ſomminiſtrarci il proprio parere e conſiglio, eſſendo piaciuto al grande Iddio di viſitarci con una nuova ſuſſeguente infermità, abbiamo ſtimato neceſſario ſoggiugnere quanto in appreſſo; ad effetto che, conſiderato ed avvartito quanto è di poi ſeguito, poſſano i noſtri conſiglieri darci ſopra il tutto un adeguato conſiglio.

Fummo dunque nel giorno 14 del corrente meſe di Ottobre molaſtamente aſſaliti da un graviſſimo bruciore d'urina, cha comparve miſta e tinta di ſangue; il che benchè non doſſe veruna apprenſione al Profeſſore, non laſciò però di riempirci di ſpavento, e di tirarci addoſſo una febre riſentita; alla quale fu poſcia riparato con una cavata di ſangue, e con repetite preſe di China China: nè in quella congiuntura puntó ci ſcordammo dalla noſtra grave età, e di quanto ſi legge *nel Salm.* 89: *Dies annorum noſtrorum in ipſis, ſeptuaginta anni. Si autem in potentatibus, octoginta anni: & amplius eorum, labor & dolor:* indicandoſi nella accennate parole, che *dies annarum noſtrorum in ipſis, ſeptuaginta anni; id eſt tempus vitæ noſtra in ſe ipſo conclusum & definitum, non traſcendit ultra ſeptuaginta annos*; e nelle perſone più robuſte arriva agli ottanta: *& in robuſtioribus uſque ad octoginta*, e che, ſe ſi trapaſſano gli ottanta, come in noi ſuccede, tutto deve eſſer malattia, tutto diſgrazie; *&, ſi quid ultra erit, erit labor & dolar, ætas videlicet infirma, & variis malis & ærumnis*

Sed

mnis noxia. Sono tutte parole del Venerabile Cardinale Bellarmino *ſopra il Salmo allegato*.

Proſeguendo poi la narrativa di quanto è ſeguito, ritornata l'urina al ſuo color naturale, eſcluſo in tutto e per tutto il colore ſanguigno, ci ritroviamo e quanto alla teſta, e quanto al lavoro, in quello ſtato, in cui eravamo prima che foſſimo aſſaliti dal nuovo male: e quello che ora v'è, e che una volta non v'era, ſi è, che ſiamo neceſſitati ogni due ore e mezza in circa a far eſtrarre dalla veſcica colla ſiringa l'urina, che, paſſato il detto tempo, e non eſtratta, ci cagionerebbe dolori inſopportabili.

Sed reſumendum narrationis filum; urina naturali colori reſtituta, ſanguinis apparentiam omnem excluſit, Nosque tam quoad capitis vivacitatem, quam quoad laborandi facultatem reſtituti ſumus in eum ſtatum, quo ante aſſultum prædictum fruebamur, unum ſi excipias, neceſſitatem nimirum extrahendi urinam ope ſyringæ, quod ſi ultra duas horas cum dimidia omitteremus, ingenti Nos dolori ſubjiceret.

Potendoſi dunque nel termine delle due ore e mezza poc'anzi accennato celebrare comodamente la ſanta Meſſa, dovrà ognuno chiamato a conſiglio, accennare liberamente quanto crede a propoſito o per la parte affermativa, o per la parte negativa, riſpetto al celebrare la Meſſa ſedendo anche nel tempo del Canone e della Conſecrazione. Compatiraſſi, come preghiamo, il nuovo incomodo: dando con pienezza d'affetto a chi ſe lo prenderà, l'Apoſtolica benedizione.

Cum itaque intra temporis hujusmodi intercapedinem commode ſatis Miſſæ Sacrificium abſolvi poſſit, quisque deſuper in conſilium vocatus libere mentem pandet ſuam, deceatne Miſſam totam una cum Canone ſedendo celebrare, an verò ſecus. Id, ut grave nemini accidat, rogantes, id ſibi moleſtiæ ſumentibus Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die XXVIII. Octobris MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno Decimo octavo.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die XXVIII. Octobris MDCCLVII. Pontificatus Noſtri Anno Decimo octavo.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

DIVINA PROVIDENTIA

BENEDICTI PP. XIV.

LITERÆ APOSTOLICÆ

QUIBUS

Nummularii, ſeu Campſores Civitatis Ferrarien., a tertio, ad ſecundum ordinem Conſiliariorum dictæ Civitatis transferuntur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

QUamvis a Majoribus pleraque ſint conſulte ſapienterque pro temporum conditione, ſtatuta; complura tamen inveniuntur, quæ propter immutatam diuturno ætatum curriculo rerum faciem, reformatione aliqua, vel etiam emendatione indigere noſcuntur. Quod ubi in iis maxime legibus & ordinationibus deprehendi contingat, quæ publicorum munerum adminiſtrationem, ſimulque communem privatorum hominum utilitatem concernunt; nihil eſt in quo Principis cura laudabilius exerceri valeat, quam ut Prædeceſſorum leges, & antiqua Statuta, præſenti Reipublicæ ſtatui, ac Subditorum commodis ſtudeat attemperare.

Sane exhibita Nobis nuper pro parte Dilectorum Filiorum modernorum Nummulariorum, ſeu Campſorum Civitatis Noſtræ Ferrarienſis petitio continebat, quod alias, felicis recordationis, Clemens Papa VIII. Prædeceſſor Noſter, ut rectum illius Civitatis Regimen conſtitueret, per ſuas Litteras ſub Annulo Piſcatoris datas Ferrariæ die XV. Junii Anni Domini MDXCVIII. Pontificatus Sui Anno ſeptimo, unum Conſilium Centum Virorum, de triennio in triennium renovandum, & immutandum, Apoſtolica auctoritate, ſub certis modo, & forma tunc expreſſis, perpetuo erexit, & inſtituit; ipſumque Conſilium univerſam Civitatem, & Communitatem Ferrarienſem repræſentare voluit, & ſtatuit: pro renovatione vero dicti Conſilii de triennio in triennium facienda, nec non occurrente quomodolibet infra triennium alicujus loci vacatione, vigintiſeptem Conſiliariorum primi Ordinis electionem, Sibi, & Succeſſoribus ſuis Romanis pontificibus perpetuo reſervavit; Aliorum vero Quinquagintaquinque Secundi Ordinis, ipſimet Conſilio, ac reliquorum Octodecim Conſiliarorum reſpective electionem, ſex Univerſitatibus, ut infra nuncupatis, nempe Artiſtarum Seriei, Drapperiorum, Merciariorum, Nummulariorum, Aromatariorum, ac Fabrorum, & Aurificum inſimul, in perpetuum pariter conceſſit, opportunaſque ſuperaddidit ordinationes, ad rectam Inſtituti hujuſmodi Conſilii directionem, ac moderationem aſſerendam; prout in dictis Litteris plenius continetur.

Cum autem ſicut, eadem petitio ſubjungebat, etſi pro illorum temporum conditione nummulariæ negotiationis exercitium inter præfatas artes non immerito forſan adſcribi, & recenſeri potuerit, nihilominus ſucceſſivis temporibus, & potiſſimum hac noſtra ætate, adaucto ubique commercio, & honeſtioribus quibuſque viris ejuſmodi inſtitu-

ſtitutum amplectentibus, cum alibi, tum præſertim in dicta Ferrarienſi Civitate, uummulariam exercentes, longe ampliorem ſibi exiſtimationem ſupra alias præmemoratas artes comparaverint; Ideo pro parte dictorum Nummulariorum, ſeu Campſorum Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus in eorum decoris honeſtatiſque complementum, ipſinſque commercij profectum, tam ipſos exponentes, quam alios pro tempore in dicta Civitate Nummulariam exercentes, e tertio, ad ſecundum præfati Conſilii ordinem perpetno transferre dignaremur.

Nos igitur attendentes, quam æquum ſit, opportunumque ad Commercium in Civitatibus, & Provinciis fovendum, ampliandumque, Perſonas in ipſum diligenter, honeſteque incumbentes congruis honoribus non fraudari, & Poutificiæ munificentiæ favoribus attolli; ac etiam inhærentes Conſtitutioni felicis etiam recordationis Clementis Papæ X. Prædeceſſoris pariter Noſtri, per quam Nobilibus quoque Perſonis in tota Pontificia temporali Ditione expreſſe permiſſum fuit, ut abſque Nobilitatis læſione, mercaturis, negotiationibus, & commerciis vacare poſſint; dictorum Nummulariorum, ſeu Campſorum, quamvis Nobilitatis gradu, & juribus nequaquam gaudentium, votis in hac parte annuere, eiſque ſpecialem gratiam facere volentes, eoſque a quibuſvis excommunicationis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a Jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſeqnendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, de conſilio etiam Dilecti Filii Noſtri, Joannis Franciſci Sancti Adriani S. R. E. Diaconi Cardinalis Bancherii nuncupati: Noſtri, & Sedis Apoſtolicæ lu Civitate, & Provincia Ferrarien. Legati, nunc exiſtentis, audito quoque deſuper Dilecto pariter Filio Marchione Franciſco Calcagnini moderno Judice Sapientum, ejuſdem Civitatis Noſtræ Ferrarien. hujuſmodi ſupplicationibus inelinati: Omnes, & ſingulos Campſores in Civitate Ferrarien. prædicta, Domi ſuæ nummulariam, & Cambia honeſte exercentes, vulgò Bancherios nuncupatos, a dicto tertio Ordine, ſeu a tertia Claſſe Conſiliariorum ad ſecundnm Ordinem, ſeu ſecnndam Claſſem eorumdem Conſiliariorum, ita ut deinceps ipſi Campſores inter Quinquagintaquinque dicti ſecundi Ordinis, ſeu ſecundæ Claſſis Conſiliarios, ſervata tamen in reliquis omnibus dicti Clemeutis Prædeceſſoris Conſtitutione prædicta, eligi, & reſpective ſubrogari libere, & licite poſſint, & valeant; Apoſtolica auctoritate, harum ſerie perpetuo transferimus & elevamus, ac transferri, & elevari volumus, & mandamus.

Ne autem propter hoc minuatur numerus Octodecim Conſiliariorum Tertii Ordinis, in primodicti Clementis Prædeceſſoris Litteris præfiuitus, & reſpective numerus artium, ex quibus, & a quibus iidem Octodecim Conſiliarii aſſumi, atque eligi debent, per eaſdem præſentes, ſtatuimus, volumus, & mandamus ut duæ Fabrorum & Aurificum Univerſitates, quæ hactenus pro una tantummodo Arte ad præmiſſum effectum, ex præſcripto earumdem Litterarum habebantur, in poſterum, reſciſſo hujuſmodi communionis vinculo, duæ Artes reipſa ſint, & cenſeantur, ad eumdem effectum, videlicet, ut unaquæque ex illis ſeorſim, & ſeparatim jus habeat eligendi tres viros, ex propriæ artis gremio, in tertiam Conſiliariorum Claſſem, ſervato in reliquis earumdem Litterarum tenore, referendos, & cooptandos.

Decernentes, eaſdem præſentes, & in ea conteota quæcumque, etiam ex eo, quod quicumque in præmiſſis forſau intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes illis non conſenſerint, nec ad ea vocati citati vel auditi fuerint, aut ex alia quacumque quantumvis juſta, legitima, & privilegiata cauſa de neceſſitate juris vel facti exprimenda, nullo umquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut uullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in jus vel controverſiam revocari, aut ad terminos Juris reduci poſſe: ſed ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios effectus ſortiri, & obtinere, dictiſque Campſoribus, ſeu Nummulariis pro tempore exiſteutibus iu Civitate prædicta, in omnibus, & per omnia pleniſſime ſuffragari debere.

Sicque, & nou alias iu præmiſſis, per quoſcumque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, ac Vicelegatos, cæteroſque quoslibet, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus prædictis primodicti Clementis Prædeceſſoris Litteris, aliiſque quibuſvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non Civitatis Ferrarien. prædictæ, illiuſque Communitatis, & Hominum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apoſtolicis, eidem Civitati, vel illius Communitati, & Hominibus, aut aliis quibuslibet, ſub quibuſcumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis & decretis, etiam motu proprio & ex certa ſcientia, & poteſtatis plenitudine, ac Conſiſtorialiter per Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, vel alias quomodolibet, in contrarium præmiſſorum forſan conceſſis, confirmatis, & approbatis, ac pluries innovatis: Quibus omnibus, & ſingulis etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumqne totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium & ſingulorum tenores, formas, cauſas, & occaſiones præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, inſertis, & ſervatis reſpective ha-

ben-

Digitized by Google

bentes, illis alias in ſuo robore permanſuris; ad præmiſſorum effectum, ſpecialiter, & expreſſe, ac pleniſſime & ampliſſime derogamus, & derogatum eſſe volumus cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc Noſtræ abſolutionis, translationis, elevationis, ſtatuti, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli, Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, Septingenteſimo, Quinquageſimoſeptimo, Octavo Idus Decembris, Pontificatus Noſtri Anno Decimo octavo.

N. Sub-Datarius,

Pro D. Card. Paſſioneo
Joannes Florius Subſtitutus.

VISA
De Curia J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco ✝ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

EManavit nuper a Congregatione Particulari Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium a Nobis Deputata, ſuper octo Dubiis vertentibus inter Venerabilem Fratrem Archiepiſcopum Limanum ex una, & Dilectos Filios Presbyteros Seculares Congregationis Oratorii Sancti Philippi Nerii Civitatis Limanæ ex altera Partibus, Reſolutio tenoris ſequentis, videlicet. Limana, = Die Veneris xxx. Decembris MDCCLVII. in Ædibus Eminentiſſimi, & Reverendiſſimi Domini Cardinalis Sacripantes Vitutii, habita fuit Congregatio Particularis, a Sanctiſſimo Deputata, ejuſdem Eminentiſſimi Domini, atque Eminentiſſimorum, & Reverendiſſimorum Dominorum de Matthæis, & Argenvellieres, in Cauſa Limana inter Venerabilem Congregationem Oratorii Sancti Philippi Nerii Civitatis Limæ, & Reverendum Dominum Promotorem Fiſcalem Curiæ Archiepiſcopalis ejuſdem Civitatis; & in ea fuerunt propoſita, & diſcuſſa ſequentia Dubia. I. An Congregatio ſit omnimode ſubjecta Reverendiſſimo Archiepiſcopo, in modo, forma, aſſumptis, & materiis? II. An Congregatio teneatur tradere Archiepiſcopo viſitanti, quatuor Libros, quos juxta conſtitutiones debent habere Patres Oratorii; nec non Libros, ſeu Indicas Archivii, & Bibliothechæ, & Inventarium ſupellectilium Eccleſiæ? III. An aſſerta Exemptio ab exhibitione prædictorum Librorum eeſſet, dum Archiepiſcopus uti Apoſtolicus Delegatus viſitet? IV. An interiores OEconomiæ Congregationis, quoad Expenſas, & Computa? necnon Electiones Præpoſitorum, Nominationes, Admiſſiones, & Expulſiones Preſbyterorum, ſint ſubordinatæ directioni Archiepiſcopi? V. An caſu quo Congregatio Oratorii de Urbe, necnon aliæ Congregationes, ſint a prædictis exemptæ: idem ferri debeat Judicium de Congregatione Limana, cujus Præsbyteri a Fundatione uſque ad præſens, ſunt valde pauci, vivuntque, & aluntur, non tam ex proprio Patrimonio, quam ex Bonis relictis in commune Congregationi, & ex emolumentis Eccleſiæ Hoſpitalis, pro funeribus, Miſſis Capellaniarum, Confraternitatum, & ex aliis cauſis? VI. An deſtinatio Procuratoris pro Curia Matriti, aut Romæ, fieri a Congregatione debeat, cum interventu Archiepiſcopi, ſitque Is certiorandus de Cauſis ipſius deſtinationis, valeatque eas improbare? VII. An Archiepiſcopus ſit Judex competens in Cauſa Nullitatis Electionis ad Præpoſituram, & Promotor Fiſcalis de ea Jure agere valeat; prout etiam, pro Obſervantia omnium Conſtitutionum? VIII. An Adimplementum Capellaniarum, aliorumque Piorum Operum exiſtentium in Congregatione, & Eccleſia Hoſpitalis, pertineat ad internum Regimen, itaut ſit extra Viſitationem Archiepiſcopi, in caſu &c. Eiſdemque Dubiis reſponſum fuit. Ad primum. Affirmative; exceptis ejus Inſtituto, ſive iis, de quibus loquuntur Conſtitutiones Congregationis. Ad ſecundum. Negative, exceptis Inventario Supellectilium Eccleſiæ, necnon eorumdem Viſitatione. Ad Tertium. Non eſſe locum in præmiſſis, Juri Delegato. Ad Quartum. Negative in omnibus. Ad Quintum. Affirmative in omnibus. Ad Sextum. Negative in omnibus. Ad Septimum. Affirmative quo ad primam partem; quo vero ad ſecundam, Promotorem Fiſcalem agere non poſſe ex Officio, & nullo ex Sacerdotibus Congregationis inſtante pro Nullitate Electionis; quo ad tertiam, negative. Ad octavum. Negative, ſervata tamen quo ad Eccleſiam Hoſpitalis Diſpoſitione Brevis Sanctiſſimi Domini Noſtri Tertia Auguſti MDCCLVII. Factaque per me infraſcriptum, Relatione Sanctitati Suæ omnium, & ſingularum ſupradictarum Reſolutionum in Audientia habita die VIII. Januarii MDCCLVIII. eas dignatus eſt in omnibus approbare, mandavitque deſuper expediri Literas Apoſtolicas in forma Brevis. In quorum fidem &c. Datum Romæ ex Palatio noſtræ ſolitæ Habitationis hac die nona Menſis Januarii MDCCLVIII. C. M. Cardinalis Sacripantes Vitutii. Loco ✝ Sigili. Cum autem ſicut dicti Presbyteri Sæculares Nobis ſubinde exponi fecerunt, ipſi Reſolutionem hujuſmodi quo firmius ſubſiſtat, & ſervetur exactius, Apoſtolicæ confirmationis Noſtræ Patrocinio communiri, ſummopere deſiderent. Nos igitur ipſos Exponentes, ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares Perſonas, a quibuſvis Ex-

com-

communicationis, Suſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis Sententiis, Cenſuris, & pœnis a Jure, vel ab Homine quavis occaſione, vel Cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, Supplicationibus eorum nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati; præinſertam Reſolutionem a memoratis Cardinalibus, ut præfertur, ſuper dictis Dubiis captam, Auctoritate Apoſtolica, tenore Præſentium confirmamus, & approbamus, Illique inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, omneſque, & ſingulos Juris, & Facti defectus, ſi qui deſuper forſan intervenerint, ſupplemus, & ſanamus. Decernentes eaſdem præſentes Literas, firmas, validas, & efficaces, exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros affectus ſortiri, & obtinere, ac Illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, pleniſſime ſuffragari, & ab eis reſpective inviolabiliter obſervari; Sicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, Judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his, a quoquam, quavis Auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXI. Januarii MDCCLVIII. Pontificatus noſtri Anno Decimo octavo.

Pro Domino Card. Paſſioneo.

Joannes Florius Subſtitutus.

Loco ✠ Sigilli.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

EXponi Nobis nuper fecit Dilectus Filius Vincentius de Amil Feixoo, Preſbyter Secularis, ac Procurator in Romana Curia Congregationis Oratorii Sancti Philippi Nerii Congregationis Limanæ; quod tam ipſa Congregatio Limana, quam aliæ Valentina, Hiſpalenſis, Biacenſis in Diœceſi Giennen, & Conchenſis, aliæque in Ditionibus Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Ferdinandi Hiſpaniarum Regis Catholici exiſtentes, ita ſunt inſtitutæ, ut Alumni in illis recipi, ſeu admitti minime poſſint niſi annuas præſtationes, aut alias certas, & idoneas facultates, certoſque annuos reditus habeant, quarum titulo ad Sacros Ordines ſuo tempore promoveri valeant. Cum autem ſicut eadem Expoſitio ſubjungebat non omnes Sacro Presbyteratus Ordini adſcribi cupientes, tantum Patrimonii habeant, ut de proprio vivere queant, neceſſitati vero Congregationis Limanæ hujuſmodi numerus Sacerdotum in ea exiſtentium minime congruens reperiatur, & defectus iſte ſenſibilior, ſeu verius perniciosior exiſtat, etenim in ea ſatis novi Orbis perampla Civitate abundant quidem Fideles, at non minor eſt Paganorum, aut de recenti ad Fidem reductorum frequentia, unde ſequitur, ut illius Sacerdotes, etſi, numero tredecim, præter Laicos, extremos impendant labores, pares minime ſunt ſpiritualibus Populi neceſſitatibus; debent namque excipere Chriſtifidelium Confeſſiones magnæ devotorum multitudinis, qui quotidie ad eorum Eccleſiam ad id conveniunt: quotidie quoque Verbum Dei, & Catholicæ Legis Præcepta docent, & prædicant; occurrunt etiam quacumque hora invitentur, ut auxilium, & aſſiſtentiam præſtent in ſupremo Agone conſtitutis; & demum famulantur, & ſubveniunt Pauperibus Sacerdotibus Infirmis ſe recipientibus in Hoſpitali, cujus cura, & adminiſtratio eiſdem credita, & demandata exiſtit; ac proinde, dictus Vincentius ad augendam Dei Gloriam, & ipſius Inſtituti incrementum, animarumque ſalutem promovendam, Superioribus earumdem Congregationum facultatem excipiendi ſingulis annis in memoratas Congregationes, ſeu Domos octo, vel ſex ad minus idoneos, viros cæteris qualitatibus præditos, licet rerum temporalium inopes, quive ad Sacros etiam Presbyteratus Ordines ad Titulum Miſſionis, & Menſæ Communis per Ordinarios Locorum promoveri poſſint, ſibi a Nobis concedi plurimum deſideret. Nos igitur ipſius Vincentii Votis hac in re, quantum cum Domino poſſumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibuſvis Excommunicationis, Suſpenſionis, & Interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis Sententiis, Cenſuris, & pœnis a Jure, vel ab Homine quavis occaſione, vel cauſa latis ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium tantum conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, Supplicationibus ejus nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati: Fraternitati tuæ per præſentes committimus, & mandamus, ut ex Alumnis memoratæ Congregationis Oratorii Sancti Philippi Nerii Civitatis Limæ, quos Divino Cultui promovendo, & Animarum ſaluti procurandæ; juxta datam tibi a Domino Prudentiam aptiores, & ſincera mente alacriores deprehenderis, ſingulis annis aliquot ad Titulum Miſſionis, & Menſæ Communis ad Sacram Ordinationem admittere, eoſque ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines, ſervatis alias ſervandis, promovere libere, & licite pro tuo arbitrio, & Prudentia Auctoritate Noſtra Apoſtolica poſſis, & valeas, quotquot ſcilicet re ipſa ad ſupraſcriptas enuntiatas cauſas, & indigentias, neceſſarios in Domino judicaveris; ita tamen, ut ſi hujuſmodi Promoti ad Titulum Miſſionis, vel Menſæ Communis, a prædicta Congregatione quandocumque diſceſſerint, vel dimiſſi fuerint, Suſpenſionem a Divinis ipſo facto incurrant, eo uſque duraturam, donec ſufficiens Beneficium Eccleſiaſticum in Titulum, ſeu Eccleſiaſticam Penſionem obtinue-

Digitized by Google

tinuerint; vel Patrimonium Sacrum a Te, ſeu pro tempore exiſtente Archiepiſcopo Limano approbandum, ſibi conſtituerint, abſque eo quod Congregatio prædicta, ullius præſtationis onere gravetur, plenam, & amplam facultatem eadem Auctoritate tribuimus, & impertimur. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Univerſatibus, Provincialibuſque, & Sinodalibus Conciliis editis Generalibus, vel Specialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus; ac dictæ Congregationis etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, & Conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, & ſingulis illorum tenore præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectuum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die xxiii. Januarii MDCCLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimo octavo.

Pro Domino Card. Paſſioneo.

Joannes Florius Subſtitutus.

Loco ✠ Sigilli.

DAMNATIO, ET PROHIBITIO

Operis, cui Titulus: *Storia del Popolo di Dio, dalla Naſcita del Meſſia, ſino alla fine della Sinagoga &c. Parte Seconda: con Raccalta di Diſſertazioni, & in fine la Difeſa della medeſima ſeconda parte &c.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

CUM ad Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium Indici Librorum prohibitorum, & expurgandorum præpoſitam nonnullis ab hinc annis denuntiatum fuiſſet Opus Gallico Idiomate conſcriptum, hoc Titulo = *Hiſtoire du Pouple de Dieu, depuis la naiſſance du Meſſie, juſqu' a la fin de la Sinagogue*; hujuſmodi Opus maturo examini ſubjectum, & conſequenter proſcriptum fuit, Decreto edito die xvij. Aprilis Anni MDCCLV., & a Nobis ipſis confirmato. Sed quum nihilominus aliquis repertus fuerit, qui nimia audacia illud ipſum Opus in Italicam linguam converſum Typis edere non dubitavit *ſequenti titulo: Storia del Popolo di Dio dalla Naſcita del Meſſia, ſino alla fine della Sinagoga, tratta da ſoli Libri Santi dal Padre Iſacca Giuſeppe Berruyer della Compagnia di Gesù; Seconda Parte: tradotta dal Franceſe da un Religioſo della medeſima Compagnia: in Venezia MDCCLVI. nella Stamperia Remondini* adjectis ad calcem verſionis hujuſmodi non ſolum Mantiſſa *Diſſertationum* ab Auctore latine conſcriptarum, ſed etiam, Apologia ipſius operis, cujus Titulus eſt = *Difeſa della ſeconda parte della Storia del Popolo di Dio dei Padre Berruyer, tradotta dal Franceſe &c.*: Vix dici poteſt, quantum inde offenſionis, & ſcandali conceperint boni, ac Deum timentes cujuſque gradus, & conditionis homines, quorum juſtas ea de re querelas ad Apoſtolatum Noſtrum delatas debita conſideratione penſantes, ne officio Noſtro deeſſe videremur, adacti ſumus committere Venerabilibus Fratribus Noſtris ejuſdem S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Chriſtiana Generalibus Inquiſitoribus adverſus hæreticam pravitatem auctoritate Apoſtolica deputatis, ut ad iteratum, ac rigoroſum examen revocarent tum ipſum opus Gallice editum, tum ipſius verſionem in Linguam Italicam, etiamſi dubitari nequeat, quin Opus uno aliquo Idiomate primitus editum, atque ita proſcriptum, quacumque alia Lingua poſtmodum exhiberi contingat eadem proſcriptione notatum intelligatur, tum demum Collectionem illam Diſſertationum Operi adjectarum, & Apologiam Italicæ verſioni, ut præfertur ſubjectam. Ut itaque mandatis Noſtris fieret ſatis, convenientibus primum inter ſe Theologis ad novum examen deputatis iiſque in pluribus ſeſſionibus ea de re habitis, rem omnem diligenter ſcrutantibus, & ponderantibus, ſuaſque ſententias, & ſcripto, & voce pandentibus, viſum eſt, Opus præfatum, ſive Gallico, ſive Italico, ſive alio quocumque Idiomate conſcriptum, tranſlatum, atque editum una cum prædictis Diſſertationib. & Apologia prohibendum eſſe tanquam continens propoſitiones reſpective falſas, temerarias, ſcandaloſas, faventes hæreſi, atque hæreſi proximas, communique & unanimi Sanctorum Patrum & Eccleſiæ conſenſui in Divinarum Scripturarum interpretatione minime congruentes. Poſt cenſuram Theologorum, ut ſupra, deputatorum delata res eſt ad ſecundodictam Congregationem Generalium Inquiſitorum, & coram Nobis habitam die xxix. Decembris elapſi Anni MDCCLVII. in qua, quum judicium eorumdem Cardinalium Inquiſitorum relatæ Conſultorum Sententiæ omnino conforme fuerit; Nos demum, lectis atque perpenſis dictorum Theologorum Conſultationibus ſcripto, exaratis, auditiſque eorumdem Cardinalium conſiliis, per has Noſtras Apoſtolicas Litteras ſæpedictum Opus tam Gallico, quam Italico, aliove quolibet Idiomate conſcriptum, tranſlatum, aut Typis impreſſum nec non Diſſertationes, & Apologiam ſuperius enuntiatas, propterea quod in illo, & in illis continentur Propoſitiones reſpective falſæ, temerariæ, ſcandaloſæ, faventes hæreſi, atque hæreſi proximæ, & a communi, & unanimi Sanctorum Patrum & Eccleſiæ ſenſu in divinarum Scripturarum interpretatione alienæ, damnamus, & reprobamus, ipſumque Librum legi, retineri, & quocumque Idiomate denuo Typis imprimi prohibemus; Mandantes omnibus & ſingulis Chriſtifidelibus, qui ejuſmodi Librum penes ſe habuerint, ſeu in quorum manus ſubinde pervenerit, ut illum, ſtatim ac præ-

ſentes Literæ eis innotuerint, hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus, ſeu eorum Vicariis, ubi Inquiſitores peculiares adſint, alioquin Epiſcopis, ſeu ordinariis locorum, tradere & conſignare teneantur, ſub pœna excommunicationis majoris, quoad perſonas Seculares, quo vero ad perſonas Eccleſiaſticas etiam Regulares, hujuſmodi mandato Noſtro non obedientes, & contrafacientes ſub pœna ſuſpenſionis a Divinis ipſo facto abſque alia declaratione, incurrendis; quarum abſolutionem, & reſpective relaxationem Nobis, & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus reſervamus; excepto dumtaxat, quoad excommunicationem prædictam uniuſcujuſque mortis articulo; quo nimirum Confeſſarius quilibet ab hujuſmodi cenſura, ut præfertur, incurſa abſolvere poterit. Ut autem eædem præſentes Literæ ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quiſquam illarum ignorantiam alligare poſſit, volumus, & auctoritate prædicta decernimus, illas ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, nec non Curiæ Generalis in Monte Citatòrio, & in Acie Campi Floræ de Urbe per aliquem ex Curſoribus Noſtris, ut moris eſt, publicari, illarumque exempla ibi affixa relinqui; ſic vero publicatas omnes, & ſingulos, quos concernunt, perinde afficere, ac ſi unicuique illorum perſonaliter notificatæ, & intimatæ fuiſſent: ipſarum autem præſentium Literarum tranſumtis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis eamdem prorſus fidem tam in judicio, quam extra illud ubique locorum haberi, quæ haberetur eiſdem præſentibus, ſi exhibitæ forent, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XVII. Februarii MDCCLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimo octavo.

D. Cardinalis Paſſioneus.

EPISTOLA
R. P. ANTONII TAVEIRA
ARCHIEPISCOPI GOANI
AD
SANCTISSIMUM DOMINUM NOSTRUM
BENEDICTUM PP. XIV.
ET SANCTITATIS SUÆ
AD EUMDEM
RESPONSIO.

SANCTISSIME PATER, AC DOMINE,

ANguſtiis, quibus acriter tribulor, circumſeptus, ob aliquarum ovium mihi concreditarum a recto tramite receſſum, operæ pretium duxi Tibi, Sanctiſſime Domine, tanquam omnium potentiſſimo Patri, has preces humiliter effundere, ut ea pietate commotus, qua ſedulo uteris erga omnes, remedium præbeas opportunum, quo ab hac animi afflictatione reddar indemnis, illaſque in viam veritatis reducam, atque damna inſtantia, ac futura penitus avertantur.

Cum hanc Goanam Diœceſim Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia regere cœpi, magna judicialis movebatur contentio circa cujuſdam matrimonii validitatem. Nam, licet inter illud contrahentes nonniſi impedimentum Impediens ex ſponſalibus cum alio antecedenter contractis ortum extaret, attamen, ſolemnitatibus Tridentini ſpretis, non coram proprio Parocho cujuslibet contrahentium contractum fuerat, ſed coram uno ex Apoſtolicis Viris, quos Miſſionarios appellamus, qui ad aliquos fideles inſtruendos in infidelium loco, vulgo Sunda, limitibus hujus Diœceſis vicino commorabatur, ad quem doloſe ſe tranſtulerunt, dicentes, ſe velle ibi novum domicilium conſtituere; ſed, contracto matrimonio, ſtatim ad patriam convolarunt. Hoc idem in loco, vulgo Quittur, qui ultra hujus Diœceſis fines intra unam, aut duas dietas ad plurimum diſtat, non ſemel poſtea inter impedimenta dirimentia habentes ſimiliter contigit.

Ratio, cur aliquibus videtur, matrimonia, in his, ſimilibuſque locis contracta, valida eſſe judicanda, impedimentis dirimentibus ſecluſis, in eo fundatur, quia in illis Tridentini diſpoſitio non viget, cum ibi publicatum non fuerit, nec receptum, quapropter, ad dicta loca extendendum non eſſe, aſſerere non dubitant, ex plurium ſententia cum Sanchez *lib. 3. de matrim. diſp.* 18. *quæſt.* 4. *a num.* 27. qui acriter pro validitate pugnat. Hoc autem in Indiis Orientalibus, præcipue in hac Diœceſi, cum ſit proxima prædictis locis, nullatenus ſervandum eſt; ne illicitis, ac peccaminoſis conjunctionibus locum præbeat, prout experientia docet.

Igitur ad ſedandas controverſias, malaque ex ſimilibus matrimoniis orta obvianda, opus eſſe mihi videtur, Sanctitatem Tuam, meis precibus inclinatam, declarare, nulla eſſe talia matrimonia; prout olim declaratum fuit a Sacra Congregatione Cardinalium, approbante Sanctiſſimo Domino Urbano VIII. 14. Auguſti 1621. ad inſtantiam Archiepiſcopi Colonienſis, ut refert Schmalzgrueber *lib. 4. Decretal. tit. 3. num.* 212. Aperte tamen conſtituendum eſt, incolas hujuſmodi Diœceſis ad talia, & ſimilia infidelium loca, etiam cum animo mutandi domicilia migrantes, ad matrimonia contrahenda admittendos non eſſe per Miſſionarios, niſi eum Ordinarii licentia ſecundum Diœceſis conſuetudinem obtenta, præcedentibus tribus denuntiationibus in propriis Eccleſiis, atque in iis, quarum domicilia reliquerint, ſolum enim tunc ſimilia peccata ceſſabunt.

Die 24. Januarii 1749. indulgentia Oratoria privata concedendi per decennium Anteceſſori meo per Tuam Sanctitatem benigne permiſſa fuit. Eandemmet gratiam humiliter expoſco, conſequique ſpero, cum cauſæ finales illius conceſſionis adhuc vigeant. Nam,

ea

ea deficiente, quamplurimi Nobiles præceptum audiendi Sacrum certe non adimplebunt, tam ob diſtantiam a propriis Parochialibus Eccleſiis, quam ob paupertatem qua laborant. Pro his, & aliis beneficiis Deo gratias agam, enixe deprecans, Te per pluras annos ad Eccleſiæ utilitatem incolumem ſervare. Goa 16. Decembris 1754.

Antonius Taveira Archiepiſcopus Goanus Primas Orientalis.

VENERABILI FRATRI

ANTONIO

ARCHIEPISCOPO GOANO.

BENEDICTUS PP. XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, et Apoſtolicam Benedictionem.

PAucis ab hinc hebdomadis Fraternitatis Tuæ litteras accepimus, die 16. Decembris anni 1754. datas, neſcientes uſque adhuc, quænam diuturnæ hujus moræ fuerit cauſa. Expoſuiſti autem in iis, quod, cum receptum fuerit in Diœceſi tua Tridentinum Concilium, ſervatur ad amuſſim ibidem ſanctio illa, quæ nulla declarat matrimonia, quæ ſine præſentia Parochi ſponſi, vel ſponſæ, & ſine duobus teſtibus celebrantur. Cum vero Diœceſi tuæ finitimus ſit locus quidam, Sunda vocatus, ubi nonnulli Miſſionarii Sacerdotes inhabitant ad regionis incolas ad Fidem Catholicam pertrahendos, edocendoſque, contigit aliquando, atque nunc etiam contingit, ut quiſpiam difficultates prænoſcens, quæ matrimonium fortaſſis impedirent, quotieſcumque in tua Diœceſi contrahendum foret, ab eadem diſcedit una cum muliere, atque Sundam pergit, ubi neque receptum, neque promulgatum fuit Concilium Tridentinum, ibique matrimonium coram Miſſionario contrahit, ac ſubinde regrediens ad Diœceſim tuam validum eſſe contendit, eo quia matrimonium non alibi nullum eſſe reputatur, præterquam iis in locis, in quibus Concilii Decretum receptum, ac promulgatum fuit. Hæc eſt quæſtio, de qua Nos interrogaſti, ut normam præfiniremus, quacum in ejuſmodi matrimoniis gerere te oporteat. Quamvis autem ob longævam, quin immo decrepitam ætatem, quam agimus, Nos a laboribus excuſare liceret, eoſdemque aliis committere, ultima Nobis definitione ſervata; nihiloſecius, cum Divinæ placuerit Majeſtati ſanam Nobis, ac integram mentem ſervare, etſi, præter ſenium, binæ graviſſimæ infirmitates, quas perpeſſi ſumus, Nos eo perduxerint, ut ſacro Viatico, & extremæ Olei unctione ſemel, ac iterum muniremur, petitionibus tuis recta reſponſum dare non omittemus, cum ob experientiam, quam in ejuſmodi controverſiis nacti fuimus, ut videre eſt in noſtra Eccleſiaſtica Inſtitutione, in lucem edita, dum in Archiepiſcopali Bononienſi Cathedra ſedebamus, quæ eſt *la* 33. Latinæ editionis *ſub num.* 9. tum vero etiam ob munus exercitum pluribus annis a Secretis Congregationis Tridentini Concilii, dum in minoribus agebamus, ubi ſimilia negotia tractantur.

In integra Decretali Alexandri III. noſtri Prædeceſſoris, ſexta ſub titulo *de homicidio*, quæ in Collectione Decretalium, qua utimur in ſcholis & foro, non integra eſt, ſed decurtata, ſequentia leguntur verba, quæ noſtræ favent intentioni: *Sicut dignum, & omni rationi conſentaneum eſt, graves, & difficiles quæſtiones ad examen Apoſtolicæ Sedis deferri: ita etiam nobis ex miniſterio ſuſceptæ ſollicitudinis imminet eaſdem quæſtiones, prout nobis Dominus dederit, ſolvere, & ſingulis a nobis conſilium poſtulantibus reſpondere: ut providentia Romanæ Eccleſiæ, quæ ubique terrarum obtinet, diſponente Domino, principatum, quæſtiones ſolvantur, & removeatur in his ambiguitas ſingulorum de cordibus. Licet autem ſuper quæſtionibus, quas nobis diſcretio tua ſolvendas direxit, te non dubitamus providum, & circumſpectum exiſtere; cogimur tamen ex ſuſcepto ſervitutis miniſterio, juxta diſcretionem, & providentiam noſtram, tibi exinde reſpondere.*

Thomas Sanchez, qui quidem, nemo ignorat, qualem ſibi famam conciliaverit in controverſiis ad matrimonium ſpectantibus, quæſtionem hanc agitat in ſuo Opere *de Matrimonio lib. 3. diſp.* 18. *num.* 17. *& ſeq.* ubi *ſub num.* 29. defendit validum matrimonium initum in loco, ubi promulgatum non fuerit Tridentinum Concilium, quamvis ille, qui contrahit, domicilium habeat in loco, ubi Concilium receptum eſt, indeque diſceſſerit, ut eas difficultates aufugeret, in quas inciderat, vel incidere ſe poſſe rebatur, ſi matrimonium ibidem contrahere voluiſſet: cum vero opponitur, intercedere fraudem, tunc reſpondet, vel nullam ineſſe fraudem, ubi quis jure ſuo utitur, quoniam vetitum non eſt a loco, in quo receptum fuit Concilium, tranſire ad alium: ubi non ſit receptum; vel, etiamſi fraus interceſſiſſe credatur, ejuſmodi fraudem illicitum quidem, non ſic vero nullum matrimonium efficere. Pontius, qui non tam facile Sancheſii opinionibus adhæret, in hac tamen eidem conſentit; ut videri poteſt *lib.* 5. *de Matrim. cap.* 9. Et Diana *in coordinata editione tom.* 1. *tract.* 3. *reſol.* 116. *&* 117. Sancheſio, & Pontio ſubſcribit. Ejuſdem ſententiæ ſunt Bonacina *de Matrimonio quæſt.* 2. *punct.* 7. *num.* 2. *tom.* 1. Caſtropalaus *part.* 5. *diſput.* 2. *de Sponſal. punct.* 13. §. 8. *num.* 4. Leander *part.* 2. *tract.* 9. *de Matrimonii Sacramento diſp.* 7. *quæſt.* 11. Filliucius *tract.* 10. *de Matrimonio part.* 1. *cap.* 6. *num.* 199. Roſignolus *de Matrimonio* 1. *contract.* 15. *prænot.* 21. *num.* 8.

Ne vero plus quam par eſt ſermonem protrahamus in aliorum Doctorum, atque Theologorum nominibus cumulandis, tantummodo innuemus, non deeſſe, qui contrariam ſententiam tueatur, doceatque, nullum eſſe matrimonium ab eo contractum, qui ad evitandas difficultates, in quas incidit, vel incidere ſe poſſe veretur, ſi matrimonium ineat in loco domicilii, ubi viget Tri-

Tridentina lex, tranſit ad alium, ubi promulgata non fuit, adeoque neutiquam recepta, & poſt initum matrimonium, domum ſuam revertitur: qua de re obſervari poterunt Gobat *in Theologia experimentali tract. 9. num.* 481. Cardinalis de Laurea *de Matrimonio diſp. 22. num.* 138. *& ſeq.* Clericatus *de Sacramento Matrimonii deciſ. 35. num.* 24. Giribaldus *tract. 10. de Matrimonio cap. 7. num.* 22. Sbogar *in Theologia radicali tract. 116. de Matrimonio num.* 52. Schmalzgrueber *ad tit. de clandeſtina deſponſatione num.* 112. Pichler *in eumdem titulum num.* 14. Bockhn *ad tit. de Conſtitutionibus §. 3. num.* 4. Elbel *in Theologia Morali part. 3. num.* 301. *& ſeq.* Pontas *verb. Impedimentum clandeſtinitatis, caſ. 3. §. Ceterum ad caſum.* Et ipſe Diana, qui ſecutus fuerat in locis ſupra memoratis Sancheſii, & Pontii ſententias, *in eadem editione coordinata tom. 2. tract. 6. reſolut.* 74. ab iiſdem recedit, ut hanc poſtremam amplectatur. Sylvius vero *tom. 5. Operum ſuorum edit. Antuerpiæ. anni* 1698. inter varias reſolutiones *verb. Matrimonium num.* 8. ſapienter animadvertens, matrimonium eſſe validum, ſi quis, admiſſa etiam fraude, patriam ſuam deſerens; ubi Tridentinum Concilium promulgatum fuit, illud contrahit in loco, ubi non eſt promulgatum, poſtquam tamen ibidem novum quaſi domicilium acquiſierit; ex eo infert, nullum eſſe matrimonium, quotieſcumque ille, qui contrahit, regreditur illico ad locum unde diſceſſit, quin ſpeciem quamdam domicilii adeptus fuerit in loco, ubi matrimonium contraxit.

Sedente fel. rec. Urbano VIII. Pontifice Maximo, Archiepiſcopus Colonienſis Elector tria hæc dubia propoſuit coram Congregatione Concilii: *Quæritur humiliter a Sacra Congregatione, an incolæ tam maſculi, quam fœminæ loci, in quo Concilium Tridentinum in puncto matrimonii eſt promulgatum, & acceptatum, tranſeuntes per locum, in quo dictum Concilium non eſt promulgatum, retinentes idem domicilium, valide poſſint in iſto loco matrimonium ſine Parocho, & teſtibus contrahere.*

Secundo, Quid, ſi eo prædicti incolæ tam maſculi, quam fœminæ, ſolo animo ſine Parocho, & teſtibus contrahendi, ſe transferunt, habitationem non mutantes.

Tertio Quid, ſi iidem incolæ tam maſculi, quam fœminæ, eo transferant habitationem illo ſolo animo, ut abſque Parocho, & teſtibus contrahant.

Hoc autem Congregatio dedit reſponſum *Die 5. Septembris 1626. Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum ad primum, & ſecundum reſpondit, non eſſe legitimum matrimonium inter ſic ſe transferentes, & tranſeuntes cum fraude.*

Ad tertium reſpondit, niſi domicilium vere transferatur, matrimonium non eſſe validum.

Inſtiterunt poſtmodum Archiepiſcopi Colonienſis Procuratores, ut Congregationis reſponſum Pontificio Brevi confirmaretur, ſiquidem Archiepiſcopus Elector cupiebat illud Diœceſanæ Synodo, quam habiturus mox erat, adnectere. Petitioni Urbanus VIII. indulſit, juſſitque expediri Breve; cujus prima perſcriptio authographa, ab eodem ſubſcripta, reperitur inter ejuſdem Brevia anni 1627. *pag.* 377. Summa vero ejuſdem ita ſe habet: *Confirmatio reſolutionis nonnullorum dubiorum ſuper contrahendis matrimoniis a Sacra Congregatione Concilii emanatæ: eſt juxta ejuſdem Congregationis decretum.* Hujus vero definitionis contextu bene perpenſo, facile intelligitur, matrimonia primo, ac ſecundo loco expoſita, irrita ac nulla ab eadem Congregatione decerni, eo quia fraus interceſſit; validum autem cenſeri matrimonium tertio loco poſitum, in quo licet fraus interceſſerit, nihilominus is, qui matrimonium contrahit, antequam illud iniret, domicilium, ſeu quaſi domicilium adeptus erat eo in loco, ubi matrimonium inivit: *Niſi domicilium vere transferatur.* Siquidem novum non eſt, neque inuſitatum, quod quis domicilium habeat aliquo in loco, & quaſi domicilium adipiſcatur in alio: in quo rerum ſtatu ſi verſetur, tunc eidem liberum erit, matrimonium contrahere coram illo Parocho, intra cujus Parœciæ fines tunc inhabitat, cum matrimonio jungitur, juxta communem ſententiam, a Nobis relatam, ſancitamque in ſuperius memorata Inſtitutione noſtra Eccleſiaſtica 33. Latinæ editionis.

Firmiter ejuſmodi principiis ſemper adhæſit eadem Congregatio, quotieſcumque materiæ hujus diſcutiendæ ſe ſe dedit occaſio: etenim in quadam *Abulen.* propoſita ſub die prima Decembris 1640. *lib. 16. Decretor. pag. 470. a terg. & pag.* 471. ita reſpondit: *Sacra &c. cenſuit, non valere matrimonium contractum coram Parocho loci, ubi contrahentes reperiuntur non animo ibi domicilium contrahendi.* Dum in minoribus fungeremur munere a Secretis Congregationis ejuſdem, irritum ac nullum pariter declaratum fuit matrimonium ab eo contractum, qui, ut declinaret difficultates, quas proprius Parochus objiciebat, ad alium locum tranſierat, atque connubium fecerat coram Parocho ejus loci, a quo poſtmodum, contracto matrimonio, ſtatim diſceſſerat, ut ad priſtini domicilii locum rediret; uti videri poteſt in *Lauretana* propoſita, ac definita die 13. Julii 1725. *tom. 3. Theſauri Reſolutionum Congregationis edit. Urbinaten. de anno* 1739. *pag.* 185. Exadverſo eadem Congregatio validum cenſuit matrimonium ab eo contractum, qui diſceſſerat a loco proprii domicilii, ut difficultates aufugeret, in quas offendiſſet, ſi matrimonium coram ejuſdem loci Parocho inire voluiſſet, atque illud inierat coram Parocho alterius loci, poſtquam tamen legitimum ibidem quaſi domicilium adeptus fuerat, eodemque in loco, etiam poſt matrimonium contractum, ad aliquod tempus permanſerat: quæ definitio lata fuit die 20. Februarii 1723. in *Ceſenaten. ſeu Forolivien. Matrimonii*, quemadmodum videre eſt *tom. 2. ſupradicti Theſauri Reſol. pag. 274. & ſeq.* ubi alias quoque ſimiles obſervare licebit, quas tum diligenter collegimus. Demum, ne prolixior evadat oratio, in celebri *Leopolien. Matrimonii*, propoſita ſub die 9. Junii 1725. Congregatio principia eadem ad amuſſim retinuit, quemadmodum legere fas eſt *tom. 3. Theſauri ejuſdem pag.* 161. quibus pariter in eadem cauſa

om-

omnimode inſtiterat Rota Romana *in deciſione 1298. tom. 6.* coram honorabilis memoriæ Lancetta Rotæ Decano, & Sacræ Pœnitentiariæ Regente.

Expoſita Congregationis ſententia, operæ pretium erit modo referre quid Urbanus VIII. pro illius confirmatione peregerit. Equidem inuimus, jam tum ab eodem Pontifice roboratam fuiſſe Pontificio Diplomate: cujus cognitio cum temporis decurſu ad ſpectabilis memoriæ Cardinalem Joannem de Lugo perveniſſet, curavit is, exhiberi ſibi ab Adminiſtris Colonienſis Archiepiſcopi authenticum Brevis exemplum; quod cum obtinuiſſet, Operibus ſuis adnexum typis edidit *lib. 1. dub. 36. Reſponſ. Moral.* Id ipſum quoque alii fecerunt Scriptores a Nobis collecti in ſuperius memorata Eccleſiaſtica Inſtitutione 33. Latinæ editionis: atque hoc ipſum Breve nuperrime in lucem vulgatum reperitur *in Bibliotheca Canonica* P. Ferraris: adeo ut ex ſententia communiter hodie recepta, atque obſervata, nullum atque irritum habendum ſit matrimonium, in fraudem proprii Parochi, coram Parocho alterius loci contractum, dummodo tamen ille, qui contrahit, antequam matrimonio jungatur, legitimum domicilium, vel quaſi domicilium revera in hoc altero loco adeptus non fuiſſet, atque inibi fortaſſis poſt matrimonium contractum ad aliquod tempus commoratus uon eſſet. Conſulantur Salmanticenſes *in curſu Theologiæ Moralis tom. 2. tract. 9. de Matrimonio cap. 8. punct. 2. num.* 21.

Mittimus interea Fraternitati Tuæ Urbani VIII. Breve, quod Apoſtolicæ auctoritatis robore confirmamus, jubentes una ſimul, ut confirmationis noſtræ documentum aſſervetur in Actis Congregationis Concilii, atque in noſtro ſecretiori Vaticano Tabulario, quemadmodum Fraternitas Tua ſub finem hujus noſtræ Epiſtolæ animadvertere poterit; tibique propterea, tuiſque ſucceſſoribus mandamus obſervantiam, & implementum ejuſmodi Brevis in iſta Diœceſi, ubi frequenter ejuſmodi quæſtiones incidunt, quibus per idem Breve opportune proſpicitur: atque hoc pacto ſatisfeciſſe Nos arbitramur petitioni, quam propoſuiſti in epiſtola diei 16. Decembris 1754. ubi normam, quam ſequereris, commonſtrari tibi cupiebas, ſi contingant, uti paulo ante dicebamus, matrimonia eorum, qui ad evitandas difficultates, in quas vel offenderant, vel offenſuri erant, ſi matrimonium in tua Diœceſi celebraviſſent, tranſeunt ad finitimum locum, in quo coram aliquo Miſſionario matrimonium contrahunt, deinde vero ad eam regionem, ubi verum domicilium habent, revertuntur.

Poſt hæc, neceſſarium fore cenſemus non nihil adjungere, ut in propatulo ſit, quid nam requiratur ad quaſi domicilium adipiſcendum. Verum hac in re non alio pacto reſponderi poteſt, niſi quod, antequam matrimonium contrahatur, ſpatio ſaltem unius menſis ille, qui contrahit, habitaverit in loco, ubi matrimonium celebratur. Definitiones Congregationis Concilii hac de re obſervari poterunt apud Fagnanum *in Cap. Significavit, de Parochiis*, ubi, earumdem contextu perpenſo, hæc habet *ſub num. 39. Vir, & Mulier Trajectenſes, timentes impedimentum a parentibus, cum ad vicinam urbem Aquiſgranam ſe contuliſſent, & ibi aliquandiu morati matrimonium contraxiſſent, ſacra Congregatio, conſulta ſuper validitate, cenſuit, exprimendum tempus, quo contrahentes Aquiſgranæ manſerunt; quod ſi fuerit ſaltem unius menſis, dandam eſſe deciſionem pro validitate.* Natalis Alexander *in Theologia Dogmatica & Morali lib. 2. de Sacrament. Matrim. cap. 2. art. 2. regul. 6.* animadvertit, ad acquirendum quaſi domicilium, oportere, ut contrahentes, antequam matrimonium celebrent, tanto tempore eo in loco, ubi copulantur, fuerint commorati, ut ibidem cogniti jam ſint, atque perſpecti. Dubitari autem poſſet, num ad quaſi domicilium acquirendum matrimonii cauſa, uti diximus, non ſolum requiratur præcedens habitatio, verum etiam ſubſequens ad aliquod temporis ſpatium: verum, cum obſervaverimus, ſubſequentem habitationem ab iis Auctoribus, qui hanc tractarunt materiam, tamquam magni momenti adminiculum reputari, ut novum domicilium quæſitum dicatur, nihil vero de illa præſcriptum fuiſſe a Concilii Congregatione in adducta paulo ante definitione penes Fagnanum, nolumus hac de re quidquam novi decernere.

Quod vero mox ſequitur, reſpicit matrimonium initum alio in loco, ubi jam contrahentes quaſi domicilium adepti fuerunt, ac proinde illud ipſum, quod proſequebatur epiſtola Fraternitatis Tuæ. Verum de hoc ſermonem habere nequimus, niſi prius a propoſito pauliſper digredientes, quidquam opportune præmittamus. Odo de Soliaco, vigilantiſſimus Pariſienſis Antiſtes, qui vixit ſub initium ſæculi decimi tertii, promulganda ſtatuit in ſuæ Diœceſeos Parœciis matrimonia, priuſquam inirentur; ut ſcilicet hoc pacto dignoſci poſſet, num inter contrahentes impedimentum nullum ſubeſſet; atque inde denuntiationum manavit exordium, quæ tum *Bannum* nuncupatæ fuerunt. A Diœceſi Pariſienſi mos iſte laudabilis ad alias quoque per Galliam permeavit; uti colligitur ex reſcripto Innocentii III. ad Epiſcopum Beluacenſem *in Cap. Cum in tua de Sponſal. & Matrim.* Idem Innocentius in Concilio Lateranenſi quarto ad univerſam Eccleſiam ejuſmodi denuntiationum morem propagavit, ut videre eſt in *Cap. Cum inhibitio, de clandeſtina deſponſatione*, Atque ſacra Tridentina Synodus *ſeſſ.* 24. *de reformat. matrimon. cap.* 1. Lateranenſis Concilii veſtigiis inhærendo, id ipſum præcepit. Quamvis vero denuntiationes ad matrimonii validitatem neutiquam pertineant, adeo ut matrimonium, iiſdem omiſſis, celebratum, illicitum quidem ſit, ſed tamen validum, non idcirco denuntiationum omiſſio gravi caret culpa, neque propterea negligi impune queunt in Parœciis, in quibus contrahentes inhabitant, quod ſi velint matrimonium extra Diœceſim, quam incolunt, celebrare, tenetur is, qui matrimonio intereſt, exigere prius, ut denuntiationes factæ jam fuerint in loco prioris domicilii,

cilii, quamvis ſit alterius Diœceſis, ad hoc ut tuto intereſſe poſſit matrimonio, quod in ſua Diœceſi celebratur. Obſervetur Concilium Aquenſe anni 1585. a Sixto V. Pontifice Maximo confirmatum, ſicuti etiam Rituale Romanum. Quod ſi vetuſtiora monumenta præ manibus ſumere opus eſſet, in ſecunda Collectione Decretalium *Cap. primo de clandeſtina deſponſatione*, reperitur Decretalis Alexandri III. relata etiam per Gonzalez *in Cap. Cum inhibitio*, *ſub num.* 10. *de clandeſtina deſponſatione*, ubi fit mentio oneris, quod diſtricte incumbit ei, qui matrimonio intereſt in ſua Diœceſi contracto, ne ſcilicet intereſſe debeat, niſi requiſierit antea ab epiſcopo loci, ubi contrahentes inhabitant, prævium denuntiationum edictum, unde appareat, nullum inter eoſdem impedimentum obſiſtere.

Conſtat igitur, presbyterum Miſſionarium, coram quo matrimonia, de quibus ſermo eſt, Sundæ celebrantur, iiſdem intereſſe neutiquam debere, niſi prius exhibeantur ſibi denuntiationum edicta promulgata io tua Diœceſi, ubi contrahentes domicilium habent, e quibus pateat, nullum inter eoſdem impedimentum reperiri. Quod ſi miſſionarius objiciat, Tridentinum Concilium Sundæ promulgatum non eſſe, tum fac ipſe, ut bene percipiat, quod, ſi onus ejuſmodi repetere, ac detivare nolit a Tridentini Concilii lege, non poteſt, quin illud fateatur, ac noſcat ſibi a Lateranenſi Concilio impoſitum. Poſtquam vero, qui Sundæ matrimonio juncti fuere, ad Diœceſim tuam redierint, ſi Fraternitas Tua juſſerit fieri eum denuntiationes, ut pateat, num inter eoſdem impedimentum ullum interſit, noo tam muneri tuo ſatisfacies, verum, ſic agendo, paulatim e medio tolles pravum nonnullorum morem adeundi Sundam, ut matrimonio copulentur, ob metum difficultatum, in quas inciderent, ſi tua in Diœceſi, ubi domicilium habent, nubere voluiſſent.

Decretum ſacri Tridentini Concilii, quo clandeſtina matrimonia irrita ac nulla declarantur, illud ipſum eſt, de quo pluſquam de ceteris aliis in ſacro illo conventu diſceptatum fuiſſe legitur, propter diverſas Patrum ſententias: quemadmodum teſtatur Cardinalis Pallavicinus *in Hiſtoria Concilii lib.* 22. *cap.* 4. atque idem referunt P. Joannes Stoz *in ſuccincta Relatione de geſtis in Concilio Tridentino ſect.* 4. *art.* 24. §. 10. *punct.* 2. *num.* 548 Erneſtus Salomon Cyprianus in libro, cui titulus *Tabularium Eccleſiæ Romanæ ſeculi* XVI. *num.* 159. *& num.* 180. & Mutius Calinus, Jaderenſis Archiepiſcopus, in epiſtola diei 11. Novembris 1563. ad Cardinalem Aloyſium Cornelium Camerarium, cui quidquid in Concilio eveniret, fideliter referebat, ut ex manuſcripto ejuſdem epiſtolarum Codice.

Dubitabatur primo utrum Eccleſia abrogare poſſet clandeſtina conjugia, propterea quod legitimus contractus, materia inſimul, ac forma eſt Sacramenti matrimonii; mutua nempe, ac legitima corporum traditio, verbis, ac nutibus interiorem animi aſſenſum exprimentibus, materia, & mutua pariter, ac legitima corporum acceptatio, forma; ex quo nonnulli arguebant, quod, legitima traditione, & acceptatione ſimul conjunctis, ſubeſt materia, ac forma, quæ non ab alio immutari poteſt, præterquam ab eo, qui divinæ gratiæ eſt auctor, quæ per Sacramenta confertur: verum, reponentibus aliis, Eccleſiam poſſe conditionem quamdam præſcribere, quæ prius non aderat, ſine qua contractus in poſterum neque legitimus, neque validus foret, quemadmodum etiam neque legitima, neque valida traditio, & acceptatio corporum, id ſatis erat, ut clandeſtina matrimonia irrita fieri poſſent, quod quidem poteſtatis Eccleſiaſticæ limites noo excedit. Deſumitur reſponſum hoc ex doctrina S. Thomæ Aquinatis. *Quodlibet.* 5. *quæſt.* 8. *art.* 15. *Ad primum.* Non deſtitit quidam ſcriptor Paulus Sarpius *in Hiſtoria Concilii Tridentini*, quin contradicentium partes amplecteretur: veruntamen tanta eſt vis veritatis, ut Petrus Franciſcus Courayer, qui Sarpium quacumque ſequitur, hoc tamen loco eum deſerat, atque impugnet, uti obſervari poteſt in adnotationibus ad eamdem Hiſtoriam Concilii *lib.* 8. §. *66. num.* 88. *& ſeq.* & præſertim *num.* 90.

Aſſerta Eccleſiæ poteſtate, alia ſucceſſit dubitatio, num ſcilicet legitimæ intercederent cauſæ ad clandeſtina conjugia, quæ ſecundum Canones erant dumtaxat illicita, ut infertur ex Canone *Aliter*, aliiſque ſubſequentibus, quorum unus incipit *Nullus*, alter *Noſtrates*, *quæſt.* 1. *cauſ.* 30. nulla in poſterum decernenda. Verum, cum demonſtratum fuerit, ex clandeſtinis conjugiis frequenter evenire, ut qui uxorem duxerat, eam derelinqueret, atque ſuperinduceret alteram, quodque interdum nonnulli uxorem habentes ad Sacros Ordines aſcenderent; & una cum uxore Eccleſiaſtica Beneficia retinerent, quibus graviſſimis malis Eccleſiaſtici Judices mederi nequibant, cum matrimonii contracti neceſſariæ probationes deeſſent, hoc ſatis ſuperque valuit ad evincendam neceſſitatem infringendi clandeſtina connubia, ut colligitur ex littera ipſius Conciliarii Decreti, advertitque ſagaciter Natalis Alexander *in Theologia Dogmatica & Morali de Sacrament. Matrim. lib.* 2. *cap.* 2. *art.* 2. *propoſit.* 1.

Injiciebat ſcrupulum aliis conſideratio illa, ne ſcilicet clandeſtinis conjugiis abrogatis, iis nempe, quæ ſine Parocho viri, aut mulieris celebrantur = *hujuſmodi contractus irritos, & nullos eſſe decernit, prout eos in præſenti Decreto irritos, facit, & annullat* = ſunt verba Concilii, poſſet id exaſperare graviter hæreticorum animos, quorum matrimonia fuiſſent nulla, & conſequenter illegitima ſoboles, quoniam coram Catholico Parocho ac binis teſtibus nunquam celebrata fuiſſent. Verum, Concilii Patribus ſapienter in hunc modum ſtatuentibus = *Decernit inſuper, ut hujuſmodi Decretum in unaquaque Parochia ſuum robur poſt triginta dies habere incipiat a die primæ publicationis, in eadem Parochia factæ, numerandos* = ſicuti credibile non erat, Decretum ejuſmodi ab ipſis promulgandum, inde ſequebatur, quod eorum matrimonia ſine præſentia Parochi,

&

& duorum teſtium facta, irrita nunquam dici potuiſſent: ut proſequitur Cardinalis Pallavicinus *loco citato cap.* 8.

Tandem cum prævideretur, facile deperditum iri probationes, unde conſtaret de promulgatione Tridentini Decreti in qualibet Parœcia, atque exinde orituras plerumque dubitandi cauſas, num executioni demandata fuiſſet præſcripta Conciliaris Decreti promulgatio, numque propterea vim ſuam obtinere deberet: approbante Pontifice Maximo, ſancitum fuit a Congregatione Concilii, ad eamdem promulgationem comprobandam, ſufficere diuturnam obſervantiam ejuſdem Conciliaris Decreti, cujus publicatio inducitur ex diuturnitate temporis, quo matrimonia in Parœciis coram Parocho, ac duobus teſtibus celebrata fuerunt: ut videre eſt in *Tricaricen.* 26. Septembris 1602. *lib.* 10. *Decretorum*, quæ exiſtunt in Secretario ejuſdem Congregationis *pag.* 47. & in quadam *Polonia* 13. Novembris 1638. *lib.* 16. *Decretorum eorumdem pag.* 117. atque Nos ipſi obſervavimus in Opere noſtro *de Synodo Diœceſana* noviſſimæ editionis *lib.* 12. *cap.* 5. *num.* 6.

Fatemur autem, poſtrema hæc, quæ reſpiciunt Decretum abrogans clandeſtina conjugia, materiam quidem, non ſic vero propoſitam quæſtionem attingere. Verum, cum in epiſtola tua ſummam diligentiam perſpexerimus, ingratum Fraternitati tuæ neutiquam fore arbitrati ſumus, ſi hæc omnia oculis tuis enucleate ſubjicierentur. Quod ſi nonnulla capita hucuſque proſecuti ſumus ad materiam potius, quam ad petitionem, ſpectantia, Epiſtolam noſtram eo cum reſponſo concludimus, quod, non materiam, ſed aliam petitionem tuam pertingit. Cum igitur tuis in litteris mentionem facias de facultate prædeceſſori tuo ad decennium tributa, concedendi nempe Oratoria privata debitis cum cautelis, ſpectato videlicet loci decore, & perſonarum merito, atque inſimul poſtules, eamdem tibi facultatem largiri, lubenter annuimus ad annos decem; eo prorſus modo, quo illam prædeceſſori tuo fuimus impertiti. Atque interea Fraternitatem Tuam amantiſſime complectentes, tibi, ac univerſo gregi ſollicitudini tuæ concredito Apoſtolicam Benedictionem de plenitudine cordis largimur.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 19. Martii MDCCLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimo octavo.

DECRETUM.

BENEDICTUS PP. XIV.

CUm Venerabilis Frater Archiepiſcopus Goanus Apoſtolatum noſtrum conſulendum cenſuerit ſuper quibuſdam dubiis reſpicientibus validitatem matrimoniorum, quæ aliquando a fidelibus illius Civitatis, aut Diœceſis oriundis, contrahuntur extra ipſius juriſdictionis fines, non ſervata forma a ſacro Tridentino Concilio ſtatuta, propterea quod ejuſdem Concilii Decretum *de Reformatione Matrimonii* in locis illius Diœceſi finitimis numquam promulgatum rite fuerit; Nos quidem ad propoſita dubia per Epiſtolam noſtram eidem Archiepiſcopo directam prolixius reſpondere non detrectavimus; eamque in rem, inter alia, uſi ſumus auctoritate quarumdam Litterarum fel. record. Prædeceſſoris noſtri Urbani PP. VIII. quæ cum a privatis Scriptoribus relatæ dumtaxat legantur, ſed neque communibus Bullariis hactenus inſertæ, nec alia ſolemni ratione publicatæ reperiantur, Nos earumdem tenorem, cum authenticis hujus Apoſtolicæ Sedis regeſtis collatum, ſubjicimus, qui talis eſt, videlicet.

URBANUS PP. VIII.

Ad futuram rei memoriam.

„ *EXponi Nobis fecit Venerabilis Frater*
„ *Archiepiſcopus Colonienſis, quod habi-*
„ *to nuper per eum ad Venerabiles Fratres*
„ *noſtros S. R. E. Cardinales, ſacri Concilii Tri-*
„ *dentini Interpretes, recurſu ſuper infraſcri-*
„ *ptis dubiis, videlicet: Primo, An incolæ*
„ *tam maſculi, quam fœminæ loci, in quo*
„ *Concilium Tridentinum in puncto matrimo-*
„ *nii eſt promulgatum, tranſeuntes per locum,*
„ *in quo dictum Concilium non eſt promulga-*
„ *tum, retinentes idem domicilium, valide*
„ *poſſint in iſto loco matrimonium ſine Paro-*
„ *cho, & teſtibus contrahere? Secundo, Quid,*
„ *ſi eo prædicti incolæ tam maſculi, quam fœ-*
„ *minæ, ſolo animo ſine Parocho, & teſtibus*
„ *contrahendi ſe transferant, habitationem non*
„ *mutantes? Tertio, Quid, ſi iidem incolæ*
„ *tam maſculi, quam fœminæ, eo transferant*
„ *habitationem illo ſolo animo, ut abſque Pa-*
„ *rocho, & teſtibus contrahant? Iidem Cardi-*
„ *nales ad primum, & ſecundum, non eſſe le-*
„ *gitimum matrimonium inter ſic ſe transfe-*
„ *rentes, ac tranſeuntes cum fraude: ad ter-*
„ *tium vero dubiorum hujuſmodi, ſi domici-*
„ *lium vere transferatur, matrimonium eſſe*
„ *validum, reſponderunt, & reſolverunt, prout*
„ *in Decreto deſuper emanato plenius conti-*
„ *netur. Cum autem, ſicuti eadem expoſitio*
„ *ſubjungebat, dictus Archiepiſcopus reſponſum,*
„ *ſeu dubiorum prædictorum reſolutionem hu-*
„ *juſmodi, pro illius ſubſiſtentia firmiori,*
„ *Apoſtolicæ noſtræ confirmationis robore com-*
„ *muniri ſummopere deſideret; Nos eumdem*
„ *Archiepiſcopum ſpecialibus favoribus, & gra-*
„ *tiis proſequi volentes, ſupplicationibus il-*
„ *lius nomine Nobis ſuper hoc humiliter porre-*
„ *ctis inclinati, reſponſum, ſeu dubiorum præ-*
„ *dictorum, reſolutionem hujuſmodi auctori-*
„ *tate Apoſtolica tenore præſentium approba-*
„ *mus, & confirmamus, illiſque inviolabilis*
„ *Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus: decer-*
„ *nentes, illud, ſeu illam, necnon præſentes*
„ *Litteras, valida, firma, & efficacia exi-*
„ *ſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & inte-*
„ *gros effectus ſortiri, & obtinere: ſicque, &*
„ *juxta illa per quoſcumque Judices ordina-*
„ *rios, & delegatos, etiam cauſarum Palatii*
„ *Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri*
„ *debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper*
„ *his a quoquam quavis auctoritate ſcienter,*
„ *vel ignoranter contigerit attentari: Non ob-*
„ *ſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus*
„ *Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.*

Da-

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annlo Piſcatoris die 14. Auguſti anno 1627. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

Ut autem de hujuſmodi Litterarum auctoritste dubitari minime valeat, Nos iterum ess Apoſtolica auctoritate noſtra, & præſentis Decretl tenore, in omnibus, & per omnia approbamus, & confirmamus, ac nnvo hujuſmodi approbstinnis, & confirmationis robore communitas, ad prædictum Archiepiſcnpum tranſmittimus; mandantes eidem, ut in occurrentibus caſibus circa perſnnas ex ipſius Civitate, aut Diœceſi oriundas, ſeu aliss in cauſis ejuſdem generis ad illius judicium legitime delatis, juxta earumdem Litterarum continentism, & tenurem decernat, judicat, atque definiat, contrariis quibuſcumque non obſtantibus.

Vnlumus autem, ut, in noſtræ hujns approbationis, & confirmatinnis monnmentum, præſentis Decreti noſtri exempla, a Nobis ſubſcripta, in Actis Congregatinnis Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Csrdinslium prædicti Concilii Tridentini Interpretum, necnnn in ſecretn Archivo noſtro Vaticann reponantur, ibique perpetun aſſerventur.

Datum Rnmæ apud Sanctsm Mariam Majorem die xix. Martii MDCCLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Decimo octavo.

Its decernimus, & mandamus

BENEDICTUS PP. XIV.

SS. D. N.

BENEDICTI PP. XIV.

Litteræ in forms Brevis quibus Eminentiſſimus ac Reverendiſſimus D. Frsnciſcus S. R. E. Diaconus Card. de Saldanha motu pruprin conſtituitur, & depntatur in Viſitatorem, & Refurmaturem Clericorum Regularium Societatis Jeſu in Regnis Portugalliæ & Algarbiorum & in Indiis Orientalibus & Occidentalibus Regi Fedeliſſimn ſubjectis.

Dilecto Filio Noſtro Fraaciſco S. R. E. Diacono Card. de Saldanha nuncupato.

BENEDICTUS PP. XIV.

Dilecte Filii noſter ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

IN ſpeculs ſupremæ dignitatis divina diſpoſitinne, meritis licet inſufficientibus, conſtituti, inter multiplices rerum, negotiorumque, quibus in hac noſtra ingraveſcente ætate, & parum firma vsletudine obruimur curas, ad ea etiam ex debito Paſtoralis officii nobis commiſſi ſollicite advigilare debemus, per quæ Religioſa loca, illorumque perſonæ divinis mancipstæ obſequiis, in pacis & quietis tranquillitate ac Regularis vitæ, & Eccleſiaſticæ diſciplinæ norma, coadiuvante domino, perenniter conſervari valeant, & quæ his contraria eſſe noſcuntur, per noſtræ providentiæ, auctoritatiſque Apoſtolicæ ſtudium penitus evellantur, prout perſonarum, rerum & locorum qualitate penſata, conſpicimus in domino ſslubriter expedire. Cum ſicut pro parte chariſſimi in Chriſto Filii noſtri Joſephi Portugsllıæ, & Algarbiorum Regis Fideliſſimi nobis expoſitum fuit, haud levia ſuborta ſint inconvenientia, & abuſus in Provincia, ſeu Provinciis Clericorum Regularium Societatis Jeſu tum Portugalliæ & Algarbiorum, tum Indiarum Orientalium & Occidentalium exiſtentibus dominio ejuſdem Joſephi Regis ſubjectis, de quibus omnes fere nationes, Regioneſque certiores ſactos eſſe exiſtimatur propter parvum volumen typis impreſſum, & tum nobis, tum Venerabilibus Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus diſtributum: ac propterea ipſe Joſephus Rex ſummopere cupiat ut ſcandala, quæ ex præmiſſis deinceps oriri poſſunt quam celerrime removeri de benignitste, providentiaque Apoſtolica dignaremur, Nos qui Societatem præfatam Paternis complectimur affectibus, nil aliud proprium, ac decens in hoc rerum ſtatu eſſe ducimus, quam juxta laudabile Romanorum Pont. Prædeceſſorum noſtrorum inſtitutum & conſuetudinem, unum ex S. R. E. præfatæ Cardinalibus deputare, & nominare, qui primum de omnibus & ſingulis hujuſmodi negotiis accurste expenſis pleniſſime inſtructus eadem ad Nos deinde referat, aperiatque ut poſtea matura conſideratinne adhibita, quidquid ſtatuendum ſit, opportune, & ſaluberrime decernamus. Motu itaque proprio, ac ex certa ſcientia, & matura deliberatione, Noſtræ deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Circumſpectionem tuam, de cujus ſingulari fide, prudentia, integritate, dexteritate, vigilantia, & Religionis Zelo plurimum in Domino confidimus, in Viſitatorem Apoſtolicum, ac Reformatorem Clericorum Regularium Societatis Jeſu in Regnis, ditionibus, & Provinciis etiam Indiarum memorsto Joſephn Regi ſubjectis exiſtentium, tenore præſentium conſtituimus, & deputamus, ac circumſpectioni tuæ nt cum aſſiſtentia unius, ſeu plurium perſonarum in eccleſiaſtica dignitate conſtitutsrum, ſi ſeculares fuerint, ſeu Regularium cujuſvis ordinis, ſeu inſtituti a ſede Apoſtolica approbati a Te, ad hujuſmodi effectum, pro tuo arbitrio eligendæ, & aſſumendæ ſeu eligendarum & aſſumendarum probatæ vitæ, & circa ſtatuta, & mores Regulares verſatsrum, Provinciam, ſeu Provincias Societatis Jeſu præfatæ in Regnis, dominio, ditionibus, & Provinciis etiam Indiarum præfatarum eidem Joſephn Regi, ut præfertur, ſubjectis exiſtentes, illiuſque, ſeu illarum domos profeſſas, ſeu Novitiatui deſtinstas Eccleſias ſeu Collegia quæcumque, Hoſpitia, & miſſiones, aliaſque loca quocumque nomine nuncupata a Societste prefsta dependentla, & ad illam ſpectantia & pertinentia etiam excempta & quocumque privilegio, ac indulto ſuffulta, nec

non

non illorum ſuperiores, Rectores, Adminiſtratores, Clericos Regulares, cæteraſque perſonas quaſcumque cujuſcumque dignitatis ſuperioritatis, ſtatus, gradus & conditionis exiſtentes tam in capite; quam in membris, auctoritate noſtra ſemel viſites, & reformes, ac in earumdem perſonarum ſtatum, vitam, mores, ritus, diſciplinam aliamque vivendi rationem, tam conjunctim quam diviſim diligenter inquiras; nec non evangelicæ & Apoſtolicæ doctrinæ, ſacrorumque Canonum, & Generalium conciliorum Decretis & SS. Patrum traditionibus, atque Regulari dictæ Societatis inſtituto, & Apoſtolicis conſtitutionibus præſertim record. memor. Urbani PP. VIII. Præd. Noſtri die 22 Februarii 1633 incipien.; *Ex debito Paſtoralis officii &c.* & a nobis per quaſdam noſtras in ſimili forma Brevis die 20 Decembris 1741. expeditas Litteras quarum initium eſt: *Immenſa Paſtorum Principis &c.* editis inhærendo, & prout occaſio, rerum qualitas & neceſſitas exegerit quacumque mutatione, correctione, emendatione, renovatione, revocatione, ac etiam ex integro editione indigere cognoveris juxta datam tibi a Domino Prudentiam corrigas emendes, renoves, revoces, ac etiam de novo condas, condita ſacris Canonibus & Concilii Tridentini Decretis non repugnantia confirmes, abuſus quoſcumque tollas, regulas, inſtitutiones, & Eccleſiaſticam, Regularemque diſciplinam, ac in primis divinum cultum & obedientiam huic Sanctæ Sedi, & obſervantiam memoratarum Conſtitutionum Apoſtolicarum, ſi fortaſſe exciderint, juxta præſcriptum dictæ ſocietatis inſtitutum modis congruis reſtituas, & reintegres; ſi aliquos in aliquo delinquentes repereris, eos juxta canonicas ſanctiones punias & caſtiges, ipſoſque per perſonas etiam, ut præfertur, aſſumptas, ad debitum & honeſtum vitæ modum ac ad ſtatum ſacris Canonibus & Conc. Trid. præfatis conformem revoces, ac quidquid ſtatueris, & ordinaveris, abſque dilatione & appellatione quæ executionem quoquo modo ullatenus impediat, omnino obſervari facias; quoſcumque domorum, & collegiorum hujuſmodi Rectores, alioſque miniſtros, quos juxta datam tibi a Domino prudentiam, & tibi expediens videbitur, ab eorum reſpective officiis amovendos eſſe judicaveris, amoveas, ac illos ſic amotos, alioſque Clericos Regulares dictæ Societatis de una ad aliam domum, ſeu de uno ad aliud Collegium tranſmittas, inobedientes, & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ſuſpenſionem a divinis, aliaque opportuna juris & facti remedia cogas & compellas. Nos enim tibi præmiſſa, & quæcumque alia circa viſitationem, & reformationem, aliaque ſupra expreſſa hujuſmodi neceſſaria, & quomodolibet opportuna faciendi, gerendi & exequendi auctoritate præfata plenam, liberam, & amplam facultatem & auctoritatem concedimus, & impertimur; & ſi contingat te aliqua legitima de cauſa detineri ut viſitationem præfatam per te ipſum extra civitatem Liſbonenſem minime facere valeas, alias Eccleſiaſticas perſonas tibi beneviſas cum ſimili, vel limitanda poteſtate in tui locum ad viſitationem & reformationem habendam, etiam in Indiarum Provinciis præfatis deputandi facultatem pariter tribuimus. Si quæ autem graviora in hujuſmodi viſitatione repereris, ea omnia ſub tuo ſigillo clauſa ad nos quam primum diligenter tranſmittas ac nobis referas, & pateſacias quæcumque ad hanc cauſam pertinere arbitraveris: ex re enim & tempore conſilium capiemus, & effuſis lacrymis omnipotentem Deum clamore valido orabimus, atque obſecrabimus, ut, quod inde ſtatuendum ſit, matura deliberatione decernamus: mandantes propterea omnibus, & ſingulis ſuperioribus, Miniſtris Clericis Regularibus, aliiſque perſonis Provinciæ, ſeu Provinciarum, domorum, Collegiorum, aliorumque locorum Societatis Jeſu prædictis, in Præfatis Regnis, ditionibus, & Provinciis etiam Indiarum ipſi Joſepho Regi ſubjectis ſicut præmittitur, exiſtentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ nobis & Romanis Pontificibus ſucceſſoribus noſtris reſervatæ, præterquam in mortis articulo, ac ſuſpenſionis a divinis, & privationis ſuorum officiorum, aliiſque arbitrio noſtro infligendis pœnis ipſo facto incurrendis, ut tibi, ac perſonæ, ſeu perſonis per te, ut præfertur, deputandæ, ſeu deputandis in præmiſſis omnibus, & ſingulis prompte pareant & obediant tuaque, & illius, ſeu illorum ſalubria monita, humiliter ſuſcipiant, & efficaciter adimplere procurent, alioquin ſententiam ſive pœnam, quam rite tuleris, ſeu ſtatueris in rebelles ratam habebimus, & faciemus autore divino uſque ad ſatisfactionem divinam inviolabiliter obſervari. Decernentes præſentes Litteras firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere, tibique & perſonæ ſeu perſonis, nominandæ, ſeu nominandis pleniſſime ſuffragari, & ab illis ad quos ſpectat & ſpectabit in futurum inviolabiliter obſervari; ſicque in præmiſſis per quoſcumque judices ordinarios & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores ac ſedis Apoſtolicæ nuntios ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari: non obſtantibus quibuſvis Apoſtolicis, ac in univerſalibus, Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & ordinationibus, ac Societatis præfatæ illiuſque domorum, Collegiorum & aliorum locorum regularium, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & litteris Apoſtolicis, eorumque ſuperioribus prædictis, & aliis perſonis præfatis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus efficaciſſimis & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu proprio, vel conſiſtorialiter, & alias in contrarium præmiſ-

ſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis etiamſi pro ſufficienti illorum Derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa & individua, ac de verbo ad verbum non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret tenores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata exprimerentur, & insererentur, præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes illis alias in ſuo robore permanſuris ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die prima Aprilis MDCCLVIII. Pontificatus Noſtri anno 18.

Pro D. Card. Paſſioneo

Joannes Florius Subſtitutus.

DECRETUM

Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PAPÆ XIV. In Cauſa Neapolitana Beatificationis, & Canonizationis Venerabilis Servi Dei Franciſci De Hieronymo Sacerdotis Profeſſi Societatis Jeſu. Super Dubio: *An conſtet de Virtutibus Theologalibus Fide, Spe, & Charitate in Deum, & Proximum, ac de Cardinalibus Prudentia, Juſtitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu heroico, in caſu, & ad effectum, de quo agitur.*

FElici exitu abſolutis, quæ juxta Sedis Apoſtolicæ praxim præcedere debebant antequam locus eſſet diſcuſſioni Dubii ſuper Virtutibus heroicis *Venerabilis Servi Dei Franciſci de Hieronymo* Sacerdotis Profeſſi Societatis Jesu; habitaque ſuper eodem Dubio virtutum Congregatione cum Antepræparatoria, tum etiam Præparatoria, diem tandem indiximus, qua Congregatio Generalis coram Nobis cogeretur. Qua tandem adveniente, poſt lecta, ſeduloque perpenſa triginta ſex ſuffragia Conſultorum ſcripto Nobis exhibita, luculentas Cardinalium Congregationi Sacrorum Rituum adſcriptorum, & coram Nobis prolatas, Sententias audivimus, eaſque, raro exemplo, nec adeo facili omnium animorum conſenſione ferri intelleximus, ad aſſerendam, & ſtrenne propugnandam Virtutum ejuſdem *Venerabilis Servi Dei* heroicitatem. Idipſum accidit etiam ex Sententia Noſtra, qui pridem Poſtulatorum Scripturas, & eorundem Conſultorum ſcripto tradita ſuffragia, quo decebat ſtudio, & diligentia libravimus; adeout in eadem Generali Congregatione potuiſſemus pro earumdem Virtutum heroicitate Decretum Noſtrum ex tempore pronunciare.

Verum cum, juxta Prædeceſſorum Noſtrorum bene, ſapienterque inſtitutum morem, cautum ſit, ne Decretum Virtutum approbativum edatur in eadem Generali Congregatione; huic diſciplinæ inhærentes, reſolutionem in aliam opportuniorem diem rejecimus, ut interim ad Cauſam ſecundæ adhiberantur curæ, & Patrem luminum exoraremus, ut educeret tanquam lumen Juſtitiam ſuam, & Judicium ſuum tanquam meridiem.

Quod cum abunde præſtitum ſit, Noſque, Deo ſic diſponente, in vitæ diſcrimine poſitos noverimus, hac die S. Athanaſio ſacra, qua Sacroſanctam Euchariſtiam per modum Viatici accepimus, ad Nos advocatis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus Tamburino S.R.C. Præfecto, & Cavalchino hujus Cauſæ Relatore, nec non Benedicto Veterani Fidei Promotore, & Divino iterum implorato præſidio a luminum Patre, propoſito Dubio *Affirmativum reſponſum* dedimus, hoc eſt *Conſtare de Virtutibus Theologalibus Fide, Spe, & Charitate erga Deum, & Proximum, ac de Cardinalibus Prudentia, Juſtitia, Fortitudine, & Temperantia, earumque annexis in gradu heroico, in caſu; & ad effectum, de quo agitur.* Et præſens Decretum in Acta ejuſdem Sacræ Congregationis referri, & publicari mandavimus, hac ipſa die 2. Maii 1758. Pontificatus Noſtri Anno Decimo octavo.

D. F. Card. Tamburinus Præfectus.

Loco † Sigilli.

M. Mareſuſcus Sac. Rit. Congreg. Secretarius.

INDEX
RERUM, ET VERBORUM

Numerus Romanus denotat Conſtitutionem: Arabicus autem indicat Paginam, & columnam.

A

Abbates quandonam poſſint ſuis ſubditis Regularibus conferre Tonſuram, & minores Ordines? *Conſtit.* XI. *§.* 16. *pag.* 45.
Abbati Generali Ordinis *S. Hieronymi* Congregationis Italicæ Locus in Pontificiis Cappellis conceditur, ac deſignatur, XLII. §. 2. *pag.* 143
Quibus Inſigniis idem utatur. *Ibidem*.
Abbatia *Fuldenſis* in Epiſcopatum erigitur. IV. *pag.* 18 *& ſeq.*
Recenſentur inſignes illius prærogativæ. *ibid.* §. 1. *p.* 18.
Vetus Regularis ſtatus præſervatur. *ibid.* §. 18
Epiſcopium, Cathedralis, & Capitulum deſignantur. *ibid.* §. 4. *p.* 19.
Pœnitentiarii, & Theologi munus quibus demandandum? *ibid.* §. 6. *p.* 20. Vid. *Fuldenſis Epiſcopus*.
Abbatia *Sublacen.* Vid. *Sublacum*.
Abstinentia a ſanguine, & ſuffocato, nec non diſtinctio ciborum in mundos, & immundos, diu viguit in Eccleſia Latina, vigetque adhuc in Græca. LIV. §. 66. *p.* 245.
Quomodo licere id potuit antiquitus, vel nunc quoque poſſit. *ibid.* Vid. *Ciborum diſtinctio*.
Acacius Conſtantinopolitanus Epiſcopus Eutychianæ hæreſis fautor, primus Romani Pontificis nomen a ſacris Diptychis abraſit. LV. §. 11. *p.* 228
Academia, ſeu Gymnaſium ad exercendos, erudiendoſque Picturæ, & Sculpturæ tyrones in Capitolio erigitur. XXXI. §. 5. *p.* 114
Acta Conſiſtorialia in confirmatione Tobiæ Petri Gazeni electi Maronitarum Patriarchæ, factaque ipſi conceſſione Latini Pallii. *In Appendice p.* xxix.
Actus externi, excepto Sacrificio, Latriæ cultum per ſe non inducunt, ſed animi mentiſque affectio hujuſmodi actus elicientia. LV. §. 37. *p.* 235
Actus Fidei, Spei, & Charitatis, ante, vel poſt Miſſam Parochialem, a Paroco ſimul, & Populo recitandi. XXXV. §. 4. *p.* 133
Adscriptus ſervitio alicujus Eccleſiæ in Urbe non poterat juxta veterem diſciplinam, ea deſerta, ad alias Eccleſias tranſire. LXIV. §. 4. *p.* 299
Advenæ in Sacris conſtituto non licet Ordines exercere, niſi Literas exhibeat ſui Ordinarii, teſtantis de ſuſceptione Ordinis, & exemptione ab omni cenſuræ vinculo. XVI. §. 6. *p.* 60
Ægrotus: Sanctiſſimum Sacramentum non eſt ad ægros deferendum, adorationis, vel deoſculationis cauſa tantum, ſi illud ſumere nequeant. XLIX. §. 13. *p.* 203
Nec pro iis exponitur, ſed intus Tabernaculum adaperto oſtiolo relinquitur. *ibid.*
Æris Lacunaris reliquias a Pantheo eductas, quibus uſibus deſtinarit Urbanus VIII. Pontifex? LXVII. §. 6. *p.* 321
Agentes Communitatum ab ipſiſmet Communitatibus eligantur. XXV. §. 14. *p.* 92
Albaniæ Epiſcopis facultas fit concordandi, tranſigendi, atque etiam relinquendi Bona Eccleſiaſtica Albanis, licet injuſtis Detentoribus, ad præcavenda deteriora incommoda. XXXIII. §. 3. *& ſeq. p.* 123 Vid. *Papa*, *Bona Eccleſiarum*.
Alexander IV. turbas, & diſſenſiones Græcos inter, & Latinos exortas penitus eradicare curavit, XLVII. §. 10. *p.* 177. *& ſeq.*
Alienatio Bonorum Hieroſolymitanæ Religionis, inconſulto Magno Magiſtro, eſt ipſo jure nulla. XIII. §. 13. *p.* 50. Vid. *Jeroſolymitani Ordinis*.
Altare: Nequit ſimplex Sacerdos celebrare ad *Altare*, ad quod Epiſcopus eo die Sacrificium obtulit, niſi prius obtenta ab Epiſcopo licentia. LXIV. §. 9. *p.* 302
Ad Altaria Pontificia Baſilicarum Urbis nemini licet Miſſam celebrare, niſi obtenta ad id, per Litteras Apoſtolicas, opportuna facultate. *ibid.*
Idem privilegium nonnullis Altaribus extra Urbem ſitis conceſſum reperitur ſub certis tamen modificationibus. *ibid.*
Altaria plura, anne potius unum tantummodo juxta veterem diſciplinam extiterit in Baſilicis Eccleſiæ Occidentalis, diſputant eruditi. XLVII. §. 37. *p.* 190
Unum tantum extitiſſe in Eccleſiis Orientalibus, receptum. *ibid.*
Unamque Miſſam ad ſingula Altaria celebrari licere. *ibid.*
Falſa hac de re opinio in vulgos irrepta. *ibid.*
Nunc tamen in Eccleſiis Græcis ſecundum Altare plerumque cernitur erectum pro Latinis Presbyteris. *ibid.* §. 40. *p.* 191
Altaria Græcorum ſacro lapide deſtituuntur. XLVII. §. 35. *p.* 189
Altaria ſpoliandi, lavandique ritus feria VI. majoris Hebdomadæ an in Latinam Eccleſiam a Græca promanarit. *ibid.* §. 28. *p.* 185
Uſurpator in aliquot Latinis Eccleſiis, & præcipue in Vaticana Baſilica. *ibid.*
Quinam de Ritu hujuſmodi diſſeruerint? *ibid.*
Altaria erecta in Baſilica S. Franciſci Aſſiſienſis, & in Parochialibus Eccleſiis eidem adnexis perpetuo Privilegio donantur. XXXII. §. 12. *&* 18. *p.* 119. & 121
Alumni Collegii Wilnenſis, Epiſcopis, & Archiepiſcopis Ruthenis commendantur, ut propoſitis conſuetis virtutis præmiis ad ſtudia alliciantur. XX. § 2. *& ſeq. p.* 76
Amanuenses ſæpe in nominibus exſcribendis Literas immutant, ipſaque nomina corrumpunt. *In Append.* §. 18. *p.* xi.
Ambitus in Epiſcopatu conquirendo maxime damnandus. XV. §. 5. *p.* 57
Amentes in odium Chriſti occiſi, an ſint martyres? XLII. §. 28. *p.* 162
Ampulla ſanguinis indubium eſt perpeſſi martyrii ſignum. XLIII. §. 12. *&* 20. *p.* 150. *&* 156
Anconitanæ Inquiſitionis ſimplices Familiares, Fori privilegio ex antiquiſſima, probataque conſuetudine gaudent. XLVI. §. 36. 172
B. Andreas de Pago Rhinnenſi, triennis, a Judæis in odium Chriſti occiſus. XLIII. §. 1. *p.* 144
Quinam Hiſtorici de eo ſcripſerint? *ibid.* §. 3. *p.* 145
In ejus honorem conceſſum eſt Officium proprium, Miſſa, & Indulgentia Plenaria. *ibid.* §. 4. Vid. *Canonizatio*.
Ven. Andreæ Bobola cauſa Beatificationis, ſeu declarationis martyrii, quibus decretis incepta & abſoluta? *In Append.* §. 1. *& ſeq p.* xxiii. *& ſeq.*
Andronicus Conſtantinopolitanus Imperator Michaelem Palæologum Patrem extra locum ſacrum ſepeliri paſſus eſt, quod unionem Græcæ Eccleſiæ cum Latina curaſſet. LIV. §. 15. *p.* 229
Anglicanæ Miſſiones, Vid. *Miſſionarii Regulares Miſſionibus Anglicanis*.
Antimensia Græcorum quid ſint? XLVII. §. 36. *pag.* 190
S. Apollinaris Eccleſia, qua ſervata methodo, fuerit a Pontifice conſecrata? *In Append.* §. 1. *p.* xvii.
Apostasiæ periculum quandoque juſtam exhibet cauſam

ſam diſpenſationibus relaxandis. XXXIII. §. 6. p. 526

APPELLATIONIS Commiſſiones in Congregatione Boni Regiminis quomodo ſignari debeant? XXV. §. 24. & ſeq. p. 194

APPELLATIO in cauſis criminalibus interpoſita a ſententiis, ſive decretis Ordinariorum, an & ſub quibus cautelis recipi debeat ab Auditore Cameræ? XXVI. §. 51. & ſeq. p. Vid. *Reus*.

APPELLARE an & quando liceat a decretis, vel ſententiis Proto-Archimandritæ Congregationis Ruthenæ, Ordinis S. Baſilii Magni. LVI. §. 4. & 5. p. 256

APPELLATIO a decretis, ſeu ſententiis Rectoris Carpentoracten. ad Vicelegatum Avenionen. quando & quomodo interponi poſſit? XXI. §. 9. p. 78

Appellatio ſuſpenſiva ab electione in Bajulivos Magnæ Crucis Ordinis Jeroſolymitani non admittitur. XIII. §. 18. p. 52.

APPROBATIO ad audiendas Confeſſiones nil prodeſt extra Diœceſim Epiſcopi approbantis, XVI. §. 22. p. 65

Iſque etiamſi Sacerdos approbatus excipere vellet Confeſſionem perſonæ ſubditæ Epiſcopo, qui ipſum approbavit. *ibid.*

Approbatio ad Curam Animarum, vel ad audiendas Chriſtifidelium Confeſſiones, quomodo facienda in Locis ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti Aquilejen.? LXI. §. 12. & 13. p. 292

AQUÆ benedicendæ in Epiphania Ritus, Græcus eſt, in Latinis Eccleſiis uſurpatus XLVII. §. 28. p. 185

AQUA tepida juxta Græcum Orientalem Ritum in Calicem poſt Conſecrationem infunditur, *ibid.* §. 26. p. 184

Ruthenis Sacerdotibus Ritus hic noviſſime interdictus. *ibid.*

AQUILEJENSE Monaſterium Monialium B. M. V. Ordinis S. Benedicti ampliſſima exemptione fruitur tum in perſonis, tum in bonis, adnexiſque membris, a juriſdictione Ordinariorum. LXI. §. 2. & ſeq. p. 289

Quænam ſint adnexa Loca, hujuſmodi exemptione donata? §. 8. p. 292

Monaſterii regimen adnexorumque Locorum, & Eccleſiarum, a Sede Apoſtolica committitur ſuo Delegato. *ibid.* §. 5. & ſeq. p. 290

Quanta ſit hujuſmodi Delegati Apoſtolici juriſdictio, quibuſcumque in rebus, & cauſis, diſtincte explicatur. *ibid.* §. 10. & ſeq. p. 292

ARCHIDIACONI, & Diaconi antiquitus maximam ſibi partem in adminiſtratione Epiſcopatus, & Pontificatus ſumebant. LXIV. §. 11. p. 304

ARCHIEPISCOPOXUM, qua Metropolitarum, commemoratio non fit a Latinis Sacerdotibus in Sacrificio Miſſæ. LIV. §. 20 p. 230

ARCHIMANDRITÆ, ſeu Abbates Congregationis S. Baſilii M. Ruthenæ Nationis, in quibus Metropolitano, in quibus itidem Proto-Archimandritæ ſubjiciantur? LVI. §. 2. & 3. p. 255 & ſeq.

ARMA vetita deferentes, quibus pœnis ſubjecerit Alexander VIII.? VIII. §. 1. p. 26.

Iiſdem obnoxii ſunt tam Clerici Seculares, quam Regulares cujuſcumque Ordinis, Inſtituti, ſive militiæ. *ibid.* §. 2.

Nihil ad eas declinandas prodeſt excipere, quod non conſtet de dolo; vel patentes literas, aut privilegia proferre. *ibid.* §. 3.

Pœnas ob armorum delationem promeritas per Judices remitti, aut emolliri vetuit Clemens XII. *ibid.* §. 4. p. 27

Sed cum caſus id expoſtolare videretur, ſummum Pontificem adiri præcepit. *ibid.* §. 5.

Evulgatas Prædeceſſorum Pontificum Conſtitutiones innovat Pontifex. *ibid.* §. 6.

Inſuperque declarat, Fiſco id oneris tantum incumbere, ut factum delationis comprobet, a Reo autem probandas circumſtantias, quibus locum fieri moderationi pœnæ contendatur. *ibid.* §. 7.

Arma offenſiva, & defenſiva, Officiales Sac. Inquiſitionis, ſub certis tamen exceptionibus, deferre permittuntur. XLVI. §. 13. p. 168

Arma, ſive inſigne Sac. Inquiſitionis nequeunt Patentati, etiam cum privilegio, ad eorum domos, apothecas, aliaque loca ſuſpendere. XLVI. §. 16. p. 569

ARMENIS, Natalia Chriſti die, non licet tres Miſſas, more Latinorum Sacerdotum, celebrare. LIII. *per tot.* p. 220. & ſeq.

Idem plane ſtatuitur tam de Armenis per Orientem, quam de aliis in Occidentalibus Regionibus commorantibus. *ibid.* §. 4. & 6. *pag.* 222

Contrarius uſus celebrandi dicto die tres Miſſas, unde inter Armenos Orientales probabiliter invaluerit. *ibid.* §. 6. & 7. p. 223

Armeni Presbyteri complures olim Regulam & Inſtitutum Ordinis Prædicatorum profeſſi fuerunt; & quomodo? *ibid.* Vid. *Miſſale*, *Miſſas*.

ARTIUM liberalium præſtantia. XXXI. §. 5. p. 114

In Republica excolendæ, ac promovendæ. *ibid.* §. 2.

ASSISIENSIS Baſilicæ prærogativæ, honores, & privilegia a compluribus Summis Pontificibus obtenta diſtinctim recenſentur. XXXII. §. 1. & 2. p. 516 & ſeq.

Jam inde a fundatione fuit S. Sedi immediate ſubjecta. *ibid.* §. 1.

Privilegia hujuſmodi & exemptiones quæcumque, modo non abrogatæ, confirmantur, & innovantur. §. 4. p. 117 & ſeq.

Ipſaque Baſilica a Juriſdictione, & viſitatione Ordinarii exempta. *ibid.*

In Baſilicam Patriarchalem, & Cappellam Papalem erigitur. *ibid.* §. 5. p. 118

Pontificius Thronus, & Altare in ea deſignantur, §. 6. *ibid.*

Quinam cœremoniales Ritus in ea ſervandi? *ibid.* §. 7.

Non cogitur expectare ſignum Campanarum Cathedralis in Sabbato Sancto. *ibid.* §. 8.

Jubilæo indicto, publiciſque precibus, perpetuo deſignatur pro una ex viſitandis Eccleſiis. *ibid.* §. 9.

Aſſiſienſis Epiſcopus nullam obtinet, ſive ordinariam, ſive delegatam juriſdictionem in Baſilicam S. Franciſci Aſſiſien. §. 9 *ibid.*

Non prohibetur tamen ex ſpeciali delegatione, reos ab eadem extrahere, ſervata forma Conſtitutionum Apoſtolicarum. *ibid.* §. 15. p. 520

AUCTORIS Catholici liber, quibus præmiſſis cautionibus, ſit proſcribendus? XIX. §. 10. p.

AUDITOR Generalis Cameræ Apoſtolicæ ampliſſima fruitur juriſdictione non ſolum in civilibus, ſed etiam in cauſis criminalibus. XXVI. §. 1. p. 96

Criminales cauſas quandoque cognoſcit in prima inſtantia, inhibendo, eaſque avocando ab Ordinariis, *ibid.* §. 1.

Pontifex ampliſſimam illius juriſdictionem, prærogativas, & præeminentias illimitate confirmat. *ibid.* §. 3 p. 97

In cauſis criminalibus definiendis duos Prælatos Ponentes Sacræ Conſultæ eidem adjungit. *ibid.* §. 4.

Votum deciſivum in Congregatione Criminali A. C. quinam obtineant, & qui conſultivum? *ibid.* §. 5.

Proceſſus criminales, a quibus, & quomodo efformandi? *ibid.* §. 6. & ſeq.

Congregatio criminalis in ſingulos quindecim dies coram Auditore ipſo convocanda. *ibid.* §. 9. *pag.* 98

Et quindecim itidem antea diebus cauſæ propoſitio indicenda, allegationes vero triduo ante propoſitionem diſtribuendæ, & parti communicandæ, *ibid.*

Executionem Conſtitutionis: *Ad militantis Eccleſiæ*: curare debet Auditor Cameræ in ſuo Tribunali. *ibid.* §. 11. Vid. *Documentum*, *Proceſſus*, *Reus*.

AVENIONENSIS Vicelegatus. Vid. *Vicelegatus Avenionenſis*, *Rector Carpentoracten*.

AUREOLA in Sanctis Martyribus quid ſit? XLIII. §. 26. p. 160.

AUREOLAM non conſequuntur pueri ante uſum rationis in odium Chriſti occiſi. *ibid.*

B

BALSERA, ſeu Baſſora Civitas, celebre emporium. XLVII. *ſub. init.* p. 175

BAPTISMUM non eſſe validum, niſi inſimul Chriſma, & Euchariſtia baptizato infanti tribuatur, tamquam hæreticum dogma, damnavit Benedictus XII. XLVII. §. 24. p. 583 Vid. *Euchariſtia*.

BAPTISMUS ſub conditione eſt miniſtrandus iis, de qui-

quibus dubium ſubeſt, an fuerint, vel an rite fuerint baptizati. LVIII. §. 2. p. 261
Baptizati ab Hæreticis debitam materiam, & formam adhibentibus, nec ſub conditione iterato baptizari debent. ibid. §. 3. & 5. p. 262
Barberinum Euchologium. Vid. *Euchologium*.
B. Bartholomæus a Bononia Dominicanæ Familiæ, Apoſtolus Armenorum. LIII. §. 6. p. 223
P. Bartholomæus Gavanti de re ad ſacros Ritus pertinente optime meritus. XLIX. §. 26. p. 211
Basiliani Monachi Ruthenæ Nationis, Epiſcopatibus, & Archimandriis illius Nationis privative præficiuntur. XV. §. 1. p. 57
Eorum votum non recipiendi hujuſmodi dignitates, niſi præhabito Superiorum aſſenſu, tollitur. ibid. §. 4.
S. Basilii Monachi Ruthenæ Nationis in unam Congregationem ſub uno Proto-Archimandrita ſunt redacti. LVI. §. 1. & ſeq. p. 255
Quam juriſdictionem in eos exerceat Proto-Archimandrita, quamve Metropolitanus? ibid. Vid. *Cura Animarum*.
Beatificatio quid ſit, quidve Canonizatio? XLIII. §. 21. p. 158.
Beatificationum cauſæ, non patiuntur, ut teſtes de auditu auditus, allati in Proceſſu Apoſtolico, conjungantur in linea coæqualis probationis cum teſtibus de viſu, exiſtentibus in Proceſſu Ordinario. *In Append.* §. 2. p. 1.
An ſaltem vim adminiculi dare poſſint, quæve exinde promanet in hujuſmodi cauſis abſolvendis differentia? ibid. §. 3. & 4.
Beatificatio Ven. Servi Dei Joſephi a Cupertino Ordinis Minorum Conventualium S. Franciſci. XII. p. 45.
Ejus virtutes commemorantur. ibid. §. 1. & ſeq.
In cauſa Beatificationis, ſeu declarationis martyrii Ven. Servi Dei Andreæ Bobola Sacerdotis Profeſſi Societatis Jeſu, Decretum, *In Append.* §. 5. & ſeq. p. xxiii.
In cauſa Beatificationis Ven. Servi Dei Pauli Card. Buralis, Decretum. *In Append.* p. xxvi.
Bello ſacro interfecti Pueri ab hoſtibus Fidei, Martyres a Theologis gnoſcuntur. XLIII. §. 25. p. xxviii. Vid. *Pueri Canonizatio*.
Benedictio aquæ in Epiphania, Ritus eſt a Græca in Latinam Eccleſiam translatus. XLVIII. §. 18. p. 185
Benedictus XIII. Lateranenſem Baſilicam ſub annum 1727. ſolemni Ritu per ſe conſecravit. LVIII. §. 8. p. 266
Beneficia Eccleſiaſtica erecta in locis ſubjectis Monaſterio Aquilejenſi Monialium B. M. Virginis, Ordinis S. Benedicti, ab ipſo Monaſterio conferuntur. LXI. §. 4. p. 290
Beneficia jam obtenta retinendi, quin & alia conſequendi, quandoque poteſtas facta eſt Simoniacis. XXXIII. §. 7. p. 127
S. Bernardus Willelmum Aquitaniæ Ducem, objecta conſecrata hoſtia, emendavit. XL. §. 7. p. 198
B. Bertrando Aquilejenſi Patriarchæ cultus ab immemorabili præſtitus fuit in Utinenſi Metropolitana Eccleſia, in qua ejus oſſa aſſervantur. LX. §. 2. p. 288
Miſſa de Spiritu Sancto die amortuali ipſius Beati, in eadem Eccleſia, celebrari certis adjectis orationibus, conceditur. ibid. §. 2.
Bethleemitici Infantes. Vid. *Infantes Bethleemitici*.
Bona Eccleſiarum, ex prudenti Romanorum Pontificum diſpenſatione, injuſtis detentoribus quandoque relinquenda. XXXIII. §. 1. & ſeq. p. 123
Exempla Pontificum, qui id præſtiterunt. ibid. §. 5. p. 125
Bonorum Eccleſiæ an diſpenſator ſit, vel potius Dominus Romanus Pontifex. ibid. num. 4. p. 124. Vid. *Papa*.
Invaſores Bonorum Eccleſiæ, excommunicatione ad reſtituendum adegit S. Nicolaus I. Pontifex. ibid. num. 8. p. 127
Bonis ſuis non poteſt una Eccleſia privari, ut iiſdem ditetur altera. ibid. §. 9.
Sed ut Bona in certos pios uſus deſtinata, ad alios, quantumvis pios, traducantur, auctoritate Apoſtolica opus eſt. ibid.
Bona Eccleſiaſtica ab Hæreticis occupata an liceat Catholicis emere, ſibique habere? XXXIII. §. 5. p. 115
Bona Inquiſitionum propria ſunt Sedis Apoſtolicæ; ideoque exempta etiam a Decimis Papalibus. XLVI. §. 41. p. 173
Boni Regiminis. Vid. *Congregatio*.
Bononiensem ad Metropolitanam Eccleſiam dono mittitur Corpus S. Proci Martyris, ſimulque plura de ejus nomine, martyrio, locoque, ubi repertum fuerat, erudite diſputantur. *In Append.* §. 12. p. 7
Bononiensis Cathedralis Eccleſia, an, & a quo fuerit primitus conſecrata? LVIII. p. 260
Eadem antiquitus extra Civitatis muros extructa erat. ibid. §. 9. p. 167
Subinde intra Civitatem fundata, iteratoque ignis & terræmotus caſu vaſtata, a providis Præſulibus reparatur. ibid. & §. 16. p. 270
Quomodo, quibusve auſpiciis ad id elegantiæ & magnificentiæ pervigerit? ibid. ſub initio, & § 17.
Quantam in id curam contulerit Sanctiſſimus Pontifex, etiam tum cum Bononienſis eſſet Archiepiſcopus? ibid. & §. 2. p. 261
Ejuſdem Conſecratio Eminentiſſimo Cardinali Malvetio Archiepiſcopo delegatur Pontificio nomine peragenda. ibid. §. 29. p. 279
Bononienſis Archiepiſcopus Centi reſidere non cogitur. XLI. §. 3. p. 141
Bugia, ſive Palmula, uti poſſunt Canonici Veronenſes, tum in ſolemni, tum in privata celebratione Miſſæ, & tam intra, quam extra Cathedralem. LIX. §. 14. p. 283

C

Cameræ Auditor. Vid. *Auditor Generalis Cameræ*.
Campidonensis Abbas Eccleſiam Abbatialem a fundamentis extructam ex Pontificio Indulto conſecravit. LVIII. §. 15. p. 270
Canon: *Solemnitates*, & Can. *Eccleſiæ*, *de Conſecrat. diſt.* 1. num genuini ſint, an potius apocryphi? ibid. §. 3. p. 261
Canonici, aliique a Capitulo deputati, prohibentur, ſub quocumque prætextu, etiam aſſecurationis, invadere, ſeu apprehendere res ægrotantium Præſulum Neapolitani Regni, etiamſi in extremis laborent. LVII. §. 7. p. 258
Quomodo Eccleſiarum indemnitati ſit ſuccurrendum? ibid. Vid. *Spolium*.
Canonici Veronenſes. Vid. *Veronenſis*.
Canonici Utinenſes, quibus inſigniis utantur? IX. §. 10. p. 32
Qualis inter eos ſervetur præcedendi ordo? ibid. §. 3. p. 29
Soli, excluſis Manſionariis, & Cappellanis, conſtituunt Capitulum. ibid. Vid. *Utinenſis Eccleſiæ*.
Canonici Præmonſtratenſes. Vid. *Præmonſtratenſis Ordinis*.
Canonizatio quid ſit, quidve importet Beatificatio? XLIII. §. 21. p. 158
Canonizatio quandonam primis Eccleſiæ ſæculis facta cenſeretur? ibid. §. 17. p. 155
Ad eam inducendam ſemper neceſſaria fuit Epiſcoporum, & Romani Pontificis auctoritas. ibid. & §. 21. p. 158
Canonizatio non inducitur ex recenſione nominis in Martyrologium Romanum. ibid. §. 21.
Ad Canonizationem quænam ſint neceſſario præmittenda? ibid. §. 7. p. 147
Ad eam quandoque non ſatis habentur, quæ ad Beatificationem ſufficere viſa fuerunt. ibid.
Quatuor ſigna, vel miracula quandonam deſiderentur? ibid.
Canonizatio Pueri ante uſum rationis occiſi in odium Chriſti, exceptis Betleemiticis Infantibus, nulla hactenus facta legitur. ibid. §. 24. p. 159
An novum hoc Canonizationis exemplum induci expediat? ibid. §. 22. 23. & per tot. p. 159
An ſaltem peculiares quædam circumſtantiæ quoad hujuſmodi cauſas Canonizationis ſint requirendæ? ibid. §. 29. p. 162 Vid. *Cultus*.

Digitized by Google

CANONIZANDI geſta talia eſſe debent, ut omnibus per Orbem Catholicis in exemplum proponi queant. XLIII. §. 26. p. 160
CANTUM Gregorianum in Choro, aliiſque Eccleſiaſticis functionibus a Fratribus, & Monialibus Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula adhiberi præcipitur. XXIX. §. 3. p. 112
Cantum in Divinis Laudibus perſolvendis, cæteriſque Eccleſiaſticis functionibus obeundis adhiberi, perquam congruum eſt. ibid. §. 2. p. 111
CAPITULATIONES, pactiones, ſeu concordata ante Electionem, ſeu Poſtulationem inita cum eligenda Abbatiſſa, vel Prioriſſa, ſive Monaſterium, & Capitulum ex ſolis fœminis, ſive utriuſque ſexus perſonis conſtet, Innocentiana Conſtitutione abrogantur. XXXVI. §. 3. p. 134
Idque procedit, quantumvis per ſe iniqua non eſſent, ſeu etiam Eccleſiæ utilia. ibid. p. 135
CAPIT. cum in diſtribuendis, de tempor. ordinat. an reipſa definitum ſit, Ordinatum a Papa non poſſe ab inferiore ad ſuperiores Ordines promoveri? LXIV. §. 3. p. 298 & ſeq. Vid. Ordinatus.
CAPITULA Mulierum, vel mixta utroque ſexu, ſubduntur Conſtitutioni Innocentianæ abroganti quæcumque pacta, ſeu concordata inita ante Electionem, ſeu Poſtulationem, cum Perſona eligenda. XXXVI. §. 2. & 3. p. 134. & 135
Capitula Regni Neapolitani, quoad ſpolia Prælatorum? Vid. Spolia.
CAPITULUM Veronenſe. Vid. Veronenſe Capitulum.
CAPPELLA: Locus in Pontificia Cappella conceditur, & deſignatur Abbati Generali Ordinis S. Hieronymi Congregationis Italicæ. XLII. §. 3. p. 143
CAPRULARUM Eccleſia, vulgo Caorle, qua occaſione fuerit fundata, in eaque poſita Sedes Epiſcopalis. XVIII §. 2. p. 69
CARDINALES in ſuis Titulis poſſunt conferre Tonſuram, & minores Ordines, perſonis addictis ejuſdem Eccleſiæ ſervitio. XI. §. 16. p. 41. & ſeq.
Cardinales Epiſcopi Suburbicarii, Suffraganeum non habentes, ſuos ſubditos promovendos ad Vicarium Urbis ablegare debent. XI. §. 11. & 12. p. 39
Quid, ſi Suffraganeum habeant. ibid. §. 11. 12. & 13. p. 39. & 40
Poſſunt tamen per ſe, vel per alium Epiſcopum, ordinare ſuos ſubditos, dum ipſi in Diœceſi commorantur. ibid. p. 40
Cardinales Epiſcopi Suburbicarii poſſunt Tonſuram conferre ſuis ſubditis in Cappella Palatii Urbis, irrequiſito Urbis Vicario. XI. §. 21. p. 44
Cardinales Epiſcopi Suburbicarii nequeunt in Sacello Palatii Urbani Tonſuram inſimul, & Minores Ordines conferre ſuis ſubditis, irrequiſito Cardinali Urbis Vicario. XI. §. 1. 7. 14. & ſeq. p. 36. 37. & 40. & ſeq.
Cardinales Epiſcopi Suburbicarii, dum Romæ commorantur, manent extra Diœceſis ſuæ fines. ibid. §. 8. p. 37
Cardinales Epiſcopi Suburbicarii cur a materiali reſidentia excuſentur? ibid. §. 25. p. 41
Eorumdem Cappella ſita in Palatio Urbis an fictione Juris cenſeri debeat adhærens Epiſcopatui Suburbicario? ibid. §. 15.
CARDINALIS Vicarius eſt Ordinarius Urbis. ibid. §. 8. p. 37 & 38
Cardinalis Urbis Vicarii auctoritas in exteros Romæ degentes, & ad Ordines promovendos, ibid. §. 10. p. 38
Cardinalis Præfectus Congregationis Boni Regiminis quoſnam redditus Communitatum adminiſtret? XXV. §. 14. p. 92. Vid. Congregatio Boni Regiminis.
Cardinalis Sanctorii commendatio plurima. XLIX. §. 20 & ſeq. p. 208. & 209
Rituale compoſuit plurimo ſtudio, & labore. ibid.
Operis accurata hiſtoria, ac cenſura ibid. §. 20. & ſeq. p. 208 Vid. Rituale Cardinalis Sanctorii.
CARNIBUS humanis, & præſertim Infantium, quod veſcerentur, cur inculati fuerint Chriſtifideles a Gentilibus. LIV. §. 64. p. 244.
CAROLUS V. Imperator a Julio III. Pontifice facultatem obtinuit ſumendi Euchariſtiam poſt ſumptum aliquod jentaculum, LV. §. 11. & 12. p. 253. & ſeq.
Idem reſignatis Ferdinando Fratri Ditionibus Germanicis, aliis vero Philippo Filio, Monaſticæ vitæ ſe addixit intra Monaſterium S. Juſti in Extrema dura: ibid. §. 11.
S. CAROLUS Borromæus quantopere adlaboraverit, ut Fidei rudimenta rudes homines docerentur? XXXV. §. 3. p. 132
CARPENTORACTENSIS Rector. Vid. Rector Carpentoracten.
CASUUM conferentiis an, & quando intereſſe debeant Confeſſarii Regulares, non Parochi? In Append. §. 2. p. XXI.
Caſuum reſervationes facere poteſt Delegatus Apoſtolicus præpoſitus regimini Monaſterii Monialium Ordinis S. Benedicti extra muros Civitatis Aquilejenſis erecti. LXI. §. 11. p. 292 Vid. Delegato Apoſtolico.
CASUS ſibi reſervare, vel a reſervatis abſolvere nequit Capitulum Veronenſe. LIX. §. 27. p. 285
CASSINENSIS Eccleſiæ iterata ſubverſio, reſtitutio, & conſecratio. LVII. §. 15. p. 269
CATACUMBARUM origo qualis fuerit, quive earum uſus apud veteres Chriſtifideles. In Append. §. 4. p. III.
In Catacumbis Chriſtianorum quidem Corpora ſolummodo ſepeliebantur; at non æque certum, omnia corpora in illis ſepulta, eſſe Martyrum corpora. ibid. §. 5.
Inter Catacumbas celebris eſt, quæ in Martyrologiis dicitur Prætextati cœmeterium. ibid. §. 6. p. IV.
De Catacumbis, ſeu cœmeteriis hujuſmodi quis peregregie ſcripſerit? ibid.
CAUSÆ graviores Epiſcoporum coram Romano Pontifice tantum proponi, & terminari debent. LXIV. §. 18. p. 308.
Cauſæ, ſive civiles, ſive criminales Officialium Inquiſitionis a quo Judice cognoſci debeant XLVI. §. 17. & ſeq. p. 169 Vid. Fori privilegia.
Cauſæ Judicio Congregationis Boni Regiminis examinandæ, & decidendæ, quales ſint, XXV. §. 15. p. 92 Vid. Congregatio Boni Regiminis.
CAUSAS civiles criminales, & mixtas in Locis ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis Sancti Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis cognoſcit Delegatus Apoſtolicus. LXI. §. 19. p. 293
CEDULAS Montis Pietatis, vel menſæ nummariæ S. Spiritus falſantes, corrumpentes, vel ſcienter expendentes, pœna ultimi ſupplicii plectuntur. LXV. § 4. p. 310
Hujuſmodi pœna, ac reliquæ omnes ſtatutæ in tondentes monetas aureas, vel argenteas protenduntur ad quaſcumque Perſonas Eccleſiaſticas tam Sæculares, quam Regulares, præfatas cedulas falſantes, vel corrumpentes, vel corruptas ſcienter expendentes. ibid. §. 5. p. 311
CENTUM olim inſigne Oppidum inter Bononiam, & Ferrariam, nunc in Civitatem erectum. XLI. §. 1. & ſeq. p. 130
Spirituale tamen, & temporale gubernium nihil plane immutatum. ibid. §. 2.
Nec Bononienſis Archiepiſcopus ullo per annum tempore in eo reſidere cogitur. ibid.
CERTITUDO non incertis vocibus, & præſumptionibus, ſed indubiis argumentis, & probationibus conſtituitur. LXII. §. 6. p. 295
CHARACTERIBUS Hieronymianis impreſſa Miſſalia, Breviaria, Tabellas &c. adhibere debet Illyricus Clerus Ritus Slavo-latini. XXXVIII. §. 1. p. 137. per tot.
CHARACTER in Conſecratione Epiſcopali impreſſus, an ſit alius, atque diſtinctus a Charactere in Presbyteratu impreſſo, vel potius ejuſdem extenſio, diſputant nonnulli. LXIV. §. 10. p. 303
CHOREPISCOPI an ſimplices Sacerdotes fuerint, vel potius Ordine Epiſcopali inſigniti, ſive potuerit iiſdem Eccleſiarum conſecratio a Diœceſano Epiſcopo delegari? In Append. §. 6. & 7. p. XIII.
CHRISMA ex oleo, & balſamo, tamquam neceſſaria materia, conficitur; licet apud Græcos alia quoque aromata admiſceantur. LIV. §. 49. p. 240
In Chriſmatis Sacramento adminiſtrando nulla apud Græcos mentio de impoſitione manuum. ibid.
Diſſidentium Theologorum ſententiæ de materia hujus Sacramenti recenſentur, ac in ſua probabilitate relinquuntur. ibid. §. 51.

De-

Digitized by Google

Deficiente autem vero balſamo, quandoque Romani Pontifices indulſerunt, ut in Chriſmate conficiendo, alius liquor pro balſamo communiter acceptus adhiberetur. *ibid.* §. 52. *p.* 240. *&* 241

Græci præter oleum, & balſamum, quot aliis liquoribus utantur? *ibid.* Vid. *Confirmationis forma*.

Christianorum ſepulcra, quibus ſignis, ſive inſcriptionibus notari conſueverint, & quænam ex ipſis ſint indubia ſanctitatis ſigna? *In Append.* §. 8. *p.* v.

Chriſtianorum olim facta diſtinctio in duas claſſes, & quæ? *In Append.* §. 11. *p.* vii.

Christus quomodo Patrem pro nobis oret, nobiſque proficua impetret? XLIX. §. 9. *p.* 200

Ciborum diſtinctio in mundos, & immundos fuit cæremoniale præceptum Legis veteris per adventum Chriſti ſublatum. LIV. §. 65. *& ſeq. p.* 245

Apoſtolicum interdictum a ſanguine, & ſuffocato evulgatum fuit ad ſupprimenda diſſidia inter Fideles recenter ex Judæis, & Gentilibus converſos; ideoque ſublata cauſa, & ipſum jamdiu obſolevit. *ibid.*

Tamen in ipſa Latina Eccleſia diu ſervata eſt diſtinctio cibi mundi, & immundi, nec non abſtinentia a ſanguine, & ſuffocato, non tamquam præceptum Legis veteris, ſed uti religioſa a Patribus tranſmiſſa obſervatio, & conſuetudo. *ibid.* §. 64. *& ſeq. p.* 244

Nunc tamen in Latina Eccleſia, & apud Armenos penitus obſolevit; viget autem adhuc in Eccleſia Græca. *ibid.* §. 66. *p.* 245

Licita eſt Græcis diſtinctio ciborum, oſuſque precum ad immunditiam legalem inde contractam abſtergendam, & quare? *ibid.* §. 59. ad 64. *p.* 244. Vid. *Præcepta Cæremonialia*.

Ciborum vetitorum Indultum, pro quadrageſimalibus, aliiſque eſurialibus diebus, Capitulum Veronenſe concedit degentibus intra diſtrictum ſubjectarum ſibi Eccleſiarum. LIX. §. 28. *p.* 285.

S. Clara quomodo Aſſiſium a Saracenorum incurſione liberaverit? XLIX §. 7. *p.* 198.

Clavas cubiculorum, in quibus aſſervantur ſpolia Prælatorum Neapolitani Regni, penes quos debeant cuſtodiri? LVII. §. 8. *& ſeq. p.* 259 Vid. *Spolia*.

Clausuræ cuſtodia, viſitatio, correctio Monaſterii Monialium Ordinis S. Benedicti Aquilejenſis Civitatis privative Delegato Apoſtolico eſt reſervata. LXI. §. 8. *p.* 291

Clodiensis Eccleſia, vulgo *Chiozza*, ob ſubmerſam marinis fluctibus inſulam Metamauci, vulgo *Malamocco*, fuit in Epiſcopalem Cathedram conſtituta. XVIII. §. 2. *p.* 69

Coemeterium *Pontiani*, dictum quoque *Sanctorum Abdon*, *&* *Sennen*, atque etiam ad *Urſum Pileatum* quam celebre habitum ſemper fuerit? *In Append.* §. 2. *p.* xxv.

De *Cæmeteriis SS. Martyrum*, *&* *veterum Chriſtianorum* eruditum opus Marci Antonii Boldetti. XLIII. §. 12. *p.* 151 Vid. *Catacumbarum origo*.

Collegia ad erudiendos Clericos ſæculares pro Anglicanis Nationibus erecta. XVI. §. 2. *p.* 59

Collegia pro Græcis Armenis, & Maronitis in Urbe erexit Gregorius XIII. ea lege, ut Alumni proprios Ritus retinerent. XLVII. §. 14. *p.* 178

Collegii Wilnenſis Alumni commendantur Epiſcopis, & Archiepiſcopis Nationis Ruthenæ in Regno Poloniæ, ut propoſitis iiſdem Eccleſiaſticis muneribus, ad ſtudia, laboreſque alliciantur. XX. §. 3. *pag.* 77

Collegium Wilnenſe erectum fuit a Gregorio XIII. pro ſolis Ruthenis, & Moſcovitis. XIV. §. 1. *p.* 54

Excluſis adoleſcentibus Latini Ritus, Rutheni tantummodo, & Moſcovitæ impoſterum recipi jubentur. *ibid.* §. 4. *p.* 55

Si Moſcovitæ ingredi nolint, ſubrogandi ſunt Rutheni. *ibid.*

Hi quibus ex Diœceſibus cooptandi. *ibid.* §. 7

Viginti Adoleſcentes ad minus deinceps in Collegio alendi, & inſtituendi. *ibid.* §. 6

Commemoratio Epiſcopi Diœceſani ejus Loci, in quo Sacerdus Latinus celebrat, facienda eſt, non autem alterius cujuſcumque Epiſcopi, vel Superioris, Epiſcopali Ordine deſtituti. LIV. §. 19. *p.* 230

Commemoratio Metropolitanorum, & Patriarcharum in Sacrificio Miſſæ, apud Græcos Orientales ex vetuſtiſſima conſuetudine fieri conſuevit. *ibid.* §. 22. *p.* 231

Excipe, ſi ſchiſmatici ſint; nam tunc pro iis orare in Miſſa iteratis Decretis vetitum eſt. *ibid.* §. 23. *p* 232

Commemoratio Imperatorum, Regumque inter Miſſarum Solemnia an eodem modo obtinuerit in Latina, ac in Græca Eccleſia. LIV. §. 26. *& ſeq. p.* 232. *&c.*

Quomodo Græcis licere poſſit etiam nunc orare in Miſſa pro Rege, & Imperatore. *ibid.* §. 27. *&* 28. *p.* 233

Antiquitus tam in Latina, quam in Græca Eccleſia inter Miſſarum ſolemnia oratio fiebat pro Imperatore, & Regibus. *ibid.* §. 24. *& ſeq. p. ibid.*

Quam diſciplinam hac in re nunc ſervet utraque Eccleſia. *ibid.* §. 25. *ibid. & ſeq.*

Commamoratio Romani Pontificis in Sacrificio Miſſæ apud Latinos antiquiſſima comprobatur. LIV. §. 10. *p.* 227

Antiquiſſima itidem demonſtratur in Græca Eccleſia. *ibid.* §. 11

Indubium eſt Catholicæ unitatis, & conſenſionis ſignum, nec non agnitionis Romani Pontificis in Vicarium Chriſti, & Caput Eccleſiæ. *ibid.* §. 12. *& ſeq. p.* 228

Ideoque occaſione ſchiſmatis ſemper intermiſſa, & in tractanda unione præ cæteris vulita, *ibid.* §. 13. *& ſeq. p.* 229. *& ſeq.* Vid. *Miſſa*.

Commendæ Ordinis S. Joannis Hieroſolymitani ſunt ab omnibus reſervationibus exemptæ. XIII. §. 14. *p.* 50

Ideoque ſemper omnino a Magno Magiſtro, vel alio ad id facultatem habente, de iis diſponi debet. *ibid.* *&* 51

Expectativæ, Coadjutoriæ, vel mandata de providendo, ſine conſenſu Magni Magiſtri obtenta, nulla declarantur. *ibid.*

Commendarum reſignationes acceptare poteſt Magnus Magiſter. *ibid.* §. 15. *p.* 51

Ac etiam reſervare penſiones ſuper illis perpetuas, & ad ſucceſſores tranſitorias. *ibid.*

Solis tamen Militibus hujuſmodi penſiones reſervari poſſunt. *ibid.* §. 16 *p.* 51. *&* 52

Commissiones appellationis in Congregatione Boni Regiminis quomodo ſignari debeant. XXV. §. 24. *p.* 94

Commixtio Græci Ritus cum Latino quandonam induci proprie dicatur. XLVII. §. 33. *& ſeq. p.* 188

Communio ſub utraque ſpecie laicis Hominibus ſecundum Græcum, & Orientalem Ritum miniſtratur. *ibid.* §. 25. *pag.* 183. Vid. *Eucharistia*.

Communionem ſumere nequit, niſi qui naturaliter jejunus eſt a præcedenti media nocte. LV. §. 3. *p.* 248. Vid. *Jejunium naturale*.

Commonio privilegiorum univerſi Ordinis Sancti Benedicti, & præſertim Congregationis Caſſinen. S. Juſtinæ Patavinæ, Congregationi Olivetanæ conceditur. XLV. §. 2. *&* 4. *p.* 164

Communitatum onera, ſeu gravamina quo ordine, & ratione tolli debeant. XXV. §. 9. *p.* 91. Vid. *Congregatio Boni Regiminis*, *Lites*, *Manus Regia*.

Communitativis oneribus realibus, & perſonalibus exempti ſunt Sac. Inquiſitionis Officiales privilegiati. XLVI. §. 14. *p.* 168

Item Equites Jeroſolymitani. XIII. §. 8. *p.* 49

Concelebrandi Ritus qualis fuerit antea, & nunc obtineat in Eccleſia Latina, & Orientali. XLVII. §. 38. *p.* 190

Conchæ Latifundium ab Apoſtolica Camera avulſum Romanæ Inquiſitionis Domui fuit a Pio IV. conceſſum. XLVI. §. 47. *p.* 174

Quibus privilegiis tum ipſum Latifundium, tum Conductores, tum & ad colendum neceſſarii Villici fruantur. *ibid.* §. 40. *& ſeq. p* 173

Concilii Tridentini Decretum *cap.* 11. *ſeſſ.* 25. *de Regularibus* expenditur. XVI. §. 13. *&* 14. *p.* 63

Concilio Florentino Græcorum ſchiſma ſublatum; Armenorum, Jacobitarumque Eccleſiæ ad unitatem redactæ. XLVII. §. 5. & 12. *p.* 177. *& ſeq.*

Concilium Lugdunenſe ſub Gregorio X. celebratum Græcos habuit reduces. *ibid.* §. 11

Concionatoris adprobatio in Locis ſubjectis Monaſterio Aquilejenſi Monialium B. M. Virginis Ordinis S. Benedicti, Delegato Apoſtolico eſt privative reſervata. LXI. §. 13. *p.* 292

Con-

Digitized by Google

Conferentiis Caſuum an & quando intereſſe debeant Regulares Confeſſarii non Parochi. *In App.* §. 2. *p.* xxii.

Confessarii Regulares non Parochi an cogi poſſint ab Epiſcopis, ut ſtatutis conferentiis caſuum interſint. *ibid.*

Confeſſarii ad audiendas Confeſſiones in Eccleſiis ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Aquilejæ, quomodo aſſumendi. LX. §. 12. & 13. *p.* 292

Ad audiendas vero ipſarum Monialium confeſſiones qui & quomodo cooprandi. *ibid.* §. 14

Confessariorum onus eſt inveſtigandi, num Pœnitentes ea teneant, quæ ſunt ad ſalutem neceſſaria. XXXV. §. 5 *p.* 132

Confessiones ſæcularium audire nequit Sacerdos, ſive Sæcularis, ſive Regularis, qui non fuerit prævio examine ab Ordinario approbatus. XVI. §. 7. *p.* 60 Vid. *Approbatio*, *Regulares*.

Confirmatio ſtatim poſt Baptiſmum in ipſa Eccleſia Romana olim conferri conſuevit. In *Append.* §. 9. *p.* V. & *ſeq.*

Confirmatio illico poſt Baptiſmum pueris confertur juxta Cophticum Ritum. XLVII. §. 22. *p.* 182

Confirmationis adminiſtratio ita eſt uni Epiſcopo reſervata, ut ex ſola Apoſtolica conceſſione poſſit ſimplici Sacerdoti delegari. *In Append.* §. 1. *p.* xiii.

Confirmationis forma apud Græcos eſt: *Signaculum doni S. Spiritus*. LIV. §. 54. *p.* 241

Sacramentum hoc, ſicuti & reliqua characterem imprimentia, iterari non poteſt. *ibid.* §. 50. *p.* 240

Iteratio Sacramenti Confirmationis non fuit in Decreto S. Methodii demendata. *ibid.* §. 55. & *ſeq.* *p.* 241

Canon ſeptimus Concilii Conſtantinopolitani primi, eos tantum Hæreticos ſacro Chriſmate reconciliari præcipit, apud quos nullo modo, aut nulliter Sacramentum Confirmationis miniſtrabatur. *ibid.*

Græca Euchologia, nec non Decretum S. Methodii, corrupta probantur, qua parte iterationem Confirmationis inducere videntur. *ibid.* §. 57. *p.* 242. Vid. *Chriſma*.

Confratres Societatis *S. Mariæ Virginis de Succurſu contra Infideles Januæ erectæ*, omnibus Quadrageſimæ diebus ovis, & lacticiniis veſci permittuntur. XI. §. 2. *p.* 10

Iidem gaudent privilegio eligendi Confeſſarium, qui eoſdem a reſervatis abſolvat. *ibid.* §. 1. *p.* 10

Quomodo intelligendum hujuſmodi Indultum explicatur. *ibid.* *p.* 11. Vid. *Privilegium*.

Congregatio A. C. in Criminalibus. Vid. *Auditor Generalis Cameræ*.

Congregatio *Boni Regiminis* ex tribus Cardinalibus fuit a Clemente VIII. primum inſtituta. XXV. §. 5. *p.* 88

Paulus V. numerum Cardinalium duplicavit; Conſultores, & Secretarium addidit, ejuſque juriſdictionem definivit. *ibid.* §. 2.

Inſuper eidem Congregationi univit alteram Congregationem pro ſublevandis gravaminibus Status Eccleſiaſtici, a Sixto V. inſtitutam. *ibid.*

Subſecutæ ad hæc uſque tempora mutationes diſerte recenſentur. *ibid.* §. 3. *p.* 89

Præfectum eidem primus præpoſuit Clemens XI. certis datis facultatibus. *ibid.*

Prælati ponentes dicti, & Secretarius, quænam munera hactenus obierint. *ibid.*

Præſentem ſtatum Congregationis, munera, juriſdictionem; ac ſtatuta confirmat Pontifex. *ibid.* §. 5. *p.* 90

Oeconomica negotia levioris momenti expedienda in Congregatione particulari coram ſolo Card. Præfecto. *ibid.* §. 6

Quando periculum eſt in mora, quomodo providendum. *ibid.*

Graviora vero negotia in Congregatione Generali proponenda, & definienda, inde definitionis approbatio a Pontifice expetenda. *ibid.* §. 7. & 11. *p.* 90 & *ſeq.*

Nonnulla ex ejuſmodi gravioribus negotiis in Congregatione generali expediendis recenſentur. *ibid.* §. 8. *ad* 11. & *p.* 91

Tabellæ, ſeu rationes dati, & accepti quotannis a Communitatibus ad congregationem tranſmittendæ. *ib.* §. 8

Extraordinariæ expenſæ abſque congregationis Generalis licentia fieri non poſſunt a Communitatibus. *ibid.* §. 9. *p.* 91.

Congregationis ejuſdem eſt etiam agrorum culturam, artes, opificia curare, atque urgere. *ibid.*

Congregatio Boni regiminis non poteſt, etiam de conſenſu Partium, vel ratione connexionis, cognoſcere eas cauſas, quæ non fuerint in Pontificiis Conſtitutionibus eidem delegatæ. XXV. §. 15. *p.* 92

Cognoſcit tamen cauſas ſuper exactione onerum Cameralium, & Communitativorum, quæ ſint in Tabella deſcripta. *ibid.* §. 17. *p.* 93

Itidemque cauſas ſuper exactione Canonum, Livellorum, aliorumque proventuum Communitatum. *ibid.* §. 19

Si privilegium proferatur, aut appellatio interponatur, ubinam cauſa cognoſcenda. *ibid.* §. 18. & 19

Si res ſit contra Tertium, per ſe non obligatum, inhibitionem dotalem, aut cauthelam Angeli allegantem, coram Judice inhibente, lis agenda. *ibid.* §. 20. *p.* 94

Congregatio tamen cognoſcit cauſas vertentes ſuper natura, & qualitate onerum. *ibid.* §. 21

Itidemque ſuper electione Miniſtrorum Communitatum, & redditione rationum ab ipſis exhibenda. *ibid.* §. 22.

Utriuſque generis cauſæ, veluti graviores, primo coram Secretario, inde in Congregatione diſcutiendæ. *ibid.* §. 21. & 22

Eodemque ordine definiuntur lites excitatæ ſuper locationibus bonorum, & proventuum Communitatum. *ibid.* §. 23

Congregatio *Indicis* a S. Pio V. inſtituta. XIX. *in princ.* *p.* 71

Præcipuum ejuſdem munus in proſcribendis noxiis Libris. *ibid.* §. 8. *p.* 72

Quibus præcipue conſtituatur. *ibid.* §. 6

Congregationis diſtinctio in parvam, ſeu præparatoriam & Generalem. *ibid.*

Quandoque coram Pontifice habetur. *ibid.* §. 11. *p.* 73

Idem in ea ſervandum ſilentium, ſive ſecretum quod in Congregatione S. Inquiſitionis. *ibid.* §. 12. *p.* 74

Quales eſſe debeant Reviſores, & conſultores in eam aſſumendi. *ibid.* §. 13

Regulæ in examine, ac judicio de Libris ferendo ab ipſis ſervandæ, præſcribuntur. *ibid* §. 15. & *ſeq.* Vid. *Libri*.

Congregatio S. Inquiſitionis. Vid. *S. Officii*.

Congregatio Romanæ univerſalis Inquiſitionis libros quandoque proſcribit. XIX §. 1 & 4. *p.* 71

Quinam Congregationem ipſam efforment. *ibid.* §. 4.

Congregationis Monachorum Montis Olivetti privilegia confirmantur, ampliantur, noviſque ſuperadditis cumulantur. XLV. *p.* 164. & *ſeq.* Vid. *Olivetana Congregatio*.

Consecratio, ſive diſtributio Corporis Chriſti in nonnullis veteribus monumentis attributa Diaconis, qualem ſenſum habeat. LIV. §. 42. *p.* 237

Consecratio Epiſcopalis ſuſcipienda eſt intra trimeſtre a die confirmatæ electionis. LXIV. §. 2. *p.* 298

Conſecratio Epiſcopalis die dominico, vel natalitio Apoſtolorum eſt ſumenda, niſi Papa diſpenſarit. *ibid.* §. 20. *p.* 309

Conſecratio Epiſcoporum juxta vetuſtiorem diſciplinam a Metropolitano peragebatur, eoque tantummodo injuſte eam denegante, Romanus Pontifex conſecrationis munus impendebat. *ibid.* §. 15. *p.* 305

Nunc temporis jus conſecrandi Epiſcopos per ſe, vel alium, ad Romanum Pontificem eſt devolutum. *ibid.* & §. 17. *p.* 307

Conſecrationis Epiſcopalis delegationem quomodo moderari voluerit Benedictus XIII., quaſque in idipſum regulas præſcripſerit Sanctiſſimus Pontifex Benedictus XIV. *ibid.* §. 16. *p.* 307

Presbyter, ſive a Pontifice Maximo, ſive a quocumque alio Epiſcopo ordinatus, conſecrari nequit Epiſcopus ſine ſpeciali mandato Romani Pontificis. *ibid.* §. 17. *p.* 307. Vid. *Epiſcoporum Conſecratio*.

Consecrationis, ſeu Dedicationis Eccleſiarum vetuſtiſſimus uſus unde in Eccleſiam invectus, quibuſque Ritibus perficiatur. *In Append.* §. 3. *p.* xvii.

Conſecrationis Eccleſiarum quænam ſit materia, & quæ forma, juxta ſententiam Theologorum Moralium. *In Append.* §. 14. *p.* xx

Conſecratio Eccleſiarum munus eſt Epiſcopali dignitati reſervatum. *Ibid.* §. 1. *p.* XII.
Diœceſano Epiſcopo ita competit Conſecratio Eccleſiarum ſuæ diœceſis, ut extraneo cuicumque Epiſcopo abſque Diœceſani delegatione licere non poſſit. *Ibid.* §. 2. *p.* XIII.
Simplici presbytero ne quidem ex delegatione Diœceſani Epiſcopi competere poteſt facultas conſecrandi Eccleſias *ibid.* §. 2. *&* *ſeq.*
Quid de Chorepiſcopis hac de re ſtatuendum ſit? *ib.* §. 6. *&* 7.
Ex Pontificia tamen delegatione hujuſmodi Conſacrationis munus ſimplici Presbytero competere poteſt. *ibid.* §. 5. *&* 12. *p.* XII. *&* *ſeq.*
Afferuntur nonnulla Pontificiæ huiſmodi Delegationis exempla, eaque expenduntur. *ibid.* §. 10. *&* *ſeq.* *p.* XIV.
Quid interſit diſcriminis inter facultatem conſecrandi Eccleſias, Epiſcopo competentem, & facultatem ſimplici Presbytero delegatam; *ibid.* §. 8. *p.* XIV.
Conſecratio Eccleſiarum numquam Epiſcopo ſimul cum ſimplici Presbytero, vel Abbate delegata reperitur, & quare; *ibid.* §. 21. *&* *ſeq.* *p.* XVI. Vid. *Eccleſias.*
Conſecrationem Eccleſiæ, vel ab uno Epiſcopo, vel a pluribus ſimul, tamquam Comminiſtris peragi poſſe, Scriptorum auctoritate, & exemplis comprobatur. *In Append.* §. 4. *&* *ſeq.* *p.* XVII. *&* *ſeq.*
Ipſum quoque munus benedicendi, ungendique Cruces, Epiſcopi conſecrantes inter ſe partiri poſſunt. *ib.* §. 10. *&* *ſeq.* *p.* XIX.
Demonſtratur id, pluribus allatis exemplis, nec non argumentis, ex, adminiſtratione potiſſimum extremæ Unctionis deſumptis. *ibid.* §. 14. *&* *ſeq.* *p.* XX.
Reſcriptum Congregationis Rituum in Cauſa Ulyſiponenſi, propoſitæ doctrinæ haud refragari probatur. *ibid.* §. 16. *p.* XX.
Conſecrans Eccleſiam Epiſcopus poteſt ex juſta cauſa Miſſam Sacerdoti celebrandam committere. *ibid.* §. 1. *p.* XVII.
Conſecrationem Eccleſiæ ab uno Epiſcopo inceptam poteſt alter perficere, modo nimis longum temporis ſpatium non intercurrat. *In Append.* §. 16. *p.* XX.
Conſecrari an debeat Eccleſia, de cujus conſecratione dubitatur. LVIII. §. 2. *&* *ſeq.* *p.* 261.
Conſecratio jure peragitur ejus Eccleſiæ, quam merito ambiguimus umquam fuiſſe conſecratam. *ibid.* §. 1. *&* 4 *p.* 261. *&* 262
Quibus Canonicis Textibus ſententia hæc innitatur; *ibid.*
Romanæ Synodi ſub Benedicto XIII. celebratæ perſpicua in id definitio. *ibid.* §. 5
Per actum Conſecrationis olim fiebat, ut conſecrata Eccleſia Conſecrantis juriſdictioni ſubjiceretur. *ibid.* §. 6. *p.* 263.
Conſecrationis jam deperditæ Officium an adhuc liceat recitare; LVIII. §. 22. *p.* 273.
Romani Pontifices, a primis ſæculis, plures per Italiam, & ultra montes conſecrarunt Eccleſias. *ibid.* §. 27. *p.* 276.
Quanta fuerit, ſitque adhuc Romani Pontificis auctoritas in conſecrandis per ſe, vel per ſuos delegatos Eccleſiis ubicumque conſtitutis; *ibid.* §. 25. *&* *ſeq.* *p.* 275.
Hiſtorici Auctoris ea de re aſſertio, rationi, auctoritati, & rebus geſtis oppoſita convincitur. *ibid.* §. 26. *&* *ſeq.*
Conſecratio exuſtæ Eccleſiæ an, & quando iterari poſſit, & debeat? LVIII. §. 7. *p.* 265
Eccleſia a primo lapide reædificata, vel etiam parietibus tantum renovata, debet nova conſecratione dicari. *ibid.* §. 10 *p.* 267
Quid ſi Eccleſiæ parietes non uno tempore, ſed per partes, diverſiſque temporibus fuerint reædificati? *ibid.* §. 11. *p.* 268
Exempla complurium Conſecrationum quibus deſtructæ, ac ſubinde reſtitutæ Eccleſiæ fuerunt inauguratæ. *ibid.* §. 14. *p.* 269
Conſecratio Bononienſis Eccleſiæ. Vid. *Bononienſis Cathedralis.*
CONSISTORIALIS proviſio vim habet electionis, & confirmationis. LXIV. *in princ* *p.* 298
Conſiſtorialia acta. Vid. *Acta conſiſtorialia.*
CONSTANS Imperator æreum Panthei tectum, aliaque ædificii ornamenta hoſtilem in modum abſtulit. LXVIII. §. 5 *p.* 321 Vid. *Pantheon.*
CONSTANTINOPOLIS medio circiter ſæculo decimo quarto fuit a Mahumete II. occupata. XLVII. §. 35. *p.* 189
CONSTITUTA Regularium non recipit Auditor Gen. Cauſ. Cam. Ap. XXVI. §. 13. *p.* 98
Conſtituta, quibus in Cauſis recipiat Auditor Cameræ. *ibid.* §. 11. Vid. *Reus.*
CONSTITUTIO *ad Militantis Eccleſiæ*, confirmatur, ejuſque executio Auditori Generali Cameræ demandatur. XXVI. §. 11. *ibid.*
CONSTITUTIO *Unigenitus* tantam ſibi vindicat auctoritatem, & obſequium, ut eidem publice refragantibus, veluti notoriis, ac publicis peccatoribus, denegandum ſit Sanctiſſimum Viaticum. LXII. §. 2. *p.* 295
Publici, & notorii refractarii ad prænotatum effectum quinam dici debeant? *ibid.* §. 4. *&* *ſeq.*
In re dubia quam regulam ſequi debat Sacramentorum Miniſter? *ibid.* §. 7.
CONSULTORES, & Reviſores Congregationis Indicis quales eſſe debeant, Indicatur. XIX. §. 13. *p.* 74
Conſultores S. Officii quomodo in unoquoque Tribunali Inquiſitionis ſint aſſumendi? XLVI. §. 32. *&* 34 *p.* 171
Quibus oneribus ſubſint, quibuſque privilegiis fruantur. *ibid.* §. 33. *cum* *ſeqq.*
CORBEIENSIS Abbas ab immemorabili tempore facultate conſecrandi Eccleſias uti conſuevit. *In Append.* §. 16. *p.* X.
CORDIGERORUM Archiconfraternitas in Aſſiſienſi Baſilica erecta, cum facultate aggregandi. XXXII. §. 2. *p.* 117
CORRECTORES tam Generales, quam Provinciales ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula facultatem habent decidendi de electionibus, aliiſque negotiis, quæ ob paria poſt trinum ſcrutinium ſuffragia, ad Generale, vel Provinciale Tribunal devolvuntur. XXX. §. 2 *&* 3. *p.* 113
CORPORIS Chriſti ſolemnitas jam inde ab Urbano IV. inſtituta. XLIX §. 13. *p.* 203
CRIMINALES Cauſæ in Tribunali Auditoris Generalis Cameræ, quo ordine cognoſcendæ, & decidendæ? XXVI. §. 4. *&* *ſeq.* *p.* 97
Criminales Cauſas ſubjectarum ſibi Perſonarum quandonam privative, vel cumulative cum Epiſcopo cognoſcere poſſit Capitolum Veronenſe? LIX. §. 29. *p.* 285
CRUCIS adoratio feria ſexta majoris hebdomadæ, a Hieroſolymitana Eccleſia in Latinam tranſivit. XLVII. §. 28. *p.* 185
CRUCIS ſublimis prægeſtatio multiplicis ſignificationis, ac ſaluberrimi effectus. XXXIX. 138
Vetuſtior, recentiorque praxis S. Sedis in huiuſmodi Indulti conceſſione. *ibid.* §. 2
Crucem ſublimem præferre ſibi poſſunt Herbipolenſes Epiſcopi. V. §. *p.* 2. 21
CULTUM Latriæ conſtituunt non externi actus, excepto tantum Sacrificio, ſed ſenſus animi actum elicientis, & dirigentis. LIV. §. 37. *p.* 235
CULTUS publicus Servis Dei Martyribus, aut Confeſſoribus, a ſolo Romano Pontifice nunc conceditur. XLIII §. 21. *p.* 158
Sive ſermo ſit de cultu præceptivo, in univerſa Eccleſia, ſive de cultu permiſſivo in peculiaribus Locis. *ibid.*
Cultus publici centenaria poſſeſſio præſervata fuit in Decretis Urbani VIII. *ibid.* §. 19. *p.* 159
Pueri in odium Chriſti ante uſum rationis occiſi, qualem cultum obtinuerint in Eccleſia? *ibid.* §. 17. *p.* 155 *&* *ſeq.* Vid. *Pueri.*
Cultus exhibendus non modo integris Sanctorum corporibus, ſed & exiguis particulis; idque etſi proprium nomen Sancti, cujus ſunt, ignoretur. *In Append.* §. 2. *&* *ſeq.* *p.* 1. Vid. *Reliquias.*
CURA animarum habitualis, & actualis penes quos ſit in Archiepiſcopali Utinenſi Eccleſia? IX. § 14. *p.* 33
Cura animarum Monachis Baſilienſibus Congregationis Ruthenæ, in defectum tantum Clericorum ſæcularium, & ſub certa methodo, committi promittitur. LV. §. 7. *p.* 256
Monachi ſic aſſumpti, in omnibus coram animarum reſpicientibus Epiſcopo fiunt ſubjecti *ibid.*

D

DAMNATIO, ac proſcriptio Libri gallico idiomate abſque Auctoris nomine, & impreſſionis loco editi, ac duobus Tomis conſtantis. VII. p. 25

Damnatio, ſeu proſcriptio Librorum noxiorum Vid. *Libri*.

DATIA. Vid. *Ferrarienſium privilegia*.

DECIMÆ Papales non præſtantur ex Bonis Inquiſitionum. XLVI. §. 41. p. 173

DECLINATORIA Fori quomodo proponenda ab Officialibus Inquiſitionis, ut Cauſa ad Tribunal S. Officii avocetur. XLVI. §. 21. p. 169.

DECRETA in Cauſis Beatificationis, ſeu Canonizationis Andreæ Bobla Sacerdotis profeſſi Soc. Jeſu, nec non Pauli Card. Buralis afferuntur. *In Append. p. xv. & p. xvii.*

DEDICATIO Eccleſiæ ob incendium, Terræmotum, aliudve ſimile infortunium dirutæ, & ſubinde reſtitutæ, quando iterari debeat? LVIII. §. 7. p. 265. Vid. *Conſecratio*.

Dedicatio Eccleſiæ S. Juliani de Lepia, ſeu Lepida quomodo peracta fuerit ab Urbano Papa III. *In Append.* §. 12 p. xix Vid. *Conſecratio*.

DEFENSORES, excedentes modum, vel contra ſe invicem, vel contra Ordinarios, horumque Officiales, in defenſione Reorum, pro ratione delicti puniri jubentur. XXVI. §. 22 p. 163

DEFERENTES arma vetita, quibus pœnis fiant obnoxii? VIII. p. 26. Vid. *Arma*.

DEGRADATIO Sacerdotum fieri poteſt ab Epiſcopo una cum Abbatibus. *In Append.* §. 21. p. xvi

DELEGATO Apoſtolico ſemper committi conſuevit regimen, & juriſdictio Monaſterii Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis ſiti, & ampliſſima juriſdictione donati. LXI. §. 5. & *ſeq.* p. 209

Quanta ſit hujuſmodi Delegati juriſdictio quibuſcumque in rebus, & cauſis, diſtinctim explicatur. *ibid.* §. 10. & *ſeq.* p. 292. Vid. *Aquilejenſe Monaſterium*.

DELEGATUS S. Sedis poteſt ſubdelegare. XVI. §. 11. p. 62

DEPOSITIONIS pœna ordinato a Pontifice, an irrogari poſſit per Ordinarium, diſputant, nec conveniunt Doctores. LXIV. §. 18 p. 308

DEVOLUTIO Bonorum juriſdictionalium ſpectantium ad Monaſterium, & Abatiam Sublacenſem, exiſtentium intra fines Ditionis Pontificiæ, ex quacumque Cauſa contingat, Cameræ Apoſtolicæ addicitur. XXVII. §. 5. p. 102. Vid. *Sublacum*.

DIACONALIS oblatio ad Protheſim juxta Græcam Liturgiam, an, & quomodo licita defendi poſſit? LIII. §. 41. p. 237

DIACONIS olim Dominici Sanguinis diſtributio fuit commiſſa, & ſubinde adempta ex juſtis cauſis. *ibid.* §. 42. p. *ibid.* & *ſeq.*

Diaconis non ea omnia delegari poſſunt, quoad Corpus Chriſti myſticum, quæ delegantur Sacerdotibus. *In Append.* §. 9. p. xiv.

DIACONOS aliquando fuiſſe conſecratos Epiſcopos, vel Pontifices, non ante ſuſcepto Presbyterali Ordine, ſatis liquido non probatur. LXIV. §. 10. & *ſeq.* p. 303. & *ſeq.*

DICTATUM S. Gregorii VII. Pontificis, genuinum ne ſit, an ſuppoſititium opus quæſtio eſt inter eruditos. LIV. §. 21. p. 231

Decretum, quod in eo legitur: *Ut Papæ ſolius nomen in Eccleſia recitetur*, quomodo accipiendum? *ibid.*

DIGNIORES ad Eccleſiaſticas dignitates ſunt nominandi. XV. §. 7. p. 58

DIGNITATES, & Canonicatus Capituli Veronenſis vacantes in menſe ordinario quomodo providendi? LIX. §. 17. 18. p. 283. Vid. *Veronenſe Capitulum*.

DIONYSIUS Petavius Soc. Jeſu Sacerdos plurima eruditione commendatus. LIV. §. 2. p. 225

DIMISSORIALES Literas concedere prohibetur Delegatus Apoſtolicus Perſonis quocumque titulo ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti Civitatis Aquilejen. LXI. §. 20. p. 478

DISMEMBRATIONI, ſuppreſſioni, & erectioni Eccleſiarum, etiam Metropolitanarum, juſtam cauſam ſuppeditare poſſunt diſſidia, quæ aliter componi non poſſint. I. *ſub init.* p. 1

DISPENSATIO Matrimonialis ſuper tertio, & quarto gradu ſimplici, non ſe extendit, nec tollit impedimentum duplicis, tertii, & quarti gradus. LI. §. 2. & 6. p. 213. & 215

Diſpenſatio Matrimonialis obtenta ſuper remotiori, reticito proximiori, eſt valida, modo hic primum gradum nullatenus attingat. *ibid.* §. 6. p. 215

Diſpenſatio in radice Matrimonii a ſolo Romano Pontifice, & quidem nonniſi ex cauſis admodum urgentibus conceditur. *ibid.* §. 7

Quis ſit hujuſmodi diſpenſationis effectus? *ibid.*

Diſpenſatio in radice Matrimonii ab altero obtenta, ſub narrativa, quod alter conjux impedimentum ignoraret, nulla eſt, ſi alter demonſtret, ſe impedimenti conſcium fuiſſe ante petitam, obtentamque diſpenſationem. *ibid.* p. 215

Scientia tamen, & diſſenſus poſt diſpenſationem ſuperveniens non attenditur. *ibid.*

Diſpenſatio ſuper impedimentis Matrimonii an, & quando, & ad quos effectus concedi poſſit a Sacerdotibus Societatis Jeſu Miſſionariis per Indias Orientales, & Occidentales. LXVII. *per tot.* p. 315

DISPENSATIONI quandoque juſtam cauſam exhibet probabilis timor, nequis in apoſtaſiam prolabatur. XXXIII. §. 6. p. 126

DISTRACTIO rerum, quæ ſint de ſpolio defuncti Præſulis in Neapolitano Regno, interdicitur uſque ad captam a ſucceſſore poſſeſſionem quatenus res tamdiu ſervari poſſint. LVII. §. 9. & 10 p. 259. Vid. *Spolia*.

DOCTRINA Chriſtiana quomodo tradenda rudibus præſertim hominibus. XXXV. §. 4. p. 133

Quid præſtare debeant Epiſcopi, ut ea a nemine ignoretur; *ibid.* §. 4

S. Carolus Borromæus quantopere hac in re adlaboraverit? *ibid.* §. 3. p. 132

Doctrina Chriſtiana erudiuntur ii, qui in Baſilicis Urbis ſe exercent ſervilibus operibus ad obtinendas diſpenſationes ſuper impedimentis matrimonialibus. XXXV. §. *ſub init.* p. 131

DOCTRINÆ Chriſtianæ tradendæ, quibus potiſſimum onus incumbat? *ibid.* §. 4. p. 133

DOCTORATUS neceſſitas quoad eligendos in Vicarios Generales, ſive Capitulares, ſublata eſt pro iis Miſſionum Regionibus, in quibus vicarios ita qualificatos reperire perdifficile eſt. L. §. 4. p. 212

DOMINIUM, an vero ſola diſpenſatio Bonorum Eccleſiæ, ſit penes Romanum Pontificem. Vid. *Papa*.

DUCUM Neoburgi factum, & obſequium erga Romanos Pontifices laudatur. XXXIII. §. 9 p. 128

DUELLUM committentes, quibus pœnis, & cenſuris fiant obnoxii Juxta Tridentini Concilii, Prædeceſſorumque Pontificum Sanctiones. VI. §. 1. & *ſeq.* p. 22

Hujuſmodi pœnas a ſolemnibus ad privata duella protendit Gregorius XIII. *ibid.* §. 2. p. 23

Et Clemens VIII. ad provocantes, ſuadentes, opem, conſiliumve præſtantes, ſpectatores quoque, atque permittentes duellum *ibid.* §. 3

Propoſitiones de Duello, damnatæ ab Alexandro VII. *ibid.* §. 4

Quinque propoſitiones nuper evulgatæ, tamquam falſæ, & ſcandaloſæ proſcribuntur. *ibid* §. 6

Duello publico, ſeu privato alium interficiens immunitatis Eccleſiaſticæ beneficio privatur. *ibid.* §. 8. p. 24

Idque etiam, vivente adhuc ſaucio, ſi ex recepto vulnere grave immineat vitæ periculum, & percuſſorem ex ipſo loco immuni evadere poſſe proſpiciatur. *ibid.*

Sepultura vero ſacra denegatur cuique, qui in duello, vel ex vulnere in duello accepto obierit, etiam ante ſententiam Judicis, ac licet datis non dubiis pœnitentiæ ſignis. *ibid.* §. 9

Duellorum prohibitivis ſanctionibus Hieroſolymitani Fratres, eorumque ſubditi ſubjiciuntur. XIII. §. 11. p. 50

DUUMVIRORUM Neapolitano Hoſpitali Sancti Angeli a Nido Præpoſitorum auctoritas, & exemptio a juriſdictione Archiepiſcopi. LII §. 5. & *ſeq.* p. 217 Vid. *Hoſpitale*.

ECCLE-

Digitized by Google

E

Ecclesia una eademque, quandoque communis fuit Græcis, & Latinis. XLVII. §. 35. p. 189
In Latina Eccleſia, an unum, vel plura Altaria fuerint antiquitus, diſputant eruditi. ibid. 37. p. 190
Quid de Græcis? Vid. *Altaria*.
Eccleſia per conſecrationis actum, juxta vetuſtiorem diſciplinam, Conſecranti ſubjiciebatur, etiamſi fuiſſet alienæ Diœceſis. LVII. §. 6. p. 263
Eccleſia, de cujus conſecratione dubitatur, an conſecrari debeat? ibid. §. 2. & ſeq. p. 261
Ab Hæreticis conſecratæ Eccleſiæ an, & quando ſint iterum conſecrandæ? ibid. §. 3. p. 261. Vid. *Conſecratio*.
Eccleſia S. Blaſii Venetiarum perdiu communis fuit Græcis, & Latinis. XLVII. §. 35. p. 189
Eccleſia Lucenſis. Vid. *Lucenſis Reſpublica*.
Ecclesiæ Cathedrales in partibus Infidelium ſitæ, habentes populum fidelem, quomodo providendæ? LXVI. *per tot.* p. 312
De earum ſtatu quomodo inquirendum ſit, ac conficiendi Proceſſus? ibid. §. 2. Vid. *Proceſſus*.
Ecclesiarum Bona. Vid. *Papa*, *Bona Eccleſiarum*.
Ecclesias inconſulto Romano Pontifice, juxta vetuſtiorem Eccleſiæ diſciplinam, ipſis Epiſcopis conſecrare non licebat. *In Appendice* §. 11 p. XIV. Vid. *Conſecratio*.
Einsildanis Monaſterii Abbatibus, iterato Pontificio Indulto conceſſa facultas conſecrandi Eccleſias, eaſque pollutas reconciliandi, *In Append.* §. 14. & 15. p. XV.
Einſildenſis Sacelli mira Conſecratio, prout ab aliquibus narrata, recenſetur, ibid. §. 13. p. XV
Electio: Pacta, ſeu Capitulationes, ante electionem ſtipulata, irrita ſunt, etſi æqua videantur; idque obtinet etiam quoad Collegia, Capitula, ſeu Monaſteria Fœminarum, vel quæ mixta dicuntur. XXXVI. §. 2. & 3. p. 124
Electiones num iiſdem legibus peragantur in Orientali, ac in Occidentali Eccleſia? *In Appen.* p. XXXIII
Electiones, aliaque negotia in Ordine Minimorum S. Franciſci de Paulo, poſt tertium Scrutinium non abſoluta, judicio Correctoris Generalis, vel Provincialis dirimuntur, & perficiuntur. XXX. §. 3. pag. 113
Electionis, & confirmationis vim habet Conſiſtorialis Proviſio. LXIV. *in princ.* p. 298
Eliæ Archiepiſcopi Nicoſienſis Decreta Synodalia de Græcis Ritibus retinendis. XLVII. §. 10 178
Emolumenta a temporali juriſdictione provenientia in diſtrictu ad Sublacenſem Abbatiam ſpectante diſtinctim indicantur poſt *Conſtit.* XXVII. *in ſucceſſivo Motu proprio* a §. 2. p. 171. & ſeq. Vid. *Sublacum*.
Emptio Bonorum Eccleſiaſticorum ab Hæreticis occupatoribus, an juſtum tribuat titulum Emptori eadem retinendi. XXXIII. §. 3. p. 123. Vid. *Bona Eccleſiarum*.
Episcopalis Conſecratio, Vid. *Conſecratio Epiſcoporum*.
Episcopatu indignus eſt qui illum petit, vel appetit. XV. §. 6. & 7. p. 58
Episcopatus nihil ſuperaddit Sacerdotio per relationem ad Corpus Domini verum, ſed multo majorem juriſdictionem quoad Corpus Domini myſticum. *In Append.* §. 9. p. XIV.
Epiſcopatus an, & quomodo diſtinctus ſit a Presbyteratu, diſputant Theologi. LXIV. §. 10. p. 303
Episcopi potiſſimum curam impendere debent in Cleri ſæcularis inſtitutione. XX. §. 1. & 2. p. 76. 77
Epiſcopi etiam ſchiſmatici, valide tamen ordinati, titulo *Venerabilis Fratris* a Papa compellantur. LXIV. §. 20. p. 309
Epiſcopi ad Eccleſias in partibus Infidelium ſitas, & populum fidelem habentes, quomodo promovendi? LXVI. *per tot.* p. 312. Vid. *Proceſſus tum ſuper Statu &c.*
Epiſcopo ubique debitus honor, & reverentia, ab omnibus quorumcumque exemptis præſtanda eſt. LII. §. 19. p. 219
Epiſcoporum auctoritas in conſecrandis Eccleſiis, Ordinibus conferendis, ac miniſtrando Confirmationis Sacramento, an & quomodo differat a facultate iſthæc peragendi, ſimplici Presbytero per Pontificem delegata. *In Append.* §. 8. p. XIV.
Epiſcoporum Cauſæ, in quibus, ob criminis objecti gravitatem comparere debent, coram Romano Pontifice tantum proponi, & terminari debent. LXIV. §. 18. p. 308
Epiſcoporum conſecratio ex Indulto Apoſtolico peragi poteſt ab uno Epiſcopo una cum duobus Abbatibus, vel aliis duobus in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis. *In Append.* §. 21. p. XVI.
Epiſcopos deponere, & ſuſpendere ſpectat, privative ad Romanum Pontificem. LXIV. §. 18. p. 308
Episcopus die Dominico vel Natalitio Apoſtolorum conſecrari debet, niſi diſpenſaverit Pontifex. *ibid.* §. 20 p. 309
Epiſcopus eligi nequit, qui antea ſaltem ſex menſium Spatio non fuerit in Sacro Ordine conſtitutus. LXIV. §. 15. p. 305
Epiſcopus an unquam factus fuerit Diaconus, non collato ipſi antea Sacerdotali Ordine, diſputant Doctores, in contrarias opiniones abeuntes. *ibid.* §. 10. p. 303
Non conſtat, nec probatur perſpicue, fuiſſe unquam Diaconum in Epiſcopum, vel Pontificem Maximum conſecratum, quin Ordinem Presbyteratus antea ſuſceperit, *ibid.* & §§. *ſeq.* p. 304
Epiſcopus *Quinqueccleſienſis*, ejuſque Succeſſores, perpetua conceſſione uſus Pallii, & geſtandæ ſublimis Crucis donantur. XXXI. §. 3. p. 114
Epiſcopus Veronenſis. Vid. *Veronenſis Epiſcopus*.
Erectio Goritienſis Eccleſiæ in Archiepiſcopalem. Vid. *Goritienſis Eccleſiæ erectio*.
Eucharistia illico poſt Baptiſmum fuit quandoque Pueris tum in Latina, tum in Orientali Eccleſia miniſtrata. XLVII. §. 34. p. 183. & in *Append.* §. 9. pag. VIII.
Quandonam is Ritus in utraque Eccleſia obſolverit. *ibid.*
Euchariſtia ſub utraque ſpecie, Laicis juxta Græcum, & Orientalem Ritum tributa. §. 25. *ibid.*
Quænam nunc in pluribus Græcorum, & Orientalium Eccleſiis vigeat diſciplina? *ibid.*
Euchariſtia nonniſi a naturaliter jejunis licite ſumi poteſt.. LV. §. 3. p. 248
Ex Pontificia diſpenſatione quandoque nonnullis conceſſum eſt, ut Euchariſtiam etiam non jejuni ſumere poſſent. *ibid.* §. 9. & *ſeq.* p. 251. & *ſeq.*
Simile Indultum Jacobo III. Magnæ Britanniæ Regi concedit Pontifex. *ibid.* §. 13. p. 253. Vid. *Jejunium naturale*.
Euchariſtia publicis Peccatoribus, ſive publice ſive private eam petentibus, denegari debet. LXII. §. 2. pag. 289
Publici, & notorii peccatores, qui revera dici debeant. *ibid.* §. 4. & *ſeq.* p. 290
In re dubia quomodo ſe gerere debeat Sacramentorum Miniſter. *ibid.* §. 9. p. 292
Euchariſtia non eſt in medias flammas projicienda ad incendium compeſcendum. XLIX. §. 11. p. 201
Nec eadem ad experimentum quodcumque innocentiæ, vel culpæ, adhibenda. *ibid.* §. 12.
Euchariſtia iis tantummodo Ritibus eſt colenda, quos non privata devotio, ſed Eccleſiaſtica auctoritas probaverit. *ibid.* §. 12. & 13. p. 202. & 203
Euchariſtiæ materia æque fermentatum eſt, ac azymum. XLVII. §. 6. 13. & 22. p. 177. & *ſeq.*
Euchariſtiam Feria quinta in Cœna Domini conſecratam Græci aſſervare conſueverunt in annum integrum pro Infirmis. XLVII. §. 29. p. 186
Ritus hujuſmodi iteratis vicibus fuit proſcriptus. *Ibidem*.
Euchariſtiam in azymo conficiunt Armeni, Maronitæ, ac nonnulli Italo-Græci. *ibid.* §. 23. p. 183
Ritum hunc quandonam uſurpare iidem cœperint. *ibid.*
Euchologium Græcum quid ſit, opportuna definitione demonſtratur. LIV. §. 1. p. 255
Ejus correctio quibus auſpiciis primum cœpta, ſub pluribus Pontificibus continuata, & ſub Benedicto XIV. Pontifice Maximo abſoluta. *ibid.* §. 2. & *ſeq.*
Congregatio ad correctionem Euchologii ab Urbano VIII. primum inſtituta, & a Benedicto XIV. P. M. teſti-

Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. IV.

f 2

ceſtituta, quibus Viris conſtiterit. *ibid.* § 4. *p.* 226.
Euchologium Græcorum quantis laboribus reviſum, emendatumque. XLVII. § 18. *p.* 180.
Euchologium Græcum una cum latina verſione edidit circa annum 1647. P. Goarius Ordinis Prædicatorum, LIV. § 5. *p.* 226.
Euchologii complura exempla in Vaticana Bibliotheca aſſervantur. *ibid.* § 6.
Barberinum Euchologium S. Marci antiquiſſimum eſt, & unde ſic dictum fuerit. *ibid.*
Patriarchale Euchologium unde habitum, plurimaque ejuſdem auctoritas? *ibid.*
Excommunicati; Pro excommunicatis publice in Miſſa, aliaque ſacra actione orari non poteſt, licet pro eorum converſione privatas ad Deum preces fundere nemo prohibeatur. *ibid.* § 23. *p.* 232.
Exempti quicumque, a reverentia Epiſcopo ubique præſtanda numquam eximuntur? LII. § 19 *p.* 319.
Exemptio Monaſterii Monialium Ordinis Sancti Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis, adnexorumque ipſi Locorum ab Utinenſis, & Goritienſis Archiepiſcopi juriſdictione, late recenſetur. LXI. § 2. *& ſeq.* 289. Vid. *Aquilejenſe Monaſterium.*
Exemptio Canonicorum Præmonſtratenſium. Vid. *Præmonſtratenſis Ordinis.*
Exemptio a Datiis. Vid. *Ferrarenſium privilegia.*
Exemptione ampliſſima ab ordinaria, & delegata Archiepiſcopi Neapolitani juriſdictione fruitur Hoſpitale S. Angeli a Nido, quoad Eccleſiam, Oratorium, Bona, certumque Miniſtrorum numerum. LII § 4. *p.* 217.
Exequatur, ad executionem ſive realem in domo Officialis Sac. Inquiſitionis, ſive perſonalem contra Officialem ipſum perficiendam, eſt ab Inquiſitore obtinendum. XLVI. § 24. *& ſeq. p.* 170.
Et ſi executio perſonalis fieri debeat, ſuperaddi debet *Oſtendatur per ſex dies ante.* *ibid.* § 25.
Exequatur: Citationes in Curia Romana, vel a Vice-Legato Avenionenſi relaxatæ non indigent *Exequatur* Rectoris Carpentoracten. XXI. § 10. *p.* 78.
Exercitia ſpiritualia ſemel in anno poteſt Rector Hoſpitalis S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis, præbere Miniſtris Hoſpitalis, clauſis Eccleſiæ januis, LII. § 17. *p.* 219.
Exorcizatio Obſeſſorum fieri non debet, admota ad eorum corpus Sanctiſſima Euchariſtia. XLIX. § 15. *p.* 205.
Exorcizare an poſſint res Inanimes, & animalia irrationabilia? *ibid.* § 10. *p.* 200.
Expensæ extraordinariæ a Communitatibus fieri nequeunt abſque licentia Congregationis Boni Regiminis. XXV. § 9. *p.* 91.
Expenſæ, & damna in Cauſis Criminalibus quandonam contra Ordinarios, eorumque Curias taxari debeant. XXVI. § 21. *p.* 94.
Expositio publica Sanctiſſimi Sacramenti ſemel in menſe fieri poteſt in Eccleſia Hoſpitalis S. Angeli a Nido Neapolis, irrequiſito ejuſdem Civitatis Archiepiſcopo. LII. § 18. *pag.* 219.
De Expoſitione Sanctiſſimi Sacramenti Opus elucubratiſſimum compoſuit Joannes Baptiſta Thiers. XLIX. § 7. 198.
Extrema Unctio eſt verum Sacramentum a Chriſto inſtitutum, ſolis Infirmis miniſtrandum, non animæ ſolum, ſed etiam corporis ſaluti proficuum LIV. § 44. *p.* 238.
Sacramentum hoc apud Græcos, & Latinos variis nominibus deſignatum reperitur. *ibid.* § 45.
Subjectum capax Sacramenti eſt Chriſtifidelis graviter ægrotans. *ibid.* § 46.
Græcum Euchologium præſcribens, ut Sacro Oleo inungantur, qui ad Eccleſiam ſe conferunt, non ideo extremam unctionem bene valentibus adminiſtrari permittit. *ibid.*
Extrema Unctio an fuerit unquam a Græcis injuncta, & miniſtrata ſacramentaliter confeſſis, in Sacramentalem ſatisfactionem? *ibid.* § 48. *p.* 239.
In Græca Eccleſia a ſeptem Sacerdotibus ſimul miniſtratur. *ibid.* § 46. *pag.* 238. Vid. *Oleum Infirmorum.*
Extrema Unctio poteſt a pluribus Sacerdotibus Comminiſtris, diverſas ægroti partes, vel ſenſus linientibus, valide, & quandoque etiam licite miniſtrari. *In Append.* § 15. *p.* xx
Si Sacerdos inunctis ægri ſenſibus ſubito deficiat, alter Sacerdos non functionem ex integro incipere, ſed ſic inceptam complere debet. *ibid.*

F

Fabrica S. Petri in Cauſis ſuper executione Legatorum Piorum, Patentatos S. Officii, etiam privilegiatos, trahit ad ſuum Tribunal. XLVI. § 18. *p.* 169
Facta aliena in æquiorem partem quoad fieri poteſt interpretari debemus. XLIX. § 36. *p.* 210
Facultas abſolvendi a reſervatis, etiam Sedi Apoſtolicæ, plerumque non complectitur facultatem abſolvendi a reſervatis Ordinario II. § 3. *p.* 19
Familiares Prælatorum Neapolitani Regni nequeunt moleſtari ſuper uſu rerum ad Præſules hujuſmodi, licet in extremis laborantes, pertinentium, etiam ſub prætextu aſſecurationis. LVII. § 7. *p.* 258
Feria quinta majoris Hebdomadæ in nonnullis Eccleſiis per Africam Fideles Communionem ſumebant non jejuni, qui uſus ſubinde proſcriptus fuit. LV. § 6. *&* 7. *p.* 250. *& ſeq.*
Ferrarienſium privilegia, tum pro exemptione a Datiis, tum pro libera extractione, Congregationi Camerali examinanda committuntur, XXVIII. § 1. *p.* 107
Eorum diſtinctio in perſonales, ad certam generationem, & reales. *ibid.* § 4. *p.* 108
Approbantur ea ſolummodo, quæ ex contractu oneroſo, vel in actu devolutionis Ducatus, conceſſa appareant. *ibid.* § 2. *p.* 107
Quæque uti talia deſcripta fuere in Catalogis Deputatorum, & Congregationis reſolutionibus. *ibid.* § 6 *p.* 109
Moderantur tamen ea, quæ ad futura quoque acquirenda Bona protendebantur. XXVIII. § 7. *p.* 109.
Hujuſmodi approbata privilegia in Codices diſtribui, & adnotari jubentur. *ibid.* § 9. *&* 10
Fidei, Spei, et Charitatis actus, ante, vel poſt Miſſam Parochialem, a Parocho alta voce recitari debent, Populo verba iterante. XXXV. § 4. *p.* 133
Fidei profeſſio expoſcitur a Græcis ad unitatem Catholicæ Eccleſiæ redeuntibus. XLVII. § 17. *p.* 179
Hujuſmodi profeſſionis formulæ duæ, quarum altera a Gregorio XIII., altera ab Urbano VIII. edita. *ibid.*
Fide constitutus Vid. *Verba.*
Fidem virtualiter negat Chriſtifidelis, qui ad Religionem occultandam, & pœnam aliquam declinandam, aut captandam utilitatem, Mahumetanum nomen aſſumit. XXXVII. § 1. *p.* 135
Fiscus quid probare debeat adverſus comprehenſos armorum vetitorum delatores, ut ſtatutas pœnas a Reo repetere poſſit. VIII § 7 *p.* 27
Florentina Metropolitana Eccleſia fuit ſub annum 1436. ab Eugenio IX. Pontifice maxima ſolemnitate dicata. LVIII. § 23 *p.* 273
Fœminarum Monaſteria, & Capitula mixta ſubſunt Innocentianæ Conſtitutioni interdicenti, ne pacta, vel concordata quantumvis licita, ineantur ante electionem cum Perſona eligenda, vel poſtulanda. XXXVI. § 2. *&* 3 *p.* 134 *& ſeq.*
Fontaninus Præſul vir plane ſingularis in comparata ſibi librorum notitia. XL X. § 20. *p.* 208
Fori privilegio quandonam, & quibus in Cauſis fruantur Patentati Sac. Inquiſitionis in Cauſis Civilibus. XLVI. § 17. *& ſeq. p.* 169 *& ſeq.*
Et quid de Cauſis Criminalibus ſtatuendum. *ibid.* § 27. *& ſeq. p.* 170
Fori declinatoriam quando proponere debeat Patentatus privilegiatus Sac. Inquiſitionis. *ibid.* § 21. *p.* 169
Fori privilegio gaudet non ſolum Patentatus ipſe, ſed & ejus uxor, liberique, modo eadem domo, menſaque utantur. *ibid.* § 27. *p.* 169
Fori Privilegio in Cauſis Criminalibus per Patentatos renunciari non poteſt. *ibid.* § 27. *p.* 170
Forum eligendi, eoriandique privilegio qualiter utantur Viduæ, & Pupilli adverſus Patentatos S. Officii, § 20. *p.* 169
S. Francisci Assisiensis virtutes extolluntur. XXXII. *ſub init. p.* 116
Fuldensis Abbatia, Vid. *Abbatia.*
Fuldenſis Epiſcopus, a quibus, & quanam ſervata forma ſit eligendus. IV. § 2. *& ſeq. p.* 18

Digitized by Google

Fuldenſis Epiſcopus utitur quoque titulo, & jure Abbatis Fuldenſis *ibid.* §. 3. *p.* 19.
Fuldenſis Diœceſis, & epiſcopatus Moguntinæ Archiepiſcopali Eccleſiæ Jure Metropolitico eſt ſubjectus. LXIII. §. 1. *p.* 297. Vid. *Moguntina Archiepiſcopalis Eccleſia.*
Fuldenſem Abbatem inter, & Epiſcopum Herbipolenſem inita tranſactio, ejuſque confirmatio III. *p.* 11 *& ſeq.*
Fuldenſi Abbati territorium ſeparatum, & ordinaria juriſdictio aſſeritur, *ibid*, §. 4. *p.* 13
Forma Litterarum, quibus Abbas ſuam electionem nunciat Epiſc. Herbipolenſi. *ibid.* §. 5
Jura Abbatis Fuldenſis, & Epiſcopi Herbipolenſis diſtinctius recenſentur. *ibid.* §. 9. *& ſeq. p.* 14
Tranſactio Apoſtolica auctoritate confirmatur, excepto quinto capite. *ibid* §. 18, *p.* 17
Fuldenſem Epiſcopum, & Abbatem inter. & Moguntinum Archiepiſcopum inita Concordia, ſeu tranſactio confirmatur. LXIX. *p.* 422

G

GABELLAS, ſive publica vectigalia fraudantes Officiales Sac. Inquiſitionis, an, & quomodo Fori privilegio fruantur. XLVI. §. 30. *p.* 171
GORITIENSIS Eccleſiæ erectio in Archiepiſcopalem, & Metropolitanam confirmatur. L. *p.* 1. *& ſeq.*
Eidem aſſignantur Suffraganeæ Eccleſiæ. *ibid.* §. 2. *p.* 2
Et Capitulum in ea Conſtituitur, Dignitatibus conſtans, certoque Canonicorum numero. *ibid.* §. 4. *p.* 3
Inſignia Canonicorum, & manſionariorum. *ibid.* §. 14. *p.* 7
Archiepiſcopalis, & Capitularis Menſæ, nec non cujuſque Canonicatus dos, ex certis fundis, & in certa deſignata ſumma conſtituitur. *ibid.* §. 5. *& ſeqq. p.* 4 *&* 5
Juſpatronatus Metropolitanæ Eccleſiæ, Dignitatum, Canonicatuum, Manſionariorum &c. Reginæ Hungariæ, ejuſque Deſcendentibus tribuitur. *ibid.* §. 15. *pag.* 7
GRADUS remotioris expreſſio ſatis eſt ad validitatem diſpenſationis, obtentis poſtea ſuper propinquiore litteris declaratoriis, modo tamen hic primum gradum nullatenus attingat. LI. §. 6. *p.* 215
Graduum duplicitas eſt exprimenda, & obtinenda diſpenſatio, ut Matrimonium inter ſic conjunctos valide contrahi poſſit. *ibid.* §. 6
GRÆCI Ritus olim ab imperitioribus Theologis damnati. XLVII. §. 18. *p.* 180
A Græcis, & Orientalibus Ritibus non licet ad Latinum tranſire, abſque diſpenſatione Apoſtolica. *ibid.* §. 21. *p.* 181
Græci quandoque habuerunt Eccleſias communes cum Latinis. *ibid.* §. 35. *p.* 189
Græci in Latinorum Epiſcoporum Diœceſibus commorantes impediri non debent, ne ſuis ritibus vivant, *ibid*, §. 13. *p.* 178
Græci, qui Ritus ſuos ita ſectantur; ut Latinos damnent tanquam improbos, ſunt hoc *ipſo* hæretici, *ibid.* §. 22. *p.* 181
Græci non ſunt a Latinis Eccleſiis arcendi, ubi præſertim propria carent Eccleſia. *ibid.* §. 41. *p.* 191
Traditur methodus ſervanda, ne inde ob Ritus varietatem diſcordiæ Latinos inter, & Græcos exoriantur, *ibid.*
Græci an veteri, vel potius novo Kalendario uti debeant. *ibid* §. 42. *& ſeqq. p.* 191. Vid. *Kalendarium*,
Græcorum ſchiſma, eorumque ad Apoſtolicam unitatem inconſtans converſio. *ibid.* §. 4. *&* 5. *& ſeq. pag.* 176
Græcorum unio ſemper ita inſtituta, & tractata, ut primum omnium mentio Romani Pontificis in Miſſa facienda ſtatueretur, LIV. § 24. *& ſeq. p.* 229. Vid. *Commemoratio.*
Græcos ritus quantopere ſervari cupiat Apoſtolica Sedes, collectis innumeris Pontificum exemplis, demonſtratur. XLVII. §. 7. *& ſeq. p.* 177. *& ſeq.*
GRATIANUS olim Amerinus Epiſcopus commendatur. XLVIII. §. 26. *p.* 310.
GREGORIUS X in Lugdunenſi Concilio Græcorum unionem complevit. XLVII. §. 11. *p.* 178.
GREGORIUS XIII. Kalendarium plurimo adhibito labore emendavit, *ibid.* §. 43. *p.* 191.
GREGORIANUM Kalendarium. Vid. *Kalendarium.*
Gregorianus Cantus. Vid. *Cantum Gregorianum.*
GUBERNIUM Terræ Sublaci, reliquorumque Oppidorum ab ea dependentium, ejuſque forma determinatur. XXVII. *in ſucceſſivo Motu Proprio* §. 2. *p.* 102. Vid. *Sublacum.*

H

HABILITATIO Reorum per Urbem quandonam ab Auditore Generali Cameræ Apoſtolicæ concedi poſſit. XXVI. §. 14. *p.* 98. *& ſeq.* Vid. *Reus.*
HABITU Prælatitio utitur, ex indulto Apoſtolicæ Sedis, Abbas Generalis Ordinis S. Hieronymi Congregationis Italicæ, etiam in Pontificia Cappella. XLII. §. 3. *p.* 143.
HERBIPOLENSES Epiſcopi jus habent prægeſtandæ Crucis, & utendi Pallio. V. §. 2. *p.* 21.
HEBRÆI Beatum Andream Rhinnenſem, & Beatum Simonem Tridentinum primæ ætatis infantes in odium Chriſti occiderunt. XLIII. §. 1. *&* 5. *p.* 144. *&* 145.
Hebræorum crudelitate, atque perdito in Chriſtum odio plures infantes necati recenſentur. *ibid.* §. 13. *p.* 151.
HIERONYMUS Batuffaldus Archipresbyter in Collegiata Eccleſia S. Blaſii Civitatis Centi laudatur. XLI. §. 2. *p.* 141 Vid. *Centum.*
Hieronymiani Ordinis Abbas Generalis. Vid. *Abbas*, *Habitu.*
HISTORICI facilius recipiuntur in cauſa Beatificationis, quam Canonizationis. XLIII. §. 7. *pag.* 147.
HOSPITALE S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis una cum omnibus Bonis, Juribus, nec non certo Inſervientium numero, eſt ab omnimoda Archiepiſcoporum tam ordinaria, quam delegata juriſdictione exemptum, LII. §. 4. *& ſeq. p.* 217.

I

JACOBUS Cardinalis Boncompagni Cappellam intra Bononienſem Metropolitanam inſigni opere conſtruxit. LVIII. *in princ. p.* 260.
JACOBUS Goarius Ordinis Prædicatorum plurimum Græcarum rerum peritia valuit, Græcumque Euchologium cum latina verſione edidit, LIV. §. 5. *pag.* 226.
IDENTITAS perſonæ non ſatis concluditur ex identitate nominis. XXIV. §. 11 *p.* 87.
IDIOMA Slavo litterale, Illyricæ Nationis Clero in Divinis Officiis interdicitur. XXXVIII. §. 1. *p.* 136
JEJUNIUM naturale Euchariſticæ Communioni præmittendum, non admittit parvitatem materiæ. LV. §. 2. *p.* 248.
Non ſolum licuit, ſed etiam decuit, ut Eccleſia naturale jejunium Sacræ Communioni præmittendum ſanciret. *ibid.* §. 3.
Ab hujuſmodi lege jejunii ſolus Papa diſpenſare poteſt. *ibid.* §. 4. *p.* 249.
Diſpenſatio iſthæc raro admodum, & nonniſi magna cauſa urgente, ſolet concedi. *ibid.* Vid. *Naturale jejunium.*
JEJUNIUM apud Syros, Armenoſque ſervatur cum abſtinentia a piſcibus. XLVII. §. 2. *&* 47. *p.* 175. *&* 193.
Hunc jejunii rigorem apud eos ſemper integrum eſſe voluit Sedes Apoſtolica. *ibid.*
Et non ſolum revocavit, quæ ſecus fuerant attentata per Epiſcopos, vel Patriarchas, ſed ne diſpenſandi quidem facultatem Miſſionariis concedere voluit. *ibid.*
JEROSOLYMITANI Ordinis tum ſpiritualia, tum temporalia privilegia, ac ſtatuta nunc vigentia confirmantur XIII §. 1. *p.* 46.
Ordo idem, res, & perſonæ ſunt immediate S. Sedi ſubjectæ. *ibid.* §. 2. *p.* 47.
Ideoque ſunt ab Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, & aliorum quorumcumque juriſdictione exemptæ. *ibid.* §. 3. *ibid.*
Novæ domus, & Præceptoriæ erigi poſſunt, irrequiſitis locorum Ordinariis. *ibid.* §. 4. *p.* 48.

Præ-

Præſentati ad Parochiales, aliaſque Ordinis Eccleſias, ſine ulla exactione ſunt ab Ordinariis inſtituendi, *ibid.* §. 5.
Fratres Cappellani, extra tempora, & a quocumque Catholico Antiſtite Ordines ſuſcipere poſſunt, *ibid.* §. 7. *ibid.*
Iidem non obſtante contraria conſuetudine, in Eccleſiis, & Beneficiis Ordini adnexis deputantur, ac removentur a Magno Magiſtro. *ibid.* §. 17. *p.* 52.
Bona Religionis a quibuſcumque decimis, aliiſque oneribus Eccleſiaſticis, ac etiam Laicalibus ſunt exempta. *ibid.* §. 7. & 8. *p.* 48. 49.
Patrimonialia vero Militum ab oneribus Communitativis. *ibid.*
Jura, proventus, reſponſiones omnes indiſcriminatim communi ærario præſtari jubentur, abrogatis contrariis quibuſcumque privilegiis. *ibid.* §. 12. *p.* 50.
Alienatio bonorum Religionis, inconſulto Magno Magiſtro facta, eſt nulla. *ibid.* §. 13. *p.* 50. Vid. *Commenda Ordinis S. Joannis.*
Ignis: Ad extinguendum ignem vetitum eſt SS. Sacramentum e Tabernaculo educere, & cum eodem ad ardentes flammas benedicere. XLIX. §. 14. & 26. *p.* 205. & 210.
Quid hac de re ſtatuatur in Sacerdotali Romano, & Rituali Card. Sanctorii? *ibid.* §. 18. *p.* 206. Vid. *Sacerdotale Romanum*, *Rituale*, *Incendium &c.*
Ilaal nomen veteribus Chriſtianis fuit peruſitatum. *In Appendice* §. 7 *p.* vi.
Illyrica Natio quonam Ritu in Miſſis, aliiſque Divinis Officiis uti debeat. XXXVIII. §. 8. & *ſeqq.* *p.* 136.
Immunditia legalis ſpectavit ad cæremonialia veteris Legis præcepta, ſublata per adventum Chriſti. LIV. §. 19. & *ſeq. pag.* 246. Vid. *Ciborum diſtinctio.*
Immunitas Baſilicæ S. Franciſci Aſſiſienſis circumſcribitur, ac definitur. XXXII. §. 15. *p.* 120. Vid. *Aſſiſienſis Baſilica.*
Immunitate locali non gaudent domus, apothecæ, aliaque loca quorumcumque Officialium Sac. Inquiſitionis. XLVI. §. 16. *p.* 169.
Perquiſitiones tamen in domo Patentati privilegiati, nonniſi cum interventu perſonæ ab Inquiſitore deputatæ, fieri permittuntur. *ibid.* §. 30. *p.* 171.
Immunitatem Eccleſiaſticam moderantes Conſtitutiones, ad Militiam Hieroſolymitanam, loca, & perſonas protenduntur. XIII. §. 10. *p.* 49.
Immunitatis Eccleſiaſticæ beneficium quandonam duello pugnantibus denegatur. VI. §. 8. *p.* 24. Vid. *Duellum.*
Impedimenta Matrimonii, an, & quando tollere, ſeu diſpenſare ſuper illis poſſint Sacerdotes Societatis Jeſu Miſſionarii ad Indias tam Orientales, quam Occidentales. LXVII. *per tot. p.* 316. & *ſeq.*
Imperatorum, Regumque commemoratio antiquitus habita, & etiam nunc temporis fit a Græcis inter Miſſarum ſolemnia. LIV. §. 24. & *ſeq. p.* 232.
Quomodo id nunc licere poſſit Græcis Orientalibus, dominos infideles patientibus, *ibid.* §. 27. & 28. *p.* 233.
Apud Latinos hujuſmodi commemoratio fit in locis, ubi ex antiqua conſuetudine, vel Pontificio Indulto hujuſmodi mos inolevit. *ibid.* §. 26. *p.* 232.
Incendium, an, & quando canonicum titulum præter conſecrandi iteram Eccleſiam igne exuſtam. LVIII. §. 7. *p.* 265. Vid. *Conſecratio.*
Incendium prope Eccleſiam S. Nicolai in Carcere exortum, & quid ad illud extinguendum peractum fuerit. XLIX. §. 2. *p.* 196.
Educta ſacra Pixide Sanctiſſimum Sacramentum includente, ſuper Populum, & incendium verſus, benedixerat Sacerdos, an id rite factum? *ibid.* §. 4. & *per tot. p.* 197. & *ſeq.*
Indicis Congregationi præcipua cura eſt proſcribendi libros noxios. XIX. §. 8. *pag.* 72. Vid. *Congregatio Indicis.*
Indiarum Orientalium Miſſionarii Regulares, quomodo ſe gerere debeant in adminiſtratione Sacramentorum. XVI. §. 10. *p.* 61.
Indiarum Orientalium, & Occidentalium Miſſionarii ex Societate Jeſu an, & quomodo diſpenſare poſſint ſuper impedimentis Matrimonii tam contracti, quam contrahendi, & non minus pro interno, quam pro externo foro. LXVII. *per tot. p.* 315. & *ſeq.*
Indiarum Occidentalium Parochiæ, ſublato aſſerto privativo jure Regularium, ſæcularibus Sacerdotibus canonice conferuntur. XVII. §. 2. & 3. *p.* 68.
Immo ſi ob defectum Sacerdotum Sæcularium iiſdem præficiantur Regulares, hi tanquam amovibiles ad nutum, poſſunt, nulla expreſſa cauſa, ab Ordinario, vel etiam a Superiore Regulari removeri. *ibid.* §. 2. Vid. *Regulares.*
Indiarum Vicarii Apoſtolici. Vid. *Vicarii Apoſtolici Indiarum.*
Indulgentiam Plenariam aliquoties concedere poſſunt Vicarii Apoſtolici in Anglia. XVI. §. 23. *p.* 65.
Infans quis proprie dici poſſit. XLIII. §. 14. *p.* 152.
Infantes Bethleemitici a bimatu, & infra quotquot fuerunt ab Herode occiſi. *ibid.* §. 16. *p.* 154.
Improbabiles de eorum numero opiniones. *ibid.* §. 18. *p.* 155.
Uſus rationis non fuit ipſis acceleratus. *ibid.* §. 20. & 27. *p.* 149 & 161.: tamen revera Martyres ſunt. *ibid.* §. 10. *p.* 149.
Cultum obtinent in univerſa Eccleſia a primis ſæculis. *ibid.* §. 18. *p.* 155.
Quare peculiari quodam cultu, ſuper reliquos Pueros in odium Chriſti occiſos, colantur. *ibid.* §. 27. *p.* 161.
Nonnullæ horum Infantium reliquiæ ad Liberianam Baſilicam a Sixto V. fuerunt translatæ. *ibid.* §. 20. *p.* 156. & *ſeq.*
Infantibus illico poſt Baptiſmum fuit quandoque Euchariſtia adminiſtrata. XLVII. §. 24. *p.* 183.
Non eſt iiſdem ad ſalutem neceſſaria. *ibid.* Vid. *Euchariſtia.*
Infirmis Ad Infirmos non eſt deferenda Euchariſtia, ut eam tantummodo adorent, vel deoſculentur, ſi eamdem ſumere ipſo morbo impediantur. XLIX. §. 13. *p.* 203.
Innocentiana Conſtitutio de non ineundis pactionibus, ſeu concordatis ante electionem cum eligendo, complectitur quoque Monaſteria Fœminarum, & Capitula, quæ mixta dicuntur. XXXVI. §. 2. & 3. *p.* 134.
Innocentii III, & Innocentii IV. Summorum Pontificum cura ſervandi Græcum Ritum. XLVII. §. 8. & 9. *p.* 177.
Innocentius XII. ſpolia Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, reliquorumque Prælatorum per Regnum Neapolitanum, addixit Eccleſiis, quibus illi, dum viverent, præfuerunt. LVII. §. 2. *p.* 257. Vid. *Spolia.*
S. Inquiſitionis Officiales, & Miniſtri quot in unoquoque loco eſſe debeant. XLVI. §. 4. & *ſeqq.* & §. 34. *p.* 167. 171.
Eorum conditio, & habilitas ad concreditum ſibi munus obeundum *ibid.* §. 7. *p.* 167.
A quibus, & quomodo ſinguli cooptandi. *ibid.* §. 5. & *ſeq.* §. 31. & *ſeq. p.* 167. & 171.
Alii privilegiati, alii vero ſimplices dicuntur. *ibid.* §. 4. & *ſeq.* & §. 31. & *ſeq.*
Privilegiati, ampliſſima exemptione, & Fori privilegio in Cauſis Civilibus, & Criminalibus fruuntur. *ibid.* §. 7. & *ſeq. p.* 167.
Quid de non privilegiatis ſtatuendum. *ibid.* §. 31. & *ſeq. p.* 171. Vid. *Patentatis Fori privilegia.*
S. Inquiſitionis Congregatio. Vid. *Congregatio Romanæ Univerſalis Inquiſitionis.*
Inſcriptione ſepulcrali probari, ac diſtingui Sanctorum Martyrum Corpora, a corporibus reliquorum Chriſtianorum, indubium eſt. *In Appendice* §. 8. *p.* vi.
Inſcriptiones complures ex veteribus Chriſtianorum ſepulchris afferuntur, & congrua interpretatione explicantur. *In Append.* II. §. 8. *p.* vi.
Inſtitutio, & Inſtallatio Abbatum, ſeu Archimandritarum Congregationis Ruthenæ Ordinis S. Baſilii, ad quem pertineat. LVI. §. 2. *p.* 255.
Interpretatio alieni facti in æquiorem partem ſemper eſt facienda. XLIX. §. 27. *p.* 342.
Interrogatoria ſuper ſtatu Eccleſiarum in partibus Infidelium, Populum Fidelem habentium, ac ſuper qualitatibus promovendorum, quomodo efformanda, ac conficiendi Proceſſus. LXVI. *per tot. p.* 312.
Introitus in Miſſa juxta Græcam Liturgiam duo ſunt; alter major, minor alter dicitur. LIV. §. 30. *p.* 233.
Varii utriuſque Ritus, atque doctores de iiſdem differentes, recenſentur. *ibid.* & §. 31. *p.* 234.
Græcorum Ritus ad functionem majoris Introitus,

alii

alii damnant, defendunt alii. *ibid.* §. 33. *& ſeq.*
Quid de ejuſmodi majori Introitu, & Ritibus in eo adhiberi ſolitis ſenſerit, atque præſcripſerit Congregatio præpoſita correctioni Euchologii. *ibid.* §. 34. *& ſeq. p.* 235.
INVASORIBUS Bonorum Eccleſiaſticorum fuerunt eadem quandoque per Romanos Pontifices, maximis urgentibus rationibus relicta. XXXIII. §. 5. *p.* 125. Vid. *Papa, Bona Eccleſiarum*.
S. JOANNES CHRYSOSTOMUS, an fateatur ſe Communionem miniſtraſſe non jejunis in Epiſtola 125. ad Cyriacum Epiſcopum. LXV. §. 6. *&* 8. *p.* 250. *&* 251.
JOANNES Palæologus nomen Romani Pontificis in ſacris diptychis reponi juſſit. XIV. §. 15. *p.* 229.
JOANNES BAPTISTA Thiers opus compoſuit commendatum de expoſitione Sanctiſſimi Sacramenti. XLIX. §. 16. *p.* 206.
Fundamenta inibi conſtitutæ ſententiæ expenduntur, ac vindicantur. *ibid.* §. 17.
JOANNES Morinus Presbyter Oratorii Gallicani plurimum ſua eruditione contulit ad correctionem Euchologii. LIV. §. 2. *p.* 226.
JOSEPHUS A CUPERTINO Sacerdos Profeſſus Ordinis Minorum Conventualium Beatorum Cathalogo acceſetur. XII. *p.* 44.
ISAJAS Schiſmaticus quomodo ad Catholicam unitatem una cum ſuis diſcipulis converſus. LIII. §. 6. *p.* 223.
ITALO-GRÆCIS duo conſtituti ſunt Græci Epiſcopi, qui eoſdem ad Ordines promoveant. XLVII. §. 15. *p.* 179.
Conſtitutiones pro Italo-Græcis editæ, Græcos Græcis Epiſcopis ſubjectos non afficiunt. *ibid.* §. 15. *&* 16.
Italo-Græcis, an liceat, ſine diſpenſatione Apoſtolica, ad Latinum Ritum tranſire. *ibid.* §. 21. *p.* 181.
Italo-Græci mentionem Romani Pontificis in Miſſa facere debent. LIV. §. 17. *p.* 230.
Italo Græci quoad commemorationem in Miſſa habendam, latinam diſciplinam ſequi tenentur. *ibid.* §. 21. *p.* 231.
Ideoque nec Epiſcoporum, nec Patriarcharum Orientalium commemorationem facere debent in Sacrificio Miſſæ. *ibid.*
Italo-Græci an veteri, vel potius novo, emendatoque Kalendario uti debeant. XLVIII. §. 45. *p.* 192. Vid. *Kalendarium*.
JUDÆI. Vid. *Hebræi*.
JUDICES Conſervatores eligendi facultas Militibus Hieroſolymitanis indulgetur. XIII. §. 19. *p.* 53.
In Cauſis paſſivis civilibus Equites Hieroſolymitani coram ſuis Judicibus in prima Inſtantia conveniri debent. *ibid.* §. 20.
JURAMENTUM ſolemne Obedientiæ, & Subjectionis Romano Pontifici, præſtandum eſt a Præſulibus, qui Pallii honore decorantur. XXXIX. §. 1. *p.* 138.
JURISDICTIO Rectoris Carpentoractenſis in Cauſis Criminalibus, Civilibus, & mixtis, definitur. XXI. §. 3. *& ſeq. p.* 78.
Juriſdictio in Spiritualibus Monaſterio Sublacenſi, ut antea competebant, nunc quoque temporia competit, ſine diminutione. XXVII. §. 3. *p.* 102.
Juriſdictio temporalis Abbatiæ Sublacen. Vid. *Sublacum*.
A Juriſdictione ordinaria Epiſcopi ſui non eximitur quis ex eo tantum, quod ordinatus fuerit a Papa. LXIV. §. 18. *p.* 303.
Juriſdictioni Epiſcopi conſecrantis olim ſubjiciebatur Eccleſia conſecrata, quamvis aliena in Diœceſi extructa. LVIII. §. 6. *p.* 163.
Juriſdictioni, & auctoritati Metropolitani, vel Proto-Archimandritæ reſpective, in quibus ſubjiciantur Archimandritæ Congregationis Ruthenæ Ordinis S. Baſilii. LVI. §. 2. *& ſeq. p.* 255.
JUS Canonicum non ex ſolis Decretalibus Gregorii IX., ſed ex aliis pluribus Pontificiis Sanctionibus coaleſcit. LXIV. §. 8. *p.* 301.
Jus Metropoliticum. Vid. *Metropoliticum Jus*.
Jus nominandi Archiepiſcopum Utinenſem, nec non Dignitates, certumque Canonicorum numerum, reſervatum eſt Duci, & Reipublicæ Venetæ. IX. §. 11. *p.* 32. Vid. *Utinenſis Eccleſia*.
JUSPATRONATUS cujuſcumque Altaris, vel Cappellæ exiſtentis in Baſilica Aſſiſienſi, inconſulto Pontifice, concedi non poteſt. XXXII. §. 14 *p.* 120.
Nec jus ſepulchri, vel ſcamni apponendi. *ibid.*

K

KALANDARIUM plurimo labore, adhibitaque opera præſtantium Virorum, emendavit Gregorius XIII. Pontifex. XLVII. §. 43. *p.* 191
Ejuſdem Indictio an Orientales affecerit, valde dubium. *ibid.* §. 44. *p.* 192
Negarunt complures præſtantes Viri, qui de ea re diſcepraturi ſimul convenerunt. *ibid.*
Italo Græcis injuncta illius obſervantia: attamen quandoque ex peculiaribus circumſtantiis iiſdem permiſſus eſt veteris Kalendarii uſus. *ibid.* §. 45
Orientales vero ſuaſionibus quidem excitati, cæterum nunquam inviti coacti ſunt Kalendario emendato uti. *ibid.* §. 46
Immo Miſſionarii ipſi in iis Regionibus degentes, ab ejus obſervatione, quandoque exempti fuerint. *ibid.*

L

LAICI in Orientali, Græcaque Eccleſia quomodo Communionem ſuſcipiant ſub utraque ſpecie. XLVII. §. 25. *p.* 183
LAMBERTINÆ Gentis devotio, ac liberalitas in Franciſcanam Familiam jam inde ab hujus incunabulis. XXXII. §. 3. *p.* 117
LATERANENSIS Eccleſia iteratis vicibus igne conſumpta, reſtituta, & noviſſime a Benedicto XIII. ſolemniter conſecrata. LVIII. §. 8. *p.* 266
LATIFUNDIUM Conchæ. Vid. *Conchæ latifundium*.
LATINUS Ritus eſt cæteris omnibus præferendus. XLVII. §. 20. *p.* 181
Latinis, etiam inter Græcos commorantibus, non licet a Latino ad Græcum Ritum tranſire. *ibid.*
Immo ne Græcis quidem ſemel ad Latinum Ritum jure translatis permittitur ad Græcum Ritum regreſſus, niſi ex gravioribus quibuſdam cauſis. *ibid.*
Latinos Ritus tanquam improbos damnantes, ac reprobantes, ſunt hoc ipſo hæretici. *ibid.* §. 22
Latinorum Eccleſias in Jeroſolymitano Patriarchatu, ac alibi ſitas, obſerari juſſit Michael Cerularius. *ib.* §. 7. *p.* 177
LATRIÆ cultum non externi actus per ſe, ſed interni animi ſenſus conſtituunt. LIV. §. 37. *p.* 235
Excipe Sacrificium, vel alium quemlibet actum publica auctoritate ad hujuſmodi finem inſtitutum. *ibid.*
LAVARE ſe antequam Eccleſiam ingrederentur, & manus, dum librum Evangeliorum ſumpturi erant, uſitatum fuit primis Chriſtifidelibus. *ibid.* §. 74. *p.* 247
LEGALIA præcepta Legis veteris. Vid. *Præcepta Cæremonialia*.
S. LEO Pontifex quantum ſcientia claruerit. XL. §. 2. *pag.* 140
Miſſa, & Officium ſub Ritu Sanctorum Doctorum eidem decernitur. *ibid.* §. 3.
Leonis IX. Pontificis præclarum moderationis exemplum. XLVII. §. 7. *p.* 177
LIBANENSIS Synodus. Vid. *Synodus Libanenſis*.
LIBER duobus tomis conſtans Gallico idiomate abſque Auctoris nomine, & impreſſionis loco editus, damnatur. VII. *p.* 25
Liber, cui titulus: *Principes ſur l'eſſence, la diſtinction, & les limites des deux puiſſances ſpirituelle, & temporelle, Ouvrage poſthume du Pere la Borde de l'Oratoire*: iterata cenſura proſcribitur, & ſub certis pœnis haberi, legique prohibetur. XLIV. §. 2. *pag.* 163
LIBERIANA Baſilica fuit a Xyſto III. Pontifice conſecrata. LVIII. §. 6. *p.* 263
LIBRI noxii tam a Congregatione Univerſalis Inquiſitionis, quam a Congregatione Indicis proſcribuntur. XIX. §. 1. *&* 4. *p.* 71
Utraque ſumma maturitate, & conſilio utitur in proſcriptione evulganda. *ibid.* §. 1
Methodus a Congregatione Inquiſitionis ſervata in proſcribendis libris. *ibid.* §. 4. *p.* 72
Si Auctoris Catholici liber proſcribendus, ulteriores cautelæ adhibendæ. *ibid.* §. 6.

In

In Congregatione vero Indicis, quomodo ad proſcriptionem librorum ſit procedendum, diſerte definitur. *ibid.* §. 8.
Clauſula *donec corrigatur, ſeu expurgetur* quandonam ſit Decreto proſcriptionis addenda. *ibid.* §. 9. *p.* 73.
Auctures Catholici in Librorum proſcriptione, non quidem neceſſario, ſed recte audiuntur, vel Defenſor Operis ex officio deſignatur. *ibid.* §. 10
A datis regulis recedi permittitur, ſi Liber Hæretici Dogmata Catholica impetentis, vel bonis moribus apette repugnans, ſit proſcribendus. *ibid.* §. 11
Quinque regulæ a Relatoribus, & Conſulturibus, in Librorom examine, ac judicio ſuper iis efformando, ſervandæ proponuntur. *ibid.* §. 15. *ad* 19. *p.* 73
Libri, in quibus damnata aliorum dogmata, vel ſiſtemata hiſturice referuntur, nec refutantur, ſunt proſcribendi. *ibid.* §. 21. *p.* 75
Quid de Libris, in quibus Auctores, contra bonos mores, & Chriſtianam charitatem, conviciis, & probris ſe ſe invicam petunt. *ibid.* §. 21. *& ſeq.*
Litas inſtituere, vel proſequi nequeunt Communitates Status Eccleſiaſtici, abſque licentia Præfecti Congregationis Boni Regiminis. XXV. *num.* 26. *p* 95
Quandonam hujuſmodi licenriam concedere debeat Præfectus, vel denegare, aut cautiunem præſtandi indemnem Communitatem ab illius bominibus exigere. *ibid* §. 26
Lites intereſſe Communitatum reſpicientes, & in Congregatione Boni Regiminis introductæ, qua methodo definiendæ. XXV. §. 24. p. 94. *& ſeq.* Vid. *Congregatio Boni Regiminis.*
Litteræ A Ω ſepulcbris inſcriptæ quid ſignificarent. *In Append.* §. 8. *p.* VI
Litteræ Pl. Ms. ſepulchris inſcriptæ ad indicandam ætatem. *In Append. ibid.*
Locumtenens Generalis in Criminalibus Auditoria Cameræ haber votum deciſivum in Congregatione Criminali. XXVI. §. 1. *p.* 96
Subſtitnti vero Locumtenentes tantummodo votum conſultivum. *ibid.* §. 5. *p* 97
Coram Lucumtenente Generali fieri debent actus omnea præparatorii judicii. *ibid.* §. 8
Ab ipſius Decretis ea occaſione editis, ad Auditorem Sanctiſſimi, vel Signaturæ Juſtitiæ, non vero ad ipſam Signaturam, vel Auditurem Cameræ, eſt provocandum. *ibid.* §. 8. Vid. *Auditor Cameræ.*
Lotio Altarium in feria ſexta majoris Hebdomadæ, Vid. *Altaria.*
Lucenſis Reſpublica de Apoſtolica Sede optime merita. XXXIV. §. 2. *p.* 129
Decem millia aureorum tribuit in augmentum Dotis Archiepiſcopalis Lucenſis Eccleſiæ. *ibid* §. 3
Ipſi Reipublicæ conceditur, ut in ſucceſſivis Lucenſis Eccleſiæ vacationtbus, trea Viros idoneos nominet Romano Pontifici, ex quibus ipſe eliget unum ad vacantem Eccleſiam. *ibid* §. 4

M

Magnus Magister Religionis Jeroſolymitanæ poteſt acceptare reſignationes Commendarum, aliorumque Officiorum, ac penſiones perpetuas ſuper illis reſervare. XIII. §. 15. *p.* 51
Privilegia quæcumque exemptiva a juriſdictione, & ſubjectione Magni Magiſtri abrogantur. *Ibid.* §. 9. p. 49. Vid. *Jeroſolymitana Religio: Commendæ Ordinis Jeroſolymitani.*
Mandata in aliis Tribunalibus obtenta adverſus Patentatos privilagiatos Sac. Inquiſitionis, quo ordine exequenda. XLVI. §. 24. *&* 25. *p.* 170.
Mansionarii, & Cappellani Eccleſiæ Utinenſis ſunt amovibilea ad nutum Capituli, & Canonicorum. IX. §. 14. *p.* 33.
Manus Regiæ decretum quandonam relaxandum contra Debitores Communitatum. XXV. §. 17. *&* 19. *p.* 92.
Ejuſdem exequutio per quaſcumque inbibitionea non. ſuſpenditur. *ibid.* §. 17. *&* 19.
Nec ex prætenſione defalcationis; quamvis devolutiva appellatio concedatur, ſoluto integro debito. *ibid.* §. 17.
Allegatio Privilegii exequutionem ipſam remoratur, niſi Communitas ſit in quaſi poſſeſſione exigendi. *ibid* §. 17. Vid. *Congregatio Boni Regiminis.*
Manuum impoſitio an materia ſit Sacramenti Confirmationis, quæſtio eſt inter Theologos? LIV. §. 51. *& ſeq. p.* 240.
De manuum impoſitione in conficiendo Sacramento nulla mentio apud Græcos. *ibid.* §. 50.
Sola manuum impoſitionenon conficitur Sacramentum Confirmationis. *ibid.* §. 56. *p.* 242. Vid. *Confirmatio, Chriſma.*
Marcus Archiepiſcopus Epheſinus Auctor novi ſcihſmatis poſt Concilium Florentinum. XLVII. §. 5. *p.* 176.
S. Maria ad Martyres. Vid. *Pantheon Urbis.*
S. Maro veluti Hæreticus temere traductus fuit a Patriarcha Græco-Melchita. XXIV. §. 1. *p.* 85.
Ejuſdem Sanctitas vindicatur. *ibid.* § 3. *& ſeqq.*
Vita S. Maronis ſcripta a Theodoreto, plurimæ auctoritatis habita ab eruditioribus Viris. *ibid.* §. 3. *& ſeqq.*
S. Maronis Cœnobium plane inſigne fuit. *ib.* §. 5. *p.* 86
Quæ ſcripſerunt Willelmus Archiepiſcupus Tyri, & Eutychius Alexandrinus de Marone Monacho Hæretico. *ibid.* §. 8.
Veritati conſentanea non eſſe; probatur. *ib.* §. 9.
Vel forte dicendum duos Abbates Marones extitiſſe, & quare. *ibid,* §. 10. *p* 86.
Maronis hæretici errores de una in Chriſto voluntate, atque operatione. XXIV. §. 8. *p.* 86.
Alius hic fuit a S. Marone Abbate, perenni cultu, plurimorumque inſignium virorum ſcriptis, & laudibus celebrato. *ibid.* §. 10. *& ſeq. p.* 87.
Maronitæ Pontificales, & Sacerdotales veſtes adhibent ejus formæ, qua Latini utuntur. XLVII. §. 31. *p.* 187. *& ſeq.*
Latinum quoque Ritum amplexi ſunt quoad Miſſam Præſanctificatorum. *ibid.*
Maronitæ utuntur Azimo, & ſacris indumentis ſimillimis iis, quæ adhibentur in Latina Eccleſia. *In Append. p.* XXXII.
Maronitarum Epiſcopis carnibus veſci prohibitum eſt. XLVII. §. 47. *p.* 193.
Maronitarum Patriacha electus Tobias Gaaenius confirmatur, & Latino Pallio dunatur. *In Append. p.* XXXII.
Maronitæ an unquam a Catbolica fide deſciverint. XXIV. § 7. *&* 9. *p.* 86. Vid. *S. Maro.*
Martyres ſunt Pueri ante uſum rationis in odium Chriſti occiſi. XLIII. §. 10. *& ſeq p.* 149.
Martyrum triplex diſtinctio. *ibid.* §. 15. 153. Vid. *Pueri in odium Chriſti occiſi.*
Martyrii indubis ſigna quænam habeantur apud eruditos. *In Append.* §. 2. *&* 7. *p.* XXVI. *&* XXVII.
Martyrium quomodo a Theologis communiter definiatur. XLIII. §. 10 *p.* 149.
Martyrii Signum ſive indubia nota eſt ampulla ſanguinea. *ibid.* §. 12. *&* 20. *p.* 150. *&* 156. *& in Append.* § 14. *p.* X.
Martyrologio Romano Canonizatorum nomina tantummodo inſcribenda ſunt. XLIII. §. 5. *p.* 146.
Non tamen ex eo tantum Canonizatus quis fuiſſe probatur, quod ipſius nomen fuerit in Martyrologium Romanum illatum. *ibid.* § 21. *p.* 158.
In Martyrologio Romano plura inſcripta leguntur nomina Infantium, qui in odium Chriſti fuerunt occiſi. *ibid.* §. 11. *p.* 150.
Martyrologia celebriora recenſentur. *In Append.* §. 15. *p.* X.
Mathelica Oppidum in Picœno antiquiſſima fundatione, & præſtantium Virorum fama illuſtre. XXIII. §. 1. *p.* 83.
Titulo, honoribus, & juribus Civitatis jam inde a vetuſtioribus temporibus gaviſa. *ibid.* §. 2.
Ad primævum Civitatis ſtatum, & jura redintegratur. *ibid.* §. 3.
Matrimonium contractum inter Conjunctos tertio, & quarto duplicibus, obtenta diſpenſatione ſuper tertio, & quarto ſimpliciter, eſt nullum. LI. §. 6. *p.* 215.
Matrimonium contractum non expeditis litteris ſuper gradu proximiore in diſpenſatione non expreſſo, eſt illicitum, ſed tamen validum. LI. §. 6. *p.* 215.
Matrimoniales cauſæ duobus ſaltem conformibus ſententiis, vel decretis definiri debent. *ibid.* §. 2. 213.
Ex juſtis cauſis ab hujuſmodi lege Pontifex Oratores quandoque abſolvit. *ibid;*

Ma-

Digitized by Google

Matrimonialibus diſpenſationibus quandoque juſtam præſtat cauſam probabilis timor, ne iis denegatis, Oratores in Apoſtaſiam prolabantur. XXXIII. §. 6. p. 126

Matrimoniales cauſas Perſonarum degentium in Parochiis Capitolo Veronenſi ſubjectis cognoſcere, eſt privativæ juriſdictionis Veronenſis Epiſcopi. LIX. §. 29. p. 285

Matrimonii impedimenta an, & quando tollere, vel ſuper illis diſpenſare poſſint Sacerdotes Soc. Jeſu Miſſionarii per Indias Orientales, & Occidentales. LVII. per tot. p. 257

Matrimonium quoad diſpenſationem in radice. Vid. *Diſpenſatio Matrimonii in radice.*

Maximianus ædificium Thermarum Diocletiani aggreſſus eſt, & quo conſilio. *In Append.* §. 12. p. VIII.

Menstruatas Mulieres ab Eccleſia, & ab Euchariſtica Communione, etiam in diſcrimine mortis conſtitutas, olim repellebant Græci. LIV. §. 71. p. 246

Merides ſunt minores quædam portiones panis in Miſſa, juxta Orientalis Eccleſiæ Ritum, offerendi, & conſecrandi. LIV. §. 39. *&* ſeq. p. 237. *&* ſeq.

De harum particularum conſecratione temere dubitavit Simeon Archiepiſcopus Theſſalonicenſis Schiſmaticus. *ibid.* §. 40. p. *ibid.*

S. Methodii Patriarchæ Conſtantinopolitani Decretum de reconciliandis Apoſtatis, iterationem Confirmationis non inducit. LIV. §. 55. p. 241

Metropolitis olim privativo jure reſervata erat auctoritas conſecrandi Eccleſias per Diœceſes Suffraganeorum, & ſiquo detinerentur impedimento, poterant alteri ſibi bene viſo functionem delegare. LVIII. §. 28. p. 277. Vid. *Conſecratio.*

Metropoliticum jus Eccleſiæ Moguntinæ. Vid. *Moguntina Archiepiſcopalis Eccleſia.*

Michael Palæologus Conſtantinopolitanus Imperator iterato Græcæ Eccleſiæ unionem cum Latina curavit. XLVIII. *ibid.* §. 15. p. 178

Michael Cerularius ſchiſmatis inſtaurator. XLVIII. §. 5. p. 176

Michael Cerularius improbus Photiani ſchiſmatis inſtaurator. LIV. §. 13. p. 228

Ejus litteræ ad Petrum Patriarcham Antiochenum, illiuſque ad ipſum reſponſio, de Commemoratione Romani Pontificis in Miſſa. *ibid.* Vid. *Commemoratio Romani Pontificis.*

Minimorum S. Franciſci de Paula Electiones, aliaque negotia, poſt tertium ſcrutinium, ob ſuffragiorum paritatem non abſoluta, judicio Correctoris, ſive Generalis, ſive Provincialis dirimuntur. XXX. §. 2. *&* 3. p. 113

Minimis S. Franciſci de Paula tam Fratribus, quam Monialibus præcipitur, ut in Choro, aliiſque quibuſcumque functionibus Eccleſiaſticis Cantum Gregorianum adhibeant. XXIX. §. 3. p. 112

Minister Ordinarius Sacramenti Confirmationis idem ipſe eſt Ordinarius Miniſter Conſecrationis Eccleſiarum. *In Append.* §. 1. p. XIII

Miraculorum varius numerus pro caſuum diverſitate ad Canonizationem requiſitus. XLIII. §. 7. p. 147. Vid. *Canonizatio.*

Missa, et Officium ſub Ritu SS. Doctorum S. Leoni I. Papæ decernitur. XL. §. 3. p. 138

Missa propria alicujus Beati non conceditur, niſi prævio Proceſſu ſuper Virtutibus, miraculis, & Cultu immemorabili ejuſdem. XLIII. §. 1. p. 144

Quandoque a generali hac regula licet recedere, & quando. *ibid.* §. 2.

Miſſas tres in Nativitate Domini, Armenis, & univerſim Sacerdotibus Orientalibus celebrare non licet. LIII. §. 2. *&* ſeq. p. 221. *&* ſeq.

Miſſa in Pontificio Sacello nocte Nativitatis Domini celebratur a Cardinali plerumque non jejuno a præcedenti media nocte. LV. §. 9. *&* 10. p. 251. *&* ſeq.

Id fit ex tacita, non autem expreſſa diſpenſatione Pontificis. *ibid.*

Miſſam ut etiam non jejuni celebrare poſſent Sacerdotes per Indias Regi Luſitaniæ ſubjectas, ex certis cauſis indulſit Pius IV. LV. §. 9. *&* 10. *ibid.* Vid. *Jejunium.*

Miſſam aliquando bis uno die celebrare poſſunt Miſſionarii in Anglia, cum aſſenſu Vicariorum Apoſtolicorum. XVI. §. 11. p. 62

Miſſa ad Altare, ad quod celebravit Epiſcopus, nequit eodem die celebrari a ſimplici Presbytero, abſque ejuſdem Epiſcopi licentia. LXIV. §. 9. p. 301. *&* ſeq.

Quid hac in re obtineat quoad Altaria Pontificia, in Baſilicis Urbis, vel alibi exiſtentia. *ibid.*

Miſſam cum Epiſcopo tam in Latina, quam in Græca Eccleſia, Sacerdotes juxta veterem Ritum concelebrabant. XLVII. §. 38. p. 190

Unde hæc diſciplina deſumpta fuerit. *ibid.*

Non ideo tamen privatæ Miſſæ uſus apud Græcos inauditus. *ibid.* §. 39.

Miſſam celebranti Sacerdoti non poſſunt miniſtrare Mulieres. XLVII. §. 29. p. 185

Miſſam unam ſolummodo in die ad ſingula Altaria, juxta Græcam diſciplinam, celebrare licet. *ibid.* p. 190. Vid. *Altaria plura.*

Missa: Græci æque ac Latini debent in Miſſa commemorationem facere Romani Pontificis. LIV. §. 9. *&* ſeq p. 227. Vid. *Commemoratio.*

Epiſcopi Diœceſani loci, in quo Miſſa celebratur, fieri debet commemoratio, non autem alterius cujuſcumque Epiſcopi, vel ſuperioris non inſigniti ordine Epiſcopali. *ibid.* §. 19. p. 230

Romæ ſolius Pontificis commemoratio fit in Sacrificio Miſſæ. *ibid.* §. 20. p. 230

Pontifex, ceterique Epiſcopi, quomodo pro ſe ipſis orent in Miſſa, *ibid.*

Pro-Archiepiſcopo, qua Metropolitano, Commemoratio non fit in Canone apud Latinos, etiam cum Epiſcopalis Sedes vacat. *ibid.*

Italo-Græci latinæ diſciplinæ hac in re debent omnino adhærere. *ibid.* §. 21. p. 231

Miſſa de Spiritu Sancto cum certis Orationibus, ſeu collectis, in Utinenſi Metropolitana Eccleſia, in die annuæ commemorationis Beati Bertrandi Patriarchæ Aquilejenſis, celebrari conceditur. LX. §. 3. p. 288

Miſſa Præſanctificatorum, quo Ritu, quibuſve diebus apud Orientales, celebratur. LIV. §. 32. 234. Vid *Præſanctificatorum Miſſa.*

Missala, & Breviarium Dominicanum cur in Armenam Linguam verſa fuerint. LIII. §. 7 p. 223.

Miſſale Cophticum, Illyricum, Maronitarum, aliaque Miſſalia nonnullorum malitia corrupta, emendari recudique curarunt Romani Pontifices. XLVII. §. 18. p. 180.

Missionarios mutuæ charitatis, & concordiæ officium maxime decet. XVI *in Proœmio* p. 59.

Missionariis Anglicanis quatuor Vicarii Apoſtolici præficiuntur. XVI. §. 1. p. 59.

Miſſionibus per Angliam obeundis inſtituuntur Alumni in Collegiis ad id erectis in Urbe, Gallia, Hiſpania, Luſitania. *ibid.* §. 2.

Quænam methodus in his Alumnis erudiendis ſervanda. *ibid.*

Ad Anglicanas Miſſiones, nec omnes indiſcriminatim, nec ex omnibus Ordinibus, Regulares ablegari debent. *ibid.* §. 3.

Immo nec Sacerdotes Hiberni, niſi in ſubſidium, & vocati a Vicariis Apoſtolicis, Anglicanas Miſſiones obeunt. *ibid.*

Miſſionariorum per Orientem munus eſt, ut ſchiſmaticos ad unitatem adducant. XLVII. §. 19. p. 180.

Quomodo quibuſque potiſſimum argumentis id conſequi poſſint. XLVII. §. 19. p. 180

Græcum, Orientaleſque Ritus omnes, intervertere non debent Miſſionarii, nec ad unitatem converſis tranſitum ad Latinum Ritum ſuadere. *ibid.* *&* §. 21 p. 181.

Missionarii non poſſunt diſpenſare cum Catholicis Orientalibus ſuper obſervatione jejunii, aliorumque, quæ in ipſorum Ritu præſcribuntur. XLVII. §. 5. p. 176

Miſſionariis latinis in Orientalibus Regionibus degentibus, quandoque datum eſt, ut veteri Kalendario uti poſſent. *ibid.* §. 46. p. 192

Miſſionarii Sacramenta ſæcularibus miniſtrare non poſſunt, niſi Epiſcopi, Vicarii Apoſtolici, vel cujuſque alterius Ordinarii loci impetrata licentia: XVI. §. 10. p. 51

Miſſionarii Regulares in Anglia, in iis, quæ curam animarum ſpectant, & adminiſtrationem Sacramentorum, ſubjiciuntur Vicariis Apoſtolicis. *ibid.* §. 12. p. 63

Contraria quæcumque Regularium privilegia ſubſtulit Tri-

Tridentinum Concilium. *ibid.* §. 13

Ejuſque Decreto non ſolum afficiuntur Regulares Parochi, ſed & cæteri, qui unum, vel plura Sacramenta, renuente, vel irrequiſito Ordinario, ſæcularibus miniſtrant. *ibid.* §. 14. *p.* 63

In iis tamen, quæ Regularem obſervantiam reſpiciunt, ſuis ſuperioribus, non autem Vicariis Apoſtolicis, ſubjiciuntur. *ibid.* §. 15. & 16. *p.* 63. & 64

Perinde enim habendi Miſſionarii Regulares in Anglia commorantes, ac ſi intra Monaſterium degerent. *ibid.* §. 15. & 18. *p.* 63. & 64

Immo vero in iis, quæ curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum ſpectant, etiam a Superioribus Regularibus corrigi, ac puniri poſſunt. *ibid.* §. 16. & 17. *p.* 64

Vicarii tamen Apoſtolici judicium, ſententiæ Superioris Regularis ex jure cumulativo concurrentis, præpollet. *ibid.* §. 17

Cæterum Vicarius Apoſtolicus poteſt Miſſionarium Regularem ab Officio ſuſpendere, vel removere, quin Superiori Regulari cauſam pandere teneatur. *ibid.* §. 17. & 21

Eademque facultas competit quoque Superiori Regulari. *ibid.* §. 17. & 21 *p.* 64. & 65

A Decreto Suſpenſionis, vel Remotionis non conceditur Miſſionario Regulari ſuſpenſiva appellatio. *ib.* §. 17. *p.* 64. Vid. *Regularibus Miſſionariis*.

Miſſionarii Regulares ad Anglos, cum primum illo advenerint, debent ſe ſiſtere Vicariis Apoſtolicis, eiſque teſtimoniales litteras ſuorum Superiorum exhibere. XVI. §. 6. *p.* 60

Deberent inſuper, jure communi inſpecto, examinari, & approbari a Vicariis Apoſtolicis ad audiendas ſæcularium Confeſſiones. *ibid.* §. 7. & 8

Ex ſpeciali indulto iiſdem datur, ut examen, vel coram Ordinario Loci, ubi ſitum eſt Monaſterium, vel Bruxellis coram Nuncio Apoſtolicæ Sedis, ſubire poſſint. *ibid.* §. 8

Facultas tamen audiendi Confeſſiones a Vicariis Apoſtolicis impetranda. *ibid.* & §. 9. *p.* 61

Quæ ad ſexennium concedi debet, & ſubinde ad aliud ſexennium prorogari ſine examine. *ibid.* §. 9

A relato onere Regulares quantumvis privilegiati non ſunt immunes. *ibid.* §. 10

Et a Vicariis Apoſtolicis itidem debent expetere, & accipere facultates Formulæ ſecundæ. *ibid.* §. 12 *p.* 102. Vid. *Vicariis*, *Apoſtolicis*.

Miſſionarii in Anglia ad audiendas Confeſſiones, cæteraque Sacramenta miniſtranda, a Vicariis Apoſtolicis approbantur. XVI. §. 20. & 21. *p.* 61. & 65

Quomodo hac facultate uti poſſint in Civitatibus, & Oppidis muro circumdatis, ac Ruri. *ibid.* §. 20. *p.* 65

Congruit, ut Miſſionariis quoque in Agris commorantibus amplior fiat Sacramenta adminiſtrandi facultas. *ibid.* *p.* 65

Miſſionarii Societatis Jeſu per Indias tam Orientales, quam Occidentales, quibus facultatibus fruantur diſpenſandi ſuper impedimentis Matrimonialibus, & quomodo iiſdem facultatibus uti debeant. LXVII. *per tot. p.* 315. & *ſeq.*

Mitra, et Annulo utuntur Decanus, & Præpoſiti Fuldenſes, cum Epiſcopo Pontificalia exercenti aſſiſtunt. IV. §. 7. *p.* 20. Vid. *Abbatia Fuldenſis*.

Moguntina Archiepiſcopalis Eccleſia Metropolitico jure fruitur in univerſam Diœceſim Fuldenſem, ejuſque Populum, & Clerum. LXII §. 1. *p.* 207

Abbatialis tamen Eccleſia, Monaſterium, cæteræque eidem adnexæ Eccleſiæ, veteris exemptionis prærogativas retinent. *ibid.*

Moguntinum Archiepiſcopum inter, & Epiſcopum, ſimulque Abbatem Fuldenſem, inita concordia, ejuſque confirmatio. LXIX. *p.* 322

Monasterium Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis, ampliſſima exemptione fruitur, una cum ſubjectis, adnexiſque locis. LXI. §. 2. & *ſeq. p.* 289. Vid. *Aquilejenſe Monaſterium*.

Monaſterium S. Mariæ in Organis, quam juriſdictionem poſſit exercere in Parochos, aliaſque perſonas miniſtrantes in Parochiis ſibi ſubjectis. LIX. §. 36. *p.* 286.

Monaſterium Sublacenſe. Vid. *Sublacum*.

Moniales Monaſterii B. M. Virginis, Ordinis S. Benedicti, erecti prope muros Civitatis Aquilejenſis. Vid. *Delegato Apoſtolico*. *Aquilejenſe Monaſterium*.

Monetas aureas tondentes ultimi ſupplicii pœna plectuntur. LXV. §. 2. *p.* 310

Pœnam hanc ad tondentes monetas argenteas ampliavit S. Pius V. Pontifex. *ibid.*

Urbanus autem VII. hujuſmodi pœnali ſanctioni obnoxios fecit Eccleſiaſticos quoſcumque tam ſæculares, quam Regulares, intra Italiam, & Inſulas adjacentes. *ibid.* §. 3. Vid. *Cedulas*.

Monogramma *Pro Chriſto* ſepulchris inſcriptum, quid indicaret. *In Append.* §. 8. *p.* vi.

Montis Pietatis, vel Banci S. Spiritus Cedulas corrumpentes, vel falſantes, aut eas ſic corruptas ſcienter expendentes, ultimo ſupplicio puniuntur, ſive laici ſint, ſive Eccleſiaſtici Sæculares, aut cujuſvis Ordinis Regulares. LXV. §. 4. & 5. *p.* 310. Vid. *Cedulas*.

Mulieres Altari miniſtrare prohibentur. XLVII. §. 29. *p.* 186

Mulierum Purificatio. Vid. *Purificationis præceptum*.

Mutinensis Cathedralis Eccleſia fuit a Lucio III. Pontifice conſecrata. LVIII. §. 6. *p.* 563

N

Natalis nomine non ſolum Martyrum obitus, ſed etiam Eccleſiarum Dedicationes Sedium Epiſcopalium Conſtitutiones, ipſæque Sacrorum Paſtorum Conſecrationes deſignari conſueverunt. LXVIII. §. 2. *p.* 320

Natali Christi die a Latinis tantum, non autem ab Armenis, reliquiſque Orientalis Eccleſiæ Sacerdotibus, poſſunt tres Miſſæ celebrari. LII. §. 2. & *ſeq.*

Naturale jejunium ex præcepto Eccleſiaſtico Sacræ Communioni eſt præmittendum. LV. §. 3. *p.* 248. & *ſeq.*

In nonnullis Eccleſiis per Africam Chriſtifideles Feria V. majoris Hebdomadæ non jejuni Sacram Communionem ſumebant, ſed id ſubinde vetitum. *ibid.* §. 6 & 7. *p.* 250. & *ſeq.*

S. Joannem Chryſoſtomum Communionem miniſtraſſe naturaliter non jejunis non probat ejuſdem Epiſtola 125. ad Cyriacum Epiſcopum. *ibid.* §. 8. *p.* 251

Fabuloſa narratio eſt, quod S. Uldericus Auguſtæ Epiſcopus poſt prandium Miſſam celebraverit. *ibid.* §. 8.

Pueris licet non jejunis antiquitus ſtatim poſt Baptiſmum miniſtrabatur Communio, ſed hic uſus in Occidentali Eccleſia omnino, in Orientali vero pene obſolevit. *ib.* §. 6. *p.* 250. Vid. *Jejunium naturale*, *Miſſa*, *Euchariſtia*.

Neapolitanum Hoſpitale S. Angeli a Nido una cum Eccleſia, Bonis, pertinentiis omnibus, nec non certo Miniſtrorum numero, eſt ab omnimoda Archiepiſcoporum tam Ordinaria, quam delegata juriſdictione exemptum. LII. §. 4. & *ſeq. p.* 217

Neapolitani Regni Præſules. Vid. *Spolia*.

Nicæno Symbolo jure, ac merito ſuperaddita fuit particula *Filioque*. XLVII. §. 30. *p.* 186. Vid. *Symbolo Nicæno*.

Nicolai I. Pontificis Conſtitutio de Bonis Eccleſiaſticis ab injuſtis occupatoribus vindicandis. XXXIII. §. 8. *p.* 127

Nomina quædam, modo in ſenſu appellativo, modo in ſenſu proprio a veteribus adhibita inveniuntur. *in Append.* §. 3. & *ſeq. p.* xxv.

Nomina in Sanctorum ſepulchris impreſſa, propria cenſeri debent. *In Append.* §. 7. *p.* xxvii.

Nomina appellativa, Corporibus, ſeu minutioribus Reliquiis Sanctorum, quorum nomen proprium ignorabatur, cui imponere conſueverit eccleſia. *In Append.* §. 3. *p.* iii.

Nomina quædam Sanctorum Martyrum Reliquiis ſine proprio nomine repertis recte imponantur. *In Appen.* §. 3. *p.* xxv.

Nomina Turcica an liceat Chriſtifidelibus aſſumere. Vid. *Turcica*, *ſeu Mahumetana nomina*.

Nominis identitas, perſonarum identitatem non probat. XXIV. §. 11. *p.* 87

Nomen Romani Pontificis a ſacris Diptychis ſæpe abraſum, & in tractanda unione Græcæ Eccleſiæ cum Latina, primum omnium reſtitutum. LIV. §. 11. & *ſeq. p.* 228

Digitized by Google

Nominatio, ſeu præſentatio ad Patriarchalem Eccleſiam Venetiarum, Duci, & reipublicæ Venetæ jam conceſſa confirmatur, ac ſimile jus Eccleſias Torcellanam, Caprulanam, & Clodienſem, exceptis vacationibus in Curia Romana exintegro tribuitur. XVIII. §. 4. p. 69

NONANTULANÆ Eccleſiæ una cum Monaſterio ab Hungaris combuſtæ reſtitutio, & Conſecratio recenſetur. LVIII. §. 8. p. 206

Nonantulana Eccleſia, an fuerit a Sergio Ravennatenſi Archiepiſcopo, ſeu potius ab Abbate Anſelmo conſecrata. *In Append.* §. 10. p. XIV.

NOTARIUS, licet ex alio titulo Officialis privilegiatus S. Officii, non gaudet Fori privilegio in iis, quæ Officium Notariatus reſpiciunt. XLVI. §. 29. *pag.* 171

NOTORIUM quotuplex, variaque ejuſdem demonſtratio. LXII. §. 5. p. 295

NUNTIO APOSTOLICO Neapoli pro tempore exiſtenti, tanquam ſpeciali Sedis Apoſtolicæ Delegato, ſubjiciuntur Hoſpitale S. Angeli a Nido, omneſque ejuſdem Miniſtri ab Archiepiſcoporum juriſdictione exempti. LII. §. 20. p. 219

O

OBLATIO panis conſecrandi, quo ritu fiat ad Protheſim in Græca Eccleſia. LIV. §. 29. p. 233

Diaconi miniſtrantes, ſuam & ipſi oblationem ad eamdem Protheſim faciunt. *ibid.*

Diaconalis hæc oblatio, an, & quomodo licita eſſe poſſit in Græca Eccleſia. *ibid.* §. 41. *& ſeq.* p. 237

OBSESSI a Dæmone, admotis eorum corpori Sanctorum Reliquiis, nunquam vero Sanctiſſima Euchariſtia, exorcizari permittuntur. XLIX. §. 15. p. 205

OCCIDENTALIUM INDIARUM Parochiæ. Vid. *Parochiæ, Regulares.*

OCCULTUS Peccator præmonendus quidem, ſed non eſt a Sacramentorum participatione repellendus. LXII. §. 9. p. 295

OECONOMI in Eccleſiis Parochialibus ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti Aquilejenſis Civitatis, quomodo conſtituendi. LXI. §. 17. p. 293

OFFICIALEM ſæcularem ſibi conſtituere debent Epiſcopi Rutheni, ſi inter Clerum Sæcularem idoneum aliquem ad id muneris repererint. XX. §. 4. p. 77

Officialium, Miniſtrorum, ac quorumcumque perſonarum inſervientium Hoſpitali S. Angeli a Nido, ejuſque Eccleſia, quomodo, & a quibus peragenda ſit electio. LII. §. 5. *& ſeq.* p. 217. Vid. *Hoſpitale S. Angeli.*

OFFICII, MISSÆQUE propriæ conceſſionem in honorem Beatorum præcedere debet Proceſſus ſuper virtutibus, miraculis, & cultu immemoriali. XLIII. §. 1. p. 144

Quandonam hujuſmodi proceſſus non ſit neceſſario præmittendus. *ibid.* §. 2

OFFICIUM Dedicationis Eccleſiæ, ſi Conſecratio caſu aliquo ſit deperdita, an ſit recitandum. LVIII. §. 22. p. 273. Vid. *Conſecratio.*

OLEUM INFIRMORUM in Græca Eccleſia non a ſolo Epiſcopo, ſed etiam a ſimplicibus Presbyteris benedicitur. LIV. §. 46. p. 238

Eodem extra cauſam infirmitatis ſe inungere, interdictum eſt Græcis æque ac Latinis licet Sacramenti forma non proferatur. *ibid.* §. 47. p. 289

Multoque magis interdictum eſt, inunctionem cum Oleo Infirmorum imponere ſacramentaliter confeſſis, in ſatisfactionem ſacramentalem. *ibid.* §. 48. *pag.* 139

Unctio cum Oleo Infirmorum, an unquam extra caſum infirmitatis fuerit apud Græcos, & quibus caſibus, uſitata. *ibid.* Vid. *Extrema Unctio.*

OLEO lampadis ad id in Eccleſia aſſervato apud Græcos inunguntur Energumeni, aliique plurimi devotionis cauſa, vel ut aliquo incommodo liberentur. LIV. §. 47. p. *ibid.*

OLIVETANA Congregatio communionem obtinuit a Pio II. omnium privilegiorum, quæ eo uſque Congregationi S. Juſtinæ Patavinæ fuerant conceſſa. XLV. §. 2. p. 164

Ampliatur illa per Pontificem ad gratias, & indulta ſubinde conceſſa univerſo Ordini Benedicti, & præcipue eidem Congregationi S. Juſtinæ, ſeu Caſſinenſi. *ibid.* §. 4

Aliud ſuperadditur privilegium Pontificalia exercendi die feſto S. Franciſcæ Romanæ in Eccleſiis Conventualibus Regularis obſervantiæ. *ibid.* §. 5. p. 165

ONERA, ſeu gravamina Communitatum, quo ordine, & ratione tolli debeant. XXV. §. 9. p. 91

Ab Oneribus Communitativis realibus, & perſonalibus eximuntur Patentati Sac. Inquiſitionis. XLVI. §. 14. *& ſeq.* p. 168

Id tamen obtinet quoad Patentatos Privilegiatos, ſecus vero quoad ſimplices familiares. *ibid.* *&* §. 35. p. 172

OPIFICES, Mercatoreſque, Patentati Sac. Inquiſitionis, in iis, quæ eorum artificium reſpiciunt, Judicibus Ordinariis, artiſque ſtatutis ſubjiciuntur. XLVI. §. 29. p. 171

OPIDUM Mathelicæ in Piceno ad primævum Civitatis ſtatum, & jura reſtituitur, & quatenus opus eſſet ex integro in Civitatem cum omnibus juribus, & honoribus, erigitur. XXIII. §. 4. p. 84. Vid. *Mathelica.*

ORARE publice pro Excommunicatis non licet, privatim tamen eorum converſionem implorare nullibi prohibitum. LIV. §. 23. p. 232

Orare pro ſe in Sacrificio Miſſæ, qua formula ſoleant Romanus Pontifex, cæterique Epiſcopi. *ibid.* §. 20. p. 230 Vid. *Commemoratio.*

ORDINARIIS Locorum ab A.C. committi debet confectio Proceſſus informativi, quamvis fuerint tanquam ſuſpecti a Reis recuſati. XXVI. §. 16. p. 99. Vid. *Proceſſus auditor generalis.*

ORDINATIONES ad Ordines Majores in Cathedrali, vel inſigniori Diœceſis Eccleſia haberi debent. XI. §. 17. p. 43

Id tamen intelligendum de Ordinationibus generalibus. *ibid.* §. 18.

An, quod de Cappella Epiſcopi, idipſum dicendum ſit hac in re de Cappella Cardinalis Epiſcopi Suburbicarii, in Urbis Palatio ſita. XI. §. 20. Vid. *Cardinales Epiſcopi Suburbicarii.*

ORDINARE poteſt Epiſcopus in aliena Diœceſi, accedente Ordinarii Loci licentia, exterum quemque ſui Ordinarii Litteras Dimiſſorias afferentem. XI. §. 6. p. 37. Vid. *Pontificalia.*

ORDINARII a quo debeant ſubditi Epiſcopis Suburbicariis. XI. §. 11. *&* 12. p. 39. *& ſeq.* Vid. *Cardinales Epiſcopi Suburbicarii.*

Ordinari a quo debeant Exteri in urbe commorantes. XI. §. 10. p. 38

ORDINES, a quibus recipiant Italo-Græci. XLVII. §. 15. p. Vid. *Italo-Græci.*

Ordinari a Pontifice poſſunt Clerici de quacumque Eccleſia, ſive Diœceſi, non ſolum, ut eorum opera utatur, ſed etiam honoris cauſa. LXII. §. 6. p. 300

Dictatum S. Gregorii de Ordinatis a Pontifice quomodo ſit intelligendum. *ibid.*

ORDINATUS A PAPA non eſt propterea a Juriſdictione ſui Epiſcopi exemptus. LXIV. §. 18. p. 308

An idem, juſta urgente cauſa, ſuſpendi poſſit ab Ordinario, inconſulto Pontifice, diſputant Doctores in varias ſententias abeuntes. *ibid.*

Ordinatus a Papa, etiam honoris cauſa, ſine licentia Papæ non poteſt ab Inferiori ad ſuperiores Ordines promoveri. LXI. §. 3. *& ſeq.* p. 298

Sententia hæc quamvis vera, haud tamen ſatis comprobatur ex *Cap. Cum in diſtribuendis de tempor. Ordinat.* *ibid.* §. 4. *& ſeq.*

Afferuntur alia jura, quibus præmiſſa ſententia conſtabilitur. *ibid.* §. 7. p. 300

An idipſum obtineat quoad Conſecrationem Epiſcopalem, adeout ordinatus Presbyter a Papa, a nemine, præter quam ab ipſo Papa, vel alio de ejuſdem licentia, conſecrari poſſit Epiſcopus. *ibid.* a §. 10. *ad fin.*

ORDINUM MINORUM collatio ſimplicibus Sacerdotibus ex Pontificia conceſſione ſæpe delegata reperitur. *In Append.* §. 9. p. XXIII.

ORIENTALES RITUS intactos ſervari, ac cuſtodiri ſummopere curarunt Romani Pontifices. XLVII. §. 6. *& ſeq.* p. 176

Compluribus allatis exemplis res illuſtratur. *ibid.* §. 7. *& ſeq.* p. 177

Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. IV.

Orientalis Ecoſsia quatuor Ritibos conſtat, & quinam hi ſint. *ibid.* §. 3. *p.* 176

Orientalis Eccleſiæ Sacerdotibus, oon licet Natali Chriſti die tres Miſſas more Latinorum Sacerdotum celebrare. LIII. §. 2. *p.* 221

P

Pallium a Romano Pontifice ad emeritos Præſules tranſmitti ſolitum, V. §. 1. *pag.* 21

Pallii myſticæ ſignificationes. *ibid.*

Pallio donantur Herbipolenſes Epiſcopi. *ibid.* §. 2

Pallium nonniſi inſignium Eccleſiarum Præſulibus indulgetur. XXXIX. §. 1. *p.* 138

A quibus ſolatnne juramentum obedientiæ, & fidelitatis in ipſo conceſſionis actu præſtandum eſt. *ibid.* Vid. *Quinqueceleſienſis Eccleſia.*

Pallio Latino Patriarchæ Orientales Græci Ritus ſæpe donati fuerunt. *In Append. p.* xxxi.

Pantheon Urbis a Marco Vipſanio Agrippa in Campo Martio eatra Urbem fuit extructum. LXVIII. §. 1. *p.* 319

Booifacius IV. Pontifex ipſum a Phoca Imperatore obtentom, vero Deo dicavit ſub Invocatione Beatæ Mariæ Virginis Martyrum Reginæ. *ibid.* §. 2. *p.* 320.

Inſignium Reliquiarum ibi conditarum numero, ſingulari Chriſtifidelium cultu, aliiſque nominibus præclarum demonſtratur. *ibid.* §. 2. *& ſeq.*

Cappellæ Pontificiæ oomen olim obtinuit, & quare: *ibid.* §. 4.

Nunc Eccleſia Collegialis eſt, & Cardinalis Diaconi Titulis. *ibid.*

A Conſtante Imperatoee direptum, temporis, tempeſtatumque injuria vitiatum, ſedula Pontificumcura, & expenſis, ſæpius reſtauratur, ac etiam ornatur. *ibid.* §. 5. *& ſeq.*

Panthei iterum vitiati, iterum inſtaurandi, & ornandi curam ſuſcipit Pontifex, perpetuæque ædificii conſervationi, ac manutentioni opportune proſpicit. *ibid.* §. 7. *p.* 321

Rei peragendæ præponitur exiſtens pro tempore Apoſtolicarum Ædium Præfectus, qui opportunas reſtaurationes, Palatii Apoſtolici ſumptibus, conficiendas curet. *ibid.* §. 9. *p.* 321. *& ſeq.*

Papa eſt ſupremus Diſpenſator bonorum Eccleſiæ. XXXIII. §. 4. *p.* 124

Immo Canoniſtæ communiori ſuffragio Dominum eum agnoſcunt. *ibid.*

Papa, qua Supremus Diſpenſator, quomodo debeat, & poſſit de Eccleſiæ Bonis diſponere. *ibid.*

Poteſt eadem injuſtis Detentoribus concedere, quoties id Religionis utilitas, & detentorum ſalus poſtulare videatur. *ibid.* §. 5. *&* 6. *p.* 125. 126

Exempla in id afferuntur Prædeceſſorum Pontificum. *ibid.*

Id aotem Pontifex jure poteſt non ſolum cum res eſt de Hæreticis ad Eccleſiam revocandis, ſed etiam cum Chriſtifideles a probabili apoſtatandi periculo revocantur. *ibid.* §. 6 *&* 7. *p.* 126. 127

Papa poteſt Eccleſias quibuſcumque in Diœceſibus ſitas, per ſe, vel quatenus nolit, vel non poſſit, per ſuum Delegatum, irrequiſitis Locorum Ordinariis, conſecrare. LVIII. §. 25. *&* 28. *p.* 275 *&* 277

Immo olim privativa fuit ipſi auctoritas conſecrandi Eccleſias. *ibid.*

Oppoſita eujuſdam Hiſtorici aſſertio falſa demonſtratur, ratiooe, auctoritate, & exemplis *ibid.* §. 26. *p.* 275

Paracleſiæ Græcorum qoid ſint, & quo conſilio erectæ. XLVII. §. 39. *p.* 190 *&* 191

Larioi presbyteri in iis celebrara non poſſunt. *ibid.* §. 40. *p.* 191

Parietibus Eccleſiæ potiſſimum adhæret conſecratio, ideoque iis combuſtis, vel etiam interius, eateriuſque decruſtatis, Eccleſia eſt iterom conſecranda. LVIII. §. 7. *p.* 265

Quid ſi iidem parietes non inſimul, unoque tempore, ſed per partes, ſeu ſucceſſivis temporibus reficiantur. *ibid.* §. 11. *p.* 268 Vid. *Conſecratio.*

Paritas Suffragiorum. Vid. *Suffragiorum paritas.*

Parochiæ, aliaque curata Beneficia Capitulo Veronen. vel Monaſterio S. Mariæ in Organis ſubjecta, quomodo provideri debeant. LIX. §. 19. *&* 36. *p.* 283. 286

Parochiæ, aliaque Curata Beneficia. & Officia Indiarum Occidetalium, reglaribus in ſubſidium tantum, ablato aſſerto privativo eorum jure, commendari deinceps permittuntur. XVII. §. 2. *p.* 68. *& ſeq.* Vid. *Indiarum Occidentalium Regalares.*

Parochialibus Eccleſiis Baſilieæ Aſſiſienſi Sancti Franciſci unitis, præficiendi ſunt Vicarii ſæculares ad nutum amovibiles. XXXII. §. 16 *p.* 120

Parochi, ante, vel poſt Miſſam Parochialem, recitare debent elata voce actus Fidei, Spei, & Charitatis, Populo verba iterante. XXXV. §. 4. *p.* 133

Parochus etiam eatra Diæceſim poteſt audire Confeſſionem ſui Parochiani. XVI. §. 22. *p.* 65

Pascha quando, & quomodo celebrari deberet definitum fuit a Pio, & Victore Pontificibus, nec non in Nicæna Synodo. XLVII. §. 43. *p.* 191

Patentes Litteræ, ſeu Privilegia quæcumque, delatoribus armorum vetitorum oihil prodeſſe voluit Aleaander VIII. Vid. *Arma.*

Patentes Litteræ Officialibus, & Miniſtris Privilegiatis Inquiſitionis, gratis omnino, ſub certis temporalibus, & ſpirtualibus pœnis expediri jubentor. XLVI. §. 10. *p.* 68

In Cancellaria Romanæ Inquiſitionis adnotari, & hujuſce actus individuam notam præſeferre debent, *ibid.* §. 37. *p.* 172

Patentati Tribunalis Sacræ Inquiſitionis alii privilegiati dicuntur, alii autem ſimplices, & quod intee ipſos intereedat diſcrimen. XLVI. §. 4. *& ſeq.* 35. *& ſeq. p.* 167. *&* 172

Privilegiati io locis, ubi reſident Inquiſitores, noo ultra quinque, ubi vero Vicarii Foranei, tres tantummodo eſſe poſſunt *ibid.* §. 4.

Quinam hi ſint, a quibus, & quomodo depotandi. *ibid.* §. 4 *& ſeq.*

Neceſſariæ in ipſis qualitates diſtinctim recenſentur, *ibid.* §. 7. *& ſeq. p.* 167

Et onera ab iiſdem diligeoter ſubeunda. *ibid.* §. 11. *p.* 168

Nec non complura privilegia, quibus juſta retributio eorum incommodis redditur. *ibid.* §. 13. *cum pluribus ſeqq.* Vid *S. Inquiſitionis Officiales.*

Patatarchæ Venetiarum nominatio, Duci. & Reipublicæ Venetæ conceſſa fuit a Pio IV. Pontifice. XVIII. §. 1. *p.* 69

Paulus IV. Vicariatum urbis univit Collegio Cardinalium. XI. §. 9. *p.* 38

Pauli Cardinalis Buralis cauſa Beatificationis, & Canoniaationis, quoad virtutes, quo decreto abſoluta. *In Append. p.* xxviii.

Peccatoaes publici, & nororii, non ſunt ad Euchariſtiæ participationem admittendi. LXII. §. 3. *& ſeq. p.* 295

Publici, & oororii peccatores, qui cenſeri debeant, ad hoc, ut ipſis deneganda ſit Euchariſtia, atque etiam Sanctiſſimum Viaticum. *Ibid.* §. 4. *& ſeq.*

Pecuniæ ſuperextantes Communitatum ubi aſſervandæ, & quomodo expeodendæ. XXV. §. 9. *p.* 91

Personaaum identitas ex nominis identitate non ſatis demonſtratur. XXIV. §. 11. *p.* 87

B. Petaui *Igneus* dictus, per ardentes flammas illæſus pertranſiit. XLIX §. 11. *p.* 202

Philocali nomen quid re ipſa ſignificet. *In Append.* §. 3. *p.* xxv.

Philocali nomen, ſicuti & cætera hujuſmodi, licet ſæpe appellativa detegantur, nonnunquam tamen propria comprobantur, adhibita nimirum ad deſignandam certam perſonam, *ibid.* §. 4. *& ſeq. p.* xxvi.

Philocali verum, ac proprium eſſe nomen illius Martyris, cujus Corpus Pontifea ad Neptem tranſmittit, pluribus comprobatur. *ibid.* §. 7. *p.* aavii

Photius invaſoe Sedis Conſtantinopolitanæ. XLVII. §. 5. *p.* 176

Pictuaæ, Sculpturæque Tyronibus conſulitur, erecta in Ædibus Capitolinis publica Academia, ſeu Gymnaſio XXXI. §. 5. *p.* 114

Pingendi, fingendique ars unde potiſſimum addiſceoda. *ibid.* §. 4.

Ad hanc excolendam Academia erigitur in Ædibus Capitoliois. *ibid.* §. 5

Certuſque ipſi addicitur aonuus proveotus. *ibid* §. 6. *p* 155

Pisces, jejunii diebus, comedere nequeunt Armeni, & Syri. XLVII. § 47 p. 193

Pius V. Conchæ latifundium, a Camera Apoſtolica avulſum, piæ domoi Romanæ Inquiſitionis conceſſi. XLVI. § 47. p. 174

Pixes Sacram Euchariſtiam includens non eſt e Tabernaculo educenda, ut cum ea, ad ignem extingendum, fugandas tempeſtates, aliudque ſimile quid præcavendum, benedicatur. XLIX. *per tot. p.* 196. *& ſeq.*

Poenæ in deferentes, tenentes, vendenteſque arma vetita ſancitæ. VIII. *p.* 26. Vid *Arma*.

Pœna ultimi ſupplicii ſtatuta eſt contra tondentes monetas aureas, vel argenteas, ſive Eccleſiaſtici ſint, ſive ſæculares. LXV. § 2. & 3. *p.* 310 Vid. *Cedulas*, *Monetas*.

Poenæ in eos, qui ad Sacerdotiom non promoti Miſſas celebrant, aut Fidelium Confeſſiones excipiunt, ſtatutæ recenſentur, reprobataque benignori praxi, quæ in Tribunalibus invaluerat, Apoſtolicarum Conſtitutionom rigor reſtituitur. LXX. § 2. *& ſeq. p.* 329. & LXXI. § 3 *& ſeq. p.* 332

Poenitentiæ Sacramentom ſacrilego auſu miniſtrare, licet nulliter, attentantes, quum Sacerdotali Ordine non ſint ioitiati, quomodo plectendi ſint. LXX. § 2. *& ſeq. p.* 329. & LXXI. § 3. *& ſeq. p.* 332. Vid. *Sacrificium Miſſæ*.

Poenitentia, ſive ſatisfactio ſacramentaliter confeſſis imponenda, conſtare debet potiſſimum jejuniis, precibus, & eleemoſynis. LIV. § 48. *p.* 239

Ideoque non licet, loco pœnitentiæ, vel ſatisfactionis, injungere Pœnitenti, ut Infirmorum Oleo inungantur. *ibid.*

Poenitentiarii in Aſſiſienſi Baſilica jam conſtitutis tres ſuperadduntur. XXXII. § 11. *p.* 119

Polluta Ecclesia, a quo reconciliari poſſit, ſi eadem conſecrata ſit, vel tantommodo benedicta. *In Append.* § 11. *p.* xv

Ponentes Congregationis Boni regiminis quomodo Provincias Status Eccleſiaſtici inter ſe diſtribuant. XXV. § 12. *p.* 91

Curare quiſque debet, ut a ſingulis ſibi adſignatis Communitatibus *Tabella* quotannis tranſmittatur. *ibid.* § 13 *p.* 92

Tabellam ipſe primum recognoſcere, una cum Ratiocinatore, & inde ad congregationem referre debet. *ibid.*

Ac denique Decretorum Congregationis exequutionem urgere. *ibid.* Vid. *Congregatio Boni Regiminis*.

Pontificum Romanorum perpetuum ſtudium, ut Græci ritus intacti ſerventur. XLVII. § 5. *& plurib. ſeq. p.* 176

Pontifex Romanus. Vid. *Papa*, *Romanus Pontifex*.

Pontificalia re ipſa exercentur in collatione Tonſuræ, ac Minorum Ordinum. XI. § 8. *p.* 37

Pontificalium appellatione quænam functiones contineantur. *ibid.*

Pontificalia poſſunt Abbates Congregationis Olivetanæ habere in die feſto S. Franciſcæ Romanæ. XLV. § 5. *p.* 165. Vid. *Olivetana Congregatio*.

Pontificalia in aliena Diœceſi exercens Epiſcopus, non præobtenta licentia Ordinarii Loci, eſt ipſo jure ſuſpenſus a Pontificalium exercitio. XI. § 2. *p.* 36

Si vero licentiam obtinuit, permittitur Pontificalia exercere in perſonas tantummodo Loci Ordinario ſubjectas *ibid.* § 3

Ideo alienum ſubditum, licet dimiſſoriis litteris Ordinarii ſui inſtructum, ordinare poſſe negant. *ibid.* § 4

Contrariam tamen ſententiam amplexa eſt Congregatio Concilii. *ibid.* § 5. & 6. *p.* 37

Pontificalia in locis ſubjectis Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis, quis peragere debeat. LXI. § 21. *p.* 292

Præcepta Cœremonialia Legis veteris, per adventum Chriſti ſublata manſerunt, adeout ſine diſpendio ſalutis obſervari, tamquam adhuc vigentia, non poſſint LIV. § 59. & 61. *p.* 243, & 245

Poteſt tamen Eccleſia cæremonialia præcepta innovare: exceptis iis, quæ venturum Meſſiam referebant. *ibid.* § 63. *p.* 244. Vid. *Ciborum Diſtinctio*.

Prædicatorum Ordinis Inſtitutum nonnulli Armeni per Orientem ſunt amplexi. LIII. § 7. *p.* 223. Vid. *Armeni*.

Præfecti Apoſtolicarum Ædium curæ demandata eſt perpetua manutentio Panthei Urbis, expenſis Palatii Apoſtolici procuranda. LXVIII. § 9. *p.* 321. Vid. *Pantheon*.

Prælatitius habitus. Vid. *Habitus*.

Prælatorum ſpolia. Vid. *Spolia*.

Præmostratensis Ordinis Canonici, & Moniales ſunt a juriſdictione cujuſcumque Ordinarii exempti, & S. Sedi immediate ſubjecti. XXII. § 1. *& ſeq. pag.* 80

Eodem privilegio gaudent Monaſteria, Prioratus, Eccleſiæ, Prædia, & res quæcumque ad eumdem Ordinem pertinentes. *ibid.* § 5. & 7. *p.* 81

Hac tamen exemptione non utuntur Canonici Curæ animarum addicti, in iis, quæ ipſam Curam reſpiciunt. *ibid.* § 8

Præsanctificatorum Miſſa, quibus diebus, quoque Ritu in Orientali Eccleſia celebretur. LIII. § 39. *p.* 237. & XLVII. § 31. *p.* 307

Maronitæ hac in re Latinum Ritum amplexi ſunt. *ibid.*

Privilegia œconomicum Reipublicæ ſtatum perturbantia, reformari debent. XXVIII. *in princ. p.* 107

Privilegia Ferrarienſium exemptiva a Datiis. Vid. *Ferrarienſium privilegia*.

Privilegio Fori, ad inſtar Clericorum, gaudent Patentati Sacræ inquiſitionis. XLVI. § 28. *p.* 170

Privilegio Fori in criminalibus cauſis Patentati Sacr. Inquiſitionis renunciare non poſſent. *ibid.* § 27

Privilegium *Abſolvendi a reſervatis, etiam Sedi Apoſtolicæ*, non complectitur reſervata Ordinario. II. § 3. *p.* 10

Processio Kalendis Auguſti ab Eccleſia S. Franciſci Aſſiſien. ad Eccleſiam S. Mariæ Angelorum, ad formam veterum Indultorum, approbatur, & confirmatur. XXXII. § 10. *p.* 119

Proceſſionibus publicis, quocumque jure ſeu auctoritate indictis ab Archiepiſcopo Neapolitano, intereſſe non tenentur Rector, aliique Clerici, ſeu Presbyteri actu inſervientes in Hoſpitali S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis. LII. § 15. *p.* 218

Processus Criminales in Cauſis ab A.C. cognoſcendis a quibus efformentur. XXVI. § 6 *p.* 97

Proceſſuum compendia, tum a Locomtenente generali, cum a Subſtituto, ſubſcribi debent. *ibid.* § 7

Et quindecim dies ante propoſitionem Cauſæ, ad A.C., ejuſque Aſſeſſores tranſmitti. *ibid.* § 10. *p.* 98. Vid. *Auditor Generalis Cameræ*.

Proceſſus informativi confectio, ſeu abſolutio, ab A.C. ſemper eſt deleganda Ordinario; quamvis Reus ipſum ſuſpectum dicat. § 16. *p.* 99. Vid. *Reus*, *Auditor Cameræ*.

Processus tum ſuper ſtatu Eccleſiarum in partibus Infidelium exiſtentium, & Populum fidelem habentium, quarum proviſiones in Congregatione de Propaganda Fide proponuntur; tum ſuper meritis præficiendorum, quomodo conficiendi. LXVI. *per tot. pag.* 312

Pro Vicariis Apoſtolicis cum titulo Epiſcopali conſtituendis, an, & quando conficiendi Proceſſus. *ibid.* § 5. *p.* 314

Hujuſmodi proceſſus, ubi, & coram quo conficiendi. *ibid.*

Processus ſuper fama virtutum, miracolorum, cultuſque immemorialis alicuius Servi Dei, quando ſit omnino conficiendus. XLIII. § 2 *p.* 144

S. Proci Corpus quomodo in Cœmeterio Traſonis repertom, edoctum inde, & apte in capſa compoſitum. *In Append.* § 13. *& ſeq. p.* viii.

Illud a Pontifice tranſmittitur ad Capitulum, & Canonicos Bononienſes, in Metropolitana Eccleſia publico cultui exponendum. *ibid.* § 14. *p.* ix

Plura de S. Proci nomine, martyrio, & cultu ipſi exhibendo, erudite diſputantur. *ib.* § 14. *p.* ix. *& ſeq.*

Procurator Religionis Jeroſolymitanæ, in cauſis ejuſdem intereſſe ſpectantibus, citari debet. XIII. § 18. *p.* 52

Professio Fidei ab Orientalibus ad unitatem redeuntibus emittenda, & quomodo. XLVII. § 17. *p.* 179

Prohibitio epiſtolæ Ms. directæ Cardinalibus, & Theologis in Urbe Præneſte congregatis &c. LXXII. *p.* 333

Promovendi ad Eccleſias in partibus Infidelium ſitas. Vid. *Proceſſus ſuper ſtatu Eccleſiarum in partibus Infidelium*.

Propinæ juxta quam taxam ſint a Rectore Carpentoracteuſi exigendæ. XXI. §. 17. p. 72
Proscriptio Librorum. Vid. *Libri*.
Prothesis eſt parva menſa, ſeu altare, in quo Græci reponunt panem, & vinum nondum conſecrata, eaindeque ad Altare deferunt. LIV. §. 30. p. 233
De ritibus, & functionibus ad Protheſim haberi ſolitis, latiſſime, *ibid. a* §. 29. *ad* 44
Proto-Archimandrita Congregationis Ordinis S. Baſilii Magni Nationis Ruthenæ quam juriſdictionem habeat in Abbates, ſeu Archimandritas ejuſdem Congregationis. LVI. §. 2. *& ſeq. p.* 255
Pro-Vicarius a Miſſionariis Vicariis Apoſtolicis, charactere Epiſcopali inſignitis, eligi præcipitur. L. §. 2. p. 212
Illius facultates, & obeunda munera. *ibid.*
Provisio Conſiſtorialis vices gerit Electionis, & Confirmationis. LXIV. *in princip. p.* 298
Proviſio Dignitatum, Canonicatuum, aliorumque Beneficiorum Eccleſiæ Goritienſis, quomodo moderanda. I. §. 17. p. 9
Psalmi recitandi in Officio juxta Ritum Græcum perſolvendo a Monachis Ordinis S. Baſilii. XLVIII. §. 2. p. 194
Psalterium integrum ſaltem intra duas Hebdomadas recitandum in Officio Divino a Monachis Ordinis S. Baſilii juxta græcum Ritum perſolvendo. *ibid.* §. 6. p. 195
Pueris olim ſtatim poſt Baptiſmum miniſtrabatur Euchariſtia, etiamſi antea lac ſuxiſſent. LV. §. 7. p. 150
Is uſus in occidentali Eccleſia obſolevit jamdiu, & in Orientali pene antiquatus. *ibid.*
Pueri in odium Chriſti ante uſum rationis occiſi revera ſunt Martyres. XLIII. §. 10. *& ſeq. p.* 149. *& ſeq.*
Ideo eorum nomen in Martyrologio Romano adnotatum legitur. *ibid.* §. 11. p. 150
Et frequens de ipſis, veluti Martyribus, mentio occurrit in Annalibus, aliiſque monumentis Eccleſiæ, *ibid.* §. 13. p. 151
Eorumque Reliquiæ cum notis Martyrii repertæ. *ibid.* §. 12. p. 150
Idipſum ſtatuitur a quibuſdam, de Pueris in Bello ſacro occiſis. *ibid.* §. 25. p. 160
Etiamſi a Chriſtiani nominis hoſtibus, antequam e materno utero erumperent, fuerint necati. *ibid.*
Pueris ante uſum rationis in odium Chriſti occiſis cultum ſemper tribuit Eccleſia. *ibid.* §. 16. p. 154
Quatuor ſtatuuntur horum Martyrum Claſſes. *ibid.* §. 17. *& ſeq. p.* 154
Quamvis autem Martyres ſint, aureolam tamen martyrii non obtineant, *ibid.* §. 26. p. 160
An expediat hos canonizari. *ibid.* §. 26. *& ſeq.*
Quænam peculiares circumſtantiæ ad illorum Canonizationem requirendæ videantur, *ibid.* §. 29. p. 162. Vid. *Canonizatio Martyrium*.
Puerorum Martyrium quale eſſe expediat, ut ad formalem eorum Canonizationem procedatur. XLIII. §. 29. p. 162
Pueritia, ad quem uſque ætatis annum protendatur, *ibid.* §. 14. p. 152
Puerperium. Vid. *Purificationis præceptum*.
Pupilli, et Viduæ quomodo utantur privilegio Forum eligendi, variandique, contra, Patentatos S. Officii. XLVI. §. 20. p. 169
Purificationis præceptum *Levitici capite* 12. propoſitum, brevius, longiuſque tempus præfinivit, prout mulier maſculum, vel fœminam enixa eſſet. LIV. §. 69. p. 246
Similis lex viguit quoque primis ſæculis in Eccleſia, licet jamdiu in Latina abrogata fuerit. *ibid.* §. 70
Voluntarius ideo plane eſt ritus, hactenus a puerperis in Latina Eccleſia ſervari ſolitus, & in Rituali Romano deſcriptus. *ibid.*
Lex de puerperio vim coactivi præcepti adhuc obtinet apud Græcos, & exacte cuſtoditur. *ibid.* §. 71, *&* 72. p. 247
Licita ipſa ejuſmodi obſervatio demonſtratur. *ibid.* §. 73

Q

Quadragesimali tempore piſces non edunt, nec vinum bibunt Maronitæ. XLVII. §. 47. p. 193.
Qualificatio aſſertionum contentarum in Epiſtola Ms. directa Cardinalibus, & Theologis in Urbe Præneſte congregatis. LXXII. §. 1. *&* 3. *pag.* 334. *& ſeq.*
Quæstiones de Orientalibus Ritibus, & Kalendario Gregoriano, propoſitæ a Miſſionariis. XLVII. *ſub init. p.* 175
Quomodo definitæ fuerint. *ibid.* §. 3. p. 176
Quæstores, extra Eccleſias ſibi ſubjectas, non poteſt deputare Capitulum Veronenſe. LIX. §. 26. p. 285
Quadragesimæ Officium pro Monachis Ordinis S. Baſilii aliquo modo contrahitur, & abbreviatur. XLVIII. §. 5. p. 195
Quinquecclesiensibus Epiſcopis perpetuum conceditur Pallii, & prægeſtandæ Crucis indultum. XXXIX §. 3. p. 138
Quinquecclesiensis Eccleſia a S. Stephano I. Hungariæ Rege fundata. *ibid.* §. 3.
Quod olim obtinuit Pallii indultum, an perpetuum fuerit, vel perſonale, diſputant Canoniſtæ. *ibid.*
Quindennia pro beneficiis Menſæ Archiepiſcopali, & Capitulari Goritienſi unitis, a quibus, & quomodo ſolvenda. I. §. 12. p. 6. Vid. *Goritienſis Eccleſiæ erectio*.

R

Rationes reddere tenentur Succeſſori Præfuli, de ſpolio Prædeceſſoris, Vicarius Capitularis, Canonici, aliique, quibus ſpolii cura, ſede vacante, fuit demandata. LVII. §. 2. p. 257. Vid. *Spolia*.
Rationis usu an habuerint ex peculiari gratia Bethleemitici Infantes. Vid. *Infantes Bethleemitici*.
Raymundi Lullii duo extiterunt, alter Sanctus Martyr, alter vero reprobatæ memoriæ hæreticus. XXIV. §. 11. p. 87
Rector, ſeu Sacriſta Hoſpitalis S. Angeli a Nido Neapolitanæ Civitatis, eſt ab ordinaria, & delegata Archiepiſcopi juriſdictione, durante hujuſmodi munere, exemptus. LII. §. 10. p. 218
Ampliſſima juriſdictione fruitur in Miniſtros eidem Hoſpitali actu inſervientes. *ibid.* §. 15
Indulgentias tamen publicare, dimiſſoriales Litteras concedere, aliaque id genus præſtare non poteſt. *ibid.* §. 6. Vid. *Hoſpitale*.
Rector Carpentoracten. habet Juriſdictionem Ordinariam in Cauſis civilibus, criminalibus, & mixtis. XXI. §. 3. p. 78
Pœnas tamen corporis afflictivas non infligit, niſi ſententiam ab eo latam confirmaverit Congregatio Criminalis, & Vicelegatus Avenionen. *ibid.* § 4.
Immo Vicelegatus poteſt cauſam, ipſamque confectionem proceſſus ad ſe avocare. *ibid* §. 5
Poteſt & proceſſuum confectionem ſuſpendere, ſed citationes debent eſſe manu Vicelegati ſignatæ. *ibidem*. §. 8
Hujuſmodi tamen ſubſcriptio haud eſt neceſſaria, ſi appelletur a ſententia, vel definitivo decreto Rectoris. *Ibid.* §. 9
De civilibus autem cauſis Rector quandoque, uti Judex Ordinarius, cognoſcit in prima Inſtantia. *ibid.* §. 6
Quandoque in ſecunda, & ulteriori inſtantia. *ibid.* §. 7.
In propinis exigendis, quam taxam ſervare debeat. *ibid.* §. 17. p. 72
Cæterum nequit ſibi jus aſſerere concedendi *exequatur*, citationibus in Curia Romana, vel a Vicelegato Avenionen. expeditis. *ibid.* §. 10
Vel publicandi quæcumque Bannimenta, niſi prius fuerint a Vicelegato approbata. *ibid.* §. 12.
Aut concedendi ſalvos conductus; permittitur tamen formulam *pareatis*, vel *exequatur*, in civilibus concedere, requiſitos a perſonis diverſo Dominio ſubjectis. *ibid.* §. 15
Quibus titulis, quove habitu uti debeat Rector. *ibid.* §. 13. *&* 14

Non

Non poteſt ſe immiſcere in rebus ſpectantibus Cameram *Carpentoractenſem, & Comitatus Vindaſcini*. *ibid.* §. 16.

Homagia obedientiæ, & fidelitatis, a quibus, & quomodo poſſit accipere, *ibid.* §. 18.

Quoſnam Officiales, & Miniſtros deputet in Civitate Carpentoractenſi. *ibid.* §. 19.

In electione Conſulum memoratæ Civitatia quodnam ſibi Jus poſſit vindicare. *ibid.* §. 20.

Deliberationes captas a Conſiliis tum Civitatis Carpentoracten., tum Communitatum Vindaſcini Comitatus non poteſt approbare Rector, ſi de re agatur non exigui momenti. *ibid.* §. 21.

Refractari Conſtitutioni *Unigenitus* an, & quando ſint a Sacra Euchariſtia, & Viatico repellendi. LXII. §. 3. *& ſeq. pag.* 295 Vid. *Conſtitutio*.

Regularium Conſtituta non recipit Auditor Generalis Cameræ. XXVI. §. 13. *p.* 98.

Regulares in ſubſidium, defectumque Cleri ſæcularis tantum, ab Epiſcopis aſſumendi. XX. §. 1. *p.* 76.

Et quatenus Clerici ſæculares ad obeunda munia minus apti reperiantur. *ibid.* §. 2. *p.* 76.

Regularis S. Officii Conſultor nequit a Superioribus Regularibus, ſine cauſa, & inconſulta Congregatione Sacræ Inquiſitionia, a loco removeri. XLVI. §. 33. *p.* 171.

Regularas non Parochi, ſæcularium Confeſſiones excipientes, an Conferentiis caſuum pro Clero ſæculari ſtatutia intereſſe debeant. *In Append.* §. 2. *p.* xxii.

Regulares ſunt ab Ordinariorum Juriſdictione exempti. XVI. §. 5. *p.* 60.

Tamen extra Diœceſim, ubi promoti ſunt, Ordinem in alienis Eccleſiis exercere non poſſunt, niſi Ordinario, ejuſve Officialibus, Teſtimoniales ſuorum Superiorum exhibeant. *ibid.* §. 6.

Multoque minus licet ipſis ſæcularium Confeſſiones audire, niſi approbati fuerint a Loci Ordinario. *ibid.* §. 7.

Nihil obſtantibus ampliſſimis quibuſcumque privilegiis, ac etiam conſuetudine immemorabili. *ibid.* §. 7.

Approbare poteſt Ordinarius Regularea ad excipiendas ſæcularium Confeſſiones indefinite, & cum præfinitione temporis. *ibid.* §. 9. *pag.* 61.

Approbatus indefinite, ſine cauſa ſuſpendi non poteſt. *ibid.*

Regulares in iis, quæ curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum reſpiciunt, ſubſunt Juriſdictioni, & Viſitationi Epiſcopi. *ibid.* §. 12. *p.* 63.

Nihilque hac in re ipſorum privilegiis juvantur. *ibid.* §. 13.

Idque obtinet, ſive Regularis Parochus ſit, ſive plura, vel unum Sacramentum ſæcularibus miniſtret, ſive inſcio, ſive annuente Epiſcopo. *ibid.* §. 14.

Non tamen ſubjiciuntur in iis, quæ Regularem obſervantiam reſpiciunt. *ibid.* §. 15.

Niſi maneant extra Clauſtra, vel publice delinquentea, a Superioribus poſt interpellationem Epiſcopi, non corrigantur. *ibid.* §. 15.

Superior autem Regularis poteſt ſibi ſubditum, non ſolum in iis, quæ ſunt Regularia obſervantiæ, ſed etiam curæ animarum, & adminiſtrationis Sacramentorum, punire. *ibid.* §. 17. *p.* 64. Vid. *Miſſionarii Regulares*.

Regulares, ob mutatam rerum faciem, in Indiis Occidentalibus, non fruuntur amplius privativo jure obtinendi Parochias, aliaque Officia Curata. XVII. §. 2. *& ſeq. p.* 68.

Immo qui iis præpoſiti ſunt, tanquam ad nutum amovibiles, poſſunt, nulla expreſſa cauſa, ab Ordinario æque ac a Superiore Regulari, amoveri. *ibid.*

Regulares hujuſmodi Parochiis, & Officiis præpoſiti, in quibus ſubjiciantur Epiſcopo, & in quibus itidem Superioribus Regularibus. *ibid.* §. 3.

Regularibus Miſſionariis in Angliam ablegatis unus Superior præficiendus, qui eos viſitet, & emendet. XVI. §. 19. *p.* 64.

Elapſo ſexennio, debent iidem ad Regiones Catholicas, & proprii Inſtituti Clauſtra redire, tres Menſes in iiſdem manere, ac quindecim dies ſpiritualibus exercitiis vacare. *ibid.* §. 20. *p.* 65.

Indulgentias ſuis Ordinibus peculiariter conceſſas publicare prohibentur. *ibid.* §. 23.

Reſervantur iiſdem Fundationes, quas hactenus poſſederunt. *ibid.* §. 22. Vid. *Miſſionarii*.

Reliquiæ Sanctorum, ut decenti loco ſtatuantur, curæ Epiſcoporum mandatum eſt a Concilio Tridentino. *In Append.* §. 2. *p.* xxv

Reliquiæ Sanctorum, locis, in quibus coluntur, ſolent præſtare validum præſidium ad arcendas calamitates. *In Append.* §. 19. *p.* xxi.

Reliquiis Sanctorum, quorum proprium nomen manſit obſcurum, cur appellativum nomen imponere conſueverit Eccleſia. *In Append.* §. 3. *p.* iv.

Reliquiis Sanctorum utcumque exiguis, & licet ignoretur proprium nomen Sancti, cujus ſunt hujuſmodi exuviæ, cultus eſt exhibendus. *In Append.* §. 1. *&* 2. *p.* ii.

Præclarius tamen quid cenſetur Corpus integrum habere, quam partem; eoque magis ſi proprium illius nomen innoteſcat. *ibid.* §. 3. *p.* iii.

Reliquiæ Puerorum, cum notis Martyrii repertæ, cultum publicum in Eccleſia obtinuere. XLIII. §. 20. *p.* 156.

Reliquiæ ex Aſſiſienſi Baſilica, certis indictis pœnis, extrahi prohibentur. XXXII. §. 13. *pag.* 119.

Reservationibus Apostolicis, quantumvis privilegiatis, non ſubſunt Beneficia, & Officia Jeroſolymitani Ordinis. XIII. §. 14. *pag.* 51. Vid. *Commendæ Ordinis S. Joannis*.

Residentiam continuam in loco ſuæ deputationis præſtare debet Officialis privilegiatus Sac. Inquiſitionis, adeout ne ab Inquiſitore quidem cum eo diſpenſari poſſit. XLVI. §. 31. *p.* 168.

Respublica Lucenses. Vid. *Lucenſis Reſpublica*.

Restauratio Eccleſiarum unitarum Baſilicæ Aſſiſienſi, & ſupellectilium manutentio, a quibus curanda, XXXII. §. 17. *p.* 121.

Reus appellans ad A. C. a decreto Ordinarii, cujus vigore relaxatus fuit, audiri nullo modo poteſt, niſi prius ad carceres, cuſtodiamve redeat. XXVI. §. 11. *p.* 98.

Reorum Conſtituta recipit tantummodo Auditor Cameræ, & quibus in cauſis *ibid.* §. 13.

Rei ſe conſtituentes coram A C. debent in carceribus formalibus detineri. *ibid.* §. 14

Quandoque vero poſſunt per Urbem habilitari, & quando. *ibid.*

Quinam invaluerit ſtylus quoad Reorum habilitationem per Urbem. *ibid.* §. 15. *p.* 99.

Proceſſu non completo, & publicato, impoſterum Rei habilitari prohibentur, *ibid.*

Proceſſus vero publicari vetantur, niſi Reus antea, vel coram Ordinario, vel coram eodem A. C. ſeſe conſtituerit. *ibid.* §. 17.

Habilitari tamen permittitur Reus, ſi perfecto, & publicato Proceſſu informativo, fieri debeat repetitivus, aut defenſivus. *ibid.* §. 19.

Excipiuntur nonnulla crimina graviora. *ibid.*

Itidemque ſi abſque novo proceſſu, defenſio paretur, tunc enim Reus ad uſque exitum cauſæ in carcere eſſe jubetur. *ibid.* §. 19.

Reus tamen quomodocumque habilitatus, ab Ordinum exercitio ſuſpenſus declaratur. *ibid.* §. 20. Vid. *Auditor Generalis Cameræ*.

Regibus, et Principibus quandoque ex urgentibus cauſis conceſſum fuit, ut non jejuni Euchariſtiam ſumere poſſent. LV. §. 9. *p.* 251.

Regum commemoratio in Sacrificio Miſſæ quomodo juxta Latinam, Græcamque Liturgiam antiquitus obtinuerit, vel nunc temporis obtineat. LIV. §. 26. *& ſeq. p.* 232.

Rituale Romanum illud tantum habendum, quod juſſu Pauli V. editum, & ad Patriarchas, Archiepiſcopos. & Epiſcopos datum XLIX. §. 24. *p.* 209.

Rituale Cardinalis Sanctorii quid habeat de Benedictione cum Sanctiſſimo Sacramento adverſus tempeſtates impertienda. §. 18. *p.* 207.

Accurata traditur ejus Operis notitia. *ibid.* §. 20. *& ſeq. p.* 208.

Caret principio, ac fine, nec non aliquibus intermediis paginis. *ibid.* §. 20. *& ſeqq.*

Plurima fuerunt ipſi aliena manu, ad Operis complementum, in principio, & fine ſuperaddita. *ibid.* §. 21. *& ſeq. p.* 208. *&* 209.

Cur fuerit ſub ipſo prælo interceptum. *ibid.* §. 23. *p.* 209.

Licet plurima commendatione dignum, non tamen

vim

vim publicæ auctoritatis nunquam obtinuit, *ibid.* §. 22. 24. & 25. *p.* 208. 209. 210.

Ritus in adoratione, expoſitione, delatione, ac Benedictione cum Sanctiſſimo Sacramento impertienda, ſtatuit Eccleſia, & quinam in unaquaque functione probentur. XLIX. §. 10. *p.* 201 *&c.*

Ritus latinus. Vid. *Latinus Ritus.*

Ritus Slavo-Latinus Illyricæ Nationi conceſſus, quomodo accipiendus. XXXVI I. §. 1. & *ſeq. p.* 137.

Ritus Orientales non modo convellere nonquam ſtuduerunt Romani Pontifices, ſed tueri, ac ſervare pro viribus adlaborarunt. XLVII. §. 6. & *ſeq. p.* 176. & *ſeq.*

Ritus in Eccleſia recepti, ab Inferioribus, inconſulta Apoſtolica Sede, non modo tolli penitus, ſed ne ex parte quidem immutari poſſunt. *ib.* § 27. *p.* 184.

Ritu Orientalium præſcripta relaxare non poſſunt Miſſionarii. XLVII. §. 5. *p.* 176.

Ritus tam in Latina, quam in Orientali Eccleſia corrigere, permittere, vel interdicere, Apoſtolicæ Sedis eſt. *ibid.* §. 27. *p.* 184.

Ritus Græci in Latinam Eccleſiam, vel Latini in Græcam, quandoque invecti, Apoſtolica tamen Sede probante. XLVII. §. 27. & *ſeq. ibid.*

Rituum translatio a Latina ad Græcam Eccleſiam, & viciſſim, quomodo licite poſſit contingere. LIII. §. 3. & 4. *p.* 221. & 222

Rituum confuſio non inducitur, ex quo Græcos in Latina, vel Latinus in Græca Eccleſia, retento proprio Ritu, Sacra peragat, XLVII. §. 33. & 35. *p.* 188. & 189.

Id vero contingeret, ſi Græcus modo Græco Ritu, modo Latino; vel Latinus, nunc Latino, nunc Græco Ritu Sacra parageret. *ibid.* §. 34.

Hæc Rituum commixtio, an quandoque indulgeri poſſit. *ibid.*

Ritus Græcus a Monachis S. Baſilii ſervandus in Miſſa & Officio, cum aliqua tamen modificatione a Pont. indulta. XLVIII. *p.* 194.

Rodulphi Glabri ſententia detrahens Romani Pontificis auctoritati conſecrandi per ſe, vel per ſuos Delegatos, Eccleſias ubique Locorum ſitas, omnino falſa convincitur. LVIII. §. 26. & *ſeq. p.* 275.

Romani Pontificis quanta fuerit, ſitque etiamnum auctoritas, in conſecrandis Eccleſiis ubilibet conſtitutis. LVIII. §. 25. *p.* 275 Vid. *Conſecratio.*

Romani Pontificis commemoratio in Miſſa tam a Latinis, quam a Græcis ſemper eſt facienda. LIV. §. 9. & *ſeq. p.* 227. Vid. *Commemoratio.*

Rotunda. Vid. *Pantheon Urbis.*

Rudimenta Fidei. Vid. *Doctrina Chriſtiana.*

Russia Alba plures habet Græcorum Eccleſias, perpaucas Latinorum. XLVII. §. 36. *p.* 189.

In Græcis illis Eccleſiis, Latini Latinas Miſſas, Ruthenis conſentientibus, celebrant. *ibid.*

Ruthenorum unio cum Sede Apoſtolica, quibus conditionibus peracta. XLVII. §. 13. *p.* 178.

Illorum Synodus anno 1720. Zamoſciæ coacta, ſub quibus reſervationibus fuerit approbata. *ibid.* §. 16. *p.* 179.

Ruthenis Episcopis, et Archiepiscopis commendatur, ut Cleri ſæcularis, ac potiſſimum Alumnorum Collegii Wilnenſis curam gerant, ipſorum opera in muneribus Eccleſiaſticis utantur, aliiſque propoſitis præmiis ad ſtudia eos alliciant. XX. §. 1. & *ſeq. p.* 76.

Ruthenæ Nationis Monachis, Ordinis S. Baſilii Magni, in unam Congregationem jam redacti. Juriſdictio Metropolitani, & Proto-Archimandritæ in Abbates, ſive Archimandritas definitur. LVI §. 1. & *ſeq. p.* 255.

Rutheni Adolescantes. Vid. *Collegium.*

S

Sacerdotale Romanum a P. Petro Caſtellano ex Prædicatorum familia fuit compoſitum. XLIX. §. 18. *p.* 206.

Sacerdotes tam in Latina, quam in Græca Eccleſia, juxta veterem diſciplinam, cum Epiſcopo celebrabant. XLVII. §. 38. *p.* 590.

Sacerdoti ſimplici per Pontificem ex ſuprema auctoritate delegari poſſunt ea, quæ ad myſticum Chriſti Corpus pertinent: & quid de Diaconis. *In Append.* §. 9. *p.* xiv.

Sacerdotes ad alienam Diœceſim tranſeuntes ſub quibus conditionibus, & cautelis admitti debeant ad Miſſam celebrandam. LXX. §. 10. & *ſeq. pag.* 330.

Degradatio Sacerdotum, aliorumque, qui Sacris, vel Minoribus Ordinibus ſunt initiati, quandonam, & qua ſervata ſolemnitate ſit peragenda. LXX. §. 4. & *ſeq. p.* 329.

Sacerdotio non initiati qui Miſſam celebraverint, aut Fidelium Confeſſiones exceperint, quomodo ſeculari foro tradi debeant? LXX. *per tot. p.* 329. & LXXI *per tot. p.* 332.

An fuerit a Pio IV. approbatum. *ibid.* & §. 19. *p.* 207.

Quid in eo ſtatuatur de Benedictione cum Sanctiſſimo Sacramento ad tempeſtates fugandas impertienda. *ibid.* §. 18. *p.* 206.

Sacramentorum materiam, & formam adhibere circa ſubjectum capax, abſque intentione conficiendi Sacramentum, eſt omnino illicitum. LIII. §. 56. *p.* 222.

Sacramentum, ſi partes Subjecti ſejunctæ ſint, valide, & licite conferri poteſt a pluribus Miniſtris, materiam, & formam ſeorſim, & diverſis partibus applicantibus. *In Appen.* §. 15. *p.* xx.

Sacramentorum, ac ſuffragiorum incapaces ſunt Chriſtiani, qui ad fidem occultandam Mahometana nomina ſibi imponunt. XXXVII. §. 4. *p.* 136.

Sacramentum Eucharistiæ, etiam per modum Viatici, denegandum eſt publicis, & notoriis peccatoribus, ſive illud publice, ſive privatim petant. LXII. §. 3. & *ſeq p.* 295.

Publici. & notorii peccatores quinam ad præfatum effectum dici poſſint. *ibid.* §. 4. & *ſeq.*

Sanctiſſimum Sacramentum, quo Ritu exponendum, proceſſionaliter deferendum, & benedictio cum eodem impertienda, definivit Eccleſia. XLIX. §. 13. *p.* 203.

Sanctiſſimum Sacramentum, cum pro ægrotantis valetudine oratur, e tabernaculo non educitur. XLIX. §. 13.

Ac etiamſi turbines, nimbi, & procellæ immineant, non ideo educi debet a Tabernaculo, & cum eo aer ſignari. *ibid.*

Sanctiſſimum Sacramentum an imminente publico aliquo infortunio, ad excitandam Populi devotionem, ſit publice exponendum. XLVII §. 6. & *ſeq. p.* 176.

Eodem objecto incendia pluries extincta, fugati hoſtes, aliaque propulſata infortunia narrantur. *ib.* §. 7. & *ſeq. p.* 177.

An juxta Eccleſiæ Ritum liceat Sanctiſſimo Sacramento ab Eccleſia allato ad incendium extinguendum benedicere. *ibid.* §. 7. 26. & *per tot. p.* 577. & 184.

Quem in finem fuerit Sanctiſſimum Sacramentum primario inſtitutum. *ibid.* §. 9. *p.* 323.

Sacrificium per ſe Latriæ cultum includit, ideoque ſoli Deo offertur. LIV. §. 37. *p.* 235.

Sacrificium Miſſæ offerre temere attentantes, etſi non promoti ad Ordinem Sacerdotalem, qua pœna ſint plectendi juxta præſcriptum Conſtitutionum Apoſtolicarum. LXX. §. 2. & *ſeq. p.* 329. & LXXI. §. 2. *p.* 332.

Praxis in hujuſmodi Judiciis invecta recenſetur, eaque proſcripta, vis Apoſtolicarum ſanctionum redintegratur. LXX. §. 3. & *ſeq. p.* 329. & LXXI. §. 4. & *ſeq. p.* 333.

Salvos Conductus, ſive conceſſiones Territorii, concedere non poſſunt Rectores Carpentoractenſes. XXI. §. 15. *p.* 79.

Sanctorius Card. S. Severinæ Rituale compoſuit plurimo ſtudio, ac labore commendatiſſimum, XLIX. §. 58. 20. & *ſeq. pag.* 207. & 208. Vid. *Rituale Card. Sanctorii.*

Sanguine, et suffocato, nec non cibis immundis ſeſe diu abſtinuerunt Chriſtifideles. LIV. §. 64. & *ſeq. p.* 244. Vid. *Ciborum diſtinctio.*

Saraceni ab Aſſiſienſi Civitate, objecto Sanctiſſimo Chriſti Corpore, fugantur. XLIX. §. 7. *p.* 198.

Schedulæ, ſive *Viglietti*, quibus familiaritas Sacræ Inquiſitionis hactenus conceſſa ſit, vel ſubinde concedatur, nullius roboris declarantur, & abrogantur. XLVI. §. 38. *p.* 172.

Schis-

Digitized by Google

SCHISMA Orientalium, quorum dogmatum conſtitutione io Concilio Florentino ſublatum. XLVII. §. d. *p.* 177.

SCHISMATICI GRÆCI ad unitatem redeuntes, non debent adduci, ut Græcum Ritum deſerant. XLVII. §. 32. *p.* 185.

SCULPTURÆ ARS. Vid, *Picturæ, Pingendi &c.*

SECRETARIUS Congregationis Boni Regiminis, quam juriſdictionem exerceat in expediendis œconomicis, & judicialibus negotiis Communitatum. XXV. *p.* 88. Vid. *Congregatio Boni Regiminis*.

SECRETUM, ſive ſilentium, quod in Congregatione S. Officii præſcriptum eſt, eodem prorſus modo in Congregatione Indicis, a Cardinalibus, Reviſoribus, & Conſultoribus cuſtodiendum præcipitur. XIX. §. 12. *p.* 73. *& ſeq.*

SENTENTIÆ duæ conformes io Cauſis inter Militiam Jeroſolymitanam, ejuſque Militea, ac ſuper Receptione ad habitum, habent vim trium. XIII. §. 18. *p.* 52.

Earum exequutio non ſuſpenditur, niſi per citationem ſpecialem intra trimeſtre expeditam coram Anditore Papæ, & parti præſentatam. *ibid.*

SEPULTURA Sacra denegantur decedentibus ex vulnere in duello accepto, licet extra locum pugnæ obierint. VI. §. 9. *p.* 24. Vid. *Duellum*.

SEPULCHRI Jus in Aſſiſienſi Baſilica inconſulto Pontifice, concedi nequit. XXXII. §. 14. *p.* 120

SIGNATURA JUSTITIÆ in Criminalibus nullam habet auctoritatem; ideoque Cauſas hujuſmodi committere, ſeu de ipſarum pertinentia cognoſcere nequit. XXVI. §. 8. *p.* 97.

B. SIMONIS Pueri Tridentini Martyrium, & Hiſtorici de eo differentes, recenſentur. XLIII. §. 5. *p.* 146.

Sixtus V. in ejus honorem Miſſam propriam, Officium, & Indulgentiam conceſſit. *ibid.*

Gregorius XIII. ejuſdem nomen in Martyrologium Romanum inſerti juſſit. *ibid.*

SIMONIACIS non ſolum retinendi præhabita, ſed & alia conſequendi Beneficia facultatem olim ex urgentibus cauſis fecit Martinus Quintus. XXXIII. §. 7. *p.* 127.

SOCIETATIS JESU Sacerdotes, Miſſionarii ad Indias tum Orientales, tum Occidentales, quibus facultatibus per Romanos Pontifices donati fuerint, diſpenſandi ſuper impedimentis Matrimonii tam contracti, quam contrahendi, & pro foro tam interno, quam externo. LXVII. *per tot. p.* 315. *& ſeq.*

SPIRITUS SANCTI proceſſio a Patre, & Filio in Græcorum unione cum Eccleſia Romana primario admiſſa. XLVII. §. 6. *&* 30. *p.* 176. *&* 186.

Triplex ea de re quæſtio, Græcos inter, & Latinos, examini ſubjecta. *ibid.*

SPOLIA Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & reliquorum Prælatorum per Regnum Neapolitanum ab Innocentio XII. addicta fuerunt Eccleſiis, quibus Antiſtites hujuſmodi, dum viverent, præfuerunt. LVII. §. 2. *p.* 257.

Innocentianam Conſtitutionem, iteratis editis declarationibus Benedictus XIII. defendit adverſos cavilloſas quorumdam interpretationes. *ibid.* §. 3. *&* 4.

Nova forma aſſecurandis, cuſtodiendis, diſtribuendiſque ſpoliis hujuſmodi Prælatorum præſcribitur. *ibid.* §. 7. *& ſeq. p.* 258.

Quicumque Sede Vacante quoquo modo ſpolia illa adminiſtrarunt, vel adminiſtrationi præfuerunt, novo Præſuli rationem reddere tenentur. *ibid.* §. 12. *p.* 259.

S. STEPHANUS I. Hungariæ Rex Quinqueccleſienſis Eccleſiæ Fundator. XXXIX. §. 3. *p.* 138.

SUBDIACONIS nunquam licuit Euchariſtiam ſub ſpeciebus panis, vel vini Populo miniſtrare. LIV. §. 42. *p.* 237.

SUBLACUM temporali dominio, & juriſdictioni Monaſterii S. Scholaſticæ Sublacen, olim ſubjectum. XXVII. §. 1, *&* 2. *p.* 102.

Juſtis de cauſis una cum reliquis Terris, Oppidis, & Caſtris ſitis intra fines Ditionis Eccleſiaſticæ, a temporali juriſdictione Monaſterii eximitur, & Cameræ Apoſtolicæ incorporatur. *ibid.* § 3. *& ſeq.*

Cameræ addicuntur quoque reliqua Bona juriſdictionalia ejuſdem Monaſterii in caſu devolutionis *ibid.* §. 5.

Nec non præſtationes, & proventus, hujuſmodi temporali juriſdictioni adnexi. *ibid.* §. 4. *&* 8.

Loca tamen quæcumque extra Eccleſiaſticæ Ditionis fines ſita, temporali juriſdictioni Monaſterii, & Abbatum relinquuntur. *ibid.* §. 3.

Spiritualis quoque juriſdictio præſervatur in terras, & loca Cameræ incorporata. *ibid.*

Jus item venandi, paſcendi, & univerſim emolumenta quæcumque Monaſterio aliter competentia, qua ratione temporalis juriſdictionis. *ibid.* §. 5. 6. *p.* 162. *&* 163

Quænam ſint emolumenta temporali juriſdictioni adnexa, declaratur in ſubjecto *Motu proprio*. §. 1

Eademque addicuntur Communitatibus, ſub onere ferendi onera temporalis juriſdictionis. *ibid* §. 2

Recenſentur, ac taxantur hujuſmodi onera. Bona in emphyteuſim concedi ſolita, qua forma ſubinde per Monaſterium concedenda. *ibid.* §. 6. *&* 7. *p* 163

SUBSTITUTI Locumtenentis Tribunalis Auditoris Cameræ quæ præſtare debeant in Cauſis Criminalibus XXVI. §. 6. *p.* 97. Vid. *Proceſſus*.

In SUFFRAGIORUM paritate poſt tertium ſcrutinium in Ordine Minimorum S. Franciſci de Paula, electiones, aliaque negotia devolvuntur ad Correctorem Generalem, vel Provincialem, ejuſdem judicio dirimenda. XXX. §. 2. *&* 3. *p.* 113

SUSPENDI an poſſit ab Ordinario is, qui a Pontifice Romano fuit ordinatus, diſputant Doctores. LXIV. §. 18. *p.* 308

Epiſcoporum ſuſpenſio, vel depoſitio eſt privativo Pontificis judicio reſervata. *ibid.*

SUSPENSIO ipſo jure incurritur ab Epiſcopo, in aliena Diœceſi Ordines conferente, irrequiſito Loci Ordinario: ſecus vero ſi veſtes, vaſa, ſacraſque Virgines benedicat. XI. §. 8. *p.* 37. Vid. *Pontificalia*.

SUSPENSUS habetur ab omnium Ordinum exercitio Reus, qui ſe coram A. C. conſtituit, licet per Urbem quomodocumque habilitatus. XXVI. §. 20. *p.* 100

SYMBOLUM in qualibet Miſſa, etiam pro Defunctis, recitatur a Græcis; cumque morem Pontifex ſervari jubet a Monacis Ordinis S. Baſilii. XLVII. §. 6. *p.* 176

SYMBOLI recitatio in Sacrificio Miſſæ a Græca ad Latinam Eccleſiam traducta. XLVII. §. 28. *p.* 185

SYMBOLO NICÆNO non ſolum licuit, ſed & decuit ſuperaddere particulam *Filioque*. XLVII. §. 30. *p.* 186

Symbolum idem, ſine additamento *Filioque*. a Græcis, & Orientalibus, quandoque recitari permiſit Apoſtolica Sedes, quandoque vero hanc facultatem denegavit, prout diverſæ facti circumſtantiæ exegerunt. *ibid.*

SYNGRAPHÆ Montis Pietatis, vel Banchi S. Spiritus, Vid. *Cedulas Montis Pietatis*.

SYNODUS LIBANENSIS quid de commemoratione Romani Pontificis in Miſſa edixerit. LIV. §. 17. *p.* 230.

T

TAXÆ conſtitutæ fines ne tranſgrediantur Judices, & Notarii in Cauſis Criminalibus. Auditoris Cameræ vigilantiæ commendatur. XXV. §. 24. *pag.* 94. Vid. *Auditor Generalis*.

TAXA pro Birrariorum utenſiliis, impoſita Communitatibus intra Urbis diſtrictum ſitis, reduci jubetur. XXV. §. 14. *p.* 92.

TENTATIO DEI alia expreſſa, alia interpretativa, & quando alterutra adeſſe cenſeatur. XLIX. §. 10. *p.* 200.

TERRÆMOTU ſubverſa Eccleſia; an & quando debeat iterum conſecrari LVIII. §. 16. *p.* 270 Vid. *Conſecratio*.

TESTES de auditu, allati in Proceſſu Apoſtolico, conjungi non poſſunt in linea æqualis probationis, cum Teſtibus de viſu extantibus in Proceſſu Ordinario in cauſis Beatificationis, & Canonizationis Sanctorum. *In Append.* §. 2. *p.* 1.

Vim tamen adminiculativam habere poſſunt, modo majorem, modo minorem, pro varia circumſtantiarum conditione. *ibid.* §. 3.

Quodnam exinde promanet in ipſis cauſis Beatificationum, & Canonizationum abſolvendis, diſcrimen, *ibid. &* §. 4. *p.* 11.

THEODORETI. Cyri Epiſcopi Liber de Vitis Patrum, inſcriptus *Philotheus* ſive Religioſa Hiſtoria, laudatur. XXIV. §. 3. *p.* 85.

Ejuſ-

Ejuſdem Libri auctoritatem ab aliquibus impetitam vindicarunt eruditiores Viri. *ibid.*

Thermas Diocletiani ædificare inſtituit Maximianus, & quo conſilio id præſtiterit. *In Append.* §. 12. *p.* viii.

Titulus *Venerabilis Frater* eſt ita adnexus charactεri Epiſcopali, ut Epiſcopis qooque ſchiſmaticis, modo valide ordinatis, a Papa concedatur. LXIV, §. 20. *pag.* 309.

Tobias Gazenius in Maronitarum Patriarcham electus confirmatur, Latiooque Pallio donatut. *In Append. p.* xxix.

Tondentes monetas aureas, vel argenteas ultimo ſopplicio plectuntur, ſive ſæculares ſint, ſive cujuſvis Ordinis Regolares. LXIV. §. 2. *&* 3. *p.* Vid. *Monetas*.

Tonsura ſit nec ne Ordo, nondum eſt definitum. XI. §. 21. *p.* 44.

Torcellanæ Ecclesiæ fundamenta, deſtructa Civitate Altineuſi, ejuſque Epiſcopali Cathedra ſublata, jacta fuerunt. XVIII. §. 2. *p.* 69.

Tractatus *de Epiſcopis Cardinalibus Suburbicariis*, laudatur, ſimulque ad examen revocatur, XI. *pag.* 36. Vid. *Cardinales Epiſcopi Suburbicarii.*

Traditio Brachio Seculari quando decernenda ſit in non promotum, qui Miſſam celebraverit, aut Fidelium Confeſſiones exceperit. LXX. §. 2. *& ſeq p.* 329. *&* LXXI. §. 3. *& ſeq. p.* 332.

Transactio inter Epiſcopum Herbipolen., & Abbatem Fulden. ſtipulata recenſetur, & approbatur, III. *p.* 11. Vid. *Fuldenſem Abbatem*

Transactio inita inter Archiepiſcopum Moguntinum, & Epiſcopum ſimulque Abbatem Fuldenſem confirmatur. LXIX. *p.* 222.

Translationes Episcoporum, quoad Eccleſias in partibus Infidelium ſitas, habentes Populum fidelem, quomodo peragendæ, ac conficiendi ea de re Proceſſus. LXVI. §. 4. *p.* 314. Vid. *Proceſſus.*

S. Thrasonis Cœmeterium obi ſitum, & qoomodo inventum. *In Append.* §. 12 *p.* viii.

Tribunal Inquiſitionis quomodo hactenus proceſſerit, & impoſterum procedere debeat adverſus celebrantes non promotos. LXX. §. 2. *& ſeqq p.* 329. *&* LXXI. §. 3. *& ſeq. p. ibid.*

Trimestre tempus præfinitum eſt Electo in Epiſcopum, ad ſuſcipiendam Conſecrationem, computandum a die confirmatæ Electionis. LXIV. §. 2. *p.* 298.

Triremium, perpetuique carceris pœna quando decernenda ſit in celebrantem non promotum. LXXI. §. *& ſeq. p.* 329.

Trisagii *Sanctus Deus*, *Sanctus Fortis*, *Sanctus Immortalis miſerere nobis* antiquiſſima origo, & uſos Græca Eccleſia. XLVII. §. 28. *p.* 185.

In Latina Eccleſia ſubinde uſurpatum fuit. *ibid.*

Quiſnam ipſi ſuperaddiderit verba: *Qui crucifixus eſt pro nobis. ibid. p.* 186.

Fuerunt illa pluries a Summis Pontificibus proſcripta. *ibid.*

Truina, penes Scriptores Eccleſiaſticos, quid ſignificet? *In Append.* §. 13. *p.* xix.

Turbines, aliæque temporum procellæ, educto Sanctiſſimo Sacramento e Tabernaculo, ſignari non debent. XLVIX. §. 13. *p.* 203.

Turcica, ſeu Mahumetana nomina non licet Chriſtifidelibus aſſumere, ſibique impouere, ad evitandas pœnas, vel quamcumque utilitatem captandam.. XXXVII. §. 1. *& ſeq. p.* 135.

Eidem utentes, Sacramentorum incapaces, ac ſuffragiorum poſt mortem indigni declarantur. *ibid.* 4 *p.* 136.

Turonensis Monaſterii Eccleſiam majorem, qua ſervata methodo dicaverit Urbanus II. *In Append.* §. 15. *p.* viii.

V

Vaticanæ Baſilicæ conſecratio, quo Ritu fuerit ab Urbano VIII. peracta, *In Append.* §. 8. *p.* xviii.

Vaticanæ Basilicæ Archipresbyteri juriſdictio in conferendis Ordinibus. XI. §. 16. *p.* 41.

Venerabilis Frater eſt titulus ita adhærens charactεri Epiſcopali, ut ſchiſmaticis quoque Epiſcopis, valide tamen ordinatis, a Papa tribuatur. LXIV.

Venatæ Reipualicæ egregia a vetuſtiſſimis temporibus merita de Catholica Religione, nec non obſequium erga Sedem Apoſtolicam. XVIII. §. 1. *&* 3. *p.* 69.

Eidem confirmatur jus nominandi ad Patriarchalem Venetam Eccleſiam, atque indulgetur jus nominandi ad alias tres Eccleſias Torcellanam, Caprulanam, & Clodienſem, ſola excepta vacatione per obitum in Curia. *ibid.* § 4.

Verba, *Puer*, *Infans*, quam ætatem vi ſua indicent. XLIII. §. 14. *p.* 152.

Quo ſenſu quandoque fuerint accepta a Scriptoribus Eccleſiaſticis. *ibid.* §. 15. *p.* 53.

Verba *Fide Conſistentes* in veteri ſepulchro inſcripta, quid ſignificent? *In Append.* §. 9 *& ſeq. p.* vii.

Verbum *percepit* abſolute poſitum, *de ſuſcepto Baptiſmate accipitur. ibid.*

Idemque Baptiſmus indicatur qooque per illa verba, *Fidei* Sacramentum. *ibid.* § 11. *p.* viii.

Veronensis Episcopus, privative quoad quoſcumque, ordinariam juriſdictionem in poſterum exercere debebit in Veronenſi Civitate, univerſaque Diœceſi. LIX §. 4. *p.* 382.

Suffraganeus eſt Archiepiſcopi Utinenſis. *ibid.* §. 5.

Quam juriſdictionem exercere debeat in Capitulum, ſubjectaſque Capitulo Eccleſias, ſive Curatas, ſive non Curatas. nec non in earumdem Eccleſiarum Cappellanos Titulares, vel Manſionarios. *ibid.* §. 7.

Cathedralis regimen, in quibus privative ad Epiſcopum, vel Capitulum ſpectare debeat, & in quibus cumulativæ juriſdictionis eſſe. *ibid.* §. 9. *& ſeq.*

Parochiis Monaſterio S. Mariæ in Organis ſubjectis quomodo providere. *ibid.* §. 36. *p.* 286.

Veronense Capitulum quomodo viſitari, corrigi, & emendari poſſit ad Epiſcopo, tum in Viſitatione, tum extra Viſitationis actum. *p.* 282.

In regimine Cathedralis Eccleſiæ quandonam ſe immiſcere poſſit. *ibid.* §. 9.

Jure utitur conferendi Canonicatus non vacantes in Menſibus Apoſtolicis; & quid de reliquis Dignitatibus Capituli. *ibid.* §. 17. *p.* 284.

Parochiales complures, aliaſque ſimplices Eccleſias habet ſubiectas, in quas, earumque Titulares, Miniſtros, & Capellanos, certam juriſdictionem exercet. *ibid.* §. 19. *& ſeq.*

Criminales cauſas ſubjectarum ſibi perſonarom quandonam poſſit cognoſcere. *ibid*, §. 30 *p.* 285

Vestes Pontificales, & Sacerdotales adhibent Maronitæ plane ſimiles iis, quibus utuntur Latini. XLVII. §. 31. *p.* 187

Innocentius III. ſacra hujuſmodi indumenta iiſdem dono dedit. *ibid.*

Viaticum Feria V. in Cœna Domini conſecratom Græci per anoum integrum aſſervare conſueverunt. XLVII. §. 29. *p.* 185

Sanctiones hac de re editæ a pluribus Pontificibus, & Congregatiouibus Urbis. *ibid*

SS. Viaticum non eſt ad Infirmos deferendum, qui cum illud ſumere impediantur, adorationis, vel deoſculationis cauſa ad ſe deferri expoſtulant. XLIX. §. 12. *&* 13. *p.* 202. *&* 203

SS. Viaticum Corporis Chriſti an, & qoando denegari debeat refractariis Conſtitutioni *Unigenitus*. LXII. §. 3. *& ſeq. p.* 295. Vid. *Conſtitutio*.

Vicariatus S. Officii unire, vel ſupprimere poteſt Congregatio Generalis Inquiſitionis, prout locorum conditio poſtulaverit. XLVI. §. 39. *p.* 172

Vicarius Capitularis, loco defuncti Epiſcopi, in Sacrificio Miſſæ nominari non debet. LIV. §. 20. *p.* 230

Vicarius Capitularis, in Locis Miſſionum, ubi reſident Epiſcopi, a Capitulo, vel Parochis, juxta veterem conſuetudinem, eligi debet ſtatim ab obitu Epiſcopi. L. §. 3. *p.* 212

Si vero nullum adſit Capitulum, nec Parochorum numerus, a quibus electio perficiatur, Vicarius Generalis defuncti Epiſcopi, Pontificis auctoritate conſtituitur Vicarius Capitularis. *ibid.* §. 4.

Doctoratus neceſſitas tollitur, dummodo alia requiſita in eligendo concurrant. *ibid.*

Vicariis Capitulariaus per Regnum Neapolitanum, quæ cura ſit commiſſa quoad ſpolia a defuncto Præſule relicta, & in Eccleſiæ commodum applicanda. LVI. §. 0. *& ſeq. p.* 259. Vid. *Spolia*.

Vicariis Generalibus ægrotantium Prælatorum Neapoli-

Digitized by Google

polıtani Regni, demandatur cura, & aſſecuratio rerum ſub ſpolio comprehenſarum, excluſis Capitulis, Canonicis, cæteriſque quibuslibet. LVII. §. 8. *p.* 258 Vid. *Spolia*.

Vicarii Apostolici in Anglia, quater in annum, & in mortis articulo, Indulgentiam Plenariam concedunt. XVI. §. 23. *p.* 65

Vicarus Apoſtolicis in Anglia competit juriſdictio quaſi Epiſcopalis intra cuique deſignatos limites. XVI. §. 4. & 10. *p.* 60. & 61

Iiſdem præterea tribuuntur facultates *Formulæ ſecundæ ibid.* & *§.* 11. *p.* 61

Quas & aliis communicare poſſunt, iis exceptis, quæ Ordinem Epiſcopalem requirunt, vel ſine ſacrorum Oleorum uſu non exercentur. *ibid. §.* 4. & 11. *p.* 60. & 61

Non tamen ad id tenentur, ideoque poſſunt eaſdem denegare, vel ſub certo modo concedere, ac etiam conceſſas auferre. *ibid.* Vid. *Miſſionarii Regulares*.

Vicarii Apoſtolici Indiarum Orientalium non habentes Epiſcopum Coadjutorem cum futura ſucceſſione, jubentur aſſumere Vicarium Generalem. X. §. 1. *p.* 35.

Vicarii aſſumpti facultates recenſentur. *ibid.* §. 2.

Vicariis Apoſtolicis per quaſcumque Regiones conſtitutis, qui Epiſcopi non ſunt, mandatur, ut Pro-Vicarium ſibi eligant. L. *§.* 2. *p.* 212.

Hujuſce Pro-Vicarii facultates, & onera. *ibid.*

Vicarii Apoſtolici cum charactere Epiſcopali, an, & quando prævio Proceſſu conſtituendi & quomodo hujuſmodi Proceſſus conficiendus. LXVI. *§.* 5. *p* 214.

Vice-Legatus Avenionensis Tabellas rationum Civitatis Carpentoracten & Communitatum Comitatus Vindaſcini recognoſcit, & approbat. XXI. *§.* 11. *p.* 79.

Poteſt Cauſas Criminales, & confectiones Proceſſuum a Rectore Carpent. ad ſe avocare. *ibid.* §. 5. *p.* 78.

Item Proceſſuum confectiones inhibere, & quomodo *ibid.* §. 8.

Immo, eo inconſulto, ſententiæ Rectoris pœnam corporis afflictivam infligentes, exequutioni committi non poſſunt. *ibid. §.* 4. Vid. *Rector Carpentoracten.*

Visitare poteſt Proto-Archimandrita Congregationis S. Baſilii Magni, Ruthenæ Nationis, Abbates, ſeu Archimandritas ſibi ſubjectos, & opportuna decreta vulgare. LVI. §. 4. *p.* 256.

Visitatio Eccleſiarum, ac quorumcumque locorum ſubjectorum Monaſterio Monialium Ordinis S. Benedicti prope muros Civitatis Aquilejenſis, eſt Delegato Apoſtolico reſervata. LXI. *§.* 18. *p.* 293. Vid *Aquilejenſe Monaſterium*.

Visitatores Communitatum a Congregatione Generali Boni Regiminis deputantur. XXV. *§.* 10. *p.* 91.

Ipſorum facultas cohibita ad explorandum ſtatum œconomicum Communitatum, eumque referendum, *ibid.* Vid *Congregatio Boni Regiminis*.

Vita S. Maronis a Theodoreto Cyri Epiſcopo ſcripta, a quibus vindicata. XXIV. *§.* 4. *p.* 86. Vid. *S. Maro*.

S. Uldarico Epiſcopo Auguſtano imponitur, quod Miſſam poſt prandium celebraverit. LV. *§.* 6. & 8. *p.* 250. & 251.

Unctio cum Sacro Oleo Infirmorum, an extra caſum gravis infirmitatis fieri licite valeat. LIII. *§.* 47. *p.* 239. Vid. *Oleum Infirmorum*.

Unigenitus. Vid. *Conſtitutio Unigenitus*.

Unio Græcorum quoties, quantiſque laboribus a Romanis Pontificibus curata. XLVII. §. 11. & *ſeq. p.* 178.

Unio Monaſterii de Campo longo cum adnexis juribus facta Sacriſtiæ Conventus S. Franciſci Aſſiſien. confirmatur. XXXII. *§.* 16. *p.* 120.

Votum deciſivum quinam habeant in Congregatione Criminali A.C., quive conſultivum tantum. XXVI. *§.* 5. *p.* 97.

Votum non recipiendi Epiſcopatus. Vid. *Baſilienſes Monachi*.

Urbanus VIII. Pontifex quantopere Græci Euchologii correctionem curaverit. LIV. *§.* 2. & 3. *p.* 225.

Utinensis Eccleſiæ Collegiatæ erectio in Archiepiſcopalem, & Metropolitanam Eccleſiam. IX. *p.* 28.

Eidem aſſignantur Suffraganeæ Eccleſiæ *ibid: §.* 2. *p.* 29.

Capitulum conſtituitur, una cum certo Manſionariorum, & Cappellanorum numero. *ibid. §* 3.

Menſæ Archiepiſcopalis, & Capitularis redditus quantus, & quomodo diſtribuendus. *ibid.* §. 4. & *ſeq. p.* 30.

Canonicatuum nonnulli juriſpatronatus, alii liberæ collationis. *ibid. §.* 11. *p.* 32.

Quomodo horum omnium proviſio fieri, ſive inſtitutio dari debeat. *ibid* §. 13. & *ſeq. p.* 33. & *ſeq.*

In Utinenſi Metropolitana Eccleſia Miſſa de Spiritu Sancto celebratur anniverſaria die commemorationis, ſive depoſitionis B. Bertrandi Aquilejenſis Patriarchæ. LX *§.* 3. *p.* 288.

Wilnense Collegium. Vid. *Collegium Wilnenſe*.

Uxores ante Ordinationem acceptas jure retinent Græci Sacerdotes. XLVII. §. 13. & 22. *p.* 176. & 181.

Z

Zamosciæ Synodo cautum, eſt ut Rutheni Epiſcopi Officialem aſſumant ex Clero ſæculari, dummodo ad id muneris idoneus Clericus reperiatur. XX. §. 4. *p.* 77.

Zamoſciæ habita Synodus Provincialis commemorationem Romani Pontificis in Miſſa fieri præcipit. LIV. §. 17. *p.* 230. Vid. *Commemoratio*.

F I N I S.

Digitized by Google